Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Summa theologica

https://hdl.handle.net/1874/328302

Hs.
4 A 2

Aevum medium.
Scriptores ecclesiast.
No. 17

Ku 4 0 A
N° 2

295 *(Eccl. 17, antea 289g, h.) Charta. 2 vol. fol. maj. 193 et (4); 177 ff. 2 col. Saec. XV.*

Thomas de Aquino, Summae theologiae liber I et libri II pars prima.

Vol. I. Fol. 1a. Incipit summa theologie edita a fratre thoma ord. fratrum predicatorum. Fol. 193a. Explicit liber primus summae, cet. (Seq. rubricae). Vol. II. Fol. 1a. Incipit prima pars secundi libri summe, cet. Fol. 177a. Incipiunt capitula prime partis secundi libri cet.

„Liber Regularium in Traiecto." -- Het 2e deel in den oorspr. band met looden knoppen enz.

Hs. 295 (4A2-3)

I

II

≒ Briquet, 1740 (1459?)

≒ ca. 1739 (1458)

+ Paris 1460-74
Dauvet 1460-80
Grammont 1461-72
Angers 1468
Beauvais 1477
Hamburg 1478

⟹ ca. 1460-1480

Liber Regulaꝝ m transerta.
Liber Regulaꝝ Tiberto.

nº 258. h.

Nº 299. g.

Incipit suma theologie edita a fratre thoma ordinis fratrum predicatorum

Quia catholice veritatis doctor non solum proiectos debet instruere sed ad eruditionem pertinet incipientes eruditre secundum illud ad hebr. v. tales facti estis qui indigetis lacte non solido cibo. Dicit enim paulus in epistola lac vobis potum dedi non escam. Oportet igitur in nostre intentionis proposito aliquid ponere per quod intentio nostra ad christianam religionem pertinet eo modo tradende secundum quod congruit ad eruditionem incipientium. Consideravimus namque huius doctrine novicios multos in his que a diversis conscripta sunt plurimum impediri partim quidem propter multiplicationem inutilium quorumdam articulorum et argumentorum partim etiam quia ea que sunt necessaria talibus ad sciendum non traduntur secundum ordinem discipline sed secundum quod requirebat librorum expositio vel secundum quod se presentabat occasio disputandi partim quidem quia frequens eorum repetitio et fastidium et confusionem generabat in animis auditorum. Iccirco et alia huiusmodi fugientes tentabimus fiducialiter in domino cum confidentia divini auxilii ea que ad sacram doctrinam pertinent breviter et dilucide prosequi secundum materie patietur. Et ut intentio nostra sub aliquibus certis limitibus comprehendatur. Primo igitur oportet de ipsa sacra doctrina agere sic ut sit certa. Secundo videndum est circa quas questiones detur. Tertio vero sit una vel plures. Quarto videndum est speculativa an practica. Quinto de comparatione eius ad alias scientias. Sexto videndum est an sapientia. Septimo quomodo sit sibi ipsi certa. Octavo videndum est argumenta nostra. Nono videndum est de modo exponendi. Decimo videndum est sacram scripturam huiusmodi doctrine secundum plures sensus exponendam.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod non sit necessarium propter philosophicas disciplinas aliam doctrinam haberi. Ad ea enim que supra rationem sunt homo non debet conari secundum illud eccli. iii. altiora te ne quesieris et ea que fortiora sunt te ne scrutatus fueris. Sed ea que rationem subditur sufficienter tradita sunt in philosophicis disciplinis. Superfluum igitur videtur propter philosophicas disciplinas aliam doctrinam haberi. Preterea doctrina non potest esse nisi de ente. Nichil enim scitur nisi verum quod cum ente convertitur. Sed de omnibus partibus entis tractatur in philosophicis disciplinis etiam de deo unde quedam pars philosophie dicitur theologia sive scientia divina. Ergo superfluum fuit etiam propter philosophicas disciplinas aliam doctrinam haberi. Sed contra est quod dicitur ii. thim. iii. omnis scriptura divinitus inspirata utilis est ad docendum ad arguendum ad corripiendum ad erudiendum ad iustitiam. Scriptura autem divinitus inspirata non pertinet ad philosophicas disciplinas. Ergo sacra vox humana

iuvente. Utile ergo est preter philosophicas disciplinas esse aliam sacram divinitus inspiratam. Respondeo dicendum quod necessarium fuit ad humanam salutem esse doctrinam quandam secundum revelationem divinam preter philosophicas disciplinas quia vox humana investigationi

Primo quidem quia homo ordinatur a deo ad quendam finem qui comprehensionem sensus et intellectus excedit secundum illud ysa. lxiv. oculus non vidit deus absque te que preparasti diligentibus te. Finis autem oportet esse proportionatus hominibus quos intentiones et actiones debet ordinare in finem. Non autem fuit hominibus ad salutem proficiens quod ea que de deo ratione humana investigari possunt nobis ex revelatione divina quasi veritas de deo per rationem investigata a paucis et per longum tempus et cum admixtione multorum errorum hominibus proveniret. A cuius tamen veritatis cognitione dependet tota salus hominis quia in deo est. Oportet ergo salutem hominibus et omnibus et securius proveniat nobis fuit quod de divinis per divinam revelationem instruatur. Fuit ergo fuit nobis preter philosophicas disciplinas quas per rationem investigavit sacra doctrina per revelationem hanc. Ad primum igitur dicendum quod licet ea que sunt altioris hominis cognitionem non sint ab homine investiganda per rationem fuit tamen a deo revelata suscipienda per fidem. Unde et ibidem subditur plura supra sensum hominis ostensa sunt tibi. Et in his sacra doctrina consistit. Ad secundum dicendum quod duplex est humana cognitio. Quedam ad quam pervenire potest humana ratione inquirendo. Unde necesse fuit de his non dubitandum sacram doctrinam aliquibus demonstrationibus philosophicis utentem quibusdam vero que naturalem rationem excedunt sicut mysteria trinitatis dei que philosophicis disciplinis tractantur fuit cognoscibilia quibusdam naturalibus rationibus et aliam sciam tradere fuit cognoscibilia per revelationem. Unde theologia quam ad sacram doctrinam pertinet differt secundum genus ab illa theologia que pars philosophie ponitur.

Ad secundum sic proceditur. Videtur quod sacra doctrina non sit scientia. Omnis enim scientia procedit ex principiis per se notis. Sacra doctrina procedit ex articulis fidei qui non sunt noti cum non ab omnibus concedantur. Non enim omnes est fides ut dicitur in ii. peri. ergo sacra doctrina est scientia. Preterea scientia non est singularium. Sacra doctrina tractat de singulis puta de gestis abrahe ysaac et iacob et filiis eius. Ergo sacra doctrina non est scientia. Sed contra est quod augustinus dicit xiv. de trin. huiusmodi scientia attribuit tantum quod fides salubriter gignit nutrit defendit roborat. Hoc autem ad nullam aliam pertinere videtur nisi ad sacram doctrinam. Ergo sacra doctrina est scientia. Respondeo dicendum quod sacram doctrinam aliam esse. Sed sciendum quod duplex est scientiarum genus. Quedam enim sunt que procedunt ex principiis notis lumine naturali intellectus sicut arithmetica geometria et huiusmodi quedam vero sunt que procedunt ex principiis notis lumine superioris scientie sicut perspectiva procedit ex principiis notificatis per geometriam et musica

ex principijs p aiſmetica notis z ih̄u nō ſac̄ ſcīa
eſt ſna q̄ pred̄ ex principijs notis luīe ſupioris ſne
q̄ſ̄ē bīoꝝ vñ ſicut muſica accidit pīe ſibi tōita
ab aiſmetico ita ſacra doctīa accidit pīe reuelata
a deo ¶ Ad pmū ergo dm̄ q̄ pīa ē aliquis ſne uel
ſimt notia p ſe uel reducīt in notiā ſupioris ſne
z talia ſūt pīa doctīe ſacre ut dm̄ ē ¶ Ad 2m dd̄
q̄ ſm gīlām̄ tradīt in ſac̄ doctīna nō q̄r de eis pīn
cipalit̄ tractet̄ ſ̄ introducīt̄ tm̄ ex m̄ vie ſicut
in ſcīis moralib⁹ tm̄ ad declarādū vigorē auctō
tatē p quos ad nos dīna reuelatio peruenit ſup̄ q̄
fundat̄ ſac̄ ſcīptūa ſeu doctīna

Ad 3m ſic procedit vi q̄ ſac̄ ſcīptūa non
ſit vna ſna q̄ ſ̄m phm̄ p⁹ poſtiorꝝ vna ſna
ē q̄ē vn⁹ gn̄is ſbiecti. ex quo aut̄ z actia de q̄b⁹
in ſac̄ doctīna tractat̄ nō ḡtinet̄ ſub vno gne ſbi
ecti g⁹ ſac̄ doctīna non ē ſna vna ¶ p̄m ſacra
doctīna tractat̄ de angelis de creaturis corpo
ralib⁹ de moribus hoim̄ hui⁹ aut̄ ad diuſas ſnas
phias ptinet̄ ſac̄ g⁹ doctīna nō ē vna ſna
¶ Sed ō ē q̄ ſac̄ ſcīptūa de ea loq̄t̄ ſicut de vna ſna
dicit̄ in ſapiē. dedit illi ſnaꝝ ſcīoꝝ ¶ Ro dm̄
ſacra doctīna vna ſnaꝝ ē. eſt em̄ vnitas ſne et
bīto ſic o ſidalida ſicut vnitas potētie z hīto. ē
aut̄ vnitas potētie z hīto ſic o ſidalida ſ̄ obīn nō
q̄dem mālit̄ ſ̄ ſm̄ formalē rōnē obiecti. puta
hō. aſinꝰ z lapis q̄uelibet in vna fōli rōne conuenit
q̄d ē obīn viſo. q̄ g⁹ ſacra doctīna o ſidalitaliq̄ ſm̄
q̄ ſūt dīmto reuelata ſm̄ q̄ dm̄ ē. omnia q̄cūq; ſūt
dīmto reuelata ſicut in vna fōli rōne obiecti
hui⁹ ſne. et ideo cōprehendit̄ ſub ſac̄ doctīna ſi
cut ſub vna ſna ¶ Ad p̄m g⁹ dd̄ q̄ ſac̄ ſcīptūa
nō determinat de deo z de creaturis ex equo ſ̄ de
deo pncip̄ et de creaturis ſm̄ q̄ referūt̄ ad deū ut
ad pncip̄m et finē. vñ omnes ſne nō impedit̄
¶ Ad 2m dd̄. q̄ michi phibz mſciores potētias
uel hīto diuſificari circa aliq̄s matias ſ̄ oīter
cadūt ſub vna pō. uel hīti ſupiori q̄ ſupior
pō. uel hīto reſpicit obīn ſub vlīori rōne fōli
ui ſicut obīn ſſ⁹ oīs ē ſſibile qd̄ oprehendit
ſub ſe viſibile z audibile. vñ ſſ⁹ oīb⁹ ai ſit vna
pō. extendit ſe ad omnia obiecta q̄uiz ſenſui.
et ſili⁹ ea q̄ in diuſis ſcīis phīcis tractat̄ pt ſa
cra ſcīptura vna exīns o ſidalit̄ ſub vna rōne
in q̄tū ſ̄. ſūt dīmta reuelabilia. z ſic ſac̄ doc
trina ſit velut q̄dā impſſio dine ſne q̄ ē vna
et ſimplex oīm

Ad 4m ſic procedit̄ vi q̄ ſac̄ doctīna ſit
practica. ſcīa n. practice ē opabilib⁹ ſ̄m
phm̄ in 2o metha. ſacra aut̄ doctīna ad
opabilia ordinat̄ ſ̄m q̄dlibet. eſtote factores
verbi dn̄i nō auditores tm̄ g⁹ ſac̄ doctīna ē ſna
p̄tica ¶ p̄. ſac̄ doctīna diuidit̄ p legem vete
rē z nouā lex aut̄ ptinet ad ſnaꝝ moralē q̄ ē p̄ti
g⁹ ſac̄ doctīna ē ſna p̄tica ¶ Sed ō. oīa ſna
practica ē de rebus opabilib⁹ ab hoīe ut mo
ralia de actib⁹ hoim̄ z edificatiua de edificijs
ſacra aut̄ doctīna ē principalit̄ de deo tm̄ ſ̄
magis hoīes ſūt opabilia nō g⁹ ē ſna practica
ſ̄ magis ſpeculatiua ¶ Ro dd̄. q̄ ſacra doctīna
ut dm̄ ē vna exīns ſe extendit ad ea q̄ ptinet
ad diuſas ſnas phīcas ḡpt rōnē ſcīem q̄ p m̄ diuſ
attendit put ſunt dīmo luīe rogniſcibilia
vñ licet in ſcīis ptijcis. alia ſit ſpeculatiua
alia practica. ſac̄ tamē doctīna q̄ p hēdit ſb
ſe vtrūq; ſicut et deus eadē ſna ſe rogniſcit
et ea q̄ facit. magis tm̄ ē ſpeculatiua q̄ p̄tica
q̄ principaliꝰ de rebus dīnis agit q̄ de actib⁹
hūanis de q̄bus agit ſ̄m q̄ per eos ordinat̄
homo ad ſruīz dei cognitōz m q̄ beatitudo etīna
conſiſtit ¶ Et p hoc patet ad obiecta

Ad 5m ſic procedit̄ vi q̄ ſac̄ doctīna nō
ſit dignior aliis ſcīis. ctitudo n. ptinet
ad dignitatē ſne. ſ̄ alie ſne de quaꝝ pncipijs
dubitari nō pt vident̄ ee ctiores ſacra doctīna
aut̄ pncipia. ſ. articli fidei dubitatōz recipiūt.
alie ergo ſne vident̄ iſta dignior ee ¶ p̄ nſci
oris ſne ē a ſupiori accipe ſicut muſica accipit
ab aiſmetico. ſ̄ ſac̄ doctīna recipit aliq̄d a phi
loſophicis diſciplinis. ſicut em̄ hoīo⁹ epla
ad magnū oratorē vtrūs rōne dicat q̄ doceōs
aliq̄ in tm̄ phoꝝ doctīnis ſuos mitſeruē libros
ut ne ſtias q̄d multis pius admirari debeat.
eruditoꝝ ſcli an ſuaꝝ ſcīptuaꝝ g⁹ ſac̄ doctīna ē
inferior aliis doctrinis ¶ Sed ō. ē q̄ alie ſne
dicāt̄ ancille hui⁹ p̄ot̄ vr miſit ancillas
ſuas vocare ad arcem ¶ Re dd̄. q̄ ea ſna
q̄ tm̄ ad aliq̄ ſit ſpeculatiua ē p̄tica q̄ omnes ali
as tm̄ ſtendit ta ſpeculatiuas q̄ practicas. ſpecu
latiuaꝝ em̄ ſuaꝝ vna alia dignior dicit̄ tm̄ p̄t
ctitudinē tm̄ p̄t dignitatē matēie. Et p̄tim
ad vtrūq; hec ſna alias ſnas ſpeculatiuas ex
cedit. ſ̄m ctitudinē q̄dem q̄ alie ſne ctitudi
nē hīnt ex nāli luīe rōnis hūane q̄ pt ex tribꝰ
hec aut̄ ſna ctitudinē habz ex luīe dine ſne
q̄ de capi nō pt. Sed dignitatē vō matēie q̄
iſta ſna eſt de hīs q̄ ſua altitudine rōnis tran
ſcendit. alie vō ſne q̄ ſidant tm̄ ea q̄ rōni ſub
ſunt. practicaꝝ vō ſnaꝝ illa dignior ē q̄ ad vl
teriorē finē ordinat̄ ſicut militaris milita. ſ̄ bo
nū exercitus ad bonū ciuitatis ordinat̄. finis aut̄
hui⁹ doctīne in q̄tū ē practica ē beatitudo etīna
ad q̄ ſicut ad vltimū finē ordinat̄ oīs alij fi
nes ſnaꝝ p̄ticarū vñ in naſ̄m ē ſ̄m q̄ eōm mod̄
alijs ea dignior ee ¶ Ad p̄mū g⁹ dd̄. q̄ michi
p̄hibz id q̄d ē ctis ſ̄m nāz. ee quo ad nos mino
ctis p̄pt debilitatem intellectus nr̄i q̄ ſe habz ad
manifeſtiſſima rez ſicut oculus noctue ad lucē ſo

lus sicut dicat. Ad 2m dicendum quod aliquando aliquis articulos fidei non capit per ignorantiam vel defectum debilitatem intellectus humani. Et in hoc differt de cognitione veri alterius generis de qua dubitabat. Quia cognitio quam habemus de mysteriis fidei non capitur ab aliis sensibus. Et ideo dicit quod per revelationem. Ideo non accipit ab aliis sensibus. Sicut principia communia quae accipiuntur a sensibus. Sicut autem dicit. Et ideo non accipit ab aliis sensibus. Sicut principia communia quae accipiuntur a sensibus. Sicut autem dicit. Et ideo non accipit ab aliis sensibus.

Ad primum dicendum quod haec doctrina non est sapientia nisi ei doctrinae quae supponit sua principia aliunde digna et nobilis sapientia. Et sapientis est ordinare. Sed haec doctrina supponit sua principia aliunde ut ex dictis patet. Haec doctrina non est sapientia.

Ad secundum dicendum quod sapientia attingit et unum et multa. Sed haec scientia non probat principia aliarum scientiarum. Haec doctrina per studium acquisita. Sapientia autem per infusionem habitus. Unde inter septem dona spiritus sancti enumerantur ut patet Isaiae xi. Haec doctrina non est sapientia.

Sed contra est quod dicit Deuteronomii iiii. In principio legis hoc est nostra sapientia et intellectus coram populis.

Ad primum dicendum quod haec doctrina magis sapientia est nobis omnibus sapientibus humanis non quidem aliquo genere nisi simpliciter. Cum enim sapientis sit ordinare et iudicare. Iudicium autem per altiorem causam de inferioribus habetur. Ille sapiens dicitur in omni genere qui considerat causam altissimam illius generis. Sicut in genere aedificii artifex qui disponit formam domus dicitur sapiens et architector respectu inferiorum artificum qui dolant lapides et parant ligna vel dicitur. Et ut patet Isaiae xxviii. Ut sapiens architecto fundamenta posuit. Et universaliter in genere totius humanae vitae prudens sapiens dicitur qui ordinat humanos actus ad debitum finem. Unde dicitur Proverbiorum x. Sapientia est viro prudenti. Ille ergo qui considerat simpliciter altissimam causam totius universi quae deus est maxime sapiens dicitur. Et hoc nomen ut patet per Augustinum xiii. de Trinitate sacra autem doctrina per excellentiam dicitur de deo secundum quod est altissima causa cognoscibilis. Quod non solum per creaturas cognoscitur quod philosophi cognoverunt ut dicit Rom. i. quod notum est dei manifestum est illis. Et etiam per illa quae divinitus revelantur quorum veritatem non scrutantur philosophi. Unde sacra doctrina maxime dicit sapientia.

Ad primum ergo dicendum quod sacra doctrina non supponit sua principia aliqua scita humana sed sua divina a quibus sicut a summa sapientia omnis nostra cognitio originatur. Ad 2m dicendum quod

quae principia aliarum scientiarum vel sint per se nota et probari non possint vel per aliquem rationem naturalem probari. Una alia scientia per quam ad unum scientiae cognitionem quae est per revelationem non autem quae est per naturalem rationem. Et ideo non principiat ad eam probandum principia aliarum scientiarum. Sed solum iudicat de eis. Quidquid enim in aliis scientiis inventum veritati huius doctrinae repugnans totum et deperniat ut falsum unde Ecclesiastes et Proverbiorum xxvi. Destruentes et omnem altitudinem extollentem se adversus scientiam dei.

Ad 2m dicendum quod sicut iudicium ad sapientem pertinet. Sed duplex modus iudicii duplex accipitur sapientia. Contingit enim aliquod iudicium esse uno modo per modum habitus sicut quod habet habitum virtutis recte iudicat de his quae sunt secundum virtutem agenda aliquem tamen ad illa habitum. Unde in moralibus dicit quod virtuosus est mensura et regula humanorum actuum. Alio modo per modum cognitionis sicut aliquis instructus in scientia morali posset iudicare de actibus virtutis etiam si habitum non haberet. Primus modus iudicii de rebus diminus pertinet ad sapientem quae ponit donum spiritus sancti. Secundum autem iudicium est secundum inquisitionem rationis. Et dionysius dicit. Et de hoc non solum discens sed patiens divina. Tertius autem modus iudicii pertinet ad hanc doctrinam secundum quod studium habet licet eius principia ex revelatione habeantur.

Ad septimum dicendum quod deus non sit genus huius scientiae. In quibuslibet enim scientia oportet supponere de subiecto quod est secundum phm. Principia non supponit de deo quod est. Et hoc scientia non supponit de deo quod est. Dicit. Daniel. In deo quod est dicit unum principium esse deum non est genus huius sapientiae. Sed contra quod dicit Augustinus omnia quae tenuit in aliqua scientia optinendit sub subiecto illius scientiae. Et in sacra doctrina de multis aliis quae de deo pertractantur et de creaturis et de moribus hominum propter deum non est genus huius scientiae. Sed contra quod est genus scientiae de quo est sermo in scientia. Et in hac scientia fit sermo de deo. Dicit enim theologus. Et de deo propter deum non est genus huius scientiae. Sicut in scientia quae est de corporibus caelestibus. Et de deo non est genus huius scientiae. Sicut in scientia quae est de corporibus caelestibus. Et de deo non est genus huius scientiae.

Ad primum ergo dicendum quod deus est principium et finis totius scientiae. Et de deo non est genus huius scientiae. Sicut in scientia quae est de corporibus caelestibus. Et de deo non est genus huius scientiae. Sicut in scientia quae est de corporibus caelestibus. Et de deo non est genus huius scientiae.

Quidam vero attendentes ex eadem ratione fit ex principiis huius scientiae quae sunt articuli fidei quae est de deo idem autem est deus principium et terminus scientiae. Et tota scientia datur et intelligitur in principiis. Quidam autem tractatus in sacra doctrina de creaturis vel de operibus sanctorum vel de ipsis sacramentis. Et de deo propter deum non est genus huius scientiae. Sicut in scientia quae est de corporibus caelestibus. Et de deo non est genus huius scientiae. Sicut in scientia quae est de corporibus caelestibus. Et de deo non est genus huius scientiae.

Ad primum ergo dicendum quod licet de deo non possit quid est quod est vel tum tria effectus eius vel naturae vel

gre m hac doctina loco diffinitois ad ea q̄ de
deo hac doctina ostendit. sicut ⁊ q̄busda sanc
phas dem̄at aliq̄d de eā p essim̄ ampliedo
essim̄ loco diffinitois causē Ad 2m dd. p omnia
alia q̄ dctā int̄ sac̄ scripturā op hēdit. fb deo
nō ut pres uel spēs uel amīa. ⁊ ut ordinata ali
q̄lit ad ipm̄

HO vij. sic p̄ 2 vi. q̄ hec doc̄ina nō sit ar
gumēt̄anda. dict̄n. abac. hūb. de sacm̄ēts
Colle ar. vbi fides q̄nt. ⁊ i hac doctina p̄c
fides q̄nt. vñ d. Jo. xx. h. scripta sunt ut credatis q̄
sac̄ doc̄ina nō ē argu. Cp̄ō. si sit argu. a ar
gumēt̄. ex auc̄te a ex rōne Sed ex auc̄te hoc
nō videt. q tm ē ei dignitati nā loco ab auc̄te
ē infirmissim. p hoc m. Si at ex rōe h. nō q tm
ut ei sim. q ⁊ fm. gl. Lomel. fides nō habz mini
am humāna rō p̄bz exp̄mēti q sac̄ doctina
nō ē argu. Sed ḡ ē q d. tyt. i. de cp̄o. ap let
tente ei q̄ fm doc̄na ē fidelem p monē ut po
tens sit exhortari i doc̄na sana. ⁊ eos q̄ ōdicūt
arguē Rō dd. q sicut alie sūt nō argumē
tal ad sua pn̄a. p bāda. ⁊ ex pn̄is argumētat
ad ostendēd alia. i ipis sanis. Ita hec doc̄na nō
argumētat ad sua pn̄a p bāda q sit arnd fi
dei. ⁊ ex eis pcedit ad aliud ostēdēd. sic ap̄l⁹. i.
ad thoz. xv. ex r̄surrōe xp̄i argumētat ad r̄
surrōem om̄ p bandā Sz in hoc sidam ē i sanc
phis q̄ minores sūt nec p bāt sua pn̄ia
nec ḡ negāt ē pn̄a disputat. ⁊ h. r̄liquit sapien
tie Sup ma vō mt. eas. ⁊ metha. disputat ḡ ne
gante sua pn̄a. si adiscat. ad credit. sicut mihi
credit nō pt̄ nisi eo disputante. pt̄ nisi solue. rones p̄
Vñ sac̄ doctina cui nō habeat sapiore disputat
ti negāte sua pn̄a arguendo q̄ de si adiscat. ad
credat eorū q̄ per diam̄ reuelatōr hūt. sicut p
auc̄tes sacre scripture disputa. ḡ. h. etios et per
omnes articlos ḡ. negātes alios Sic vō adiscat. nō
credat eorū q̄ diam̄ reuelat. nō r̄ manz ap̄l⁹ dia
ad p bādos articlos fidei p rōz. ⁊ ad solued rō
nes si quas induat ḡ fidem Cui em̄ fides ifalli
bili veritati innitat. mpo. le. ē sit de nr̄a ḡnti
mai. ē p bates q̄ ḡ. fidē induxit nō ex dim̄
nes. ⁊ solubilia argu. Ad p̄m. g. dd. q luc
argu. rois humāne nō habeat locū ad p bādū
q̄ fidei sub. tī ex articlis fidei hec doctina ad ā
argumētat. ut sup̄ dict̄m ē Ad 2m dd. q argu
mētal ex auc̄te ē maxie. q̄n̄ hui⁹ doctine cog
pn̄a hui⁹ doctine p reuelatōr hūt. et sic opz q par
dat. auctoritati eorū quib⁹ reuelatō facta ē. nec
hoc derogat dignitati huius doctine. ⁊ ita lucet
loco ab auc̄te q̄ fundat. sup reuelatōe humana
sit infirmissim. loco tamē ab auc̄te q̄ fundat. sup re
uelatōe dina ē efficacissim. vt. ut. tī sūt scripta ena
rōne humana nō q̄ ea ad p bādū fidē ex p h. tollēt

fidei. ⁊ ad manifestād illa q̄ tradit. in hac doctina
Cui em̄ gra nō tollit nāz. ⁊ p hoc opz q̄ naturalis ro
subseruiat fidei. sicut em̄ nāle. ⁊ hūmanū volūta
tis obsequ. mitatur. vñ. ⁊ ap̄l⁹ dr. i. thoz. x. In captu
uantes redigentes om̄ intellm̄ in obsequiū xp̄i Et inde
ē q̄ ea auctoritas. phoz. ut sac̄ scriptura vtat. vt p rōz
naturale vitare ognosce potuim̄. sicut paul⁹ act.
xvij. induit vbi aliq̄ antiq̄ dicēs. sicut ⁊ q̄dā poetarū
dixerūt gen9 dei sum9 Sed tī sac̄ doctina
hui⁹ auctoritatib⁹ vtit. ⁊ si ex meis argumētis ⁊
p bablib⁹ auctoib⁹ aut ratiōe scripture. ⁊ aliox doc
torū ecc̄ē q̄ arguendo ex p̄is Sed p babilit. ⁊ mīt⁹
em̄ fides nr̄a ap̄lis. ⁊ p phetis fuit reuelatōi q̄ ranoi
cos libros scripserūt nō aut reuelatōi q̄ ē alijs doc
toribus facta Vñ dicat aug9 in ep̄la ad hier. Solus
eis scripturā. ⁊ libris q̄ canōica appellāt. didicī hūc ho
norē deferre ut nullū auctorē eorū scribendo erras
se aliq̄ firmissime arcedā. alios q̄tūlegero ut q̄tlz
sanctitate doctrina. ⁊ p̄olleat nō veritate q̄ ipi
ita senserūt

HO ix. sic proc. vi. q̄ sac̄ scripturā nō debeat
vti methaphoris Jd. n. q̄ ē p̄p̄ū mīe sue
nō videt. op. tere hui⁹ doctine q̄ int̄ alias tenz loci
sūp̄mū ut riadem̄ ē. procedē aut p similitudines va
rias. ⁊ ip̄sentatores ē p̄p̄ū poetice sue q̄ ē mīa ma
nie omīs doctinas. ḡ vti hui⁹ similitudibz nō ē ḡne
huius sue Cp̄ō. hec doctina vi. ē ordinata ad ma
nifestatōz veritatis. vñ. ⁊ manifestatōi ei⁹ p mit
p̄mittit. ecc. xxiiij. q̄ eluc̄dat me vita ē. ⁊ ita habe
but. ⁊ p hui⁹ similitudines vitas occultat. ⁊ sic ḡ
ḡ petit hui⁹ doctine dina tradē sub similitudie cor
poraliū rerū Cp̄ō. q̄to aliq̄ natura ē sublim
ores tanto mag̃ ad dina similitudine accedit. Si ḡ
aliq̄ natura trāsluc̄et ad deū opz tale trāslatōz
marie fieri ex sublimioribus natuis. ⁊ nō ex mīs
mis. q̄d tm̄ in scriptis fiet p̄ter luc̄et Sed ḡ
ē q̄d dicat oze. xij. ego visionē multiplicauī
eis. ⁊ in manib⁹ p phar. assimilatus sū. trade ap̄l⁹ ad
sub similitudine ē methaphoni ḡ ad sacm̄ doc
trinā p̄tinz vti methaphoris Rō dd. ē p
ueniens ē sacre scripture dina et spualia sub
corporalium methaforis tradē. de q̄ n. omnib⁹ p̄o
uidz fm̄ q̄ petit eorū natura est. aut nāle ho
minū ut p ffiblia ad intelligibilia veniat. q̄
oīs nra cognitio a sēsu ortum habz Vñ q̄ueniens
in sac̄ doctina tradit. nobis spualia sub me
thaforis corporalium. ⁊ hoc ē q̄d dyo⁹ dicat. i. ca. celes
tia. Imp9le ē nobis aliter lucē diuine radium. nisi
velamine sacroz velaminum circūdatum. q̄ueri
enter sacre scripture ē. q̄ oīter omīb⁹ p̄ponit. ⁊ i. co.
i. sapientib⁹ ⁊ insipientib⁹ debitor sū. ut spua
lia sub similitudib⁹ corporaliū p̄ponat. ut sulte
uel sic rudes ea capiant. q̄ ad intelligibilia fm̄
se capienda nō sūt p̄doneri Ad p̄m. g. dd. q

poetica vtit methaforis ꝓpt ꝛpresentacoz· xp
sentacō em̄ nalit hoi de tabulis ē ꝟ sac doctr
na vtit methaforis ꝓp naritate ⁊ vtilitate ut
dtm ē ¶ Ad ꝛm dd· q tradi dine ⁊ uelatis nō
destruit ꝑ figuras ꝓphetes q bꝰ ⁊ nuelat ut
dyoꝰ dicit· ſz i manz m ſua voltate ut mēres
q bus ⁊ nuelacō fut nō ꝓmittāt m filiti dib ꝙ
manē ſed eleuet eas ad ogoz intligibilitz
⁊ ꝑ eos q bꝰ ⁊ uelacō facta ē Aly ecā ꝛ hoc
mstruit ⁊ Vñ ca q m vno loco ſcripture tradit
sub methaforis· m alijs locis exp̄ſſiꝰ exponit
et ipā ecā occultacō figuraz vtilis ē ad exercitū
studioſoz et ꝙ unsiones ifideliū de q bꝰ dicit
ꝙz· vij· nolite ſanctū dare canib ¶ Ad ꝛm dd· q ſuit
doctr dyoꝰ m ꝛo ca ꝛc· ter· mgr ē q uelient q dina
m ſcripturis sub figuris tradāt· vilia corpm· q corpz
noblioz· et hꝰ ꝓpt tria· Primo q ꝓ hꝰ magꝭ hbā
tur hūanꝰ animꝰ ab errore· q ꝑtin· n· apparz q hꝰ ſm
ꝓpetate nō dicit de diuinis· q posset ee dubiū ſi
sub figuris nobiliorz corpm describerent· destruit
maxie apud illos q nec aliud a corpib nobi
bꝰ cogitare nouerūt Secdo· q hꝰ modꝰ ē ō cena
or cognicōi quā de deo habem m hac vita ma
gis· n· mal fe stat nobis de deo q d nō ē· ꝙ q d ē
et ido filiti dines illoz q magis elongant a
deo veloce nobis facit estimacōz de deo q ſit
ſup illud q d de deo dicim uel cogitam Tertio
ꝓ ꝑ hui· dina magis occultat· mdignis

Hoc· x· ſic pre· vi· q ſac ſcriptuā ſub vna lutā
nō habeat plures ſenſꝰ· q ſuit hyſtoricꝰ uel
lutalis· allegoricꝰ· tropologicꝰ ſiue moralis·
et anagogicꝰ· m l tiplicitas· n· ſe ſtui i vna ſcriptā
parit confuſionē ⁊ deceptōz· ⁊ tollit arguēdi ſ'
mitatē· vñ ꝓ m l tiplicib ꝓpoib nō pcedit ar
gumēta· ſz ſm hoc aliq fallacie assignāt· ſac·
aut ſcriptura debz ee efficax ad oēm dd· veritatē abſq
oī fallacia· g nō debet m ea ſub vna lutā
plures ſenſꝰ tradi ¶ Ꝓ· augꝰ dicit m lib de
vtilitate credēdi q ſcriptuā q veto testamēti
vocat· q dr ifuturā tradit· ſm hyſtoriā ſ ethi az·
ſm allegoriā ſm analogiā q quid q tuoz a ꝛeor
Primo dns oiō videnꝭ alienā ſſe longe vi ꝙ ens q
cade lutā facie ſcriptuē ſm gr ꝑ dcos ſſꝰ ex pōt
¶ Ꝓ· pter ꝑ dcos ſſꝰ iuenit ꝓ abolitꝰ q mt illos
ꝛeor non otinet ¶ ſz ō· ē q ggf· dicat xv· mōlui
dat· ſcriptuā oēs ſuas ipſo lo auctoꝛis ſiue more
trāſcendit· q vno codē q ſermōe dīna narrat
gestū p odit in ſterium ¶ ſz· dd· q auctor sac·
ſcriptuē de q ē m au ꝓpttate ē ut nō ſolū voces ad
ſignādū alia actūm odet q eā thō face pt· ſz eā
res ipas· ⁊ iō ai m omib ſcis voces ſignificent
hꝰ hꝰ ab ꝓpitiſm ſuā q ipe res ſignificate ꝑ voces
eā ſignificāt aliq d Illa ergo Primā ſignificatō
q voces ſignificāt res ꝓtinz ad Primū ſſm q ē ſſꝰ

hyſtoricꝰ ſine lutalis Illa vō ſignificatō q res ſignifi
cate ꝑ voces alias res uez ſignāt d' ſenſꝰ ſpūalis
q ſuꝑ lutalē fundat ⁊ eū ſuppomit· Hic aut ſpūa
lis ⁊ triplicia did· Sicut n· dicit apls· lex vetꝰ
figura ē noue legis· ⁊ pa noua lex ut dyoꝰ dicit
m eccl ter· ē figura future glorie Jn noua eā
legre ea q n ꝓpter gesta ſunt· ſunt ſigna eoz q nos
agere debem· Secdm g· q ea q ſunt vetꝰ legis ſignā
ficat ea q ſunt noue legis ē ſſꝰ alleg oricꝰ· Ꝑm vō
q ea q ꝓpter ſunt facta uel in hijs q ꝓ ꝛpm ſignāt
ſunt ſigna eoz q nos agere debem ē ſſꝰ moꝛa
lis· Patet vō ſignificat ea q ſunt in et na gloia ē ſſꝰ
anagogicꝰ· q vō ſſꝰ lis ē q auctor intendit· ſa
cre cuiꝰ ſcriptuē auctor deꝰ ē q omnia ſuo intellectu
ꝓſpexit ndit nō ē m̄ gens ut augꝰ dicit· xij· co ſo·
ſi eā ꝑm lē ſſm m vna lā ſacre ſcriptuē ſit
pluēs ſſ ¶ Ad ꝑm gm· dd· q m l tiplicitas hoꝛ
ſensuū nō facit eq uocacōz uel aliā ſpez m l ti
plicitatis q ſit ⁊ tia dam ē iſti nō m l tiplicit
ꝓpt hꝰ q vna vox m lia ſignificet· ſz q ipe res ſig
nificate ꝑ voces alias ꝛ ꝓnt ee ſigna· ⁊ ita eā
nulla confuſio ſequit m ſac ſcriptura ai omēs ſſꝰ
fundent ſuꝑ vnū ſ· lē lem ex quo ſolo ꝓpt tu
hi argumētū nō ex hijs q ꝑm alleg oriā dicit·
ut augꝰ dicit m ep lā q vnicuiꝰ donatiſta nō
tame ex hꝰ aliq d depit face ſcriptuē q m thil ſb
ſpūali ſenſu q timet· fideī natiꝰ q ſcriptuā per
lē lem ſensū alicui ubi mal fe ſtiendo tradit
¶ Ad ꝛm dd· q tria illa ſ· hyſtoria· ethiologia
analogia ad vnū lē lem ſensū ꝓtinet· ſ· lā hyſ
toria ē ut ipe augꝰ exponit cum ſmplr aliq d
ꝓponit· Ethiologia vero ai ca dicti assignat·
ſicut tā dns assignauit cāz q re moyſes pmi
ſit luctā ā ꝓpudiādis uxoꝛes ſ· ꝓpt duriciā coꝛd
ipoꝝ ai· ſ· xiij· analogia vō ē ai veritas vm ſcrip
turē ondit· veritati alioꝰ ſcripturē nō ꝛpugnare
Sola aut allegoria m̄ illa q tuoꝛ pro tribꝰ
ſpūalib ſensib ponit· ſicut ⁊ hugo de ſ· vic·
sub ſſo allegoricō eā anagogicū ꝙ phendit
ponēs in m· ſua· ſm̄· ſolū tres ſensꝰ· ſ· hyſ
toricū allegoricū ⁊ tropolo· ¶ Ad ꝛm dd· m
q ſensꝰ ꝓabolicꝰ sub lutali q tuoꝛ ꝓtinet· ſ· lā ꝓ vo
ces ſignificat· aliq d ꝓpe aliq d figuratiue ꝓtinet
ē ſensꝰ lutalis ipā figura· ſz id q d ē figuratiū
ſſo· n· al ſcriptuā notāt dei brachiū ē lālis ſſꝰ
q m deꝰ ſit membrū hui corporale· ſz id q d ꝓ
hoc membrū ſignificat· ſ· victoꝛia ꝓpatā· in quo
ꝑz q ꝓ ſensū lāli sacre ſcriptuē nichil ꝓt ſubē

Quia ergo principalis intēcō ſacre ſcriptuē hui
hui ſtituere doctrinā de deo ⁊ ogmatū tm
de· ⁊ non solū ꝑm q p m ſe ē· ſz ꝑm q p ē
principiū rerū ⁊ finis earū et specialiter rōnalis
creatuē ut ex dictis ē mā m· ad hui doctrine
exposītōem intendentes Primo tractabiꝰ de deo

Sedo de motu rōnalis tatuē m deū ¶ Circa
de xpō q3 ꝑm q3 ē homo via ē nobis tēdēdi ī deū
¶ Considādū aūt de deo ꝙ ptinēt ad ei ūtatē ¶ Primo nāz
rō sidā bm se aq ptinēt ad ei ūtatē dinā ¶ Secdo
ea q ptinēt ad distinctiōz psonaz ¶ Circa ea q
ptinēt ad processū ūtatis az ab ipō ¶ Circa ei ūtatē
vō dinā ¶ Pō. q sit dandū ē an deus sit ¶ 2o. quō
sit uel pot q quō nō sit ¶ 3o. q sit dandū ē ut de hijs
q ad ipius op atiōz ptinēt. s. de sctā voluntate z po
tētia ¶ Circa pmū q3it tū ¶ Pmo via deū ee
sit p se notū ¶ 2o via sit demōrabile ¶ 3o an
deus sit ¶ Ad deum esse ē per se notum
Ad pm sic proceditur. q deū ee sit p se notū
Illa em dicūt nobis p se nota quoz cogni
tō nobis naturalit inest sicut pz de pmis pncijs
sēm sicut dicit damn in pmo libro siu omniū cognitiō ex
istēdi deū nāliter ē indita gō deū ee ē p se notū
¶ Pō. illa dicūt ee p se nota q statim cognitis tib3 cog
nosc3 q3 phūs attribuit pncijs demōstrationū pncijs
m pō pz. Sed o. n. qd ē totū z qd ē ps statim sciūt q
omē totū ē maius sua parte. s. intellēctō qd sig3ficat
nomē dei statim habet q deus ē sig3ficat em hoc
nomē id quo maius sig3nificari nō pt. cū aūt ē
qd ē in re z intellectū q3 id qd ē m intellectū tm vnī
tur intellēctō hoc nomē deus statim sit m intellectu. sequit
ētia q sit m re. g3 deū ee ē p se notū ¶ Pō. ver
tatē ee ē p se notū q3 q negat veritatē ee gre
dit veritatē nō ee. Si n. veritas nō ē vm ē virtute
nō ee. si aūt ē aliqd verū opz q veritas sit deus aū
ē ipa veritas iohīs xiiij. ego sū via veritas z vita
g3 deū ee ē p se notū ¶ Secdo. nullus pt cogitare
oppositū eius qd ē p se notū ut pz p philm ī 4o methā
et pmo poster. ctr. prima demōnōis pncia cogitari aū
pt oppositū eius qd ē deū ee ē fm id ps. dixit insipiens
in corde suo non ē deus g3 deū ee nō ē p se notū
¶ Sed obiicit dām q oīmgit aliqd ee ē p se notū dupli
cm nō fm se z non quo ad nos. alio3 fm se z
quo ad nos Ex hoc n. aliq3 ppō ē p se nota q3 p
dicatū includit in vē subiecti ut hō ē animal
nā animal ē de rōe hominis Sed igit notū sit omnib9
z de ppdicato z de subiecto quid sit z ppō illa erit
omnib9 p se nota sicut pz in pncijs pncijs de
mōnōi quoz ti fuit qdā gnālis q nullus ignorat ut
ens nomē ens totū et ps z silia Si aūt aput aliqs
nō sit notū de ppdicato z subiecto qd sit z ppō qdem
q3tum se ē p se erit nota. nō tn apud illos q3 ppdi
catū z subiectū z ppōm ignorāt. et ideo oīmgit ut
boēs dicat in libro de ebd. q qdā sit ocs operā
nes alimi z p se nota apud sapientes tm ut mōr
portalia in loco nō ee Dico g3 q3 hoc z ppō deus ē ē p
m se ē. ē p se nota. q3 ppdicatū ē idem subiecto deus
em ē suū ee ut infra patebit. s. q3 nos nō scimus
de deo qd ē. nō ē nobis p se nota sed indiget demōra
ri per ea q3 sunt magis nota q3 ad nos. z mīa nota
quo ad nāz. s. p effectos. Ad pm g3 dd. q cognos
cē deū ee m aliq3 oi sub qdā confusiōe ē nobis
nāliter insertū. s. inq3tū deus ē homīs beatitudo. ho
em nāliter beatitudinē desidat. z q nāliter desidat ab
hoie ēnāliter cognoscit ab eode. s. q3 hoc ē nō ē simpli
cr cognoscē deū. sicut cognoscē venīē nō ē cognos
cē petz q3tus petrus sit velens. q3ulti ei ꝑsim hoī
ms bonū qd ē beatitudo. dicūt eam estimat. qdā volup
tatem. qdā aliqd aliud. Ad z dd. q forte ille q
audit hoc nomē deus nō intelligit significatū ali
qd quo maius cogitari nō possit. cui qdā revelabit
deū ee corpaliter aūt q3 q3libz intelligat hoc nomē
deus significari hoc qd dicit. s. quo maius cogitari nō pt
nō tn ꝓpter hoc sequit q3 intelligat id qd significat
per nomē. ee in re z natura. s. in apphensione
intellectū tm. nec pt aliqui q3 sit in re nisi daret
q3 sit in re aliqd quo maius cogitari nō pt q3 nō ē
dare ponē tib9 deū nō ee. Ad z dd. q ver
tatē ee in cōi ē p se notū. s. ꝑma veritatē ee nō
ē p se notū quo ad nos. Sed deū ee sit demōrabile
Ad z sic ꝓceditur. q deū ee nō sit demōrabile
deū ee ē artic9 fidei. s. ea q sunt fidei nō
sunt demōrabilia q demōstratio facit scire. fides aūt
ē de nō apparentib9 ut pz p aplm hebr. xi. g3 deū
ee non ē demōrabile ¶ Pō. medium demōnōis ē
q3 quid ē. s. de deo nō possumus scire qd ē. s. solū qd
non ē ut dām dicit g3 nō possumus demōrare de
ee ¶ Pō si demōrāret deū ee hoc nō ē nisi ex effec
tib9 eius. s. effectq ei signo sibi ꝓportionati ei cui ꝑ
sit ipē m simto effectō aūt simto. simto aūt ad m
simtū nō ē ꝓportiō. cū ergo nō pt demōrari p
effectū sibi non ꝓportionatū natū videt q deū ee nō pt
demōrari ¶ Sz g. ē ep ap9 dicit. ro. i. invisibilia
dei p ea q facta sunt intel. ꝑspi. s. q3 hoc nō esset nisi
p ea q facta sunt posset demōrari deū ee. ꝓmū n.
q3 opz de aliquo intelligere an sit ¶ Rō dd. q duo
ē demōnōi vna q ē p causā z dicit ꝓpter. q3 et hoc ē
per priora simpliciter. alia ē p effectū z dicit de
mōnōi q3. et hoc ē p ea q sunt priora quo ad nos
Cui em effectq aliqs ē nobis manifestior. ꝓpter sua
causa per effectū ꝓcedimus ad cognoscendū causam
ex quolz aūt effectu demōrari pt ꝓpter causā eius ee
si tamen effectus sint magis noti quo ad nos. q3 ad
effectū dependeat a causa posito effectu necē ē causa
ponere. Vñ deū ee. s. q3 nō ē p se notū q3 ad nos
demōrabile ē p effectū nobis notos ¶ Ad pm
g3 dd. q deū ee z alia huiusmodi q3 per rōnem natu
ralem nota ꝑtinēt de deo ut dicit ro. i. non sunt articuli fidei
s. preambula ad articulos Sicut n. fides ꝓsupp3
cognitionem naturalem sicut gratia nāz et ut perfectio perfec
tibile. mihil tamen prohibet id qd p se demōrabile
ē aut scibile ab aliquo accipi ut credibile q3 de
mōnōi non capit ¶ Ad z dd. q3 q3 demōrabile
sunt per effectus nobis ē vt effectus loco difficionis

cause ad probandū cāz esse ⁊ hō modo mane
tenitur q ad probandū aliqd cē natē ē am
pē pro medio qd sigm facet nomē nō aut p
qd ē. q ḡo qd ē seq̄t gonē an est ſ loquā n ipo
nūt ab effectib⁹ ut p⁹ q̄ onder vñ dm mundo
deū cē p effectū ampe possū⁹ pro medio qd
sigm facet hoc nomē deꝰ Ad 3m dd. q effūs
p effectū nō ꝓbat natos cause nō pt p facta
cognitō de causa hui⁹ ſ tm ex quonīq; effectu
manifesto nobis pt demōstrari cāz cē ut dm ē
Et sic ex effectib⁹ dei dm⁹ari pt deū cē ſ per
eos nō possum⁹ p⁹fecte ipm cognoscē ſ⁹m sua ēntiā

Ad 3m sit pro⁹ vr q deus nō sit. q si
vnū ḡrorū fuit ifinitū tōlut destrueret
aliud. ſ hō intelligit m hō nomē deꝰ q sit qdam
bonū infinitū. si gō deꝰ esset nllz malū fuisset
fuisset. n. malū in mundo gō deꝰ nō ē Ad p̄. q pt
q plēi p pauciora p̄ma nō fit per plura ſ vr. q
omīa que apparet in mundo pnt q plēi p alia
p̄ma. sup⁹. q deus non sit. q ea q̄ fiunt natūalia
reducunt⁹ in p̄m⁹ qd ē natūa. ea vō q̄ fiunt a ꝓpoito
reducunt⁹ in p̄m⁹ qd ē rō humana uel voluntas
ſ illa. ergo ntātas ē ponē deū cē Ad 3 ō ē qd dicit
exo. iij. ex psona dei. ego sū q sū Ad 2m dd. q dm
q deū cē q̄q⁹ vijs probari pt. p̄ma et manifes
tior ea q̄ sumūt ex pte motꝰ Ad 3m ē cm ⁊ ſ⁹
g sint aliq̄ moueī in hoc mundo. omne aut qd mo
uet ab alio mouet⁹. nihil em mouet⁹ nisi ſm
q ē in potētia ad illud ad qd mouet⁹. aliquid aut
aliqd ſm q ē actu. aliquid aut nihil aliude ē
ducē aliqd de potētia ad actū. de pō. aut nō
pt aliqd duci in actū nisi p aliqd ens actu. sicut
calidū in actu ut ignis facit lignū qd ē calidū
potētia. cē calidū in actu. ⁊ p hoc mouz ⁊ alterat
ipm. ſ lon aut p⁹le ē. qd idem sit. sil. in actu ⁊ i
potētia ſ⁹m idem ſ solū ſ⁹m diuīsa Ad 4m. cm
ē calidū actu nō pt simul. cē calidū in pō ſ ē sil.
frigidū in pō. Impole ē. ergo qd idem eodem
motū sit mouēs ⁊ motū uel qd moueat seipm.
opz. gō omne qd mouet⁹ ab alio mouei. si ergo id
a quo mouet⁹ moueat⁹ oz ⁊ ipm moueri ⁊ sic ab
alio. ſ aut nō ē procedē in infinitū. q sic nō est
aliqd p̄mū mouēs ⁊ p q̄ns nec aliqd mouēs q
mouet a. sed nō mouet nisi p hoc q fuit mot⁹
a p̄mo mouēte. sicut baculus nō mouz nisi ſ⁹m
q ē motꝰ a manu. gō nāle ē deuenire ad aliqd
p̄mū mouēs q ꝑ nullo mouet⁹ ⁊ hoc omīs intelli
gūt deū Ad 4m sic. ordo viarū ē ex rōe cause efficientis
Inuenim⁹ n. in rebus sēsib⁹ cē ordinē
efficientiū. nec tm inuenit⁹ nec ē possibile q
aliqd sit sui efficiens similiō q sic esset prius
seipō qd ē impole. ſ lon aut ē possibile q in aut
efficientib⁹ procedat⁹ in infinitū. q in omnib⁹
causis efficientib⁹ ordinatis p̄mū ē cā medii
et medium cē causa vltimi sive media sint plā
sive vnū tm. Remota aut cā remouet⁹ effectꝰ
g⁹ si nō fuit p̄mū in causis efficientib⁹ nō erit
vltimū nec medium. Sz si procedat in infinitū
in causis efficientib⁹ nō erit p̄ma cā efficiēs ⁊ sic
non erit nec effectꝰ vltimus nec cē efficientis
medie q p̄z cē ſ⁹m. gō nāle ē ponē aliq̄m cām
efficiētem p̄mā quā oēs deū nominat

Tertia via sūpta ē ex posſ⁹ et nāō q talis est
Inuenim⁹ in rebus q̄dā q fiūt possibilia cē et
nō cē. cū q̄dā inueniant⁹ gnāri ⁊ corrupti ⁊ p oēs
cē et nō cē. impoſ⁹le ē aut oīa talia cē. q quod
possibile est non cē q̄nz nō ē. Si gō oīa fuit poſſ⁹lia
nō cē aliquā tp⁹ nihil fuit in rebus. Sz si hoc ē verū
cā nūc nihil ēet q qd nō ē non incepit cē nisi
per aliqd qd est. Si ergo nihil fuit ens inpoſ⁹le
fuit q aliqd inciperet cē ⁊ sic nō nihil est qd
patet cē ſ⁹m ſ lon gō omīa entia fuit possibilia
sed oportz cē aliqd natūm in rebus. omne aut nāz
uel habz causā sue ntātis aliunde uel nō habz.
ſ lon ē possibile q procedat⁹ in infinitū in entib⁹
q habent cām sue ntātis sicut nec in causis ef
ficientib⁹ ut probatū ē. gō nāle ē ponē aliqd
qd ē p se nātm non habens causā ntātis sue
aliunde. ſ ē cā ntātis aliis ⁊ hoc ē deꝰ Ad 4m ex tri
via sumit⁹ ex gradib⁹ q̄ in rebus inuenit⁹. Inuenit⁹
enim in rebus aliqd magis ⁊ minus bonū ⁊ vm ⁊ nobile
⁊ sic de aliis hui⁹. ſ magis ⁊ minus dicit⁹ de diuersis
ſ⁹m q appmāt diuersimode ad aliqd qd maxime est
sicut magis calidū ē qd magis appmāt maxime
calido Est ergo aliqd qd ē verissimū ⁊ optimū ⁊
nobilissimū. et p oēs maxime entia. ſ la q sunt max̄
me vera. sūt maxime entia ut dicit⁹ ⁊ o metha
Ex aut dicit⁹ maxime de aliq⁹ gne cā ē omne q sunt
illi⁹ gnis. sicut ignis q ē maxime calidꝰ ē causa om
nibus calidorū ut in eodē libro dic⁹. gō ē aliqd qd ē ca
cē ⁊ bonitatis ⁊ cuiuslib⁹ p fectōnis in rebus omnib⁹
et hoc dicim⁹ deū Quinta via sumit⁹ ex gubna
tōe rerū. Videmus em q aliq̄ q cognitōe carent
s. corpa naturalia agūt ꝓpter finē q appet ex hoc
q semp aut fere q⁹ cōdē mō operant⁹ ut ꝯsequant⁹
id qd ē optimū. vñ patz qd non a casu ſ⁹ ex intē
tōne proueniunt ad finē Ea aut q non habent cog
nōz non tendūt in finē nisi directa ab aliquo cog
noscente ⁊ intelligente sicut sagitta a sagittatore
gō ē aliq̄s intelligens a quo oīs res naturales or
dināt⁹ in finē ⁊ hoc dicim⁹ deū Ad p̄m g dd. q
q fiant aliq̄ dicat in enchi. des cū sit simē bonꝰ
nullo mō sinet aliqd mali cē in op⁹ suis nisi cet
adeo omnipotens ⁊ bonus ut bñ faciat etiā de ma
lo. hoc ergo ad ifinitā dei bonitatē p tinz ut cē p
mittat mala ⁊ ex eis eliciat bona Ad 2m dd. q
cā naturā ꝓpter determinatū finē opet⁹ ex directōe
alicui⁹ superioris agentis nāte ē ea q a natura fiunt

reducē sicut mp̄ma cām. Silr ēcia q̄ exp̄osito
fuit op̄z reducē m aliq̄ aliōrem cām q̄ non sit rō
et voluīas hūana q̄r hec nūmblia z defectibi
lia op̄z aut oīa nobilia z defic̄ possiblia re
duci m aliq̄d p̄mū p̄ī. imoblē z p̄ se ntām si
cut oñsū ē Qō ēcia de simplicitate dei

Quīto de aliq̄o an sit m̄q̄rēdū r̄ stat quō
sit ut stat̄ de eo q̄d sit Sed q̄r de deo fit
non possū q̄d sit f̄ q̄d non sit nō possū
de eo cōsiderare quō sit f̄ quō non sit p̄cius

Q p̄mo ergo o sidam dū quō non sit Q 2o quō a
nobis cognoscat Q 3o quō noiet Q 4o est aut
de deo oñdi quō nō sit remouēdo ab eo ēcia q̄ ei
non ḡuenīūt ut pote opp̄ōnē motū z hmōi silia

Q p̄mo ergo mq̄rat de simplicitate eius per
quā remouet ab eo cōpōsitō Et q̄r simplicia
m rebꝰ corporalibꝰ fit imp̄fecta ut ptes ideo
Q 2o mq̄rēt de p̄fectione eius Q 3o de imūtabilitate
Q 4o de imutabilitate Q 5to de vnitate

Circa p̄mū q̄rūt octo Q p̄mo vtr deꝰ sit corpꝰ
Q 2o vtr in eo sit cōpō matē z forme Q 3o
vtr in eo sit opō q̄ditatis sīue essētie uel na
tiē uel subiecti Q 4to vtr in eo sit opō q̄ est
et essētia z essē Q 5to vtr in eo sit opō gīnīs et
differē Q 6to vtr sit in eo opō subiecti z accīdīs
Q 7o vtr sit quocūq̄ mō in eo positio uel tōlut̄ simi
plex Q 8o vtr velat in eo opōz alia ab̄s

Ad p̄mū sic proced̄ vid̄ n̄ q̄ deꝰ sit corpꝰ
corpa n̄ ē q̄ habz ēcia dmēsiōz ꝑ sacram
scr̄ptūā attribuit deo ēcia dmēsiōz dicit̄ n̄ iob
xi. excelsior celo ē z q̄d facies pro fidiorum fino
et vnde cogites longior tūa mēsura eius z la
tior mari. gō deꝰ ē corpꝰ Q p̄ō omē figuām ē
corpꝰ cū figura sit q̄litas circa q̄ntitatē ergo deꝰ
videt̄ ee figurat̄. cū scr̄ptūa sit gen̄. et facia hoi
nē ad ymaginē z pl̄itudinē nr̄am. figura em
ymago dicit̄ ꝑ m. d. hyeb. et cū sit splendor glē
et figura substē eius. et ymago gō deꝰ ē corpus
Q p̄ō omē q̄d habz ptes corporeas ē corpꝰ ꝑ
scr̄ptūā attribuit deo ptes corporeas. dicit̄ n. iob
xli. oculi habes brachiū ut deꝰ. et m p̄s. oculi do
mī. sup iustos. z dexteā dñi fecit virtutē gō deꝰ
z corpꝰ Q p̄ō. silr nō opetit m si corpori. ꝑ ea q̄
ad similitudinē et m scr̄ptūs dicit̄ de deo. dicit̄ n.
ysa. vi. vidi dñm sedētē. et ysa. iii. stat ad
iudicandū deus gō deꝰ ē corpꝰ Q p̄ō. methil pt
ē tñ loc̄alis a quo uel ad q̄ m si sit corpꝰ vel
aliq̄d corporeū. ꝑ m scr̄ptūs deꝰ dicit̄ ē tñ lo
calis ad quē ꝑ m. d. ꝑ. Accedite ad eū et illu
minamī. et ut a quo ꝑ m. d. Recedētes a te ē tra
scribent. gō deꝰ ē corpꝰ Q 3o sed ō ē q̄d d. Jo.
iiij. Spūs ē deꝰ Q 4o d. dd. ab hoc deū nō ē corpꝰ
q̄d q̄dē ēpl̄ oñdi pt. p̄mo q̄dē q̄ nllz corpꝰ mo
uet nō motū ut pz ī duc̄do p singla. oñ silr
aut sup. q̄ deꝰ ē p̄mū mouēs īmoblē vñ mā
festū ē q̄ deꝰ nō ē corpꝰ Q 2o vō mō q̄ntitē ē
id q̄d ē p̄mū ens ē m actu z nullō mō m p̄ō. luz
em in vno z eodē q̄d erit de p̄ō. in actu p̄ō sit
p̄ō. q̄ actꝰ simplr̄ in actu ē p̄ior p̄ō. q̄ q̄d ē i
p̄ō non r̄ducit ad actū nisi p id q̄d ē ens actu
Oñsū ē aut q̄ deꝰ ē p̄mū ens. ipo le ē gō q̄ in
deo sit ad m p̄ō. omē aut corpꝰ ē in p̄ō. q̄ oīs
nūl m q̄ntūs hūs ē diuisibilē. m p̄o le ē q̄ntꝰ deꝰ
ē corpꝰ Q 3o q̄ deꝰ ē id q̄d ē nobilissimū in
entib9 ut ex dictis p̄z. ipossibilē ē aut aliq̄d
corpꝰ ee nobilissimū in entib9. q̄ corpꝰ q̄ ē viu
uū a nō viuū. corpꝰ aut viuū manifm ē q̄ ē no
bilꝰ corpꝰ ee nō viuo. corpꝰ aut viuū nō viuū
m q̄ntū corpꝰ q̄ sit omē corpꝰ viuet. op̄z g̃. q̄ vi
uat per aliq̄d aliud sicut corpꝰ mr̄i viuit per
aiaz. illud aut per q̄d viuit corpꝰ ē nobilꝰ q̄
corpꝰ imp̄o le ē gō dñm ee corpꝰ Q 4o d p̄m. gō
dd. q̄ sicut sup̄ dictū ē sacra scr̄ptūa tradit nob
spūalia z dīna sub similitudinib9 corpaliū. vñ ēia
dīne sionē deo attribuit sub similitudine q̄ntitatis
corporee. q̄ntitatē v̄tualē ipō de signāb9. utpo
te per p̄fectitatē. v̄tutē ad cognoscēdū vel ēia
per altitudinē. excellēcia v̄tutis sup oīa. per
longitudinē. diuturnitatē. per latitudinē
affectionib9 ad oīa. uel ut dyo9 dicit. ipa ca
de dīne no. per p̄fectitatē dei intellī. incōpre
hensibilitas essētie ipō. per longitudinē pro
cessus v̄tutis ipō omnia penetrātis. per lati
tudinē vō superextensio eius ad omnia mq̄ntū ꝑ
sub eius protectionē eius ot mēt Q 2o d 2m dd. m
q̄ homo d. ad ymaginē dei facto nō ꝑ m corpꝰ
sed ꝑ m id m quo excellit alia alia vñ gen̄. et
posit̄ dīne sacra9 hoiēz ad ymag̃. z si. n. ꝑb
dicit ut p̄sit pisib9 maris. excellit aut homo
oīa alia q̄ntū ad rōz et intellm. vñ ꝑ m intellm
et rōz q̄ sunt incorporea hō ē ad ymaginē dei
Q 3o d 3m dd. q̄ ptes corporee attribuunt deo m
scr̄ptūris vocē sui. ut actū ꝑ m p̄d. ā silitudinē
vñ actꝰ oculi videt̄. vñ oculꝰ de deo dicit̄ sīgt
vtutē eius ad videndū mō intellectū nō sensibili
sed corporali. et de alijs ptib9 Q 4o et m dd. m q̄ ecia
q̄ ad simplicitatē nō attribuunt deo m si ꝑ m q̄ d.
silitudinē sicut d. sedens p̄ sua īmobilitatē
z auctoritatē. z stans p̄ sua fortitudinē ad de
bellādū dicit̄ q̄ d. ad usū sat. Q 5o d 1m dd. q̄ ad
deū nō accedit passibꝰ corporalibꝰ sed affectibꝰ mentis z recedēre nō ab eo dicit̄
z sic accessꝰ et recessꝰ sub similitudine locālis mo
tꝰ designāt spūalē affectū Q 6o deo nō sit opō

Ad 1m sic ꝓced̄ vid̄ q̄ m deo sit opō formē
et materie. omē n. q̄ habz aliaz ē opōm
ex māz et fōz. q̄ aia ē fōz corporalis. ꝑ scr̄ptūa at
tribuit deo aiaz. Inhabitat. n. ihēb. xi. ex p̄sō.

dei Justꝰ aut̄ meꝰ ex fide viuit ꝓ si sibꝫ retrahit
se non placebit aiē mee ḡo deꝰ ē oppoſitꝰ ex
mā et forma ¶ Pō ira gaudiū z hmōi ſunt paſ
ſiones quietꝫ ut dicit z de aiā ꝑ hmōi attribuit
deo m ſcḋm tūa dicit in mpō ira ꝓpriꝫ ē fini
m ꝑpl̄m ſuū ḡo deꝰ ē ex mā et forma oppoſitꝰ
¶ Pō mā ē pīm ē m diuiduacois ꝑ deꝰ vt ē m diuiduꝫ
nō em de nl̄tas ꝑdicat ḡo ē oppoſitꝰ ex mā z fōe
¶ Sed ō omne oppoſitū ex mā et forma ē corpꝰ ꝑ
titas em dm ē ſua ē q ꝑmo mbr et matie ꝑ deꝰ
non ē corpꝰ ut oñſi ē ḡo nō ē oppoſitꝰ ex mā z forꝫ
ma ¶ Ꝫo dd ꝓ mpōlē ē m deo ē mūz ꝑmo qd
ꝑ mā id qd ē m potencia ē oñſi ē aut ꝓ deꝰ
ē pur⁹ actꝰ non hns aliqd de pōlitate vñ mpōle
ē q deꝰ ſit oppoſitꝰ ex mā et forma ¶ Sed ꝙ oē
oppoſitū ex mā et fōe ē ꝑſtm z bonū ꝑ ſuā fōz
vñ opz q ſit bonū ꝑ ptīpacōz ꝑm q mā ꝑtīci
pat formā ꝑmū aut qd ē bonū z optimū qd
ē deus non ē bonū ꝑ ptīpacōz q bonū ꝑ ēn
tiā ē prius bono ꝑ ptīpacōz vñ mpōle ē q deꝰ
ſit oppoſitꝰ ex mā et forma ¶ Terciō q vnūq
q̄ agens agit ꝑ formā ſuā vñ ꝑm q aliqd ſe
habz ad formā ſuā ſic ſe habz ad hoc q ſit agens
Q̄ ḡo ꝑmū ē ꝛp ſe agens opz q ſit ꝑmo z ꝑ ſe
forma deꝰ aut̄ ē primū agens cū ſit ꝑma cā
efficiens ut oñſum ē Eſt ḡo ꝑ ēm ſuā forma
et non oppoſitꝰ ex mā z forma ¶ Ad ꝑmū ḡ dd
q̄ aiā attribuit deo ꝑ ſilitudinē actꝰ Si n vo
luḡ aliqd nobis ex aiā nrā ē vñ id dr ē plan
cū aiē dei qd ē placitū voluntati eiꝰ ¶ Ad 2m
dd q ira z hmōi attribuit deo ꝑm ſilitudinē effis
q̄ em ꝑpl̄ ē natꝰ ꝑmire ira eiꝰ ꝑmio methā
phoice vocat ¶ Ad 3m dd q forme q ſunt recep
tibiles in mā id iuidiuat ꝑ māz q non pt ee m
alio cū ſit ꝑmū ſbñs forma vō q̄ tū ē de ſe em
ſi aliqd aliud impediat recipi pt a pluribus
ꝑ illa forma q non ē receptibilis in mā ſ ē ꝑ ſe
ſubſiſtens ex hoc ipō indiuiduat q nō pt recipi
in alio z hmōi forma ē deꝰ vñ non ſeq̄t q ha
beat materiā

Ad 3m ſic proceꝫ vr q nō ſit id deꝰ q ſua
eēa uel natā michi n ē m ſcḋo ſ eēa
uel natā dei q ē deitas dicit ee m deo ḡo vr
q deꝰ non ſit id ē q ſua eēa uel natā ¶ Pō
effectꝰ aſſimilat cauſe q omne agens agit
ſibi ſile ſ m reb⁹ eēatis nō ē id ē ſuppoſitū q ſua
natiā nō n id ē homo q ſua hūanitas ḡo
neq; deꝰ ē id ē q ſua deitas ¶ Con de deo dicꝫ
q ē vita non ſolū q ē viuens ut ꝑz Jo xiiij ego
ſū via veritas z vita ſicut aut̄ fe habz vita ad
viuere ita deitas ad deū ḡo deꝰ ē ipa deitas
¶ Ꝫo dd q deꝰ id ē q ſua natā uel eēa
Ad 4m tm intellectꝰ ſa ē q m rebz oppoſitis ex mā
et forma natē ē q differat natā uel eēa z
ſuppm q eēa uel natiā ꝙpiēdit m ſe illa tm
que cadit in diffinicōe ſpēi ſicut hūanitas cō
prehendit in ſe q cadit in diffinicōe hoīs hmōi n
homo ē hō z hoc ſignificat hō hūanitas hō ſ q hō
ē homo ¶ Jz mā id iuidualis cū actibꝰ oīm bus
id iuidūatibꝰ ipa ꝛ nō cadit in diffinicōe ſpēi non
em in diffinicōe homīs cadit hec caro nes z hec
oſſa aut albedo uel mgdo q aliqd hmōi vñ hec
caro nes z hec oſſa z actꝰ designāt ea a quib⁹ mā
non excludit in hūanitate et tñ in eo q ē homo
includit vñ id qd ē hō habz in ſe qd nō habet
hūanitas z ꝓpt hoc nō ē totalit id de hō z hūanitas
Sed hūanitas ſignificat ut ꝑs formalis hoīs qua
ꝓpria diffinē ei hmōi ſe fōlit ꝛ ſpēi materie
iuidūatis In hmōi ḡo q non ſit oppoſita ex mā
et forma mā bz iuidiuatiōnē ꝑ māz iuidual
id est ꝑ māz ꝑ ipē forme ꝑ ſe iuidūat oportꝫ
q ipſe forme ſint ſuppoſita ſubſiſtētia vñ ꝛ ei⁹
non differet ſuppoſitū z natiā z ſic ei deꝰ nō
ſit oppoſitus ex mā et fōe ut oñſi ē opz q deꝰ
ſit ſua deitas ſua vita z q q̄d aliud ſit de deo ꝓ
¶ Ad ꝑmū ḡo dd q de rebz ſimplicibꝰ loq non
poſſimꝰ nīſi ꝑ modū oppoſitoꝝ a q̄bz cognitoꝝ acci
pimꝰ et id de deo loq mur vtim̄ nomibz q rerū
ut ſignificet deus ſubſiſtēs cā q̄ aput nos nō
ſubſiſtit niſi oppoſita et vtim̄ nomibz abſtractis
ut ſignificemꝰ eius ſimplicitatē q ḡo dr deitas uel
vita uel aliqd hmōi ē in deo referend ad di
uerſitatē q̄ eſt in actu p̄cēde intellectū nr̄i z nō
ad aliq̄ diuerſitatē rei ¶ Ad 2m dd q effectꝰ
dei ꝑmittit ipm non pfecte ſ ꝑm q poſſint
et hoc ad defectū ymaginū ꝓpriꝫ q id qd ē
ſimplex z vnū non pt ꝛp̄eſentari niſi ꝑ mlta
et ſic accidit in eis oppoſitio ex q̄ prouenit q nō
ē m eis idem ſuppoſitū z natiā

Ad 1m ſic ꝓceꝫ vr q m deo nō ſit id ē eēa
et ee ſi em hoc ſit tuc ad ee diuī nichil
addit ſ ee tū nulla fit addicio ē ee omne q̄d
de omibz ꝑdicat ſeq̄t ḡo q deꝰ ſit ens gm̄ne
ꝑdicabile de omibz hoc aut ē otiū ſap viij
Incōicabile non ē ligm̄s z lapidibz imponi cat
ḡo ee deī nō ē eis eēa ¶ Pō de deo ſtare poſ
ſum⁹ an ſit non aut ſtare poſſum⁹ q̄d ſit ut ſup
dem ē ḡo nō ē id ē eēa dei z q ꝙ ē eis ſiue q̄di
tas uel natiā ¶ Sed ō ē q hylar dicit m vij
de trinitate ee non ē accidens deo ſ ſubſiſtens
veritas Jd ḡo q̄d ſubſiſtit m deo ē ſuū eſſe ¶ Ꝫo
dd q deus non ē ſeruꝰ ſua eēa ut oñſi ē ſ ē ſuū
ee Qđ multiplicat ondi ꝑt Pmo q̄d ē q q̄d
z m aliquo q̄d ē ꝓter eēa ei⁹ opz ee aliqua
vel ex ꝑncipijs eēe ſicut actꝰ ꝑ a oſe ꝓria
ſpēi ut riſibile q̄d oſeq̄t hominē z cauſat ex ꝑn
cipijs eēe alibꝫ ſpēi vel ab aliq̄ exteriori ſicut
calor in aq̄ cauſat ab igne Si ergo ipm eſſe ſit
aliud ab eius eēa ntē ē q ee rei ſit cauſat ab
aliquo exteriori uel a ꝑncipijs eēe aliꝫ eiuſd

rei ꝺ impoſſ ee aut q ee ſit cām tm ab eēntia
libus rei q nulla res ſuffiat q ſit ſibi cā eſſe
di opz go q illud eis ee ſit aliud a ſua eēntia
ſi habeat ee cauſatū ab alio · hoc aut de ꝺo
dia non pt q diam⁹ ee pmā cāz effectiue ꝺ im
poſſibile ē ergo q m deo aliud ſit ee z aliud
eēntia eis ¶ 2o q ee ē actualitas omīs for
me uel natue · nō · n bonitas uel humanitas
ſigfiat⁹ m actu niſi p out ſigfiam⁹ ea eſſe
opz ergo ipm ee qđ q pat⁹ ad eēntiā q ē aliꝺ
ab ipō ſicut actꝰ ad poīm · ai ergo m deo mth
il ſit poteiale vt oīſim ē ſiṗ ſeq⁹ q nō ſit i
eo aliud eēn⁹ q ſiui ee · ſua ugit⁹ eēntia ē ſiui
ee ¶ 3o q ſicut illud qđ habz ugne z nō ē ugnis
ē ugnita p ptcipacōz · ita illud qđ habz ee · et
non ē eſſe ē ens p ptcipacōz · deꝰ aut ē ut ſiṗ
oīſim ē · ſi ugit⁹ non ſit ſiui ee ert ens p ptci
pacōz · non go ert ꝑmū ens · eſt go deꝰ ſiui ee
et non ſolū ſua eēntia ¶ Ad ꝑmū go ꝺm q
aliq̄ꝺ cū nō fit addicō pt mtlligi dupliciṫ · uno
mō ut de rōne eis ſic q̄ non fiat ei addicō ſicꝫ
de rōne cuālis urēnalis ē q ſit ſine rōne · Alio
mō mtlligit⁹ aliq̄ꝺ cū non fit addicō q nō ē de rōe
eis q ſibi fiat addicō ſicut aial g mūne ē ſine
rōne q non ē de rōne cuālis gīb ut habeat rō
nem · ſ nec̄ de rōne eis ut careat rōne · ꝑmo
ergo nō ee ſine addicōe ē eſſe dinū · 2o nō ee
ſine addicōe eſt ee g mūne ¶ Ad 2m ꝺm q ee
dupliciṫ ꝺ uno mō ſigfiat actū eſſe ꝺi · alio mō
ſigfiat q poz ꝑ poīs quā cuā adiuenit ſuū ēs
ꝑdictū ſubiecto · ꝑmo go mō accipiēdo eſſe nō
poſſum⁹ ſine eſſe dei ſicut nec eis eēntiā · ſed
ſolū ſeḋ mō · ſcām · u · q hec ꝑpō q̄ forma⁹ de ꝺo
tū diam⁹ ē · verū ē z hꝫ ſcām q eius effectib⁹ ut
ſiṗ oīſim ē ¶ Qꝝ deus non ſit m gnē

Ad v · ſic pceꝺ⁹ vi⁹ q ꝺeꝰ ſit m gnē aliq⁹ ſbā
em ē ens p ſe ſubſiſtens · hꝰ aut max ē
deo q̄ueit go deꝰ ē m gnē ſbē ¶ ꝑ · vnūq q̄ me
ſurat⁹ p aliq̄ꝺ ſui gnis ſicut longitudo p longi
tudinem z nūmei p nūm · ſ deꝰ ē meſura oīm
ſubāz ut pz p om ētatore · x · metha⁹ go deꝰ ē
m gnē ſubſtāe ¶ Sed ꝺ · gen⁹ ē prius ſm⁹ m
telleū eo qđ ni gnē · et met⁹ · ſ nichil ē prius deo
nec ſm⁹ rem nec ſm⁹ mtelleū go deꝰ nō ē m ali
quo gnē ¶ 2o ꝺm q aliq̄ꝺ ē m gnē dupliciṫ
uno mō ſimpliciṫ ꝑ ſe ſicut ſpecies z q̄ ſub eis cō
tinet⁹ · Alio mō ꝑ reductōz ſicut pncipia z ꝑia
cōnes · ſicut punctū z omīs reducit⁹ ad gen⁹
q̄ titatis ſicut pncia · ¶ Ceitas aut z omīs ꝑia cō
reducit⁹ ad gen⁹ ſui habitꝰ · neut⁹ aut mō deꝰ
ē m gnē · Qꝝ · u non poſſit ee ſpēs alicui gnis ·
triplicit⁹ ondit pt · ꝑmo qꝺē q ſpēs conſtituit⁹ ex
gnē z ꝺia · ſemp aut id a quo ſumit⁹ differē ꝑ
ꝺiuā ees ſpēz habz ſe ad id vñ ſimit⁹ gen⁹ ſi
cut actꝰ ad poteiā · aial em ſumit⁹ a natūa
ſēſitiua p modū cui cōmis · hꝰ em ꝺ aial q̄ꝺ
natūa ſēſitiua habz · rōnale vō ſumit⁹ a natā
intellāa · q rōnale ē q ꝺ natāz intellāa habz
intellāa aut q pat⁹ ad ſēſum ſicut actꝰ ad poīm
et ſile⁹ maſculū ē m alijs vñ ſi m deo nō ꝺ⁹ nā
gat poteiā actui mipō⁹ le ē q ſit m gnē ſiṗ ſpēs
¶ Ad ō q ai ee dei ſit ei eēntia ut oīſiū ē ſi deꝰ
eēt m aliquo gnē oporteꝫ q ꝑ gen⁹ ei⁹ eēt ens
nā gen⁹ ſigfiat eēntiā rei nīp dicat⁹ i eo q q̄ꝺ
oīdit aut phūs ni⁹ metha⁹ q ens nō pt eſſe
gen⁹ alicui omē · n gen⁹ habz duas q nō ptici
pat eſſentiā gnis · nulla aut differēia pt ſue
mire q eēt q̄ ens q nō ens nō pt ee dia vnde
uel mq̄t q deꝰ non ſit m gnē ¶ Ad ō q omīa q
ſunt m gnē vno ꝺicūt m q ꝺdūtaue uel eēntiā gnis
q ꝑdicat⁹ de eis m eo q q̄ꝺ differūt aut ſm⁹ ee
ſſe · n · rōe ee hoīs z equi · n · hui⁹ hoīs z illi⁹ ·
z ſic oꝑz q ſcām ſint m gnē differat ee z q q̄ꝺ ē
ideꝰ eēntiā · In deo aut non differt ut oīſi eſt ·
vñ maſculū ē q ꝺeꝰ nō ē m gnē ſicut ſpēs · Et q
hoc ꝑz q non habz gen⁹ nec̄ differētias · nec̄
ē diffinitiū ipius nec̄ ꝺmrātiū niſi p effectus
q diffinitiū ē ex gnē z differētia ꝺ em rōnis ut
medium ē diffinitiū · ¶ Qꝝ aut deus nō ſit m gnē
p rēdutōz ſicut pncipium maſculū ē ex eo q pn
cipiū q̄ꝺ reducit⁹ ad aliq̄ꝺ gen⁹ nō ſe extendit
vltra gen⁹ illud ſicut punctū nō ē pncipium niſi
q̄ titatis · et mue z vmtas q̄ titatis diſcrete · deꝰ
aut ē p pncipiū tocius ei⁹ ut oſtdet⁹ m ſca vñ nō ꝺ⁹
tur m aliquo gnē ſicut pn⁹ ¶ Ad ꝑmū go ꝺm
q ſubſtantie nomē non ſignificat hoc ſolū q
eſt p ſe ee q hoc q ē ee non pt eſſe gen⁹ ut oī
ſim ē · ſ ſignificat eēntiā cui⁹ petit ſic ee deſt
per ſe eſſe q tamē ee non ſit ipa ei⁹ eſſentia
z ſic pz q deus nō ē m gnē ſubſtāie ¶ Ad 2m
ꝺm q obiectio illa procedit de meſura ꝑportiō
ta habent em opz homogeneā meſurato · deꝰ aut
non ē m enſura ꝑportionata alicui · dē tamen
menſura oīm ex eo q vnūq q̄ tantū habet
de eſſe q̄ntū ei ꝓportionat ¶ Qꝝ deo nō ē actus

Ad vi · ſic procedit⁹ vi⁹ q in deo ſint aliq̄
accidentia · ſibā · n · nulli ē actus nī ꝺ⁹
ꝑmo phūs · qđ go m vno ē actus m alio nō pt
ee ſubſtantia ſicut probat⁹ q calor nō ē forma
ſubālis ugnis quia m alijs ē actus · ſ ſapiā bto
z thus⁹ q̄ m nobis ſit accidentia deo aut vnit⁹
go m deo ſit actus ¶ ꝑ · m quotz gnē ē vnū
ꝑmū ſ m ſta ſit gnā accidentiū · ſi go ꝑma
illoz gnīm nō ſit in deo etit ꝑma m ſta ext⁹
deū qđ ē m quel ens ¶ Sed ꝺ · omē actus ē
in ſubiecto deꝰ aut non pt ee ſubiectū q

forma simplex subiectū cē nō pt ut dicit boēs in libro de trin. g° in deo non pt cē actus. Ad 1m dd. q̄ p̄m̄ p̄missa manifeste apparet q̄ in deo actus cē non potest. p̄mo quidem q̄ sub̄m q̄dā ad actū deb̄s sicut p̄ō ad actū. sub̄m. n. p̄m actus ē aliq° mō in actu. cē aut m p̄ō. oīno remouet a deo ut ex p̄dictis patz. Secdo q̄ deb̄ē simul cē ut boēs dicit in libro de ebd. licet aut id qd ē aliq̄d aliud possit habē ad uētū. tamē ipm cē nichil aliud aduētui habē p̄t sicut qd ē calidū pt habē aliud ēxneiq̄ calidū ut albedinē. sz ipē calor nichil habz p̄t calorē. Ad 2m q̄ omē qd ē p se p̄us ē eo qd ē p actū. vn̄ cal deb̄ sit simpliciat p̄mū eius nichil in eo p̄t cē p actū deb̄. Sed neq̄ actā p se in eo cē p̄t sicut visibile cē per se actus hominis q̄ huiusmodi actus causat ex p̄ia p̄tis subiecti. Ad 3m dd. q̄ licet deus sit causa actiua cal sit tā p̄ma. vn̄ relinq̄t q̄ in deo nullum sit actus. Ad p̄mū ergo dd. q̄ virtus z sapiā nō uniuoce dicunt de deo z de nobis ut infra patebit. vnū nō seq̄t q̄ sint actus in eis sicut in nobis. Ad 2m dd. q̄ cal subā sit pot actū tuz p̄ia actus ē. reducit in p̄ia subē sicut in pot a q̄bus deb̄ non sit p̄mū ostentiū in gne subē. sz p̄mū extra omē gen̄ respectu cuius cē.

Q. deb sit omnino simplex

Ad vij. sic p̄cedit vid q̄ deb nō sit omo simplex. ea. n. q̄ sunt a deo p̄mo tāt ipm vnā a p̄mo ente sunt omnia entia et a p̄mo bono sunt omnia bona. Sed in rebz q̄ sunt a deo nichil ē oīno simplex. g° deus nō est oīno simplex. Ad p̄. omē qd ē melius deo ē attribuendū. sz aput nos opposita sunt melioria simpliciabz sicut corpora mixta elementis. z elementa suis p̄tibz. g° nō ē dd. q̄ deb ē oīno simplex.

Sed ḡ. ē qd dicit aug° in vj. de trin. q̄ deb vē est simplicissime simplex ē. Ad 1m dd. q̄ deitas oīno ē simpliciter multiplicat p̄t cē manifestū. Ad p̄mo qd ē p supra dicta cal. n. in deo nō sit opō neq̄ p̄tes aliq̄as p̄tes q̄ corpus nō ē. neq̄ opō formē z materie. nez sit in eo aliud natura et suppoīm. nez aliud natura et cē. nez sit in eo opō gnis z differētie. nez sibi et actibus manifestū ē q̄ deb nullo mō opponit ē sed oīno simplex. Secdo q̄ omē oppositū ē posterius opponētibz suis et dependens ex eis. deb aut ē p̄mū eius ut supra ostensū ē. Ad 3m dd. q̄ omē oppositū cum habz. q̄ em diuisa sunt p̄mo se nō queunt in vnū nisi per aliq̄ cum adōnatem in p̄dicamentis aut nō habz causam ut supra ostensū ē cal sit p̄ma cā effectus.

Ad 1to q̄ in omī opposito opz cē potētia z actū. q̄ in deo nō ē q̄ nec p̄tes vna ē actus altius. vel saltem omnes p̄tes sunt sicut in potētia respectu totius. Ad 2m q̄ omē oppositū ē aliq̄d qd̄ non queunt aliqua p̄tia simul. et q̄dem in totus dissimilium p̄tium hoc manifestū ē. nulla. n. pars hominis ē homo nec pars pedis ē pes. In totus vō similium p̄tium aliq̄d qd̄ dicit de toto dicit de qualibet parte sicut pes accipit ē acer z aq̄ aq̄. aliq̄d tamen dicit de toto qd̄ nō queunt aliqua p̄tium. nō. n. sit tota caro ē vita aut et pes eius. Sit ergo in eorum oppositio ē aliq̄d qd̄ ipm. hoc aut z si posset dici de hac forma p̄cise habeat aliq̄d qd nō ē ipm. puta m albo ē aliq̄d qd non p̄tinet ad rōnem albi. tamen ipa forma nichil ē alienum. vn̄ de q̄ sit ipa forma vel potius ipm cē nullo. q° oppositio ē p̄t. et hanc rōnem tāgit hilarius vij. de trin. dicens. de q̄ vtiq̄ ē ex infirmis non q̄timet. nec q̄ lux ē obstaculo tenebrat.

Ad p̄mū ergo dd. q̄ ea q̄ sunt a deo p̄mitat deum sicut multa alia p̄mā. ē aut h° de rōne actus ut sit aliquo mō oppositū. q̄ ad nihil ens ē aliud ipm q̄d ē ut infra patebit. Ad 2m dd. q̄ apud nos opposita sunt meliora simplicia bz q̄ p̄fectio bonitatis z actualitatis nō inuenit in uno sz in multis. sed p̄fectio diuine bonitatis inuenit in uno simplici sicut infra patebit. Q. deb nō sit ens ppōne

Ad vij. sic procedit vid q̄ deb sit ens ppōne. Augl volat. dicit in dyo. ix. ca. ē. omē ens quod sup ē ē deitas. sz ē omne ens dicit oppositionem aliquam ad aliq° deb ergo deb ē oppositum aliquod. Ad p̄. deus ē forma dicit in libro de vb dei q̄ vbi dei q̄d ē deb ē forma non formata. sz forma ē p̄s oppositi. q° deb ē p̄s alicuius oppositi.

Ad p̄. q̄ cal q̄ sunt et nullo mō differunt sunt idem sed deus z materia p̄ma sunt et nullo mō differunt ergo sunt penitus idem. sz mā p̄ma aliquid oppositum ret q° et deb. Probatio medie. q̄ q̄ cal q̄ differunt aliq̄bz differētijs differunt et ita opposita. ea ē ēt posita. sz deus et mā p̄ma sunt oīno simplicia q° nullo mō dicunt. Sed ḡ. ē qd dicit dyo° vij. ca. de di. no. q neq̄ tactus ē cui°s. dei neq̄ alia q̄dā adiacentes omnis sēdi et omnio. Ad 2m dd. q̄ tres hor fuerunt tres errores. Quidā. n. posuerunt q deb ē et alia a mundi ut p̄z p aug̃m in libro de ciuitate dei. et ad hoc reducit q̄ q̄dā ens dixerunt deū ē et alia p̄mi celi. Alij dixerunt deū ē p̄m formale omnium. et h° dicit fuisse opinio almarriamoz. Tertius error fuit dd. de diando q̄ stultissime posuit deū ē mā p̄mā. et. n. omnia manifestā. et met falsitatem. nec ē possibile deū aliq° mō in q̄ poz aliq̄ venire. neq̄ sicut p̄m formale neq̄ sicut māle. Primo q̄d q̄ sup dictum ē deū ē p̄ma causa efficiente. ea aut efficiens tā forma rei p̄fecte nō inducit idem nūo sed solum inducit spē. homo. n. gignit hominez. materia vō aliq̄ ea efficiente nō inducit idem nūo neq̄ in idem spē. q̄ h° ē impotē illud facere. Secdo q̄ aliq̄ deb sit ea efficiens aliq° ē p̄mo et per se agere. q̄d aut ē vel in q̄ poz aliquid non ē p̄mo z p se agens. sz magis oppositum

non n' manu agit sed homo p manū z ignis ca
lefacit p calorem· vñ deo non pt cē ps aliq cō
positi / Tertiō q nulla ps oppositi pt cē simplr pri
mū ni entiaz neq etiā mā z forma q sunt p me p
tes oppositorū sla mā ē impotē a potē a aut ē posi
tei oris actu simplr ut ex dictis patz· forma aut q
ē p s oppositi ē forma ptcipata· sicut aut ptcip
pans ē posterius eo qd ē p essentiā ita z ipm ptcip
patū sicut igns sicut mignitis ē posteriōr eo qd
ē per essentiam· onsū ē aut q deo ē p mū ens
simplicit / Ad p mū ḡ oddm· p dictas dicit esse
oīm effective et exēplariter nō aut p essentiam
/ Ad 2m dd· q vbū ē forma exēplaris· nō aute
forma q ē ps oppositi / Ad 3m dd· q simplicia
non differūt aliqbz aliis differētijs hoc· n· oppo
sitorū est· homo· n· et equus dnt rōnali z irrō
nali dnjs· q quidē differūt ampliꝰ nō diffe
runt ab inuicē aliis differētijs· vñ si fiat vis ī vbo
nō ppe dicit differre ꝑ diuisa cē sla ꝑm phym 3o
metha ex diuisi absolute dicit ꝑ omē differens
aliquo differt· vñ si fiat vis m vbo om mā p ma
et deus non dnt sed sunt diuisa seipsis vñ non
seq̄t q sunt idem / Qō 8ta de pfectiōe dei
Post q sid dcōz dīne simplicitatis· de pfcio
ne eius agendū ē· et q vniq q stim
q perfectū ē dicit bonū· p mo agēdū
ē de pfectione dīna· 2o de eius bonitate / Circa
p mū q̄runtur 8ta / p mo vtr deus sit pfectꝰ
Sed o vtrū sit vlr pfectus q̄si omīm pfectionem
hns / Tertio vtrū ēatus pnt dici de deo silr
Ad p mū sic pcedit videt q cē pfectū nō gue
mat deo· perfectū n· dicit q̄si totaliter
factū· sed deo non queuit cē factū g neq cē per
fectū / p deo ē p mū principiū rerū ꝑ principia
rerū vident cē impfecta· dene n· ē principiū
aiāliū z plātaz· g deus ē impfectꝰ / p onsū
ē supra q natiā dei ē ipm cē· ꝑ ipm cē videt
cē impfectissimū cui sit omnissimū et sapiēs
oīm effectiuōnes· g deus nō ē pfectꝰ / Sed ō· ē q̄d
dicit· ag· vj· Esto te pfecti sicut et pr· v· cc· p· est
/ Ad 2m dd· q sicut phūs narrat m xi metha· q
q̄dam antiq phi· s· pitagorici z leucippus non
attribuerūt op timū et pfectissimū p mo p principio
causi nō ē q phi antiq si dauerūt materiale pn
cipiū· p mū aut principiū materiale ipfectissimū ē
Cui· n· mā m q̄ti huius sit impotēa· opz q p mū
principiū materiale magnē sit impotēa z ita magis
impfm· Deus aut ponit p mū principiū nō materiale
sed mignē causē efficiētis· et hoc opz cē pfectissimū
Sicut· n· mā m q̄ti huius ē impō· ita agens in
q̄ti huius ē m actu vñ p mū principiū actiuū opz
cē maxime in actu z p ons marie ē pfectū· sicut
hoc· n· dicit aliq cē pfectū ꝑm q ē actu sla p fmi
ē· cui nichil deest ꝑm modū siue pfectionis / Ad
p mū q dd· q sicut ggr dicit· balbutiedo ut possim
exercēsa dei resonamus· q d n· sicut ē pfectū ppe
dici non pt· sed q m hjs q sunt tue dicit aliquid
cē pfectū cui de potēa educit in actū· tū sumit hoc
nomē pfectū ad significand omē illud cui nō de
est cē m actu siue hoc habeat p modū suffitionis
siue non / Ad 3m dd· q principiū male q dicit
nos impfectū licet non pt cē simplicit p mū
sed p ducit ab aliquo pfecto sla semē licet sit
principiū aliāliū generatiōis ex semine· tamē habz
ante se animal vel plantā vnde deducit· ex· n· ante
id q d ē in potētia cē aliq actu· cui ens in potēa
non reducit in actū nisi p aliq d ens actu
Ad 3m dd· q ipm cē ē pfectū simul omīm· q pat
ex hoc ad omnia ut arguit· nichil em habz actualitatē
nisi in quātū est vñ ipm cē ē actualitas omīm rez
et ipā ad formaz· vñ non q pat ad alia si
cut recipiens ad receptū ꝑ magis sicut receptū
ad recipiens / Cui n· dicit cē homīs vel eq vel q
tūlꝑ alterius ipm cē q sidrāt ut formale z receptū
non aut ut habens q petit cē / De pfectione dei
Ad 1m sic procedit vr q in deo nō sint p
fectiones oīm rerū· deus· n· simplex ē ut
ostensū est· sed pfectiones rez sunt multe z diuise q
in deo nō sunt omnes pfectiones / p op
posita non pnt cē in eodē· sed pfectiones re
rū sunt oppositе vna alterī· n· ꝑ pter ea p fiunt per
suas differentias specificas driē aut a ꝑbus dicit
genus z ostenditur ꝑ species sunt oppōte· cui g oppo
sitā nō pnt sil cē in eodē vr q in deo omnes rerū per
fectiones sint in deo / p vivēs ē pfectius q
ens· z sapiens q vivens g et vivē pfectius ē q
cē z sapē q vivē ꝑ essentia dei ē ipm cē g non
habz in se pfectionem vite z sapiē et alias ipōrtās
pfectiones / Sed ō· ē q d dyo· dicit· v· ca· de di
no· q deus in uno existentia omā prehabet
/ Ad 2m dd· q in deo sunt pfectiones omīm rerū vñ z dici
tur sal pfecto q non deest ei aliq nobilitas
q inveniat in aliquo genē ut dicit gmet· in v·
metho· z hoc q dem ex duobz q sidāri pt // p mo
quidē ex hoc q q̄d pfectiōs ē· i effectu opz in
uenire in causa· effectus enim vocē si sit
agens vniuocū ut homo generat hominē· vel
eminenter· ut sol· si sit agens equiuocū sicut sol
ē similitudo eorū q generat p virtutē solis· manifes
tū ē· n· q effectꝰ pr perfectiōr virtutem causē agen
tis p existē aut in virtute causē agentis nō ē p exis
tē imperfectiorē modū sed pfectiorē· licet p existē in po
tentia causē· mālis sit p existē imperfectiōr modo
eo q in māmq̄ti huius ē impfectus agens vō i q̄ti

hmõ ẽ pfectũ ℂ Cũ ergo deus sit pma cãlium effectua rerũ opz oĩm rerũ pfectiones pexistẽ in deo ꝑm eminẽtiorem modũ et hanc rõnẽ tangit dyo⁹ v. ca. de dr no. dicens de deo q nõ hꝫ de ẽ si hꝫ aut non ẽ sed omnã ẽ aut oĩm causã Sed võ ex hoc q̃ supra oñsum ẽ q ẽ ipm ẽ p se subsistens ex q⁹ opz q totã pfectionem essendi in se oĩm habeat ℂ Aliꝫ m ẽ em q si aliq̃d talium nõ haberet totã pfectionẽ talium hoc ideo ẽ q talium nõ participat ꝑm pfectã rõez sed si talium ẽt p se subsistens nõ posset ei aliq̃d deesse de bitate talium. vñ cũ deꝰ sit ipm ẽ subsistens nichil de pfectione essendi pt sibi deesse. omnia aũt pfectiones ptinẽt ad pfectionẽ essendi ꝑm hoc em aliq̃ liter pfectus sit q aliq⁹ modo esse hmt. vñ sequit q nullũ rei pfectio deo desit. hanc rõnem tangit dyo⁹. v. ca. de dr no. dicẽs q deus non quodãmodo ẽ omnia. sed simpliciter et absolute totum in se esse participit. et pꝰ subdit q pter ẽ esse subsistẽs tibi ℂ Ad pmum ergo dd. q sicut solut dicit dyo⁹. v. ca. de dr no. sensibilium substãs et qualitates multas et differentes. pter vnã rem et vnã formã in quibus conuenium recipiũt multa magis et minꝰ formaliter participant. multo magis in talium rerũ causa ẽ pfectiones omnium ꝑm nãles vmbre et sic q sunt diuisa et opposita in recipiẽte in deo pertinent ut vnũ abstracte dicãmus simplicitatis ipius et pfectionis ℂ Ad 2m dd. q sicut in eodẽ capitulo idem dicit. luxit ẽ ipm sit pfectio q̃ ipa vita. et ipa vita q̃ ipa sapientia si consideretur ꝑm q distinguitur rõe. tamen viues ẽ nobilius q̃ ens tm. q viuens ẽ ens. et sapiens ẽ ens et viues. luce go ens nõ includit in se viues et sapiens. q non opz q id qd participat ẽ participet ipm secundum omnem modũ essendi. cui ipm ẽ includit in se vitã et sapiãz q̃ nullã de pfectionibz essendi pt deesse ei qd ẽ ipm ẽ subsistens ℂ Quãta pt ẽ similis deo

Ad 3m sic proceditur. videt q nulla quãtitas possit ẽ similis deo. dr in ps. ssalmo ẽ filius tui domine. ꝑ imitationes qualitates et actiones fiunt q dicit dion. pticipato ẽ multo gõ minꝰ alie quãtitates pnt dici deo similes ℂ Ꝑ. similitudo ẽ q pacto quedã non ẽ gõ q pacto ea q sunt diuersi generis gñis. gõ nec similitudo non in dicit q dulcedo et similis albedini. ꝑ nullã quãtitatem ẽ uisdem gñis cui deo cui deꝰ non sit in gñe ut supꝫ ostensũ ẽ. gõ nullã quãtitatem ẽ filius deo ℂ Ꝑ. filia dicit q quicunq in forma. sed nichil queritur cui deo in forma nullius. in rei ẽtia cui ẽ ipm ẽ nisi solius dei. gõ nullã quãtitas pt ẽ filius deo ℂ Ꝑ. in filius ẽ mutua similitudo. nã filius ẽ filii filius. si go aliq̃ quãtitas ẽ filius deo et deꝰ erit filius alicui quãtitati q̃ ẽ cõtra id qd dr ꝓ sa. xl. cui filius fecasti ℂ Sed cõtra ẽ qd dicit gen. i. faciamus hominem ad ymaginem et similitudinem nãm et ꝓ. ioh. iii. cui apparuerit similes ei erimus ℂ Rꝰ dd. q ei similitudo attenditur ꝑm quem ẽtia in forma multiplex ẽ similitudo ꝑm modos multos quibus in forma

Quedã in dicit filia q̃ imitatur matrem in forma similitudinis et hꝫ nõ solum dicit filia ꝓ ea q̃ habet filiationis similitudinem sicut duo ea q̃ habent albedinem dicit filia in albedine et hec ẽ pfectissima filiatio. Alio modo dicit filia q̃ imitatur in forma ꝑm eandem rõez sed non ꝑm eandem modum. ꝓ ꝑm magis et minꝰ. ut minꝰ album dicit silem magis albo et hec ẽ similitudo in pfecta ℂ Ex quo patet aliq̃d sile alteri ꝙ̃ quia in forma ꝓ non ꝑm eandem rõez ut ꝓz in agente et nõ vniuoco ℂ Cũ enim omne agens agat sibi sile magis tñ agens agit aut vnumquodq ꝑm suam formam nichil ẽ q in effectu similitudo agentis forme agentis. Si agit agens sit oriundum in eadem spẽ erit similitudo mutua facies et factum in forma secundum eandem rõez spẽi sicut homo genat hominem. Si aut agens nõ sit oriundum in eadem spẽ erit similitudo sed nõ secundum eandem rõez spẽi sicut ea q̃ genant et ꝓducunt solis accidit quidem ad aliquam similitudinem solis. nõ tamen ut tripliciter forma solis secundum similitudinem spẽi Si agit sit aliq̃d agens q̃d nõ in gñe cõmunicat effectus eius adhuc magis remote accedet ad similitudinem agentis nõ tñ ita q̃ participat similitudinem forme agentis ꝑm eandem rõez spẽi uel gñis. ꝓ secundum aliquem analogiam sicut ipm ens ẽ omnibus. et hoc modo illa q̃ sunt a deo assimilant ei magis tñ sistencia aut primo et vltimo principio totius ẽ ℂ Ad ꝑmum ergo dd. q sicut dicit dyo. xiii. ca. de dr no. q sacra scriptura dicit aliquid nõ ẽ sile deo nõ ẽ contra assimilationem ad ipm. eadem. n. sit filia deo et dissimilia. Filia q̃ dicit ꝑm q ymitatur primitiuum et tangit ymitari ei q̃ imitabilis nõ ẽ pferre. dissimilia võ ꝑm q deficiunt a sua causa non solum secundum intensionem et remissionem sicut minꝰ album deficiat a magis albo. sed q nõ oĩno causa nec ꝑm spẽs nec ꝑm gen⁹ ℂ Ad 2um dd. q deus non se habet ad creaturas sicut res diuisorum gñum sed sicut id qd ẽ et omne genus et primum omnium gñm ℂ Ad 3um dd. q non dicit ẽ similitudo cõtinue ad deum per omnimodam in forma ꝑm eandem rõez gñis et spẽi ꝓ ꝑm analogiam tm prout substantia deus ẽ ens per essentiam et alia per participationem ℂ Ad 4um dd. q licet aliꝫ modo contingat q̃ quãtitas sit similis deo. nullo modo tñ oportet q deus similis sit quãtitati sicut dicit dyo. ii. ca. de dr no. in quibus q̃ vniuersaliores sunt rationes minus sunt similes deo. ratio enim similitudinis nõ aufertur quãtitate dicimus. n. q ymago sit similis homini sed non equalis. et similiter dicitur pt aliquo modo q̃ quãtitas sit similis deo nõ tñ q deus sit similis quãtitati

Deinde quaeritur de bo ℂ Qõ 1m de bono et primo de bono in gñe. 2o de bono inter

de bono et gñ qõ 2

deos ℂ Circa primum quaeritur. vi ℂ Primo vtrum bonum et ens sint idem ꝑm rem ℂ 2o supposito q differant rõne tm. q̃d sit prius ꝑm rõez vtrum bonum uel ens ℂ 3o supposito q ens sit prius vtrum omne ens sit bonum ℂ 4o ad quam causam rõe bonum reducatur ℂ 5o vtrum rõe bonum q sistit in modo spẽi et ordine ℂ 6to de diffinitione boni inhonestum vtile et delectabile

Ad p̄mū sic p̄cedit vi⁹ q̄ bonū diffeat ꝑ̄m rem ab ente. dicit n. boēm libro de ebd̄ Intuen
or in rebz aliud ē q̄ sint bona. aliud ē q̄ sint bonū
ge et ens dnt ꝑ̄m rem ¶ p̄ō. in chil informat sup̄
sed bonū dicit p̄ informacōz entis ut habet in gme
to libri de causis. go bonū differt ꝑ̄m rē ab ente ¶ p̄ō
bonū suscipit magis z min⁹ ē aut nō suscipit ma
gis et min⁹ go bonū differt ꝑ̄m rē ab ente ¶ Sed
ō. ē q̄d aug⁹ dicit in libro de doctrina xp̄iana q̄ in
q̄ntum sum⁹ bom sum⁹ ¶ Ḥ. dd. q̄ bonū z ens
sunt idē ꝑ̄m rem ꝫ dnt ꝑ̄m rez tm̄ go pz. rō. in boē
in hoc consistit q̄ aliq̄d sit appetibile vñ phs in
p⁹. ethi. dicit q̄ bonū ē q̄ omnia appetūt ay aut ē
aut q̄ vnūq̄q; ꝙ ē appetibile ꝑ̄m q̄ ē p̄fectū nā oia
appetūt sua p̄fectionē Jn tm̄ aut ē p̄fectū vnūq̄q;
m q̄ tū ē in actu vñ mai⁹ ē q̄ in tm̄ aliq̄d ē bonū
m q̄ tū ē ens. cū. n. ē actualitas oīs rei ut ex sup⁹
ibz patz vñ mai⁹ ē q̄ bonū et ens idem sunt ꝑ̄m
rem. ꝫ bonū dicit rōnē appetibilitatis quā nō dicit
ens ¶ Ad p̄⁹ go dd⁹. q̄ licet bonū z ens sint idem
ꝑ̄m rem q̄ tm̄ differūt ꝑ̄m rez nō eodē mō dicit
aliq̄d ens simplic̄ z bonū simplic̄. nā ti ens
dicit ꝙ̄ cū m actu. acto aut ꝙ̄ habz ordinē ad
potiā. ꝑ̄m hoc simplicit aliq̄d dicit ens ꝑ̄m q̄ p̄⁹
discret ab eo q̄d ē in potēcia tm̄ h⁹ aut ē esse sbā
le vn⁹ cuiq; rei. vñ p sua ee sibale d⁹ vnūq; p ens
simplic̄ p acto aut sup addit⁹ d⁹ aliq̄d cui ꝑ̄m q̄d
sicut ee albū sign̄t ee ꝑ̄m q̄d. nō. n. ee albū aufert
ee in potēa simplic̄ sed addicit rem in actu. Sed bonū dicit rōnem ꝑfēti q̄d ē appetibile
et per. q̄ sequens rōnē vltimi. vñ d⁹ q̄d ē vltimo
p̄fectū dicit bonū simplic̄. q̄d aut non habz vl
timā p̄fectionem qua debz hz ē q̄nus habeat aliq̄
p̄fectionem m q̄ tū ē actu non tm̄ dicit p̄fectū simplic̄
nec bonū simplic̄ sed ꝑ̄m q̄d. Sic go ꝑ̄m p̄mū
ee sibale dicit aliq̄d ens simplic̄ z bonū ꝑ̄m q̄d
. m q̄ tū ē ens. ꝑ̄m vō vltimū actū dicit aliq̄d
ens ꝑ̄m q̄d z bonū simplic̄. Sic go q̄ dnt boēs q̄
m rebz aliud ē q̄ sint bona. aliud q̄ sit. refe
rendū ē ad ee bonū et ad ee simplic̄ q̄ ꝑ̄m
p̄mū actū ē aliq̄d ens simplic̄. et ꝑ̄m vltimū bo
nū simplic̄. et tm̄ ꝑ̄m p̄mū actū ē quodāmō bonū
et ꝑ̄m vltimū actū quodāmō ens ¶ Ad z⁹ dd.
q̄ bonū d⁹ p informōz p̄fēti accipit bonū simplic̄
ꝑ̄m vltimū actū. ¶ Et sic. dd⁹ ē ad z⁹ q̄ bonū
dicit ꝑ̄m magis z min⁹ ꝑ̄m actū sic p̄ficientem
puta ꝑ̄m scīaz uel vtutē. De bono in cō

Ad z⁹ sic p̄cedit vi⁹ q̄ bonū ꝑ̄m rez sit
p̄⁹ q̄ ens. ordo. n. nom̄ ē ꝑ̄m ordinē
rerū sign̄ficatā z p nomē. ꝫ dyo. mt⁹ alia nomi
dicit p̄⁹ ponit bonū q̄ ens ut p̄z in e⁹ ca. de di
no. go bonū ē p̄⁹ q̄ ens ¶ p̄ō. p̄⁹ ē illud
ꝑ̄m rez q̄d ad pluā se extendit. ꝫ bonū ad
pluā se extendit q̄ ens q̄ ut dicit dyo. v. ca. de
di no. bonū se extendit ad q̄ntāa et no. cristēta
ens vō extendit se ad cristēta tm̄. go bonū ē p̄⁹
sedm rez q̄ ens ¶ p̄ō. q̄ ē vlius ē p̄⁹ ꝑ̄m rōnem
sed bonū videt ee vlius q̄ ens. q̄ bonū habz rez
appetibilis. q̄d dam aut appetibile ē ip̄m nō esse. di
. n. ay athi. xxvi. de iuda bonū erat re. go bonū ē p̄⁹
ꝑ̄m rez q̄ ens ¶ p̄ō. non solū ee est appetibile ꝫ etiā
vita sapiā et huiusmō. z sic videt q̄ ee sit q̄dā p̄tidā
re appetibile et bonū. bonū aut simplr go ē p̄⁹
sedm rōnem q̄ ens ¶ Sed ō. ē q̄d dicit in libro
de causis. q̄ p̄ma rez creatarz ē esse ¶ Ḥ. dd⁹.
q̄ ens sedm rez ē p̄⁹ q̄ bonū. rō em sign̄ficata
p nomē ē id q̄d continet intellus z sign̄t id p rez
id go ē p̄⁹ ꝑ̄m rez q̄d p̄⁹ cadit in q̄ cp̄m intellm
intellectū. // p̄mo aut in conceptōe intellectus cad⁹
ens. q̄ ꝑ̄m hoc vnūq̄q; cognoscibile ē in q̄ tū ē
actu ut d. ix. metha. vñ ē q̄n in obm intellus z sic ē
p̄mum intelligibile sicut sonus ē p̄mum audibile. ita
go ꝑ̄m rez ē p̄⁹ ens q̄ bonū ¶ Ad p⁹ dd⁹. q̄
dyo. dicit de di no. ꝑ̄m q̄ importat rōnem dei. hui⁹
modi causē. non am⁹ go dei ut ip̄e dicit q̄ rōnibus
sicut rōnatis q̄ effectibz. bonū aut ei⁹ habeat
rez appetibilis ip̄ort hui⁹modi causē finalis
cuius causalitas p̄ma ē q̄ agens nō agit nisi ꝙ̄ finē
et ab agente mouet materia ad formā. vñ dicit q̄ fi
nis ē causa causā. z sic in causando bonū ē p̄⁹ q̄ ens
sicut finis q̄ forma. Et hac rōe mt⁹ nomina designata
rōnatē dicta p̄⁹ ponit bonū q̄ ens Et rez q̄ ꝑ̄m
plōmios q̄ q̄ materia ap̄ua ē non distinguētes di
cebat māz ee non ens. ad pluā se extendit participatō
bonī q̄ participatō entis. na māz p̄ma participat bonū
ei appetat ip̄m. nichil aut appetit nisi sibi sile. non
aut participat ens ei ponat non ens Et ideo dicit
dyo. q̄ bonū extendit ad nō cristēta. vñ pz solutio
ad z⁹ vel dd⁹ q̄ bonū extendit ad cristēta et
non cristēta nō ꝑ̄m p̄dictaz ꝫ ꝑ̄m rōnatē ut per
nō cristēta intelligam⁹ non ea simplr q̄ penitꝰ
non sunt. sed ea q̄ sunt in potēcia et nō actu. ex bonū
habz rōnē finis in quo nō solū q̄ est aut q̄ sunt actu
sed ad ip̄m mouet q̄ in actu non sunt. ꝑ̄m p̄ō tm̄
ens aut nō importat hui⁹modi causē nisi forte tm̄
uel in habentis uel exemplaris cui⁹ rōnatas sequit ex
tendit nisi ad ea q̄ sunt in actu ¶ Ad z⁹ dd. q̄ nō ee
sedm se non ē appetibile sed per actus mōtui. s.
ablatū alicui mali ē appetibilis ꝙ̄ q̄d ē mali auferr
tur p non ee. ablatio vō mali nō ē appetibilis nisi
mōtui p malū p̄uat q̄dā ee. Illud go q̄d p se ē ap
petibile ē esse. nō ee vō per actus tm̄ mōtui q̄dā
ee appetit. quo homo non sustinz p̄uāi ee in actu
per actus nō ee dicit bonū ¶ Ad q⁹ dd. q̄ vita z sna
et alia huiusmō. sic appetit⁹ ut sint actu. vñ i omnib⁹
appetit⁹ q̄dā ee. z nichil ē appetibile nisi ens. z p ens nichil

Ad z⁹ sic p̄cedit videt⁹ | Z bonū nisi ens
q̄ non omne ens sit bonū. bonū. n. addit

sinptā ens ut ex dictis pz ea vō q̄ addit sup̄ ens
9 trahit ipm sicut ſba q̄ tutas q̄ lutas z alia hmōi
go bonū 9 trahit ens· nō go omē ens ē bonū ¶ p̄ō·
nullū malū ē bonū· ysa v· veq̄ dicit malū bonū
sed aliq̄d ens dicit malū go nō oē ens ē bonū·
¶ p̄ō· bonū habz rōnē appetibilis sed mā p̄ma
non habz rōnem appetibilis· ſ appetētis tm go
mā p̄ma nō habz rōnem bonī· nō go omē ens
ē bonū ¶ p̄ō· phūs dicit m 2to metho· q̄ mathē
ticus nō ē bonū· sed mathēa fuit quedā ciuitas ali
oq̄ de ciuibus nō esset ſtā go non omē ens ē bonū·
¶ sed ō· omē ens q̄d non ē deus ē dei creatura· ſ oīs
creatura dei ē bona ut dicit tyt· m· deus vō ē max
bonus go omē ens bonū ¶ 2o· dō· q· omē ens i
q̄tū ens ē bonū· omē· n· ens mq̄tū ens ē in actu
et quodāmō pfectū· q· omīs actus q̄ pfectio q̄dam
ē· pfectū autē habz rōnē appetibilis z bonī ut
ex dictis patz· vñ seq̄t omē ens mq̄tū huiusmodi
bonū esse ¶ Ad p̄mū go dō· q· ſubstātia et q̄lutas
et q̄ titas et ea q̄ ſub eis continēt 9 trahit ens
applicādo ens ad aliq̄d q̄dditatē seu naturā
ſit aut non addit aliq̄d bonī ſup̄ ē· ſ rōnem
tm applicabilitatis et pfectōis q· q· habent rpī ē
m q̄liūz naturā ſit· vñ bonū non 9 trahit ē
¶ Ad 2m dō· q· nullū ens dicit malū mq̄tū ē
ens· sed mq̄tū caret quodā ē sicut hō dicit ma
lus mq̄tū caret ē virtutis· et oculus dicit malus
mq̄tū caret actione visū ¶ Ad 3m dō· q· mā
p̄ma sicut nō ē ens actu sic nec bonū
nisi in pō· licet fm plōntos dici possit q· mā
p̄ma ē non ens ꝓpter p̄uacōz ad nūc· sed m
phūs patet aliq̄d de bono· s· ipm ordinē uel apti
tudinē ad bonū et ideo nō q̄petit sibi q̄ sit appe
tibile· ſ q· appetat ¶ Ad 4tū dō· q· mathēa nō
subsistit separata fm ē q· si subsisteret esset i eis
bonū· s· ipm ē ipsorū· fuit aut mathēa separata fm
voz tm prout abstrahit a motu et mā et sic abst
hit a ratione finis q̄ habz voz motus z bon
sicut ens aut mens· q· in aliquo esset fm voz non
sit rō bon· cui rō entis sit poz q̄ rō bon sicut sup̄
dictū ē ¶ Quō bonū habz roem cause finalis ·

HOc 4tū sic p̄cedit· vi· q· bonū nō habeat roez
cause finalis sed magis aliaz causaz ut· n·
dicat dyo· mag· ca· de di no· bonū laudat ut pulchz
sed pulchrū habz rōnē cause formalis go bonū
habz rōnem cause formalis ¶ Item bonū ē diffusi
uū sui ē ut ex vbis dyo· accipit· q̄ 9 dicit q· bonū
ē ex quo oīa ſubsistūt et ſunt· sed ē diffusiuū
importat roez cause efficētis go bonū habz roez
cause efficētis ¶ p̄ō· aug9 dicit in lib 2o de doct
tr̄a xpiana q· q· deus bonus ē ſius9 sed et deo
ſius9 tp̄ ex causa efficētie go bonū importat roez
cause efficētis ¶ Sed ō· ē q̄d phūs dicit in 2o phȳ
q· id au9 cui ē· est sicut finis z bonū aliquo· bonū

ignit habz rōnē cause finalis ¶ Ro 4to dō· q· q· ad bonū
sit q· omīa appetūt· hoc aut habz rōnē finis· ma
nifm ē aut q· bonū roez finis importat· ſ tamen ro
bonī presupponit roez cause efficētis et roez cause
formalis videm 9· n· q· pius ē in causando vltimū ē i
causato ignis· n· primo calefacit q· forma ignis
inducat· cui tamen calor ignis q· est forma ſbā
lis ē in causādo aut p̄mouendo bonū z finis q·
mouet efficiētem· 2o· actio efficētis mouet ad
formā· 3o· aduenit forma· vñ ex quo opz ē in cau
sato q· primū sit ipa forma p quā ē ens· 2o· q· ide
tur m ea vto effectiua fm q· ē pfm in ē· q· vnu
quodq; tuit pfectū ē qui pt sibi silē fieri ut dicit phūs
m 2to metho· 3o· q· est bonū p q· m ente pfto
finē dat ¶ Ad p̄mū go dō· q· pulchrū z bonū i
subiecto q̄dē sunt idem q· sup̄ cande ratione finē dat
ſ sup̄ forma ꝓpt hoc bonū laudat ut pulchrū
sed roe differūt ſ bonū ꝓpe respicit appetitū
est· n· q· omīa appetūt et ideo habz roez finis
ſ appetito ē quasi q̄dā motus ad rē· pulchrū at
respicit vim cognoscitiuā pulchra· n· dicūt q· ea
ſa placent· vñ pulchrū in debita proportōe con
sistit· q· sensus delectat in rebz proportionatis si
cut in silibz sibi· ſ et sp̄s vo q̄dam ē z omīs vis
cognoscitiua· et q· cognitio fit p assilationē· silitu
do· n· respicit formā· pulchrū ꝓpe ptinz ad roez
cause formalis ¶ Ad 3m dō· q· bonū d̄ diffusi
uū ipō ē eo mō quo finis d̄ movē ¶ Ad 4tū dō·
q· quilibz hms voluntate d̄ bonū· mq̄tū habz bo
nā voluntatē q· per voluntatē vtm omīa q̄ in no
bis sūt· vñ nō dicit bonus homo q̄ habz bonū i
tellectū· ſ q̄ habz bonā voluntatem· voluntas aut
respicit finē ut obiectū ꝓpriū· z q· dicit· q· deus
ē bonus sicut refert ad eam finalē

HOc 5tū sic p̄cedit· vi· q· rō bon nō consistat
in modo et spē z ordine· bonū· n· z ens roe
differūt ut sup̄ oīm ē· Sed modus spēs et ordo pti
nēnt ad roez entis videt· q· sicut d· sap· 11 omīa
in nūo pondē et mēsura constituisti ad q̄ tria re
ducit modus spēs et ordo· q· ut dicit aug9 nm· si
gen· ad hāz· mēsura omī rei modū p̄figit· et
nūs omīs rei speciē prebz· et pondus omēz rem
ad q̄etem et stabilitatē trahit· go rō bon non
consistit in mō spē et ordine ¶ p̄ō· ipē modus spe
cies et ordo bona q̄dā sunt· si go rō bon consistit
in mō ordinis et spē· opz q· ea q̄ habent
modū spēz et ordinem· et silia spēs et ordo z sic
procedit in infinitū ¶ p̄ō· malū ē p̄uatio boni
sed malum non tollit totaliter bonū· go rō bon nō
consistit in modo spē et ordine ¶ p̄ō· in quo con
sistit rō bon non pt dici malū· ſ dicit malus
modus mala spēs mal9 ordo· go rō bon nō con
sistit in modo spē z ordine ¶ p̄ō· modus spēs z or
do· ex pondē nūo et mēsura causat· ut ex auct

augo mdutta patz · nō aut oīa bona habet nūm
pond⁹ et mēsura · dicit · n · ābro · in exameō · q luias
natuā ē q nō in nūo nō ī pondē nō in mēsurā tanta
sit · non g⁹ tō bom consistit in mō spē et mēsura
¶ sed ō ē q aug⁹ dicat in lib⁹ de natuā bom tres
tria modo⁹ species et ordo tāq gnālia bona sint
in creata a deo facta et insera · hec tā verba magna
sunt magna bona sunt · verba pua pua bona sunt · verba
nulla nullū bonū ē · q non est nisi in eis tō bom
consistēt · go tō bom consistit in mō spē z ordine
¶ 2° q vnūq3 dicit bonū mḡtū ē perfectū · ē
em appetibile ut sup dictū ē · p fectū aut dicit tan
mihi deest ꝑm modū siue p fōms · al aut vnūq3
sit id qđ ē per suā formā · forma aut p̄supponit qđā
qđam ex ad ipam ex nātate g⁹sequit⁹ · ad hoc q
aliq̄d sit p fectū et bonū nāe ē q forma habeat
et ea q̄ p̄requirit⁹ ad ipam · et ea q̄ g⁹sequit⁹ ad ipā3
p̄requirit aut ad formā de tā⁹ sine q mēsura modi
aptoꝝ seu natuāliū seu efficiendū ad ipam z hoc
sig̃ficat⁹ p modū vñ dicit⁹ q mēsura modū p̄figit
Ipsa aut forma sig̃ficat⁹ p̄ spēm · ex p forma vnūq3
in spē constituit⁹ · et ꝓpter hoc d⁹ q nūs spez p̄bet
quia diffinitiones sig̃ficates speciem sunt sicut nūi ꝑm
phm in vij metha · sicut · n · numerī nūs vnitas addi
ta uel subtracta variat speciem nūi · Ita in diffinitiōi
b⁹ dā addita uel subtracta · Ad formā aut g⁹sequit⁹
inclinatō ad finē aut ad actionē · q aliq̄d huiusmodi · q
vnūq3 mḡtū ē actu agit et tendit in id q sibi
q̄uenit ꝑm suā formā et hoc ꝓprie z ad pond⁹ et or
dinē vñ tō bom ꝑm q consistat in p fectione · con
sistit in mō spē et ordine ¶ Ad p̄mū g⁹ dō · q ista
tria non consequunt⁹ ens nisi in mḡtū ē p fectū et
secm hoc ē bonū ¶ Ad 2m dō · q modo⁹ spēs et or
do eo mō dicunt⁹ bona sicut et entia nō q ipa sint
q̄si subsistentia · ꝑ q eis aliq̄ sit entia z bona · in
non opz q ipa habeāt aliq̄ alia q̄bz sint bona
Ilson · n · sic dicunt⁹ bona q̄si formaliter alijs ipa sint
bona · sed q ipis formaliter aliq̄ sint bona · sicut
albedo nō dicit⁹ ens q ipa aliq⁹ sit · ꝑ q ipa aliq⁹
z ꝑm q d⁹ · albū ¶ Ad 3m dō · q q libz ee ē ꝑm for
mā aliq̄ vñ ꝑm q libz ee rei g⁹sequit⁹ ipaz modo⁹
spēs et ordo · sicut homo habz modū spez et or
dinē mḡtū ē homo · silr mḡtū ē albū · habet
silr modū spem et ordinē et mḡtū ē bnoſus
et mḡtū ē scibens et ꝑm oīa q̄ de ipō dicunt⁹ ma
lū aut p̄uat q dā ee sicut cecitas p̄uat ee visū
vñ non tollit oēm modū spez et ordinē · ꝑ solū
modū spez et ordinē q consequunt⁹ ee visū ¶ Ad
4tū dō · q sicut aug⁹ de natuā bom omnis modo⁹
mḡtū modo⁹ bon⁹ ē · et silr p̄t dici de spē et ordine
¶ sed mal⁹ modo⁹ et mala spēs vel mal⁹ ordo aut
ideo dicunt⁹ q mi noā sunt q̄ ee debuerūt · a q non
hijs rebz actō modat⁹ q̄bz actō modāda sunt vt ido
dicat⁹ mala q sunt aliena z mḡgrua ¶ Ad 5tū dō ·
q natuā lucis d⁹ ee sine mio ponde z mēsura
nō simplr · ꝑ p̄ tō pacz ad corpalia · q ꝑtō lucis ad
oīa corpalia se extendit mḡtū ē q lucis actiua
p̄mi corpo alterātis · ſ · ecti

De diuisione bom

Ad 6tū sic p̄cedit⁹ videt⁹ q nō q̄uenienter diuid⁹
bonū p honestū vtile et delectabile · bonū
em sicut dicit phs in ethicis diuidit⁹ p decē p̄dica
menta · honestū aut vtile et delectabile q̄uenīt p̄t
m vno p̄dicamēto nō g⁹ oēnt⁹ p hec diuidit⁹ bonum
¶ p̄ · oīs diuisio fiet p oppōita · ꝑ hec tā nō videt⁹
ee oppōita · q̄ā honesta sint entia delectabilia · nullū
q̄ inhonestū ē vtile vt enā tullius dicit in libro de
offic⁹ · go p̄dicta diuisio nō ē sufficiēs oneciens
¶ p̄ · vbi vnū ꝓpter alterū ibi vnū tm · ꝑ vtile nō
ē bonū nisi ꝓpter delectabile vel honestū · go non
debz vtile diuidi cōtra delectabile z honestū
¶ sed ō ē q ambz · in libro de offic⁹ vtit⁹ ista di
uisione bom ¶ 2° dō · q hec diuisio videt⁹ ee
p̄pe bom humānā · si tamē alia⁹ et omnīm⁹ rōez bo
mi ostendēm⁹ fuerit hec diuisio p̄pe q petē bono ꝑm
bonū ē · q̄ā bonū ē aliq̄d mḡtū ē appetibile et
t̄mīn⁹ motꝰ appetitꝰ · cuius q̄dē motꝰ t̄mīnat⁹ cō
sideāt ꝓt ex q sideāt⁹ ide motꝰ corpora naturālis
t̄mīnat⁹ aut motꝰ corporis naturālis simplicit⁹
q̄dē ad vltimū ꝑm q̄d aut eciā medium p q̄d tran
ad vltimū t̄mīnat motū · et dicit⁹ aliq̄d tāq motꝰ
mḡtū aliq̄ ꝓpē motꝰ t̄mīnat · ꝺ aut q̄d ē vltimꝰ
t̄mīnꝰ motꝰ p̄t accipi dupliciter uel ipā res mḡtā ten
dit⁹ ut pote locꝰ uel forma vel q̄es m re illa · sic
g⁹ in motu appetitꝰ id q̄d ē et appetibile t̄mīnat
motū appetitꝰ ꝑm quod ut medium per q̄d tendit⁹
in aliud vocat⁹ vtile · ꝺ aut q̄d appetit⁹ ut vltimū
t̄mīnat totaliter motū appetitꝰ sicut q̄es m qua
p se appetitꝰ tendit vocat⁹ honestū · q honestū
dicit⁹ p se desidāt⁹ · id aut q̄d natū motū appetitꝰ
ut q̄es m re desiderata ē delectans ¶ Ad p̄m g⁹ dō ·
q bonū mḡtū ē idem subiecto cū ente dicit⁹
p se · p̄dicamēta ꝑ sortē zpā tōez ꝺ petit silr ista di
uisio ¶ Ad 2m dō · q ista diuisio nō ē p oppōitas
res · sed per oppositas rōnes · dicit⁹ tamē illa ꝓpe
delectabilia q̄ nullā habet aliā tōez appetibilita
tis nisi delectāt⁹ · cū aliqui noxia et inhonesta
vtilia vō dicunt⁹ q non habent in se vñ desiderētur
sed desiderant⁹ solū vt sint ducētia in alterū · sicut
sup̄ tō medicinē amare · honesta vō dicunt⁹ q in
se ipis habent vñ desiderant⁹ ¶ Ad 3m dō · q bonū
non diuidit⁹ in ista sicut vniuocū eq̄lit⁹ de
eis p̄dicatū · ꝑ sicut analogū q̄d p̄dicat⁹ ꝑm p⁹
et posteri⁹ · per prius · n · dicit⁹ de honesto · secūdario
de delectabili z tertio de vtili

Questio sexta de

Deinde q̄rit⁹ de bonitate bonitate dei
dei · et circa h⁹ q̄rit⁹ 4or ¶ p̄mo vtz ee
bonū q̄uelibet deo ¶ 2° vtz deū sit summe
bonꝰ ¶ 3° vtz solus ipe sit bonꝰ ꝑ suā essentiā

Quãto vtrũ oĩa sint bona bonitate dei

Ad pmũ sic pcẽ vr̃ q cẽ bonũ non gũcũat deo tõ n bom con sistit m mõ spẽ et ordine hec aũt nõ vident deo gũcũre cũ sim ens sit et aliq̃d nõ ordinet ꝙ gõ cẽ bm non gũcit deo Ꝙ bonũ cẽ q oĩa appetũt sed deꝰ non oĩa appetit qr nõ oĩa cognoscit ipm michil ault appetit m si notũ gõ cẽ bonũ nõ gũcit deo Sed ꝰ cõtrariũ dicit trẽ iij bonꝰ cẽ dns spẽ atibz m cũ aũe q venit illũ Ꝙ hr̃ dd q bonũ pcipue deo gũcit bonũ n aliq̃d cẽ ꝑ m q cẽ appetibile vnũq̃q aũt appetit sua ꝑfectionẽ pfectio aũt forme silitudo q̃da est agentis cũ oĩe agens agit sibi silẽ vñ ipm agens cẽ appetibile et habz rõnem bom hoc n cẽ q de ipõ appetit ut ea silitudo ptcipet cũ g deꝰ sit pma ca effectiua oĩm mãif m cẽ q sibi opetat rõ bom z appetibus vñ dyo m libro de dr no attribuit bonũ deo sicut pme cause efficiẽti dicẽs q bonꝰ dicit deꝰ sicut ex q oĩa subsistũt Ꝙ ad pmũ gõ dd q habẽ modũ spẽz et ordinẽ ptinz ad rõnem bom creati sed bonũ in deo cẽ sicut in ca vñ ad cũ ptinz ipone alĩs modum spẽz et ordinẽ vñ tã a ista sunt in deo sicut in ca Ꝙ ad m dd q oĩa appetũ do ꝑ hab pfectionẽ appetit ipm deũ mãptũ pfectiones oĩm rerũ sunt q̃dam silitudines dim cẽ ut ex dictis patz et sic eoꝝ q deũ appetit q̃dam cognoscunt ipm ꝑ m sapiẽ cã ipm ꝑ cẽ ꝑ m cãtiẽ rõnalis q̃da vo cognoscunt aliq̃s ptcipationes sue bonitatis q̃ eã excedit ita q̃ ad cognitionẽ sibile q̃dam vestigiũ remanet in eis ab ipo cognitionẽ ut pote inducta ad suos fines ab aliq̃o sapiẽti cognoscẽte

Ad m sic pcẽ vr̃ q deus non sit summũ bonũ summũ n bonũ addit aliq̃d supẽ bonũ aliquid omi bono queritz ꝙ omẽ q̃d se habz ex additione ad ad cẽ q posituꝝ gõ dimũ bonũ cẽ q positũ ꝙ deus cẽ simpliciter ut ens sit est gõ deus nõ cẽ summũ bonũ Ꝙ bonũ est q oĩa appetũt ut phus dicit ꝙ michil aliud cẽ q̃d oĩa appetit m si deus Ꝙ cã videt ꝑ illud q̃d dicit ens ens sicut nemo bonus nisi solus deus ꝙ summũ dn̄m ꝑ tione aliorũ sicut summũ caliduꝝ m q pationẽ ad oĩa calida gõ deus nõ ꝑt dici summũ bonũ Ꝙ summũ bonũ tõ pationẽ importat ꝙ q non sit vnus gradus nõ sit ꝰ pabilia sicut dulcedo dicit moueri entia maiora et mora ꝑ linea cũ gõ deus nõ sit m eodẽ gnẽ cũ aliis bonis ut ex supioribus patz videt ꝑ nõ possit dici summũ bonũ i spẽ eoꝝ Ꝙ ō cẽ q augꝰ dicit in de trin q tas dinas psonarũ cẽ summũ bonũ q̃d purgatissimis mentibz cernit Ꝙ hr̃ dd q deus cẽ summũ bonũ simpliciter et nõ solũm in aliquo gne uel ordine rerũ sic n bonũ deo attribuit ut dictũ cẽ m ptũ oĩa cẽ pfectiones desidãte effluãt ab eo sicut a causa nõ aũt effluãt ab eo ut ab agente vniuoco ut ex supioribus patz sed sicut ab agente q̃d non queritur cũ sui effectibz neq̃ m rõne spẽi neq̃ m rõne gnis silitudo aut effecto in ca q̃dem vniuoca queritur vniformitas In ca aũt equoca

inuenit excellentius sicut calor excellentius in modo cẽ in sole q̃ in igne sic gõ oportz q rem bonũ sit in deo sicut in prima causa omnium nõ vniuoca q̃ in eo sit excellentissimo modo ppter hoc dicit summũ bonũ Ad pmũ gõ dd q summũ bonũ addit supẽ bonũ nõ vt aliq̃d absolutam sed relatiuam tm relatio aũt q aliq̃d dicit de deo rẽ cẽ ad cãtiãs nõ cẽ talis in deo ꝑ m cãtiãs sed in deo vo ꝑ m rones sicut sibile rẽ cẽ ad sentiz nõ ꝙ ipm referat ꝑ ꝙ sua refert ad ipm et sic nõ oportz q̃ sit mo bono sit aliq̃s gõ ꝑ ꝙ alia definiat ab ipo Ad zm dd q cũ dicit q bonũ cẽ q oĩa appetũt nõ sic intelligit q vnusq̃q bonũ ab oĩbz appetat sed q q̃ appetit m rone boni appetit Ad a dicit sicut nemo bonus m si sol deus intelligit de bono p essentiã ut po dictũ Ad zm dd q ea q non sunt m eode gnẽ si q̃dem sunt m diuisis gnibz contenta nullo mõ q̃ abilia sunt de deo aut negat cẽ m eode gnẽ cũ aliis bonis nõ q ipm sit m quoda alio gne ꝑ ꝙ ipm cẽ extra genus z ꝑ m omnes gnes z sic q̃ dat ad alia q excessum z hunc q̃ oportz ꝑportat summũ bonũ

Ad zm sic pcẽ vr̃ q cẽ bonũ p essentiã non sit ꝑ se dei sicut n vnusquisq cũ ente utitur et bonũ ut supẽ dictũ cẽ sed omẽ ens cẽ vnũ p essentiã suã ut ꝑz p plm iiij metha gõ omẽ ens est bonũ p suã essentiã Ꝙ ō si bonũ cẽ q oĩa appetũt cũ ipm cẽ sit desiderabile ab oĩbz ipm cẽ oportz ea cẽ eius bonũ sed q̃libz res cẽ ens per suã essentiã gõ q̃libz res cẽ bona per suã essentiã Ꝙ ō omnes res p suã bonitatẽ cẽ bona si q̃ aliq̃ res cẽ q non cẽ bona per essentiã suã oportebit q ea bonitas non sit sua essentia illa gõ bonitas cũ sit q̃dam ens oportz q sit bona et sic̃ alia bonitate item de illa bonitate q̃rẽt aut gõ erit procedẽ in infinitum aut deuenire ad aliq̃ bonitatẽ q non cẽ bona per aliã bonitatẽ eadẽ gõ roẽ stat in primo est in ꝓmo res igit q libz cẽ bona p suã essentiã

Sed ō cẽ q boecius dicit in libro de ebd q oĩa alia a deo sunt bona ꝑ ptcipationẽ non ꝑ essentiam Ad hr̃ dd q solus deus cẽ bonus p suã essentiã Vnusquisq res n dr bonus m ptũ cẽ perfectus pfectio aũt rei tripler cẽ Prima q dẽ ꝑ q m suo ee ostituitur Za vo put ei aliq̃ accidentia superaddunt ad suã p essentiam operationẽ ntã Za vo pfectio alicui⁹ cẽ per hoc q ad aliq̃d aliud ordinatur sicut finẽ vtpote prima pfectio ignis q sistit in ee q̃d habz secundũ suã formã substãtialẽ Za vo pfectio eius q sistit in caliditate leuitate siccitate z huius Za vo perfectio eius cẽ secundũ q m locum suum q̃esitum Hec aũt tripler pfectio nulli creato competit ꝑ m suã essentiã sed soli deo cuius esse essentia cẽ sum ee et cui non aduenit aliq̃ accidens sed q de aliis dicitur accidentaliter sibi queritur essentialiter vt cẽ potentem sapientem et alia huius sicut ex dictis patz Ipse etiã ad nichil aliud ordinatur sicut ad finẽ sed ipse cẽ vl

tm9 finis oim rerū vō manifestū ē q̄ sol9 deꝰ
habz oīmodā pfectiōez fm̄ suā essentiā z ideo ipe
solus ē bonꝰ per suā essentiā ¶ Ad pmū ergo dd̄ q̄ vnū
non ip̄ortat rōnem pfectionis fz indīuisionis tm̄ q̄ vnū
q̄ rei cōpetit sēdm suā essentiā simplicia aut essentiae
sunt indīuise et actu et potentia · cōpositoꝝ aut essentie
indīuise sēdm actū tm̄ et ideo opz q̄ talis res sit vna p̄ su
am essentiā nō aut bona aut ens sicut ē ¶ Ad 2m̄ dd̄ · q̄ li
cet vnūq̄q̄ sit bonū mḡtū habz ee · tū essentia rei
create non ē ipm̄ ee et ideo non sequit̄ q̄ res tam sit bo
na per suā essentiā ¶ Ad 3z̄ dd̄ · q̄ bonitas rei create
nō ē ipsa eiꝰ essentia sed aliq̄d superadditū · nec ipm̄
ee eiꝰ nec aliq̄ pfectio superaddita · nec ordo ad finē
p̄ā aut bonitas superaddita sic dicit̄ bona sicut et
ens · hac aut roē dicit̄ ens q̄ ea ē aliq̄d nō q̄ ipsa
aliquo alio sit vn̄ hac roē dicit̄ bona q̄ ea ē aliq̄
bonū nō q̄ ipa habeat aliq̄ aliā bonitatē q̄ sit
bona

De bonitate diuina

Ad tū sic pceditur · Vid̄ q̄ oīa sint bona bonī
tate dīna · dicit̄ · n · aug9 · viii · de tīn · bonū
hoc et bonū illud · tolle hoc et tolle illud et vide
ipm̄ bonū si potes et ita ipm̄ deū videbis nō alio
bono bonū · sed bonū oīm rez · gō vnūq̄q̄ fz ē bonū
ipō bono q̄d ē deus ¶ p̄ · sicut dicit boēs lib9 de ebd ·
oīa dicit̄ bona inḡtū ordīant ad deū et hoc to
ne bonitatis dīne · gō sit bona bonitate dīna ¶ Sed
cōtra ē · oīa sunt bona mḡtū sunt · fz nō dicit̄ oīa en
tia per ee dīnū sed per ee ꝑticipati · gō nō oīa sunt bo
na bonitate dīna fz bonitate ꝑticipata ¶ Rēo dd̄ · q̄ mich̄
phisicus in hijs q̄ refert̄ ip̄ortat aliq̄d ab extrinseco
denotari sicut aliq̄d locatū a loco mensurātū a mēsu
ra · Circa ea vō q̄ absolute dicunt̄ dubia fuit opīo
platonis · n · posuit oīa rerū spēs ee sēpatas · et q̄ ab
eis indīdua nominant̄ · q̄li spēs sēpatas ꝑticipādo
ut putat q̄ socrates dicit̄ homo sicut̄ p̄dicta homīs se
pata · et sicut ponebat p̄dicta hominis et eq̄ sēpata
quā vocabat p̄ se hominez · et p̄ se equū · ita ponē
bat p̄dicta entis et p̄dicta vnīs sēpata quā dicebat
per se ens et per se vnū et eius ꝑticipatōe vnūq̄q̄
q̄ dicit̄ ens uel vnū · hoc aut q̄d ē p̄ se bonū et p̄ se
vnū dicebat ee summi dei a quo oīa dicunt̄ bo̅
per modū ꝑticipationis · Et q̄uis h̄ⁱ ep̄imo intro
nalis videat̄ p̄tū ad hoc q̄ ponebat spēs rerū
naturaliū sēpatas per se subsistere tes ut arestot̄
multiplicit̄ probat · tamen th̄ⁱ ab hoc verū ē q̄ ē aliq̄d
p̄mū per essentiā suā bonū q̄d diam9 deū ut ex
supioribus patz · Huic essentiā se tendit ad oēs
. A primo igit̄ per suā essentiā ente z bono vnūq̄q̄
ꝑt dictā bonū z ens mḡtū ꝑticipat ipm̄ p̄ modū
cuiusdā assimilationis licet remote z deficienter ut
ex supioribus patz · Sit gō vnūq̄q̄ dicit̄ bonū bo
nitate dīna sicut primo principio q̄ exemplāri effectuo
et finali totius bonitatis · michi lo9 tū vnūq̄q̄ dicit̄
bonū filiū dei dīne bonitatis sibi unientē q̄ ē for
malis et essentialis bonitas denominans ipm̄ z sic ē bonitas
una omnium et multe bonitates ꝑticipate · Ad 9m̄ ergo dd̄

Quēo sēpta de infinitate dei

Deinde pfectionis consideandum ē de eius infi
nitate et de existentia eius in rebz · Circa quod
dicendum · p̄mo q̄ sit vbiq̄ et in omnibz rebus mḡtū ē intimi
scibilis z infinitus ¶ Circa p̄mum quidā erāt ¶ Pri
mi dei sit infinitus ¶ Secundo primi alicuius ꝑticipati sit
infinitus sēdm essentiā ¶ Tertio primi aliquid possit ee
infinitum fm̄ magnitudinez ¶ Quarto primi possit ee in
finitum in rebz fm̄ multitudinez Ex de9 sit infinitus

Ad p̄mum sic proceditur · Vid̄ q̄ deus nō sit infinitus
quia ē · n · infinitum ē imperfectum · q̄ habz roēz ptis
et materie ut d̄r · 3 · phisi · fz deus ē perfectissimus gō
nō ē infinitus ¶ p̄ · fm̄ ph̄m primo phisicoꝝ finitum et in
finitum sunt q̄ntitatiua fz in deo nō ē q̄ntitas ergo nō
sit corp9 ut supra ostensum ē gō nō potest sibi ee infi
nitus ¶ p̄ · q̄ tactus ē hoc q̄ nō ē alibi nō ē infinitum fm̄
locum gō q̄ tactus ē hoc q̄ nō ē aliud nō ē infinitum fm̄
subāz · sed deus ē hoc et nō aliud nō ē · n · lapis nec
lignum gō deus nō ē infinitus fm̄ substāz ¶ Sed cōtra
dam · dicit q̄ deus ē infinitus et etiam septimus

¶ Rēo dd̄ · q̄ omnes phi atq̄ attendunt primo principio ut ostē
dam · 3o phisicoꝝ et hoc rōnabiliter ostendantes res
a primo principio effluere in infinitum · Sed q̄ error iste
circa naturā primi principij sequens ē q̄ erraverit circa
infinitatē ipsius · q̄ n · ponebat primum principium ma
teriale · aspecter attribuebant primo principio infinita
tem mālem dicentes aliquid corpus infinitum ee primum
principium rerum · Considandum ē igit̄ q̄ infinitum
dicit̄ aliquid ex eo q̄ nō ē finitum · finit̄ aut quidam
et mā per formā et forma p materiā · et ydeo q̄d
per formam mḡtū mānens q̄ recipiat formā ē in po
tentia ad multas formas · sed cū recipit vnā tunc̄ p illā
formā vō finit̄ p māz mḡtū fōrz fm̄ se q̄sidam
cōis ē ad multa sed per hoc q̄ recipit in materia
fit forma determinata huius rei · q̄ materia aut p̄ficit̄
per formā per quā finit̄ · et ideo infinitum q̄d attribu
tur materie habz roēz imperfecti · ē · n · q̄si māteria
huius formā · forma aut nō p̄ficit̄ per māz sed
magis per cā eius amplitudo · q̄ trahit̄ vn̄ in
finitum fm̄ q̄ se tenet ex parte forme nō determinate p
māz habz rōnē perfecti · Id aut q̄d ē magnitudo
formale omnīm ipm̄ ee ut ex supioribz patz · cui
q̄ ee diminutū nō sit ee receptum in aliq̄o sed ipe sit
sum ee subsistes ut supra ostensum ē manifestum ē q̄ ipe
deus ē infinitus et perfectus · Et p hoc patz ad p̄mum

¶ Ad 2m̄ dd̄ · q̄ nō q̄ntitatis ē sicut forma ipsius
cuius signum ē q̄ figura q̄ consistit in tactu ē q̄ntita
tis · Et quēdā forma circa q̄ntitatē vn̄ infinitum q̄ no
uerit q̄ntitati ē infinitum q̄ se tenet ex parte materie
et tale infinitum nō attribuit deo ut dictum ē ¶ Ad
3m̄ dd̄ · q̄ ex hoc ipō q̄ ee dei ē p se subsistens
non receptum in aliq̄o distinguit̄ ab omnibz aliis

et alia ⁊monet ab eo sicut si ⁊ct albedo sub
sistens ex hoc ipso q̄ nō ⁊ct m alio dtſm⁊ ab
oī albedine ⁊xīte in subiecto ⁊ sol⁹ de⁊ ifito

Ad ⁊m sic pc⁊ vr⁊ q̄ aliq̄d aliud q̄ deꝰ pos
sit ⁊ē mſimtū per ⁊ciaā vtu. n. rei ꝓ
cōnat⁊ ⁊ncie ei⁹ sic igit ⁊ncia dei ⁊ mſimta
oportet q̄ ei⁹ vtus sit mſimta. gꝰ pt ꝓduc⁊ ef
fectū mſimtū cui q̄litas vtutis p ⁊ffm cognos
cit ⁊ Ꝓ qđ habz vtutē mſimtā habz ⁊nciaꝫ
mſimtā. ſ intellecto ⁊ato habz vtutē mſimtā
apphendit. n. vlē q̄d sc pt ⁊xtrēde ad mſimtū
singlāria gꝰ oīs sība intellectualis ⁊ata ⁊
mſimta ⁊ Ꝓ mā. ꝑma ⁊ aliud a deo ut sup
oñsū ⁊. sed mata ꝑma ⁊ mſimta gꝰ aliq̄d ali
ud ꝑter deū pt ⁊ē mſimtū ⁊ sed ō ⁊ q̄ mſim
tū non pt esse ex principio alio vt dicit in ij phicoꝝ
omē aut q̄d ⁊ ꝑter deū ⁊ ex deo sicut ex primo prin⁹
gꝰ nichil q̄d ⁊st pt deū ⁊ mſimtū ⁊ hꝰ dd. q̄ aliq̄
ꝑter deū pt esse mſimtū ſm q̄d sed non simpliciť.
Si enī loq̄mur de infinito ſm q̄ opetit matē mā
festū ⁊ q̄ omē ⁊ns materiale habz aliq̄ formā ⁊ sic
mā ei⁹ ⁊ ⁊ata ꝑ formā. sed ex mā sequit q̄ ⁊ sub
vna forma subāli manet in ꝑ ad multas formas
accidētales. sic q̄ ⁊ mtū simpliciť pt dici mſimtū
secūd q̄d. ut potet ligneū ⁊ mtū ſm suā formā. ſ
tamē ⁊ mſimtū ſm q̄d ad ꝑ tās figuras. Si aut loq̄mur de ifinito q̄d quātū ad forme
sic manifestū ⁊ q̄ illa quoꝝ forme sunt in materia
sunt simpliciť finita et nullo mō infinita. Si aut sint
aliq̄ forme ⁊ create nō ⁊ recipiē in mā sed ꝑ se subsiste
tes ut q̄dā de angelis opinant ⁊ runt. q̄dē mſimte
ſm q̄d ad ꝑ tū formē nō tamē ⁊ntū nec ꝓtrahunt ꝑ
aliq̄ māz. sed ex forma ⁊ata sic subsistēs habz ⁊
et nō ⁊st suū esse. nec ⁊ q̄ ipm ei⁹ ⁊ sit ⁊ceptū
et ꝓtractū ad ⁊ntā naturā vñ nō pt ⁊ē mſimtū
simpliciť. Ad ꝑm q̄ dd. q̄ hoc ⁊ aliā ⁊ncia ⁊ factū q̄
⁊ncia rei sit ipm ⁊ē eius ex ⁊ subsistens nō ⁊
esse ⁊creatū vñ ō rōnē facti ⁊ q̄ sit simpliciť mſim
tū. Sicut gꝰ deꝰ licet habeat pōm infinitā nō
tamē pt facē aliq̄d non factū hoc. n. ⁊ct ād rōnē
⁊ simil. ita nō pt facē aliq̄d infinitū simpliciť
Ad ⁊m dd. q̄ hoc ipm q̄ vīs intellectus ⁊tendit se
quodāmō ad infinitū procedit ex hoc q̄ intellectus
⁊ forma nō in mā. sed vel tōliť ſpata sicut sub
stātie angelorū. vel ad minus potēa intellectiua nō
⁊ actus alicui⁹ organi nec alia intellectiua corpi q̄uis
Ad ⁊m dd. q̄ mā ꝑma nō ⁊xistit in ⁊ru natura
ꝑ se ipam nisi non sit ens in actu ſ pō tm vñ magis
⁊ aliq̄d ⁊ creatū ꝙ ⁊ creatū ſ lichilo⁹ tamē mā ꝑma
ſm suā pōm nō ⁊ infinita simpliciť ſ ſm q̄d. q̄ ei⁹
pō non se extendit nisi ad formas naturales

Ad ⁊m sic pc⁊ vr⁊ q̄ possit ⁊ aliq̄d mſimtū
in actu ſm magnitudinē In scdō. n. mathe
matico nō inuenit ⁊ linea q̄ abstrahat ⁊ nō ⁊ men
data ut d⁹ in ꝓmo phicoꝝ ſ scdm mathematicū ⁊ vtuit ⁊ infinita
ſm magnitudinē. dicat. n. geometra in suis demōstrationibus sit linea talis infinita. q̄ nō ⁊ impossibile ⁊ aliq̄d
mſimtū ſm magnitudinē Ꝓ. ad qđ nō ⁊ contrarium
nec aliud nō ⁊ impossibile q̄ucūq̄ re sibi ſ ⁊ mſimtum nō
⁊ contrarium ꝙ magnitudines ſ magis finitum et infinitum
videnť ⁊ passiones q̄litatis q̄ntitatis. q̄ nō ⁊ impossibile ⁊ aliq̄
magnitudinē mſimtā Ꝓ. magnitudo duplicibilis ⁊ in
finitum sic. n. diffinit⁊ omne q̄ ⁊ in infinita diuisibile
ut patz in iij phicoꝝ. sed ōia nata sunt fieri ad ⁊ de
tū q̄ diuisionem opponat addito ⁊ diminuto augmentum
videt⁊ q̄ magnitudo possit ⁊ce in infinitum q̄ possibile
⁊ magnitudinē ⁊ mſimtā Ꝓ. et motor ⁊ repugnat
hoc q̄litate ⁊ quantitate a magnitudine sup quam
transit motus ut d⁹ in vi⁹ phicoꝝ. sed nō ⁊ contrarium
tpi et motui q̄ sint infinita. cui vnūq̄ſ indiuisibile sig
nificatū in tpe et motu ⁊ circulari sit principium ⁊ finis. q̄
nec ⁊ contrarium magnitudinis ⁊t q̄ sit infinita
Sed ō. omē corpus superficie habz. ſ omē corpus su
perficiale hmōi ⁊ finitum ex superficies ⁊ finitus q̄
omē corpus ⁊ finitum. Et sili⁹ pt obiici de superficie et li
nea. nichil ⁊ q̄ infinitum ſm magnitudinē Ꝓ. dd.
q̄ aliud ⁊ esse infinitum ſm suā ⁊nciā ⁊ ſm magni
tudinē. dato. n. q̄ ⁊t aliq̄d corpus infinitum ſm magni
tudinē ut potet ignis vel aer non tn ⁊t infinitum
ſm ⁊nciā. ex ⁊ncia sua ⁊t ⁊ata ad aliq̄ spem
per formā et ad aliq̄d indiuiduū p māz. et ideo hmōi
ex pmissis q̄ nulla ⁊tua ⁊ infinita ſm ⁊nciā. Adhuc
restat māre vtrū aliq̄d creatum sit infinitum ſm magni
tudinē. Sciendū ⁊ ergo q̄ corpus q̄d ⁊ magnitudo
⁊pleta duplicat⁊ sumit⁊. ſ. mathematice ſm q̄ ⁊ eo con
sidat⁊ sola q̄ntitas. et naturaliť ſm q̄ ⁊ eo q̄ sidat⁊
forma et mā. Et de corpore q̄d ⁊ naturali q̄ non
possit ⁊ce infinitum in actu. manifestum ⁊ nā omē corpus
naturale habz aliq̄ formā determinatam. cui ꝙ ad
formā subālem consequit⁊ determinata quantitas. q̄ ⁊ ad de
⁊minatā formā q̄litatis determinata quantitas. q̄ ⁊ ad determi
nata quantitas Vñ omē corpus naturale habz determinatā q̄ntitatē
et in maiori in minori vñ impossibile ⁊ aliq̄d corpus na
turale infinitum ⁊ce // Hoc etiā ex motu patz. q̄ ⁊t
corpus naturale habz aliq̄ motum naturalē corpus
quod infinitum nō posset habē aliq̄ motum natu
lem. neq; rectum q̄ nichil mouet nāliť motu
recto nisi ad ⁊ternum suum locum. q̄d corpori infinito
actu ⁊ nō posset occurrere. n. omni loco ⁊ in
differenter aliquis locus ⁊t locus eius Et sili⁹ etiā nec
secūd motum circularē q̄ in motu circulari oportet
q̄ vna pars corporis trāsferat⁊ ad locum in q̄ fuit
alia pars. q̄ in corpore circulari si ponat⁊ infinitum
⁊ esse non posset. quia due line ex ⁊ centro
⁊ centro q̄ to longius protrahunt⁊ a centro tanto
longius distant ab inuicē. si ig⁹ corpus ⁊t infinitum
infinitum lineę distarent ab inuicē ⁊ vna aliq̄
posset pueniē ad locum alterius Ꝓ. De corpore

aut mathēticō cadē ⁊ō est ꝙ si ymagmen⁹ cor
pus mathēticū actu exns opz ꝙ ymagmen⁹ ꝑm
sub aliq̄ forma q; nichil ē actu nisi per suā form
vñ cui forma ꝑtī mꝑtū huiꝰ sit figura oportet⁹
ꝙ hꝫ ēat aliq̄ figurā et sit ens fimtū ¶ est em fi
gura q̄ tm̄no uel tm̄ms claudit⁹ cō prehēdit⁹
¶ Ad ꝑmū g̊o dd⁹. ꝙ geometra nō indiget assume
aliq̄ lmeā ēe mfimtā actu ꝫ nō indiget assume aliq̄
lmeā a qua possit subtrahi q̄tū ncē ē et hꝰ noat
lmeā mfimtā ¶ Ad ⁊m dd⁹. ꝙ licet mfimtū nō sit
q̄tā voc̄ magnudinis m cōmūm ē tamē q̄ ī omne
ānuslibz magnudinis spēi ſ̄ō voc̄ magnudinis bnabi
te uel tractabile sue circulare ⁊ trāgulare ⁊ siliz
Ilon ē aut possibile mgnie ēe qđ in nulla spē est
vñ nō ē possibile ēe aliq̄ magnudiez mfimtam
cui nulla spēs magnudinis sit mfimta ¶ Ad ⁊m dd⁹.
ꝙ mfimtū qđ quemt q̄tatē ut dicm ē se tenet ex
pte matie per diuisionē aut ꝙ⁹ accedit⁹ ad maz
nā ptes se hābent in voc̄ matie per additōz aut
accedit⁹ ad totū qđ se habz m voc̄ forme et ideo
non ut⁹emt⁹ mfimtū in additōe ꝫ m diuisione tm
¶ Ad ⁊tū dd⁹. ꝙ motꝰ et tēpus non sit ꝑm totū m
actu sed sucessiue vñ habent potēciā immta actu
sed magnudo ē tota in actu et ideo mfimtū qđ to
uemt q̄tatē et se tenet ex pte matie ꝫpugnat
totalitatē magnudinis nō aut totalitatē ꝙris uel
motꝰ ēe n m pō quēt matiē De ifimtate dei
Ad ⁊tū sic pcedit⁹ videt⁹ ꝙ possibile sit ēe
multa mfimta ꝑm actu non n ē impoſle
id qđ ē m potēcia ardua ad actū ꝫ nūs ē mfim
tū multiplicabilis g̊o nō ē impoſle ēe mfimta
multitudiez m actu ¶ pō ⁊ aliquibz spēi possile
ē esse aliq̄d indiuiduū in actu ꝫ spēs figure sit
mfimte g̊o possibile ē ēe mfimtas figuras m
actu ¶ pō ea q nō opponunt⁹ ad inuicē nō ipediut
se inuicem ꝫ posita aliq̄ multitudine ī rerū nāt
pnt simul alia multa q eis non opponunt⁹ g̊o nō
ē impoſle alia ī rerū simul ēe cū eis et sic mfim
tū g̊o possibile ē ēe mfimta m actu ¶ Sed dr̄. ē
qđ dicit⁹ sap⁹. xi⁹. oīa in pondere nūo et mēsura
disposuisti ¶ ter⁹ dd⁹. ꝙ circa hoc sunt duplex
opinio Quida⁹ n⁹ siant auicena et talgazel dr
erūt ꝙ impossibile ē ēe multitudinē actu mfi
mtā per se. sed mfimtā per accns multitudiez
ēe non ē impoſle. Dicat⁹ n⁹ multitudo ēe mfimta
per se qn̄ requirit⁹ ad aliq̄d ꝙ sit multitudo mfi
mta et hoc ē impoſle ēe ꝙ sic oportet⁹ ꝙ aliq̄d
dependēt ex mfimtis vñ talis gnāc nūq̄ cō
pletur cui non sit mfimta ptransire. ꝫ accns
aut dicat⁹ multitudo mfimta qn̄ non requirit⁹
ad aliq̄d mfimtas multitudines sed accidit ita
ēe. et hoc sic manifestatur pt m opatōe fabri
ad quā queda multitudo requirit⁹ per se. s. ꝙ aut
sit m aīa et manꝰ motiēs et martellꝰ ⁊ si hec
multitudo martelloꝝ q̄ accidit ex hoc qđ vnū fin
git⁹ et aliud attrahit⁹ ē multitudo per accns. ac
cidit. n. ꝙ multis martellis opet⁹ et nichil dif
fert utrū vno uel duobz uel pluribz opet⁹ uel
mfimtis. si mfimto tpe ēe operaret⁹ ꝙ hoc ergo
modū posuerūt ꝙ possibile ē ēe actu multitu
dinē mfimtā per accns Sed hꝰ ē impossibile
ꝙ omne multitudiez oportz ēe m aliq̄ spēe
multitudinis spēi aut multitudis sit ꝑm spe
ciēs nūeri nulla ē aut spēs nūi mfimta. ꝙ q̄li
bet nūs ē multitudo mē sumta per vnū vñ
mpoſle ē multitudinē esse actu ifimtā sue p
se sue per accns /// Item omnis multitudo m
rerū natura existens ē ex aīa. et omē creatū
sub aliq̄ certa mēsurē creantis opinēdit⁹ Ilon
em in vanū agens aliq̄d opat⁹ vñ nūc ē ꝙ certo nūo omā creatā cognehēdant⁹ impoſle
igit⁹ ē esse multitudinē mfimtā in actu etiā ꝑ
accns Sed ēe multitudiez mfimtā in potēcia
possibile ē ꝙ augmētū multitudis ofēat⁹ diuisi
onē magnudis. ꝙto. n. aliq̄d plus diuidit⁹ tāto
pluā ꝑm nūm resultat vñ sicut mfimtū nūcu
rit⁹ mpō diuisione ōtimi ꝙ procedit⁹ ad maz
ut supdictū ē. cadē rōe et mfimtū nūemt⁹ mpō
maddendē multitudis ¶ Ad ꝑm g̊o dd⁹. ꝙ vnū
ꝙꝫ qđ ē m potēcia reducit⁹ m actu sidm mo
dū sui ēe. dies. n nō reducit⁹ m actū ut sit tota
simul et sed successiue et similr mfimtū multi
tudinis nō reducit⁹ m actū ꝙ sit totū simul. sed
successiue ꝙ post aliquibz multitudiez pt sumi alia
multitudo mfimta ¶ Ad ⁊m dd⁹. ꝙ spēs figu
rarū hnt mfimtatē ex mfimtate nūerorū. sunt
em spēs figurārū trilatrarū quadrilatrū ⁊ sic de
vñ sicut multitudo nūabilis infimta nō reduc
tur m actū ꝙ sit tota simul ita nec multitudo fi
gurarū ¶ Ad ⁊m dd⁹. ꝙ licet q̄busdā positis ā
pom nō sit eis oppositū tamē mfimta pom op
pomt⁹ talibz spēi multitudis vñ nō ē possile
ēe aliq̄ multitudiez actu infimtā ¶ Cō octaua
Quia vō mfimto de existēcia dei ⁊ rebus
Queritur videt⁹ ꝙ vbiqz et in omnibz sit. cō
sidam dicit ē vtrū hoc deo queiat et tm hꝰ
quit⁹ eo⁹ ¶ pmo vtrū deꝰ sit in omnibz rebus
¶ Sed dō vtrū deꝰ vbiqz sit ¶ Ter⁹ vtrū deꝰ ubiz
sit per ēcntiā potēciā ⁊ psentiā ¶ Quarto vtrū
ēe vbiqz sit ꝑ se dei de exīa dei in rebꝰ
Ad ꝑmū sic pcedit⁹ videt⁹ ꝙ deus nō sit in o
bus. qđ. n. ē sup oīa nō est in omnibꝰ. sed deꝰ
sup ⁊a omā ꝫ m ꝺ pō. ex celsus sup omes gētes
dns ⁊c. g̊o deꝰ nō ē in omnibꝰ ꝓ pō. qđ ē m aliq̄ cō
tinet⁹ ab eo. sed deꝰ nō continet⁹ a rebz sed magis
continet eas. g̊o deꝰ nō ē in rebz ꝫ magis res sint

m eo vñ aug⁹ dicit in libro lxxxiij⁹ q̃ omn̄ q̃ pulchro pcaus sit omnia q̃ ipe sit alicubi ¶ p̄ō · q̃to aliq̃d agens e vtuosius tñt ad magis distans actione pcedit · sed de⁹ e vtuosissimu agens g⁹ eo actione ptinere pt ad ea q̃ ab ipo distant nec oportz q̃ sit in omnibz ¶ p̄ō · de omnes res aliq̃ sint nec tñ e de⁹ in omnibz de noibz · nō e em quecūq̃ lucas adtenebō ut d⁹ i⁹ corz · vt g⁹ de⁹ nō e in rebz omnibz ¶ Sed o⁹ vbiq̃ aliq̃d opat⁹ ibi e · ꝑ de⁹ opat⁹ in omnibus ꝑm⁹ ps · xxxvi · omnia opa nra opat⁹ es in nobis dñe g⁹ de⁹ e in omnibz rebz ¶ Ro⁹ dō · q̃ de⁹ e in omnibo rebz non quidē sicut ps essencie uel substancie sed sicut agens adest ei in q̃d agit oportet · n omne agens oportz ei in q̃d immediate agit et sua vtute illud ot̄ingere vñ in vij⁹ phicoꝝ probat⁹ q̃ motor et motū oportz e simul · ei aut de⁹ sit ipm̄ e ꝑ sua essencia · oportz q̄ e causa sit ꝓpius effect⁹ ei⁹ sicut ignis e ꝓpius effect⁹ et⁹ ignis · Huic aut e ffin̄ causat de⁹ in rebz non solū q̃n̄ ꝓmo e in capiūt · ꝑ q̃ diu in e conseruat⁹ · sicut lūe causat⁹ in aere a sole q̃ diu aer illuiato manet · ¶ Ad tu⁹ g⁹ res habz e tanto oportz q̃ deus assit ei secūm modū q⁹ e habz · Esse aut id q̃ e magis et inmixtū et ulubz et q̃ ꝑfundit⁹ e omnibo me est ei sit formale respectu oim q̃ in re sunt ut ex sup dictis patz vñ oportz q̃ de⁹ sit in omnibo rebz et intime ¶ Ad ꝓmū g⁹ dō · q̃ e sup oiā per excellencia sue nature · et in e in omnibz ut causa e omnium ut sup dictū e ¶ Ad 2m dō · q̃ licet corpalia distent in e ab aliq⁹ sicut in contrarietate tñ spūalia cōtinent eam q̃bz sunt sicut aīa ot̄inz corpo · vñ et de⁹ e in rebz sicut ot̄inens res tñ per q̃ dā similitudinē corporaliū dicit⁹ aīa e in deo in q̄ntū continet⁹ in ipo ¶ Ad 3m dō · q̃ nullo agentis q̃titatiui vñ⁹ est actio predita ad aliq̃d distans nisi mediante aliquo per media agit · hoc aut ad marginē de vtute ꝑ tinz q̃ immediate in omnibz agit · dū in nichil e distans ab eo q̃si in se deū non habeat · dicit⁹ tamē res distare a deo per dissimilitudinē nature uel gracie sicut et ipe sup omnia e per excellencia sue nature ¶ Ad 4tū dō · q̃ in de noibz intellect⁹ et natura q̃ e a deo et de formitas q̃ non e ab ipo et ideo nō e absolute accedere ad q̃ de⁹ sit in de noibz · sed ad hec addit⁹ e mēntis sunt res q̃dā in rebz aut q̃ nominat nāz non de formata absolute dō in e dei esse

Ad 2m sic predict⁹ vide⁹ q̃ deus nō sit vbiq̃ esse · n vbiq̃ significat e in omn̄ locō · ꝑ e in omn̄ locō non q̄ueit deo cui nō q̄ueit e in loco sed in corpalia ut dicit boe⁹ in libro de ebd · nō fuit in loco g⁹ de⁹ nō e in loco ¶ p̄ō · sicut se habz tēp⁹ ad successiua ita se habz locus ad permanēa sed vnū indiuisibile actionis uel motus nō pt e a diuisis tpibz · g⁹ nec vnū indiuisibile in gnie recipere manēntiū pt e in omnibz locis · e aut diuinū nō e situabile sed pmanēs g⁹ de⁹ nō e in pluribus locis · g⁹ nō e vbiq̃ ¶ p̄ō · q̃d e totū alicubi nichil e extra locū illū sed deus sic e in aliq⁹ locō totus est ibi nō · n habz pres g⁹ eius nichil e extra locū g⁹ deus non e vbiq̃ ¶ Sed ō · e q̄d 2m je xvij · celū et tra ego impleo ¶ Ro⁹ dō · q̃ tūc locus sit res q̃dā e aliq̃d in loco pt intelligi dupliciter · vel p modū alicuius rei in q̃ sint dimēsiones aliq̃d e in aliis rebz quietis modo sicut anima e tota in loco · Alio⁹ per modū ꝓpū loci sicut locata sit in loco vtroq̃ aut modo ꝑm aliq̃d de⁹ e in omni loco q̃d est e vbiq̃ · p̄mo q̃dē sicut e in omnibz rebz dans eis e e vtute et operacz · sic e in omni loco ut dans ei e e et vtute locatiua · ¶ Deo locata sit in loco mēntiū replent locū · et de⁹ omnē locū replet nō sicut corpa · corpo⁹ n · d⁹ ipl̄e locū mēntiū nō opantē sed aliud corpo · et p hoc q̃ de⁹ e in aliq⁹ loco nō excludit⁹ q̃ alia nō sint ibi p̄mo p hoc ꝓpriū omnia loca p dat e locatus omnibz q̃ ipl̄et loca ¶ Ad ꝓmū g⁹ dō · q̃ mortalia nō sunt in loco p ogtactū q̃titatis dimēsiue sicut corpora sed p contactū virtutis ¶ Ad 2m dō · q̃ indiuisibile e duplex · vnū q̃d e mīmū ot̄inui ut punctū m p manēte sub⁹ et mouētis in situ e sui · et huiꝰ indiuisibile ꝓpria manētibo q̃ habz de tū sui nō pt e in pluribo ptibo loci uel in pluribz locis · et sili⁹ indiuisibile actionis uel motus q̃ habz de tū sui ordinē in motu uel actione · nō pt e in pluribz ptibz tpis · Aliud aut indiuisibile e q̃d e extra totū genus ot̄inui et hoc nō sub e mortalitē ut de⁹ · aīa et sub e sepate dicit⁹ e indiuisibles · tale aut indiuisibile nō applicat⁹ ad ot̄inuū sicut aliq̃d ei⁹ sed mēntiū ot̄ingit illud sua vtute vñ ꝑm q̃ vtū sua se pt extendere ad vnū 2m lineā ad ꝓpriū vel ad magnū ꝑm hoc e in uno uel pluribz locis · e in toto puncto uel magno ¶ Ad 3m dō · q̃ totū dicit⁹ respectu ꝓpriū e aut e duplex pars · s · essencie ut forma et materia dicit⁹ ptes oppositi · et genꝰ differencia ptes speī · et e essencia ps q̃titatis m q̃s · s · diuidit⁹ aliqua q̃titas · ¶ ergo e totū totalitate q̃titatis in aliquo loco non pt e extra illū locū · q̃ q̃titas loci ome situat⁹ q̃titata loca · vñ non e totalitas q̃titatis si non sit totalitas loci · Sed totalitas essencie non ome situat⁹ tōtalia loca · vñ non oportz q̃ id q̃d e totū totalitate essencie in aliquo nullo mō sit extra illud · sicut apparet essencia in formis actiuis libz q̃ ꝑm accidens q̃titate habet · albedo · n e tota in q̃libz parte superficiei si accipiat⁹ totalitas essencie q̃ secūm ꝓpriā rationem sue speciei uient⁹ in q̃libz pte · Si aut accipiat⁹ totalitas ꝑm q̃titatem quam habz per accidēs sic nō e tota in q̃libz pte superficiei · In substantiis aut mortalibus non e totalitas nec per se nec p accidēs nisi secūm per fectā rationē essencie · et ideo sicut aīa e tota in q̃libet

parte ex parte ista dicm omnibz singulis

Hoc sm sic procedit. Videt q male assignet tres modi quidditatis dei in rebz. Dicit enim q deus est in rebus per essentiam p presentiam et potentiam. Sed ut per essentiam est in aliquo qd est essentia ut in ipso deo aut non est essentialiter in rebz. non ut est de essentia alicuius rei. ergo non debz dici q deus est in rebz per essentiam presentiam et potentiam. ¶ Po. hoc est esse presente alicui rei non desse illi. sed hoc est dei esse per essentiam. ergo non desse alicui rei. ergo deus est esse omnibz per essentiam et presentiam. sup fluit ergo fuit dicere q deus est in omnibz per essentiam presentiam et potentiam. ¶ Po. sicut deus est principium omnium rerum per potentiam ita per sapiam et voluntatem. sed non dicit in rebz esse per sapiam et voluntatem. ergo nec per potentiam. ¶ Po. sicut gratia est quedam perfectio superadducta rei subsistenti rei. ita mlte sunt alie perfectiones superadducte. sicut ergo deus dicit esse speciali modo in quibus data per gratiam videtur q secdm quilibz debz accipi specialis modus essendi dei in rebz. ¶ Sed o. est quod dicit supra dictum q deus communi modo est in rebz per essentiam omnibz presentia potentia et subiacet tm familiari modo esse in aliquibz per gratiam. ¶ Ho. ad. q deus dicit esse in re aliquo dupliciter uno modo per modum cause agentis et sic est in rebz omnibus creatis ab ipso. Alio modo sicut obiectum cognitionis est in cognoscente. et de speciali tm modo est in sanctis. Hoc ergo secundo modo deus est specialiter in rebz rationali creatura q cognoscit et diligit ipsum actu uel habitu. et quia hoc habz rationalis creatura per gratiam ut mox patebit dicit esse hoc modo in sanctis per gratiam. In rebz vo aliis ab ipso creatis quo sit non sedandum est ex hijs q in rebz humanis esse dicit. Rex enim dicit esse per suam potentiam in toto regno suo licet non sit vbique presens. per principia vo sua dicit aliquod esse in omnibz q in prospectu ipius sunt. sicut omnia q sunt in aliqua domo dicit presentia alicui q tamen non est secdm suam substantiam in aliquo pte domus. Secdm vo sapiam uel essentiam dicit aliquid esse in loco in quo eius sibula habet. Fuerunt quidam aliqui philosophi q dixerunt deum ee principium tm rerum corporalium et incorruptibilium. visibilium vo et corruptibilium subiecta esse spualia et incorruptibilia. visibilia vo et corruptibilium subiecta esse dicebat principium. Contra hoc oportz dicere q deus sit in omnibz per suam potentiam. Fuerunt vo alii q licet crederent omnia dirigi subiecta esse. tamen diuinam prudentiam usque ad hec mobilia non extendebant. ex quorum persona dicit Iob. xxij. Circa cardines celi perambulat nec nostra considerat. Contra hoc oportz dicere q deus in omnibus per suam presentiam. Fuerunt vo alii q licet dicerent omnia spectare ad diuinam prudentiam tamen posuerunt omnia non immediate esse a deo creata sed q immediate creauit primas creaturas. et ille creauerunt alias. Sed contra hoc oportz dicere q sit in omnibus per essentiam. Sic igit esse in omnibz per potentiam eius patet. omnia subdunt. Est in omnibz per presentiam magnitudinis. omnia nuda et apta sunt oculis eius. Est in omnibz per essentiam magnitudinis. adest omnibz ut causa essendi sicut deus esse. ¶ Ad primum ergo dicendum q deus est in omnibz per essentiam non quidem rerum quasi sit de essentia earum sed per suam essentiam quasi subsistentia sua adest omnibus ut causa essendi sicut deus esse. ¶ Ad secundum dicendum q aliquod pt presens dici alicui magnitudini subiacenti eius tripliciter. uno modo quia distat ab eo secdm subiacentiam ut dictum est. et ideo oportuit duos modos ponere. s. per presentiam et essentiam. ¶ Ad tertium dicendum q deus est voluntatis est quod sit sapiens uel volens. In deo non est aliud et aliud uelle et uoluntatem magis tres sunt in deo q deus in rebus. Sed de ratione potentie est quod sit principium agendi in aliud. Vnde potentia agens operatur et applicatur rei exteriori et sic per potentiam dicit agens esse in alio. ¶ Ad quartum dicendum q nulla alia perfectio superaddita facit deum esse in aliquo sicut obiectum cognitionis et amicitiam misericordia. et ideo sola gratia facit singulare modum essendi deum in rebz. Est autem alius singularis modus essendi deum in homine per unionem de quo modo loco agetur.

Q. 8 Vtrum esse ubique sit proprium dei

Ad octauum sic procedit. Videtur q esse ubique non sit proprium dei. Vbi enim primum esse ubique est in omnibz corporibz esse ubique neutz aut horum est deo ut ex premissis patz. ergo esse ubique non est proprium dei. ¶ Po. nullus est in multis et totis unus. sed deus est in multis et totis unus. ergo nullus est in loco. ergo deus est esse ubique. ¶ Po. si aliquod corpus esset in finitum nullus locus esset extra quem ergo esset ubique. et sic esse ubique non videtur proprium dei. ¶ Po. augustinus dicit vi. de trin. est tota in toto et tota in qlibz parte eius. si ergo non esset in minimo nisi unica tota anima eius esset ubique. et sic ubique non est proprium dei. ¶ Tertio augustinus dicit in epla ad volusianum anima videt ubi sentit et ubi sentit ibi viuit. ubi viuit ibi est. sed anima videt assi ubique quia sua esse videt extra totum reliquum corpus anime est ubique. ¶ Sed o. est quod ambrosius dicit in libro de spu sancto. quis audeat arcturum dicere spum sanctum esse quod ubique dei tatis est proprium. ¶ Re. ad. q esse ubique primo et per se est proprium dei. Dico autem esse ubique primo quia finitum se totum est ubique. Si quid enim est ubique finitum diuisas partes in diuisis locis existens non est primo ubique. quia quodlibet alicuius rationis sue partis non quilibet est primo. sicut si homo sit albus dentes albedo non quilibet primo homo sed dentes. Esse autem ubique per se dicit illud cui non quilibet est esse ubique per accidens propter aliquam positionem partium. sicut granum milii est ubique si nullum aliud corpus est. per se igit quilibet

ce vbiq; aliqn̄ tale ē q; ꝗlibz posic̄one facta seq̄
tur id ce vbiq; et hoc ꝑ ce quem deo ꝙ quot tibiq;
loca ponāt ecia si ponerent infinita ꝓter ista q; sit
q; oporteat in omnibz ce deū q; nichil pt ce msi ipm
Sic igit ce vbiq; ꝓmo et ꝑ se quem deo et ē ꝓpria
ei⁹ ꝙ quotcūq; loca ponant⁹ oporteat q; m quolibz
sit deꝰ nō ꝑm ptem nec ꝑm sed ꝑm ⁋ Ad ꝓm⁹ g⁹ dd⁹
q; vlē et matia ꝓma sint q̄dē vbiq; sed non ꝑm
idē esse ⁋ Ad 2m. dd⁹ q; nūs ei sit actūs nō ē ꝑ se
sed per actūs m loco nec ē toꝰ m quolibz nūator
sed sedm ptem et sic non sequit⁹ q; sit ꝓmo 2 ꝑ se vbiq;
⁋ Ad 3m. dd⁹ q; totū corꝑ⁹ vnūsi ē vbiq; nō ꝓmo
ꝙ nō totū ē m quolibz loco sed ꝑm suas ptes · nec
itez ꝑ se ꝙ si ponerent⁹ aliq; alia loca nō eet m
eis ⁋ Ad 4tū dd⁹ q; si eet vnū solū corꝑ⁹ msm
tū eet vbiq; ꝑm suas ptes ⁋ Ad 5tū dd⁹ q; si eet
vnū solū actūal' aiā ei⁹ eet vbiq; ꝓmo q̄dē sed per
actūs ⁋ Ad 6tū dd⁹ q; ai dicit⁹ aiā alibi vidē
pt intelligi dupliciter vno mō ꝑm ꝙ hoc adiuuāt alicui
bi detinēt actu videndi ꝙ per obiectū 2 sic vm̄ ē q;
dil celū videt m celo videt · et cadē rō ne in celo se
tit non tamē sequit⁹ q; m celo sit nec vnuat ꝙ vnē
et ce non important actu trāscūtē m ꝙtū⁹ obiectū ·
Alio mō pt intelligi pt ꝑm ꝙ actu videndi
q; adiuuāt detinēt actu videndi ꝑm ꝙ aut a vide
te · et sic vm̄ ē q; aiā ubi sentit et videt ibi ē et vi
uit ꝑm ipsius modū loq̄di 2 ita nō sequit⁹ q; sit vbiq;

Quonsequēter ⁋ De ix. de imūblitate dīna

considerādū ē de imutablitate et etnī
tate dīna q; imutablitate q; sequit⁹ ⁋ Cir
ca imutablitatē vō q̄rit⁹ duo ⁋ ꝓmo vtr deꝰ
sit oīno imutabilis ⁋ 2do vtrū ce imutable
sit ꝓpriū dei ⁋ Deꝰ sit oīno imutabilis

Ad ꝓmū sic ꝓceditur videt⁹ q; deꝰ nō sit oīno mu
tabilis ⁋ Quicq; mouet seipm ē aliq; mō mu
tabile · sed sicut dicit augꝰ x · sup gen ad litteꝝ
spūs creator mouet se nec ꝑ tempꝰ nec ꝑ locū
ergo deꝰ ē aliq; mō mutabilis ⁋ Ꝓ · sap · vij · dicit⁹
de sapiā q; ē mobilior omnibz mobilibz · sed deꝰ ē
ipa sapiā · ergo deꝰ ē mobilis ⁋ Ꝓ · ap̄ q̄ quārt et
elongatū motū signāt · hec aut dicit⁹ de deo m
scptuas Jac · iij · ap̄ mḡte deo et ap̄ q̄abit vo
bis · ergo deꝰ ē mutabilis ⁋ Sed ō ē q; dicit⁹ mal' ·
iij · ego dns et non mutor ⁋ Rñdeo dd⁹ q; ex ꝓmiss
oīndit deū ce oīno imutabilē · ꝓmo q̄dē q; sup
oīa sit ē · ce aliq̄d ꝓmi ens q̄d deū dicam⁹ et q; hꝰ
mōi ꝓmi opz ce puri actūi ab sp̄ ꝓmutatōe aliq;
potentie eoq; potē⁹ē simpliciter posicio actu ome
aut ꝙ quocūq; mō mutat⁹ ē aliq; mō m potētia
ex quo patz q; nō pos⁹ce ē deū aliq; mō mutāi
Sed ꝙ ome q̄d mouet⁹ q; tū ad aliq̄d manet
et q; tū ad aliq̄d trāsit · sicut q̄d mouet⁹ de albe
dine in nigḡdinē manet ꝑm subā · et sic m om̄
eo q̄d mouet⁹ attēdit⁹ aliq; ꝙ posicō q; sup sit ē aute
sup ꝙ m deo nulla ē ꝙ posicō · ꝑ ē como simplex vn
manifestū ē q; deꝰ mouet⁹ nō pt ⁋ Item ꝙ ome
q̄d mouet⁹ sic⁹ motū aliq; acquit et ptingit ad ad
ad q̄d ꝑius non ptingebat · deꝰ aut cū sit infinitꝰ
cōprehendens m se omez pleitudinē ꝑfectiōis to
tius ē · non pt aliq; acquirē nec extra de se aliq;
ad q̄d ꝑius non ptingebat vñ nullo mō sibi com
petit motꝰ · et hoc ē ꝙ q̄da antiquoz q; sup̄a vi
tate coacti posuerūt ꝓmū principiū imobile
⁋ Ad ꝓmū g⁹ dd⁹ q; augꝰ ibi loq̄t ꝑm modū q;
ꝙ plato dicebat ꝓmū mouēs mouē se ipm · ez
ꝙ actoz nomināt motū ꝑm ꝙ etiā intelligē velle
et amare motꝰ q̄dē dicit⁹ ⁋ Ad 2m g⁹ deꝰ intelligit
et amat se ipm · ꝑm hoc dūtaxat q; deꝰ mouet se
ipm · nō aut ꝑm ꝙ motꝰ et mutatō ē extra ens m
potē⁹ aut mutat loq̄m⁹ de mutatōe 2 motu ⁋ Ad 3m
dd⁹ q; sapiā dicit⁹ ce mobilis filitudīnaīce ꝑm ꝙ
sua filitudīne diffundit⁹ usq; ad vltimā rez ꝑtici
pm ce pt ꝙ non procedat a dīna sapiā per q̄dā
ymitatōz sicut a ꝓmo ꝓncipio effectiuo et formali
put etiā artifitiata ꝓcedūt a sapiā artifiātis
Sic igit m ḡtū filitudo sapiē dīne gradatim
procedit a sup̄mis q; magis ꝑticipant de sua
filitudīne usq; ad infima rez q; minime ꝑticipāt ·
dicit⁹ ce q̄da processꝰ et motꝰ dīne sapiē 2 rez
sicut si dicam⁹ solē ꝓcedē usq; ad tra m ḡtū
radiꝰ luis ei⁹ usq; ad tra ptingit · et hoc mō ꝙ
pomt dyoꝰ · ꝓ⁹ ca⁹ de Jer⁹ dicens ꝙ omnibz pressꝰ
dīne maiestatis venit ad nos a ꝓce luimū imo
to ⁋ Ad 3m dd⁹ q; hꝰ dicit⁹ de deo m scptuis me
thaphoice Sicut · n · soldicit⁹ mtrāe dominū et
exire m ḡtū radiꝰ ei⁹ ꝑtingit ad dominū sic deꝰ
dicit⁹ ap̄pm q; ce ad nos nec recedē a nobis m ḡ
tū ꝑ ei⁹ pm⁹ mfluentiā bomtatis ip̄ius nec ab eo
deficiam⁹ Deꝰ ce imūbile sit ꝓpriū dei

Ad 2m sic ꝓceditur videt⁹ q; ce imutable
non sit ꝓpriū dei dicit⁹ n · phus · ij · metha⁹ ·
q; matia ē m omī eo q̄d mouet⁹ · sed substātie
q̄da sunt ut angli et aie q; non habet matiam
ut q̄busdā mouet⁹ videt⁹ q; ce imutabile non
ē ꝓpriū dei ⁋ Ꝓ · ome q̄d mouet⁹ mouet⁹ ꝑt aliq;
que ꝑme · q; ergo ia ꝑuenit ad vltimū ꝑme
non mouet⁹ sed q̄dam ētia ia ꝑuenit ad
vltimū ꝑme sicut omēs beati q; aliq; ētie sunt
mobiles ⁋ Ꝓ · ome q; ce mutabile ce valia
bile · sed forme sunt valiabiles · dicit⁹ in libro
sex ꝓncipioz q; forma ē simplicia et valiabili
cetia existens · ergo nō ē solus deꝰ ꝓpriū ce im
mutabile ⁋ Sed ō ē q; dicit augꝰ in libro de
natura boni solus deꝰ imutabilis ē · quē aut
fecit ex nichilo sint mutabilia sint ⁋ Rñdeo dd⁹ ·
q; solꝰ deꝰ ē oīno imutabilis omēs aut ētie
aliquo mō mutabiles ē Sciēdū ē em q; mu
tabile pt aliq̄d dici dupliciter vno mō ꝑ potētiā

q̄m ipō est. Alio mō per potētiā que mal̄ō est
Omnēs n creatūre cū ēē essent non erāt possibles
ee per aliq̄ potentiā creatā cū nichil creati sit
eternū sed per solā potēm dinā mq̄ tū deꝰ potuit
ea in esse producē. Sicut aut ex voluntate dei depē
det q̄ res in esse produrit. Ita ex voluntate ei⁹ de
pendet q̄ res in esse conseruat. Ilon enī aliter ee
conseruat q̄ semp ee dando. Vñ si sua actione
eas subtraheret omnia in nichilū redigent̄ ut patet
per aug⁹. x. sup gen. ad lr̄am. Sicut igit̄ in potē
creatoris fuit ut res essent anteq̄ essent in seipsis
Ita in potētia creatoris ē posit̄ fuit in seipsis ut
non essent. Sic igit̄ per potētiā que ē in alteō. s.
deo sunt mutabiles in q̄tū ex nichilo potuerūt
produci in ee. et de esse possūt reduci in nō esse
Si aut aliq̄d dicat̄ mutabile per potētiā in pō
existentē. sic etiā aliq⁹ mō creatura ē mutabilis
omnis. Est. n. in ea triplex potē. s. actiā et
passiua. Dico aut potentiā passiuā fm̄ q̄ aliq̄d
potest assequi sua p̄fectionē uel in essendo uel in co
sequendo finē. Sic igit̄ attendat̄ mutabilitas rei
fm̄ pōm ad ee sic nō in omnibꝰ ē mutabilitas. fī
nullis solū in quibꝰdā q̄d ē possibile in eis pōt
stare cū non ee vñ in corporibꝰ in seiorib⁹ ē mu
tabilitas. et fm̄ ee stabile quia mā corpi pt ee cū pri
uacōe forme stabilis ipōrū. et q̄tū ad ee actuale
tale si subiecti opatiō sentiat priuacōz actus
sicut thot subiecti homo opatiō non albi. et ideo
pt mutari de albo in non albū. Si vō sit tale ac
tus ens q⁹ sequit̄ p̄ncipia essentialia subiecti. pri
uacō illi⁹ actūs nō pt stare cū subiecto vñ sb
iecti nō pt mutari fm̄ illud fm̄ actus. sicut my
non pt fieri nigra. In corporibꝰ vō celestibꝰ ma
teria non cōpatit̄ sensi priuacōz forme. et forma
p fieri tota potentialitate materie. Et ideo nō sūt
mutabilia fm̄ ee stabile. fī scom ee totale. et sb
iecti opatiō sentiat̄ priuacōz huius loci uel illi⁹. Sub
stātie vō incorporee. q. sūt forme subsistentes q
tamē habent ad ee quārū sicut potē. a. ad actū nō
opatiō sentiat̄ priuacōz huius actus. q. ee q⁹ sequit̄ forma
et nichil contrariū in si per hoc q̄ amittit forma
vñ in ipā forma non ē potentia ad nō ee. Et ideo
huius subē sūt immutabiles et inalterabiles fm̄ ee
et hoc ē q̄ dicit dyo. x. ca⁹ de di. no. q. subē intel
lectuales create sūt mūde sūt a quācōe et ab
omni variacōe sicut incorporales et imāles. Sed
tamē manet in eis duplex mutabilitas. vna
fm̄ q̄ sūt in potē. ad finē. et sic ē in eis mutabili
tas. fm̄ electiōz de bono in malū ut dam. dicit.
Alia fm̄ locū in q̄tū vtute sua finita pnt attin
gere q̄dam loca. q. prius non attingebāt. q. de
deo dici nō pt. q. sua infinitate oia replet ut
supdictū ē. Sic igit̄ in omni creatura ē potentia
ad mutatiōz uel fm̄ ee stabile sicut corporalium

riptibliū. vel fm̄ ee locale sicut corpi celestia
uel fm̄ ordinē ad finē. et applicatiōz vnius ad
diuersa sicut in angelis. et vniuersaliter omnes tamē
simpliciter sunt mutabiles fm̄ potentiā creatus. in cuius
pōtate ē esse et nō esse eorū vñ q⁹ deꝰ nullo istoꝝ
modoꝝ sit mutabilis ppter ea⁹ ē omnino immutabi
le ee. Ad p̄mū igit̄ dd. q. obiectio illa procedit
de eo q̄d ē mutabile fm̄ ee stabile uel actuale
de tali enī motu phi tractauerūt. Ad 2m̄ dd.
q. angelus vñ sup̄ immutabilitatē essendi q̄ habet
eis fm̄ naturā habet immutabilitatē elōnis et
diuine vtute. tamē remanet in eis mutabilitas
fm̄ locū. Ad 3m̄ dd. q. forme dicit̄ ee inuaria
biles q. non pnt ee subiecti variacōnē. sed immu
tabiles tamē variacōni in q̄tū subiecti fm̄ eas variat̄
vñ patz q. fm̄ q. sūt sic variat̄. Ilon. n. dicit̄ en
tia q̄si sint subiecti essendi. fī q. eis aliq̄d ē

Deinde quer̄it̄ Qō de eternitate

de eternitate et tractatoꝝ querit̄ vi. Cpō mo
quid sit eternitas. Secdō vtrū deꝰ sit eter
Tertiō vtrū ee eternū sit ppter deū. Quarto vtrꝝ
eternitas differat ab euo et tepore. Quinto de
differentia eui et tpis. Sexto vtrū sit vnum eui
tantū sicut ee vnū tps et vna eternitas

Ad p̄mū sic procedit. Videt̄ q. nō ē q̄ciens
dissimile eternitatis quā boecius ponit q̄nto
de cōsolatōe dicens. Ee interminabilis vite tota simul
et p̄fecta possessio. Intābile enī negatiue dicit̄
sed negatio non ē de rōne nisi eorū q̄ sūt de genere
ea q. eternitati non opetit. gō in dissimilitudine non
debet poni intābile. Cpō. eternitas diuersificatē
quādam importat. diuersificatio aut magis ē ppriet
ee quā vitā. non gō debuit poni in dissimilitudine
eternitatis vita. fī magis ee. Cpō. totū dicit̄ q̄d
habet ptes. hoc aut eternitati nō opetit cui sit
simplex. gō mētis dicit̄ tota. Cpō. pluries di
es non pnt ee simul nec pluria tpa. dicit̄. n. my
thee. v. egressus eius ab vltimo a diebꝰ eternitatis
et Ro. vltē fm̄ reuelatiōz misteriū tpibꝰ eternis
tacuit absconditi. gō eternitas nō ē tota simul.
Cpō. totū et perfectū idem sūt posito gō q̄ sit
tota sup̄fluē addit̄ perfecta. Cpō. possessio
ad diuersificatiōz non pertinet. eternitas aut q̄dā diu
ersificatio ē. gō eternitas nō ē possessio. Ex⁹ dd. q.
sicut in rebꝰ mutabꝰ simplicium oportz nos venire
per opposita. Ita in rebꝰ mutabꝰ eternitatis oportet
nos venire per tempus q̄d nichil aliud ē q̄ nū
merus motus fm̄ prius et posterius. Cū. n. in q̄libꝰ
motu sit successio et vna pars posterior alteri⁹. ex hoc
q. nulla in prius et posterius in motu apprehendit⁹
tempus q̄d nichil aliud ē q̄ nūs prius et posterius
in motu. In eo aut q̄d caret motu et semp
eodē mō se habz non ē actus p̄ prius et posterius
Sicut igit̄ vbi tempus q̄ sistit in nūo de prius

et posteriorius in motu Jta in apprehensione vmsoz
mitatis eius qđ ē ext motu cōsistit vō etnitatis
Jtē cū dicit tēpore mēsurari q habet prin
et fm ē in tpē ut dr̄ phȳs et hoc ideo q in om
eo qđ mouet ē accipe aliqđ prius et aliq fm ē
qđ vō ē oīno imutabile sicut net successione ita
net pn̄m habe potest Sic ergo q duobz notifi
cat etnitas p̄mo q hoc q illud qđ ē etnitate
ē mt̄nabile id oz principio z fine caret vt tm̄ ad
vtrūq; r̄feratr̄ 2o q hoc q ipa etnitas succes
sione caret tota simul existens Ad pmū g̊ dd
q simplicia cōsueuerūt per negatōz diffinir
sicut punctū ē cuius pars non ē q nō ideo ē ip ne
gatōz ē de ee etnali eoꝝ sed q mtellect nr̄ q p̄mo
apprehendit opposita in eoꝝ mtoz simplicia puer
re non potest nisi per r̄motōnē eoꝝ p̄oms Ad 2m
dd q illud qđ ē vere etnū non solū ē ens sed vi
ens et pm̄ viue se extendit quodā mō ad opa
tōnē non aut ē possibs à diuīs oms attedi videt
fm opatoz magis q̄ fm ee vñ tēpo ē nūs moto
Ad 3m dd q etnitas dr̄ tota nō mēsurāt habeat
partes sed q mchil eiꝝ deest Ad 4m dd q sicut
deo ai sit motoz poreꝝ noibz vetꝝ cōpalui metha
phorice in scptuis nomat sic etnitas simul exis
noibz tpalibz successiuis Ad 5m dd q m tpe
ē duo considare f ipm tēpoꝝ qđ ē successiuū z nūc
tpis qđ ē mpfectū dicat ergo tota simul ad r̄mo
uēdū tempo et pfectū ad excludēdū nūc tpis
Ad 6m dd q illud qđ possidet firmit et q̄ete
habet ad designādū ergo imutabilitate et m
defectū etnitatis vsus ē nomine possessioms
Ad sdm sic p̄oced videt q deo nō sit etnus
nichil r facti pt dicta de deo sed etnitas ē
aliqđ factū Dicit r q hoc q nūc fluēs facit tēpus
nūc stans facit etnitatē Et aug̊ dicit in lib lxxiij
quōꝝ q deus ē auctor etnitatis g̊ deus nō ē etnus
Ad p̄mū q̄ ē ante etnitatē z p̄ etnitatē nō mēsurat
etnitate sed deus ē ante etnitatē ut dr̄ in lib de ciu
bus et p etnitatē exo in q regnabit metnū et
vltra g̊ ee etnū non queūt deo Ad p̄ etnitas mē
sura q̄dam ē sed deo non queūt ee mēsuratū g̊
non opetur ei ee etnū Ad p̄ in etnitate nō ē p̄sens
p̄teritū uel futurū cū sit tota simul ut dictū ē sed
de deo dicit in scptuis vba p̄sentis tēporis uel
futuri g̊ deus nō ē etnus Sed ō ē q dicit athana
sius Eternus pr̄ etnus filius etnus spūs scs Ad
q̄ rō etnitatis ostēdit imutabilitatē sicut rō tpis
consistit motū ut ex dictis patz vñ cū deus sit max
ime imutabilis sibi maxime opetur ee etnū sed
solū est etnus sed sua etnitas cū ergo nulla alia res
sit sua duratio q nō ē sui ee deus aut ē sui ee vm
forme vñ sicut ē sua eētia ita ē sua etnitas
Ad p̄mū g̊ dd q nūc stans dicit facē etnitatē
fm nram apprehensionē sicut n causat in nobis

apprehensio tpis eo q apprehendim̄ fluxū p̄ius nūc
Jta causat in nobis apprehensio etnitatis mēsurū appre
hendim̄ nūc stans Ad q aut dicit augo q deus ē auc
tor etnitatis intelligit de etnitate p̄ma p̄pria eo n
mō q̄ dicat deus sua etnitate aliqb quo et sua immuta
bilitate et per hoc patz solutio ad 2m Ad 3m dicit
q ante etnitatē put participat a qbstātijs imālibz
vñ et ibi dē dicit q intelligēda p̄ anticipatōnē etnitatis
Ad q aut dicit in eo dns regnabit metnū et vltra
stiendū q et metnū accipit ibi pro sēlo sicut habz alia
translatio Sic g̊ dicit q deus regnū regnat vltra
etnū q durat vltra q̄dāq; sēlm id z ult q̄ aliq; du
ratioz data ssluchil n aliud ē sēlm q̄ p̄ vsum cuius
libz rei ut dicit in libro de celo Vel dicit etnā vl
tra etnū regnare q si etnā aliqđ sp ee ut moto
rem q̄ quoscūq; plures tm dns vltra regnat mēsu
rū regnū ē totū simul Ad 3m dd q etnitas
nō ē aliud nisi ipe deus vñ non dicit deus etnus q̄
sit aliquo alio mēsuratus q accipit ibi nō mēsura
sdm nram apprehensionē tm Ad 4m dd q vba
duisoria q̄m attribuit deo mēsurū eius etnitas om
pa includit nonita q ipe vanet per p̄sens p̄
teritū et futurū Q ee etnū sit solū deo

Ad 3m sic p̄oceditur vi q ee etnū nō sit so
li deo p̄m dicit n dam rij q ad ustinā cui
dam multos q̄ erunt q̄ stelle mpe etnū nō aut
erunt plures etnitates si solus deus est etnus Ad
p̄ omne
num ē etnū sed multa sunt nata sicut omnia p̄na
de mōdo et omes p̄ones de mra ē g̊ nō solus
deus ē etnus Sed ō ē q dicit aug̊ ad mar
cellū deus solus ē q ex ordine non habz qđ aut ex
ordine habz non ē etnū solus g̊ deus ē eternus
Ad 4m dd q etnitas vē et q̄ē mēsura deo ē q
etnitas immutabilitate consequit ut ex dictis patz
solus aut deus ē oīno immutabilis ut supius ē ost
ensū sdm tamē q aliq̄ ab ipo immutabilitate
participant fm hoc aliq̄ eius etnitate sortiuntur
ado q nullo ee desinunt et fm hoc dicit ecclia
de tra q in etnū stat Quedā eiā etna in scp
turis dicunt p̄pter diuturnitatē durationis licet cor
ruptibilia sint sicut in ps dicit montes etn
et deuto xxxij eiā dicit de pomis collui etnos
Quedā aut amplius p̄ticipāt de vē etnitatis
mēsura hnt mtnā immutabilitate vel fm ee uel vltius
fm operatoz sicut angeli et huius bti q̄ vbo fruunt
qua q̄tū ad illā visionē vbi non fuit mutabiles vo
lubiles cogitatiōes ut aug̊ dicit xv de trin
vñ et videntes deū dicunt habē vitā etnā fm
illud ioh xvij hec ē vita etna ꝛc Ad p̄mū
dd q p dicit multe etnitates fm q multa sunt
p̄ticipātes etnitate ex pā dei o rēplatōne
Ad 2m dd q q̄tus mfert d etnus p̄t mitia

bilitatē tm· ē tamē mpemb eoꝝ tñsmutato
ſdm id ſol· xxiiij· ad mmutabilē calorē tñ ſcut ab
aquis mūdi· vñ m iſe no nō ē vēa ētnitas· ſed
magis tēpo vñ pb· et cū tēpo eoꝝ m ſilā ℂ Ad
z̄m dd· q ntām ſigt q̄da modā vēitatis· veri
aut ſm phm vi· metha ex em uellai· ſm hoc igt
vēa ntā ſunt ētna q ſiut m uellai ētno q̄ē mtel
lecto dīno ſol· vñ nō ſeq̄t q̄ aliq̄d ēt deū ſite
eternū ℂ Ex eternitas differta tempore

Ad ēm ſic ꝓceđ· Videt q ētnitas nō ſit a
a tēpore Impoſſ ē em ēē duas meſuras
duratōnis ſiml· m ſi vna ſit pb altei· ſſlon· n ſi
ſiml· due dies et due hore· ſed dies et hore ſunt
ſiml· q̄ hore ē pb dict· ſed ētnitas et tēpo ſiut
ſiml· quoꝝ vtrūq; quodāmō meſura duratō
nis ip̄ortat· ℂ Ii ergo ētnitas nō ſit pb tpis q̄
ētnitas excedit tēpo et mdudit ip̄m· videt q
tēpo ſit ētnitatis pb et nō ſit aliud ab ētnita
te ℂ ꝑ· ſm phm· m e to phi· nūc tpis manet
idem· in toto tpe· ſed hoc videt ꝯſtituere ī ōne
ētnitatis q̄ ſit de mdiſibilit· ſe habēs· m to
to deaūr ſu tpis· g· ētnitas ē nūc tpis· ſed nūc
tpis non ē aliud ſm ſbāz a tēpore· g· ētnitas
non ē aliud ſm ſbāz a tēpore ℂ ꝑ· ſiuit meſura
p̄mi motꝰ ē meſura oīm motuū· ut d· e to phi·
Ita videt q p meſura p̄mi ē· ſit meſura oīs eſſe·
ſed ētnitas ē meſura p̄mi· ē· q̄d ē eſſe dīmi· g·
ētnitas ē meſura oīm ē· Sed ē verū ꝯrūp
tibilium meſurat tpe· g· tēpo ē ētnitas nec a q̄d
ētnitatis ℂ Sed q̄ ē q ētnitas ē tota ſiml· in
tpe aut ē p̄ius et poſtiꝰ· g· tēpo et ētnitas nō
ſunt idem ℂ Ex· dd· q maiſeſtū ē tēpo et ē
nitatē non ē ēē idem· Sed hui· dubitatōis ōne
q̄da aſſignauerūt ex hoc q ētnitas caret p̄ō
et fine· tēpo aut habz p̄m et finē· Sed hoc ē
dictū per actūs et non per ſe· q̄ dato q tēpus
ſemp fuit et ſemp futura ſit ſm ponem eoꝝ
q̄ ponūt motū reli ſempiternū· adhuc rmanebt
differēta int ētnitatē et tempꝰ· ut boeꝰ dicit
m libro de conſolōe ex hoc q ētnitas ē tota
ſiml· q̄d tpi nō q̄uenit· q ētnitas ē meſura
ēē permanentis· tēpo vēo ē meſura motꝰ
Si tamē predicta dictā auctoritatē ip̄tuli ad meſu
randū et non ip̄tuli ad meſuras ſit habz aliquā
ōnem· q ſolū illud meſurat tpe q̄d habet
p̄m et finē m tpe ut d· e to phi· vñ ſi motꝰ
reli ſemp duraret tēpus non meſuraret ip̄m
ſm totam ſuā duratōz cū m ſimtui nō ſit me
ſurable· ſed meſuraret q̄libz ptem duratōz q̄ ha
bet p̄m et finē in tpe· ꝑ· tamē et alia ratōz
habē ex pte ſtatꝰ mēſuratꝰ· ſi acceptat p̄m
et finē in potētia q ē· q̄ dato q tēpus ſp du
ret tamē poſſibile ē ſignare in tpo p̄m et finē
accipiendo aliqs ptes ip̄ius ſicut dictum ē p̄ma

et finē dicī uel ām q non otingit in ētnitate Sed
iſte dicē oſequit ea q̄ eſt p ſe et p̄mo differētia
per hoc q ētnitas ē tota ſiml· nō aut tēpus ℂ Ad
p̄mū q· dd· q ratō illa procedit ſi tēpo et ētnitas
eēnt meſura vni· gnis q ꝑtes ē ſūm et tpis quæ
ē tempo et ētnitas ℂ Ad z̄m· dd· q nūc tpis eſt
idem in toto tpe· ſed diffēns ōne· eo q ſicut tēpo
rīdet motui· ita nūc tpis rīdet mobili· a quo bile
aut ē idem ſubiecto toto diſcurſu tpis· ſed differt
ōne mētis ē hic et ibi et iſta altāo ei· ē moto

fluxus ip̄ius nūc ſm q alternat ōne ē tēpo·
ētnitas aut manet ea dē ſubiecto et ōne· vñ et
nitas non ē idem q nūc tpis ℂ Ad z̄m· dd· q ſi
cut ētnitas ē q̄da meſura ip̄ius eſſe· ita tēpo eſt
q̄da meſura motꝰ· Vñ ſm q aliq̄d ē recedit a
p̄manentia eēndi et ſubdit tñsmutatōi recedt
ab ētnitate et ſubdit tēpori· Esse g· veri corrup
tibilis q ē tñsmutabile non meſuratꝰ ētnitate
ſed tpe· Tēpus· n meſurat non ſolū q tñsmuta
tur in actu· ſed q ſunt tñsmutabilia· ſſlon ſolū
meſurat motū· ſed eā q̄ etem q ē eig q̄d ē nati
mouēi et non mouet· De dicta cuiꝰ a tempe

Ad ēm ſic ꝓceđ· Vid q cuiꝰ nō ſit aliud
a tpe· dicit· n aug· viij· ſup gen· ad lrām
q deꝰ mouet creaturā ſpualē m tpe· ſed cuiꝰ
ē meſura ſbāri ſpualis· g· tēpo nō differt ab
euo ℂ ꝑ· de ōne tpis ē q habeat p̄us et poſ
terius· de ōne vō ētnitatis ē q ſit tota ſiml· ut
dictū ē· ſed cuiꝰ non ē ētnitas· dicit· n· cui· i·
q ſapia ētna ē ante cuiꝰ· g· nō ē toti ſiml· ſed
habet p̄us et poſtiꝰ· et ita ē tēpo ℂ ꝑ· ſm cuiꝰ
non ē p̄ius et poſtiꝰ ſeq̄tur q m cuiꝰ nō
differt ē ne ſuiſſe et futurū ℂ Cui igit impoſſ
ſit cuiꝰ ēna non fuiſſe ſeq̄t q impoſſ ſit nō futura
eſſe q̄d ſūm ē· ea deꝰ poſſit ea reducē in nichilū
ℂ ꝑ· ea duratō cuiꝰ nō ſit mſimta ex pte p̄ꝰ
ſi cuiꝰ ſit toti ſiml· ſeq̄tur q aliq̄d creatū ſit m
fmtū in actu q̄d ē impoſſ· ſſlo· g· differt cuiꝰ a
tēpore ℂ Sed ō· q̄d dicit boeꝰ q tēpus ab euo
ne ubes ℂ Ex· dd· q cuiꝰ differt a tpe et ētn
tate mediū extīs inter illa· Sed hoꝝ differētia
aliq̄ſ ſit aſſignāt dicentes q ētnitas caret p̄ꝰ
et fine· cuiꝰ habz p̄m ſed nō habz finē· tēpus
aut habet p̄m et finē· Sed hoc ē dictū ēp actūs
ſicut ſuꝑ dictū ē· q ſi ēna cuiꝰ ēna ſemp fuiſſet
et ſemp futura eēnt ut aliq̄s ponūt· vel ſi q̄z de
ficēnt q̄d deo poſſibile eſt· adhuc cuiꝰ diſtingue
tur ab ētnitate et tpe· Alii vō aſſignāt duas
mās hoc tria per hoc q ētnitas non habz p̄us
et poſtiꝰ· tempus aut habz p̄us et poſtiꝰ cui m
nouatōē et vetatōne· cuiꝰ aut habz pꝰ et
poſtiꝰ a fine inouatōē et vetatōē· Sed pō
hoc implicat ḡdictoria q q̄dē maiſeſte apparz
ſi inouatō et vetatō referāt ad ip̄az meſuram

cū n pus et posteq̄ durac̄oīs nō pnt ee simul
si cui habz p̄ius et posteri⁹ oportet q̄ p̄or pte
eui recedēte posteri⁹ de nouo adueniat et sic eit
mouabo mēsurabo sicut in tpe Si vō referat ad mē
suratā adhuc ē⁹ mouens et hoc n res tpa
lis iuenit tpe q habz ee tñ immutablē et ex tñ
mutabilitate mēsurati ē prius et posteri⁹ in tpe
vt patz ex e⁹ phi⁹ Iugit⁹ ipm eui tm nō sit m
nonabile nec vetabile hoc ei q ee ei⁹ ē tñ immu
tab intñ immutablē mēsurat⁹ ei⁹ nō habeb⁹
prius et posteri⁹ Est g⁹ dd q cui et tm tas sit mē
sura p manētis ee fm q aliq̄d recedit a pma
nentia eendi fm hoc recedit ab et tmitate Que
dā aut sic recedut a pmanētia eendi q esse
eoꝝ ē subiectū transmutatoi vel m tñ immuta
bē consistit et hmōi mēsurat⁹ tpe sicut oīs
motꝰ et ee oīm corruptibiliū Quedā vō ree
dut min⁹ a pmanētia eendi q eoꝝ ee nec m
tñ immutabē consistit nec ē subiectū tñ immuta
bōm tamē tñt tñ immutatoꝝ aduētū uel ⁊ actu
uel m potētia sicut patz in corporibꝰ celestibꝰ
quoꝝ ee ē subāle ē mtñ immutablē tamē esse
mtñ immutablē tñt cui tñ immutabilitate fm lo
cū Et sili⁹ patz de angelis q tñt ee ē in tñ immu
tabile cui tñ immutabilitate fm ei⁹ q̄ tui ad
naturā eoꝝ ptm⁹ et cui tñ immutabilitate intel
ligendi aū et affectionū et locoꝝ sic⁹ mō
Et ideo hmōi mēsurat⁹ euo q̄d ē medium int et tm
tē et tēpꝰ Esse aut q̄ mēsurat⁹ et tmitate nec
ē mutabile nec mutabilitati subiectū aduētui
Sic g⁹ tempꝰ habz p⁹ius et posteri⁹ cui aut
non habz in se p⁹ius et posteri⁹ sed ei ois⁹ i
pnt Et tmitas aut nec habz p⁹ius z posteri⁹ nec
ea opatur Ad pmū g⁹ dd q creature ē spuales
cōparāt ad affectiones et intelligentias mq̄bz
ē successio mēsurat⁹ tpe vñ et augo ibi dicit
q per tēpus moueri ē per affectiones moueri
Quātū vō ad eoꝝ ee naturāle mēsurāt⁹ euo
sed q̄nq̄ ad visionē ē glorie p⁹ticipāt et tmitate
Ad 2m dd q cui ē totū sim⁹ nō tamē ē⁹t
et tmitas et q̄ opatur ē⁹ p⁹ius et posteri⁹ Ad 3m
dd q p mi pō ee angelum se⁹ sidato nō ē dū
pteriti et futuri sed solū fm aduētabs mutā
tōnes sed q dicim⁹ angelū ee uel fuisse ul
futurū ee dicit fm acceptōez intellectꝰ nri qui
accipit ee angeli per q̄ndaz ad duas ptes
tpis et cū dicit angelum ee uel fuisse suppo
mr aliq̄d cui quo ei⁹ oppositū non subdit dīne
potētie cui vō dicit futurū ee nondū suppomt
aliq̄d vñ ee et nō ee angeli subsit dīne pote
tie absolute⁹ sidando pt de⁹ facē q ee angli
non sit futurū tamē nō pt facē q non sit dū
t uel q non fuit postq̄ fuit Ad 4tū dd q
durato eui ē mfinita q non fuit tpe sic at
ee aliq̄d creatū infinitū q̄ fuit quodā alio non
ē nugelens Et sit tantū vnū cui

Hoc ⁊ sic p⁹cedit⁹ Vid⁹ q non sit tm vnū
eui dicit⁹ n ma portalis esse q maiestas
et pitas eiꝰ ē apud te dne Ad p duāsoīs gnīm
sint duāe mēsure ⁊ q̄da eui ma sit m q̄ie tor
porū ⁊ corpora celestia q̄da vō sint spuales sc
⁊ angeli nō g⁹ ē vnū eui tm Ad p cui sit no
nie durac̄oīs quoꝝ ē vnū eui ē vna durac̄o
⁊ nō oīa eui tm oꝝ ē vna durac̄o q̄ q̄da p⁹ alia
ee incepit ut magnē manēs hūanis patz nō g⁹
ē vnū eui tm Ad p ea q nō dependet ab illius
non videt habere vna mēsura durac̄oīs ppt
hoc n oīa tpa ui videt⁹ ee vnū tēpꝰ q⁹ oīa q⁹
dā mō causa ē p⁹ma motꝰ q p⁹mo tpe mēsurat⁹
⁊ eui ma non dependet ab illius nō g⁹ ē vnū
eui tm Sed ō eui ē simplicē tpe et ppm q⁹
se habz ad et tmitate ⁊ tempꝰ ē vnū tm g⁹ nul
tom⁹ eui Ad 2m dd q ista hoc ē dupler opīo
Quida n dicit q ē vnū eui tm q̄da aut q
multa Ad aut horū ver⁹ sit oportz considare ex
causa vnitatis tpis p⁹ cogn⁹ n spuali ui per
corporalia deuenim⁹ Dicit n q̄da q p ē vnū
tēpꝰ oīm tēporaliū ppter hoc q p ē vn⁹ mus oīm
muatoꝝ cui tēpꝰ sit mus fm p⁹ius sed hoc nō suf
ficit q tēpꝰ non ē mus abstractꝰ ex muatis sed
in muato ex⁹ Aliq̄n nō ē ei⁹ uidū q p decem
vlne pāmꝰ et mitate habet nō ex mio ⁊ ex mia
to sl̄ numer⁹ aut in muato ex⁹ nō ē idem oīm ⁊
duāsus duāsoꝝ Vn alii assignat tam vnitatis
tpis ex vnitate et tmitatis q ē p⁹m⁹ oīs durac̄o
nis et sic oīs durac̄ones sunt vnū si ꝰsideret⁹
eoꝝ p⁹m⁹ sint vō multe si ꝰsideret⁹ duāsitas eoꝝ
qua recapiut ex mfluxu p⁹mi p⁹mapij Alii vō
assignat causā vnitatis tpis ex pte materie p⁹
me q ē p⁹mi sbrecti motꝰ cui⁹ mēsura ē tēpꝰ
Sed neutra assignatoꝝ sufficiens videt⁹ q ea q
sunt vnū p⁹mo uel sbrecto et maxie ī moto non
sunt vnū simpliciē sed fm quid Est g⁹ eo vnitatis
tpis vnitas p⁹mi motꝰ fm que ni sit simpliciss⁹
oīs alii mensurat⁹ ut d x metha⁹ Sic igit⁹ tē
pꝰ ad illū motū opat⁹ non solū ut mēsura ad
mēsurati sed etiā ut actus ad sbrectū et sic
ab eo trapit vnitatem ad alios aut motꝰ tēpa
tur solū ut mēsura ad mēsurati Vn fm eoꝝ
multitudinē non multiplicat⁹ q vna mēsura se
pata multa mēsurati pnt Ho ergo habito sic dō
q de substantiis spualibꝰ dupler fuit opinio
quida n dixerut q oīs p⁹cesserut a deo m
quada eternitate ut origenes dixit uel etiā mul
te earū ut q̄da posuerut Alii vō dixerut q
oīs sbē spuales p⁹cesserut a deo quoda g⁹dū
et ordine et hoc vidētur dyo⁹ q dicit x ma⁹
ce ser q inter sbas spuales sunt p⁹me medie

et vltime ecia in vno ordine angelorū. Sed
ugit. 2am opione oppz dicē q sit vnū cui tm q
al vnūq; mēsurat simplicissio sing̃is ut dn̄i
x. metha. oppz q cē oīm cuiuozū mēsure et
simplicio cē pmi est cuius q tāto ē simplicio
q̄to prio. Sed in pma opinione nāt̄ ē dicē q
sint plia entia cuia fm q sint plia entia
pma eq̄lia. Et q 2a opinio veioz ē ut mihi
ostēdet. contra dm̄ ad pfens cē vnū cuius m
Ad pmū q. dd. q cui aliqn accipit pfectio
q̄d ē p pod̄ diuacōnis alicui⁹ rei et sic dicit
multa entia sicut multa sciā. Ad 2m dd. q licet
corpora celestia et spūalia differāt in gne
natie tamē conueniūt in hoc q sunt cē mtiōnu
tabile et sic mēsurabile ens. Ad 3m dd. q nec
oīa tpalia simil incipiūt et tamē cē oīm vnius
tēpis ppt pmū qđ mensurat tpe. et sic oīa en
tia habēt vnū cui ppt pmū entia finiō oīa sil
incipiat. Ad 4m dd. q ad hoc q aliq̄ men
suret per aliqđ vnū nō rāpit q illud vnū sit
tanta oīm fz q sit simplicis. Q. vndecīa de
Post pmissa ostendēdū dīna vnitate
cē de dīna vnitate. Et circa hoc quīt. 2o
Q. primo vtrū vnū addat aliqđ sup ens
Sed do vtrū opponat vnū et multa. Q. 2o
vtrū deus sit vn⁹. Q. 3io vtrū sit maxīe vn⁹
Ad pmū sic procedit vr q vnū
addat aliqđ sup ens. Omne n aqđ ē in ali
quo gne detīato se habz ex addito ad ens.
sed vnū ē in aliq⁹ gne detīato. ē in pn̄m nūi
qui ē spēs q̄titatis. g. addit aliqđ sup ens
Q. p. qđ dicit aliqđ cui se habz ex addito
ad illud. sed ens dicit per vnū et multa. g.
vnū addit aliqđ sup ens. Q. p. si vnū nō addit
sup ens idem erit dicē vnū et ens. fz nugatorie
dicit ens ens g. nugatio erit dicē vnū ens qđ ē
falm addit g. vnū sup ens. Q. Sed c. ē q dicit dyo.
vltio ca. de dīno. nichil ē crisce in nō pticipās
vno qđ non erit si vnū addat sup ens. g. vnū
non habz se ex addito sup ens. Q. fz. dd. q
vnū non addit sup ens rem aliq̄ fz tm negā
dinem divisionis. Vnū em̄ nichil aliud sigfficat
q̄ ens indiuisū. et ex hoc ipo apparet q vnū
dicit tm̄ ente. Omne ens aut ē simpler
aut oppositū. qđ aut ē simpler ē indiuisū in actu et
potēcia. qđ aut ē oppositū non habz cē q̄ diu
ptes eius diuise sunt fz posita constituit ē copo
nit ipm. Vn̄ manifm ē q cē nichil habz rei consistat
in idiuisione. et inde ē q vnūq; p se sicut risto
dicit suū cē ista ristodit sua vnitate. Ad p̄m
q. dd. q q̄dam putantes idem cē vnū qđ co
uertit tm̄ ente et qđ ē pn̄cm̄ nūi. diuisi sunt m
ōnias ponēs. Pictagoras. n. et plato q vnū
qđ dicit tm̄ ente non addit aliq̄ rem sup ens
sed significat ipam entis prout ē indiuisa. ex
tm manerit sic se habē de vno qđ ē pn̄cm̄ nūi et
q nūs q pomt ex vnitatib; credidērit q nūi es
sent ipe oīm rerū. Cuius oppo aurēa q sidam q
vnūq̄d ē pncipiū nūi. addit rē aliq̄ sup ipam
alias nūs opositq ex vnitatib; non erit spēies
q̄titatis credidit q vnūq̄d dicit tm̄ ente addat
rem aliq̄ sup ipam entis sicut albū sup hoīē;
sed hoc manifeste flm̄ ē q q̄libz res ē vna p ipam
subāz. si em̄ p aliqđ aliud erit vna q̄libz res
ab illud ut rū sit vnū. si erit ut rū vnū p aliqđ qđ
erit abute mīsimat. vn̄ standū ē m primo dicit
git. dd. q vnūq̄d conuertit tm̄ ente non addit
rem aliquā supra ens. sed vnūq̄d ē pncipiū
nūi addit aliqđ supra ens ad genus q̄titatis
ptmēs. Ad 2m dd. q nichil prohibz id qđ ē
vno mō diuisū cē alio mō indiuisū. sicut qđ ē
diuisū nūo ē indiuisū spē et sic contingit aliqđ
cē vno mō vnū alio mō multa. fm̄ si sit indiuisū
simplr. vel q ē indiuisū fm̄ id qđ ptinet ad eēn
tiā rei. licet sit diuisū q̄tū ad ea q sunt extra eēn
tiā rei. sicut qđ ē vnū subiecto et multa fm̄ actū
vel q ē indiuisū in actu et diuisū in potēcia.
sicut qđ ē vnū toto et multa fm̄ ptes. hmōi erit
vnū simplr et multa fm̄ quid. Sed vō ea. aliqđ sit
indiuisū fm̄ qđ et diuisū simplr. ut pote q ē indi
sū fm̄ eēntiā et indiuisū fm̄ rōnem vel fm̄ pn̄m
sue tāmen erit multa simplr et vnū fm̄ qđ sicut q
sunt multa in nūo et vnū spē. vel vnū pn̄o. Sic ig
ens dicit per vnū et multa. q. p vnū simplicat
et multa fm̄ quid sciā et ipā multa non ptinēt
sub ente nisi fm̄ q aliquo mō ptinēt qđ vno
Dicat. n. dyo. vltio ca. de dīno. q nō ē multitu
do non pticipās vno fz q sunt multa ptibz sunt vnū
toto. et q sunt multa actibz sunt vnū subiecto. et
q sunt multa nūo sunt vnū spē. et q sunt multa spē
sunt vnū gne. et q sunt multa pcessibz sunt vnū
pn̄o. Ad 3m dd. q ideo nō ē nugatio cū dicit
ens vnū q vnū addit sup ens fm̄ rōez
Ad 3m sic procedit. Videt q vnū et multa
non opponant. si nullū n. oppositū ponit
de opposito. fz omne multitudo ē quodāmō vnū
ut ex dictis patz. g. vnū nō opponit multitudi
Q. p. nullū oppositū constituit ex suo opposito
fz vnū constituit multitudinē g. nō opponit
multitudini. Q. p. vnū vni ē oppositū. fz multo
opponit paucū. g. nō opponit et vnū. Q. p. si
vnū opponit multitudini. opponit ei sicut in
diuisū diuiso et sic opponit ei ut punctū habitui
hoc aut videt inquiemens q pcedit. q vnū sit
posteq multitudinē et diffinat per eā. cum
tm multitudo diffinat per vnū vn̄ erit finis
in diffinitōe qđ ē inquiemens. nō g. vnū et
multa sint opposita. Q. 2o. dd. q vnū opponit

mlt⁹ sed diuissimo de ſſla vnit qđ ē pn̄m nūi
oppont⁹ mlitudim q̄ ē mēs ut mēsura mēsu
rato vnit⁹ n̄ habz rōnem pme mēsure · et nūs
ē multitudo mēsurata per nūm ut patz ex · v ·
metha⁹ · vnit⁹ nō qđ quelit⁹ tñ ente oppont⁹
mlitudim per modū puacōnis sicut indiuit
sed diuiso ℂ Ad pmū g⁹ dđ · q̄ nulla puacō tollit
totalit⁹ ēe ex puacō ē negatō in subiecto ſm
phm · Sed tñ puacō tollit aliqđ ēe īdo in ente
rōne sue gitatis accidit q̄ puacō entis fūda
tur in ente ex⁹ non oīmgit in puacōe formam
specialē ut risū uel albedinis uel alteri⁹ hui⁹
Et sicut ē de ente ita ē de vno et bono q̄ cō
uertunt⁹ tñ ente ſſla puacō bonū fundat⁹ in
aliquo bono · et ſm hoc dicit⁹ vnitas ī mono
fundat⁹ in aliquo vno · et ex hoc oīmgit q̄ ml
titudo ē qđđā vnū · et malū ē qđđā bonū ·
et non ens ē qđđā ens ſſlon tamē oppositū
pdicat⁹ de opposito · q̄ alt̄m ē ſmplut⁹ alt̄m
ſm qđ · ℂ Ad · n · ē ſm quđ ens ut in potēcia
ē non ē ens ſmplr · i · actu vel qđ ē ens ſm
plicit⁹ in gne ſbē ē non ens ſm qđ q̄tū ad ali
qđ ē accidentale · Sīmilit g⁹ qđ ē bonū ſm qđ ē
malū ſmplr · uel cōiuso · et ſm hoc qđ ē vnū
ſmplicit⁹ ē multa ſm qđ et cōiuso ℂ Ad 2um dđ ·
q̄ duplex ē totū · qđđā homogeneū qđ opont⁹
ex ſilibz ptib⁹ · qđđā vo ethogeneū qđ ex dissi
bilibz ptibz opont⁹ · In quolibz aut toto homo
geneo totū constituit⁹ ex ptibz hūtibz forma
tot⁹ sicut q̄libz pt⁹ aq̄ est aq̄ · et talis ē constitu
tus q̄ tinui ex suis ptibz · In quolibz vo toto
ethogeneo q̄libz pars caret forma tot⁹ · nulla
ēm pt⁹ domus ē domus · nec aliq̄ pt⁹ hominis ē ho
et tale totū ē multitudo · In mēbris tñ g⁹ pt⁹ ei⁹ habz
non habz formā mlitudinis opont⁹ mlitu
do ex vnitatibz sicut dom⁹ ex no dom⁹ · nō
q̄ vnitates constituat mlitudinē sm qđ hmt
de rōne mōis sed sm qđ hmt de vnitate · sicut et ptes dom⁹
constituit domū per hoc q̄ sunt q̄dam corpa
non per hoc q̄ sunt non dom⁹ ℂ Ad 3um dđ ·
q̄ mlitudo accipit⁹ duplr vno⁹ ab⁹ et sic opponit⁹
vni · Aliomō sm q̄ portat ex tessit q̄dam et sic
opponit⁹ puncto vel pmo · duo sunt mlta nō 2⁹mo
ℂ Ad 4tum dđ · q̄ vnū opponit⁹ puacōe mlitudini
q̄tū mlta sunt diuisa vno · ex q̄ diuisio sit p⁹ vni
tate nō simplr sed sm rōnē nre apphēsionis
Apphēdim⁹ · n · simplicia p opposita · vni dissimi
mo puncto cuius pt⁹ non ē · vel principiū lineę
Sed mlitudo etiā oſequit̄ se habz ad vnū · q̄
sm rōnem q̄ diuisa nō mltiplicim⁹ habē rōnē
nisi per hoc q̄ vtriq̄ diuisoz attribuim⁹ vnitatē
vel vnū ponit⁹ in diffinitōe mlitudinis · non
aut multitudo in diffinitōe vni⁹ · Sed diuisio

tradit⁹ intellectui ex pte negatōe entis · ita q̄ pmo
tradit⁹ intellectui ens · 2⁹ q̄ hoc ens nō ē illud ens
et sic apphēdim⁹ diuisionē · tño vnū · q̄ to mlti
tudinem ℂ Qđ deus sit vnus
Ho · 2m sic proceditur · vi⁹ q̄ deus nō sit vnus
dicit⁹ n · p⁹ ad roz · viii · Si iq̄ de sit dii mlti
et dñi mlti ℂ Ꝓ · vnū q̄ ē pn̄m nūi nō pt
pdicari de deo cui nulla q̄litas de deo pdicet⁹ ·
Sīmilit nec vnū q̄ oīmgit tñ ente q̄ importat
puacōz et oīno puacō ipfectioz q̄ deo nō apetit
nō ē ergo dđ⁹ q̄ deus sit vnus ℂ Sed cōtra ē q̄ dicit⁹
exo · xx · Audi isrl dom⁹ deus tuus deus vnus ē
ℂ Rño dđ · q̄ deus ē vnus ex tribz dicit⁹ ℂ Primo
q̄dem ex eius simplicitate · q̄ alia ens ē ens q̄ ei
vni aliq̄d singulare ē hoc aliq̄d nullo mō ēmlti
tus gitabile · Id ens vni⁹ socrates ē homo hoc mlti
tus gnerare pt · sed vni⁹ hic homo nō pt gnerare
nisi vni tñ · Si g⁹ socrates per se ēt homo p q̄d ē
hic homo sicut nō pnt ēe plures socrates · ita nō
pnt ēe plures homines · hoc aut gnerat deo ſſla
pē deus ē sua natura aut sup oīa ē · ex q̄ sit de
ē deus et hic deus impo⁹ le ē ēe plures deos ℂ Se
cūdo ex mēsitate ei⁹ pfectōis · ostū ē em supra
q̄ deus cōprehendit in se tota pfectionē ēendi
si g⁹ ēent plures dii · oportet eos differre · aliq̄d
ergo gneret vnus q̄d nō gneret alteri · et si hoc
ēt puacō nō ē ſmplicit⁹ pfecto · si aut hoc ēt
pfectio alteri cōui deesset · impos⁹ le ē g⁹ ēe ples
deos vnū et antiq̄ phi q̄ ab ipa veritate coacti
ponētes pn̄m mēsitatis posuerunt vnū tm pn̄m ·
℟ Tertio ab vnitate mūdi · oīa em q̄ sunt mutui
ordinē ē ordinata ad vnitatē · dii q̄dam q̄ busdam
deseruunt · q̄ aut diuisa in vnū ordinē nō gneī
rent · nisi ab aliquo vno ordinarent⁹ · ad hoc em
mlta reducit⁹ in ordinē vnius per vnū q̄ p mlti
tos · q̄ p se vni⁹ vnius ē causa · et mlta non sunt
causa vni⁹ nisi per accidens · nisi tñ · f sit aliq⁹
nō vnū ℂ Cui⁹ dicit⁹ q̄d q̄ ē p̄mum sit pfectissimum
et p se non per accidens · oportet q̄ p̄mum reduc
tens omnia in vnū ordinē sit vnū tm et hoc ē deus
ℂ Ad p̄mū g⁹ dđ · q̄ dicit⁹ dii mlti ſm erroꝛē
quoruda · q̄ mltos deos colebāt ex mūdates pla
netas et alias stellas ēe deos · vel etiā ſmglas
ptes mundi vni⁹ sibdit nobis aut vni⁹ deus pr⁹ ·
ℂ Ad 2um dđ · q̄ vnū ſm q̄ ē p̄m nūi nō pdica
tur de deo sed solūmō de tñs q̄ habet ēe in
matia · vnū em q̄d ē p̄m nūi ē de gne mathē
ticoz q̄ hmt ēe in mā sed ſm ēe a mā abstracta
vnū vo q̄d q̄litat⁹ nī ente ē q̄dđā metha⁹ · q̄ ſm
ēe nō dependz a mā · et licet in deo nō sit aliq̄
puacō tñ ſm modū apphēsionis nre nō cog
nosit⁹ a nobis nisi per modū puacōis et rōnis
cōmis · et sic nihil prohibz aliq̄ puacē dicta de
de deo predicari sicut q̄ ē in corpore · q̄ infinitq

et simlit' de eo dicitur ꝙ sit vn9 ¶ Quarto sit vn9

¶ Ad quartū sic procedit' Videt' ꝙ deus nō sit maxime vn9 vnū enim dicit' ꝑticipatiue dissonū sed ꝑticipatū non recipit magis et minus. ergo deus non dicit' magis vn9 ꝙ alia sint vna ¶ Ꝓ. n' videt' ee magis indiuisibile ꝙ id quod ē indiuisibile actu et potentia cuius ē ꝓprium et vnitas. ꝑ m tm de aliquo magis vnū magnitudo ē indiuisibile. ergo deus non ē magis vn9 ꝙ vnitas et ꝓprium ¶ Ꝓ. quod ē per essentiā bonū ē maxime bonū. ergo quod ē per essentiā suā vnū ē maxime vnū. ꝑ omne ens ē per essentiā suā vnū ut patet ꝑ ꝓphetā et methā. ergo omne ens ē maxime vnū. deus ergo non ē magis vnus ꝙ alia entia ¶ Sed ꝯ ē ꝙ beatus dicit ꝙ mt' omnia quę vnū dicunt' arcte tenet vnitas dei ne tm vnitatis ¶ Rꝯ. dd. ꝙ cū vnū sit ens indiuisum ad hoc ꝙ sit maxime vnū oportet ꝙ sit maxime ens et maxime indiuisum. vtrumq; aut repugnat deo. est enim maxime ens nāturā non ē aliquod ee determinatum per aliquā māz cui addatur. sed ē ipm ee subsistens omnibus modis indeterminatum. est etiā maxime indiuisum nāturā neq; diuidit actu neq; potentia ꝑ nullū modū diuisionis. cū sit omnibus modis simplex. vt supra ostensum ē. vnde manifestum ē ꝙ deus ē maxime vnus ¶ Ad ꝓmum ergo dd. ꝙ licet ꝑticipatū ꝑ se non recipiat magis et minus tamen ꝑticipatum ꝑticipatione oppositi recipit magis et minus. et etiā ipa ꝑticipatio dicit' ꝑticipatione magis et minus ¶ Ad secundum igit' ꝙ aliquod ē magis diuisum uel diuisibile uel minus uel nullo modo ꝑ hoc dicit' aliquod magis et minus uel maxime vnum ¶ Ad tertium dd. ꝙ licet omne ens sit vnum per suam substantiam non tamen ē ꝙlibet se habere substantialiter ad vnitatem ex substantia quorundam ē existentium positum quorundam vero non

Quarto quod deus cognoscat a nobis

Videtur autem ꝙ deus cognoscat a nobis. quia sicut dicit philosophus. ille ē perfectus qui potest facere quod alius. sed intellectus noster cognoscendo deum potest facere quod deus cognoscat se. ergo intellectus noster potest deum cognoscere ¶ Ꝓ. nihil ē in intellectu quod non prius fuerit in sensu. sed in sensu cadunt quędam effectus dei. ergo ex eis potest deus cognosci ¶ Ꝓ. omne mouens mouetur a mouente. sed deus ē primum mouens. ergo ad ipsum cognoscendum oportet ꝙ cognitus sit per effectum cognoscentis. ꝑ nullā ergo intellectus creati ad deum ꝑ naturalem distat. ergo intellectus creatus potest videre essentiam dei ¶ Sed ꝯ ē ꝙ dicit' ꝓmo Iohis. nisi videbimus eum sicuti est ¶ Rꝯ. dd. ꝙ cū vnumquodq; sit cognoscibile ꝑ tm ꝙ est in actu deus qui est actus purus absq; omni ꝓmixtione potentie. ꝙtum in se est maxime cognoscibilis est. sed ꝙ nobis ipse est incognoscibilis et alium intellectum cognoscibile non est ꝑ excessum intelligibilis sup intellectum sicut sol ꝙ est maxime visibilis videri non potest a vespertilione ꝑ excessum lucis. Horum autem antecedentes quidam posuerunt ꝙ nullus intellectus creatus essentiam dei videre potest. sed hoc magnum erroris dicit' ¶ Cui enim vltima hominis beatitudo maxima eius operatione consistat. ꝙ est operatio intellectus si nullus ꝙ essentiam dei videre potest intellectus creatus nullam beatitudinem obtinebit. vel in alio eius beatitudo consistit ꝙ in deo quod est alienum a fide. In ipo. n. est vltima ꝑfectio rationalis creaturę ex hoc ꝙ est principium essendi. In tm enim vnumquodq; ꝑfectum est in ꝙtum ad suum principium attingit. Sed essentia est ꝓpe rationem. Inest. n. homini naturale desiderium cognoscendi causam cui intuetur effectui et ex hoc admiratio nascitur hominibus. vnde sit. Si ergo intellectus rationalis creaturę ꝑpetuo non possit ad ꝓmam causam rerum ꝑmanebit inane desiderium naturę. Non simpliciter autem est

ē ꝙ beati ecc̄iam dei videāt. ¶ Ad ꝓmū ꝯ. dd. ꝙ vtraq; auctoritas loq̄t de visione cōprehensionis vñ dyo⁹ ꝓmittit immediate an̄ verba ꝓposita dicens omib⁹ ipē ē vn̄ salut' mod⁹ ꝓhensibilis et nec ꝓsens ē. ¶ Ex quo⁹ patz ꝓ verba ꝓmissa subdit nouone ꝯ hꝫ dicat. ē. Altissima ꝓis ofidāc. et ꝙ ꝓhensione tamen ꝙ ꝑtz pater habet de filio. ¶ Ad. 2m dd. ꝙ infimꝰ tñ qd̄ se tenet ex pte materie non ꝓfert ꝓ formā ignotū ē fm̄ se ꝙ omis cognitō ē per formā. sed infimꝰ tñ qd̄ se tenet ex pte forme non ostendit ꝓ māz ē. sed m̄ semā in me notū. sic aut deꝰ ē infimꝰ et nō ꝓmo modo ut ex scriptis patz. ¶ Ad. 3m dd. ꝙ deꝰ non sic dicit' non ens. q̄si nullo mō sit existens. sz ꝙ ē sup̄ omē ens. mḡ tñ ē sui esse vn̄ ex hoc nō seq̄t ꝙ nullo mō possit cognosci. sed ꝙ oem cognitor credit ꝙ ē ipm̄ nō ꝙ hꝫ dicit. ¶ Ad. 4tū dd. ꝙ ꝓportō dicit' dupl̄ vno mō ita habitudo vni⁹ ꝙ titatis ad alteram fm̄ ꝙ dupl̄ tripl̄ et eq̄le sunt species ꝓportionis. Alio mō q̄libz habitudo vni⁹ ad alterū ꝓportionē dicit' et sic ꝑt ē ꝓportō creatur̄ ad deū. mḡ tñ se habet ad ipm̄ ut effectꝰ ad causam. a potē ad actū et fm̄ hoc intellectꝰ creatꝰ ꝓportionatꝰ ē potest ad ꝙ ꝑcedi deū.

Ad. 2m sic ꝓcedit' videt' ꝙ ecc̄ia dei ab intellectu creato p aliq̄ similitudinē videat. Dicit' n. ꝑ. Iohis. iij. Scimꝰ q̄m cū apparuer̄ silēs et crim⁹ et videbim⁹ eū sicuti ē. ¶ Sꝫ. aug⁹ dicit. ix. de trin. cū deū nouim⁹ fit aliq̄ dei similitudo in nobis. ¶ Sꝫ. intellectꝰ in actu ē intellectū in actu sicut sensꝰ in actu ē sensibile in actu hoc aut nō ē nisi mḡ tñ formet' sensꝰ similitudine rei sensibilis et intellectꝰ similitudine rei intellecte. gō si deꝰ ab intellectu creato videt in actu opz ꝙ per aliq̄ similitudinē videatur. ¶ Sed ꝯ ē ꝙ aug⁹ dicit. xv. de trin. ꝙ cū apl̄s dicit videm⁹ nūc per speculū in enigmate ꝓpe aut̄ et enigmatis nōie aliq̄s similitudines ab apl̄o significate intelligi ꝑt ꝙ accōmodate sint ad intelligendū deū. sed videt deū ꝑ ecc̄iam nō ē visio enigmatica nec ꝑ speculū sz ꝓpria ecc̄ia dicit'. gō dīna ecc̄ia nō videt ꝑ similitudines. ¶ Rꝫ. dd. ꝙ ad visionē ꝓpabilem sicut et ad intelligibilem duo requirunt. s. vitꝫ visiua et vnō rei visē cui visio. sꝫ. non. n. fit visio in actu nisi ꝑ hoc ꝙ res visa quodāmō ē in vidente. Et in rebz q̄dē corporalibz appꝫet ꝙ res visa nō ꝑt ē in vidente ꝑ ecc̄iam suā. sz solū ꝑ similitudinē. sicut similitudo lapidis ē in oculo per q̄m fit visio in actu. nō aut ipā ꝓpria lapidis. Si aut ecc̄ vna et eadē res ecc̄ ꝙ ecc̄ ꝑ visione vitꝫ et ꝙ ecc̄ res visa. oportet videre ab illa re et vitꝫ visiua habere. et forma per quā videt. manifestū ē aut ꝙ deꝰ et ē aut tor intellectiue vitꝫ et intelligi videri ꝑt. et cū ꝑ intellectū vitꝫ creatiue nō sit dei ecc̄ia. rēm q̄rit' ꝙ sit aliq̄ ꝑticipata similitudo ipius q̄ ē ꝑ se intellectꝰ vn̄ et vitꝫ intellectualis creature lume ꝯ addā intellectuale dicit' q̄si a ꝓpria luce derivatū. siue hoc intelligat' de vitꝫ naturali siue de aliq̄ ꝓfectione superaddita gr̄e uel glorie. ¶ Rꝫ. q. ad videndū deū aliq̄ similitudo dei ex pte visiue potentie q̄ intellectꝰ sit efficax ad videndū deū. sed ex pte rei vise qua nata ē aliquo mō vniri videnti ꝑ nullā similitudinē ētem dei ecc̄ia videt ꝑ se. ¶ Ad. 1mū ꝯ dd. ꝙ sicut dicit dyo⁹. i. ca⁹ de dī. no. per similitudines mathematicorum dicimus rem nullo mō ꝓprie cognosci sicut per speciem corporis nō ꝑt cognosci ecc̄ia dei in corpore. Multo ꝯ fortius ꝙ minꝰ ꝑ speciem ētem ꝙ ꝓpriā ꝑt ecc̄ia dei videri. ¶ Ad. 2dū dd. ꝙ ecc̄ia dei ē ipm̄ ecc̄ ei⁹ ut sup̄ ostensū ē. ꝙ nulla forma ētem ꝓpetē ꝑt. non ꝑt igit' aliq̄ forma ētem ē similitudo ꝛpresentās videnti dei ecc̄iam. ¶ Ad tertiū dd. ꝙ dīna ecc̄ia ē ad mētis ꝙptū ot modis superemines ꝙ ꝙ ꝑt significari uel intelligi ab intellectu creato. et hoc nullo mō ꝑ aliq̄ speciem creatā ꝛpresentari ꝑt. ex omis forma creata ē determinata fm̄ aliq̄ modꝫ uel sapiē ētis vitꝫ uel ipius ecc̄ uel alterius hui⁹ vn̄ dicē dei ꝑ similitudinē videri. ē dicē dīna ecc̄ia non videri qd̄ ē erroneū.

Circa dū ē ꝙ ad videndū deū ecc̄iam requirit' aliq̄ similitudo visiue potentie. s. lume ꝯ glorie confortans intellectū ad videndū deū de quo dicit' in ꝑ. in lumine tuo videbim⁹ lumē. sꝫ. non aut per aliq̄ similitudinē creatā dei ecc̄ia videt ꝑ se. q̄ ipam ecc̄iam ꝛpresentet ut ipē. s. in se ē. ¶ Ad ꝓmū ꝯ dd. ꝙ auctoritas illa loq̄t de similitudine q̄ ē ꝓpter participationē lucis glorie. ¶ Ad. 2m dd. ꝙ aug⁹ ibi loq̄t de cognitione dei q̄ habet in via. ¶ Ad. 3m dd. ꝙ dīna ecc̄ia ē ipm̄ ē ipm̄ esse vn̄ sicut alie forme intelligibiles q̄ non sunt sua ēe vnite intellectui fm̄ aliq̄d ē quo informāt intellectū et fiunt ipm̄ in actu intellectus. dīna ecc̄ia vnit' intellectui creato ut intellectū in actu ꝑficiat et fiat ecc̄s intellectui in actu.

Ad. 3m sic ꝓcedit' videt' ꝙ ecc̄ia dei videri possit oculis corporeis. Dicit' n. Iob. xix. In carne mea videbo deū et xli. audibi auris auditu te nūc aut oculꝰ meꝰ videt te. ¶ Sꝫ. aug⁹ dicit. de ci. dei. vis ꝓpria electorum oculorū illorū. s. glorificatorū non ut actus videant q̄ ut q̄dā ꝓhibet videre serpentes et aliq̄le que nihil aliud possint videre q̄ corpora. sed ut videant mirabilia. q̄

cuiꝫ aut vide pt mor palia pt ele nai ad vi
dendū deū g̃ oculo gloi ficato pt vide deū
¶ Ꝓ̄ deꝫ pt videri ab hom̃e visione ymagmaria dicit em̃ ysaye vi. vidi dñm sedē
tem sup̄ soliū excelsū ꝛc. ꝫ visio ymagmaria
a sensu originē habz. fantasia aut ē moto
facto a sensu ꝑ m actū ut d̃r ꝛz? de alia g̃ deꝫ
ſſibili visione videri pt ¶ Sed ⁊ ē q̄ dicit
augꝰ in libro de videndo deū ad paulinū
deū nemo vidit vm̃ Ꝓ̄ nel m hac vita sicut
ipe ē est vel m angelorū vita sicut visibilia ſſa
ta ⁊ corporali visione cernūt ¶ Ad ꝯ dd. q̄
mpos̄ē deū videri
potētia sensitiue ptis omis. n. hmoi potē
ē actꝰ organi corporalis ut mſia dicit actꝰ
aut ꝑportionat ei cuiꝰ ē actꝰ vñ nulla hmoi po
tentia pt se extēdē vltra corpalia deus
aut m corporeꝰ ē ut sup̄ oñs. est vñ nec se
sit nec ymaginatiue videri pt ꝫ solom tellai
¶ Ad p̄mū ꝯ dd. q̄ ei dicit m carne mea
videbo deū non intlr̄ q̄ oculo carnis sit de
ūm visurꝰ. ꝫ q̄ m carne subsistens p̄ꝰ sur
rectiõz visuꝰ sit deū ⁊ sil ei dr̄ nūt oculꝰ
meꝰ videt te intligit̄ de oculo mētis sicut
ad ephi. i. dicit apls. det vobis spm̃ sapie
m agnitiõe illuiatos oculos cordis vri ¶ Ad
2m̃ dd. q̄ augꝰ loq̄t m̄ q̄ credo in vbis illis ꝛ
sub ꝺdicõe q̄ patz ex hoc q̄ p̄mittit longe
itaꝫ altiꝰ potentie erit. ſ. oculi gloi ficati
si per eos videbit̄ m corporea natia ⁊ sed
post modū hoc dctū dicens valde credi
bile ē sic nos visuros mundana nec corpa
celi nouā et terrā nouā ut deū vbiꝫ psentē
et omissa corpalitate dilligāt̄ē dilissima psp̄ica
tate videamꝰ. non sicut nūc tuisibilia dei
dei per ea q̄ facta sūt cōsp̄icit̄ intellecta
sed sicut homines nox ut aspicimꝰ nō credi
mꝰ videre sed videmꝰ ex quo patz q̄ hoc mo
intelligit oculos gloificatos deū visuros si
cut nūc oculi mi vitā alicuius vim̃ vita aut
non videt̄ oculo corporali sicut p se visi le
sed sicut ſſibile p actidens. qđ q̄dē a visino
cognoscit̄. ꝫ statim ad sensū ab alio q̄ alia vita
te cognoscitiua ¶ Ex aut statu visis corpoꝝ
dīna p̄fecta ab eis cognoscit̄ p intellectū
ex duobꝰ contingēt. ſ. ex p̄fectiõe intel
lectꝰ. et ex rēfulgentia dīne claritatis in cor
poribꝰ inouatis ¶ Ad 3m̃ dd. q̄ m visioē
ymaginaria nō videt̄ dīna essentia ꝫ aliq̄
forma in ymagiāta q̄ formaliter p̄sentat deū
ſm̃ aliq̄ modū ſſilitudinis. put in ſeptuis
dīnis ptes ſſibiles methapho. ꝛ describūt̄

Ad 4tum sic procedit̄. videt̄ q̄ aliq̄s intel
lectꝰ creatꝰ per sua naturalia dīna

essentia videre possit. dicit. n. dyo. ꝰ. iiij. cal. de di
ne. q̄ angel⁹ ē speculū purū clarissimū. sus
cipiens totū si fas ē dictū pulchritudinē dei
ꝫ vnusq̄q̄ videt̄ tm̃ videt̄ eius speculū.
Cū g̃ angel⁹ per sua naturalia cognoscat
se ipm̃. videt̄ q̄ essentia per sua naturalia intel
ligat dīnā essentiā ¶ Ꝓ̄. id q̄d ē maxime visi
bile fit mnꝰ visibile nobis ꝓp̄ defectū nr̄i
visus vel corporalis vel intellectualis. sed
intellectꝰ angeli nō patit aliq̄ defectū. cū
ergo deꝫ ſm̃ se sit maxime intelligibilis videt̄
q̄ angelo sit maxime intligibilis. sequit̄ alia
intligibilia per sua naturalia intelligē possit
multo magis deū ¶ Ꝓ̄. sensꝰ corporeꝰ nō pt
euehi ad intligendū ſbām m corporeā
q̄ ē sup̄ eius natūrā. Sequit̄ videt̄ deū p essentiā
sit supra nāz cuiuslibꝫ intellectꝰ creati. videt̄ q̄
nullꝰ intellectꝰ creatꝰ ad videndū deū de essentiā p
tingē possit. qđ ē erroneū. ut ex sup̄ dictis patz
videt̄ g̃ q̄ intellectui creato sit naturale dīnā
essentiā videre Sed ⁊ ē q̄ dicit Ro. vi. Gra deī
vita etna. ꝫ vita etna consistit in visione dīne
essentie ſm illud jo. hec ē vita etna
ut cognoscāt te deū ver̄ g̃ videre deī essentiā
excedit intellectū creatꝰ p gram̃ ⁊ nō p naturā
¶ Ex. dd. q̄ impos̄ē q̄ aliꝰ intellectꝰ creatꝰ
per sua naturalia essentiā dei videat. Cognitio
. ii. continget ſm̃ q̄ cognitū ē in cognoscente.
cognitū aut ē in cognoscēte ſm̃ modū cognos
centis. vñ cuiuslibꝫ cognoscētis cognitio ē ſm̃
modū sue nature. Si ergo modꝰ essendi alicuius
rei cognite excedat modū cognoscentis na
turē oportꝫ q̄ cognitio illius sit sup̄ naturā cog
noscentis Est aut multiplex modꝰ essendi
rerū. Quedā. n. sūt quorū natūra nō habet
esse nisi in hac matia ꝯdiuidualē et hmoi sūt
omnia corporalia. Quedā vō sūt quoꝝ na
ture sūt p se subsistētes nō in matia aliq̄ q̄ tñ
non sūt sua esse sed sūt esse habētes et hmoi sūt
substātie incorporee q̄s angelos dicimꝰ. Solius
aut dei ꝓp̄ius modꝰ essendi ē ut sit suum esse ſbsis
tens. Ex g̃ q̄ nō habent esse nisi in matia in
dīuali cognoscē ē nobis q̄ naturale cognitiō
nrā per quā cognoscimꝰ ē forma aliq̄ matie
q̄ tm̃ habz duas vtutes cognoscitiuas. vna q̄
ē actꝰ alicuius organi corporei et hmoi q̄ male ē
cognoscē res ſm̃ q̄ sūt in matia ꝯdiuidua vñ
sensꝰ non cognoscit nisi singularia. Aliaꝫ vis
cognoscitiua ei⁹ ē intellectꝰ q̄ nō ē actꝰ alicuius or
gani corporalis vñ per intellectū q̄ male ē no
bis cognoscē naturas q̄ q̄dē non habent esse nisi
in matia ꝯdiuidua non tñ ſm̃ q̄ sūt in matia
ꝯdiuidua ꝫ ſm̃ q̄ abstrahūt̄ ab ea p cōsideꝝ
cez intellectꝰ vñ ſm̃ intellectū possimꝰ cognoscē

hmōi res in vli qđ ē sup̄ facultate sēnſ⁹ intellectū aut angelicū ḡ nāle ē cognoſcē nāt̄ aīe nō in mā entes qđ ē sup̄ nāle ē facultate intellectū aie hūane ꝑm̄ status p̄ntis vite quo corpori vnit̄ Relm̄ q̄t̄ ergo p̄ intligē ipm̄ ē sūbſiſtens sit ḡ nāle intellectū dīno et ꝙ sit sup̄ facultate nāle anim̄ ſlibz intellectū creatū ꝙ nulla nātā creata ē sui cē ꝑ habz cē p̄ticipati ōne ſlon p̄t ḡ intellectū creato deū p̄ ēſſētiā vidē nisi mō p̄tis deo per suā gr̄am se intellectui creato quīgat ut intligibile ab ipō Ad p̄m ḡ dd̄ ꝙ iſte mod⁹ cognoſcēdi deū ē angelo nāle ut ſ. cognoſcat eū p̄ ſilitudinē ē⁹ mō ipō angelo refulgentē Sed cognoſcē deū per aliq̄ ſilitudinē creatā non ē cognoſcē ēſſētiā dei ut sup̄ onſū ē vn̄ ſeq̄t̄ nō ſeq̄t̄ ꝙ angel⁹ per ſua nāl̄ia possit cognoſcere ēſſētiā dei Ad 2m̄ dd̄ ꝙ intellectū angelī non habz defectū si defectū p̄ueniē ampliat² ut ſ. careat eo qđ debēt habē· si vō ampliat² negatiue sic ſlibz creatā ſuiem² definens dō cōparata vn̄ nō habz illā excellētiā q̄ ſuiem² in deo Ad 3m̄ dd̄ ꝙ visus q̄ oīno ſnāle ē nullo mō eleuari p̄t ad aliq̄d ſnāle· ꝑ intellectū nr̄ uel angelicū ꝙ ꝑm̄ nāz aliq̄liť a materia eleuato ē p̄t vltra ſuā nāz per gr̄az ad aliq̄d altō eleuari Et hūmōi ſigm̄ ē ꝙ visus nullo mō p̄t m abstractōe cognoſcē id qđ in ḡnē cognoſcit· nullo· n· mō p̄t p̄ter suā nāz nisi ut ſiant Sed intellectus nr̄ p̄t m abstractōe ſpēciē q̄ m ḡnē cognoſcit Et ſi· n· cognoſcat res formās hītes in mā· tamē ē resolut⁹ ꝙ ponāt in vtrūq; et ꝙ sic dat ipāz formā p ſe· Et ſilr̄ intellectū angelī licet nāle ſit ei cognoſcē cē contractū m aliq̄ nātā· nō p̄t ipm̄ cē ſēcūm̄ p̄ intellectū dā cognoſcit ꝙ aliud ē ipē et aliud ſui cē Et ideo tā intellectū creatū p̄ ſuā nāz natū ſit apt⁹ hēdē formās ꝛ creatas et cē earū m abstractōe p̄ modū resolutōnis tamē dā· p̄t p̄ gr̄am eleuari ut cognoſcat ſbās ſepatas ſubſiſtentes

Ad 4tū ſic proced⁹ vī² ꝙ intellectū creatū ad videndū ēſſētiā dei aliq̄s lūmē creato nō indigeat Illud· n· qđ ē per ſe lucidū m rebz ſſibilibz alio lūmē nō indiget ut videat² ḡ ne⁹ m intligibilibz· ꝑ deū ē lūmē intelligibilis· ḡ nō videt² p aliq̄d lūmē creatū Ꝓ· tā deus videt² p medium nō videt² per ſuā ēſſētiā· ꝑ tā videt² p aliq̄d lūmē creatū videt² p medium· ḡ non videt² per ſuā ēſſētiā Ꝓ· id qđ ē creatū nichil phibz aliud creatū cē nāle si ḡ per aliq̄d lūmē creatū dei ēſſētiā videt² poterit illud lūmē cē nāle aliud creatū et ita illud ens creatū nō indigebit aliq̄ alio lūmē ad videndū deū qđ ē impoſle· non ḡ ē nāle ꝙ omne creatura ad videndū dei ēſſētiā lūmē sup̄ additū req̄rat Sed ḡ· ē ꝙ dicit⁹ in ps· in lumine tuo videbim⁹ lumen Ꝓ· dd̄· ꝙ cē qđ eleuat² ad aliq̄d qđ excedit suā nātūm op̄z ꝙ disponat² aliq̄ dispōne ad tale formā· Cū igit² ūtus nāl̄is intellectū creatū nō ſuf ficiat ad dei ēſſētiā videndā ut onſū ē· oportz ꝙ ex dīna gr̄a sup̄ addatur ei ūtus intligendi et hoc augmētū ūtutis intligē illuminatiōnē vocam⁹· sicut et ipm̄ intligibile nomat² lucē uel lux· et istud ē lūmē de quo dr̄· apo· xxi· ꝙ claritas dei illuminabit eā· ſ· ſoncetatē beatōrū de lūmine videndi· et ꝑm̄ hoc lumē efficiūt² dei files· i· deo filēs ꝑm̄ id· i· 10· m· cū apparuerit filēs ei erim⁹ Ad p̄m ḡ dd̄· ꝙ lumē creatū nāle ē ad videndū dei ēſſētiā nō ꝙ per hoc lumē ēſſētia dei fiat intligibilis q̄ ꝑm̄ se intligibilis ē· ſed ad hoc ꝙ intellectus fiat potens ad intligendū p̄ modū q̄· potēcia fit potens ad opandū habitū Sic etiā lumē corporale nāle ē m visu corpōali ex telocī mō p̄tis fluit medium transparens ſ· ut ut possit moueri a ta colore Ad 2m̄ dd̄· ꝙ lumē istud nō req̄rit⁹ ad videndū dei ēſſētiā q̄si ſilitudo m qua deus videat· ſed q̄si perfectio qđā m intellectū confortans ipm̄ ad videndū deū Et ideo p̄t dici ꝙ nō ē medium m quo deus videat· ſed sub quo videat² et hoc non tollit īmediatā visionē dei Ad 3m̄ dd̄· ꝙ dispō ad formā ignis nō p̄t esse nāl̄is nisi ḡnti formā ignis vn̄ lūmen ḡlorie nō p̄t cē nāle creatū nisi creatū cēt dīne nātē qđ ē impoſle· hoc· n· lūce fit vōnalis creatūra deiformis ut dicit

Ad 5tū sic proced⁹ vī² ꝙ videntes ēſſētiā dei vn⁹ alio p̄fectiꝰ nō videat· dr̄ n· 1 Ioh· iij· videbim⁹ eū sicuti ē· ſed ipē vno mō ē· ḡ vno mō videbit² ab omnib⁹ ſlon ḡ· p̄fectiꝰ et minꝰ p̄fecte Ꝓ· aug⁹ dicit m libro lxxxiij· q· ꝙ vnā rem nō p̄t vn⁹ alio plus intelligere· ſed oēs videntes dei ēſſētiā intelligūt dei ēſſētiā· intellectus n· videt² de⁹ nō visuntur ſupra hītes ē· ḡ videntes dīnā ēſſētiā vn⁹ alio clarius non videt Ꝓ· ꝙ aliq̄d alicui⁹ p̄fectius videat² ex duobz contingē p̄t uel ex p̄te obiecti visibilis· uel ex p̄te potētie videntis visuri Ex p̄te aut obiecti p̄ hoc ꝙ obiectū p̄fectius recipit⁹ in vidente· ſ· p̄ p̄fiorē ſilitudinē q̄d in ꝓposito loqui non hab⁹· deus· n· nō per aliq̄ ſilitudinē· ꝑ quā ēſſētia p̄sens ē intellectui ei⁹ ēſſētiā videt· Relm̄ q̄t̄ ergo

si vnꝰ alio perfectiꝰ ei videat q̄ hoꝛ sit p̄ differẽtiã naturẽ intellectiue · et ita sequit̄ q̄ nullꝰ poterit̄ intellectua naturaliter ẽ sublimioꝛ clariꝰ ei videat q̄d nudus ens · et ei homibꝫ p̄mittat̄ in beatitudine ẽq̄litas angelorũ ¶ Sed ꝯ · ẽ q̄ vita etna in visione dei consistit ſm̄ d̄m Io · xvi · hec ẽ vita etna ut cognoscat te deũ verũ · g̃ſ omnis eq̄litas creatã dei videnti in vita etna omnẽ excedit eq̄litatem alterius dicat aplus ꝯ · xv · stella differt a stella in claritate ¶ Ad p̄mum dd · q̄ videri deum per essentiã vnꝰ alio perfectiꝰ ei videbit · q̄d ꝯtingit ex hoc q̄ vnꝰ alio perfectiꝰ similitudinem dei p̄fert̄ in vno q̄ alio et illa visio nõ sit fruitiua per aliquã ſilitudinem · ut ostensũ ẽ · sed erit p hoc q̄ intellectꝰ vnꝰ habebit maiorẽ vtute seu facultatem ad videndũ deum q̄ alterius ſfectus aut videndi deum nõ oportet intellectui creato ſm̄ naturã ſ̄ per lumẽ glorie q̄d intellectum q̄dã deiformitate constituit ut ex supioꝛibꝫ patz ¶ Vnus intellectus plus participat de luce glie pfectiꝰ deum videbit · plus aut̄ participat de luce qui plus habz de caritate · ex ubi ẽ maioꝛ caritas ẽ maiꝰ desiderium · et desiderium facit capacem dilatatione apti et paratum ad susceptionem desiderati vnusq̄ plus habz de caritate pfectiꝰ eum videbit et beatioꝛ erit ¶ Ad ꝑmum g̃ dd · q̄ ei dicat videbimꝰ eum sicuti ẽ ad ibi hoc sicuti debet notari modus visionis ex parte rei visi ut sit sensꝰ videbimꝰ eum ita ẽ sicuti ẽ · ex parte aũ videntis videbimꝰ q̄d ẽ ens increatum · nõ aut̄ erit modus visionis ex parte videntis ut sit sensꝰ q̄ita erit pfectꝰ modꝰ videndi sicut ẽ in deo pfectꝰ modꝰ essendi · Et p hoc etiã patz solutio ad ꝛm̄ ¶ Ii · n · dicit̄ p̄ter vnã vnꝰ alio nõ magis intelligit · hoc habz veritatem si referat̄ ad modũ rei intellecte · ex q̄ magis intelligit ẽ alter̄ p̄ sit non vt̄ intelligit · ſ non aut̄ si referat̄ ad modũ intelligendi · ex intelligẽ vnꝰ pfectꝰ q̄ intelligẽ alterꝰ ¶ Ad ꝛm̄ dd · q̄ duplex est visio dei nõ erit ex parte obiecti ex q̄ deꝰ obnõ omnibꝫ p̄sentabit̄ · ſ dei essentia nec ex diuersa participatione obiecti p differentes similitudines · ſ ex diuersa facultate intellectꝰ nõ g̃ de naturale ſ̄ de gloriosa aut dicit ẽ Quod deus cognoscat̄ a nobis

Ad ꝛ̄m sic proceditur · Videt̄ q̄ nudetes deum p essentiã ipm̄ apprehendat · dicit · n · aplꝰ · phil · iij · sequor aut̄ si quo modo comprehendã · no aut̃ finaliter sequebat̄ · dicit · n · ipe · i · ad tho · ij · Sic currite nõ q̄si incerti · gr̃ ipe comprehendit ¶ Et eadem ratione alij quos ad hoc inuitat dicens sic currite ut comprehendatis ¶ Cõ · sicut aug̃ dicit in libro de videndo deum ad paulinã illud comprehendit q̄d ita totum nudet ut nichil eius latere nudetur ſ̄ sic deus per essentiã videt̄ totus videt̄ nichil eius latet nudetur et ita deus sit simplex · gr̃a q̄buslibꝫ videre per essentiã apprehendet̄ · Si dicat̄ q̄ vt̄ totus ſ̄ non totaliter · et tota

lis uel dicat modum indebitus uel modum rei misse · ſ̄ ille q̄ nudet deum per essentiã nudet eum totaliter si significet modꝰ rei visse · ex nudet eum sicuti ẽ ut deus ẽ · sil̄ nudet eum totaliter si significet modꝰ videntis · ex tota virtute sua intellectiua dei eum nudebit · quilibꝫ ergo videns deum per essentiã totaliter nudebit · g̃ eum comprehendet ¶ Sed ꝯ · ẽ q̄d dr̄ ihemie · xxxij · fortis ẽ magne potens dns exercituum nomen tibi magnum consilio et incomprehensibilis cogitatu · g̃ comprehendi non potest ¶ Ad ꝛ̄m dd · q̄ comprehendere deum non potest ẽ nullꝰ intellectus creatus · attingere tamen deum qualitercumq̄ magna ẽ beatitudo ut aug̃ dicit · Adeo enim deus essentialiter sine · q̄ illud apprehendi dicat̄ q̄d pfecte cognoscat̄ · pfecte aut̄ cognoscit̄ q̄d tantum cognoscit̄ quantum cognoscibile ẽ vnusquodq̄ ens autem quodcumq̄ per suam diuinam opinionem teneat ex aliqua ratione probabili conceptam non comprehendit · puta si hoc q̄ ẽ triangulum habere tres angulos equales duobus rectis aliquis per demonstrationem accipiat comprehendit illud ¶ Sed si aliquis eius opinionem accipiat probabilitꝫ p hoc q̄ a sapientibus uel pluribus tradit̄ non comprehendit ipm̄ · ex nõ pertingit ad illius pfectum modum cognoscibilis quo cognoscibilis ẽ ſ̄ illud aut intellectus creatus pertingere potest ad illius pfectum modum cognoscibilis diuine essentie q̄ cognoscibilis ẽ ¶ Ex hoc patz · Vnusquisq̄ · n · cognoscit ẽ ſm̄ q̄ ens actu designatur cuius ee ẽ infinitum ut sit p̄ons esse ẽ infinite cognoscibilis ẽ · nullꝰ autem intellectus creatus potest deum infinite cognoscere · In tm̄ enim aliquis intellectus creatus diuinam essentiam pfectꝰ uel minꝰ pfecte cognoscit · inquantum habet maiorem uel minorem lucem glorie diffundit̄ ¶ Cui g̃ lumen glie creatum in quocumq̄ intellectui creato recipitur non possit ee infinitum · impossibile ẽ q̄ aliquis intellectus creatus deum infinite cognoscat · Vnde impossibile ẽ q̄ deum comprehendat ¶ Ad ꝑmum g̃ dd · q̄ comprehensio dicat̄ dupliciter uno modo stricte · quo ſm̄ q̄ aliquid includit̄ in apprehendente · et sic deus nullo modo comprehendit̄ nec intellectus nec aliquid aliud ex eo sit infinito nullo finito includi potest · ut aliquid finitum eum infinite capiat sicut ipe infinite ẽ et sic de comprehensione nunc querit̄ · Alio modo comprehensio largissime ſm̄ q̄ apprehensio nichil eorum excludit · Qui · n · attingit aliquid quantumcumq̄ tenet ipm̄ apprehendere ipm̄ dicit̄ · et sic deus comprehenditur a beatis ſm̄ d̄m aug̃ · iij · Comprehendere enim nec dimittere · et sic intelligitur auctoritates aplꝰ de comprehensione · et hoc modo comprehensio ẽ vna de tribus dotibꝫ aie q̄ videt̄ speciem · sicut visio fidei et fruitio caritati ſ̄ lo · n · apud nos omne q̄d videt̄ habet̄ uel habetur ex q̄ videnti nichil distantia uel q̄ non sit in patria nra · Neq; ita omnibꝫ q̄ habem̄ fruitionem uel ex non delectamur in eis · uel

no

q̄ non sit vltimꝰ finis desiderij mei ut nrm̄ de
siderium impleat uel q̄rent· sed hec tā imt bti
m deo q̄ videt ipm̄ z inde do teneꝫ silr̄ pfecte
in ptā te imites sp eū vide· et teneꝫ fruit⁹
sicut vltimo fine desideriū implete Ad 2m
dd· q̄ non ꝓpter hoc dicit⁹ mō prehensibilis· q̄
si aliq̄d ei⁹ sit q̄d videat⁹ et aliq̄d q̄d nō videat⁹
sed q̄ non tota pfecte videt⁹ sicut visibilis ē· sic
aliq̄ de mūdis ꝓpō per aliq̄ rōnē p̄babile cog
nosci⁹ nec ē aliq̄d ei⁹ q̄d nō cognoscat⁹ nec
sēm nec p̄dicāti nec opposito· ſz tota nō ita pfecte
cognoscit⁹ sicut cognoscibilis ē Vñ aug⁹ diffi
mēdo cōprehēsionē dicit q̄ totū cōprehendit⁹ vi
dēdo q̄ ita videtur· ut nichil ei⁹ lateat vidē
tem· aut fines ei⁹ cū ipsa pnt· tuc em̄ fines ali
cui⁹ cōprehendit⁹ q̄n ad finē ī modo cognoscēdi
illā rem pruenit⁹ Ad 3m dd· q̄ totalit⁹ dicit mo
dū obiecti· nō q̄dē ita q̄ toty modꝰ obiecti non
cadat sub cognitōe· ſz q̄ modꝰ obiecti nō ē modꝰ
cognoscēns Quilibet⁹ videt deū p̄ eēntiā· videt
hoc in eo q̄ infinite subsistit· q̄ sint eēntiā infinite
cognoscibilis ē· ſz tamē hoc infinito modꝰ nō co
petit ei ut· ſ· ipē infinite cognoscat· sicut aliq̄s
probabiliter ſtare pt aliq̄ ꝓpōnē dūmōdi probabile· liz
ipē eā dūmōdi nō cognoscat Quō deꝰ cognoscat

Ad 8m sic procedit⁹ vi⁹ q̄ p videtes deū per
eēntiā oīa in deo videāt· Dicit· n· ggr̄·
in ex⁹ dyalogorū Ad q̄d nō videat q̄ videt em
oīa videnti· ſz deꝰ ē videns oīa g⁹ q̄ videt deū
oīa videt Cp· q̄ cū q̄ videt speculū videt oīa
q̄ in speculo resplendet· ſz oīa q̄cūq̄ fiunt uel
fieri pnt in deo resplendet sicut in q̄dā speculo
ipē· ī· oīa in seipso cognoscat· g⁹ q̄cūq̄ videt de
ū· videt oīa q̄ fiunt uel fieri pnt Cp· q̄ millit
o q̄d maiꝰ potest intelligi nīma ut dicit⁹ z⁹ de
ala· sed oīa q̄ deꝰ facit uel facere pt sunt mīoꝝ q̄
ei⁹ eēntia· g⁹ q̄cūq̄ intelligit deū potest intelli
gere oīa q̄ deꝰ facit uel facere pt Cp· rōnalis cre
atura nāliter omnia scire desiderat· sed intelligit⁹ videndo
deū nō omnia sciat· nō q̄ret⁹ ei⁹ nāle desi
derium· et ita videndo deū non erit bta q̄dē ī
quiēs· videndo g⁹ deū omnia sciet Sed q̄ē
q̄ angeli vident deū per eēntiā et tamē nō
omnia sciunt Infelices· n· angeli purgāt⁹ a sū
pelicibꝫ a nescientia ut dicit⁹ Dyo· vi· ca⁹ de ieer·
Ipī eēntia nescit futura contingentia z cogita
tiones cordiū· hoc· n· soli⁹ dei ē· ſsl g⁹ q̄ videt
deū eēntiā videt omnia Ex⁹ dd· q̄ intellect⁹ cre
atꝰ videndo diuinā eēntiā nō videt in ipa oīa q̄
deꝰ facit uel facere pt q̄ manifestū ē cum q̄ sic aliq̄
videt in deo ſm q̄ sunt in ipo Omnia aut alia sūt
in deo sicut effectꝰ sunt in sua causa· sic intelligit⁹
videt alia in deo sicut effectꝰ in sua tā· ſz magis
ē p̄ q̄ to aliq̄ causa pfectior videt⁹ tanto plēs ei⁹
effectꝰ in ipa videt pnt Quia· n· habz intellec
tus creatus similitudinē dei creatiuā· ſm q̄ ipo
mīlitatur· q̄ dūmōdi cognitōz accipit· q̄d nō attingit
ei q̄ ē debilioris intellectꝰ sed oportz q̄ ei singula
explanent⁹ Ille igit⁹ intellect⁹ pt in causa cognoscē
omnē effectꝰ et rōnes effectuū q̄ causa totalit⁹
cōprehendit· ſlicꝫ intellect⁹ creatꝰ totalit⁹
deū cōprehendēdo pt ut dictū ē· nullꝰ igit⁹ intellect⁹
creatꝰ videndo deū pt cognoscere oīa q̄ deꝰ facit
uel facere pt· hoc· n· est opinādē ei⁹ virtute Sed
hoc· n· q̄ deus facit uel facere pt tanto aliq̄s intellect⁹
plura cognoscit q̄nto pfectiꝰ deū videt Ad 2m
dd· q̄ ggr̄· loq̄t⁹ q̄ntū ad sufficientiā obiecti· ſ·
q̄ p̄ tuū m ſe ē sufficiēter oīmz oīa et d̄m̄at
non tamē seq̄t⁹ q̄ vnus q̄ſz videns ipm̄ omnia
cognoscat q̄ non pfecte cōprehendit eū Ad
3m dd· q̄ videns speculū nō ē nīm̄ q̄ omnia
in speculo videat· nisi speculū suo usui cōpre
hendat Ad 3m dd· q̄ licet sit maiꝰ iudex
deus q̄ omnia alia· tamē maiꝰ ē iudex sic deus
q̄ oīa in eo cognoscat⁹ q̄ iudex sic deus ipm̄ q̄
nō oīa sed pauciora uel pluā cognoscat⁹ in ipo
Ad 4m· n· omnium ē q̄ multitudo cognitoꝝ in deo cō
seq̄t⁹ modū videndi ipm̄ uel magis pfectū uel
minꝰ pfectū Ad 5m dd· q̄ naturale deside
riū rōnalis creaturē ē ad sciendū oīa illa q̄ pti
net ad pfectionē intellectꝰ· et hec sunt species
et genera rerū et rōnes earū· q̄m deo uidēt⁹
q̄libꝫ uidens eēntiā diuinā Cognoscēre aut aliq̄
singularia et cognita et facta eorū nō ē de
pfectione intellectꝰ creati nec ad hoc ei⁹ na
turale desiderium tendit· ſlicꝫ iterū cognoscē
illa q̄ a deo non sunt sed a deo fieri pnt· Sit tamē
solꝰ deꝰ videt⁹ q̄ ē fons et p̄n̄m totius ēe et vi
tatis ita replet nāle desiderium sciendi q̄ non
aliud q̄rat⁹ et bti⁹ ēet Vñ dicit aug⁹ 9· confe·
Infelix homo q̄ scit illa oīa te aut nescit· be
atꝰ aut q̄ te scit et ea si alia nesciat· q̄ illo te et
illa nouit nō ꝓpt illa bt⁹ ſz ꝓpt te solū beatꝰ

Ad 9m sic procedit⁹ Vi⁹ q̄ ea q̄ videt deus
audientibꝫ dīna eēntia ꝓ aliq̄s similitu
dines videāt⁹ omnib⁹ cognitō ē per assimilatoꝝ
cognoscentib⁹ ad cognitū· sic· n· intellect⁹ in actu
fit intellectꝰ in actu et visꝰ in actu ſsibile in actu
m q̄tū ei⁹ similitudine informat⁹ ut pupilla simi
litudine colorꝭ Sed intellect⁹ videns deū p
eēntiā intelligat in deo aliq̄s creaturas oportz
q̄ earū similitudinibꝫ informet⁹ Cp· ea q̄ plus vi
dimꝰ memorie tenemꝰ· sed paulꝰ in raptu eēntiā
dei vidit ut aug⁹ dicit xij· sup gen· ad ltr̄ post
q̄ desiit eam videre recordatꝰ ē in ltoz q̄ in
illo rapt⁹ uidebat Vñ ipē dicit q̄ audiuit archa
na uba q̄ nō licet homi loq̄· ii· ad thoz· xij· g⁹
oportet dicere q̄ aliq̄ similitudines eorū q̄ recordatꝰ

est in eius intellectu ymaginaria et eadem forme
quam primitus uidebat dei essentia eorum quam imagi
nabatur aliquas similitudines uel species habebat
¶ Sed q̄ est quod per unam speciem videt speculum et ea
quod fuit in speculo apparet · per aliam uidet in deo
sicut in quodam speculo intelligibili · quomodo si per deos
non videt per alias similitudines sed per suam essentiam
nec ea quam ipse videnti per alias similitudines sicut
species uidenti ¶ Ad. dd · quod dicit deum per essen
tiam aliam quod uidens in patria essentia non videt per alias
species sed per ipsam dicam essentiam ut intellectui co
rum unita · Sic · n · cognoscit unusquisque fm̄ proprium
modum eius em cognoscentis · sed hoc totum significat du
plex eius · n · quia quod uni et eidem sint similia sibi inuicem
sunt similia · quod tunc uno modo cognoscitur dupli
similari per aliquem cognoscibili · Uno modo fm̄ se
quia directe eius similitudinem informat et tunc cog
noscit illud fm̄ se · Alio modo fm̄ quam informat
speciem alicuius quod est ei simile et tunc non dicit res cog
noscitur in speculo sed in suo simili · Alia · n · est cognitio
qua cognoscit aliquis homo in speculo et alia qua
cognoscit in sua ymagine · Sic igit cognoscit
res per earum similitudines in cognoscente essentiam
et cognoscit eas in speculis seu in principiis naturis ·
sed cognoscit eas prout earum similitudines prius
sunt in deo et unde eas in deo · Et hec due cognitio
nes differunt · Una fm̄ illa cognitio qua res cog
noscit audientibus deum per essentiam in speculo deo
non uident per alias similitudines alias · et per
sola essentia divina intellectui presente per quam et
deo uidet ¶ Ad p̄m̄ quod dicit · quod intellectus uidentis
dei assimilatur rebus quarum uidet magnitudinem essentie
divine eam quam rerum omnium similitudines preexistunt
¶ Ad. 2m̄ dd · quod aliquis potest ea cognoscere sicut
quod ex speculis principaliter conceptis aliis formas possit
sicut ymaginatio ex preconceptis speciebus montis
et auri formare speciem montis aurei · et intel
lectus ex preconceptis speciebus generis et differentie
formare rationes specierum · et similiter ex similitudinibus ymagi
nibus formas possimus similitudines cuiuscumque
ymagine · et sic paulus uel quilibet alius uidens dei
ex ipsa uisione essentie divine potest formare in se simili
tudines rerum quam in essentia divina videt quam rema
serunt in paulo essentia posita desiit essentia videre
tamen ista uisio qua uidet res per huiusmodi species sic re
ceptas est alia a uisione qua uidet res in deo

Ad. 3o.m̄ sic proceditur · Videtur quod
uidentes deum per essentiam non similia uideat quia
quicquid uidetur a quolibet intelligitur multa simul
intelligere uno unitatis · et ea quae uidet in deo intelligit
intellectus · n · uidet deus · quare non potest a uidentibus deum
similia multa uideri in deo ¶ Contra · augustinus dicit · viii · super
gen · ad litteram quod deus creaturam spiritualem per ipsum tempus
mouet et hoc est per intellectum et affectum · et creatura
spiritualis angelus est quod deum uidet · quare uidentes deum
similia essentiae et intelligunt et affectant per tempus · non simul
essentiae importat ¶ Sed contra est quod augustinus dicit ultimo
de trinitate non erunt uoluibiles nec cogitationes
ab aliis in alia euntes atque recedentes · sed erit simul
tanea uno simul conspectu uidebimus ¶ Respondeo
quod ea quae uidentur in nubo non sunt essentiae et similia uidentur
Ad cuius euidentiam considerandum quod non possumus
simul multa multiplicata plura diuisas species intelligere
diuisis autem speciebus non potest intellectus unus simul actu
informari ad intelligendum per eas sicut nec unum
corpus potest simul diuisis figuris figurari Unde contin
git quod quia multa non una specie intelligi possunt non
simul intelliguntur · sicut diuisae species alicuius totius singu
lae partes speciebus intelligatur · sunt essentiae intelliguntur
et non simul · Si autem omnia intelligantur una specie totalis
simul intelliguntur · Obscurius autem quod ea quae uidentur in
deo non uidentur singula per suas similitudines · sed ipsa
ea quae per essentiam dei · unum sint et non sunt essentiae uidentur
¶ Ad primum dd · quod sicut unus tam intelligimus magis
tui una specie intelligibili et multa una specie intellecta
simul intelliguntur · sicut in specie hominis intelligimus animal
rationale · et in specie domus parietes tectum
¶ Ad 2m̄ dd · quod angelus quilibet ad cognitionem naturalem
cognoscat res per species diuisas cum inditas non simul
omnia cognoscit et sic mouetur fm̄ intelligentia per
tempus · sed fm̄ quod uidet res in deo simul eas uidet

Ad 3m̄ sic proceditur Videtur quod nullus intuitus unitatis
quod aliquis in hac uita possit deum per essentiam
uidere · Dicit · n · iacob · gen xxxii · vidi dominum facie
ad faciem · sed uidere facie ad faciem est uidere per essentiam
ut patet quod dicit · i · ad thoc xiii · videmus nunc per
speculum in enigmate tunc autem facie ad faciem
quod de nullo in hac uita per essentiam uideri potest ¶ Po
nitur xii · dicit dominus de moyse ore ad os loquor
ei et palam et non per enigmata uidet deum · sed hoc
est uidere deum per essentiam · quare aliquis in statu uiae
uite potest deum per essentiam uidere ¶ Po · quia in quocumque
cognoscimus et per quod de aliis iudicamus et nobis
per se notum · sed omnia essentia nostra in deo cognoscimus
Dicit · n · augustinus xii · conf · Si ambo uidemus uerum
est quod dicas et ambo uidemus uerum est quod dico
ubi quaeso uidemus nec ego in te nec tu in me
sed ambo in ipsa quae supra nos est incommutabili ueritate · In libro autem de uera reli
gione dicit quod fm̄ ueritatem divinam de omnibus iudi
camus · et xii · de trinitate dicit quod rotis et iudicemur de ip
sis corporalibus fm̄ rectas mensuras et septenas quae
nisi supra mentes essent immutabiles profecto non essent
quare in hac vita ipsum deum uidemus ¶ Po · fm̄ augustinum
xii · super gen · ad litteram visione intellectuali uidet
ea quae sunt in anima per sui essentiam · sic uisio intellec
tualis est de rebus intellectis non per aliquas similitudi
nes · sed per suas essentias ut per ea ibidem dicit

gō tñ dēs sit per ēssiā mālā nrā per ēssiā
sūā videt a nobis ¶ Sed ꝯ ē q dicit ecce vrrij
nō videbit me homo et viuet glō q̄ dū hic
mortalis viuit videi p q̄sdā ymagines deꝰ
potest ꝑ per ipam nāle sue spēz non potest
¶ Ro dd q ab hōne puro deꝰ nude p ēssiā
non pt nisi ab hac uita mōtali separet ut hō
ē q sicut sup dcm ē modꝰ cognoscibilis ꝯsequēs modꝰ
esse rei alicui aut nrā q̄ dū in hac vita hō habet
ēē in matia corpali vñ naturaliter nō cog
noscit aliq nisi q habet formā in matia uel q
per hmōi cognoscit pnt ut mathēmatici ē aut q p nātās
veri corporalium dīna ēssia cognita nō pt dici
sili ē n sup q cognitio dei p q̄ tactus similitudiēs
tractā non ē visio ēssie ipius vñ impossibile ē
aliē hōnē fieri hac vita vidētis ēssiā dei vi
dē Et hmōi signū q aiā nrā q̄to magis a cor
poralibꝰ abstrahit tāto intelligibilꝰ abstrac
tōrū fit capacior vñ mēs ompmōs et immaterialiū
rōbꝰ a sensibꝰ corporeis magis dīne reuelatiō
nes percipit et p infusiones fruitiōrū q gō aiā
decenter usq ad supmū intelligibilꝰ q̄ ē ēssia
dīna ēē nō pt q̄ dū hac mortali vita vi
tur ¶ Ad pmū gō dd q ꝑm dyo. iiij. mag. rel.
Jeu. sicm septuā dicit aliq deū vidisse māl
formate sut aliq figure uel sensibiles id ymagi
narie ſm aliq similitudīnē aliq dīna ꝓsen
tantes q gō dicit iacob vidi dnm facie ad
faciē ꝛferendū ē non ad ipam ēssiā sed
m figuram mā q ip̄e ꝓsentabat deꝰ et hoc ipm
ad quādā ēminentiā gradū ptinz ut videat
loquēs deꝰ lucē ymaginariā auisione ut patet
tñ de gradibꝰ gradū loqm. Vel hoc dicit ia
cob ad designandū quādā ēminentiā intelli
gibilis q̄ ꝯtemplōnis sup dcm statū ¶ Ad
2m dd q sicut deꝰ in matia loquēdo aliq sup nātās
in rebꝰ corporeis operatꝰ ita etiā sup nātās et
p̄ter eam ordinē mētes aliquoꝝ in hac vi
ta ne viderent sed nō ꝑfectius virtutū usq
ad visionē ēssie ēēntie elevat ut augꝰ dicit
xij sup gen. ad litt. et in libro de videndo deū
de moyse q fuit magr iudeoꝝ et paulo qui
fuit magr gentiū et de hoc diffuse tractā
bitur cū de raptu agemꝰ ¶ Ad 3m dd q
omnā dictā in deo iudē et ꝑm ipm de omnibꝰ
iudicāt mēs ꝑticipatōe q̄dā ē dīni luminis sic etiā oīa
ꝑfecta dicimꝰ videē et iudicāre in sole i per
lumē solis vñ dicit augꝰ ꝑ. solil. Disciplu
narū ꝑspectam nō videi non possūt in aliq
uel de suo sole illustret videlz deo sit gō.
ad videndū aliq intelligibile nō ē necē q̄
videat ēssiā dei ¶ Ad 4tum dd q visio i

tellectualis ē eoꝝ q̄ sunt mālia per ēssiā si
unt intelligibilia intellectū sicut deꝰ ē mālia
beatōrū nō aut mālia nrā ꝑ q̄ ēssiā ꝑticipant
potentiam

Ad 1m sic procedit vr q p rōnē nāle
deū in hac vita cognoscē non possimꝰ
dicit n boēs in lib. de sōl. q rō nō capit simpli
cē formā. deus aut mālis ē simplex forma ut sup
ostensū ē. gō ad eius cognitionē rō nātalis ꝓcedē
non pt ¶ Ꝓ rōnē nāli sine fantasmate intel
ligit aiā ut dictū ē de aiā. ꝑ deus cū sit incor
poreus fantasmata eoꝝ q nobis ēē nō pt gō cognosci
a nobis nō pt cognitionē nāli ¶ Ꝓ cognitionē q ē
per rōnem nāle cōis ē bonis et malis sicut et
nātā eis cōis ē. ꝑ cognitionē dei cōpetit tm bonis
dicit n augꝰ p. de tri. q mētes tuane acies i
tā excellenti luce nō figit nisi per iustitiā fidei
emundet gō deꝰ per rōnē nāle cognosci potest
¶ Sed ꝯ ē q dr Ro. i. qd notum ē de deo manifestum ē
in illis. i. qd cognoscibile ē per rōnē nāle ¶ Ro
dd q nātalis nrā cognitio a sensu ꝑncipium
sumit vñ secundū nātalis nrā cognitionē extendē pt
māꝰ tm manifesta pt per ꝓphētia. ex ꝓphētiis at
non pt ad hoc intellecto nr. ptingē q videat
dīnā ēssiā. ex tactis ē ꝓphētiis cognitionē
nō pt tota vtutis dei cognosci et p ons nec ei⁹ ēs
sentia videri Sed q̄ sunt effecta a causa dependē
dentes ex eis in hoc p̄t possimꝰ ut cognosci
tum de deo an ē. vt cognoscam de ipō ea que
nātā ē ei quemcūq ſm q ē ꝓportionē effectus ex
cedens omnia sua creata vñ cognoscim de ipso
hmōi tm ipius ad creatas q. s. ē omnē causa
et dras creatas ab ipō q. s. ipē nō ē aliq
eoꝝ q̄ ab creant et p hoc nō remouet ab eo
ppē ei⁹ defectū ꝑ q̄ sup excedit ¶ Ad ꝑm. gō
dd q rō ad formā simplicē ptingē nō pt ut
scitur de ea q̄d ē pt tamē de ea cognosci an ē
¶ Ad 2m dd q deꝰ nāli cognitionē cognoscit ꝑ
fantasmata effecta sua ¶ Ad 3m dd q cognitio
dei p ēssiā tñ sit per grām non cōpetit mālibꝰ
ꝑ cognitionē q ē p rōnē nāle pt opetē et bonis
et malis vñ augꝰ dicit in libro retractationum nō
approbo q̄d in oratiōe dixi deꝰ q nō nisi mundos veri
tatis voluisti Rndi pt. n. multos ēssiā nōn mundos
mltā scie vā. s. p rōnē nāle

Ad 2m sic procedit vr q p grām nō ha
beat alicui cognitionē dei q̄ ea q̄ habet ꝑ
rōnē nāle dicit n dyoꝰ in libro de mistica the
ologia q ille q melius vnit mihi hac vita vnitꝰ
et sicut nō ignoto. q̄d ēssiā de moyse dicit. q
tamē excellentiā q̄dā optimuit in grā cognitionē
ꝑ quā gī deo ignorādo q̄ē hoc ēssiā dicit per
rōnem nāle. gō per grām nō plenā cognoscit

a nobis deꝰ qꝫ p roꝛez nāle ℂ Ꝓ · p roꝛez nāle i cognicoꝛ dīnoꝝ deueire nō possiumꝰ nisi per fantasmata ſili' etiā nec ſ̄m cognicoꝛ gre · dicit · n · dyoꝰ · p' cap' ec jer' qꝫ impoꝰle ē nobis aliꝗd lucē dīnū radiū nisi uel ammi / uaietate cōmelatū goper graz nō plenꝰ cognoſcꝰ deū qꝫ p roꝛez nā le ℂ Ꝓ · mtlles nr̄ p graz fidei deo adhaz · fides aut nō videt' ee cogtio dn̄ · ggf · i omel · p ea q̄ no videt' fidē hnt ; nō cognicoꝛ · goꝰ p graz nō ad dit' nobis aliꝗ excellēcioꝛ cognicō de deo ℂ Sz ḡ ē qꝫ dicit ap'lꝰ · i · ad thoꝛ · ij · nobis rūelauit deꝰ per ſpm ſuū · illa · ſ · qꝫ nemo pncipū huiuſ ſli no uit · i · phōz ut expoꝛ glo · ℂ Rꝰ dd · qꝫ p graz per fectioꝛ cognicō de deo a nobis habet' q̄ p roꝛez nāle ē qꝫ ſic pz · ogtō · n · q̄ p roꝛez nāle hem9 duo rēgrit · ſ fantasmā · et ſ̄m libz acceptū · et lumē nāle mtelli'e aug̃ tute mtligibles cōceptoes ab eis abstrahym9 · Et q̄ ad vtrūq; iuuat' hūa na cognicō p rūelacoꝛ gre · nā lumē nāle ītel lectꝰ fortat' p mfusionē luis gf̄tuti et mtdū fantasmā · i · p magnātoē hoīs formāt' dimtꝰ · magis exp̄mēcia res dīnas q̄ ea q̄ nātur a ſ̄m libz acq̄m9 · ſicut apparz · i · vſionibz gp̄hāliꝫ · et mtdū etiā aliꝗ res ſ̄mbles formāt' dimtꝰ aut etiā uoces ad ad dīnū exp̄mēdū · ſicut m bap'mo uiſꝰ ē ſp̄us ſanctꝰ m ſpē columbe · et uor pris audita ē hic ē filiꝰ meꝰ dilectꝰ ℂ Ad p̄m gꝰ dd · q̄ licet p rūelacoꝛ gre m hac vita no cognoſcꝰ deū qd ē · et ſic ei q̄ſi ignoto gīa gm̄ · tamē plenꝰ ip̄m cognoſcꝰ m q̄tū plēs ; excellēcioꝛes effectꝰ ei q̄ nobis dīmrant' · et q̄ p̄ ei aliꝗ attribuim9 ex rūelacoē dīna · ad q̄ ro nālis non pt mgit ut deū ee tnū et vnū ℂ Ad 2m dd · q̄ ex fāta ſ̄bz uel a ſſ̄ acceptis ſ̄m nāle ordinē · uel dīmtꝰ i · ymagnatoē forma tis tāto excellēcioꝛ cognicō mtellectualib; hēt q̄to lumē mtli'e m hoīe fortꝰ fuit · et ſic per rūelacoꝛ ex fāta ſmabz plenioꝛ cognicō acquit' ex mfusioē dīm luis ℂ Ad 3m dd · q̄ fides cog nicō q̄da ē ip̄ti mtlleꝫ detāt' p fidē ad āqd cognoſcible Sed hoc dctāco ad vnū non procedit a vſione credētis ſ̄ eius cui credit' Et ſic m̄ p̄ti deest vſio defuncta a roē cogtiua q̄ ē ſtia · nā ſtia detāt mtellectū ad vnū per vſionē et mtellectū p̄moꝝ p̄ncipioꝝ ℂ Ad 4m ·

Considātis hijs q̄ de dīmis noibus ad dīnā cognicoꝛ ptinet p̄cedēdū ē ad q̄ſidāco dīnoꝝ nomīū vnūq̄q; q̄ · nr̄ nomīat' a nobis ſ̄m q̄ ipsū cognoſcim9 ℂ Circa hoc ergo q̄rit' xij · ℂ Ꝓmo vtrū deꝰ ſit noiabilis a nobis ℂ Sc̄do vtrū aliq̄ noiā dicta de deo p̄dicāt' de ipō ſbalit' ℂ Tertio vtrū aliq̄ noiā dicta de deo p̄ de dicāt' de ipo an noiā attribuāt' ei metaphoīce ℂ Quarto vtr

milīa noiā dicta de deo ſint ſ̄m nomma ℂ Quīto vtrū noiā aliq̄ dicāt' de deo ; et aliis vnīoce uel eq̄uoce ℂ Sexto ſiqꝫ dicāt' ea malo ee vtrū dicāt' p̄ pius de deo uel de ex truis ℂ Septīo vtrū aliq̄ noiā dicāt' de deo ex tpe ℂ Octauo vtrū hoc nomē deꝰ ſit no men naturē uel opationis ℂ Nono vtrū ſit nomē cōmunicabile ℂ Decīo vtrū attributiua vnīoce uel eq̄uoce ſ̄m q̄ ſignt deū p̄ naturā et p̄ p̄tipationē et p̄ operationē ℂ Undecīo vtr attributiua vnīoce uel eq̄uoce hoc nomē q̄ eſt ſit maxime nomē p̄pīū dei ℂ Duodecīo vtrū p̄ones affmatiue p̄mit formāl de deo

Ad p̄mū ſic p̄ocedit

Videt' q̄ nullū nomē deo ḡueniat uel ḡnat dicat · n · dyoꝰ · i · cap' de dī no · q̄ neq; nomē ē eius neq; opimo ; p̄ubi · xxx d' · q̄d nomē ei9 · q̄d filij eius ſi nosti ℂ Ꝓ · omē nomē aut dicit' m abſtr to aut m concreto · ſ̄ noiā ſignificāt aliq̄ m q̄to non cōpetit deo cui ſit ſmplex · neq; noiā ſig nificāt aliq̄ m abſtracto nō ſignificat aliq̄d p̄ſtn ſubſiſtens · gꝰ nullū nomē pt dici de deo ℂ Ꝓ nomā ſigſicat ſbam cū q̄litate bba aut et pti cipia ſignificat cū tpe pronoiā aut cū dmōne et relatōe quoꝝ nichil cōpetit deo q̄ ſine q̄lita te ē et ſine oīm actōe et ſine tpe ; ſentit nō pt ner dmōn nec relatōe ſignificari cū relatā ſint aliquoꝝ ad dictoꝝ recordata uel nomīa uel pti cipioꝝ uel pronoīm dmōnstratiū · gꝰ deꝰ nullo mo pt noiāri a nobis ℂ Sed ḡ ē qd · cro · xv · dom9 q̄ſi vir pugnatoꝝ omīpotēs nomē ei9 ℂ Rꝰ dd · q̄ ſ̄m p̄phām voces ſuꝫ ſigna mtlectuū et mtlectꝰ ſuꝫ rerū ſilitudines ; ſic patz q̄ voces referunt ad res ſignificādas mediāte conceptōe mtlectꝰ ſ̄m igit' q̄ aliq̄d a nobis mtellectū cognoſcit pt ſic nobis pt noiāri ℂ Onſa ē aut ſup̄ q̄ deꝰ m hac vita nō pt a nobis videri p̄ ſuam ēnciā · ſed cognoſcit' a nobis ex creatuīs ſ̄m hūitudinē p̄ncipij et p modū excellēcie et creatōis · ſic igit' a nobis noiāri pt ex creatuīs · nō tn̄ ita q̄ nomē ſignificans ipm exp̄mat dīnā ēnciā ſ̄m q̄ē · ſicut hoc nomē homo exp̄mit ſuā ſig nificatōē ēnciā hoīs ſ̄ q̄ ē ſignificat · n · ei9 dif fīmtoꝝ declarante ēnciā eius · tacō · n · qua ſignificat nomē ē diffīmtō ut d̄ · m · metha ℂ Ad p̄mū ig' dd · q̄ ea roē dicit' deꝰ nō habē nomen uel ee ſup̄ noiātoꝝ q̄ ēncia eius ē ſu p̄ia ad q̄d de deo mtligim9 et voce ſignificam9 ℂ Ad 2m dd · q̄ ex creatuīs m deꝰ cognicoꝝ venim9 et ex ipīs eū noiām9 · noiā q̄ deo attri buim9 hoc mō ſignificat ſ̄m q̄ operatur rebz ma teī alibz q̄ri cognicō ē nobis q̄ alīs ut ſup̄ dictū ē Et q̄m hmōi creatuīs ea q̄ ſunt p̄fecta et ſubſiſtencia ſunt opōita forma autē eis

in eis non ē aliq̄ subsistēs ꝑ magis quo aliq̄ ē. Inde ē q̄ oīa noīa a nobis impōit ad sig nificādū aliq̄ opletū subsistens signficat m̄ concretē ꝓut opent opositus q̄ aut ip̄onit ad sig̈ficandas sub formas simplices signt aliq̄d non ut subsistens ꝑ ut quo aliq̄d est sicut albedo signficat ut quo aliq̄ ē albū Quia igit et deꝰ simplex ē et subsistens ē aut bonus ē et noīa abstracta ad signficādū simpli citatē eius et noīa concreta ad sig̈ficandū subsi stentiā et pfectiōz ipsius q̄libz utraq̄ noīa de ficiat a modo ipsius sicut et intellectus nr̄ nō cog noscit ipm̄ ut ē ꝑm hanc viā Ad 3m dd. q̄ sig̈ficare subāz cū q̄litate ē sig̈re suppoīti in natā uel forma determinata m qua subsistit vn̄ sic de deo aliq̄ dicit̄ in concretē ad sig̈ficandū subsistentiā et pfectionē eoꝝ sicut dictū ē ita dicit̄ de eo noīa subāz sig̈ficantia cū q̄litate. bñ auō et ptcipia sig̈ficantia tēpus dicit̄ de ipō ex eo q̄ eī mutis includit omē tēpus Sicut n̄ simplicia subsistentia nō possum9 appl̄ hēdere et signficare nisi per modū opositorū. ita sim plicē eī mutē nō possum9 intelligere uel uocare ꝓprie nisi p modū tpaliū rerū et hoc ꝓpter con natā lutē intellectū nr̄ ad res opositas ⁊ te porales. Pronoīa vō demōstrātia dicit̄ de deo ꝑm q̄ ficut demōstratiōz ad id q̄d intelligit̄ nō aut ad id q̄d sentit̄ ꝑm. n. q̄ a nobis intelligit̄ ꝑm hoc sub demōstratiōe cadit. et sic ꝑm illū modū quo noīa ptcipia et pronoīa dmōstrātia de deo dicit̄ ꝑm hoc a pronoībz uel noībz ꝛlatiuis signficari potest. De diuinis nominibus

Hoc 3m sic procedit̄ Vid̄ q̄ nullū nomē dicit̄ de deo substāt̄. Dicit. n. dam. oportz singlm eoꝝ q̄ de deo dicit̄ nō q̄ ē ꝑm subāz signficare. sed q̄d nō ē considere aut habitudinē q̄dā uel aliq̄d eoꝝ q̄ assequit̄ nāz uel operationem Ꝓ. dpo? dicit ꝑs ca? de dr̄ no. omez sanctoz theologoꝝ ypm̄ siue mes. ad btos theathie professus manifestatiue ⁊ laudatiue dei dei noīa tres diuidentē. et ē sensus q̄ noīa q̄ in laudem dīna sancti doctores assumūt ꝑm professū ipius dei distinguit̄. ꝑ q̄d signficat pro fessū alicui rei nō signficat ad eius essentiā pti nens. g? noīa dīna de deo nō dicit̄ de ipō substāt̄ Ꝓ. ꝑm hoc noīat̄ aliq̄d a nobis ꝑm q̄ intelligi ꝑ non intelligit̄ deꝰ a nobis in hac vita ꝑm suā subāz. g? nec aliq̄d nomē impōitū a nobis dīc̄ de deo ꝑm suā subāz Sed ō ē q̄ dicit aug?. vñ. de trī. deo hoc ē ee q̄ forte ee uel sapiente ee et si q̄d de illa simplicitate diceris quo eī signficat̄ subā. g? omīa huiꝰ signficat dīna subāz Ꝓ°. dd. q̄ de noībz q̄ negatiue de deo dicit̄ uel ꝛspectiue ipius ad creaturā signficat manifestū ē q̄ subāz eius nullōmō signficant sed magis aliq̄ ab ipō. uel ꝛlatiōz eius ad aliud uel potius aliq̄ ad ipm̄. Sed de noībz q̄ absolu te et affinatiue de eo dicit̄ sicut bonus sapiens et huiꝰ multiplicit̄ aliq̄ fuit opinatus Quida em̄ dixerūt q̄ hec oīa noīa licet affinatiue de deo dicant̄ magis tamen fuit ad remouendū aliq̄d a deo q̄m ad aliq̄ ponendū in ipō Vñ dicit q̄ cū dicim9 deū ee viuēte. non signficamus q̄ deꝰ non hoc modo ē sicut res lapidate. et sil̄ accipiendū ē m̄ alios. et hoc ponit rabi moyses. Alii dicit q̄ hec noīa ꝓposita fuit ad signficandū habitudi nē eius ad creata ut cū dicim9 deꝰ ē bonus sit sensus deus ē causa bonitatis in rebz. et eadem ratiō ē m̄ alios Sed utriusq̄ istoꝝ videt̄ ee mo uentibus ꝓpter tria // Primo q̄dē q̄ ꝑm neutra liter ponī posset assignatā ratiōnē q̄re q̄dā no mina magis de deo dicent̄ q̄m alia sic. n. ē causa corporū sicut cā bonoꝝ vñ si nichil aliud signficat̄ cū dicit̄ deꝰ ē bonus nisi deꝰ ē causa bonoꝝ potius sil̄ dicē deꝰ ē corpus q̄ ē cā corporū Item ꝓ hoc q̄ ē corpus remouet̄ q̄ nō sit ens in potētia tm̄ sicut materia ꝓma // Secō q̄ sēq̄t̄ q̄ omīa noīa dicta de deo ꝓ posterioꝝ dicēntur de ipō sicut sanum ꝓ posterioꝝ dicit̄ sanū de medi cina eo q̄ signficat hoc tm̄ q̄ sit cā sanitatis intelligit̄ quid ꝓ prius dicit̄ sanū // Tertio q̄ hoc ē ex tra mentē loq̄ntiū de deo aliud. n. intendit dicē cū dicit deū viuentē q̄m q̄ sit cā viuentiū // Et ideo aliter dd. ē q̄ huiusmodi noīa signficant dīna subāz et ꝓdicit̄ de deo substāt̄ sed defi nit a ꝛpresentatiōne ipius q̄ sic patet sic. n. noīa signficant deū ꝑm q̄ intellectū nr̄ cognoscat ipz intellectū aut nr̄ ex creatis sic cognoscit ipm̄ ꝑm q̄ creatura ipm̄ ꝛpresentat. dīssim ē aut supra q̄ deus in se habz omēs per fectiones creaturārū. q̄si sim̄ et vltr̄ pfectus vñ aliis creaturis. ī tm̄ deū ꝛpntat et ē ei silis. m̄ q̄m ꝑ pfectiōnē aliq̄ habz nō tamē ita q̄ ꝛpntet eī sicut aliq̄d eiusdē spēi uel gnis. ꝑ sicut pn̄m excellens a cuius forma effect̄ deficit. cuius tm̄ aliqlem similitudinē effectus consequit̄ sicut for me corporū sēlorū ꝛpntat vtute solarē et hoc supra expositū ē cū de pfectiōne dīna agebat̄ Sic igit̄ ꝓdicta noīa dīna subāz signficant ipfec tamen sicut et creatura imperfecte eā ꝛpntat Cuius igit̄ dicit̄ deꝰ ē bonus non ē sensus deus est cā bonitatis nel deꝰ nō ē malus. ꝑ ē sensus id q̄d bonitatē dīnā m̄ catulis periit in deo et hoc ꝑ ꝑm alterum modū vñ ex hoc nō sequit̄ q̄ deo ꝛpetit ee bonū m̄ptū ꝛcaptū bonitatē sed potius eo. ē bonus q̄ bonitate ꝛbz diffudit ꝑm̄ d augꝰ de doctrina xp̄iana. m̄ptū bonus ē simo Ad ꝓmū ergo dd. q̄ dam. ibi dicit q̄ hec noīa

non sig̃ficat q̃d ē deꝰ q̃ a nullo istoꝝ nom̃ ex
p̃mit. quid ē deꝰ p̃fecte sed vnūq̃q; eū imp̃fecte
sig̃nificat sicut et creatur̃ imp̃fecte eū ip̃tat

¶ Ad 2m dd. q̃ nō sig̃nificat de nom̃ aliud ēq̃;
a quo ip̃onit. nom̃ ē ad sig̃ficandū. et id ad q̃d sig
nificandū nomen ip̃onit. sicut hoc nom̃ lapis
ip̃onit ab eo q̃ ledit pedem nō tam ē impōit.
ad hoc sig̃ficand̃ q̃ sig̃nificat ledens pedem
sed ad sig̃ficandū quādā sp̃em corporū. alioq̃n
om̃ ledens pedē ēet lapis ¶ Sic igit. dō. ē q̃
hūmōdi nom̃a imponūt. q̃ de ē. a p̃fectis bus
deitatis. sicut. n. p̃ dictos p̃fectus p̃fectū
creatur̃ deū ip̃tant. licet imp̃fecte. ita intellec
tū. p̃ vnūq̃q; p̃fectū deū cognoscit. et nōiat
p̃ tam ē hec nōia non ip̃onit ad sig̃nificandū
ip̄os p̃fectos. ut ea dicat. ē viuens sit sensus
a deo p̃cedit vita. sed ad sig̃nificandū ip̃m re
rū p̃n̄m. p̃out in eo p̃existit vita licet emine
ēt̃r̃i modo q̃ intelligat. uel sig̃ficet ¶ Ad 3m dd.
q̃ essentiā dei in hac vita cognoscere nō possumꝰ
p̃ quid in se ē. p̃ cognitionē eā p̃ quā ip̃tat. ip
p̃fectibz creaturārū. et sic nōia a nobis impōi
ta eam sig̃nificant De diuinis nominibus

Ad 2m. sic p̃cedit. vid. q̃ nullum nom̃ dici
cat de deo p̃pe oīa. n. nōia q̃ de deo
dicimꝰ sunt a creaturis accepta ut dictū ē. p̃ nōia
creaturārū metha. dicit. de deo sicut dicit. deo
lapis uel leo uel aliq̃ huiusmodi. gs oīa nōia dicta
de deo dicit. metha. ¶ p̄ō. nullum nom̃ p̃pe dicit.
de aliquo a quo vere remouet. q̃ de eo p̃dicat.
sed oīa huiusmodi nōia bonꝰ sapiens et filia uel
remouet. a deo q̃ de eo p̃dicant. ut patet p dyo.
ñ. ca. re. Jer. gs nullum istoꝝ p̃pe nom̃ dicit. de
deo ¶ p̄ō. nōia corporū non dicit. de deo ni
si metha. ea sit incorporeꝰ. sed oīa huiusmodi no
mīa ip̃licat q̃ sda. cōles q̄dītates sig̃ficat. ut ea
que ea opōne et ea alius huiusmodi. q̃ sunt q̄dītates
corporū. gs oīa huiusmodi nōia dicit. de deo metha.
¶ Sed. ḡ. ē q̃ ambro. dicat in 2o libro de tri
nitate q̃da nōia q̃ p̃etate dignitatis om
dit. et q̃da q̃ que perfectionē dignitatis om
dit veritatem Alia uō sunt q̃ negatiue per sili
tudinē de deo dicunt. non gs oīa nōia dicit.
de deo metha. ꝫ aliq̃ p̃pe ¶ Re. dō. q̃ sicut
dictū ē deū cognoscimꝰ ex p̃fectibz p̃cedentibz
in creaturās ab ipo q̃ quidem p̃fectiones in deo sunt
ꝑ modū eminentiorem modū q̃ in creaturis Intellec
tus aut̃ nr eo mō apprehendit eas ꝑ modū q̃ sunt in crea
turis et ꝑ modū q̃ apprehenditur sig̃nificat p nōia
In nōibz vō q̃ deo attribuimus duo ē considare
ex. ipas p̃fectiones sig̃nificatas ut bonitatē vitā
et huiusmodi. et modū significandi. q̃ tū gs ad id q̃d sig
nificant hmōi nōia p̃pe ꝯpetunt deo. et magis p̃pe q̃
ipis creaturis. et per prius de deo dicunt. q̃ tū
vō ad modū sig̃ficandi nō p̃pe dicunt de deo. ha
bent. n. modū significandi huius q̃ creaturis q̃petit

¶ Ad p̃mū gs dd. q̃ q̃da nōia sig̃ficant huiusmodi p
fectiones a deo p̃cedentes in res creatas hoc mō
q̃ ipē modus imp̃fectus quo a creatura p̃ticipat
dīna p̃fectio includit in p̄ō nōis significato. si
cut lapis sig̃t aliq̃ ens mālit. huiusmodi nōia non
p̃nt deo attribui. nisi metha. ¶ Quedā vō nōia
sig̃nt p̃fectiones absolute absq; hoc q̃ aliqs
modus p̃ticipandi ī cludat in eoꝝ sig̃nificato. ut
ens bonū vita et alia huiusmodi. et talia p̃pe dicūt
de deo ¶ Ad 3m dd. q̃ deo huiusmodi nōia duo q̃dā
negatiua deo q̃ id q̃d sig̃ficat. p nomē nō quiet
deo eo mō quo nomē sig̃t. ꝫ excellentiorī mō vn
ibi dē dyo. dicat q̃ deus ē sup ens ꝑ bonꝰ et vita
¶ Ad 4m dd. q̃ ista nōia q̃ p̃pe dicunt de deo
important ordinem creaturārum ad deum non in ip̄o sig̃to nōis sed
q̃tū ad modū sig̃ficandi. Et ea vō q̃ metha. de deo
dicunt important ordinem creaturārum ad deum in ip̄o suo significato

Ad etū sic p̃cedit vid. q̃ ista De nōibz dei
nōia dicta de deo sint synonima Synonima. n. nōia dicit. q̃ eōdem idē sig̃ficant. sed
ista nōia dicta de deo eōdem idem sig̃ficant. q̃ bo
nitatis dei ē essentia. et filia eius sapientia. ergo
ista nōia sunt eōdem synonima Si dicat. q̃ ista nōia
sig̃nt vnū ꝑ sedm diuersas rationes. Contra. id
non videt aliquid dicere ē vana. si sig̃nt rationes
iste sunt multe et res ē vna videt. q̃ rōnes iste
sunt vane ¶ p̄ō. magis ē vnū q̃d ē re et rōne
q̃ q̃d ē vnū re et multiplex rōne. ꝫ deus ē magis
vnus. gs videt. q̃ nō sit vnus re et multiplex rōne
et sic nōia dicta de deo nō sig̃nt rationes diuersas
et ita sunt synonima ¶ Sed ḡ. nōia synonima
sibi inuicē addicta nugatōz adducit. sicut di
cens diuinus vestis indumentū. Si igit. oīa nōia dic
ta de deo sunt synonima nō p̃ossunt enūciationem
deus bonus uel aliquid huiusmodi. cū tamē septies sit ꝺe
xxxij. fortissime magne potens dne exercituū
nomen tibi ¶ Re. dō. q̃ hmōi nōia dicta de deo
non sunt synonima q̃ quidem facile est videre
si diligenter q̃ huiusmodi nōia sunt inducta ad remouē
dū uel ad designandū hmōi diuersitatē causate essentiā
creaturārum. sic. n. essent diuersē rationes horum nom̃
ꝑ diuersa negata uel ꝑ diuersos effectus cognō
tatos Sed ꝑ hoc q̃ dicti. et huiusmodi nōia ꝺbz dimā
sig̃nt. licet imp̃fecte. etiā plane apparet ꝑ hoc
missa q̃ hmōi rationes diuersas. vō. n. quā sig̃t no
men. et intellectus de re sig̃ficata p nomē. intellectus
aut̃ nr ea cognoscat deū ex creaturis. format
ad intelligendū deū conceptiones ꝓportionales p
fectibz procedentibz a deo in creaturas q̃ quidem
p̃fectiones in deo ꝑexistunt vnite et simplici
ter. In creaturis vō recepit. diuise et multipli
citer. sicut gs diuisis p̃fectionibz creaturārum respondz

vnū simplex pncipiū ꝛpntatiū p diuīsas per
fectiones creaturarū varie et multiplicē ita
variis et multiplicibz ocepcoibz intellis nrī rīs
pondz vnū oiō simplex fm hunc modū ocepcois ip
fecte intellectui et ideo nomia deo attributa licz
significent vnā rem tamē ꝙ significat eā sb
rōnibz multis et diuīsis nō sūt synonima
Et sic patet solucō ad pmū ꝙ nomia synōima
dicunt ꝙ significant vnū fm vnā rōnē Quia n sig
nificant rōnes diuīsas vnius rei nō pmo ꝛ ꝙ se vnū
signnificat ꝙ nomē nō significat rem nisi media
te conceptu intellectu ut dictū ē Ad ꝛm dō
ꝙ rōnes plures horū nomiū nō sūt cassē ꝙ vane
ꝙ omibz eis rndet vnū ꝙ simplex ꝙ omia hūt
multiplicit et imꝑfecte ipntatū Ad ꝛm dō
ꝙ hoc pm ad pfectionē diuinitatis ptinz ꝙ ea
ꝙ sūt multiplicit et diuīsim in aliis in pō sūt
simplicit et vnite Et ꝙ hoc ostingit ꝙ ē vno
re et plures fm rōnem ꝙ intellectu nr ita ml
tiplicit apphendit ei sicut res multiplicat ipm
ꝑpresentant Quomō deꝰ cognoscatur

Hoc aūt sit pceꝺ Vī ꝙ ea ꝙ dicunt de deo
et creatuīs vnioce de ipis dicunt ēmē
n ēquoce dicunt ad vnioce ei sicut mlta ad
vnū ꝙ illa si horū nomē cauīs ēquoce dicunt de
latrabili et marino opz ꝙ de aliqbz vnioce
dicant ꝙ de omibz latrabilibz aliq n ēet pro
rede mlitudo aliqua esset aut ꝙda agentia vn
noca ꝙ quę sunt ei suis effectibz nomē rectū
mōe ut homo ꝙ hūt homiez ꝙda aūt no agentia
ēquoca sicut sol causat calidū ei tamē ipe
non sit calidꝰ nisi ēquoce Videt igit ꝙ ꝑm
agens ad qđ omnia agentia rēducunt sit agēs
vnioce et ita ꝙ de deo et creatuīs dicunt vnioce
pdicant Ꝑ fm ēquoca nō attendit aliq̄ simi
tudo ei igit creatuīe ad deū sit aliq̄ simitudo
fm id genꝰ i fm anꝰ hominiez ad ymaginē et simi n
di ꝙ aliqđ vmodꝰ de deo et creatuīs dicunt Ꝑ
mēsura ē homogenea mēsurato ut dī ri me
thay sc de deo ē ꝑma mēsura omiū entiū ut ibid dī
gō deus ē hō gen eoꝝ creatuīs et ita ad vmodꝰ de
deo et creatuīs dī Sed ō ꝙ ꝙ ꝑdicunt de ali
qbz fm id nomē et non fm eandē rōnē ꝑdicā
tur de eis ēquoce sed nullū nomē ei deo fm
eādem rōnem fm quā dī de creatuīa nā sapia in
creatuīs ē ꝙlitas non aūt in deo genꝰ aut va
riatū mutat roēz cū sit ps diffinitois et eade
ratō ē in aliis ꝙ ꝙ igit de deo ꝛ creatuīs dicunt
ēquoce ꝑ deus plus distat a creatuīs ꝙ ꝙ
aliq̄ creatuīa adinuīce sꝫpter distantiā ꝙrūdam
creatuīaꝝ ostingit ꝙ nichil de eis vmodꝰ pt pdi
cari sicut de hijs ꝙ non quęunt in aliqꝰ gnē gꝰ
mlitudinis de deo ꝛ creatuīs ad vmodꝰ pdicant
sed ōia pdicant ēquoce Ad ꝛm dō ꝙ impoſſ ē

aliqđ pdicari de deo ꝛ creatuīs vmodꝰ ꝙ omiū
effectꝰ nō adequātis vtute causę agentis recipt
similitudinē agentis nō fm eāde roēz sꝫ deficit
ita ut qđ diuīsi et mltiplicat ē in effectibz in ma
ē simplex et eōd mō sicut sol fm vnā vtutē mlti
formes et varias formas in istis inferioribz
pducit eōd mō ut sup dictū ē omia rerū pfiones
ꝙ sunt in rebz creatis diffim et mltiplex in deo p
existit vnite Sic igit ei aliqđ nomē ad pfio
nem ptinēs de creatuīa dicit sigt illā pfionē
ut distinctā fm roēz diffinitōis ab alijs pu
ta cū hoc nomē sapiēs de hoīe dī significamꝰ
aliq̄ pfioz distinctā ab entia hoīs et a potē
tia et ab ee ei et ab oibz hijs Sed cū hoc nomē de
deo dicit nō intēdimꝰ significare ad distinctū
ab entia alīs pō uel ee ipiꝰ et sic cū hoc nomē
sapiens de hoīe dī quod dāmō trāsscribit et cō
prehendit rem significatā nō aut ei dī de deo
sed rem igit rē significatā ut in apthensa et exinde
tē nois significatoz Vnde ꝙ non fm eāde rōnē
hoc nomen sapiens de deo ꝛ hoīe dicit ꝛ et eād
nō ē de alijs Vn nullū nomē vmodꝰ de deo ꝛ cre
atuīs ꝑdicat Sed nec ēquoce pure equoce ut
aliq̄ dixerunt ꝙ fm hoc ex creatuīs nichil posset
cognosci de deo nec dem trāsire fides sꝫ incideret
in ēquocationis et hoc ē contra philos ꝙ in multis de deo
demōstratiue probat ꝙ ea ꝙ ap̄lm dicere Ro i
inuisibilia dei per ea ꝙ facta sunt conspiciunt Vi
endū ergo ꝙ hūmodi nomia dicunt de deo ꝛ creatuīs fm
analogiā i ꝓportionē Ad ꝙdem duplex ostingit
in nois uel ꝙ multa habet ꝓportoz ad vnū sicut
sanū dicit de medicinā et urina nā ꝑtinet vtriqz
habz ꝓportoz et ordinē ad sanitatē animalis cui
hoc quidē ē signū illud nō ita uel ex eo ꝙ vnū
habz ꝓportoz ad alterū sicut sanū dī de medicinā
et animali nā ꝑtinet medicina ē causa sanitatis ꝙ
ē in animali et hoc mō dicit aliq̄ de deo ꝛ creatuīs
analogice et nō ēquoce pure nec vnioce
sic non possit nominare dei nisi ex creatuīs ut sꝑ
dictū ē et sic hoc qđ dicit de deo ꝛ creatuīs dī
fm ꝙ ē aliqđs ordo creatuīe ad deū ut ad pncm
et causā in qua ꝑexistit excellēter omia rerū ꝑ
fectiones et ita sic modꝰ creatuīs medius est
int puras ēquocationēs et simplices vnioca
sic ꝙ non in hijs ꝙ analogice dicunt ē vna rō sicut
in vnioca nec tota liber diuīsa sicut in ēquoca
sed nomē qđ sic mlipliciter dicit significat ꝓpor
nes diuīsas ad vnū sicut sanū de urina dic
tū significat signū sanitatis de medicina vero
dicit causā eius de sanitate Ad ꝛm dō
qđ licet in pdictis oporteat ēquocā ad
vnioca rōnem tamē in actibz agens nō vn
noca ex nāmitte ꝑdit agens vnioca agēs
em non vnioca ē causa vlis tocius speciei ut sol

ē causa gnā oīb⁹ om̄ hom̄i · ā gens vō vnīoēm̄
nō ē cā vlīs totīs spēi aliq̄ ēt cā sūpīus cī
sub spē cont̄meat⁹ · sed ē cā ptīculāis ēspāi hūg
dī dīm q̄d m ptīcpacōē cōstituīt · Causa aūt
vlīs pōt ē ptīculāis · hō cauī agens vlē luāt
nō sit vnīoēm̄ nō tm̄ ē oīno eq̄uocū q̄ sit non
facēt sibi silē · ꝑ pt̄ dicta agens analogū sīaut
m̄ pdicatōibz oīa vnīoēm̄ rēducūt⁹ ad vnū
p̄mū nō eq̄uocū sed analogū q̄d ē ens ¶ Ad
2m̄ dd̄ · q̄ silitudo creatuē ad deū ē imp̄fecta
q̄ cā nec ē ꝑ fm̄ gen⁹ ꝑ p̄dicāt ut sūp̄dictū ē
¶ Ad 3m̄ dd̄ · q̄ deus nō ē mēsūra p̄ortōnata
mēsūratīs vnī nō oportet q̄ deus ēt cātuē sub
vno gnē cont̄meat⁹ · Et ita vō q̄ sūt m̄ gr̄ūi q̄ dūdī
q̄ non vm̄ hūg noīa de deo ꝛ cātuīs p̄dicent⁹
non aūt q̄ eq̄uoce

De dīms nōmīb⁹

Hō 6tūs sic p̄ceditur · Vī q̄ noīa ꝑ pīus dicāt⁹
de creatuīs q̄ de deo fm̄ · n · q̄ cognosc⁹
aliq̄d fm̄ d̄ · noīa m⁹ cī noīa fm̄ plym̄ sūnt
sīgna intellectuū · ꝑ ꝑ pīus cognoscim⁹ cātuīa
q̄ deū · g⁹ noīa a nobis īpōsita ꝑ pīus q̄ cēt
creatuīs ¶ p̄ō · fm̄ dyo · m libro de dīms nōi
bus deūs ex creatuīs noīam⁹ · ꝑ noīa a cātuīs
tīnsūmam deū ꝑ pīus dicāt⁹ de cātuīs q̄ de
deo sīaut leo lapis et hūg · g⁹ oīa noīa ꝑ pīus
de cātuīs q̄ de deo dicāt⁹ ¶ p̄ō · oīa noīa q̄
gīter de deo ꝛ cātuīs dicāt⁹ · dīcāt⁹ de deo sic
de oī causa aūt dyo dicāt · ꝑ q̄d dicāt⁹ de aliq⁹
per posteriꝰ de illo dicāt⁹ · pīus · n · dicāt aūt sī
nūl q̄ m cōtrā q̄ ē causa sanitatīs · g⁹ hūg noīa
ꝑ pīus dicāt⁹ de cātuīs q̄ de deo ¶ Sed ḡ ē q̄d⁹
ep̄h · iij · flecto genua mea ad p̄ēz d · n · i · x · ex
quo oīs p̄rīmatus in celo ꝛ in terra noīāt⁹
et ead rō vidēt⁹ de oīb⁹ alīs q̄ de deo ꝛ cre
atuīs dicāt⁹ g⁹ hūg noīa ꝑ pīus dicāt⁹ de deo
q̄ de creatuīs ¶ ꝑ ⁹ dō · q̄ m oīb⁹ noīb⁹
q̄ de plurīb⁹ analog⁹ dicāt⁹ nec ē ꝑ oīa dicāt⁹
per respm̄ ad vnū et ideo illud vnū oportz
q̄ ponat⁹ in diffīnitōē oīm · Et ex rō q̄ sīgnificant
nomē ē diffīnitō ut d⁹ ē⁹ metha⁹ nec ē q̄ illd
nomē p̄mo dicāt⁹ de eo q̄d pōnit⁹ in diffīnitōē
aliōꝝ · et posteriꝰ de alīs fm̄ ordinē quo applīcāt
ad illud p̄mū vel magis vel minꝰ · sīaut sanū
q̄d dicāt⁹ de animāli cadit in diffīnitōē sani q̄d d⁹
de vrīna q̄ dicāt⁹ sana m̄ q̄ tūc ē sīgnū de medi
cīna q̄ dicāt⁹ sana m̄ q̄ tūc causāt sanitatē in
animāli et in diffīnitōē sani q̄d dicāt⁹ de vrīna
q̄ dicāt⁹ sana in q̄ tūc ē sīgnū sanitatīs animāli
Sic g⁹ oīa noīa q̄ metha⁹ de deo dicāt⁹ per
pīus dicāt⁹ de cātuīs q̄ de deo q̄ dicta de deo
mēthil aliud sīgnificāt q̄ silitudīnē ad tales
creatuās · sīcut · n · rosē dicīt⁹ de prato mēthil
aliud sīgnificat q̄ q̄ pratū silē · se hūz ꝛ de ore
cī florēt sīcut homo cī rīdēt fm̄ silitudinē ꝑ ꝑ

cōmūs · sic leo nōmē dicīt⁹ de deo mēthil aliud
sīgnificat q̄ q̄ deus silē se hūz ut fortis ꝛ petr⁹ in suo
op⁹ sīaut leo in suo · Et sic patz q̄ fm̄ q̄ dicīt⁹ de
deo eor̄ sīgnificatō diffīnitiōi nō pt̄ m̄ si p̄ ip̄a q̄d
de creatuīs dicāt⁹ · De alīs aūt noīb⁹ q̄ nomē
thā⁹ dicīt⁹ de deo ēt ead rāō si dicēnt⁹ de deo
causaliter tm̄ ut q̄d ā posuīmus · sic · n · cī dicāt⁹ deus
ē bonꝰ mēthil aliud ēt q̄ deus ē cā bonitatīs cāte
et sic hoc nomē dicīt⁹ de deo dandēt m̄ suo intel
lectui bonitatē creatuē vn̄ bonū p̄ pīus dicēt⁹ de
creatuīa q̄ de deo · ꝑ sūp̄ oīa sū ē q̄ hūg noīa nō
solū dicīt⁹ de deo cīlit⁹ sed cā eēntialit⁹ · cī · n ·
d⁹ q̄ deus ē bonꝰ uel sapiēs non solū sīgnificāt⁹ q̄
ip̄e sit cā sapiē et bonitatis ꝑ q̄ hoc in eo emine
rio p̄ excellēt⁹ vn̄ fm̄ hoc dō · ē q̄ q̄tūcūq̄ ad rē sīgnifica
tā per nomē p̄ pīus dicīt⁹ de deo ꝛ cātuīs · q̄ a deo
hūg p̄fīnet⁹ in cātuīs manāt · ꝑ q̄ tūc ad imp̄z
nōis per ptūb⁹ a nobis īpōnīt⁹ cātuīs q̄ ꝑ p̄mo
cognoscim⁹ vn̄ et modū sīgnificādi hūt q̄ cōpetit
ut sūp̄dictū ē ¶ Ad p̄m̄ g⁹ dō · q̄ obiectio illa pro
cedit q̄ m̄ ad īpōnēm nōis ¶ Ad 2m̄ dō · q̄ nō ē
eadē rāō de nōib⁹ q̄ metha⁹ de deo dicīt⁹ et
de alīs ut dictū ē ¶ Ad 3m̄ dō · q̄ obiectio illa
procedēt si hūg noīa de deo solū cīlit⁹ pōnerēt⁹
et nō eēntialit⁹ sīaut sanū de medicīa

Hō 7m̄ sic procēditur · Vī q̄ noīa q̄
īportāt relatōz ad cātuīas nō dicāt⁹ de
deo ex tpe · Omnia · n · hūg noīa nō sīgnificāt dīnam
sbāz ut gīter dicīt⁹ · Vīs et ambro⁹ dicit q̄ hoc no
men dom⁹ nomē ē pīnātus q̄ ē dīna sbā · et cre
ator sīgnāt dei actiōz q̄ ē dei eēntia ꝑ dīna sbā nō
ē ꝑ alīs ꝑ etnā · g⁹ hūg noīa nō dicīt⁹ de deo ex
tpe ꝑ ab etno ¶ p̄ō · cuicūq̄ q̄ uelīt aliq⁹ ex tpe pt
dicta factū · q̄d · n · ex tpe ē albū fit albū · ꝑ deo nō
cōpetit ee factū g⁹ mēthil p̄dicāt⁹ de deo ex tpe
¶ p̄ō · si aliq̄ noīa dicīt⁹ de deo ex tpe q̄ ꝑ hoc
q̄ īportāt relatōnē ad cātuās eadem rō vidēt⁹
de oīb⁹ q̄ relatōz ad cātuas īportāt · ꝑ q̄d am
noīa īportāta rēlatōz ad cātuās dicīt⁹ ab etno
ab etno · n · sīcut cātuīa et dilexit fm̄ d⁹ Je · xxij
in cāitate ꝑpetua dilexi te · g⁹ et alia noīa q̄ im
portāt relatōz ad cātuas ut dom⁹ et cātor di
cīt⁹ de deo ab etno ¶ p̄ō · hūg noīa rēlatōz sīg
nificāt · oportet g⁹ q̄ rēlatō illa uel sit aliq̄d in deo
uel in creatuīa tm̄ · ꝑ nō pt̄ ee q̄ sit in creatuīa tm̄
q̄ sic deus dīnoīaret dom⁹ a rēlatōe oppōsita q̄
ē in cātuīs · mēthil aūt denoīāt⁹ a situ oppōsito
ꝑ el m̄ q̄ sit rīgr⁹ q̄ rēlatō ē aliq̄d eēntiā in deo · ꝑ in deo
mēthil pt̄ ee ex tpe cī ipē sit sūp̄ tēp⁹ · g⁹ vī q̄ hūg
noīa non dicīt⁹ de deo ex tpe ¶ p̄ō · fm̄ rēlatōz
aliq̄d dicīt⁹ relatīe puta fm̄ dominiū dominꝰ
sīcut fm̄ albedinē albus · si ergo rēlatō dominiī nō
ē in deo fm̄ rem · ꝑ solū fm̄ rōnēz ꝑ q̄ deus nō
sit rēaliter dominꝰ q̄d pz ee ex im ¶ p̄ō · in rēlatīs

q̄ non sit sm̄l' natuā vnī pt̄ ē ālt̄o nō ex̄ite
sicut sabile nō ex̄ite sua ē ut d'm pdicam ētes
ꝑ rlatiā q̄ dicit' de deo et ātuīs nō sit fil' natā
g̃o pt̄ dia aliq̄d rlatiē de deo ad ātuīā ātuā
non ex̄ite · et sic hūg' nota dom̄s ātor dicit'
de deo ab etno ⁊ non ex tpe ℂ Sed ō ē q̄ aug'o
dicat · v · de trin · q̄ licet rlatiā appollo dom̄s deo
ex tpe gueiit ℂ Ro · dd · q̄ q̄dā notā iportāta
relatōz a creatuā ex tpe de deo dicit' et non
ab etno ℂ Ad hūg euidentiā sciēd ē q̄ q̄dā po
suerūt relatōēz non ee rem naturē ꝑ rōnēs tm̄
q̄d q̄dē appareat ee sm̄ ex hoc q̄ ipe res naturāle
ordinē et hītudinē hīnt ad inuicē ℙ ℂ ex hīs sciēd
ē q̄ cū relatio rāliter duo extrema terminet se hab
ad hoc q̄ sit res naturē et rōnis ℂ Aliq̄ · n · ex vtrāq;
pte ē res rōnis q̄m ſ · ordo uel hītudo nō pt̄ esse
nisi aliq̄ mis ꝑm apphensionē rōnis tm̄ ut pote
cū ditūg' idem eidem idem · nā ꝑm q̄ bis app
hendit aliq̄d vnū statuit illud ut duo · et sic app
hendit q̄dā hītudinē cuīdē ad seipm̄ · et silr
ē de oīb⁹ relatiōibz q̄ sūt inter ens ⁊ nō ens
q̄s formā tō mēntāl apphendit non ens ut vnū
extremū et idem ē de oīb⁹ relatiōibz q̄ consē
quunt actū rōnis ut genꝰ speciēs et hūg' ℂ Aue
dā vō relatiōēs sūt q̄ntū ad vtrūq; extremū res
naturē q̄m ſ · ē hītudo mēntāl aliq̄ duo ꝑm aliq̄d
realiter quemcūs vtriq; sicut patz de oīb⁹ rā
tiōibz q̄ sequunt q̄ntitatem ut magnū et plus du
plū et dimidiū ⁊ hūg' · nā q̄ntitas ē in vtroq; ex
mortū · silr ē de relatiōibz q̄ sequunt actiōēz et pas
siōnē ut motū et mobile pr̄ et filius ℂ Quīz nō
relatio in vno ex mortū ē res naturē · et in altēo
ē res rōnis tm̄ · et hoc contingit q̄nz duo extrema
non sūt vnīs ordinis sicut sensꝰ et sūa referunt
ad sensibile et stabile q̄ q̄dē mēntāl sūt res q̄dā
ē naturāli exītes sūt extra ordinē ē sensibil'
et intelligibilis · et ideo in sūa q̄dē et ꝑ se ē relatio
realis ꝑm q̄ ordinat ad stiendū res · ꝑ ipse eis
m se considerāte sūt extra hūg' ordinē ℙ Vñ in
eis non ē aliq̄ relatio realis ad sciāz et sensū ꝑ
ꝑm rōnē tm̄ mēntāl intellectꝰ apphendit ea ut ter
minos rēlationū sciē ⁊ sensꝰ ut phūs dicat in v ·
metha ꝰ q̄ nō dicit' rlatiē eo q̄ ipā referatur
sed ex alia referunt' ad ipā · ℂ Et silr de tertio nō dia
tur de voluptuā nisi mēntāl ponat' aliq̄ ad dece
tā vñ hūg' relatio nō ē rālit' in voluptuā ꝑ ꝑ aliā
li ℂ Cū ergo deꝰ sit extra totū ordinē ātuīe et oēs
creatuīe ordinet' ad ipm̄ et nō econtrario manifestū
ē q̄ creatuīe referunt' ad deū ꝑ in deo nō ē aliq̄
res relatio eius ad ātuīas · ꝑ ꝑm rōnis tm̄ mēntāl
creatuīe referunt' ad ipm̄ : et sic nichil prohibet
hūg' nomā īportāta relatiōz ad ātuīā pdictā
de deo ex tpe · nō ꝓpter aliq̄ mutatiōz ipius sed
ꝓpter creatuīe mutatiōz sicut voluptuā fit de tra

aliā nulla mutatiōe ēta ipam existente ꝑ aliā trās
lato ℂ Ad ꝓmum g̃o dd · q̄ rlatiā q̄dā sūt ipōita
ad sīgnificandū ipās hītudines rālitās ut do
mino seruus pr̄ filio ⁊ hūg' · et dicit' rlatiā ꝑm
ē · ℂ Quedā vō sūt impōita ad sīgnificandū res q̄s
consequunt q̄dam hītudines sicut motꝰ mo
tui caput et capitati et alia hūg' q̄ dicit' rlatiā
ꝑm dīn · sic g̃ · et ēta nota dīna considerāda ē hȳ
differētia sm̄ q̄dam sīgnificat ipam hītudinē
ad creaturā ut dom̄s et hūg' q̄ non sīgnificat direc
te sm̄ dīnam ꝑ modū recte mēntāl ꝓponit
ipam sicut dom̄i ꝓponit pietātē q̄ ē dīna sm̄
Quedā vō sīgnificat directe entitatē dīnā et ex
gnitū portāt hītudines sicut saluator creator · et
hūg' sīgnificatiōz dei q̄ ē eius essentia · Quīz tm̄
nota ex tpe de deo dicit' cū tū ad hītudinē quā
portant uel principalē uel oīter · nō aut cū tū ad
hoc q̄ sīgnificant entitatē uel directe uel mdirecte
ℂ Ad ⁊m dd · q̄ sicut rlatiōēs q̄ de deo dicunt' ex
nomine fiūt in deo mīs ꝑm rōnis tm̄ ita nec fieri nec fini
ē d' deo mīs ꝑm rōnis · nulla mutatiō ēta ipm̄ exīs
te sicut ē illud dīnē refugiū factū es nobis
ℂ Ad ⁊m dd · q̄ operatō mētis et voluntatis ē in
operāte · et ꝛō nomina q̄ sīgnificant rlatiōēs cōsequēs
actiōēz mētis et voluntatis dicit' de deo ab etno
q̄uis sequunt' actiōēs procedentes ꝑm modū mētis
gendi ad exteriores effectū dicit' de deo ex tpe
ut saluator creator et hȳ ℂ Ad ⁊tm̄ dd · q̄ rla
tiōnes sīgnificate p hūg' notā q̄ dicit' de deo ex
tpe sūt in deo ꝑm rōnis tm̄ · oppositē autē rlatiōēs
sūt in ātuīs ꝑm rē · nec ē inconueniens q̄ a rlatiōibz
realit' in re existentibz de⁹ denominet' tm̄ ꝑm q̄ cōtrā
lligunt' p mētem nr̄m oppōite relatiōēs in deo ut
sit dicit' rlatiē ad ātuīā · ex ātuīa referunt' ad ipm̄
sicut phūs dicit in v · metha ex q̄ scibile dr̄ rlatiē
ex sīa referunt' ad ipm̄ ℂ Ad ⁊tm̄ dd · q̄ tū ea tōne
creatuīa deꝰ referat' ad creaturā q̄ creatuīa refer
tur ad ipm̄ · cui relatio subiectiōis sit rālit' in ex
atuīa sequit' q̄ deꝰ non ꝑm rōnis tm̄ sed rālit' sit dns
eo · nr̄ mō dicit' dns quo ātuīa ei subiecta ē ℂ Ad
6tm̄ dd · q̄ ad cognoscendū vtrū rlatiā sit sm̄l' natā
uel nō · nō oportet cōsiderare ordinē terminī de q̄bz
rlatiā dicit' ꝑ sīgnificatiōēs rēlationū · si · n · vnū in sui
mtllū claudat aliud et eoꝰ tuc sūt sm̄l' natura
sicut duplū et dimidiū pr̄ et filius et silia · si vo
vnū claudat in sui sīgnificatiōe aliud et nō eoꝰ
tuc nō sūt sm̄l' natura · et hoc mō se habet sūa
et stabile · nā stabile dr̄ ꝑm pōm sūa ꝑm habitū
uel actū vñ ꝑm modū sue sīgnificatiōis pīsistit
scie · sed si accipiat' stabile ꝑm actū tuit ē fil' cui sūa
ꝑm actū nā statū nonē aliq̄d nisi sit eius sūa · lic
gꝰ deꝰ sit poꝛ ātuīs ex tamē in sīgnificatiōe dīm claū
dit' q̄ habeat seruū et eoꝰ hȳ duo rālitā dns et
seruus sūt sil' nā · vñ deus nō sunt an dom̄s q̄ licet

creatum ſubiectū ¶ Q. th⁹ no⁹ de⁹ ſit no⁹ natuē

Ad vm. ſic procedit. videt q̄ hoc nomē deꝰ non ſit nomē natuē. dicat. n. dam. in p̄mo libro q̄ deꝰ dicat athenm q̄d ē nutrire et fouē vmbra. uel athenm id ē aude. deꝰ. n. nr̄ ignis cōſumēs ē oēm malicā. uel a theaſte q̄d ē conſideare omnia hec aut omnia ad opacōz p̄tinet. g⁹ th⁹ nomē deꝰ opacōz ſignificat nō naturā ¶ p̄. ſm̄ hoc aliq̄d nomiat̄ a nobis ſm̄ p cognoſcit̄ ſed dīna natuā ē nobis ignota. g⁹ th⁹ no⁹ deꝰ no ſignt dīnā nāz ¶ ſed ō ē q̄ dict̄ amb⁹ in li⁹ de trin. q̄ deꝰ ē no⁹ natuē ¶ Ro. dd. q̄ no ſ̄p id ē id a quo ipomt̄ no⁹ ad ſignīd. et id ad qd̄ ſignificād nomē impoīt̄. ſicut n. ſbam rei exp̄ietatib⁹ uel ſpacoibz ei⁹ cognoſcim⁹. ita ſbam rei denoiam⁹. q̄lēz ab aliq̄ ei⁹ opacōe ſicut ſbam lapidis denoiam⁹ ab aliq̄ actioē q̄ ledit pedē nō tamē th⁹ nomē ipoīt̄ ē ad ſignificādū hāc actioēz ſed ſbam lapidis. ſig⁹ vō ſunt q̄ ſm̄ ſe ſt nobis notā ut calor. frigꝰ. albedo et hmōi. non ab aliis denoiant̄. vñ in talibz id ē q̄d no⁹ ſignificat et id ad qd̄ ſignificādū nomē impoīt̄. ¶ Quīa ergo deꝰ nō ē nobis notꝰ in ſui natuā ſ̄ innotescit nobis ex opacoibz uel effectibz ei⁹ ex hīs poſſumꝰ eū nominare ut ſup̄ dictū ē. vñ hoc nomē deꝰ ē nomē opacois q̄tū ad id a quo impoīt̄ ad ſignīdū. impomt̄. n. th⁹ no⁹ ab vli. veri. prouidēcia. omē. n. loq̄tes de deo hoc mtligūt nois are dei. q̄ th⁹ habz puidēciā vlēz de rebz vñ dyo. xp̄i. ca⁹ de di. no. q̄ deitas ē q̄ omīa puidēcia et boitate pfecta. ex hīc aut opacōe th⁹ no⁹ deꝰ aſſūptū impoīt̄ ē ad ſignificādū. ¶ Ad p̄mū g⁹ dd. q̄ oīa illa q̄ pomt̄ dam. p̄tinet ad puidēciā a q̄ ipoīt̄ hoc no⁹ deꝰ ad ſignīdū. ¶ Ad 2m dd. q̄ ſm̄ q̄ nāz aliq̄ rei ex eius p̄ietatib⁹ et effectibz cognoſcē poſſūt. ſic ea poſſūt nois ſignificāe vñ q̄ ſbam lapidis ex eius p̄ietate cognoſcē poſſūt ſm̄ ſepāz ſtrēdo q̄d ē lapis. th⁹ nomē lapis ipam lapidis naturā ſm̄ p mſe ē ſignt. ſignt. n. difficēz lapidis per quā ſtamꝰ q̄d ē lapis. ro. n. quā ſignt nomē ē diffimīcō ut d⁹ p⁹ metha⁹ ſed ex effectibz dīmis dīnā nāz nō poſſūt cognoſcē ſm̄ q̄ ēm ſe ut ſtuam⁹ de ea q̄d ē. ſ̄ per modū emīnēcie. ablatois et negacois ut ſup̄ dictū ē. et ſic th⁹ nomē deꝰ ſignt dīnā nāz impoīt̄ ē. n. hoc no⁹ deꝰ ad ſignīd aliq̄ ſup̄ oīa exīa q̄d ē p̄m⁹ oīm et īmotū ab omibz h⁹. n. ſtrēdut ſignīre noiantes deū ¶ Q. ſil⁹ ōica⁹

Ad. 9m ſic proceꝺ. vi⁹ q̄ hoc nomē deꝰ ſit nomē ōicabile. cuicūq⁹. n. ōicatur res ſignificata p nomē ōicat̄ et no⁹ ip̄m. ſ̄ hoc nomē deꝰ ut dictū ē ſignt dīnā nāz q̄ ē ōicabil' aliis ſm̄ id ij. pe. r. magna et p̄ciosa nob donauit ut per hec efficiamur dine cōſortes nature g⁹ hoc nomē deꝰ ē ōicabile ¶ p̄. ſola noīa ꝑpa non ſunt ōicabilia. ſ̄ th⁹ nomē deꝰ nō ē noīa ꝑpa ſ̄ appellatiua. q̄ patz p th⁹ q̄ habz pluāle. ſm̄ id. p⁹. ego dixi dijs eſtis. g⁹ th⁹ no⁹ deꝰ ē nomē ōicabile ¶ p̄. hoc nomē deꝰ impoīt̄ ab opacōe ut dictū ē. ſ̄ alia noīa q̄ ipoīt̄ deo ab opacoibz ſiue ab effectibz ſunt ōicabilia ut bonꝰ ſapiēs et th⁹. g⁹ et th⁹ nomē deꝰ ē ōicabile ¶ Sed ō. ē q̄ dicat ſap. viii. Incōicabile nomē lignis et lapidibz ipoſuerūt et loq̄tur de noīe ciuitatis. g⁹ th⁹ nomē deꝰ ē nomē incōicabile ¶ Ro. dd. q̄ aliq̄d no⁹ pt ēe ōicabile dupliciter. uno⁹ ꝑpe. alio⁹ p ſilitudiez. ꝑpe q̄dē ōicabile ē q̄ ſm̄ tota ſignificatiōz noīs ē ōicabile mltis. per ſilitudiez aut ōicabile ē q̄d ē ōicabile ſm̄ aliq̄ eoꝝ q̄ mcludit̄ i noīs ſignificē. ſic. n. leo dicat̄ omibz illis in q̄bz inuenit̄ ꝑpe natuā q̄a ſignt hoc nomē leo. per ſilitudinē vō dicit̄ illis q̄ ptcipat aliq̄d leoīnū ut puta audaciā uel fortitudinē. q̄ methaphoīce leones dicunt̄. ¶ Ad ſecūd aut q̄ noīa ꝑpe ſunt ōicabilia conſidand ē q̄ omnis forma in ſuppoto ſinglāri exīs p q̄d ſ̄ diuidit̄ ois ē mltis uel ſm̄ re uel ſal tē ſm̄ rem. ſicut natuā humāna ois ē mltis ſm̄ rem et re. natuā aut ſolū nō ē omnis mltis ſm̄ rem ſ̄ ſm̄ re tm̄. pt. n. natuā ſolū mtligi ut nō m pluāliz exīs. et hoc ideo q̄ mtlēs mtligit nāz cūiuſlz ſpēi per abſtractioēz a mā ſinglāri vñ ē in vno ſuppo⁹ ſingli uel pluāliz ēpter intellectū nature ſpecifice vñ ſeruato mtellectu nature ſpēi mtelligit pt ut in pluāliz exīs. ſ̄ ſingulare ex hoc ipo q̄ ē ſingulare ē diuiſū ab omibz aliis vñ omē nomē impoſitū ad ſignificādū aliq̄d ſinglāre ē incōicabile et re et roē nō. n. pt ut in apphensione cadē pluālitas hmōi diuidui vñ nullū nomē ſignīs aliq̄d diuiduū ē ōicabile mltis ꝑpe. ſ̄ ſolū ſm̄ ſilitudiez ſicut aliqs pt metha⁹ dicit achilles mag̃tū habz aliq̄d de ꝑpe tatibz achillis. ſ̄ fortitudiez. forme vō q̄ nō m diuidūt̄ per aliq̄d ſuppoīti ſed p ſeipas q̄ ſunt forme ſubſiſtētes. ſi mtligerēt̄ ſm̄ q̄ ſunt in ſeipis non poſſent ōicari nec re nec rōne. ſ̄ forte p ſilitudiez tm̄ ſicut dictū ē de mdiduis ſed q̄ formas ſmplices p ſe ſubſiſtētes non poſſūt mtligi ſm̄ q̄ ſunt. ſ̄ mtligūt ſm̄ eas in modū rei ſ̄ poſitarū habētiū formas in materiis ut dictū ē impoſſ ex eis noīa q̄ cōcreta ſignīca nāz in aliq̄ ſuppoīto vñ q̄tū ptinz ad roēz nomīs cadē racō ē de noīb⁹ q̄ a nobis ipomt̄ ad ſignīdū naturas rerū q̄ de noīb⁹ q̄ a nobis ipomt̄ ad ſignīd nās ſmplices ſubſiſtētes vñ cū hoc nomē deꝰ impoſitū ſit ad ſignīdū nāz dīnā ut dictū ē. natuā aut dīna mltiplicabilis nō ē ut ſup̄ oſtēſum ē

ſeq̃tur q̃ hoc nomẽ mo⁹ſcabile q̃dẽ ſit f̃m rem
f̃ o⁹ſcabile ſit f̃m opionẽ · ſicut hꝰ nomẽ ſol ect
o⁹ſcabile f̃m opionẽ ponẽtiũ mlitos ſoles · f̃m q̃
d̃ gal · ñ · hꝰ ſ̃q̃ non ſiũt dñi ſeruicebatis · gloſa ·
non ſiũt dñi natiua f̃ opione hoim · Et o⁹ſcabile
mchilo⁹ hoc nomẽ deꝰ nõ f̃m totã ſig̃roꝫ f̃ f̃m
aliq̃d eius p̃ quãdã ſilitudiẽꝫ ut dñi · dicat q̃ p̃
tranſat aliq̃d dinũ p̃ ſilitudiẽꝫ f̃m q̃ ego dixi
eſtis · Si võ ect aliq̃d nomẽ ipoſitũ ad ſignãd
deũ non excepte natiue f̃ excepte ſignãdi f̃m q̃ cõ
ſideratiũ ut hoc aliq̃d illud nomẽ ect oĩbꝫ mo
dis mo⁹ſcabile · ſicut forte ẽ nomẽ tetragramati
apud hebreos · et ẽ ſile ſi q̃s iponet nomẽ ſolu
deſignãs hꝰ modi dictũ ¶ Ad p̃mũ g̃ dd · q̃ natã
dina nõ ẽ o⁹ſcabilis m̃ſi f̃m ſilitudiẽ p̃ticipa
tꝫ ¶ Ad ꝫm dd · q̃ hꝰ nomẽ deꝰ ẽ nomẽ appllã
tiũ et nõ p̃pũ q̃ ſignificat nãz dinã ut m̃ti ẽ
liuet ipẽ deꝰ f̃m ix̃ non ſit neq̃ vlis neq̃ p̃ticula
ris · noiã n · non ſequit̃ modũ eẽndi f̃m q̃ ẽ
m rebꝫ f̃ modũ eẽndi f̃m q̃ ẽ m q̃ gmitẽ nrã
et tñ f̃m rei veritatẽ ẽ mo⁹ſcabile f̃m q̃ dam
ẽ de hoc noiẽ ſol ¶ Ad ꝫm dd · q̃ hec noiã bo⁹
et ſapiens et ſilia impoſita q̃dẽ ſunt a p̃fromb⁹
proceditibꝫ a deo in creaturãs non tamẽ ſunt ipo
ſitiua ſunt ad ſignificandũ dinã nãz · f̃ ad ſignificandũ
ipãs p̃fectes abſolute et iõ eaã f̃m rei veritatẽ
ſunt o⁹ſcabilia pluribꝫ · Sed hoc nomẽ deꝰ impoſitũ
ẽ ab opatiõe deo p̃pria et quã cõpetit tot dicit ad
ſignificandũ dinam naturã

¶ Do · ſo^m ſic p̃ceditur · vi^r q̃ hoc nomẽ deꝰ vm
uoce dicat de deo p̃ p̃ticipatiõꝫ et f̃m nãz
et f̃m opionẽ vbi · n · ẽ diuiſa ſignificatiõ nõ ẽ ot
dictio affirmatiꝫ et negatiꝫ · equoca⁹ · n · ip̃ed
õdictiõꝫ · f̃ catholicus dicens ydolũ nõ ẽ deꝰ o⁹tra
dicit pagano dicẽti ydolũ ẽ deꝰ g̃ deꝰ vtrobi
q̃ ſilꝫ vniuoce d̃ ¶ p̃ · ſicut ydolũ ẽ deꝰ f̃m
opionẽ et nõ f̃m veritatẽ ita fructũ aurnalũ
de clãtoniũ d̃ felicitatiꝫ f̃m opionẽ et nõ f̃m ve
ritatẽ · f̃ hoc nomẽ beatitudo vniᶜ d̃ de hac be
atitudine opinatiũ et de beatitudine vera · g̃ et hꝰ
nomẽ deꝰ vniᶜ d̃ de deo f̃m veritatẽ ; f̃m opi
onẽ ¶ p̃ · vniᵗ dicit quoꝫ rõ ẽ vna · f̃ catho
licus ei dicat vni ẽ deũ intelligit noiẽ deũ ẽ oi
potentẽ · et ſup omnia venerãdã · et hꝰ idẽ intelli
git gentilis ei dicat ydolũ ẽ deũ g̃ hꝰ no^n
deꝰ vniᶜ d̃ vtrobiꝫ ¶ Deo g̃ · Io q̃d ẽ mitlai
ẽ ſilitudo eius q̃d ẽ mare ut d̃ m p̃ per parmeni
ad · f̃ aial dam ẽ de auãli veõ et de auãli pluto
equore d̃ · g̃ hoc nomẽ deꝰ de deo veõ ; de do
f̃m opionem d̃ equore ¶ p̃ · nulla pt̃ ſignificare
ro q̃d non cognoſcit · f̃ gentilis non cognoſcit
veram deitatẽ · g̃ ei dicat ydolũ ẽ deꝰ nõ ſignt
vam deitatẽ · hoc aut ſignt catholicus dicẽs vni
ẽ deũ · g̃ hꝰ nomẽ deꝰ nõ d̃ vniᶜ f̃ equore de

deo f̃m opionẽ ¶ hꝰ · dd · q̃ hꝰ nomẽ deꝰ ip̃e
miſſibꝫ tribꝫ ſignificatiuis nõ cumpit̃ neq̃ vniᶜ
neq̃ equore f̃ analoᶜ · ¶ ad patz q̃ vniuocũ ẽ
oio võ eadẽ · equocatiũ oio võ diuiſa · In analoᶜ võ
võ oportet q̃ nomẽ f̃m vnã ſignificatiõꝫ acceptã
ponat̃ in diffinitiõe eiusdẽ nois f̃m alias ſignifi
catiões acceptã ſicut ens de ſba dicti ponit̃
de ſm diffinitiõe entis f̃m q̃ d̃ de accitẽ d̃ · et ſi
nũl dam de aliis ponit̃ in diffinitiõe ſam f̃m
q̃ d̃ de vrima et mediata · hinc · n · ſim q̃ ẽm
aliis q̃ vrima ẽ ſignificata ẽ mediata · ſicut accid̃
in ꝓpoito ſ̃ hoc nomẽ deꝰ f̃m q̃ pro võ deo
ſumit̃ in võe dei ponit̃ f̃m q̃ d̃ f̃m opionẽ vel
p̃ p̃ticipatiõꝫ · cui enim aliq̃ noiam deꝰ f̃m p̃ti
patiõꝫ intelligim⁹ noiẽ dei aliq̃ hmõi ſilitudiẽꝫ
veri dei · ſile cui ydolũ noiam⁹ deũ hoc noiẽ
deꝰ intelligim⁹ ſignire aliq̃ de quo hoiẽs opinãt̃
q̃ ſit deꝰ · et ſic malſ^m ẽ q̃ alia et alia ẽ ſignifi
catiõ nominis · f̃ vna illaꝫ ſignificatiõm claudit̃ i ſignifi
catibꝫ aliis · Vñ malſ^m ẽ q̃ analogice d̃

¶ Ad p̃m g̃ dd · q̃ nomẽ multiplicata nõ attẽ
dit̃ f̃m nois p̃dicatiõꝫ f̃ f̃m ſig̃roꝫ ſicut hꝰ no^n
hõ de quocũq̃ p̃dicat̃ ſiue vẽ ſiue falſe ſ̃p ·
vnomod̃ · f̃ tñ multiplicit̃ d̃ ſi p̃ hꝰ nomẽ homo
intederet ſignificare diuiſa · puta ſi vnꝰ homo
intẽdat ſignificare p̃ hꝰ nomẽ hõ id q̃d nõ ẽ homo
alius intẽderet ſignire eode noiẽ lapidẽ vel
aliq̃ aliud · Vñ patz q̃ catholicus dicẽs ydolũ
nõ ẽ deũ ẽdem dicit pagano hoc aſſereti · q̃ vtꝫ
vtit̃ hꝰ noiẽ deꝰ ad ſignãdũ verũ deũ ¶ Ti ꝫi^2
dicat pagan⁹ ydolũ ẽ deꝰ nõ vtit̃ hꝰ noiẽ f̃m
q̃ ſignificat deũ opinabiliꝫ · ſic · n · verũ diceret
tñ et catholicus intẽdim⁹ tali ſignificatiõẽ hꝰ noiẽ
vtit̃ ut tñ d̃ omnibꝫ dñi gentiũ demoniã · Et ſili^2
dd · ẽ ad ꝫm et ꝫm nã illatiões procedũt f̃m
diuiſitatẽ p̃dicatoꝝ nois et nõ f̃m diuiſa ſig̃roꝫ
¶ Ad ꝫtiũ dd · q̃ aial dictũ de auãli veõ et
pluto nõ d̃ puxe equore f̃ phs largo modo acci
pit equoca f̃m q̃ includit in ſe analogia · q̃
et ens q̃ analoᶜ d̃ · equore p̃dicãt̃ d̃ de diuiſis
p̃dicamẽtis ¶ Ad ꝫtiũ dd · q̃ ip̃a natura
dei q̃ ẽ in ſe neq̃ catholicus neq̃ pagan⁹ cognoſcit · f̃ vter
q̃ cognoſcit eã f̃m aliq̃s rotꝫ
cãlitatis · excellẽtie nel⁹ modis ut ſup̃ dixim⁹
ẽ · et f̃m hꝰ m vidẽ ſig̃roꝫ accipe pt̃ gentilis
hoc nomẽ deꝰ cũ dicit ydolũ ẽ deꝰ m q̃ accipit
ipm catholicus dicẽs ydolũ nõ ẽ deꝰ · Si võ ali
q̃s ẽt q̃ f̃m nullaꝫ rotꝫ deũ cognoſcit nec ipm
nouãret niſi ſimul p̃ſeim⁹ quoꝫ ſig̃roꝫ ignoram⁹

¶ Ad ij^m ſic p̃ceditur · De noiẽ qui eſt
videt̃ q̃ nomẽ q̃ ẽ nõ ſit magis p̃pe nomẽ
dei · hoc · n · nomẽ deꝰ ẽ nomẽ mo⁹ſcabile
ut dictũ ẽ · f̃ hoc nomẽ q̃ ẽ nõ ẽ nomẽ o⁹ſcabile
g̃ hoc nomẽ q̃ ẽ nõ ẽ nomẽ p̃pe dei ¶ p̃ · dy

omſ9 dicat 2° ca° de di·no· q' bom' noiam' ē ma/
nifestatiā oim' deū p'fessionē ſ3 h° marie deo
queat q' ſit vl' ē rem' ip'm' g° h° nomē bom' ē
marie p'pi dei et nō hoc nomē q' ē C p̄· oc
nomē dim' vid'et' i portare' laudē ad treatuās
cā deū non cognoſcat' a nobis mſi p' tātum
ſ3 hoc nomē q' ē nllā' ſ3 portat habitudiē ad
tātuās· g° hoc nomē q' ē nō ē marie p'pi no'
dei C Sed ō' ē q' d°· ḡo· iij· q' moyſi q'ret ſi dix
erit mihi q3 ē nomē ei9 q' dicā eis· et rndit
ei dn's ſic dices eis· q' ē mīſit me ad vos· g° h°
nomē q' ē· ē marie p'pi nomē dei C Rō· dd· q'
hoc nomē q' ē· tp'lia vōc' d' marie p'pi nomē
dei· P'mo q3 dē p'pt' ſiū ſigſicatū' non· n· ſigt
formā aliquā ſ3 ipm' ē· vn' ca' ē dei ſit ipa
ēntia· et hoc nlli alij' queat· ut ſup' on'ſim
ē· mal'm' ē q' m' alia noīa h° marie p'p' eno
minat dei vnūq3 p3· n· noiāt' a ſua forma
// 2° p'pt' ei9 vtilitatē vl'tatē omā· n· alia no
mia· vel ſit mīus coīa· vel ſi q'tāt' ca' eo tamē
addit aliq' ſup' ipm' ſ'm' voēz vn' q3 dam' ſ'for
māt' et det uam' ipm' /ntllēs cuit m' nō p't ipaz
dei ēntiā cognoſcē in ſtatu vie ſ'm' q' m' ſe ē
ſed p' tāl3 modū det m'mē· et ta id q3 dē de eo m/
tlligit· deficit a modo quo deus in ſe ē· et id
ō p̄to aliq' noīa ſunt m'nus detāta et magis coīa
et absoluta tāto magis p'p' dicunt' de deo a/
nobis vn' et dam· dicat· q' p'ncipali9 omnibz
q3 de deo dicunt' noibz ē q' ē· totū· n· in ſe ip'm
cōprehendens· ucluā q3 da pelag9 ſb' ē infi/
nitū et īdētātū· quolibz· n· alio noīe detā/
tur aliq3 modo ſb' ē· ſ3 hoc nomē q' ē nllūm
modū ēndi detinēt· q' ſe habz ide tā tē ad
omnia et id noiāt ipm' pelag9 ſb' ē infinitū/
// 3° vō q' ex ei9 ſignificatōe ſigt· n· ē impn/
ti et h° marie p'p' de deo d' ei9 ē nō noiat
p'teritū uel futurū· ut aug9 d' v· de trinitate
C Ad p'm g° dd· q' hoc nomē q' ē ē magis
p'pū nomē dei q' hoc nomē deus q' tū ad id a
quo nomē ip'ponit· ſ· ab ē· et q' tū ad modū
ſignificādi et 9 ſignificādi ut dām ē· Sed q' tū ad
id ad q3 ip'ponit nomē ad ſignificādū ē magis
p'pū hoc nomē deus q3 ip'ponit ad ſignificādū
nāz diuā· et adhuc magis p'pū nomē tetra/
gramaton q3 ē impoſitū ad ſignificādū ipaz
dei ſbāz mīcabilē· et ut ſic lucrat· loq3 ſingu/
larem· C Ad 2m dd· q' hoc nomē bonus ē
p'mū' nomē dei mīcābilē ē· cā nō tū ſimplici
na ē absolute p'mtlligit' cause· C Ad 3m dd·
q' nō ē nūm q' omnia noiā dīna ip'ortet tū
tudinē ad cāturas ſ3 ſufficit q' ip'onāt' ab
aliq3 bz p'fectōbz p'cedentibz q3 deo in cātuas
mt' quas p'ma ē ipſum ē· esse a quo ſimnt' h°
nomē qui ē· Q' ppōes affmate' forñt' de deo

Ad 1m ſic p'cedit' Vi' q' ppōes affma
tiue non poſſit' formari de deo· dicit· n·
dyo9 ij· ca° de di·no· q' negatiōes de deo ſunt ve'
affmatiōes vō mō patet C p̄· boēs dicit' in lib° de
tm'is q' forma ſimplex ſbiectū ē· nō p't ſ3 deus ē
marie forma ſimplex· ut ſup' on'ſū ē· g° ſb'm ē·
non p't ſ3 omē illud de quo ppō affirmatiā for/
mat' attribuit ut ſb'm· g° de deo ppō affmatiā
formari nō p't C p̄· omīs mens intellēs intelligens
rem aliter q' ē ē falſus· ſ3 deus habz ēē abſq3
omi ppōne ut ſup' p'batū ē· ca' g° omīs mens
affmatiuā mtlligat aliq' ppōne· vid'et' q3 ppō
affmatiā vā de deo formāli non p't C Sed ō' ē
q' fidei non ſb'est falſū· ſ3 ppōes q3 da affmatiōes
ſb'dūt fidei ut pote q' de9 ē trinus et vn9 et q'
ē omnipotens g° ppōnes affmatiōes p'nt' vē for
mari de deo C Rō· dd· q' ppōnes affmatiōes
poſſunt vē formari de deo· Ad cuius euidētiā ſcd'
q' m' q3libz ppōne affirmatiā vā oportz q' ponā
tur et ſb'a ſignificent idem ſ'm' rē aliquo mō et
diuſi ſ'm' voēm· et hoc patz tā in ppōibz q' ſunt
de p'dicato admitali· q' de illis q' ſunt de p'dicato
ſb'ali· ut alib' m' ē· n· q' hō et albus ſunt idem ſb'icto
et differunt rōne· alia ē· n· rō hominis et alia ē
rō albi· et ſic' ca' dicto hō ē animal' id· n· ip'm q3 ē
hō vē ē animal· In eode· n· ſuppoſito ē· et natura
ſenſibilis a q' dicit' animal' et rōnalis a q' dicit'
homo vn' p'dicātū· et ſb'm ſunt idē ſuppoſito ſ3
diuſa rōne· ſ3 in ppōibz in q3bz de p'dicat' de
ſubō hoc aliq° mō intellect' mp̄tū intellīs id q3
ponit ex parte ſbiecti trahit ad p'tē ſuppoſiti· q'
vō ponit ex parte p'dicati trahit ad naturaz for
me in ſuppoſito ex quibus ſ'm' q' dicit' q' p'dicata
tenēt formaliter et ſb'm mālit· huic vō diuſi
tati q' ē ſ'm' voēz rndet pluralitas p'dicati et
ſb'icti· p' de p'tate vō rei ſigt intellīs p' ipaz
cōponem· de9 aut in ſe conſidāt9 ē omnino vn9
et ſimplex· ſ3 tamē intellēs nr' ſ'm' diuſas con
ceptōes ipm' cognoſcit eo q' nō p't ipm' ut in
ſe ip'o ē· unde· q' ibus intlligit ipm' ſub diuſis cō
ceptōibz· cognoſcit tm' q' omnib9 ſubs conceptō
nib9 rndet vna et eade' res ſimplex· habet
g° pluralitate q' ē ſ'm' voēz ip'ſentat pluralī
tas p'dicati et ſb'icti· vnitate vō ip'ntat per
ppōnē C Ad p'm g° dd· q' ppō dicit affmatiō
nes de deo ē incompatibiles vel inequiualentes ſ'm'
aliā trāslatiōz mp̄tū nllūm nomē ppetuit ſ'm'
modū ſignificandi ut ſup' dictū ē C Ad 2m dd· q' i
rellīs nr' nō p't formas ſimplices ſb'ſiſtentes ſ'm'
q' m' ſe ipſis ſunt apphendē ſ3 apphendit eas ſ'm'
modū ppoſitionū in q3bz ē aliq3 qd ſubiect' et
aliq3 qd' inest· et ideo apphendit ſimplicem
rōne ſb'icti et attribuit ei aliq' C Ad 3m dd·
q' hec ppō intellēs intlligit vel alit' q' ē duplex

q̄ eo q̄ hoc ad ūbū aliq̄ pt̄ dēnare hō ūbū mlligit̄ q̄ pte mtellā nel q̄ pte mtlligentiꝫ · si q̄ pte mtellā ꝓpō veā ē et ēss̄ q̄liḡ mtellēs mtelligt̄ rē aliq̄ p̄ sit falsū ē · sed hō nō habz locū in ꝓpōne q̄ mtellēs nr̄ formāt̄ ꝓpōz de deo nō dicit̄ eē ꝓpositū ꝑ simplicē · si n. q̄ pte mtellēs sit ꝓpō falsa ē · aliq̄ē · n. modꝰ mtlligēdi in mtlligendo q̄ rei mouendo q̄ hāl̄f̄m ē · n. q̄ mtellēs nr̄ res mālēs mf̄ se q̄ntes mtligit̄ mālit̄ nō q̄ mtlligat eas eē mālēs ꝑ habz modū mālē in mtligendo

Et silr̄ cū mtligit̄ simplicia q̄ sunt sup̄ se mtligt̄ f̄m modū sui cōpositē nō tamē q̄ mtlligat eē ꝓpōita · et sic mtellēs nō ē falsꝰ forīs componē de deo

Qđ xm̄j · de sciencia dei rē

Deinde q̄rit̄ de sciencia dei ꝙ̄ · et ꝙ̄ de ipa cōsidāt̄ ut ꝓm̄o ꝓpriis · Et q̄ ꝓpāto q̄dam ē q̄ manet in operante · q̄dā q̄ pcedit in exteriorē effm · ꝓmo agem̄ de sciā et uolūtate uolūtate · nam mtelligē in tēlligēcia ē et uelle in uolūtate · et post modū de potēcia dei q̄ cōsidāt̄ ut ꝓm̄o ꝓpriis dīne mē effm exteriorē procedētis · q̄ uēo mtelligē q̄dā uiuē ē ꝓ · cōsidāt̄ cōz dīne sine cōsidāndi · erit de uita dīna · et q̄ sciā uēz ē erit etiā q̄ sit de ueritate et fālitate

Rursus q̄ omē cognitū in cognoscēte ē · rōnes uēz f̄m q̄ in deo sūt cognoscēte uocāt̄ eī q̄ sciā cōe sunt ad diligendā · erit q̄ sciā cōz de ydeis

¶ Circa sciam uo q̄rit̄ ſ · de ea

¶ ꝓmo utz deus sit sciā

¶ 2o utz deꝰ mtlligat seipm

¶ 3o utrū cōprehendat se

¶ 4to utz sui mtligē sit sciā ſba

¶ 5to utrū mtlligat alia a se

¶ 6to utrū habeat de se ꝓpām cognitōz

¶ 7mo utrū sciā dei ſt diuersa

¶ 8vo utrū sciā dei ſt ēt uēz

¶ 9o utz sciā dei sit eorū q̄ non sunt

¶ 10mo utrū ſt malorū

¶ 11mo utrū sit sigillū

¶ 12mo utrum sit mſmorum

¶ 13o utrū sit q̄tuplex ēt diuisiorū

¶ 14to utrū sit enūciabilis

¶ 15to utrū sciā dei sit habitꝰ abilis

¶ 16to utrū deꝰ de rebz habeat sciā speculatiuā uel ꝑticā

Qđ deus sit sciā

Ad ꝓmū sic ꝓcedit̄ · Videt̄ q̄ in deo nō sit sciā · sciā n. ē habitꝰ q̄ deo nō ꝓpent̄ cū sit medius inter ꝓm̄ et actū gō sciā nō ē in deo

¶ 2o · sciā cū sit quidā ē q̄dam cognitio cōtracta ab alio · ſ · ex cognitōe ꝓncipiorū · sī mihil cōtin̄ est in deo · gō sciā non ē in deo

¶ 3o · sciā omnibꝰ ut̄ utilis uel ꝑticularis ē ſ · in deo nō ē utile et ꝑticulare ut ex sūptis patz gō in deo nō ē sciā

¶ Sed cōtra ē q̄ apls dicit Ro · xi · o altitudo diuitiarū sapiē et sciē dei

¶ Rsp̄o dd · q̄ in deo ꝓfectissime ē sciā

Ad cuius euidentiā q̄dam cōsideranda ē q̄ cognoscētia a non cognoscētibz in hoc distinguit̄ q̄ illa cognoscētibz nichil habz nisi formā tm · ſ · cognoscens natū ē habere formā etiā rei alterius · na

spēs cognitā in cognoscēte uocāt̄ ꝑfectio cognoscētis · Vnū n. ens cognitū et immaterialiter natū aut̄ ē cognoscētibz habz maiorē ampl̄itudinē et extensionē ꝑ q̄ dicit̄ phūs in 2o de aiā q̄ aiā ē quodāmodo omnia · Cognitio aut̄ forme fit ꝑ māz unde et supra dictum ē q̄ forme f̄m q̄ sunt magis in mālēs f̄m hoc magis accedit ad q̄dām immaterialitatē ꝑ patz ergo q̄ immālitus aliq̄ rei ē cā q̄ ſt cognoscitiua · et f̄m modū immālitatis ē modꝰ cognitionis unde in 2o de aiā dicit̄ q̄ plāte nō cognoscunt ꝓpter suā mālitatē · sensꝰ aut̄ cognoscitiuus ē q̄ receptiuus ē spēs sine mā · et intellēctus adhuc magis cognoscitiuus ē q̄ē magis sepatꝰ a mā et immixtꝰ ut dicit̄ in 2o de aiā unde cū deꝰ sit maxime immālitus ut ex sūptis patz sequit̄ q̄ ꝑ sit maxime cognitus

¶ Ad ꝓm̄ gō dd · q̄ ꝓpōnes procedēs a deo mēsuras alterius nō sunt in deo ut sup̄ dictū ē · oportz q̄ quicq̄d aliud nomē sūptū a q̄liq̄ ꝓfectiōe creatūre deo attribuat̄ secludat̄ ab eius significato omē illud q̄d ptinz ad ipfectionem modi q̄ appetit̄ creatūre unde sciā in deo nō ē q̄litas uel habitꝰ ſ · sbā et actꝰ purꝰ

¶ Ad 2m dd · q̄ eaq̄ sunt diuisim et multipliciter in creatūris deo sunt simplr̄ et unite ut sup̄ dictū ē · hō aut̄ f̄m diuisa cognita habz diuisas cognitiones · nā f̄m q̄ cognoscit ꝑma principia habē intelligentiā sciaz aut̄ f̄m q̄ cognoscit ꝯclōnes · sapiaz f̄m q̄ cognoscit altissimaz · consiliū uel prudentiā f̄m q̄ cognoscit agibilia · ſ · hec omīa deꝰ una simplici cognitōe cognoscit ut inf̄ patebit unī simplici dei cognitō omibz istis nōiboꝰ notatur pt · ita tm q̄ ab unoquoq; eorū f̄m q̄ dīna ꝑfectiōz uemt secludat̄ q̄ q̄ ipfectiones et rōnem creatē q̄d̄ ē ꝓfectiones · et f̄m hoc dicit̄ Iob · xij · apud ipm̄ ē sapia et fortitudo · ipe habz consiliū et intelligentiā

¶ Ad 3m dd · q̄ sciā ē f̄m modū cognoscētis · sciā · n. ē in cognoscēte f̄m modū scientis et ideo ei modꝰ dīn̄ eē sit altior q̄ modꝰ quo cātie sūt · sciā dīna nō habz modū scie creatē ut ſ · utilis uel ꝑticularis uel habitꝰ uel ꝓpōna uel f̄m aliq̄ talē modū dispōita

Ad 2m sic ꝓcedit̄ ¶ deꝰ intelligit se

Videt̄ q̄ deꝰ non mtlligat se · dr̄ n. in libro de causis q̄ omne scibile q̄ sit ſt eē ciā suā sūt ea redire ad opleta ſ deꝰ nō erit ex sua cōscia nec aliq̄s mō mouet̄ et sic nō opet̄ sibi redire ad cōsciā suā gō non mtligit se

¶ 2o · mtligere ē q̄dā pati et mouei ut dr̄ in 3o de aiā sciā cōsciā ē assilatio ad rē scitā · et scitū cōsciō ꝓfectis · ſ · mihil mouet̄ nel patit̄ nel ꝓficit a seipō neq; silitudo sibi ē ut hylarius dicit gō deꝰ non ē sciens seipm

¶ 3o · papie deo sileō simꝰ f̄m mtllam q̄ f̄m mētē simꝰ ad ymaginē dei ut aliq̄s dicat ſ · mtllēs mē non mtligit se nisi sicut alia ut dr̄ 3o de aiā gō deus

nec intelligit se nisi forte intelligendo aliā
Ad otra dicendū q dr̄ p̄a ad thor. ij. nemo scit q̄ sunt dei nisi
spūs dei Ro dd. q deo sepe p̄ sepm cognoscit
Ad cuius euidentiā sciendū est q luc. in opatoribus que
trāseunt in exteriorē effectū obiecti opatis q̄dāmodo
fiat ut tm̄ in eo sit aliq̄ extra opantē tm̄ in opa
toribus q̄ sunt opātes et sm̄ q̄ em̄ sic est opatio
in actu vñ dr̄ in libro de aiā q sensibile in actu
est sensus in actu et intelligibile in actu est intellectus in
actu. et hoc. n. aliq̄ in actu sentit nisi vel intelligit
q̄ intellectus informat̄ p̄ speciem intelligibilem vel sensibilis
et sm̄ hoc tm̄ sensus vel intellectus est aliud a sensibili vel
intelligibili q̄ virtute in potentia. Cuius deus nichil
in potentialitate habet sed sit purus actus oportet q̄ in eo
intellectus et intellectum sint idem omnibus modis ita
scilicet ut neq̄ careat specie intelligibili sicut intellectus nr̄i
intellectus in potentia neq̄ species intelligibilis sit ad
a sua intellectio dicimus sicut actus intellectus nr̄i
nalis est actus intelligentis sed ipsa species intelligibilis est ipse
intellectus divinus et sic semper p̄ semper intelligit
Ad p̄m igr̄ dd. q reducere ad centum suam multitudinem
et p̄ resistere in sepa forma. n. magnitudo fiat magis
dando ei esse quod deficit sicut sepiam effundit. magnitudo
vō ipsa in se habz esse in sepiam redit. Virtutes igr̄
cognoscunt q̄ non sunt subsistentes sed actus aliquorum
organorum non cognoscunt sepas sicut patz in singulis sibz. sed virtutes cognoscunt per se subsistentes
tes cognoscunt sepas. et p̄r hoc dicit in libro de
causis et scientia centum suam redit ad centum suam
per se aut subsistit manere quia est deo vel sm̄ hunc
modū loquendi ipse est magis rediens ad esse
suum ut cognoscens sepm Ad 2m dd. q
monet et patitur nunc simul sm̄ q intelligere
dicit esse quoddam moueri et pati ut dr̄ in 3o de aiā
non enim intelligere est motus q̄dā actus imperfecti q̄ est ab
alio in aliud. sed actus perfecti et non impedit agere
sibi ens et intellectus si perficiat ab intelligibili
vel assimilat̄ et hoc contingit intellectui q̄ quia
est in potentia q̄ per hoc quod est in potentia differt ab
intelligibili et assimilat̄ ei per speciem intelligibilem
q̄ est similitudo rei intellecte et perficit̄ per ipsam sicut
potentia per actum. sed intellectus divinus quia
nullo modo est in potentia nondum perficit̄ per intelligere neq̄ assimilat̄
ei. sed ipse est sua perfectio et suum intelligere Ad 3m dd.
q esse nale non est nisi esse in potentia. sed sm̄ q est in potentia
et reductam in actum per formam intellectus aut
in re possibilis se habz in ordine intelligibilium
sicut materia prima in ordine entium naturalium eo q̄ est
ad intelligibilia sicut materia prima ad naturalia vñ
intellectus in re possibilis non potest habere intelligere
opatem nisi magnitudo perficit̄ per speciem intelligibilem
alio et sic intelligit sepm per speciem intelligibilem
sicut et alia. Sed sm̄ est in eo q̄ ex eo q̄ cognoscit intellectum intelligit ipsum suum intelligere et per actum

cognoscit potentiam intellectum. deus autem est
actus purus tam in ordine existentium q̄m in ordine intelligibilium et sic per sepm sepm intelligit Quod
Hoc sm̄ sic procedit. vi. videtur ipse
q deus non comprehendat sepm dicit. n.
augustinus in libro lxxxiij. q. qd comprehendit se finitum
est sibi sed deus omnibus modis infinitus quo non
comprehendit se Si dicat q deus est infinitus no
bis sed sibi finitus Contra verum est unicuique per se
quod est apud deum est per se apud nos sicut deus sibi
ipsi est infinitus nobis autem infinitus vel deus
est finitum quodammodo infinitum. quod est otra dictum non
quo deus comprehendit sepm Sed dicit q augustinus
ibidem dicit omne quod intelligit se comprehendit
se Ro dd. q deus perfecte comprehendit sepm
quod sic patz tuit enim dr̄ aliquid comprehendi quando pueni
tur ad finem cognoscibilium ipsius et hoc est quia res cog
noscuntur ita perfecte sicut cognoscibilis est sicut
possibile demonstrabilis comprehenditur quando scitur per de
monstrationem non aut quando cognoscitur per aliquid inferius
probabile aut sm̄ est aut q deus ita perfecte cog
noscit sepm sicut perfecte cognoscibilis est. est
enim unicuique per cognoscibile sm̄ modum suum actus
non. n. cognoscitur aliquid sm̄ q est in potentia sed
sm̄ q est actu ut dicit̄ in. ix. methaphisice Cum autem
esse unius dei in cognoscendo quia est actualitas
cuiusdam existendo quia per hoc quod actu est ab
omni materia et potentialitate segregatus deus cognos
citur esse ut unus vel magis est quod sm̄ est in eo
cognoscitur quodammodo cognoscibilis est et per hoc esse
ipsum perfecte comprehendit Ad primum igr̄ dd.
q comprehendere simpliciter accipitur secundum hoc et includens alium et sic oportet q omne com
prehensum sit finitum sicut omne inclusum no
scitur apprehendi deus dicit̄ a sepo ut intellectus
suus sit aliquid ipse et capiat ipsum et includat sed
hoc quod loquitur negatorie sicut exponendo sicut
enim deus dicit̄ esse sepo quia nullo exteriori quod intel
ligi dr̄ comprehendi a sepo quia nichil est quod lateat
sepm. dicit. n. augustinus in libro de videndo deum quod
totum comprehendit̄ videndo et tm̄ videt quod nichil
latet videntem Ad 2m dd. q tunc deus finitus
est ibi intelligendum est sm̄ quod similitudines
quas sic se habz in no excedendo intellectum suum sicut
se habz aliquid finitum in no excedendo intellectum fi
nitum. non aut sic deus finitus sibi quia ipse intelligat
se est finitus Quia intelligere dei sit eius substantia
Hoc sic procedit. vi. quod ipsum intelligere dei
non sit eius substantia intelligere. n. est quod actus
actus aut significat aliquid procedens ab opante
quod ipsum intelligere dei non est eius substantia Quod ali
intelligit se intelligere hoc non est intelligere aliquid
magnum vel principale intellectum sed intelligere quod
secundum et accessorium. si quod deus sit ipsum intelligere

et sic nō erit aliq̄d magnū mtelligē deū. ℂ Ꝑ̄ō
omē mtelligē ē aliq̄d mtlligē. ois g̈ deꝰ mtlligit
se sup̄ē met nō ad q̄ sui mtlligē mtlligit sem
telligē se ꝫ m mfinitū g̈ mtlligē dei nō ē ei⁹ ſbā
ℂ Sed ō ē q̄ dicit aug⁹ in libro viij. de trin. deo
hoc ē esse q̄ sapere m ee. hoc aut ē sapiēē ee q̄d
mtelligē. g̈ deo hoc ē ee q̄d mtelligē ſ ee dei ei⁹
ſbā ut sup̄ dcm ē. g̈ mtlligē dei ē ei⁹ ſbā. ℂ Ad 2m dd.
q̄ nāt ē dicē q̄ mtelligē dei sit ei⁹ ſbā. nā si
mtelligē dei sit aliud q̄ ei⁹ ſbā. apparet ut phs
dicit in xi. metha. q̄ aliq̄ aliud ee et actꝰ et pfectō
dine ſbē ad q̄d se habet dīna ſbā sicut pō ad
actū. q̄d ē ois nō mpoſle. nā mtlligē ē actꝰ et p
fectio mtlligentis. hoc aut q̄liter sit consideand
ē. sicut. n. sup̄ dcm ē mtlligē nō ē actio pcedēs
ad aliq̄d extraneū ſ manēs in opante sicut actꝰ
et pfectio ei⁹ put ee ē pfectio exterius. sicut. n.
ee consequit̄ formā. ita mtlligē consequit̄ spēz mtel
ligibilē. in deo aut non ē forma q̄ sit aliud q̄ sua
ee ut sup̄ ostēsū ē. vnde ei ipā sua ſbā ecclā sit
eccā spēs mtelligibilis ut dcm ē ex necessitate sequit̄
q̄ ipm ei⁹ mtelligē sit ei⁹ ecclā et ei⁹ ee. Et
sic patz ex omibz p̄missis q̄ in deo mtellectꝰ z
id q̄d mtelligit̄ et spēs mtelligibilis et ipm mtel
ligē sunt vnū oīo vnū et. vnde vnū patz q̄ mḡ q̄ deꝰ
dr mtellectꝰ nullā multiplicitatē ponit̄ in ei⁹ ſbā.
ℂ Ad 1m g̈ dd. q̄ mtelligē nō ē opatō exiens
ab ipo opante ſ manēs in ipo. ℂ Ad 2m dd. q̄
ei mtelligit̄ dr mtelligē q̄d non ē ſbsistens nō
mtlligit̄ aliq̄d magnū sicut ei mtligim⁹ dr m
telligē nr̄m. et iō nō ē sile de ipō mtelligē dei
no q̄d ē ſbsistens. Et p hoc patz rō sto ad 3m. nā
mtlligē dīni q̄d m sepō ſbsistens ē ſ ē sui ipi⁹
et nō aliq̄ alterius. sic oporteat p prędcm fieri.

Ad 4tum sic procedit̄ ℂ deꝰ cognoſcit̄ alia a se

Videt̄ q̄ deꝰ non cognoſcat alia a se. Quę
cūq̄. n. sunt alia a deo sunt extra ipm. ſ aug⁹ dr
in libro lxxxiij. q. q̄ nec q̄q̄ deꝰ extra se mutet̄
g̈ non cognoſcit alia a se. ℂ Ꝑ̄ō. mtllam ē p
fectio mtlligentis. si g̈ deꝰ mtlligat alia a
se aliq̄ aliud erit pfectio dei et nobilior ipō
q̄d ē impoſle. ℂ Ꝑ̄ō. ipm mtlligē spēz habet
ab mtlligibli sicut omīa alia q̄cūq̄ a suo obō
vnī et ipm mtlligē tāto ē nobilior q̄nto ē nobi
lior ipm q̄d mtlligit̄. ſ deꝰ ē ipm sum mtlligē
ut ex dictis patz. sic g̈ mtlligit deꝰ mtelligit aliq̄d a
a se ipē deꝰ spēcificat̄ p aliq̄ aliud a se q̄d ē
impoſle non g̈ mtlligit alia a se. ℂ Sed ō ē
q̄ dicit̄ heb. i. omīa nuda et aperta sunt oculis
ei⁹. ℂ Ꝑ̄ō dd. q̄ nāt ē deū cognoſcē alia a se
in ſ in ē. n. q̄ pfiē sepm mtlligit aliq̄ ſ
sua ee non erit pfectiō eī sua ee sit sua mtlli
gē. Si. n. aliq̄ pfiē cognoſcit̄ nāt ē q̄ vel ei⁹
pfectē cognoſcit̄ vel tūs aut aliq̄ rei pfiē cog
noſcit̄ nō pt ms̄ cognoſcit̄ ea ad q̄ vel se extēd
vī ni vel ei⁹ dīna se extendit ad aliq̄ eo q̄ ipē est
p̄ma ca effectiua entiū ut ex sup̄dctis patz nāt
ē q̄ deꝰ alia a se cognoſcat. et hoc ea ē modō
fit si ad mligat̄ q̄ ipm sit causē agentis p̄me. ſ.
dei ē ei⁹ mtelligē et q̄ omīa sint in eo ſm mtel
ligibilē modū. nā omē q̄d ē in alio ē in eo ſm
modū ei⁹ in quo ē. ℂ Ad 1m dd. aut q̄ aliq̄ alia a se
cognoſcat̄ considerandū ē q̄ dupliciter aliq̄ cogn
noſcit̄ vno modo in se. alio modo in alio. in se
q̄dē cognoſcit̄ aliq̄ qn̄ cognoſcit̄ ad ppā spēm
adequatā ipi cognoſcibili sicut oculꝰ videt hoiez
p spēm hominis. in alio videt̄ id q̄d videt̄ p spēz
continētis sicut oculꝰ videt in toto p spēm to
tius. vel oculꝰ homo videt̄ in speculo p spēm spe
culi. vel quodāz alio modo dicit̄ aliq̄ in alio vi
dēi. Sic igit̄ dd. ē q̄ deꝰ se ipm videt in se ipō
q̄ se ipm videt p ee ecclā suā. alia aut a se no
videt in se ipis ſ in se ipō in q̄tū ee ecclā sua
gñtiz filiū tudiez alioquī ab ipō. ℂ Ad 1m g̈ dd.
q̄ ubi aug⁹ dicit̄ q̄ deꝰ mtlligit extra se in
tuet̄ non ē sic mtlligendū q̄si mtlligat sit q̄ extra
se mtueat̄ ſ q̄ id q̄d ē extra se ipm nō mtuet̄
nisi in se ipō ut dcm ē. ℂ Ad 2m dd. q̄ mtllam
ē pfectio mtlligentis nō ſm sua ſbā ſ ſm sua
spēm ſm q̄ ē in mtllai ut forma et pfectio ei⁹
lapis. n. nō ē in aīa ſ spēs ei⁹ ut dr 2º de aīa
ea vō q̄ sit alia a deo mtlligit̄ a deo in q̄tū
ee ecclā dei gñtiz spēs eorū ut dcm ē. vnde nō se
q̄tur q̄ aliq̄d aliud sit pfectio dīne mtellectꝰ
q̄ ipa ecclā dei. ℂ Ad 3m dd. q̄ ipm mtel
ligē non spēcificat̄ p id q̄d in alio mtlligit̄
ſ p pncipale mtellm in quo alia mtelligunt̄.
In tm. n. ipm mtlligē spēcificat̄ p sua obiect
tā in q̄tū forma mtlligibilis ē pncipium mtel
lectualis operatiōis. nam oīs operatiō spēcifi
cat̄ p formā q̄ ē pncipium operatiōis sicut calefac
tio p caloꝛē vnde per illā formā intelligibilē spē
cificat̄ intellectualis operatiō q̄ facit intellectū
in actu et hoc ē spēs pncipalis intellecti q̄ in
deo nichil ē aliud q̄ ecclā sua in q̄ omīa re
rū spēs oprehenduntur. vnde nō opz q̄ ipm mtel
ligē dīni vel potius ipē deꝰ spēcificet̄ p aliud
q̄ p ecclā dīna. ℂ Ad deꝰ cognoſcit̄ a ꝑ̄a cognitōe

Ad 6tum sic procedit̄ videt̄ q̄ deꝰ nō cog
noſcat alia a se ꝑ̄a cognitōe. Sic. n.
cognoſcit alia a se ut dcm ē ſm q̄ alia a se in
eo sunt. ſ alia ab ipō in eo sunt sicut in pma
ca et vli. g̈ et alia cognoſcit̄ a deo sicut in
ca pma et vli. hoc aut ē cognoſcē in vli et
non ſm ꝑ̄a cognitōz. g̈ deꝰ cognoſcit alia
a se in vli et non ſm ꝑ̄a cognitōz. ℂ Ꝑ̄ō. q̄
tūl distat ecclā ca ab ecclā dīna tāto
distat ecclā dīna ab ecclā ca. sed p

cẽciã ꝟ aĩe non pt̃ cognosci cẽciã dĩna aut
sup̃ dam̃ ẽ gr̃a nec p̃ cẽciã dĩnã pt̃ cognosci cẽ
ciã cãtiẽ · et sic ai dei mihil cognoscit msi p̃ cẽ
ciã sua · scd̃m q̃ non cognoscat cãtitatẽ ꝑm̃ ei⁹ es
sentiã ut cognoscat de ea qd̃ ẽ qd̃ ẽ ꝑ̃ cogni
cõz de re habẽ ¶ Ꝓ · ꝑ̃ cognicõ non habet̃
de re msi p̃ ꝑ̃ am rõnẽ ei⁹ ꝙ deꝰ cognoscat oĩa
p̃ cẽciã suã gr̃a nõ vi q̃ vnũ ꝙ̃ ꝑ̃ ꝑ̃ roẽz ogn
noscat Idem · n · nõ pt̃ cẽ rõ mltorũ et diuersorũ
non gr̃a habz ꝑ̃ cognicõz deꝰ de rebz ¶ Sed ot̃
habẽ ꝑ̃ am cognicõz de rebꝰ ẽ cognoscẽ res nõ
solũ in coi ꝙ̃ ꝑm̃ q̃ sunt abũnde distincte · sic aut deꝰ
cognoscit res vñ d̃ · 1 · heb · xiiij · q̃ ptingit usq̃ ad
diuisionẽ aĩe et spũs · cõpagũ q̃ et medullarũ
et discretoz mtorũ et cogitatoz mũ modis · et non
ẽ villa cãtia inuisibilis in conspectu ei⁹ ¶ Ex⁹ dd̃ ·
q̃ cãta hoc q̃d̃ errauerũt dicẽtes q̃ deꝰ alia a se
non cognoscit msi in coi · s · mãtiã sunt entia · sicut
· n · igne si cognosceꝝ seipm̃ ut ẽ pn̄m calorꝭ · cog
noscẽt nãz caloris et oĩa alia mãtiã sẽ alioa
lta deꝰ mãtiã cognoscit se ut pn̄m̃ cẽndi cognoscẽt
nãz entitatis et oĩa alia mãtiã sunt entia · ꝙ hoc
non pt̃ cẽ · ꝙ̃ ia mtelligẽ aliq̃ in coi et nõ in speciali
ẽ impfẽ aliq̃ cognoscẽ vñ mtellectꝰ nẽ diu de
põ · m actũ reductꝰ p̃mũ ot̃ mngit ad ognicõz vlẽz
et confusã de rebz q̃ ad ꝑ̃ am rem cognicõz sicut
de ip̃fecto ad perfectũ procedens ut pz̃ p̃ phisi⁹
¶ Si gr̃a cognicõ dei de rebz aliis a se cẽt mltũ
et nõ in speciali · secret̃ q̃ eis mtelligẽ nõ cẽt oĩbz
modis pfectũ et p̃ oĩa eis cẽ qd̃ ẽ ot̃ supius
ostensa ¶ oportz igit̃ dicẽ q̃ alia a se cognoscat ꝑ̃ a
cognicõe non solũ ꝑm̃ q̃ gr̃atã in rõne entis sed
ꝑm̃ q̃ vnũ ab alio distinguit̃ ¶ Et ad eius euidẽ
tiã ꝙ sciendũ ẽ q̃ q̃dã nolentes ondẽ q̃ deꝰ cog
noscit mltia vtiẽt̃ q̃busdã exemplis ut puta q̃
si centrũ cognosceꝝ sepm̃ cognoscẽt oĩa lineas
progredientes a centro · vel si lux cognoscẽt
seipam̃ cognosceꝝ oĩa colores ¶ Sed hec ex̃ pla
lucet q̃ tũ ad aliq̃ silia · sm̃t · s · q̃ tũ ad vlẽz cãli
tatẽ tamẽ deficiunt q̃ tũ ad hoc q̃ mltitudo ẽ
diuisitas non causant̃ ab illo vltimo principio q̃ tũ
ad id q̃d̃ ẽ pn̄m̃ distinctoꝝ · ꝙ solũ q̃ tũ ad id in
quo gr̃antur · non · n · diuisitas colorũ cãtatur ex lu
ce solũ sed ex diuisa dispone dyaphani recipientis
Et silr̃ diuisitas lineaz et ex diuiso situ · et mẽ
q̃ hmõi diuisitas et mltitudo nõ pt̃ cognosci
in suo pn̄o ꝑm̃ ꝑ̃ cognicõz · ꝙ solũ in coi ¶ Sed i
deo non sic ẽ · sup̃ · n · onsũ ẽ q̃ q̃ ꝑ̃ ꝑfectoꝝ ẽ t
q̃libz cãtia totaliter perisset et contin̄et̃ in deo
ꝑm̃ modũ excellentẽ nõ solũ id in quo cãtie
consistit · s · ipm̃ cẽ · ꝙ · et̃ ea p̃ q̃ cãtie abũnde dis
tinguit̃ · ~~et sic etiam se omes pfectiones ot̃ineat~~
sicut vie mtligẽ et hꝫ · q̃busdã vie cia a nõ vi
entibz et mtelligencia a nõ mtligẽtibz distin
guit̃ · et omis forma p̃ qua res m ꝑ̃ a spẽ cõ
stituit̃ p̃fectio q̃dã ẽ et sic oĩa p̃fectiõ sunt non
solũ q̃ tũ ad id q̃d̃ roẽ ẽ omibz ꝙ̃ et̃ia q̃ tũ ad
ea ꝑm̃ q̃ res distinguunt̃ · et sic ai in se omes per
fectiones ot̃ineat q̃ pat̃ dei cẽciaa ad omes cẽ
ciaas rerũ non sicut roẽ ad ꝑ̃ a sicut vnitas ad
nũos · nel centrũ ad lineas · ꝙ sicut actꝰ p̃fectꝰ
ad impfectos ut si dicerẽ homo ad aial̃ · nel se
nariꝰ q̃ ẽ nũs p̃fectꝰ ad nũos ip̃fectos sub ipo
contentos · q̃ ai⁹ ẽ aut q̃ p̃ actũ p̃fm̃ cognos
ci pntactꝰ impfecti non solũ in coi ꝙ̃ et̃ia ꝑ̃ a
cognicõe · sicut q̃ cognoscit hoiẽ cognoscit al̃
aial̃ ꝑ̃ a cognicõe · et q̃ cognoscit senariũ cog
noscit ternariũ ꝑ̃ a cognicõe ¶ Sic igit̃ ai cẽ
cia deꝰ habz in se q̃ q̃ ꝑfõms habz cẽciaa oĩ
alq̃ rei alterius et adhuc ampliꝰ deꝰ in seipo
pt̃ oĩa ꝑ̃ a cognicõe cognoscẽ · ꝑ̃ a · n · nata
vnitatis p̃sistit ꝑm̃ q̃ p̃ aliq̃ modũ diuisionẽ
pticipat · nõ aut deꝰ pfecte seipm̃
cognosceꝝ msi cognoscat quodcũq̃ pticipabil̃
ẽ ab aliis sua pfectio · nec etiã ipam naturã
cẽndi pfecte staret msi cognosceꝝ oĩa modos es
sendi vñ mai⁹ ẽ q̃ deꝰ cognoscit oĩa res
ꝑ̃ a roẽ ꝑm̃ q̃ ab aliis distinguunt̃ ¶ Ad p̃m̃ q̃ ·
dd̃ · q̃ sic cognoscẽ aliq̃ sicut in cognoscẽte ẽ
pt̃ intelligi dupliciter vno mõ ꝑm̃ q̃ ad ibũ sic i
portat modũ cognicionis ex pte rei cognite et sic
fal̃ ẽ · non · n · semp cognoscens cognoscit rem
ꝑm̃ id cẽ qd̃ habz in cognoscẽte · ot̃ aliꝰ cẽ non
cognoscit lapidẽ ꝑm̃ cẽ qd̃ habz in oculo · ꝙ per
lapidis spẽz q̃ habz in se cognoscit lapidẽ ꝑm̃
cẽ qd̃ habz extra odm̃ · Et si aliqs cognoscẽs
cognoscat cognitũ ꝑm̃ cẽ qd̃ habz in cognoscẽ
te · mihilo⁹ cognoscit ipm̃ ꝑm̃ cẽ qd̃ habz ext̃
cognoscẽtem · sicut mtligẽs cognoscit lapidem
ꝑm̃ cẽ mtligẽ qd̃ habz in intellectu in q̃ntũ cognos
cit se mtelligẽ · ꝙ mihilo⁹ cognoscit lapidẽ in
q̃ntũ a natura ¶ Si vo mtligat̃ ꝑm̃ q̃ p̃ adibũ sit
portat modũ ex pte cognoscẽtis · vñ ẽ q̃ sit
solũ cognoscens cognoscit cognitũ ꝑm̃ q̃ ẽ in
cognoscẽte ex q̃ p̃to p̃fectiꝰ ẽ modꝰ cognicionis ¶ Sic ig̃
dd̃m ẽ q̃ deꝰ nõ solũ cognoscit res cẽ in seipo
ꝙ p̃ id̃ q̃ in eis res cognoscit eas in q̃ntũ a natu
et tãto pfectiꝰ q̃ to vnusq̃q ẽ pfectiꝰ in seipo
¶ Ad 2m̃ dd̃ · q̃ cẽnus̃ cãtare q̃ pat̃ ad cẽciaa
dei ut acto impfecto ad pfectũ rõ cẽ cãtie nõ
sufficiẽt̃ dicat̃ in cẽcie dine cognitoz ꝙ ·
¶ Ad 3m̃ dd̃ · q̃ id nõ pt̃ accipi ut rõ diuisorũ
p̃ modũ adeq̃tõms ꝙ · sed dina cẽcia ẽ aliq̃ ex
cedens oĩs cãtias vñ pt̃ accipi ut ꝑ̃ a rõ vni
uersi ꝑm̃ q̃ diuisimode ẽ pticipabilis nel ymita
bilis a diuisis cãtis

Ad · 4m̃ sic q̃ cẽ | videt̃ q̃ sua dei sit distinctiua · sua · n ·

dei nō ē ſcīm ſcīam m habitu ſ ſcīm mtelligē m
actu ſ ſcīm plm ꝛc thopic ſcīam m hitu ⁊ tngit
ml'ta ſiml' ſ mtelligē m actu vnū tm ⁊ aīg⁹ deꝰ
ml'ta cognoſcat ꝙ ſe et alia ut onſii ē videt ꝙ
nō ſiml' omnā mtelligat ſi de vno m aliud diſcur
rat ¶ Ꝑ cognoſcē eſſe im ꝙ tam ē ſuē diſcurre
tiū ſ deꝰ cognoſcat alia ꝙ ſcīpm ſicut eſſiū per
tam gⁱ cognitō ſua ē diſcurſiua ¶ Ꝑ pfectiō
ſcīt deꝰ vnāq; ꝙ tatuā q; nos ſcīam⁹ ſ nos m
cauſis tātis cognoſcam⁹ earū effectoꝝ ſic de tau
ſis ad tātā diſcurrim⁹ gⁱ vi' ſili' ee in deo ¶ Sed
gtra ē q augꝰ dr̄ m ꝛ de tm q deꝰ nō ptīculati
uel ſigillatim omnā videt uel ut alti⁹ ãre aſpec
tu hinc illuc et inde huc ſ oiā ſiml' videt
¶ Rñ dō q m dīna ſcīa nulla ē diſcurſiō q; ſic
patz In ſcīa n mrā duplex ē diſcurſiō vn⁹ per
ſucceſſionē tm ſicut ai poſſiū mtelligim⁹ aliq;
mactu q; itim⁹ nos ad mtligēdū aliud Alia
diſcurſiō ē ſm̄ cālitatē ſicut ai pn̄cipia venim⁹
in cognitōz q dōnū // Ꝑ m⁹ aut diſcurſiō in deo
ee non pt ml'ta n ſ ſucceſſione mtligim⁹ ſi
vnū q; eoꝝ m ſcīpo conſidēt oiā ſiml' mtli
gim⁹ ſi in aliq⁹ vno eā mtligim⁹ puta ſi ptes
mtligim⁹ m toto uel ſi diuſas res videam⁹
m ſpeculo Deq; aut omnā videt m vno q; ē ipē
ut habitū ē vnū ſiml' et nō ſucceſſiue oiā videt
Vlt' ecīa ꝛ diſcurſiō deo cōpetē nō pt Ꝑmo
q; dē ꝙ ꝛ diſcurſiō ꝓ ſi ꝓponīt Ꝑm⁹ q; p̄cedētis
n a pn̄cipijs ad q; cōes nō ſiml' vtūq; conſi
derāt Dem ꝙ diſcurſiō talis ē p̄cedētis de
noto ad ignotū vn̄ manifeſtū ē q; q̄n cognoſcat²
Ꝑm⁹ ad hūc ignoratur ſ deꝰ et ſic ignoratū
2m⁹ non cognoſcit m Ꝑmo ſ ex Ꝑmo ⁊ m⁹ vō diſ
curſiūs ē q̄n ſcīm videt m Ꝑmo reſolutis effibz
in cauſas et tūc ceſſat diſcurſiō vn̄ ai deꝰ effis
ſuos m ſcīpō videat ſicut in cauſa ei⁹ q; gnitō
nō ē diſcurſiua ¶ Ad Ꝑm⁹ gⁱ dō q licet ſit
vnū tm̄ mtelligē m ſcīpō tm̄ ⁊ tngit ml'ta mtel
ligē m vno ut dm̄ ē ¶ Ad 2m⁹ dō q deꝰ nō cog
noſcat ꝙ tātū q; ſi ꝓ⁹ cognitā effectū cognōt
ſed eos cognoſcit m cā vn̄ ei⁹ cognitō ē ſme
diſcurſiū ut dm̄ ē ¶ Ad 3m⁹ dō q effectꝰ cāti
tātez videt q; dē deus in Ꝑmis cauſis ml'to melio
ꝙ nos nō tm̄ ita q; cognitō effectuū cauſet² in
ipō ex cognitōe cauſarū cātarū ſicut in nobis
vn̄ ei⁹ ſcīa nō ē diſcurſiua Qz ſcīa dei ſit cā rez
Ad 8m⁹ ſic proceditꝰ videt² q; ſcīa dei non
ſit cā rerū dicit n origen ſup ep lam
ad rō non ꝓt ēa aliq; eē nīſi q; id ſcīt deꝰ futuz
ſ ꝙ futurū ē ideo ſcīt² a deo an q; fiat ¶ Ꝑ pō
tū cā pōnt effectꝰ ſ ſcīa dei ē ē tna ſi gⁱ ſcīa
dei ē cā rerū cātarū videt² q; cātū ē ſit ab et
no ¶ Ꝑ ſcībile ꝓ⁹ ē ſcīa et meſura ei⁹ ut d²
mx metha ꝛc ſ ꝛc q; ē poſtei⁹ et meſuratum

non ꝓt ee cā gⁱ ſcīa dei nō ē cauſa rei ¶ Sed
ō ē q augꝰ dicit in v de tm vnūſas cauſis
et corpalēs et ſpūales nō ꝙ ſint ideo nouit deꝰ
ſed ideo ſint ꝙ nouit ¶ Ad⁹ dō q ſcīa dei ē cā
rerū Sic n ſcīa dei ſe habz ad oīa res cātas
ſicut ſcīa artifex ad artificiata ſcīa aut artifi
cis ē cā artificiatoꝝ eo q artifex opat per
ſuū mtellm vn̄ oportz q; form mtellēs ſit pn̄m
opatīuū ſicut aliqs ē pn̄m ale factiūs Sed
conſidādum ē q; forma naturalis mānēs in
mouēs m eo aut dat ee nō noīat pn̄m actiūs
ſed ſm̄ q; habz mclinatōz ad effm̄ et ſili' for
mā intelligibilis nō noīat pn̄m actiūs ſm̄ q; ē nī
mā intelligente niſi aduūgat ei mclinatō ad
effectū q; ē ꝙ voluntatē ai n forma intelligi⁹
ad oppoſita ſe habeat ai ſit ea de ſcīa oppoſitoꝝ
nō producēt de cātis effm̄ niſi deterāt² ad
vnū ꝙ appetitus uteⁿ mx metha ꝛc ai ſcīa
ē aut q deꝰ ꝙ ſuū mtellm cauſat res ai ſuū
ee ſit ſuū mtelligē vn̄ mānē ē q; ſua ſcīa ſit ei
rerū ſm̄ q; habz voluntatē oīūcta vn̄ ſcīa dei
ſm̄ q; ē cā rerū ſolz non ari ſcīa q; ꝓ bauōmis
¶ Ad Ꝑmū gⁱ dō q origenes locutꝰ ē atte
dens rōnē ſcīe ad nō q; petit rō cālitatis niſi
adūncta voluntate ut dm̄ ē Sed q; dicit ideo
Ꝑſcīre deū aliq; q; ſint futura mtelligēdo ē ſm̄ ꝛ
conſequtū et non ſm̄ eſſendi ſequt n ſi aliq; ſit
futura q; deꝰ ea Ꝑſcīt nō tm̄ res futuꝝ ſunt
cā q; deꝰ ſcīat ¶ Ad 2m⁹ dō q ſcīa ē cā rerū ſm̄
q; res ſunt in ſcīa non ſunt aut in ſcīa dei q; res
exeūt ab eterno vn̄ q; ms ſcīa dei ſit eterna nō ſe
q̄t q; cātū ſunt ab eterno ¶ Ad 3m⁹ dō q res
nāles ſunt medie inter ſcīaz dei et ſcīaz nraz
nos aut ſcīaz accipim⁹ a rebz nālibz q; ſcīa deꝰ
p ſcīaz ſuā ē cauſa vn̄ ſicut ſubliā nāliā ſit
pora q; ſcīa nra et meſura eoꝝ ita ſcīa dei ē
pora q; res nāles et meſura earū ſicut aliq;
dom⁹ ē media inter ſcīaz artificis q; ea fecit et
ſcīam illoꝝ q; eoꝝ cognitōz ex ipa rā facta accipit
Ad 9m⁹ ſic proceditꝰ q; deꝰ hꝫ ſcīaz nō cāli
videt² q; deꝰ non habeat ſcīaz nō entiū
ſcīa n dei non ē niſi verorū ſ verū et ens
quidā⁹ gⁱ nō ē non ens ¶ Ꝑ ſcīa filiationis ꝛ
requirit mā ſcientē et ſcītū ſ ea q; non ſunt non
poſſūt hꝫe filiationē mē ad deū q; ē ꝓpm ee gⁱ
ea q; non ſunt nō ꝓnt ſcīri a deo ¶ Ꝑ ſcīa dei
ē cauſa ſcītorū ab ipō ſ nō ē cauſa nō entiū
q; non ens non habz cauſā gⁱ deꝰ nō habz ſci
entiā de non entibꝰ ¶ Sed ō ē q; dicit ap⁹ ro
iiij q; vocat ea q; non ſunt ſic ea q; ſunt ¶ Rñ dō
q deꝰ ſcīt omnā q; alīqⁿ ſunt quocūq; mō mutbl
aut prolnbz ea q; non ſunt ſimplr aliq; mō ee
ſimplr aut ſunt ea q; actu ſunt ea vō q; nō ſunt
actu ſunt in potentia uel ipūs ut uel cātoris

sine mi potencia actiua sine passiua sine potencia
opmadi uel ymaginadi uel quocunq; mõ significandi
quicquid igit̃ pt̃ p̃ cõtinuã fiei uel cogitari uel dici
et eciã que cunq; ipẽ facere pt̃ omnã cognoscit deꝰ
eciã si actu nõ sint · et pro tãto dicit pt̃ q̃ habẽt
eciã scias nõ eciam · Sed horũ q̃ actu non sunt tame
denda ẽ q̃dam diuisibilia · q̃dam · n · licet nõ sint
nunc actu tamẽ uel fuerunt uel erunt · et omnia istã
dicit deꝰ scire scia uisionis · q̃ cũ intelligẽte dei
q̃d ẽ ciꝰ ẽe et unitate mẽsuret̃ q̃ sine successione
existens totũ tẽpꝰ cõprehendit p̃sens intuitu
dei fert̃ totũ tẽpꝰ et omnia q̃cunq; sunt in quo
cunq; tempore sicut in obiecta sibi p̃sentialit̃
Quecunq; vo sunt in potencia dei uel cãture q̃
tamẽ non sunt nec erunt nec fuerunt et respectu
horũ nõ dicit̃ habẽ scias uisionis ꝑ simplicis
intelligẽcie q̃d ideo dicit̃ q̃ ea q̃ videt̃ apud
nos tunc ẽ distinctiue ea videre ℣ Ad p̃m g̃o
dd · q̃ ꝑ̃m q̃ sunt in potẽcia sic tunc veritate ea q̃
non sunt in actu veru ẽ · n · ea ẽ in põ · z sic scit
ea deus ℣ Ad z̃m dd · q̃ cũ deꝰ sit ipm ẽ · in
tm vnusq; q̃ ẽ in q̃ntũ p̃ticipat de dei similitudie
sicut vnusq; in tm ẽ calidum in q̃ntũ p̃ticipat
colorẽ · sic et ea q̃ sunt in põ · eciã si non sint actu
cognoscit a deo ℣ Ad z̃m dd · q̃ scia ẽ causa ex
tra voluntate adiuncta vñ non oportet q̃ q̃cũq;
sunt deꝰ sint uel fuerunt uel futura sint · ꝑ̃ solũ
ea q̃ vult ee uel p̃mittẽ ee et ideo nõ ẽ in scia
dei ut illa sint ꝑ̃ q̃ ee possint Q de cogñt mala

Ad · 10̃m sic procedit̃ videt̃ q̃ deꝰ non
cognoscat mala dicit n · phẽ · iij · de aia
q̃ intellectꝰ q̃ nõ ẽ in potẽcia non cognoscit p̃ua
cõz ꝑ̃ malũ ẽ p̃ua cõ bom ut augꝰ dicit ai gm
tellectꝰ dei nullũ̃ sit in potẽcia ꝑ̃ sp actu ut ex dic
tis patet videt̃ q̃ deꝰ nõ cognoscat malũ
℣ põ · omnis scia uel ẽ causata uel causat̃ ab eo ꝑ̃
scia dei eno ẽ causa malũ neq; cãtur a malo
gñ scia dei nõ ẽ maloꝝ ℣ põ · omne qd cognos
cat̃ cognoscit̃ p̃ suã similitudiẽ uel p̃ suũ oppositũ
quicq; autẽ cognoscit deꝰ cognoscit p̃ suã per
cẽciã ut ex dictis patz · dine autẽ cẽcia a neq;
similitudo mali ẽ neq; ei malũ oppomit̃ · dine · n ·
cẽcie mchil ẽ contrariũ ut augꝰ dicit xij · de ci
dei · gñ deꝰ non cognoscat mala ℣ põ · qd cognita
per aliũ et nõ p̃ se ꝑ̃m nõ p̃fecte cognoscit̃ · sed
malũ non cognoscit̃ a deo p̃ se ꝑ̃m q̃ sic opor
tet q̃ malũ ee et in deo · oportz · n · cognitũ ee in cog
noscente · si gñ cognoscit̃ p̃ aliud hꝰ ẽ p̃ bonũ ꝑ̃
fecte cognoscit̃ q̃d ẽ impossibile q̃ nulla dei cogni
tio ẽ imperfecta gñ scia dei nõ ẽ maloꝝ ℣ sed q̃ ·
ẽ q̃ dicit̃ p̃u · xv · mf̃nis et p̃dicto cora domo
℣ ꝑ̃ dd · q̃ q̃cunq; p̃fecte cognoscit aliq̃ oportz
q̃ cognoscat oia q̃ illi p̃nt actuale · sunt autẽ q̃da
bona q̃bz actuale p̃t ut p̃ mala corrumpat̃ vñ

deꝰ non p̃fecte cognoscet bona nisi eciã cognoscet
mala · sic autẽ ẽ cognoscibile vnũ q̃ ꝑ̃ ꝑ̃m q̃ ẽ vñ
cũ hoc sit ee malũ q̃d ẽ p̃uacõ bom p hoc ipm q̃
deꝰ cognoscit bona cognoscit mala · sicut per
lucẽ cognoscit tenebre vñ dyo · dr̃ vij · cap̃ de
di · no · q̃ deꝰ p̃ semetipm accipit tenebraꝝ visi
onẽ nõ aliude videns tenebras q̃ a lumine
℣ Ad p̃m g̃o dd · q̃ ubi phi sic ẽm intẽndit
lectꝰ q̃ non ẽm põ · nõ intelligit p̃uacoz · p̃ p̃ua
coz in eo existentem · et hoc congruit ei eo q̃d sup̃
dixẽat q̃ punctũ et omne indiuisibile p̃ p̃uacõnẽ
diuisionis cognoscit · q̃ ex hoc cõtingit q̃ forme
simplices et indiuisibiles nõ sunt actu intellecte nisi
in põ · tm · sed si ee actu in intellecto nõ per
p̃uacoz cognoscent̃ et sic cognoscit̃ simplicia
a sibi ꝑ̃ se separatis · deꝰ igit̃ nõ cognoscit malũ per
p̃uacoz in põ ex istem · ꝑ̃ per bonũ oppositũ
℣ Ad z̃m dd · q̃ scia dei nõ ẽ causa mali ꝑ̃ ẽ causa
bom per qd cognoscit malũ ℣ Ad z̃m dd · q̃ licz
malũ nõ opponat̃ cẽcie dine q̃ nõ ẽ corrupti
bilis per malũ oppomit̃ tamẽ effectibz dei q̃ꝰ
per eciã scia cognoscit · et eos cognoscens
mala opposita cognoscit ℣ Ad et̃m dd · q̃ cog
noscẽ aliq̃d p̃ aliud tm · ẽ imperfecte cognitionis si
illud sit cognoscibile p̃ se · ꝑ̃ malũ nõ ẽ p̃ se cog
noscibile · q̃ de ratõe mali ẽ q̃ sit p̃uacõ bom · et
sic nec diffinitur nec cognoscit̃ nisi p̃ bonũ

Ad · 11̃m sic procedit̃ q̃ deꝰ cognoscat singlaria
videt̃ q̃ deꝰ non cognoscat singlaria · in
tellectus · n · dignior ꝯ̃ intellectus humanus · intellectus
autẽ humanus ꝑ̃ suã imãlitatẽ non cognoscit sin
gularia · ꝑ̃ sicut d̃ ꝑ̃mo de aia vo ẽ · vltiꝫ · sensus
vo singlariũ · gñ deꝰ nõ cognoscit singlaria
℣ põ · alie sole virtutes in nobis sunt singulariũ
cognoscitiue q̃ recipiunt spẽs non abstractas a
mãlibz odiosis mbz · ꝑ̃ res in deo sunt maxime abstra
cte ab omni mãlitate · gñ deꝰ non cognoscat sin
gularia ℣ põ · omnis cognitio ẽ ꝑ aliq̃ similitudiẽ
ꝑ̃ similitudo singlariũ mgñtiũ sunt singlaria non
videt̃ ee in deo · q̃ ꝑ̃m singlaritatis ẽ materia
q̃ cũ sit ens in põ · tm oio dissimilis ẽ deo q̃ ẽ actꝰ
purus · nõ gñ deꝰ ꝑ̃ cognoscẽ singlaria ℣ eo
gñ ẽ q̃d dicit̃ prou̇ xxv · omnes vie hoim patent
oculis eius ℣ ꝑ̃ dd · q̃ deꝰ cognoscit singlaria
omnia · n · ꝑfectiones in cãtis inueniũtur ideo p̃ci
tur ꝑ̃m altiorem modũ ut ex supdictis patet
cognoscẽ autẽ singulaia ꝑtinet ad ꝑfectionẽ nãz
vñ nate ẽ q̃ deꝰ singulaia cognoscat · ista ꝓ
pho · i · quelibet habz q̃ aliq̃ cognoscit̃ a nobis
q̃d cognoscit̃ nõ a deo vñ g̃ empedocles argui
m ꝑ̃mo de aia et mz̃o de celi metha ax̃ q̃ accidit
ee impossibile si discordia ignoraret · ꝑ̃ ꝑfecti
nes q̃ in ifeioribz dicit̃ in deo simplicit̃ et vni
te existit vñ licet nos ꝑ aliã potẽciã cognos

cam9 vlā et mālia · et per alia sngl̄aria et
mālia · deus tm̄ per suā simplicē mtiam vtriq;
cognoscit · Sed qualit hoc cē possit q̄da mā
festāc volentes dicere q̄ deꝰ cognoscit sin
gulāia p causas vlēs ista mchil ē maliquo
sngl̄arū q̄ non ex aliq̄ cā vli oriat · et ponit
exemplū sicut si aliq̄s astrologꝰ cognosceꝝ
omēs motꝰ vlēs celi posset pnūciare omēs eclip
ses futuras · Sed istud nō sufficit · q̄ sngl̄aria ex
causis vlibꝰ sortiunt q̄sdā formas et vtutes q̄
quālibz adiunctē quibz nō mdiuat · nisi per
māz mdualem vñ q̄ cognoscit sortē p hoc
q̄ ē albꝰ · suffiō ma filiꝰ uel q̄q̄d aliud dicat ·
non cognosceꝝ rpm̄ mḡtii ē hic homo vñ fm
modū predictū deꝰ non cognosceꝝ sngl̄aria
m sua sngl̄aritate · Alii vō dicūt q̄ deꝰ cognos
cit sngl̄aria applicādo isnes vlēs ad sngla
res effectꝰ · Sed hoc mchil ē q̄ nllꝰ pt applicāc
aliq̄ ad alterū nisi id p cognoscat vñ dicā q̄
plicādo non pt cē vō cognoscēdi p tria laia · fz
cognōz sngl̄arū p supponūt · Et ideo aliter dm
ē q̄ cā deꝰ sit cā rerū per suā ēentiā ut dictū ē
m tm̄ se extendit scā dei mḡtii se extendit ei
causalitas vñ cā vtutis actiā dei extēdat sēp
solū ad formas a q̄bz summitꝰ vlis · fz etiā usq;
ad māz ut m fra ostendet · nec ē q̄ scā dei
usq; ad sngl̄aria se extēdat q̄ p māz mdiuat ·
Cū em̄ sint alia a se p ēentiam suā mḡtii ē
silitudo rerū · uel ut pm̄ actm̄ eorū nec ē q̄
ēentia sua sit pm̄ sufficiens cognoscēdi oia
q̄ per rpm̄ fiūt non solū in vli · fz etiam sngla
ria · et cet silr de scā artificiis si eet productiua
tota rei et non forme tm̄ · Ad pm̄ g̃o dd · q̄
mtellectꝰ nr̄ spēm mtelligiblez abstrahit a pnci
pijs indiuiduātibz vñ spēs mtelligibilis nr̄i m
tellectꝰ non pt cē pm̄ silitudo pncipioꝝ indiuā
tū et p hoc mtellectꝰ nr̄ sngl̄aria nō cognoscit ·
sed spēs mtelligibilis dim̄ intellectꝰ q̄ ē dei ēentia
non ē mālis per abstractiōz fz p se ipam pm̄
exēs oīm pncipioꝝ q̄ mtrat rei oponem q̄ sunt
pncipia spēi siue pn̄a indiuiduātia vñ p eā deus
cognoscit non solū vlia fz etiā sngl̄aria ·
Ad 2m̄ dd · q̄ p̄ius spēs mtellectꝰ dim̄ fm̄ cē
suū non habeat odines māles sicut spēs re
cepte in magnā cē et sensu · tamē vtute se
extendit ad mālia et mālia ut dictū ē · Ad
3m̄ dd · q̄ licet mā recedat a dei silitudine fm̄
suā pōlitatem tm̄ mḡtii nichil sic cē habz · silitu
dinē quādā remotā cē dim̄ q̄ deꝰ cognoscit ficta ·

Ad 1m̄ sic procedit vī q̄ deus nō possit
cognoscē mfimta · mfimtū n · fm̄ q̄ est
mfimtū cognotū · q̄ mfimtū cognōscibile actu
q̄ cēdo sp̄ ē aliq̄ extra assimilē ut dicit Au
gꝰ etiā dicit xij · de ci · dei q̄ q̄q̄ scā cōprē
hēdit scietia q̄ pheſione finit · fz mfimta non
pnt finiri g̃o nō pnt scā dei cōprehēdi · Si di
cat q̄ ea q̄ mfinita sunt · scie dei finite sunt ·
Contra vō mfimti ē q̄ sit ipossibile ut dm̄
z° phic · fz mfimtū nō pt trāsiri nec a finito
nec ab mfinito ut probat vi phic · g̃o mfi
nitū nō pt cē finitū · et ita mfinita nō sunt fini
ta scie dei q̄ ē mfinita · Ꝑ · scā dei ē mēsu
ra scitoꝝ · fz o tra vōez mfinitū ē q̄ sit mēsura
tū g̃o mfinita nō pnt stare a deo · Sed ḡ · ē
q̄ aug9 dicat xij · de ci dei q̄ ubi mfinitoꝝ nūez
nullꝰ nūꝰ sit · nō ē tamē mgn̄a phēsibilis ei cui9
scie nō ē nūs · Ꝓ · dd · q̄ cā deꝰ scit nō solū
ea q̄ sunt actu fz etiā ea q̄ sūt in potē uel sua
uel creata ē ut consilii ē hȳ · aut constat cē mfini
tarū nūez ē dicē q̄ scit deꝰ mfinita · et hūz scia
visionis q̄ ē tm̄ eoꝝ q̄ erūt uel sunt uel fuerūt
nō sit mfinitoꝝ ut q̄da dicūt cui nō ponamo
mūdū ab etno fuisse · nec gnōnē et motū
et nūi māsiua ut mdiuā mfinitū mltiplicē
tur · tamē si diligentꝰ consideꝝ nec ē dicē
q̄ deꝰ ea visionis scit mfinita · q̄ deꝰ scit
ea cogitatiōes et affectiones cordiū q̄ mfini
ti mltiplicabunt cū tantus pmaneāt habz rōnali
bꝰ sme fine · Hoc aut ideo ē q̄ cognitio cui9
libz cognoscētis se extendit fm̄ modū forme
q̄ ē pncipiū cognitionis · spēs n · intelligibilis q̄ ē
in sensu ē silitudo solū vnius mdiduī vñ p
ea solū vnū mdiduū cognoscit pt · spēs aut
mtelligibilis intellectꝰ nr̄ ē silitudo rei q̄ tū
ad naz spēi q̄ ē ptia capabilis a ptibꝰ
mfinitis · vñ intellectꝰ nr̄ p spēm intelligiblez
hominis cognoscit quodā mō hoiēs mfinitos
fz tamē non mḡtii distinguit abinuicē · sed
fm̄ q̄ sunt in natā spēi · Ꝑ hoc q̄ spēs intelli
gibilis nr̄i intellectꝰ non ē silitudo hominis
q̄ tū ad pncipia indiuiduātia · fz solū q̄ tū ad
pn̄a spēi · Essentia aut dei a q̄ intellectꝰ
dei intelligit ē silitudo sufficiēs omnī q̄ sunt
uel pnt cē · non solū q̄ tū ad pn̄a gñia sed
etiā q̄ tū ad pn̄a pp̄a vm̄ tualia ut ons ens est
vñ sequit q̄ scā dei se extendit ad mfinita
etiā fm̄ q̄ sunt abinuicē distincta · Ad 2m̄ g̃o
dd · q̄ mfinitū congruit q̄ tuitati fm̄ phm̄ 3mo
de tōne aut q̄ tuitatis ē ordo ptiū cognoscē g̃o in
finitū fm̄ modū mfinitatis ē cognoscē ptē p ptē
et sic nullo mō contingit cognosci mfinitū q̄ q̄ta
cūq; q̄ tuitatis ptē accipiat semp̄ remanet aliq̄d
extra accipiēte · Deꝰ aut non sic cognoscit ·
finitū uel mfinita · q̄ si enūando ptem post ptem
ita cognoscat omnia simul sine successione ut
dictū ē vñ michil phibz ipm̄ cognoscē mfinita ·
Ad 3m̄ dd · q̄ tm̄ sic cō portat q̄da successiōez
in ptibz · Et in ē q̄ mfinitū trāsiri nō pt nec

a ſimito neq; ab mſimito ſed ad ꝯnē ꝯpr̃ehē
ſiones ſufficiat adeq̃cō. q; ꝯpr̃ehēdi dicit ꝯ
michil ē extra ꝯpr̃ehendēte. vñ nō ē ꝙ tm
ꝯnem mſimiti q; ꝙphendat ab mſimito et
ſic qđ mſe mſimitū ē pt dicā ſimitū ſtē dei tm̄
ꝯpr̃ehenſū nō tm̄ tm̄ ptransibile ℣ Ad 7m dd.
q; ſtā dei ē mensura veri nō q; tuta tm̄ā q; qđ
mensura carent mſimitā. ꝑ q; mēſimit ēntiā
et veritatem rei vnūq;q; r̄n tm̄ tm habz de vei
tate ſue natile ſc̄pti ꝙ cordat arti. dato aut q;
cent aliq̃ actu mſimita ꝑm nūm puta ſimili
horeb. vel ꝑm q; p̄tuitate ꝙtinuā. ut ſi cet acer mſi
mito ut qđa dā antiq̃ dixerit. tame mai ſm ē q; ha
beret ee dētāti et ſimili. q; ee conuenit limi
tati ad alios dētātas naturas vñ mēſura
bilia cent ꝑm ſtiaz dei. q; deꝰ ſcit futura ꝙtingē
℣ Ad 12m ſit pro ē. vl q; ſtā dei ſit futuroꝝ
ꝙtingentiū. cā n. nāli proced effūs nāli
ter ſtā dei ē cā ſtatorū ut dicm̄ē. cū ꝙ ipā ſt nāli
ſeq̃t ſtans ee nāli. nō ꝙ ſtā dei ē ꝙtingēti
℣ Ō. omis ꝙdictōnalis ꝙ antecedēs ē nām ab
ſolute. ꝙ ſequēs ē nām abſ. ſic. n. ſe habz antecedēs
ad oēs ſicut pn̄a ad ꝙclōnem. ex pn̄ia pn̄is at
nāli nō ſequit ꝙclō mſi nām ut m̄p̄o p̄ꝙ. q; patz
Sed hoc ē ꝙdā ꝙdictōnalis vā. ſi deꝰ ſciuit hoc
futurū ee hoc erit. q; ſtā nō mſi vēz ē. hꝰ
aut ꝙdictōnalis antecedēs ē nām abſ. tuū q; est
etiā tuū q; ſignificat ut ptitiū ꝙ. et ꝙnſ ē nām
abſ. ꝙ q; p̄p ſtā a deo ē nām. et ſic ſtā dei nō
ē ꝙtingentiū ℣ Ō. omē ſtāti a deo natū ē ee
q; et iā omē ſtāti a nobis natū ē ee. cū tm̄ ſtā
dei ſit ēt̄ior q; ſtā nr̄a. ꝑ nullū futuꝝ ꝙtingēs
natū ē ee. ꝙ nullū futuꝝ ꝙtingens ē ſtāti a deo
℣ Sed ꝙ. ꝑs. q; ſm̄ vt ſigillati corda eoꝝ q; mtel
ligūt. opa eoꝝ. ſ. thom. ꝑ opa hom ſunt ꝙtinge
tia ut pote libeo arbitrio ſubiecta. ꝙ deꝰ ſcit fu
tura ꝙtingentia ℣ Ad 8m dd. q; cū ſup onſū ſit
q; deꝰ ſciat omā non ſolū q; ſunt actu ~~q; ſunt~~
actu ꝑ q; ſunt m̄ poteā. ſua uel cātue. horū aut
qđa ſunt ꝙtingētia nobis futura. ſequit q; deꝰ co
tingentia futura cognoſcat ℣ Ad 9m eundē tā
conſidandō ē q; ꝙtingens aliq̃d dupliciter pt con
ſiderari. uno modo in ſe ipō ſm̄ q; iā actu ē. et ſic nō co
ſidat ut futuū. ꝑ ut p̄ſens. neq; ut ad vtrūlibz
ꝙtingens. ꝑ ut detāti ad vnū. et ꝙpter hoc ſic pt
m̄ fallibiliter ſcibile cognoſci ut pote ſenſui vi
ſui aut cā video ſortē ſedē. Alio modo ſcidari ꝙtin
gens ut ē m̄ ſua cauſa. et ſcidat ut futuū. et
ut ꝙtingens nō ſdū detāti ad vnū. q; cā ꝙtin
gentis ſe habz ad oppoſita. et ſic ꝙtingēs non
nonſcibile ꝙ ſcitum ē me aliqui cognoſci. vñ q;
ꝑ cognoſcat effectū ꝙtingēte in cā ſua tm̄ non
habet de eo mſi ꝙiecturale cognitiōz. deꝰ aut
cognoſcit oēm ꝙtingentiā nō ſolū ꝙ ſunt m
ſuis cauſis ꝑ etiā ꝙ ſunt vnūq;q; ꝙpriū ē actu
m̄ ſe ipō. et licet ꝙtingentia ſint mactu ſunt ē
ſiue. nō tm̄ deꝰ ſunt ē ſiue cognoſcat ꝙtingētia
ꝙ ſunt m ſuo ee ſicut nos. ꝑ ſmil. q; ſua cognō
meſurat. et mitate ſicut et ſuū ee. et mitas at
tota ſmil. q; nās ambit totū tēp̄ ꝙ ſunt ſiꝰ oēm ē
vñ oēm̄ q; ſunt in tpe ſunt deo ab eterno p̄ntia. nō
ſolū ē cā ōne q; habz ōnes triā. q; ad ſe p̄tes
ut qđā dicit. ꝑ q; ei ꝙtuitꝰ fert ſiꝰ oēm̄
ab eterno prout ſunt m ſua p̄ntialitate vñ ma
feſtū ē q; ꝙtingētia et m̄fallibile a deo cognoſcit
ſc̄pti ſbōnē dīno ꝙſpectu ſue p̄ntialit. et ſi
futura ꝙtingētia ſuis cauſis ꝙpata ℣ Ad p̄m q; dd.
q; licz cā ſit p̄ma ſit nāli. tm̄ effectꝰ p̄t ē ꝙtingēs
p̄t cam p̄mā ꝙtingēte. ſicut ꝙmā co pla
te ē ꝙtingens p̄t cam p̄mā licz motꝰ ſolis
q; ē cā p̄ma ſit nāli. Et ſic. ſtā a deo ſunt con
tingentia p̄t cas p̄mas. licet ſtā dei q; ē
cā p̄ma ſit nāli ℣ Ad 2m dd. q; qđā dicūt q;
hoc cā tredēs deꝰ ſciuit nō ē nām ꝑ ꝙtinge
q; licet ſit p̄ticulare tame importat rōnem ad
futuriz. Sed hoc nō tollit ei nāli tatem q; id qđ
habz rōnem habuit ad futuriz nāle ē habuiſſe
licet etiā futuriz non ſequat̄ q;z. Alii vō dicūt
hoc amb ee ꝙtingens q; ē oppoſitū ei nāli et
contingēti. ſicut iſtud dicm̄ē ꝙtingens ſorte
ee homez albū. Sed hoc etiā michil ē q; ali
dicat deꝰ ſciuit aliq̃ futuriz ee ꝙtingens. futu
rū ꝙtingens nō ponit ibi mſi ut nā. ubi et
non ſicut p̄ncipalius p̄ꝙ p̄mis vñ ei ꝙtin
gētia uel nālitas michil refert ad hoc q; ꝙ ꝙpoſit
nāli uel contingens vā uel flā ita. n. p̄t eſſe
vñ me dormisse homez ee aſſūi ſicut me dor
miſſe ſortē turē uel deſilire. et eadē rō ē de
nāli et ꝙtingēti. ℣ Ad 10m ē q; hoc antecedēs ē
nām abſolute. nec tame ſequit ut qđā dicūt
q; oēs ſit nām abſ. q; antecedēs ē cā remota
conſequtis. q; ꝙpter quam p̄mā ꝙtingēs ē. Sed
hoc michil ē. ecē. n. ꝙditionalis ſimilis cā remo
ta nāli et ꝙtingēs effectꝰ ꝙtingēs ut puta
ſi ſol moueat̄ hꝰ aqua mādabit. Et ideo aliꝰ
dicm̄ē q; qn̄ m antecedēte ponit aliq̃ p̄tinēs
ad actū ale oēs actū ediū ē nō ſm̄ q; m ſe ē
ſ ſm̄ q; ē m aiā. aliud. n. ē ee rem in ſe ipō et
ee rem m aiā ut puta ſi dicā. ſia aiā intelligit
aliq̃ id ē male intelligendū ē q; id ē male
ſm̄ q; ē m ūtellā. et nō ſm̄ q; ē m ſe ipō. Et ſili
ſi dicat. ſi deꝰ ſciuit aliq̃ fieri. oēs intellīgū
prout ē in ſua p̄ntialitate z nām ē ſicut an
tecedēs q; omē qđ ē qn̄ ē nāle ē ee ut ꝰ p̄ ppat.
℣ Ad 11m dd. q; ea q; tpaliter m actu reducunt a
nobis ſunt ſiue cognoſcant̄ in tpe. ꝑ a deo in
etnitate q; ē ſup tempꝰ vñ nobis q; cognoſ
cunt futura ꝙtingētia ut talia ſunt. ſunt ee no

possit · ꝑ solu deo aug mtelligẽ ẽ m eẽ mte fu
ra tẽp9 · Sed aut ille q̃ audit p viã no videt eos q̃
p9 eũ venit · ꝑ ille q̃ ab alio aliã tuit dẽ totam
viã mtuet · ille videt oms tñ sentes p viã · et
ideo id qd̃ sit a nobis oportet ee nãm et ꝑm p
m se ẽ · p ea q̃ m se sunt 9 mgẽtia fuit̃ fieri a
nobis non pnt · Sed ea q̃ fiũt fuit a deo opz ee
nãã ꝑm modu quo subsunt dine scie ut drm ẽ
non aut absolute ꝑm p mpꝓ tausis ofidant
Vñ hec ꝓpõ · ome fuit̃ a deo natm ẽ ee · sicut
distmgun ꝓpt ee de re nel de deo · Si mtelliga
de re ẽ diuisa et falsa et ẽ ſſ9 omis res quã deꝰ
fuit ẽ nãã · vel pt mtelligi de deo et sic ẽ ppo
ta et vea · et ẽ ſſ9 hoc dictu fuit̃ a deo ee est
natm · Sed obstat q̃d dicẽtes p ista distmcto
habz locu in formis sepabilibz a subiecto ut si
dicã albu possibile ẽ ee mgrũ q̃ q̃d de deo est
fla · de re aut ẽ vea · ꝓpõ · n · q̃ ẽ alba pt ee mgra
ꝑ hoc dm albũ ẽ migrũ milr pt ee veri · In for
mis aut msepabilibz a subiecto nõ habz locu p
dicta distmctio ut si dicã corũ mgrũ possibile
ẽ ee albũ qm vtroq; ſſ9 ẽ falsa · Esse aut fuit̃
a deo ẽ msepabile a re · p q̃d ẽ fuit̃ a deo non
pt ee non fuit̃ · Hec aut mstãtia loca habẽt
si hoc p dicto fuit̃ mportaret aliq̃ dispõẽ rei
fute subiecto mhrẽtem · ꝑ aũ mportet actu sẽ
entis · ipi rei fute licet ſp fuat pt aliq̃ attbui
ꝑm se q̃d non attbuit ei mpꝓ tũ stat ſb actu sue
di · sicut ee male attbuit lapidi ꝑm se q̃d non
attbuit ei ꝑm q̃ ẽ mtelligibile · Et deꝰ fuit enũcia-

Ad 12m sic proceditur · Vid̃ q̃ deꝰ non cogno
scat enũciabilia · Cognoscẽs em enũciabilia
quelt mtellectu nro ꝑm q̃ ꝓpont et dicit · Sed
mtellal dino nlla ẽ ꝓpõ · ergo nõ cognoscit enũ
ciabilia · Cõ · oms cognitio fit p aliq̃ silitudiẽ ;
ꝑm deo non ẽ aliq̃ silitudo enũciabilis · cũ sit
dino simplex · ergo deꝰ non cognoscat enũciabilia
Sed q̃ ẽ ꝓ dicit m pb · deꝰ fuit cognitacões ho
minũ · ꝑ enũciabilia cõtmẽt m cogitacõib9 ho
minũ · ergo deꝰ cognoscit enũciabilia · Re dd ·
q̃ cũ forme enũciabilia sint m pte tẽ mtellec
nri deꝰ aut fuit q̃ꝓ ẽ m pte potẽa fuia aut
creatie ut supdcm ẽ · q̃ deꝰ fuit omia enũcia
bilia q̃ formari pnt · Sed sicut fuit malia imãbil
et ꝓposita simplr · ita fuit enũciabilia · nõ p mo
dũ enũciabilis · q̃i · f mtellal ei9 fuit cõpõ uel
disio enũciabilis · ꝑ vnuq̃q; cognoscit p sim
plicẽ mtelligẽtia · mtelligẽdo ee ẽtia vnuiusq̃ ·
fuit si nos m hoc ipõ q̃ mtelligim9 q̃d ẽ homo
mtelligẽmo omia q̃ de homine ꝓdicũ pnt · q̃d
q̃dem mtellal nro non contingit q̃ de uno alio
discurrit ꝓpter hoc q̃ ſpes mtelligibiles sic cpnũtat
vnũ q̃ non cpnũtat aliud vñ mtelligẽdo q̃ ẽ ho
mo non ex hoc ipõ alia q̃ ei mfuit mtelligim9 ꝑ ſm

quãdã fuitatẽ et ꝓpter hoc ea q̃ fortasse dissim
mtelligim9 opz nos m vnũ redigere ꝑ modu ꝓpo
nis uel dispõis enũciatiue formãdo · Sed spes i
telles dim · f ei9 ẽtia sufficit ad dmrandũ oia
vñ mtelligẽdo ẽtiã sua cognoscit ẽtias
om et q̃libz eaꝝ ãnde pnt · Ad ꝑm q̃d dm
q̃ vñ illa procedit si deꝰ cognosceret enũciabilia
ꝑ modu enũciabilis · Ad 2m dd · q̃ ꝓpõ enũ
ciabilis sigt aliq̃d ee rei · deo p suũ ee q̃d ẽ ei9
ẽtiã · ẽ silitudo omiũ eoꝝ q̃ ꝑ enũciabilia sigñt ·

Ad 13m sic proceditur · Et sic dicit̃ q̃ fuit̃ dei sit enũcia-
bilis · Vid̃ q̃ fuit̃ dei sit vaiabilis · Sicut n relatiõ
dicit ad subile · ꝑ ea q̃ mportat relatiõ ad cãtiaz
dicit deo ex tpe et vaie ꝑm vaiatiõ cãtiaz ·
q̃ ẽ fuit̃ dei vaiabilis ꝑm vaiatiõ cãtiaz ·
Cõ · q̃ q̃d pt deꝰ facẽ pt fuie · ꝑ deꝰ pt pluã fuie ·
cõ fuciat q̃ pt pluã fuie cõ fuit · et sic fuit̃ sua pt
vaiatur p augmẽti et dimiutiõ · Cõ · deꝰ fuit
xpm nasciturũ nunc aut ne fuit xpm nasciturũ ex
xpus non ẽ nasciturus · q̃ nõ q̃d ꝓ deꝰ fuit fuit
et ita fuit̃ dei videt vaiabilis · Sed ꝯ · ẽ ꝓ dicẽ
Iac · ij · q̃ apud deũ non ẽ trãsmutatiõ nec vicissi
tudis obumbratiõ · Re dd · q̃ tal fuit̃ dei sit ei9
fũbã aut ex dictis patet · sicut fũbã ei9 ẽ como ĩmu
tabilis ut supõnit · sic ẽ · ita oportet fuit̃ ei9 como
fuiabile ee · Ad ꝑm q̃d dm q̃ bonũ et cãtor dor
et hmõi ꝓportat relatiões q̃ sequunt actũ q̃ m
telligit̃ tñ ad cãtiãs ꝑm q̃ m scipis sunt
et iõ hmõi relatiões varie de deo dicit̃ ꝑm vai
acõz treatiaz · Sed fuit̃ amor et hmõi ꝓportat
relatiões q̃ consequunt̃ actũ q̃ mtelligit̃ m
deo ee et ideo fuiabilit̃ ꝓdicat̃ de deo · Ad
3m dd · q̃ deꝰ fuit eaũ ea q̃ ꝑt facẽ et nõ fuit ·
vñ ex hoc q̃ ꝓt pluã facẽ · non fuit non sequit̃
q̃ ꝓt pluã fuie q̃ꝓ fuit · msi hoc referat̃ ad fuit̃
visionis ꝑm q̃ ſpes d̃ ea q̃ ꝑm aliq̃d tps sẽ · actu
ex hoc tamen q̃ fuit q̃ pnt ee aliq̃ q̃ q̃ non fuit
uel nõ ee que sub nõ sequit̃ q̃ fuit̃ sua fuit vaiabi
lis · ꝑ q̃ cognoscit rem vaiabilitate · Si tamẽ
ee aliq̃ tali ee ꝓpõ deꝰ nesciret et postea sci
ret · ee ei9 fuit̃ vaiabilis · ꝑ hoc ee non potest
q̃ q̃ꝓ ẽ uel ꝓt ee ꝑm aliq̃d tempus deꝰ m suo
eterno fuit · Et ideo ex hoc ipõ q̃ ponit̃ aliq̃ esse
ꝑm q̃d tãq̃ tempus opz ponere q̃ ab eterno fuit fuit̃
a deo · et ideo non debz concedi q̃ deꝰ possit
pluã facere q̃ꝓ fuit q̃ hec ꝓpõ importat q̃ q̃z
nesciuit et postea fuit · Ad 3m dd · q̃ anti
qui nociales dixerunt idem enũciabile ee xpm
nasci · et ee nasciturũ · et ee natũ · q̃ res eade
significat̃ ꝓ hec tã · f natitas xpi · et ꝑm hmõi sequit̃
q̃ q̃ꝓ deꝰ fuit fuit q̃ nõ fuit xpm natũ q̃d
sigñt idem ei q̃d ẽ xpm nasciturũ · Sed hec opio
fla ẽ · tũ q̃ dubitatis ꝓ tali oõnis dubitatiõ enũ
ciabilis causat · tũ etiã q̃ sequeret̃ q̃ ꝓpõ semel

vera semp̃ cet veā · qđ̃ c̃ ḡ plym̃ q̃ dicat q̃ hec
oro̅ sortes sedz veā c̃ eo sedente · et eadē oratiõ
flā c̃ eo surgente ¶ Et ideo g̃ credē · c̃ q̃ hec nō c̃
veā q̃ p̃ deū sciat sit si ad enūciabilia r̃fe
rat̃ ¶ Sed ex hoc nō sequit̃ q̃ sciā eius sit vaiabi
lis · sicut ꝛ abstr̃ vaiatē dīne scie c̃ q̃ sciat
vnā et eandē rem q̃nq̃ cē et q̃nq̃ non cē · ita
abstr̃ vaiatē dīne scie c̃ q̃ sit aliq̃d enūcia
bile q̃nq̃ cē verū q̃nq̃ cē flm̃ · ¶ Esset aut sciā
dei ex hoc vaiabilis si enūciabliā cognosceꝛ
p̃ modū enūciabiliz̃ ponēdo et dīcendo si
aut accidit mtellectui nrō vñ cognitiō nrā va
riat̃ uel f̃m veritatē et flitatē · puta si mutam
re eandē opinionē de re illa teneam ḡ · uel f̃m
duas opiones ut si p̃mo opinem̃ aliq̃ sedē
et postea opinem̃ eā non sedē quoz neutra
potest cē in deo ¶ Q̃ deꝰ de r̃b̃ hīt sciāz speci vā

HO · 16m̃ sit processus · Vī q̃ deꝰ de rebz
non habeat sciāz speculatiāz · Sciā n̄
dei c̃ eā rerū ut sup̃ ons̃it c̃ · ꝫ sciā speculatiua
non c̃ eā rerū scitaz · gꝰ sciā dei nō c̃ speculati
ua ¶ P̃ · sciā speculatiua sit p̃ abstractiōez
a rebꝰ qđ̃ dīne scie non ḡpetit · gꝰ sciā dei nō
c̃ speculatiua ¶ Sed ō ome qđ̃ c̃ nobiliꝰ deo
c̃ attribuēdū ꝫ sciā speculatiua nobilioꝛ c̃ q̃
p̃tica ut patz p̃ plym̃ p̃ꝰ metha · gꝰ deꝰ habz
de rebꝰ sciāz speculatiāz ¶ ꝫ ꝰ dō · q̃ aliqua
sciā c̃ speculatiua tm̃ · aliq̃ vō practica tm̃ · ali
qua vō f̃m aliq̃ speculatiāz ꝫ f̃m ad p̃ticā
¶ Ad tiꝰ enūciatiā sciēd̃ q̃ aliq̃ sciā dicat̃ spe
culatiua tm̃ q̃ dicat̃ // p̃mo ex pte rerū scitarū q̃
non sūt opabiles a sciente sicut sciā hoīs
de rebꝰ naturalibꝰ uel dīnis // 2o q̃ tū ad mo
dū sciendi ut puta si edificator̃ cōsideꝛet domū
diffīnēdo diuidēdo et cōsideando vlia p̃dicta
ipius · hoc · n · c̃ opabilia mō speculatiō ḡsidāte
et non f̃m q̃ opabilia sūt · opabile c̃ · n · aliq̃ p̃t̃
applicatoz̃ forme ad māz non p̃ resolutoz̃ opōnū
in p̃ncipia vlia formalia // 3o q̃ tū ad finē · nā
mtellectꝰ practicꝰ differt a speculatiō fine ut d̃
m 3o de aiā · Intellectꝰ · n · p̃ticꝰ ordinat̃ ad finē
operatiōis · finis aut mtellectꝰ speculatiui c̃ ḡsidāta
veritatis · Si ergo edificator̃ cōsideꝛet q̃lit̃ possit
fieri aliq̃ domꝰ nō ordinās ad finē operatiōis sed
ad cognoscendū tm̃ · erit q̃ tū ad finē speccula
tiua cōsidāta · tamē de re operabili · Sciā gꝰ q̃ est
speculatiua rōne ipius rei scite c̃ speculatiua tm̃
que vō c̃ speculatiua uel f̃m modū uel f̃m finē
c̃ f̃m q̃đ̃ practica · cui vō ordinat̃ ad finē opa
tiōis c̃ simplr̃ practica · Sed m̃ hoc gꝰ ad m̃ c̃
q̃ deꝰ de se p̃ꝰ habz sciam speculatiāz tm̃ ipe
· n · opabilis non c̃ · de oībz vō aliis habet
sciāz speculatiāz et practicā · Speculatiāz q̃dē
q̃ tū ad modū · q̃q̃d̃ m rebz nos speculatiue cogñt

cmnḡ diffīnēdo diuidēdo hoc totū deꝰ nouit ꝑ
fectiꝰ · Sed de hīs q̃ q̃dem p̃t facē ſ̃ f̃m nullm̃ te
pꝰ facit non habz practicā sciāz f̃m q̃ p̃ticā sciā
dicat̃ a fine sic aut habz p̃ticā sciāz de hīs q̃ f̃m
aliq̃d facit · q̃ alia vō licet ab eo non sūt opabilia
tamē subeiḡ cognitiōi c̃ practicā · ut dicit sicut · 1 bo
na m̃ p̃tū p̃mittit uel impedit seu ordinat ea
sicut et cognitiones · ut dicit ſb practicā sciā · medi
ca m̃ p̃tū p̃ artē suā curat eas ¶ Ad p̃m̃ gꝰ · dī
q̃ sciā dei c̃ eā non q̃dē sicut ꝑ aliozq̃ actu · ſ · eoꝝ q̃ ſ̃ f̃m aliq̃d tēpꝰ fiunt · quoꝝdā vō
bruta · ſ · eoꝝ q̃ p̃t facē et tamē nūq̃ fiunt ¶ Ad
2m̃ dī · q̃ sciāz cē acceptā a rebꝰ scitis nō ꝑ se
quent sciē speculatiē ſ̃ p accidens in q̃tū est
humana ¶ Ad illud vō q̃ dī m̃ q̃ de ope
rabilibꝰ ꝑfecta sciā nō habet · ut sciat̃ m̃ q̃ tam
operabilia sūt et ideo eā sciā dei sit omnīz mod̃,
ꝑfecta · opz q̃ sciat ea q̃ sunt operabilia m̃ q̃tū hꝫ
et non solū f̃m q̃ speculabilia · ſ̃ tamē non ecce
dit̃ a nobilitate speculatiē sciē q̃ omnia alia
a se videt m̃ sepꝰ · scipm̃ aut speculatiē cognos
cit · et sic m̃ speculatiā simpliꝰ sciā habz cognitiōez
et speculatiāz et p̃ticā oīm aliorū ¶ Q̃ xv · de

POst ḡsidā cōz sciē dei restat ydeis
considāre de ydeis ¶ Et circa hoc q̃rit̃
tria ¶ P̃mo an sint ydee ¶ 2o an sint
plures an una tm̃ ¶ 3o utrū sint oīa q̃ cognos
cuntur a deo ¶ Q̃ ydee sint ponende

AD p̃mū sic proceditur̃ q̃ ydee non sint · di
cit · n · dyo9 · vij · cap̃ de di · no · q̃ deus non
cognoscit res f̃m ydeas ſ̃ ydee non ponit̃ ad
aliud m̃ si ut p̃ eas cognoscat̃ res non gꝰ
sint ydee ¶ P̃ · deus m̃ sepꝰ cognoscit alia
ut sup̃ dictū c̃ sed seipm̃ non cognoscit ꝑ ydeam · gꝰ nec alia ¶ P̃ · ydea ponit̃ ut p̃ncipium
cognoscendi et operandi ſ̃ cētia dīna c̃ sufficiens p̃ncipium cognoscendi omnia nō c̃ gꝰ nec
ponē ydeas ¶ Sed ḡ · c̃ p augꝰ dicit̃ in libro
lxxxiij · q · tota vis in ydeis constituit̃ ut in si
hīs mtellectus sapiens cē nemo possit ¶ ꝫ ꝰ
dō · q̃ nec c̃ ponē in mente dīna ydeas · ydea
· n · grece latine forma dicit̃ vñ ꝑ ydeas intel
ligunt̃ forme aliarū rerū ꝑ se existentes · extra
aut aliq̃ rei preter ipam̃ existēs ad duo cē pt̃
vel ut sit exemplar eius cuiḡ dicit̃ forma · uel
ut sit p̃ncipium cognitiōis ipiꝰ · f̃m q̃ forme cog
noscibiles dicunt̃ cē in cognoscentibz · et p̃tū
ad utrūq̃ nec c̃ ponē ydeas ¶ Q̃ sic patz · In
omnibꝰ · n · q̃ non a casu generant̃ nec c̃ cē forme
finē gnātiōis cuiuscūq̃ · Agens aut nō agit
ꝑ formā nisi in q̃tū similitudo forme c̃ in ipo
¶ Q̃ deꝰ omnia gignit duplr̃ · In q̃buscūq̃ · n · agentibꝰ
p̃ existit similitudo rei fiende f̃m cē naturale si
cut in hīs q̃ agunt ꝑ naturā · ut hō generat hoiez

ignis ignē Jn q̄busdā vō ſm̄ ee intelligibile ut
in hijs q̄ agnit p intellā · ſicut ſilitudo domꝰ
p̄cipit in mēte artificis · et hꝰ pt dici ydea do
mꝰ · q̄ artifex intendit domū aſſimilare forme
ſuā mente concepte · Illa gō mundꝰ nō ē artifi
ciatꝰ · ḡ ē factꝰ a deo p intellām agentē ut m
fra patebit nec ē q̄ in mēte dīna ſit forma
ad cuius ſilitudinē mundꝰ ē factꝰ · et in hoc con
ſiſtit vō ydee Ad p̄m gō dd · q ydee nō intelli
gitur ſm̄ ydeā extra ſe exiſtēte · et ſic cessat
ariſtotelis impugnatio opinionē platonis de ydeis ſm̄
ponebat eas p ſe exiſtentes ſine intellā Ad
2m dd · q licet deꝰ p essentiā ſuā ſe et alia cog
noſcit tamē essentia ſua ē p̄incipium cognoſcen
di non aut ipius · et ideo habz rōnē ydee
ſm̄ q ad alia cognitꝰ non ſm̄ p cognitꝰ ad ipm̄
deū Ad 3m dd · q ydeę ſm̄ essentiā ſuā ē ſili
tudo omnium rerū vñ ydeam deo nichil ē aliud
q̄ eius essentia Qꝫ ſunt plures ydee

Ad 1m ſic proceditur videt q̄ non ſint ples
ydee · ydea · n · in deo ē ſua essentia · ſ
essentia dei ē una tm · gō et ydea Cp̄ · ſicut y
dea ē p̄incipium cognoſcendi et operandi · ita z
ars et ſapia · ſed in deo non ſunt ples artes
et ſapie · gō nec ples ydee Jn dicit q̄ ydee
multiplicant ſm̄ respectū ad diuſas creaturas
Contra ydearū pluralitas ē ab etno · ſ ydee
ſunt ples creatę q̄ ſunt tales gō tale erit tm
etm Cp̄ · respectu iſtius ſunt ſm̄ rem creatus tm
a creatā in deo Jn creatus tm cū creatę nō ſint
ab etno pluralitas ydearū non erit ab etno
ſi multiplicent ſolū ſm̄ respectū Jn aut ſint rea
liter in deo ſequit q̄ aliq̄ pluralitas ſit in deo
realis · ḡ pluralitas p̄ſonarū · q̄d ē g̃ · dam ·
dicente q̄ in dīnis omnia vnū ſunt pt ignitos
gnitos et p̄ceſſione · ſic ignit non ples ydee
Sed g̃ · Ep aug dicit in libro lxxiim · q omnū
ydee ſunt p̄incipales q̄dā forme vel rōnes re
rū ſtabiles atq; immutabiles q̄ ipe forma
te non ſunt · ac p hoc etne ac ſemp eodē mo
ſe habentes q̄ dīna intelligentia cognitꝰ et
cū ipe nec oriat nec intereant · tamē ſm̄
eas formari dicat omne q̄d oritur et interire
pt · et omne q̄d oritur et interit Qꝫ · dd · q
nece ē ponere ples ydeas // Ad aug endē
nā conſidandū ē q̄ in quolibz effectu · d
q̄d ē vltimꝰ finis p̄cipit ē intētū a principali
agente · ſicut ordo exercitus a duce Jd aut q̄d
ē optimū in rebz existens ē bonū ordinis
vnius · ſicut patz p phm̄ in xi · metha · Ordo
ignit vnius · ē p̄cipue a deo intento et nō partis
p quem ens ſm̄ ſucceſſionē agentiū prout
q̄dā duxerunt q̄ deus cognouit p̄mū creatū tm
et ſic inde quousq; produxit totum vniū

multitudo ſm̄ quā opinionē deus nō habet miſi
ydeā p̄mi creati Jn ipe ordo vnius ē p ſe creato
ab eo et mediꝰ ab ipo · nece ē q̄ habeat ydeā
am ordinis vnius · Ro · aut aliq̄ totaliꝰ habe
bit non pt miſi habeat p̄ p̄ rōnes eorū ex
q̄bz totū conſtituit · ſicut edificator ſpem
domꝰ concipe non poſſ miſi apud ipm̄ ſint
p̄ p̄ vō cuiuslibz partis eius Sic gō oportz q̄ in
mēte dīna ſint p̄ p̄ rōnes omnium rerū vñ aug
dicit in libro lxxiim · q · q ſingulas ppias rōnibz
a deo creata ſit vñ ſequit q̄ in mēte dīna ſint
plures ydee · Jhoc aut quō dīne ſimplicitati
non repugnat ſciale ē videre · ſi q̄s conſideret ydeā
am operati ee in mente operantis ſicut q̄d intelligit
non aut ſicut ſpem q̄ intelligit · q ē forma fa
ciens intellectum in actu · forma · n domꝰ in mente
edificatoris ē aliq̄ ab eo intellectum ad cuius ſili
tudinē domū in mā formatā ſtruit ē aut alia
ſimplicitate dīni intellectus q̄ multa intelligat ·
ſ alia ſimplicitate eius ee ſi p plures ſpes eius
intellectus formaret vñ plures ydee ſint in mente
dīna aut intellectus ab ipo · Qꝫ hoc mō pt videri
Jpe em̄ essentiā ſuā perfecte cognoſcit vñ cognoſcit
ea ſm̄ oem̄ modū quo cognoſcibilis ē · poteſt
aut cognoſci non ſolū ſm̄ q̄ in ſe ē ſ ſm̄ q̄ ē pti
cipabilis ſm̄ aliq̄ modū ſilitudinis a creatis
vna q̄q; aut creatā habz ppriā ſpem ſm̄ q aliq̄
mō participat dīne essentie ſilitudinē Sic gō mun
dū deus cognoſcit essentiā ſuā ut ſic ymitabile
a tali creatā · cognoſcit ea aut ppriā rōnē · ydeam
huius create et ſimiliter de aliis Et ſic patz q deus
intelligit ples rōnes ppias pluriū rerū que ſunt
ples ydee Ad ſm̄ gō dd · q ydea nō nōat
essentiā dīnā imitabilē essentia · ſ ſm̄ q ē ſilitu
do vel ratio huius vel illius rei vñ ſm̄ q ſunt ples
rōnes intellecte et vna essentia ſm̄ hoc dicunt plu
res ydee Ad 2m dd · q ſapia et ars ſignāt
ut quo deus intelligit ſ ydea aut q̄d intelligit · deus
aut vno intelligit multa · et non ſolū intelligit
multa per essentiā ſuā ſ essentiā intelligit ſe intelli
gere multa p ſuā essentiā · ſ hoc ē intelligere ples
rōnes rerū vel ples ydeas ee in intellectu
eius ut intellectas Ad 3m dd · q huiusmodi reſpectu
q̄bz multiplicant ydee nō cauſant a rebz ſ ab in
tellectu dīno cōparante essentiā ſuā ad res Ad
4m dd · q reſpectu multiplicates ydeas nō ſint re
bz creatis ſ in deo non tamē ſunt rōnes reſpectu
ſicut illi q̄bz diſtinguit p̄ſone ſ reſpectu intel
lectu a deo Qꝫ oēm ſuā ydee q cognoſcat deus

Ad 1m ſic proceditur videt q̄ non oēm q cog
noſcit deus ſint ydee in rebz · mali · n · ydea
non ē · cū in rebz q ſequit malū ee in deo · ſ ma
la cognoſcit a deo · ge nō oēm q cognoſcit a deo
ſunt ydee Cp̄ · deus cognoſcit ea q non ſunt nec

erit nec fuerit ut sup dam̃ c. ꝑ hoc nõ sit ydea
ꝑ dyo⁹ dicat. v. ca⁹ de di. no. q. exemplata sint di
ne voluntates effectiue essẽ et detinẽtiue rerũ g⁹
non omn̄ q cognoscit a deo sit ydea in ipo

Ꝓ· deꝰ cognoscat mãz ꝓma q non ꝑt habẽ ydeam alĩ nllãz habeat formã g⁹ idem qđ ꝓ⁹

Ꝓ· constat q deꝰ sat non solũ spẽs ꝑ genera et singlãria et accidentia ꝑ hoc nõ sit ydea fm̃ ponem plonis q ꝑm⁹ introduxit ydeas ut aug⁹ dicit nõ g⁹ omn̄ cognitorũ a deo sit ydea in ipo. Sed ob hoc ydee sint rõnes in mente dina exẽtes ut p aug⁹. patz. ꝑ omn̄ q cognoscat deꝰ habz ꝑpias rõnes. g⁹ omn̄ q cognoscit habet ydeas

Ꝓ⁹· dom̃ q alĩ ydea a plone ponẽtur principiũ cognoscis rerũ et gnacõmis iparũ. ad veritatẽ ꝑ se habz ydea ut in mente dina pomit et idem fm̃ q ꝑ principiũ factionis rerũ exemplar dicit ꝑt. et ad practicã cognitoz ptinz. fm̃ aut q ꝑ principiũ cognoscitiũ ẽ ꝑ se rõ dicit. et ꝑt etiã ad spẽs dinaz ea sinaz ptinẽ. Sed om̃ q exemplar ẽ fm̃ hoc se habz ad omnia q a deo fiunt fm̃ aliqđ tempo. fm̃ võ q ꝑ principiũ cognitiuũ ẽ se habz ad omnia q cognoscit a deo etiã si in nllõ tpe fiant. et ad oiã q a deo cognoscit fm̃ ꝑ eam rõnẽ et fm̃ q cognoscit ab ipo per modũ speculatiõis

Ad ꝓmũ g⁹ dd. q malũ cognoscit a deo nõ per ꝑ eã rõnem ꝑ q rõnẽ bom et ideo malũ non habz ydeã in deo neq fm̃ q ydea ẽ exemplar neq fm̃ q ẽ rõ

Ad 2m̃ dd. q eoꝝ q nec fuerunt nec erunt nec sunt deꝰ non habz ꝓpriã cognitoz nisi virtute tm̃ vnius ꝑpriã exẽ non ẽ ydea in deo fm̃ q ydea sigt exemplar ꝑ solũ fm̃ q significat rõnẽ

Ad 3m̃ dd. q plato fm̃ quosdã posuit matriã nõ creatã et ideo non posuit ydeã ee matie. ꝑ materie contausã. Sed q nos ponim⁹ mãz creatã a deo nõ tamẽ sine forma habz q̃dã ydeã mã in deo nõ tamẽ aliã ab ydea q positi. nã mã fm̃ se neq ẽ habz neq cognoscibil' ẽ

Ad 4tũ dd. q gnã non ꝓt habẽ ydeã aliã ab ydea spei fm̃ q ydea sigt exemplar. q nllã gẽ nõ fit nisi in aliq̃ spẽ. silr etiã ẽ de actibꝰ q̃m sepabilit⁹ comitat sbm̃ q hec simil' fiunt circa sbm̃ obiectũ. Dam̃ aut q sigueiũt sbõ spe ciale ydeam habet. artifex. n. p formã domꝰ fit aut oiã actiua q a pn⁹ comitat domũ sed ea q sigueiunt domũ nã facte ut picture vel aliqđ tyuꝰ fiat ꝑ aliq̃ aliã formã in dina vo fm̃ platonẽ nõ habebat aliã ydeam q̃ ydeã spei. tũ q̃ in dina fuit singlãria ꝑ mãz quã ponebat ee increatã ut q̃dã dicit et contausã ydee. tũ q̃ in creto natie sistat in spẽbꝰ nec ꝓtinet laia ꝓducat nisi ut in eis spẽs saluet. Sed prouidẽtia dina nõ solũ se extendit ad spẽs ꝑ ad singlãria ut ifra dicet

Quoma aut Qõ xvi· de veritate

Circa veritatẽ ꝑ se post consideratoz circa ipam de veritate magis ꝓpriã ẽ

Circa qđ querit octo

Ꝓmo vtrũ veritas sit in re vel tantũ in intellectu

2o vtrũ sit in intellectu vel ꝓprie

3tio de gradatione veritatis ad ens

4to de gradatione veritatis ad bonũ

5to vtrũ deus sit veritas

6to vtrũ omnia sint vera vna veritate vel pluribꝰ

7mo de eternitate veritatis

8vo de immutabilitate ipius

De veritate

Ad ꝓmũ sic proceditur. Videt q veritas non sit tm̃ in intellectu ꝑ magis in rebꝰ dicit em̃ in libro solil. reprobat notificatoz veri veritatẽ ẽ id qđ videt. q fm̃ hoc lapides maxime tre siti non essent veri lapides q non videt. reprobat ea a ista. veritatẽ ẽ qđ ita se habet ut cognitori videt si velit ꝑ possit cognoscere q fm̃ hoc seqt. q nichil esset veritatis si nllꝰ posset cognoscere. et diffinit sic veritas. veritatẽ ẽ id qđ ẽ ꝑ sic videt q veritas sit in rebꝰ et non in intellectu

Ꝓ· q qđ ẽ vn̄ veritate veritatẽ ẽ. sequit veritas ẽ in solo intellectu. nichil erit verum nisi fm̃ q intelligit. qđ est error antiquoz philoꝝ q dicebat omẽ qđ videt esse verum. ad qđ seqt. qđ decreta sil' ee vera alĩ qđ decreta similia a diuisis videant esse vera

Ꝓ· vnusq ꝑ ꝑ ter qđ vnusq ꝑ ꝑ et id magis ꝑ ex eo q res ẽ vel non ẽ opinio vel oro vera vel falsa. fm̃ ph⁹ in pdicamentis g⁹ veritas magis ẽ in rebꝰ

Sed ō· ẽ q philꝰ dicit in. v. methaꝝ q verum et fum̃ non sunt in rebꝰ sed in intellectu

Ꝓ⁹· dd. q sicut bonum nominat id in qđ tendit appetitus. ita verum nominat id in qđ tendit intellectus. hoc aut distinguit inter intellectum et appetitum sive cognitionem q cognitio ẽ fm̃ q cognitum ẽ in cognoscente appetitio inclinat in ipam rem appetitam. et sic in omni appetitu qđ ẽ bonum ẽ in re appetibili. ꝑ tio cognitionis qđ ẽ verum ẽ in ipo intellectu. sicut aut bonum ẽ in re in qntũ habz ordinem ad appetitum. et ꝓpter hoc rõ bonitatis derivatur a re appetibili in appetitum et fm̃ hoc dicit appetitus bonus prout ẽ bonum. sic etiã verum sit in intellectu fm̃ q conformatur rei intellecte. nititur ẽ q rõ veri ad rem intellectã deriuet ut res etiã intellecta vera dicatur fm̃ q habz ordinem ad intellectum. res aut ad intellectum pt aliq̃ habẽ ordinem vel ꝑ se vel ꝑ accns. ꝑ se quidem habz ordinem ad intellectum a quo dependz fm̃ suum esse quo cognoscibilis ẽ. sicut si dicamus q domus opatur ad intellectum artificis. ꝑ accns aut opatur ad intellectum a quo non dependet. Judicium aut de re non sumitur fm̃ id qđ ẽ ei ꝑ accns. sed fm̃ id qđ ẽ ei ꝑ se vel vna aliq̃ res dicitur vera absolute fm̃ ordinem ad intellectum a quo dependet

Et mdc ēq res artificiales dicāt vere p ordinē ad intellectū nrm· dicāt·n· dom⁹ vēa q̄ assēqt· silitudinē forme q̄ ē in mēte artificis· dicatur ordo vēa in q̄tū ē signū intellectꝰ veri· Et silr res naturales dicāt·ee vere fm q̄ assequūt silitudinē spēi q̄ sunt in mēte dīna: dicāt·em vers lapis q̄ assēqt·pā lapidis naturaz fm p conceptionē intellēs dīm· Sic igit· veritas pncipaliter ē in intellēctu· sed ordine vō in rebz fm q̄ dicunt·ad intellēctū ut ad pm̄· sēdm h⁹ veritas dicit fm· de notificat· ista augīn libro de vēa religione dicit·q̄ veritas ē qua ostēdit·id q̄d ē Et hylarius dicit q̄ veru ē declārum· ā manifestatum ee· et hoc pt̄met ad veritatē q̄ ē in intellēctu ad veritatē aut rei fm ordinē ad intellēctū pt̄net diffinitio augīn libro de vēa religione veritas ē summa silitudo pncipii q̄ sine vlla dissilitudine ē· Et q̄d diffinitio anselmi veritas ē rectitudo sola mente perceptibilis· nā rectū ē q̄d pncipio gerendū· Et diffinitio aurēne veritas vnīuscuiusq; rei ē q̄ esse tuū ee q̄d stabilitum ē ei·

Ad aut dicit·q̄ veritas ē adequatio rei intellecte ad intellēctū· pt ad vtrūq; pt̄met·

Ad pmū g⁹· dd·q̄ augīn loqt·de veritate rei· et excludit a rōne hui⁹ veritatis oppatiōz ad intellēctū nrm· sed ad d̄ē p actū ab vnoquoq; diffinitꝰ excludit·

Ad 2m· dd·q̄ antiqui phi ponēs veritatē naturalū non dicebant p̄ter ab aliquo intellēctu fieri eas prouenire a casu· Et q̄ considerabant q̄ veritas importat oppatiōz ad intellēctū cogebāt·2 veritatē rerū constituere in ordine ad intellēctū· ex quo mgnā sequebat·q̄ proseqt· phūs in 2o metha⁹· q̄ quidem mgnā non accidit si ponamus veritatē rerū consistere in oppatiōne ad intellēctū dīnū·

Ad 3m· dd·q̄ licet veritas intellectꝰ nra a re causet·2 non oport q̄ mr e p prius luceat·2 rō veritatis sicut nec in medicina p prius lucet·2 rō sanitatis q̄ i animali· bitus· n· medicine nō sanitas eius causat sanitatē ei non sit agens vniuocū· Et silr ee rei non veritas eius causat veritatē intellectꝰ vñ phūs dicit q̄ opinio et ordo vēa ē ex eo q̄ res ē non ex eo q̄ res vēa ē

De veritate

Ad 2m sic proceditur q̄ veritas non sit sola in intellectu oponēte et dīdēte· dicit·n· phūs in 2o de aia·q̄ sicut sensꝰ quorūlibet sensibiliū sep verus sit· ita et intellectus eius q̄ quod ē· fm q̄ opositio et disio nō ē nisi in sensu nec in intellectu cognoscente q̄ quid ē· veritas q⁹ non solū ē in oponē et disione intellectus

Ppōn· p sinc dicit in libro de diffinitionibz q̄ veritas ē adequatio rei et intellectus· fm sicut intellectꝰ oplexorū pt adequari rebz· ita et intellectus mopleroū· et eadem sensꝰ sentiens ee ut ē g⁹ veritas non solū ē in cōpone et disione intellectus

Sed ḡ ē q̄ dicit phūs in vi· metha⁹· q̄ tam simplicia et q̄ q̄d ē non ē veritas nec in rebz nec in intellectu

Rō· dd·q̄ veru sicut dam ē fm primā sui rōnē ē in intellectu· Cui aut omnis res sit vēa fm q̄ habz p̄am formam sue nature ex hoc ipo ē q̄ in intellectu cognoscēte sit verꝰ in q̄tū habz silitudinē rei cognite q̄ ē forma eius in q̄tū ē cognoscens· et pp̄ hoc p q̄ formam intellectꝰ et rei veritas diffinit·2 vñ conformitatē cognoscentis ē cognoscere veritatē· hoc aut nullo mō sensꝰ cognoscit· licet·n· sensꝰ habeat silitudinē visibilis nō tamen cognoscit opationē q̄ ē int̄ rem visam et id q̄d ipe apphendit de ea· Intellectꝰ aut q̄ formitatē sua ad rem intelligibilē cognoscit· pt fm tamen non apphendit ea fm q̄ cognoscit de aliquo q̄ q̄d ē sed q̄n iudicat re ita se habē sicut ē forma q̄ de re apphendit· tunc primo cognoscit et dicit verū· et hoc facit componendo vel dividendo· sicut omne quod aliquo forma figūta p p̄dicatū uel applicat aliquā rei figūe per subiectū uel removet ab ea· et ideo bn̄ inuenit·2 fm quod ē verum de aliq̄ re· uel intellectū cognoscendo q̄ quid ē· fm non cognoscit ut dicat verū· et silr ē de vocabz complexis· Veritas q̄dem ut·2 pt ee in sensu uel intellectu cognoscente q̄ quid ē ut in quadā re vera· nō aut ut cognitum in cognoscente q̄d importat nomen veri· p se· nō aut intellectꝰ ē verū ut cognitū· et ideo p̄ hoc q̄d veritas ē in intellectu oponēte et diuidēte· nō aut in sensu· nec in intellectu cognoscente q̄d ē· Et p hoc patet solutio ad obiecta

De vitate

Ad 2m sic proceditur· videt·2 q̄ verū 7 ens non oriantur· verū· n· ē p̄ter intellectum ut dam ē· ens aut p̄ter rebz q⁹ nō oritur·2

Ppō· id q̄d se extendit ad ens et nō ens nō oritur·2 ratiōne· sed verū non oritur·2 nisi se extendit ad ens et nō ens sicut verū ē q̄d ē esse et q̄d non ē non ee· g⁹ verū et ens nō oritur·2

Ppō· q̄ se habent fm prius et posterius non videntur oriri· si verū videt·2 primo ee q̄ ens· nā ens non intelligit·2 nisi gb rōne veri g⁹ videt·2 q̄ non sit oriri bile

Sed ḡ· ē q̄ phūs dicit in vi· metha⁹· q̄ ea dē ē dispōne veri in ee et veritate

Rō· dd·q̄ sicut bonum habz rōnem appetibilis· ita verū habz ordinē ad cognitionē· Unūquodq; aut· p̄ tm habet de ee in tm ē cognoscibile· et pp̄ hoc 2o de aia dicit·2 q̄ aia quodammodo ē omnia fm sensum et intellectum· et ideo sicut bonum oritur·2 ente tm et vm· fm tm sicut bonum additur rōni appetibilis supra ens· ita verū supra ens additur intellectui

Ad primū g⁹· dd·q̄ verū ē in intellectu

et m reb⁹ uit dictū ē. Verū aut qđ ē m reb⁹
guitat⁹ tū ente ſ̄m ſe tam. ⁊ verū qđ ē m ītellā
guitat⁹ tū ente ut mā feſtatiū tū mā feſtato
hoc em̄ ē de rōne veri ut dicā ē. ꝑ hūs poſſ
dicā ꝑ ens ē m reb⁹ et m ītellā ſiat verū
licet verū ꝓ̄ncipalit⁹ ſit m mtellā. ens vō
ꝓ̄ncipalit⁹ m reb⁹. et hoc arguit ꝓ̄t hoc ꝙ ve
rū et ens differūt rōne. ℂ Ad 2m dđ. ꝙ nō ens
non habz m ſe vnde cognoſcat⁹ ⁊ ſi cognoſ
cat⁹ hō ē m̄ꝑ tū mtellē ſiant illud cognoſcibile
vn̄ veri fidat⁹ m ee. m̄ꝑ tū nō ens ē qđdam
ens rōnis apprehenſi ſit a rōne. ℂ Ad 3m dđ. ꝙ
cū dicat⁹ ꝙ ens non ꝑt apprehendi ſine rōne ve
ri. hoc habz mtelligi dupliciter vno mō ita ꝙ nō
apprehendat⁹ ens niſi rō veri oſeq̄t⁹ apprehenſionē
entis et ſic loquit̄ hab⁹ veritatē. Alio mō ꝑt
mtelligi ꝙ ens non poſſit apprehendi niſi apprehen
dēt⁹ rō veri et hoc ē ſm̄. ⁊ veri nō ꝑt apprehen
di niſi apprehendat⁹ rō entis. ⁊ ens cadit i app
hē rōne veri. ⁊ ē ſile ſicut ſi apparem⁹ ītel
ligibile ad ens. non. n. ꝑt mtelligi ens qñ ens
ſit mtligibile. ⁊ tamē ꝑt mtligi ens ita ut nō
mtelligat⁹ mtligibilitas ei⁹. et ſile ens mtellec
tū ē veri non tñ mtligēdo ens mtligi⁹ veri.

Ad 4tū ſic procedit⁹. De ꝑfectate vei ad bm
Vid⁹ ꝙ bonū ſ̄m rōnē ſit prius ꝙ verū. Ens
n. ē vtius ſ̄m rōnē ē prius ut patz ex ꝓmo phic.
Sed bonū ē vtius ꝙ verū. nā verū ē qđdā bo
nū. ſ. mtellē. ergo bonū ē prius ſ̄m rōnē ꝙ verū.
℔. bonū eſt in reb⁹ verū in cōpone et diſioē
mtellē ut dicit ē. ⁊ ea q̄ ſunt in re ſunt ꝓ ea tm̄s
q̄ ſunt in ītellectu. ergo prius ē ſ̄m rōnē bonū ꝙ ve
rū. ℔. veritas ē que dā ſpēs vtius ut patz
in ē we ethic. ⁊ vtq̄ continet⁹ ſub bono. ē. n. bo
na q̄litas mentis ut dicit aug⁹. ergo bonū ē p⁹
ꝙ verū. ℭ Sed ō ē. qđ m plibz ē. prq̄ ē ſ̄m rōnē
⁊ verū ē m q̄busdā in q̄bꝰ nō ē bonū. ſ. in ma
thēt⁹ ergo vm̄ ē prq̄ ꝙ bonū. ℞ō dđ. ꝙ licet
vm̄ et bonū ſuppoſito ſiliat⁹ ad ente tamē ro
ne differūt. et ſ̄m hoc verū abſolute loq̄do
prius ē ꝙ bonū. ℭ Ad ex duobz apparet. ꝓmo
quidē ex hoc ꝙ verū ꝓ̄ꝑ m̄q̄ⁿ ſe habz ad ens
qđ ē p̄mū ꝙ bonū. nā verū reſpicit ipm̄ ee
ſ̄mpliciat⁹ et ī mediate. ℞ō aut bonum oſeq̄t⁹ ee
ſ̄m ꝙ ē aliquo mō ꝑfm̄. ſic. n. appetibile ē
Ad dđ apparz ex hoc ꝙ cognitiō nātē p̄cedit
appetitū vn̄ tal verū reſpiciat cognitiōz. bo
nū aut appetitū ꝓ̄ius erit verū ꝙ bonū ſ̄m rō
nem. ℭ Ad ꝓmū q⁹ dđ. ꝙ voluntas et mtellē
mutuo ſe mtludūt. nā mtellē mtligit volū
tatem. et voluntas vult mtelligē mtellectū.
Sic ergo mtellā ſ̄ ordinat⁹ ad obiectū volū
tatis. q tm̄ē ea q̄ ſunt mtellā et eguſo
vn̄ m ordine appetibiliū bonū ſe habz ut vle

et verū ut ptinēs in ordine aut mtligi
biliū ē eguſo. ℭ ex hoc ē ꝙ verū ē qđdā bonū
ſeq̄t⁹ ꝙ bonū ē ꝓ̄ius m ordine mtlligibiliū ad appetibi
lia. nō aut ꝙ ſit ꝓ̄ius ſimpliciter. ℭ Ad 3m dđ. ꝙ ſ̄m
hoc aliq̄d ē ꝓ̄ius rōne. qđ ꝓ̄ius cadit in intel
lectu. intellectus aut ꝑ ꝓ̄ius apprehendit ipm̄ ens
et ſēdario apprehendit ſe mtelligē ens. et eo
apprehendit ſe appetē ens vn̄ ꝑ ordinē entis
ſēdā rō veri. ⁊ ita rō bonī licet bonū ſit in reb⁹
ℭ Ad 4m dđ. ꝙ vtus q̄ dicat⁹ veritas nō ē vei
tas rōis ⁊ q̄da veritas ſ̄m quā homo in dictis
et factis oſtendit ſe ut eſt veritas aut vite di
cat⁹ ꝓ̄ut laūt⁹ ſ̄m ꝙ homo in vita ſua implet
id ad qđ ordinat⁹ per mtellm dīnū. ſiat ergo
dictū ē eſſe veritatem in creatis reb⁹. veritas
aut iuſtitie ē ſ̄m ꝙ homo ſeruat id qđ debet
alteri ſ̄m ordinē legis vn̄ ex hīs ꝓ̄ut⁹ ſubditis
veritatē nō ē proprie dīm ad veritatē rem

Ad 5tū ſic procedit⁹. Q̄ deꝰ ſit vitas
Videt⁹ qđ deꝰ non ſit veritas. veritas. n. cō
ſiſtit in opōne et diſione. ⁊ in deo nō ē opō ne
diſio ergo nec ē ibi veritas. ℭ ꝓ̄. veritas ſ̄m augm
in libro de vera rel. ē ſilitudo ꝓ̄incipij. ⁊ deo
nō ē aliq̄d ꝓ̄incipiū ergo in deo nō ē veritas
ℭ ꝓ̄. q̄ q̄d dicat⁹ de deo dicat⁹ de eo ut de ꝓ̄nci
pio omnium cauſa. ſiat ee dei ē cauſa omnium ee. et bo
nitas eius cauſa omnium bonorum. ſi ergo in deo ſit vei
tas omnium verorum erit ab ipo. ⁊ aliq̄ ꝑ mare eſt
verū. ergo hoc erit a deo qđ patz ee ſſm. ℭ ſed
contra ē qđ dicit dñs dñs noſ⁹ Jo. xiiij. Ego ſum via
veritas et vita. ℭ ℞ō dđ. ꝙ ſicut dictum ē veri
tas in mtellā ſ̄m ꝙ apprehendit rē mt
ē. et in re ſ̄m ꝙ habz ee conformabile mtellec
tui. hoc aut ſuenit⁹ in deo. ſ. ꝙ ee ipius nō
ſolū ē conforme ſuo mtellāi. ⁊ ē ipm̄ ſuum mtel
ligē. et ſuum mtelligē ē mēſura et cauſa oīm
aliorum ee et omnīs alterius mtelligibilis. et ipē eſt
mtelligē ſui. et ſui ee vn̄ ſequit⁹ ꝙ non ſolū
in ipō ſit veritas. ⁊ ꝙ ipē ſit ſuma et ꝓ̄ma veri
tas. ℭ Ad ꝓ̄mū ergo dđ. ꝙ licet in ītellāi dīno
non ſit opō et diſio tamē ſ̄m ſuā ſmplicem
mtligentiā includat de omnibz et cognoſcat
omnia q̄ plexa ſic in ītellāi ei⁹ ē veritas

ℭ Ad 2m dđ. ꝙ verū mtellē nāli ē ſ̄m ꝙ conſor
matur ſuo ꝓ̄incipio. ſ. reb⁹ a q̄bus cognoſcat⁹
capit veritas ea q̄ verū ē ſ̄m ꝙ conformatur ſuo
ꝓ̄incipio. ſ. mtellāi dīno. Sed hoc ꝑpe loq̄do
non ꝑt dari in veritate dīna. nī forte ſ̄m ꝙ
veritas appropriat filio q̄ habz ꝓ̄incipiū. ⁊ ſi de vei
tate eſſentialiter dicta loq̄mur nō ꝑt mtligi nili
reſoluāt affirmatiā in negatiāz. ſicut cū di
cit pater ē a ſe. ⁊ non ē ab alio. Et ſile ꝑt di
cit filius de ꝓ̄incipio veritas dīna m̄q̄ⁿ ē ſuū
non ē ſuo intellectui diſſile. ℭ Ad 3m dđ. ꝙ nō

ens et pnatones non habet ex sensib veitate
sed solu ex apphensione mtlis. ois aut apphe
sio mtellas a deo e. vn qđ đ veritatis m hoc
p dictu isai formari e verit totu e a deo. Sed
si arguat formari e a deo e falla. ad 6m

Ad 6m sic procedit. Videt
q vna sola sit veitas fm quã oia
sut vera. q fm augm mthil e magis mete hua
na msi deus. fz veitas e maxime mete huana. ali
oqi pa iudicaret de veitate huana nisi aute
oma iudicat fm veitate et non fm sepam
go sol deus e veritas. go nõ e alia veitas q deus
Ꝓ. augd dicit m libro de veitate q sicut te
pus se habz ad tepalia ita res veitas ad res
veras. fz vnu e tempo omn tpalium. go vna e ve
ritas qua oma sut vera Sed ꝯ e q m ps d
dimite sut veitates a filijs homm Rñ dd. q ꝑ
dam mõ e vna veitas qua oma sut vera Ad
aug endentia sndu est q qñ aliq pdicat vm
uote de mltis illud m quor ullorũ fm ppa rõne
nuem sicut alal m qlibz spe aialis. fz qñ aliq
dicat analoce de mltis illud nuem fm ppa ro
nem m vno eorũ tm a quo alia denoiant. si
cut sanu dicat de aiali et vrina e media. nõ
q samtas sit m aiali tm. fz a samtate aialis de
noiat media. sana m q̃ tu e illoꝝ salutis est
fectiua et vrina m q̃ tu e signa fectiua. Et q̃ nus
samtas nõ sit m media nec m vrina tame
m vtroq; e aliq p. qđ hec đ de facit illa aut sign
samtate Dictu e aut q veitas p plus e m intel
lectu et p posteius m rebz fm q ordinat ad in
tellectu diuu Si go loq̃mur de veitate put exis
tit m intellal fm ppa rõne sic m mltis intellabz
creatis sut mlte veitates. eadã m vno et eode
intellal fm plura og mita Vñ dicit glo. sup 1o
ps. dimite sut vei. a f. ho. ꝛc. q sicut ab vna fa
cie homis resultat plures silitudines mis spec
lo sic ab vna veitate diuina resultat mlte veita
tes Si vo loq̃mur de veitate fm q e m rebz sic
omnes sut ve vna prima vitate cui vnusq; assimi
latur fm suã entitate. et sic licet plures sint cen
tre uel forme veri tame vna e veitas diuina i
tellecta fm quã omnes res denoiant vere Ad
primu go dd. q alia nõ fm q̃ aliq veitate iudi
cat de rebz omnibz. fz fm veitate prima q̃ in
resultat m ea sicut m spectulo fm prima mtli
gibilia. Vñ sequit q veitas prima e maior alia
et tñ eadã veitas data q e m intellal nrõ est
maior alia. nõ simplr. fz fm qđ mõ tu e per
fectio eoꝝ. sicut eadã scia posse dia maior alia
Ad 2m dd. q deus cui9 veitate habz fm q
rez dicit ve p ppatoz ad mtlligẽ diuu

Ad 3m sic procedit. Videt de vitate
q veitas data sit eterna dicit. n. aug9
m libro de libeo arbitio q mthil e magis et
nil q̃ rõ eternu et diuo et ita e q̃q. fz hoc vei
tas e eterna go veitas data e eterna Ꝓ. ome
qđ e semp e eternu fz vna sit vbiq; et semp
go sut eterna go et veri qđ e maxime vnu sale
Ꝓ. id qđ e verum in pnti sp sint veri esse
veri sutq; fz sicut veitas ppoms de pnti e
veitas data ita veitas ppoms de futuro go
aliq veitas data e eterna Ꝓ. om e qđ caret
pn̄o et fine e eternu fz veitas enũciabilis ca
ret pn̄o et fine q si veitas incepit ea ante
non erit veru erat veritate nõ e. et vbiq; ali
qua veitate veru erit et sit veitas et erat
ante q̃ incepit. et silr si ponat veitate habe
fine e. sequit q sit positu q desierit veru. n. erit
veritatem nõ e. go veitas e eterna Sed ꝯ e
q sol deus e eternu ut dicu e Rñ dd. q vitas
enũciabilis nõ e aliud q̃ veitas intellectu enũ
ciabile em et em intellal et em voce. fm aut q e
m intellal habz p se veitate. fz fm q e m voce dici
tur veru enũciable fm q sigt veitate intellectu
non ppter aliq veritate m enũciabili ex ite
sicut m sbiecto. sicut vrina dicit sana nõ a sa
itate q̃ m ipa e fz a samtate aialis qua significat
Silr eadã sup dcm e q res denoiant vere a veri
tate intellectu Vñ si nulls intellectu esset eternus nulla
veitas esset eterna. fz q sol9 intelles dinus et eternus e
m ipo solo veitas et imitate habz Sic expt hoc se
qtur q aliq aliud sit eternu q̃ deus q veritas intellas
dim e ipe deus ut ons sup e Ad primu go dd. q rõ
nale. et duo et ta e q̃q habet et imitate m me
te dina Ad 2m dd. q aliq esse semp et vbiq; pt
intelligi dupliciter vno mõ q habz in se vnde ex te
dita de ome tempo et ad oem locu sic deo cope
tit ee ubiq; et semp Alio mõ q non habz in se
quo detineat ad aliq uel locu uel tepo sicut ma
pma dicit e vna nõ q habz vna forma sicut
homo e vnus ab vnitate forme. fz p rõnes oim
formaru distinguentiu. et p hui modu q̃libet
vle dicit e vbiq; et semp m q̃ tu vlia abstra
hunt ab hic et nunc. fz ex hoc non sequit ea e eterna
nisi in intellal si quis sit eternus Ad 3m dd. q id
q̃ nunc e ex eo futuru fiunt ante q̃ esset q m ea sua
erat ut fieret vñ sublata ea non est futuru id fieri
sola aut ea p ma e eterna Vñ ex hoc nõ sequit
q ea q̃ sunt semp sunt veru ea e futura nisi q̃
tenus ea semp eterna sunt ut sint futura q̃ q de
ea sol deus e deus Ad 4tu dd. q q mtellas nr nõ
e eternus nec veitas enũciabilium q a nobis for
mat e eterna. fz quia incepit et ante q̃ huiusmõi vei
tas esset non erat vm dicte veitate tale. nõ e
nisi ab intellal dino in quo solo veitas e eterna
sed nunc veru e dicte veitate tuc nõ fuisse q q
dem nõ e veru nisi veitate q nunc e m intellal

mō non aut̄ p aliq̄ veritate ex pterea q̄ ista veritas ē de non ente. non ens aut̄ non habz q̄ se ut sit veri. ꝑ solūmō ex intellā apphendente ipm̄ vn̄ in tm̄ ē veri dicē veritatē non fuisse i q̄tū apphendim⁹ non ē ipius ut precedens ē eius

Q. veritas sit mutabilis ꝑ nō dīna

Ad q.m̄ sic procedit. Vī q̄ veritas sit mutabilis. dicit n. aug⁹ in libro de lib̄o arbitrio q̄ veritas nō ē equalis mēti q̄ ēt mutabilis sicut et mens. ℭ p̄. illud q̄d remanet p⁹ oem̄ mutatiōz ē imūtabile sicut mā p̄ma ē ingenita et incorruptibilis q̄ remanz p⁹ oem̄ ḡnatiōz et corruptiōz. ꝑ veritas rema net p⁹ oem̄ mutatiōz. q̄ p⁹ oem̄ mūtatiōz verū ē dicē ē uel nō ē. ḡ veritas ē imutabil'. ℭ p̄. si veritas enūciatiōis mutat̄ mutatē mutat̄ ad mutatiōz rei. ꝑ sic nō mutat̄ veritas. n. ꝑm̄ anselm̄ ē veritudo q̄da mēt̄ tui adimpletiō q̄d ē de ip̄ām mēte dīna. hec aut̄ ꝓpō. sortes sedet accepit a mēte dīna ut sīgnificet sortē sedē. q̄d sīgnificat̄ ēnā eo non sedente. ḡ veritas ꝓpōnis nullo mō mutat̄. ℭ p̄. ubi ē eadem causa et idem effectus. ꝑ eadem res est. cā veritatis hui⁹ ꝓpōnis sortes sedet. sē debat. sedit. ḡ eadē ē huius veritas. ꝑ opz q̄d alt̄ horū sit veri. ḡ veritas huius ꝓpōnis i mutabilit̄ manet et eadē ē uē veritas cuiusq; alterius ꝓpōnis. ℭ sed ō ē q̄ dicat̄ in ꝑs dīmitte sunt veritates a. si. h. ℭ ho. dd. q̄ sicut sīp dicū ē veritas ē ꝓpē m̄ solo intellū. res aut dicit̄ uē a veritate q̄ ē in aliquo intellū. vn̄ mutabilitas veritatis consideranda ē cū ad intellū. cui⁹ q̄dem veritas in hoc consistit. q̄ habeat conformitatē ad res intellectas

ℭ Huic q̄dem conformitas variat̄ p̄ diuplicat̄ sicut et q̄libz alia relatiuo ex mutatiōe alt̄ius extremi. vn̄ uno mō variat̄ veritas ex pte intellectꝰ ex eo q̄ de re eodē mō se habente aliq̄s aliā opinionē accipit. Alio mō si opinione eadem circa res mutet̄ et utroq; mō fit mutatiō de uero in falsū. Si ḡ sit aliq̄s intellectꝰ cui⁹ non possit ee alt̄na talis opinio uel alicui⁹ accepsiōz non possit subtrahi res aliq̄. in eo ē imutabilis veritas talis aut̄ ē intellectus dīni ut ex supioribz patz. vn̄ veritas dīni intellectꝰ ē imutabilis. veritas aut̄ intellectus nr̄i mutabilis ē. nō q̄ ipa sit sub mutatiōne. ꝑ m̄ q̄tū intellectus nr̄ mutat̄ de veritate in falsitatem. sic. n. forme mutabiles dicunt. Veritas aut̄ dīni intellectus ē ꝑm̄ quā res nāles dicunt̄ uē q̄ ē. omo immutabilis.

ℭ Ad p̄mū ḡ. dd. q̄ aug⁹. loq̄t̄ de veritate dīna

ℭ Ad 2.m̄ dd. q̄ uerū et ens nō sunt ḡ̄ssima vn̄ sicut ens non ḡnat̄ nec corrumpit̄ p se ꝑ accīns m q̄tū hoc uel illud ens corrumpit̄ uel ḡnat̄ ut d̄r̄ phis. ita veritas mutat̄ nō q̄ nulla veritas remaneat. ꝑ q̄ nō remanz illa veritas q̄ prius erat.

ℭ Ad 3.m̄ dd. q̄ ꝓpō non solū dicit̄ habē veritatem m q̄tū implet̄ q̄d de ea ē ordinatū ab intellū dīno. ꝑ dicit̄ habē veritatē q̄da specialē mō in q̄tū significat ve ritatē intellectꝰ q̄ eidem consistit in conformitate intellectꝰ et rei. q̄ subtracta mutat̄ veritas opinionis et p onis veritas ꝓpōnis. sicut̄ hec ꝓpō sortes sedet eo sedēte uē ē. et veritate rei m q̄tū ē q̄da vox significatiua. et veritate significatiue m q̄tū significat opinionē uerā. sorte uē sedente remanz prima veritas. ꝑ mutat̄ sedē

ℭ Ad 4.tum dd. q̄ sessio sortis q̄ ē ea veritatis hui⁹ ꝓpōnis sortes sedet non eodē mō se habz cū sortes sedet et postq̄ et ante q̄ sedeat. vn̄ et veritas ablatiua tāta dicit̄ modo se habz. et dicit̄ modo de significat̄ ꝓpōnibz de pterito. et futuro. vn̄ non sequit̄ q̄ licet alterū trium ꝓpōnū sit uera q̄ eadē veritas immutabilis maneat.

Q. xvij.

Deinde q̄rit̄ de falsitate. **Q. falsitate et ea hoc q̄rit̄ tripl̄.** ℭ p̄o. utrū falsitas sit in rebz. ℭ 2o. utrū sit in sēsu. ℭ 3o. utrū sit in intellū. ℭ 4to. de oppone uer et falsi.

Ad p̄mū sic procedit̄. **Q. falsitas ē in rebz.** Vī q̄ falsitas non sit in rebz. Aug⁹. n. in libro. ij. solil. dicit. si uerū ē id q̄d ē falsū nō est vtiq; ea uidet̄ quoniā repugnare. ℭ p̄. falsum dicit̄ a fallendo. ꝑ res non fallit. ut aug⁹ dicit in libro de uera relig. q̄ non inducit aliud q̄ sua spem. ḡ falsum in rebz nō inuenit̄. ℭ p̄. uerum dicit̄ ee in rebz p opatiōz intellūs diuini ut supdictum ē. q̄ falsitas ē in q̄tū imitat̄ ipm. ꝑ falsitas rebz in q̄tū imitat̄ deū. ḡ falsitas res uera ē absq; omni falsitate. et nulla res ē falsa.

ℭ Sed ō. ē q̄ aug⁹ in libro de uera rel. dicit q̄ omne corpus ē uerum corpus et falsa unitas q̄ imitat̄ unitatē et nō ē unitas. ꝑ falsitas rebz imitat̄ diuinā bonitatē et ab ea deficit. ḡ omnibz rebz ē falsitas.

ℭ Ho. dd. q̄ cū uerū et falsum opponant̄ oppo sita aut sunt circa idem. nisi ubi primo q̄rit̄ falsitas ubi ueritas primo inuenit̄. hoc ē in intellū. In rebz aut neq; veritas neq; falsitas ē nisi p ordinē ad intellūm. et ex unitate ꝑm̄ id q̄d queit ei simplr et p se notāt̄ ꝑm̄ aut id q̄d queit ei p accīns non notāt̄ nisi ꝑm̄ q̄d res eidem simplr falsa dicā poss̄ p opatiōz ad intellectū a quo dependet cui opat̄ p se. In ordine aut ad alium intellūm cui opat̄ p accīns non poss̄ dicā falsa nisi ꝑm̄ q̄d dependet aut ab intellū dīno res nāles. sicut ab intellū humano res artificiales. dicit̄ igit̄ res artificiales simplr falsē et ꝑm̄ se m q̄tū deficiūt a for

ma artis vñ dicat aliqs artifex opꝰ sim fiat
qđ deficat ab opa cōe artis. Sic aut in rebz p
ductis a deo flitas inuenit nō pt p opa cōz ad
intellm dīnū. ai qđ sd in rebz actualit qđ ordina
cōne dim intellē procedat insi forte in volunta
tijs agentibz tm. in quoz pttate ē sb duce se ab
ordinacōe dim intellūs in quo malū culpe con
sistit. sdm qđ ipa pcā flitates uel media dicā
tur in sptūs fm qđ pē. ut qđ diligitis vanitatē
et qritis mendacū. siat et p oppositū opa bō
tuosa veritas vite noiat in mptū sb dit ordini
dim intellūs. siat dr Io. iij. Qui facit veritatem
venit ad lucem. Sed p ordinē ad intellm nos
trū ad quē cōparant res nāles p actūs pnt dica
flē non simpliciter fm qđ. et hoc dupliciter. vno
mō fm roēz signati ut dicat id qđ sim ē in rebz
qđ significat uel representat ordinē ul intellāu
flō. fm quē modū quelibz res pt dica ē flā. qđ tū
ad id qđ ei non inest siat si dicam ydeam trū
ē flm mensurabile siat phūs dicit in v. me
thaph. et siat aug⁹ dicit in libro solil. tēgedo ē
flūs error. siat cōmuniter pt vnūqq dicā veri fm
id qđ ei cōpetit. Alio mō p modū causē. et dicat
res flā q de se nata ē facere opionē flaz. et
q̄ matui ē per ea q̄ exteri⁹ apparet de rebz iudi
care. eo q̄ nra cognitio a sensu oritur habz q̄ pmo
et p se ē exteriorū actualiū. ideo ea q̄ in exteriori
bꝰ actibz hmt silitudinē aliaz rerū dicit
ē flā. siat fel ē flm mel. et stanū ē flm argē
tū. Et fm hoc aug⁹ dicit in 2o solil. q̄ eas res fal
sas nolam⁹ q̄ vel silia appetendim⁹. et phūs
dicit in v. meth. q̄ falsa dicit quicq̄ aptū
nata sit aut q̄lia non sint. aut q̄ non sint. Et p
hūc modū etiā dicit homo flē in mptū ē ama
tiū⁹ flāri opionū uel locutionū. nō aut ex
hoc q̄ pt eas confingē. q̄ sic etiā sapientes et
stientes falsi dicunt. ut dr in v. meth. Ad pm
qđ. q̄ res q̄ata ad intellm fm id qđ est
dicit vera fm id qđ non ē dicit flā. vñ verus
tēgedo ē falsꝰ hūc ut dr in 2o solil. sic ingit in
hīs q̄ sūt inuent qđa vō flitatis. Ad 2m. dd.
q̄ res p se non fallit nec p actūs. dat nr⁹ etiā si
onem flitatis ex eo q̄ silitudinē cōuigerit
quoꝝ non habet existentiā. Ad 3m dd. q̄ p
oppositū ad intellm dīnū res nō dicit flē q̄
eet eas ee falsas simpliciter. nec p oppositū ad intel
lectū nrm qđ ē eas ee flas fm qđ. Ad 4m. dd.
qđ in oppositi obiciit dr. q̄ silitudo uel repre
sentatio deficiens nō inducit roēz flitatis nisi
in sptū pstat etiā oriōnes flē opionis vñ nō vbiq;
ē silitudo dr res falsa nec vbiq; ē talis silitudo
ingnata ee facē opionēz flaz nō tamē nec ut in plibz
Ad 2m sic procedit vr q̄ in ffō sit falsitas
q̄ in ffō non sit falsitas. dicit nr⁹ aug⁹
in libro de vera rel. si omnis corpis sensus ita mu
tat ut afficiat qđ ab eis apprehendit exigē debe
am⁹ ignoro. et sic videt q̄ ex sensib⁹ nō fal
lam⁹ nec flitas non ē in sensu. Ppō. phūs dicit
in 4to meth. q̄ flitas non ē nec in sensu sed
nec in fantasia. Ppō. in oplexis nō ē verū nec
flm nec solum in oplexis nec oponē et dividē nō
ptinz ad ffm go in ffō nō ē flitas. Sed ō ē
q̄ aug⁹ dicit in libro solil. apparet nos in oi
bꝰ sensibz silitudinē lenocinante falli. Ho dd.
q̄ falsitas nō ē q̄ rendam in sensu nisi sicut ibi
ē veritas. veritas aut nō sic ē in ffō q̄ ffūs cog
noscat veritatē nec in mptū vera apphensionē
habz de sensibilibz ut dictū ē. qđ q̄dē ostingit
ex eo q̄ apphendit res ut sunt. vñ ostingit fli
tatē ee in ffō ex hoc q̄ apphendit uel iudicat
res aliter q̄ sunt. sic aut se habz ad cognoscēdū
res in mptū silitudo rerū ē in sensu. Silitudo
aut alicuius rei ē in ffō tripliciter. vno mō primo et p se
sicut in visu ē silitudo colorū et aliorū ppriorū
sibiliū. Alio mō p se et non primo sicut in visu
ē silitudo magnitudinis uel figure aliorū
sibiliū quorum. Tertiō nec primo et p se et per actūs
sicut in visu ē silitudo hoīs nō in mptū ē homo
nec in mptū huic colorato accidit ee homo. Et ideo
cura ppriorū sibiliū ffūs nō habz falsificari nisi
p actūs et ut in pluribz ex eo. q̄ ppter
indispoēz organi non queunt ex capit formā
sensibilis. sicut et alia passiua ppter indispone
sua defficiente recipiūt impressionē agentiū
et in ee p ppter corruptionē lingue infirmis a
dulcia amara ee videt. De sibilibz vō coibz
et p actūs pt ee flm iudicium sensus etiā sensus
debite dispositi. q̄ sensus non directe inferit
ad illa. nec p actūs nec ex gnō in mptū refert
ad alia. Ad pm qđ dr. q̄ ffūs affici ē in pm
ex sentire vñ per hoc q̄ ffūs ita mutat sicut
afficit sequit. q̄ non decipiam in iudicio quo
iudicamus nos sentire aliqđ. Sed ex eo q̄ ffūs
aliter afficit in dicit q̄ res sit secūt. q̄ mutat no
bis rem aliter q̄ sit aliqn. et ex hoc fallim
per sensum. nec etiā ē non etiā in sentire. Ad
2m dd. q̄ flitas dr non ee nec in ffō. ex non
decipit etiā ad sibi obiectū vñ in alia tm flatō
ne plam⁹ dicit q̄ ffūs in flē non ē fimta
sic aut attribuit flitas q̄ repnitat silitudinē
rei etiā absentis vñ amz aliqs gnit ad
silitudinē rei tp ad rem in pz puenit ex tali
apphensione flitas vñ etiā phūs dicit in
v. meth. q̄ umbre et picture sompnia di
cit flē in mptū nō sb sit res q̄z tm silitudinē.
Ad 3m dd. q̄ rō illa procedit q̄ flitas nō sit
in ffō sicut cognoscēte vñ nec flm
Ad 3m sic procedit vr q̄ falsitas

non sit mitellaꝫ dicat n augꝰ in libro lxxxiij
quæ omissa q fallitꝫ id in quo fallitꝫ nō intelligit
ꝑ flm dicatꝫ ee in alīq cognitiōne ꝑm q ea fallimꝫ
gō in itellaꝫ non ē falsitas ¶ Pō phus in 2o de
aiā dicat q intellectꝰ sp rectꝰ ē non gō in itellaꝫ
ē flitas ¶ Sed ḡ ē q dicat 2o de aiā q ubi ogo
intellectus ē ibi verū et flm ē ꝑ ogo intellectus
ē in itellectu gō verū et flm ē in itellaꝫ ¶ Rñ
dd q sic at res habz ee ꝑ ppām formā ita vꝰ cog
nosciā habz cognoscē ꝑ silitudinē rei cognite
Res aut naturalis non deficit ab ee q sibi
competit ꝑ ppām formā pt aut deficē ab ali
quibz actū aliqz nel ḡntibz sicut homo ab hoc
q ē habē duos pedes nō aut ab hoc q ē esse
homez Ita etiā vꝰ cognoscibilia nō deficiat
in cognoscendo vſpiam illiꝰ rei cui silitudinē in for
mat pt aut deficē etiā aliq ḡnā ad ipm uel
actū sicut dictū ē q sensꝰ visꝰ non decipit
circa sensibilē ꝓpriū sed circa ſibilia alia q ꝰ seq pt
se habet ad ea et circa ſibilia ꝑ actū Sicut
aut ſꝫ in formatꝫ directe silitudinē ꝓpꝛ ſbi
libile ita intellectꝰ in formatꝫ directe silitudinē
q̄ditatis rei vñ circa q q̄ ē intellectꝰ nūq̄
decipit sicut nec ſꝫ circa ſibilia ꝑpria In cō po
nendo vō et dividendo pt decipi dñ attribuit ei
aliq̄ q̄ditatē intelligit aliq̄ q̄ eā ꝰ seq̄t uel
ei opponit Sic n se habz intellectꝰ ad indicā
dū de hiis sicut ſꝫ ad iudicandū de ſbilibz
ꝑ actū uel cōtrā hac tn differētia seruata
q sicut circa ueritatē dat ē q flitas in itellaꝫ ee
pt nō solū q cognitio intellectꝰ falsa ē ſꝫ q intel
lectꝰ ea cognoscit sicut ueritatē In sensu at
falsitas non ē nec cognita nec dom ē qa vō
flitas intellectꝰ solū circa opōnē ē intellectꝰ ē
ꝑ actū in opatōe intellectꝰ q cognoscit q
q̄d ē pt ee flitas mēntis ibi cōpōit intellectꝰ
admiscet Ad pt ee duplex Vno mō ſm q
intellectꝰ diuidit cōpōit vno mō attribuit alteri ut si
diuidit cū dicit attribuat alteri homi vñ diui
nō vni rei ē flā de altero Alio mō ſm q
pt res diuidi cōpōi q̄ponit ad inuicē q similiter con
cipiunt non pōt sic n diuidi cō non solū ē flā re
spectu alicui rei ſꝫ ē flā ē in se ut si formet
tale diuidi cōz Aial rōnale q̄ dr̄upes falsꝫ
ē n intellectꝰ sic diuidendo ꝓpter hoc q falsꝫ ē in
formādo tale opōnem aliq̄d aial rōnale
q̄ dr̄upes et ꝓpter hoc cognoscendo q̄ditates
simplices nō pt ee intellectꝰ falsꝰ ſꝫ nec ē ue
rꝰ nec totaliter nichil intelligit Ad p mū ḡ
dd q q̄ q̄ditas rei ē ꝓpriū obiectū intellectꝰ
ꝓpter hoc tuꝫ ꝓpe dictum aliq̄ intelligē q̄n
reducit eā in q̄d q̄d ē sic de eo iudicat cui
sicut actū dicit in de mr actibz in q̄bz nō ē fal
sitas et hoc nō intelligit ibi aug q oīs

q fallitꝫ non intelligit id in quo fallitꝫ nō at
ta q nulla operatione intellectꝰ fallat Ad 2m
dd q intellectꝰ ē semp rectꝰ ſm q ē pria opa
tā q non decipit ex eadē causa q nō decipit
circa q q̄d ē ſla pria ꝑ se nota fit illa q fiat
intellectus timinus cognoscit ex eo q ꝓdicati
ponit in diffinitiōe ſbiecti ex vni 2 flm sc ḡnā

Hō ex nī sit proceditꝫ vi q verū et flm
non sint ḡnā verū n et flm opponit
sicut q̄d ē et q̄d non ē nā verū ē q̄d ē ꝰ q̄d
ē et q̄d nō ē non opponit ut ḡnā go verū
et flm non sint ḡnā Pō vnū ḡnoꝝ nō est
in alio ꝰ flm ē in vero q sicut dicit aug in
libro solil tragedꝰ non est falsꝰ hector si
non est verꝰ tragedꝰ go verū 2 falsū non
sunt ḡnā Pō in deo non ē aliq̄ ḡnis etas mich
em dñe ꝓstantiæ ē ḡnū ut aug dicit in
de ciui dei ꝰ deo opponit pluralitas nā pō
lū in septuā medacū notat ie xvi apphen
derunt me dacū glo id 2 podola go vni et flm
non sunt ḡnā Sed ḡ ē q phs in pō priar po
nit falsā opōnē ee ḡnā verē Rñ dd q
verū et flm opponit ut ḡnā et nō ut affir
matio uel negatio ut q̄dam dixerunt Ad
aug euidentia stiē ē q negatio nec ꝓpo
nit aliq nec detinet sibi aliq̄d ſbiectū et
ꝓpt hoc pt dici de ente q̄ de ente nō sicut
non videns et non sedens Priuatio aut no
ponit aliq̄d ꝰ detinet sibi ſbiectū ē n nega
tio in ſbiecto ut dr in 4to metꝫ ee uni n nō dr
nisi de eo q̄d ē nati vidē Contrariū vō et
aliq̄ ponit et ſbm detinet magnū n ē aliqua
spēs coloris falsū aut aliq̄ ponit ē n flm
ut phs dicit in 4to metꝫ ex eo q dicit uel vi
det aliq̄ q̄d nō ē uel non ee q̄d ē Sicut n
verū ponit aliq̄ ꝓ adeqtā rei ita flm aliq
tionē rei nō adeqtam vñ manifestū ē q vni
et flm sub ḡnā Ad ꝑmū ḡ dd q id q̄d ē
in rebz ē veritas rei ꝰ id q̄d ē ut apprehensū
ē veri intellectꝰ in quo ē veritas vñ et flm ē
id q̄d non ē ut apprehensū apprehendē aut ee
et non ee ḡnā tale habz sicut ꝓbat phs in
2o pyar q huiusmodi opiones boni ē boni ḡnā
boni non ē boni Ad 2m dd q flm non
fundatꝫ in vō sibi ḡnio sicut nec malum in bo
no sibi ḡnio ꝰ in eo q̄d sibi ſbiat et hoc ideo
in vtroq actus ē q verū et boni circa quæ sunt
et quia tale ens vñ sicut omis pluralitas
fundatꝫ in ſbiecto q̄d ē ens uta omne malum
fundatꝫ in aliquo bono et omne flm in aliq
vō Ad 3m dd q q ḡnā et oppositā pluri
tudinē nata sunt fieri circa idem ideo put in se
sidat non ē aliq̄ ḡnis nec rōne sue bōitatis
nec rōne sue veritatis q in itellaꝫ ens nō ꝓt

ce aliq̃ falsitas · ꝑm apphensioe mā habet
aliq̃ p otrariū · nā vē opiom de ipō ḡriat fla
opio · z pdola mēda ciā dicit oppositā veita
tā dme mā tñ fla opiō de ydolis ḡriat veꝝ
opiom de vnitate dei Cō xvīn · de vita dei

Q voma aut intelligē viuetiuē · post
cōsidā cōz de sciā et intellectiua dmo con
sidandū ē de vita ꝑmus Et circa hoc q̃rit
cor Cp mo quor sit viuē Cz° qd sit viti
Cercio vtrū vita deo ḡneiat Cq° vtrū oīa
in deo sint vita

Ad p̄mū sic procedit vi · q omne rerū na
turaliū sit viuē · dicit · n · phūs in viij · phī
q motor ē ut vita natura ex nubz omnibz · ꝑ oēs
res naturales ptic̃pāt motū g° oēs ptic̃pāt
vita Cō · plāe dicit uiuē mā tñ tñt in se
ipis p̄ncipiū motꝰ augmēti et decremēti · sed
motꝰ localis ē pfectior et porꝑm nāz q̃ motꝰ
augmēti et decremēti ut pbat in viij · phī ·
ergo oīa corpora nālia habeant in se aliqd
p̄ncipiū motꝰ localis vt q̃ oīa corpa nālia vi
uāt Cō · mt corpa nālia ipfectiora sint eleme
ta ꝑ eis attribuit vita dicit · n · aq viuē · g° mlt
tomꝑ alia corpa nālia vita tñt Sed ō ē q
dpo dicit vi · ca de dr no · q plāe ꝑm ultimā
resonātiā vite habet viuē · ex quo pt accipi
q ultimū ḡdū vite optimē plāe ꝑ corpa m
aiāta sint mfra plātas · g° eoꝝ nō ē viuē
Cq° dd · q ex hijs q̃ maīfeste viuūt accipe pos
sim° quoz ē viuē et quoꝝ nō ē viuē · viuē
aut māfeste conuenit aialibz · dicit · n · i libro de
vegetabilibz q vita in aialibz māfesta ē vn
ꝑm · d oportet distingnī viuētia a nō viuētibz
ꝑm · qd aialia dicit viuē · hoc ē aut m q° ꝑmo
māfestat vita et m quo vltiō remanet ꝑmo
aut dictum° aial viuē q̃n incipit ex se motū ha
bē · et tāi diuidit aial viuē q̃ diu talis motꝰ
in eo apparet · q̃n vō ex se iā non habz aliq̃ mo
tū sed mouet tm ab alio tūc dicit aial mortuū
p defectū vite Ex quo patz q illa ꝑpe sint vi
uentia q̃ semꝑ ꝑm aliq̃ spem motꝰ mouent ·
siue motꝰ accipiat ꝑpe sicut motꝰ dicit actꝰ m
pfecti · i existentis in potētia · siue motꝰ accipiat
cōiter put dicit etiā actꝰ p̄fecti pro ut intel
ligē et sentire dicit mouiri dr in z° de aia
vt sic viuētia dicit q̃cūq̃ se agūt ad motū vel
opacōz aliq̃ Et vō in quoꝝ nā non ē ut se agāt
ad aliq̃ motū vel opacōz viuētia dicā nō p̄nt
nsi p̄ aliq̃ similitudiē Co ad p̄mū q° dd · q
vbi ip phūs pt intelligi vel de motu p̄mo · s · cor
porū celestiū · vel de motu cōi · et vtroq̃ modo
motꝰ dicit q̃si vita corporū nāliū p similitudiē
et non p ꝑpetatē · nā motꝰ celi ē in vniuso cor
porū nāliū sicut motꝰ cordis in aialibz quo con
seruat vita Sil ē ca de q̃libz motꝰ nālibz hoc modo
se habz ad res nāles ut q̃dā similitudo vitalis ope
cōis Vn si totū vniuersale corpale cet vniuersale
ita q̃ motꝰ iste cet a mouēte intrinseco ut q̃dā po
suerūt sequet q̃ motꝰ cet vita oīm corporū nā
liū Cad z̄m dd · q corporibz graubꝰ et leubꝰ
non cōpetit moueri nisi ꝑm q̃ sint extra disposi
tiue nālie ut pote si sint extra locū ꝓpriū · si em
sint in loco ꝓpio et nāli q̃escūt Sed plante et alie
res viuētes mouētur motu vitali ꝑm tꝰ q̃ sint
in sua dispone nāli · non iacendo ad ea
uel in recedendo ab ea ꝑmo ꝑm q̃ recedit a na
turali motu recedit a nāli dispone Et ꝓpter ea corpa
grauia et leuia mouēt a motore extrinseco · ut
generante q̃ dat formā · uel ut mouente phibens
ut dicit viij · phīc · Cad z̄m dd · q aq viuere dicit
q̃ habent cōtinuū fluxū · aq em stantes q non
continuāt ad p̄ncipium fluentis dicit mortue
ut aq cisternarū et lacunaz · et hō dicit p similī
tudinē · mā tñ em videt se mouē habet similitu
dinē viuē · ꝑ tamē non ē in eis vera rō viuē · q
huic motui non tñt ex scipis · ꝑ a causa ꝓxima
eas sicut actū dicit ad motū aliorū ḡnūm vlemū

Ad z̄m sic procedit de vita dei
Videt q vita sit q̃dā opacō mchil · n · di
dit nisi p ea que sint sui generis · ꝑ viuere dicit
per opacōes q̃ sēsū ut patz p phūm in z° de aia
q distinguit viuere per q̃tuor · s · alimēto vti sen
tire et mouei ꝑm loci · et intelligē · g° vita ē opa
cō quedā Cō · vita actiua d̄ alia a cōtēplatiua
ꝑ q cōtēplatiua ab actiua non diuisificat nisi ꝑm
opacōes q̃sdā · g° vita ē opacō q̃dam Cō ·
cognoscē dei ē opacō quedā · h aut ē vita ut
patz per id Jo · xvij · hec ē vita etc ut cognos
cant te deū · g° vita ē opacō Sed q̃ ē q dr
phūs in z° de aia viuē m viuētibz ē esse Cad
dd · q sicut ex dictis patz intellecto nr q̃ppe ē
cognoscitiuū q̃dritatis rei ut ꝓpri obiecti accipit
a sensu tui ꝓpria obiecta sint actiua extiora
Et m ē q ex hijs q̃ exteriꝰ apparent de re
deueniēs ad cognoscendū essentiā rei et ex
sic noiāns aliq̃ sicut cognoscens illud sicut
ex supdictis patet mde ē q plerique appetati
bo extiorib⁹ ꝓponūt noia ad signād essentias
rerū Vn hui⁹ noia q̃z ꝓpe accipiūt p ipis
essentijs rerū ad q̄s significandas principalit sūt
impōita · aliq̃n autē similit pro ꝓpetatib⁹ a q
bus imponūt et hoc mltoties ꝓpe · sic patz q hoc
nomē corpus impositū ē ad significandū gen⁹
q̃dam sbārū ex eo q̄ in eis inuenit tres dime
siones · et ideo aliq̃n ponit hoc nomē corpus
ad signandū tres dimēsiones ꝑm q corpus ponit
spēs q̃litatis Sic g° dd m̄ ē de vita nā hoc
nomē simit ex quoda extrinseco apparēti etiā re

qđ ē mouē scipm̄ non tamē ē impositū hoc
nomē ad hoc sīgnificandū sed ad sīgnificandū ſbāz
aliquē ſm̄ ſuā naturā mouē scipam̄ uel
agē sēquoctiēz modo ad opacōz· et ſm̄ hoc
viuē nichil aliud ē q̄ ee in vitali natia· et
vita sīgnificat hoc ꝑm in abstracto vn̄ viuū no
ē actāle ꝑdicatū sed ſbāle sicut hō nomē
cursꝰ sīgnificat ꝑm̄ currē in abstracto Vn̄ viuū
non ē actāle ꝑdicatū ſbāle· qm̄z tamē
vita sīmit nūq̄ ꝑte pro opacōibz vite sicut
phꝰ dicit· ꝙ ethic· qđ viuē pncipaliē ē sentire
uel intelligē Ad pmū ergo dđ· q̄ phꝰ accipit
viuē pro opacōne bone vite· Vel dđ· ē melius q̄
sentire intelligē et hmōi qm̄z simplr pro opa
cōibus· qm̄z pro ipō ee sic opanē dr· n· ꝙ ethic·
q̄ ee est sentire uel intelligē· r· habē natiam
ad sentiendū uel intelligendū· et hoc mō phꝰ
distīguit viuē ꝑ illa q̄tuor· ſlā mistis mſcī
oribus sūt gnā viuencia quoꝝ q̄dam solū habā
bent natiam ad vtendū alimēto· et ꝓcēa aut
sūt augmenti et gnōis· Quedā vō ultiꝰ ad
sentiendū sicut ꝑfm̄ aialibz imobilibus sicut
sūt ostree· Quedā vō ēt hīs ultiꝰ ad mouē
dū sēdm̄ locū ut aialia ꝑfecta ut q̄drupedia
volatilia et hmōi· Quedā vō ultiꝰ ad intel
ligendū· s· homēs Ad 2m̄ dđ· q̄ opa vite
dicunt quoꝝ pncipia sūt in opantibus ut scip
sos mdūcāt in tales opacōnes· Contingit ad
aliquoꝝ operū in esse hominibz pncipia nō so
lū natialia ut sint potētie nāles· ſz etiā q̄dā
sup addita ut sint habitus intellectales ad q̄dā
opacōnū genera· q· ꝑ modū nature et facie
tes illas opacōnes ee delectabiles· et ex hoc
dicunt· q· ꝑ quādam similitudinez q· illa opacō q̄
ē homī delectabilis et ad quā inclinat· et l· q̄
consilat· et ordinat vitā suā ad ipam dr· vita
hominis vn̄ q̄dā dicit· agē vitā luxuriosā· q̄dā
vitā honestā· et ꝑ hūc modū vitā actiuā et
cōtemplatiuā distīguit· et ꝑ hūc etiā modū
cognoscē deū dicit vita etna vn̄ patz solūm
ad tertiū

Q. deo quemat vita

Ad 3m̄ sic procedit· Videt· q· deo nō
ueniat vita viuē· n· dicit· aliq̄ ſm̄ q·
mouet scipā ut dam̄ ē· ſz deo nō opet mouē
ri· gō· nec viuē Cpō· in omib9 q̄ viuūt est
actus ꝑpe aliq̄d mouēdi pncipiū vn̄ dr· 2o de aia
q· aia ē viuentis corporis ca et pncipiū· ſz deo
non habz aliq̄d pncipiū gō sibi nō opet vi
uē Cpō· ꝑ mū pn̄· vite in rebus viuētibus q̄
apud nos sūt· Cētia ueg etatiua· q· non ē mist im
rebus corporalibus· gō rebus incorpalibus viuē
non opet Sed ō· ē q· dr· in ps· Cor meū et
caro mea exultauerūt in deū viuū Cho· dđ·
q· vita maxīe ꝑpe in deo ē Ad aug· cuidēta

consideādū est· q· ꝑ aī viuē dicit aliq̄ ſm̄ q·
opant a scipis et non q̄si ab alio mota· q̄to
hoc ꝑfectiꝰ quēt aliqm̄ tāto ꝑfectiꝰ in eo inue
nit vita· In mouētibus aut et motis tria p
ordinē inuenit· ſlā pmo finis mouet effi
ciētē seu agentē· Agens vō pncipale est
qđ ꝑ suā formā agit· et hoc mō dī agit per
aliqđ mstrumētū qđ non agit ex vtute suē
forme· ſz ex vtute pncipalis agentis cui in
strumēto opetur sola executio actionis· Inuen
itur gō aliqđam q̄ mouet scipā· solū q̄tū ad ex
sequutōz moti ſz forma ꝑ quā agit· et finit
ꝑ quē agit· detūr· eis a natia· et hmōi ſt
plante q̄ sēdm̄ formā indita eis a natia mo
uent scipas ſm̄ augmētū et decrētū Que
dā vō ulteriꝰ mouet scipā non solū hīto rēspe
ctu ad executōz moti q̄ ꝑ se actus est et
hmōi sūt aialia quoꝝ motus pncipiū ē for
ma· nō a nā indita ſz ꝑ sensū accepta· Vn̄
q̄to ꝑfectiorē sensū habet tāto ꝑfectiꝰ mo
uent scipa· ſlā q̄ non habet nisi sensū tactus·
mouet solū scipā motu dilatationis et cōstric
tionis· ut ostrea· pauī excedēcia motū plante
Que vō hmōi vtute ſsitiua ꝑfecta non solum
ad cognoscendū quācta tangentia· ſz etiā ad
cognoscendū distantia· mouet scipā motu exter
no motu ꝓgressiuo Sed q̄tus hmōi aialia for
ma· que ē pncipiū motus· per sensū accipiūt
non tm̄ per scipā pstituit sibi finē sed opa
tōnes uel sui motus· ſz ē eis indita a natia· cui
mstituti ad aliq̄ agendū mouent ꝑ forma
sensū apphensam Vn̄ sīl· alia aialia sūt
illa q̄ mouent scipā etiā habito rēspectu ad finē
que sibi pstituunt· qđ q̄dem nō fit mſi per
rōnem et intellectū· unde ē cognoscē finēs ꝑpor
tōz et eoꝝ qđ ē ad finē· et vnūquodq̄ ordinare in al
terū· vn̄ pfectior modus viuendi ē eorū q̄ habet
intellectū· hec· n· ꝑfectiꝰ mouent scipa· et hmōi
signū ē q̄ in vno et eodē homine vigoꝝ intellec
tiua mouet potētias ſsitiuas· et potētie ſsitiue
per suum impm̄ mouet organa q̄ exequit motū
tiū· sicut etiā in artibus videmus q̄ ars ad quā
ptinet vsus nauis· s· ars gubernatoria ꝓcipit
ei q̄ mdūcat formā nauis· et hec ꝓcipit illi q̄
habet executōz tm̄ in disponendo materiā
Sed q̄tus intellectus inꝰ ad aliq̄ se agat tamē ali
qua sūt ei pstituta a natia sicut sūt ꝑma pncia
etiā q̄ non pt aliter se habē· et vltimū finis q̄
non pt non velle Vn̄ licet q̄tū ad aliq̄ mo
ueat se tamē oportet q· q̄tū ad aliq̄ moueā
tur ab alio· Illud ergo cuius natia ē ꝑm
ea intelligē· et ꝺ qđ natiā habz nō deter
mi ab alio hoc optimet sūmū gradū vite· tale
autē ē deus vn̄ in deo maxīe ē vita· vn̄ phꝰ in

xi meth· ostenso q deꝰ sit intellectꝰ ꝯsidit
q habeat vitã pfectissimã et sepitnã q intel
lectꝰ eiꝰ ẽ pfectissimꝰ z sp i actu ¶ Ad pmũ
gꝰ dd· q sicut dr· ix· meth· dupler ẽ actio· vna
que transit in exteriorẽ mãz ut calefactiõ et se
ctio· Alia q manet in agente ut intelligẽ sen
tire ¶ Quaz hec ẽ dicã q pma actio non ẽ per
fectio agentis qđ mouet ꝑ ipsũ motũ· z 2ª aũt
actio ẽ pfectio agentis vñ q motꝰ ẽ actꝰ mo
bilis z 2ª actio mẽtis ẽ actio opantis dicit mo
tus eiꝰ q hac silitudiẽ q sicut motꝰ ẽ actꝰ mo
bilis ita huiꝰ actio ẽ actio agentis licet motꝰ sit
actꝰ imꝑfecti· s· exntis in põ· huiꝰ aũt actio ẽ
actꝰ pfecti· t exntis in actu ut dr· iij· de aiã· hoc
ergo mõ quo intelligẽ ẽ motꝰ id qđ se intelligt
dr se mouẽ· et per hũc modũ etiã plato posuit
q deꝰ mouet seipm nõ eo mõ quo motꝰ ẽ actꝰ
imꝑfecti ¶ Ad 2m dd· q sicut deo ẽ ipm suũ
ẽ et suũ ee ẽ intelligẽ ita ẽ suũ viuẽ· et ꝓpter
hoc sic viuit q nõ habz viuẽdi principiũ ¶ Ad
3m dd· q vita in istis inferioribꝰ accipit in mata
ꝯrupti bili q̃ m digit et gnãtoẽ pro cõseruatoẽ
spei et alimẽto ad cõseruatiõẽ mdiuidui et ꝓpt
hoc in istis inferioribꝰ nõ incidit vita sine aiã uege
tabili· sed hoc nõ habz locũ in rebꝰ incorruptibi
libꝰ· et hꝰ sic procedit de vita dei lib9
videt q non omia sint vita in deo· dia
·n· actꝰ in· In ipõ viuim9 mouem r et sim9· ꝯ nõ
omia in deo sint mota· gꝰ nõ oiã in deo sunt
vita ¶ Põ· oiã sunt in deo sicut in principio exẽplãi
ꝯ exemplata debẽt ꝯformari exẽplari· aliqꝰ nõ
oiã non viuãt in seipis videt q nõ oiã in deo
sint viua ¶ Põ· sicut dicit aug9 in libro de vera
rel· Substãcia viuẽs ẽ melioꝰ q libz sba nõ vi
uẽte· si igit ea q in seipis non viuunt in deo st
vita videt q verꝰ sint res in deo q̃ in seipis
qđ tam ẽ videt flm eã in seipis sint in actu
in deo aut in potẽcia ¶ Põ· sicut scriptũ a deo
bona q̃ sunt et ea q sunt secm aliqđ tẽpꝰ ita
mala et ea q pt deꝰ facẽ ꝯ nullꝰ sunt· si ergo
aliq̃ sunt vita in deo mẽtis sunt facta ab ipõ· vi
det q ea mala et q nullꝰ sunt sint vita in deo
mẽtis sunt facta ab ipõ· qđ videt monẽs
¶ Sed q· ẽ q dr Jo· qđ factũ ẽ in ipõ vita ẽat
seu oiã pter dei facta sint· gꝰ in deo oiã sunt vita
¶ Ex dd· sicut dicũ ẽ viuẽ dei ẽ intelligẽ eiꝰ
In deo aut idem ẽ intellectꝰ et qđ intelligit et ip
si intelligẽ eiꝰ vñ q̃p ẽ in deo ut intellectꝰ est
ipm viuẽ seu vita eiꝰ vñ tal oiã q sunt finita deo
sunt in ipõ ut intellecta seq̃t q oiã in ipõ sunt
ipa vita dina ¶ Ad pm gꝰ dd· q creatiẽ dicit
t ee in deo dupliciter vno mõ mẽtis ot met et cõ
seruãt viuẽte dina sicut ea dicim9 ee in nobis
q sunt in nra pticipãte et sic creatiẽ dicit ee in deo
etiã prout sunt in ꝑticipãtibꝰ natuis et hꝰ mõ intelli
gendi ẽ ubi aplidicẽtibꝰ in põ vnum9 mone
mur et sim9 q in nrm ee et non viuẽ et in nrm mo
ueri causat a deo Alio mõ dicit res ee in deo
sicut in cognoscẽte et sic sunt in deo ꝑ ꝑticipabiles
q non sunt aliud in deo ab ecẽtia dina vñ res
put sic in deo sunt sunt ecẽtia dina et q ecẽtia
dina ẽ vita non aut motꝰ Inde ẽ q res hꝰ mo
loquẽdi in deo non sunt ut motꝰ sed ut vita
¶ Ad 2m dd· q exẽplata oportet cõformari ex
emplari ꝑfm rõnem formẽ nõ aut ꝑfm modũ es
sendi· Alia alteri9 modi ee habz q̃z forma in ex
emplari et in exẽplato· sicut forma domꝰ in
mẽte artifias habz ee immãle et intelligibile
In domo aut q est extra aiaz habz ee mãle et
sensibile vñ et rõnes verũ q̃ in seipis nõ viuunt
in mẽte dina sunt vita q in mẽte dina habent
ee dinũ ¶ Ad 3m dd· q si de rõne veri nãlis
non est matia sed tm forma omnibꝰ modis ve
ri modo ecẽtes res nãles in mẽte dina per suas
ydeas q̃ in seipis ꝓpter qđ et plato posuit q ho
separatus erat verꝰ homo homo aut mãlis ẽ homo
per ꝑticipatiõz Sed q de rõe veri nãlis ẽ matia
dd· q res nãles verꝰ ee habent simpliciter in mẽte
dina q̃ in seipis· q in mẽte dina habent ee increati
in seipis aut creati· sed ee hoc ut pote homo uel
equus verꝰ habent in ꝑticipata matia q̃ in mẽte dina
q ad veritatẽ hominis ptinet ee mãle qđ non habz
in mẽte dina sicut dominꝰ q̃ ẽ in matia q̃ q ẽ in
mente· q̃ licet dominꝰ in actu illa ẽ dominꝰ in potẽcia
¶ Ad 4tũ dd· q licet mala sint in dei scia in q̃
tũ sub dei scia cõprehenduntur non tamen sunt in
deo sicut causata ab ipõ uel conseruata nec q̃
sicut habentia rõnem in deo· cognoscunt em
a deo per voces bonoꝝ vñ non pt dici q ma
la sint vita in deo Ita võ q ꝑfm nllm tẽpꝰ sunt
pnt dici ee vita in deo ꝑfm q viuẽ nominat intel
ligẽ tm in q̃tũ intelligit a deo· nõ aut ꝑfm q vi
uẽ importat principiũ operatiõis ¶ Qõ xij· de uolũtate

Post considatoz eorũ q ad dinã tẽdei
scia pertinet· considandũ ẽ de hijs q
ptinẽt ad voluntatẽ dinã· vt sit pma cõ
sidatio de ipa voluntate ¶ 2º de hijs q ad volũ
tatẽ absolute ptinẽt ¶ 3ª de hijs q ptinẽt ad i
tellectũ in ordine ad voluntatẽ ¶ Circa volũ
tatẽ aut ipam quirit· xij· ¶ Põ utrũ in deo
sit voluntas ¶ 2º utrũ deus uelit alia a se ¶ 3º
utrũ q̃ deus uult ex necessitate uelit ¶ 4tº utrũ
voluntas dei sit causa rerũ ¶ 5tº utrũ uolũta
tis dine sit assignare aliq̃ causa ¶ 6tº utrũ
voluntas dina ꝓ ipleat ¶ 7mº utrũ voluntas
dei sit mutabilis ¶ 8vº utrũ voluntas dei neꝯ
tatẽ rebus voluntas ponat ¶ 9º utrũ voluntas
in deo sit maloꝝ ¶ 10mº utrũ deus habeat li

berū arbitriū ¶ iiim° vtrū distinguēda sit in deo voluntas signi ¶ 2° vtrū quēlibet ēm diuina voluntatē ponāt quīq signa ¶ Quōd sit voluntas

Ad p̄mū sic procedit vr q in deo nō sit voluntas obiectū n voluntas ē finis et bonū sed deo nō est assignare aliq̄ finē g° voluntas non ē in deo ¶ Pō voluntas ē in deo appetitus q̄dā appetito aut nō sit rei non habite p̄ fectionē designat q̄ deo nō cōpetit g° voluntas non ē in deo ¶ Pō fm̄ ph̄m in 7° de aīa voluntas ē motiuū motū fz deo ē p̄mū motiuū oīo īmobile ut p̄bat in viii° phīc g° in deo nō est voluntas ¶ Sed ō ē q̄ aplē dicit ro xii° ut probetis q̄ sit voluntas dei ¶ Rñdeo dd° in deo voluntatē cē sicut et in deo ē intellectus voluntas n intellectū consequit sicut n res nāles habz cē actu p̄ suā formā ita intellecto ē intellectus actu p̄ formā intelligiblez q̄libz aut res ad suā formā nālem habz habitudinē ut q̄ nō habz ipaz tendit in eā et q̄n habz ipam q̄ est in eā et īde ē de q̄libz alia p̄fectione naturali q̄d ē boni nātē et hec habitudo in rebus carētibus cognitiōe vocat appetitus nālis vñ et natūalis intellectualis ad bonū apprehensū p̄ formā intelligibilē silem habitudinē habz ut f. ei habz ipm̄ q̄ est in illo ei vō non habet q̄ habz ipm̄ et vtrūq̄ p̄tinz ad voluntatem vñ m quolibz horū intellectū ē voluntas sicut in quolibz horū sensū ē appetitus nālis aīalis et sic in deo oportet cē voluntatē ei sit intellectus et sicut suū intelligē ē suū cē ita et suū velle

Ad p̄mū g° dd° q̄ licet nichil aliud a deo sit finis dei tamē ipē met ē finis oīm q̄ ab eo fiūt et hoc p̄ suā essentiā ei p̄ suā essentiā sit bonus ut supp̄ ostensū est finis n habz rōnē bom

Ad 2m dd° q̄ voluntas in nobis p̄tinz ad appetitiuā p̄tē q̄ licet ab appetendo noīet nō tm̄ hoc solū habet actū ut appetat q̄ non habet sed etiā ut amet q̄d habet et delectet in illo et p̄tinz ad hoc voluntas in deo ponit q̄ semp habet bonū q̄d est ei obiectū ei sit ab differēs ab ea fm̄ essentiā aut dicī ē

Ad 3m dd° q̄ voluntas q̄ principale obiectū ē bonū q̄d ē extra voluntatē oportet q̄ sit mota ab alio fz obiectū dicīe voluntatis ē bonitas sua q̄ ē eius essentia vñ ei voluntas essentiā sit dei essentiā nō mouet ab alio a se fz a se tm̄ eo mō loquēdi quo intelligē et velle dicit motū et fm̄ hoc plato dixit q̄ p̄mū mouēs mouet se ipz

Ad 4m sic procedit Q̄ deus velit alia a se

Videt q̄ deus nō velit alia a se velle n dicī ē cuius cē fz deo nō ē aliud a se g° non vult alia a se ¶ Pō voluntī mouet voluntatē sicut appetibile appetitū ut in 7° de aīa dicit si g° deus velit aliud a se mouebit ei voluntas ab alio q̄d ē impossibile ¶ Pō cuicūq̄ volenti sufficiat aliq̄d velitū et nichil q̄rit extra illud fz deo sufficiat sua bonitas et voluntas ei° ex ea sequat g° deus non vult aliud a se ¶ Pō actus voluntatis multiplicat fm̄ volitum sicut dicit deus velle se et alia seq̄t q̄ actus voluntatis ei° sit multiplex et p̄ oīa ei° cē q̄d ē ei velle hoc aut ē impossibile non g° vult deus alia a se ¶ Sed ō ē q̄ aplē dicit ad thess. iiii. hec ē voluntas dei sanctificatio ura

¶ Rñdeo dd° q̄ deus non solū se vult fz alia a se q̄d apparet ex silitudine inducta Res n nālis nō solū habz inclinatiōz rē nāli bonū q̄m ut acq̄rat ipm̄ ei nō habz vel q̄ sciat in p̄o ei habz fz eā ut p̄ bonū in alia diffidat fm̄ q̄ possibile ē vñ videt q̄ oīe agens nāle tū ē actu et p̄fm̄ sicut sibi silē vñ et hoc p̄tinz ad rōnē bonitatis ut bonū q̄ quis habz alijs q̄libet fm̄ q̄ possibile ē et hoc p̄cipue p̄tinz ad diuinā voluntatē a qua p̄ q̄dam silitudinē diuinat oīs p̄fectio vñ si res nāles nālē p̄fectē sint sibi bonū alijs q̄ tanto magis p̄tinet ad voluntatē diuinā ut bonū sibi alijs p silitudinē ei q̄libet fm̄ q̄ possibile ē Dicit g° vult et se et alia ee fz sicut finē alia vō ut ad finē nālē māni conderet diuina bonitate alia ipam p̄ticipare

Ad p̄mū g° dd° q̄ licet velle sit ei° fm̄ rem tamē differt rōne fm̄ diuersū modū intelligēdi et significandi ut ex sup̄ioribz patet In hoc n q̄ dico deū cē non p̄portat hītudo ad aliq̄d sicut in hoc q̄ dico deū velle et deo licet non sit aliq̄ aliud a se vult tn aliq̄ aliud a se

Ad 2m dd° q̄ in hīs q̄ volunt̄ p̄pt finē tota vō uolēdi ē finis et hoc ē q̄ mouet voluntatē et hoc maxīe apparet in hīs q̄ volunt̄ p̄pt finē q̄ em̄ vult sanitē potōnē amarā medicinā in ea vult nisi sanitatē et hoc solū ē q̄d mouet ei° voluntatē sed q̄ aut ē in eo q̄ sumit potōnē dulcē qua non solū p̄pter sanitatē fz p̄pter se aliq̄s p̄t velle vñ ei deo alia a se non velit nisi p̄pter finē q̄ ē sua bonitas ut dictū ē non sequit q̄ aliq̄ aliud moueat voluntatē ei° q̄ bonitas sua et sic sit alia a se intelligit intelligēdo essentiā suā ita alia a se vult volendo bonitatē suā

Ad 3m dd° q̄ ex hoc q̄ voluntati dīne sufficiat sua bonitas non sequit q̄ nichil aliud velit fz q̄ nichil aliud vult nisi rōne sue bonitatis sicut etiā intellectus dīnus licet sit p̄fectus ex hoc q̄ p̄ essentiā suā dīnā cognoscit tamē in ea cognoscit alia

Ad 4tū dd° q̄ sicut intelligē dīnū ē vnū quia multa non videt nisi in vno ita velle dīnū est vnū simplex q̄ multa nō vult nisi p̄ vnū q̄d ē bonitas sua

¶ Quōd deus nō vult oīa ex necessitate

Ad 2m sic procedit Vr q̄ q̄ deus vult ex necessitate velit Omne n etnū ē nām fz q̄ deus vult ab eterno vult alias voluntates est mutabilis g° q̄ q̄ vult ex necessitate vult ¶ Pō deus vult alia

a se mẽptn̄ wlt sua bonitate ꝑ bomtate sua ex
ncitate wlt go alia a se ex ncitate wlt ¶ p̄o
ꝙ ꝙ e deo naturale e ntm ex e p se nate ee et
p̄ncipiu omiꝫ ncitatis ut sup̄ onsiu e ꝑ nale
e ei uelle ꝙ ꝙ wlt ex m deo mthil pt ee p̄ter
naturā ut d̄r 7mo metij go ꝙ ꝙ wlt ex ncitate
wlt ¶ p̄o no nate ee et possible no ee q̄ppol
lent si ḡit nate non nate est deꝰ uelle ad ex
q̄ wlt possible e eū non uelle illud et possible
e eū uelle illud qđ wlt go uolitas dīna e con
tingens ad utrūlibet et sic mpsita ex ome
contingens e mpsm ¶ p̄o ab eo qđ e ad utrū
libz non sequit aliq̄ actio nisi ab aliq̄o alio iclme
tur ad unū ut dicat gmentator 2o phic si igitur
uolitas dei m aliq̄ by se habz ad utrūlibz sequit
ꝙ ab aliquo alio detꝰ ad effm et sic habet
aliquā causā pore ¶ p̄o ꝙ ꝙ deꝰ fiat ex ncitate
fiat sed sicut dīna sua e eꝰ eeritā ita dīna vo
luitas go ꝙ ꝙ deꝰ wlt ex ncitate wlt ¶ sed o̅
e ꝙ apls ad eph̄ 1o ¶ Aui opat dna ꝑm consiliu
uolitatis sue qđ aut opam 2 consilio uolita
tis sue no ex ncitate uolumꝰ no go ꝙ ꝙ deꝰ
wlt ex ncitate wlt ¶ ℞o dd q aliq̄ dicat me
cessariū dupliciter f absolute et ex supp̄one ntm
abe indicat aliq̄ ex habitudie eoꝝ ut pote
ex pdictis e de diffinitōe ꝓbieti sicut ntm
e homine esse aial uel ex ꝓbieti e de roe pdi
cati sicut hoc e ntm nūm ee parē uel iparem
sic aut no e ntm sortē sedē uel no e ntm ab
solute ꝑ pt dicā ntm abe ex supp̄one sipp̄osito
eum ꝙ sedeat nate e ei sedē diſsedet ¶ Contra
dīna igit uolita hoc consideandū e ꝙ deum
uelle qđdā uolitū f sempm e ntm absolute
non tn hoc e uerū de oībꝰ q̄ wlt uolitas
eius dīna natā hītudiez habz ad suā bonitate
q̄ e ꝑpria eius obiectū uel bomtate sua ee deus
ex ncitate wlt sicut uolitas nra ex ncitate
wlt hītudiez ad sua obiecta sicut et q̄libz alia
potētia natā hītudinē habz ad ꝑpria et p̄nci
pale obiecta ut visū ad colorē ꝙ de sui rōne
e ut in illud tendat Alia aut a se deꝰ wlt
in q̄ntū ordinat ad suā bonitatē ut in fine
Ea aut q̄ sunt in fine no ncitate uolumꝰ vo
lentes finē nisi sint talia finē q̄bꝰ finis ee no
pt sicut uolumꝰ finē et abūt uolētes conserua
tōez uite et nauē uolētes trasfretare non sic
aut ex ncitate uoluꝰ ea finē q̄bꝰ finis ee pt
sicut equū ad ambulādū ꝙ finē hoc possimꝰ
uc et ea de ratō e in aliis vbi eī bonitas deifit
et ꝓfecta ee possit finis aliis eī in mthil ꝓficiēs
ei ex aliis attestat sequit ꝙ alia a se ea velle
non sit ntm abe ꝑ e tn ntm ex supp̄one sipp̄o
posito n ꝙ velit non pt non velle ex no pt
uolitas eius mutari ¶ Ad ꝑmū go dd ꝙ ex
hoc ꝙ deꝰ ab eterno wlt aliq̄ non sequit ꝙ nate est
illud uelle nisi ex supp̄one ¶ Ad 2m dd ꝙ licet deo
ex ncitate velit bomtate sua no tn ex ncitate
wlt ea q̄ wlt ꝓpter bomtate sua ex bomtas eius pt
ee finis aliis ¶ Ad 3m dd ꝙ non e naturale deo
uelle aliq̄ aliorū q̄ non ex ncitate wlt nec tn
in naturale aut otra naz ꝑ e uolitas eius ¶ Ad 4m
dd ꝙ aliqn aliq̄ no natā tm cā no natā hītudi
nē habet ad aliq̄ effm hoc e ꝓpter defm effectꝰ
et non ꝓpter defectū cause sicut ūtes solis habet
non natā hītudinē ad ad eorū q̄ contingēter
euenit non ꝓpter defm virtutis solis ꝑ ꝓpter defm
effectꝰ no natō ex cā proueniētis Et sili ꝙ deꝰ
non ex ncitate uelit ad eorū q̄ wlt no accidit
ex defectu uolitatis dīne sed ex defectu q̄ op
tat ex uolito secm̄ suā rōnem ex f e tale ut finē
eo ee possit ꝓfecta bomtas dei q̄ q̄dē defectus
consequit omē bonū creatū ¶ Ad 5tū dd ꝙ cā que
e ex se contingēs oportet ꝙ deficiat ab aliq̄o ex
teriori ad effm sed uolitas dīna q̄ ex se ncita
tē habz deficiat semp̄ ad uolitū ad qđ habz ha
bitudinē no natā ¶ Ad 6tū dd ꝙ sicut dīnū
ee in se e ntm ita et dīnū velle et dīnū scire
sed dīnū scire habz natā hītudinē ad scitū no
aut dīnū uelle ad volitū ex ideo e ex sua habe
tur de reb ꝑm q̄ sunt in scientia uolitas aut co
pat ad res ꝑm q̄ sunt in seipis ex ḡit dna alia ha
bent ntm ee ꝑm q̄ sunt in deo non aut ꝑm q̄ sūt
in seipis habet ncitatē absolutā ita q̄ sunt per
sepā natā ꝓpter hoc deꝰ q̄cūq̄ sint ex ncitate sint
non aut q̄cūq̄ wlt ex ncitate wlt

Ad 7m sic procedit 1o q̄ uolitas dei
non sit cā ueri dicat n dyo m̄ c de di
no sicut nr sol no rōnabꝫ nec p̄eligens sed
per ipm ee illuīat oīa participare lumē eius
uolentā itī et bonū dīnū p ipam ceritā oī
bꝰ ex itibꝰ mittit sue bomtatis radios ꝑ omē
qđ agit per uolitatē agit ut rōnabꝫ et eligēs
go deꝰ non agit per uolitatē et sic uolitas
dei non e cā ueri ¶ p̄o id qđ e p ceritā e p̄m
m quolibz ordine sicut in ordine igmtoꝝ e
p̄mū qđ e igmtis p ceritā ꝑ deꝰ e p̄mū agens
p ceritā sua q̄ est natā eius agit go p natā
et non p uolitatē uolitas go dīna no e cā ueri
¶ p̄o qđ p hoc qđ e tale e cā p natā
et no p uolitatē igmtis n e cā talefactiōis ex e
talis ꝑ artifex e cā domꝰ ex wlt cā fiat sed
augꝰ dicit m p̄o de doctna xp̄iana ex deꝰ bonꝰ
e simꝰ go deꝰ p sua nāz e causa ueri et non
p uolitatē ¶ p̄o vmꝰ rei una e cā ꝑ ueritate
ataꝝ cā e sua deꝰ ut sup̄ dict e go uolitas
dei non debz poni cā ueri ¶ Sed o̅ e qđ d sa
pie xi Quis posset ad p̄mū manē nisi tu uolu
ses ¶ ℞o dd ꝙ nate e dicē uolitatē dei ee

cam veri et deu agẽ p voluntatẽ nõ p nãz
tate nãle ut qda essẽ uoluerit Ad qdẽ appa
ret pt tripliciter. primo qdem ex pte ordis cau
sarii agentiu. ai. n. pp finẽ agat et intel
lecto et natia. ut probat. 2o phic. nãe ẽ ut
agentia per naz poetiẽt fines et media natã
ad finẽ ab aliquo sapiẽti intellecti sicut sa
gitte poetiãt fines et dicimod a sagittante
vñ naẽ ẽ q agens p intellectũ et voluntatẽ
sit prius agente p naz vñ ai. p. mii. m. ordine
agentiu sit deus naẽ ẽ q p intellectũ et volũ
tatẽ agat Ad 2m ex hõe nãlis agẽtis ad qd
ptinz ut vnũ effectũ producat q natã vno
et eodẽ mõ opat. nisi impediat. et hoc ideo q
f. fm q ẽ tale agit vñ q diu tale ẽ nõ finat
nisi tale. omẽ. n. agens p naz habz ee detã
tiũ. ai. igit. ee diu non sit detãtiũ ꝑ 9tingat
in se totã pfectionem eẽndi nõ pt ee q agat
p naturalitatẽ nãle nisi forte caret ab indetã
tiã et infinitũ in eẽndo qd ẽ impossibile ut ex
sapientibus patz nõ igit. agit p naturalitatẽ natẽ
ꝑ effectu detãti ab infinitũ ipius pfectionis p
cedit fm detãtiõz voluntatis et intellectus ipsius
Ad 3tiũ ex hoc nichil me effectui ad causã fm
hoc. n. effectu procedit a tali agente fm q pexi
stit in ea q omẽ agens agit sibi sile. pexis
tit aut effectu in tali fm modi cause vñ ai. ee
diu sit ipm eius intelligẽ. pexistit in eo effis
eius fm modi intelligibile vñ p modi intellti
effectu eius procedit ab eo et sic p ones p modi
intelligibiles voluntatis. nã indifferẽs ad
agendũ qd intellectui excepti ẽ p tinz ad volun
tem voluntas agit. dei ẽ tali vtiq. Ad primũ q.
q dyo. p ibi illa non intendit excludẽ eius
a deo simpliciter ꝑ fm qd m ꝑtinẽs. non q busdã so
lũ bonitatẽ sua gnificat sed omnib. eius. n.
distinctionẽ qnda importat Ad 2m dd. q ex ẽn
tia dei ẽ eius intelligẽ et velle. ex hoc ipõ q p
entia sua agit. seq. q agit p modũ intellti
et voluntatis Ad 3m dd. q bonũ ẽ obiectũ
voluntatis pro tanto. q deus dr. q deus bonus ẽ si
mus mꝑtinẽs sua bonitas ẽ ei rõ volendi omnia
alia ut supdictũ ẽ Ad 4tũ dd. q vnus et eius
dem effectus causã in nobis tali est sua ut dirigẽs
q̃ concipit forma operis. voluntas ut impans
ꝙ forma ut ẽ in intellectu tm nõ detinat ad hoc q
sit vel non sit in effectu nisi p voluntatẽ vnde
intellectus speculativus nichil dicit de operando
sed põ. ẽ tali ut exequẽs q̃ noiat immediatiũ pximũ
operabilis. ꝑ hec oia in deo vnũ sunt

Ad tertiũ sic procedit. Videt q voluntatis di
ne sit assignare aliquã causã. dicit. n. aug.
in libro lxxxiii. qo. xv. q̃s audeat dicere deum ir
rõnabiliter omnia quidquid fecisse. ꝑ agenti voluntario

qd ẽ rõ operandi. ẽ tali causa volendi. q. vo
luntas dei habz aliquã tam Cõ. m hijs q̃ fiunt
a volente. q̃ppter illaz tam aliquid vult nõ opor
tet aliã tam assignare nisi voluntatẽ volentis
ꝑ voluntas dei est tali omnium rerum ut onsum ẽ. si igit
voluntatis eius non sit aliquã causã operabilium
omnium rerum nãlium aliã tam q̃rẽ nisi solã vo
luntatẽ diuinã et sic omnes tales erunt singulariter
tales aliquoz effectuum designatẽ intellectui. qd vide
tur inconueniens. ẽ igit assignabile aliquã tam vo
luntatis diuine Cõ. qd fit a volente non ꝑpter
aliquã tam dependet ex simplici voluntate ipius
si igit voluntas dei non habeat tam respectum qui
q̃ fiunt dependent ex simplici eius voluntate et
non habeat aliquã aliã tam qd ẽ inconueniens
Sed õ ẽ q aug. dicat in libro lxxxiii. qonibus
omnis tã efficiens maior ẽ eo qd efficit. non
tamẽ maior ẽ voluntate dei non ꝙ tã eius q̃rẽ
da ẽ Cõ. dd. q nullo mõ voluntas dei causã
habz. Ad aug. euidenter dicendũ. q. ai voluntas
sequitur intellectum eo mõ quo 9tingit ee tam ali
qui volentis ut velit. et intelligentis ut intelligat
intellectum. sicut ẽ q si secundi intelligat primũ
et secundus dicitur ee intelligens a primo. ẽ tã secun
dus dicitur. sed si intellectus in primo primitus
ne vno intuitu apprehendens vtrumq in eo tan
dem non tangeret. ab intellectu primo q̃rere
rem non ẽ tali simpliciter ꝑ tm intelligeret primum ee
tam dicitur. Sile ẽ ex pte voluntatis circa quã
sic se habz finis ad ea q̃ sunt ad finẽ. sicut in
tellectus primus ad dicitur. Vñ si aliquis vno actu vo
lit finẽ et aliquo actu ea q̃ sunt ad finẽ. finis erit
ei tã volendi ea q̃ sunt ad finẽ. Sed si vno actu
velit finẽ et ea q̃ sunt ad finẽ hoc ee nõ potest
ꝑ idem non ẽ causa simpliciter et tamen verum est
dicere q velit ordinari ea q̃ sunt ad finẽ. deus autẽ
sicut vno actu omnia in essentia sua intelligit
ita vno actu vult omnia in sua bonitate Vñ sicut
in deo intelligere tamen non est tali intelligendi effectus
sed ipse intelligit effectum in causa. ita nelle fi
nẽ non est causa ei volendi ea q̃ sunt ad finẽ ꝑ
tamen vult ea q̃ sunt ad finẽ ordinari in finẽ
vult quia ee hoc ꝑpter hoc ꝑ non ꝑpter hoc vult
Ad primũ igit dd. q voluntas dei rõnabilis ẽ
non q aliquid sit deo tali volendi ꝑ nõ vult
vnũ ee ꝑpter aliud Ad 2m dd. q ai velit deus
effectum sic ee ut ex causis certis proueniant ad
hoc q seruetur ordo rebus nõ ẽ supposita in
ai voluntate dei alias q̃rẽ tales. ee tamen
tam si alie cause q̃rent. ut pme et nõ dependen
tes a diuina voluntate et sic loq. aug. in. iii.
de trin. placuit voluntati phoci ecclie alias causis
effectum intendentes tribuere ai. imo videtur non
possent supponi cause omnibus tam. i. voluntate

dei ¶ Ad 2m dd· q̄ ei deꝰ uelit effectꝰ ex pte cāis
q̄liꝫ effectꝰ p̄supponit aliꝰ alii effm nō de
pendet ex sola uolūtate dei ꝑ aliquo alio· sed
p̄m effectꝰ ex sola dei uolūtate dependet ut
pote si dicam⁹ q̄ deꝰ uolut hoiez habē diuas
mansiones ut deseruiret mtellāli operando diuersa
opa· et uolut eū habē mtellām ad hoc q̄ esset
homo· et uoluit eū esse homez ut finiret ipso·
uel ad cōplemētū uniuersi q̄ quidē nō ē reducē
ad aliꝰ fines cātos ulteriores uñ hmōi depē
dent ex simplici uolūtate dei· alia uō ex ordie
nata aliarū causarū

¶ Quomodo uolūtas dei ꝑ ipleat

Ad 6m sic p̄ceditur· Uidet q̄ uolūtas dei nō
semp ipleat· Dicit· n· aug⁹· ad tht· ij· q̄ deꝰ
uult oēs hoies saluos fieri et ad agnitionē ueri
tatis uenire· ꝑ hoc nō ita euenit· g⁹ uolūtas dei
nō semp ipletur ¶ Cō· sicut se habz sua ad ueri
tatem uolūtas ad bonū· sed deꝰ sat oē ueruꝫ g⁹
uult oē bonū· ꝑ nō oē bonū fit· mlta· n· bo
na possent fieri q̄ non fiunt non g⁹ uolūtas dei
semp ipletur ¶ Cō· uolūtas dei cui⁹ sit cā p̄ma nō
excludit cās medias ut dictū ē· ꝑ effectꝰ cause
p̄me pt impediri per defectū cause sēde sicut
effectꝰ uitus notat ip̄edit ꝑ debilitatē hūie
g⁹ et effectꝰ dine uolūtatis pt impediri ꝑ
defectū sēdarū cāarū· nō g⁹ uolūtas dei semp ipletur
¶ Sed ꝯ ē q̄ dicit⁹ in ps· Omā q̄cūq; uolut fecit
¶ Rñ· dd· q̄ nūq̄ ē semp uolūtatē dei ipleri
Ad aug⁹ uidet ea cōsiderandū ē q̄ cū effectꝰ cōsor
mat agenti ꝑm suā formā· eadē rō est in causis
agentibꝰ q̄ ē in causis ordinatis· In formis aut sic
ē q̄ licet aliq̄s possit deficē ab aliq̄ forma pti
culari nō tñ a forma uniuersali deficit pt· pt
em esse aliq̄d q̄d nō ē homo uel uiuū· nō aut
pt ee ad q̄d nō ē ens· Uñ et hoc idem in causis
agentibꝰ contingit oportz· pt· n· aliq̄s fieri extra
ordinē alicui⁹ cause agentis particularis· nō aut ex
ordine agentis uniuersalis· sub q̄ oēs cause pti
culares ꝯprehenduntur· q̄ si aliq̄ ca particularis defi
ciat a suo effectu hoc ē ppt aliā cām particularem
impedientē q̄ contingit sub ordine cause uniuersalis uñ
effectꝰ ordinatꝰ cause uniuersalis nullo mō pt euite
et hoc patet etiā in corpalibꝰ· pt· n· ip̄edim q̄
aliq̄s stellatus indicat effectū ꝑ tamē q̄liqꝫ ef
fectꝰ ex cā corporea impediente mrbꝰ cōlibꝰ nō
sequi oportet· q̄ reducat⁹ p aliq̄s causas medias
in uirtute p̄mi motꝰ· Cui igit⁹ uolūtas dei
sit uniuersalis ca oīm rerū impossibile ē q̄ diuina uolūtas
non cōsequatur suum effectum· Uñ q̄ recte uidet⁹
a diuina uolūtate ꝑm uniuersalem ordinē stabilit⁹ im
mutabilem ꝑm aliud· sicut p̄cedens q̄ctū in se ē recedit
a diuina uolūtate peccādo inquit⁹ ordinē diuine
uolūtatis dū per eius iustitiā punit⁹ ¶ Ad ꝑm
dd· q̄ illud ubi apli q̄ uult oēs hoies sal
uos fieri p̄ triplicē intelligi· Uno mō ut sit
accōmoda distinctio ꝑm hunc ꝑm deꝰ uult sal
uos fieri omēs hoīes q̄ saluat⁹ nō q̄ nullꝰ ho
sit qui⁹ saluus fieri nō uelit· ꝑ q̄ nullꝰ saluus sit
q̄ non uelit saluus fieri· ut aug⁹ dicit· //2o· pt in
telligi ut fiat distinctio p̄ro gmbꝰ singlorū· et
non p̄ro singlis generū ꝑm hunc ꝑm deꝰ uult
de quolibz statu hoīm saluos fieri hoies· mares
et femīas· iudeos gentiles· magnos ꝯ paruos
non tamē oēs de singulis statibꝰ //3cio
ꝑm dam· intelligit⁹ de uolūtate antecedente non
de uolūtate cōsequente· q̄ q̄dē distinctio nō accī
pit⁹ ex pte uolūtatis dīne m q̄ nichil ē p⁹ et pos
teriꝰ· ꝑ ex pte uolentiꝫ //4to Ad aug⁹ intellām sic· q̄
q̄ uniuersaliter ꝑm q̄ ē bonū sic ē uolitū a deo· aliq̄
aut potest in p̄ma sui ꝯsideratione ꝑm q̄ absolu
te cōsideat⁹ bonū ee uel malū· q̄d tñ put
cāl aliquo adiuncto cōsideat⁹ q̄ ē oēs cōsidā
cō ei⁹ contrariō se habet· sicut hoiez uiuere
ē bonū et hoiez occidi malū ꝑm absolutam
cōsideratiōez· sed si addat⁹ cā aliq̄ hoiez q̄ sit
homicida uel uiues in p̄iculū mlti⁹ dīnis
sic bonū ē ei occidi et malū est ei uiuere· Uñ
pt dici q̄ iudex iustꝰ simpliciter uult hominē da suspendi
¶ Sili⁹ deꝰ antecedenter uult oēm hominē saluari
sed ꝯsequenter uult quosdā dāpnari ꝑm exigē
tiā iustitie· Nec tamē id q̄d antecedit vo
lūm⁹ simpliciter volu⁹ sed ꝑm q̄d ex uolūtate
cōpat⁹ ad res ꝑm q̄ in seipsis sunt· In seipsis aut
sunt in particulari· Uñ simpliciter volu⁹ aliq̄ ꝑm q̄
volum⁹ illud cōsiderātes omnib⁹ cōsiderātis
particularib⁹ q̄d ē ꝯsequenter velle Uñ pt dici q̄
iudex iustꝰ simpliciter uult hominē da suspendi·
sed ꝑm q̄d uellet eum uiuere in p̄iculū ē homo uñ
magis pt dici uelleitas q̄ absoluta uolūtas
Et sic patz q̄ q̄d q̄d deꝰ simpliciter uult fit· licet
q̄ antecedenter uult non fiat ¶ Ad 3m dd· q̄
actꝰ cognoscitiue uirtutis ē ꝑm q̄ cognitū ē in
cognoscente· actꝰ aut uirtutis appetitiue est
ordinatꝰ ad res ꝑm q̄ in seipsis sunt· q̄d q̄d aut
potest habere rationem entis et ueri totaliter uir
tualiter in deo· sed non totum existit in rebꝰ cre
atis· et ideo deꝰ cognoscit omne uerum· nō tñ
uult omne bonum· nisi in quantū uult se in quo oē
uirtualiter existit ¶ Ad 4m dd· q̄ causa p̄ma ita
pt impedire a suo effectu per defectum secūde cāe
q̄m non ē uolita p̄ma omnes sub se causas cōpre
hendens q̄ sic effectꝰ nullo mō possit ordinem
sui euadere· et sic ē de uolūtate dei ut dictum ē

¶ Quomodo uoluntas dei sit immutabilis

Ad 1m sic proceditur· Uidet⁹ q̄ uolūtas dei sit immutabilis
Dicit· n· dom⁹ gen· 6i· penitet me fecisse ho
mez· sed q̄liꝫ penitet de eo q̄d fecit habet

mutabile voluntate · go deꝰ habz mutabile
voluntate ℂ Xpō · Jhē · xviij · ex psona dm dicit
repente loqr aduſꝰ gentes et rḡna ut era
dicē et destruā et dispdā ita. ſi pmāz egerit
gens illa a malo ſuo · agā et ego pmāz ſup
malo qđ cogitaui ut faceꝛ ei · go deꝰ habz
mutablez voluntate ℂ Xpō · qđ qđ deꝰ facit
voluntate facit · ꝑ deꝰ non ſemp eade facit
nā q̄nz p̄cepit legalia obſeruari q̄nz phi
buit · go habz mutablez voluntate ℂ Xpō · deꝰ
non ex nctate wlt qđ wlt ut ſup dcm ē
go pt velle et nō velle idē · ꝑ omē qđ habet
potēcia ad oppoſita ē mutable · ſicut qđ pt
ee et non ee ē mutable ſm ſbam · et qđ pt
ee hic et nō ee hic ē mutable ſm locū · go
deꝰ ē mutabilis ſm voluntate ℂ Jed ḡ ē q̄
dicit · nūi · xxiij · non ē deꝰ q̄ſi homo ut mēdā
tur · nec ut filiꝰ hoīs ut mutet · ℂ hꝰ · dn
q̄ voluntas dei ē oīno imutabilis · Jed cta
hoc conſidanda ē q̄ aliud ē mutare voluntate
et aliud ē velle aliq̄ rez mutatōz · pt · n · ali
quis eade voluntate imobilit pmanēte vel
le q̄ nūc fiat hoc · poſtea fiat ḡ trāſ · ꝑ tūc vo
luntas mutaret · ſi ad mtpet velle qđ pius no
luit · uel deſmet nelle qđ voluit · qđ q̄dem ac
cade non pt niſi p ſuppoſita mutatōe ex pte cogn
cōis · uel cta diſpoēz rpius ſbē voluntis · Cum
em voluntas ſit bonū · aliqs de nouo pt dupliṽ
mtpe aliq̄ velle uno mō ſide nouo mtpiat
ſibi illud ee bonū qđ nō ē abſq̄ mutatōe ei ·
ſicut aduenīte frigore mtpit ee bonū ſede
ad ignē qđ prius non erat · Alio mō ſi de nouo
cognoſcat illud ee ſibi bonū cū prius hoc igno
raſſet · ad hoc · n · conſiliam ut ſciam ḡ nob
ſit bonū · Onſiſ ē autē ſupra q̄ ta ſba dei q̄
ei ſtia ē oīno imutabilis vñ oportet volu
tatē ei · oīno imutabile ee ℂ Ad p̄mū g · dd ·
q̄ ibi illud dm mettha pthoꝛ mtlligend ē ſt
ſdm ſilitudinē mālz cū em nos pentemꝰ
et destruimꝰ qđ facimꝰ q̄nus hoc poſſit eſſe
abſq̄ mutatōe voluntatis ℂ ii ea ā aliqs abſq̄
mutatōe voluntatis mtdit uelit ad fine ſimil
mtendē illud poſtea destruē · Sic igit deꝰ
pentuſſe dicit ꝑ ſm ſilitudinē opis mālis ho
nis ē quē fecerat p diluuiū a facie tre deleuit
ℂ Ad z̄m dd · q̄ voluntas dei cū ſit cā p̄ma et
vlis non excludit cās medias m q̄rū vtute ē
ut aliq̄ effectꝰ producat · ꝑ q̄ omēs cause me
die non adequat vtute cause p̄me · mlta ſunt
m vtute et ſtia et voluntate dīna q̄ nō ḡtim ē ·
ſub ordine cauſarū mfeioꝝ ſicut reſuſcitatio
lazari · Vñ aliqs reſpiciens ad cās mfeiores
dicē poteat lazarꝰ non reſurget · reſpiciens
vō ad causā p̄mā dīnam potuit dicē lazarꝰ
reſurget et vtrūq̄ horū deꝰ wlt · ſ · q̄ ad q̄nz
ſit futurꝰ fm cās mfeiores qđ tū futurꝰ nō ſit fm
tam ſuperiorem uel econtra · ℂ igit dd · q̄ aliq̄n
deꝰ p̄mittat aliq̄d futurꝰ fm q̄ cōmet in ordīe
cauſarū mfeioꝝ puta fm diſpōnē nature ill ·
meitoꝝ qđ tū non fit q̄ alit ē m cās ſuperioꝝ di
na ſicut cū pdixit ezechie diſpone domui tue
q̄ moreris et non viues ut habe ypſa · xxxviij ·
nec tamē ita euenit q̄ alit ab eterno fuit in ſtia
et voluntate dīna q̄ imutabilis ē ppt qđ dicit
ſſ · q̄ deꝰ mutat ſmāz ꝑ nō mutat q̄ſilii · ſ · no
luntatis ſue ℂ Ad z̄m dd · q̄ ex rōne illa nō pt ꝛō
dūdi q̄ deꝰ habeat mutablez voluntatē ꝑ q̄ mu
tatōz velit ℂ Ad etūl dd · q̄ licet dei velle aliq̄
non ſit nctīm absolute ē tamē nctīm ex ſuppōne
ppt imutatōz dīne voluntatis ut ſup dcm ē ℂ
Ad ḡm ſic procedit vō tas dīna nō nctitat ōia
videt q̄ voluntas dei nctitate reb vo
luntas mponat dicat · n · augo · m ench · nllꝰ fit
ſaluus niſi q̄ deꝰ wlt ſaluari et ideo nctē eſt
ut velit q̄ nctē ē fieri ſi voluit ℂ Xpō · omēs cā
q̄ non pt impedīri ex nctate ſui effectꝰ pro
ducit · q̄ et natūa ſp idem op at · niſi aliq̄d im
pediat ut d · n · phi · ꝑ voluntas dei nō pt ipe
dīri dicit · n · aplꝰ ad rō · ix · voluntati eius quis
reſiſtit · go voluntas dei ponit reb voluntas nc
tatē ℂ Xpō · id qđ habz nctitate ex pte ei nctīm
absolute ſicut aliā mot ē nctām q̄ ē ot ēnīs
oppoſitū ſed res create a deo ḡpciant ad volū
tatē dīnā ſicut ad aliq̄ prius a quo habet nc
tatē q̄ licet ḡdicionalis ē vēa ſi deꝰ aliq̄ volt
illud eſt · omīs aut ḡdicionalis vēa ē nctā · ſeq
tur q̄ omē qđ deꝰ volt eſt nctīm absolute ℂ Ex
tra · omā bona q̄ſ fiunt deꝰ volt fieri · ſi igit voli
tas dei ponat reb voluntas nctitate ſequit q̄ oīa
ex nctitate eueniant · et ſic pereat liberū arbitriū
et conſiliū et omā hmōi ℂ Xpō · dd · q̄ q̄uis di
na voluntas q̄buſdā voluntatibus nctitatē imponat
non tamē omīb · cuiq̄ deē rōnem aliq̄ aſſignē
voluerit ex cauſis mediis · q̄ ea q̄ producat per
cauſas nctās ſint nctā · ea vō q̄ producat per cās
contingentes ſint contingentia · Sed hoc nō vide
ſufficiēt dicti ppt duo · p̄mo qđ ex effectu aliq̄
cauſe p̄me ē ꝛingens ppt eam ſtiaz ex eo q̄ nō
pedit effectū cauſe p̄me p defm cāe ſēde · ſicut
vtūs ſolis per defm plante impedit · nllꝰ aut
defectꝰ cauſe ſēde impedit pt q̄n voluntas dei ſint
effectū producat · ℂ ii ex · q̄ ſi diſtinctio contingen
a nctīs referat ſolū m cās ſēdas ſequit hoc ee p
ter mtem et voluntatē dīnā qđ ē mgueiens
ℂ Et io melius dd · ē q̄ hoc ꝛingit p efficaciā dīne
voluntatis ℂ ii · n · aliq̄ ita efficax fuit ad agendū
effectū conſequendū tamen non tm ſm id qđ fit ꝑ ſm
modū fiendi uel eſſendi ℂ ex debilitate vtutis

actiue m femine contigit q̄ filio nascit dissilis
pr̄i m actiuitab⁹ q̄ p̄tm̄ et ad modū essēdi Cui
g⁹ uolitas d̄ma sit efficax illā non solū seq̄t
q̄ ea fiant q̄ deꝰ uult fieri ꝛ e q̄ eo mō fiant
quo deꝰ fieri uult uult aut deꝰ q̄dā fieri nat⁹
et q̄dā ⁹tingent nt sit ordo m reb⁹ ad ꝯplē
mentū uniuersi et ideo q̄busdā effectib⁹ apta
uit cās natās q̄ deficere non p̄nt ex q̄b⁹ effect⁹ ex
natitate p̄ueniunt · q̄busdā aptauit cās con
tingentes defectibiles ex q̄b⁹ contingent euenī
ant Sīlr igit⁹ q̄ p̄ea effect⁹ uolūtate dei euenīt
contingent̄ q̄ causē proxime sūt contingētes
sed p̄ter ea q̄ deꝰ uoluit eos contingent̄ euenire
⁹tingentes cās ad eos p̄tinent ℂ Ad p̄mū g⁹
dd · q̄ p illud ībi aug⁹ intelligēda ē natitas
m reb⁹ uolitas a deo nō absoluta ꝛ ordinal⁹
nate ē em hāc ordinale uerā ēe · si deꝰ hoc
uult nate ē hoc ēe ℂ Ad 2m dd · q̄ ex hoc ipso
q̄ nichil d̄ne uolūtati resistit seq̄t q̄ nō solum
fiant ea q̄ deꝰ uult fieri ꝛ q̄ fiāt ⁹tingent̄ uel
natē q̄ sic uult fieri ℂ Ad 3m dd · q̄ posteriora
habēt natitatē a prioribꝰ ꝑm modū prioris Vñ
et ea q̄ fiunt uolūtate d̄ni tale natitatē hnt
q̄le ea deꝰ uult hab̄e · s · uel absolutā uel ordi⁹
nale tm · ꝛ sic nō oīa fiunt natā absolute

HOc 9m sic procedit⁹ q̄ deꝰ nō uult mala
Videt⁹ q̄ uolūtas dei sit malorū Ome
n · bonū q̄d fit deꝰ uult · sed mala fieri bonū ē
dicit · n · aug⁹ in ench · q̄nq̄ ea q̄ fiunt mala nō
sint bona tamē ut non solū bona ꝛ ea q̄ fiunt
mala bonū est · g⁹ deꝰ uult mala ℂ p̄ō · dyo⁹
dicit · iij · e de di · no · erit malū ad oīa · i · vnū
si p̄fectū 9ferens · et aug⁹ dicit in ench · ex oī
b⁹ cōsistit vniuersitatis admirabilis pulchitudo
ꝯtinet̄ ea q̄ illud q̄d malū ē dicit⁹ bn̄ ordina
tū et loco suo positū eminentiꝯ cōmendat bona
ut magis placeāt et laudabiliora sit dū q̄ p̄at⁹
malis Sed deꝰ uult ome illud q̄d p̄tinz ad p̄fectū
et decorē vniuersi · ex hoc ē q̄d deꝰ marie uult m
creatuīs · g⁹ deꝰ uult mala ℂ p̄ō · mala fieri et
non fieri sūt ⁹dictorie opposita ꝛ deꝰ nō uult ma
la non fieri · ex q̄ mala q̄dā fiant nō semp dei
uolūtas implet⁹ g⁹ deꝰ uult mala fieri ℂ Sed
ōtra ē q̄ aug⁹ dicit in libro lxxxiij · q̄ omnī nullō
sapiēte homē auctore fit homo deteior ē aut
deꝰ omī sapiēte homie prestantior · ml̄to igit⁹ ꝯ⁹
deo auctore fit aliq̄s deteior illo auctore cui dicit⁹
illo volēte dicit⁹ · nō er ego volēte deo fit homo
deteior · constat aut q̄ quolibz malo fit ad de
teriꝰ · g⁹ deꝰ non uult mala ℂ ꝛ o dd · q̄ cum
vō bonū sit vō appetibilis ut supdictū ē malū
aut opponat⁹ bono impl̄e ē q̄ aliq̄d malū ꝯ
q̄ti hmōi appetat⁹ neq̄ appetitu nāli neq̄ appe
titu aiāli neq̄ appetitu intellectuali q̄ ē uolūtas

sed aliq̄d mali appetit⁹ p actūs in q̄ntū conseq̄t
ad aliq̄d boni et hoc appet in quolibz appetitu
non · n · agens nāle intendit p̄uationē uel corrup
tionē ꝛ formā nisi cōiungit⁹ p̄uatio alterius forme ꝛ
generatio vni⁹ q̄ ē corruptio alterius · leo enim occidēs
cervū intendit cibū cui ꝯiungit⁹ corruptio animālis
Sīlr fornicator intendit delectationē cui ꝯiungit⁹ defor
mitas culpe · malū aut q̄d ꝯiungit⁹ alicui bono
ē p̄uatio alterius boni · nullꝯ igit⁹ appetit⁹ malū
nec p actūs nisi boni cui cōiungit⁹ malū magis
appetit⁹ q̄ bonū q̄d p̄uat⁹ p malū Sullū aut ē
q̄d deꝰ magis uult q̄ sua bonitatē · uult tamē
ad bonū magis q̄ q̄dā aliud bonū Vñ malū
culpe q̄d priuat ordinē ad bonū diuini deꝰ nullo
mō uult · sed malū nāle defectꝰ uel malū pe
ne uult uolendo aliq̄d bonū cui ꝯiungit⁹ tale ma
lū sicut volendo iustitiā uult penā · et uolendo
ordinē nature saluari uult q̄dā corruptiōnē
ℂ Ad p̄mū g⁹ dd · q̄ q̄dā dixerūt q̄ licet deus
non velit mala multa tamē mala ēe uel fieri
Ad ꝛdō dicebat q̄ ea q̄ m se mala sūt ordinātur
ad aliq̄d bonū q̄ q̄dē ordinē impossibile credē
bāt in hoc q̄d dicit⁹ mala ēe uel fieri Sed hoc
nō recte videt⁹ q̄ malū nō ordinat⁹ ad bonū
p se sed p actūs · p̄ter intentionē · n · peccatis ē q̄
ex hoc sequitur aliq̄d boni sicut p̄ intentionē
tyrannorū fuit q̄ ex eorū p̄secutionib⁹ clarescēt
pacientia martiz · et ꝛdō nō p̄t dici q̄ talis ordo
ad bonū importet⁹ p hoc q̄d dicit⁹ malū esse
uel fieri sit boni q̄ nichil iudicat⁹ nisi ꝑm illud
q̄d ꝯpetit ei p se ℂ Ad 2m dd · q̄ malū non
opat⁹ ad p̄fectionē uel decorē vniuersi nisi per
accns actūs ut dictū ē · vñ et hoc q̄ dyo⁹ dicit
q̄ malū est ad vniuersi p̄fectionē ꝯferēs ꝛcludit
· q · duplicēdo ad ingressū eius ℂ Ad 3m dd · q̄ licet
mala fieri et non fieri ⁹dictorie opponātur
tamē uelle mala fieri et uelle mala nō fieri
nō opponunt⁹ ⁹dictorie cui utriq̄ sit affirmatum
Deus · n · neq̄ uult mala fieri neq̄ uult mala
nō fieri ꝛ uult p̄mittē mala fieri · h⁹ ē bonū

HOc 10m sic procedit⁹ q̄ deꝰ hz libm arbitriū
Videt⁹ q̄ deꝰ nō habeat liberū arbitriū
dicit · n · Je⁹ de filio prodigo solus deꝰ ē in q̄
ꝑtem non cadit nec cadē p̄t · cetera cui sint libe
arbitriū in utrāq̄ ꝑtem flecti p̄nt ℂ p̄ō · liberū
arbitriū ē facultas voē volūtatis q̄ bonū et ma
lū eligit⁹ ꝛ deꝰ nō uult malū ut dictū ē · g⁹ libm
arbitriū non ē in deo ℂ Sed ō ē q̄ ambz · dicit
in libro de ēm · spūs sancti⁹ dedit singlis pro
ut uult · i · pro libeō voluntatis arbitrio nō nocita
tis obsequio ℂ ꝛ o dd · q̄ liberū arbitriū habem⁹
r̄spectu eorū q̄ non nāt volumꝰ uel nāli in
stinctu nō · n · ad liberū arbitriū ꝑtinz q̄ volu⁹
ē felices ꝛ ad nāle instinctū Vñ et alia aīa

lia q̄ ad aliq̄d nāl⁹ mſtmctu mouet nō dicā
tur libēd arbitrio mouei Cui igit deꝰ ſua boīa
tem ex nctitate uelit alia vō non ex nctitate
ut ſup̄ oñſū ē rſpū eorū q̄ non ex nctitate
volt liberū arbitriū habz Ad p̄m g̃ dd q
jō⁹ videt exclusē a deo liberū arbitriū non
ſmplr̄ ꝟ q̄tū ad hoc q̄ ē deflectū ptās
Ad 2m dd q cū malū culpe dicat paūſionē
a boītate dīna per quā deꝰ omā vult ut ſup
dam ē maīfestū ē q̄ impoꝰ ē eū malū culpe
velle et tamē ad oppoīta ſe habz mō tū pt
uelle hoc ē uel non ē ſicut et nos nō pōa
do poſſumꝰ uelle ſedē et non ſedē uelle
Hic ii⁹ ſic procedit De uolūtate ſigñi
Videt q̄ non ſit diſtīguēda in deo uo
lūtas ſigñi ſicut ñ voluntas dei ē cauſa reꝝ
ut ē et ſtiā ſed nō aſſignat aliq̄ ſigna ex pte
dīne ſtie gꝰ nō debent aſſignari aliq̄ ex pte
dīne uolūtatis Ꝓ ome ſigñū q̄d nō ꝛcor
dat ei cui ē ſigñū eſt ſīm ſi igit ſigna q̄ aſſig
nat ēa dīna uolūtate nō ꝛcordat dīne uolū
tati ſūt falſa ſi aut ꝛcordat ſup̄flue aſſignat
non igit ſūt aliq̄ ſigna ēa uolūtate dīna aſ
ſignanda Sed ō ē q̄ voluntas ē vna cū ſit
ipa dei eēncia q̄nz aut pluālit ſigt ut ſupdia
magna opa dm exſſi in omēs uolūtates eiꝰ
gꝰ oportet q̄ aliq̄ ſigñū uolūtatis pro uolū
tate accipiat Ad 2m dd q m deo q̄da dicit
ꝑ̄e et q̄da ꝑ̄m methaphorā ut ex ſup̄dictis
patz cui aut aliq̄ paſſiones tribuāt m dīna p̄
dictaꝯ methaphorice aſſimilt hoc ſit ꝑ̄m
ſilitudīnē effectꝰ vñ id q̄d ē ſigñū talis paſſi
onis in nobis m deo noīe illiꝰ paſſionis metha
phorice ſigt ſicut apud nos ira p̄mittere con
ſueuerit vñ ipa p̄mittō ē ſigñū ire et ꝓpter
hoc ipa p̄mittō in noīe rei ire ſignat cui deo
attribuit Sili⁹ id q̄d ſolet in nobis ee ſigñū vo
lūtatis q̄nz methaphoꝝ m deo uolūtas dicit
ſicut cui aliq̄s p̄cepit aliq̄d ſigñū ē q̄ velit illd
fieri vñ p̄ceptū dīnū q̄nz dicit voluntas me
thaphoꝝ ꝑ̄m d ay vi fiat uolūtas tua ſicut
in celo et in tra ſed hoc diſtat int uolūtatē
et ira q̄ ira de deo nūq̄ ꝓpe dicit cū in ſuo p̄n
cipali intellectu includat paſſionē voluntas
aut ꝓpe de deo dicit et ideo in deo diſtīguit
uolūtas ꝓpe et methaphoꝝ dicta et uolūtas
ꝓpe dicta vocat uolūtas bñplacīti uolūtas at
methaphoꝝ dicit vocat uolūtas ſigñi eo q̄ ipm
ſigñū uolūtatis uolūtas dicit Ad p̄m g dd
q ſtia non ē cā eoꝝ q̄ fiunt niſi p voluntatem
nō n q̄ ſtim⁹ fatim⁹ niſi uel inm⁹ et ꝛō ſigñū nō
attribuit ſtiē ſicut uolūtati Ad 2m dd q ſig
na uolūtatis dicūt voluntates dīne nō q̄ ſint
ſigna q deꝰ uelit ſz ea q̄ in nob ſunt ſigna vole

di in deo voluntates dicūt ſicut primō nō eſt
ſigñū q̄ in deo ſit ira ſz primō eo ipō q̄ in nob
ē ſigñū ire in deo dicit ira De ſigñis voluntatis dīne
Hic iii⁹ ſic procedit Videt q̄ mouentia
cta dīna uolūtatē ponāt v ſigna ſ phibi
ꝯ ꝓceptū conſiliū opacō et p̄miſſio nam ead
q̄ in nobis deꝰ p̄cipit et conſulit in nobis q̄nz opa
tur et ead q̄ prohibet q̄nz p̄mittit gꝰ non de
bet ex oppoīto diuidi Ꝓ nichil opat deus
niſi uolens ut d ſup xi ſz uolūtas ſigñi diſtin
guit a voluntate bñplacīti gꝰ opacō ſub uolū
tate ſigñi cōprehendi nō debz Ꝓ opacō et
p̄miſſio cōſiterad omē creatuās p̄mēt q̄ ſ om
nibus opat et in omnib⁹ aliq̄ p̄mittit ſz ꝓceptū
conſiliū et prohibitō ad ſolā rōnale creatuām
gꝰ nō venit q̄uis ēt in vnā diſiōz cui nō ſimt
vni⁹ ordinis Ꝓ pluib⁹ modis contingit
malū q̄ bonū et bonū q̄ tingit vno mō ſz ma
lū omittendō ut p̄z p phīm 2 ethi et p dyo in
ca de di no q̄uis ēt gꝰ rſpū mali aſſignat
vnū ſigñū tm ſ prohibitō rſpū vō bonū duo
ſigna ſ ꝯſilii et ꝓcepti Ad xm dd q hmōi
ſigna dicit ea quib⁹ conſueuim⁹ nos dīmare ad
uelle pt n aliq̄s ſe declarare uelle aliq̄d uel per
ſeipm uel per aliū per ſeipm q̄dem mō ꝓpriſſi
mū aliq̄d uel directe uel indirecte et p attendens
directe q̄dē ſibi per ſe aliq̄ opat et q̄tū ad hoc
ſigñū dicit opacō indirecte aut mō tū nō impe
dit operātem nā timoues prohibens dr moueꝝ
per actūs ut d viii phi et q̄tū ad hoc ſigñū
dicit p̄miſſio Per aliū aut declat ſe aliq̄s ad
uelle mō tū ordinat aliū ad aliq̄d faciendū uel
nōn inductione q̄d fit p̄cipiendo q̄d q̄s fuāt et
prohibendo ꝯtrāū uel aliq̄ perſuaſoria mōꝰ
noē q̄d ꝓtinz ad conſiliū Quia igit hmōi modis
declarat aliq̄s uelle ad ꝓpter iſta q̄nz nomināt int
dīna noīa uolūtatis dīne tū ſigna uolūtatis ēt
Ex n ꝓcepti ꝯſilii et prohibitō dicit deꝰ vo
lūtas patz p illud q̄d dicit ayt vi fiat uolūtas
tua ſicut in celo et in tra Ex aut p̄miſſio uel opa
tio dicit dei uolūtas patz p aug q̄ dicit in ench ni
hil fit omnipotes fieri uelit uel ſm̄ edo ut fiat ul
faciendo vel pt dicta q̄ p̄miſſio et opacō refe
runt ad p̄ſens p̄miſſio q̄dē ad malū opacō
nō ad bonū ad futurū vō prohibitō rſpū
mali rſpū nō bonū nec ꝓcepti rſpū vero
ſup habūdātis bonī conſiliū Ad p̄m g dd
q nichil prohibz ēa eandē rem aliq̄ diuiſime
de declarare ſe aliq̄ uelle ſicut ſuemus mlta
de nocā eadem ſignificata a vñ nichil phibz idem
ſbiacē ꝓcepto et opacōi uel prohibitōi uel
p̄miſſioni Ad 3m dd q ſicut deꝰ pt ſignificari
methaphoꝝ uelle illd q̄d nō vult uolūtate ꝓpe
acceptū ita pt methaꝝ ſignificari uelle id q̄d ꝓpe vult

vñ non prohibet de eode ee uolutate vnplacita
et uolutate signi· sed opacõ semp e eade ciuo
lutate vnplacita· nõ aut p̃ceptũ uel consiliũ·
ũ qa hoc de pnti illud de futuro· tñ q hoc p se
e effectu uolutatis ido p aliud ut dictũ e ¶ Ad 3m
dd· q cãtia rõnalis e dna sua acto et ideo cãta
ipaz spealia qdam dine uolutatis assignat i
ꝑ tñ creatura rõnalẽ deo ordinat ad agendu
uolutarie et p se· sed alie creature nõ agut nisi
acte ex opacõe dina et ideo cãta alias nõ habz
locũ nisi opacõ et pmissio ¶ Ad 4tũ dd· q omẽ
malũ culpe licet mltiplr̃ gtingat tamẽ in hoc
queit q distordat a uolutate dina et iõ vnũ
signũ rspalẽ malorũ assignat· s· prohibitõ· sed
iõ a duplicitate se tñt ad bonitatẽ q qdã fuit sine
q̃b9 fruitõne dine boitatis ofeq̃ non possimus
et rspalẽ horũ e preceptũ· qdã uõ fuit q̃b9 per
fectũ consequm̃ et rspalẽ horũ e consiliũ· vel
dom̃ q consiliũ e non solũ de meliorib9 bonis
conseqũdis fz etiã de mõrib9 malis vitandis

Quõ xx· de amore

Deũ consideãdũ e de hijs q̃ abñt ad uolutatẽ ptinent
In pte aut appetitiua inuenit̃ in nobis
passiones aie ut gaudiũ et amor et hmõi· et hi
tus moraliũ vtutũ ut iustitia fortitudo et hmõi.
vñ po cõsidãbm̃ de amore· 2o de iustitia et
misericordia eiꝰ ¶ Circa pmũ q̃ritur̃ 4or ¶ pmo
utrũ in deo sit amor ¶ 2o utrũ amet omnia
¶ Tertiõ utrũ magis amet vnũ q̃ quodlt̃ 4to utrũ
meliora magis amet

Quõ in deo sit amor

Ad pmũ sic proceditur̃ videt̃ q amor nõ sit
in deo· q nulla n passio e in deo· amor est
passio go non e in deo ¶ Põ· amor ira et tristicia
et hmõi gtra se diuidunt̃· s tristicia et ira nõ dicã
tur de deo q misericordia go net amor ¶ Põ·
dyonisius dicit̃ iiij· c· de di· no· amor e uis vnitiua
gaudia aut in deo locũ habẽ nõ pnt̃ cũ sit
simplẽ· go in deo non e amor ¶ Sed õ e q dicit
i· io· iiij· de caritas e ¶ Ho dd· q nichil e ponẽ
amore in deo· p̃mo n· motꝰ uolutatis et cuiuslz
appetitiue uitutis e amor Cu· n· actꝰ uolutatis
et cuiuslibz appetitiue uitutis tendat in bonũ
malũ sicut in ppa obiecta· bonũ aut principaliꝰ
et p se e obm uolutatis et appetitꝰ· malũ aute
sedãrio et p aliud mãtis· s· oppom̃t bono· opor
tet nãlit esse pores actꝰ uolutatis et appetitꝰ
q rspiciat bonũ hmõi q rspiciat malũ ut gau
diũ q̃ tristicia· amor q̃ odiũ· semp· n· qd e per
se e pius eo qd e p aliud· Pursꝰ qd e ꝺ̃ius nãlit
ptꝰ e vñ et intellectꝰ p pius habz ordinẽ in re
tũ vere q̃ ad ptinẽcia queda uera· Sunt aut q
da actꝰ uolutatis et appetitꝰ rspicientes bonũ
sub aliq̃ spali ydee· sicut gaudiũ et delectõ
e de bono ptinti et habito· desideriũ et spes
de bono nõdũ adepto· amor aut rspiciat bonũ
m̃ cõi sine sit habitũ sine non hñtiũ vñ amor nã
lit e pmꝰ actꝰ uolutatis et ppt̃ hoc omẽs alij mo
tus appetitiui psupponũt amorẽ· q pma radix
intellectꝰ· n· non desidat aliqd bonũ nisi amati
ne q̃b gaudet nisi de bono amato· odiũ aut
nõ e nisi de eo qd̃ fugiat̃ rei amate· et silr̃ tristicia
et cetera hmõi· manifestũ in amore iferri sicut in
pmũ pn̄m vñ in quocũq e uolutas uel appetitꝰ
oportz e amorẽ· vnꝰ motꝰ aut pmꝰ vnouet̃ alia
onsit e aut in deo e uolutate vñ nate e in eo
ponẽ amorẽ ¶ Ad pm̃ go dd· q uis cognitiua
nõ mouet nisi mediante appetitiua· et sicut in
nobis uis uis mouz mediante pticlari ut dr̃ in·
de aia ita appetitꝰ intellectiuꝰ q dr̃ uolutas mo
uet in nobis mediante sensitiuo appetitu vñ pr̃mꝰ
motꝰ corporis in nobis e appetitꝰ sensitiuꝰ vnde
semp actũ appetitꝰ sensitiui gnitat̃ aliq̃ trãs
mutatio corporalis et maxime circa cor qd̃ e pmũ
pn̄m motꝰ animali· sic igr̃ actꝰ appetitꝰ sensitiui in
q̃ tñ hñt tñs mutatiõz corpalẽ anexã passiones
dicunt̃· nõ aut actꝰ uolutatis· Amor igr̃ et gau
diũ et delectatio fm̃ q signit actꝰ appetitꝰ sensiti
passiones sunt· non aut fm̃ q significat actꝰ ap
petitꝰ intellectiui· et sic ponũt̃ in deo vñ phs
dicit in vij· ethi· q deꝰ vna et simplia opa
tõe gaudet et eadẽ võne sine passione amat
¶ Ad 2m dd· q in passionibꝰ appetitꝰ sensitiui
e considãre aliqd· q corpale· s· male trãsmutatiõz
et aliqd· q formale qd̃· s· e ex pte appetitꝰ si
cut in ira ut dr̃ in p̃o de aia male e actꝰ sectio san
guis cõtorũ uel alicuius hmõi· formale uõ appeti
tus vindicte· fz tursꝰ ex pte eiꝰ qd̃ formale e
in q̃busdã horũ designat̃ aliq̃ imptuõ sicut
in desiderio qd̃ e bonũ nõ habiti· et eadẽ ratiõ
e de ira q̃ tristicia presupponit· qdã uõ nichil
in perfectione designat ut amor et gaudiũ Cũ
mich̃ horũ deo queiat fm̃ id qd̃ e male in eis
ut dcm̃ e· illa q̃ imptiõz importat etiã forte ho
uere nõ pnt̃ nisi metha ce p similitudiẽ effectꝰ
ut supradcm̃ e· q aut formalit̃ imptiõz non
importat de deo ꝑpe dicit̃ ut amor et gaudiũ
sine passione ut dcm̃ e ¶ Ad 3tiũ dd· q actus
amoris semp tendit in duo· s· in bonũ qd̃ aliqs
vult alicui et in ei cui vult bonũ· hoc· n· e ꝑpe
amare aliq̃· uelle ei bonũ vñ in eo q aliqs
amat se vult bonũ sibi· et sic illud bonum sibi
q̃rit vnire m̃ptiõ pt et pro tãto amor dicit̃
vis vnitiua etiã in deo sed absq̃ oppõne ei qd
bonũ qd̃ sibi vult nõ e aliud q̃ ipe q̃ e per
suã essentiã bonꝰ ut supꝰ ondim e· in hoc uõ
q quis amat aliũ vult bonũ illi et sic vtit̃
eo tñ semꝰ referens bonũ ad illũ sicut ad
septm et p tãto dicit̃ amor vis gratuita quia

alīū aggregat sibi hmōi se ad eū sicut ad se. et amor dīuīnꝰ ē vis ordinata ab ꝯ ꝓpōne q̄ fit in deo mḡtāi alijs bona vult ¶ Q deꝰ omnia amet

Ad 2m sic proceditꝰ videt̄ q̄ deꝰ nō oīa amet qm̄ dyo. iiij. cap. de di. no. amor amātis ex se ponit et eū quod amō in amatū trāsfert Inquiens ē aūt dictū q̄ deꝰ extra se positꝯ mala trāsferat. gō mḡens ē dictū q̄ deꝰ alia a se amet ¶ ꝓ. amor dei etiꝯ ē ꝑ ea q̄ sūt alia a deo nō sūt ab eterno nisi in deo. gō nō amat ea nisi in seipō. ꝑ qm̄ q̄ sūt in se eo nō sūt alia ab ipō ¶ ꝓ. duplex ē amor q̄ in ipīs rōnāc rām actiue. ꝑ deꝰ creaturas irrōnales nō amat amore q̄ in ipīs rōnāc q̄ nullīꝯ extra se egret. nec etiā amore amicitie q̄ non ꝓt ad res irrōnales hꝝi ut patꝫ ꝑ phm. viij. ethi. et gō deꝰ nō omnia amat ¶ ꝓ. in pō. dr. odisti omnes q̄ operant iniq̄tatem mich. aūt simlr odio habet et amat. gō deꝰ nō omnia amat ¶ Sed ḡ ē q̄ dr̄ sap. diligis omnia q̄ sūt et nichil odisti eorū q̄ fecisti ¶ Rō. dd. q̄ deꝰ omnia extra se amat. nā omnia extra se mḡtāi sūt bona sūt. ipm̄. n. esse aliquod libz rei boni q̄dā ē et silr quelibz ꝑfectio ipsius Omne aūt ē aute supra q̄ bonitas dei ē causa omn̄ rer̄ ꝛ sic oportet q̄ in tm̄ aliq̄ habeat esse aut q̄dcūq̄ boni mḡtāi ē voluntāi a deo. aut igit extra deꝰ vult aliq̄d bonū vel ei amare nichil aliud sit q̄ velle bonū alicui. manifestū ē q̄ deꝰ oīa q̄ sūt amat. nō tamē eo mō sicut nos. ex. n. voluntas nra nō ē ei bonitatis rei sed ab ea mouet sicut ab obiecto. amor nr̄ quo bonū alicui uolumꝰ nō ē ei bonitatis ipīus. ꝑ eqīsō. bonitas ei⁹ uel vera uel estimata prouocat amorē quo ei uelimꝰ bonū et conferuari q̄d habz et addi q̄d non habz et ad hoc operem̄. sed amor dei ē per se infundens et causās bonitatē in rebus ¶ Ad ꝓm gō dd. q̄ amās sic fit extra se inq̄ntū amatū mḡtāi vult amato bonū et operat̄ per sua prouidentiā sicut et sibi vel ut dyo. dr̄ iiij. ca. de di. no. audiendū ē dictū q̄ in pō omn̄ causa ꝑ habundantiā amatiue bonitatis extēdit se ꝑ im̄ fit ad omnia extantia prouidentiajs ¶ Ad 2m dd. q̄ licet creatiō ab eterno nō fuerit in se in deo. tm̄ ꝑ hoc q̄ ab eterno in deo fuit. ab eterno cognouit deꝰ res in ꝓpīs naturis et eas vocē amauit. sicut et nos ꝑ similitudines rerū q̄ in nobis sūt cognoscim̄ res in seipsis existentes ¶ Ad 3m dd. q̄ amicitia nō ꝓt hꝝi in se ad rōnales creaturas in q̄bꝯ q̄ est eas amando et gratificando in operibus vite. q̄bꝯ q̄ est bene esse uel male ꝑm fortunā et felicitatem sicut et ad eas ꝓpe beneuolentia ē. creatiō aūt irrōnales non pnt̄ pertingē ad amādi deū nec ad gratificandū intellectuales et bte vite. q̄ deꝰ

vult. Sic gō deꝰ ꝓpe loqndo nō amat creaturas irrōnales amore amicitie. ꝑ amore q̄ in ipīs est mḡtāi ordinat eas ad rōnales creaturas et etiā ad seipm̄. nō q̄ eis indigeat. ꝑ ꝓt̄ suā bontatē et nrām̄ utilitatē. q̄ in ipīs mḡtāi. n. ad et nobis et alijs ¶ Ad 4tm dd. q̄ in eidē subō phibz vnū et idem ꝑm aliq̄s amari et ꝑm aliud odio haberi. Deꝰ igit mḡtāi ꝓphetas mḡtāi sūt naturē q̄dā amat sic. n. et ab ipō sūt. mḡtāi nō ꝓphetas nō sūt sed ab eē deficiūt. et hoc m eis a deo nō ē vnde ꝑm hoc ab ipō odio habet ¶ Q deꝰ oīa diligat

Ad 1m sic proceditꝰ videt̄ q̄ deꝰ eq̄liter diligat omnia. dicit̄. n. sap. vi. eq̄lit̄ ē ei cura de omnibz ꝑ sapientia dei qua habet de rebz ē ex amore quo amat res. gō eq̄lit̄ amat omnia ¶ ꝓ. amor dei ē ei⁹ essentia. ꝑ essentia dei nō suscipit magis et min̄ gō nec amor ei⁹ nō gō q̄dā alijs magis amat ¶ ꝓ. sicut amor dei extendit se ad res creatas ita et sua bōtas. ꝑ deꝰ non dicit̄ sic q̄dā magis ꝓ alia nec magis uelle. gō nec q̄dā alijs magis diligit ¶ Sed ḡ ē q̄ augꝰ dicat sup. ioh. omnia diligit deꝰ q̄ fecit. et mr̄ ea magis diligit creaturas rōnales et de illis eas ampliꝯ q̄ sūt membra vnigeniti sui. et mr̄ omn̄ ei⁹ sui ¶ Rō. dd. q̄ ei amare sit uelle bonū alicui duplr̄ ꝛōnē pt̄ ad magis uel min̄ amari. vno mō ex pte ipīus actꝰ uoluntatis q̄ ē magis uel min̄ intensꝰ et sic deꝰ nō amat q̄dā magis alijs vno et simplici actu uoluntatis ꝑ semp eode mō se habenti. Alio mō ex pte ipīus bonī q̄d quibz vult amato et sic dicim̄ aliq̄ alio magis amare eū uolumꝰ magr̄ bonū ꝓ quibz non magis intēsa voluntate et hoc mō nec ē dictū q̄ deꝰ q̄dā alijs magis amat. ei. n. amor dei sit ei⁹ bontatis rei ut dam̄ ē nō est aliq̄ alio melius si deꝰ nō vellet vnū magis bonū ꝓ alteri ¶ Ad ꝓm gō dd. q̄ dicat deo eq̄lit̄ ē cura de omnibz nō q̄ eq̄lia bona sua cura omnibz dispenset. ꝑ ex eq̄li sapiā et bontate ordinata administrat ¶ Ad 2m dd. q̄ illa rō procedit ex intensione amoris ex pte actꝰ uoluntatis q̄ ē diuina essentia. bonū aūt q̄d deꝰ creaturē vult nō ē diuina essentia. vnde nichil phibz illud intēdi uel remitti ¶ Ad 3tm dd. q̄ intelligē et uelle significāt solū actꝰ. nō aūt in sua significatione includunt aliq̄ ex quorū diuersitate possit dici deꝰ magis uel min̄ scire aut uelle sicut ei⁹ amorē dam̄ ē

Ad 4tm sic proceditꝰ ¶ Q deꝰ diligat meliora videt̄ q̄ deꝰ non semp magis diligat meliora. manifestū ē. n. ex ꝓpīs ē melior totus humanus gen̄ q̄m ei⁹ sit deꝰ et homo. ꝑ deꝰ magis dilexit gen̄ humanū q̄ xp̄m q̄ dr̄ Ro. viij. ꝓpio filio non pepercit deꝰ. ꝑ pro nobis omnibz tra-

dicit illu go deꝰ non sp magis diligit meliora
¶ Ꝑ angelꝰ ē melior homē vn̄ m ꝑ d' de ho
mē minuisti eū paulo minꝰ ab angelis ꝫ de
plꝰ dilexit homēz ꝙ̄ anglm dicat' n heb ij
nusq̄ angelos appᵗhendit rē go deꝰ nō sp di
ligit meliora ¶ Ꝑ petrꝰ fuit melior iohāne
ꝙ plus xp̄m diligebat vn̄ dom̄ꝰ scīes tꝫ veri
ē mt rogauit a petro ȳmo iohīs diligis me
plus hijs ꝫ tm̄ xp̄us plꝰ dilexit iohēz ꝙ̄ petrū
ut n dicat aug' ȳmo iohīs diligis me rē hoc
signo iohēs a cet̄is discipulis discrimīat nō ꝙ ſo
lū eū sed ꝙ plus eū cet̄eris diligebat nō g' sp
magis diligit meliora ¶ Ꝑ melior ē mortꝫ
penitēte cui penitētia sit ſda tabula ꝑ nau
fragiū ut jō' dicat ꝫ deꝰ plus diligit peniten
tē ꝙ̄ innocentē ꝙ magis de eo gaudet d' n
luc xv dico vobis ꝙ gaudiū erit in celo super
uno rē pmaz agētē ꝙ̄ rē go nō sp deꝰ diligit
meliora ¶ Ꝑ melior ē iustꝰ p̄sctꝰ ꝙ̄ pater p
destinatꝰ sed deꝰ plus diligit patrem p̄ destī
natū ꝙ multi ei magi bonū s vitā et nā go
deꝰ non sp magis diligit meliora ¶ Ꝑ sed ꝙ
vnusq̄ꝙ diligit sibi sile ut patz p illud qđ ha
bet xiij aual' diligit sibi sile ꝫ in tm aliq̄
ē melioꝰ mō̄ti ē deo filius go meliora magꝫ
diligit a deo ¶ Ꝑ dd ꝙ natꝰ ē ꝫm p̄dicta di
ē ꝙ deꝰ magis diligat meliora dictū ē n
ꝙ deū magꝫ diligē aliq̄ mchil ē aliud ꝙ ei
magis bonū uelle voluntas n dei ē ea boīta
tis m rebꝰ et sic ex hoc sit aliq̄ melioꝰ ꝙ deꝰ
magi bonū eis vult vn̄ sequit ꝙ melioꝰ plus
amet ¶ Ad p̄m go dd ꝙ deꝰ diligit xp̄m nō
solū plus ꝙ totū humanū genꝰ ꝫ etiā magis
ꝙ totā vniūsitatē creaturaz q̄ s magi bonū
ei uoluit et dedit s nomē qđ ē sup omē nomē
ut beꝰ deꝰ est nec ei excellētie ad deperiit
ex hoc ꝙ deꝰ dedit ei in mortē pro salute hu
mani gn̄is qn̄ymo ex hoc factꝰ ē victor glosꝰ
factꝰ ē n p̄cipatꝰ sup hūmeri ei' ut d' ysa
ix ¶ Ad zm dd ꝙ natura humana assūpta a
deo tibo m psona xp̄i ꝫm p̄dicta deꝰ plꝰ amat
ꝙ angelos et melior ē maxīe rōne vnionis
sed de humana natura em̄ inter anglicā ꝙ ad
ꝫm ordinē ad gram̄ et gloriā eq̄litas inuenit
ai ea dē sit mēsura hominē r angeli ut d' apoc
xxi ita tn̄ ꝙ qda angeli q̄busda hominib' et qda
homines q̄busda angelus ꝙ̄ tn̄ ad ydioz nature ā
gelꝰ melioꝰ hoīe est nec ido naz humana as
sūpsit deꝰ ꝙ homēz absolute plꝰ diligeret
sed ꝙ plus indigebat sicut pr̄ familias aliq̄
precosium dat seruo egrotāti qđ nō dat filio
ml'ta placat solutꝰ aug' nāq; r̄fert hoc ad mſ

terū dicens ꝙ vita activa q̄ significat' ꝑ petz
plus diligit deū ꝙ̄ vita cōtemplatiua q̄ signifi ca
tur per iohēm ꝙ magis sentit pn̄as vite an
gustias et estuaciones ab eis libari desiderat et ad
deū ire Contēplatiuaz vō vita deꝰ plꝰ diligit
ꝙ magis ea conseruat nō n sm̄l' sint cum
vita corporis sicut vita activa Quinto nō dicit
ꝙ petrꝰ plus dilexit xp̄m in membris : sic etiā
sunt plꝰ a xp̄o dilecti vn̄ ei et eiaz ame dant
Johēs vō plꝰ dilexit xp̄m in semetipso et sic ei
am ab eo plꝰ sunt dilecti vn̄ ei ome dant' mez
Alij dicunt ꝙ mt̄ri ē quibus horū xp̄m plꝰ dilexit
amore caritatis et silr̄ ꝙ deꝰ plus dilexit m
ordine ad maiorē gloriā vite etne sed petrꝰ
plus d' dilexisse ꝙ̄ tn̄ ad ꝙ̄ da ꝓmptitudinē
uel feruorē Johēs vō plꝰ dilectꝰ ꝙ̄ tn̄ ad qđa
familiaritatis monia q̄ xp̄us ei magis dimo
strabat ꝓpt' ei' iuuentutē et puritatē Alij vō
dicunt ꝙ xp̄us plꝰ dilexit petrū ꝙ̄ tn̄ ad excel
lentiaꝰ dōn̄ caritatis Johēz vō plus ꝙ̄ tn̄ ad
dōn̄ intellectꝰ vn̄ simpliciter petrꝰ ē melior et
magis dilectꝰ ꝫ Johēs ꝫm qđ ꝑ sinceriꝰ tamē
videt' hoc diuinitꝰ dictū ꝙ ut d' ꝑu xvi spūm
pondet̄ator ē deꝰ et nō aliꝰ ¶ Ad ꝙ̄ tn̄ dd m
ꝙ penitētes et innocentes se habet sicut exce
dentia et ex cessu nā sive sint penitētes
sive innocentes illi sint meliores et magis
dilecti q̄ plus hnt de grā ceteris tn̄ paribꝰ
innocentia dignior ē et magꝫ dilectā dicit' tm
deꝰ plus gaudē de penitente ꝙ̄ de innocē
te ꝙ plm̄ꝫ penitentes cautiores humiliores et fer
uentiores resurgit vn̄ yg dicit ibid' ꝙ diur
m plō eū militē plꝰ diligit q̄ p̄ fugā ꝙ̄ fi
fortitē hostē p̄mit ꝙ̄ q̄ nūq̄ fugit nec vnq̄
fortit' fecit Vel alia rō ē ꝙ ecclē dōn̄ gre
plꝰ ē ꝙ patri penitēti q̄ merunt pena ꝙ̄ in no
centi q̄ nō merunt sicut cētū marce maiꝰ
donū ē si dent' paupi ꝙ̄ si dent' regi ¶ Ad
tm dd ꝙ ei voluntas dei sit ratio bonitatis m
rebꝰ ꝫm illud tēpꝰ pensada ē boitas ei' q̄
amat' a deo ꝫm ꝙ dandū ē ei ex voluntate
dīna aliq̄d bonū sdm̄ id igit tēpꝰ quo p
destinato patri dandū ē ex voluntate dīna
maiꝰ bonū melior ē licet ꝫm aliq̄d aliud
tēpꝰ sit prior ꝙ et ꝫm aliq̄d tēpꝰ nō ē nec
bonꝰ nec malꝰ

Qō xxi de mia et iustia

Post confidaciōz dīni amoris de iustia
et misdia ei' agendū ē Et circa hoc q̄runtur
vi. ¶ Ꝑmo utrū in deo sit iustia
¶ 2o utrū iustia ei' veritas dici possit ¶ 3o
utrū in deo sit misdia ¶ 4to utrū in omni
ope dei sit iustia z misdia ¶ 5to si deo sit iustia
¶ Ꝑmū sic procedit' vidꝫ ꝙ in deo no
sit iustia Justicia n' g tpa nā diuidi'

tepanaa aut nō est m deo gō nec iustiaa

¶ Pō · q̄cūq; faat oīa p libito siue uolūtatis non sēm iustiaa opat' sed sicut d' aplūs ad qth. 1 · deus opat' oīa fm gēm silū siue uolūtatis nō gō iustiaa debz ei attbui ¶ Pō · actꝰ iustiae ē reddē debitū · ꝫ deꝰ nlli ē debitor gō deo nō ꝯpetit iustiaa ¶ Pō · q̄p̄ ē m deo ē eiꝰ ēnaa sed hoc nō ꝯpetat iustiae · dicat n · boēm in libro de ebd̄ · q bonū ēnaa iustū nō actū ēt pcat · gō iustiaa nō ꝯpetit deo ¶ Sed ꝯ ē q dicat' m pb̄ · iustꝰ dnē et iustiaas dilexit ¶ Ho dd̄ · q duplex ē spēs iustiae vna consistit m mutua datōne et actōe ut puta q̄ consistit i emptōe et uendītōe et alijs hmōi ommutatōib; q̄ dicat' a ph̄o · v ethi' iustiaa ommutatiua uel directiua ommutatōnū siue ommutatōnū · et hoc non ꝯpetit deo · q̄ ut dicat aplūs · ro · xi · q̄s p̄or dedit ei et retribuet' ¶ Alia m distribuēdo et dicat' distributiua iustiaa fm quā alīq; gubnator uel dispensatore dat vnūq; fm suā dignitatē ¶ Sicut ergo ordo ꝯgruus familie uel alīus ciuitatis gubnate demōstrat iustiaā in gubnate ita ordo vniūsi q̄ apparet tā m rebꝰ nāl'ibus q̄m in rebꝰ uoluntarijs d'mōstrat dei iustiaā vñ dyo · dic' · viij · ca' de di · no · oportz uidē m hoc dīna vera ēt dei iustitia q̄ omnibꝰ tribuit p̄pa fm vnūsq; q̄ nāz in p̄po saluat ordine et vtute

¶ Ad p̄m q̄ dd̄ · q uirtutū moaliū q̄da sit ira passiones sicut tpanaa ira gaudiū · fortitudo ira timores et audacias · mā sic tūdo ira nā et hmōi vtutes deo attbui nō pnt · nisi sēm metha p̄hōra · q̄ m deo nec passiones sūt ut sup̄ dcm ē nec appetitꝰ sēb uūq; in quo sint hmōi vtutes sicut in sbiecto ut ph̄s d' iij · ethi' · Quedā uō uirtutes morales sūt ira opationes ut puta ira datōnes uel sup̄fluitates ut iustiaa liberalitas magnificētia q̄ ēnaa non sūt in pte sēbitiua sed in uolūtate vñ nichil prohibz hmōi vtutes in deo ponē nō tn̄ ira actiones ciuiles sed ira actiones deo gratissimas · Ridiculū · n · ē fm vtutes politicas deū laudare ut d' ph̄s 9 · ethi' ¶ Ad 2m dd̄ · q bonū intellectū sit obiectū uolūtatis inp̄fecte ē eī uelle nisi p̄ro sue sapiē habz q̄ q̄dē m ē lex sicut lex iustiae fm quā eī uolūtas recta et iusta ē vñ q̄ fm suā uolūtatē facit iuste facit · sicut et nos q̄ fm legem facim; iuste facim; sed nos q̄ dē fm legem alicuius superioris · deus aut sibi ē lex

¶ Ad 3m dd̄ · q vnūq; debet q̄ sui ē · dicit aut ee sui alīq; ex hoc q̄ ē q̄ ad ipm ordinat' sicut seruus ē dñi et nō eīus · nā libertas ē q̄ sui ca ē · In more gō debiti ēnaa importat q̄da ordo exigentiae uel nātalitatis alīus ad q̄d ordinat' ¶ Est aut duplex ordo cōsideranda m rebꝰ vno quo alīq; creatū ordinat' ad aliud creatū sicut ptes ordinant' ad totū et actiua ad sbā et vna q̄q; reb ad suū fine

Alius ordo quo oīa creata ordinant' m deū sic igit' et debitū dupliciter attendi pt̄ m opatōe aut fm q̄ aliq; debet deo · aut fm q̄ aliq; debet alicui creato · et vtroq; modo debitū reddit · debitū · n · ē deo ut p̄pleat' m rebꝰ id q̄d ei q̄ sapiā et uolūtas habz et q̄ sua bonitate maifestat' et fm hoc iustiaa dei respicit dēnaa p̄pius fm quā reddit sibi q̄d sibi debet · debitū enim ē alicui rei create q̄ habeat id ad q̄d ordinat' sicut hom q̄ habeat manꝰ et q̄ ei alia aia sua sternat · et sic etiā deꝰ iustiaa opat' q̄m dat vnūq; q̄d ei debet fm rōez siue nāle et sue ordinē · sed hoc debitū dependet ex p̄mo · q̄ hoc vnūq; debet q̄d ē ordinati ad ipm fm ordinē dīne sapiē · et licet deꝰ hoc modo debitū alicui det nō tn̄ ip̄e ē debitor q̄ ip̄e ad alia nō ordinat' ꝫ potiꝰ alia ad ip̄m · et ideo iustiaa q̄nz dicit' m deo cōdēnaa siue bonitatis · q̄nz nō retribuēdo pro meritis · et vtrūq; modo tangit augꝰ dicens · cui p̄ius malo iustū ē q̄ illorū meritis gaudet · cui nō prius malis iustū ē · q̄ bonitati tue gaudeb ē ¶ Ad 4m dd̄ · q licet iustiaa r̄spiciat actū nō tn̄ p̄ hoc excludit' q̄n sit ēnaa dei · q̄ ēnaa ad q̄d ē de ēnaa rei pt̄ ē p̄n̄m actionis · ꝫ bonū nō semp respicit actū q̄ alīq; dicit' ē bonū nō solū fm q̄ agit ꝫ ēnaa fm q̄ in sua ēnaa perfectū ē · et p̄ter hoc ibi dē dicit' q̄ bonū operatur ad iustum sicut gnāle ad speāle

Ad 2m sic p̄cedit' Videt' deū sit vitas q̄ iustiaa dei nō sit veitas · iustiaa · n · ē in uolūtate ē · n · rectitudo uolūtatis ut ante dicit · veitas aut ē in itellectu fm az'e in vi metha'e uel ethi · gō iustiaa nō p̄tinz ad veritatem ¶ Pō · veitas fm ph̄m · in · iij · ethi · ē q̄dā alia virtꝰ a iustiaa nō gō p̄tinz veitas ad rōnem iustiae ¶ Sed ō ē q̄ in p̄b̄ dicit' m sēdā et veitas obuiauerit sibi et ponit' ibi veritas pro iustiaa ¶ Ho dd̄ · q veritas consistit m adeq̄tōne rei et itellectꝰ sicut sup̄ dictū ē · Intellectꝰ aut q̄ ē causa rei q̄ pat' ad ipm sicut rēgla et mēsura · eoꝝ aut ē de itellectꝰ q̄ mēsurat sinꝝ a rebꝰ ¶ An gō res sit mēsura et regula intellectꝰ veritas consistit in hoc q̄ intellectꝰ adeq̄t' rei ut in nobis accidit · et eo · n · q̄ res ē uel non ē opinio nra ōrd nra ē vera uel fla · Sed q̄n intellectꝰ ē rēgla et mēsura rei · veritas consistit in hoc q̄ res adequatur intellectui · sicut dicit' artifex facit' verum opus q̄n ordinat arti · Sicut aut se habet arti

ficiatur ad artem vita se tenet opa iusta ad legem
cui⁹ cordat Justicia agit dei q̄ constituit ordi
ne⁹ in rebꝰ q̄ forme vōm sapie sine q̄ ē lex eiꝰ
que est veritas nonnat⁹ et sic etiā in nobis
dicat⁹ veritas iustitie ¶ Ad p̄m g⁹ dd̄ · q̄ iusti
cia p̄tī ad legem r̄gulantē ē in rōe uel in
tellect · ß p̄tī ad mpūm quo r̄gulat⁹ opa ꝑm
legem ē in voluntate ¶ Ad 2m dd̄ · q̄ veritas
illa de q̄ phs ibi loq̄t⁹ ē que dā uirtꝰ p̄ q̄ aliq̄s
demōstrat se talē in dictis et factis qualis ē
et sic consistit in q̄ formitate signi ad signatū
nō aut in q̄ formitate effectꝰ ad cās et r̄gulā
sicut de veritate iustitie dictū ē

De misdiā

Ad 3m sic procedit⁹ Videt⁹ q̄ misdiā deo
nō cōpetat · mā · n · ē spes tristitie ut dam
dicat⁹ ß tristitia nō ē in deo g⁹ nec misdiā ¶ Pō ·
mā ē relaxatio iustitie · ß deꝰ nō pt̄ ꝑtimittere
id q̄d ad iustitiā sua ꝑtinz · dicat⁹ · n · ij · ad thi · ij ·
Si nō crederēm⁹ ille fidelis p̄manz se ꝑm negare
non pt̄ · negaret aut se ꝑm uit dt̄ glō · si dā
sua negaret · g⁹ mā nō cōpetit deo ¶ Sed ꝯ
ē q̄ dicat⁹ m ꝑb⁹ · miserator et miserens dns
¶ Rō dd̄ · q̄ misdiā ē magnie deo attribuenda
tri ß m ecclia nonꝰ m passionis effectu ¶ Ad
aug⁹ in enchiridio ꝯsidanz ē q̄ misericordes dr̄ as
q̄ sit⁹ misereri cor ꝑ · s · afficiat⁹ ex miseria alte⁹
per tristitiā at si esset ei⁹ q̄ passia misericordia et ex hoc
sequat⁹ q̄ opet⁹ ad depellendā miseriā alteri⁹
sicut misericordia q̄ passio est hoc ē misdiā effectꝰ · ēt
tari igit⁹ de misericordia alti⁹ nō cōpetit deo · ß re
pellē miseriā alti⁹ hoc maxie et cōpetit ut
p miseriā q̄ cuiq̄ defectū intelligam⁹ · defec⁹
at non tollit⁹ nisi p aliq̄ bonitatis p̄fectionē
p̄ma aut origo bonitatis deꝰ ē ut sup̄ oñsū
ē Sed ꝯsidanti diu ē q̄ elargiri p̄fectiones rebꝰ
p̄tinz ad se et ad bonitatē dīnā et iustitiā ·
et ad libertatē et misdiaz · tm ß m alia et
alia rōnem · g⁹ uniuersō · n · p̄fectiū ab⁹ q̄ sidā
ta p̄tinz ad bonitatē ut sup̄ oñsū ē · ß m q̄ tū
p̄fectiones rebꝰ a deo dant⁹ ß m earū p̄portiō
p̄tinet ad iustitiā ut dictū ē In q̄ tū nō attribu
it rebꝰ p̄fectiones nō ꝑt̄ voluntatē sua ß solū
ꝑt̄ sua bonitatē p̄tinz ad libertatē In q̄ tū
nō p̄fectiones date rebꝰ expellit ocm defectū
p̄tinet ad miaz ¶ Ad p̄m g⁹ dd̄ · q̄ obiectio illa
procedit de misdiā q̄ tū ad passionis affec⁹
tū a iustitiā sua facit do · ß ad supra iustitiā
expando · sicut si aliq̄ debet⁹ centū denarios · ali
quis ducentos det de suo tm nō g⁹ iustitiā facit
sed liberalitatē uel misdiā opat⁹ Et sile⁹ si aliq̄s offen
sam se g⁹ missā dimittat · q̄ em aliq̄ remittit
quodā⁹ donat i⁹ dñs apl⁹ in missione dona
tor bonorū · epl̄j · v · donate inuicē sicut et xp̄s
donauit uobis · ex quo patz q̄ misdiā nō tollit
iustitiā · ß ē q̄dā iustitie pleitudo vn⁹ d⁹ iac · ij ·
q̄ misdiā sit exaltat iudicium

De miserecordia

Ad q̄tū sic procedit⁹ Videt⁹ q̄ nō in omnibus
op⁹ dei sit misdiā et iustitia · q̄dā · n ·
opa attribuunt⁹ misdiē ut iustificatō impij · q̄
dā uō iustitie ut damnatō impioꝝ vn⁹ d⁹ iac ·
ij · Judicium sine misdiā ei⁹ q̄ non fecit misdiaz
non g⁹ in oī ope dei apparz iustitia z mā
¶ Pō · apl⁹ ad rō · xv · gl̄sionē inducit⁹ attribu
it iustitie et veritati · gl̄sionē aut genitiū
misdiē g⁹ nō in quocūq̄ ope dī ē mā z iustiē
¶ Pō · miti iustum hoc modo affligit⁹ hoc
aut ē iustū nō g⁹ in ope dī ē mā z iustitia
¶ Pō · iustitie ē reddē debitū misdiē aut ē
sublenare miseriā et sic tā mā q̄ iustitia ad
p̄supponit in ope suo · ß creatō nichil p̄supponit
g⁹ in creatōe neq̄ misdiā ē neq̄ iustitia
¶ Sed ꝯ ē q̄ dr̄ in p̄b⁹ oīa vie dñi mā et ve
ritas ¶ Rō dd̄ · q̄ nāe ē q̄ in quolz ope dei
misdiā ruemat⁹ si tm mā p̄ ī mo rōe cuiuſ
cūq̄ defectꝰ attingat⁹ · q̄ in nō oīa defectus
p̄ dici possit miseria · ß sol⁹ defectꝰ rōnal⁹
nature q̄ p̄ oīa mgit ē felicē nā miseria felici
tati oppon⁹ · hmōi aut naturis rō ē q̄ ei de
bitū q̄ ex dīna iustitia reddit⁹ sit uel debitū
deo uel debitū alicui creature · neutrū p̄t in ali
quo ope dei p̄timi · Illon · n · p̄t aliq̄ facē deꝰ
q̄ non sit queiens sapiē et bonitati ip̄ius ꝑm
q̄ modū dictū in⁹ aliq̄ deo debitū Silr etiā q̄d
q̄d in rebꝰ creatis facit ꝑm queiente ordinē z
p̄portiōz facit in quo consistit rō iustitie · et sic
oportet in oī ope dī ee iustitiā · op⁹ aut
dīne iustitie ꝑ p̄supponit op⁹ misdiē et in
eo fundat⁹ · creatie · n · nō debet⁹ aliq̄ misi p̄t
aliq̄ in eo p̄ errē uel cōsidatiū · Et rursꝰ si ce
atie illud debet⁹ hoc erit p̄t aliq̄ prius et ita
non sit procedē in infinitū oportz deuenire ad
aliq̄ q̄d ex sola bonitate dīne uoluntatis depē
deat q̄ ē ultimꝰ finis · ut pote si dicam⁹ q̄ ha
be⁹ manꝰ debitū ē hoīm p̄t rōnale animam
anima uō rōnale habē ad hoc q̄ sit homo ·
homo uō ē p̄t dīnā bonitatē · et sic in quolz
ope dī appareat misdiā q̄ tū ad p̄ma radice
cauꝰ virtꝰ saluat⁹ in oīb⁹ gentib⁹ et etiā in
eis uehemētiꝰ opat⁹ sicut ea p̄ma in uehemē
tiꝰ influit q̄ p̄ ea sēda et p̄t hoc etiā ea q̄ alicui
creature debent⁹ deꝰ ex habitudīe ad ea sue bo
nitatis largiꝰ dispensat⁹ q̄ exigat p̄portiō rei
mingꝰ · n · ē q̄d sufficiat ad seruandū ordinē iusti
tie q̄ dīna bonitas offert q̄ omnez p̄portiō ex
atie excedit ¶ Ad p̄mū g⁹ dd̄ · q̄ q̄dā opem
attribuit dīne iustitie et q̄dā misdiē · p̄ m q̄
busdā uehemētiꝰ apparet iustitia · et q̄busdā

mſidiā et tamē m dapnacōē p̄boꝝ appa
ret mā nō q̄dem totalit̄ relaxans ſed aliq̄lit̄
alleuians q̄ p̄mittat ratā q̄dūmō et t̄ iuſtifi
cationē impij appareat iuſtitia dū culpas r̄la
at ꝓpter dilectōz quā tñ ipē mſericordit̄ infun
dit · ſicut de magdalena legit̄ luc̄ vij · dimſſa
ſunt ei pcā mlta q̄ dilexit mlt̄ ℣ Ad ij̄m dd̄ ·
q̄ iuſtitia et mſidia dei appareat m gūſioē
gentiū et iudeoꝝ · ſed aliq̄ rō iuſtitie appaz
m gūſione iudeoꝝ q̄ non appareat m gūſioē
gentiū · ſ · q̄ ſaluati ſint ꝓpt̄ p̄miſſiones p̄ibꝫ
factas ℣ Ad ij̄m dd̄ · q̄ m hoc q̄ etiā iuſti pū
niunt̄ m hoc mōdo apparet iuſtitia et mſidia
mḡtū per hmōi afflictiones aliq̄ leuiā in eis
purgant̄ et ab effectu ētenoꝝ m deū magꝝ
erigunt̄ · ſm̄ id · gḡ · mala q̄ nob m hoc mō
do p̄munit ad deū ire cōpelluñ ℣ Ad ētiū dd̄ ·
q̄ licet creatōr nō p̄ ſupponat aliq̄d m dei
cognitōē et ſm̄ hoc etiā ibi ſaluat̄ rō iuſti
cie mḡtū res m ēē p̄ducūt̄ ſm̄ q̄ quiēt
dīne ſapiē et bonitati · et ſaluat̄ quodāmō
rō mſerie mḡtū res de xno ēē m ēē militat̄

Conſidēatus q̄ō xxij · de prudētia dei

Conſidēatus aut̄ hūjs q̄ ad voluntatē abēt p̄tinēt
procedendū ēad ea q̄ ſpectant ſimil̄
mtellam̄ et uoluntatē · hmōi aut̄ ē prouidēcia
q̄dem r̄ſpectu oīm · p̄deſtinatōe uō et r̄probat̄
et q̄ ad hoc ꝙ ſequit̄ r̄ſpectu hom̄ ſpecialit̄ m or
dīne ad etnā ſalutē · nā et p̄ morales vtu
tes in ſuā morali · ꝙ ſidāt̄ de prudētia ad quā
prouidēcia p̄tinē videt̄ ℣ Circa aut̄ prudē
tiā dei q̄rit̄ q̄r ℣ Pō no utrū prouidēcia dō
gueiat ℣ 2o utrū oīa dīne prouidētie ſbi
ſint ℣ 3o utrū prudēcia dīna immediate ſit de
omnibꝫ ℣ 4o utrū prouidēcia dīna ponat
naturāle reb̄ prouiſis Q̄ prudēcia deo gueiat

Ad p̄m ſic p̄cedit̄ videt̄ q̄ prudētia deo
non gueiat · prouidētia · n · ſm̄ tulliū
ē p̄s prudētie · prudētia aut̄ nō ſit vn̄ cōſilia
tiuā ſm̄ philm̄ in vi · ethi · deo cōpetē nō pt̄ q̄
nullm̄ dubiū habz vn̄ ꝙſiliari oporteat · gḡ
prouidētia deo nō cōpetit ℣ Pō · q̄ cōd ē in
deo ē etnū · ſ̄ prouidētia nō ē aliq̄ etnū ē
ēia em̄ ⁊ nō ētiū q̄ non ſint etna ſm̄ dam · gḡ pro
uidētia nō ē in deo ℣ Pō · nullm̄ ꝙpositū ē in
deo · ſed prudēcia videt̄ ēē aliq̄ ꝙpositū q̄m
cludit in ſe voluntatē et mtellam̄ · gḡ prudē
tia nō ē in deo ℣ Sed ō ē q̄ dicit̄ ſap̄ · xviij · tu
aut̄ p̄ gubnas oīa prouidētia ℣ Reo dd̄ ·
q̄ natē ē ponē prouidētia in deo oīm̄ · n ·
bonū q̄ ē in reb̄ ē a deo creatū ut ſupra
oñſū ē in reb̄ aut̄ creatis inuenit̄ bonū no
ſolū q̄ntū ad ſbam rei · ſed etiā q̄ntū ad or
dīnē earū in fīnē et p̄cipue in fīnē vltimū

q̄ ē bonitas dīna · ut ſup̄ habitū ē hmōi bo
nū ordinis in reb̄ creatis exīs a deo ex
atū ē ℣ Si aut̄ deb̄ ſit ētia rerū p̄ ſuum mtellam̄
et ſit eaꝝ ſuiꝫ effectiꝫ oportz in ipō rōnē
p̄existere ut ex ſup̄ioribꝫ patz · natē ē q̄ rō or
dinis eoꝝ in fīnē in mente dīna p̄existat ·
rō aut̄ ordinādoꝝ in fīnē ꝓpr̄ prudētia ē · est
· n · p̄ncipalis p̄s prudētie ad quā alie due
p̄tes ordināt̄ · ſ · memoria p̄teritoꝝ et intelligē
tia p̄ntiū · put ex p̄teritis memoratis et p̄ntibus
intellectis ꝙiectūam̄ de futuris prouidēdis ·
prudētia aut̄ ꝓpr̄ ē ſm̄ philm̄ · vi · ethi · ordinare
aliq̄ in fīnē ſiue r̄ſpectu ipſius ſicut d̄z hō pru
dens q̄ bñ ordinat actꝰ ſuos in fīnē vite ſiue
ſiue r̄ſpectu aliorū ſibi ſubiectoꝝ in familia
uel ciuitate uel regno ſm̄ q̄ modū d̄z aḡ · xxiij ·
fidelis ſeruus et prudens q̄ conſtituit dñs
ſup̄ familiā ſuā · ſm̄ q̄ modū prudētia uel
prouidētia deo ꝙuenire pt̄ · nā m ipō deo mḡ
ē in fīnē ordinabile cui ipē ſit ultimꝰ fīnis
Ipā ꝙit̄ rō ordinis r̄ti in fīnē prouidētia
in deo nōiat̄ vn̄ dt̄ boeꝫ iiij · de cōſol · q̄ p
uidentia ē ipa dīna rō maxīmo oīm̄ principe
conſtituta q̄ncta diſponit · diſpō aut̄ pt̄ di
ci tam rō ordinis r̄ti in fīnē q̄ rō ordinis
p̄ti in toto ℣ Ad p̄m ḡ dd̄ · q̄ ſm̄ philm̄ vi · ethi ·
prudētia ē p̄ p̄ceptiā eoꝝ de q̄bꝰ ebulia
q̄ ē bonitas dīna ut ſup̄ habitū ē hmōi bo
nū ordinis in reb̄ creatis exīs a deo ex
atū ē ℣ Si aut̄ deb̄ ſit ētia rerū p̄ ſuum mtellam̄
et ſit eaꝝ ſuiꝫ effectiꝫ oportz in ipō rōnē
p̄existere ut ex ſup̄ioribꝫ patz · natē ē q̄ rō or
dinis eoꝝ in fīnē in mente dīna p̄existat ·
rō aut̄ ordinādoꝝ in fīnē ꝓpr̄ prudētia ē · est
· n · p̄ncipalis p̄s prudētie ad quā alie due
p̄tes ordināt̄ · ſ · memoria p̄teritoꝝ et intelligē
tia p̄ntiū · put ex p̄teritis memoratis et p̄ntibus
intellectis ꝙiectūam̄ de futuris prouidēdis ·
prudētia aut̄ ꝓpr̄ ē ſm̄ philm̄ · vi · ethi · ordinare
aliq̄ in fīnē ſiue r̄ſpectu ipſius ſicut d̄z hō pru
dens q̄ bñ ordinat actꝰ ſuos in fīnē vite ſiue
ſiue r̄ſpectu aliorū ſibi ſubiectoꝝ in familia
uel ciuitate uel regno ſm̄ q̄ modū d̄z aḡ · xxiij ·
fidelis ſeruus et prudens q̄ conſtituit dñs
ſup̄ familiā ſuā · ſm̄ q̄ modū prudētia uel
prouidētia deo ꝙuenire pt̄ · nā m ipō deo mḡ
ē in fīnē ordinabile cui ipē ſit ultimꝰ fīnis
Ipā ꝙit̄ rō ordinis r̄ti in fīnē prouidētia
in deo nōiat̄ vn̄ dt̄ boeꝫ iiij · de cōſol · q̄ p
uidentia ē ipa dīna rō maxīmo oīm̄ principe
conſtituta q̄ncta diſponit · diſpō aut̄ pt̄ di
ci tam rō ordinis r̄ti in fīnē q̄ rō ordinis
p̄ti in toto ℣ Ad p̄m ḡ dd̄ · q̄ ſm̄ philm̄ vi · ethi ·
prudētia ē p̄ p̄ceptiā eoꝝ de q̄bꝰ ebulia
recte conſiliat̄ et ſynesis recte iudicat vn̄
licet conſiliari nō ꝙpetat deo ſm̄ q̄ conſiliū
ē mḡ ſic̄ de reb̄ dubijs · tamē ꝓpr̄ pe deo or
dinādis in fīnē ſm̄ tamē roez ꝙpetit deo ſm̄
id pb̄ · p̄ceptū poſuit et nō p̄teribit · et ſm̄ ſ̄
ꝙpetit deo rō prudētie et prudētie · q̄ntū
etiā dicta poſſit q̄ ipā rō veri ſit agendi rectō
ſilium in deo dicat̄ nō ꝓpt̄ mḡ ſic̄ z ꝓpt̄ recti
tudinē ꝙncīs ad quā ꝙſiliates mḡ redo
vn̄ d̄z ephi · i · q̄ opat̄ oīa ſm̄ ꝙſilium volun
tatis ſue ℣ Ad ij̄m dd̄ · q̄ ad cura duo ꝓmet
· ſ · rō ordinis q̄ d̄z prudētia et diſpō et q̄
cūq̄ ordinis q̄ dicat̄ ſubnacō quoꝝ p̄mū
ē etnū · ſ̄dm̄ tpale ℣ Ad iij̄m dd̄ · q̄ prou
dentia ē m intellectu · ſ̄ p̄ſupponit voluntate
finis · nullꝰ aut̄ p̄cipit de agendis ꝓpt̄ finē
niſi velit finē vñ et prudentia p̄ſupponit
vtutes morales per quas appetitꝰ ſe habz
ad bonū ut d̄z vi · ethi · Et tñ ſi prudētia q̄
eq̄liter r̄ſpiceret voluntatē et mtellam̄ dīni thol
ceret abſq̄ p̄iudicio dīne ſimplicitatis ei vo
luntas et intellꝰ ſint vnū in deo ut ſup̄ oñ
ſum eſt Q̄ oīa ſint ſbiecta prudentie dei

Ad ij̄m ſic p̄ceditꝰ videt̄ q̄ nō oīa ſint
ſbiecta dīne prudētie · ſ̄ nullū · n · p̄uſi
ē fortuitū · ſi ergo oīa ſint p̄uſa a deo mḡ
evit fortuitū et ſic peribit cauſa et fortuna q̄d

ē extra oēm opionē ¶ p̄· omīs sapies p
uisor excludit defim et malū m cp̄tū pt
ab hijs quoꝝ cura gerit videm⁹ n mlta
mala m reb⁹ ee aut g⁹ de⁹ nō pt ea impedie
et sic nō ē omnipotēs· aut nō de omīb⁹ cura
habz ¶ p̄· ea q̄ ex natitate ueritat⁹ pruden
cia seu prouidentia nō rēquirit vn̄ fm phm
m vi· eth· prudētia ē recta ro contingentiū
de q̄b⁹ ē consiliū et electio· cui g⁹ mlta m
reb⁹ ex natitate euenīt nō omīa prude
cie subdunt ¶ p̄· q̄ntūcūq; dimittit⁹ sibi nō sb
ē prouidentie alicui gubnātis· ꝑ homīes sibi
ipīs dimittit⁹ a deo fm id ecā xv· de gab ñico
constituit hominez et dēlīq̄t eū im mandā
silij sui· spealit mali· fm id dimīsit eos fm de
sideria cordis eoꝝ nō ingit⁹ omīa dine pro
uidētie subdunt ¶ p̄· aplūs· ij· ad thoz· ij· dt
q̄ non ē deo cura de bob⁹ et eade roē de a
lijs creaturis irrōnabilibz· nō g⁹ omīa sub
dunt⁹ dīne prouidentie ¶ Sed ḡ ē q̄ dr sap·
vm· de dīna sapīa q̄ attīgit a fine usq;
ad finē fortit⁹ et disponit omīa suauiter
¶ ſ̄ co dd· q̄ q̄da totalit⁹ prouidētia nega
uerūt sicut democti et epicurei ponētes
mūdū ee fortuitū ipis· q̄da nō posuerūt mor
ruptibilia tm prouidentie sb̄iace· corruptibi
lia nō non fm id in sua spēs sic· n· mor
ruptibilia sunt· ex quoꝝ psona dr iob· xxij·
Nubes latibulū ei⁹ et cā circa cardines circu per
ambulat nec mīrā consideāt in corruptibi
lia q̄ in malitie excrescit rabie mopses homines p
ter splendorē intellectꝰ q̄d ptinet in alijs
aut in diuīs mortalibus aliorū opionē
ē secutꝰ· Sed nōn ē dicē omīa dīne prudētie
sb̄iacē non in vli sed eā in singlāri q̄d sic p̄z
Cui· n· omē agens agit ꝓpter finē tm se extē
dit ordinatio effectuū in finē q̄ntū se extendit
cālitas p̄mi agentis· ex hoc· n· q̄ingit in opi
bus aliq̄ agentis ꝓuenire nō ad finē ordi
natū ex effectu ille consequit⁹ ex aliq̄ alia ca
ꝑter intentōz agentis Causalitas aut dei
q̄ ē agens p̄mū se extendit usq; ad oīa
entia· non solū q̄ntū ad p̄incipia spēi· ꝫ etiā
q̄ntū ad p̄incipia indīdualia· nō solū incor
ruptibiliū sed etiā corruptibiliū vn̄ nōn ē
omīa q̄ tāt⁹ quocūq; mō ee ordinata ee a deo
in finē· fm id ap⁹· ro· xiij· q̄ a deo sit ordinata
sunt ¶ Cui⁹ ingit⁹ nichil aliud fit ꝓuidētia q̄ ipe
ordinis in finē ut dam ē nōtū ē omīa māntū
ꝓtinet ee in tm subdi dīne prouidētie· sili
etiā sup̄· onsū ē q̄ des omīa cognoscit et vlūa
et ꝑticularia· et cū g⁹ intēdit ei⁹ g⁹ pareāt ad res
sicut g⁹ intēdit artis ad artificiata ut sup̄ dictū ē
nōtū ē q̄ omīa supponat suo ordini sicut ei⁹

artificiata subdunt⁹ ordini artis ¶ Ad p̄mū
g⁹ dd· q̄ alit ē de cā vli et alit de cā ꝑticulāri
ordinē· n· cause ꝑticularis aliq̄ pt esse non
aut cause vlis· non· n· sb̄ducit⁹ aliq̄ ab ordīe
cause ꝑticularis in si p aliq̄ alia cām ꝑticulārē
impedientē· sicut lignū impedit⁹ a gbustione
p actionē aq̄· Vn̄ cū omēs cause ꝑticulāres cō
cludant⁹ sub cā vli impossibile ē aliq̄ effectum
ordinē cause vlis effugere Im cp̄tū ingit⁹ ali
quis effectū ordinē alicui cāe ꝑticularis effu
git· dicit⁹ ee casuale uel fortuitū respectu cāe
ꝑticularis· ꝫ respectu cāe vlis actus ordinis sb̄
tracti non pt dici⁹ puisi· et q̄ntūcūq; duoꝝ ſ
seruoꝝ ducet sit casualis q̄ntū ad eos· ē tm
prouisū a dīno q̄ eos faciet ad vnū locū inmit
tat ut vn⁹ de alio nesciat ¶ Ad 2m dd· q̄ a
lit ē de eo q̄ habz curā alicui⁹ ꝑticularis et de
puisore vli· puisor n· ꝑticularis excludit de
fim ab eo q̄d ei⁹ cure sb̄dit⁹ m cp̄tū pt· sed
puisor vlis ꝑmittit aliq̄ defim in aliquo
ꝑticulāri actu de ne impediat⁹ bonū totius vn̄
corruptiones et defectꝰ in reb⁹ nālib⁹ di
cit⁹ ee extra nāz ꝑticulārem· ꝫ tamē sunt de
intentione nātie ꝑticulāris vlis mq̄ntū defectꝰ
vn⁹ redit in bonū alteri⁹· uel etiā totius vn⁹
usi· nā corruptio vn⁹ ē generatio alteri⁹ per
quā spēs conseruat⁹ Cui⁹ ingit⁹ de⁹ sit vlis
puisor totius entis ad ipīus prudētiā ꝑtin⁹
ut ꝑmittat quosdā defectꝰ ee in aliq̄b⁹ ꝑ
ticulārib⁹ reb⁹ ne impediat⁹ bonū vn⁹ si
perfim Si· n· omīa mala impedirent⁹ mlta
bona deessent vniuso· non· n· eet vita leo
nis si nō eet occisio animalium· neq; eet pacie
cia martiz si nō eet ps̄ecutio tyrannoꝝ
Vn̄ aug⁹ dicit in enchi· de⁹ omps nullo mō
sinet aliq̄d malū ee in opib⁹ suis nisi usq;
adeo eet omps et bonꝰ ut bn̄ faceret etiā de
malo· ex hijs aut duab⁹ rōnib⁹ q̄s nūc sol
uim⁹ videnti⁹ moti fuisse q̄ dīne prudētie
sb̄traxerūt corruptibilia in q̄b⁹ inuenit⁹
casualia et mala ¶ Ad 3m dd· q̄ homo nō
ē institutor nātie ꝫ vtut nālib⁹ opib⁹ ad
suū vsū artis et bruteis vn̄ prouidentia
humana non se extendit ad nōtā q̄ ex natia
puenit ad q̄ tm extendit se prudentia dei
q̄ ē auctor natie· et ex hac roē videt⁹ moti
fuisse q̄ aut sit verū nālium sb̄traxerūt dīne
prudentie attribuētes ipm notitie materie
ut democti et alij nāles antiq ¶ Ad 4tū
dd· q̄ m hoc q̄ dr deus hominem sibi reliquisse
non excludit⁹ homo a dīna prudētia· sed
ondit⁹ q̄ non ꝑfigit⁹ ei vtꝰ operatiua determi
nata ad vnū sicut reb⁹ nālib⁹ q̄ agit⁹ tm q̄ si
ab alteo directe in finē· non aut seipsa

agit q̄si se dirigencia ad fin̄e ut creatur̄e ra-
nales per liber̄u arbitriū quo consiliat̄ z
eligūt vñ signāt̄ dicit in manu consilij sui
sed q̄ ipē acto liber̄i arbitrij reducit̄ in de
ū sicut in cām nāe ēūt ea q̄ libeō arbitrio
fiūt dīne prudencie sb̄dāt̄ · prouidēcia · n ·
hoīnīs q̄ mēt̄ sub prouidēcia dei sicut cā
pticlāris sub vli · hoīm aūt ūisorū quoda
excellēcōrī mō deo prudēcia hab̄z q̄ imp
orūm mq̄ tū p̄mittit cā eos eueme alīq̄ qđ
fin̄alit̄ impediat eorū salutē nā diligen
tib⁹ deū oīa cooperant̄ in bonū ut d̄r ro-
vij · Sed ex hoc ipō q̄ impios nō extrahit
a malo aūlpe dicit̄ eos dimittē nō tm ita
q̄ totalit̄ ab eis prouidēcia excludāt̄ ali
oq̄n in mchilū decidēēt nisi p eis prou
dencia cōseruaret̄ · ex hac aūt voce vide
notā fuisse tullij q̄ res hūanas de q̄b⁹ cō
siliam̄ dīne prouidēcie subtraxit ¶ Ad x^um
dd · q̄ p̄ cātura rōnalis hab̄z p liberū ar
bitriū dīnum sui actꝰ ut dicūt̄ spāli quo
dā mō subdit̄ dīne prudencie ut · s · ei ip̄ute
tur ad aūlpā uel ad meritū et reddat̄ ei
alīq̄ ut pena uel p̄mū et q̄ tū ad hoc cu
rā dei aplē a bob⁹ vmouit · nō aūt ita q̄
in dīna in rōnaliū creatura ad dei prouide
cia nō p̄tineāt ut rab̄ moyses esmmauit

Ad xi^um sic procedit̄ de prouidē^a dīna

Videt̄ q̄ deus nō imediate omn̄b⁹
prouideat · q̄ q̄d · n · ē dignitatis deo ē attribu
endū sed ad dignitatē alīq̄ regis p̄tinet
q̄ habeat mīstros q̄b⁹ mediātib⁹ sb̄iectis
sibi prouideat · g^o mlt̄o magis deus nō m
mediate omn̄b⁹ prouidet ¶ p̄ō · ad prudē
cia p̄tinz res in fin̄e ordinare · fin̄is aūt
cuiuslibz rei ē pfectō et bonū · ad q̄libz aūt
cām p̄tinet effectū sui producē ad bonū q̄
libz agit̄ cā agens ē cā effectꝰ prudencie · si
g^o deus imediate omib⁹ prouidet sb̄trahit̄
omīs cause sēde ¶ p̄ō · aug · dicit in ench · q̄ me
li⁹ ē q̄ deā nescire q̄ frustra uti vilia et ridē d̄r
phūs mxi · meth · sed omē qđ ē melius ē deo attri
buēdū · g^o deus non hab̄z imediate prudēcia
quorūlz uilium et mīmorū ¶ Sed q̄ ē q̄ d̄r iob
xxxviij · que constituit alui sup̄ tra · aut q̄ po
suit sup̄ orbem q̄ fabricato ē sup̄ quo dicit
gen̄ · mūdū p̄ sēpm regit q̄ p̄ sēpm con
didit ¶ hō dd · q̄ ad prudēcia duo p̄tinent
· s · p̄ter ordinis rerū prouisarū in fin̄e r̄lato
et exēcūō huius opis q̄ gubnatio dicit · q̄ tū
agit̄ ad p̄mū hoīl deus imediate omib⁹ pro
uidet q̄ m suo intellectui hab̄z rōnē omnia
mīmorū · et q̄ sciat q̄ cās alīq̄b⁹ effectib⁹ pre
fecat dedit eis ūtutē ad illos effectꝰ produc̄

dos vñ oportet q̄ ordinē illorū effectuū in suā rō
ne p̄habuit · q̄ tū vō ad sēm̄ sicut alīq̄ media
dīne prouidencie q̄ inferiora gubnat̄ p̄ supio
ra nō ꝓpter defectū sue virtutis · sed ꝓpter habū
dāciā sue bonitatis · ut dignitatē cōmunicet creatu
ris · q̄mūicat · et hec ſm̄ hoc excludit̄ opinio
plōnis q̄ narrat gen̄ · missēng tpli · q̄ opinionē po
nētis prouidētiā · cuius p̄ma ē sūmi dei qui
p̄mo et p̄ncipaliter prouidet reb⁹ spūalib⁹ et
gen̄ter totī mūdo q̄ tū ad ḡnā et speciē · tāt̄ blēs
sed nō p̄ticulia ē q̄ prouidet sīm̄ glārib⁹ ge
neābilū et corruptibiliū · et hoc attribuit dīne
q̄ tacuit eclos · i · sēpatis sb̄is q̄ mouet corpora
celestia dicit̄ · Tercia ē prouidēcia rerum
hūanarū · quā attribuebat demonijs quos pla
tonici ponebāt medios int̄ nos et deos ut
aug⁹ narrat viij · de ci · d · Ad p^m g^o dd · q̄ hec
mīstros executores sue prouidencie p̄tinz ad
dignitatē regis · sed q̄ nō habeat cōcē eorū q̄
per eos agenda sicut ē ex defectu p̄prijs · om̄s
· n · sua op̄atia tāto p̄fectior ē q̄ to magis con
sidat̄ p̄ticularia · m q̄bus ē actꝰ ¶ Ad z^m dd^m
q̄ per hoc q̄ deus habet imediate prouide
ciam de reb⁹ omnib⁹ nō excludit̄ causas sēcās
q̄ sunt executrices sue ordinis ut ex sup̄dictis p̄z
¶ Ad z^m dd · q̄ nobis melius ē non cognoscere
mala et vilia mq̄ tū p̄ ea p̄ ped^m ad cognoscā
cōe melioris q̄ non possimus sīml mlta mllre
et mq̄ tū cogitatio maloꝝ p̄tinet medio volūta
tem ad mā · Sed hoc m deo locū nō hab̄z qm
sīml' oīa vno intuitu videt · et aug volūtas ad
malū fleti nō p̄t de dīna prouidencia

Ad xi^um sic procedit̄ videt̄ q̄ dīna prouide
cia necitatem rebus prouisis imponat
Omīs em effectꝰ q̄ habent aliq̄ causā p̄ se
q̄ iam ē uel fiunt ad quā de necitate sequitur
prouenit ex necitate ut phūs probat in vj · me
thā^x · si prouidencia dei cui sit etna periūt
et q̄ ad eā sequit̄ effectꝰ de necitate · sīon · n p̄t
dīna prouidēcia frustrari · g^o dīna prouide
cia necitatē rebus prouisis imponat ¶ p̄ō · vnus
q̄sq̄ prouisor stabilit opus sui q̄ tū potest ne
deficat · sed deus ē sūme potens · g^o necitatē
firmitatē rebus a se prouisis tribuit ¶ p̄ō ·
boēc⁹ dicit in v^m · de consolac · q̄ fatū ad mo
bilis prudencie proficiscens actꝰ fortunas q̄sq̄
hoīm indissolubili cāri⁹ onere constri
git · videt̄ g^o q̄ prudencia rebus necitatē impo
nat ¶ Sed q̄ ē q̄ d̄r ij · c · de di · no · q
corripe natura non ē prudēcie · hoc aūt hā
bet q̄ruda rerū natūra q̄ sint otingencia no
ergo dīna prouidencia necitatē rebus imponit
otingentiā excludens ¶ hō dd · q̄ prouide
cia dīna rebus q̄busda necitatē imponit · no

aut ombus ut q̄da credidert. Ad prouide
ad·n· ptinet ordmare res in fine post boitate
aute dina q̄ est finis sepata a reb⁹ principale
bonū in istis reb⁹ etnis ē pfectio vnius qd
quidem non eet si no omib⁹ gradꝫ eendi sue
mret in reb⁹ vnde ad dina prouidetia pti
net omes gradꝫ entiū producē· et ideo q̄bus
dā effectib⁹ ꝑ aut cās natās ut nāō euenret
quibusdā vero cās contingētes ut euenret
contingent ꝑm ꝯdicꝫ ꝓxmaꝫ cāri ¶ Ad
ꝑmū g⁹ dd· q̄ effectꝫ dine prouidetie no so
li est aliq̄ euenire quo aliq̄ mō· sed aliq̄ eue
nire uel contingent uel nāō· et ideo qd dina
prouidetia dispont euenire infallibiliꝫ nāō
nāō et infallibiliter euenit· contingent aut qd
dine prouidetie ꝯd habz ut contingēter
eueniat ¶ Ad ij·m dd· q̄ in hoc ē nobilius et
certꝫ dine prouidetie ordo q̄ ea q̄ ab ipsa
prouident tricta euenit eo mō quo ipa ꝓ
uidet siue nāō siue ꝯtingēt ¶ Ad iij· dd· q̄
mdissdubilitas illa et imutabilitas quā hoc⁹
tangit ptinꝫ ad ctin idme prouidetie q̄ non
deficiat a suo effectu nec a mō euenidi q̄ pro
uidit· nd aut ptinꝫ ad nētate effectuū· Et
consideandū ē q̄ nām et contingētia ꝑpe cōse
q̄tur ens mḡ tri thuiꝫ· vn modꝫ contingētie
et nētatis cadit sub prouisione dei q̄ est vbis
prouisor totiꝫ entis· non aut sub prouisione
aliquorū pticlariū puisoꝝ ¶ Co· xxm· de pdes
tinatione

Post consideatꝫ dine pro uidentie de pdestinatōe agendū ē
et de libro vite ¶ Circa pdestinatꝫ
quit octo ¶ Primo utrū deo ꝯpetat pdesti
natio ¶ Secō utrū ponat aliq̄ i pdestinato
¶ Tertiō utrū deo ꝯpetat ꝛprobatio aliquoꝝ
hoim ¶ Quarto de q̄ patōe predestinatois ad
electionem· utrū· s· pdestinati eligit ¶ Quinto
utrū merita sint rō uel cā pdestinatois re
probatois et electois ¶ Sexto de certitudine
pdestinatois· utrū· s· pdestinati infallibl
saluent ¶ Septimo utrū mis pdestinatoꝝ sit
certa ¶ Octauo utrū pdestinatio possit iuua
ri ꝓcibꝫ sanctoꝝ

De pdestinatōe hominū

Ad ꝑmū sic ꝓceditꝫ videt q̄ homes
non pdestinent a deo· dicit· n· dam· in
libro oportꝫ nosce· q̄ ꝓgnostica ois q̄ de deꝫ
non aut omia pdestinat· ꝓgnostica· n· et q̄m
nobis sit· nō aut pdestinat ea· sed merita et
demerita sint in nobis mḡ tri sim⁹ meritū ac
tiui dm̄ p liberū arbitriū· ea g⁹ q̄ ptinent ad
meritū et demeritū nō pdestinant a deo
et sic hoim pdestinatio tollit ¶ Xp̄o· omes cre
atie ordinat ad suos fines p dina ꝓuiden
tia ut sup dam ē· ꝑ alie creatie non dicit⁹

pdestinari a deo· g⁹ nec homes ¶ Xp̄o· angli
sint capaces beatitudis sicut et homes· ꝑ an
gelus non ꝓtest pdestinari ut videt⁹ cui m
eis nūq̄ fuit miseria· pdestinatio aut ē ꝓpo
situ miserendi ut aug⁹ dicit· g⁹ homes nō
pdestinat ¶ Xp̄o· bnficia hominꝫ a deo colla
ta per spm̄ scm̄ sanctis virib⁹ reuelat⁹ ꝑm⁹ d
ap⁹· i· cho· ꝑ los aut nō spm̄ thu⁹ mīdicate
ꝓmiꝫ· ꝑ spm̄ q̄ ex deo ē ut scriam⁹ q̄ a deo do
nata sint nobis· si ergo homes pdestinat⁹
a deo est pdestinatis nota sua pdestinatio
q̄d patz est flm ¶ Sed ꝛra ē ꝓp d⁹ ad ro· vm̄·
quos pdestinauit hos et vocauit ¶ Ho⁹ dd·
q̄ deo ꝙuenies homes pdestinare· omna
· n· dine prouidentie ꝙbiaret ut sup̄ ons sum
ē ¶ Ad prouidetia aut ꝓtinꝫ res in fine ordi
nare ut dictū ē· finis aut ad q̄ res create
ordinat⁹ ē duplex· vn⁹ q̄ ex arbitrio ꝓcedēs
natie create et facultate eius hic finis ē vita
etna q̄ in dina visione consistit q̄ ē sup̄ naz
aiūs libz creatie ut sup̄ ons ē ¶ Alius aut fi
nis ē natie ꝓportionatꝫ ei· s· res creata pt
contingere ꝑm virtutem sue natie ¶ Ad iij aut
ad q̄d nō pt aliq̄ ex virtute sue natie puenire
oportet q̄d ab alio trāsmittat⁹ sicut sagitta a
sagittante mittit⁹ ad signū vn ꝓportionalis
creatura q̄ ē capax vite etne trāsmittit⁹ in
ipam ḡsi a deo trāsmissa· cuius q̄ de trāsmissi
one in deo ꝓexistit sicut et in eo ē tota ordo om̄
omnium in fine· qua dicim⁹ ee prouidentia
Ratio aut alicuius fiendi in mente actoris extra
ē quedā ꝓexistentia rei fiende in eo vn⁹ ro
pdicte trāsmissionis rōnalis creatie in fi
nē vite etne pdestinatio nominat⁹ nā dest
tinare ē mittere· et sic patz q̄ pdestinatio q̄ tri
ad obiecta ē q̄da prouidentie ps ¶ Ad ꝑm
g⁹ dd· q̄ dam· notat pdestinatꝫ ꝙponem
nētatis sicut ē in reb⁹ nālib⁹ q̄ sunt determi
ad vnū q̄d patz ex eo q̄ subdit non volt ma
licia nec ꝙpellit virtute vn⁹ pdestinatio non
excludit⁹ ¶ Ad ijm dd· q̄ creatie rōnales nō
sint capaces illius finis q̄ facultate natie tri
mane excedit vn⁹ non ꝓpe dicit⁹ pdestinari
et si aliqn abusiue pdestinatio nominet⁹
respectu eiusdē libz alterius finis ¶ Ad iijm dd·
q̄ angelus ꝙuenit pdestinari sicut et homes
licet nūq̄ fuerit miseri· nā motꝫ nō acci
pit ꝙpe a termino a quo sed ad q̄· Nichil n·
refert q̄ tri ad rōnem de albatois utrū ul
le q̄ de albat⁹ sint mger uel pallid⁹ uel tri
bes· et simlit nichil refert ad rōnē pdesti
natois utrū aliqs destinet⁹ in vita etna
a statu miserie uel non· q̄ibus dici possit
q̄ omib⁹ collatio bom̄ sup̄ debitū ei⁹ tri con

fert ad mstdiaz ꝓmet ut supꝰ dm̃ ē ¶ Ad
etiã dd· q; si aliq̃bo ex sp̃ali ꝓuilegio sua
ꝓdestmacõ reuelet nõ tam̃ ḡuent ut re
uelet omnib; q; sic alliq̃ non sit ꝓdestinat
desperet et securitas m ꝓdestinatis negli
gentiã pariet ¶ De ꝓdestinacõne dina

Ad 2m sic procedit videt q; ꝓdestinacõ
ponat aliq̃m ꝓdestinato· omnẽ· n·
actu ex se passionẽ mfert· si g; ꝓdestinacõ
actio ẽ m deo oportet q; ꝓdestinacõ passiã
sit m ꝓdestinato ¶ ꝓ· orig· dicit supꝝ iº vo·
ij· q; ꝓdestinatꝰ ē· ꝓdestinacõ ē ei9 q; est
ꝓ non sicut etiã aug; dicit m libro de pre
destinacõe scõrũ· g; ꝓdestinacõ ē aliq̃ m
ꝓdestinato ¶ ꝓ· tpale nõ pomt m diffim
cõe etm· ſ; grã q; est aliq̃ tpale pomt m dif
fimcõe ꝓdestinacionis nam ꝓdestinacõ dicit
ē ẽ ꝑ grãe m ꝑnti et glorie m futuro
g; ꝓdestinacõ non ē aliq̃ eternũ et tta ꝙ
q; non sit m deo ſ; ni ꝓdestinatis· nã q; q; ē m
deo ẽ eternũ ¶ Sed ꝯ ē q; aug; dicit q; ꝓdes
tinacõ ē presciã bnficiorꝝ ſ; pscia non ē m
ꝑsciis ſ; m ꝑsciente g; nec ꝓdestinacõ m ꝓ
destinatis ſ; m ꝓdestinãte ¶ Re· dd· q; pre
destinacõ non ē aliq̃ m ꝓdestinatis ſ; ni pre
destinãte tñ Dicti ē· n· q; ꝓdestinacõ est
qdã ps prudenciae· prouidẽcia at non ē m
reb; prouisis ſ; ē quedã rõ m intellectu puso
nis ut supꝰ dictũ ē· ſ; executõ prouidẽciae q;
gubnacõ dicit passiue q; dem̃ ē m gubna
tis· actiue aut m gubnante vñ manifestũ
ē q; ꝓdestinacõ est qdam rõ ordinis aliq;
m salutẽ etiã in mente dina existẽs· exẽcu
tõ aut huiº ordinis ē passiue q; dem̃ ꝓdes
tinatis actiẽ aut m deo est aut executio
ꝓdestinacionis vocatõ et magnificatõ ſm id
apli ad ro· viij· quos ꝓdestinauit hos et voca
uit et quos vocauit hos et magnificauit ¶ Ad
ꝑmũ g; dd· q; actiones m exteriorẽ matiã
transeuntes mferunt ex se passionẽ ut tale
factio et sectõ· non aut actiones m agẽ
te manentes ut sũt mtelligẽ et velle ut su
pra dm̃ ē· et talis actio ē ꝓdestinacõ vnde
non pomt aliq̃ m ꝓdestinato· sed exẽcutõ
qua transit m exteriores res pomt m eis alı
quẽ effectũ ¶ Ad 2um dd· q; destinacõ aliq̃
sinnit ꝓ reali missione alicuius ad aliq̃ tñ
nũ et sic destinacõ nõ ē m si ei9 q; dẽ Aliomo
sinnit destinacõ pro missione qua aliqs mẽ
te concipit sed in qd dictum9 destinãe qd me
te fixerit ꝓponim9· et hoc mo dr ij· mach· vi·
q; elezar9 destinauit nõ admittẽ illicita ꝓpt
vite amorẽ et sic destinacõ pt esse ei9 q; nõ
est· tñ ꝓdestinacõ rõne amissionis pt ei9
quã importat pt ee ei9 q; non ē q; lucrum ꝓdes
tinacõ sinnat ¶ Ad 3um dd· q; duplex ē ꝑpa
cõ q; da patientis ut patiat et ther ꝑpacõ ē
m ꝑpato· alia ē ꝑpacõ agentis ut agat et
ther ē m agente et talis ꝑpacõ ē ꝓdestina
cõ· ut aliq; agens p mtellectũ dicat se ꝑpa
re ad agendũ m q̃tũ precõcipit rõnẽ opis
fiendi· et sic dei9 ab eterno ꝑ aut ꝓdestinacõ
concipiens rõnem ordinis aliquoꝝ m salutẽ
¶ Ad etiã dd· q; grã non pomt m diffimcõe
ꝓdestinationis q̃si aliq̃d exns de essentia ei9
sed m q̃tũ ꝓdestinacõ importat effectũ ꝑpati
ad grãm tã causẽ ad effectũ et actũ ad obm
vnde non seq̃t q; ꝓdestinacõ sit aliq̃ tpale

Ad 3m sic procedit De reprobacõne
videt q; deus nullũ hominẽ reprobet· nullũ
eorũ reprobat q; diligit· ſ; deus oẽm hominẽ
diligit ſm id sap· xi· diligis oia q; sunt et nichil
odisti eorũ q; fecisti· g; deus nullũ hominẽ repro
bat ¶ ꝓ· si deus aliq̃ reprobat oportet q; sic
se habeat reprobacõ ad reprobatos sicut ꝓ
destinacõ ad ꝓdestinatos· ſ; ꝓdestinacõ ē ca
salutis ꝓdestinatorꝝ· g; reprobacõ erit cau
sa peccõis reprobor· hoc aut ē falsũ· dr· n·
ozee· xiij· ꝓditio tua israel ex te tãtũmõ ex me
auxilium tuum· nõ g; deus aliq̃ reprobat ¶ ꝓ·
nulli debet ipũtari qd vitari nõ pt· ſ; si deus
aliq̃ reprobat nõ pt vitare q; ipse pereat· dr·
n· cat· viij· considera opa dei q; nemo possit cor
rigere ex q; ille despexerit· g; nõ ect homib; ip
putandũ qd pereunt· hoc aut ē falsũ· nõ g; deus
aliq̃ reprobat ¶ Sed ꝯ ē q; dr malachi· i· iacob
dilexi esau odio habui ¶ Re· dd· q; deus aliq̃
reprobat· dictũ ē em q; ꝓdestinacõ est ps pro
uidenciae· ad prouidenciã aut ptinz ꝑmittere
aliq̃ defectũ in rebus q; prouidenciae subdũtur
sicut supra dictũ ē vnde ea ꝑ dinã prouiden
ciã homines ordinẽt in vitã etnã· ptinz etiã ad
dinã prouidentiã q; ꝑmittit aliquos ab usto
fine deficere et hos dicit reprobare Sic igit·
sicut ꝓdestinacõ ē ps prouidenciae respectu illo
q; dinitus ordinãt in etnã salutẽ· ita reprobacõ
ē ps prouidenciae respectu eorũ q; ab hoc fine ex
cidũt vñ reprobacõ no nomat ꝑsticã tm· sed
aliq̃ ſm rõnem addit sicut et prudẽtia ut supꝰ
dictũ ē· Sicut· n· ꝓdestinacõ includit voluntatẽ
conferendi gratiam et gloriã· ita reprobacõ in
cludit voluntatẽ ꝑmittendi aliq̃ casũ malı
pã· et inferendi dapnacionis penã pro culpa
¶ Ad ꝑmũ g; dd· q; deus omnes homines diligit
et etiã omnes creaturas m q̃tũ omnib; vult ali
q̃d bonũ· nõ tamẽ q̃dcũq; bonũ vult omnib;
m q̃tũ ligit nõ vult quibusdã hoc bonũ q;d
ē vita eterna d; eos odio habẽ uel reprobãe

ꝑ· preparatio est aliquid
in preparato· ſ; predestinatio
est preparatio beneficiorũ
dei vt dr Aug in li de
predestinatione sanctorũ· g; ꝓdesti
natio ē aliq̃d i ꝓdestinatis

¶ Ad 2m dd. q̄ aliꝰ se habet reprobacō m̄ cau
sando q̄ p̄ predestinacō. nā p̄destinacō ē cā
et causs q̄d̄ exspectat m̄ fiturum uita m̄ p̄desti
natis. s. glorie et ei⁹q̄d̄ p̄tinet m̄ p̄tm. s. gre
reprobacō vō non ē causa ei⁹q̄d̄ ē m̄ p̄tm. s.
culpe. q̄ ē cā delictoꝝ a deo. ē tamē causa
eius q̄d̄ redditꝰ m̄ fictio. s. pene etne. ꝑ culpa
proueniēt ex libeō arbitrio ei⁹q̄ reprobatꝰ et m
gra deseritꝰ et sic dm̄ hoc vē ficatꝰ dm̄ ꝓphete
p̄dictū tuā ex te isti. ¶ Ad 3m dd. q̄ reprobacō
dei non subtrahit aliq̄d̄ de potētia reprobati
vñ cā dicit q̄ reprobatꝰ non pt̄ gram̄ adipisci
ri nō est hoc mtlligendū ſm̄ impossibilitatē
absolutam. ꝑ ſm̄ m̄ impossibilitatē ꝙdicōnatā
sicut sup̄. dictū ē q̄ predestinatꝰ nātē ē salua
ri m̄ritate ꝙdicōnata q̄ nō tollit arbitriū libtatē

¶ Ad 4tū sic procedit⁹ videt⁹ de p̄destinacōne
q̄ p̄destinati nō eligunt⁹ a deo. dicit⁹ n⁹
dño. nūj. ca. de di. no. q̄ sicut sol corporeos non
eligendo omnib⁹ corporib⁹ lumē īmittit ita
deꝰ sua bōitatē. ꝑ bōitas dīna p̄apue ꝙdam
tur aliquibꝫ sed m̄ p̄ticipatoꝫ gre et glorie. ꝙ
deꝰ absq̄ electione gram̄ et glorīa q̄m̄ittat
q̄d̄ ad p̄destinatoꝫ p̄tinꝫ ¶ ꝓ. electio ē eoꝝ q̄
sunt. ꝑ p̄destinatō ab eterno ē cā eoꝝ q̄ nō
sunt. ꝙ p̄destinat⁹ aliq̄ absq̄ electione ¶ ꝓ.
electio distrectōne quādam īportat. ꝑ deus
omēs homēs vult saluos fieri ut d⁹ p̄ma thi. ij.
ꝙ p̄destinatō q̄ preordinat homēs m̄ salute
est absq̄ electione ¶ Sed ꝙ ē q̄ dicit⁹ epi⁹. i. ele
git nos m̄ ipō ante constitutōꝫ mūdi ¶ Ꝛ⁹. dd.
q̄ p̄destinatō ſm̄ rōnem p̄supponit electioꝫ
et electio dilectioꝫ cuius ratō ē ex p̄destinatōe
ut dm̄ ē est ꝑs prouidētie prouidētia at
ē ratō m̄ intellectu existēs p̄ceptiua aliquoꝝ
in finē ut supra dm̄ ē. nō aut̄ p̄ceptiua ad
ordinatoꝝ in finem nisi p̄ vnte voluntate finis
vñ p̄destinatō aliquoꝝ m̄ salute ſm̄ rōnē
p̄supponit q̄ de⁹ illoꝝ salute uelit ad q̄d̄ pti
net electio et dilectio. dilectio q̄dē m̄ q̄tum
vult eis hoc bonū salutis etne. nā diligere
ē velle alicui bonū ut supra dm̄ ē. electio
aut m̄ q̄tū hoc bonū aliq̄bꝫ pre alijs vult
ad quos dā reprobatū ut dictū ē. Electio tamē
et dilectio aliter ordinant⁹ in nobis et m̄ deo. In
nobis voluntas diligendi causat bonū. ꝑ ex
bono p̄ vnte m̄ aliquid ad diligendū et ideo
eligim⁹ aliq̄d̄ q̄ diligam⁹ et sic electio di
lectionē p̄recedit. In deo aut ē econtra nā vo
luntas eius q̄ vult bonū alicui diligendo ē cau
sa q̄ illud bonū ab eo pre alijs habeat⁹ et sic
patꝫ q̄ dilectio p̄supponit electionē et elec
tio p̄destinatoꝫ ſm̄ rōnem. vñ oīs p̄destina
ti sunt electi et dilecti ¶ Ad p̄mū ꝙ⁹ dd. q̄ si
consideret⁹ coīcatō bonitatis dīne m̄ coī. absq̄
electione bonitatē sua ꝙcat m̄ p̄tū. s. mūdi
ē q̄ nō ptīcipat aliq̄d̄ de bonitate ei⁹ ut sup̄
dm̄ ē. ꝑ si ꝙsideret⁹ ꝙcatō istius uel illi⁹ bom
non absq̄ electione tribuit. q̄ q̄dā bona dat
aliquibꝫ q̄ non dat alijs z sit m̄ collatōe gre
et glorie attendit⁹ electio ¶ Ad 2m dd. q̄ q̄n
voluntas eligentis prouocat⁹ ad eligendum
a bono m̄ re p̄existente nec oportet q̄ electio
sit eoꝝ que sunt. sicut accidit m̄ electione mā
ꝑ m̄ deo ē aliq̄d̄ ut dictū ē. et ideo sicut augꝰ
dicit eligūtur a deo q̄ non sunt nec tamē erratꝰ
qui eligit ¶ Ad 3m dd. q̄ sicut sup̄ dm̄ est
deus vult omēs homines saluos fieri ante
cedenter q̄d̄ non ē simpliciter uelle ſm̄ quid
non aut⁹ ꝙsequēt q̄d̄ ē simpliciter velle de p̄dest

¶ Ad 4tū sic procedit⁹ videt⁹ tinatōne
q̄ p̄scia meritoꝝ sit cā p̄destinatōis
dicit⁹ n⁹ ap̄lus. ro. viij. misēbor cui misēbor. ꝛc.
dicit glō. eum⁹ misericordiaz illi dabo q̄ p̄scio to
to corde reuersurū ad me. ꝙ⁹ videt⁹ q̄ p̄scia m̄
toꝝ sit cā p̄destinatōis ¶ ꝓ. p̄destinatō
dīna includit dīna uoluntatem q̄ irrōnalis ē
non pt̄ cā p̄destinatō sit p̄positū miserendi
ut augꝰ dicit. ꝑ nulla alia ratō pt̄ ē p̄destina
tōis nisi p̄scia meritoꝝ. ꝙ⁹ p̄scia meritoꝝ est
cā p̄destinatis ¶ ꝓ. nō est iniquitas apud deū
ut dicit⁹ ro. ix. iniquū autē esse videt⁹ ut eq̄libus
meq̄lia dent⁹. omēs aut̄ homines eq̄les sunt
et ſm̄ naturā et secūm ꝑtem orīginale attendit⁹
nullū m̄ eis iequalitas ſm̄ merita et demeritā p̄oz
actuū. nō igit⁹ meq̄lia p̄pat⁹ de⁹ homib⁹ p̄edes
tinādo uel reprobando. nisi ꝑ p̄scia m̄ differ
rentiā meritoꝝ ¶ Sed ꝙ ē q̄ dicit⁹ ap̄lus. ad tyt.
non ex op̄ib⁹ iustitie q̄ fecim⁹ nos sed ſm̄ suam
m̄sericordiaz saluos nos fecit. sicut aut̄ saluos nos
fecit ita p̄destinauit nos saluos fieri. nō ꝙ⁹
p̄scia meritoꝝ ē ratō uel cā p̄destinatōis

¶ Ꝛ⁹ dd. q̄ cā p̄destinatō includit voluntatem
ut supra dm̄ ē sic m̄ q̄rendā ē ro p̄destinatōis
sicut m̄ q̄rit⁹ ro dīne voluntatis. dictū ē autem
sup̄. q̄ non ē assignare ratiōnē dīne voluntatis ex
pte actꝰ volendi. sed assignari pt̄ cā voluntatis
m̄ q̄tū. s. deus vult aliq̄d̄ ex ꝑte aliud. ſ. Nullꝰ igit⁹
fuit ita īsane mentis qui dicet meritā ēe cām
dīne p̄destinatōis ex pte actꝰ p̄destinātis. Sed
hoc sub q̄stione vertit⁹ utrū p̄destinatō ex pte
effectꝰ habeat aliq̄d̄ cām. et hoc ē q̄rē utrū pre
destinauit aliq̄d̄ ordinauit se datuꝝ effectum
p̄destinatōis alicui ꝑ merita. ſi fuerit igit⁹ q̄
dixerit q̄ effectꝰ p̄destinatōis p̄dormat⁹ alicui
ꝑ merita p̄ existētia m̄ alia vita et hoc fuit
posito orig. q̄ posuit animas humanas ab initio
creatas z ſm̄ diuisitatē siderū operū diuisos statꝰ

cas fortan in hoc mundo corpori vnitas. Sed hac opinionē excludit apls ad ro. ix dicens cū nondū nati fuissent aut aliq egissent bonū aut malū non ex opib9. ꝑ ex uoluntate dñi Ē maior seruiet minori. ‖ Fuerunt gr̄e alij q̄ dixerunt q̄ meita p̄existencia in hac vita fiat rō et cā effectū p̄destinacōis. Posuerunt n. pelagiam q̄ in cui bñ faciendi sit in nobis ꝙ sumacū aut ex deo et sic ex hoc contingit q̄ aliqui dat̄ p̄destinacōis effectū et non alteri. q̄ vn9 sicut dedit se ꝓpando alius non. ‖ Sed q̄a hoc Ē q̄ dicit apls ij. chor. iij. non q̄ sufficientes sum9 cogitare ad ex nobis ꝙsi ex nobis. ‖ Nullū aut antecēd9 principiū inuenim9 pt̄ cogitacō vnde nō pt dici q̄ aliqd sicut in nobis existat qđ sit rō effectus p̄destinacōis. ¶ Vnde fuerunt alij q̄ dicerent q̄ meita fuerūt effectui p̄destinacōis sunt intō p̄destinacōis ut intelligat̄ q̄ ideo dat deus gr̄am aliqui et p̄ordinaut se dantiui q̄ sciuit eū bene usurū gr̄a. sicut si rex det alicui militi equū quē sciat bñ eo usurū. sed iste videt̄ dissimilis me id qđ Ē ex gr̄a. et id qđ Ē ex libero arbitrio. q̄ non possit Ē idem in vtroq̄. misericordia. n. et id qđ Ē gr̄e Ē p̄destinacōis effectus. Et hoc nō pt poni ut rō predestinacōis cū hoc sub p̄destinacōe concludat̄. Fugit aliq̄ aliud ex pte nr̄a sit rō p̄destinacōis. hoc erit p̄ter effectū predestinacōis. non aut Ē distinctū qđ Ē ex libero arbitrio et ex p̄destinacōe. sicut non Ē distinctū qđ Ē ex cā scđa et ex causa p̄ma. Dīna aut prouidencia producat effectus per operacōes causarū scđarū ut sup̄ dictū Ē vñ et id qđ Ē ex libeo arbitrio Ē ex p̄destinacōne. ¶ Dicendū Ē ergo q̄ effectus p̄destinacōis ꝙsidare possim9 duplicit̄ vno mō in particulari et sic nichil prohibz aliq̄ effectū predestinacōis Ē cam et rōnem alterius posterioris qdem ꝑ se rōnem cause finalis. ꝑ Ē aut posterioris ꝑ se rōnem cause meritorie q̄ reducit̄ ad dispōnē materie. sicut si dicam9 q̄ deus p̄ordinaut se dantiui alicui gr̄am ut meat̄ gloriā. Alio mō pt̄ considerari p̄destinacōis effectus in comi et sic impossibile Ē q̄ totus p̄destinacōis effectus in comi habeat aliq̄ cam ex pte nr̄a. q̄ q̄ p Ē in homine ordinabilem in salute totū co prehendit̄ sub effectu p̄destinacōis. eadē ipa p̄ma ꝓpacō ad gr̄az. nec p eam Ē hoc nisi p accidens. dimi ꝑ. 1d tren. ult. ¶ Conuerte nos dne ad te et conuertemur. habz tamen Ē hoc mō p̄destinacō ex pte effectus pro rōne dīna bonitate ad quā totus effectus p̄destinacōis ordinat̄ ut in fine Ē et ex q̄ procedit sicut ex primo principio mouente. ¶ Ad primū g. dd. q̄ in usibus gratie p̄sistit nō Ē rō collationis gr̄e nisi ꝙsi rōnem cause finalis ut dicē

¶ Ad 2m dd. q̄ p̄destinacō habet rōnē effectus ex pte effectus in comi ipam dīna bonitate in particulari aut vn9 effectus Ē rō alterius ut dicē. ¶ Ad 3m dd. q̄ ex ipa bonitate dīna rō simm pt̄ p̄destinacōis aliquorū et reprobacōis aliorū. Sic. n. dicit̄ oīa ꝓpter sua bonitatem fecisse ut in rebus dīna bonitas repsentet̄ sicut Ē aut q̄ dīna bonitas q̄ in se est vna et simplex. multiformit̄ repñtet in rebus ꝓpter hoc q̄ res creata ad simplicitatē dīna attingere non pt. et hoc Ē q̄ ad oplecōz vnionis requiritur diuisi gradus remotioris q̄ri q̄dam altitudo formarum totū tenentium in vnitate. et ut multiformitas gradui conseruet̄ in rebus deficientibus aliq̄ mala fierent ne multa bona impediantur ut dictū Ē. Sic igit̄ considerando totū vniuersum ꝙsi tota bonitas diuina sicut tota rerum vniuersitate. Voluit gr̄a deus in hominibus q̄ptū ad aliquos quos p̄destinauit sua bonitate repsentare ꝑ modū misericordie pdo. et q̄ptū ad aliquos quos reprobat ꝑ modū iustitie puniendo. et hec rō quare deus quosdam elegit et quosdā reprobat. et hanc ratiōem assignat apls ad ro. ix dicens Volens deus ondere iram. i. vindictā iustitie et notam facere potentiā suā sustinuit. i. permisit in multa patientia vasa ire apta in interitū. ut ostenderet divitias gloriē in vasa misericordie q̄ ꝑparauit in gloriā. Et ij. thi. ij. In magna aut domo non solum sunt vasa aurea et argentea. ꝙ et lignea et fictilia. et quedā quidem in honorē et quedā in contumeliā. Sed quare hos elegit in gloriā et illos reprobauit non habet rōnem nisi diuina uoluntate vñ augꝰ dicit sup Io. quare hunc trahat et illum non trahat noli velle diiudicare si nō vis errare. Sicut etiā in rebus naturalibus non pt assignari rō cur prima materia tota sit in se vniformis quare vna pars eius sit sub forma ignis et alia sub forma terre adeo in principio condita ut. s. sit diuersitas specierum in rebus naturalibus. Quare aut hec pars materie sit sub illa forma et illa sub alia dependet ex simplici voluntate dīna. sicut ex simplici voluntate artificis dependet q̄ hic lapis sit in ista parte parietis et ille in illa. Quibus rōnibus videt̄ q̄ aliq̄ sint in hac aliq̄ in illa. Licet tamen dicat̄ ꝓpter hoc Ē miserias apud deum si respiciamus qualibz ꝓpter hoc. n. est gr̄a iustificans nō merito si p̄destinacōis effectus ex debito redderet̄ non ex gr̄a. In hijs. n. q̄ ex gr̄a dant̄ pt aliqs pro libito suo dare cui vult plus vel minus dummodo nulli subtrahat debitū absq̄ p̄iudicio iustitie. Et hoc Ē q̄ dicit p̄ filiū. ag. x. tolle qđ tuum Ē et vade. Amen.

¶ Ad vj. sic procedit videt̄ de p̄destinacōe

q̄ p̄destinacō non sit certa · q̄ sup illud apoc.
iij · tene qđ habes ne alius accipiat cōnā tuā
dicit aug⁹ · q̄ alius nō ē acceptur⁹ nisi iste p̄di
derit · p̄t g⁹ acq̄ri et p̄di corona q̄ ē p̄destina
cōis effectꝰ · nō ē g⁹ p̄destinacō ctia ¶ p̄ō · po
sito possibili nullꝰ seq̄tur impoſle · possibile ē
aut p̄destinatū aliq̄ ut petrū peccare et tuc
occidi · hoc aut posito seq̄t⁹ p̄destinacōis effus
frustrari · hoc g⁹ nō ē impoſle nō ē g⁹ p̄destina
cō certa ¶ p̄ō · q̄cq̄d deus potuit p̄t · sz potuit nō
ꝑ p̄destinare q̄ p̄destinauit · g⁹ nūt p̄t nō p̄de
destinare · g⁹ p̄destinacō nō ē ctia ¶ Sed ꝯ est
q̄ dicit sup ad ro · vim · quos p̄scīuit hos et pre
destinauit ⁊c glō · p̄destinacō ē p̄sciā et ꝑpacō
bñficiorū dei qua ctissime liberat · q̄ caiq; libe
rātur ¶ hic dđ · q̄ p̄destinacō ctissīe et im
fallibilit cōseqūtur suū effus · nec tamē ipōit
necitatem ut · sz effectꝰ eius ex necitate proueniat
dicti ē · n supra q̄ p̄destinacō ē prouidentie pe
non aut oīa q̄ prouidentie subdunt nāli sūt
sed q̄dam stringent eueniunt sdm odiozꝫ cau
sarū proximarꝫ q̄bꝫ ad tales effectꝰ diuina prouī
dentia ordinauit · et tamē prouidentie ordo
infallibilis ē ut supra ostensum ē · Sic igit et or
do p̄destinacōis certus ē et tamē libertas ar
bitrij non tollit · ex qua stringent proueniēt
p̄destinacōis effectꝰ · Ad ij⁹ etiā q̄ ſ̄ideret dē sī
q̄ supra dicta sūt de diuina sciā et etiā diuina vo
luntate quō stringentiā a reb⁹ non tollit luz
ctissima et infallibliā sunt ¶ Ad p̄mū q⁹ dđ ·
q̄ corona dicit ee aliquꝰ duplicat⁹ uno mō ex
predestinacōe diuina et sic nulli corona sua
amittit · Alio mō ex meito gratie qđ · n · mēt
quodāmō mutabile ē · et sic corona sua aliq⁹ amit
tere potest per p̄cm mortale sequēs · aliq⁹ aut
illā coronā amissā accipit mō p̄cti in locū eius
sicut rogat · non · n · deꝰ permittit aliquos mōr
q̄n alios erigat ſm qđ iob · xxxiiij · q⁹ terret mul
tos et mutabiles · et stare facit eos alios pro
eis · Sic · n · in loco angelorū cadentiū substitu
ti sunt homines · et in locū iudeorū gentiles ·
substituꝰ aut in statū gratie ⁊ p̄cti ad hoc
coronā cadentis accipit et de bonis q̄ alius
fecit in vita etna gaudebit in q̄ vnusq̄sq; gau
debit de bonis tam a se factis q̄ ab alijs
¶ Ad ij⁹ dđ · q̄ licet possibile sit eum q̄ ē p̄destina
tus mori in p̄cto mortali ſm se q⁹ sic dictū tamē
hoc ē impoſle · put pōit eum p̄destinatum esse
vñ non seqūtur q⁹ predestinacō fallit p̄t ¶ Ad
iij⁹ dđ · q⁹ p̄destinacō includit diuinā uoluntatē
sicut supra dictū ē · q⁹ deum uelle aliqđ creatū
ē nō tamē ex suppone ꝑpt immobilitatē diuine volu
tatis · nō tamē absolute dđ⁹ ē · hoc de p̄destina
cōne vñ nō oportet dicē q⁹ deꝰ possit nō p̄des
tinare q⁹ p̄destinauit m sensu posito a capite
de · licet absolute consideando deꝰ possit p̄des
tinare uel non p̄destinare · ſ ex hoc nō tollit
p̄destinacōis certitudo

De p̄destinacōne

Hic · ar⁹ sic procedit · Videt⁹ q⁹ nūs p̄des
tinatorū non sit certꝰ · sūs · n · cui p̄t fieri
addicō non ē certꝰ · ſ nūs p̄destinatorū p̄t fieri
addicō ut videt⁹ · dicit⁹ · n · deut · i · dns deus mul
addat ad hūt nūm mlia mlia · i · diffinitū ap⁹ glō
deū q̄ nouit q̄ sut ei⁹ g⁹ nūs p̄destinatorū nō
ē certꝰ ¶ p̄ō · non p̄t assignari rō quare mag⁹
in hoc mō q⁹ in alio de hominibus p̄ordinet ad
salutem · ſ nichil a deo sine roē disponit⁹ g⁹
non ē ctius nūs saluādorū p̄ordinatꝰ a deo
¶ p̄ō · opacō dei ē p̄fectior q⁹ opacō nature · ſ
in opib⁹ nature bonū nūerat⁹ ut in pluribꝫ · de
fectꝰ aut et malū ut in paucioribus · si igit⁹ a do
sibstituet⁹ nūs saluandorū plures ēent sal
uādi q⁹ dāpnandi tanꝫ gruꝫ ondit⁹ ad⁹ vñ ·
ubi dicit⁹ lata et spacosa ē via q̄ ducit ad p̄
dictōnem et multi ābulant per eā · angusta
ē porta et arta via q̄ ducit ad vitā et pauci
sunt qui nūerant eam · non g⁹ p̄ordinatꝰ ē a
deo nūs saluādorū ¶ Sed ꝯ ē q⁹ aug⁹ dicit
in libro de corr et gra · ctius ē p̄destina
torū nūs q̄ nec augeri p̄t nec minui ¶ hic
dđ · q⁹ nūs p̄destinatorū ē certꝰ · sed q̄da dī
erunt eū ee certū formaliter · ſ nō māliter · ut pu
ta si dicēm⁹ ctū ee q⁹ certū uel mille saluētur
non aut q⁹ tm̄ uel illi · Sed hoc tollit ctiā dicē
p̄destinatōis de qua iam dictum ē · et ideo oportz
dicē q⁹ nūs p̄destinatorū non solū formaliter
sed etiā māliter deo certꝰ ē · Sed aduertendū
ē q⁹ nūs p̄destinatorū certꝰ deo dicit⁹ nō so
lū rōne cognitōis q⁹ · f · sūt quot sūt saluādi
sic · n · deo cta ē nūs guttarū pluuie et arene
maris · sed rōne distinctionis et electionis cu
iusdā · Ad iij⁹ euidentiā sciendū ē q⁹ omē
agens intendit aliq̄ simile sui ut ex sup dictis
de similitudine pz · Quandoq; aut intendit aliq̄ de
tā tam mēsurā in suo effectu excogitat aliq̄
nūm in ptib⁹ rei cta alib⁹ rebus q⁹ p se requi
runtur ad p̄fectionem totius · sic · n · p se eligit aliq̄
nūm in hijs q⁹ non principaliter requirit · ſ solum
ꝑpter aliud · ſ in tanto nūo accipit hūmōi ptes
sunt nata ꝑpter aliud · sicut edificator excogitat
certā mensurā domus · et etiā determinatū nūm ma
sionū quas vult facere in domo · et determinatum
nūm mēsurarū parietis uel tecti · non aut
eligit determinatū nūm lapidū · ſ accipit tot q̄t
sufficiant ad explendā tantā mensurā pa
rietis · Sic igit considerandū ē in deo ordinē
totius vniuersitatis q⁹ est eius effectus · pordi
nat · n · in q⁹ mēsura debet ee totū vniuersū et

et quis nisi esset ect quemens cen alibus
ptib⁹ vmisi q⁹ f habet aliquo mō ordnē ad
ꝑpetuitatem · f quot spere et quot stelle q⁹
elemēta quot spēs rerū · Jndidua vō corup
tibilia non ordnāt⁹ ad bonū vmisi pncipa
lit⁹ · sed q̄si sedūo m ꝑtū m eis saluat⁹ bo
nū spei vnde licet deꝰ sciat nūm om̄ mōi
duoꝝ nō tamē nisi uel boūm uel aliquam
uel aliquoꝝ thuq⁹ · ꝓpter se ꝑordmatq⁹ a deo
sed tot ex thuq⁹ dīna prouidencia prodiuit
quot sufficiunt ad spēm conservandoꝝ · Inter
om̄ aut creaturas pncipaliꝰ ordinat⁹ ad
bonū vmisi creature rōnales q̄ mō ptī thuq⁹
mortiptibiles sūt et potissime ille q̄ btitu
dinē consequunt⁹ q̄ im ediatꝰ attingut vl
timū finē vō ētis ē deo nisi ꝑdestinatoꝝ
non solū per modū cogniōnis · ſ etiā p mo
dū pncipalis causē ꝑfectiōnis · ſ non sic
aut omo ē de nūo reproboꝝ q̄ vident⁹ ee
ꝑordnati a deo m bonū electoꝝ q̄bus ordi
coopant⁹ m bonū De nūo aut om̄ ꝑdes
tinatoꝝ quis sit dubit⁹ q̄da · q tot ex hom̄ibꝫ
saluabil⁹ quot ex angelis rēmansit
Quida vō q tot saluabil⁹ quot ex ange
lis ceciderūt · et mīsip tot quot fuerūt an
geli creati Sed melꝰ dicit⁹ q̄ soli deo cog
nitꝰ ē nūs m sip na feluitate locandus
¶ Ad pmū gⁿ dd · q ubi ibi ibid dent · intel
ligendū ē de illis q̄ sūt pnotati a deo r̄spū
pntis iustitie · hoꝝ · n · nūs et auget⁹ et mi
nuit⁹ et nō nūs ꝑdestinatoꝝ ¶ Ad 2m dd
q vō q̄titatis alicuiꝰ ptis accipienda ē ex pro
portōne illius ptis ad totū · sic · n · apud de
um vō quare tot celos fecit uel tot verū spēs
et quare tot ꝑdestinauit ex ꝓportōne pau
pncipalium vmisi ad bonū vmisi ¶ Ad 3m
dd · q bonū ꝓportōnatū cū statu accidit ut
m pluribꝫ et deficit ab hoc bono ut m pau
cōribꝰ · sed bonū q̄d ꝑtinet ad oem statū na
tē iuenit⁹ ut m paucoribꝰ a bono
ut m pluribus Sicut patꝫ q plures hom̄ sūt
q̄ habent sciam sufficientem ad regnē vi
te sine paucores aut qui hac scia caret qui
uel stulti dicunt⁹ Sed paucissim sunt
r̄spū aliorū qui attingit ad habēdā profi
dam sciam intelligibiliū rerū ¶ Cui⁹ibet bti
do eterna in visione dei consistens ex tedit
ad statū nature et ꝓpue fin q̄ ē ipsa
destituta p corruptionem originalis pec
ti paucores est qui saluant⁹ · et m hoc etiā
marie miseicordia dei apparet q̄ aliquos
m illā salutē erigit a qua plurim deficiūt
Hedm tursum ad et sdm aliquoꝝ naturē
D · viij · sic procedit⁹ De ꝑdestinatōe

videt⁹ q ꝑdestinatō non possit iuuari pabo
sanctoꝝ · Illud · n · etiā producit⁹ ab aliquo
tpali · et p ons non pt tpale iuuare ad hoc
q etiā sit · sed ꝑdestinatō ē etiā · ergo pre
ces sanctoꝝ sūt tpales non possūt iuuare ad
hoc q aliquos ꝑdestinet⁹ · non gⁿ ꝑdestinatō
iuuat⁹ precib⁹ sanctoꝝ ¶ Pō · sicut michi m
diget consiliō mīsi ꝓpter cognitōis defectum
ita michi mdiget auxilio mīsi ꝓpter defectū
ūtutis · sed neutri horū cōpetit deo ꝑdestinā
ti vñ dicit⁹ ro · xi · quis adiuuit spm dñi · aut
quis consiliarius eius fuit · gⁿ ꝑdestinatō iuua
tur precib⁹ sanctoꝝ ¶ Pō · eiusdem ē adiuua
ri et impediri · sed ꝑdestinatō non pt aliquo
impediri gⁿ nō pt aliquo iuuari ¶ Sed oppo
ē q dicit⁹ xxv · q ysaac rogauit deū pro re
becca uxore sua et dedit conceptū rebeche et
illo aut conceptu natꝰ ē iacob q ꝑdestinatꝰ
fuit · non fuisset aut ꝑdestinatō impleta si na
tus non fuisset · gⁿ ꝑdestinatō iuuat⁹ precibꝰ
sanctoꝝ ¶ Rō · dd · q cōtingit aliquē dimitti
errores fuerūt Quida · n · attendentes etiā
dm̄ predestinatois ꝺpenit sup fluas esse
ordnes uel q̄q̄d aliud fiat ad salutē etiā
ꝺsequenda · q̄ thus fuis uel non fuis ꝑdestinā
ti ꝺsequunt⁹ · reprobati non consequunt⁹ Sed
contra hoc sūt omes admoicones scripture ex hor
tantes ad ordnē ad alia bona opera · Alii di
xerūt q per ordnem mutat⁹ dīna ꝑdesti
natō · et hec dicit⁹ fuisse opīo eoꝝ quos
q ponebant ordnatoꝝ dīna quā fatū appel
labant aliqb⁹ fatalibus et ordinib⁹ impedi
posse Sed q hoc etiā ē cautoīnus scripture · dicit⁹
· n · i · ꝛꝛ · xv · tu ipse thaor m ibi nō parcet nec
penitudme flectet⁹ Et ro · xi · q sine pmissi
dona dei et vocatō Et io aliter dicēdū ē q m
ꝑdestinatō ē duo sūt consideranda · f ipsa
ordnatō dīna et effectꝰ eius Quātū gⁿ ad
pmū nullo mō ꝑdestinatō iuuat⁹ precibꝰ sanc
torū · non · n · precibꝰ sanctoꝝ fit q aliqs ꝑdestine
tur a deo Cōtingit tō ad vtⁱᵐ d⁹ ꝑdestinatō iuua
ri precibꝰ sanctoꝝ et aliis bonis operibꝰ · q ꝓpo
nitudēria cuiꝰ ꝑdestinatō ē ꝓs non subtrahit
cautelas fidēs · sed sic prouidet effectꝰ ut etiā
ordo sedāri · carū prouidēie subiacerent · Sic
git⁹ sic prouident⁹ nāles effectꝰ ut etiā cau
se nāles ad illos effectꝰ ordnent⁹ sine quibꝰ
illi effectꝰ non prouenirent Ita ꝑdestinat⁹ a
deo salus aliqs ut etiā sub ordne ꝑdestinā
tis cadat q̄q̄d thomes promouet m saluta
ut ones ꝓpe uel aliorū uel alia bona uel q̄
q̄d thuq⁹ · sine q̄bus salute aliqs nō consequit⁹
Vñ ꝑdestinatis conuenit ē ad bñ operandū et
orandū q̄ p thuq⁹ ꝑdestinatois effectꝰ etiā

nalit impletꝫ ꝑt qđ dicit ñ. per. Satagite
ut p bona opa ctam vraz vocacoz et electõe
facatis ¶ Ad pmũ gõ dđ. q rõ illa ondit q
đestinacõ non uniuerꝫ ꝓbz sanctorũ ẽptũ ad
ipam đestinacoz pordinacoz ¶ Ad 2m dđ.
q aliquis dicit adiuuari p alũ duplicit uno
mõ mẽptũ ab eo accipit uitute et sic adiuuari
nfirm ẽ vnde deo nõ cõpetit et sic intligi
tur quis adiuuat spm dm Alio mõ dicit quis
adiuuari per aliq per exẽplũ suũ opacoz sicut
dns p mrm et hoc mõ deus adiuuat p nos
mẽptũ exẽplũ suũ ordinacoz ffm d. i. ad thoz.
iij. dei. n. adiutores simꝰ nec hoc ẽ ꝓpter de
fectũ dine uirtutis ꝫ virtꝰ causis medijs ut ordi
nis pulchitudo seruetꝫ in rebz et ecia ut exem
plis dignitate cõlutatis ḡeret ¶ Ad 3m dđ. q
cause sẽ non pnt egredi ordinẽ cause ꝓme
dijs ut supra dictũ est ꝫ ipm exequit et ideo
per accidẽs ꝑt đestinacõ uuari nõ ꝓdeuit

De libro uite et de libro uite

Ende considerandũ ¶ xxiiij de
libro uite Et circa hoc q libro uite
tripl tria ¶ Primo quid sit liber vite
¶ Secõdo cuꝰ vite sit liber ¶ Tertio utrũ aliqs
de libro uite deleri possit de libro uite

Ad pmũ sic procedit videt q liber vite
non sit idem q đestinacõ dicit n. aug
xxi. de ciui dei. hec oia liber vite i. nouũ et veteris
tamẽti hoc aut non ẽ đestinacõ g liber
vite non ẽ đestinacõ ¶ Po. augꝰ dicit in xx.
de ciuitate dei. q liber uite ẽ quedã uis dina
qua fiet ut cuiq opa sua uel bona uel mala
ad memoriã reuocent. ꝫ vis dina non videt
ptinẽ ad đestinacoz. ꝫ magis ad attributa
potẽtie. g liber vite non ẽ idem q đestina
cio ¶ Po. đestinacõi opponit ꝓbacõ. Si
gnũ liber vite est đestinacõ nemo ret lib
mortis sicut liber uite ¶ Sed ẽ ẽ q dicit sup
illud ꝑb. deleant de libro viuẽciũ dicit glo.
liber uite ẽ notitia dei q đestinauit ad vitã
quos ꝓdestinauit ¶ Re. dđ. q liber vite dicit
metheaphoice ꝫm similitudinẽ a rebꝰ humã
nis acceptam est. n. apud homines consuetũ
q illi q ad alq eligunt conscribãt in libro
ut potentiores uel consiliarij q olim dicebã
tur ꝓceres conscripti. patz aut ex ꝓmissis q omẽs
đestinati eligunt a deo ad habendũ vitam
eternã. ipsa ergo đestinatorũ conscriptio di
cit liꝫ uite. dicit aliq metheaphorice conscrip
tũ intellectũ aliq qđ firmit in memoria tenet
ꝫm id qđ in. ysle obliuiscaris legis mee et p
cepta mea cor tuũ custodiat. et post pauca
Je describe ea in tabulis cordis tui ysa et in
libris mãlibz aliq ꝑscribit ad finem vend
memorie. vnde ipsa dei notitia q firmit re

tinet se aliquos đestinasse ad vitã etiam
dicit liber uite ysa sicut scriptura libri ẽ signũ
eorũ que facienda sunt. ita dei notitia ẽ quedam
apud ipm eorũ qui sunt producendi ad vitam
ꝫm id. ad thy. ij. firmũ fundamẽtũ dei stat
hns signaculũ hoc. nouit dns q sunt ei ¶ Ad
pmũ gõ dđ. q liber uite ꝓprie dicit duplicit uno
mõ consideratio eorũ q sunt electi ad vitã et sic
loqmur nunc de libro uite Alio mõ ꝓprie dicit li
ber uite eorũ q ducit in vitã et hoc dupliciter
uel sicut agendorũ et sic nouũ et veteris testa
mẽti dicit liber uite. uel sicut ia factorũ et
sic illa vis dina q fiet ut quibz in memoria re
ducent sua facta dicit liber uite sicut ecia
liber militie ꝓprie dicit uel in quo scribunt electi
ad militiã. uel in quo traditur ars militaris
uel in quo recitant facta militũ vñ patz solu
ad 2m ¶ Ad 3m dđ. q nõ ẽ consuetũ assumi eos
q repudiant ꝫ eos q eligunt vñ ꝓbacõm
non rndet liber mortis sicut đestinatoꝝ
liber uite ¶ Ad 4tum dđ. q ꝫm rõnem differt
liber uite a đestinatione importat. n. notitiã
đestinatoꝝ sicut ecia ex glosa inducta apparz

Ad 2m sic procedit de libro uite

videt q liber uite non sit solũ glorie
đestinatorũ. liber em vite Notitia uite
sed deus p vitam sua nostra em alia vita
gõ liber uite precipue dicit ꝛspectu uite di
ne et non solũ ꝛspectu vite đestinatorũ
¶ Po. sicut vita glorie ẽ a deo ita uita natu
re. sed ligit notitia vite glorie dicit liber uite
ecia notitia vite nature dicet liber vite
¶ Po. aliq eligitur ad vitã ~~glorie~~ gre ut pz
per id. Io. vi. ssone xiij. vos elegi et vnꝰ ex no
bis dyabolꝰ ẽ. ꝫ liber vite ẽ electio conscrip
tio dine ut dictũ ẽ. gõ ecia ẽ ꝛspectũ uite gre
¶ Sed ẽ contra liber uite ẽ notitia đestinatio
nis ut dictũ ẽ. ꝫ đestinatio non ꝛspicit vitam
gre nisi ꝫm qđ ordinat ad gloriã. non em sunt
đestinati q habet gratiã et deficiunt a gloria
liber gõ vite non dicit nisi ꝛspectu glorie
Re. dđ. q liber uite ut dictũ ẽ importat
conscriptionem sue notitiã electorũ ad vitã
eligit aut aliqs ad id qđ sibi nõ cõpetit secũm
suam naturã. et uterũ id ad qđ eligit aliqs
habz rõnem finis. non. n. nisi eligit aut
conscribit ad hoc ut arripiat sed ad hoc ut pugnet
qđ ẽ ꝓprium officium qđ in militia intendit ꝫsimis
aut supra natã existes ẽ vita glorie ut supra
dictũ ẽ vñ ꝓprie liber uite ꝛspicit vitã glorie
¶ Ad pmũ gõ dđ. q vita dna pro ut ecia ẽ
gloriosa ẽ deo nãlis vñ ꝛspicit cuius nõ est
electio et p ons nec liber uite. non. n. dicit
q aliqs homo eligat ad habendũ sensum

uel aliqd hmg' eoꝝ q sequit' natura vñ
p hoc etiã patz solucõ ad 2m rsp̃ai· n· vite
nãlis non ẽ electio nec liber uite ¶ Ad 2m
dd· q vita gr̃e non habz rõnem finis ꝑ rõ
nem eius qd ẽ ad finẽ vnde ad vitã gr̃e nõ
dicit' aliqs eligi msi mp̃tũ vita gr̃e ordina
tur ad gl̃oriã· et ꝓt hoc illi q̃ habent gr̃am
et decidut a gloria non dicit' electi msi fm
quid prout· s· de eis in ordinacõe dina q̃rit
et notitia q̃ sit hñturi aliq̃ ordinẽ ad
vitã eternã fm ptic̃pacõz gr̃e de lib' uite
Ad 2m sic procedit' vñ det' q̃ nullus
deleat' de libro uite dicit· n· aug'· in
xx· de ci· dei· q̃ p̃scia dei q̃ fallí non pt lib'
vite ẽ· ꝑ a p̃scia dei nõ pt aliq̃ subtrahí
silr̃ nec a p̃destinacõe· go nec de libro uite
pt aliqs deleri ¶ p̃· q̃qd ẽ in aliquo ẽ in eo
p modũ eius in quo ẽ sed liber uite ẽ qd eter
nũ et imutabile· go q̃qd ẽ in eo nõ ẽ ibi pa
lut· ꝑ in mobili' et in delebili' ¶ p̃· deleri
sc̃pture oppon̄t· ꝑ aliqs non pt de nouo sc̃
bi in libro uite go nec ꝑ pt inde deleri ¶ Sed
otra ẽ q̃ dicit' in p̃s· deleatur de libro viuẽ
tiũ ¶ Ho dd· q̃ qda dicit q̃ de libro viten'
lus pt deleri fm rei veritatẽ pt tamẽ aliqs
deleri fm hom̃ opinionẽ· ẽ· n· consuetũ in
sc̃pturis ut aliq̃ dicat' fieri qñ mot̃ fit et
fm hoc aliq̃ dicit̃ sc̃pti in libro uite mp̃tũ
homes opmãtur eo ibi scriptos ꝓpter p̃sen
tem iustitiã quã in eis vident sed qñ appa
rent uel in hoc sclo uel in futuro q̃ ab hac vi
ta exierit dicit' inde deleri et sic etiã
exponit' in glosa deleo talis sit illud ps·
deleant' de libro viuẽtiũ Sed q̃ nõ deleri
deleri de libro uite ponit' mt' p̃mia iustoz
fm 1m apoc· iij· qui vicerit sic uestimẽtis al
bis et non delebo nomẽ eius de libro uite
qd aut̃ sanctis ꝓmittit' nõ est solũ in ho
minũ opinione vñ p̃ dicit q̃ deleri uel
nõ deleri de libro vite non solũ ad opio
nem hom̃ referendũ ẽ sed etiã ad rem
Est em liber vite conscptõ ordinatoꝝ in vi
tam etnã· ad quã ordinat' aliqs ex duob9
· s· ex p̃destinacõe dina et hec ordinacõ nũ
q̃ deficit Et ex gr̃a· quãlibꝫ· n· gratz habz
ex hoc ipo ẽ dign9 vita etna· et hec ordi
nacõ deficit interdũ q̃ aliq̃ ordinati sint
ex gr̃a habita ad habendũ vitã etnã
a qua tamẽ deficiũt ꝑ pcm̃ mortale Illi go
qui sũt ordinati ad vitam eternã habendã
ex p̃destinacõe dina sũt simpliciter sc̃pti in libro
vite q̃ sunt in sc̃pti ad habendũ vitam etnã
in seipsa· et isti nũq̃ delent' de libro uite·
sed illi qui sũt ordinati ad vitã eternã non
ex p̃destinacõe dina ꝑ sõlũ ex gr̃a dicit̃u
ẽ sc̃pti in libro vite non simpliciter ꝑ fm quid
q̃ sunt ibi sc̃pti ut habituri vitã etnã non
in se ipa sed in sua causa et tales pñt deleri
de libro uite ut dictũ non referunt' ad noti
tiã dei q̃si deus aliq̃ p̃sciat et postea nesciat
sed ad rem sciã q̃· s· deꝰ sciat aliq̃ ordinan
dus in vitã etnam et postea nõ ordinan
dus deficiat a gr̃a ¶ Ad p̃mũ go dd· q̃ dele
tio ut dictũ ẽ non refertur ad librũ uite ex
parte p̃sciẽtis q̃ in deo sit aliq̃ mutabilitas sed ex
parte p̃scitoꝝ que sunt mutabilia ¶ Ad 2m dd·
q̃ licet res in deo sint immutabiliter tamẽ in scip
sis sint mutabiles et ad hoc ponit' deleri de libro
vite ¶ Ad 3m dd· q̃ eo mõ quo aliqs dicit̃ de
leri de libro uite ꝑt dici q̃ ibi scribat' de nouo
uel secm opinionem hom̃ uel fm q̃ de nouo
incipit habẽ ordinẽ ad vitã etnã ꝑ gratiã
q̃ etiã sub dina notitia q̃ habetur licet nõ
de nouo ¶ Tho· xv· de potentia a dina
Post q̃stionẽ dilectionis ẽ et voluntatis et
de potentia dina ẽt tia hoc q̃rituꝝ
sex ¶ Primo utrũ in deo sit potẽtia ¶ 2o utrũ
eius potẽtia sit infinita ¶ 3o utrũ sit om̃
potens ¶ 4to utrũ possit facere q̃ ea q̃ fiunt ꝑ
tẽtia non fierent ¶ 5to utrũ possit facere q̃
non faciat uel ꝑtimere q̃ faciat ¶ 6to utrũ
possit q̃ faciat facere meliora De potẽtia dei
Ad p̃mũ sic procedit' vñ det' q̃ in deo
non sit potẽtia Dicit· n· matia p̃ma
se habz ad p̃m ita deꝰ q̃ agens p̃mũ se habz
ad actũ· ſ· mã p̃ma fm se q̃si dicta ẽ ab ois om
actu go agens p̃mũ q̃ ẽ deꝰ ẽ abs potentia·
¶ p̃· fm phm· ix· metha· q̃libz potẽtia ẽ me
lior eius actus· na forma ẽ melior q̃ matia·
et actio q̃ potentia activa ẽ· n· finis ei9 sed
nichil ẽ melius eo q̃ ẽ in deo q̃ q̃q̃d ẽ in deo
ẽ deus ut supra ostũ ẽ go nulla potẽtia ẽ in deo
¶ p̃· potentia ẽ principiũ operationis ſ· operatiõ
dina ẽ eius essentia cũ in deo nichil sit annexũ
essentie aut̃ dine non ẽ aliq̃ principiũ go nõ
potẽtie deo nõ ꝯpetit ¶ p̃· supra ostũm
ẽ q̃ scia dei ẽ causa rerũ causa aut̃ et principiũ
idem sunt go nõ oportet in deo assignare po
tẽtiã· sed solã sciaz et voluntatẽ ¶ Sed ctra
ẽ q̃ dicit' in p̃s· potens es dne et veritas tua
in circuitu tuo ¶ Ho dd· q̃ duplex ẽ potẽtia·
passiua q̃ nullo mõ ẽ in deo· et activa q̃ opor
tet in deo sũme ponẽ· ad manifestũ ẽ· n· q̃ vim
q̃ꝑ fm q̃ ẽ in actu et ꝑfectũ fm hoc ẽ principiũ
actiuũ alicui· patuit aut̃ vniq̃q̃ꝑ fm q̃ ẽ
definens et imꝑfectũ ostium ẽ aut̃ supra
q̃ deꝰ ẽ purus actus et simplex et vlr perfectus

ſſleꝯ m eo aliq̃ mpfectio locꝰ habz· vñ ſibi
cõpetit ee pncipiũ actiũ et nllo mõ pati· rõ
aut actꝰ pncipij opetit potẽtie actiue· nam
potẽtia actiua ẽ maxie pncipiũ agendi· po
tẽtia nõ paſſiua ẽ pncipiũ patiendi ab alio
ut ph̃s dicit· v· metha.ᵗ· Relmq̃tur igit· q̃ m
deo ſit maxie potẽtia actiua ¶ Ad pmũ g̃o
dd· q̃ potẽtia actiua nõ diuidit· ẽtra actiũ ſed
fundat· in eo· nã vniq̃q; q̃ agit ſm q̃ ẽ actiu
potẽtia nõ paſſiua diuidit· ẽtra actiũ· q; vni
q̃q; q̃ patit ſm q̃ ẽ in potẽtia vñ hec potẽtia
excludit· a deo non aut actiua ¶ Ad zm dd· q̃
q̃ꝫ actus ẽ aliud a potẽtia oportz q̃ actꝰ
ſit nobilior potẽtia· ſed actio dei nõ eſt ali
ud ab eius potentia· ſed vtriuꝫ ẽ eẽntia di
na q̃ nec eſſe eius ẽ aliud ab eiꝰ eẽntia vñ
non oportet q̃ aliq̃ ſit nobilioꝰ q̃ põ· dei
¶ Ad zm dd· q̃ potentia in rebꝫ ãtis non
ſolũ ẽ pncipiũ actionis ſ̃ etiã effectꝰ· Sic q̃
in deo ſaluat· tm̃ potẽtie q̃ tũ ad hoc q̃ eſt
pncipiũ effectꝰ· non aut q̃ tũ ad hoc q̃ ẽ pn
cipiũ actionis q̃ ẽ eſſentia dina· niſi forte ſm
modũ mtelligendi· prout dina eẽntia que
in ſe ſmplr· prehabet· q̃ q̃ pfectionis ẽ in reb9
creatis pt mtelligi et ſub rõne actionis et ſb
rõne potẽtie· ſicut et mtelligit· ſub rõne ſup
poſiti hntis naturã· et ſub rõne nature
¶ Ad q̃tũ dd· q̃ potentia nõ ponit· in deo
ut aliq̃ differens a ſciã et voluntate· niſi ſo
lũ ſdm rõnem in q̃ tũ· ſ· potẽtia importat rõ
nẽ pncipij exequtis id qd̃ voluntas imperat
et ad qd̃ ſciã dirigit· q̃ tria deo ſm idẽ ſunt
¶ Ad zm ſic procedit· De potentia dei
Videt· q̃ potẽtia dei non ſit mfinita
Omẽ· n· mfinitũ ẽ mpfectũ ſm ph̃m· iij· phi.ᵛ
ſed potẽtia dei nõ ẽ mpfecta g̃o nõ ẽ mfini
ta ¶ Põ· omis potentia maiſeſtat· p effectũ
aliꝰ ſuſtra eet· ſi igit· potẽtia dei eet mfi
nita poſſet facẽ effectũ infinitũ qd̃ ẽ impoſ
ſibile ¶ Põ· ph̃s probat in viij· phi.ᵛ· q̃ ſi
potẽtia alicuius corporis eet infinita mouet
infinitũ· deus aut nõ mouet infinitũ· ſed
mouet creatura ſpiritualẽ p tẽp9· ẽtiam cor
porale per loci et tẽpus ſm aug.ᵐ ſuper
gen· ad litteram· nõ ergo potẽtia ẽ infinita
¶ Sed ẽtra ẽ q̃ dicit hyl· viij· de trin· q̃ deꝰ
ẽ immense vtutis· vires potens· omẽ aut i
mensũ ẽ infinitũ· g̃o vtus dina ẽ infinita
¶ Rsp· dd· q̃ põ· actiua dei ſit infinita· In
omib9· n· agentib9 hoc inuenit· q̃ q̃to aliq̃
agens p fectior hꝫ habz formã qua agit tãto ma
ior ẽ potẽtia eius in agendo ſicut q̃to ẽ aliq̃
magis calidum tãto maiorẽ hꝫ habz potentiam
ad calefaciendũ et maxie infinita ẽt id eꝰ
calor ẽ infinitꝰ vñ cũ ipa eẽntia dina p q̃
deꝰ agit ſit infinita ſicut ſup· oſtſum ẽ ſequit·
q̃ eius potẽtia ſit infinita ¶ Ad pmũ g̃o dd·
q̃ ph̃s loq̃tur de infinito qd̃ ẽ ex pte mate
rie non determinate p formã cuiuſ ẽ infinitũ qd̃
congruit q̃ntitati· ſic aut non ẽ infinita di
na eẽntia ut ſup· oſtſum ẽ et p ons nec eius
potẽtia vñ non ſequit· q̃ ſit impfecta ¶ Ad
zm dd· q̃ potentia agentis vniuoci tota mai
feſtatur in ſuo effectu· potentia· n· gnãtis ho
mis mihil pt q̃ gnãre hominẽ· ſ̃ potẽtia agẽ
tis non vniuoci nõ tota maiſeſtat· in ſuo ef
fectu· ſicut vtus ſolis nõ tota maiſeſtat· in
productione alicuius alialis ex putrefactione ge
neãti· q̃ maiſeſtũ ẽ aut q̃ deꝰ nõ ẽ agens vni
uocũ· mihil· n· ral eo quelibet pt negꝫ in ſpẽie
negꝫ in gne ut ſup· oſtſum ẽ vñ relmq̃t· q̃ ſp
effectꝰ eius ẽ minor q̃ potẽtia eius ſſlon g̃o opz
q̃ maiſeſtet infinita potentia dei in hꝰ q̃ pro
ducat infinitũ effectũ· et tñ etiã ſi infinitũ effectũ
produceret eet põ· ſtuſtra· q; ſtuſtra ẽ q̃d ordi
nat· ad aliq̃ fiñe q̃ non attingit· põ· aut deus
non ordinat· ad effectũ ſicut ad fiñe· ſ̃ magis
ipa ẽ finis ſui effectꝰ ¶ Ad zm dd· q̃ ph̃s
in viij· phi.ᵛ· probat q̃ ſi aliq̃d corpꝰ habet in
finitã potentiã mouet in nõ tpe· Et tamẽ on
dit q̃ potẽtia motoris celi ẽ infinita q̃ mouet
pt tempore infinito· Relmq̃tur igit· ſm eius in
tentionẽ q̃ põ· infinita corporis ſi eet mouet
in nõ tpe non aut potentia in corpore a moto
ris· cuiuſ rõ eſt q; corpꝰ mouens corpꝰ aliud eſt
agens vniuoci vñ oportz q̃ tota põ· agentis
maiſeſtet in motu· quia igit· q̃to põ· corpo
ris ẽ maior tãto velociꝰ mouet· ntrẽ ẽ q̃ſi
ſiut infinita moueat in quolibet nabile tãpꝰ
qd̃ ẽ mouẽ in nõ tpe· Sed mouens in corpore cui
ẽ agens nõ vniuoci vñ nõ oportz q̃ tota vtꝰ
eius maiſeſtet in motu ita q̃ moueat in nõ
tpe pſertim q̃ mouet ſm diſpoẽs ſue voluntatis
¶ Ad zm ſic procedit· De omnipotentia dei
Videt· q̃ deꝰ nõ ſit omnipotens· ch̃ouei· n· et
pati omne ẽ ſed hoc deꝰ nõ pt ẽ· n· mobilis·
ut ſup· oſtſum ẽ· nõ eſt igitꝰ omnipotens ¶ Põ· peccare
aliq̃ agere ẽ ſ̃ deus nõ pt peccare nec ſeip
ſi negare ut dicit· ij· ad thi· ij· g̃o deus non
ẽ omnipotens ¶ Põ· de deo dicit· q̃ omnipotentia ſua
p̃cipue manifeſtatur vel
manifestat· in q̃ pt dina potentia ẽ pcẽ et
miſerei· aliq̃ aut ẽ maius q̃ pcẽ et mi
ſerei ſicut creare aliquid itẽm uel aliq̃ hmõi· no
g̃o deꝰ ẽ omnipotens ¶ Põ· ſup id· i· ad cho· i· ſtul
tam fecit deus ſapiãz hmõi midi dicit glosa
ſapiãz hmõi ſtultã fecit omnipotens· do poſſibile
q̃ ille impoſſibile indicabat vñ videt· q̃ nõ

sit iudicandū aliq̄ possibilē uel impossibilē
fm mfeiores causas put sapiā mundi iudicat
sed fm pom dīnā si igit deus sit omps oia
erit possibilia michil aut impossibilē subla
to aut impossibli tollit nām nā q̄ nate
ē esse impos[le] ē non ee michil go erit nam
m rebꝫ si deus ē omps ¶ Sed g̃ ē q̄ dr luce
.i. sl on erit impos[le] apud deū omē ubim
¶ ho dd. q̄ g̃ter cōfitet omes deū ee oī
potentē sed rocꝫ omipotēcie assignāe dif
ficile videt. dubiū. n. ee pt qd cōprehēdit
sub ista distinctōe cū dicit deus omia posse
Sed si qs rāe cōsidet cū pō. dicat ad possibilia
cū deꝫ dicat omia posse michil rectꝫ intel
ligit q̄ q̄ possit oia possibilia et ob hoc
omps dicat. possibilē aut dupliciter dicat fm
phm m. v[to] metha[x] uno mō per respectū
ad aliq̄ pom sicut q̄ subdit humane potē
cie dicit ee possibile ho omi. nō aut pt dici
q̄ deꝫ dicat omipotēs q̄ pt omia q̄ sunt pos
sibilia natue create q̄ dīna pō mplura
extendit. Si aut dicat q̄ deꝫ d omipotens q̄
pt omia q̄ sunt possibilia sue potēcie erit cau
lacō in manifestacōe omipotēcie. hoc. n.
nō erit aliud q̄ dicē q̄ deꝫ ē omipotēs q̄
pt omia q̄ pt Rel m q̄t igit q̄ deꝫ dicatur
omipotēs q̄ pt omia possibilia absolute
qd ē alt modꝫ dicendi possibilē. dicit aut ad
possibilē uel impos[le] absolute ex hiis dme
tōrū q̄ pdictū non repugnat sbiecto ut
sortem sedē. Impos[le] vero absolute q̄ pdi
ctū repugnat sbiecto ut hominē ee asinū
Est aut considandū q̄ cū unūqdq̄ agens
agat sibi sile unaq̄ potencie actiue cor
respondet possibilē ut obiectū q̄p fm rocꝫ
ulli⁹ actꝰ in quo fundat potēcia actiā. sicut
potēcia calefactiā refert ut ad q̄p obiectū
ad omē calefactibilē. esse aut dīnū sup qd
rō dīne potēcie fundat ē esse mfinitū no
limitatū ad aliqd genus entis sed p hz hz
m se totius ee pfectionē unū q̄qd pt habe
rōnem entis continet sub possibilib⁹ absolu
tis respectū quorū dicat deus omipotēs.
Sl michil aut opponit rōm entis msi nō ens.
hoc igit repugnat rōm possibilis absoluti
qd subditur dīne omipotēcie qd implicat
in se ee et nō ee sim. hoc em omipotēcie nō
subdit. non pt defectū dīne potencie fz q̄
non pt habere rocꝫ factibilis neq̄ possibilis.
q̄cūq̄ igit q̄dcōz implicat sb dīna omipotēa
nō continet. q̄ nō pnt hre possibilitz rōnem
unū genꝰ dicat q̄ nō pnt fieri q̄p q̄ deꝫ ea nō
pt facē. nec hoc ē extra ubū angeli dicētis
nō erit impos[le] apud deū omē ubū. id em qd
q̄dcōz implicat ubū ee nō pt q̄ nllꝰ intellec
pt concipe ¶ Ad pmū q̄ dd. q̄ deꝫ dicat omi
potens fm pom actiuā nō fm pom passiuā
ut dictū ē unū q̄ nō pt movei nec pati non
repugnat omipotēcie ¶ Ad 2m dd. q̄ peccare
ē defice a pfecta actiōe unū posse peccare ē
posse deficē in agendo qd repugnat omipo
tentie et q̄p hoc deus peccare nō pt q̄ ē omi
potēs. qd uo phus dicat in e[to] thop. q̄ pt
deus et studioso plia agere. intelligend est
sub ꝺdicōne cuiuscūq̄ sit impos[le] ut puta si di
cam q̄ deus pt plia agere si uelit. michil. n.
prohibz ꝺdicōnale ee uerā cuiuscūq̄ et tm
ē impossibilē sicut si dicat si homo ē asinus
hz q̄tuor pedes. vel ut intelligat q̄ deus
pt aliq̄ agere q̄ nunc simplr plia uidet q̄ ti
si ageret bona ecētia. uel loq̄t fm gem opio
nem gentiliū q̄ homines dicebāt trāsferri in
deos ut iouē uel mauriū ¶ Ad 3m dd. q̄ oī
potentia dei d maximē intendo et mistra
do q̄ per hoc ondit deū hre fluma fluma pti
tē q̄ libē pticā dimittit. cuius. n. q̄ sit prioribꝰ le
gib⁹ astrīctꝰ nō est libē pticā ꝺdonare
vel pcendo hominꝫ et misericordo pducat eos
ad pticipacōz infinitī bonī q̄ ē ultimꝰ effectꝰ
dīne ūtutis. vel q̄ ut sup dictū ē effectꝰ dīne
misericordie ē fida cautela omīm dīnorū operū
Sl michil em debet alicui msi p id qd ē debiti ei
adeo non debitū Jn hoc aut dīna pō maxime
manifestat. q̄ ad ipam pticā pmanifestandū om
nē bonorū ¶ Ad 4m dd. q̄ possibile absolutū nō
dicat neq̄ fm eos qui sunt priores neq̄ fm eos qui mfei
ores fz fm se ipm. possibilē nō qd dicat fm aliq̄
pom. non dicat possibilē fm proximā causam q̄ nata sunt fieri immediate a solo deo ut creare
ulla fiamare et huiusmodi possibilia fm causam sup
ioē. q̄ aut nata sunt fieri a causis mfeioribꝰ dicat
possibilia fm eos mfeiores. nā fm quoddam causae
proxime effectꝰ habz ortu generatiā uel nouitate ut
supra dictū ē. in hoc aut stulta reputat. midi
sapiā q̄ ea q̄ sunt impossibilia natue etiā deo
impossibilia iudicabat. et sic patz q̄ omipotē
dei possibilitate et nouitate a rebz nō excludit

Ad. 4tū. sic procedit de potēcia dīna
videt q̄ deus possit facē q̄ p̄terita non
fuerint. qd. n. ē impos[le] p se ē magis impos[le]
q̄ impos[le] p accīns. sed deus pt facē id qd est
p se impossibilē ut ceci illuminatē mortuum resus
citare. go multo magis pt facē id qd ē impos[le]
per accīns. fz p̄terita non fuisse ē impos[le] per
accīns. accidit. n. forte non fuisse ē impossibile
ex hoc q̄ p̄terit. go deꝫ pt facē q̄ p̄terita non
fuerint ¶ Pō. q̄cqd deꝫ facē potuit pt. cū enim
pō. nō minuat fz deꝫ potuit facē an q̄ sortes

aurꝛet ꝙ non aurꝛet ḡ᷑ posꝫ ꝯ aurꝛit ꝑt facꝛe ꝙ non aurꝛit ¶ ꝓ᷑ mitas ē maior ꝗ᷑ ꝙ ꝗ᷑ mitas sed deus ꝑt repare mitate amissa ḡ᷑ et ꝗ᷑ mitate ḡ᷑ ꝑt facꝛe ꝙ illa ꝙ fuerut corꝛupta no fuerut corꝛupta ¶ Sed ꝺ᷑ ē ꝙ ihoꝰ dicat ad deus oma possit no ꝑt de corꝛupta facꝛe incorꝛupta ḡ᷑ eade rone no ꝑt facꝛe de quocuꝫ alio ꝑteito qꝺ non fuit ¶ Ro dꝺ ꝙ sicut supꝰ dm ē sub omipotencia dei no cadit ꝙꝙꝺ implicat ꝺ᷑dicꝫ ꝑteita aut no fuisse ꝺ᷑dicꝫ implicat sicut n ꝺ᷑dicꝫ implicat ꝙ sortes sedꝫ et no sedet ita ꝙ sedit et non sedit dicꝛe aut ꝙ sedit ē dicꝛe ꝙ sit ꝑteita dicꝛe aut ꝙ no sedit ē dicꝛe ꝙ non fuit Vn ꝑteita no fuisse no subtracta dine potencie Et hoc ē ꝙ augꝰ dicat ꝙta fauste ꝙꝛ ita dicat si omps deꝰ ē faciat ut ꝙ facta sint no fuerut no uidet hoc se dicꝛe si omps ē faciat ut ea ꝙ vera sut falsa sint et phs dicat m by ethicꝫ ꝙ hoc solo ꝓuat deus mgemta facꝛe ꝙ sint facta ¶ Ad ꝓmu ḡ᷑ dꝺm ꝙ licet ꝑteita no fuisse sit mpoſle ꝑ actꝰ si consideꝛet id qꝺ ē ꝑteita Ꝛ aurꝛus sortꝰ si consideꝛet ꝑteita sub roꝛe ꝑteita ipm no fuisse ē mpoſle non solu ꝑ se ꝫ absolute ꝺ᷑dicꝫ mem implicaꝫ et sic ē magis mpoſle ꝙ resurgꝛe mortuꝰ qꝺ no implicat ꝺ᷑dicꝫ qꝺ dꝛ mpoſle ꝫm aliꝙ ꝓm Ꝛ näle talia n mpoſlia dine potencie subdit ¶ Ad ꝛm dꝺ ꝙ sicut deꝰ ꝙtum ē ad ꝑtes dine potencie ita ꝓtes ejꝰ ꝙ deficiut a roꝛe possibluꝫ ꝺ᷑dicꝫ ꝙꝙꝺ deus potuit ꝑt aliꝙ tame olim habuit uoꝛe possibluꝫ qꝺ erat fienda q ia defiet a ꝺ᷑ne possibluꝫ ꝙ fuit facta et sicꝺ deus ea non posse ꝙ non ꝓnt fieꝛi ¶ Ad ꝛm dꝺ ꝙ oem corꝛuptꝰ mentis et corꝓis deꝰ auferre ꝑt a mulie corꝛupta tñ ab ea rmoue no poteꝛit ꝙ corꝛupta non fuit sicut nec ab alio per ante auferre ꝑt ꝙ no pecauit et ꝙ caritatem non amsꝛit

De potencia dei

Hꝺ qꝛ sic procedit Videt ꝙ deꝰ no ꝑt facꝛe msi q facit deus n no ꝑt facꝛe que no ꝑscit et pordiauit se facturꝰ ꝫ no pꝛe ꝑt facꝛe msi q facit ¶ ꝓ᷑ deꝰ no ꝑt facꝛe msi ꝙ debꝫ et iustꝰ ē fieꝛi ꝫ deꝰ no debꝫ facꝛe q non facit no ḡ᷑ deꝰ ꝑt facꝛe q non facit ¶ ꝓ᷑ deꝰ non ꝑt facꝛe msi qꝺ bonꝰ ē et ḡ᷑ens rebꝫ factis sed rebꝰ factus a deo no ē bonꝰ nec ḡ᷑ens aliꝰ ē ꝙ ꝺ᷑cit ḡ᷑ deꝰ no ꝑt facꝛe msi q facit ¶ Sed ꝓ᷑ em mei et exhibebit michi no pluſ ꝓ᷑ xñ legiones aglꝛ᷑ neꝫ aut ipe rogabat neꝫ ꝑ exhibebat ad repugnad iudeis ḡ᷑ deus ꝑt facꝛe q non facit ¶ Ro dꝺ ꝙ ꝗ᷑ta hoc q᷑ dā du placꝛet erraueꝛit q᷑ dā n posſent deū agere q᷑ ex ntalitate nature ut sicut ex natiõe reꝛi nãlui no ꝓnt alia ꝓuenꝛe msi q eueniꝛet ut pote ex semine homis homo ex semine olue oliua ita ex opacõe ꝺ᷑na no ꝓnt alie res uel aliꝰ ordo reꝛi effluꝛe msi sicut nuc ē Sed supꝰ ondi no deꝰ non agꝛe q᷑ ex ntalitate nature ꝫ volitate eius ꝛe oꝝ reꝛi tam neꝫ eaꝝ uolitate nãlit et ex ntalitate tã ad has res vn nllo mo ꝛe aliꝰ sus reꝛi sic ex ntalitate ex deo proueniꝛet ꝙ alia prouenꝛe non posset Alij uo dixeꝛut ꝙ potencia ꝺ᷑na detinat ad hnc aliꝰ reꝛi ꝑt ordinẽ et sapiẽ et iustitie ꝺ᷑ne sine quo deꝰ nichil opat ¶ Sed aut po deꝰ no sit aliud ꝙ deꝰ sapia q᷑ ꝛeient q᷑ dem dicta ꝑt ꝙ nichil sit in deꝰ po ꝙ no sit in ordine ꝺ᷑ne sapie nã ꝺ᷑na sapia totꝰ posse potencie ꝛeprehendit ꝫ in ordine ꝺ᷑na sapia rebꝰ multo in quo ro iustitie ꝛe sistit ut supꝰ hꝫ ē no adeq᷑t ꝺ᷑na sapiaz sic ut ꝺ᷑na sapia limitet ad hnc ordinẽ ita ꝺ᷑ em ē em ꝙ tota ro ordis qua sapies rebz a se factis mpoit a fine summ᷑ qui igit᷑ finis ē ꝓpoꝛ dinatꝰ rebz ꝑt finẽ factis sapia facietis limitat ad aliq᷑ detinẽ ordinẽ ꝫ ꝺ᷑na boitas ē finis ꝛpoꝛdinabilit᷑ exeedens res tam tas vn ꝺ᷑na sapia no detinat ad aliq᷑ ctm ordinẽ reꝛi ut no possit aliꝰ aurꝰ reꝛi ab ipo ef fluẽ Vn dꝺ ē simpliꝛ ꝙ deꝰ ꝑt alia facꝛe ꝓ᷑ ꝙ facit Vn dꝺ ē simpliꝛ ꝙ deꝰ ꝑt alia facꝛe ꝓ᷑ q facit ¶ Ad ꝓmu q᷑ dꝺ ꝙ in nobis m q᷑ bꝰ po et ccia ē aliud a volitate et mellꝛi et ꝛeꝛi mtelleq aliꝰ a sapia et uolitas aliud a iustia ꝑt ee aliq᷑ m po qꝺ no ꝑt ee m volitate iusta nel mtellꝛi sapiẽte sed m deo ē idem po et volitas et mtelleq et sapia et iustia Vn nichil ꝑt ee m ꝺ᷑na po qꝺ non possit ee m volitate ~~iustitia~~ iusta ipius et m stellectu sapiẽte eius tã ꝙ volitas non detinat ex ntalitate ab hoc uel ab illo nisi forte ex suppone ut dcm ē net sapia nec iustia dei detinat ad hnc ordinẽ ut supꝰ dcm ē Vn nichil prohibꝫ ee m po dei qꝺ no velꝫ et qꝺ non q᷑tm et sub ordine ꝙ statuit rebz et po mtelligit᷑ ut ex ꝙ ꝫ volitas aut ut imꝑans et mtelleq et sapia ut digens qꝺ attribuit᷑ potencie ꝫm se q᷑ sidãte dicit᷑ deus posse ꝫm absoluta et hmoꝰ ē om illud m q᷑ ꝑt saluari ro ei᷑ ut supꝰ dcm ē qꝺ aut attribuitur potencie ꝺ᷑ne ꝫm ꝙ exeq᷑t mpm volitatis iuste dicit᷑ deꝰ posse de po ordinata Sed m hoc ꝺꝺ ē ꝙ deꝰ alia facꝛe ꝑt de po absoluta ꝙ ꝓscit et pordmauit se facturꝰ no tm ꝑt ee ꝙ aliq᷑ faciat q᷑ no ꝓscit et pordmauit se

facturū q̄ ipm̄ sibi aret̄ p̄ordmacōi et p̄scie
non aut posse qđ ē nle ideo ñ deꝰ aliq̄ facit
q̄ vult non tñ ideo pt̄ q̄ vult ꝑ q̄ talis ē em̄ sin
natiā nō sibi vñ tñ dicit̄ q̄ deꝰ nō pt̄ facē
msi qđ debz nichil aliud sig̃ficat̄ msi q̄ deꝰ nō
pt̄ facē msi qđ ē q̄uciens et ustū sed hoc dis
plicuit̄ pt̄ intelligi vno mō sic q̄ hoc q̄ dico cō
uenies uel ustū pus intelligat̄ quā tñ hoc
ubo ē quo restrigat̄ ad standū pro p̄nti
et sic referat̄ ad pom̄ et sic fm̄ ē qđ dicit̄ est
ē em̄ sensꝰ deus nō pt̄ facē msi qđ mō ē que
niens et ustū si vō pus intelligat̄ tñ hoc ubo
pt̄ qđ habz vim̄ ap̄liādi et postmodū tñ hoc
ubo ē sig̃ficat̄ qđda p̄ns confusū et erit locu
cō vera sub hoc ff. deꝰ nō pt̄ facē msiđ qđ si
facit̄ est q̄uciens et ustū ℣. Ad q.ti dd̄ q̄ li
cet iste cursus reꝝ sit detātus ustis rebz que
nūc sunt nō tñ ad huc cursū imitat̄ sapiā dina
et pt̄tās vñ licet ustis rebz q̄ nūc sunt nllꝰ aliꝰ
cursus est bonꝰ tamē deꝰ posset aliās res facē
et aliū ei⁹ ip̄onē ordmē De potētia dina
Hꝯ 6tū sic p̄ceditꝫ videt̄ q̄ deꝰ non
possit meliora facē ea q̄ facit. q̄q̄d. n
deꝰ facit potētissie et sapientissie facit. ꝑ tāto
aliq̄ ē melꝰ q̄nto sit potentꝰ et sapiētꝰ gꝰ
deꝰ nō pt̄ facē melꝰ q̄ꝑ facit ℣ q̄ꝯ. augꝰ. 9t̄
maxmū sic argumēt̄at̄. si deꝰ nolūt gig
nē filiū sibi eq̄lem tñ potuit. iudeꝰ fuit. ea
dē roē si res potuit facē meliores q̄ꝑ fecit
iudꝰ fuit. ꝑ iudia ē ergo relegata a deo
gꝰ deꝰ vnūq̄q̄ ꝑ facit optimū nō gꝰ deꝰ pt̄
facē aliq̄ melꝰ q̄ꝑ facit ℣ q̄ꝯ. id qđ ē magne
uel valde bonū nō pt̄ melꝰ fieri ꝑ magnū
non ē maiꝰ ꝑ sicut augꝰ dicit̄ in ench. bona
sunt singula q̄ deꝰ fecit. ꝑ sīml vniūsa valde
bona q̄ ex oībꝰ consistit vniūsitatis ad
mirabilis pulchritudo. gꝰ bonū vniūsi non
nō pt̄ fieri melꝯ a deo ℣ q̄ꝯ. ths xp̄s ē plenꝰ
grā et veritate et habz spm̄ nō ad mēsurā
et sic nō pt̄ ee melꝯ. bīta ānā creata
dicit̄ summi bonī et sic nō pt̄ ee melꝰ. bta
ānā virgo maria ē sup oēs chorꝯ angloꝝ
exaltata et sic nō pt̄ ee melꝯ. nō gꝰ deus
omā q̄ facit pt̄ facē meliora ℣ sed ꝯ. ē q̄ dr̄
ad eph. iij. q̄ deꝰ ē potēs oīa facē habun
dāter ꝯ q̄ꝑ petim̄ aut intelligim̄ ℣ ho. dd̄m
q̄ bonitas alicui rei ē dupler una q̄dē q̄ est
de eētia rei sicut ee rōnale ē de eētia hois
et q̄tū ad hoc bonū deꝰ nō pt̄ facē ee aliq̄ ali
am ea meliorē sicut ānā nō pt̄ facē q̄tnariū
maiorē q̄ꝑ si ee maiorā nō ee q̄tnariꝰ sed
aliꝰ nūs. Sic aut se habz addito differētiā ee sbā
lis m diffinitōibz sicut addito vnitatis in nūs
ut dicit̄ vi. eth. Alia bonitas ē de eētia
rei sicut boni hominis ē ee bnuolū uel sapiē
tem. et sdm̄ tale bonū pt̄ deꝰ res a se factas
facē meliores. simplr aut loq̄ndo q̄libz rem a se
facta pt̄ facē meliorē ℣ Ad pmū q̄ dd̄. q̄ tñ
dicit̄ deū posse facē aliq̄ melꝯ q̄ꝑ facit si me
lius sit nomē veri ē. q̄libz. n. re pt̄ facē aliā
meliorē. eandē uō pt̄ facē meliorē quodāmō
et quodāmō non ut dan ē. si uō melꝯ sit ad im
et nmportet modū ex pte facti eius sic deꝰ nō pt̄
facē melꝯ ad q̄ꝑ facit q̄ nō pt̄ facē ex maiori sa
piā et bonitate. si aut̄ iportet modū ex pte fa
cti pt̄ facē melꝯ q̄ pt̄ dare rebz a se factis meli
orē modū essendi q̄ꝑ tñ ad accntalia licz nō q̄ꝑ tñ
ad eētialia ℣ Ad 2m̄ dd̄. q̄ de roē filii ē q̄ est
pr̄i tñ ad p̄sōm̄ venit. nō ē aut̄ de roē accā
tis aliud q̄ sit melius q̄ꝑ a deo facta ē vñ nō est
filius rō ℣ Ad 3m̄ dd̄. q̄ vniūsi suppositis ustis re
bus nō pt̄ ee melius ꝑpt̄ decentissimū ordinē ustis
rebus a deo attributū in quo bonū vniūsi consis
tit quoꝝ si vnū aliq̄d melius ee corrumpet̄ pro
pter ordinis. sicut vna corda si plꝰ debito ex
tenderet̄ corrumpet̄ cytharę melodya. posset tñ
deus alias res facē uel aliq̄s addē ustis rebus
factis et sic ee aliud vniūsi melꝯ ℣ Ad 4tū
dd̄. q̄ hūanitas xp̄i ex hoc q̄ ē vnita deo et bti
tudo creata ex hoc q̄ ē dei fruitiō et bti tu
do ex hoc q̄ ē mater dei habet q̄dā dignitatem
finitā ex bono infinito qđ ē deus et ex hac
pte nō pt̄ eius aliq̄ melꝯ fieri sicut nō pt̄ esse
aliq̄ melꝯ deo Qō. xxvij. de dina bītu
Ultmo aut̄ pꝯ consideꝝ eoꝝ dme
q̄ ad eētiā dine vnitatis ꝑtinet. con
sideranti ē de dina bītudine Et circa
hoc quinq̄ quer̄ ℣ Primo utrū bītudo deo cōpe
tat ℣ Secꝯ fm̄ q̄ deus dicit̄ bts utrū fm̄ aliq̄
intellās ℣ Tertio utrū ipē sit eētialit̄ bītudo an
uiūsus bts ℣ Quꝯ utrū in eius bītudine omnis
bītudo includat̄ ℣ bītudo deo queāt
Ad primū sic p̄ceditꝫ videt̄ q̄ bītudo nō
queāt deo. bītudo. n. fm̄ boetiū de cō
sol. ē status bonoꝝ aggregatorū ꝑfectꝰ. sed con
gregatio bonoꝝ non habz locū in deo sicut
nec cōpo. gꝰ deꝰ nō est bts ℣ Ꝯ. bītudo sine
felicitas ē p̄mium bītus fm̄ phm̄ i p̄mo eth. sed
deo nō cōpetit p̄mium sicut nec melius. gꝰ nec
bītudo ℣ Sed ꝯ ē q̄ ap. dicit. i. ad thi. ult.
qm̄ suis tp̄ibz ostendet bts et solꝰ potēs rex
regū et dns dnantiū ℣ Ho. dd̄. q̄ bītudo do
mine queāt. nichil. n. aliud sub nomē bītudis
intelligit̄ nisi bonū p̄fectū intellectualis nature
cui ē sua sufficiētia cognosci in bono qđ habz
et tali opetit ut ei contingat aliq̄ bonū uel male
et sit suarū opationū dns. vtrūq̄z aut istorū de
petit deo excellentissie. s. p̄sum ee et intelligere

vñ btitudo maxie deo coptit ¶. Ad pmu
g. dd. q aggregatio bonoꝝ ē m deo nō per
modū coplexiōis ꝑ per modū simplicitatis q
q m creaturis mltiplicata sit m deo p existit
simplr et vnite ut ons sim ē ¶. Ad 2m dd. q
cē p mui btitis accidit btitudi uel felicitati
mōpni aliqs btitudiez acquirit sicut cē t mmui
gmacois accidit enti mōpni exit de pō ad actu
sicut igit deꝰ habz cē ꝑ ipm nō gnēt ita habz
btitudinē ꝑ ipm nō meat

De btitudine diuina

Ad 2m sic procedit videt q deꝰ nō dica
tur beatꝰ ꝑm intellm. btitudo. n. ē sū
mū bonū ꝑ bonū dicat de deo ꝑm eēntiā et
bonū rōne cē ꝑm eēntiā ꝑm boē. m libro de
ebd. gō et btitudo dicat de deo ꝑm eēntiā et
non ꝑm intellm ¶ Pō. btitudo habz rōnē
fīnis. fīnis aut ē obiectū uolūtatis sicut et
bonū gō btitudo dicat m deo ꝑm uolūtatē et
non ꝑm intellm ¶ Sed cōtra ē q dicit gḡ. xxxij.
moz. ipē glōsius ē q dū serpō perfruit acte
dentis laudis indigens non ē. ē aut glōsiꝰ
sigt cē btūs. ai igit finaliter ꝑm intellm q
visio ē tota mtes ut augꝰ dicit videt q deo di
cat beatꝰ ꝑm intellm ¶ Rō dd. q btitudo
sicut dictū ē sigt bonū perfectū intellectualis
nature. et inde ē q sicut vnaq̄q res appetit
suā pfectiōz. ita intellectualis natura appetit cē
beatū. id aut q dicit pfectissim m q̄libz intellectu
ali natura ē intellectualis operatio ꝑm quā aptꝰ
quodāmō omia vñ cuiuslibz intellectualis na
turē cātē btitudo consistit in intelligendo. Indeo
aut non ē aliud cē et intelligē ꝑm rem ꝑ in
ꝑm intelligentiae rōnē attribuenda ē deo btitu
do ꝑm intellm sicut et alīs btis q ad assimilatiōz
btitudinis ipius bti dicunt ¶ Ad pmū gō dd. q
ex illa rōe probat q deꝰ sit btus ꝑm suā eēn
tiā non q btitudo ei ḡneret ꝑm rōnē cē
tiae magis ꝑm rōnē intellecti ¶ Ad 2m dd. q
btitudo ali sit bonū ē obm uolūtatis. obiec
tū aut ꝑintelligit actu potēcie vñ ꝑm modū
intelligendi prius ē btitudo dina q̄ actꝰ vo
luntatis in ea req̄sitis et hoc nō pt cē nisi
actꝰ intellectꝰ vñ in actu istellectꝰ attenditur
beatitudo

De btitudine diuina

Ad 3m sic procedit videt q deꝰ sit cōlibz
bꝰ btitudo. deus. n. ē sūmū bonū ut
supra ons sim ē. mpossē ē aut cē pluralissima
bona ut ex supioribz patz. cū igit deꝰ sit cē
sit q sūmū bonū videt q btitudo nō sit ad
ꝑ deꝰ ¶ Pō. btitudo ē fīnis rōnalis natē ulti
mꝰ. ꝑ ultimū fīnis ē cē rōnalis natē quieti soli
deo. gō btitudo cōlibz bti ē solꝰ deꝰ ¶ Sed cō. bti
tudo bonū ē maior btitudine altiꝰ ꝑm dr. ad cho.
xb. stella differt a stella in claritate. ꝑ deo michl

ē maiꝰ gō btitudo ē aliq̄ aliud q̄ deo ¶ Rō dd.
q btitudo intellectualis nature consistit in actu intel
lectꝰ in quo duo pnt considerari. s. obm actꝰ q
ē intelligibile et ipē actꝰ q ē intelligere. sicut igit bti
tudo consistit ex pte ipius obiecti sic solꝰ deꝰ
ē btitudo q̄ ex hoc solo aliqs ē bts q deū intel
ligit ꝑm dr aug. in. iij. conf. bts ē q te nouit etiā
si alia ignoret. ꝑ ex pte intelligentis btitudo ē q̄
creatura in creatis bts. in deo aut ē ꝑm hoc ad
mirabile. ¶ Ad pmū gō dd. q btitudo q̄dā ad
obiectū ē sūmū bonū simplr. ꝑ q̄dā ad actū
creaturis bts ē sūmū bonū nō simplr. ꝑ i gne
bonoꝝ participabiliū a creatura ¶ Ad 2m dd. q
q̄ fīnis ē duplex. s. res q̄ aut quo ut phs dicit
. s. ipsa res et usus rei. sicut auaro ē fīnis pecu
nia et acquisitio pecunie. creaturē igit rōnali ē q̄de
deus fīnis ultimꝰ ut res. btitudo aut creatu
ra ut usus uel magis fruitio rei

De btitudine

Ad 4m sic procedit videt q btitudo di
na nō cōplectat omēs btitudines. sūt em
q̄dam btitudines falsē. ꝑ m deo nichil pt cē falsū
gō dīna btitudo nō cōplectit omēz btitudinē
¶ Pō. q̄dā btitudo consistat ꝑm quosdā motꝰ
corporalibz sicut i voluptatibz diuitijs et hmōi.
q̄ q̄de deo queri nō pnt cū sit motꝰ corporeꝰ. ei
gō btitudo nō cōplectit omēz btitudinē ¶ Sed
cō. q̄ btitudo ē pfectio q̄dā. dīna aut pfectio
complectit omēz pfectiōz ut supra ons. ei ē gō
dīna btitudo cōplectit oēm btitudinē ¶ Rō
dd. q q̄q̄d ē desidrabile in q̄libz btitudine uel
vera uel falsa totū eminenciori modo dīna btitudo
p̄existit. de cōtēplatiua. n. felicitate habet
gtissima et certissima fruitiōnē cōtēplatiōz et aliōz om
de actiua. in qua bonaꝝ totius vite usi. de
terrena aut felicitate q̄ consistit in voluptate
diuitijs pstate dignitate et fama ꝑm boēm
in 3o de consol. habz gaudiū de se et de omnibz
alijs. pro delectatione pro diuitijs omimoda sufficiē
tia q̄ dīne ꝑmittit. pro pstate omipotēcia.
pro dignitate omi regimine. pro fama admira
tiōz totius creaturē ¶ Ad pmū gō dd. q btitu
do aliq̄ sdm hoc ē falsa ꝑm q deficit a vera
rōne btitudinis. sic nō ē in deo. ꝑ q̄q̄d habet
desidrabile de felicitudine q̄libz dīne btitudinis
totū p̄existit in dīna btitudine ¶ Ad 2m dd.
q bona q̄ sunt in corporalibz corporaliter p̄exis
tunt in deo spualiter ꝑm modū sui

Et hec dicta sufficiant de hijs q̄ pertinent ad di
ne essentie vnitatē &c.

Quęstio xxvij. de processione seu de origine diuinarum personarum

Considęratis autē hijs q̄ ad vnitatem essencie dine ptinēt Restat considęratio de hijs q̄ ptinet ad trinitatē psonarum dimis. et q̄ psone dine secundū relationes originis distinguunt. ꝑm ordinē doctrine p̄o considerandū ē de origine siue processione ij°. de relationib⁹ originis iij°. de psonis ¶ Circa processionē q̄runt quinq; ¶ p̄o utrū sit processio in dīmis ¶ 2°. utrū aliq̄ processio in dīmis gnāli dicta possit ¶ 3°. utrū ꝑter gnālē possit ee aliq̄ alia processio in dīmis ¶ 4°. utrū illa alia processio possit dicta gnālis ¶ 5°. utrū sit tm̄ duę gnālēs in dīmis **De processione**

Ad p̄mū sic procedit. videt. q̄ in deo non sit aliq̄ processio. processio. n. sign̄t motū ad extra ꝑ m dīmis mobile ē mobile neq; extra nil. g°. neq; processio ¶ p̄ō. omne procedēs est ē diuisū ab eo a quo procedit ꝑ m deo non est aliq̄ diuisitas sed summa simplicitas. g°. in deo non ē aliq̄ processio ¶ p̄ō. procedē ab alio videt. idem p̄mo p̄ncipio repugnare ꝑ deo ē p̄mū p̄ncipiū ut supra ostensū est. g°. processio in deo locū non habz ¶ Sed ꝯ ē q̄ dom⁹ dicit Jo. viij. ego ex deo processi ¶ Ho. q̄ dicta septuā in dīmis rebz nominibz ad processionē ptinentibz vtitur. hanc aut processionē diuisi diuisim̄ode accepit. quidā. n. accepit hanc processionē ꝑm q̄ effectꝰ procedit a causa. et sic accepit arriꝰ dicens filiū procedē a ꝑē sicut p̄mā creaturā. spm̄ aut sanctū procedē a ꝑē et filio sicut excellentissimā creaturā. et ꝑm hoc neq; filiꝰ neq; spiritus sc̄s erit verus deꝰ. q̄d ē ꝯtra id q̄d de filio dicit. Jo. vltō. ut sint in vō filio eius hic ē verꝰ deus. et de spū sc̄o. 1. ad cor. iij°. nescitis ꝙ membra vra templū sint spūs sancti. templū aut habē solū deū ē. Alij vō acceptit hanc processionē ꝑm q̄ causa dicit procedē m effectū in q̄ntū ille mouet ipm̄. uel illuminat ipm̄. uel filiū dicit spīa ipi in p̄mit. et sic accepit sabellius dicens ipm̄ deum p̄em filiū dici ꝑm q̄ carnē assūpsit de virgine. et eūdē dicit spm̄ sanctū ꝑm q̄ creaturā rōnalē sanctificat et ad vitā mouet. Hunc aut acceptū impugnat nihil dīm de se dicens Jo. v°. nō pt filiꝰ a se facere q̄q; et multa alia p q̄ ostendit q̄ nō ē ipe pater q̄ filiꝰ. Iterū aut diligent̄ considēt vterq; acceptit processionē ꝑm q̄ ē ad aliq̄ extra vñ neuter posuit processionē in pō deo. ꝑ ea omnis processio sit ꝑm aliq̄ actionē sicut ꝑm actionē q̄ tendit in exteriorē naturā ē aliq̄ processio ad extra. ita ꝑm actionē q̄ manet ipo agente attendit q̄dam processio ad intra et hoc maxime patz in intellectiua actione. s. intelligere manet in intelligente. q̄uiq; n. intelligit ex hoc ipō q̄ intelligit in eo procedit aliq̄ intra ipm̄ q̄d ē conceptio rei intellecte ex eius notitia procedēs quā quidē conceptionē vox significat et dicit. ubi vocibus significatiuis ubo vocis. ea aut de⁹ sit. sup omnia ea q̄ in deo dicit nō sint intelligenda ꝑm modū imaginationis creaturarū q̄ sint corporales ꝑ modum sup imaginationis q̄ sint intellectuales sed a quibz etiā similitudo accepta deficiat. ꝑsentialiter dicendo. s. ꝯ est. g°. accipienda processio ꝑm q̄ ē in corporalibz uel ꝑ motū localē uel ꝑ actionē alicuius cause in exteriorē effectū ut calor a calefactiue in calefactū. ꝑ q̄ ꝑm emanationē intelligibilē ut potē ubi intelligibile a dicente q̄d manet in ipo et sit fides catholica manet in ipm̄ ꝑ ponit processionē in dīmis

Ad p̄mū g°. dd. q̄ obiectio illa procedit de processione q̄ ē motꝰ localis. uel q̄ ē ꝑm actionē tendentē in exteriorē māz uel effectū in his aut processio nō ē in dīmis ut dictū ē Ad 2m̄. dd. q̄ id q̄d procedit ꝑm processionē q̄ ē ad extra oportz ee diuisū ab eo a quo procedit ꝑ id q̄d procedit intra processionē intelligibilē non oportet ee diuisū ꝑmo ꝯto ꝑfectiꝰ procedit talo magis ē vnū cū eo a quo procedit q̄ manifestū ē em q̄ ꝯto aliq̄ magis intelligit talo conceptio intellectualis ē magis similis intelligenti et magis vnū. nā intellectꝰ ꝑm hoc q̄ actu intelligit ꝑm hoc fit vnū cū intellecto. vñ cū dīmus intelligere sit in similitudinē ꝑ dīmis ut supra dictū ē nec esse ē q̄ ubi dīmus sit ꝑfectū et vnū cū eo a quo procedit absq; omni diuisitate Ad 3m̄. dd. q̄ processionē a p̄nāpio ut exeūnem et diuisū repugnat ꝑ dīm p̄mum p̄ncipiū. ꝑ. processionē ut itimū et absq; diuisitate ꝑ modū intelligibilē includi tur in ipo ꝑm p̄ncipiū. cū. n. dicam⁹ edificatorē p̄ncipiū dom⁹. in ipo hui⁹ p̄ncipiū includit ꝯceptio sue artis et includēt in ipo ꝑm p̄ncipiū si edificatorē erit ꝑmum p̄ncipiū. deus aut q̄ ē ꝑmum p̄ncipiū rerū ꝑpat ad res creatas ut artifex ad artificiata **De processione ad dīmis**

Ad. 2m̄ sic procedit. videt. q̄ processio q̄ ē in dīmis nō posset dici gnālis. gnālis em̄ ē ꝑgressio de nō ee ad nō ee contra ꝑpositū et vtimur obiectis ē mā ꝑ michil hoc ꝑtit dīmis. g°. gnālis nō pt ee in dīmis ¶ p̄ō. in deo in deo ē ꝑcessio ꝑm modū intelligibilē ut dictū ē et nobis talis processio nō dicit gnālis g°. neq; in deo ¶ p̄ō. omne genitū accipit ee a genāte. ee g°. omnis filius genitus accepit ee. sed nullus ee receptus ē ꝑ se subsistens ergo g°. ee dīmi sit ee ꝑ se subsistēs ut sup̄ probatū ē sed q̄ nullo genito ee sit ee dīmi. nō

ē gnāco m dīmō. Sed ꝺ̄ ē ꝙ dicit m ꝓ̄ ē ego hodie genui te. Ad hoc dd ꝙ processio ubi m dīmō dicit gnāco. Ad tm̄ endē cā sacd ꝙ nomē gnōmis duplicit vtim̄ vno mō oīter ad oīa gnābilia et corruptibilia et sic gnā cō mthil aliud ē ꝙ mutatio de nō ee ad ee. Alio mō ꝓpe i viuentib⁹ et sic gnāco sigt oīgi nē alicui viuentis a pncipio viuēte iuncto et hec ꝓpe dicit natiuitas. nō tm hmōi dicit geniti ꝓpe qđ procedit fm̄ rōez filiatiōis. vn pilus uel capillꝰ nō habz rōnē genti uel filij. ꝑ so lū ꝙ procedit fm̄ filiatiōis rōnē nō animalium nec vermes q̄ gnānt m aīalibz nō hmt rōez gnācois et filiacois. sic filiatio fm̄ genꝰ non suffiat ꝑ rōnē ad rōez talis gnātois ꝙ pro cedat fm̄ rōez filiatiōis in natiā eiusdē spei sicut homo procedit ab homine equus ab eqꝰ in viuentibꝰ igit̄ q̄ de potētia ad actū pcedt vite sicut sut homines et aīalia gnāco utrāq; gnāco; mcludit. si aut sit aliqđ viuēs ꝙ viuā nō exit de pō. m actu processio si q̄ m talibꝰ uiuēt excludit oīo pmā rōnem gnācois. ꝑ pt habē rōnē gnōmis q̄ ē ꝓpa viuentiū. Sic igit̄ processio m dīmō ubi m dīmō habz rōez gnōmis procedit. n ꝙ modū mtelligibilis at tionis q̄ ē opatio vite et a pncipio iuncto ut sup̄ ia dictū ē et fm̄ rōez filiatiōis qa cōcep mtellcē ē filiatio rei mtellecte. et in eadē natiā q̄ fm̄ deū idē est mtelligē et ee ut sup̄ on̄sū ē vn̄ processio ubi m dīmō dicit gnāco et ꝙ pm̄ ubi procedens dicit filiꝰ. Ad pmū ꝙ dd. ꝙ obiectio illa pcedit de gnātoē fm̄ pmā rōez ꝙ nō portat extrinsecū de pō. i actu et sic nō mcludit m dīmō ut dcm ē. Ad 2m dd. ꝙ mtelligē in nobis nō ē ipa sbā mtellecta vn̄ ubi qđ fm̄ mtelligibilē opatiōz procedit in nobis nō eiusdē nature ē ai eo a quo p cedit vn̄ nō ꝓpe et cōplete q̄petit sibi rāco gnātois. ꝑ mtelligē dīni ē ipa sbā mtel ligētis ut sup̄ on̄sū ē vn̄ ubi procedēs pro cedit vt eiusdē natiē sub sistens. et ꝙpter hoc ꝓpe dicit ge nitū et filiꝰ. vn̄ et hmōi q̄ p mittit ad gnātoz vniuoc. vtut sc̄ptura ad sig nificādū processionē dīne sapie. s. ore pcē et ꝙ dicit. n. ex psona dīne sapie. pū. vim. nondū erā abyssi et ego iā ocepta erā ante colles ꝙ murebar. ꝑ in mtellcū mō vtim̄ nocē conceptis fm̄ q̄ in vbo mi mtellecto. nec sit filiatio rei mtellecte et nō p̄ceptatas nature. Ad 3m dd. ꝙ nō omē acceptū ē in aliquo q̄ acepta sbiecto. alioq̄n nō posset dici ꝙ tota sbā rei create sit acepta a deo ai totū sbē non sit aliqđ sbiectū receptum. sic igit̄ ro qđ ē ge nitū in dīnis accipit ee a gnānte. nō tm̄ p ee

sit receptū in aliq̄ materia uel sbiecto qđ re pugnat sbsistentie dīni ee. ꝑ fm̄ hoc dicit ee acceptū in ꝓ̄tu procedens ab alio habet ee dīnū nō q̄ aliud ee ab ee dīno sbsistens in ipā. n. pfectione dīni ee. q̄ met et ubi in telligibilis procedens et pncipiū ubi sicut ena q̄ tēdit ad pfoz cuius ptinet ut sup̄ dcm ē.

Ad 3m sic procedit. Videt de pressione q̄ non sit in dīnis alia processio a gnā coe ubi. eadē. ii. roe erit aliq̄ alia processio ab illa. alia processione et sic procedit in infm tū qđ ē in ḡens. standū ē igit̄ in pmā. ut sit vna tm̄ processio tm̄ in dīnis. Cō. in oī natia inuenit tm̄ vn̄ modꝰ gnācois illi⁹ natie et hoc ideo ē ꝙ opatoes fm̄ tm̄os hmt vnitate et diuisitatem. ꝑ processio in dīnis nō ē nisi fm̄ gnācoz dīne natie. Cū igit̄ sit vna tm̄ dīna natia. ut sup̄ on̄sum ē. relinq̄t ꝙ vna tm̄ sit processio in dīnis. Cō. si sit in dīnis alia processio ab mtelligibili ubi processio ē erit ut pressio amoris q̄ ē fm̄ voluntatis opatoez. sed talis processio nō pt ee alia a processioe mtelligibili intellecto q̄ voluntas in deo nō ē alia ab mtellcā. ut sup̄ on̄sū ē. q̄ in deo nō ē alia pressio ꝑ ter pressionē ubi. Sed ꝙ ē ꝙ spūs scūs procedit a ptre ut dicit Jo. xv. ipe aut ē alius a filio fm̄ illud Jo. xiiii. rogabo ptrem et alium ꝑaclitū dabit uobis. q̄ o in dīnis ē alia processio ꝑ pressionē ubi. Ad 4m dd. ꝙ i dīnis sut due pressiones. s. processio ubi et qđā alia. Ad 5m̄ eiusdē cā q̄ sidam dicūt ē q̄ in dīnis nō ē processio nisi fm̄ actiōz q̄ non tēdit in aliqđ ex trinseci. ꝑ manet in ipō agēte. Vnū aut actiōm intellcā ali natia ē actio mtellē et actio vo luntatis. processio aut ubi attendit fm̄ actiōz mtelligibilē. sed in aut opatoz voluntatis nec it in nobis q̄dam alia pressio. s. processio amoris sed in q̄ amatū ē in amāte. sicut p̄ceptoz ubi dicta res uel mtellcā ē in intelligente vn̄ et ꝑ ter pressionē ubi ponit alia pressio in dīnis q̄ ē processio amoris. Ad pmū q̄ dd. ꝙ nō ē natīm procedē in dīnis pressionibz in infinitū processio. n. q̄ ē intra in intellcā ali natia tāt in pressioē voluntatis. Ad 2m dd. ꝙ q̄q̄d est in deo ē deus ut sup̄ on̄sū ē. q̄d nō contigit in aliis rebz. et ideo per q̄libz processioez q̄ nō ē ad extra dicit dīna natura nō aut alie natie. Ad 3m dd. ꝙ licet in deo nō sit aliud volun tas et mtellē. tamē de roe voluntatis et intellcē ē ꝙ processioēs q̄ sut fm̄ actiōz vtiusq; se habet fm̄ q̄d dcm ē. nō. n. ē processio amoris nisi ꝙ ordinē ad processioez ubi. mutuo. n. pt voluntate amari nisi sit in intellcā concepti. sicut ergo at tendit q̄dā ordo ubi ad pncipiū a quo pcedit

licet m dīmīs sit eadē ſbā intellectꝫ et dicptō intellectꝫ ita licet m deo ſint idem intellectꝫ et volūtas · tamē ep de roē amoris ē ep nō procedat n niſi a conceptōe intellectꝰ habz ordinē diſtinctiōz processio amoris a processione ibi m dīmīs

Quæstio i dīmīs nō sit generatio

Ad xtū ſic procedit̄ videt̄ ꝙ processio amoris m dīmīs ſit gnātiō qđ · n · patet m ſilitudine nature em vīuentiū habz dicī gnātī et nasci · ſz id qđ procedit m dīmīs p modū amoris · procedit m ſilitudinē nature alias eet ex nei m dīna natura et ſic eet processio ad extra qđ procedit m dīmīs p modū amoris procedit ut genitꝰ et nascens

Cō · ſicut ſilitudo ē de roē ibi · ita etiā ē de roē amoris vñ dr eccl̄ xiij · ꝙ omē animal diligit ſibi ſile · ſimiliꝫ roē ſilitudinis ibo procedēti queūt gnāri et nasci videt̄ etiā ꝙ amori procedēti gneūt gnāri et nasci

Cō · nō ē em gne qđ non ſit m aliq̄ eiꝰ ſpē ſi igit̄ m dīmīs ſit aliq̄ processio oportet ꝙ preter hoc nomē omīne habeat aliud nomē ſpāle ſz non ē aliud nomē de roē ſi gnātiō · go videt̄ ꝙ processio m dīmīs amoris m dīmīs gnātiō ſit

Sed ⁊ ē ep ſm hoc ſequēt̄ ꝙ ſpūs ſanctꝰ qui procedit ut amor procedēt ut genitꝰ qđ ē otra illud athanaſij ſpūs ſanctꝰ a prē et filio non factꝰ nec creatus nec genitꝰ ſed procedens

Rō · ad · dd · ꝙ processio amoris m dīmīs nō debz dicī gnātiō

Ad cuius euidentiā q̄ſidā dīl ē ꝙ hec ē differētia int intellectū et voluntatem · ꝙ intellectꝰ fit m actu ex hoc ꝙ res intellecta ē in intellectu ſm ſuā ſilitudinē · voluntas autē fit m actu nō per hoc ꝙ aliq̄ ſilitudo volūti ſit m volente ſed ex hoc ꝙ voluntas habz quādam inclinatiōz in rem volitā processio igit̄ q̄ attendit̄ ſedm roēz intellecte ē ſm roēz ſilitudinis et in tm pt habere roēz gnātiōnis ex qua omē genitū habz genitū ſibi ſimile · processio autē q̄ attendit̄ ſedm actiōez voluntatis nō q̄ſidat̄ ſedm roēz ſilitudinis ſz magis ſedm roōnem impellentis et mouentis in aliq̄d et ideo qđ procedit dīmīs per modū amoris nō procedit ut genitꝰ uel ut filiꝰ ſed magis procedit ut ſpūs quo notē q̄dam vitalis motiō et impulſio deſignat̄ prout aliq̄s ex amore dei moueri uel impelli dicit̄ ad aliq̄ faciendū

Ad ꝑm go dd · ꝙ q̄q̄d ē in dīmīs ē vnū cū dīna natura vñ ex pte hui⁹ vnitatis nō pt accipi ꝑpa rō huius processionis uel illiꝰ ſm ꝙ vna diſtinguit̄ ab alia ſz oportet ꝙ ꝑma rō huius uel illiꝰ processionis accipiat̄ ſm ordinē vnius processionis ad aliā · huius aut ordo attendit̄ ſedm roēz voluntatis et intellectꝰ vñ ſedm horū ꝑpa roēm ſortit̄ in dīmīs vtrāq; processio nomē

qđ impoīt̄ ad ꝑpa roēm rei ſignificandi et inde ē ꝙ processus ꝑ modū amoris et dīna natura accipit et tamē nō dicit̄ natiō

Ad 2m dd · ꝙ ſilitudo alicui ꝑtinz aduerbii et ad amorem · nā ad illud ꝑtinet mḡtiū ipm est qđā ſilitudo rei intellecte ſicut genitū ē ſilitudo gnantis · ſed ad amorē ꝑtinz nō ꝙ ipa ſilitudo amoris ſit ſilitudo ē ꝓncipiū amādi vñ non ſequit̄ ꝙ amor ſit genitꝰ · ſed ꝙ genitū ſit ꝓncipiū amoris

Ad 3m dd · ꝙ deū nominare non poſſumꝰ niſi ex creatis ut ſupdictū ē · et ep m creatis gnātiō nature non ē em ſi ꝑ gnātiōz processio m dīmīs nō habet ſpāle nomen niſi gnātionis vñ processio q̄ non ē gnātiō remanſit ſine noīe ſpāli ſed ꝑt nominari ſpiratiō ep ē processio ſpūs

Ad 4tū ſic procedit̄ dīmīs ſit tm̄ due processiones ſ di videt̄ ꝙ ſint plures processiones ſ di me ꝙ due · ſicut · n · ſtiā et voluntas attribuit deo ita potentiā · ſi igit̄ ſm voluntatē et intellectū acceptū in deo due processiones videtur ꝙ tria accipienda ſit ſm potentiā

Bonitas marie videt̄ eē ꝓncipiū processionis cui bonitatis dicit̄ diffuſiuū ſui et eē videt̄ ꝙ ſm bonitatē aliq̄ processio m dīmīs accipi debeat

Cō · maior virtus ſecundū actū ē in deo ꝙ m nobis ſed m nobis nō ē vna tm processio vbi ſed multe · ex vno ibo in nobis procedit aliud ibi · et ſil̄ ex vno amore aliud amor

Go in deo ſunt plures processiones ꝙ due

Sed contra ē ꝙ in deo non ſint niſi due ꝑſone ſ filius et ſpūs ſanctꝰ · go ſunt ibi tm due processiones

Rō · dd · ꝙ processiones in dīmīs accipi non poſſunt niſi ſm actiones q̄ in agente manent · huius aut actiones in natura intellectuali ſunt intelligere et velle · relinq̄t igit̄ ꝙ nulla alia processio poſſit eē in dīmīs niſi ibi et amoris

Ad 2m dd · ꝙ potentia ē ꝓncipiū agendi in aliud vñ ſm potentiā accipit̄ actio ad extra et ſil ſm attributū potentie nō accipit̄ ꝓcessio dīne ꝑſone ſed ſolū processio creature

Ad 3m dd · ꝙ bonū ſicut dicit boēs in libro de ebd · ptinz ad eccm et nō ad opatōz niſi forte ſicut obiectū voluntatis vñ eiī processiones dīmas ſm illas quas actiones nate ſit accipe · ſm bonitatē et huius attributa nō accipiunt alie processiones niſi ibi et amoris ſm ꝙ deus ſuā bonitatē et ſapientiā veritatē et bonitatē intelligit et amat

Ad 4m dd · ꝙ ſicut ſupdictū ē deus vno ſimplici actu omnia intelligit et ſil̄ omnia vult vno in eo nō pt eē processio ibi ex ibo nec amoris

ex amore sed ẽm eo solu vnũ ubiũ pfectiõ et vng amor pfecto et m hoc ei9 pfecta fecit di tas mãifestat ¶ Ad xxviiũ de relacõibz dimis

DEmde considandũ ẽ de relacõibz dimis et ẽa hoc q̃rit q̃tuor ¶ Primo utrũ m deo sint aliq̃ relacões reales ¶ 2o utrũ illę relacões sint ipa eẽncia uel sint ex trinseco affixe ¶ Tertio utrũ possint ee m deo plures relacões ẽalit distincte abinuicẽ ¶ Quarto de numẽo habitudinũ ¶ De relacõibz dimis

AD pmũ sic procedit Videt q̃ m deo non sint aliq̃ relacões reales dicit n boeci libro de trinitate q̃ ei q̃s pdicamẽta m dinam bertit pdicatoz aicta mutat m sba q̃ pdicatũ pnt ad aliq̃d vo omo no pt pdicari ꝑ q̃q̃d ẽ realit m deo de ipo pdicari pt go relacõ non realit m deo ¶ Po boeci dicit m eodẽ libro q̃ filius ẽ relacõ in trinitate pris ad filiũ et vtriꝰ ad spm sam ut ei9 qd ẽ idem ad id qd ẽ idem sed hmõi relacõ ẽ rõis tm q̃ omnes relacões ve alius exigit duo extrema realit go relacões ¶ Po relacõ primitatis ẽ relacõ principij ꝑ quã dicit deus ẽ principiũ creaturaz nõ ipoz tatur aliq̃ relacõ realis sed rõis tm go ne ꝑ primitas in dimis ẽ relacõ realis et eadem rõne nec alie relacões q̃ ibi ponit ¶ Po vlã co m dimis ẽ fm mtlligibilis ubi pcessione sed relacões q̃ consequunt operacoz mtellecty sunt relacões rõis go primitas et filiacõ q̃ dici tur m dimis fm gnacoz sunt relacões rõis tm Sed ꝯ ẽ q̃ pater nõ dicit m sili a primitate et filius a filiacõe sicut primitas et filiacõ nõ sunt realit m deo seqt q̃ deꝰ nõ sit realit pr sabelliane ¶ 3o dd q relacões q̃da sunt m dimis realit Ad tuꝰ euidenciã considandũ ẽ q̃ solũ m hmõi q̃ dicit ad aliq̃d inemt aq̃ bꝰ q̃ alia gnã ut q̃litas q̃titas fm ꝑpã voẽz significat aliq̃d aliquid mhere ea vo q̃ dicit ad aliq̃d fm ꝑpã voẽz signt solũ rẽspectũ ad ali ud ¶ q quidẽ respecty qnz ẽ m ipã natiã verũ utpote qñ aliq̃ res fm suã nãz adinuicẽ ordiã te sit et adinuicẽ mlmacoz hmt et hmõi relacões oportet ee reales sicut m corpore ꝑtiũ ẽ mchi nacõ et ordo ad locũ medii vñ rẽspecty q̃da ẽ m ipo ꝑtiũ respectu locũ medij et silr ẽ de ali alijs hmõi ¶ Aliq̃n vo respecty significaty p ea q̃ dicit ad aliq̃d ẽ tm m ipã apphensioẽ voiꝰ conferẽtis vni alteri et tuc ẽ relacõ rõis tm sicut ei9 pat vo hoiẽz animal ut spẽz ad genꝰ ¶ Tertio aut aliq̃d procedit a principio eiusdẽ nacõis ẽ q̃ ambo sc procedẽs et id a quo procedit

m eodẽ ordine quiẽant et sic oportet q̃ habeat reales rẽspecty adinuicẽ ¶ Tertio pressiones in dimis sint in ydeptitate natie ut onsũ ẽ nacõe est q̃ relacões q̃ fm pressiones dimas acipiũt sint reales ¶ Ad pmũ go dd q ad aliq̃d dicit omo nõ pdicari m deo fm ꝑpã roẽz ei9 qd dicit ad aliq̃d mõptũ sc ꝑpã eius qd ad aliq̃d dicit nõ acipit p copacoz ad id cui re lacõ mest sed per rẽspectũ ad alterũ nõ ergo per hoc excludẽ uoluit q̃ relacõ non ẽ m deo sed q̃ nõ pdicaret p modũ mhereãs fm ꝑpã roẽm relacõis ꝑ magis p modũ ad aliud se habentis ¶ Ad 2m dd q relacõ q̃ importat per hoc nomẽ idem ẽ rõis tm si acipiatur simplr idem q̃ thuiꝰ relacõ non pt ee ꝯsistẽ msi m quoda ordine q̃ vo adinuemt sc aliquo ad se ipm fm aliq̃s eius duas consideacões Deus aut ẽ ei dicit aliq̃ ea dẽ esse nõ mio ꝑ natura ꝑtis uel spẽi boeci9 igit relacões q̃ sũt m dimis assimlat relõm ydeptitatis nõ ꝑtiũ ad omia sed ꝑtiũ ad hoc solũ q̃ p thuiꝰ relacões nõ diuisificat sꝰ sicut nec p relacoẽz ydeptitatis ¶ Ad 3m dd q ei creatura pcedit a deo m diuisitate natie deꝰ ẽ extra ordine totiꝰ creatie nec ex eius natiã ẽ thitudo ad creaturas nõ n ꝓdunt creaturas ex natura sue natie ꝑ mtellectũ et voluntatẽ ut supdictũ ẽ et ideo m deo nõ ẽ realis relacõ ad creaturas ꝑ m creaturis ẽ realis relacõ ad deũ q̃ creatie ostendit sub ordine dino et m earũ natura ẽ ut dependeat a deo sed pro cessiones dime sunt m eadẽ natiã vñ non ẽ filius racõ ¶ Ad 4tũ dd q relacões q̃ consequunt solã operacoz mtellecty in ipis rebz mtel lectis sunt relõnes rõis tm q̃ si eas rõ adi uemt mt duas res mtellectas ꝑ q̃ sunt inter sibi mtellectas alit ꝓcedẽs et id a quo procedit non sunt relacões rõis tm sed rei q̃ ipẽ mtel lecty res q̃dam ẽ et q̃ pat realit ad id qd pro cedit mtelligiblit sicut res corpales ad id qd procedit corporalit et sic pmitas et filia cõ sunt relacões reales m dimis De relacõibꝰ

AD 2um sic pcedit Videt q̃ relacõ m deo non sit id qd sua eẽncia dicit n augꝰ m v de tmitate q̃ nõ omẽ qd dicit m deo dici tur fm sbam dicit n ad ad sicut pr ad filiũ ꝑ hoc nõ dicit fm sbam go sbã et relacõ non ẽ ipa eẽncia dina ¶ Po augꝰ dicit vij de t mitate omnes res q̃ relatiue dicit ẽ ad eãa excep to relatio sicut homo deꝰ et seruus sunt relacões aliq̃ smt m deo oportet m deo ee ad aliud ꝓter relacões sed hoc aliud nõ pt esse msi eẽncia go eẽncia ẽ aliud a relacõibꝰ ¶ Po ee relti est ad aliud se habẽ ut dicit

m ꝓdicamẽtis · si ugit relacõ sit ipa ẽẽncia
dina seqt ꝙ ee dine eẽntie sit ad aliud se ha
bẽ qđ repugnat ꝓfectioi dim ee qđ e marie
absolutũ et ꝑse ꝟsistens ut supꝰ onstũ e no
ugit relacõ e ipa eẽncia dina ¶ Sed ꝺ oĩs
res q non e essencia dina e creatia ꝑ relacõ
realit opetit deo si ugit dina eẽncia no e eit
creatum et ita no erit ei adoracõ latrie exhi
benda · ꝺtra qđ m pfactone cãtat et m psomꝫ
ꝓietas et m maiestate adoret eẽ lutas ¶ hoꝰ
ꝺd · ꝙ ãt hoc dicit gilbtus porretan9 errasse
sed erroe suũ postmodũ m reme si consilio
renocasse dixit em ꝙ relacões m dims simt
assistentes et extĩseq affixe ſſ Ad tu9 eundẽ
cia consideandũ e ꝙ m quolibz noie generũ
actus e considerare duo vnũ quoz e esse qđ
cõpetit vnicuiq eoꝝ ſm q e actus et hoc sit
m omnib9 e messe ſbiecto · actus · n · ee est m
esse · Aliud qđ pt9 sideari in vno ꝙ e ꝓpa vo vn
uscuiq illoꝝ gnm · et m aliis qđe gnib9 ut
pote ẽlitate et ꝙtate ꝓpa vo gnis acquit
ſm 9pacoz · na ꝙtas dicit mesura ſbe · ẽli
tas veo dispositio ſbe · sed vo ꝓpa relacois no
acquit ſm cõpacoz ad id qđ est m quo e · sed
ſm 9pacoz ad aliꝙ extra · Si ugit consideẽ9
cia m reb9 creatis relacões ſm id qđ relacõ
nes sint sic inesse esse assistẽtes et nõ mtũ
seq affixe ẽsi sigficates respectũ quo dam o
contingẽte ipam re relata prout ab ea iten
dit m alterũ · Si vo consideẽt relacõ ſm q e
actus sic e in hrens ſbiecto et tyns ee actu
ale m ipo · Sed potest aliq consideari ut relõz
ꝑmo modo tm · q ꝙd aut m reb9 creatis habz
ee actuale ſm q tñsfert m deũ habz esse
ſbale · mchil · n · e m deo ut actus m ſbiecto ·
sed q ꝙd e m deo e eius essencia · Sic ugit ex
ea pte q relacõ m reb9 actis habz ee actuã
le m ſbiecto · relacõ realit exns m deo habz
ee eẽncie dine idem ei existẽs · In hoc veo
q ad aliꝙ dicit nõ signat aliq habitudo
ad eẽnciã sed magis ad suũ oppositũ et sic
manifestũ e ꝙ relacõ realit exns m deo
e idem eẽncie ſm rem et nõ differt nisi ſm
mtelligẽcie roẽz prout m relacõe importa
tur respectꝰ ad suũ oppositũ qđ nõ iportat
m noie essencie · patz ergo ꝙ m deo nõ e aliud
ee relacõis et ee eẽncie ꝑ vnũ et idem
¶ Ad ꝑmũ g9 ꝺd · ꝙ in ba illa aug · nõ ꝓtinz
ad hoc ꝙ prietas et alia relacõ q e m deo
ſm suũ ee non sit idem q dina eẽnciã · sed
q non ꝓdicat ſm modũ ſbe ut exns m eo
de quo dicit sed ut ad altũ ee tyns et ꝓpt hoꝰ
dicit duo tm ee ꝓdicamẽta in dims · q alia
pñta iportat hitudiẽ ad id de quo dicit

tã ſm suũ ee q ꝓpi gnis roẽz ſſ Nichil aut qđ
e in deo pt habe hitudiem ad id in quo eſt
de quo dicit nisi hitudiẽ ydeptitatis ꝓpter
simã dei simplicitatẽ ¶ Ad 2m ꝺd · ꝙ in re
bꝰ creatis in illo qđ reltiue dicit non solũ e
suentie respectu ad altũ ꝑ et ecia aliq absq
luti ita et in deo ꝑ tm alit et alit ſſ ita ad qđ
suemt in actua pt id qđ continet sub sigfica
coe noĩs reltꝰ e alia res ꝑ vna et eade q non pfecte exprimt no
mine q si sub sigficatõe talis noĩs cõprehẽsa
dictũ e n · supra ca de dims noibz agebat
ꝙ plus continet in pfecte dine essencie q
aliquo noie sigficari posset vñ non seqt
ꝙ in deo ꝓter relacõz sit aliꝙ aliud ſm rem
sed solũ consideata nom roe ¶ Ad 3m ꝺd · ꝙ
si in pfecte dina nichil plus continet cõ qđ
sigt nomẽ reltm seqret ꝙ ee eiꝰ eet imperfm
ut potens ad aliud se habens · sicut si non
continet ibi pl9 cõ ꝙ noie sapie sigficat no
eet aliꝙ ſbsistens · Sed q dine eẽncie pfec
maior est cõ ꝙ sigmficatõe aliꝰ noĩs cõpre
hendi possit non seqt si nomẽ reltm vel qđcũ
ꝙ aliud nomẽ dicit de deo no sigt aliꝙ ꝑfm
ꝙ dina eẽncia habeat ee imperfm q dina
eẽncia cõprehendit in se omn gnm ꝓfectiõz

¶ Ad 3m sic procedit De relacõibus
Videt ꝙ relacões q ponit in deo rea
lit abinuicẽ non distinguat · q cuiꝫ · n · vni et
eidem sint eade sibi inuicẽ sint eade · ꝑ oms re
lacõ in deo exns e in deo id ꝑ ſm rem a dina
essencia · gr relões ſm rem ad inuicem no dis
tinguit ¶ Ꝓ · sicut prietas vel filiacõ ſm re
mis roẽz distinguit ab eẽncia dina ita et
bomtas et potencia · ꝑ ꝓpter hoc q rões dis
tinctionẽz non e aliqua realis distinctio bo
nitatis et potencie dine · gr ne ꝓprietatis
et filiacõis ¶ Ꝓ · in dims non e distinctio
realis nisi ſm origine sed vna relacõ non
videt oriri ex alia gr relacões non distin
guit realit ad inuicem ¶ Sed ꝺ e ꝙ dicit bo
eci in libro de trinitate ꝙ ſbã in dims cõtinz
vnitatẽ relacõ multiplicat trinitatẽ · sic igitur
relões realit non distinguũt ad inuicem no
erit in dims trinitas realis ꝑ rões tm qđ e
ſabelliam erroris ¶ hoꝰ ꝺd · ꝙ ex eo q aliqua
attribuit oportz ꝙ attribuat omnia illa q sunt de
rõne illius · sicut cuicuiq attribuit homo oportz
ꝙ ei attribuat rõnale · De rõne aut relõis
e respectꝰ ad alterũ ſm quẽ aliꝰ opponit
altã reltie ¶ Si ugit in deo sit realit rea relã
cõ ut dem e oportz ꝙ realit ibi sit oppõ reltã
oppõ aut reltã m sin roe includit distinctionẽz
vñ oꝑz ꝙ in deo sit realis distinctio nõ quem

ꝑm rem absoluta q̄ ē cēcia m q̄ ē ſimalm
tas et ſmplicitas ꝓ ꝑm rem r̄ltiaz ¶ Ad p̄m
g̊o dd̄· q ꝑm phm argumēt̄ illud tenz· q q̄ti
q̄ vm et eidem ſint eadē mt̄ ſe ſit eadem m
hys q̄ ſint idem re et rōe ſicut tūica et ydimē
tal· non aut̄ m hys q̄ differūt rōe Vn ibidē
dicit q licet actio ſit idem motui et filr̄ paſſio
non tamē ſeq̄t q actio et paſſio ſint idem
q̄ m actione importat̄ reſpectu ut a quo ē mo
tꝰ in mobili Jn paſſione vō ut q̄ ē ab alio· et
filr̄ p̄mitas licet ſit idē ꝑm rē tñ cēcia dīna
et filr̄ licet filiaō tñ hꝫ duo m ſuis ꝓpꝫ vōibꝫ
ſportāt oppōitos r̄ſpectꝰ vnde diſtmguūt ad
inuicem ¶ Ad z̄m dd̄m q p̄ō· et bonitas non
importat ex ſuis vōmbꝫ alīq̄ oppōnē vnde
non ē filr̄ relaō ¶ Ad z̄m dd̄· q q̄ñ ꝓs relaō
nes ꝓpe loquendo non oriāt̄ uel procedāt ab
inuicem tamē acripiūt̄ ꝑ oppōitū ꝑm processiōz
aliquꝰ ab illo

De relaōmbus duuinis

Ad· xtū ſic procedit̄ Videt q̄ nō ſint q̄t
relaōes reales· ſ p̄mitas et filiaō· ſpi
raō et ꝓcessio Eſt· n· conſidāre m deo relōnes
mtelligentis ad mtellam et volētis ad volitū
q̄ vident̄ ee reales nec ſub p̄dictis contmēt̄
non igit̄ ſint ſoluēdo· relaōes reales m deo
¶ p̄· relaōes reales acripiūt̄ m deo ꝑm pro
ceſſionē mtelligibleź ubi ꝓs r̄laōes mltiplicāt̄
in ſ̄mitū ut q̄uīs dicat̄ gō m deo nō ſint r̄laō
nes ¶ p̄· ydeo ſint m deo ab etno ut ſup̄· dic
tū ē non aut̄ diſtmguūt̄ abinuicē· niſi ꝓ reſ
pectū ad res gō m deo ſint relōnes mltoplēs
etne ¶ p̄· eq̄litas et ſilitudo et ydemptitas
ſint relaōnes q̄dam et dicāt̄ m deo ab etno
gō pluēs relaōes ſint m deo ab etno q̄ñ q̄ dē
ſimt ¶ Sed ꝫ videt̄ q ſint pauōres q ꝑm
phm m z̄o phīc eadē ē via de athenis ad the
bas et a thebis ad athenas· gō videt̄ q pau
oē eadē ſit relaō a ꝓ̄ ad filiū q̄ dicit̄ p̄mi
tas et de filio ad ꝓ̄m q̄ dicit̄ filiaō· et ſic no
ſint gō r̄laōes m deo ¶ ho· dd̄· q ꝑm phm i
tractē ut duplū et dmndū uel ſup̄ q̄ñ
paſſioēz ut facies et factū p̄ et filr̄· dnō et
ſeruus et hmōi ¶ Sed aut̄ q̄ñitas non ſit m deo
ē em ſme q̄ñitate magn̄ ut aug̊ dicit̄ reli
q̄tur q realis relaō m deo ee non poſſit mſi
ſup̄ actioz fundata· nō aut̄ ſup̄· actiōes ꝑm q̄s
procedit̄ ad extm̄ ſeā a deo q r̄laōes dei ad
creaturas nō ſint realit̄ m rpō ut ſup̄ dictū ē
vnde relinq̄t̄ reales relaōes m deo non
poſſe acripi niſi ꝑm actiones ꝑm q̄s ē processio
m deo non extra ꝫ mtra· hmōi aut̄ processio
nes ſint due tm ut dictū ē q̄ñ vna acripit̄ ꝑm
actioz mtellectꝰ q̄ ē processio ubi alia ꝑm actioz
voluntatis q̄ ē processio amoris· ſcdm q̄ libz
aut̄ processionē oportet actu p̄ eē duas r̄laōes
oppōitas· q̄ñ vna ſit procedens a p̄ncipio· et
alia ꝓpius p̄ncipiū· processio aut̄ ubi dicit̄ gna
tio ꝑm ꝓ̄ a rōez q̄ 9petit rebꝫ viuētibꝫ· relaō
aut̄ p̄ncipiū gnōms m viuētibꝫ pfectis dicit̄
p̄mitas· relaō uō procedentis a p̄ncipio di
cit̄ filiaō· processio aut̄ amoris nō habz no
me ꝓpiū ut ſup̄ dctm ē vñ nec r̄laōes q̄ ſcdm
ꝓ̄am acripiūt̄ ꝫ vocāt̄ relaō p̄ncipiū hmōi
processionis ſpiraō· relaō aut̄ p̄dctis pro
ceſſio· q̄ñ hec duo noīa ad ipas processiones
uel orgines ꝓtmeāt̄ nō ad relaōes ¶ Ad ꝑm
g̊o dd̄· q m hys m q̄bz differūt mtellectꝰ et m
tellectum volens et uolitū ꝓt ee realis re
laō ſcē ad rem ſcītā et voluntatis ad rē vo
lītā Sed m deo ōmo ſunt idem ītellectꝰ et ın
tellam q̄ mtligendo ſe mtligit oīa alia· et
eadē rōne voluntas et uolitū vnde m deo hꝫ
relaōes non ſunt reales ſicut nec r̄laō eius
dem ad idem· ſed tamē r̄laō ad ubi ē rea
lis q̄ ubi mtligit̄ ut p̄cedēs ꝑ actioz m
telligibilē nō aut̄ ut res mtellecta ē Cū em
mtelligm̄ lapidem q̄ q̄ñ ex re mtellecta oī
cipit̄ mtellectꝰ vocat̄ ubi ¶ Ad z̄m dd̄· q ı
nobis relaōes mtligibiles m ſ̄m ı ſ̄mtū
mltiplicāt̄ q̄ m alio actu mtelligit homo
lapidem· et m alio actu mtelligit ſe mtlligē
lapidem et alio mtligit etiā hoc mtlligē
et ſic m ſ̄m ſ̄mtū mltiplicāt̄ actꝰ mtlligēdi
et ꝑ gnēs res mtellecte ꝫ hoc m deo nō habz
locū q̄ vno tm actu omnia mtligit ¶ Ad z̄m
dd̄· q reſpectu ydeales ſint ut mtellectꝰ a deo
vñ ex earū pluralitate nō ſeq̄t q ſint pluēs re
laōnes m deo ꝫ q̄ deꝰ cognoſcat plures
relaōes ¶ Ad ẽ̄m dd̄· q eq̄litas et ſilitu
do m deo non ſunt relaōes reales· ꝫ rōnis
tm ut infra patebit ¶ Ad ẽ̄m dd̄· q via ē v
una ab vno tō ad altm̄ et cōꝰ ꝫ tm reſpectu
ſunt diuſi vñ ex hoc nō ꝓt concludi q ſit ea
dem relaō ꝓs ad filiū et cōꝰ· ſed poſſet hoc
cōcludi de aliquo abſoluto ſi eēt mediū mt

Premiſſis Qō xxix de pſonis

Qm hys q̄ de processionibꝫ et r̄laō
nibꝫ cognoſcenda ſunt· videt̄ nām
ee agendū de pſonis· Et p̄mo ꝑm cōſideāz
abſolutā· et deīn ꝑm ꝓpriaz cōſideāz· opor
tet aut̄ abſolute de pſonis p̄mo conſideāre
q̄dēm cōi· deīn de ſingulis pſonis ¶ Ad
eorum aut̄ conſideāz pſonaꝝ eōꝝ ꝓtmē vi
dent̄ p̄mo ſignificatio hmōi nois pſona ¶ 2o
nō nūs pſonaꝝ ¶ 3o ea q̄ ſequūt̄ nūm pſo
narū uel ei opponūt̄ ut diuſitas ſilitudo
et hmōi ¶ 4to nō ea q̄ ꝓtmēt ad notitiā pſoꝝ

¶ Circa pmiū q̄uit⁹ eor. ¶ ꝑmo de diffinitōe
ꝑsone ¶ 2o de cōpatōe ꝑsone ad eēncia ꝙ
sistencia et ypostasim ¶ 3o utrū nomē ꝑso
ne cōpetat m dīne ¶ 4o q̄d ibi sigm̄ficet

AD pmiū sic procedit. De diffinitōe ꝑsōe

videt⁹ q̄ mo petes sit diffinitō ꝑsone
quā boe⁹ assignat m libro de duab⁹ natuīs
q̄ talis ē ꝑsona ē rōnalis nāe īdīdua
substā. n. sm̄glare diffinit⁹ ꝑsona sign̄t q̄dā
sm̄glare. g⁹ ꝑsona mōent diffinit ¶ Ꝑ. sbā
pro ut pont⁹ m diffinitōe ꝑsone aut pont⁹ ꝑ
ꝑma substā aut pro sdā. si pro sbā ꝑma sup̄er
flue addit⁹ mōdīdua q̄ sbā ꝑma ē sbā īdīdua
si vō stat pro sbā sdā falso addit⁹ et ē oppō
m adicto. nā sbē sōe dicit⁹ gnā uel spēcies
g⁹ diffinitō ē male assignata ¶ Ꝑ. nomen
mtēdīs nō debz pon̄ in diffinitōe rei non
. n. cēt bona assignatō si q̄s dicet homo ē spēs
aīalis. homo. n. ē nomē rei et spēs ē nomē
mtēdīs. ¶ Cū sign̄t⁹ ꝑsona sit nomē rei sign̄t. n.
sbam q̄dā rōnalis nāe mōent⁹ mdīdua
q̄d ē nomē mtēdīs ī eius diffinitōe ponit⁹
¶ Ꝑ. nāa ē pncipiū moty et q̄etis m eo ī
quo ē p se et non ꝑm accns ut dicit⁹ m⁹ phic.
sed ꝑsona ē m rebz īmobilibz sicut m deo et
ī āgel'. nō g⁹ m diffinitōe ꝑsone debuit po
ni nāa sed magis eēncia ¶ Ꝑ. aīa sepata
ē rōnalis nāe mdīdua sbā. nō aut
ꝑsona. mōent⁹ sign̄t⁹ ꝑsona sic diffinit⁹ ¶ Ad
dd. q̄ licet vlē et ꝓclare ineiam⁹ m omibz
gnibz. tamē spāli quodā mō ꝓuenit⁹ m ge
nē sbē. sbā em mdīdua⁹ ꝑ seipam ꝑ acci
dia mdīdua⁹ ꝑ sbiectū q̄d ē sbā. dicit⁹ em
hec albedo q̄ ꝑtī ē m hoc sbiecto vnde
gen⁹ mdīdua sbē hnt aliq̄d spāle nome
pre alijs. dicit⁹ ault ypostases uel sbē ꝑme
Sed adhuc quodā spāliori et ꝑfectiori mō
ꝓuenit⁹ ꝓclare et mdīdue m sbīs rōna
bilibz q̄ hnt dñm sui actꝰ et nō solū agit⁹
sicut alia. sed ꝑse agit. Actiones ault m sīn
gulāibz sūt. et ideo eciā mt ētās sbās q̄dā
spāle nomē hnt sm̄glāria rōnalis nāe
et hoc nomē est ꝑsona. et ideo in p̄dicta
diffinitōe ꝑsone ponit⁹ sbā mdīdua q̄ ꝑtī
sm̄glare m gnē sbē. addit⁹ ault rōnalis na
tūe m q̄ ꝑtī sign̄t sm̄glare m rōnabilibz sbīs
¶ Ad ꝑm g⁹ dd. q̄ licet hoc sm̄glare uel ill⁹
diffinīrī non possit. tamē id q̄d ꝑtinz ad
eem rōnem sm̄glāritatis diffinīrī pt. et
sic ꝑ hāc diffinit sbam ꝑmā. et hoc mō boe⁹
diffinit ꝑsonā ¶ Ad 2m dd. q̄ ꝑm quosdā
sbā in diffinitōe ꝑsone ponit⁹ pro sbā ꝑma
q̄ ē ypostas nec tm̄ sic ꝑ fluc addit⁹ īdīdua
q̄ rōne ypostasis uel sbē ꝑme excludit⁹ ꝙ
vnīs et ꝑtis non. n. dicim⁹ q̄ homo q̄ sit ypos
tasis. neq; eciā manꝰ q̄ sit pes. ꝑ hoc q̄ ad
dit⁹ mdīdua excludit⁹ a ꝑsona ꝙ assūptibilis
humāna. n. natūa in xpo nō ē ꝑsona q̄ ē assūp
ta ad dignitatē. s. diūne sed melius dd. q̄
sbā accipit⁹ q̄ ter ꝑ ea dicit⁹ ꝑ ꝑmā et sdās
et ꝑ hoc q̄ addit⁹ s. mdīdua tralatit⁹ ad sdās
pro sbā ꝑma ¶ Ad 3m dd. q̄ q̄ differētie
sbales non sūt nobis note uel eciā noāte
non sūt oportet mdīa vti dr̄is actālibz
loco sbāliū. puta si q̄s dicet ignis ē corpus
simplex calidū et siccū. actūa. n. ꝑ ea sūt effi
formaz sbāliū et manifestat eas. Et sīl⁹ no
mīa mtēdīs ꝑ hnt accipi ad diffinīendū res
ꝑm q̄ accipiūt⁹ pro aliquibz noībz rerū q̄ nō
sūt impōsita. et sic hoc nomē mdīdua pon
tur m diffinitōe ꝑsone ad designādū modū
sbsistēcie q̄ cōpetūt sbīs ꝓclaribz ¶ Ad 4tm
q̄ ꝑm phm. xto methaꝭ nomē nāe ꝑmo
ī posita ē ad designādū ignā corū viuēciū
q̄ dicit⁹ nātūtis. et q̄ hui⁹ ignā cō ē a pncipio
mtīs sed extensū ē hoc nomē ad signādum
pncipiū mtīs ecīā tāuīsalīz moty et sic diffi
nit⁹ m⁹ phic. et q̄ hui⁹ pncipiū ē formale
et māle cōiter tam materia q̄ forma dicitur
nāa. Et q̄ ꝑ formā cōplet⁹ ē vnīs q̄dā
cōiter eēncia vnīs q̄ rei quā sign̄t eius dif
finitō nōcat⁹ nāa. et sic accipit⁹ hic nāa
vnde boe⁹ in eodē libro dicit q̄ nāa ē
vnūq̄q; ꝑ formās specifica dria. specifica. n.
dria ē que cōplet diffinitōz et sūmit⁹ a ꝑma
rei forma. et ideo ḡenā fiunt q̄ m diffinitōe
ꝑsone q̄ est sm̄glare aliq̄ detāti gnīs vidēt
noīe nāe q̄ eēncia q̄ sūmit⁹ ab eē q̄d ḡis
simi ¶ Ad 1tm dd. q̄ aīa ē ꝑs hūāne spēi
et ideo licet sit sepata q̄ tm̄ vetinz nāz vmbr
latis nō ꝑt dici sbā mdīdua uel sbā ꝑma
sicut nec manꝰ nec q̄libz alia ꝑs hūī hoīs
et sic nō opetat ei neq; diffinitō ꝑsone neq;
nomen ꝑsone. De ꝑsona et ypostasi

AD 2m sic procedit. videt⁹ q̄ ꝑsona sit

idem q̄ ypostasis sbsistencia et eēn
cia. dicit. n. boe⁹ in libro de duab⁹ nātūis
q̄ greci rōnabilis nāe mdīduā sbāz ypos
tases noīe vocauerūt. Sed hoc eciā apud nos
sign̄t nomē ꝑsone. g⁹ ꝑsona oīno idem ē q̄d
ypostasis ¶ Ꝑ. sicut m dīne tres ꝑsonās
ita dicim⁹ tres sbsistēcias q̄d non cēt si p
sona et sbsistēcia idem nō sign̄ficaret. g⁹ id
sign̄ficat ꝑsona et sbsistēcia ¶ Ꝑ. boe⁹ dt
in eodē p̄dictoz q̄ vsia. q̄d ē eē sign̄t⁹ op̄
tū ex mā et forma. id ault q̄d ē opositū ex
mā et forma ē mdīdua sbē. q̄d ypostasis ꝛ
ꝑsona dicit⁹ g⁹ omnia p̄dicta nomia idē sign̄fiāt

bidem ¶ Sed ḡtra ē qđ boēs dicat m libro de duab⁹ natuīs q̄ ḡnā uel spēs subsistit tm· mđm dna vō nō mō tm̄ subsistit· vm̄ eaā subsistāt· sed a subsistēdo dicit subsistēcie si ait a substādo sb̄stātie uel ypostasēs· ¶ Cum ign̄t ēe ypostases uel psonas nō quēsiat ḡm̄ b⁹ uel spēb⁹ ypostases uel psone non sit idē qđ subsistentie ¶ ꝓ· boēs dicat m ȳmēto pre dictam ētorū q̄ ypostasis dicit matiā vsiosis ait· i· forma sb̄sistēcia dicit forma neq; ait forma neq; matiā pt dicī psona q⁹ psona differt a predictis ¶ Ad ⁹ dd· q ḡm plyn̄m ⁹ metha q̄· sbā dicit̄ dupl̄· uno mō dicit sb̄stātia q̄ditas rei quā sigt̄ diffinitō ḡm q dicim⁹ q̄ diffinitō sigt̄ sbām rei quā q̄dem sbām greci vsiam uocāt qđ nos ēntiam dicē possim⁹ ¶ Alio mō dicit sbā sb̄iecti uel suppositi qđ subsistit m gnē sbē et hoc qđē cōtēr accipiendo nomīa pt noiē signāte i tenōz et sic dicit suppositū· nomīatur eaā tbz nomibz signātibz rem q̄ q̄dē sit res natiē sb̄ sistēcia et ypostasis ḡm tplicē· q⁹ sic dicte· ¶ Sed m· n· q̄ p se exist̄ et nō m alio uocāt sb̄sistēcia· illa· n· subsistē dicim⁹ q̄ non m alio ḡ m scipīs exist̄· sed m nō q̄ suppont̄ alicui natiē· q⁹ sic dicit res natiē sicut homo ē res natiē humāne· ḡm vō q̄ suppont̄ actūtbz dicit ypostasis uel sbā ¶ Aut hec tā nomīa signāt cōtēr m toto gnē sbāz· hoc nomen psona signāt m gnē rōnabilitz sbāz ¶ Ad ꝑm q⁹ dd· q ypostasis apud grecos ex ꝓpa sigōe nomis habz q̄ sigm̄ficet qđ cuiq; mđm sbē· ḡ ex usu loquendi habz q̄ sūmat̄ ꝑ mđm no rōnalis natiē uoē excellētie siue ¶ Ad ·z· dd· q si aut nos dicam⁹ in dīnis plr̄ tres psonas et tres sb̄sistēcias· ita greci dicūt tres ypostases· ¶ Sed q̄ nomen sbē qđ ḡm ꝓpetatē sigōnis tm̄ det ypostasi eq̄uocat̄ apud nos cui q̄q; sigm̄ficat ēentia· q̄z ypostasim̄ ne possit ēe erroris occasio maluerūt pro ypostasi trāsferre sb̄sistēcia q̄ sbāz ¶ Ad ·z· dd· q ēentia q̄ꝑ ē id qđ sigm̄ficat̄ per diffinitōz· diffinitō aut̄ cōplectit̄ p̄ncipia spēi nō aut̄ p̄ncipia idīdualia vōn mixtbz opōtis ex mā et forma· ēentia sigt̄ non solū forma sed opōtū ex mā et forma si put sit p̄ncipia spēi· ¶ Sed opōtū ex hac mā et ex hac forma habz uoēz ypostasis et psone· anima· n· et ca ro et os sūt de rōne hominis· sed hec caīa hec caro et hoc os sūt de rōne huius hominis· et ideo ypostasis et psona addūt sup̄ rōnem ēentie p̄ncipia mđīdualia· nec sūt idē ēentia m opōtis ex mā et forma ut supra dicti· ¶ Cum de simplicitate dīna agētur

¶ Ad ·ij· dd· q boēs dicat gnā subsistē ip̄a tā mđīduis aliq̄bz opetit subsistē ex eo q sūt sub gnibz et spēbus et p̄dicamēto sbē cōprehensis· non q ipē spēs uel gnā sb̄sistit m si ḡm opm̄oēz plōmīs q̄ ponūt spēs re ceptatim sep subsistē a singlāribz· substa re uō cōpetit eisdem mđīduis m ordine ad accīntia q̄ sūt p̄ter rōnē gnis et spēi ¶ Ad ·v· dd· q mđīduū opositū ex mā et forma habz q̄ subsistat accīntibz ex ꝓpetate matiē vn et boēs dicat m libro de tīn· forma simplex sbiecti ēe non pt· sed q̄ p se subsistat habz ex ꝓpetate siue forme q̄ non aduenit rei sb̄sis tenti· ḡ dat ēe actuale materie ut sit mđīduū subsistē possit· ꝓpt̄ hoc ergo ypostasim attri buit materie et usiosim siue subsistētiam forme· ex mā ē p̄ncipiū subsistādi et forma ē p̄ncipiū subsistēdi

De psonis diuinis

Hd· ·z· sic procedit· videt̄ q̄ nomē p sone nō sit m dīnis· dicit· n· dp⁹ m p̄n⁹ de dīnis no· vlt̄ nō ē audendū dicē aliq̄ nec cogitāe de sup sbāli occulta dīn tate p̄ter ea q̄ dīnitus nobis ex sanctis elo q̄is sūt exp̄essa· ḡ nomē psone nō exp̄mit nobis m sacra scīptura nouī uel uet̄is testi· g⁹ nomē psone non ē intendū m dīnis ¶ ꝓ· boēs dicit m libro de duab⁹ natuīs nomē psone videt̄ traductū ex hīs psonis q̄ m comedīs tragedīis ꝓ hominēs ꝛpresentabāt psona· n· ē dicta a psonando q̄· ex cauitate ip̄a maior existēs ē soluat̄ sonus· greci vō hās pso nas ꝓpa vocant ab eo q̄ ponat̄ in facie atq; aut oculos ad obtegit̄ tumultū· ḡ hoc nō pt ḡpetē m dīnis nisi forte p metha phoram g⁹ nomē psone non dicit̄ de deo nisi me tha⁹ ¶ ꝓ· eis psona ē ypostasis ḡ nomē ypostasis non videt̄ deo q̄uenire cui ḡm bo ētiū signficet id qđ subintrāt actūtibz q̄ in deo non sūt· ⁹ ēentia dicit̄ q⁹ m hoc nomie ypostasis venenū latet sub melle· g⁹ n⁹ hoc nomē psona dicēdū ē de deo ¶ ꝓ· a quocūq; rimouet̄ diffinitō et diffinitū· sed diffinitō psone sup̄ posita nō videt̄ deo cō petē· tū q̄ rō importat distinctionē cognitōz q̄ nō ḡpetit deo ut sup̄ dict̄ ē· et sic de⁹ nō pt dici rōnalis natiē· tū etiā q̄ de⁹ nō pt dici rōnalis natiē· idīdua sbā cui p̄ncipiū mđīduationis sit mā· deus aut̄ mālis ē· neq; actūtibz subsistat ut sbā dici possit nomē g⁹ psone deo attribuī nō debz ¶ Sed ḡtra ē qđ dicit̄ m symbolo athanasij· alia ē psona patris alia filij alia spūs sancti ¶ ꝛ⁹ dd· q psona sigt̄ id qđ ē pfectissimū

m totā naturā · ſ· ſubſiſtens m rōnāli natura
¶ Sig° id qđ ē ꝑſōmē deo ē attributū eo ꝙ eiꝯ
ēntia ꝙtmꝫ m ſe oēm ꝑſonem ḡens ē ut
hoc nomē ꝑſona de deo dicat· nō tm eo mō
quo dicit de creatis · ſed excellēcīori modo
ſicut et alia nota q̄ creaturis à nobis impo
ſita deo attribuit· ſicut ſup dictū ē ai de diui
nis nois ꝫ ageꝫ ¶ Ad ꝑm g°· dd· ꝙ nomē ꝑſo
ne ſumit m ſcptura ueteris uel noui testamēti
nō ſumēt· dictū de deo tm id qđ nomē ſigt
m lr ꝓpriē m ſacra ſcptura ſumēt· aſſertū de
deo · ſ· ꝙ ē maxiē ꝑ ſe ens et ꝑfectiſſīe intelli
gens · Si aut oporteꝫ de deo dicā ſolū illa ꝑ̄
uocem q̄ ſacra ſcptura tradit ſeq̄reꝫ ꝙ nullꝰ
m alia lingua poſſet aliꝫs loq̄ de deo m ſi m
illa m qua ē ꝑmo tradita ſcptura ueteꝭ uel
noui testamēti· ad ſumendū aut noua nomia

de deo fidem ſigniſica coegit neceſſitas diſ
putādi cōtra hēticos· nec hoc nouitas vitūda ē
ai non ſit ꝓphana a ſcptuarū ſenſu diſcordās
docet aut apls ꝓphanas vocū nouitates uel
nouitates vitare · i· ad thi· vlt· ¶ Ad ꝫm dd·
ꝙ hoc nomen ꝑſona ꝑ̄ius nō ꝙuenit deo ꝑ̄ti
ad id a quo ꝓmo ipoſitū ē tamē ꝑ̄ti ad id ad
qđ ſignīd· impoſit· maxiē deo ꝙuenit· ꝙ em m
comedijs et tragedijs ꝛ̄preſentabāt homes
famoſi ipoſitū ē hoc nomē ꝑſona ad ſignīd·
aliquos dignitatē ēntes vñ conſueuerūt dici
ꝑſone in eccliꝭ ſ· habēt aliꝫ dignitatē ꝓpt
qđ quida diſſimiliter ꝑſonā dicentes ꝙ ꝑſona
ē ypoſtaſis ꝓpietate diſtincta ad dignitatē ꝓ
tmēte· et ꝙ magne dignitatis ē in rōnali na
tura ſubſiſtē· omē m diuīnā rōnalis nature
ꝑſona dicit ut dictū ē ſed dignitas dīne ꝑſo
ne excedit oēm dignitatē· et ꝑ̄m hoc maxiē
ꝙpetit deo nomē ꝑſone ¶ Ad ꝫm dd· ꝙ nomē
ypoſtaſis non ꝙpetit deo ꝑ̄ti ad id a quo ē
ipoſitū nomē ai non ſubſiſtet attributꝫ· ꝙpetit
aut ei ꝑ̄ti ad id ad qđ ē impoſitū · ſ· ad ſignīd·
rem ſubſiſtentē· Jō ꝙ aut dicit ſub hoc nomē
venenū latere· ꝙ ad ꝙ ſignificatōm huius nois
ēet plene nota apud latinos· hēticā ꝓpiō no
men ſimplices decipiebāt ut ꝙſitēnt· pluēs
p eſſentias ſicut ꝙſitēnt· pluēs ypoſtaſes
ꝓpt hoc ꝙ nomē ſbē ai cōuenīet in gño nomē
ypoſtaſis cōiter apud nos accipit· pro ēntia
¶ Ad ēt dd· ꝙ deꝯ ꝓt dici rōnalis nature ē
ꝙ rō non ipoꝛtat diſcurſū ſed ois intellectiua
lem nāz· Jn dīuīnis aut deo cōpetit nō ꝓt· ꝑ̄ti
ad hoc ꝙ m diuinis ꝓncipiū ē materia· et
ſolū ꝑ̄m ꝙ importat impoſitionē· ſbā vel eo
ꝙpetit deo ꝑ̄m ꝙ ſigt ꝑ ſe exiſtē· quida tamē
dicit ꝙ diſſimiliter ſcriptus a boecio data nō ē
diſſimiliter ſcriptꝰ ꝙ ꝑſone ꝑ̄m ꝙ ꝑſonas in deo

dicamꝫ ꝓpter qđ hugo de ſcō victore cōuenīē
volens hanc diſſimiliter dixit ꝙ ꝑſona ſumit
de deo dicit· ē dīne nature ſubſiſtēs ex natā

Hīc ēt ſic procedit· De ꝑſonis dīnis
Videt· ꝙ hoc nomē ꝑſona nō ſignificet
relatōm ſed ſbām in dīnis· dicit· n· augꝰ· viii·
de trinitate ai dicā ꝑſonā ꝓpriē nō addicimꝫ
ad ſbām ꝓpriē· ad ſe ꝙ ꝑ̄ dicit· ꝑſona nō ad
filiū ¶ ꝓ· qui ꝙrit de ēntia · ꝑ· ſicut augꝰ·
m eōde dicit ai dicit· tres ſunt ꝙ teſtimoniū dāt
m celo ꝓr ubi et ſpūs ſanctꝰ et ꝙrit ꝙ tres
vnū ſunt· tres ꝑſone· ḡ· hoc nomē ꝑſone ſigt
ēntia ¶ ꝓ· ꝑ̄m phm m etꝫ metha ꝛ̄ id qđ
ſignificat ꝓ nomē ei ꝙ ē diſſimile· ꝑ· diſſimile
ꝑſone ē rōnalis nature m diuīna ſbā aut ſup̄
dictū ē· ḡ· hoc nomē ꝑſona ſigt ſbām ¶ ꝓ·
ꝑſona m hoībz et angelis non ſigt relatōm
ſed aliꝫ abſolutū · ſ· igit m deo ſigt· et ꝛ̄ relatōm
dicit· ēq̄uoce de deo et de hoībz et angelis
¶ Sed ꝙtra ē qđ boēcius dicit m libro de trinitate
ꝙ omē nomē ad ꝑſonas ꝑtinēs relatōm ſig
nificat· ꝑ· nullū nomē magis ꝑtinꝫ ad ꝑſo
nas ꝑ̄ hoc nomē ꝑſona· ḡ· hoc nomē ꝑſo
na relatōm ſignificat ¶ Rꝫ· dd· ꝙ ēa ſignifica
tōm hui⁹ nominis m dīnis difficultatē ingerit
ꝙ pluāliter de ēbz ꝑdicat· ꝑ· nāz ēntialiū
nōmiū · neq̄· ſ· ad aliꝫ dicit· ſicut noīa ꝛ̄
latōm ſignificant· vñ quibuſda uiſū ē ꝙ hoc
nomē ꝑſona ſimpliciter ex uſitate vocabuli eſt
ſentia ſignificat m dīnis ſicut hoc nomē deus
et hoc nomē ſapiens· ſed ꝓpt· mſtantia hēti
corū accōmodatū ē ex ordinatōe cōſiliū ut
poſſit ꝑdicari pro relatis et ꝑ̄ apte m plāliū
ai noīe ꝑtinuo ut ai dicā· tres ꝑſonas uel
alia ē ꝑſona ꝓpriē alia filius· Jn ſingulāri vō
ꝑ̄ ſumi pro abſoluto et pro relatiō· ſ· ſed
hoc nō uidet ſufficiens mā· ꝙ ſi hoc nomē
ꝑſona ex vi ſue ſignificatōis nō haberet miſi ꝙ
ſignificet ēntiā m dīnis ex hoc ꝙ dicit ē tres
ꝑſonas nō ſimiliter hēticorū ꝙſtatā aliꝫ ma
ſed maioris aliꝫ mē eis eſt data occaſio
et ideo alij dixerūt ꝙ hoc nomē ꝑſona m
dīnis ſigt ſimiliter ēntiā et relatōm· quorū qđā
dixerūt ꝙ ſigt ēntiā m recto et relatōm i
obliquo ꝙ ꝑſona dicit· q̄ſi p ſe vna vnitas
aut ꝑtinꝫ ad ēntiā· qđ aut dicit· ꝑ ſe empli
cat relatōm obliq· intelligit· n· ꝑ̄ ē ꝑ ſe q̄
relatōe diſtincta a filio ¶ Quida nō dixerūt
ꝙſo ꝙ ſigt relatōm m recto et ēntiā m obliq
ꝙ m diſtinctiōe ꝑſone diſſimiliter ē natura po
nit· in obliquo et iſti ꝓpriꝰ ad ꝛ̄ueritatem
accēſſerūt ¶ Ad euidentiā ḡ· huius q̄ſtōis
conſidandū ē ꝙ aliꝫ ē de ſignificatōe nīnꝫ
gis qđ tamē non ē de ſignificatōe maſ· gis

tonale em̄ mcludit in sigficacōe hoīs et tamē non ē de sigficacōe aialis · et aliud est q̄rē de sigficacōe aialis q̄ de sigficacōe hui⁹ q̄d ē homo ſili⁹ igit aliud ē q̄rere de sigficacōe hui⁹ nom̄is p̄sona m cōi et natūa q̄ de sigficacōe p̄sone dine · p̄ma · n · p̄sona i cōi sigt sbam mdiduā tonalis nature ut dem̄ ē mdidui aut ē q̄d ē mse mdistinctū ab aliis aut distinctū · p̄sona uo m q̄cūq; natūa sigt id q̄d ē distinctū in natūa illa sicut m natūa hūana sigt hoīs hec carnes et hec ossa et hanc aiaz q̄ fuit p̄ma mdiduata a homiez q̄ quide luc non sunt de sigficacōe p̄sone hūane · distinctio aut m dīm̄is nature / ~~m dīm~~ nō fit m sī p relacōes oppōis ut dem̄ ē sup̄ · relacō aut m dīme nō ē sicut actus mherens alicui sbiecto · q̄ ē ipsa ēcia dīna unde ē sbsistens sicut ēcia dīna subsistit · sicut igit dīmtas ē de ēcia p̄mtas dīna ē p̄r qui ē p̄sona dīna · p̄sona · n · dīna / sigt relacōz ut sbsistentē · et hoc ē sigre relacōz p modū sbe q̄ ē ypostasis subsistens in natūa dīna · licet sbsistens dīna natūa nō sit aliud q̄ dīna natura · Et ꝑm hoc uīm ē q̄ hoc nomē p̄sona sigt relacōz in recto et ēcm̄ in obliquo non tm̄ relom̄ mgtūi ē relacō q̄ mgtūi sigt p modū ypostasis · silr ēcia sigt ēcia m recto et relacōz in obliquo mgtūi ēcia ē idem q̄d ypostasis · ypostasis aut sigficat m dīme ut relacōe distincta · et silr relacō p modū relacōis significata cadit m rōne p̄sone m obliquo et ꝑm hoc ecia pt dici q̄ hec sigficatō hui⁹ nom̄is p̄sona non erat precepta ante hēticoꝝ cal⁹ p̄ma uō non erat m usu hoīs nomen p̄sona m sī sicut unū aliorū absolutoꝝ · q̄ postea accōmodatū ē hoc nomē p̄sona ad standū pro relatiōe ex ygruēcia siue sigficatōm̄is ut · s · q̄ semp stat pro relatiōe non habeat solū ex usu ut p̄ma opīo dicebat · q̄ ecia ex sua sigficatōe ¶ Ad p̄m̄ gr̄ dd · q̄ hoc nomē p̄sona dicit ad se non ad alterū q̄ sigt relacōz nō p modū relacōis sed p modū substancie q̄ ē ypostasis · et ꝑm hoc aug⁹ dicit q̄ sigt ēcia q̄ uit m deo ēcia ē idem cū ypostasi q̄ m deo nō differt q̄d ē et quo ē ¶ Ad z̄m dd · q̄ quid q̄z q̄rit de natura q̄a sigt diffinitōe ut cū q̄rit quid ē homo et rndet animal rōnale mortale · q̄z bō q̄rit suppoīti ut cū q̄rit q̄d natum̄ m mari et rndet pisces · et sic q̄ret tibi q̄d tres rōnes sim̄ ē tres p̄sone ¶ Ad z̄m dd · p m tellexī sbē mdidue · i · distincte uel m̄ gnabilis mtelligit m dīme relacō ut dem̄ ē ¶ Ad etī dd · q̄ duisa uō m̄ n⁹ gnum̄ nō facit eq̄uocatiōz m magis gr̄ · licet · n · eq et

alīm sit alia ꝑa diffinitōe tm̄ unū cōit m nomē aialis q̄ cōis diffinitōe aialis q̄uis tū non sequit · q · licet m sigficatōe p̄sone dīne q̄tm̄cat relacō nō aut m sigficatōe angelice p̄sone uel hūane q̄ nomē p̄sone eq̄uoce dicat licet non pure ecia unuoce · cū mchil de deo unuoce dici possit et cātuis ut sup̄ ostensū ē

Dē m̄ q̄rit de pluralitate ℣o · xix · de pl̄i dīnaz p̄sonaz ¶ Et circa h̄ tacte p̄sonarū q̄rit q⁰ ¶ p̄mo utrū sicut pluēs p sone m dīme ¶ z⁰ quot sint ¶ z⁰ q̄d sigfi cent tm̄ naturales ¶ ℣⁰ de ymuitate hui⁹ nois p̄sona De plurialitate dīnaz p̄sonaz

Ad p̄m̄ sic procedit · videt q̄ nō sit po ne pluēs p̄sonas m dīme · p̄sona · n · e rōnalis nature mdidua sba · si g⁰ sint pluēs p̄sone m dīme sequit q̄ sint pluēs sbe q̄d videt hēticū ¶ p̄ · pluralitas p̄ petarū absolutarū non facit distinctōz p̄sonaz nec mdiduatōz m nobis multo igit mmo pluralitas relōnū ut supra dcm̄ ē g⁰ non pt dici q̄ m deo sint pluēs p̄sone ¶ p̄ · boēs dicit de deo loq̄ns q̄ hoc ē unū m quo nulle ē nūs · s · pluralitas importat nūm · g⁰ non sunt pluēs p̄sone m dīme ¶ p̄ · obiectū ē nūs ibi ē totum et ps · sigit m deo sit nūs p̄sonaz erit m deo ponē totū et ptem q̄d simplicitati dīne repugnat ¶ Sed ō ē q̄d dicit athanasi⁹ · alia ē p̄sona patris alia filij · alia spūs sancti · g⁰ p̄r et f · et ss · sunt p̄sone pluēs ¶ ℣⁰ dd · q̄ pluēs p̄sonas ee m dīme sequit ex p̄missis · ostensum ē n · sup̄ q̄ hoc nomē p̄so na m dīme sigt relōm ut rem subsistentem in natura dīna · Supra aut habitū ē q̄ sunt pluēs relacōes reales m dīme unde sequit q̄ sint pluēs res subsistentes in natūa dīna · et hoc ē esse pluēs p̄sonas m dīme ¶ Ad p̄m̄ gr̄ dd · q̄ sba nō ponit m diffinitōe p̄sone s̄m q̄ sigt ee m · s̄ s̄m q̄ sigt suppoītum q̄ patet ex hoc q̄ addit m diduata ad signanda sbam sic dicam tm̄ greci nomē ypostasis unde sicut nos dicimus tres p̄sonas ita ipi dicunt tres ypostases · nos autem gr̄ non dicimus · dicē tres sbas ne intelligent tres ecīe q̄ p̄t nobis equiuocatiōez ¶ Ad z̄m dd · q̄ p̄petates absolute m dīme ut bonitas et sapia non opponunt adinuicem unde nec realiter distinguunt · q̄ uis gr̄ eis quidem sit sbsistere non tm̄ sunt pluēs res subsistentes q̄d ē ee pluēs p̄sonas · p̄petates aut absolute m rebus creatis non subsistunt licet realiter distinguant ut albedo et dulcedo · sed p̄petates relatiue m deo et subsistunt et realiter adinuicem distinguuntur ut supra dcm̄ ē unde p̄petas tā plālitas lui p̄petatis sufficit ad pluralitatem p̄sonaz m dīme ¶ Ad z̄m dd · q̄ a deo p̄t sumi a bm

tuc̄ et ſimplicitate excludit omnē pluralitatē absolute dicēz nō aut pluralitatis relationū q̄ relationes p̄dicant de aliquo ad alterū z sic ypōnem in ipō de quo dicit nō importat ut hoc ꝑ in hoc dicat ¶ Ad etiā dd̄ q̄ nūs ē duplex ſimplex uel absolutus ut duo tā et q̄tuor et nūs q̄ ē in rebz nūātibz ut duo homines duo eq̄ ſi igit in diuinis accipiam⁹ numerū absolute ſiue abſtracte nichil phibz in deo ee totū et ptem et ſic nō ē ibi ſi in accepto intellectu nr̄i ſſionis numerus absolutus a rebz numerātibz ē ibi ſi in intellectu ¶ Si aut accipiam⁹ numerū put ē in rebz nūātibz ſic in rebz q̄dem creatis unū ē ꝑs duoꝝ et duo trium et unus homo duorū et duo trium ſed nō ē ſic in deo q̄ tūs ē p̄ q̄tus ē p̄ q̄ta ēntitas ut infra ptebit

¶ Ad 2m ſic procedit⁹ de pluralitate pſonaꝝ

Videt⁹ q̄ in deo ſint plures pſone q̄ tres pluralitatis numeri pſonaꝝ in diuinis ē ꝑ⁹ pluralitatem relationū ut dictum ē ſed q̄tuor ſunt relationes in diuinis ut dictū ē ſ. p̄rietas filiatio spiratio et processio. ſed q̄tuor ſunt pſone in diuinis ¶ Pō non plus differt natura a uolūtate q̄ natura ab intellectu ſed in diuinis ē alia pſona q̄ procedit p modū uolūtatis ut amor et alia q̄ procedit p modū nature ut filius ſed etiā alia q̄ procedit p modū intellectus ergo non erunt tm tres pſone ¶ Pō in rebz cātis q̄d excellentius ē pluries habet operationes intrinſecas ſicut homo ſup̄ animalia habet intelligere uelle ſed deus infinitū excedit omnem creaturā ergo non ſolū ibi ē pſona procedens p modū uolūtatis et p modū intellectus ſed infinitis aliis modis ſunt ergo infinite pſone in diuinis ¶ Pō q̄ infinita bonitate prius ē q̄ infinite ipm̄ ſicut producēdo diuinā pſonā ſed in ſpū ſancto ē infinita bonitas ergo ſpūs ſanctus p ducat diuinā pſonā et illa aliā et ſic in infinitū ¶ Pō omne q̄d habet ee sub determinato nūo ē mēſurabile in nūis nr̄ mēſurabile q̄d ē ſed pſone diuine ſunt immenſe ut patz p anathanaſium immenſus pr̄ immenſus filius immenſus ſpūs ſanctus non ergo ſub nūo ternario habent ee ¶ Sed cōtra ē q̄d dicit Jo. ult. tres ſunt q̄ teſtimoniū dant in celo pr̄ verbū et ſpūs ſanctus q̄rentibz aut q̄ tres in deitate tres pſone ut augustinus dicat in vij. de trinitate ſunt ergo tres pſone in diuinis ¶ Rñdeo q̄d ꝑ⁹ p̄missa nec ē ponere tm tres pſonas in diuinis oēs ſimul em ē q̄ plures pſone ſint plures relationes ſubſiſtentes ad inuicem realiter diſtincte realis aut diſtinctio mutue relationes diuinas nō ē niſi ubi oportet igit duas relationes oppositas ad duas pſonas p̄mē Si q̄ aut relationes oppoſite non ſint ad eandē pſonā nec ē eas p̄mē p̄rietas ꝑ⁹ et filiatio cū ſint oppoſite relationes ad duas pſonas ex natura p̄ria nent p̄rietas ꝑ⁹ ſubſiſtens ē pſona p̄ris et filiatio ſubſiſtens ē pſona filij alie aut due relationes ad neutrā harū oppōnent habz ſed ſibi inuicē opponunt impoſſibile ē igit q̄ ambe ūm pſone queāt opoꝛtet ꝑ⁹ q̄ uel una harū queat utq̄ dictarū pſonaꝝ q̄ una ūm et alia alij ſſion aut p̄ietas ē q̄ proceſſio queat patri et filio uel alteri eorū q̄ ſic ſeq̄ret q̄ proceſſio intellectus q̄ ē generatio in diuinis ꝑ⁹ quā accipit p̄rietas et filiatio procedit ex proceſſu amoris ꝑ⁹ q̄ accipit ſpiratio et proceſſio ſi pſona generans et generata procedent a ſpirante q̄d ē extra p̄missa Relinq̄tur igit q̄ ſpiratio queat et pſone patri et pſone filij utpote tunc nullaꝝ oppōnem relinquaꝝ neq̄ ad p̄rietatem neq̄ ad filiationē et p hoc apparet q̄ proceſſio queat alteri pſone q̄ dicit pſona ſpūs ſancti q̄ procedit p modū amoris ut habitū ē Relinq̄tur ergo tantum tres ee pſone in diuinis ſ. prem filium et ſſ. ¶ Ad p̄mū ergo dd̄ q̄ licet ſint q̄tuor relationes in diuinis tamen una earū ſ. ſpiratio non ſepat a pſona patris et filij et quiescit utriq̄ et ſic licet ſint relationes non tamen dicit ꝑpetuas q̄ nō queāt ūm tm pſone nec ē relatio pſonans ſed constituens pſonā ſed hec tres relationes p̄rietas filiatio et proceſſio dicunt ꝑpetuates q̄ ſi pſonas constituentes ſſla p̄rietas ē pſona filij patris filiatio pſona filij proceſſio pſona ſpūs ſancti procedentis ¶ Ad 2m dd̄ q̄ id q̄d procedit p modū intellectus ut ubi procedit p modū ſilitudinis ſicut et id q̄d procedit p modū nature et ideo ſupra dictum ē q̄ proceſſio ubi dicit ē ipā generatio p modū nature amor ꝑ⁹ tū hmōi non procedit ut ſilitudo ubi ſed procedit licet in diuinis amor ſit coeternalis ūm ꝑ⁹ tū ē diuinus et ideo proceſſio amoris non dicat generatio in diuinis ¶ Ad 3m dd̄ q̄ homo cū ſit perfectior alijs animalibz habz plures operationes intrinſecas q̄ alia animalia q̄ etiā perfectio ē p modū cōpoſitionis unius in angelis q̄ ſunt perfectiores et ſimpliciores ſunt pauciores operationes q̄ in homine q̄ in eis nō ē ymaginari et ſentire z hmōi Sed in deo ſm rem nō ē niſi una operatio q̄ ē ſua eſſentia ſed quibus ſint due proceſſiones ſupra oſtenſum ē ¶ Ad 4tum dd̄ q̄ rō illa procedit ſi ſpūs ſcī haberet aliā nūo bonitatem a bonitate p̄rietatis q̄ oportet q̄ ſicut p̄ꝑ ſuā bonitatem producat pſonā diuinā ita et ſpūs ſanctus ſed una et eadem p̄rietas ē et ſpūs ſancti ſſlet ē diſtinctio niſi p

relacōnes ꝓsonarū ōn bonitas ꝙuelit spi
tuisancto q̄si hītia ab alio ꝓ̄ū sicut a quo
ꝙmuicat alteri · oppō aut relacōms non
ꝓmittit ut cū relacōe spūs sancti sit relō
principij r̄spectu dīme ꝓsone q̄ ipe ꝓcedt
ab alijs ꝓsoms q̄ m deo possiūt ¶ Ad rām
dō · q̄ nūs detāty si accipiat in nūs simplr
q̄ e tanti m accepcōe mtellectꝙ mēsurat
ꝓ vnū · si nō accipiat nūs rerum dīms ꝓ
soms sic nō cōpetit ibi vō mensūe mēsura
ti q̄ eade e magtudo truꝝ ꝓsonaꝝ ut mf
patebit ¶ Idem aut nō mēsurat per idem

HO · ꝝm sic De ꝓsoms diuims
procedit videt ꝙ tm nūales po
nāt aliq̄ m dīms vnitas · n · dīna e eius es
sencia · sed oms nūs e vnitas repetity
go oīs tm ꝙ nūalis m dīms signficat eem ·
go ponit aliq̄ m deo ¶ Pō · qcqd dicit de
deo z creatūs eminēcy deo ꝙ creatūs ·
sed tm nūales m creatūs ponit aliq̄ · go
mlto mg̃ · m deo ¶ Pō · si tm nūales non
ponit aliq̄ m dīms · sed mducit ad īmo
uendū tm vt ꝓ pluālitatē īmoueat vm
tas et ꝓ vnitē pluālitas seq̄t ꝙ sit cāula
to mr̄one confundes mtellem et mchil cti
ficās qd e mēs ens Relmq̄t go ꝙ tm nūales
aliq̄ ponit m dīms ¶ Sed ꝙtra e ꝙ hylas
dicit m q̄to de īmitate · subtulit smgltatis
ac solutadis mtlligēcia ꝓcessio consecy
qd e ꝓcessio pluālitatis Et cm bz · dicit m
libro de īmitate ¶ Cū vnū deū dicim ꝙ vnitas
pluālitatē excludit deorū nō ꝙ titatē m deo
pomm ꝙ Ex q̄bz videt ꝙ hyla ꝙ hoīa sut m
ducta m dīms ad īmouendū nō ad ponendū
aliq̄ ¶ Ex dō · ꝙ mgr̄ m sentēcijs posuit
ꝙ tm nūales non ponit aliq̄ m dīms sed
īmouet tm · Illy vō dicit ḡnāl ¶ Ad euidē
cia ergo hyla consideandū e ꝙ oms pluāli
tas consequit aliq̄ distionē Est aut duplex dio
vna mālis q̄ fit ꝑ ꝝm distionē ꝙ tinui et hanc
sequit nūs q̄ est spēs ꝙ titatis vn talis nūs nō
e nisi m rebz mālibz hntibz ꝙ titatē Alia
vō e distio formalis q̄ fit ꝙ oppositas uel dui
tas deitas seu formas · et hac distionē sequit
mltitudo q̄ non e m aliquo gnē · ꝑ e de tm
cedentibz ꝑ ꝝm q̄ ens dicit ꝙ vnū et mlta
et tale mltitudinē solui ytmgit eem rebus
mālibz Quida go non considantes mltitu
dinē nisi q̄ e spēs ꝙ titatis discrete q̄ videbat
ꝙ ꝙ titas discreta nō habz locū in dīms po
suerūt ꝙ tm nūales nō ponit aliq̄ m deo
sed īmouet tm Illy vō eande mltitudinē
considantes dixerūt q̄ sicut sua pomt m deo
ꝑ ꝝm ꝓpā rōnem sue · nō aut ꝑ ꝝm roēz sui gnis q̄

m deo nulla e q̄litas · ita nūs pomt m deo ꝑ ꝝm
ꝓpā roēm nūi · nō aut ꝑ ꝝm roēz sui gnis qd est
q̄titas Ilos aut dicmo ꝙ ti nūales ꝑ ꝝm q̄
venūt m p̄dicacōz dīnā nō simūt a mlti
tudme q̄ e spēs q̄titatis q̄ sic de deo non
dicēt nisi methapho sicut et alie ꝓpietates
corporaliū sicut latitudo longitudo et silia
Sed simūt a mltitudme ꝑ ꝝm q̄ e tūs cedens
multitudo aut sit accepta ꝙ hoc mō se hab
ad multa de q̄bz p̄dicat sicut vnū qd q̄nt
cū ente ad ens · huiꝰ aut vnū sicut sup dam
e cū de dei vnitate agēt nō addit aliquid
supra ens nisi negacōz dissioms tm · vnū
· n · signficat ens mdīsū et ideo de quocūq
dicat vnū signat illa res mdīsa · sicut vnū
dicti de homine nāz homms mdīsa Et eād
roē cū dicat res mltc mltitudo sic accepta
sigt res illas cū diuisioe cuiꝰ vnāq̄ ꝓ earū
Illis aut q̄ e spēs q̄titatis ponit qdda acci
dens addita supra res · et silr vnū qd e ꝓnm
nūi Term go nūales m dīms signficat illa
de q̄bz dicit et sup hoc mchil addit nisi ne
gacōz ut dicit · et ꝙ tū ad hoc veritatē dicit
mgr̄ in sentēcijs · vt cū dico ēnia e vna
vnū sigt ēnia mdīsam cū dico plone si
plures signficat ille plone et dīsio cuiꝰ vnā
q̄ꝙ earū q̄ de roe mltitudis e q̄ ex vnita
te gnāt ¶ Ad ꝓmū go dō · ꝙ tū sit de tūs cen
dentibz e ꝙ vnū ꝙ sba · et ꝙ relō · et silr ml
titudo vnde pt stare m dīms z pro sba et ꝙ
relacōe ꝑ ꝝm q̄ competit hīis quibz adiūgitur
et tamē huiꝰ noīa supra ēnia uel relōnē
addit ex coniūcta signficacōe nego q̄d dā mdi
sioms ut dcm e ¶ Ad ꝝm dō · q̄ multitudo
q̄ pomt aliq̄ m rebz creatis e spēs q̄titatis
q̄ nō tūsumit m dīnā p̄dicacōz ꝑ tm mltitu
do tm sscendēs q̄ nō addit sup ea de q̄bz dici
tur mlti distionē earū simgl̄a et talis mlti
tudo dicit de deo ¶ Ad ꝝm dō · ꝙ vnū nō
e remotiū mltitudis ꝑ dīsioms q̄ e por
per roēz ꝙ vnū uel mltitudo · a multitudo
non īmouet vnitatē ꝑ īmouet dīsionē ut
vnūq̄ꝙ ex quibz ꝙ stat mltitudo · et hoc sic
pria expōita sicut cū de dīna vnitate agēt
¶ Sciendū e ꝙ auctes in appōitū mducte nō
ꝓbant sufficiēt ꝓpōitū q̄ licet pluālitate ex
cludat solitudo · et vnitate deorū pluālitas
nō tm sequit ex hīis noībz hoc solui signficet ·
albedine em excludit migredo · nō tm noīe
albedis signficat sola migredis exclusio

AD ꝝm sic procedit De ꝑsoms
videt ꝙ hoc nomē ꝓsona nō possit ee
cōe tribz ꝓsoms · mchil · n · e cōe tribz ꝓsoms
nisi ēnia ꝑ hoc nomē ꝓsona nō sigt eem

m recto g⁹ non ē cōe tribꝫ ¶ p̄· cōe oppom̄ ingitabli ꝑ cōe ꝓsone est q̄ sit m cōi ut pz m diffinicōe rich̄· de sco victore supꝑ posita· g⁹ h⁹ nomē ꝓsona nō ē cōe tribꝫ ¶ p̄· si ē cōe tribus· aut cōitas ista attendit ꝑm rem aut ꝑm rōnē· Sed non ꝑm rē q̄ sic tres ꝓsone eent vna ꝓsona· ſſlectm ꝑm rōnem tm q̄ sic ꝓsona est vlē in dīms aut nō ē vlē et ꝓ tc̄lare nec gen⁹ nec spēs ut supꝝ onsum ē ſſlon g⁹ hoc nomē ꝓsona ē cōe tribꝫ ¶ Sed ogra ē q̄ aug· dicit· vij· de tm· q̄ ai q̄rēt q̄ tres· tm̄si ē q̄ tres ꝓsone q̄ cōe ē eis sd q̄· ē ꝓsona ¶ Ḥ⁹ dd· q̄ ꝓ ē modꝫ loq̄di ond hoc nomē ꝓsona cōe esse tribꝫ ai dicam⁹ tres ꝓsonas sicut ai dicim⁹ tres homes ond m⁹ nem ē tribꝫ homez· q̄ manifestū ē aut q̄ nō ē cōitas rei sicut vna ēntia cōis tribꝫ q̄ sequit vna ꝓsona ē tm sicut ē vna ēntia· Qualis sit aut cōitas ñe stugā tes diuinōe locuta fuit· Quida· n· dixerūt q̄ ē cōitas negacōis ꝓpt hoc q̄ m diffinicōe ꝓsone ponit ingitablē· Quida aut dixerūt q̄ ē cōitas intellectꝫ q̄ m diffinicōe ꝓsone ponit mdiuiū sicut si dicat q̄ ē spēz ē cōe eq⁹ et bouē· sed vtrūq̄ horū excludit ꝑ hoc q̄ h⁹ nomē ꝓsona nō ē nomē negacōis neq̄ intellectꝫ tm ꝑ ē nomē rei· Et sdo dd· q̄ ēntia m rebꝫ hūanis hoc nomē ꝓsona ē cōe cōitas cōmis nō sicut gen⁹ uel spēs ꝑ sicut idiuiū vagū ſſlonia· n· gnm uel spēi ut hō uel al' sint impōita ad signāndū ipas nās gnēs· nō aut mte cōes natiāz q̄lium q̄ signāt hūjs noibꝫ gen⁹ uel spēs· ꝑ mdiuiū uagū ut aliq̄s hō signāt nāz gnem al detiāto mō existendi qui q̄ petit sīmglaibꝫ ut p se subsistens distīctū ab alijs· ꝑ m noiē sīmglāris designati signāt detiātū distīmgues sicut i noiē sortis hec ta ro et hoc os· hoc tm mte est q̄ aliq̄s hō signāt i diuiū ex pte natiē ai mō existēdi q̄ cōpetit sīmglāribꝫ· hoc aut nomē ꝓsona nō ē impo situ ad signāndū idiuiū ex pte natiē ꝑ ad sig ficandū rem subsistentē in tali natiā· hoc aut ē q̄ ꝑm vocēz ꝓsonis dīms ut vnaq̄q̄ ea rū subsistat in natiā dīma distīcta ab ali is· et sic hoc nomē ꝓsona ꝑm vocēz cōe ē ꝓso nis dīms ¶ Ad ꝓmū g⁹ dd· q̄ illa rō pro cedit de gnitate rei ¶ Ad 2m dd· q̄ licet ꝓsona sit ingitabilis tm ipē modꝫ existēdi ingitablit pt ee pluribꝫ gnis ¶ Ad 3m dd· q̄ licet sit cōitas rōnis et non rei tm nō seq tur q̄ m dīms sit ulē et ꝓ tc̄lare uel gen⁹ aut spēs· tm q̄ neq̄ in rebꝫ hūanis cōitas ꝓsone ē cōitas gnis uel spēi· tm q̄ ꝓsone q̄ hnt vnū ee· gen⁹ aut et spēs 2 q̄ dz ulē pdi cat de pluribꝫ sdm ee differētibꝫ ¶ Cō· ttli· de

Dest hec tconsidand hūjs q̄ ptinz ad tm ñ· est de hūjs q̄ ad vnitate uel pluralitate ptinet in dīms· Et dca q̄ntū· q̄tuor ¶ p̄mo de ipō noiē tm̄tis ¶ Secdō utrū possit dici filius ē alius a ꝑē ¶ Tertio utrū dictio ex clusiua q̄ videt alietatē excludē ꝓ ad ingn noiē essentialiū in dīms ¶ Quarto utrū possit ad uigi noiē personali q̄ſ dīms sit tm̄tis

Ad p̄mū sic ꝓcedit· videt q̄ nō sit tm̄tis in dīms· Omē· n· nomē in dīms uel sīgt sbam uel relacōz· sed hoc nomē tm̄tis non sīgt sbam ꝑ dicauim⁹· n· de singulis ꝓsonis sīgt relacōz q̄ non dicat ꝑm nomē ad aliud· g⁹ noiē tm̄tis nō ē vtendū in dīms ¶ p̄· nomē tm̄tis uidet ee nomē collec tiuū cui sīgnificet multitudiez tale aut nomē non queit in dīms cui vnitas ꝓportet ꝑ nomē collectm̄ sit mīma vnitas g⁹ nomē tm̄tis nō queit in dīms ¶ p̄· omē tm̄ est ꝓplex· sed in deo nō ē ꝓplicitas cui ꝓ plicitas sit spēs meḡlitatis g⁹ nec tm̄tas ¶ p̄· ꝓ ꝑ ē in deo ē in vnitate eēntie dīme q̄ de ge ēsua ēntia· si g⁹ tm̄tas ē in deo ēt in vnitate eēntie dīme et sic erūt tres vnitates eēntie dīme eēntiales q̄ d ē hēticai ¶ p̄· in omnibus q̄ dicūt de deo ogretiū pdicāt de abstracto deitas· n· ē deꝰ et pīnitas ē pū· ꝑ tm̄tas nō pt terna q̄ sit eēntē nouē res in dīms q̄ d ē erroneū g⁹ nomē tm̄tis nō ē vtendū in dīms ¶ Sed ogra q̄ dā athanasiꝰ dicit ꝓ vnitas in tm̄tate et tm̄tas in vnitate vene randa sit ¶ Hꝰ dd· q̄ nomē tm̄tis ꝑ sīgt detiātū nūm ꝓsonaz· sicut ignit ꝓpt pluralitas ꝓsonaz in dīms ita vtendū ē noiē tm̄tis q̄ hoc idē q̄· sīgt pluralitas mo detiāte sīgt hoc nomē tm̄tis detiāte ¶ Ad ꝑm g⁹ dd· q̄ hoc nomē tm̄tis ꝑm ethimologiā vocabuli videt sīgre vnā ēntiā tm ꝓ sonarū ꝑm q̄ dicat tm̄tis q̄ſi tm vnitas· sed ꝑm q̄ petitē vocabuli sīgt nūm ꝓsonaz vnā eēntie et ꝓpt hoc nō possum⁹ dicē q̄ pr̄ sit tri nitas q̄ non ē tres ꝓsone· ſſlon aut sīgt ꝓdē relatōes ꝓsonarū et mdē ē q̄ ꝑm nomē no refert ad aliud ¶ Ad 2m dd· q̄ nomē collec tm̄ duo ꝓportat· f pluralitatē sippositoꝝ et vnitatē quādā· f· ordinis alicui ꝑticuli· n· ēml titudo homīm sub aliquo ordine cōprehēsoꝝ q̄ tū g⁹ ad ꝓmū hoc nomē tm̄tis queit ac noibꝰ collectis· ꝑ q̄ tū ad 2m differt q̄ tm tatē dīma nō solū ē vnitas ordis ꝑ ai hoc ecīā vnitas eēntie ¶ Ad 3m dd· q̄ tm̄tis abnegat sīgt· n· tnarū ꝓsonaz· ꝑ ꝓplicitas sīgt q̄ponem sicut eq̄litas· ē· n· spēs ꝓpositis

meq̄lis sicut patz p boem̄ in aīsmetica et io
in deo nō ē tp̄licitas sed tm̄tas ¶ Ad et⁹
dd̄· q̄ in tm̄tate d̄ina intelligit⁹ et nūs et
pſone nūate· aī g̊ dicam⁹ tm̄tatē z vnitā
tē nō ponim⁹ nūm in vnitate eē̄tie q̄si
sit ter vna & pſonas nūatas ponim⁹ i vn
tate natuē sicut sup̄a alīq̄ natuē dicit⁹ ee
in natuā illa· ego aut vnitatē in tm̄tate
sicut natuā dicit⁹ ee nūs sup̄positas ¶ Ad
p̄mū dd̄· q̄ aī dicit⁹ tm̄tas ē tria vōe nūi
portata sig̃tur nūtiplicatiū eiusdē nūi ſe
ip̄m· aī hoc q̄ dico tria nūi oportet distinctoz
in suppositis illius de quo dicit⁹ et io nō p̄t
dici q̄ tm̄tas sit tria q̄ sequit⁹ q̄ eent tria
suppōita tm̄tatis sicut aī dico de deo ē tria
sequit⁹ q̄ sint tria suppōita deitatis ¶ filius ē

Ad 2m sic procedit⁹ videt⁹ alīq̄ a patre
q̄ filius non sit alīq̄ a p̄rē· alīq̄· n· ē re
tem diuisitatis sc̄z· sicq̄ filius ē alīq̄ a p̄rē vn⁹
q̄ sit a p̄rē diuisus q̄d ē contra aug⁹· in vij· de
tm̄tate ubi dicit q̄ aī dicim⁹ tres pſonas nō
alīq̄ abinuicē alīq̄ nō abinuicē differre· sicq̄
filius ē aliud a p̄rē sequit⁹ q̄ a p̄rē sit differens
filius d̄initate vnius· nec ē ibi sc̄z differentia
nec ibi ulla diuisitas ¶ Ad· ab alio alienū d̄
de tm̄tate q̄ in d̄inis pſonis nichil ē diuisū
nichil alienum nichil sep̄abile· g̊ filius nō ē
alīq̄ a p̄rē ¶ Ad· alīq̄ et aliud idē signāt sed
sola gīa⁹ significandi differunt· si g̊ filius ē alīq̄
a p̄rē videt⁹ sequi q̄ filius sit aliud a p̄rē
Sed contra q̄d aug⁹ dicit in libro de fide ad
petrū vna ē eēntia pris et filij et sp̄s s̄c̄i q̄
nō ē aliud p̄r aliud filius· aliud sp̄s· q̄libet pſo
nale sit alīq̄ p̄r alīq̄ filius· alīq̄ sp̄s ¶ Ad
p̄mū dd̄· q̄ ut io dicit deo aī de tm̄tate loq̄m⁹ aī catu
lla et modestia agendū ē q̄ ut aug⁹ dicit
p̄o de tm̄· nec p̄dō sig̃ alīq̄d erret⁹ nec la
mt⁹· oportet aut in hijs q̄ de tm̄tate loq̄m⁹
duos errores oppositos cauē ne p̄terate inter
utr̄ilīq̄ procedentes· s· errorē arrij q̄ posuit
aī tm̄tate pſonaz tm̄tatē sb̄az· et errorē
sabellij q̄ posuit aī vnitate eēntie vnitatē
pſone ¶ Ad cauēdū errorē arrij uitare
debem⁹ in d̄inis nomē diuisitatis et differen
tie ne tollat⁹ vnitas eēntie· possim⁹ aut uti
nomē distinctionis & p̄p̄ oppoz relatiōz unde
in diuinis pſonaz nūeret⁹ simplex diuisitas nul'
sentia p distinctionē & sic aut tollat⁹ simplici
tas diuine eēntie uitandū ē nomē separatiōis
uel diuisionis q̄ ē tota⁹ impties sic aut tollat⁹
eq̄litas uitandū ē nomē disparitatis sic nō
tollat⁹ dissiliendo uitandū ē nomē alienum
et disparantis Dicit· n· ambr· in lib⁹ de
tm̄· q̄ in p̄rē et filio nō ē disparitas & una
d̄initas· et sm̄ hyl' ut dem̄ ē in d̄inis nichil
ē sep̄abile ¶ Ad euitandū nō errorē sabel
lij uitare debem⁹ singulāritatē ne tollat⁹
gn̄abilitas eēntie unū boet⁹ dicit in vij· de tm̄·
p̄rem̄ et filiū singulare deū p̄dicare sacle
gium ē debem⁹ etiā uitare nomē unitatis ne
tollat⁹ nūs pſonaz unū hyl' in eodē dicit q̄
a deo excludit singularis atq; unitā intel
ligentia· dicim⁹ tamē unitatē filiū q̄ nō sint
plures filij in d̄inis· nō aut dicim⁹ unitatē deū
q̄ plurib⁹ deitas gn̄at ē· uitam⁹ etiā nomē co
fusionis ne tollat⁹ ordo natuē a pſonis unū am
bro· dicit in p⁹· de tm̄· nec gemina ē q̄ unū ē
nec multiplex ee p̄t q̄ in differres ē Uitandū
ē etiā nomē solitarij ne tollat⁹ consortiū tri
um pſonaz· dicit· n· hil' in e⁹· de tm̄· nob⁹
nec solitarius nec diuisus deus ē confitendus
h⁹ aut nomē alīq̄ malauie sup̄a nō ip̄or
tat nisi distinctionis suppōti unū quēlibet dic⁹
possim⁹ q̄ filius ē alīq̄ a p̄rē q̄· s· ē aliud a
suppōti diuine nature sicut ē alia pſona et
alia ypostasis ¶ Ad p⁹m g⁹· dd̄· q̄ aliud q̄
ē sicut q̄dā p̄dicāre nomē tenet se ex pte
suppōti unū ad quem eius sufficiat distinctio
q̄ ē ypostasis uel pſona· & diuisitas uāit
distinctionis sc̄z q̄ ē essentia et io nō possim⁹
dicē q̄ filius sit diuisus a p̄rē licet sit aliud
¶ Ad 2m dd̄· q̄ differentia ip̄ortat distinctionis
forme· ē aut una tm̄ forma in d̄inis ut patz
p id q̄d dicit⁹ phil' ij· q̄ aī in forma deitatis
et io nomē differentie nō ap̄e competit in d̄inis
ut patz p auctē inductū· utit⁹ tn̄ dam· nomē
differentie in d̄inis pſonis & m⁹ q̄ p̄p̄etas relatiōis
significat⁹ p modū forme unde dicit q̄ non
differūt abinuicē ypostases sm̄ sc̄am· sed sm̄
detentiuas p̄p̄etates· sed dicia simil⁹ pro
distinctione ut dictū ē ¶ Ad 3m dd̄· q̄ alie
nū ē q̄d ē extraneū et dissile & hoc nō ip̄or
tat aī dicit⁹ alīq̄ et io dicim⁹ filiū aliū a p̄rē
licet nō dicim⁹ alienū ¶ Ad· 4tū dd̄· q̄
neutrū gen⁹ ē in forme· masculinū ē forma
tū et distinctū et silr femininū et io queien
ter per neutr̄ gen⁹ signat⁹ eēntia cōis· per
masculinū ē aut et femininū aliq̄d suppōtū
detentū in natuā cōi unū et in uerb⁹ huiam⁹
si q̄rat⁹ quis ē iste uidet⁹ sortes q̄d ē nomē
suppōti Si aut q̄rat⁹ q̄d ē iste uidet⁹ aial ra
nale et mortale· et ideo q̄ in d̄inis ē distinctio

sdm̄ psonas nō aut ꝑm ēenciā dicam̄ qꝫ pr̄ ē alīq̄ filio ꝫ nō aliud ⁊ cōtrariō dicī qꝫ sit vnū ꝫ nō vnus **De dictiōe exclusiua solus**

Ad 2m sic procedit̄ videt̄ qꝫ dictiō exclusiua solus non sit addenda tō ēenciali m dīmb qꝫ ꝑm phm̄ i 2o elench̄ solus ē q̄ nō ai alio ⁊ deus ē ai angelis et sanctis aiabz g̃ non possim̄ dicē solū deū ¶ P̄ō qđ adiungit̄ tō ēenciali m dīmb pt̄ pdicāi de q̄libz psona et de ombꝫ simil̄ qꝫ n gent̄ d̄ sapiens deꝫ possim̄ dicē pr̄ est sapiēs deꝫ et tm̄tas ē sapiens deꝫ augꝫ m vī de tm̄ diat̄ consideanda ē illa sm̄a de q̄ diat̄ nō ēe p̄rem vm̄ deū solū g̃ nō pt̄ dici deꝫ solꝫ ¶ P̄ō si hec dictiō solꝫ adiungit̄ tō ēenciali aut hꝫ erit r̄spectu pdicti psonalis aut r̄spectu pdicti ēenciālis ⁊ nō r̄spectu pdicti psonal̄ qꝫ hec ē falsa solꝫ deꝫ ē pr̄ ai ēna homo ē pr̄ nec ēna r̄spāi p̄t ēenciāl̄ qꝫ si hec ēet vā solꝫ deꝫ causāt videt̄ qꝫ hec ēet vā solus pr̄ causāt qꝫ qđ diat̄ de deo pt̄ dici de pr̄e hec aut ē fl̄a qꝫ ēna filiꝫ est creator non gꝫ hec dictiō solꝫ pt̄ m dīmb adiungi tō ēenciali ¶ Sed ꝓtra ē qđ dicit̄ thvlt̄ regi sēculōrū immortali vm̄ soli deo ¶ Hꝫ dd̄ qꝫ hec dictiō solꝫ pt̄ accipi vl̄ ut cathegoreū tna vel ut sm̄ cathe.ca dicat̄ aut dictiō cathē.ca q̄ absolute ponit̄ re significatū ēna aliqđ supposituī ut alīꝫ ēna hoiem ai dicat̄ hō albus Si gꝫ sic accipiat̄ dictiō solus nllō mō pt̄ addi alicui tō m dīmb qꝫ ponet̄ solitudinē ēna tm̄ mī tui adiungēt̄ et sit sēqīt̄ deū ē solitariū qđ ē ꝓtra pdicta **Dictio** vō sm̄ mathē.cam dr̄ q̄ importat ordinē pdicati ad sbiectū ꝙ hec dictiō omīb et nllī et sili hec dictiō solus qꝫ excludit omē aliud suppositi a consortio pdicati sicut cū dicim̄ solꝫ sortes scribit non dat̄ intelligi qꝫ sortes sit solitariꝫ ⁊ qꝫ sit ei nllꝰ consors m scribendo q̄nis ai eo mltis exīntibz et ꝑm hui modi mchil phibz hanc dictiōez sola solū adiungē alicui ēenciali tō m dīmb mīb tui excludit̄ oīa a deo a ꝙ sortēs pdicati ut si dicaꝫ solꝫ deus ē etnus qꝫ mchil pter deū ē etnū ¶ Ad 2m gꝰ dd̄ qꝫ licet angeli et sancte aie sp̄ sint cū deo tamē si nō ēet pluralitas psonaꝝ i dīmb sequit̄ qꝫ deus ēet solus nel solitariꝫ Ꝙ lon em tollit̄ solitudinē ꝑ assotiatiōz alicuiꝰ qđ ē extrance nature dicit̄ n ēe aliqꝫ solus morto q̄nis ibi sint mlte plāte animalia et filī dicēt̄ deus ē solꝫ nel solitariꝫ angelis et hominbz ai deo exīntibz si nō ēent m dīmb pluēs psone ¶ Consociatiō igit̄ angelorꝫ et aiārū nō excludit solitudinē absolutā a dīmb et mlto mīꝫ solitudinē r̄spectiuā ꝑ paciōz ad aliqđ pdicatū ¶ Ad 3m dd̄ qꝫ hec dictiō solus ꝓpe loqđo nō ponit̄ ex parte pdicati qđ sumit̄ formalit̄ r̄spiciat n sbm̄ suppositi mīgnī excludit aliud suppositum ab eo cui adiungit̄ ⁊ hoc adūbiū tm̄ ai sit exclusiuū pt̄ pom̄ ex parte sbiecti et ex parte p̄ti possim̄ n dicē tm̄ sortes currit ⁊ nullꝰ alīꝫ et sortes tm̄ currit ⁊ mchil aliud sicut vn̄ nō ꝓpe dicit̄ pr̄ ē solus deꝫ tm̄tas ē solꝫ deꝫ nisi forte ex parte pdicati intelligat̄ aliꝫ implicatiue ut dicat̄ tm̄tas ē deꝫ q̄ solus ē deꝫ Augꝰ aut ai dicit̄ prem̄ nō ēe solū deū ⁊ tm̄itate ēe solū deū loq̄t̄ expositiue ut sit ēet ai dicit̄ intelligibiliꝫ solū deo non ē exponē dū de psona prīb ⁊ de sola tm̄itate ¶ Ad 3m dd̄ qꝫ vtroqꝫ mō pt̄ hec dictiō solꝫ adiungi tō ēenciali hec n ꝓpe solꝫ deus ē pr̄ ēdu plex qꝫ ly pr̄ pt̄ denare psonā prīb et sic ē vera non n homo ē illa psona vel pt̄ p dictā relatiōz tm̄ et sic ē fl̄a qꝫ excludit prem tatis ēna m alīs inēmt̄ licet nō vm̄ oēs Silr hec ē vēa solus deꝫ creat nec tm̄ seqt̄ qꝰ solus pr̄ qꝫ ut sophiste dicit̄ dictiō exclusiua mobilitat tm̄ cui adiungit̄ ut nō possit hui sub eo descendꝰ pro aliquo supposito non n seqt̄ solus hō ē mal visibile ꝙ solꝫ sortes **De dictione exclusiua solus**

Ad 4m sic procedit̄ videt̄ qꝫ dictiō exclusiua possit adiungi psonali ēna si pdicati sit ꝯe dicat n dns ad prem loq̄ Jo xvij ut cognoscat te solū verū deū ꝙ solus pr̄ ē verꝰ deꝰ ¶ P̄ō aꝫ xi dicit̄ sic no nouit filiū nisi pr̄ qđ idem signat ac si dicēt̄ solus pr̄ nouit filiū ⁊ nosce filiū ē ꝯe ꝙ ide qđ prius ¶ P̄ō dicto exclusiua nō excludit id qđ ē de intellectu tm̄ cui adiungit̄ vnde nō excludit pt̄ neq; vlem nō n seqt̄ solus sortes ē alīꝰ ꝙ mang ei nō ē alba vel ꝙ homo nō ē alīꝰ Sed vna psona ē in intellectu altei⁹ sicut pr̄ intellectū filij et eꝰ non ꝙ hoc qđ dicit̄ solꝫ pr̄ ē deꝫ excludit filiū vel ꝓpr̄ sanctꝫ et sic videt̄ hec locutiō ēe vēa ¶ P̄ō ab etna cōitat̄ tui solꝰ altissimꝰ ihūs xp̄s ¶ Sed ꝙ hec locutiō solus pr̄ ē deꝫ habet duas exponēs ꝙ pr̄ ē deꝫ et nullꝰ aliꝰ pr̄ ē deus ⁊ hec 2a sēda ē falsa qꝫ filius ē alius a pr̄ q̄ ē deꝫ ꝙ hec ē fl̄a solus pr̄ ē deus et sic de silibz ¶ Hꝰ dd̄ qꝫ ai dicim̄ solus pr̄ ē deus hec ꝓpo pt̄ habē mltiplicē intellectū Si em ponat solitudinē ēna pr̄em sic ē falsa ꝑm qꝫ sim̄t cathe.ce ꝑm vō qꝫ sm̄ cathē.ca sic n pt̄ intelligi mltiplicē qꝫ si excludat a forma sbiecti sic ē vēa ut sit sēꝫ

solus pr̃ ē deus · i · ille aī quo nullꝰ alius ē pr̃
ē deus · et hoc mō expomt aug⁹ m vi · de tm̃ ·
aī dicat solū pr̃em non ꝙ sep̃at a filio uel
spū sancto ꝑ hoc dicēdo sig⁹ficam⁹ ꝙ illi aī
eo siml̃ non sit pr̃ · Sed hic ſſus nō habet
ex ꝙ sueto mō loquēdi m̃ si mtellcā aliq̃ ip̃li
cacē ut si dicat ille q̃ solus dicat pr̃ ē deus ·
sēm nō ſſm excludit a consdrō p̃dicti et
sit hec ꝓpō ē falsa · si excludat aliū ma filiū ·
ē aut̃ bea si excludat aliud neutr̃ tm ꝙ si
lus ē alius a pr̃ē non tam ē aliud · et simlr̃
spūs sanctꝰ · Sed q̃ hec dictio solus r̃spicat
ꝑpe sb̃iectū ut dictū ē magis se habz ad
excludendū aliū ꝙ aliud Vñ nō ē extē de
da talis lo tuō sed exponēda sic aliꝰ mei at
m auctēticā sēptura ¶ Ad p̃m ḡ dō · ꝙ aī
dictū⁹ te solū verū deū non mtelligit de
ꝑsona pr̃is · sed de tota tm̃itate ut aug⁹ expo
mt · vel si mtlligat de ꝑsona pr̃is non exclu
dit alie ꝑsone ꝓpter eēnāe vnitatē put ly
solus excludit tm̃ aliud ut dictū ē Et silr̃
dō · ē ad z̃m ꝙ aī aliq̃ eēnāale dicat de pr̃ē
non excludit filius uel spūs scūs ꝓpt eēnāe
vnitatē · tamē stiendū ꝙ m auctē p̃dicta hec
dictio nemo nō ē ide ꝙ nullꝰ homo qđ videt
sig⁹fē vocabulū · non · n · posset exāpl̃ ꝑsona
pr̃is · sed sim̃it ꝑm usū loq̃di distribuitē pro
quacūq; rōnali natura ¶ Ad z̃m dō · ꝙ dictio
exclusiua nō excludit illa q̃ sūt de mtellcū
tm̃ aū adūgit · si nō differt ꝑm suppoīti
ut ꝑs et ple · sed filius differt suppoīto a pr̃ē
et ideo non ē sim̃lis rō ¶ Ad ē tū dō · ꝙ nō
dicim⁹ absolute ꝙ solꝰ filius sit altissim⁹ ꝑ
ꝙ solꝰ sit altissim⁹ aī sancto spū m gloīa dei
patris

Consequēr Qō · xxxiij · de cognicōē ꝑsōē

Quēdm̃ rendū ē de cognicōē dinaꝝ ꝑsōꝝ
dinaꝝ ꝑsonarū Et tāth⁹ q̃ uterq; ē
¶ Homo utrū p rōnē nāle possint cognosci
dīne ꝑsōe ¶ Sed dō utrū sint aliq̃ nocōes
dīnis ꝑsōis attribuēde ¶ Et circa de mō noto
nii ¶ Quīto utrū liceat diuīnāe de nocōibꝫ
ꝓpriis

De cognicōne dinaꝝ ꝑsonarū

Ad p̃m sic procedit̃ videt̃ ꝙ tm̃itas di
narū ꝑsonaꝝ possit p nāle cognicōz cognosci
nisi per vocē nālem · inuēnit aut a philōs mlta
dicta de tm̃itate ꝑsonarū · dicit n · ī p̃mo de celo
et mūdo per hūc num · ſ · tnarū adhibuim⁹
nosipōs magnificatē deū · umi enim cētē ꝓpta
tibꝫ corū q̃ sunt cata · aug⁹ · n · dicit · vij · confes ·
ibi legī · ſm libros plōm corū nō q̃dē hīs libꝫ
ſ hō idem vocō mīstīs et mltiplicabz suadei voibꝫ
ꝙ m p̃ncipio erat ībi et ībi erat apud deū
et deus erat ībi et hīs q̃ ibi sequūt m q̃bus
ībis distinctio dīnarū ꝑsonarū tm̃dit · Dicit
eīā glo · ro · i · et exo · vij · ꝙ magi philōms defe
cerūt ī · iij · signo · i · notiā a tue ꝑsōe · ſ · spūs scī
et sic ad mīm⁹ dīnas cognouerūt ¶ Item egidiꝰ
eīā dicit monas gignit monadē et in se sui
reflectit ardorē per qđ videt̃ gnāco filij · et
spūs sancti processio mtinarū · q̃ gnāco q̃ dīna
rū ꝑsonaꝝ pt ꝑ vōnē nāle hīi ¶ Pō · richt · de
scō vic · dicit in libro de tm̃itate · credo sīne du
bio ꝙ ad q̃ cūz explanacōz tm̃itatis nō modo
ꝑ babilia ymo et nāām argumēta nō desint
Vñ eīā ad ꝓbandū tm̃itatē ꝑsonarū aliq̃
mdūxerūt rōēz ex mfinitate boītatis dīne
q̃ scīpam mfinīte vidēt ī ꝓcessione dīnarū
ꝑsonaꝝ ¶ Quīdā vō ꝑ hoc ꝙ nullū bonū sine
q̃ sortiō pt̃ ē loc̃i dā possessio · aliꝰ vō pro
cedit ad mafestandū tm̃itatē ꝑsonaꝝ ex ꝓ
cessione ubi et amorīs ī mēte mā quā via
supra sēcūti sum⁹ · ḡ ꝑ voēm nāle pt cognosci
tm̃itas ꝑsonarū ¶ Pō · sup̃fluū videt̃ hoc
tradē qđ humāna voē cognosci nō pt · ꝑ nō ē
dō · ꝙ tradicō dīna de cognicōē tm̃itatis sit
sup̃flua · ḡ tm̃itas ꝑsonaꝝ humāna voē cog
nosci pt ¶ Sed cōtē qđ hīl · m libro de tm̃ita
te dicit ſ lon putet homo sua mtelligētia
gnōms sācm̃ēti posse se conseq̃ Ambr̃ ·
eīā dicit · Impossibile ē gnōms stre scāre
tī mens deficat · vox silet · Sed origmē gnō
ms et ꝓcessiōms distīguit tm̃itas mdīms
ut ex dictis patz ¶ Cui ḡ illud homo possit
scīe et mtelligētia conseq̃ ad qđ rō nāā hūi
pt · seq̃t · ꝙ tm̃itas ꝑsonaꝝ ꝑ voēz cognosci
non possit ¶ Ho dō · ꝙ mp̃g⁹le ē ꝑ voem
nālem ad cognicōz tm̃itatis ꝑsonaꝝ dīnaꝝ
ꝓuemre Cōn sim ē em̃ supra ꝙ hō ꝑ voēz
nāle m cognicōz dei ꝓueme non pt msi
ex creatis · creatē aut ducit m dei cognicōz
sicut effectꝰ m causm · hoc igit̃ solū ratōe nāli
de deo cognosci pt qđ cōpetit ei inq̃ē ſm ꝙ ē
om encau p̃incipiū · et hoc fidamēto vsi su
m⁹ sup̃ in consdrōe dei · vtrūs aut̃ catuā
ē ḡnis totī tm̃itati vñ ꝓtmet ad vtrūt̃ eēnāe
non ad distinctiōz ꝑsonaꝝ · per voēz igit̃ nāle
cognosci pnt de deo eā q̃ ꝓtmet ad vnitatē
eēnāe · nō aut ea q̃ ꝓtmet ad distinctiōz ꝑsōꝝ
¶ Qui aut̃ probāe mtat̃ tm̃itatē ꝑsonaꝝ nāli
voē · fidei dupl̃ derogat // ꝑmo qđē ad dignta
tē tū ad dignitatē ipius fidei q̃ ēnt sit de re
bus inuisibilibꝫ q̃ rōnem humānā excedūt
vñ ap⁹ dicit ad heb · xi · q̃ fides ē de non
apparētibꝫ // Secdō q̃ tū ad vtilitatē tm̃ hēdi
aliquos ad fidem · ait · n · aliqs ad ꝓbandū
fidem mducit rōnēs q̃ non sūt cogentes ex
dīa irrisionē infidelīū excedūt · n · q̃ hō voīb⁹

ĩmtamur et ꝓpter eas credim⁹ Ea igit̃ q̃ fidi
sunt nō sut̃ temptanda probare nisi p auc̃tes
tȳs q̃ auctoritates susc̃epit apud alios vō
sufficiat defendē nō ē impossibile qđ pdicat
fides vn̄ dyo. dicat ꝛo ca⁹ de di. no. Si aliq⁹
ē qui totalit̃ eloq̃is resistat longe erit a mā
phiā. si aut ad veritatē eloq̃or̃. s. sanctor̃ ꝛ
picit. hic et nos tamone utemur ¶ Ad p̃m
g⁹ dō. q. phi nō cognouer̃t mīsteriū dīnaꝝ
psonar̃ ꝑ ꝓpa q̃ sunt primitas filiatō et ꝓces
sio ſm ꝛ. apli. 1. ad chor. ij. loq̃mur dei sapiaꝝ
quā nemo principū huius sēculi cognouit. 1. phōr
ſm glo. cognouer̃t tamē q̃dā ēe naturalia at
tributa q̃ ꝓpr̃ie dr̃ psonis sicut potentia aut
buit p̃r̃. sapiā filio. bonitas spūi scō ut ibi
patebit ¶ Ad aut aꝝlēs dicit p hūc modū
nūm adhibuim⁹ nos ipos ꝛc̃ non ē sic intelli
gendū q̃ ipē ponēt ternariū nūm dīmis. ſ
volt dicē q̃ antiq̃ utebat̃ ternario nūo i sac̃
fic⁹ et oratōnib⁹ ꝓpt̃ q̃dā ternariū nūi pfec
tionē In libris etiā plōmoꝝ inuenit̃ i pn̄o
erat ubiū non ſm q̃ ubiū sigt̃ psonā gemta
m dīmis. ſ ſm q̃ ubiū intelligit̃ ro. ydealis ꝛ
per quā deꝰ oīa condidit q̃ filio ꝓpr̃iat̃
Et licet ꝓpriatū tbz psōis cognoscere dicit̃
tamē m tāto signo defecisse. i. i cognitōe ter
ciae psone ꝙ a bonitate q̃ spūi scō ꝓpr̃iat̃ de
uiauer̃t dū cognoscētes deū non sicut deū
glorificauer̃it ut dr̃. ro. i. vel q̃ ponebant
plōmta vnū primū ens qđ dicebat ēe prem
totius vniūsitatis rerū consequēt̃ ponebat
aliā sbām sub ea quā vocabāt metem ul
primū intellectū m q̃ erāt rōnes oīm rerū
sicut macrobi⁹ recitat sup sōp̃m scipionis
Ilion aut ponebat aliq̃ sbām sēpatā q̃ vi
dēt spūi scō rīdē Sic aut nos nō ponim⁹
premē et filiū ſm sbām differētes. sed hoc
fuit error origenis et arrij seq̃ēs in hoc
plōmicos ¶ Ad vō tȳ emīsty dicat monas
monadē genuit et in se suū flectit ardorē
non ē referend̄ ad gnōnē filij uel ꝓces
sionē spūs sancti. ſ ad ꝓductiōz mundi. nā
vn⁹ deus ꝓdiuit vnū mundū ꝓpt̃ suū pīo
amorē ¶ Ad ꝛm dō. q. ad aliq̃ rem dīplē
mdicat̃ rō vno mō ad pbandū sufficient
aliq̃ radicē sicut in scīa nāli mdicat̃ rō suf
ficiēs ad pbandū q. motꝰ celi sit semp vn⁹
formis uelocitatis Alio mō mdicat̃ rō q̃
non sufficiens probet radicē ſ q̃ radicaliā
posite ondit q. grue gnites effectꝰ sicut i m
astrologia ponit̃ ro. eccentricoꝝ ex hoc
q. hoc pōne facta saluāi possit appenda
sensibliā cām motꝰ celestis. nō tn̄ rō hoc ē
sufficiēt probās q. forte eā aliā pōne fa

saluāi possent. Ꝑmo g⁹ mō mdicit pt̃ro
ad probandū deū ēe vnū et siliā. sed ꝛoo
se habz rō q̃ mdicat̃ ad manifestatōz trinitatis
quā. s. trinitate posita q. ꝓfruit hȳ rōnes. no
tamē ita q. p has rōnes sufficiēt̃ ꝓbet̃ trī
tas psonaꝝ. et hoc patz p simglā. bonitas
em̄ infinita dei manifestat̃ etiā in ꝓductōe
creaturaꝝ q. infinite ututis ē ex michilo ad
producē sicut̃ n. oportet si infinita bonitas
te se ꝓtat q. aliq̃d infinitū a deo proueniat
ſm sēdm modū suū ut capiet dīna bonitatem
Silr etiā qđ dicat q. sine eo sorte nō pt̃ ēe ioci
da possessio alicui⁹ bonī loci habz q̃m in vna
psona nō inuenit̃ pfecta bonitas vn⁹ mundi
ad plenā ꝓtōz bonitatis bonitate ioci di
tatis soci⁹ bono alicui⁹ alti⁹ q. ꝓtiati sibi
Silr in duo etiā mī intellectꝰ nō sufficiēt̃ ꝓ
bat aliq̃ de deo ꝓpt̃ hoc q. intellectꝰ nō vnit̃
inuenit̃ in deo et in nobis Et in de ē q. dicit
aug⁹ sup. 10. q. p fidē uenit̃ ad eū gnōtōz et
non eū ¶ Ad ꝛm dō. q. cognitō dīnaꝝ ꝑso
narū nātā fuit nobis diplex vno mō ad
recte sentiendū de creatōe rerū ꝑ hoc in
q. dictum⁹ deū oīa fecisse ubo suo excu
dit error ponēt̃ deū ꝓduxisse ex necitate
nāle. per hoc aut q. pomm⁹ i eo ꝓfectōz
amoꝝs ondit q. deus nō ꝓpt̃ aliq̃ mdigen
tiā c̃aturas produxit neq; ꝓpt̃ aliq̃ cām ex
trīsecā. ſ ꝓpt̃ amorē sue bonitatis vnde
moyses posit̃ dixit in pn̄o creauit deus ce
li et terrā subdit dixit deus fiat lux. ad
manifestandū dīm ubi. et postea dixit vidit
deus lucē q. ēet bona ad ondendū ꝓpriū
ꝛoz dīm amoꝝs et siliū m aliis opibz Alio
mō et principaliꝰ ad recte sentiendū de filio
te gnīs huiām q̃ ꝓpriat̃ p filiū nāturnatiū
et p donū spūs sancti De nocōmbz dīmis

Ad ꝛm sic ꝓcedit̃ videt̃ q. nō sint
ponēde nocōnes m dīmis. dicit. n.
dyo. p⁹ ca⁹ de dīmis nolbz q. nō ē laudābile
dicē aliq̃ de deo ꝓter ea q̃ nobis ex sanctis
eloq̃is sunt expressa. ſ de nocōibz nulla fit
mentō in eloq̃is sacre scripture g⁹ nō sit po
nende nocōnes m dīmis ¶ ꝑ. q. ad q̃d pertī
net dīmis aut ꝓmtz ad vnitatē ēentie aut ad
trinitatē psonaꝝ. ſ nocōnes nō ꝓtinet ad vni
tatē ēentie neq; ad trinitatē psonaꝝ. de notiō
bz em̄ neq; ꝓdicat̃ ea q̃ sunt ēentie. nō. n. dicī
q. primitas ē sapiens uel creat. neq; ea q̃ sunt
ꝑsone. non. n. dicim⁹ q. ꝓprietas gnēt et filia
cō gnēt⁹ g⁹ non sunt ponēde nocōes i dīmis
¶ ꝑ. in simplicibz non sunt ponēda alia ab
stractū q̃ sunt pn̄o cognoscendi ꝙ cognoscant
scipis. ſ dine psone sunt simplicissime. g⁹ nō sunt

ponede m dims plons nocones ¶ Sed ō ēp
Jo. dam. dicit. deam ypostaseon i. plonaz
m tbz ppietatib⁹ et prīali et filiali et pressibli
cognoscim⁹ sicut g⁹ ponede ppietates et no
cones m dims ¶ Ad q⁹ dd. q ppositiu⁹ attedes
simplicitate plonaz dixit nō ee ponedas
ppietates et nocoes m dims et sic ibi meiat⁹
suppont abstractiu pro gneto sicut n. con
sueui⁹ dicē rogo be mgtauē tuā. i. te be mgni
ta ei dicit⁹ m dims prīmas mtelligit⁹ deus
pr. Sed sicut sup̄ onsum ē dine simplicitati
nō p̄iudicat. q m dims vtam⁹ noib⁹ cōcretis
et abstractis q sedm q mtligim⁹ sic noiam⁹
Intellectu aut nō pt ptmgē ad ipam sim
plicitate dīna ꝑm q m se ē gsidanda et nō
. i. ꝑm modū sui dīna et apphendit et noiat
tbz accipit. m q̄bz ad signādū simplices fōrs
noib⁹ abstractis vtim⁹ ad signādū nō res
subsistentes vtim⁹ noibz gcretis vn et dīna
stracta significam⁹. rone vō subsistēcie ē cōple
mēti p nomīa gcreta Oportet aut nō solu
noiā ēcialia m gneto et abstracto signifi
aē ei dictam⁹ deitate ē deū uel sapiaz et sa
pietem. ꝑ ecia plonalia ut dictam⁹ prīmitate
et prem. Ad qd̄ p̄tinue duo nos cogit. p̄mo
q̄d̄ hēt cordi mstīcā. ei em gliem⁹ prem
et filiū et spūi sm ee vnū deū et tres plo
nas. q̄rent⁹ quō sit vn⁹ de⁹ et quō sint tres
plone sicut rndet⁹ q ēcia aut uel deitate sint
vnū. ita oportuit ee aliq̄ noiā abstractā q̄bz
tm deū possit plonas distīgui. et hui⁹ sint
ppietates cui⁹ nocones ī abstracto sig̃te ut
prīmitas et filiatō. et ō ēcia sig̃ficat ī
dīms ut q̄d. plona aut q̄s ppietas ut quo
Sed q̄ vna plona iuem⁹ m dīms referri
ad duas plonas. s. plona patris ad plonam
filij. et plona spūs sancti. sīc non aut vna re
latō ex sit seqret⁹ q ēcia filij et spūs sancti
vna et eadem relatō referret⁹ ad prem
et sic ei sola relatō m dīms multiplicet tm
tatē seqret⁹ q filij et spūs sancti nō ēcie
duе plone. non pt dici ut ꝓpositum⁹ dicebat
q sicut deus vno mō se habz ad creaturas ei
tm̄ē creaturē duīsmodī se habeat ad ipm
sic pr vna relatō referret⁹ ad filiū et ad spm
sm̄ ei tm̄ illa duo duabz relationibz referāt⁹
ad prem. ex ei nō specifica relōi consistit ī
hoc q ad aliud se habz nec ē dicē q due re
lationes non sint duīse ꝑm spem si ex oppo
to ei vna relatō correspondeat. oportet. n.
aliā spem relōis ee dm et pris ꝑm duīsi
tm̄ē filiationis et seruitutis Omīs aut ere

atur̄ sub vna spē relationis referūt⁹ ad deū
ut sint creaturē ipsius. filius aut et spūs scī
non ꝑm relones vnius nōis referūt⁹ ad prez
vnde non ē silr̄ Et iterū in deo nō ēqnt⁹
relatō realis ad creaturā ut sup̄ dictū ē
Relationes aut nōis ī deo multiplicē non
ē mgnelens. ꝑm prē oportet ee relōz rale
q̄ referūt⁹ ad filiū et spm̄ sm̄ vn ꝑm duas
relationes filij et spūs sancti q̄bz referūt⁹ ad
prem oportet mtligi in prē duas relationes
q̄bus referat⁹ ad filiū et spm̄ sanctū vn ei
non sit in vna plona patris nec sint seorsū
significatiue relationes in abstracto q dicit⁹ ppi
etates et nocones ¶ Ad ꝑm⁹ g⁹ dd. q licet de
nocoibz non fiat mētio m sac̄ scīptura sit
tm̄ē mētō de plonis m q̄bz intelligit⁹ no
cones sicut abstractis in gneto ¶ Ad 2m dd
q nocones signit⁹ nō ut res ꝑ ut rones q̄da
quibz cognoscit⁹ plone licet ipe nocones
sive relationes realit⁹ sint in deo ut supra
dictū ē et ō ea q̄ hnt ordinē alicui ad actū
alicui ecialē uel plonalē nō pnt dici de
nocoibz q hoc repugnaret modo significandi ip
sarū vn non possimus dicē q pr. y prī
tas gnēt uel ereet uel q sit sapiā uel in
tellectu. Essentialia aut ō q nō hnt ordinē
ad actū ꝑ t⁹ monet⁹ dicere q̄ tā ē a deo ī
pnt p̄dicari de nocoibz nocoibz possit⁹ em
dicē q prīmitas ē eterna ipse sit uel q̄d̄ eiz
huiusmodi ¶ Et silr̄ p̄ deitate rei pnt sbsta
tiua plonalia et ecialia de nocoibz p̄di
cari possiū. n. dicē q prīmitas ē deus et dei
tas ē pr ¶ Ad 3m dd. q licet plone sint sim
plices tm̄ē absq̄ p̄iudicio simplicitatis
pnt ppe rones plonaz in abstracto sig
ficari ut dm̄ ē De nocōmb⁹ dīms

Ad 3m sic procedit⁹ Videt⁹ q nō sit
q̄z nocones ppe. n. nocoes plōz
sint relones q̄bus distīguunt⁹ ꝑ relones ī
dīms nō sint mī q̄tuor ut sup̄ dm̄ ē g⁹ et
nocones non sint mī q̄tuor ¶ p̄ō. ppt hoc
q m dīms ē vna ecia dicit⁹ vn⁹ deus
ppt hoc aut q sint tres plone dicit⁹ deus tm
si g⁹ sint q̄z nocoes dicit⁹ q̄n⁹ q̄d ē m̄ens
¶ p̄ō. si tribz plonis ēntibz m dīms sint
q̄z nocones oportet q m aliq̄ plonaz sint
aliq̄ nocones due uel plures sicut ī plona
patris ponit⁹ ma scībilitas prīmitas et cois
spiratō. aut igit⁹ iste tres nocones differt
re aut nō. si dīnt re seqt⁹ q plona patris
sit aliqua ex pluribz rebz. si aut dīnt roe
tm seqt⁹ q vna eaī possit de alia pdi
cari ut dicam⁹ q sicut bonitas dīna ē
eius sapiā ppt mdifferentiā rei ita cois

spiraꝯ sit pⁿm tab qꝺ non sequit̄ gⁱ non sit
qⁿz noꝯnes ¶ Sꝺ eꝯ tra videt̄ q sint plēs
ꝙ sicut pⁿ a nllō ē et sꝺm hoc accipit̄ no
ꝯ qꝺ dicat̄ in asablitas · ita a spū scō nō
ē alia psona et ꝑm hoc oportet accipe sex
tā noꝯnem ¶ ꝓ · sicut pⁿ et filio coē ē
q ab eis procedit spūs scō · Jta coē ē fi
lio et spū scō q procedat a pⁿ gⁱ sic
ponit̄ vna noꝯ ꝯis pⁿ et filio ita debet
poni vna noꝯ ꝯis filio et spū scō ¶ Ro
ꝺd · q noꝯ dicit̄ id qꝺ ē ꝑ quo ꝯ cognoscendi
diuīa psonā · dīme aut̄ psone ml'tiplicat̄ ꝑm
originē · a ꝓ tinz a quo alius et q ab alio et
ꝑm hos duos modos ꝑt̄ in notesce psona ·
psona pⁿs nō ꝑt̄ in notesce ꝑ hoc q sit ab aⁱ
sed ꝑ hoc q a nllō ē et sic ex hac pte eius
noꝯ est in asablitas · sed mḡtⁱ aliqs ē
ab eo in notesc̄at duplic̄ q mḡtⁱ filius ē ab eo
in notesc̄at noie pⁿm tatis · mḡtⁱ aut̄ spūs
scⁱ ē ab eo in notesc̄at noꝯ ꝯis spiraꝯis
filius aut̄ ꝑt̄ in notesce ꝑ hoc q ē ab alio
nascendo et sic in notesc̄at ꝑ filiacōz · et ꝑ hⁱ
q ē alius ab eo · f spūs scⁱ · et ꝑ hⁱ in notesc̄at
coē mō sicut pⁿ · f ꝯ spiraꝯ · spūs aut̄
scⁱ ꝯ in notesce ꝑt̄ ꝑ hⁱ q ē ab alio uel ab aliis
et sic in notesc̄at processioē · nō aut̄ ꝑ hoc q
alius sit ab eo q nllā dīma psona ab eo
procedit · Sut igit̄ qⁿz noꝯnes in dīmis · f
in asablitas pⁿm tab · filiacōz · ꝯis spiraꝯ
et processio · hanc aut̄ tm q tuor sunt̄ vlaꝯ
nes · Jsta in asablitas nō ē vel aꝯ nisi per
reductionē ut infra dicet̄ Quatuor aut̄ tm
sunt ꝓpietates · na ꝯis spiraꝯ nō ē ꝓpietas
cū queāt duabz psonis · tres aut̄ sunt no
ꝯnes psonales · i · constituentes psonas
· f pⁿm tab filiacōz processio · na ꝯis spiraꝯ
et in asablitas dnr noꝯnes psonaꝝ nō
aut̄ psonales ut infra magis patebit
¶ Ad pⁿm gⁱ ꝺd · q ꝑter eos vlaꝯnes oportz
ponē alia noꝯ ut ꝺicē ¶ Ad 2ⁿm ꝺd · q
ce ntia aⁱ dīmis sigⁿt̄ ut res q ꝺa et silr̄ pso
ne sigⁿt̄ ut res q ꝺa · ꝑ noꝯnes sigⁿt̄ ut
ꝯnes notificates psonas · et ꝺ licet dicat̄
deꝰ vnꝰ ꝓpter vm tatē ce ntie · et trinꝰ ꝓpter
trinitatē psonaꝝ · nō tn ꝺ̄ q nꝰ ꝓpt̄ qⁿz noꝯnes
¶ Ad 3ⁿm ꝺd · q cū sola oppō relta faciat pluⁿ
litatē realē in dīmis pluēs ꝓpietates vnꝰ p
sone cū nō opponat̄ ad iuicē relte nō dnt
realit̄ · nec tamē de se nūcē ꝑdicat̄ · q significā
tur ut diuise ꝯnes psonaꝝ · sicut et ita non
dicimꝰ q attributū potētie sit attributū sapⁱe licz
dicamꝰ q sapⁱa sit potētia ¶ Ad 4ⁿm ꝺd · q cū
psona ꝓportet dignitatē ut sup̄ ꝺcm ē non
ꝑt̄ accipi noꝯ aliq̄ spūs scⁱ ex hoc q nlla psō
ē ab ipō · hoc · n · nō ꝑtinz ad dignitatē ipius
sicut ꝑtinz ad auctem pⁿs q sit a nllō ¶ Ad
1ⁿm ꝺd · q filius et spūs scⁱ nō queunt̄ in vno
speali mō ꝯcredi a pⁿ · sicut pⁿ et filius queunt̄
in vno speali mō produci ꝺ spūm scⁱm ꝺ aut̄
qꝺ debz ee pⁿm in notesc̄ di debz ee aliq̄ spāle
et io nō ē silē

Ad 2ⁿm ꝺd · procedit̄ videt̄ q nō liceat
g tra ie opⁱam aⁱ de noꝯnibz dicat · n · augⁱ
ī ꝓ ꝺe trⁱn · q nō erratⁱ aliⁱ ubi pⁱa losⁱ q̄ ī
mā tinctis ad qm̄ ctū ē noꝯnes ꝑtⁱnē ꝑm ꝯne
opⁱones nō pⁿt̄ ee sine errore · gⁱ ꝯ ie opⁱa
ri ctā noꝯnes nō liꝯ ¶ ꝓ · p noꝯnes cognos
cit̄ psone ut ꝺcm ē · ꝑm ctā psonas nō licet
g tra ie opⁱam gⁱ ne ctā noꝯnes ¶ Sꝺ g tra
articⁱ fidei nō sit̄ de noꝯnibz gⁱ ctā noꝯnes
licet ficte aliⁱ opⁱam ¶ Ro ꝺd · q ad fidem
ꝑtinz aliq̄ duplic̄ vno mō directe sicut ea q
nobis sunt̄ principalit̄ ꝺcta · ut deus
ee trinⁱ et vnⁱ filius deⁱ ee mā natⁱ et hmⁱ
et ea lia sⁱm opⁱam hoc ꝓ mⁱ ducat hēsim ·
mariē si ꝑtinaā ad iuīgat̄ · Jndirecte nō ad
fidem ꝑtⁱnet ex q̄bz consequit̄ aliq̄ g̃ruⁱ fidei
sicut si q̄s dicēt samuelē nō ee filiū helcha
ne · ex hoc · n · seq̄t̄ scⁱptura ꝺcta ee falsa · Sⁱ
hmⁱ gⁱ absq̄ pⁱculo hēsis aliq̄ sⁱm pⁱ opi
nari an q̄ consideⁱ uel detinⁱ sit q ex hoc
seq̄t̄ aliq̄ g̃ruⁱ fidei et mariē si nō ꝑtinaāt
adhēat · ꝑ posⁱp̄ ia maⁱfestⁱ ē et ꝑcipue si
sit ꝑ ctaz detinⁱ q ex hoc seq̄t̄ aliq̄ g̃ruⁱ
fidei · m hoc errāe nō ect absq̄ hēsi · et ꝓpt̄ hⁱ
milta nuⁱ reputaⁱ hēsis q prius nō reputa
bant̄ ꝓpt̄ hoc q mⁱe ē magis maⁱfestⁱ quod
ex eis seq̄t̄ · Sit igit̄ ꝺd q ctā noꝯnes aliq̄
absq̄ dubio hēsis g̃re sint opⁱati nō mⁱte de
tes sⁱstⁱmē aliq̄ g̃ruⁱ fidei · sed si quis sⁱm opⁱ
naret̄ ctā noꝯnes q sidamⁱs q ex hⁱ seq̄t̄ ad
g̃ruⁱ fidei m hēsim labet̄ Et ꝓ hⁱ ꝑ trⁱnsio
ad obiecta

Qō xxxⁱⁿ de psona patris

Consequit̄ q sidandⁱ ē de psonis in spe
ciali Et pⁿmo de psona pⁿis · ctā q
q ruⁱt̄ q tuor ¶ ꝓ mo utrⁱ pⁿi ꝙpetat
ee pⁿcipiⁱ ¶ 2º utrⁱ psona pⁿis ꝓpe sigⁿi
cet̄ hoc nomⁱe pⁿ ¶ 3º utrⁱ ꝑ pⁿis ꝺcta
in ꝺcmis pⁿ ꝑm q sumⁱt̄ psonaliⁱ q ꝑm q
sumⁱt̄ ee ntialiⁱ ¶ 4to utrⁱ ꝓpⁱ sit pⁿ ee
mgentⁱ Q psona patris ē pⁿm filij 2 spⁱ · f

Ad pⁿm sic procedit̄ videt̄ q pⁿ nō pos
sit dici pⁿm filij · uel spⁱⁱ scⁱ · pⁿm
em et ca ꝺem sit ꝑm phm · ꝑ nō dicim⁹ pⁿ
ee ca filij · gⁱ nō debz dici q sit eius pⁿcipiⁱ
¶ ꝓ · pⁿm ē rispⁱ pⁿcipiati · sⁱgⁱt̄ pⁿ ee
pⁿm filij seq̄t̄ filiⁱ ee pⁿcipiati et ꝑ gⁱ nō
ee creati qꝺ ē erroneⁱ ¶ ꝓ · ol hⁱ nomⁱe pⁿ

a portate simnt· ꝑ m dimʒ nō ē pius ꝛ posterioꝝ ut athanasius dicit· gō m dimʒ nō debem⁹ uti nisi ꝑ cipiū ¶ Sed ꝝ· ē ꝙ dicit aug· in q⁹to de trin· pr̄ ē p̄ncipiū totius deitatis ¶ Ad q⁹m dd· ꝙ hoc nomē p̄m· mthil aliud signat ꝙd id a quo aliq̄ procedit ōmē· n· aq⁹ aliq̄ procedit quocūq; mō dicaʒ ee p̄m· et eo· ¶ Cū igit pr̄ sit a quo procedit filius seq̄t ꝙ pr̄ sit p̄m· ¶ Ad p̄m gō dd· ꝙ greci utunt m dimʒ mdr̄nter nisi causē sicut et nisi p̄ncipiū sed latini doctores nō utunt nisi causē sed solū nisi p̄ncipiū· cuius rō ē ꝙ p̄m· ē genus ꝙd causa sicut cā genꝰ ꝙd elemētū· ꝓmo· n· tm· uel etiā ꝓma ps rei dicit p̄m· ꝑ nō cā ¶ Deto aut aliqd nomē ē genus tanto gentꝰ assimit· m dimʒ ut dam ē· ꝙ nisi ā ꝙto magis fiat ſpēalia tāto mag· detinant modū gentē creatile vñ hoc nomē cā videt· ꝛportē diuisitē ſbē et dependētia ā alio ab alio qđ nō ꝛportat nomē p̄ncipiū ¶ In omnibz· n· cāē gnibz semp nuemit· distantia mit· cauz et id aug· ē cā sedm aliq̄ phoz· et utilitē· Sed nisi p̄ncipiū utm· ētia ā mlīs q nllaz hui⁹ dniaz hnt· ꝑ solū ꝑm qđā ordinē sicut ai dicaʒ p̄ncipiū ee p̄m· limee· uel etiā ai dicaʒ p̄ma ꝑ limee ee p̄m· limee ¶ Ad ꝛm dd· ꝙ apud grecos nuemit· de filio uel spū scō ꝙ p̄ncipiet· sed hoc nō ē mos doctoꝝ nroꝝ qr̄ licet attribuamus p̄r aliq̄ auctis ioē p̄ncipiū mthl tamē ad subiectiōz uel nīmoraciōz quocūq; mō ꝑtineꝰ attribuimus filio uel spū sancto ut vitet· omīs errorꝰ occasio ꝑm· ꝙ mod· hyl· dicit vñ· de trinitate· donatus auctē pr̄ maior ē· ꝑ minor nō ē filius cui vnū ee donat ¶ Ad ꝛm dd· ꝙ licet hoc nomē p̄m· ꝙtū ad id a quo nomē ipōit· ad signū diuidat a ꝑtate sipta· nō tm signt ꝑtate ꝑm· originē· Ilonide ē· n· ꝙ signt nomē et a qđ nomē ipōit· ut sup̄ dam ē

De personā patris

Ad· ꝛm sic procedit· Videt ꝙ hoc nomē pr̄ nō sit ꝑpe nomē dine psone· hoc· n· nomē signt relatiōz· psona aut ē sbā mdiuidua· non ergo hoc nomē ē ꝑpe signtiū psone ¶ Ꝓ· gnans ē· ꝙ pr̄· nā omīs pr̄ ē gnans ꝑ nō ergo nomē genꝰ magis ꝑpe dicit· m dimʒ ut dictū ē· ergo magis ꝑpe nomē psone dine ē gnans et genitor ꝙ pr̄ ¶ Ꝓ· mthil qđ ꝑm· methaphorā dicit· pt ee nomē ꝑpiū alicui· sed ibi methaphorice apud nos dr̄ geniti uel proles et ꝙ ons ille cui⁹ ē ibi metha· dicit· pr̄· nō ergo p̄m· ubi m dimʒ pt ꝑpe di· ut pr̄ ¶ Ꝓ· omē qđ dicit· ꝑpe ꝑ prius dr̄ de deo ꝙ de creatis· ꝑ gnāc ꝑ prius videt· di· ci de catis ꝙ de deo· veiorꝝ· ubi videt· ee gnāc· ubi aliq̄ procedit ab alio distincti· non ꝑm· velociꝝ tm ꝑ ecia ꝑm· ee entia· ergo nomē pr̄is qđ a gnāc· sumit· nō videt· ee ꝑpiū alicui dine psone ¶ Sed ꝝ· ē qđ m pr̄ dr̄· ipe ī nouabit me pr̄ me· es tu ¶ Ꝙ· dd· ꝙ nomē ꝑpiū cuilibz psone signt id ꝑ qđ illa distinguit psona ab omnibz aliis sicut· n· de rōne hominis ē aīa et corpus ita de intellectuali huiusmodi ē hec aīa et hoc corpus ut dr̄· m vñ· metha· hinis aut hic homo ab omnibz aliis distinguit· Id aut ꝑ qđ distinguit psona pr̄is ab omnibz aliis ē pr̄ietas vñ ꝑpiū nomē psone pr̄is ē hoc nomē pr̄ qđ signt pr̄ietatē ¶ Ad p̄m gō dd· ꝙ apud nos relatiō nō ē subsistens psona· et ideo hoc nomē pr̄ apud nos non signt nisi relatiōz psone· non ꝙ itaq; m dimʒ ut qđā fiō opinatus sit· nā relatiō ꝙ signt hoc nomē pr̄ ē subsistens psona unde sup̄ dam ē ꝙ hoc nomē psona m dimʒ signt relatiōz ut subsistentē m dina natura ¶ Ad ꝛm dd· ꝙ ꝑm· ꝑ m ꝛo de aīa denotatiō rei marie debz fieri a ꝑfectione et fine· gnāc· aut signt ut m fiei sed pr̄ietas signt cōplementū gnāc· et ideo poꝛ ē nomē dine psone pr̄ ꝙ gnans uel genitor ¶ Ad ꝛm dd· ꝙ ubi non ē aliq̄ subsistens ī natura humana vñ ꝑpe nō ꝑt dici genitus uel filius· ꝑ ubi dimit· ē ad subsistēs in nāda vñ ꝑpe et nō methaphorice dr̄ filius· et eius p̄m· pr̄ ¶ Ad ꝛtm dd· ꝙ nomē gnōnis et pr̄ietatis sicut et alia nomina ꝙ ꝑpe dicit· m dimʒ ꝑ prius dicit· de deo ꝙ de creatis ꝙtū ad rem signficatā licet nō ꝙtum ad modū signficandi vñ et apls dicit ad ephes· flecto genua mea ad patrem dn̄i ihu xpi ex quo omīs pr̄ietas in celo et in terra nominat· dd· sic apparet manifestū ē· n· ꝙ gnāc· attingit ꝑfectionem aīe ꝙ ē forma gnāti· et ꝙto hoc fuit ꝑfectior quoꝝ forme gnantis tanto ueior et ꝑfectior ē gnāc· sicut gnāc· vnius aīe ꝑfectior ꝙ unius· ſla de ꝛō gnantis ē ꝙ gnet sibi silē ꝑm· formā vñ hoc ipm ꝙ m gnōne dina ē eadem forma a gnantis et geniti· In rebz catis nō ē eadē nio ꝑ ꝛpetuū ostendit ꝙ gnāc· et ꝙ ons pr̄ietas ꝙ prius sit in deo ꝙ in catis vñ hoc ꝙ· dimʒ ē distinctio geniti a gnante ꝑm· placuit tm ad veritatē dine gnāc· ꝛ pr̄ietatis ꝙtum

De psona patris

Ad ꝛm sic procedit· Videt ꝙ hoc nomē pr̄· nō dicit· m dimʒ ꝑ prius ꝑm· ꝙ psonalitē sumit· ee· n· ꝑm· intellam ē prius ꝑpe· ꝑ ꝑm· vō ꝙ sumit·

eentialit̃ et toti cõe trinitati · nã toti trinitati dicimꝰ pr̃ nr̃ · go p ꝓpriũ dicit̃ pr̃ eentialit̃ sipta q̃ ꝓsonalit̃ ¶ Ꝺ · m hꝰ ns q̃ sit eiusde rõis non ē p̃dicacõ ꝓpriũ et posteriꝰ · sed pr̃nitas et filiacõ ꝑm vnã roẽ videnꝫ dna ꝑm q̃ ꝓsona dna ē pr̃ filij · et ꝑm q̃ tota trinitas ē pr̃ nr̃ · ad ꝑm basilium accipe sit cõe creatie et filio · go nõ ꝓpriũ dr̃ pr̃m dimꝫ ꝑm q̃ sunt eentialit̃ et ꝑm q̃ simnt ꝓsonalit̃ ¶ Ꝺ · m ea q̃ non dicunt ꝑm roẽ vna nõ pt ee q̃ pater ꝓ filius q̃ pat̃ creatie m roẽ filiacõis nel ge nãcõis ꝑm rõ colr · q ē ymago dei inuisibilis ꝓmogenitꝰ omis creatie · go nõ ꝓpriũ dr̃ m dimꝫ pr̃nitas ꝓsonalit̃ sipta q̃ eentialit̃ ꝓ sdm roẽ eandẽ ¶ Sed ꝙ ē q̃ et nui ꝓpriũ ē tpali · ab etno aut deus ē pr̃ filij · ex tpe aut pr̃ catie · go ꝓpriũ dr̃ pr̃nitas m deo rẽ spectu filij · q̃ rẽ spectu catie ¶ Ad ꝙ dd · q̃ ꝓpriũ dr̃ nomen de illo m quo saluat̃ tota rõ nois ꝓfecte q̃ de illo ꝙ quo saluat̃ ꝑm aliꝙ · de hoc n dicat̃ ꝓ filiationẽ ad dm quo ꝓfecte saluat̃ q̃ roia ipfecta sumit̃ a ꝓfectis · et m ē q̃ hoc nomen leo ꝓpriũ dicat̃ de aiali m quo tota rõ leonis saluat̃ qd̃ ꝓpe dr̃ leo · q̃ de aliquo homine m quo ineſt aliꝙ de roẽ leonis ut puta audacia uel fortitudo · uel aliq̃ hmõi · de hoc n ꝓ filiationẽ dr̃ · q̃ manifestũ ē aut ex pmissis q̃ ꝓfecta rõ pr̃nitatis et filiacõis ineunt̃ m deo pr̃e et deo filio · q̃ ꝓpriũ et filij ē vna nã et vna gloria · ꝑ m tm tuã filiacõ ineſt rẽ spectꝰ dei non ꝑm ꝓfecta roẽ · ai nõ sit vna natia creatoris et creatie · ꝑ ꝑm aliq̃le filiationẽ q̃ q̃to ꝓfectior fuit tanto ꝓpinquius accedit ad veram filiationis rõnem dicat̃ · n aliq̃ natie pr̃ p filiationẽ ueſtigiũ tm · ut pote irrõnabilium creatiã ꝙ ꝑm dr̃ iob · xxxviij · quis ē pluuie pr̃ · aut quis genuit stellas rosꝫ · aliq̃ võ creatie · ſ rõnalis p similitudinẽ ymaginis · ꝑm dr̃ deut̃ · xxxij · ſſone ipe ē pr̃ tuus q̃ possedit · feat et creauit te · Alioꝙ nõ ꝑm filiationẽ gre q̃ · ſ dicit̃ filij adoptiui · ꝑm q̃ ordinat̃ ad eternitatẽ eẽne glorie ~~put ria hẽditate glorie possidet~~ p munꝰ gre accepti · ꝑm dr̃ ro · viij · ipe spus reddit testimoniũ spũi nro q̃ sumꝰ filij dei et hẽdes · Aliquoꝙ nõ ꝑm filiationẽ gloriam put ria hẽditatẽ glorie possident ꝑm dr̃ ro · v · gloriam̃ in spe glorie filioꝝ dei · Sic ꝙ patꝫ q̃ p ꝓpriũ dicat̃ pr̃nitas m dimꝫ ꝑm q̃ ꝓportiõ rẽ spectꝰ ꝓsone ad ꝓsonã q̃ ꝑm q̃ ꝓportiõ rẽ spectꝰ catoris ad catũm ¶ Ad ꝑmũ ꝙ dd · q̃ roia absolute dicta ꝑm ordinẽ intellectꝰ nri sit ꝓpria q̃ ꝓpria q̃ m duobꝰ intellectibꝰ ꝓprie ꝑ nõ ē ꝙ · In intellectu n ꝓsone

prius intelligit̃ deꝰ · ꝑ non ꝙ · Sed roia q̃ ꝓportatiſpam ad catũra p posterius dicit̃ ꝓ ꝓpria q̃ importat rẽ spectũ ꝓsonales · ſ ꝓsona procedẽs m dimꝫ procedit ut pn̄m ꝓductoris ac tiuũ · sicut · n · ibi ꝙ cepti in mente artifiſ p ꝓpriꝰ intelligit̃ prede ab artifice qd̃ artificiũ q̃ producit̃ ad similitudinẽ ibi ꝙ cepti in mente · ita p ꝓpriꝰ procedit filius a pr̃ ē q̃ natura de q̃ nomẽ filiationis dr̃ ꝑm q̃ ad participat de similitudine filij ut patꝫ p rõ · q̃ dr̃ · vnꝰ quoꝫ pſaunt et p̃destinauit fieri conformes ymaginis filij eius ¶ Ad 2m dd · q̃ accipe dicit̃ esse cõe cãtie et filio · nõ ꝑm vnionis acꝫ · ſ ꝑm rẽmotã q̃ dã filiationis diez rõnem cui dr̃ p̃mo genitꝰ cũ vnione cãtie mdiuidit̃ ut mtꝰ cũtie vnit̃ cuiãte mdiuidit̃ ut sit ipe p̃mogenitꝰ i multis fribꝫ possit̃ dici ꝙ formes ee aliq̃s ymagiũ filij · ſ filiationis habz q̃dã singlãre p alios · ſ hic per nãlis habz q̃dã singlãre p alios · ſ hic per nãz id q̃d accipit ut idem basilius dicit et ꝑm hoc dr̃ vnigenitꝰ ut pz Io · i · vnigenitꝰ q̃ ē m ſmu pris ipe nobis enarrauit · et p hoc patet ſoluũ ad pr̃em

De ꝓsona patris

Ad ꝙ sic procedit̃ · videt̃ q̃ ee mgene mtiũ non sit ꝓpriũ pris · Omne · n · ꝓpriũ pris pomt ad m eo cui ē ꝓpriũ · ſ mgenitꝰ pomit m pr̃e · ſ rẽmouet tm · go nõ sigt ꝓpriũ pris ¶ Ꝺ · mgenitꝰ aut dr̃ ꝓpriũ a ꝓsitẽ

mā tñ ē pmū p hoc qđ nō ē ab alio sic ḡlt' et pr̄ notes tñ qđ dē pēntatē et tōi spūcō p̄ respectū ad plonas ab eo p̄cedētes ⁊c. tñ aut ē pn̄m nō de pn̄o notes tñ p hoc q nō ē ab alio qđ p tm̄z ad p̄petatē īmutabli tatis q̄ sīgt hoc nomē mgenitꝰ ¶ Ad p̄m ergo dd̄. q q̄da dicunt q īmutabilitas q̄ sīgt hoc nomē mgenitꝰ ſm̄ q ē p̄petas p̄ris nō dicat negatē tm̄. ſ. īportat uel utriq; simil' ſ. q pr̄ a nullo ē. et q ē pn̄m alioz uel īportat plem̄ auctē a' etnā fontale pleitudinē ſed hoc nō uidet' uīm q sic īmutabilitas nō ē et aliq p̄petas a pēntate et spūcō ſ. cludet eas sicut cludit p̄ p̄ma tōi ſſla fontalitas et auctas mchil aliud sīgnt m dīmis q̄ pn̄m augīnis Et io dd̄. ē ſm̄ aug̃. m v. de tñitate q mgenitꝰ negatōz gn̄ōnis passiue īportat dicat. n. q tm̄ valz q dē mgenitꝰ q̄ tñ valet q dē non filiꝰ ſſlet p̄t hoc seq̄t q mgenitꝰ nō debeat poni p̄ a nomō p̄is q pn̄a et simpliciter ē aug̃ps nō ē ¶ Ad 2m dd̄. q mgenitꝰ tñ q̄z simplr negatē tm̄. et ſm̄ h̄o jō dicit spūm ſcm ee mgenitū i. nō genitū. Alio mō pt dici mgenitū aliq mō p̄priatē nō tñ aliq p̄prietz īportat. q̄ simplr nō dē p̄priatō tñ mō q̄n nō habz qđ nō natū ē hr̄i ab alio. etiā si ipm nō sit natū hr̄e illud. sicut si lapis dicat' res mortua q̄ careat vita quā q̄dam res natę sint habē. Alio mō dicit' pr̄i natō q̄n aliq nō habz qđ natū ē hr̄i ab alio quo sūt gn̄ōs sicut si talpa dicat' rēa ¶ Tertio mō q̄n non habz qđ natū ē habē. et hoc mō p̄priatō īpfectiōz īportat. sic aut mgenitꝰ tñ non dē p̄priatē de pr̄e. ſ. scdō mō put. ſ. aliqđ suppositū dīne nature nō ē genitū. aliq mō natū ē aliqđ suppositū ē genitū. ſed ſm̄ hanc uiā etiā de spūsco pt dici mgenitꝰ uīm ad hoc q sit p̄ma soli p̄ri oporet ultiꝰ m noīe ingenitꝰ intelligē q q̄ueiat aliqua psone dīne q̄ sit alterius p̄m̄ psone dīne ut sic intelligat' īportare negatōz m gn̄e p̄ncipij psonalit' dicti m dīmis. uel ut intelligā m noīe mgenitꝰ q nō sit ab alio et nō solū q nō sit ab alio p gn̄onem sic. n. neq spūsco q̄ueiet ee mgenitū q̄ ē ab alio p processionē ut psona q̄ ē m filio uel spūsco ab alio ¶ Ad 3m dd̄. q mgenitꝰ tñ q̄z simplr negatē tm̄. et ſm̄ h̄o jō dicit ſm̄ ſcm ee mgenitū i. nō genitū. Alio mō pt dici mgenitū aliq mō p̄priatē nō tñ aliq p̄prietz īportat. q̄ simplr nō dē p̄priatō tñ mō q̄n nō habz qđ nō natū ē hr̄i ab alio. etiā si ipm nō sit natū hr̄e illud. sicut si lapis dicat' res mortua q̄ careat vita quā q̄dam res natę sint habē. Alio mō dicit' pr̄i natō q̄n aliq nō habz qđ natū ē hr̄i ab alio quo sūt gn̄ōs sicut si talpa dicat' rēa ¶ Tertio mō q̄n non habz qđ natū ē habē. et hoc mō p̄priatō īpfectiōz īportat. sic aut mgenitꝰ tñ non dē p̄priatē de pr̄e. ſ. scdō mō put. ſ. aliqđ suppositū dīne nature nō ē genitū. aliq mō natū ē aliqđ suppositū ē genitū. ſed ſm̄ hanc uiā etiā de spūsco pt dici mgenitꝰ uīm ad hoc q sit p̄ma soli p̄ri oporet ultiꝰ m noīe ingenitꝰ intelligē q q̄ueiat aliqua psone dīne q̄ sit alterius p̄m̄ psone dīne ut sic intelligat' īportare negatōz m gn̄e p̄ncipij psonalit' dicti m dīmis. uel ut intelligā m noīe mgenitꝰ q nō sit ab alio et nō solū q nō sit ab alio p gn̄onem sic. n. neq spūsco q̄ueiet ee mgenitū q̄ ē ab alio p processionē ut psona q̄ ē m filio uel spūsco ab alio ¶ Ad 3m dd̄. q mgenitꝰ tñ q̄z simplr negatē tm̄. et ſm̄ h̄o jō dicit ſm̄ ſcm ee mgenitū i. nō genitū. Alio mō pt dici mgenitū aliq mō p̄priatē nō tñ aliq p̄prietz īportat. q̄ simplr nō dē p̄priatō tñ mō q̄n nō habz qđ nō

ē nomē ꝑsonale et nullō mō ēcentiale ¶ Ad
aug̃ endū ꝙ sīc dicit ē ꝙ ībi ꝓpriū ꝙdam
i nobis ꝑpe dicat· ꝙrto aut mō dicat· ipe et
figurate· manifestāt aut et cōmunis i nobis d·
ībi ꝙd nocē ꝑsert· ꝙd ꝙdē ab mteiori pro
cedit ꝑ tū ad duo ꝙ i ībo exteiori ꝛiemit·
ſ· vox ipa et sīgnificatiō· vox· n· sīgt mtellis
ꝝ phm̃ m libro ꝑyarmenias· Et iterū vox
ex sīgnificatiōe uel ymaginatiōe ꝓdit ut
m libro de aiā dicat· vox aut ꝙ nō ē sīgnifica
tiua ībi dicī nō ꝓt· ex hoc aut dicat· ībi nox
exteriorē ꝙ sīgt interiorē mētis conceptū sic ꝑ
primo et ꝓpriū· mteiorē mētis ꝯceptū ībi dicat·
sēdario ipa uox mteriorib⁹ ꝯceptū sīgnificatiua·
tertiō ipa ymaginatiō uocis ībi dicat· et
hos tres modos ībi posuit dam̃· Dicat aut
figurate ꝙrto mō ībi id ꝙd ībo sīgt· uel ef
ficat· sicut cōsuetū dicē hoc ē ībi ꝙd dixi
tibi uel ꝙd mādauit rex de mrātō aliꝙ ꝙd
ībo sīgnū ē uel ſmplr enūciatiōis uel enūci
ātis· Dicat aut ꝓpe ībi in deo ꝝ ꝑ
ībi sīgt ꝯceptū intellectū vñ aug̃ dicit
m xv· de tm̃· ꝙsꝙs ꝓt mtelligē ībi nō ſo
lū anteq̃ ſonet· vñ etiā anteq̃ ſonetur
eius ymaginē cogitatiōē uolumꝰ· ita ꝓ
vidē aliq̃ illi ībi filiū diē· de quo dm̃ ē
in ꝓncipio erat ībi· ipe aut ꝯceptū ꝯcedit
de ꝙ sua habz ꝙ ab alio procedat· ſa notī
ca concipientis vñ ībi ꝝ ꝑ dicit· in
dīnis sīgt aliq̃ ab alio procedēs ꝙd ꝓt met
ad ꝙē nom̃ ꝑsonalū in dīnis· eo ꝙ ꝑsone
dīne distinguūt ꝝ originē· ut dam̃ ē· vñ
oportet ꝙ nomē ībi ꝝ ꝑ ē· i dīnis acci
pit· non sumat· ēcentialit· ꝛ ꝑsonalit· tm̃
¶ Ad ꝓmū ꝙ· dd· ꝙ arriam quorūſ dam
orug· nūiēt· posuerūt filiū a ꝓ ēē m dīa
tate ꝙ be vñ conati ꝙ filius ībi dei dicit·
astrinē non ēē ꝑpe dam̃ ne sīb ꝙē ībi pro
cedēs cogeret· fateri filiū dei nō ēē extra
ſbam ꝓpriā· ſīa ībi mtei· sic a dicē procedt·
ꝙ i ipō manet· ſed nāꝙ ē si ponit· ībi dei
methapho· dam̃ ꝙ ponat· ībi dei ꝑpe dic
tū· non· n· ꝓt aliq̃ methapho· diū msi ꝙē
manifestatōnis ꝙ uel manifestat· sicut ībi
uel ē ībo manifestatiū· si aut ē manifestatiū
ībo oportet ponē ībi quo manifestet· sic aut
dicit· ībi ꝙ· ex teius manifestat· ea ꝙ exteri·
manifestat· nō dicit· ībā nisi mḡ tū sīgnt
mteiorē mētis ꝯceptū ꝙ· aliꝙs etiā per
exteiora signa manifestat· Et si ꝙ ībi ali
qd̃ dicat· methapho· in dīnis· tm̃ oportet
ponē ībi ꝑpe dam̃ ꝙd ꝑsonalit· dicit·
¶ Ad ꝛm dd· ꝙ michil eoꝝ ꝙ ad itellām ꝓpriē
net ꝑsonalit· dicat· in dīnis nisi ſolū ībum

ſolū· n· ībi ſīgt aliq̃ ab alio emanās
ſd· n· ꝙd mtellectū m ꝯcipiēdo formatū ībi
ē intellectū aut ꝑpe ꝝ ꝙ ē m actu ꝓpriū i
telligibilē· consīdat absolute Et ſmilit· in
telligē ꝙd ita se habz ad mtellām in actu fiet
ē ad ens i actu· ſ· lon· n· mtelligē ſīgt actio
nē ab mtelligente exeūtem ꝛ i mtelligente
manētē ¶ Cui g· dd· ꝙ ībi ē notitia· nō acti
pit· notitia in actu intellīs cognoscentis uel
pro aliquo eius hītu ꝛ pro eo ꝙd concipit
mtellectū cognoscendo vñ et aug̃ dicit ꝙ
ībi ē sapiā genita ꝙd michil ē aliud ꝙ ipa
conceptū sapientis ꝙ· ecīā pariō notitia
genita dicit· Et ꝙ eōdē modū ꝓt mtelligi
ꝙ dicē deo sit cogitādo mtuei mḡ tū· ſ· ītu
ū cogitatōis dīne concipit· ībi dei cogi
tatū· mē tamē nomē ībo dei ꝑpe nō ynēi
dicat· n· aug̃ m xv· de tm̃· ita d· illud dei uer
bū ut cogitatū non dicat· ne aliq̃ ē ꝙd uo
lubile dicat· in deo ꝙd nō accipiat forma
ut ībi sit ēaq̃ amittē possit aliq̃ i form
ter quodāmō voluntās ¶ Cogitatū· n· ꝑpe
m ꝙ sīc ꝙē veritatis consistit ꝙ· in deo locū nō
habz· cū ībo mtellis ia ad formā veritatis ꝓ
tingit nō cogitat sed ꝑfecte veritatē ꝯplat·
vñ ans· m ꝑpe accepit cogitatū ꝓ ꝯpla
tōe ¶ Ad ꝛm dd· ꝙ sicut ꝑpe loq̃ do ībi ꝑsona
lit· dicat· in dīnis et nō ēcentialit· ita dicē vñ
sīgt ībi unū ē ꝙē ꝓ· et filio et ſpū ſancto
ita nō ē verū ꝙ ꝑ· et filius et ſpūs ſc̄i ſunt
vnū· dicens· vñ aug̃ dicit· m vij· de tm̃· di
cens· illo ꝙē tno ībo nō ſīmplr mtellectus
mtelligit· ſed dicī ꝙ tm̃ gt cū libz ꝑsone· dia
tur· n· nō ſolū ībi· ſed res ꝙ ībo sīgnificat· ul
mtelligit· ſic ſīgt· vñ ꝑsone in dīnis ꝙ ei
dicī eo mō quo dicat· ībi· eo nō mō quo d·
res ībo cū libz ꝑsone ꝙ ei dicī· pater· n·
mtelligendo se et filiū et ſpm̃ ſanctū et oīa
alia ꝙ eius sciā ꝙ tm̃ ē· ꝙ cipit ībi ut sīc to
ta trinitas ībo dicat· et etiā oīa· cōtinē·
ſicut mtellis homis ībo mtelligēdo con
cipiens lapidem dicit· ans· nō accepit ipe
dicē ꝓ mtelligē ꝙ tm̃ dicit· ſīa mtelligē i
portat sola hītudinē mtelligētis ad rē m
tellām· m quia nulla rō originis i ꝑsonā· ſed
dicē i portat principiū hītudinē ad ībi con
ceptū· ſ· lichyl ē· n· aliud dicē ꝙ ꝓferre ībi
et mediāte ībo i portat hītudinē ad rē mtel
lectā ꝙ ībo plato manifestat· mtelligēti· et
sic sola ꝑsona ꝙ ꝓfert ībi ē dicens in
dīnis· cui tm̃ simplā ꝑsonaꝝ sit mtelligens
et itellā et ꝑ ymō ībo dicta ¶ Ad ꝛtiū dm̃
ꝙ ībi ibi sumit· figurate ꝑ ut sīgnū uel
effectū ībi dicat· ībi· sic· n· cātie dicit· facē

ubi dei mãtiã exequit effectũ aliq̃ ad qd ordmãt ex ubo concepto dme sapie sicut aliquis dicat fiãt ubi regis diu facit op9 ad qd ex ubo regis mstigat De uerbo

Ad 2m sic procedit videt q ubi non sit ppũ nomẽ filij filius n ẽ psona sb sistens m dimis sed ubi non sigt rem subsistentẽ ut nobis patet g9 ubi nõ pt ee ppũ nomẽ psone filij ℂ Põ ubi prolatũ quadã procedit a dicẽte si g9 filius ẽ ppe ubi nõ procedit a prẽ msi p modũ prolationis qd ẽ hẽsis balẽtm ut patz p aug9m in libro de hẽsibz ℂ Põ omẽ nomẽ ppũ alicui psone sigt ppetate aliquã eius si sigt ubi sit ppũ nomẽ filij sig mficabit aliq̃ eius ppetatẽ et sic erunt plures ppetates m dimis q̃ sit pza eniate sit ℂ Põ quicũq mtelligit mtllndo concipit ubi fz filius mtelligit g9 filij ẽ aliqd ubi et sic nõ ẽ ppũ filij ee ubi ℂ Põ heb 1 d2 de filio portans omia ubo vtutis sue ex quo basilius ait capit q spus sanctus sit ubi filij g9 nõ ẽ ppũ filij ee ubi ℂ Sed contra qd aug9 dicit in vi de trin ubi solus filius accipit ℂ Ho dd q ubi ppe dictũ m dimis psonaliter accipitur et ẽ ppũ nomẽ psone filij sigt n q̃da ema nacoz mtellectũ psona n q̃ procedit m dimis fm emanacoz mtellis dicit filio et hinc9 processio dicit gnãco ut onsũ ẽ vn relmãt q̃ solus filius ppe dicit ubi m dimis ℂ Ad pm g9 dd q m nobis nõ est ide ee et mtelligẽ vn qd habet m nobis habz ee mtelligibile nõ pmet ad naturã mraz fz ee dei ẽ ipm mtelligẽ vn ubi dei nõ ẽ aliqd actus m po uel alicui effectꝰ eius sed ptmz ad naturã eius et io oportet q sit aliq̃ subsistens q q p ẽ in natura dei subsistit et io dam dicit q deus nra vtutes sunt are ℂ Ad 2m dd q nõ ppt ho error valet m dapnatꝰ ẽ q filiũ dixit prolatione natiui ut arriam caluin mabat sicut hil refert m vi de trin fz ppt varium modũ prolationis q̃ posuit ut patz p aug9m in libro de hẽsibus ℂ Ad 3m dd q noie ubi eadem ppetas portat q m noie filij vn dicit aug9 eo dicit ubi quo filius Jpã n natiuitas filij q ẽ ppetas psonalis eius duisis noibz sigt filio attribuit ad exprmẽdã duisitatẽ p fectionũ eius sic ut ondat gnãlibus pri dicit filius bt ondat coetnos splendor ut ondat omnipotens dicit ubi Sion ait potuit vni nomẽ nre mri p qd omia ista designarentur ℂ Ad 4m dd q eo mõ quo queit filio ee intelligentem

nõ ait deus gnans vn ẽ quide mtelligens nõ ut producens ubi sed ut ubi procedens prout sm deo ubi predens fm rem nõ differt ab mtellali dmo sed rõne tãtũ distinguit a pno ubi ℂ Ad 1m dd q ai de filio dicit portans oia ubo vtutis sue ubi figurate accipit pro effectu ubi vn glosa ubi dicit q ubi limitat pro ipso iõpti sc ex effectu vtutis ubi ẽ q res conseruet in ee sicut ex effectu vtutis ubi ẽ q res producat in ee ℂ Ex vo basilij mtpretat pro spũ sco ppe et figurate locutꝰ ẽ prout ubi aliqn dicit q̃d ẽ manifestatiuum eius ut sic eam voce dicat spus sc ubi filij q manifestat filiũ De uerbo

Ad 3m sic procedit videt q noie ubi nõ ptet respectꝰ ad catũam omẽ n nomẽ gnotãs effectũ m catiã dicit essentialiter m dimis fz ubi nõ dicit essentialiter sed psonaliter ut dm ẽ g9 ubi nõ portat catuas respm ad catuans ℂ Põ ea q portant respectũ ad catuas dicit de deo ex tpe ut dom9 et cator fz ubi dicit de deo ab et no g9 nõ portat respectũ ad catuã ℂ Põ ubi portat respm ad id a quo procedit si g9 portat respectũ ad catuã sequit q a catura procedat ℂ Põ pdece sunt plures fm diuisos respectꝰ ad catuas si g9 ubi portat respm ad catuas sequit q m deo nõ sit vnitas ubi sed pluralitas ℂ Põ si ubi portet respm ad ubi hoc nõ ẽ msi iõptũ catuire cognoscit a deo sed deꝰ nõ solũ cognoscit entia sed etiã nõ entia g9 mubo portabit respectꝰ ad nõ entia q videt fm ℂ Sed contra ẽ q dicit aug9 m libro lxxxiij q̃ omi q noie ubi portat nõ solũ respectꝰ ad prem sed ad illa q p ubi mm facta sunt opatiua potentia ℂ Ho dd q noie ubi portat respectꝰ ad catuã deꝰ n ipm ostendo catuã se cognoscit oem catuã verbũ aut in mente conceptũ ẽ expnatiuum omnis eius q actu intelligit vn in nobis sunt diuisa uba fm q diuisa q intelligim9 sed q deus vno actu et se et oma intelligit vnitati ubi ei9 ẽ expssiuum nõ solũ preis sed etiã catuaz et sua dei ẽ dei q̃dem cognoscitiua tm creaturaz aut et cognoscitiua et factiua ita ubi dei ei9 q̃d m deo prẽ ẽ expssiuum tm creaturaz nõ ẽ expssiuum et opatiuum et ppt hoc d2 m pb dixit et facta sunt q noie portat rõ factiua eoz q dicit ℂ Ad pm ii g9 dd q noie psone includit etiã natiua obliq na psona ẽ rõnalis nature indiuidua sba fm noie importat psone dme ppũ ad relatiõz psonale non

iportat respectu ad creaturā ſ nmportat in eo
q̄ primet ad nāz ſicut n ꝑ filio q̄ ſit fi
lius ita ꝑ ē ei q̄ ſit gen̄tor deus uel ḡeitus
creator et p hunc modū mportat relatō ad
creaturā in noīe ubi ¶ Ad 2m dd. q̄ tā rela
cōnes ſequāt actiones. q̄ dā noīa iportant
relōnē dei. ſ ad creaturā. ſ relatō q̄ conſeq̄t
actioēz dei m exteriorē effectū trāſeuntē ſicut
creare et gubnāre et talia dicit de deo ex
tpe. Quedā uō relatōz q̄ conſeq̄t actioēz non
tranſeuntē m exteriorē effectū ſ manētē in
agente ut ſcire et uelle et talia nō dicit de
deo ex tpe. ſ hmōi relatō ad creaturā iportat
in noīe ubi ſ let ē vñ q̄ noīa iportātia relatō
dei ad creaturas noīa dicit ex tpe. ſ sola il
la noīa q̄ mportat relatōz ḡntem actioēz dei
m exteriorē effectū trāſeuntem ex tpe dicit
¶ Ad 3m dd. q̄ creatura nō cognoſcit a deo
p ſuam a creaturis acceptā. ſ p ētiā ſuā
vñ nō oportet q̄ a creaturis precedat ubum
¶ Ad 4tm dd. q̄ nomē ydee pmit ē impoſitū
ad ſignādū reſpectū ad creaturā et sō pluāliter
dicit m dīnis nec ē pſonale. ſed nomē ubi
pmit impoſitū ē ad ſignādū relatōz ad dic
tem et ex ḡnta ad creaturas mēntī deus itelli
gendo ſe mtelligit hoc creaturā et ꝑ hoc
m dīnis ē vnū realiter et pſonaliter dictū
¶ Ad 5tm dd. q̄ eo mō quo ſcā dei ē non
ētiā et ubi dei ē non ētiā q̄ nō ē alii
qd mingm ubi dei ut augꝰ dicit. ſed tñ
ubi ē ētiā ut exp̄ſſiuū et factiuū nō et
iam aut ut exp̄ſſiuū et manifeſtatiuū Qō xxv.

Deinde q̄rit de ymagine
ymagine et cā hoc q̄rit duo ¶ Primo
utrū ymago in dīnis dicatur pſo
naliter ¶ Secundo utrū ſit ꝑ filiū filij de ymagine

Ad primū ſic procedit videt q̄ ymago
non dicat pſonalit in dīnis. dicat
em augꝰ in libro de fide ad petrū una ē
ſancte trinitatis dīnitas et ymago ad quā
factus ē homo ḡ ymago in dīnis dicit ēntia
liter et non pſonaliter ¶ Pō. hyl. dicit in libo
de ſynodis ymago ē eius ad quā ymagi
nat ſpēs indifferens. ſ ſpēs ſiue forma
in dīnis dicit ēntialit ḡ et ymago ¶ Pō
ymago ab ymagināndo dicit in q̄ i poſte
rius prius et poſterius ſm dīnis pſonis nichil
ē prius et posterius. ḡ ymago nō ē nomē pſo
nale in dīnis ¶ Sed ḡtra ē qd augꝰ dicit. q̄d
ē absurdius q̄ ymaginē ad ſe dici. ḡ ymago
relatiue dicit in dīnis et sic ē nomē pſonale
¶ Rō dd. q̄ de rōne ymaginis ē filiatio nō
tamē q̄lēcūq; filiatio ſufficit ad rōnē ymaginis
ſed filiatio q̄ ē uel in ſpē rei uel ſaltē in ali
quo ſigno ſpēi. ſignū aliq̄ ſpēi in rebꝰ corpo
reis matrē videt ēe figura. videm⁹ aūt q̄
diuſorū animaliū ſpēm ſint diuſe figure
non aut diuſi colores. vñ ſi de pmitiat color
alicui rei in pictē non dr ēe ymago niſi depi
gat figura. ſed nec pā filiatio ſpēi ſufficit
uel figure. ſed req̄rit ad rōnē ymaginis origo
q̄ dicit augꝰ dicit in libro. lxxiij. q̄nū. vnū
quodq; nō ē ymago alterius q̄ nō ē de illo ex
preſſū. Ad hoc ergo q̄ aliq̄ ſit nē ymago
req̄rit q̄ ex alio procedat ſilē ei in ſpē uel
ſaltem in ſigno ſpēi. Ratio q̄ processionē ali
quā iportant in dīnis ſit pſonalia vñ
hoc nomē ymago ē nomē pſonale ¶ Ad
primū ergo dd. q̄ ymago ꝑ ꝓe dicit q̄d procedit
ad ſilitudinē alterius. ſ d aūt ad nūq̄ ſilitudi
nē aliq̄ procedit ꝑ ꝓe dicit exemplar. ſ ꝑ
nō ymago. ſic tamē augꝰ dicit nomē ymagi
nis ēt dicit dīnitatē ſancte trinitatis ē ꝑ
maginē ad quā factus ē homo ¶ Ad 2m dd.
q̄ ſpēs ꝑ hoc ponit ab hyl. in diffinitōe yma
ginis iportat formā reductā in vnō ab alio
hoc n nō ymago dicit ſpēs aliquā ſicut
id q̄d aſſimilat alicui d forma eius ſ tñ ha
bet formā illi ſilē ¶ Ad 3tm dd. q̄ ymitatio
m dīnis non ſignat poſteritatē ſ ſola aſſimila
tionē

Ad 3m ſic procedit videt de ymagine
q̄ nomē ymaginis non ſonet filiū ꝑ ꝓe
filio. q̄ ſicut dicit dam. ſpūs ſcūs ē ymago
filij. nō ē ergo ꝑ filij ¶ Pō. de hoc ymagi
nis ē filiatio ſm quā exp̄ſſioē vtit augꝰ
in libro lxxxiij. q̄nū ſed hoc q̄ueit ſpūi
ſcō. procedit n ab alio ſm modū filiationis
gō. ſpūs ſanctꝰ ē ymago. et ita nō ē ꝑ ima
filij q̄ ſit ymago ¶ Pō. homo ēt dicitur
ymago dei ſm nām. i. ad cho. xi. vir non
debet uelare caput ſuū q̄m ē ymago et
gloria dei. gō non ē ꝑ filio ¶ Sed ḡtra ē
qd augꝰ dicit vij. de trin. q̄ filius ē yma
go ꝑ ¶ Rō dd. q̄ doctores ḡrecorū tot
dicit ſpūm ſcm ē ymaginē ꝑ et filij
ſed doctores latini ſolū filio attribuit no
mē ymaginis. ſſion. n. iuenit in canonica
ſcriptura nīſi de filio. dicit. col. i. q̄ ē ymago
dei inuiſibilis. ꝑmogenitꝰ creature. Et heb. i. q̄
ſi ſit ſplendor glē et figura ſbē eius. hmōi
tamē rōnē aſſignat q̄d ex hoc q̄ filius
queit ēt ꝑē non ſolū in natura ſed ēt
in notōe principij. ſpūs ſanctꝰ ēt nō queit
ēt filio neq; ēt ꝑē nec aliq̄ notōe. Sed hoc
non videt ſufficere q̄ ſicut ſm rationēs non
attendit in dīnis eq̄litas neq; ſeq̄litas
ut augꝰ dicit ita neq; filiatio q̄ req̄rit ad
rōnem ymaginis. Vñ alii dicit q̄ ſpūs ſanctus

non pt dici ymago filij q ymagis no est
ymago · neq ymago pris q ymago re
fert immediate ad id cui ē ymago · spūs
sancti aut refert ad prem et filium p filium
neq etiā ē ymago patris et filij q sic ect vna
ymago diorū qd videt impgle vni vlmq
tm p spūs scī nllō mō ē ymago · Sed hoc
nichil ē q pr et filius sint vnū pncm spūs
sancti ut mra dicet vnū nichil prohibet
sic patris et filij mgtū sint vnū ē vnā yma
ginē cui etiā homo tocius trinitatis sit vna
ymago Et ido alit dd · q sicut spūs sancti
ppūs sua processione accipiat nāz patris si
lit et filius · no tm dicat natus · et ita licet
accipiat filem patris no dicat ymago · q fi
lius procedit de cui roē ē silitudo spēi ad
idem a quo procedit · no aut de roē amo
ris ppūs hoc gne tat amoris q ē spūs sancti
mgtū ē amor diuinus Ad primū gr dd · q
dam · et alij doctores grecorū coiter vnit
nonē ymaginis propfecta silitudine Ad 2m
dd · q licet spūs scī sit simlis pri et filio
no tm ē seqtur q sit ymago roē ia dicta Ad
3m dd · q ymago aliq dicit · ī alio inuent
bno mō m re cui de natie fm spem ut
ymago regis inuent in filio suo Alio mō
m re alterius natie sicut ymago regis inue
nit in denario · primo aut mō filius ē yma
go patris · 2o aut mō homo dr ymago dei · et
ideo ad designandū in homie ipsius ē yma
ginis no solū dicit ymago sed ad ymaginē
per qd motus q da tendentis in ptōnē de
signat · sed de filio dei no pt dici q sit ad
ymaginē q ē pfecta patris ymago

Quō. xxiij

Dubit hic aliq de noīe spūs sancti
dandū ē de hijs q ptinet ad pso
nā spūs scī · q qdem no solū dicit
spūs · ꝫ etiā amor et donū dei Circa no
mē uō spūs sancti q ritur iij° Primo utrū
nomē spūs scī sit ppūm nomē alicui dine p
sone 2o utrū illa psona q spūs sanctus dr
procedit a pre et filio 3o utrū pro
deat a pre p filium 4o utrū pre et filio simt
vnū pncipium spūs sancti

De noīe spūs scī

Ad primū sic proceditur videt q hoc no
men spūs sancti no sit ppūm nomē ali
cui dine psone · Illim · n · nomē roē tribus
psonis ē ppūm alicui psone · ꝫ hoc nomē est
roē tribus psonis · dicit · n · hylarius · vij · de
trin · m spū dei aliqn signi prem · ut cui dr spūs
dns sit p me · aliqn signi filium · ut cui dicit filius
m spū dei eicio demonia · natie sue pticipe
etie sed demonia demanis · aliqn de spū ut ibi
effundā de spū meo sup oem carnē · gr hoc

nomē non ē ppūm alicui psone Pō · nois dini
ni psonam ad aliq dicit · ut hoc dicit mi
chias de trin · sed hoc nomē spūs scī · no dicit ad
ad · gr hoc nomen no ē ad dine psone Pō · q
filius ē nomē alicui psone dine no pt filius di
ci huius uel illius · dicit aut spūs huius uel illius ho
minis · ut habet · mtt · xi · Accipiā de spū tuo et
trada eis · et · mtt · xp · ij · recepit spūs helye sup
helyseū · go spūs scī non videt ee ppūm nomē
alicui dine psone Sed ogra q dicit · i · ioh ·
ult · tres sunt q testimoniū dant m roe lo pri ibi
et spūs · s · ut aut aug dicit vij · de trin · ad hoc
q tres · dicam tres psonas · go spūs · s · no
dine psone Ro dd · q ai sint due proces
siones m dims altera earū q ē p modum
amoris no habz ppūm nomē ut dicem ē vni et
relones q fm hunc processionē accipiunt
noiate sunt ut sup dictū ē ppt q et nomen
hoc mō procedentis eade roē no habz no
men ppūm · sed sicut sunt accōmodata aliqua
noia ex usu loquendi ad signandū pdictas re
lationes ai noiam9 eas noie pressionis et
spōnis cōms q fm ppetate signi cōmis magis in
dent signare notionales qm relationes · ita ad
signandū psonā dinā q procedit p modū amo
ris accōmodatū ē ex usu scripture hoc no
men spūs sancti Et huius q̄dem rōnis ē pot simm
ex duobz · primo q̄dem ex ipa rōitate eius q
dicit spūs · s · ut · n · aug dicit xv · de trin · qui
cois ē ambobz · ꝫ dicit · ipe ppe q̄d ambobz
quasi · nā pr ē spūs et filius spūs · et pr sanctus
et filius sanctus 2o uō ex ppa signōne · nā
nomē spūs m reb9 corporeis impulsionē q̄da
et motionē signare videt · nā flatus et uentus
fm nom9 · est aut ppūm amoris q mouet
at et ipellat voluntatem amātis · amatus
vtutis uō illis rōnibus attribuit q m deus ordi
nat · q rigit · et m psona dina procedit per
modū amoris quo deus amat · et hoc spē
sanctus noiat Ad primū ergo dd · q hoc q dico
spūs scī put sumit · n · vtute diuine dōnū
coē · et totī trinitati q nomē spūs · s · imāliter di
ne sbē designat · spūs · n · corporeum · insibil ·
ē et pari hab9 de mā vni omibz sbijs · s · imā
libz · insibilibus hoc nomē attribuim9 · p hoc
uō q dicit sanctus significat puritatis dine bōita
tis Si aut accipiat hoc q dico spūs · s · m vi
vm9 dōnis sic ex usu ecie accōmodatū ē
ad signandū unā trium psonarū q procedit p
modū amoris roē iam dicta Ad 2m dd ·
q licet hoc q dico spūs · s · r · ecie nō dicat tm
pro r · ltō ponit · mgtū ē accōmodatū ad
signandū psonā sola r · lacōe ab alijs distinctā
pt tamen intelligi · noiē aliq relatōis si spē

mtelligat qđ spūs ꝙ ¶ Ad 3m dđ. q̄ no
mē filij mtelligit sola relatō eius q̄ est
a principio ad principiū. ſ̄ in noīe pr̄ē mtel
ligit relatō principij. et filij in noīe spūs put
portat q̄đa vim motiuā ſſulli aut ratiē
cōpetit ee pn̄m r̄ſpectu alicui dīne pſone
ſ̄ ego et tō pt dicī pr̄ē nec spūs nec nō tamen
pr̄ē dicī filius nec ex spū sc̄o procedit a filio

¶ Ad 4m sic p̄cedit videt q̄ spūs sanctus
non procedat a filio. q̄ ſ̄m dyonſiū
non ē audendū dicere aliq̄ de sb̄ali dīnita
te pt ea q̄ dīnitꝰ nobis ex sacris eloquijs sunt ex
pressa. ſ̄ m sc̄ptura sac̄ nō exp̄mit q̄ spūs ſ̄
procedit a filio. ſ̄ solū q̄ procedit a pr̄ē ut pz
to xv. ſpm veritatis q̄ a pr̄ē procedit. go spūs
sc̄s non procedit a filio ¶ Pō. m symbolo ꝯ
stātinopolitane synodi sic legit. credim9 ī
spm sanctū dnm et viuificatē ex pr̄ē procē
dentē cū pr̄ē et filio adorandū et gloificā
dū nullo ḡs nō debuit addi m symbolo nisi
q̄ spūs sc̄s procedat a filio. ſ̄ videnꝰ esse
anathēatis vel q̄ hoc addiderūt ¶ Pō. dam
dicat spm sanctū ex pr̄edicto9 et spm pr̄ē
nominā9 ex filio aut spm nō dicā9 spm
nō filij nominā9. go spūs sc̄s nō procedit
a filio ¶ Pō. m chil procedit ab eo ꝙ quo q̄es
cit sed spūs sanctus q̄escit ī filio. dicit em
m legenda bti andree pax nobis et vn
ūsis qui credit m deū pr̄em et m vnū filiū
eius dn̄m nr̄m ihm xp̄m et vnū spm sanctū
procedentē ex pr̄ē et m filio p manētē. go spūs
sanctus non procedit a filio ¶ Pō. filius proce
dit ut ūbū. ſ̄ spūs nr̄ m nobis nō videt pro
cedē a ūbo nō go nec spūs sc̄s procedit a filio
¶ Pō. spūs sanctus p fectē procedit a pr̄ē. go
sup fluū ē q̄ procedit a filio ¶ Pō. m ꝑ etus
non differt ee et posse ut dr̄. m. m. phr̄a. et ml'
to mino9 m dīnis. ſ̄ spūs sanctus pt distingui
a filio etiā si ab eo nō procedat. dicit. n. aug̃
m libro de processione spūs sc̄i. hnt vnq̄ a
pr̄ē ee filius et spūs sc̄s. ſ̄ duōbus mō. q̄ alt'
nascendo alt' procedēdo. ut alij sint p hoc ad
inuicē. et postea subdit ſſlam si sp alij nō ee nt
filius et spūs sc̄s p hoc solū ee nt duōbus. go spūs
sanctus distinguit a filio ab eo nō exns ¶ Ꝟ
ytta ē q̄ athanasius dicit. spūs sc̄s a pr̄ē et
filio non factus nec creatus nec genitus ſ̄ proce
dens ¶ hr̄s dđ. q̄ nec ē dicē spm sanctū a filio
ee. si. n. nō eet ab eo nullo mō posset ab eo
pſonaliter distingui q̄d ex supdictis pt ee
manifestū. nō. n. possibile ē dicē q̄ ſ̄m aliq̄d
absolutū dīne pſone ab inuicē distinguāt
q̄ secret̄ q̄ nō eet trinū vna ee nā. ¶ ad. n.
ab solute m dīnis dicit ad vnitatē ee nē

ptinz. relatiue p solis relatiuis pſone dīne ab
inuicē distinguunt. relationes aut pſonas distinguūt
pmit. nisi ſ̄m q̄ sunt oppōite. q̄d ex hoc pz q̄ pr̄
habz duas r̄lationes quaz vna r̄fert ad filium ali
a ad spm sanctū. q̄ tamen ex non sunt oppōite non
constituunt duas pſonas ſ̄ ad vnā pſonam
pr̄ē tm ptinet. si igit in filio et spū sc̄o nō ee
niunt nisi duas r̄lationes q̄bz vtq̄ r̄fert ad pr̄ē
ille r̄lationes nō ee nt ad inuicē oppōite sicut nec
due r̄lationes q̄bus pr̄ē r̄fert ad illos vn sicut p
sona pr̄ē ē una. ita sequit q̄ pſona filij et spūs
sancti eet una hmōi duas r̄lationes oppositas
duabz r̄lationibz pr̄ē. hoc aut ē hēticū. cū tollat
fidem trinitatis. oportet igit q̄ filius et spūs. ſ̄
adinuicē r̄ferāt oppositas r̄lationibz. nō aut pnt
ee nisi duē alie r̄lationes oppōite nisi r̄lationes
origis ut sup̄ probatū ē. oppōite aut r̄lationes
origis accipiunt ſ̄m pr̄ius et q̄ ē a principio
relatiue igit q̄ nec ē dicē vel filiū ee a spū
sancto q̄d nullus dicat vel spm sanctū ee a filio q̄d
nos confitem̄. Et hui⁹ q̄dem assignat rō pro
cessionis vtriusq̄. dicit ē. n. sup̄ q̄ filius pro
cedat p modū intellectus ut ūbū. spūs aut sic
p modū voluntatis ut amor. sic aut q̄
amor a ūbo procedat. nō. n. aliq̄ amam9
nisi q̄ ea pr̄ius mētis apphendim9 vnde
et ſ̄m hoc manifestū ē q̄ spūs sanctus procedit
a filio ¶ Pr̄ē etiā ordo rei hoc docet. ſſuis
ēm inuentum9 q̄ ab vno procedit plura abſq̄
ordine nisi in illis solū q̄ mālit differunt
sicut vnus faber producat mlt'os artifices
mālit ab inuicē distinctos nullū ordinē habēs
ad inuicē. ſ̄ed in rebz nāturalibz nō ē sola mālis
distinctio sp inuenit in mlt'itudine producta
aliq̄s ordo vñ etiā in ordine catholicorū pro
ductay decor dīne sapiē manifestatur. si ḡ
ab vna pſona procedit due pſone. ſ̄. filius
et spūs. ſ̄. oportet ee aliq̄ ordinē eorū ad inui
cem. ſſet pt aliq̄s alius ordo assignari nisi
ordo naturē quo alius ē ex alio ſſolum igit pōt
ē dicē q̄ filius et spūs sanctus sic procedant
fit a pr̄ē q̄ neuter eorū procedat ab alio
nisi quis ponet in eis mālē distinctionē q̄d ē
impossibile. vñ et ipi greci processionē spūs. ſ̄.
aliq̄ ordinē habē ad filium intelligūt. con
cedūt. n. spm sanctū ee spm filij et ee a pr̄ē per
filiū. et q̄da eorū dicit concedē q̄ sit a filio
vel profluat ab vno eo. nō tm q̄ procedat
q̄d videt vel ignorātia vel ex protervia esse
q̄. si quis recte consideret nec ei ubi processi
onis mīt omnia q̄ ad originē q̄lemcūq̄ primi
tiuitatis ee vltim̄. n. eo ad designādū q̄lēcūq̄
originē sicut linea procedit a puncto. radius
a sole. riuus a fonte. et filius ī q̄buscūq̄ alijs.

Apl̄i ppt'id qđ sc̄ptū ē jo·1 sup q̄ vidēs
spm̄ descendēte et manēte hūc ē q̄ bap
tizat ¶ Ad 7tū dđ·q hoc ūbi dm̄ nō
accipit ꝑ fm̄ silitudinē ūbi vocālis a quo
non procedit spūs q̄ sic tm̄ methaphorice
dicat ꝑ fm̄ silitudinē ūbi mētalis a quo
amor procedit ¶ Ad 8tū dđ·q p hoc q spūs
sanct̄ procedit a p̄re nō solū non sup fluit
ē dicē q sup fluit ē dicē q spūs sc̄s procedit
a filio·ꝑ oī no tam̄ q p vnā ūitē ē p̄ris z filij
et q̄ q̄đ ē a p̄re nāt ē esse a filio nisi ꝑpetuā fi
liacōm̄ repugnet·nō·n·filius ē a sempō luce
sit a p̄re ¶ Ad·9m̄ dđ·q spūs sc̄s distinguit
p̄sonalit̄ a filio m hoc q origo vnō distin
guit̄ ab origine alterī sed ipā distinctio origis
ē p hoc q filius ē solū a p̄re·spūs nō sc̄s a p̄re
a filio·non·n·alit̄ processiones distinguent̄
ut supra ostensum ē ¶ spō sc̄s procedit a p̄re p fm̄

Ad·3m̄ sic procedit videt q spūs sc̄s
nō procedit a p̄re p filiū ¶ Dđ·n·procedit
ab aliquo p aliq̄ non procedit ab eo īmedi
ate·si ergo spūs sc̄s procedit a p̄re p filiū nō
procedit a p̄re īmediate qđ videt īmutēs
¶ p̄ō·si spūs sanct̄ procedit a p̄re p filiū nō
procedit a filio nisi ꝑ p̄rem ꝑ pt̄ qđ vnū
qđq; et illud magis·q magis procedit a p̄re
q̄ a filio ¶ p̄ō·filius habz ee p gnāc̄z·si ergo
spūs sanct̄ ē a p̄re p filiū sequit̄ q p̄ius gnet̄
filius et postea procedit spūs sc̄s·et sic pro
cessio spūs sanctī nō ē etna qđ ē hēticum
¶ p̄ō·ad aliqđ dicit̄ per aliq̄ opari pt̄ eius
dē sicut·n·diam̄ q rex opat̄ per baliuū
ita pt̄ dici q baliuus opat̄ p regem·ꝑ nullō mō
dicim̄ q filius spiret spm̄ s̄c̄·p p̄rem·q̄ negq;
p filiū ¶ Sed ogra ē qđ hyl' dicit m libro de
fm̄·conserua hanc oro fidei mee rōnem
ut semp obtineā p̄rem·s̄c̄te·et filiū tuū vna
tecū adorem spm̄ sanctū tuū q̄ ē p vmnia
tuū pmēar ¶ 9o dđ·q m omnib9 locutionibus
in quibz dicit̄ aliqđ p aliq̄ opari ꝑpositio de
signat m causali aliquā causā seu p̄incipiū
illius actꝰ·ꝑ cui actio sit media inter faciens
et factū·q̄nz illud causale cui adiungit̄ hec
ꝑpō per ē causa actionis ꝑ fm̄ q exit ab agēte
et tūc ē causa agenti q agat sive sit causa
finalis sive formalis sive effectiua uel mo
tiua·finalis q̄dem ut si dicam9 artifex opa
tur p cupiditatē lucri·formalis ut si dica
mus q opat̄ p artem sūā·effectiua ut si di
cat̄ q opat̄ p mānū alterī ¶ Quānz nō dictio
causalis cui adiungit̄ hec dictio ꝑpositio
per ē causa actionis ꝑ fm̄ q tūc ad factum
ut cui dicam9 artifex opat̄ p martellū non
·n·signat̄ q martell9 sit ca artificis q agat

vnde ex quocūz alio ad originē ptinēte pt
9cludi q spūs sc̄s procedit a filio ¶ Ad p̄m̄ q
dđ·q de deo dicē nō debem9 q m̄ sac̄ sc̄ptā
non inuenit̄ uel p ūba uel p sensū·licet at
p ūba non inueniat̄ q spūs sc̄s procedat a
filio inuenit̄ tn̄ q̄ tū ad ꝑ fm̄ et p̄ apue ubi dī
filius jo·xvi·de spū sc̄o loq̄ꝰ ille me clarifica
bit q m̄ de meo accipiet·i·glāt̄ et ea m̄ sac̄
sc̄ptura tenedū ē id qđ de p̄dict̄ oportet
intelligi de filio etā si dictio exclusiua addat̄
nisi solū in illis in q̄bus p̄r et filius ꝑ fm̄ oppo
sitas i·lateres distinguit̄ ¶ Ad·n·dom̄ q ay·xi·
q̄ filius semp̄ cognoscat·sic igit̄ tū dicit̄
q spūs sc̄s a p̄re procedit etā si addat̄ q a
solo p̄re procedit nō excludat̄ m de filio
q̄ tūc ad hoc q ē de p̄incipiū spūs sc̄i nō op
ponit̄ p̄r et filio·sed solū q̄ tūc ad hoc q hic
ē p̄r et ille filius ¶ Ad vm̄ dđ·q m quoli
consilio mstituti fiunt symbolū aliqđ ꝑpter
errorē aliq̄ q̄m consilio dapnabat̄ vnde
sequeb̄ consiliū nō faciebat aliud symbo
lū q̄ p̄mi ꝑ id qđ ḡtinebat̄ mplicite i p̄mo
symbolo p aliq̄ addita explanabat ḡtra
hēses msiur gentes vñ m decīs cōciliō calcedo
nensis synodi dicit̄ q illi q fuerūt ḡgregati
m̄ filio constātinopolitano doctrinā de spū
sc̄o tradiderūt nō q̄si m̄ ecclīe p̄decēsores
q apud mīcā ḡgregati sūt mfidēles·sed
intellectū eorū adhibuēb hēticos declarātes
Quia igit̄ m tpe antiquorū consiliorū nō
dū exortus fuerat error dicēt̄ spūm sanctū no
ponēt̄·sed postea insurgente errore quorū
dā de consilio quidā moderātes ibz patrēs
congregato expressū fuit auctoritē vōm po
tius q̄ aliq̄ auctē etā antiq̄ consilia con
gregabāt et firmabāt ¶ Contingebat ni
mplicite in hoc ipo qđ dicebat spūs sc̄s
a p̄re procedē ¶ Ad 3m̄ dđ·q spūm sanctū no
introducti ut patz in quodā symbolo
nestoriano rōnē dapnato m effesina synodo
et hūc errorē secuti sūt theodorus nestorian9
et plures post ipm̄ mīc quos etā fuit damas?
vñ in hoc ei⁹ fidē non ē standū q̄ius a
tert̄ spūm sanctū ee a filio ita etā nō negat ex
billorū libris ¶ Ad 4tū dđ·q p hoc q spūs
sc̄s dicit̄ q̄si uel manē in filio non excludit
nē dicit̄ q̄ ab eo procedat q̄ et filius in p̄rē ma
net dicit̄ etā tamē ab eo procedat dicit̄ etā
spūs sanctus in filio q̄si ut amor amātis
quiescat in amato uel q̄ tū ad humānā nāz

ꝫ ꝑ sit causa artificiato ut artifice procedat
et ꝑ hoc ꝑm habeat ab artifice · et hoc ē ꝑ
quod dicit ꝑ hec ꝓpo per quē auctem ī rō
ut cū dicit rex opat per baliuū quē aut in
obliquo ut cū dicit baliuꝰ opat per regē
¶ Tua agit filius habz a pre ꝑ ab eo procedat
spūs scūs · pt dicta ꝑ pre ꝑ filiū spirat spūs scūs
vel ꝑ spūs scūs procedat a pre ꝑ filiū qđ
idem ē ¶ Ad ꝑmū gr dđ · q m q̄libz actioe
ē duo considāre · s · suppositū agens · et utute
qua agit · sicut ignis calefacit calore · sic agit
m pre et filio considēt utus q̄ spirat spūs · s ·
non cadit ibi aliq̄d medii · ꝑ hec utus ē una
et eadem · si aut considēt ipe ꝑsone spirā
tes sicut spūs scūs oīter procedat a pre a
filio inuenit spūs scūs īmediate a pre procedē
mō tui ē ab eo · et mediate mō tui ē a filio ꝛ
sic dicit procedē a pre ꝑ filiū · sicut enā abel
processit īmediate ab adā mō tui adā fuit
pr eius et mediate mō tui eua fuit mr eiꝰ
q̄ processit ab adā licet hoc ex m mālis pro
cessionis ꝛeptui videat ad signficandū īmale
ptionē dīnaz ꝑsonaz ¶ Ad ẓm dđ · q ſ
alia ūtutem filius a pre nūo accipet ad spi
randū spūm scm sequit ꝑ ecclesiastica
mstrum etalis et sic magis procedet a pre
q̄ a filio · sed una et eadē nūo ūte spirata
ē m pre et filio et ī eq̄lit procedit ab vtroq
licet aliq̄n dicit ꝓncipalr uel ꝓpe procedē de
pre ꝓpr hoc ꝑ filius habet hanc ūtutē habeat a
pre ¶ Ad ẓm dđ · q sicut gnatō filij ē una
gnatio vñ non plus fuit pr q̄ genuerunt
filiū · ita processio spūs · s · ē una spiratio ꝓncipiū
vñ nō fuit plus filius genitꝰ q̄ spūs scūs pro
cedet sed utriq ē m ē ¶ Ad ẽtm dđ · q ali
q̄s dr p alio q̄ op aui non semp dr pr nepos
sio · non · n · dicim ꝑ q martellꝰ opat p fabrū
dicim ꝑ aut ꝑ baliuꝰ opat p regem · baliu
tei ē agē cū sit dns sui actꝰ q martelli aut
non ē agē sed solū agi vñ nō designat ut
mstrumētū · dicit aut baliuꝰ opari per
regem q̄n hec ꝓpo p denotat medium q̄ q̄to
suppositū ē prius m agendo tāto utꝰ eius
ē mediator effectū q̄ utꝰ cū ē pme q̄ ignit
cum sit dr sui effectū vñ eua ē pma pn̄a dnā
m detātis scīs · Sic ignit m q̄ tui baliuꝰ est
medius ꝑm ordinē suppositoꝝ agendi di
cit res opari p regem q̄ utus regis fuit
q̄ actio baliui q̄sequit effectū · ordo aut non
attendit inter pr em et filiū q̄ tui ad utute
sed solū q̄ tui ad suppositū et ideo dicit ꝑ pr
spirat ꝑ filiū ꝛ nō eq̄liꝰ De pn° spō sancto
Ad ẽtm sic procedit videt ꝑ pr et fi
lius sint vnū pn̄m spūs · s · q̄ spūs · s ·
nō

nō videt a pre et filio procedē m q̄ tui sint
vnū neq̄ m natura q̄ sic spūs scūs procedet
eua a serpē q̄ pre vnū cū eis m natura neq̄
m q̄ tui sint vnū m aliq̄ ꝓpietate q̄ vna ꝓpie
tas nō pt ee duoꝝ suppoꝝ ut videt
go spūs · s · procedit a pre et filio ut sint plēs
non go pr et filius sint vnū pn̄m spūs scūs
¶ Pō · cū dicit pr et filius sint vnū pn̄a spō
scī · non pt ibi designari vnitas ꝑsonalis
q̄ sic pr et filius cent vna ꝑsona neq̄ eua
vnitas ꝓpietatis q̄ si ꝓpt vna ꝓpietatē pr et
filius sint vnū pn̄m spūs scī · pari roe ꝓpt
duas pr videt ee duo pn̄a filij et spūs scī
qđ ē magens · nō go pr et filius sint vnū pn̄m
spūs sancti ¶ Pō · filius nō magis q̄ uent
scī pr q̄ spūs sancti · ꝑ spūs · s · et pr nō sunt
vnū pn̄m respectu alicuius dīne ꝑsone · go neq̄
pr et filius ¶ Pō · si pr et filius sint vnū pn̄m
spūs sancti aut vnū qđ ē pr a vnū qđ non
ē pr · sed neutrū ē dare q̄ si vnū qđ ē pr sequit
q̄ filius sit pr · si vnū qđ non ē pr · sequit ꝓpr
non pr sit · non go dđ · ē q̄ pr et filius sint vnū
pn̄m spūs scī ¶ Pō · si pr et filius sint vnū
pn̄m spō · s · videt ego dđ · q vnū pn̄m spūs
scī sit pr et filius · sed hec videt ee fla · q̄ hoc
q̄ dico pn̄m oportet q̄ suppōt pro ꝑsona pūs
et ꝑsona filij · et utroq mō ē fla · go hec ē
fla pr et filius sint vnū pn̄m spō scī ¶ Pō ·
vnū m sba facit idem · si ignit pr et filius sit
vnū pn̄m spūs sancti sequit q̄ sint idē ꝓncipiū
sed hoc a mltis negat · go non ē procedēdū
q̄ pr et filius sint vnū ꝓncipiū spūs sancti
¶ Pō · pr et filius et spūs sanctus q̄ sint vnū
pn̄m catice dicit ee vnū creator · ꝑ pr et filius
non sint vnus spirator ꝑ duo spiratores ut a
mltis dicit et consonat dictis tullianis q̄ dicat
m 2° de trinitate q̄ spūs · s · a pre et filio auctoritē
confitendū ē go pr et filius nō sint vnū pn̄m
spūs scī ¶ Sed ꝑ ē q̄d augꝰ dicit m vi · de tri ·
q̄ pr et filius nō sint duo pn̄a ꝑ vnū pn̄m
spūs sancti ¶ Ego dđ · q pr et filius m omnibꝰ
vnū sint m q̄bz non distinguit mt eos relatio
mis oppō Vñ q̄ m hoc q̄d ē ee pn̄m spūs scī
non opponit relatiue sequit q̄ pr et filius sint vnū
pn̄m spūs scī ¶ Quāda tame dicit hanc ee ꝓpō
pr et filius sint vnū pn̄m spūs scī q̄ tu hoc
nomē pn̄m principaliter acceptū nō significat
ꝓsonā ꝑ ꝓpietate dicit q̄ limitat adiectiue · et
q̄ adiectum nō detinet ꝑ adiectum nō pt gen
dici q̄ pr et filius sint vnū pn̄m spō sancti ꝑ
vnū · q · intelligit adubialiter positū ut sit sēs
sint vnū pn̄m · i · vno mō Sed scī roe pr dicit q̄
pr ē duo pn̄a filij et spūs scī · i · duobꝰ modis
Dicendū ē go q̄ licet hoc nomē pn̄m significet

ꝑpetate tame sigt̃ eã ꝑ modũ substãtiũ sicut hoc nome ꝑ̃ uel filius eciã m rebꝫ cãtis vn̄ nũm accipit a forma signata sicut et alia substãtiua. Sicut ꝑ̃ et filius sunt vn̄ deitate vnitate forme sigficate ꝑ hoc nome deus. ita sunt vnũ pn̄m spũs sancti ꝑpt̃ vnitate ꝑ̃ cãtis sigficate in hoc noĩe pn̄m. ¶ Ad ꝑm. g̃. dd. q si attendat̃ vtrũs spiratã spũs scũs procedit a ꝑ̃ et filio magis tanq̃ sunt vnũ in natura spiratã q quodãmo sigt̃ nãz ei ꝑpetate ut ma fra dicet̃ sed ꝑ̃ mediãs vnã ꝑpetate ee m duobꝫ suppositis quoꝝ ẽ vna natura. Si nõ co sideret̃ suppositã spiratois sic spũs scũs procedit a ꝑ̃ et filio ut sunt plures. procedit. n. ab eis ut amor mutuus duoꝝ. ¶ Ad ẓm dd. q ei ꝑ̃ et filius sunt vnũ pn̄a. spũs scũ de signa tue vna ꝑpetas q ẽ forma sigficata ꝑ nome sed tame seq̃t̃ q ꝑpt̃ plures ꝑpetates possit dici ꝑ̃ plura pn̄cipia ex ꝑplicare t̃ pluralitas suppositoꝝ. ¶ Ad ẓm dd. q sedm̃ vlatas ꝑpetates non attendit̃ m dmns filiatiõ uel dis spũs sed ꝑ filius. ita nec filius filioꝝ ꝑi q̃ spẽ sancti. ¶ Ad ẽtiã dd. q ꝑ̃ et filius sunt vnũ pn̄m qd̃ ẽ ꝑ̃ aut vnũ pn̄m qd̃ no ẽ ꝑ̃ nec st̃ q̃ aduersitate oppositã vn̄ no ẽ nec ee alteri eorũ. ai. n. dicam q ꝑ̃ et filius sunt vnũ pn̄a. non habꝫ detiãta suppone ꝑmo confusa ꝑ duabꝫ ꝑsonis simil vn̄ in processu ẽ fallacia figure dcõis a quisa suppone ad detiãtam. ¶ Ad qtũ dd. q hec eciã ẽ vcã vnũ pn̄m spẽ sancti ẽ ꝑ̃ et filius q hoc q dico pn̄a. no suppont pro vna ꝑsõna tm̃ ꝫ mdistincte ꝑ duabꝫ ut dictũ ẽ. ¶ Ad 6tũ dd. ẽ q q̃da dicãt sunt tres duo spiratores ꝑpt̃ distinctoꝝ suppoi torũ sicut duo spiratores q actꝰ referũt ad supposita. Sed ẽ eadẽ ratõ de hoc noĩe ãtor q spũs scũ procedit a ꝑ̃ et filio ut sint due ꝑsone distincte ut dictũ ẽ. non aut ãtura procedit a tribꝫ ꝑsonis ut sunt vna ꝑsone dis tincte ꝫ ut sunt vnũ pn̄a. m eẽ. Sed melꝰ dd. videt̃ q q spiratus adiectiuũ ẽ spirator duo spiratores ꝑpt̃ pluralitate suppositoꝝ non aũt duo spiratores ꝑpt̃ vnã spiratoꝝ. nã ad uerbã noiã hnt nũm ꝫm supposita. sb̃stantiã uerbo a sepiꝰ ꝫm formã sigficata. ¶ Ad vero hyl. dicit q spũs scũs ẽ a ꝑ̃ et filio auctoribꝫ exponendũ ẽ q ꝑpont̃ sb̃stantiam pro adiectiõ

De modo quit̃ de noĩe ¶ Cõ xxxviij. de no amoris et ãt hoc quit̃ me spẽ sã

duo ¶ Primo utrũ sit ꝑpriũ nomen spũs sancti. ¶ Secundo utrũ ꝑ̃ et filius diligant se

spũ sancto et amor sit ꝑpriũ nome spẽ sancti

Ad primũ sic procedit̃. videt̃ q amor no sit ꝑpriũ nome spũs sci. dicat. n. aug⁹ xv. de tri. ſ. lesciũ sicut sapiã et ꝑdicat̃ et filius et spũs sanctus et sim̃l omes non tres sed vna sapiã. non ita et cãitas dicat̃ ꝑ̃ et filius et spũs scõs et sim̃l omes vna cari tas. sed nullum nome qd̃ de singulis ꝑdmis ꝑdicat̃ et de ombus m̃ul singlãr̃ ẽ no me alicuius ꝑsone. g⁹ hoc nome amor non ẽ ꝑpriũ spũs sancti. ¶ Põ. spũs scõs ẽ ꝑsona sb̃ sistens ꝫ amor non sigt̃ ut ꝑsona subsistes sed ut actio q̃da ab amante tẽ̃ in amatũ g⁹ amor non ẽ ꝑpriũ nome spũs sci. ¶ Põ. amor ẽ nexus amãtis ut ꝫ̃m dyo. iiij. ca⁹ de di. no. ẽ quedã vis mutua ꝫ nexus ẽ medii inter ea q̃ nectit non aut aliq̃ ab eo procedens. ai sigt̃ spũs. f. procedat a ꝑ̃ et filio sicut on̄sum ẽ videt̃ q sit amor aut nexus ꝑ̃ et filij. ¶ Põ. aũ libꝫ amãtis ẽ aliq̃s amor sed spũs sanctus ẽ amans g⁹ eius ẽ aliq̃s amor. sigt̃ spũs. f. ẽ amor erit amor amo rãs et spũs a spũ qd̃ ẽ mẽs. ¶ Sed ẽtra qd̃ gr̃. dicat m̃ omel. pentecostes. ipe spũs sanctus amor ẽ. ¶ Qꝰ dd. q nome amoris m dmns sumi pt̃ et essentialit̃ et ꝑsonalit̃ et ꝫ̃m q ꝑsonalit̃ sumit̃ ẽ ꝑpriũ nome spũs. f. sicut ũbi ẽ ꝑpriũ nome filij. ¶ Ad cuius euidẽciã sciendũ q ai m dmns ut supõnit ẽ sunt due processiones vna p modũ intellectus q ẽ processio ũbi. alia p modũ uoluntatis q ẽ amoris processio. et q̃ ꝑma ẽ nobis ma gis nota ad singla sigficada q̃ m ea g̃ sidãri pnt sunt magis ꝑpria noĩa ad inuenta. no aũt processione uoluntatis vn̄ q̃busda ãtuloa coibꝫ vtm̃ ad sigficadũ ꝑsõna sit procee dentem. et relões eciã q̃ accipiũt ꝫ̃m hãc processioẽ spiratois et processois noibus noiãt̃ ut supra dan̄ ẽ q tñ sunt magis no mina a origis q̃ relõis ꝫ̃m ꝑpetate vocabli et tame sili vtraq̃ processioẽ g̃ sidãri q̃s sicut em ex hoc q aliq̃s rem aliq̃ intelligt quem ẽt q̃da intellectualis conceptio rei intel lecte m̃ intelligente q dicat̃ ũbi. Ita ex hoc q aliq̃s rem aliq̃ amat proueit q̃da impssio ut ita loq̃r rei amate in affectu amantis sedm̃ quã amati dicat̃ ee in amante sicut intellectũ m̃ intelligẽte. ita q̃ ei aliq̃s sepiꝰ m tellugit et amat ẽ in sepo nõ solũ p̃ depti tatem rei sed eciã ut intellectũ in̄ intelligente et amatũ in amante. Sed ex pte intellectꝰ sunt vocabla adiuenta ad signãdũ ~~rem intelligẽ te et intellecta~~ respectũ intelligẽtis ad rem intellectã. ut patz in hoc q dico intelligẽ et sunt

ecia alia vocabla adiuenta ad significandu pro
cessu intellectualis quo pceditur a principio ibi ad u
uerbu ipm. Expte autē voluntatis pt̄ dili
gē et amare q importat hītudinē amātis
ad rem amatā non sit aliq vocabla ipor
ta q importet hītudinē ipius ipsius om̄is uī
affectionis vel amate q proueit in amāte
ex hoc q amat ad suū pncipiū aut eḡ. et ideo
ppt̄ vocabloꝝ inopia hmōi hītudines significā
nois amoris et dilectionis sicut ſ ubi nota
rem⁹ intelligenciā quā accepta uel sapiāz geita
Sic igit̄ in q̄ tū in amore uel dilectōe nō ipor
tat̄ mſi hītudo amātis ad rem amatā
amor et diligē eentialit̄ dicit̄ sicut intelligē
cia et intelligē In q̄ tū nō hmōi vocabulis
vtim⁹ ad expmendū hītudinē eiꝰ qd̄ pro
cedit p modū amoris ad suū pncipiū z eḡ.
ita q pp amorē intelligat̄ amor procedens
et p diligē intelligat̄ spiratus amore procedē
tem sicut amorē nomē psone et diligē uel ama
re ubi e notionale sicut dicē uel gnāre
Ad pmū g⁹ dd. q augℓ loḡt̄ de caritate fm
q eentialit̄ sumit̄ in diuinis ut dam e Ad
2m dd. q intelligē et uelle z amāe licet signifi
cent̄ p modū actionis in deū cadāt tn actiones
manentes in agente ut supra dam e ita tn q in
ipō agente ip̄ortet hītudinē q̄dā ad obiectū
vn amor eadē in nobis e alioq manens i amā
te. et ubi cordis manens in dicente. tn ai hītu
dinē ubo expssam ad rem ubo expssā uel
amatā. sed in deo in quo nullus e actus habz
plus q tā q amor q̄ ubi e subsistens Cum
igit̄ dicat̄ q spūs scūs e amor patris et filij uel
qđ aliud. non sign̄t̄ aliq transiens in aliū
sed solū hītudo ad amatā sicut et ubo im
portat̄ hītudo ubi ad rem ubo expressam
Ad 3m dd. q spūs scūs dicit̄ e nexus pris
et filij in q̄ tū e amor q̄ pr̄ amat vnita
dilectōe se et filiū et eḡ. iportat̄ in spūsancto
put e amor hītudo pris ad filiū et eḡ. ut
amātis ad amatū. sed ex hoc ipō q pr̄ et fi
lius mutuo se amāt oportz q mutuus amor
q̄ e spūs sanctus a duobz procedat. Sed in ḡ
origine spūs scī non e medius q̄ tū ad tm
tatē psona. sed in nō hītudinez p dictā e me
dius nexus duoz ab utroq procedens
Ad 4tm dd. q licet sint filius licet intelli
gat nō tn sibi q petit produce ubi q pr̄ intel
ligē q̄ueit ei ut ubo procedēti. ita licet spūs
scūs amet eentialit̄ non tn q̄ueit ei q spū
ret amore q̄ e diligē notionaliter sicut q
sic diligit eentialiter ut amor procedēs no
ut a quo procedat amor de notione spūs sci

Hoc 1m sic procedit̄ videt̄ q pr̄ et filius
non diligant se spū scō. augℓ. 1. 1 vī
de tri. probat q pr̄ non e sapiens nec spūs
nta vita spūs sancti e amor procedēs ut
dam e. g⁹ pr̄ et filius non diligunt se amore
procedēte q̄ e spūs scūs Pō. ad dictū pr̄ et
filius diligunt se spū scō hoc ubi diligē aut
similit̄ notionaliter aut eentialiter. Et nō pt̄ ee
vera fm q similit̄ eentialiter q pariter ee posſ
sit dicti pr̄ intelligit filio ſſeq̄ eadē fm q si
mil̄t̄ notionaliter q pariter ee possit dici q pr̄
et filius spiratus spū scō uel q pr̄ gnat filio
g⁹ nllō mō hec e vera pr̄ et filius diligunt se
spū scō Pō. eode amore pr̄ diligit filiū et
se et nos. sed pr̄ non diligit se spū scō q nullo
acto actu notionalis reflectit̄ sup̄ principiū acto
nō. n. pt̄ dici q pr̄ gnet se uel spiratus se. g⁹
ea non pt̄ dici q diligat se spū scō fm q
diligē notionaliter sumit̄ Ite amor q dili
git nos nō videt̄ ee spūs scūs q ip̄ortat̄ rō
pcessu ad creaturā. et ita ad eē in pticulari. g⁹ et
hec e fla pr̄ diligit filiū spū scō Sed ē qua
e qđ augℓ dicat vi. de tri. q spūs scūs e quo
gemitus a gnante diligit̄ gemitore ipō suū
diligit Ad 2m dd. q ea hanc q̄one difficul
tatē affert q ai pr̄ de dicat̄ pr̄ diligit filiū
spū scō cui ablatiuus significat̄ in hītudine
cuius causse videt̄ q spūs scūs sit pr̄ime diligē
di pr̄ et filio qđ e cōmo imposſe Et ideo qđa
dicit hanc e falsam pr̄ et filius diligunt se
spū scō et dicit hanc e retractanda ab aug⁹
in suo libro ai. s. retractauit ista pr̄ e sapiens
sapiāz geita Quida nō dicit q e ipa et sic
e exponenda pr̄ diligit filiū spū scō. i. amore
eentiali q appropriat spū scō Quida nō dicit
q ablatiuus iste construit̄ in hītudine cause formā
q spūs scūs e amor quo formaliter pr̄ et filius
se inuicē diligunt Quida nō dicunt q ablatiuus
iste construit̄ in re significat ut sit sensus q spū
scūs sit signum q pr̄ diligit filiū in q̄ tū proce
dit ab eis ut amor Quida nō dicunt q con
struit̄ in hītudine effectus cause formalis. et
istis pricipiis ad veritatē accessum Unde ad
euius euidentiā sciendū e q ai res differen
noscent̄ a suis formis sicut albū ab albedine
et homo ab humanitate. omne illud a quo aliq
denominat̄ q̄ tū ad hoc habz hītudinē forme
ut si dicā iste e motus uel tempo iste ablatiuus
construit̄ in hītudine causse formalis q̄uis no
sit forma significat aut aliq denominatū per
illud qđ ab ipō procedit non solū sicut agēs
actionē sed ea sicut tota actionis includit
dicimus. n. q ignis e calefaciens calefactione q̄uis

onsequit̄ q̄rit̄ de dono ſp̄ſ ſancti
Et cū hoc q̄rit̄ dno ¶ Primo
utrū donū possit cē nomē psonale
¶ Videt̄ utrū sit ppriū ſpūs ſcī
Ad pmū sic proceditur̄ videt̄ q donū no
sit nomē psonale. omē. n. nomē pso
nale ip̄portat aliq̄ distinctōz in dīm. ſ no
dom non ip̄portat aliq̄ distinctōz. dicit. n. aug⁹
m. v. de trin. q ſpūs ſ. itā dat̄ sicut dei donū
ut etiā ſe ip̄m det sicut deꝰ gꝰ donū no est
nomē psonale ¶ Pō. nullū nomē psonale
queit̄ ēentie dine ſ ēentia dina ē donū q̄d
p̄ dat filio ut patz p hyl. viii. de trin. gꝰ do
nū no ē nomē psonale ¶ Pō. ſ⁹ dam. mich⁹
ē ſbm aut seruiens in dīm psonis ſ donū
ip̄portat q̄da ſubiectiōz ad eū qui dat̄ gꝰ do
nū non ē nomē psonale ¶ Pō. donū ip̄portat
ē ſp̄m ad ēaturā et ita vid⁹ et dicī de deo
ex tpe. ſ no nomā psonalia dicit̄ de deo ab
eterno ut p̄ et filius gꝰ donū no ē nom̄ psōle
¶ Sed ḡtra ē q̄d aug⁹ dicat. m. xv. de trinitate
q sicut ꝛ̄p⁹ aut̄ nō mihil aliud ē q̄ caro
sic donū ſpūs ſcī mihil aliud ē q̄ ſpūs ſcūs
ſ ſpūs ſ. ē nomē psonale ergo et donū ¶ Re⁹
dd. q in nomē dom ip̄portat aptitudo ad hoc
q donet̄ aut q̄d donat̄ habz hꝫi tuditez et ad
id a quo dat̄ et ad cui dat̄ ſlon. n. daret̄ ab
aliquo ad misi eet ei⁹. et ad hoc alicui dat̄
ut eius sit. dīna aut psona dicit̄ cē alicui ul
ſm origine sicut filius ē patris uel mḡtri ab
aliquo habet̄ habē aut dicim̄ illud quo
libē possim⁹ uti uel frui ut uolum⁹ et p
hūc modū dīna psona no pt̄ hꝫi misi a rōna
li ēatura deo iuncta. Alie nō creature mouē
pnt̄ a dīna psona nō tī sic q̄ in potestate
earū sit frui dīna psona et uti effectu ei⁹
ad q̄d q̄z⁹ tmgit rōnalis ēatura puta cū
sit p̄ceptꝫ sic dīm ubi et procedētis amo
ris ut possit libē deū uē cognoscē et uere
amare uñ sola ēatura rōnalis pt̄ hꝫe dī
nā psonā. sed ad hoc q̄ sit habeat nō pt̄
p̄ aūtute p̄me uñ opz q̄ hoc sit desuper
det̄. hoc. n. nobis dari dicit̄ q̄d aliq̄n ha
bem⁹ ¶ Ad pmū gꝰ dd. q nomē dom ip
portat distinctōz psonalem ſm q donū
dicit̄ cē aliq⁹ p origine. et tame ſpūs ſcūs
dat ſe ipm̄ mḡtri et ſuū pi⁹ ut potens se
uti uel potius frui sicut et homo liber d̄
cē ſuū pi⁹. et hoc cē q̄d aug⁹ dr ſup Io. quid
tui tuū ē q̄ tu ¶ Ad ẓm dd. q ēentia dei ē
donū p̄ris p modū. q. ēentia ē p̄ris p mo
dū ydēptitatis ¶ Ad ẓm dd. q donū ſm q
ē nomē psonale ~~ip~~ no ip̄portat ſbiectiōz
sed origine tm̄ m̄ q̄ pacē ad dantē In

malefactio non sit talor q̄ē forma ignis. sed
actio ab igne procedens. Et dicim⁹ q̄ arbor
ē florens floribz q̄ius flores nō sint forma ar
boris sed q̄da effectꝰ ab ipō procedētes Sed
hoc gꝰ dd. q̄ ai diligē m dīm̄ dipli⁹ simat
ēentialit̄. ſ. et nocōnalit̄. ſm q ēentialit̄ si
mit̄ sic p̄ et filius nō diligit̄ se ſpū ſcō sed
ēentia sua vñ aug⁹ m. xi. de trin. quib⁹ audet
dicē p̄em nec se nec filiū nec ſp̄m ſcm diligē
misi p ſp̄m ſcm. et ſm hoc procedit̄ p̄me
opiones. Ad 2m̄ nō q̄ nocōnalit̄ simit̄ sic
diligē mihil aliud ē q̄ ſpūs amorē sicut
dicē ē producē ubi. et florē ē producē flo
rem. sicut dicit̄ dicat̄ arbor floreꝫ floribus
ita dicit̄ p̄ diligens uel dilectꝰ ubo uel filio
se et ēaturā. et p̄ et filius dicit̄ se diligē
tes ſpū ſcō uel amore p̄cedēte et nos ¶ Ad
p̄mū gꝰ dd. q ēe sapientē uel mḡligentē
m dīm̄ non sit misi ēentialit̄ et nō nō pt
dici q p̄ sit sapiens uel mḡligēs filio. sed
diligē non solū simit̄ ēentialit̄ ſ etiā no
cōnalit̄ et ſm hoc possim⁹ dicē q p̄ et filius
se ſpū sancto ¶ Ad 2m̄ dd. q q̄n m̄ intellectu ali
aug actiōis ip̄portat̄ de ita q̄ effectꝰ pt̄ de no
mināri p̄ m̄ actiōis et ab actiōe et ab effectu
sicut possim⁹ dicē q arbor ē floreꝫ floricē
et floribz. sed q̄n m̄ actiōe nō mcludit̄ de ita
tis effectꝰ tūc non pt̄ p̄ m̄ actiōis denomi
ab effectu ſ solū ab actiōe. nō. n. dicim⁹ q
arbor produciat flore flore ſ productiōe flo
ris In hoc ergo q dicto ſp̄ir̄at uel gnat ip̄or
tat actꝰ nocōnalis tm̄ Vñ nō possim⁹ dicē
q p̄ ſp̄ir̄et ſp̄ū ſancto uel gnē filio. possim⁹
dicē q p̄ dicat ubo tp̄ē psona procedēte. et
dicat dictiōe tp̄ē actu nocōnali q dicē denoi
nat de ita psona p̄cedēte. ai dicē sit pdu
cē ubi. Et filiꝰ diligē put nocōnalit̄ simit̄
ē producē amore. et nō pt̄ dici q p̄ diligit
filiū ſp̄ū ſcō. ſ. ita tp̄ē psona procedēte et ip̄a
dilectione tp̄ē actu nocōnali ¶ Ad 3m̄ dd. q p̄
non solū filiū ſ etiā se et nos diligit ſp̄ūſcō
q̄ put dem ē diligē ſm q̄ nocōnalit̄ simit̄
non solū ip̄portat productiōez dīne psone
sed etiā psona producta p modū amoris ſm
q̄ hꝫi dmē ad rem dilectā vñ sicut p̄ dicat
se ꝛ̄em ēaturā ubo q̄d genuit mḡtri ubi
genitū sufficiēt ip̄resentat̄ p̄em et ꝛ̄em ex
aturā ita diligit se et ꝛ̄em creatiaz ſp̄ūſcō
mḡtri ſp̄ūſcō procedit ut amor bonitatis
p̄me ſm q̄ua p̄ amat se et ꝛ̄em ēaturā et
sic patz q p̄ ſpectu ip̄portat ad ēaturā et in uer
bo et ī amore p̄cedēte sed stātio mḡtri. ſ.
bitas et boitas dīna ē p̄nā⁹ mligendi ꝛ
amādi ꝛ̄em ēaturā ¶ Q. xxxvm. de dono

cōpacōe vō ad eūcau dat ꝫportat liberum
vsum uel fructū ut dicē ¶ Ad xm dd q
donū non dicat ex eo q actu det ꝫ mḡtū
habz hītudinē ut possit dari vn ab eōdē
psona dīna dicat donū licet ex tpe detur
nec tamē p hoc q ꝫportat ī fpectū ad ca
turā oportet q sit eēntiale ꝫ q aliq eēn
tiale m sīo mtellat includat sicut eēntia
includit mīstellat psone ut supdicē de
¶ Ad xm sic procedit videt dono ſpō ſā
q donū nō sit ꝑsōa nomē ſpūs ſācti
donū n dicat ex eo q datur ꝫ sicut dr ysa xv
filius datus ē nobis go eē donū quia est filio
sicut ſpūs ſcō ¶ Pō omē nomē aliq psōe
sigfiat aliq emus ꝑpetatē ꝫ hoc nomen
donū nō sigt aliq ꝑpetate ſpūs ſcī ꝑ ¶ Pō
ſpūs pt dici ſpūs aliq homīs ut supdicē
ꝫ non pt dici donū aliq homīs ꝫ solū
donū dei go donū nō ē ꝑsōa nomē ſpūs ſ
¶ Sed ḡra ē q dr aug ḡ dicat ex pte dicē sicut
natus ex ē filio a pre ex ita ſpūs ſcō donū
ex a pre et filio procedē sed ſpūs ſ sortit
ꝑsōa nomē mḡtū procedit a pre et filio
go donū ē ꝑsōa nomē ſpūs ſ ¶ Ad xm dd q
donū ꝫm q psonalit sumit in dīnis est
ꝑsōa nomē ſpūs ſ // Ad aug euidenciā sa
ē q donū ꝑpe ē datū irredibilis ꝫm phm
id ē q non datur mtē eē retribuēdis et sic
ꝫportat gratuitā donacōz vō aut gratuite
donatōis ē amor ideo nr gratus dam ali
cui q voluī ei bonū ꝓmū go qđ dam ei
ē amor quo uoluī ei bonū vn manifestū
ē q amor habz rōnem ꝓmi dom et q ois
donacō gratuita donat vn ſ q ſpūs ſ procē
dit ut amor sicut ipa dicē procedit mro
ꝓmi dom vn dicat aug xv de tri q per
donū qđ ē ſpūs ſ multiꝑ a dona diuinit
mēbris xpi ¶ Ad pm go dd q ſpūs ſcūs q
a pre ꝓcedit ut amor ꝑpe dicat donū ut
et filius dicit hoc nr ipm q filius datur
ex pre amore ꝫm dr Io xo sic deus di
lexit mundū ut filiū suū vm geīam daret
¶ Ad xm dd q nr nōe dom ꝓportat q sit
dantis ꝓ origine et sic ꝓportat ꝑpetas ſpūs
ſcī q ē expressio amoris ¶ Ad xm dd q donū
anteq̄ detur ē tm dantis ꝫ posteq̄ datū ē
ē eius cui datur q igit donū nō ꝓportat
dationē actu nō pt dici q sit donū hominis
ꝫ donū dei dantis ei aut ipa datū ē tūc
hoīs uel ſpūs uel datū ¶ dō xxxix de psōis

Post ea q de psōis ī opacōe ad eēm
dīnis tractata sunt consequenter
restat de psōis m q pacōe ad eēm
et ad ꝑpetates et ad actꝰ nocōnales et

de cōpacōe ꝑsōe ad mūe ¶ Ad i go ad pm
horū octo q̄r ¶ Primo utrū eēntia dī
nis sit eadem q psona ¶ Xo utrū dicēdo
sit q tres psone sint vn q eēntie ¶ Xo utrū
nomīa eēntialia ꝑdicanda sint de psōis
m pluāli uel m singlāri ¶ xo utrū aduer
bia nocōnalia aut tūba uel ptīcipia pnt
ꝑdicari de noīb eēntialib q uerē acceptis
¶ 7o utrū possint ꝑdicari de noīb eēn
alib m abstracto acceptis ¶ 6o utrū noīa
ꝑdicari pnt de noīb eēntialib ¶ 8o q attributa
eēntialia attributa sunt attributēda psōis
¶ 8o q attributū alicui psone debeat q̄ppari
Ad pmū sic procedit ex eē sequē q̄ psō
videt q pm dīnis eē non sit idē q̄ p
sona ſm q buscūq̄ n eēn ē idem q psona
seu suppositū opz q sit vnū tm suppositum
vn q natie ut patz ī omnib ſbīs ſepatis
ex ū n q sit idem re m rōne pluraliꝫ nō pt
vnū q̄n m rōne pluraliꝫ r liquū sed m dīnis ē
vna eēn et tres psone ut supdicē patet
go eēn nō ē idem q psona ¶ Pō affirma
cō et negatō nō vel fiat de eodē ꝫ affir
matō et negatō vīfiat de eēn et psona
nā psona ē distincta eēn vō nō distincta
go eēn et psona non sunt idem ¶ Pō mēb
sibiat sibi ipi ꝫ psona sibiat eēntie vel
suppositū uel ypostasis nō at go psona
non ē idem qđ eēn ¶ Sed ḡra ē qđ aug
dicat vij de trī ch dicim q psona ꝓpter
aliud dicim q̄ substantiā ꝓpter
sidantibz dīna simplicitatē go ista īmā
festo habz ueritatē dīnis ē ut supdicē q dīna
simplicitas hoc r̄q̄rit q m deo sit idē eēn
et suppositū qđ m sbīs mtellata alibz mth
aliud ē q̄ psona ¶ Sed difficultatē videt
ingerē q m rōne pluraliꝫ psōis dīnis eēn
vel tm vn tatē et ex hoc ꝓcedit relatō
multiplicat psonaz tm tatē Posito ita
hoc nō m dīnis differre eēn et psonā quo
et relōnes dicebat assistentes consideantes
m relōnib solū q ad alterū fit et nō q
tres sunt Sed sicut supra dictū ē sic ut relatō
m rebus creatis actualit mlt ita ī deo
sit ipa dīna ex quo seq̄t q m deo nō sit ali
ē q̄ psona ꝫm rem et tm q psone realit ab
sluāt distinguāt psona n ut dicē ē supra
sigfiat relatō ut ē subsistens m natura
dīna relatō aut ad eēn cōpata nō differt
re sed rōne tm quā aut ad oppositā relatō
habz ut ite oppōms reale distinctiōz et sic
remanz vna eēn et tres psone ¶ Ad pmū
go dd q m creaturis non pt ē distinctio sup
positoꝝ per relōnes sed oportet q sit per

ēcia alia pncipia q̄ rōnes nō sūt ꝺbsistētes
m̄ catus ꝺ in dīm̄s rōnes sūt ꝺbsistētes · et
nō ꝑm̄ q̄ sūt hynt appoēz adinuīc̄ pnt distin
guī suppōita nec tm̄ distinguūt ēcīa · q̄ ipse
rōnes non distinguūt ab inuīc̄ ꝑm̄ q̄ sūt re
alit idem cū ēcīa ¶ Ad 2m̄ dd̄ · q̄ m̄ ptī ēcia
et pson̄a m̄ dīm̄s dr̄nt ꝑm̄ntelligēcie voēz
seq̄t · q̄ alīq̄ possit affirmari de uno q̄d negat̄
de alt̄o · et p nōs q̄ suppōito uno nō suppona-
alterī ¶ Ad 3m̄ dd̄ · q̄ in rebz dīm̄s noīa ipo
mm̄ ꝑm̄ modū rei cui cōuenz ut supp̄ dcm̄ ē · et
q̄ natūa rei cui cōuenit m̄ diuidat̄ p māz que
subiciat̄ nature spēi · Inde ē q̄ m̄ diuīa dicit̄
sb̄a uel suppōita uel ypostases et pp hoc di
ne pson̄e suppōita uel ypostases nominantur
nō q̄ sit ibi aliq̄ suppō uel sbiectio ꝑm̄ rem

Ad 3m̄ sit procedit̄ videt̄
q̄ non sit dd̄ tres pson̄as ēe unū ēcia
ne · dicat · n · hyl̄ · in libro de symodis q̄ pr̄ et
filius et spūs scūs sūt q̄dem p sbam una · per
consonāciā nō ē unū · sed sb̄a dei ē eius ēcia
gō tres pson̄e non sūt unū ēcie ¶ Ꝓ · nō
ē affirmādū aliq̄ de dīm̄s q̄d auctē sūt are
scīpture nō ē expressū ut patz p dyo · i · ca · de
dr̄no · sed nusq̄ m̄ sac̄ scīptūa exp̄mit̄ q̄ pr̄
et filius et spūs scūs sūt unū ēcie · gō hoc
non ē asserendū ¶ Ꝓ · natura dīna idem
ē q̄d ēcia · sufficit · et gō dicē ut videt̄ q̄ tres p
sone sūt unū natūe ¶ Ꝓ · nō consuetū dīa
q̄ pson̄a sit ēcia · et magis q̄ ēcia sit psone
gō nec ḡnt videt̄ dicī q̄ tres psone sūt unū
ēcie ¶ Ꝓ · augn̄ dicit q̄ nō dicam̄ tres p
sonas ex una ēcia · ne m̄telligat̄ m̄ dīm̄s a-
ēe essencia a pson̄a · ꝫ sicut ꝓpones sūt trāsi
tiue ita et obliq̄ · gō pari roe nō ē dd̄ · q̄ tres
psone sūt unū ēcie ¶ Ꝓ · ad q̄d pt̄ erorus
occasio nō ē in dīm̄s dicend̄ · ꝫ ea dicit̄ tres
pson̄e unū ēcie dat̄ erorus occasio · q̄ ut
hyl̄ dicit̄ in libro de symodis · una sb̄a pr̄is
et filij p dicta ac unū q̄ nichil pacis
habeat sigñ sb̄sistēte · aut dīsam unā sb̄az
duas ip̄fectas fecisse sb̄as · aut tcīa ꝓrem
sb̄am q̄ a duobz usurpata sit et assūpta · nō
ē gō dd̄ · tres pson̄as ēe unū ēcie ¶ Sed
ḡra ē q̄d augn̄ dicit in libro 2o ḡra magnū
mīp hoc nomē omoūsion q̄d m̄ gr̄aliom
ceno adiūctus arrianos firmatū ē designā
q̄d tres pson̄as ēe unū ēcie ¶ Ꝓ · dd̄ · q̄
sicut supra dictū ē m̄tellas nr̄as res dīnas no
mīat nō ꝑm̄ modū earū ex sic eas cognoscē
non pt̄ · ꝫ ꝑm̄ modū in rebz cātis inuentī
Et q̄ in rebz ꝺfectibz in q̄bz illas nost̄
ſnāz capit a natūa · alius spēi p māz ꝺ idīdu
at̄ · et sic natūa se habz ut forma · ꝺ idīduī

aut ut suppōitū forme · ppt̄ hoc ēcia in dīm̄s
q̄tū ad modū significandi · ēcia signāt̄ ut
forma tui pson̄e · Dicam̄ aut in rebz cā
tis forma q̄tuīq̄ ēe eius aut ēe forma sicut
sanitate uel pulchritudiē homīs aliq̄ · Rem
aut forma hūtem nō dicam̄ forme ēe mīs
ci addicē aliq̄ adiecti q̄d designat illam
p formā ut cū dicim̄ · ista mulier ē eggie
forme · ille homo ē pfecte vtutis · Et sīl̄ q̄ ꝺ
dīm̄s multiplicatis pson̄is nō multiplicat̄
ēcia · dicim̄ · una ēcia trīū pson̄az · et tres
pson̄as unā ēcīa ut intelligat̄ isti gem
tiū ꝑstrui in designatōe forme ¶ Ad p̄m
gō dd̄ · q̄ sb̄a simit̄ pro ypostasi et nō pro
ēcia ¶ Ad 2m̄ dd̄ · q̄ licet tres pson̄as
ēe unū ēcie nō inemat̄ in sac̄ scīptura ·
per hec uba p̄it̄ tamē q̄tū ad huc uī bo
sensum sicut ubi ego et p̄r unū sum̄ · et
ego in p̄re et p̄r in me ē · et p multa alia de
habeipt ¶ Ad 3m̄ dd̄ · q̄ q̄ natūa designā
p̄m̄ actū · ēcia uō ab ēendo dicit̄ pnt
dicī aliq̄ unū natūe q̄ queunt in uno actu
sicut oīa cōlebracēa · sed unū ēcie
dicī nō pnt nisi quoꝝ ē unū ēe · et hoc mag
exp̄mit̄ unitas dīna p hoc q̄ dicit̄ tres p
sone sūt unū ēcie · q̄ dicēt̄ q̄ sūt unū na
tūe ¶ Ad 4m̄ dd̄ · q̄ forma absolute acce
pta sic ut sig̃ficat ut eius sit forma aut
ū tus petri · ēq̄ aut tres hūt formā aliq̄ nō
consueuit significari ut eius mīsi ci uolu · ꝺ tūa
re sue designare formā · et tunc requirit ꝺ uo
gentī quoꝝ unū sigñificet forma · et alius
ꝺ tūa cōz forme ut si dicat̄ petrus ē magne
ūtutis uel ecia requirit̄ unū genitū · hūs unū
ꝺ uoꝝ genituoꝝ ut tūi dicit̄ ille uir ē unū
sanguinis · i · effusōz multi sanguinis · quia ī
ēcia ꝺ una signat̄ ut forma specī
pson̄e gent̄ ēcia a pson̄e dicit̄ nō ēq̄ · nec
aliq̄ addat̄ ad designatōz ēcie ut si ꝺ
cat̄ pr̄ ē pson̄a ꝺ ne ēcie uel q̄ tres pso
ne sūt unū ēcie ¶ Ad 1um̄ dd̄ · q̄ hec ꝓpo
ex uel de non signāt̄ hītudinē cās formal'
ꝫ magis hītudinē cause efficientis uel mā
lis q̄ quidē cās in omībz distinguūt ab hīs
quoꝝ sūt cause · mchil · n · ē sua mā · neq
aliq̄ ē sui p̄m̄ actiui · aliq̄ tī ē sua forma
ut patz in omībz rebz in mālibz Et io p hoc
q̄ dicim̄ tres pson̄as unū ēcie signifi do
ēcīa in hītudiē forme non oīdit̄ aliud ēe
ēcia · q̄ pson̄a · q̄ videt̄ si dicam̄ tres pso
nas ex eadē ēcia ¶ Ad 5um̄ dd̄ · q̄ sicut hyl'
dicit in libro de symodis male fabz reb9
p̄iudicat̄ ꝫ q̄ non sic hynt̄ ēe nō debeat
male mtligi · omoūsion · q̄ ad me bene

mtelligentem Sit gō vna sba vā gemtiꝑ
etate nō sit aut ex pte aut ex vnione aut
ex relone Q noiā ceñlia pdicat' siglit' de psois

Ad 2m sic procedit' videt' p noiā ceñi/
alia aut hoc nome dei nō pdicet' singlr'
de tribus psonis ꝟ pluāliter. sicut n. homo sig-
nificat hñs humanitatem. ita deꝰ significat hñtem
deitate. ꝟ tres psone sūt tres hñtes deitatē
gō tres psone sunt tres dij C Pō. 1. genes. i.
ubi dicit' m pn̄o tāuit deꝰ celū et trā. he-
braica veritas habz elohym. qđ mlt̄a pot
dij. siue iudices ꝓpter pluālitatē psonaꝝ
gō tres psone sint tres dij et nō vn deꝰ C Pō.
hoc nome res cāi absolute dicit' videt' ad
sbam pt̄im. ꝟ hoc nome plr̄ pdicat' de tribꝫ
psonis. dicit. n. augꝰ in libro de doctna xpiana
res ꝙbus fruendū est sūt pr̄ et filius et
spūs scūs. gō alia noiā ceñialia plr̄ pdicāt
pnt de tribꝫ psonis C Pō. sicut hoc nome deꝰ
significat hñtem deitatē. ita hoc nome psona
significat subsistentem in natuā aliq̄ intellectuali
sed dicim⁹ tres psonas gō eadē vel dicere
possim⁹ tres deos C Sed ē contra dicit ex-
xx. Iudi. sit'. dominꝰ deꝰ tuus vnus est
C Ho. dō. q nomina ceñia aluī qđā significāt
ceñi sbstatiue. qđā nō adiectiue. ea qđē q sbsta
tiue ceñi significāt nō pdicāt' de tribꝫ psonis in
pluāli. augr̄ ē. q. noiā sba. significāt aliq̄ per
modū sbē. noiā vō adiectiā p modū accidēs
qđ inhēt sbiecto. Sbā aut sicut p se habz ee
ita p se habz vnitate vel multitudine vñ et
singlitas vel pluālitas noiꝝ sbstātiā atten-
dit' ꝙm formā significata p nomen. dicā aut
sicut hñt ee in sbiecto. ita ex sbiecto recipiūt
vnitatē vel multitudinē. et iō in adiectis at
tendit' singlitas vel pluālitas ꝙm supposita
in quibus nō inuenit' vna forma in pluribꝫ
suppositis nisi vnitate ordinis ut forma multitu
dinis ordinate vñ noiā significans talē formā
si sint substantiua pdicāt' de pluribꝫ in singli
non aut si sint adiectiua. dicim⁹. n. q. in li. ho
mines sūt collegium aut exercitꝰ aut pplꝰ. dica
tamē q plures homines sūt collegiati in di
nis aut ceñ dina significāt' p modū formē. ut
dam ē q quidē simplex ē et maxie vna ut
supra ostensum ē vñ noiā significans dinam
ceñ substātiē singlr̄ et nō pluāliter de tribꝫ
psonis pdicāt'. hec ē ergo vō q̄re forte et
plonem et quāndē dicim⁹ tres homines. pr̄z
aut et filium et spm̄ scm̄ nō dicim⁹ tres deos
sed vnū deum. q. in tribꝫ suppositis humane nate
sūt tres humanitates. in tribꝫ aut psonis ē
vna dina ceñ. Que nō significāt ceñ adiectiue
pluāliter pdicāt' de tribꝫ ꝓpter pluālitatē suppo

torū. dicim⁹ enī tres omipotētes. tres sapiē
tes aut tres eternos increatos et immēsos si dicer
tes simāt' substātiē dicim⁹ vnū maximū immē
sū et eternū ut athanas dicit C Ad ꝑmū qđ
q licet deus significet hñtem deitatē nō tñ ē alio
modo significādi. nā deus d' substātiē. ꝟ hñs dei
tatē d' adiectiē vñ licet sint tres hñtes deitatē
non tñ sequit' q sint tres dij C Ad 2m dō. q dū
se lingue hnt diuersi modū loq̄di vñ sic ꝑ
pluālitatē suppoītoꝝ dicit' tres ꝑsonas nō at
ita in hebreo dicit' pluāliter helyon. nos at
sbam r̄ferent' C Ad 3m dō. q hoc nome res
ē de tñ stendētibꝫ vñ ꝙm q ꝑtinz ad pluāliter
pdicāt' in dinis. ꝙm nō q ꝑtinz ad
sbam singlr̄ pdicāt' vñ augꝰ ibidē dicit
q eadem tñitas qđā sima res ē C Ad 4m
dō. q forma significata p hoc nome psona
non ē ceñialis natuā ꝟ psonalis vñ ei
sunt tres psonalitates. i. tres psonales ꝑ
etates in ꝑre et filio et spūsco non singlr̄
ꝟ pluāliter pdicāt' de tribꝫ

De noiꝝ ceñialiꝝ

Ad 4m sic procedit' videt' q noiā ceñ
alia q̄ tertiua nō possint supponere
pro psona ita q̄ hec sit vā deꝰ genuit deꝰ
q ut sophiste dicūt nō singlāris ide significat
et supponit. ꝟ hoc nome deꝰ videt' ee tñi
singlāris q̄ pluāliter pdicāt' nō pt ut dicit
gō ei significet ee videt' q supponat pro
ceñia et nō pro psona C Pō. tiā in sbiecto
positi non r̄strīgit' p tñm positū in pdicato
rōne significatiōis. ꝟ solū rōe tpis consignifican
ꝟ ei dico deus creat hoc nome deꝰ supponit
pro ceñia. gō ei dicit' deꝰ genuit nō pt ille
tiā deus voce pdicati nō cōmalis supponit pro
psona C Pō. si hec ē vā deus genuit q̄ pr̄ ge
neat pari rōe hec erit vā deus nō genāt. q
filius nō genāt gō deus ē genans et deus nō
genans et ita vr̄ sequit' q sint duo dij C Pō. si
deꝰ genuit deū aut sedē aut aliū. ꝟ nō
sedē q̄ ut cuiꝰ dicit mp̄e de tñi. nulla res
genāt semp̄ sepāz ꝟ ler aliū deū q̄ nō ē
vñ deꝰ. gō hec ē fla. deꝰ genuit deū C Pō.
si deus genuit deū aut deū q̄ ē pr̄ aut deū
q̄ non ē deus pr̄. si deū q̄ ē deus pr̄. gō deus
pr̄ ē genitꝰ. si deū q̄ non ē deus pr̄. gō deus
ē q̄ non ē deus pr̄. qđ ē flm. non gō pt dici q
deus genuit deū C Sed ē contra. qđ dr̄m fibolodei
de deo r. C Ho. dō. q q̄da dicunt' q hoc no
deꝰ est filiā ꝑre et ꝙm natura suppont' p ceñ
nā ꝟ ex adiuncto nocōmali trahit' ad suppo
nendū pro psona. Et hec opio procedit' esse vi
det' ex q̄da' voce dicentiū
~~hal~~. q. in deo idem ē hñs et qđ habet' esse

hns dei tatē qđ sig'ficat hoc nomē deus ē
idem qđ deitas· ꝑ m ꝓpetatibz locutionū no
tanti ē attendēda res sig'ficata ꝑ ecām modꝫ
sig'ficadi· et ideo qꝝ hoc nomē deus sigt di
nām ecēciā ut m hñte ipam sicut hoc nomē
homo huāmtatē m suppōito Alij melius
dixerūt qꝝ hoc nomē deus ex modo sig'ficadi
habz ut ꝓpe possit supponē pro psona sicut
et hoc nomē homo· qnz igit hoc nomē deus
supponit pro ecēciā ut talis dicat deꝫ creat· qꝝ
hoc pdicatū sꝑtinet ei sub roē forme sig'fica
tē ꝗ ē deitas· qnz supponit psonā ut vnā
tm· ut talis dicat deus gnāt· duas ut talis dicat
deus spirat· uel tres ut talis dicat regi sclōz
mortali inuisibli soli deo· i· thi· vlt Ad pm
gō dđ· qꝝ iste tꝫ deus licet q̄ueniat tali tm mīs
singlīs m hoc qꝝ forma sig'ficata tm multa no
mltiplicat· q̄uis ēt tm mē tali cōi bz m hoc qꝝ
forma sig'ficata n̄ nuēt m plūbꝫ suppōitis
bñ non oportz qꝝ semꝑ supponat ꝓ ecēciā quā
sig'ficat Ad zm dđ· qꝝ obiectio illa procedꝫ
ꝑ ista· illos ꝗ dicebant qꝝ hoc nomē deꝫ no
habz naturālem suppoēz pro psona Ad zm
dđ· qđ alit se habz hoc nomē deꝫ ad suppo
nendū pro psona et hoc nomē homo· qꝝ
ēm forma sig'ficata· i· humānitas ꝛ alit diui
dit m diuisis suppōitis ꝑ se supponit pro ꝓso
na ecā si mchil addat· qđ detiet ipm ad
suppōitū distinctiū vmitas aut
sūe gitas humāne nature non ē sm rē sed so
lū sm rōnis dictū· vñ iste tꝫ homo nō suppo
nit pro natūa rōis nisi ꝑ exigentiā alicuius
additi ut talis dicat homo ē spēs· sed forma
sig'ficata ꝑ hoc nomē deꝫ· s· ecēciā dīnā ē
vna et eadē sm rem vñ ꝑ se supponit pro na
tūa· ex adiuncto tiāt eius suppō ad psonā
vñ talis dicat deus gnāt roē actꝫ notionalis
supponit hoc nomē pro psona prīs· ꝛ talis
deus non gnāt mchil addit· qꝝ detiet hoc
nomē ad psonā filij· ꝛ datꝫ intelligi qꝝ gnā
tiones ad psonā filij vā erit locutio ut si di
catꝫ deus genitꝫ non gnāt· vñ ecām nō sequit
ur deus gnans et ē deus nō gnans nisi po
natꝫ aliqꝝ tiones ad psonas ut si dicatꝫ pr̄
ē deus gnans· et ita sequit qꝝ nō sint pluēs
dij· qꝝ pr̄ et filius sint vn deꝫ ut dicē Ad
ēm dđ· qꝝ hec ē fla pr̄ genuit se deū qꝝ ly se
tali sit ē ꝓnoīa refert idem suppositū nec
ē tranſit qđ augꝫ dicat ad maximinū qꝝ
pr̄ deus genuit alterū se· qꝝ ly se uel ē actus
ablā ut sit sensus genuit alterū a se· uel fa
tr̄ ꝛ simpliciter ut sit refert pdēptitatē
natūe ꝛ ē mpāet amphibolia locutio ut
sit sensus genuit alterū mihi sibi· Ali et
hec ē fla genuit aliū deū qꝝ licet filius sit
alius a pr̄e ut dicē nō tm ē dđ· qꝝ sit alius deꝫ
qꝝ intelligēt qꝝ hoc adiectiuū alius ponit ī loz
cōtra fl̄as tm qđ ē deꝫ et sic sig'ficaret duo
tm circa deitatis Quidā tm̄ dicūt istā genui
t aliū deū ita qꝝ ly alius sit ꝑ se tm· et sic deꝫ
appositiue ꝗstruat· tale eo· ꝛ hic ē mpōitus mod
loqđi et vitādꝫ ne detꝫ occasio erroris Ad
tm dđ· qꝝ hec ē fla deus genuit deū q̄ ē deꝫ
pr̄· qꝝ ubi cūq ly ꝓpositiue construat· cū ly deꝫ
restringit ipm ad standū pro psona prīs ut
sit de sensu· genuit deū q̄ ē ipe pr̄ et sic pr̄
cet gr̄a· qđ ē fla vñ negatiua ē vā genuit
deū q̄ non ē deꝫ pr̄· sic ecām m finem et ꝗstrucē ī fret
non ome appositiua· ꝛ ad cē ī ponendū tale
equipollēs affmatiua cet vera et negatiua fla ut
sit sensus· genuit deū q̄ ē deus q̄ ē pr̄· sed hꝫ
ē extorta expō vñ melius ē qꝝ simpliciter affir
matiua neget· et negatiua credatꝫ ꝓpositum
tamē dicit qꝝ tā negatiua qꝝ affmatiua ē fla
quia hoc relm̄ q̄ in affmatiua ꝑt referre sup
positū ꝛ m negatiua refert et sig'ficatū ꝛ supp' in
vn sensu affmatiue ē qꝝ cē deū prem̄ gnat psonē
filij· negatiue vō sensus ē nec qꝝ cē deū prem
non solū rēmouetꝫ a psona filij ꝛ cē a deita
te eius· ꝛ hoc irrōbile videtꝫ tali ꝛmphm de
quo ē affmatio de
Ad· 7m sic procedit· noīb9 ecēciā abstractis
videtꝫ qꝝ noīa ecēcialia m abstracto
sig'ta possint supponē pro psona ita qꝝ hec sit
vera ecēciā gnat ecēciā· dicat· n· augꝫ· i· viij·
de tm· pr̄ et filius sint vna sapiā qꝝ vna ecēciā
et singillatī sapiā de sapiā sicut ecēciā de ecēciā
Pō· gnātis nobis uel corruptis gnāntur
uel corrūpūtur ea ꝗ in nobis sunt· ꝛ filius gnā
tur ergo ale ecēciā dīna sit in filio· videtꝫ qꝝ ecēciā
dīna gnētur Pō· idem ē deus et ecēciā dīna
ut ex suppōitis patꝫ· ꝛ hec ē vā deus gnāt
deū sicut dam ē· ergo hec ē vā ecēciā gnāt ecēciam
Pō· de quocūq pdicatꝫ aliqꝝ pr̄ supponē
pro illo· ꝛ ecēciā dīna ē pr̄· ergo ecēciā ꝑt supp
ponē pro psona prīs et sic ecēciā gnāt Pō·
ecēciā ē res gnans qꝝ ē pr̄ ꝗ ē gnans· sicut
ecēciā non sit gnans· erit ecēciā gnans et no
gnans qđ ē impossē Pō· augꝫ dicit· i· iij·
de tm· pr̄ ē principiū tocius deitatis ꝛ nō ē prīm
nisi gnando uel spirando ergo pr̄ gnāt uel
spirat deitatē Sed ē qđ augꝫ dicit ibi
de tm· qꝝ nulla res gnāt sei ipam· ꝛ si ecēciā gnā
ret ecēciā nō gnāret nisi sei ipaz cui mchil sit
m deo qđ distinguatꝫ a dīna ecēciā ergo ecēciā
non gnāt ecēciam Hec dđ· qꝝ ēa erraūt abbas
Ioachim asserens qꝝ sicut dicitꝫ deꝫ genuit

deū ita dica pt̄ q ceñ genuit ceñ · g sidans q
ꝑpt̄ dīna simplicitatē nō ē aliud deus q̄ dī
na ceñcia · sed in hoc decepto fuit q ad vita
tem loquendi nō ē solū oportz g sidare res sig
nificatas ꝟ eaā modū significandi ut dan ē lic
aut sit idem ꝟm rem de q̄ dicitur · notandū ē
idem modo significandi vtrobiq̄ · ſ̄la hoc no
men deus q̄ sigt̄ dīnā ceñ ut in tñite · ex mo
ſue sigt̄ cōmūnāliter habz q̄ possit supponē pro
supponē pſona · et sic ea q̄ fuit ꝟpa pſonarū
pnt̄ pdicari de hoc nomine deus ut dicit deus ē
gnans uel genitus ut dan ē sed hoc nomē
ceñcia habz ex mō ſue sigt̄ cōmūs q̄ supponat
pro pſona q̄ sigt̄ ceñ · ut forma abstracta
et ideo ea q̄ fuit ꝟpa pſonarū quibz additur dis
tinguit̄ non pnt̄ ceñcie attribui · significaret
enim q̄ est distinctio in ceñcia dīna sicut in supposi
tis ¶ Ad primū q̄ dd · q̄ ex p̄medio vnitatis
ceñcie dīne et pſone sancti doctores ex
pressius locuti sunt q̄ ꝟpietas locutionis patiat
vñ huiusmodi locutionē nō sunt extendende ꝟ exponē
de ut ſ · noīa abstracta exponant̄ p̄ gnantia
uel p̄ noīa pſonalia vt cū dicit ceñcia de ceñ ·
uel sapiā de sapiā sit sensus filius q̄ ē ceñ
et sapiā ē de pr̄e q̄ ē ceñcia et sapiā ſm hūc
tamē noīa abstractis ē quida ordo attende
dus q̄ ea q̄ pertinet ad actū magis ꝟpriē se
habent ad pſonas q̄ acta sunt suppositorū vñ mi
nus ꝟpa ista ē natura de natura uel sap̄ ·
de sapiā q̄ ceñcia de ceñ ¶ Ad 2m dd · q̄
in rebus gnātibus nō accipit eande nūo nāz
quā gnans habz · sed alia nūo q̄m eo q̄ accipit
ē p̄ gnātōz de nouo · et desinit ē p̄ corrup
tōz · et ideo gnāt̄ et corrumpit̄ p̄ actūs · sed deꝰ
genitus eande nūo nāz accipit quā gnans habz
et ideo natiua dīna m filio nō gnāt̄ neq̄ per
se neq̄ p̄ actūs ¶ Ad 3m dd · q̄ licet deꝰ et
ceñcia dīna sint idem ꝟm rem · tamē ex hoc
aliquo modo significādi oportet de vtro q̄ loq̄
diuersimode ¶ Ad 4tū dd · q̄ ceñcia dīna p̄di
cat̄ de p̄r̄e p̄ modū p̄dem̄ptitatis ꝟpt̄ dīnā
simplicitatē · nec tñ sequit̄ q̄ possit supponē
pro p̄r̄e ꝟpter diuersū modū significādi · vñ at
tendēt illius in quibz vnū p̄dicat̄ de alio
sicut vlē de ptia lai ¶ Ad 5tū dd · q̄ hec ē
dīna mīe noīa ſbstātia et adiectiua · q̄ noīa
ſbstātia ferunt suū suppositū adiectiua nō no
sed rem significatā ponunt · ita ſbstātiua nō
sophiste dicit̄ q̄ noīa ſbstātiua supponunt ad
iectiua vō non supponunt sed copulat̄ ſ̄lomā
igit̄ pſonalia ſbstātiua pnt̄ de ceñcia p̄di
cari ꝟpter p̄dem̄ptitatē · nec sequit̄ q̄ ꝟpietas pſo
nalis distincta de hec ceñ · ꝟ pomit̄ ita sup
positū īportatū p̄ nomē ſbstātiū · sed noto
nalia uel pſonalia adiectiua nō pnt̄ p̄di
cari de ceñcia nisi aliquo ſbstātiuo adiuncto
vñ non possumus dicere q̄ ceñcia ē gnans pos
sumus tñ dicere q̄ ceñ ē res gnans uel deus
gnans si res et deus supponat pro pſona
non aut supponat pro ceñ · vñ non ē ꝺdo
q̄ p̄ res tenet̄ pro pſona · nō pro ceñ ¶ Ad
6tū dd · q̄ deitas m̄ꝑtit vna ē m plurib⁹ habz
quāda q̄ ceñcia cū forma noīs collecti vñ
cū dicit̄ p̄ est pn̄m totius p̄ deitatis p̄t̄ sum
pro vnitate pſonaz m̄ꝑtit · ſ · in omnib⁹ p
sonis dīnis ipē ē p̄ncipiū ſ̄l̄ oportet q̄ sit
pn̄m sui ipius · sicut aliqs de ꝑplō dicit̄ recte
totius ꝑplī non tñ sui ipius vel p̄t̄ dicit̄ q̄ ē
pn̄m totaꝝ deitatis non q̄ ea gnāt̄ uel spiret
q̄ sed q̄ ea gnando · spirando gignit · de pſo
nis non pnt̄ p̄dicari de noīb⁹ ceñ
¶ Ad 6tū sic procedit̄ videt̄ q̄ ꝑsone
non pnt̄ p̄dicari de noīb⁹ ceñ
ea alibz ostensis · vt dicit̄ deus ē tres pſone
uel ē trinitas · hec n̄ ē ſ̄la homo ē omnis hō
q̄ pro nullo supposito verificari pt̄ neq̄ n̄ ſor
tes ē omnis homo neq̄ plato neq̄ aliquis
aliud · sic filius ista deus ē trinitas pro nullo
supposito dīne nature verificari pt̄ neq̄ n̄
p̄r̄e ē trinitas neq̄ filius neq̄ ſpūs ſc̄us · g hec
ē ſ̄la deus ē trinitas ¶ Ꝺo · mīe ꝟba non pos
sunt de suis significatis nisi actualiter p̄dica
ut dicitur aial ē hō · accidit n̄ aialiter ce hoīe
sed hoc nomē deus se habz ad tres pſonas
sicut ge ad mīe ꝟba ut dam · dicit · g videt̄
q̄ noīa pſonaz nō pnt̄ p̄dicari de hoc noīe
deus n̄ actualiter ¶ Sed ē q̄d augustinus
m sermone de fide · credim⁹ vnū deū ·
vnā ee dīnī noīs tñitatē ¶ Ꝺeo dd · q̄ sicut
iam dictū ē licet noīa pſonalia uel noīa
lia adiectiua non possint p̄dicari de ceñcia
tñ ſbstātiua pnt̄ ꝟpter realē p̄dem̄ptionem
ceñcie et pſone Essentia aut dīna non
solū ē idem realiter cū vna pſona sed tam
tribz vñ et vna pſona et due et tres pnt̄
de ceñcia p̄dicari vt si dicam⁹ ceñcia ē
p̄r̄ et filius et ſpūs ſc̄us Et q̄ hoc nomē
deus p̄ se habz q̄ supponat pro ceñ ut dam
ē · ideo sicut hec ē vā ceñcia ē tres pſone
ita hec ē vā deus ē tres pſone ¶ Ad p̄mo
q̄ sicut ſ̄l̄ dicim⁹ ē hoc nomē hō p̄ se habz
supponē pro pſona · ꝟ ex additō habz q̄
stet pro natiua cōi · et ideo hec ē ſ̄la homo est
oīb⁹ hō q̄ pro nullo supposito verificat̄ pt̄ sed
hoc nomē deus p̄ se habz q̄ stet pro ceñcia
vñ licet pro nullo supposito dīne nature
ē vā deus ē trinitas · ē tñ vā pro ceñcia
¶ Ad 2m dd · q̄ cū dicit̄ deus uel dīna ceñ

ē pater ē ꝑdicato ꝑ ꝓdeptitate· no aut sict
sinptoꝝ de mfeioꝝ ꝙ m dimꝫ no ē vlē et
singlare vn sicut ē ꝑ se ista ꝓ ē deus· ita et
ista deus ē ꝓ et nllō mō patrē

Ad vij· sic ꝓcedit· videt ꝙ no ia ēen
alia non sint ap̄panda ꝑsonīs· ꝗ d
em pt bgere m errore fidei vitadi ē m di
ms· qua aut ꝺs dicat ex ribis iordiate platis
tamen hēlis· sed ea ꝙ sunt gnalibus ꝑsonīs
ap̄pare alicui pt ligē m errore fidei· ꝙ pt m
elligi ꝙ nel alli tm ꝑsone gueiat qd ei ap̄pat
uel ꝙ magis gueiat ei ꝙ alijs· g̃o eēntialia
attbuta nō sint ap̄panda ꝑsonīs ꝗ p̄ō· eēntia
alia attbuta abstracto signit· ꝙ modi forē
ti ab eo ꝙ ē forma sm̄ positū no distinguit·
g̃o eēntialia attbuta magis ē m abstracto
signata no debent ap̄pare ꝑsonīs ꝗ p̄ō· ꝙ sunt
ēbuta no debent ēe ap̄pata ꝗ Sed ꝙ· ē qd ob?
ꝗ ꝓ dō· ꝙ ad mānifesta ꝝ fidei gueiens
sunt eēntialia attbuta ꝑsonīs ap̄pare· licet
em tnitas ꝑsonaꝝ ī dem vāce ꝺ probari
no possit ut sup̄· dm ē· gueit tn ut ꝑ aliq̄
magis manifesta declaret· eēntialia aut
attbuta sint magis manifesta ꝙ ꝓpa ꝑsonaꝝ
ꝙ ex dictis ex ꝗbz cognoꝝ nat pm̄ꝫ possimꝰ
ꝑ dictum de ieñ ē m cognitoꝝ eēntialiū
etiā ut sup̄· dm ē· Sicut ig̃ filiatio ie nec
tagi uel ymagis m dictis inenta vtim̄ ad
manifestatoꝝ dm̄aꝝ ꝑsonaꝝ· ita et eēntiali
bz attbutis· et hec manifestatio ꝑsonaꝝ per
eēntialia attbuta ap̄pato notat· ꝗ possit
aut manifestari dime ꝑsone ꝑ eēntialia attri
buta duplic· uno mō ꝑ via filiationis· sicut
ea ꝙ pt me ad mtellom ap̄pant filio ꝙ pro
cedit ꝑ modū intellectꝰ ut ribi· Alio mō ꝑ
modū dissimilitudinis sicut pō· ap̄pat patri ut
augꝰ dicit· ꝙ apud nos ꝓpter solet ꝓpter se
nectutē mīm· ne tale aliq̄ suspicem̄ in deo
Ad ꝓmū gō· dd· ꝙ eēntialia attbuta no
sic ap̄pant ꝑsonīs ut eis ēe ꝓpa asserat· sed
ad manifestandū ꝑsonas per via similitudinis
uel dissimilitudinis ut dm ē· vñ nllis error fiat
sentē· sed magis manifestato vitatis ꝗ Ad
m̄m· dd· ꝙ si sic ap̄pareāt eēntialia attbuta ꝑ
sonīs ꝙ eent eis ꝓpa secret· ꝙ vna ꝑsona se
habet ad alia m̄ dictū ē forme· qd exhibet
augꝰ· bij· de tm· ondens ꝙ ꝓ nō ē illa sapia

qm̄ genuit· q· solq filius sit sapia vt sic ꝓ
et filius tm̄ possint dici sapientes· ꝑ non aut ꝓ
sine filio ꝛ filius ꝺ sapia ꝓ ꝛ ꝺ ꝓ ē sapiēte ꝙ ē sapia
vterq· n· ꝑ se ē sapia· et sil ambo vna sapia
vñ ꝓ non ē sapiens sapia qua genuit· ꝛ
sapia q est sua eēntia ꝗ Ad ẓm dd· ꝙ licet
eēntiale attbutū ꝛm ap̄pa roēz sit prius ꝙ ꝑsō
ꝛm modū mtlligēdi n m̄ tri habz roēz ꝙ
ap̄pati m chil prohibz ap̄pi ꝑsone prius ēe ꝙ
ap̄pati· sicut color posterior ē corpore ī ꝙtum
corpꝰ· prius tm corpe albo naturaliter ī ꝙtui albū

Ad viij· sic ꝓcedit ꝺe attbutis eēntia bz
videt ꝙ mḡent a sctis doctoribz sint
eēntialia ꝑsonīs attbuta siue ap̄pata· dicit
em hyl· ij· de tm· Et mtas ē m ꝓpe· spes m pma
gne· vsus m mime· In quibz ribis ponit tria
ap̄pa noīa ꝑsonaꝝ· s· nome ꝓpe et nome pma
gnis· qd ē ꝙ ꝓ filio et nome munere siue dom
qd ē ꝙ ꝓ spō sancto· videt ꝙ nr̄ obiter· nam
et mtas ꝑportat dirationē eēndi· spes vō est
eēndi principiū· vsus nō ad ꝙd· ꝓ me vi
det· sed eēn et ꝙd nlli ꝑsone ap̄pari uel
uent· gō mḡent videt ista ap̄pata ꝑsonīs
Item aug̃ⁿ in pmo de doctna xp̄iana ꝛ dicit
in ꝓpe ē vnitas· in filio eq̄litas· in spō sancto
eq̄litatis vnitatis ꝙ ꝛ cordia· Et videt ꝙ m
gueient· ꝙ vna ꝑsona nō denotat formaliter
p id qd ap̄pat altei· non· n ē sapiēs ꝓ sapia
genita aut dm ē· sed sicut ibidē subdit· tria
hec omnia vni sunt ꝓpter patrē· eq̄lia omnia
ꝓpter filiū· gnerata omnia ꝓpter spm̄ sm̄· non
gō gueient ap̄pant ꝑsonīs ꝗ Item ꝛm aug̃ⁿ
ꝓ attbuit potentia filio sapiā spō sco bo
nitas· Et videt hoc ē mgueientes· na vtq
ad pom̄ pt̄m· vtrūq aut inuent ap̄pari fi
lio ꝛm· id· chor· i· xp̄m dei vtute· et etiā spō
sco ꝛm· id· luc· vi· virtꝰ de illo exibat et sa
nabat omes· non gō potentia pris ē ap̄pata
ꝗ Item aug̃ⁿ in libro de tm· dicit· nō ꝙ siu
se accipiendū ē ē qd ait apl̄s· ex ipō· et per
ipm̄ et in ipō· Ex ipō dicens ap̄t ꝓpter ꝙ ipm̄
ꝓpter filiū· in ipō ap̄t spm̄ sanctū· Sed videt
ꝙ mgueient· ꝙ hoc ꝙ dicat in ipō videt ī
portari hitudo cause finalis ꝙ ē pma ca
gō ista hitudo cāe debet ap̄pari pri ꝙ ē pn̄s
non de pn̄o ꝗ Item inuent veitas ap̄pari
filio ꝛm· id· io· xim· Ego sum via veitas et
uita· et sil liber uite ꝛm· id· pē· In capite lib
septi ē de me· glō· i· capiō prem ꝙ ē capit
libi· Et simili hoc ꝙ dicō qui ē· ex sup̄ i· psal·
xiij· Et ne ego ad gentes dicat glō· filio lo
qtur ꝙ dicat moysi· ego sū qui sū· Et videt ꝙ
sint ap̄pa filij· et non ap̄pata· Sed veitas ꝛm
aug̃ⁿ in libro de vera religione ē sima sili

tudo pncipñ abſq; diſſilitudie· et ſic videt
q; ꝑe queat filio q̄ habz pñm· liber vite
videt ꝓpñ aliq̄d ee· q; ſignificat ens ab alio
omiſ· n· liber ab aliquo ſcribit· hoc ena ip
ſi qui e· videt ꝓpñ filio· q; ſi aut dicat mop
ſi Ego ſim q̄ ſim· ioh· tmtas· go mopſes
poteat dice ille q̄ e pr̄ et filius et ſp̄s ſanct
miſit me ad vos· go et ulto dice potat iſte
q̄ e pr̄ et filius et ſp̄s ſ· miſit me dmirando
tria pſona ꝯtam ſ· hoc e ſm q; nulla pſo
e pater et filio· ſp̄ui ſcō· non go pt ee coe
tmitati ſ· e ꝓpñ filij Ad ho· dd· q; mtellas nr
q̄ ex ꝯtuis m cognitoz dei manifestat· opz
q; deū conſideet ſm modū quie ex ꝯtuis aſſu
mit· In conſidatoe aut aliq ꝯtuie q̄ tuor p
ordine nobis occurrut· ſ· la primo q; ſidat· res
ipa absolute m q̄ti e ens q; dā· 2o aut con
ſidato rei e m q̄ti e vna· 3o q; ſidato rei e
ſm q; meſt ei vtuis ad opandū et ad ām·
4o q; ſidato rei e ſm hītudinē quā habet
ad ata· vnde het etiā q̄druplex q; ſidato
ata deū nobis occurrit· Secdm igit primā
conſidatoz quā q; ſidat absolute deus ſm
ee ſuū· ſic ſummit· prima appato typlarij ſm
quā etmtas appat pri· ſpēs filio· vtuis ſpūi
ſco· Et mtas· n· m q̄ti ſignificat no ee pnci
piati ſilitudiez habz ad ipo patris q̄ e pñm
non de pncio· Spēs aut ſiue pulchtudo ha
bet ſilitudinē ad ipo filij· ſ· la ad pulchtudi
nem tria requirit· primo q; de integritas ſiue p
fectio Que aut corrupta aut ipfecta ſuit
hoc ipo turpia ſuit· et debita proportō ſiue co
ſonātia· et tm coleitas claritas vnq; tm
mutat colore pulchra ee dicit· Et ꝯtui go
ad primū ſilitudinē habz ad ipo filij· q̄ tum
filius e tm· m ſe pfecte nāz patris vn ad ho
miendū augm ſua exponē dicat bbo
d· e filio ſuima et prima vita e rc· Ad ſtuitatē
ad 2m· queit ad ipo filij m q̄ti e ymago ex
preſſa patris vnitudem q; alia ymago dicat
ee pulchra ſi pfecte repreſentet rem q̄ius
tuipem· et hoc tetigit augº ad dicat b· e
tata q; genita et prima coēqlitas rc· Ad ſtuitatē
ad 3tium queit ad ipo filij m q̄ti e ubi q; dā
e lux et ſplendor mtellas ut dam· dicit· et ho
tangit augº ad dicat tā q; ubi pfim cui no
deſit aliq; et arbo q; dam omipotētis dicat
rc· Vltius aut habz ſilitudinē ad ipm ſp̄s ſa
largo mō accipiendo ut ſ· m q; ita ꝯprehe
dit filius ſe et alia fruī· prout vti e aliq; aſſumē
ad facultatē voluntatis· et fruī e ad ipm gaudio
vti ut augº dicat x· de tri· Vltius go ad pr̄ et
filius ſe inuice fruit· queit ad ipo ſpūs ſti
m q̄ti e amor· Et hoc e q; d augº dict· illa
dilectio delectatio uel beatitudo· ultius ab illo
appellat e Vltius uō quo nos fruimur deo filius
dm e habz ad ipo ſpūs ſti m q̄ti e dominī Et ho
ondit aug; ad dicat q; e m tri· ſpēs ſti gemitoꝝ
gemitus ſuauitas· m gemitu largitate atq; lib
tate nos pfundes Et ſic patz quare etias
ſpēs et vltius pſonis attribuit· non aut eena
uel opato q; m roe horū ꝓpr̄ ſui gñitate no mue
mur alioꝝ filitudiez· hīs ad ipis personaz
Secda q; ſidatio dei e m q̄ti conſidat· ut vnius
et augº pri appat vnitate· filio eqlitate· ſpūi
ſancto q; cordia ſiue connexione Que q; de tria
vnitate i porta e manifesti e· ꝑ differet· ſ· am
vnitas dicat absolute non ꝑ ſupponeꝝ aliq̄d
aliud· et io appat pri q; non ꝑ ſupponit aliq̄ pſoꝝ
ad ſit pñm· non de pncio· Eqlitas aut importat
vnitatē mutui ad alterū· nā eqle e q̄d habet
vnā q̄titatē ad alio· et io eqlitas appat filio
qui e pncipiū de pncio· Connexio aut importat vn
tatē aliquoꝝ duoꝝ vel appat ſpūi ſco m q̄ti
e a duobz· Ex quo ena mtligi pt q̄d dicat augº
tria ee vnū ꝓpr̄ prem· eqlia ꝓpr̄ filiū· connexū
ꝓpr̄ ſpm ſcm· q; manifesti e· n· q; illi attribuit vnū
q̄d q; m quo primo inuenit ſicut ona ſi fecora dicit
vnū e ꝓpr̄ animā vegetabilez m q; primo inuenit vi
vite m iſtis mfeioribz· vnitas aut ſtatim inue
nit in pſonis pſona prius ena ꝑ impoſſibile
tis aliis pſois· et io alie pſone a pre tyni vni
tatem· ſed primo tis aliis pſonis no inuenit eqli
tas in pre· ſ· ſtatim poito filio inuenit eqlitas
et io dicit· ona eqlitas ꝓpr̄ filiū· no q; filius ſit
pñm eqlitatis pri· ſ· q; ſi pr̄ eet eqlis filio
pre equalis no poſſet dici Equalitas· n· eius
primo consideat ad filiū· hoc· n· ipm q; ſpēs ſcī
patri eqlis e habz a filio Immlit exclusio ſpūs
ſci q; e duoꝝ nexus no poſſet mtligi vnitas co
nexionis mi pre et filii· et io dicit omnia
nexa ꝓpr̄ ſpm ſcm· q; ponit ſpūs ſcō inuenit vn
pr̄ et filius pnt dicī nexi Sedm no tria co
ſidatoz q; m deo conſideat vt ad candē· ſi
mit· q; appato potentie ſapie et boitatis· que
quidem q; appatio fit ex ꝑm roez ſilitudinis· ſi co
ſideat quid m dimis pſonis· et ex ꝑm roez dſſili
tudinis· ſi conſideat quid m ꝯtuis e· ꝑ roꝝ· n· hīs
pncipiū vn habz ſilitudinē ad pre celesti qui
e pncipiū totius deitatis· deficat aut pri tie
no ꝓpter ſenectutē· Sapiētia uō ſilitudinē
habz ad filio celesti m q̄ti e ubi q; d· m chile
aliud q; conceptus ſapie· deficit aut medi
filio terreno ꝓpt ꝑpis paucitatē Bonitas at
ad ſit ro et obiectū amoris habz ſilitudinē ad
ſpūs dino qui e amor· ex impugnatia habe videt
ad ſpm ex eni ex ꝑm q; importat violentē q; dam
ꝑpulſionē ꝑut d· ysa· xxvi· Spūs robuſtoꝝ q̄

turbo ipellens pietem · vtus aut ag̃pat filio
et spũ scō non scdm̃ q̃ utus dicat pā potena
rei · sed ꝑm̃ q̃ mtōu uty dicat id q̃ a potena dei
procedit prout dictm̃ g aliq̃d vtuosiũ sim̃ ee
vtute alicui agentis ¶ Scdm̃ vō q̃rta consideã
dꝫ prout g̃ sidat deꝫ m hitudie ad suos effs
sumt illa ag̃pacō · ex quo · per quē · et m quo
hec · n ꝑpo ex ipportat q̃nz q̃dem hitudiez causse
mālis q̃ m dimē locũ non habz · aliq̃n nōly
tudiez causse efficietis q̃ q̃de opetur deo vone
sue actiue potēe vñ ag̃pat pri sicut et potēa
hec ꝑpo per · designat q̃dem q̃nz tam̃ media
sicut dictm̃ q̃ faber opat per martellũ · et
sic q̃nz li per · nō e ag̃patũ ꝓ ꝑsõ filij ꝑm̃ q̃ 10 ·
1 · oma ꝑ ipm̃ facta sint · non q̃ filius sit mstr
metũ ꝓ q̃ e pn̄m de pn̄cipio · q̃nz vō designat
hitudme forme per quā agens opat · sicut
dictm̃ q̃ artifex opat ꝑ artem vñ sicut sa
pia et ars ag̃pat filio ita et ly per quē · hec
vō ꝑpo m ꝑpe denotat hitudme o tmetis
Continet aut deus res dupliter vno mō ꝑm̃
suas filitudies prout · s · res dicunt ee m deo
q̃tũ sint m eius scia · et sic hoc q̃ dico in ipo
ee ag̃pandũ filio Alio mō otmet res a deo
m̃q̃tũ deꝫ scia bomtate eas confinat et gnib
nat ad finē q̃ nec sente dedicēdo · et sic ly q̃ quo
ag̃pat spũ sancto sicut z bonitas · ssee oportz
q̃ hitudo q̃ē fm alios q̃ nūs sit pn̄a tam̃ ag̃pe
tur pri qui e pn̄cipiũ nō de pn̄cipio q̃ ꝑso
ne dine quaz pri e pn̄cipiũ nō procedit ut
ad finē ei q̃ libz illaz sit ultim̃ finis · ꝓ nā
li progressioe q̃ magis ad roez nālis potēe
ꝑtinē videt ¶ Ad id vō q̃d de alijs q̃rit dd ·
q̃ bitas ei ptineat ad mtellm ut supꝰ dm̃
e ag̃pat filio nō tm̃ e ag̃pũ eiꝰ · considari pt
prout e mtellti nec prout e m re · sicut q̃rit
mtelletꝫ et res cenalit supta sint cena
lia et non ꝑsona alia · ita et bitas Diffm̃ co
aut augꝰ mtroducta dat de veritate ꝑm̃ q̃
ag̃pat filio Liber aut vite m recto ipportat
notiã · ꝓ m obliquo vitã · est · n · ut supꝰ dm̃
e notiã dei de hijs q̃ hituit sint vita et nā
vñ ag̃pat filio · licet vita ag̃pet spũ sancto
m̃q̃tũ ipportat mtei orem motũ · et sic q̃ue
mt spus sa m̃q̃tũ e amor ¶ esse aut sp̃tuaz
ab alio nō e de roe libri · ꝓ m̃q̃tũ e q̃dã ar
tificiati vñ non ipportat origine nec e ꝑso
nale ꝓ ag̃pati ꝑsone Ipm̃ aut qui e ag̃pat
ꝑsone filij non ꝑm̃ ꝑpam voez · ꝓ scdm̃ rone
additi m̃q̃tũ · s · in locutoe dei ad mopsen
ꝑfigurabat libũ hiam gnis q̃ e fta per
filiũ Sed tm̃ ꝑm̃ q̃ ly qui sumit r̃ltiue posset
referre mtdũ ꝑsonã filij et sic sumit ꝑso
nalit ut puta si dicat filius e gentꝫ qui est
sicut et deus gentꝫ ꝑsonale e · ꝓ m sm̃te
sip̃tũ e essenciale Et licet iste gm̃atice loq̃
do ad aliq̃s dicta ꝑsonã ꝑtinẽ videat tm̃ q̃libz
res de mirabilis gm̃atice loq̃do ꝑsonaliter
pt · licet ꝑm̃ rei nāz non sit ꝑsona · dicim̃q̃ · n ·
iste lapis et iste alim̃q̃ vñ et gm̃atice loq̃do
ee dina ꝑm̃ q̃ sigt et supponit ꝑ hoc nome
deꝰ pt de mirāli hoc pronoīe ꝑm̃ dicto · xv ·
iste deus meꝰ glificabo ꝑ eu Cō · xl̃ · de ꝑsoīb
Dem de q̃rit de ꝑsonis ī ordie ad ala ee
m cōparde ad relatoes sive ꝑtates
et q̃rit q̃tuor ¶ ꝑmo utrũ relatio
sit idem al ꝑsona ¶ Scdo utrũ relatoes distin
guat et constituat ꝑsonas ¶ Tertio utrũ
abstractis p mtellm relōibz a ꝑsonis re
maneat ꝑpositales ¶ Quarto utrũ relōnes ꝑm̃
mtellm ꝑsupponat actui ꝑsonaz uel eqñso
Ad ꝑmũ sic procedit ¶ Videt q̃ relatio
videt q̃ m dimē non sit idē r̃latio q̃
ꝑsona · Quecuq̃ · n · sunt idem multiplicato
vno eorũ multiplicat et aliud · ꝓ o tm̃ gñtm
vna ꝑsona ee plures relōnes · sicut i ꝑsona
patris e ꝑnitas et tres ꝑsonalitates e m̃ pr̃e et filio
q̃ relatio non e idem q̃d ꝑsona ¶ Ꝑ · mchil
e m seipo ꝑm̃ plus i · mi · plus ꝓ r̃latio e m ꝑ
sona · sed pt dicũ q̃ roe ꝑ deꝑtitatis q̃ sit ee
eadem essencia q̃ relatio seu ꝑtes ꝛ ꝑsona
non sunt idem i dimē ¶ Ꝑ · q̃aq̃ sunt ide ita
se habet q̃ q̃ ꝑdicat de uno ꝑdicat de alio
non aut q̃ q̃ ꝑdicat de ꝑsona ꝑdicat de ꝑ
tate dictũ · n · q̃ pr̃ gnat ꝓ nō dictũ q̃ ꝑnitas
e gnans · q̃ ꝑtes nō e idem q̃ ꝑsona i dimē
¶ Sed q tam dimē nō dr q̃d e z quo e ut ha
bet a boecio m libro de ebdo · ꝓ ꝑnitate pr̃ e
pr̃ · q̃ ꝑnitas e idem q̃d pr̃ et eade roe alie
ꝑtates sunt idem cū ꝑsonis ¶ Ho · dd · q tam
hoc aliq̃ dupliciter opinati sunt · quidã · n · dix
erunt ꝑtates non ee ꝑsonas nec m ꝑsonis
qui fuerunt moti ex hoc q signũ di relōnis · que
quidē non signt ut in aliquo · ꝓ magis ut
ad aliq̃d vñ dixerunt relōnes ee assistetes
sicut sup̃ expositũ e Sed q relatio ꝑm̃ q̃ e
q̃dam res m dimē e ipa dina ee nia aut su
pra e expositũ · ee nia aut idem e q̃d ꝑsō
ut ex dictis patz · oportet tũc q̃ r̃latio sit dina
ee nia idem q̃d ꝑsona · Hanc sigt ꝙ deꝑtita
tem alij considantes dixerunt ꝑtates q̃de
ee ꝑsonas nō aut m ꝑsonis q̃ nō ponebat
ꝑtates m dimē msi ꝑm̃ modu loq̃di ut su
pra dcm e Sic ee aut ponẽ ꝑtates i dimē
ut supra ondm̃q̃ quide sigm̃ficat m abs
tracto ut q̃da forme ꝑsonaz vñ ei de roe
forme sit q̃ sit in eo cuiꝰ e forma ops dicere
ꝑtates ee m ꝑsonis · et eas tm̃ ee ꝑsonas

siant eem ee m deo dicimꝰ q̄ m ē deus

¶ Ad pm g. dd. q ꝓsona et ꝓpetas sut idem re dnt tame ꝑm roēz vn no oportz q̄ mlti plicato vno mltiplicet r̄ liquid ¶ Consid and tame ē q ꝓpt dīna simplicitate ydēt dr plex realiꝫ ydemptitatꝫ m dīnis eozq̄ dif fert m dr̄atiꝫ. q. n. dīna simplicitas q̄ cludit opōnem forme z mē. seq̄t q̄ m dīnis idem ē abstractū et ḡreti ut deitas z deꝰ. quia nō dīna simplicitas ꝑoēz sbiecti ratiꝫ seq̄t q̄ q̄d p̄dicat de deo ē eiꝰ eēntia. et ꝓpt hoc sapiā et iuꝰ sut idem ideo q̄ abo sut dīna eēn. Et ꝑm hant duplicē roēz ydep titatiꝫ ꝓpetatiꝫ m dīnis ē idē ei psona. nam ꝓpetates psonales sut idē ei psonis ea roē qua abstractū ē idem ei ḡneto. Sut em ipe psone sbsistetes ut p̄nitas ē ipe p̄. filiatō filiꝰ et processio spūs scī. ꝓpetates aut nō psonales sut idem ei psonis ꝑm alia roēz ydeptitatis qua omē q̄d attribuit deo ē eiꝰ eēntia. Sic ḡnt trōs spūsc ē idē ei psona patꝝ et ei psona filij. nō q̄ sit vna psona p se subsistens ꝛ sicut vna eēn ē m duabz psonis. ita et vna ꝓpetas ut sic̄ dm est

¶ Ad 2m dd. q ꝓpetates dicunt eem eēn p modū ydeptitatis tm. Jn psonis aut dicit ur ee p modū ydeptitatis ꝑm rem. ꝛ q̄nti ad modū signi. sicut forma m suppoito et iō ꝓpetates de tm nāt et distmguunt psonas nō aut eem ¶ Ad 3m dd. q ptcipia et ūba nocōnalia signt actū nocōnales. actū aut suppoitoz sut ꝓpetates aut non signt ut suppoita. ꝛ ut forme suppoitoz et iō modꝰ signi repugnat ut ptcipia et ūba nocōnalia de ꝓpetatibz p̄dicet

¶ Ad 2m sic procedit. p̄ ne distīgūt p relacōes videt q̄ psone non distmguunt per relacōes. Jmplicat n. seipis distmguit. ꝛ psone dīne sut maxie simplices. g̃ distīguunt seipis et non relombz ¶ p̄ō. nulla forma distīguit nisi ꝑm sint geng. nō. n. albedo a nigredine distmguunt nisi ꝑm q̄litate. ꝛ ypostasis signt m dīna mgnie sbē non g̃ relombz ypostases distmguunt ¶ p̄ō. absolutū ē prius q̄ relatiū. ꝛ p̄ma distmctio ē distinctio dīnaꝝ psonaꝝ. g̃ dīne psone nō distmguunt relombz ¶ p̄ō. id q̄d p̄supponit distmctoz non ē p̄ma distinctionis p̄. sed relatio p̄supponit distmctioz ei me. q̄ distīm cōponat. esse. n. relati ē ad aliud se habē. g̃ p̄ma distinctio m dīnis nō p relacōem ¶ Sed ḡra ē q̄ boēs dicat m libro de trī. q̄ sola relatio multiplicat trinitatē psonaꝝ dīnaꝝ ¶ Ad 4m dd. q m q̄buscūq̄ inuent aliq̄ cōe oportet q̄ reperiat aliq̄d distinctū. Vnde ei tres psone q̄ant ꝑm eēntiā eē vnitatē nate ē q̄ vē aliq̄ quodlt tm q̄nt ad hoc q̄ plures sint Jnuenit aut m psonis duo ꝑm q̄ differunt. ꝛ origo et relatio que q̄dem cū ipis ee non differunt differunt tame ꝑm modis signi. nā origo signat p modū actꝰ ut genatio. relatio vō p modū forme ut p̄nitas ¶ Quida igit aut dētes q̄ relatiōes q̄ tur actui dixerunt q̄ ypostases m dīnis distīn guunt p originē ut dicam⁹ q̄ p̄ distmguunt a filio m̄ p̄tri ille gnat et hic ē yent⁹. Relo nes aut sine ꝓpetates manifestant gnt distmc tiones ypostasiū sine psonaꝝ. sicut eēntiam creaturis ꝓpetates manifestant distmctiones modoꝝ duoꝝ q̄ sunt per priꝰ mālia. Sed hoc no pt stare ꝓpter duo. ꝓmo q̄dem q̄ ad hoc q̄ aliq̄ distincta intelligant nate ē eoꝝ distīc tionē intelligi per aliq̄d mtīseci vario. sicut mobz datis uel p maz uel p formā. origo at aliq̄ rei nō signat ut aliq̄ mtīseat. sed ut via q̄dam uel a re uel ad rem. sicut gnāc signat ut via q̄dā ad q̄d ē genāt et ut p grediens a gnante vn nō pt ee p̄ter gre diens a gnante distmguant sola gnāc. sed ta et gnans distmguant. sola gnāc. sed oportet intelligē tā m gnante q̄ gnāto ea quoz inice distinguunt. Jn psona aut dīna non ē aliud intelligē nisi eem. et relōne sine ꝓpetate vn ei in eēntia q̄ eiant. relāt q̄ p relacōes psone abinuicē distmguant. Sed dicit q̄ distinctio in dīnis psonis nō sic ē intel ligenda q̄d aliq̄d eoē dicat q̄ eēn q̄ gignat net mdīsa. ꝛ oportet q̄ ipa distmguēa constituat res distīctas. Sic aut relōes constituunt uel distmguunt ypostases uel psonas. mḡ tri ut pe psone sint sbsistentes sicut p̄nitas ē p̄. et filiatō ē filij. eo q̄ m dīnis non differunt abstractū et ḡretū. q̄ tra eoz origis ē q̄ constituat ypostasim uel psonā. q̄ origo actiē signi. ficata signat ut progrediēs a psona sbsistente. vn ponit eam. origo aut passiue signi. ficata ut natitas signat ut via ad psonā sbsisten tem et non diuit ea constituēs. Vn melꝰ ē dicē q̄ psone seu ypostases distmguant relombz q̄ origie. licet n. distmguant eoz tame p̄mo et p̄ncipali⁹ p relōnes ꝑm mod intelligēdi. vn hoc nomē p̄. nō solū signi ꝓpetatem. sed etiā ypostasim. sed hoc nomē gentor uel gnāns signi tātū ꝓpetatē. q̄ hoc nomē p̄. signi relōz q̄ ē distīctiua et constitutiua ypostasis. hoc aut nomē gnans uel genitꝰ signi origine q̄ nō ē distīctiua nec constitutiua ypostasis ¶ Ad p̄mū g. dd. q̄ p psone sint ipe relōnes sbsistentes vn non repugnat simplicitati dīnaꝝ psonaꝝ

ꝑ relõnẽ distmguit. ¶ Ad vm dd. q ꝓsone
dñe non distmguit aliq abſoluto ꝑ ſoluꝫ
ſm id q ad aliqd dicit. Vñ ad eaz distmctoz
ſufficit relatꝰ ¶ Ad zm dd. q q̃to distmctio
porꝛ tanto ꝓpiquor ẽ vmitati et rõdo debz ee
mma. et ideo distmctio ꝓsonaz nõ debz ee
miſi p id qd mmu distmguit. ſ. p relatoz
¶ Ad qrtũ dd. q relatꝰ preſi ꝓponit distmctoz
ſuppoitoz qñ non ẽ actus. ꝑ ſi relatꝰ ſit ſbſiſ
tens non ꝓſuppoñ. ſed ſeꝝ fert distmctioz
Cũ. n. dicit q relti ee eſt ad aliud ſe hꝛe. per
ly aliud mtlligit correlatm qd nõ ẽ prius ſed
ſimul. natura
¶ De ꝓsõe m ordine ad relatões
Hoc zm ſic procedit. Vñdet q abstractis
per mtellm ꝓpetatibz ſeu relatoibz a
ꝓsõe adhuc rmaneat ypoſtaſes ꝓ. n.
ad qd aliqd ſe habz ex additõe pt mtlligi
abstracto illo. ſicut aial pt mtlligi rmoto
onali. ꝑ ꝓsona ex additõe ſe habz ad ypoſ
taſm. eſt. n. ꝓsona ypoſtaſis ꝓpietate diſtiꝛ
ta ad digmtate ptinẽte. go rmota ꝓpietate
ꝓsonali. a ꝓsona mtelligit ꝓsona ypoſtaſ
¶ ꝓ. pater nõ ab eodem habz q ſit et q ſit
aliquis. cũ. n. pmitate ſit. ꝓ ſi pmitate eet
aliqs ſequit q filius in quo nõ ẽ pmitas nõ
eet aliqs. Remota go p mtellm pmitate
a ꝓsõe adhuc rmanz q ſit aliqs. qd ẽ ee ypoſ
taſm. go rmota ꝓpietate a ꝓsona rmanet
ypoſtaſis ¶ ꝓ. augn dicit in v. de tm te
non ẽ dicẽ mgenitũ qd ẽ dicẽ pcem q̃ et fi
filiꝰ non genuiſſ mchil prohibẽt dicẽ eũ
mgenitũ. ꝑ ſi filiꝰ nõ genuiſſ nõ meſſet
ei pmitas. go rmota pmitate adhuc rma
net ypoſtaſis ꝓpius ut mgenitus ¶ Sed q̃
q̃d hyl. dicit. iiij. de tm te mchil habz filius
miſi natus. natitate aut ẽ filius. go rmota fi
liatõe nõ rmanet ypoſtaſis filij. et eadẽ
voẽ de alijs ꝓsonis ¶ Sꝛ. dd. q dupliciter ab
ſtractio fit p mtellm vna q̃dẽ ſm q vlẽ
abstrahit a ptidari ut aial. ab hoĩe. Alia
ſm q forma abstrahit a mãſ sicut forma
tali p mtellm abstrahit ab omi mãſe
ſibili. Inter has aut abstractões hꝛ ẽ dria
q in abstractõe q̃ fit ſm vlẽ et ptidare nõ
rmanet id a quo fit abstractio. rmota. n.
ab hoĩe dria rõnali nõ rmanz mtellꝰ
homo ſed ſolũ aial. In abstractõe võ q̃ at
tendit ſm formã et mãz vtrũq manet
in itellu. abstrahẽdo. n. formã tali ab
ee rmanet ſcõz in itellu mõ et itellꝰ
tali et mtellꝰ ens. ꝙ nus aut m dimẽs nõ
ſit neq vlẽ neq ptidare neq forma z mã
ſm rem. tamẽ ſm modũ ſignificadi nequit
aliq filiꝰ nisi do hoz m dimẽ ſm q modi da
maſcen dicat q hoc ẽ ſbã. ptidare nõ ypoſ
taſis. Sꝛ. ꝛgit logm de abstractioe q̃ ſit ſm
vlẽ et ptidare rmotis ꝓpietatibz rmanet
in itellectu eẽntia ois nõ aut ypoſtaſis
prius q ẽ quaſi ptidare. Sꝛ. nõ logm ſm modũ
abstractionis forme a matia rmotis ꝓpieta
tibz nõ ꝓsonalibz rmanet rmanz mtellꝰ
ypoſtaſis et ꝓsonaz ſicut rmoto p mtellm
a prẽ q ſit mgenitꝰ uel ſpiratus rmanet
ypoſtaſis uel ꝓsona prius. ꝑ rmota ꝓpietate
ꝓsonali p mtellm. tollit ypoſtaſis itellec
ſion. n. ꝓpietates ꝓsonales mtelligit ſic ad
uenire ypoſtasibz dimẽs sicut forma ſbiecto
p exnti. ſed fert ſeꝝ ſua ſuppoſita et in
ſunt ipe ꝓsone ſbſiſtẽtes ſicut prẽmitas ẽ ipe
prẽ. ypoſtaſis. n. ſigit aliqd distmctu in dimẽs
ai ypoſtaſis ſit ſbã in diduã. Cũ igit rlatꝰ
ſit q distmguit ypoſtaſes et constituit eas
ut dicũ ẽ. vel mgit q rmotis rlatoibz ꝓsonis
per mtellm nõ rmaneat ypoſtaſes. Sed
ſicut dictũ ẽ aliq dicit q ypoſtaſes in dimẽs
nõ distmguit p relões ꝑ ſola oĩgne
ut mtelligat pnt ee ypoſtaſis qda. p hoc. q
non ẽ ab alio. filius aut p hoc q ẽ ab alio p
gnãz. Sed relões adueniẽtes. q ꝓpietates
ad digmtate ptinẽtes constituit troz ꝓsone
vñ et ꝓsonalitates dicit. Vñ rmotis hmõi
relõnibz p mtellm rmoueat quidem ypoſtaſes
ꝑ non ꝓsone. ſed hoc nõ pt ee ꝓpt duo. ꝓmo
q rlatões distmguit et constituit ypoſtaſes
ut dictũ ẽ. Zo. q omis ypoſtaſis natie rõnal
ẽ ꝓsona ut patz p diffinitoz boetij dicentis
q ꝓsona ẽ rõnalis natie indiduа ſbã. vñ
ad hoc q eet ypoſtaſis z nõ ꝓsona oportet ab
ſtrahi ex pte natie rõnalitate nõ aut ex pte
ꝓsone ꝓpietatem ¶ Ad pmũ go dd. q non
ꝓsona non addit ſup ypoſtaſim ꝓpietate
distmguentem absolute. ꝑ ꝓpietate distinguẽ
tem ad digmtate ptinẽtem. totũ. n. hoc ac
cipiendũ ẽ loco vnius driẽ. ad digtate aut
ptinz ꝓpietas distinguens ſm q mtelligit ſb
ſiſtens in natia rõnali. vñ rmota ꝓpietate
distmguente a ꝓsona nõ rmanz ypoſtaſis. ſi
tollat rõnalitas natie. ta. n. ꝓsona q ypoſ
taſis ẽ ſbã indiduа vñ in dimẽs de voẽ vtiꝫ
ẽ rlatꝰ distinguẽs ¶ Ad zm dd. q pmitate
non ſolũ ẽ pr. ſed ẽ ꝓsona. et ẽ quis ſiue ypoſ
taſis. ꝑ tamẽ nõ ſequit q filius non ſit aliqs
ſiue ypoſtaſis ſicut non ſequit q non ſit ꝓsona
¶ Ad zm dd. q in tento augn non fuit dicere
q ypoſtaſis prius rmaneat ingenita rmota pr
mitate q in maſculinitas ꝙſtituat et diſtinguat
ypoſtaſim prius. hoc. n. ee nõ pt cui mgenitꝰ
mchil ponat. ꝑ negatiue dicat ut ipem dicat

Sed loq̃t̃ m cõi q̃ non ẽ mgẽtiũ ẽ p̃r̃ Re
mota g̃o p̃m̃itate no ꝛmanẽt m dim̃s ꝓpoſ
tas⁹ p̃r̃ut diſtm̃guit ab alijs pſom̃s ſed
ut diſtm̃guit a cãtis ſiat intudẽ ꝛſtelligi

Ad ẽt̃m ſic procedit de pſom̃s ad ꝓpẽtes
videt q̃ acty nocõnales p̃mtelligã
tur ꝓpetatibꝫ dicat n mgr xxvij diſtc p̃m
libꝝ ſm̃az q̃ ſemp p̃r̃ ẽ q̃ genuit ſp filiũ et
ita videt q̃ gnãcõ ẽ m mtellectũ p̃cedat p̃m
tatem ¶ Põ omis relõ p̃ſuppom mtellecti
ũ ſupa q̃d fim dat̃ hic ait eq̃litas q̃titatem
ſed p̃m̃itas ẽ relãcõ fidata ſup actiõẽ q̃ eſt
gnãcõ go p̃m̃itas p̃ſuppom gnãcõꝫ ¶ Põ
ſicut ſe habꝫ gnãcõ actiũ ad p̃m̃itatẽ ita
ſe habꝫ natitas ad filiacõꝫ ẽ filiacõ p̃ſuppo
mt natitatẽ ideo n filius ẽ q̃ natꝰ go et
p̃m̃itas p̃ſuppoit gnõꝫ ¶ Sed ꝑ gnãcõ eſt
op actõ p̃sone p̃r̃ib⁹ ſed p̃m̃itas conſtituit pſo
nã p̃r̃ib⁹ go porẽ ẽ m mtellectũ p̃m̃itas q̃ gnãcõ

¶ Ad 2m dd q̃ m dicit q̃ ꝓpetates no
diſtm̃guit et conſtituut ꝓpoſtaſes ẽ mã
feſtat diſtm̃ctas et ꝟſtituas absolute dicẽ
ẽt q̃ relãcões m modũ mtelligẽdi ꝟſequũ
tur acty nocõnales ut dici poſſit ſimplr p̃r
q̃ gnãt Sed ſuponẽdo q̃ relões conſtituat
et diſtm̃guat ꝓpoſtaſes m dim̃s oportet
diſtinctiõẽ vtiq̃ ex origine ſignificat m dim̃s
actiẽ et paſſiue dicit actiue q̃dem ſicut gnãcõ
attribuit p̃ri et ſpiracõ ſiptã pro actiuo
cõnali attribuit p̃ri et filio paſſiue aut ſic
natitas filio processio ſpũ ſancto origi
nes n paſſiue ſignificate ſm plr procedit
ſcdm mtellectũ ꝓpetates pſonaz procedẽtiũ
ẽtiã pſonales q̃ origo paſſiue ſignificat ſignifi
catr ut tria ad pſonã ꝓpetate conſtituta
Silr origo actiẽ ſignificata porẽ ẽ m mtellectũ
q̃ relõ p̃me originatis ſi ẽ pſonalis ſicut
acty nocõnalis ſp actiõẽ m mtellectũ pce
dit ꝓpetatẽ relatiãz notata cõem p̃ri et
filio Sed ꝓpetas pſonalis p̃r̃ib⁹ pt conſidã
ri dupliciter vno mõ ut ẽ relãcõ et ſic itm ẽ m
mtellectũ p̃ſuppom actui nocõnale q̃ re
lãcõ mq̃ tũ hinc fim dat̃ ſup actũ Alio mo
ẽ m q̃ ẽ conſtituta a pſone et ſic oportet q̃ p
mtelligat̃ relãcõ actui nocõnali ſicut pſo
na gens p̃mtelligit̃ actioi ¶ Ad p̃mũ go dd
q̃ tũ mgr dicit q̃ q̃ gnãt ẽ p̃r̃ accipit no
mẽ p̃r̃ib⁹ ẽ m q̃ designat relãcõꝫ tm̃ non
aut ẽ m q̃ designat pſonã ſbſiſtẽtẽ ſic
em oportet ex iſto dicẽ q̃ q̃ p̃r̃ ẽ gnãt

¶ Ad 2m dd q̃ obiectio illa procedit de p̃
m̃itate ẽ m q̃ ẽ relãcõ et nõ ẽ m q̃ ẽ conſtitu
tiua pſone ¶ Ad 3m dd q̃ natitas ẽ via
ad pſonã filij et ideo ẽ m mtellectũ p̃cedit
filiacõꝫ etiã h̃m q̃ ẽ ꝟſtitutiua pſone filij
ſed gnãcõ actiũ ſignit̃ ut p̃gredies a pſõ p̃r̃ib⁹
et ideo p̃ſuppoit pſonale ꝓpetatẽ p̃r̃is ¶ Õ

Deinde conſidandũ ẽ de pſom̃s m cõi ad acty nocõnales Et circa hoc q̃ritur
ſex ¶ Primo utrũ acty nocõnales ſint attribuẽ
di pſom̃s ¶ Secõ utrũ hmõi acty ſint nãr̃i vel
voluntarij ¶ Tertiõ utrũ ẽ m hmõi acty pſona
proceda de mchilo vel de aliquo ¶ Quarto
utrũ ſit m dim̃s ponẽ potẽtia ꝛſpectu actuũ
nocõnaliũ ¶ Quinto quid ſit hmõi potẽtia
¶ Sexto utrũ acty nocõnalis ad pluẽs pſo
nas terminari poſſit de actibꝰ nocõnalibꝰ

Ad p̃mũ ſic procedit videt ꝫ nõ ſint
attribuẽdi pſom̃s acty nocõnales
dicat n boẽ m libro de tm q̃ omia gnãlia
quis in dina ſimmt p̃dicatõꝫ in dina miſtã
ſbam exceptis rãlibꝰ ſed actiones tnũ de gnã
bus ſi ſignit̃ actio aliq̃ deo attribuit̃ ad eius
cẽm p̃tm̃ebit non ad notõꝫ ¶ Põ aug ꝑ
v de tm q̃ omẽ q̃d de deo dicit̃ aut dicit̃ p
ſbam aut p relõꝫ ſed ea q̃ ad cẽm p̃tmenti
ſignit̃ p eẽtialia attributa q̃ nõ ad relõꝫ p
noiã pſonaz et p noiã ꝓpetatis nõ ſunt go
preter hoc attribuẽdi pſom̃s nocõnales acto

¶ Ꝓ ꝓpũ actiones ẽ ex ſe paſſionẽ m ſcẽ
ẽ m dim̃s nõ ponim̃ actiones go neq̃ acty
nocõnales ibi ponẽdi ſunt ¶ Sed õ hoc ẽ q̃d
aug dicit m libro de fide ad petrũ ꝓpium
p̃r̃ib⁹ ẽ q̃ filiũ genuit ẽ gnãcõ acty quidã
ẽ go acty nocõnales ponẽdi ſunt m dim̃s

¶ Ad 2m dd q̃ m dim̃s pſom̃s attendit̃ diſtin
tio ẽ m originẽ origo aut̃ ꝟſtituit diſtinctiõ
non pt m ſi p aliquos acty ad deſignandũ
go ordinẽ originis m dim̃s natũ fuit attribui
dim̃s pſom̃s acty nocõnales ¶ Ad p̃mũ
go dd q̃ oĩs origo deſignat̃ p aliq̃ actum
dupler aut ordo originis deo attribuit̃ tm
q̃dam ẽ m q̃ creatura ab eo progredit̃ et ho
ẽ ẽ tribꝰ pſom̃s et ideo actiones q̃ attribuũt
deo ad deſignandũ proceſſũ actuũ ab ipſo
ad eẽm p̃tm̃et Aliꝰ aut ordo originis m
dim̃s attendit̃ ẽ m paſſionẽ p ſone a pſona
vñ acty deſignãtes hmõi ordinẽ nocõna
les dicũt̃ q̃ nocõnales pſonaz ſunt pſonaz
hmõi ordinẽ ad inuicẽ ut ex dictis patet ¶ Ad
3m dd q̃ acty nocõnales ẽ m modũ ſignifi
tm differũt a relõmbꝰ pſonaz ẽ re ſunt eoꝝ
idem tñ mgr dicit m p̃mo ſm̃az xxvij d
q̃ gnãcõ et natitas alijs noibꝰ dicũt̃ p̃mitas
et filiacõ Ad aug eundẽ ita attendendũ ẽ
q̃ p̃mo q̃dem pomim⁹ originẽ aliq̃ ab alio
ex motiõe q̃ n aliq̃ res a diſponẽ ſua ꝛmo

uel p motū mā festū fiunt h ab aliq̄ tū actāde
Et ideo actio ꝑm pmā eius ꝑpōz ꝑportat ordi
ne motq̄ sicut n motq̄ put ē in mobili ab ali
quo dicat passio ita ordo ipius motq̄ ꝑm q̄
incipit ab alio et tāt in id qđ mouet uocat
actio ꝑ motq̄ ꝯ motū actio nichil aliud ꝛ
portat q̄ ordine ordinē ꝑm q̄ a tā aliq̄ uel a
pn̄o in id qđ ē a principio vñ ait dñs non
fit motq̄ actio ꝑsonalis dedicētis ꝑsonā ꝛ
nichil ē aliud q̄ hītudo principij ad ꝑsonam
q̄ est a pn̄o q̄ quide hītudines sunt ipē ꝛ lacedē
uel notiones · q̄ tā me de dñs et intelligibili
bz reb⁹ log⁹ non possum⁹ nisi ꝑm modū ueri
sibilui q̄ ꝛ a quibz cognicoz accipim⁹ et in
quibz actiones in q̄ tū motū ꝑplicat aliud
fiat a lacedibz q̄ ex actionibz et passionibz ꝙsequi
tur oportuit seorsū significari hītudinē ꝑsonaꝝ
ꝑ modū actq̄ · et seorsū ꝑ modū ꝛ lacedemonii et
sic patz q̄ idem ꝑm idem ꝑ dicit solui ꝑm mod
significādi ¶ Ad 3m dd · q̄ actio ꝑm q̄ ꝑportat ori
ginem motq̄ inferit ex se passioēz sic autē no
mīt actio in dñs ꝑsonis vñ non ponit⁹
ibi passiones nisi solū ꝯ matice loq̄d⁹ · q̄ tū
ad modū significādi sicut pri attribuit gnā
re et filio generari **De actibz nocōnalib⁹**

Ad 3m sic procedit⁹ videt⁹ q̄ actq̄ noīo
nales sint voluntarij · dicit · n · hyl · in
libro de synodis · nō nāli nātate dicitq̄ pe
genuit filiū ¶ Cōtra · col · i · dicit ap⁹ trāstulit
nos in regnū filij dilōnis sue · dilō aut vo
luntatis ē · g⁹ filius ē gentq̄ a pre voluntate
ꝑ spūs scī procedit a pre et filio ut amor
g⁹ procedit voluntarie ¶ Cōtra · filioq̄ procedit
per modū intellectq̄ ut ibi ꝑ ome ibi pro
cedit a dicente ꝑ voluntatem ꝛ nō ꝑ natiāz
Cōtra · qđ non ē voluntarium ē naturale · sugit⁹
pre non genuit filiū voluntate videt⁹ sequi
q̄ nātate qđ ē gtra ꝛ rosū augq̄ in libro ad
rosū ¶ Sed gtra ē qđ augq̄ in codē libro
dicit q̄ nec voluntate genuit pre filiū ſ nec
nātate ¶ Ho⁹ dd · q̄ cū dicit⁹ aliq̄ ee uel
fieri voluntate dupliciter pt intelligi vno mo
ut ablēs designet ꝙmittaciā tm sicut pos
sum dicē ꝑ ego sū homo mea voluntate q̄
ſ volo me ee homē · et hoc mō pt dici pre
genuit filiū voluntate sicut et ē deꝯ volun
tate q̄ vult se ee deū et vult se gnāre filiū
Alio mō sic ꝑ ablēs ꝑportet hītudinē ꝑncipij
sicut dicit⁹ q̄ artifex opat⁹ voluntate q̄ volun
tas ē ꝑncipiū operis · et ꝑm hūc modū dd · q̄ deꝯ
pre non genuit filiū voluntate · ꝛ voluntate
prodiuit natura vñ in libro de synodis dr
Si quis voluntate dei tēp vni de actibz filiū
factū dicat anathema sit et hui⁹ rō ē q̄
voluntas et natura ꝑm hoc dicunt in creando q̄
naturā detāta ē vni · ꝛ voluntas nō ē detā
ta ad vnū cuius rō ē q̄ effectq̄ imitat⁹ formā
agentis ꝑ quā agit manifestū ē aut q̄ vnūq̄
ve non ē nisi vna forma nāles ꝑ quā res
fetabz ee vnde q̄le ipm ē tale faciat Sed
forma ꝑ quā voluntas agit non ē vna tātū
sed sunt plures ꝑm q̄ sunt plures rōnes intellec
vnde qđ voluntate agit⁹ non tale ē q̄le agens
sed q̄le vult et intelligit illud ee agens · Cōtra
agit⁹ voluntas ē ꝑncipiū q̄ pnt fieri uel aliud
ee · ergo aut q̄ non pnt nisi sit ee ꝑncipiū
naturā ē · qđ aut ꝑ fit uel aliud ee longe ē
a dīna natura · ꝛ hoc ꝑ tmz ad rosū tātū
q̄ deus ē ꝑ se nātē ee Creatura aut facta
ē ex nichilo · et ideo arriam volētes ad hoc
ducē q̄ filius sit tātū a dixerunt q̄ ꝑ genuit
filiū voluntate ꝑm q̄ voluntas designat ꝑn
cipiū ſ illoꝝ aut dd · q̄ ꝑ genuit filiū non
voluntate ꝛ natura vñ hyl⁹ dicit in libro de
synodis · omnibz tātus sham voluntas dei
attulit · ꝛ naturā filio dedit ex ipassibili
actu natus bā ꝑfecta natiuitatib · talia · n ·
gtra tāta sunt q̄lia deꝯ ee voluit · filiuꝝ at
natq̄ ex deo talis ꝙsistit q̄lis et deus ē
Ad ꝑmū ꝯ dd · q̄ auctoritas illa mōnat⁹
gtra illos q̄ a gnātōe filij cuia q̄ comita
tā pene voluntatis ꝛmonebat dicētes sic
eū natura genuisse filiū ut tamē ei volū
tas gnandi non eet adeet · sicut nos mlta
nāli nātate gtra voluntate patim⁹ ut
morte senectute ꝛ hui⁹ defectq̄ · et hoc ꝓ
ꝓ precedēta et sequēta · Sic n ibi dicit⁹ no
em nolete pre uel coactq̄ pr uel nāli nāti
tate ductq̄ genuit filiū ¶ Ad 2m dd · q̄ ap⁹
notat ꝛ ꝑm filiū dilōis dei mq̄ tui ē a deo
sup habūdant⁹ dilectq̄ no q̄ dilō sit ꝑn⁹
gnātōis filij ¶ Ad 3m dd · q̄ ecia volū
tas m q̄ tui ē natura q̄dam aliq̄ nāliter
volt sicut voluntas homis nāliter tendit
ad beatitudinē · et filius deꝯ nāliter multū et a
amat se ꝑm · sed ecia alia a se voluntas se
habz ad beatitudinē quoda⁹ mō ut sup dictū ē
Spūs aut scī procedit ut amor q̄ tui deꝯ
amat se ꝑm vñ nāliter procedit q̄ nus ꝑ
modū voluntatis procedit ¶ Ad · 4tum dd ·
q̄ ecia ꝯ ceptoibz intellectualibz fit ꝛ ductio
ad ꝑma q̄ nāliter intelligit⁹ · deus aut nā
liter intelligit se ꝑm ꝛ ꝑm hoc ꝯceptō ibi
dicit ē nālis ¶ Ad 5tum dd · q̄ natura dicit⁹
aliq̄d ꝑ se et ꝑ aliud · ꝑ aliud q̄dē dupliciter
vno mō ꝑm eam agentē ꝛ cogentē ꝛ sic ne
cessariū dicit⁹ q̄d ē violentū Alio mō sicut ꝑ

cam finale sicut dicat aliqd ee nam m hys
q sunt ad finem mptui sine hoc no pt finis ee
uel bene ee. et neutro horu mou gnaco di
na e nam. q deo non e ppt finem neq; coactio
addit m ipm. Ho se aut aliqd dicat nam qd
non pt non esse. et sic deus ee e nam. et hoc
mo prem gnare filiu e nam

Ad 2m sic procedit vider q actu nocd
nales non sint de aliquo. q si pr gnat
filiu de aliquo aut de seipo aut de aliquo
alio. si de aliquo alio tu illud de quo aliquid
gnat sit m eo qd gnat sequt qd alienu a pre
sit m filio qd e ytrahyl. vij. de im. vbi dicat
michil michi hys duobus michil alienu. Si aut
filiu pr gnat de seipo. id aut de quo aliqd
gnat si sit pmanens r capit pdicacoz eius
qd genat. sicut dicimo q homo e albus si ho
pmanet tu me de non albo fit albus. sequt q
q pr aut no pmanet gemto filio. uel q pr sit
filius qd e sim. no go pr gnat filiu de aliquo
de michilo. Ho. id de quo aliqs gnat e pnm
eius qd gnat. si go pr gnat filiu de ee nia sua
uel natura. sequt q ee uel natia prius sit pnm
filij. sed non principiu male. q mam dims lo
cu non habz. go e principiu qi actim sicut ge
nerans e pnm gemti. et ita sequt q ee gnet
qd supra ypbatu e. Ho. augus dicat q tres p
sone non sunt ex eadem ee. q no e aliud ee
et psona. sz psona filij non e aliud ab ee ab
ee prius. go filius non e de ee prius. Ho. ois
creatia ex michilo. sz filius m septuis d creatia
dicit. n. etc xxxiij. ex ore sapie gemite. ego ex
ore altissimi prodij pmogenita ante oem catiam
et postea ex ore eiusdem sapie dicit. ab itio
et ante tla data sum. go filius non e gemtus ex
aliquo sed ex michilo. Et sili pt obici de spu
sancto ppt hoc q dicit zach. xij. dixit dns ex
tendens celu et fundans terra et creans
spm hois in eo. et amos. ecce ego formans mon
tes et creans spm. Sed q.
e qd augus dicit m libro de fide ad prem pe
trum. pr deus de sua natia sine itio genuit
filiu sibi eqlem. Ad. dd. q filius no e gemtus
de michilo sz de sba pris. Onsum e. n. supra q
pnitas et filiacio et natitas ve et ppe sunt
in dims. hoc aut mteest mt gnacoz vera per
quia aliqs procedit ut filius. et factioz q facies
facit de aliq de exteriori ma sicut stapnus fa
cit artifex de ligno. homo aut gnat filiu de
seipo. Si aut artifex facit aliq ex ma ita deus
facit ex michilo ut m fra ondet no michilu re
dat in sbam rei sz ex ab ipo tota sba rei produ
cat. nullo alio psupposito. Si igit filius procedet
a pre ut de michilo ex nis. hoc mo se habet ad
premu ut artificiatu ad artificem. q dicim
e nome filiacois ppe habe non posse sz solu
secdm silitudiez aliq. vn vel mgt q filius dei si
procedet a pre qsi ex nis ex michilo non eet ve
et ppe filius. augus ru dicat jo. ult. ut sim m
vero filio eius ihu xpo. filius igit dei vere non
e ex michilo. neq; factus sz tm genitus. Si qui aut
thaphos ppaliq assilatoz ad ei q ve filius e
vn mgtui solus e verus et nalis dei filius
dicat vm genitus. sm i. jo. i. vm geitus q em si
nu prius ipe enar. In ppetui vo p assilatoz ad
ipm aliq dicit filij adoptia adoptiui qi metha
phos dicit ee pmo genitus. sm i. ro. viij. qs
prescivit et pdestinavit conformes fieri ymag
filij dei ut sit ipe pmogenitus i multis fratrib
Vel mgt gs q dei filius sit gemtus de sba pris
Aut tame q filius hois. po. n. sz be hois gnan
tis transit m sbam gemti. sz dina natia ip
tis transit m sbam gemti. sz dina natia ip
ptem naturalem ipm tm sic dicit. sz tm natiaz
el g mutavit. r manete dissimatoe solu sm
augm ut ex dictis patz. Ad pmu g ergo dm
q tu dicat filius natus de pre. hoc po de sign
principiu gnans gs bale non aut pnm male
Ce. n. producat de ma fit p tm sm mutatoz illo
de quo producit m aliq forma. dina aut ma
non e tm sm mutabilis neq; alicui forme suscep
tua. Ad 2um dd. q ei dicat filius gemtus de
ee prius sm ex pos mgtui. v. d. pm sm az de
significat hitudine principij. q acti. vbi sic ego
mt filius e gemtus de sba prius. i. de pre ee nia
ppt hoc q augus dicat m. xv. de tm. tale e q di
co de pre ee. ac si ex ps illius dicat e de pri
ee nia. Sed hoc non videt sufficere ad sensu
hius loquimur. possumus. n. dice q nia e
ex deo ee nia. no tu q sit ex ee nia dei unde
aliud dici pt q hec pro de sp de no tanto sba lita
tem vn non dicimus q dom sit de ee nia
tore ei non sit ei consbalis. possumus aut dice
q aliqd sit de aliquo quoad mo i significat
ut pnm sbale sine i pnm sit actim sicut fi
lius de ee de pre. sine sit pnm male sicut cul
tellus de ee de ferro. sine sit pnm formale. in
hys distinxit i quibz ipe forme sunt sbsistentes
et non adiacentes alteri. possumus. n. dice q
angelus aliqs e de natura stellaali. et per
hoc modu dicimus q filius e gemtus de ee
prius. mtui ee prius filio p gnacoz gnata
m eo sbsistit. Ad 3um dd. q ei dicat filius
ee gemtus de ee prius addit aliq rspu ad
pt saluai distinctio. sz ei d q tres psone sunt de
ee dina no ponit aliq rspu ad
tam distinctio p ppiones figuratet et io no e simile

¶ Ad xum dd· q tñ dicat sapiã ee ãcta pt mtel
ligi non de sapiã q e filius dei ⁊ de sapiã
creata· quã deus mdidit ãctis· dr· n· ect·
ꝓpe ãcuit eam· ſ· sapiãz spũ sũo et effudit illa
sup oĩa opa sua· nec e mgens q i vno cõtex
tu loquat oms loq̃t scptura de sapiã ĩgeita
et ãcta· q sapiã genita e ptic̃patiõ q̃da sĩ
pie mcate· vel pt referri ad nãz ãcta assũp
tam a filio ut sit sensꝰ ab ĩco et ante stã ca
ta sim· ⁊ pius sim ãctue vnĩr· vel p hoc q
sapiã creata et genita nũcupat modũ
dñe gnãcõis nobis ĩsinuat· ĩ gnõne· n·
q̃d genet· accipit nãz gnantis q̃d pfectis
e· In creatõe tñ creans non mutat· ⁊ ex
ãtu non ãcipit natũrã ãntis· dei gñs filius
simlr dicit et gentꝰ dicit· ut ex ãcõe accipi
atur ĩmutabilitas pris· et ex gnãcõe vm
tas nãtie em pris et filio· et sic exponit vel
letꝰ scptie ab hyl· m libro de synodis· Aut
tñitates aũt id ucte nõ loquũt· de spũ sancto
sed de spũ ãcto q̃ q̃nz dicit· ventꝰ q̃nz aer· a
fflabilis· ¶ Si dñs sit potẽa ĩspectu actuũ nõcõ lui

Ho eni· sic procedit· videt· q dñs
non sit potẽa ĩspectu actuũ nocõna
lium· dis· n· põ· nec e actiua nec passiua· sed
neutra deo q̃pete pt· põ· n· passiua ĩ deo
non e· ut sup· ons sim e· põ· vo actiã nõ cõ
petit vm psone ĩspectu alteiꝰ cui psone dñe
non sint facte ut ons sim e· gõ m dñs non
e potẽa ad actꝰ nocõnales ¶ põ· põ dei
dicit· ad possibile ⁊ dñe psone non sit de
tuũ nocõnalium q̃bz dñe psone procedit no
ut verbũ p̃ e conceptꝰ mtlectꝰ· spũs aut
sanctꝰ procedit ut amor q̃ pt met ad volita
tem· sed põ· m deo dicit· p q̃patoz ad effectus
non aut p q̃patoz ad mtelligẽ et velle ut su
pra dictũ e· gõ m dñs põ dicẽdo debz p cõ
patoz ad actꝰ nocõnales ¶ Sed ẽtra e q̃d
dicit· ẽtra maximini hẽtici· Si deꝰ pr̃ non
potuit gnãre filiũ sibi eq̃lem ubi e ois pote
tia dei pris· e· gõ m dñs ois potẽa ĩspectu
actuũ nocõnaliũ ¶ Ꝛeſpo· dd· q sicut ponit
actꝰ nocõnales m dñs· ita nec e ponẽ põz
ĩspectu hmõi actuũ· cui potẽa nichil aliud
significet q̃ pncipiũ alicui actꝰ vñ ei pẽz
mtelligamꝰ ut pncipiũ gnãtionis et preem
et filiũ ut pncipiũ spiratiõis nec e q̃ pẽ
attribuamꝰ põ gnandi· et pri et filio põz
spirandi· q̃ põ· gnandi sigficat· id quo ge
nerãs gnat· ome aut gnans gnat aliquo
dñm omẽ gnante oportet· ponẽ põz gnandi
et m spirante põz spirandi ¶ Ad pmũ q̃ꝰ
dicẽdũ q sicut sdm actꝰ nocõnales nõ pro
cedit aliq̃ psona aut facta· ita nec põ· ad actꝰ
nocõnales dicit· m dñs ⁊ ĩspectu ad aliq̃
psõnã facta· sed solũ per ĩspectu ad psona
procedente ¶ Ad zum dd· q possibile ⁊ m
nãõ apponit· sigt põz passiua· q̃ no est m
dñs· vñ nec m dñs aliq̃d p modũ istũ e
possibile· ⁊ solũ ⁊ m q continet· sb nãõ· Sicut
dicit· pt· q sicut deꝰ ee e possibile· sic natũ ge
nerari e possibile ¶ Ad zum dd· q põ· sigt pñ
apũ· pñm at distinctoz ĩportat ab eo cui
e pñm· ¶ Considrt aut duplex distinctio m
hmõi· q sunt de deo· vna ⁊ m rem· alia ⁊ m voz
tm· sdm rem q̃dem· z deꝰ distinguit· ⁊ m es
sentia· a rebꝰ q̃rũ e p cãtoz pñm· sicut vna
psona distinguit· ab alia q̃ e pñm ⁊ m ac
tũ nocõnale· Sed actio ab agente nõ distin
guit· m deo nisi ⁊ m voz tm· alioq̃n actio ee
nt̃ m deo ĩspectu illaz actionũ ⁊ m· q̃ ⁊ aliq̃
res procedũt distincte vel essentialit· vel psona
lit· pt· deo attribui potentia ⁊ m· gnãtiõis pñ
pii· et deo sicut ponim· potentiã creandi
in deo ita possimꝰ ponẽ põm gnandi vel
spirandi· Sed mtelligẽ et velle non sũt tales
actꝰ qui designet processionẽ aliq̃ ad deo
distincte vel essentialit· vel psonalit· vñ ĩspec
tu horũ actuũ non pt saluari põ potentiae in
deo nisi ⁊ m modũ mtelligendi· z significandi tm
prout distincte significat· in deo ĩtellectus
et mtelligẽ· cui ipm mtelligẽ dei sit eius es
sentia non tñ pncipiũ ¶ Si significet q̃ potẽa

Ho· 1um· sic procedit· videt· q põ· gnandi
vel spirandi significet relatoz et no
eem· potentia· n· sigt pncipiũ ut ex eo· diffi
nitur patz· dicit· n· actiua põ ee pncipiũ
agendi ut patz in 1o metha· ⁊ pncipiũ ĩ
dñs ĩspectu psone dicit· nocõnale· q̃ potẽa
in dñs non sigficat eem ⁊ relatoz ¶ põ· i
dñs non differt posse et agẽ· ⁊ gnãtio in
dñs non sigt· relatoz q̃· et põ· generandi
¶ põ· ea q̃ sigt eem in dñs sunt omnia
tribus psonis ⁊ potentia gnandi nõ e q̃bꝰ
tribz psonis sed q̃ a pri· q̃· põ gnandi non
sigt eem ¶ Sed ẽtra e· sicut deꝰ pt gnãre
filiũ ita et vult sed voluntas gnandi sigt ⁊
essentia· q̃· et põ gnandi ¶ Ꝛeſpo· dd· q q̃da
duxerũt q põ gnandi sigt relatoz in dñs
sed hoc ee non pt· Nam illud ꝓpe dicit· põ·
in quotlibꝫ agente quo agens agit· ome ag
prodũcẽs aliq̃d p suã actiõz producit sibi
simile q̃ m ad formã qua agit· sicut homo
generans e similis gnanti hominẽ in nãtiua
na cuiũlibet pr̃ pt gnãre horiz· Illud ergo

ē potēcia gnātiām aliquo gnante m quo
gemtāi silāt gnanti filius aut dei silāt pei
gigneti m nādina vñ nādina ī prē ē potē a
gnandi m ipō vñ et tyl' diat v. de tm ſla
titas dei non pt eam ex qua pſtano tene
nāz. nec n. aliud q̄ deus ſubſistit q̄ nō aliq̄
q̄ de deo ſbſilat. Sic igit' dd. ē q̄ pō gnandi
pncipalit' ſignificat ēem dināt ut mgr' diat
in vij. d. pmi ſmāz. non aut tm ēlacōz ſ eaā
ēem ig̃tur ēidem ēlacōi ut ſignificet ex equo
natura. licet. n. pēmitas ut forma prius sig
ficet. ē tamē ḡpetas pſonalis hmōi ſe ad per
sonā prius ut forma mōdualis ad aliq̄d m
diduāl ātū. forma aut īdonalis m rebus
ātis constituit pſonā gnante. nō aut ē quo
gnans gnāt. alioq̄n ſortes gnāret ſortem
vñ nec pēmitas pt intelligi ut quo pēgene
rat ſ ut constituēs pſonā gnantis. alioq̄n
pēgnāret prem. ſ illud quo pē gnat ē nā
mōdualiā qua sibi filius silāt. Et ſm hoc
dam. dicit q̄ gnāco ē opus nature nō fict
gnantis. ſ sicut cuius quo gnans gnāt. Et
ideo pō gnandi sigt m recto nāz dinām
sed m obliquo. vel. Ad pmū q. dd. q. pō.
non sigt ipam. vel. pncipiū aliq̄n ēet m
gne relacōis. sed sigt id qd ē pncipiū non
quidē sicut agens dicat pncipiū ſ sicut
id quo agens agit dicat pn'm. agens aut
distinguit' a facto et gnans a gnāto. sed
id quo gnans gnāt ē coē gemto et gnanti
et tanto pfectio q̄to pfectior fuit gnācio
vñ cui dina gnāco sit pfectissima id q. gene
rans gnāt ē coē gemto et gnanti idem nu
meo non solū spē sicut m rebz ātis. p hoc
ergo q dicam. q ēem dina ē pn'm quo ge
nans gnāt non seq̄t q ēem dina distinguat'
sicut si dicet' q ēem dina gnāt. Ad 2m dd.
q sicut ē idem ī dinis pō gnandi ei gnā
coē sic ēem dina ei gnāco ē et pēmitate ē
idem m re ſ non coē. Ad 3m dd. q cum
dico pom gnandi pō sigficat' m recto et
gnāco m oblīq. sicut si dicerē ēem prius
vñ q̄tui ad ēem q̄ sigficat' potēcia gnandi
coie est tribz pſonis. ſ q̄tui ad nocōz q̄ mo
tant' ꝓpria ē pſone prius.

De actibz nocōnalibz

Ad. 6tū sic procedit'. videt' q actus
nocōnalis ad plures pſonas t̄mina
ri possit ita q pſmt plures pſone gemteur
spāte m dinis. Cuiusq̄. n. mest pō gnan
di pt gnāre. ſ filio mest pō. gnandi non
aut ergo sequit. ſ ergo alii filii. go pnt
ē plures filij m dinis. Pō. augs. dicit. et'
ma primum filius nō genuit. patorē neq
ēem non potuit. ſ non oportuit. Pō. pr̄ dē
ē potēcior ad gnandū q̄ pr̄ cat. ſ vnus ho
pt gnāre multos filios. go et deus pt plures ai
pō prius vno filio gnāto nō minuit'. Sed
9 tria ē q m dinis non differt ee. et posse. si
ugit' m dinis possent ee plures filij. cent. et
ita cent plures pſone m dinis q̄ tres. q̄ ē
hēticū. Ad pō dd. q sicut athanasius dicit
m dinis e tm vnus pr̄ vnus filius vnus spūs
scī. Cunq̄dem nō q̄druplex assignari pt
pō ma q̄dem ex pte rōnis q̄z solus pſone
distinguit'. Cū. n. pſone dine sint ipe ita
cōnes et ſbſistentes nō pnt possent ee plēs
pcēs uel plures filij m dinis nisi cent plēs
pēmitates et plures filiatoes. q̄d q̄de esse
non posset nisi ſm male eorū distinctioz
forme. n. vnus spēi nō multiplicat' nisi ſm
māz q̄ m dinis non ē vn m dinis nō pt
ee nisi vna tm filiatio ſubsistens sicut et
albedo ſbſistens non pt ee nisi vna. Sed a
nō ex pte processionis q̄ deus omnia intelligt
et vult uno simplici actu. vñ nō pt ee mi
vna pſona procedēs p modū nāe q̄ ē filius
et vna tm p modū amoris q̄ ē spūs sanctus
Tertia ro sumit' ex mo procedendi q̄ pro
ne procedit nāliter ut dicit ē nata aut
detiāt' ad vnū. Quarta ex pfectione dinaz
pſonaz. ex hoc. n. ē pfecto filius q̄ tota fi
liatio dina m eo gtmet' ē q̄ ē vnus tm filius
est filius dd. ē de aliis pſonis. Ad pmū q. dd.
q̄ q̄tus simplr concedendū sit q pom quā
habz pr̄ habeat filius nō tm gradū ē q̄ fi
lius habeat pōz gnandi si gnandi sit ge
rundū ubi actum ut sit ſb̄ q̄ filius habeat
pōz ad gnandū. Sicut licet idem ē sit prius
et filius nō tm filio. quia ē prius q̄ nō ona
le adiuctū. Si tamē hoc q dico gnandi sit
gerundū ubi passum pō gnandi ē m filio
. ut gnāt'. et filius si sit gerendū ubi ipsius
ut sit ſb̄ pō gnandi ē m filio. t. q̄ ab aliqua
pſona generat'. Ad 2m dd. q augs. ī ubi
illis non intendit dicē q filius possit gnāre
filium ſ hoc nō ē ex potēcia filij q non gnet
ut mfra patebit. Ad 3m dd. q ī māltis
et pfectio dina requirit ut non possint ee ples
filij dinis sicut dant ē vñ q non sint plures
filij nō ē ex impotēcia prius ad gnandū

Deinde considerandū circa rlōnes de ēqlitate
ē de q̄tuor pſonaz te et filiatione
adiuncte primo q̄tui ad ēqlitatem et silitudi
nem. 2o q̄tui ad missionē

Circa pmū ser q̄uit'. Pmo utrū ēqlitatis
locū habeat m dinis pſonis. Sedo utrū
pſona procedens sit equalis ei a quo proce
dit ſm ētitatē. Tertio utrū sit aliqs ordo

m dīmꝫ pſomꝫ ¶ Quarto utrū pſone dīne ſit
eq̄les ſm̄ magnitudinē. ¶ Quinto utrū vna
earū ſit maior alia. ¶ Sexto utrū ſit eq̄les ſm̄ pō

Ad p̄mū ſic proceditꝫ. Et eq̄litas operatur
videt̄ q̄ equalitas nō ſit ope dīne pſonē
tat dīmꝫ pſomꝫ. eq̄litas .n. attendit̄ ſecundm
vnū m q̄ titate ut patz p phm̄ m ix̄o metha⁹
dīmꝫ aut pſomꝫ non ſuem̄t neq; q̄titas
tas ītinua mt̄ ſeca q̄ dicit̄ magnitudo neq; q̄ti
ſm̄ q̄titate diſcreta ſuem̄t .m. eis eq̄litas q̄
dne pſone ſint plures q̄ vna. ꝙ dīmꝫ pſomꝫ
non ſuelit equalitas. ¶ P̄ō. dīne pſone ſunt
vnꝫ eētie ut ſupra dcm̄ē. eētia aut ſig
ficat̄ p modū forme. ſuelentia aut .m forma
non ſant eq̄litatem ſ filitudinē. ꝙ dīmꝫ
pſomꝫ ē dicenda ſilitudo et nō equalitas
¶ P̄ō. m q̄busdaꝫ ſuem̄t eq̄litas ſint ſibi mutuo
equalia. q̄ eq̄le dicit̄ eq̄li eq̄le. ſ dīne pſone
non p̄nt dici ſibi mutuo equales q̄ ut augꝰ dicit̄
vi. de trin. ymago ſi p̄fect̄ implet illud cui eſt
ymago ipa coeq̄t ei non illud ymagīm ſue
ymago aut p̄ris ē filius ⁊ ſic p̄r non ē eq̄lis
filio. non ꝙ dīmꝫ pſomꝫ ſuem̄t eq̄litas
¶ P̄ō. equalitas ē relatio q̄dam ē. ſ nulla re
latiō ē q̄s ommꝫ pſomꝫ ad ſm̄ relationes pſo
ne adiuncē diſtinguit̄. non ꝙ eq̄litas co
uelit dīmꝫ pſomꝫ ¶ Sed ꝑt. eq̄d athanaſius
dicat q̄ tres pſone ſunt ſibi coeq̄les ¶ Ad ꝓmū dd.
ſm̄ p̄hm̄ m ix̄o metha⁹ eq̄le dicit̄ p̄negatiō
minoris et maioris. non poſſumꝰ aut m
dīmꝫ pſomꝫ ponē aliq̄ maꝰ et minꝰ q̄ ut
boēꝰ dicit̄ m libro de trin. eoꝝ dr̄iā. ſ. deitatis
comitat̄ q̄ uel augent uel mīnuit ut aut
am q̄ ꝑdiꝫ minorū t̄mitate variates diſtra
hit atq; in pluralitate dedicait. cuiꝰ rō eſt
q̄ eq̄lui non p̄t ee vna q̄titas nūo. q̄ti
tas aut .m dīmꝫ non ē aliud q̄ eꝰ eētia
vñ vel mq̄t ſi eet aliq̄ eq̄litas .m dīmꝫ p
ſomꝫ. q̄ non eet .m eis vna eē. et ſic non
ſunt tres pſone vnꝰ deus qđ ē impoſſibile
oportet ꝙ eq̄litatem ponē .m dīmꝫ pſomꝫ
¶ Ad ꝓmū ꝙ dd. q̄ duplex ē q̄titas vna
. ſ. q̄ dicit̄ q̄titas molis uel q̄titas dmēſiua
q̄ .m ſolis rebꝫ corpalibꝫ ē. vñ .m dīmꝫ pſomꝫ
locꝰ non habz. Alia ē q̄titas virtutis q̄ atten
dit̄ ſm̄ pfectionem alicuiꝰ nature uel forme q̄
quidē q̄titas deſignat̄ ſm̄ q̄ aliq̄ ē magis
uel minꝰ tale ſicut aliq̄ ē magis uel minꝰ
calidus .m q̄titate. ſ. et pfectus uel minꝰ pfectum
dit̄ ꝓmo quidem .m radice. ſ. .m ipa pſone for
me uel nature et ſic dicit̄ magnitudo ſpecialis

ſicut dicit̄ magnꝰ calor ꝑt̄ ſuā mt̄eꝝ et p
fectionē. et ideo dicit augꝰ vi. de trin. q̄ ī hijs
q̄ non ſunt mole magna ſunt ſic hoc ē maiꝰ ee qđ
ē melioꝰ ee. nā melioꝰ dicit̄ qđ ē pfectioꝰ. ſ. o
attendit̄ q̄titas nā ſue .m effectibꝫ forme. ꝙ
aut effectꝰ forme ē ee. nā oīa res habent ee .m
ſuā formā. ſ. aut effectꝰ ē opatiō. nā oē ageꝫ
agit ꝑ ſuā formā. attendit̄ igit̄ q̄titas vtu
alis et ſm̄ ee et ſm̄ opatiōꝝ. ſecundm ee qđē mq̄
tia ea q̄ ſunt pfectioris nature ſunt maioris diura
nitatis. ſecundm opatiōꝝ uo mq̄tia ea q̄ ſunt pfectio
ris nature ſunt magis potentia ad agendū
Sic igit̄ ut dicit augꝰ .m libro de fide ad petrū
equalitas .m telligit̄ .m p̄re et filio. ſ. ſpūſcō
mq̄tia nulla horū aut p̄dicit eternitate. q̄ exced̄t
magnitudine aut ſupat ptitate ¶ Ad .ij. dd.
q̄ equalitas .m cludit ſilitudinē et aliq̄ plus
quia excludit excessū. q̄libet .n. ſimile .m vna
forma p̄t dici ſilis. et ſi meliꝰ illa forma
ptīcipant ſicut ſi acer dicit̄ ſilis igni .m calore
ſed non p̄t dici eq̄lis. ſi vnus altō pfectioꝝ form
illa ptīcipet. et q̄ non ſolū vna ē natiua p̄ris
et filij ſed etiā eque et pfecte .m vtroq; ideo
non ſolū dicim̄ filiū ee ſilē p̄ri ut excluda
tur error .m. sabellij. ſ. etiā dicim̄ eq̄le ut ex
cludat̄ error arrij ¶ Ad .iij. dd. q̄ eq̄litas
uel ſilitudo duplex̄ ꝑt ſignari .m dīmꝫ. ſ. p nota
et p iba. ſecundm quidem q̄ ſignat̄ p nota mutua
equalitas dicit̄ .m dīmꝫ pſomꝫ ⁊ ſilitudo
filius .n. ē eq̄lis ⁊ ſimilis p̄ri et ꝙ. et hoc
ideo q̄ ee .m dīna non magis ē p̄ris q̄ filij
vñ ſicut filius habz magnitudinē p̄ri q̄ ē ee
ei ſ. equale p̄ri ſ. ita p̄r habz magnitudinē filij
qđ ē ee ei ſ. equalem filio Sed q̄ntū ad cā tuas
ut dyo. dicit .x. ca⁹ de di. no. non ſuſcipit̄ q̄ ſio
eq̄litatis ⁊ ſilitudinꝫ. dicit̄ .n. cā tua filia ⁊
cauſis mq̄tia ſunt formā cauſaꝝ ſ. non eꝰ
q̄ forma p̄ncipalit̄ .m cauſa. et ſ. dātio ī cau
ſato Sed iba ſignāt eq̄litatē ad motū. et li
cet motꝰ non ſit .m dīmꝫ ē tamē ibi accipe
q̄ filius accipit a p̄re ut ſit eq̄lis ei. et non
eꝰ ¶ Ad .iiij. dd. q̄ .m dīmꝫ pſomꝫ .m. hil
ē conſiderare niſi eē .m. ⁊ qua ꝙ dicat et rōnes
.m. q̄bꝫ diſtinguit̄. equalitas aut vtrūq;
ī portat. et diſtinctiōꝝ pſonaꝝ q̄ .m. hil ſi
bi ipi dicit̄ equale et vnitate eētie q̄ et
hoc pſone ſibi mutuo ſunt eq̄les q̄ ſunt vnꝰ
magnitudinis et eētie manifeſtū ē aut q̄
idem ad ſeipm̄ non refert̄ aliq̄ relatiōe
reali. neq; iterū vna relatio refert̄ ad alteraꝫ
per aliq̄ alia relatiōꝝ Cui .n. dicimꝰ q̄ p̄
mitas oppont̄ filiationi oppō non ē relatio
media .m. p̄mitate et filiationꝫ q̄ utroq; mo
relatio multiplicat̄ .m. infinitū et ideo eq̄li

tas et silitudo in dims psonis non ē aliq̃
relatio distincta a relonibz psonalibz · ꝑ
hoc intellai includit et relones distinguē
tes psonas et eēntie unitate · et ppt hoc ngr
dicat xxxi · d · ꝑmi sm̃az q̃ in hijs applo tm̃ re
latiua ē

De equalitate et silitudie psonaz

Ad 2m̃ sic procedit̃ videt̃ q̃ psona pro
cedens non sit coeterna suo pn̄o ut filius
pri · arti 9 · n · xij · mod9 gnationis assignat̃ pmo
ē iuxta fluxu lineē a puncto ubi deest eq̃litas
simplicitatis · 2o mod9 ē iuxta emissionē
radioꝝ a sole ubi deest eq̃litas natiē · 3o
mod9 ē iuxta caracterē seu impssionē a sigillo
ubi deē 9 sbālitas et pōt efficientia · 4tus
mod9 ē iuxta imissionē bone uoluntatis a
deo ubi etiā deest consbālitas · 5o mod9 ē
iuxta exitū actus a sbā sed actū deest sb
sistentia · 6o mod9 iuxta abstractionē spēi a
matia sicut ꝑ9 accipit spem a re sensibli
ubi deest eq̃litas spialitatis · 7mus mod9 ē
iuxta excitationē uoluntatis a cogitatiōe q̃ de
excitatū ē ꝑalis · 8o mod9 iuxta imitationē
ex ere ex quo fit ymago q̃ malis ē · 9us
mod9 ē motus a monēte · 10 etiā pont̃
effectū et cā · 10mus mod9 ē iuxta eductionē
spēi a gnē qui non opet̃ q̃ pēno pdi
cat̃ de filio sicut genus de spē · 11mus iuxta
ydeationē ut archa exterior ab ea q̃ ē in mēte
· 12mus iuxta naliencia ut ho a pre ubi ē p9
et posteius 6tus tempo · patet q̃ omēs mo
dus aliq̃ ē ex alio aut deest eq̃litas natie
aut eq̃litas duracois · Si igit̃ filius ē a pre
oportet dicē uel eū ee minorē pre aut poste
riorem uel utriusq̃ ℂ Pō · omne q̃d ē ex alio ha
bet principiū ꝑ nullū et nullū habz prius · 1mus gs fi
lius non ē et no ne ꝑ spūs scūs ℂ Pō · omne
q̃d corripit̃ desinit ee · gs omne q̃d gnāt̃ in
cipit ee ad hoc · n · gnāt̃ ut sit · ꝑ filius ē ge
nitus a pre gs incepit ee et no ē coeternus pri
ℂ Pō · filius genitus ē a pre aut sp gnāt̃ aut
ē dare aliq̃d instans siue gnationis · Si semp
gnāt̃ · dr aut aliq̃ ē in gnari ē impossibile
sicut patet ī successiuis q̃ fuit sp in fieri ut tepus
et motus · sequit̃ q̃ filius sit sp in ipfecto q̃d ē in ḡnans
Ergo dare aliq̃d instans gnationis filij · ante
illud ergo instans filius no erat ℂ Sed ḡra ē
q̃d athanasius dicat q̃ tote tres psone coeterne
sibi sint ℂ Rs · dd · q̃ nātē ē dicē filium pri coeter
nū · Ad cuius euidentiā considandū ē q̃ aliq̃
ex principio extrinseco · posteriū ee suo pn̄o · pt ot mlte
ex duobz uno modo ex parte agentis · alio modo ex
parte actionis ex parte agentis q̃dem aliter in age
ntibz uoluntarijs · aliter in agentibz nāliz · In
agentibz quidē uoluntarijs ꝑpt̃ elōz tēporis
sicut · n · in agentibz uoluntarijs potestate ē eligē
formā qua effectus ḡfert ut sup̄ dr̄ ē ita
in eius potestate ē eligē tēpus in quo effectus pro
ducat · In agentibz aut nālibz hoc totū ingit
q̃ agens aliq̃d nō a principio habz uirtute ptoēz
virtutis nālis ad agendū · ꝑ ei aduenit ꝑ aliq̃d
tempus sicut ho nonū pn̄o gnāre pt · Ex pte
aut actionis ipedit̃ ne id q̃d ē a principio simul sit tri
sui principio · ꝑpt hoc q̃ actio ē successiua · ondat̃
q̃ aliq̃d agens talis actionē incipiat statim esse
non eodem tamen istanti · cui effectus ꝑ mutā
ad q̃d tēnd̃ actio · sicut si ferrum ē aptū natū ad
pri nongnāt filium · uoluntate ꝑ natiā · et tepus
nā pris ab eterno pfecta fuit · et iterum actio q̃
pr̄ producat filium non ē successiua · q̃ sic filius
dei successiue gnāret̃ · et cet eius gnātio mā
lius et tm motu q̃d ē impossibile · Relinq̃t̃ q̃ ꝑ fi
lius fuit q̃n aliq̃s fuit pr̄ · et sic filius ē coeternus
pri · et silr spūs scūs utriusq̃ ℂ Ad pmū ḡ dd̄ ·
q̃ sicut augustinus dicit in libro de ūbis dn̄i sillo
mod9 processionis aliquis cātiue pfecte ipsius
dicē gnationis · un oportet ex multis modis col
ligē silitudiēs ut q̄d deest ex uno aliq̄l supple
at ex aliquo alteo · Et ppt hoc dicit̃ in fi
nodo ephesina coetisti semp coeternū pri
tui · splendor tibi deminuet · i māluit nati
uitatis ondat̃ tibi · ḡ sbālitate filij nomē
mstimet · Int̄ oīa tamē expressius ipsius
processio ubi ab intellai q̃d q̃de nō ē possi
bile aliquid ee coeternum a quo procedit · si sit talis intellus q̃ pce
at de pō in actu q̃d in deo dicit̃ nō pt ℂ Ad 2m̃
dd̄ · q̃ et intus excludit pn̄m dicit̃ nomē ꝑ non
pn̄m origis ℂ Ad 3m̃ dd̄ · q̃ omne corripit̃ mu
tationē q̃dam et ideo omne q̃d corripit̃ mu
pit non ee et desinit ee · ꝑ gnationē dicit̃ non
ē tm̄ mutatio ut sup̄ dictū ē ℂ Ad 4tum dd̄ · q̃
in tpe aliud ē q̃d ē indisibile · s mistū et aliud
q̃d ē durans · s tēpus · Sed et instante ipm̄ ut
indisibile ē semp stans ut sup̄ dictū ē · gnātio
gs filij non ē in instanti tpis aut in tpe · ꝑ in eter
nitate · Et ideo ad signādū pnalitatē et pmanē
tiā eternitatis pr̄dicti q̃ semp natus est · ut dici
dixit · ꝑ ut ḡg · et augs · dicit melius ē q̃ dicat̃
semp natus ut li semp designet pmanentiā
eternitatis et li natus pfectū gentis dicit̃ ·
filius nec ipfectus ē nec erat q̃n no erat ut
arrius dixit ℂ Si dims psonis sit ordo natie

Ad 2m̃ sic procedit̃ videt̃ ꝑ m dims ꝑ
sonis non sit ordo natie · q̃d ꝑ · 1 · ē m
dims uel ē eēntia uel psona uel nomē ꝑ non
natie nō sigt̃ eēntiā nec ē aliq̃ psonaz aut
nomen nī gs ordo ē in dims ℂ Pō · in q̃busq̃
ē ordo natie unus ē prius alio · salte ꝑ mēsū
et intellm ꝑ in dims psonis nichil ē prius et

postei9 ut athanasius dicat g⁹ m dim⁹ psonis
non ē ordo nat̄ie ¶ Ō. qđ ordinat⁹ distingu
tur ꝑ natiā m dim⁹ non distinguit⁹ g⁹ non
ordinat⁹ g⁹ non ē ibi ordo nat̄ie ¶ Ō. natia
dina ē eius ēen ꝑ non dicat⁹ m dim⁹ ordo ēen
tie. g⁹ nec ordo nat̄ie ¶ Sed 9tra ubicūq; ē
pluralitas sine ordine ibi ē confusio ꝑ m dim⁹
psonis non ē confusio ut athanasi9 dicat g⁹
ē ibi ordo ¶ ho⁹ dd. q ordo semp dicat⁹ p co
paco⁹ ad aliqđ pn̄m vn̄ sicut dicat⁹ pn̄m mlti
plicat⁹ ꝑ fm̄ situ ut picto⁹ ꝑ intellām ut pn̄m
demonstr⁹. et ꝑ sinoglas cāb⁹. ita et dicat⁹ or
do In dim⁹ aut dicat⁹ pn̄m ꝑ origīē cāb⁹
portate ut dom⁹ ē vn̄ opz ibi ēe ordine sicut
origīē et abs q̄ portate. et h⁹ vocat⁹ ordo
natiē ꝑ augu⁹. non quo alt⁹ sit p⁹ alto sed
quo altm sit ex alto ¶ Ad pmū g⁹ dd. q or
do natiē sign⁹ notor⁹ origīs in cor. no aliq̄
m spāli ¶ Ad 2m dd. q m rebus cātis ecā ci
ē p̄ius ꝑ nāz intellm. si consideret id qđ ē
pn̄m. ꝑ si consideret ipē relatōes causē et
cāti principij et principiati. manifestū ē q re
lāa sint simul natura et intellāi in ip̄tu vni
ē de diffinitōe alicui. Sed m dim⁹ ipē relō
nes subsistentes sunt psone in vna natiā vn
non q ipā natiā ordinet⁹ ꝑ q ordo in di
ms psonis attendit⁹ fm̄ nāle origīē
¶ Ad 3tiū dd. q natiā quodāmō iportat
tor⁹ p̄ncipij non aut ēen. et ideo ordo ori
gis melius notat⁹ ordo natiē q̄ ordo ēen⁹

Ad 4tiū sic procedit⁹ Ex filius sit ēql patri
videt⁹ q filius no sit ēqlis pri m
magnitudine. dicit⁹ enim Jo. xiiij. pr maior
me ē. et ap̄li. 1ho⁹. xv. ipē filius obiectū est
illi qui sibi subiecit omia ¶ Ō. p̄ntas pti
net ad dignitatē pris ꝑ p̄ntas no quiet
filio g⁹ non q̄q̄d dignitatis habz pr̄. habz
filius. non g⁹ ē equalis pri in magnitudine
¶ Ō. ubicūq; ē totū et ps plures ptes simt ad
mās q̄ vna tm̄ nisi paucores sicut tres ho
mines sunt aliq̄ mag⁹ q̄ duo nisi vnus ꝑ dim⁹
videt⁹ ee totū vle et ps. nā sb relatōe nisi
notē plures notiones. sed oēs simt tres notiones
in filio aut due tm̄ vide
tur q filius non sit ēqlis pri ¶ Sed 9tra ēq
dicit⁹ phūs. non rapina arbitratus ē esse
se equalem deo ¶ ho⁹ dd. q nat⁹ dicit filiū
ē equalem pri in magnitudine. magnitudo
n. dei non ē aliud q̄ p̄fectio natiē ipius
hoc aut ē de rōe p̄ntatis z filiatōis. q fi

lius p gnacōz ptingat ad hūdi pfectōz na
tiē qui ē imp̄fect⁹ sicut et pr̄. ꝑ q̄ in hominibus
gnacō ē trāsmutatio q̄da ex eius de pōtia ac
tu non statim a pn̄o ho⁹ filius ēqlis ē pri
genitor ꝑ debitū motū ad ēqlitatē
p̄ducat⁹ nisi aliter ēuenat ꝓpter gnationis
principiū. ayalfestū ē aut ex dictis q̄ m dim⁹
ē ꝓpe et tē p̄ntas et filiatio nec pt dici q
virtus dei pris fuit defectiua in gnando nec
q̄ dei filius statim sine et p trāsmutatōz ad p
fectōz puenit. vn̄ nte ē dicē q ab etno fuit
pr̄ equalis in magnitudine. vn̄ hyl⁹ dicit
in libro de synodis. tollet⁹ corpoream infirmita
tes. tollet⁹ conceptus natus. tollet dolores z oem
humanā nāitatē omnē filius ꝑ nāle nati
tatē ēqlis pri ē q̄ ē et similitudo nature

Ad pmū g⁹ dd. q ubaulla intelligit⁹ dna
de xpo secm̄ nāz humanā m q̄ minor ē pr̄e
et ei subiect⁹ ꝑ secm̄ dinā nāz equalis ē pri
et hoc ē q̄ athanasius dicit. equalis pri ꝑ m
dinitatem minor pr̄e ꝑ m humanitatē. vel ꝑ m
hyl. m. xviij. de trin. donatus quidē pr̄ maior
ē ꝑ minor non ē tamen nisi ē donat⁹ et in li
bro de synodis dicit q subiectio filij natiē
pietatis ē. i. erogatiō pēne auctus subiectio
aut retōz causōm infirmitas ¶ Ad 2m dd.
q ēqlitas attendit⁹ fm̄ magnitudinē magni
do aut in dim⁹ sign⁹ pfectōz natiē ut dictum ē z
ad ēen⁹ ptinet. et iō ēqlitas in dim⁹ z similitudo
fm̄ ēencialia attendit⁹ nec pt distinguiē fm̄ dis
tinctiones relatōnū. ēqlitas uel dissimilitudo di
ci vn̄ augu⁹ dicit 9tra maxim⁹ orig⁹. q̄o ē q̄ de
quo fit equalitatis aut q̄lis aut q̄tus sit. pr̄
mitas igit⁹ ē dignitas pris sicut et ēen⁹ pris. na
dignitas absoluti ē z ad ēen⁹ ptinz. sicut igit⁹
eadem ēen⁹ q̄ ē in pr̄e p̄ntas in filio ē filiatio
ita eadem dignitas q̄ in pr̄e ē p̄ntas in filio
ē filiatio. vē g⁹ dicit⁹ q q̄ dignitatis habz pr̄
habz filius nec seq̄t⁹ p̄ntatē habz pr̄ g⁹ p̄
ntatem habet filius mutuat⁹. n. q in hoc aliq̄
eadem. n. ē ēencia et dignitas pris et filij ꝑ
m pr̄e ē fm̄ relatōz dantis. in filio fm̄ relatōz
accipientis ¶ Ad 3m dd. q relō in dim⁹ non
ē totū vle q̄nus de singulis relatōibz p̄dicet⁹ q
omnes relatiōes sint vnū fm̄ ēen⁹ et ēe q̄d re
pugnat rōni vlis alicui ptes fm̄ ēe distinguunt⁹
et subs⁹ plona ut supra dictum ē non ē vle in di
mis vn̄ nec omnes relatiōes sint mai⁹ ad q̄ vna
tm̄ q̄ tota pfectio dine nature ē in q̄libet ps⁹

Ad 4tiū sic procedit⁹ Ex filius sit in pr̄e z eq⁹
videt⁹ q filius non sit in pr̄e et equso
phūs. n. in. et⁹ phys⁹ ponit octo modos ēendi
aliq̄ in alio et fm̄ illos hoc filius ē in pr̄e aut
equso ut patz discurrēti p singulos modos

g° filius non ē m pr̄e nec ex° ¶ Ꝑ mchil q̄d
exiuit ab aliquo ē m eo ꝺ filius ab etno ex
iuit a pr̄e ſ̄m id mich. v. et egressus ex ab
ęno a die bz et mitatis. g° filius no ē m pr̄e
¶ Ꝑ vnū oppositoꝝ non ē m alt̄o ꝺ filius
et pr̄ opponit relt̄e. g° vno no pt ee ſ alio
¶ Sed ⅋ ēq̄d dicit Jo. xiiⁱ. ego m pr̄e et pr̄
m me ē ¶ Hꝯ q̄ m pr̄e et filio tā ē consideāre
ſ ee ī relatoꝝ et origine. et ſ̄m q̄dlibz horū
filius ē m pr̄e et ex° ſ̄m ee ī. n. pr̄ē m filio
q̄ pr̄ē sua ee ī. et ⅋ licit sua ee filio non p
aliq̄ sua trīsmutatoꝝ vn̄ seq̄t q̄ ei ee pr̄ius
sit in filio. q̄ m filio sit pr̄ē. et filr ei filio sit
sua ee seq̄t q̄ sit m pr̄ē m quo ē ei ee. et
hoc ēq̄d hyl. dicit. v. de trī. nāz sua ut ita
dicā seq̄t īmutabilis deo īmutabile gig
nens dei subsistētem sibi. m eo dei natiāz
intellgm⁹ ei in deo deus nisi sit. Sed m ecia
relatoēs manifestū ē q̄ vnū oppositoꝝ relt̄e
ē alt̄o sed m intellam. Sed m ecia origine ma
nifestū ē q̄ processio ubi intelligibilis no ē
ad extra ꝺ manet m dicente. id ecia q̄d m
ubo dicit in ubo contin̄et. Ꝛ ea dē ē ōst
de spū sancto ¶ Ad p̄mū g° dd. q̄ ea q̄ m
creatis sit non sufficiēt ipitant ea q̄ dei
q̄ sunt et ideo ſ̄m nīl m hoꝝ mōstrū quos phs
enūiat filius ē m pr̄e aut ex°. attedit tame
magis ad hoc modo ille ſ̄m q̄ aliq̄ dicit ur
ē m p̄n° origināte nisi q̄ deest vnitas een
tie m rebz creatis nt̄ p̄n̄m et id q̄d ē a p̄no°
¶ Ad ⅋m dd. q̄ exito filij a pr̄ē ē ſ̄m modū
processionis intelligibilis put ibi ꝗrit accorde Ꝛ
manet in eo vn̄ exito iste m dimīs ē ſ̄m sola
distinctiōz relationū non ſ̄m aliq̄ ee tale
distanciā ¶ Ad ⅋m dd. q̄ pr̄ et filio opponit
ſ̄m relatoēs non aut ſ̄m ee ī Ꝛ tame oppositoꝝ
relatiē vnū ē m alt̄o ut dicī ē De equalitate

Hd. 6tū sic procedit. videt. te pſōīl
q̄ filius non sit eq̄lis pri ſ̄m potēciā
dicit. n. Jo. v. no pt filius a se facē q̄ꝑ mi
q̄d videt pr̄em facientem. pr̄ē aut pt a se fa
cē. g° pr̄ē maior filio ſ̄m p̄oz. ¶ Ꝑ. maior
ē potencia eius q̄ precipit et docet q̄ eius
qui obedit Ꝛ audit ꝺ pr̄ē mādat filio ſ̄m illud
Jo. xiiⁱ. sicut mādatū dedit mihi pr̄ē sic fa
cio. pr̄ē ecia docet ſ̄m id pr̄ē diligit filiū Ꝛ ostā
de mat ei q̄ ipē facit. Jo. v. filius audit ſ̄m id
sicut audio iudico g° pr̄ē maioris potēcie
q̄ filius ¶ Ꝑ. ad om̄ potēciā prius pt inz q̄ pos
sit gnāre filiū sibi eq̄lem dicit. n. aug⁹. in
libro 9tra maximinū. si no potuit gnāre eq̄
lem ubi ē om̄ potēcia prius. sed filius no potest
gnāre filiū ut supra ostū ē. no g° q̄ q̄d pti
net ad om̄ potēciā prius filius pt et ita non
ē equalis ei m pt̄tate ¶ Sed ⅋ ē q̄d dicit Jo.
xv. q̄ alīq̄ pr̄facit pter et filius filr facit ¶ Hꝯ dd.
q̄ nāe ē dicē filiū ee equalem pri in pt̄tate
p̄ō n. agendi consequit pfect̄ nāe videm⁹ in
m̄ caturis q̄ ꝑfectio aliq̄ habz pfectionem nāturā
tāto ē maioris virtutis in agendo ¶ Unū est
aut supra ap ipā rō dine p̄mitatis Ꝛ filiacōis
exigit q̄ filius sit eq̄lis pri in magnitudine. t. m p
fectione nāe vn̄ ulmo dicit q̄ filius sit eq̄lis
pri m pt̄tate et eade rō ē de spū sco ī spū ut
usq̄ ¶ Ad p̄mū g° dd. q̄ m hoc q̄ dicit filius
non pt a se facē q̄ꝑ non sb̄trahit aliq̄ pt̄tē
filio qua pater habet ei statū subdat q̄ q
filio qua pr̄facit filius filr facit. sed omīno q̄ filio
habz pt̄tatem a pr̄ē a quo habz nāz vn̄ dicit
hyl. ix. de trī. nāe dine licet vnitas eius ita
p se agat filius q̄ non a se agat ¶ Ad ⅋m dd.
q̄ m demōstrōe prius et posterius filij no ītelli
git nisi q̄ pr̄ dicat suam filio sicut et ee nāe
et ad idem pt referri mādatū prius pho q̄
et ab etno dedit sua et voluntē agendoꝝ ei
gnando vel potiꝰ ī ferendi ē q̄d p̄ q̄m ſ̄m
humanā nāz ¶ Ad ⅋m dd. q̄ sicut ea dem ee
q̄ ē m pr̄ē ē pr̄ens tā m filio ē filiacō ita ea
dem ē potencia q̄ pr̄ gnat et qua filius gnā
tur vn̄ veri ē q̄ q̄d pt pr̄ē pt filio no tame
seq̄t q̄ pt gnāre q̄ mutat quid m ēle q̄ illa
gnātio sign̄t relatoꝝ m dine. habz g° eandē
om̄ponē qua pater ꝺ ei alia relatoē q̄ pr̄
habz eam ut dans et hoc sign̄t ei dicit q̄ pt
gnāre. filius aut habz eam ut accipiens
Ꝛ hoc sign̄t ei dicit q̄ pt gnāri ¶ Qō xiiᵐ. de

De m de consideandū missioē dinaꝝ pſōaꝝ et ēa

hoc q̄runt octo ¶ Ꝑ. primo utrū aliqua
dine pſone queat mitti ¶ Sed ō utꝝ missio
sit eterna uel tpalis ¶ Tertio ſ̄m q̄d dina
pſona inuisibiliter mittat ¶ Quarto utrū aliq̄
pſone queat mitti ¶ Quinto utrū inuisibiliter
mittat ea filius q̄ ſpūs sc̄us ¶ Sexto utrū ad
quos fit missio inuisibilis ¶ Septimo de mis
sione visibili ¶ Octauo utrū aliq̄ pſona
mittat seipam uisibiliter aut inuisibiliter

Hd p̄mū sic procedit. de missioē dinaꝝ pēr
videt q̄ dine pſone non queat mitti
missus. n. ē m minor mittēti. si vna pſona no
ē m minor alia. g° vna pſona no mittit a alia
¶ Ꝑ. om̄e q̄d mittit sepat a mittēte vn̄ Jo.
dicit sup eze. q̄d quictū ē et in vno corpe
copulatū mitti no pt. ꝺ m dimīs pſōm mich
il ē sepabile ut hyl. dicit. g° vna pſona non
mittit a alia ¶ Ꝑ. q̄ cūq̄ mittit ab alio
det discedit ad aliq̄ locū non ubiq̄ vadit q̄d di
ne pſone queire no pt. cū ubiq̄ sit. g° dine

ad pncipiū iportat tm tpale sicut missio ⁊ dacio · mittit em ad aliq̄ hꝫ ut in aliquo sit dat ad hoc ut habeat · ꝑsona aut dīna trī ab aliqua tata · uel ee nouo mō in ea ēq̄ da tpale vn missio ⁊ dacio in dīns dicit tpa lit tm · gnacō aut et spīracō solū ab etno · processio aut et exitꝰ dicit in dīns ⁊ etna lit et tpalit · na filiꝰ ab etno processit ut sit deus · tpalit aut ut sit homo ꝑm missioēz vsibile · uel ut sit in hoīe ꝑm missioēz īuisibile ¶ Ad pmū gō dd · q ggf · loqt uel de gena coē tpali filij non a pte ꝑ a mte · uel q et hoc ipō filiꝰ habz q possit mitti q ē ab et no gentꝰ ¶ Ad 2m dd · q dīna ꝑsona esse nouo mō in aliquo uel ab aliquo hꝫ tpalit non ē ppt mutacoēz dine ꝑsone ꝑ ppt mutacoēz cature · sicut de⁹ tpalit dicit dns p mu tacoēz creatie ¶ Ad 3m dd · q missio non solū iportat processionē a pn̄o ꝑ detnat pro cessionē tm tpalem vn missio solū ē tpal' vel missio nō cludit processioēz et na et alu qd addit · s · tpalem effectū · hītudo · n · dine ꝑsone ad finū pn̄m ē ab et no vn dicit ge mina processio · et na et tpalis non ppt hoc q hītudo ad pn̄m geminet ꝑ gemmacō ē exp te tm tpalis ⁊ et tm

De missione ꝑsonaꝝ

Ad 3m sic procedit̄ videt̄ q missio īuisibilis dine ꝑsone nō sit solū ꝑm dona gracie gratū facientis · dīna · n · ꝑsona mitti ē ipam donari · si igit dīna ꝑsona mittit ꝑm dona gracie gratū facientis · non donabit̄ ipa ꝑsona dīna sed solū do na eius · qd ē dicendū sp̄m scm nō dari ꝑ dona eius ¶ ꝓ · hec ꝓpō ꝑm denotat hītu dinē alicuius cause · ꝑ dīna ꝑsona ē ita q ha beat̄ domi gre gratū facientis ⁊ nō eo iso ꝑm id ro · v · caritas dei diffusa ē in cordib⁹ nrīs p spm̄ s · q̄ datꝰ ē nobis · gō mō ent̄ di cit̄ q ꝑsona dīna ꝑm dona gre gratū facē tis mittat̄ ¶ ꝓ · augꝰ dicit · in · de tm · q filiꝰ ait ex tpe mēte ptpit̄ mitti dicit · ꝑ filiꝰ cognoscit̄ non solū p graz gratū fa ciente ꝑ etiā p gram gratis datā sicut per fidem et spēz non gō dīna ꝑsona mittit̄ so lū ꝑm gram gratū facientem ¶ ꝓ · urbanꝰ dicit q spūs scꝰ datus ē apls ad opa cōz mīraculoz · hoc aut non ē domi gre gra tū facientis ꝑ gre gratis date · gō ꝑsona dīna non solū dat̄ ꝑm gram gratū facie tem ¶ Sed oītra ē qd augꝰ dicit · in · de tm · q spūs scꝰ tpalit̄ procedit ad sēipm̄ candā tamq̄ a missio aut ē tpalis processio · cū igit̄ sēipm̄ cū tale non sit missi per gram gratū facie tem sequit̄ q missio dine ꝑsone nō sit missi p

ꝑsone non q̄ueit mitti ¶ Sed ō ēq̄ dicit̄ Jo bīm · non sum ego solus · ꝑ ego et q̄ misit me pr̄ ¶ ꝓ · dd · q m rōne missionis duo iporta tur quoꝝ vnū ē hītudo missi ad ea ad quo mittit̄ aliud aut ē hītudo missi ad tm ad q̄ mittit̄ · p hoc aut q aliqs mittit̄ dicit̄ p cessio q̄dam missi a mittēte · uel ꝑm ipm sicut dns mittit seruū uel ꝑm consiliū ut si consi liarius dicat̄ mittē regem ad bellādū · uel sēm oīgnē ut si dicat̄ flos emittit̄ ab ar bore · dicit̄ ergo hītudo tm̄ ad q̄ mittit̄ ut aliquo mō ibi ee incipiat · uel q̄ prius ibi non erat quo mittit̄ · vel q incipit ibi aliquo mō ee quo prius nō erat · missio gō di ne ꝑsone ouenit̄ ꝑ ꝑm q iportat ex una p te processioēz oīgnis a mittēte · et ꝑm q ipor tat ex alia pte notū modū exēdi mliq̄ sicut filiꝰ dicit̄ missꝰ ee a pte in mundi ꝑm q̄ incepit ee in mundo inuisibiliter ꝑ tamen aī suptū et tame an in mundo erat ut dicit Jo · i · ¶ Ad pmū gō dd · q missio iportat mōdā tōz in eo q̄ mittit̄ ꝑm q iportat processionē a pncipio mittēte aut ꝑm ipm aut ꝑm con silium q̄mpans ē maior et consiliabꝰ ē sapi entior ꝑ in dīns nō iportat nisi processioēz oīgnis q ē ꝑm eq̄litate ut dictū ē ¶ Ad 2m dd · q illud qd sic mittit̄ ut incipiat ee ubi prius nullo mō erat sua missioē localit̄ mo uet̄ vnde oportet q loco sepat̄ a mittēte sed hoc nō in missioē ꝑsone dīne ex ꝑsona dīna missa sicut nō incepit ee ubi prius nō fuerat ita nō desinit ee ubi fuat vn talis missio ē sine sepatoē ꝑ habet sola distinc tionem oīgnis ¶ Ad 3m dd · q obiectio il la procedit de missioē q fit ꝑm motū loca lem q nō habz locū in dīnis

De missione ꝑsoꝝ

Ad 3m sic procedit̄ videt̄ q missio possit ee et na · dicit · n · ggf · co mittit̄ filius quo gnat̄ ꝑ gnacō filij ē et na gō et missio ¶ ꝓ · cuicūq̄ queit aliq̄ tpalit̄ ille mittat̄ ꝑ ꝑsona dīna nō mutat̄ gō missio ꝑsone dine non ē tpalis ꝑ et na ¶ ꝓ · missio processionē iportat ꝑ processio dīnaꝝ ꝑso naꝝ ē et na gō et missio ¶ Sed ō ē q̄d dicit̄ filius suus ¶ ꝓ · dd · q m hīs q iportat ori gīnē dīnaꝝ ꝑsonaꝝ ē q̄dam dria attendēda q̄edam · n · m sui sīgnificatoē iportat hītudiēz ad pn̄m · ut processio et exitꝰ · q̄da nō cū hītu dine ad pn̄m detinent processionis tm · quoz q̄dam detinent tm et nō ut gnacō et spira cō · nā gnacō ē processio dīne ꝑsone ī nāz di na · et spīracō passiue accepta iportat proces sionē amoris ꝑsistentis · q̄da nō cū hītudine

gram gratis faciente ℂ Ho dd. q dine p
sone q̃uent mitti ℔m q nouo mō existit
m aliquo dari aut ℔m q habet ab aliq?
neutri aut horū ℂ si ℔m gram gratis
faciente. ℂ n vnq̃ modo quo deus ē
in omnib⁹ rebz p ee̊nciā p̃nciā et poīa si
cut tā in effectibz p tic̃ipantibz bonita
tem ip̃ius. sic p istū aut modū q̃ em ℂ vnq̃
spāl̄is mod⁹ qui q̃uelt tā tale vōnali m qua
deus ee̊ dicit̄ sicut cognitā in cognoscēte
et amatū in amāte. et q̃ cognoscendo et
amādo creatura vōnalis sua opacōe q̃m
git ad ip̃m deū ℔m istū spāl̄em modū
deus non solū dicit̄ ee in tā tale vōnali sed
eciā hītare in ea sicut in tē plo suo. sic q̃ git̄
nullⁱ alius effectꝰ p̄t ee vt q̃ dīna psona
sit nouo mō in tā tale vōnali m si gratis gra
tis faciens vn̄ scōm solā gram gratis faci
entem mittit̄ et procedit t̄p alit̄ dīna pso̅
sibⁱ illud solū habē dicim⁹ quo libē possim⁹
vti uel frui. hr̄e aut p̄tāte fruendi dīna pso
na ē solū ℔m gram gratis faciente. sed in
ip̄o dono gr̄e gratis faciētis spūs sancti
habet̄ et in habitat homēz vn̄ ipe met spūs
scī et dat̄ et mittit̄ ℂ Ad p̄mū q⁹ dd. q do
p donū gr̄e gratis faciētis p fiat̄ tā tale vō
nalis ad hoc q̃ libē non solū ip̄o dono ūto
vtat̄ ℔ eciā ipa psona dīna fruat̄ et ꝺ mis
sio īuisibilis fit ℔m donū gr̄e gratis faciētis
et tamē ipa psona dīna dat̄ ℂ Ad z̄m dd.
q gra gratis faciens disponit aliq̃ ad hmōdi
dīnam psonā. et sīgt̄ hoc ei dicit̄ q spūs. s.
datur ℔m donū gr̄e. ℔ tamē ipm donū gr̄e
ē a spū scō et hoc sīgt̄ur ei dicit̄ q caritas
dei diffundit̄ p spm̄ sanc̄m ℂ Ad z̄m dd. q liq̃
per aliquos effectꝰ filius possit cognosci a
nobis non tñ p aliquos effectꝰ nos habitat
uel eciā habeat̄ ℂ Ad etm̄ dd. q opacōe māu
lorū ē manifestatiā gr̄e gratis faciētis sicut
et donū gp̄hie et quelz gra gratis data
vn̄ ꝯ. xij. gra gratis data noīat̄ mā
festacōe spūs. sic igit̄ aplūs dicit̄ data spūs
sancti ad opacōz mā̄aloz q̃ ē data eis gra
gratis faciens ei signo manifestante si aut
daret̄ solū signū gr̄e gratis faciētis sine
gra nō diceret̄ dari simpliciter spūs nisi forte ei
aliq̃ detūcōe ℔m q dicit̄ dat̄ aliqui spūs gp̄hie
tis uel mā̄aloz nō tñ a spū scō habet
vtute gp̄handi uel mā̄ala faciendi de mis
Ad etm̄ sic procedit̄ videt̄ q̃ sīc̄ p̄sōz
eciā p̄ q̃ueniat mitti q̃ mitti. n. dī
na psona ē ipam dari ℔ p̄ dat̄ semp̄ cum
habei non possit nisi sep̄ dante q⁹ p̄t di
ci q p̄ mittit̄ semp̄ ℂ ō. psona dīna mitti

℔m habitacōz gr̄e. ℔ p gram̄ tota trinitas habitat
in nobis ℔m illud Io. xiiij. apud ad eū veniemꝰ
et mānsionē apud. e. f. g⁹ q̃libz dīna psona
mittit̄ ℂ ō. q̃d q̃uelt aliam̄ psonē q̃uelt
omnibz p̄ter nocōnes et psonas. ℔ missio nō
sīgt̄ aliq̃ psonā neq; eciā nocōz cū sint tm
q̃z nocōes ut supra dictū ē. g⁹ aut libz dine p
sone q̃uelt mitti ℂ Sed q̄ra ē q̃d augꝰ dt
ij. de trin. solus deus p̄mittit̄ legit̄ missus
ℂ Ho dd. q missio in sui roē importat pro
cessionē ab alio et m dīnis ℔m origīnē ut
dictū ē. vn̄ ei p̄ non sit ab alio nullō mō sibi
dari ē. vn̄ ei p̄ non sit ab alio nullō mō sibi
q̃uelt mitti ℔ filio z spūi scō q̃bz q̃uelt ee ab
alio ℂ Ad p̄mū q⁹ dd. q si dare importet tribāle
q̃dacōz alicui sic p̄ dat semp̄ nō p̄tī se tribāli
q̃dat creaturē ad fruendū. si nō importet auctō
ritatē dantis in spāl̄i eius q̃d dat̄ sic nō q̃uelt
dari m dīnis nisi psone q ē ab alio sicut ner
mitti ℂ Ad z̄m dd. q licet eciā effectꝰ gr̄e sit
a p̄ē q̃ inhabitat p gr̄az sicut filius z spūs scūs
q tamē non ē ab alio nō dicit̄ mitti et hoc
q̃d augꝰ dicit̄ iij. de trin. p̄ci at̄ p quā
cognoscit̄ non dicit̄ missꝰ nō. n. habz de quo
sit aut ex quo procedat ℂ Ad z̄m dd. q missio
spūs scī importat processionē z amittere excludit
sui sīgtōē notōz non q̃dem in spāli ℔ m gra
li prout ee ab alio ē q nē dnabz notōibz de
ℂ Ad tm̄ sic procedit̄ videt̄ missio ē psōz
q filio nō q̃ueniat inuisibiliter mitti. nisi
sio. n. inuisibilis dīne psone attendit̄ ℔m do
na gr̄e. ℔ omnā dona gr̄e p tinet ad spm̄. s.
℔m q̃d ꝯoz. xij. omnā operat̄ vnꝰ atq; idē spūs
gⁱ inuisibiliter nō mittit̄ nisi spūs scūs ℂ ō missio
sio dīne psone sit ℔m gram̄ gratis faciētē
sio dīne psone sit ℔m gram̄ gratis faciētē
℔ dona q̃ p tinet ad p̄fōz intellectū nō sint
dona gr̄e gratis faciētis cui sīne caritate
possint hīi ℔m q̃d ꝯoz. xiij. si habuio oēm fidē
eiā et noueri mysteria oia z oem̄ sciāz et si ha
buo oēm fidem ita ut montes trāsferā caritatē
aut non habeā nichil sum. cui g⁹ filius proce
dat ut ibi intellectꝰ videt̄ q non q̃uelat sibi
inuisibiliter mitti ℂ ō missio dīne psone ē que
dam processio ut dictū ē. ℔ alia ē processio filij
et spūs scī g⁹ et alia missio ℔ vtercq; mittit̄
et sic altera earū sine p fluet ei vna sit sufficiēs
ad sīfiandā creaturā ℂ Sed ō ē q̃d sap. ix. dicit̄
emitte illā de celis scās tuis z de sede magnitu
tuie ℂ Ho dd. q p gram̄ gratis faciente tota
trinitas inhabitat mente ℔m q̃d Io. xiiij. ad eū ve
niemꝰ et mānsionē apud eū faciemꝰ emitti aut
dīnā psonā ad aliq̃ p inuisibile gram̄ sīgt̄ no
uū modū inhabitandi illi⁹ psone et orig̃ē eius
ab alia vn̄ ei tam filio q̃ spūi sancto q̃uelat
et inhabitare p gram̄ et ab alio ee. utriq; q̃uelit

nusibilit mtti · pñ aut licet gat mhi traire
p gram nō tame quiet sibi ab alio ee 2 pcr
gns nec mtti ℂ Ad pmū g⁹ dd · q licet ona
dona mēti dona sint attributa spūi sancto
q habz rōnem pmi dom qđ e amor aut sup
dem e · aliq̄ tñ dona fm ꝑpias rōnes appat
per quādam appiacōz filio · s illa q ꝑtinet ad
intellm et fm illa dona attendit missio fi
lij vñ aug⁹ dicit mj · de tri · q tm filius inu
sibilit aliq̄ mittat ei a quo q̄ cognoscat atz
ꝓcipiat ℂ Ad 2m dd · q alia p gram conforma
tur deo vñ ad hoc q aliqua ꝑsona dina mit
tat ad aliq̄ per gram oportz q fiat assila
ti illius ad ꝑsona dina q̄ mittit p aliqđ
gre donū · et q̄ spūs scī e amor p donū ei
tatis aia spūi assilat vñ fm caritatis atte
dit missio spūs scī · filius aut e ubiuno
qualecūq; fm spirans amore vñ dicit aug⁹
in x · de tri · ubi q̄d insinuāt inter dm q ei
amore notica e · non igit fm ꝑtibz ꝑfoez
intellm mittit filius fm tale ꝑfoz intellm
quo ꝓcipat m affectu amoris ut d Jo · vi ·
Oēs qui audiuit a pre et didicit vent ad me
Et in ps · In meditatōe mea exardescet ignis
et ideo signat aug⁹ dicit q filius mittit ei
a quo q̄ cognoscat atz ꝓcipit · preceptū n q̄
dā expm tale notica significet et hec ꝑpe dicit
sapia q̄ sapida scia fm id est · vi · sapia doc
trine fm nomē e eius ℂ Ad 3m dd · q ei
missio ꝑportat origine ꝑsone misse et hmōi
cōz p gram ut supra dam e · silr in de miss
sione q̄ tñ ad origine sic missio filij dici
tur a missione spūs scī sicut et gnātio a
processōe · si aut q̄ tñ ad effm gre sic ꝯcipit
in effectibz gre · q̄ fuit intellc illuiatō · et in
flāmatō affectu · sic manifestū e q vna no
tat ee sine alia · q neutra e sine gra gratu
facere · nec vna ꝑsona sepat ab alia ℂ De

Ho tñ fit processit missione ꝑsonaz
videt q missio inuisibilis nō fiat
ad oēs q̄ fuit ꝓcipes gre · preb · n · veteris
testamēti gre ꝓcipes fuerūt · et ad illos
non videt fta missio inuisibilis · d · n · Jo · vj ·
nondū erat spūs datus q̄ nondū erat ihūs
glorificatus · go missio inuisibil nō fit ad oēs
qui fuit gre ꝓcipes ℂ Dō · pfecto m vtute
non e nisi p gram · et missio inuisibilis vide
tur attendi fm profm vtutis q̄ pfecto vtu
tas videt ee continuū ei caritas spūs aut pro
ficiat aut deficiat et sic missio eet ꝯtinua
go missio inuisibilis non fit oēs ꝓcipes
gre ℂ Dō · xpūs z beati plenissime hnt graz
sed ad eos non videt fieri missio q missio
fit ad aliq̄ distans · xpūs aut fm q̄ hō et
oēs beati ꝑfecte sint vnit deo nō go ad
omes ꝓcipes gre fit missio inuisibilis
ℂ Dō · sacra nouē legis gram ꝯtinet nec
tñ ad ea fieri dicit missio inuisibilis · nō go ad
omia q̄ hnt gram fit missio inuisibilis
ℂ Sed ꝯtra e q fm aug⁹ · missio inuisibilis
fit ad sanctificandū creaturā oīs aut creatura
hns gram sanctificat go ad oem creaturā
hnāz fit missio inuisibilis ℂ Re⁹ dd · q sicut
supra ad cm e missio de filio roe ꝑportat q il
le qui mittit uel mtipiat ee ubi prius non
fuit sicut mrebz certis attendit uel mtipiat
ee ubi prius fuit fm quodā nouo mō fm q
missio attribuit diuinis ꝑsonis · sic igit in eo
q fit missio oportz duo considare · s · mhita
cōz gre et inoratōz q̄ da ꝑ gram · ad oēs
igit fit missio inuisibilis in quibz hec duo
inuenit ℂ Ad pmū go dd · q missio inui
bilis fta e ad prēs veteris testamēti vñ dr
aug⁹ in de tri · q fm q filius mittit inui
bilit fit mhominibz aut ei hominibz hoc at
antea fuit e in prībz et ꝓphetis · q̄d ergo
dicit nondū erat datus spūs scūs intelligit
de illa datōe ei signo visibili q̄ facta e
in die penthecost ℂ Ad 2m dd · q fm p
fectū virtutis aut augmētū gre fit mis
sio inuisibilis vñ aug⁹ dicit hj · de tri ·
aliq̄ mittit filius ei a quo q̄ cognoscā
tur atz ꝓcipit · q̄ tñ cognoscā z ꝓcipi pt
pro captu uel sitentias in deū uel ꝑfecte
in deo aie rōnalis · et tñ fm id augmētū
gre ꝓcipue missio inuisibilis attendit ·
q̄n aliquis proficit in aliq̄ nouitatū uel
nouitatū gre ut puta ei aliqs proficit in
gram miraculoz aut ꝓphecie uel q̄ hoc q̄
q̄ feruore caritatis exponet se mirtuo aut ab
remittet hijs q̄ possidet aut qđ ei aliq̄ opp⁹ ardu
ū aggrediat ℂ Ad 3m dd · q ad beatos fuit
e missio inuisibilis in ꝑncipio beatitudinis
postmodū aut ad eos fit missio inuisibilis
non fm intensionē gre et fm q aliq̄ mysteria
eis revelāt de nouo qđ eius q̄ in diem iudi
cij qđ quidē augmētū attendit fm extensi
onem gre ad pluā se extendētis · Ad 4pm at
fiunt facta inuisibilis missio in pn̄o sue concep
cōis non aut postea ei a pncipio sue con
ceptōis fiunt pleno oīm sapia et gra ℂ Ad
4m dd · q gra e in sacris nouē legis mystica
liter sicut forma artificiati e in instrumētis
artis fm q̄dam decursum ab agente in pa
ciens · missio aut non dicit fieri nisi respectu
tm vñ missio ꝑsone dine non fit ad sacra et
ad eos q̄ p sacra gram ꝯcipiunt

Ad ām sic procedit De missione pſōz
videt q̄ spūs scō no oneret visibilit̄
mitti filius n. ꝑm q̄ visibilit̄ missus e. i mu
dil dicit ce minor prē. ꝑ nūq̄ legit spūs scs
minor prē. g̊ scō spūi non oneit visibilit̄
mitti ¶ Pō missio visibilis attendit ꝑm ali
quā creaturā visibilem assiptā sicut missi
o filij ꝑm carnē. sed spūs scs non assipsit
aliq̄ creaturā visibilem vn non pt dici q̄ i
aliq̄bus creaturis visibilibꝫ fit aliomō qua
m alijs missi forte sicut m signo sicut eua
m sacramentis et m omnibꝫ figuris legali
bus non g̊ spūs scs visibilit̄ mittit. nec
oportet dicē q̄ ꝑm omnia tymq̄ eius missio
visibilis dicat. ¶ Pō. q̄libꝫ creatura visibilis
e effectꝫ de materia tota tmitate. no g̊ per
illas creaturas visibiles mittit spūs scs q̄ ali
qua alia ꝓsona. ¶ Pō. filius visibilit̄ missꝫ
e ꝑm dignissimā visibilem creaturaz. s. ꝑm
humanā naz. sicut spūs scs visibilit̄ mitti
debuit mitti ꝑm alias rōnales creaturas
¶ Pō. q̄ visibilit̄ fiunt dmitꝫ dispensat̄ p
ministerium angelorz ut augꝰ dicit. iij. de tri
si ergo alię species visibiles apparuerūt hoc
fiunt per angelos. sicut pi angeli mittunt. et
non spūs scs ¶ Pō. si spūs scs visibilit̄ mit
tat hoc non e missi ad manifestandū invisi
bilem missionez q̄ invisibilia p visibilia
manifestat. g̊ ad q̄ missio missio invisibil
facta non fuit. nec missio visibilis fieri de
buit. et ad omne ad quos fit missio visibil
fuerit nouo fuerit vetei testamento missio
invisibilis fieri debꝫ qđ patet ce ſm non
g̊ spūs scs visibilit̄ mittit. ¶ Sed ꝙ e qđ
dicit aug. iij. spūs scs descendit sup dnm
baptizatū in spē columbe. ¶ Rō. dd. q̄ deꝰ
profundet omnibꝫ ꝑm vnusquisq̄ modū. e at
modus nālis hominis ut p invisibilia ad in
visibilia manuducat. ut q̄ sup̄dictis patz
et iō invisibilis deitas oportuit hominē p in
visibilia manifestari. sicut legit sepm deꝰ et
processiones et alias ꝓsonaz p creaturas invisibi
les ꝑm alią monstrauit. ita q̄ueiens fuit ut p invisibi
bles missiones diuinaz ꝓsonaz ꝑm alias invi
sibiles creaturas manifestaret. aliter tamē filius
et spūs scs. na spūi scō mag̃tui processit ut
amor optinet ce sanctificatiōis domi. filio at
mag̃tui e spūs scs pi. m. optinet ce sanctifica
tiōis tymq̄ auctore. et iō filius visibilit̄ missꝫ
e tp̄ sanctificatiōis monstrauit. ¶ Ad pmm g̊ dd
q̄ filius creaturā invisibilē m qua apparuit
in vnitatem ꝓsone assiptsit sicut ꝙ de illa
creatura dicat. de filio dei dici possit. sic
vere nature assipte filius dicat. mor pre
sed spūs scs non assipsit creaturā invisibile
in qua apparuit in vnitate ꝓsone. itaq̄
illi oneit de illo ꝓdicet vn non pt dici mi
nor prē ꝓpt creaturā invisibilē ¶ Ad 2m dd.
q̄ missio invisibilis spūs scī non attendit
ꝑm visione ymaginaria q̄ visio ꝓphetica
q̄ ut aug. dicit. in. de trī visio ꝓphetica no
e exhibita oculis corporeis p formas cor
poreas. nec spūi p spūales ymagines cor
porū. coluba nō illa et ignis oculis inde
runt. q̄ntūcūq̄ viderunt. nec itaq̄ fuit se habuit
spūs scūs ad tymq̄ speē sicut filius ad pe
trā. q̄ dicit. petra erat. xp̄us. illa. n. creatu
ra petra ia erat creatura et p actionē modū
nūc aut pānē nouē xp̄i que figurabat. sed
illa coluba et ignis ad hoc tm̄ repente
exiterunt. ꝑ viderent ce sm̄ illā flāme illi
q̄ in rubo apparuit movsi. et illi volumine
q̄ ꝓcedebat. et fulgoribꝫ
ac tonitruis q̄ fiebat cū lex daret. nimo
te. Ad hoc. n. exerui illaz corporalis erunt
speē ut aliq̄ significaret. atq̄ ꝓtinet. sic igit
patz q̄ missio invisibilis nec attendit ꝑm
visiones ꝓphetias que fuerunt ymagina
rie et non corporales nec ꝑm signa sacra
talia veteris et noui testamenti in q̄bus qdā
res ꝓprie dicte pernes assumē assumit ad
signū. sed spūs sanctꝰ invisibilit̄ dicat esse
missus in q̄ tui sunt in q̄bus dā creaturis sunt
in signis ad hoc specialit̄ factis ¶ Ad 3m
dd. q̄ ꝓsona filij declarari oportuit ut fili
ationis auctore sicut dictū e et ideo oportuit
q̄ missio invisibilis filij fieret ꝑm nāz rōnalē
aug. e. agē et tali pt copetē sanctificatiōi. monstrari
aut sanctificatiōis ce potuit q̄libet alia ex
atura. nec oportuit q̄ creatura invisibilis ad
hoc formata ceret assipta a spūsto in vnita
tem ꝓsone cui non assumēt ad aliq̄ agen
dū et mdicandū tm̄. et ꝓpt hoc etiā non
oportuit q̄ dimaret. nisi q̄ diu aget sui of
ficii ¶ Ad 4tum dd. q̄ licet illas creaturas
visibiles tota tmitas fecerit. tamē ꝑ se fuit ad
demrandū speāliter hanc vel illā ꝓsonā si
cut. n. diuisis uocabꝫ significat̄ pr̄ et filio. ꝙ
sancto. ita et diuisis rebꝫ significari potuerut
q̄busmt illos nulla sit separatio aut diuisio
¶ Ad 5tum dd. q̄ ille creature visibiles forma
te sunt ministerio angelorū non tri ad signi
dū ꝓsonā angeli. et ad signādū ꝓsonā spūs
sancti. q̄ igit spūs scs erat in illis creaturis
visibilibꝫ sicut signatū in signo. ꝓpt hoc
ꝑm eas spūs scs visibilit̄ mitti dicat. nō
angelus ¶ Ad 6tum dd. q̄ non e de ratiōe

te īuisibilis missione ut semp maifestet
p aliqđ p aliqđ signū uisibile exteīus ꝑ sicđ
dicat. i. chor. xij. maifestacō spūs dat alicui
ad utilitatē. sc. eccē. q quidem uultus ēt
per huiꝰ uisibilia signa fides confirmet
qđ quidem principalit factū ē per xpm et
per aplos ꝑm đ hebre. ij. ai ficut accepis
set etwāgelizaꝰ p dnm eos audi. et nos
confir. et io spāliť debuit fieri missio visi
bilis spūs sancti ad xpm et ad aplos et
ad alios p mīstrē ecclie sanctos m̄ abus q
dāmo ecclīa fundabat. Ita tm q uisibil
missio facta ad xpm d mīaret missione
īuisibile non tuit ꝑ m principio sue cōcepcio
nis facta ad eū. facta ē aut missio uisibi
lis ad xpm in baptismo q̄dem sub spē re
lūbe qđ ē aial' fecundi ad ondendum
xpō autem diuandi graz p spūale signā
cū vox patris mtonuit. hic ē filius meꝰ
dilectꝰ ut ad salutem dnē alīꝰ ē generet.
In trāsfiguracōe uō sub spē nubis lucide
ad ondenda cuberacia doctne vn dan
ē ipm audite. ad aplos aut sub spē flatꝰ
ad ondendū pītatem mīsterij m diffusa
cōe sacm̄ etoz vn dan ē eis quoz r̄ miseri
tis pcā r̄mittit eis. Sed sub lingnis igne
is ad ondendū effectū doctne vn diat q
ceperūt parisijs loq lingnis. Ad pres aut te
teris testamēti missio visibilis spūs sc
fieī non debuit q pius debuit pfia missio
visibilis filij q spūs sancto maifestaret
filiū sicut filius prem fuerunt tame facte
uisibiles appicones dnaz psonaz pribz
veteris testamēti q quidē missiones uisibiles
dici non pnt q non fuerunt facte ad desig
nandū inhabitacoz dne psone p gram ꝑ
ad aliud maifestandū. De missione psonaz

Ad g̃m sic procedit. videt q nulla
psona dna mittat' misi ab ea a q̄
procedit et naturaliť q ut augo dicat m̄. de
trin. pr a nullo mittit' qa nullo ē. si g nulla
psona aliq̄ mittit' ab alia oportet q sit
ab illa. ℣ō. mittens habz auctem v spāi
missi. ꝑ v spāi dne psone no pt haberi
auctoritas misi ꝑm origīē. g oportet q
origo dne psone q mittit' sit a psona
mittente. ℣ō. si dna psona pt mitti ab
eo a quo non ē. nichil prohibebit dicē q
sit ab eo qđ ē. vnde augo. in libro de trin.
g psona dna non mittit' misi ab ea a q̄
ē. Sed contra ē q filius mittit' a spūsco
ꝑm đ xpi. xl. vbi. et nunc misit me dns et
spūs eius. filius aut non ē a spūsancto

g psona dna mittit' ab ea a q̄ non ē

℟ō. dd. q ad hoc inueniunt' aliq duo mō
ce loquti. ꝑm quos đ. n. psona no mittit' n
ab eo a quo ē et naliť ꝑm hos aīdicit' fi
lius dei missus a spū sancto r̄ferendū ē ad
humanā nāz ꝑm quā missus ē ad pdicandū
augo aut dicit cōtrariū. de trin. q filius mittit' a se
et a spū sco. et spūs sc̄s etiā mittit' a se et a
filio r sic mitti m dīne no ponit cuilz psone
ꝑ solū psone ab alio exeūti. mitte aut ponit
cuilibz psone. Ad tertiū aut habz aliq mo
dū veritatem. v ꝑ aīdicit' aliq̄ psona mitti de
signat' et ipa psona ab alio exeūte r effectu
uisibili ꝑm q̄ missio dīne psone attendit'
si igit' mittens designat' ut pn̄m illi q̄
mittit' sic no q̄libz psona mittit ꝑ solū
illa aū ē principiū illius psone et sic filius
mittit' tm a patre. spūs aut sc̄s a patre r filio
Si uo psona mittens intelligat' ee pn̄m
mittens effectu ꝑm q attendit' missio et
tota trinitas mittit psonā missā. no aut
ꝓpter hoc homo dat spūi sc̄o q nec effi
gre cāre pt r p hoc soluto ad obiecta. ℟ō
Post processiones rūm. de processione ca
dinaz psonaz videndū restat de processione cātuāti
ad deū. Erit aut hec consideacō tripartita ut
primo consideť de productione cātuāz. 2o
de distinctione earū. 3o de conservatione et
gubnatione. ¶ Circa primū tm consideanda
sunt. ¶ primo quidem q sit prima cā entiū
¶ 2o de mō procedendi cātuāz a prima
causa. ¶ 3o de principio durationis rerū
¶ Circa primū q̄rit' q tuor. ¶ primo utz
deus sit cā efficiens omnium entiū. ¶ 2o utz
mā prima sit cāta a deo uel sit primū ex eq
ordinat' res. ¶ 3o utrū deus sit cā exemplaris
rerū uel sint aliq̄ alia exemplaria pt'
ipm. ¶ Quarto utz ipe sit cā finalis rerū

Ad primū sic de processu creaturarū
procedit' videť q nō sit necessariū
omē ens ee creatū a deo. nichil. n. prohi
bet rem fuisse sine eo qđ nō ē de rōne
rei sicut horem fuisse albedine. ꝑ hoc quod
ad cām non videť ee de roe entis ꝑ sine
hoc potest aliq̄ entia intelligi. g nichil
prohibz ee aliq̄ entia non creata a deo
℣ō. ad hoc aliq̄ indiget efficiente ut
sit qđ g non pt non ee. non indiget cā
efficiente. ꝑ nullum naturaliter pt nō ee q qđ
naturaliter ē ee non pt nō ee. cū g sint multa
naturalia in rebus videť q non omnia entia
sint a deo. ℣ō. quoniaꝫ ē aliq cā in hijs
pt fieri demōstratio per eam. sed in mathēmā

non fit de mra dei per aiam agentē nisi patz p
phm in iij. metha. nō g. oīa entia fiunt a deo
tāq̄ a cā agente. Sed ctra est qđ dicit. ro. ri-
ci ipō et p ipm et in ipō sunt oīa. Rñdeo.
q̄ nāe est dicē omē qđ quocūq̄ mō est a deo ee
si em aliq̄ inuenit. m aliq̄. p pticipacōz nāe est
q̄ causet. in ipō ab aī ee entialit. q̄ uelit sicut
ferrū fit ignitū ab igne. onsū est aut supra
ci de dīna simplicitate agēt. q̄ deus est ipm
ee subsistens p se. et itm onsū est q̄ ee subsistēs
non pt ee nisi vnū sicut si albedo eet subsis
tens nō eet nisi vna cui albedines multiplicent.
fm recipientia. Relm̄. igit. q̄ oīa alia a
deo non sint sua ee. et participant ee. nāe est igit.
q̄ oīa q̄dammodificāt. fm diuersa participacōz eius
di pfectig uel minig pfectē cāri ab vno primo
ente qđ pfectissime est. Dn̄s et pl̄. dixit q̄ nāe
est ante omēz intellectum diez ponē vnitatē. et
azl. dicat. m. z. metha. q̄ id qđ est magnē ens
et magnē verū est cā omīs entis et omīs veri
sicut id qđ est magnē calidū est cā omīs calidi.
Ad p̄mū g. dd. q̄ licet hītudo ad cām
non intret in diffinicōz entis qđ est cātum
in conseq̄t. ad ea q̄ sunt de eius roē. q̄ adhoc
q̄ aliq̄ ens sit participacōz sequit. q̄ sit cātū ab
alio vñ hūmōi ens non pt ee qđ sit cātū ab
alio. sicut nec hō qđ sit risibile. Sed q̄ ee cā
tū non sit de roē entis simplr. patet hoc inue
nit. aliq̄ ens non cātum. Ad z̄m dd. q̄
hāt roē qđ dā moti fuerūt ad ponendū q̄ id
qđ est nāt̄m nō habeat cāz ut dicit. viij. phi.
Sed hoc mā festē appāret fm̄ ea q̄ dicta sunt
et id dicit az. v. metha. q̄ sunt qđa nāt̄a q̄
hnt cāz sine nāturis. non g. opt. hoc solum
requirit. cā agens q̄ effectu pt ee. sed q̄ effectu
non eet si cā non eet. het. n. odicōnalis est
beā sine ante et oēs sunt possibilia sine ī
possibilia. Ad z̄m dd. q̄ mathē. cā accipi
it. ut abstracta fm̄ roēz. cā tamē nō sunt
abstracta fm̄ ee. vnicuiq̄ aut cōpetit hre
cam agente fm̄ q̄ habz ee. licet igit. ea q̄
sunt mathē. hēant cam agentē. nō tamē
fm̄ hītudinē qua hnt ad cāz agentē cadunt
sub consideracōe mathē. et id m̄ sīc ea ma
thē. nō dem̄at aliq̄ p cam agentē. Quia
Hō z̄m sic procedit. cā p. sit cāta a deo
videt. q̄ mā p̄ma nō sit cāta a deo
ome. n. qđ fit. q̄pomt. ex subiecto et ex aliquo
alio ut dicit. m p. phi. fs mē p̄me nō est ali
qđ subiectū. g. mā p̄ma non pt ee fcta a deo.
Ꝑō. actio z passio diuidit. ctra seipsum
fs sicut p̄mū p̄m actm est deg. ita p̄m p̄m
passiuū est mā. g. deg. et mā p̄ma sunt duo
p̄ma. ctra sentiē diuisa. quox neutr. est ab alio
Ꝑō. ome agens agit sibi silē. et sic ali ome
agens agat mōtal est actu. sequit. q̄ nō ome
fim sit aliquo mō in actu. fs mā p̄ma est im
potentia. mōtali huiusmōi. g. ctra rōez mē p̄me
est q̄ sit facta. Sed ctra est qđ dicit aug. xij. co
fess. duo fecisti deus vnū pōte. s. angelm. aliud
pōte nichil. s. māz. Rñdeo. q̄ antiq̄ phi paula
tim et q̄si pedetentim intrauerunt in cognōz rei
tātis. a p̄mo em q̄i grossiores erātes nō cōsidera
bant entia nisi sensibilia corpa. quoz q̄ ponebat in
eis motū nō considerabat motū nisi fm̄ alīq̄
actiuā. s. fm̄ raritatē et densitatē. congrega
cōz et segregacōz. et supponētes ipam sub
cōz pm̄ mātā assignabat alīqs mā hmōi cui
tali tīs mutacōni. ut pote aīcā. Item
intellectum aut alīq̄ hmōi. vltrius nō procedētes
distinxerūt p̄ intellectū mā. forma. s. bālem. māz
qua ponebat mātam. z. preperūt tīs mutā
cōz in corpibz fm̄ formas essentiales. q̄ui tīs
mutacōni q̄nasdā cās ultrieores ponebat
ut obliquū ecliptici fm̄ azl. uel ydeas fm̄ plo
nem. Sed considerandū est q̄ mā p forma ōtra
hit. ad determinatā spem. sicut. s. bā. aliq̄ spēi p
actūs ei aduenientes ōtrahit. ad determinatū modū
essendi. sicut homo ḡnit. p albū. vltrius g. cōsi
dāuerunt ens p tīdari. qđa q̄si dā cōe uel mā m
et hoc ens uel mōtale est tale ens. z. sic cās age
tes p tīdare et cōsiderauerunt. assignauerunt
Et ultrius aliq̄ exierunt se ad considerandū ens
mōtale est ens. z. q̄si dāuerunt tales veritē nō solū
fm̄ q̄ sunt het uel talia. fs fm̄ q̄ sunt entia. hoc
igit. qđ est cā veritē mōtali sunt entia. hoc
cam eorū nō solū fm̄ q̄ sunt talia p formas tālēs
actūtales. neq̄ fm̄ q̄ sunt het p formas tālēs
sed entia fm̄ omē id qđ p tinz ad eorū ee q̄cūq̄
mō et sic oportet entia māz p̄ma ponē cātam
ab vltīa entiū. Ad p̄mū g. dd. q̄ phūs
phi. loq̄t. de scia ptīdari qđ est de formam
formā sine actūtalem sine tālem. nisi at
loq̄m. de rebz fm̄ emanacōz eaz ab uli p̄mo
ee ndi. a q̄ qdem emanacōe nec mā excludit.
licet a p̄mo mō factionis excludat. Ad z̄m
dd. q̄ passio est effectu actionis vñ et rōnabile
est q̄ p̄mū p̄m passm̄ sit effectu p̄mi p̄mi
acti. nā ome mpfectū causat. a pfecto. opor
tet. n. p̄mū p̄m ee pfectissimū ut dicit az. in
xi. metha. Ad z̄m dd. q̄ rō illa ondit nō
q̄ mā non sit cāta. fs q̄ nō sit cāta sine forma
licet. n. ome cātū sit actu nō tm est actu purus
vñ oportet q̄ etiā id qđ se habz ex parte potē
sit cātū sit totū qđ ad ee p̄mus ptīz cātum est
Hō z̄m sic procedit. Deus sit cā exēplaris
videt. q̄ cā exemplaris sit aliq̄ pī deū

exemplatiu n habz silitudine exemplaris ꝑ
tatiue longe fiat a dina silitudine non g̃ deꝫ
e ca exemplaris eaꝝ ¶ Ꝑ̃ ome qđ e ꝑ ptiu
patꝫ reductꝫ ad aliq̃ ꝑ se exns ut ymtiu
bilibz sit solu ꝑ puras patꝫ aliq̃ spei qđ ex
hoc patz q̃ in nllo ꝑfectibilitꝫ inuenit solu ꝺ
ꝓpria modu oportz igit ponẽ ipas spes
ꝑ se exntes ut ꝑ se hoiez ꝑ se equꝰ et tymq̃ et
hec dicit exemplaria sut igit exemplaia res
que dicit extra deu ¶ Ꝑ̃ sce et diffinitoes sut
de ipis spebz non ꝛm q̃ sut in ptudantibz q̃
ptudantiu non e sua nec diffinitiu sut g̃
quedã entia q̃ non sut entia m sm glantibz z
hec dicit exemplaria g̃ idem qđ ꝓpria
¶ Ꝑ̃ hoc idem videt ꝓpter omsiui q̃ dicat ꝺ
ctꝰ de di no q̃ ipm ꝛm se ee e ꝓpria ea qđ e
ꝑ se vitam ee et ea qđ e ꝑ se sapiaz ee
¶ Sed contra exemplar idem e qđ ydea ꝛ ydee
ꝛm augm in libro lxxxm q̃ omia sut formе pn
cipales q̃dam intelligentia aiam et g̃ exe
plaia rerum non sut extra deu ¶ Rꝰ ꝺd q̃ deꝰ
e ꝓpria ca exemplaris omium rerum /// Ad cuꝰ euidẽ
tiã considandum e q̃ ad productiõz alicuius rei
ideo ncm e exemplar ut effectꝰ determinata formã
consequat ars fex n producat determinatã formã
in mã nisi exemplar ad mspiat sine illud sit
exemplar ad qđ extra aliquid tendat sine sit exemplar
intelligibile conceptus ¶ Manifestum e autem
hoc qđ nullus sut determinatas formas consequi
tur hec aut formaz determinatas oportet q re
ducat sicut in ꝓpria principia in deum diuina sa
pia q̃ ordinem omnium creaturarum constituit et ideo oportet dicere q̃ in
diuina sapia sint rones omium rerum q̃s supꝺuxi
mus ydeas i formas exemplares in mente
diuina existentes q̃ licet multiplicent ꝛm respectu
ad res non tamen sut realiter aliud a diuina essen
tia prout eius silitudo diuersimode participari pt Sic igit ipse deus e ꝓpria exemplaria
omium pnt etiam in rebus creatis qđã alioꝛ exem
plaia dicta ꝛm q̃ quidam fuit ad silitudinem alicuius
oris uel ꝛm eandem speciem uel ꝛm eandem
analogiã ymitationis ¶ Ad ꝓmum g̃ ꝺd q̃
licet catiue non pteneat ad hoc q̃ sint silles
deo ꝛm suã nãz silitudinem speciei sicut homo ge
nitꝰ homini generanti attingit tamen ad eius sili
tudinem ꝛm representationis rationis intellectae a deo
ut dominꝰ q̃ e in mente domini q̃ e in mente artifi
cis ¶ Ad ꝛm ꝺd q̃ de roe hominis e q̃ sit in
mente et sic non pt homo inueniri sine materia
ignit hic homo sit ꝑ participationem speciei non tamen
pt reduci ad aliq̃ ꝑ se existens in eadem spe

sed ad spem superexcedente sicut sit sine separa
te et cadem ratione de aliis sensiblibz ¶ Ad ꝛm ꝺd.
q̃ licet sua et diffinitiones sint solum entium non
tñ oportet q̃ res eisdem modum habeant cum
do quidditatem intellectus habz m intelligendo nos em
per virtutem intellectus agentis abstrahimus
species vles a ptudantibz quibusdam tantum
oportz q̃ illa ꝓpria ꝑ se subsistant ut ptudantium
exemplaria ¶ Ad etiam ꝺd. q̃ sicut dyonisius
dicit ca 9 de diuinis noibz ꝑ se vita et ꝑ se sapiaz
quidam nominat ipm deum quidam virtutes ipsius rebus da
tas nominauit quasdam subsistentes res sicut an
tiqui posuerunt ¶ De 9 sit ca finalis omium

Hoc etiam sic procedit videtur q̃ deus non
sit ca finalis omium agentium in ꝓpria finem est
aliquis indigentis finem ꝛ deus nullo modo est indigus
quo non potest sibi agere ꝓpter finem ¶ Ꝑ̃ finis
et forma quodammodo et agens no multiplicantur in
eodem idem enim ut dicitur 2o phi ꝛ deus e
primum agens omium quo non est ca finalis omium
¶ Ꝑ̃ finem omnia appetunt ꝛ deum no omnia
appetunt q̃ patet ꝺa ipm cognoscunt quo deus
non e finis omium ¶ Ꝑ̃ ca finalis e prima causa
si igit deus e ca finalis ⁊ ca agens ꝛ sequitur q̃
in eo sit prius ⁊ posterius qđ e impossibile ¶ Sed ꝛ
e qđ provi xvi vmus ꝓpter semetipsum operatur
e deus ¶ Rꝰ ꝺd. q̃ omne agens agit ꝓpter finem
aliquem ex actione ipius agentis no magis se
quitur hoc uel illud nisi casu e aut ideo finis
agentis et patientis in q̃ttuor huius ꝛ aliter et
aliter vnum. n. et idem e qđ agens intendit in
primum et qđ patiens intendit vere. sunt at
q̃ sum l'agit et patit q̃ sint agentia ipsa
et hinc quidam q̃ etiam agendo intendunt aliq̃
acquirere sed primo agentis q̃ e agens tm non
continuit agere ꝓpter acquisitiõz alicuius finis sed
intendens solum similitudinem suam principaliter q̃ e ei 9 boni
tas et vnaquꝛq̃ earum intendit consequi principaliter q̃
e silitudo principiorum et bonitatis divine Sic igit
diuina bonitas e finis omium rerum ¶ Ad primum
g̃ ꝺd. q̃ agere ꝓpter indigentiam non e nisi a
gentis imperfecti qđ natum e agere et pati ꝛ
hoc deo non competit et ideo ipse solus e max
ime liberalis q̃ non agit ꝓpter suam utilitatem
sed solum ꝓpter suam bonitatem ¶ Ad ꝛm ꝺd. q̃
forma geniti non e finis geniti nisi in
quantum e silitudo forme genitis quia sua silitu
dinem similiter intendit aliquis forma geniti
est nobilior genitore cui finis sit nobilior
hinc q̃ sit ad finem ¶ Ad ꝛm ꝺd. q̃ omnia ap
petunt deum ut finem appetendo quodlibet bonum
sive appetitu intellectuali sive sensibili sive na
turali q̃ e sine cognitione quia nichil habz rõz
boni et appetibilis nisi ꝛm quantum participat dei silitudinem

¶ Ad ẽtm dd. q̃ cā deus sit cā efficiens exemplaris et finalis oīm rerū et mā p̄ma sit ab ip̄o. seq̄t q̄ p̄mū p̄n̄m oīm rerū sit vnū tm̄ gm rem. mchil tamē p̄hibz m eo cōsideāri m̄lta gm roēz quoz q̃dā p̄ns cadit m̄ intellectū p̄ alia ¶ Cō. xlv. de creatione

Deinde q̄rit de mō emanatōis rez a p̄mo p̄n̄o. q̄ dicat cāto. de q̃ q̄rit octo ¶ p̄mo q̄d sit cātō ¶ 2o utrū deo possit aliq̄ creare ¶ 3o utz cāto sit aliq̄d ens i rez natura ¶ 4to an cōpetit creari ¶ 5to utrū solius dei sit cāre ¶ 6to utrū oē sit totī trinitati aut p̄sonis aliq̄ p̄sone ¶ 7mo utrū nec tm̄ aliq̄d cōmunitatis sit in rebz cātis ¶ 8vo utrū opus cātōnis admittat in opibz nature et voluntatis ¶ Creare sit ex mchilo

Ad p̄mū sic procedit. videt q̄ cāre nō sit ex mchilo aliq̄ facē. dicit n. augs̄ in tra aduersarium legis et p̄phāz. facē ē q̄d ois no non erat. creare uō ē ex eo q̄d iā erat educendo aliq̄ constituē ¶ p̄ō. nobilitas actionis ēt motoz ex his considerat. nobiliorē ē actio q̄ ē ex bono in bonū et de ente in ens q̄ q̄ ex mchilo in ens aliq̄. s. cātō videt ee nobilissimā actio et p̄ma int omēs actiones. g̃o non ē ex mchilo in aliq̄ s. magis ex ente in ens ¶ p̄ō. ex. ther p̄p̄o ex iportat hītudinē alicuius cause et magnē mālis. sicut cōtrariū dicim9 q̄ statua fit ex ere. s. mchil nō pt ee mā entis nec aliquo nō cā eius g̃o creare non ē ex mchilo aliq̄ facē ¶ Sed ḡ. ē q̄d sup̄ id gen. i. in p̄n̄o cāuit deus celū et terrā dicat glō. q̄ cāre ē aliq̄ ex mchilo facē ¶ 2o dd. q̄ sicut ~~fit~~ sup̄ra dictū ē nō solū oportet cōsidāre emanatōz alicui entis p̄ticularis ab aliquo p̄ticulāri agente. s. etiā emanatōz totius entis a cā vniuersali q̄ ē deus et hanc q̄dem emanatōz designamus nomine cātionis. q̄d aut p̄cedit. s. emanatōz p̄ticularem non p̄supponit emanatōi. sicut signat homo non fiunt p̄ius homo. s. homo fit ex non homine et albū ex nō albo. Vñ si consideremus emanatōz totius entis vlēz a p̄mo p̄n̄o ip̄ossibile ē q̄ aliq̄d ens p̄supponat huic emanatōi. Idem ē mchil et q̄d nullum ens. sicut ignis generatio hominis ē ex nō ente q̄d nō ē homo. ita cātio q̄ ē emanatio totius ee ex non ente ē q̄d ē mchil ¶ Ad p̄mū g̃o dd. q̄ augs̄ ē q̄ nocē dicit nomine cātionis. s. q̄ creat dicit ea q̄ m melius reformat. ut cū dicit aliquos creari in ep̄m. sicut nō loquimur de cātione sed ut dictū ē ¶ Ad 2um dd. q̄ mutationes accipiunt spēs et dignitatem nō a tō a quo sed a tō ad q̄. cātio aut p̄fectio tio. et p̄ ē aliq̄ mutatio q̄ tō tō ad q̄ illo mutationis ē nobilior et p̄. licet tō a quo q̄ oppositū tō ad q̄ sit p̄fectior. sicut generatio simplicis ē nobilior et p̄. q̄ alteratio. p̄t hoc q̄ forma substātialis ē nobilior q̄ forma accidentalis tamē p̄ alteratōem formē substātialis q̄ ē tō a q̄ in generatione ē imp̄fectior q̄ generatio. q̄ ē tō ad q̄ et a quo manifestatōe. et sic dicēdo ē p̄fectior et p̄. q̄ generatio et alteratio q̄ tō ad q̄ ē tota substātia. vel. id aut q̄d intelligit ut tō a quo ē simp̄r non ens ¶ Ad 3um dd. q̄ ei dicit aliq̄ ex mchilo fieri ther p̄p̄o ex nō designat causam. s. ordinem tm̄. sicut ei dicit ex mane ex fit meridies. i. post mane. Sed intelligendū q̄ ther p̄p̄o ex p̄t includē negationē importatā in hoc q̄ dico mchil. vel includit ab ea. si p̄mo nō tuc ordo t̄manet affirmatiū et consequit q̄d ē ad nō ee p̄cedens. Si vō negatio includit p̄p̄o tuc ordo negatus et ē sensus fit ex mchilo. i. nō fit ex aliquo sicut si dicat iste loq̄t de mchilo q̄ nō loq̄t de aliquo et vtroq̄ modo uerificat. ei dicit ex mchilo aliq̄ fieri. sed p̄mo modo ther p̄p̄o ex importat ordinē et ē sensus. q̄ aliquid fit ex mchilo. i. nō fit ex aliquo. s. ex mchilo. et hoc idē ē ac si dicat. q̄ nō fit ex aliquo. q̄ negat ¶ de creatōe

Ad 3um sic procedit. videt q̄ nō possit aliq̄ creari. q. s. m̄ phm̄ in p̄. phȳ. ex mchilo mchil fit. sed p̄ō dei nō se extendit ad ea q̄ sunt in potentia p̄mo. p̄ncipio. ut potentia. q̄ dicit ad ea q̄ sunt in actu. sed ea q̄ nō sunt sunt in potentia p̄mo. p̄ncipio. ut materia. q̄ ē potentia pura. ergo nō sunt in potentia ad esse. q̄ ē creari. q. s. ex mchilo. ergo nō possunt creari. s. ex mchilo. affirmatio et negatio sunt simul. vā. g̃o non p̄t ex mchilo aliq̄ facē ¶ p̄ō. si cāre ē ex mchilo aliq̄ facē g̃o cāri ē aliq̄ fieri ē mutari g̃o cātio ē mutatio. s. omnis mutatio ē ex subiecto aliquo ut p̄ diffinitōz motoz. nā motus ē actus existentis in p̄. g̃o impossibile ē aliq̄ a deo ex mchilo fieri ¶ p̄ō. q̄d factū ē nate ē aliquid fieri. sed nō p̄t dici q̄d id q̄d creat̄ simul fiat et factū sit. q̄ i p̄ma instantibz q̄d fit non ē. q̄d aut factū ē iam ē simul. igit aliq̄ ee et non ee. g̃o si aliq̄ fit. fieri cuius p̄cessit factū ee. s. hoc non p̄t ee nisi subiectū p̄cedat p̄cessū. p̄sistat in quo subsistere. tet ipm̄ fieri. g̃o impossibile ē aliq̄ fieri ex mchilo ¶ p̄ō. infinita distantia a non ente p̄tinuo. sed infinita distantia ē int ens et mchil. g̃o quicquid fit ex mchilo aliq̄ fieri ¶ Sed cōtra ¶ 1o gen. i. in p̄n̄o creauit deus celū et terrā ¶ 2o dd. q̄ non solū non ē impossibile aliq̄ creari ex mchilo. sed nate ē ponere omnia a deo cōtinuē ee ut ex p̄missis habet. q̄ aliquid n. fiat aliquo ex aliquo illud ex quo fiat p̄supponit actiōi eius et non producit̄ p ipam actiōz sicut cum

fex opat̄ ex rebus nāl̄ibꝫ ut ex ligno et ere
sed et ipā natiā causat res nāles q̄tū ad
formā sed pſuppont māz. Si igit̄ deꝰ non
agēt nisi ex aliquo pſuppoito ſequer̄t q̄ illud
pſuppoitū non eet cātū ab ipō. onſi ē ſup-
q̄ ē causa totaꝫ ēē vn̄ nāe ē dicē q̄ deꝰ ex mth
lo res n̄ eēt produci. Ad pmū g̃ dd. q̄ an
tiq̄ phi ſiciat ſup̄ dm̄ ē non conſidāuer̄t m̄
clāribꝫ q̄s nāe ē preſupponē aliq̄ m̄ ſna acti
one. et ſm̄ hoc erat eoꝝ q̄s op̄mo ex mth
lo mthil fiei. ſ tamē hoc locuti nō habz i p̄
pma emanātoe ab vli reꝝ p̄ncipio. Ad
dd. q̄ creatō non ē mutatō nisi ſm̄ modū
intellugendi tm. ſſā de toe mutatoīs ē q̄ alt
actu aliꝰ ſe tyne nit et p̄us ſiciat i motibꝫ
ens m̄ potētia tm ſiciat i mutatoe ſm̄ ſbam
aliꝰ ſe tyne nit et p̄ius nisi ſm̄ intellectū tm
ſiciat ſi intelligat̄ aliq̄ res nō ſuiſſe totaliꝫ
et postea ēē. ſed cū actio ꝛ passio q̄ēlant
m vna ſbā moty et differat ſolū ſm̄ tyꝰ uidi
nes diſas ut dicit̄ mz⁹ phꝫ⁹ oportet q̄
ſubtracto motu nō r̄maneat nisi diſe tyꝰ
dicēs ſequit̄ modū intelligendi ut dm̄ ē. crea
re ēē ex mthilo aliq̄ facere. q̄ nus facē
et fiei magis m̄ hoc ſiant q̄ mutare ꝛ mūta
ri q̄ facē et fiei importat tyꝰ tuidē causē
ad effm ꝛ effectū ad tam ſ mutatoꝫ ex q̄ti
Ad. iij. dd. q̄ m tyꝰ q̄ ſuit ſine motu ſil'
ē fieri et factū ēē ſine talis factio ſit tm̄
motu ſiciat illuiatō. nā ſm̄l aliq̄ illuiat
et illuiatū ē. ſine non ſit tū motu ſiciat for
mat̄ uerbū m corde ꝛ formatū ē et m tyꝰ
qd fit esb tū dicit̄ fiei ſed ſigt̄ ab alio esse
et pus non fuiſſe vn̄ ei creatō ſit ſine mo
tu ſm̄l aliq̄d creat̄ et creatū ē. Ad q̄rtū
dd. q̄ obiectio illa procedit ex falſa pma
gmatōe. ar ſi ſit aliq̄d m̄ fm̄itū medium m̄
mthil et ens. qd patet ēē ſlm̄. procedit
aut̄ hec ſlā p magīnatō ex eo q̄ creatō ſig
nat ut q̄dam mutatō m̄ dnos tūs q̄ns
Ad. zm̄ sic procedit̄ videt̄ q̄ creatō non
ſiciati n̄ causā passiē accepta attribuit̄ actiē
creatō actiē accepta nō ē aliq̄ m̄ catore q̄
sic ſequer̄t q̄ m deo ēet aliq̄ tpale. g̃ causa

De creatione

passiue accepta non ē aliq̄ m̄ catura. Qō.
mthil ē medium m̄ creatorē et caturaz. ſed
creatō ſigt̄ ut medium m̄ vtriq̄ nō. n. ē cator
cui nō ſit etna. nec caturā q̄ oportet eadem
rōe aliā creatoz ponē q̄ ipā crearet̄ ꝛ ſic i
finitū creatō g̃. non ē aliq̄. Qō. ſi creatō ē
aliq̄ piter ſbam creatā oportet q̄ ſit actiē
eius. omē aut actiē ē m ſbiecto g̃. res ac
ata eēt ſbm̄ creatōm̄ et tū q̄d ē impoſſibile
q̄ ſbm̄ ē prius actiue et conſtituat actiē. tū
ē poſteioz actiōe uel paſſioē cui ē tū et eo
exīte ceſſat actio uel paſſio. ipā igit̄ creatō
non ē res aliq̄. Sed q̄ra mai ē fiei aliq̄
ſm̄ totā ſbam q̄ ſm̄ formā ſbāle uel actiua
lem. ſed gnāō ſimpliē uel ſm̄ q̄d q̄ fit aliq̄
ſm̄ formā ſbāle uel accitāle ē aliq̄ i gnā
to. g̃. mltomgſſ creatō q̄ fit aliq̄ ſm̄ totā ſbaz
ē aliq̄ m̄ creato. Qō. dd. q̄ creatō nō pomt
aliq̄ m̄ creato ſ r̄latoz tm̄. q̄ q̄d creat̄ nō fit
per motū uel mutatoz. q̄d. n. fit p motū uel
mutatoz fit ex aliquo p̄exiſtēti. q̄d q̄dem q̄ue
mit m̄ productiōibꝫ pticlāribꝫ aliquoꝝ entiū
nō aut̄ hoc pt contingē m̄ productioē totiꝰ
ēē a cā uli oīm entiū q̄ ē deus vn̄ deus ac
endo producat res ſine motu ſi subtracto at
motu ab actioē ꝛ paſſioē mthil r̄manet niſi
relatō ut dm̄ ē vn̄ rel m̄gt̄ q̄ creatō in catu
ra nō ſit nisi relatō q̄dā ad catorē ut ad p̄
cipiū ſiue ēē ſicut i paſſioē q̄ ē ei motū ſi por
tat̄ relatō ad p̄ncipiū motꝫ. Ad p̄mū g̃
dd. q̄ creatō actiē ſigta ſigt̄ actioz dmam
q̄ ē ei ēentiā ei relatōē ad caturā. ſ r̄la
tō in deo ad creaturaz non ē realis ſ ſm̄ roēz
tm̄. relatō uō creatiē ad deū ē relatio realis
ut ſup̄ dm̄ ē ei de dr. no. agēt. Ad zm̄ dd.
q̄ q̄ creatō ſigt̄ ut mutatō ſicut dm̄ ē mu
tatō aut ē media quodāmō m̄ mouens
et motū. ideo ꝛ creatō ſigt̄ ut media m̄ crea
torē ꝛ caturā. et tamē creatō passiē accepta
ē in creatura et ē caturā nec tm̄ oportz q̄ aliq̄
alia creatōe creet̄ q̄ relatōēs ei hoc p̄n q̄ ſt
ad aliq̄ dicant̄ non referūt̄ per aliqs alias
relatōnes ſed p ſeipas ſicut etiā ſupra dm̄
ē ei de eq̄litate p ſonaz agēt. Ad zm̄ dd.
q̄ creatō ſ ſm̄ q̄ ſigt̄ ut mutatō caturā ē tū
ſed ſm̄ q̄ uere ē relatō caturā ē ei ſbiecti
et prius ea m̄ ēē ſicut ſbm̄ auctē. ſ habz q̄
dam roēz poſitatis ex pte obiecti ad q̄d dicit̄
q̄d ē p̄ncipiū creatiē nec tm̄ oportz q̄ p̄ dm̄
creaturā ſit dicat̄ creari q̄ creatō importat
tyꝰ tuidē creatiē ad creatorē ei q̄dā nomi
tatē ſiue intēpcōē. Q creari ſit cōpoſitū.
Ad. q̄rtū. ſic procedit̄ videt̄ q̄ creari non
ſit p̄ē opoſitū et ſubſiſtentiū. dicit̄

em̄ in libro de causis · p̄ma rerū creatarū ē ee
sed ee rei create nō ē subsistens g̊ creatō
p̄pe non ē subsistētis et suppōi g̊ poīti ¶ Pō ·
creat' qđ ex nichilo ē · g̊ poīta aut non sit ex
nichilo · sed ex suis cōponētibz · g̊ cōpositis
non cōpetit creari ¶ Pō · illud p̄pe producit'
p̄ p̄mā emanatiōz qđ suppōit' in opatiōe ar
tis nāturie · sed in gnatiōe nāli qđ suppōit'
ē matia · g̊ nāle ē q̄ p̄pe creat' et nō g̊ poīti
¶ Sed ḡra ē qđ dicit' gen · i · fiat p̄ncipiō creauit
deus celū et terrā ꝛc · celū aut et tra sūt res
cōpositē subsistentes · g̊ horū ē p̄pe creatō
¶ Ex⁹ dd · q̄ creari ē qđdā fieri ut dan est
fieri aut ordinat' ad ee rei vnde illud p̄pe
queit creari ꝫz queit ee qđ q̄dem p̄pe queit
subsistentibz siue sint simplicia sicut sbē se
siue g̊ poīta sicut sbē nāles · illud p̄pe queit
ee qđ habz ee et hoc ē subsistens in suo ee
forme aut et accidentia et alia huiḡ non
dicunt' entia q̄si ipā sint q̄ eis aliq̄ ē sicut
albedo ea vocē dicat' ens q̄ ea subiecti ē albi
vnde ꝑ̄m phym · actiōs magis p̄pe ē entis q̄
ens · sicut igit' accidentia et forme huiḡ q̄
non subsistut magis sut cognite q̄ entia
ita magis debet dici creata q̄ creata
p̄pe vō creata sut subsistentia ¶ Ad p̄mū g̊
dd · q̄ ai dicat' p̄ma rerū creatarū ē ee · ly esse
nō importat sōm creati · ꝫ importat p̄pa vocē
obiecti creatiōis · nam ex eo dicit' aliq̄ crea
tū qđ ē ens non ex eo q̄ hoc ens ai creatō
sit emanatiō totiꝰ ee ab ente vniuersali dan ē ·
et ē silis modꝰ loquendi sicut si dicēt' q̄ pu
ncti visibile ē color q̄nus id qđ p̄pe videt'
sit colorari ¶ Ad ꝛm dd · q̄ creatō nō dicit
constitutiōz rei g̊ posite ex p̄ncipijs pertī
buis ꝫ g̊ poīti sic dicit' creari q̄ siml' ai or
bis sui p̄ncipijs in ee producat ¶ Ad ꝛm
dd · q̄ rō illa non probat q̄ sola mā creet'
sed q̄ mā non sit nisi ex creatiōe · nā creatiō
ē productio totiꝰ ee ꝛ nō solius materie

Ad · 7m̄ sic procedit' q̄ sol⁹ deꝰ creat
videt' q̄ non solius dei sit creare
q̄ ꝑ̄m phym · p̄fectū ē qđ pt sibi sile facere · ꝫ
creatie in māles sint p̄fectiores cātibz mā
libz q̄ facunt sibi sile · ignis · n · gnat ignem
et homo homiez · g̊ sbā in mālis pt facere
sbam sileꝫ sibi · ꝫ sbā in mālis non pt fieri
nisi per creatōz ai nō habeat māz ex qua
fiat · g̊ aliqua creatura pt creare ¶ Pō ·
ēptō ē maioꝛ resistentia ex pte facti tāto
maioꝛ virtus requirit' in faciente · ꝫ plus re
sistit ḡuū q̄ nichil g̊ maioꝛ virtutis ē
ex ḡuo aliq̄d fiat · qđ tamē creatura facit
q̄ facit aliq̄d ex nichilo · multo igit' magis
creatura hec facit pt ¶ Pō · virtus facientis consi
tur ꝫm mensurā eius qđ fit · sed ens cātum est
finitum ut sup̄ probatum ē ai de deo infinitare
agere et · g̊ ad producendū per creatiōz aliq̄d
creatum non requirit' nisi virtus finita · sed habē
virtute finitā nō ē extra ordinē creatie · g̊ non
ē impossibile creaturā creare ¶ Sed ḡra ē qđ au⁹
dicit' in iij · de ai · q̄ nec bonum nec malum ageli
pnt ee creatores aliq̄ rei multo igit' minus alic
creatie ¶ Ex⁹ dd · q̄ satis apparet in p̄mo ap
pectu ꝫm p̄missa q̄ creare nō pt ee nisi solius
dei p̄pria actio · oportet · n · vbiores ꝛ p̄ores effec
tus vbiores et p̄ores cās reducē · nt' omē aut
effectū vbissimū ē p̄mū ee vnde oportz q̄ p̄mus
effectū p̄me et vbissime cause q̄ deus ē vnde
etiā dicit' in libro de causis q̄ nec intelligen
cia nec alia nobilis dat ee nisi in q̄tū
operatur dīna · producē aut ee absolute non
in q̄tū ē hoc vel tale p̄tinz ad rōez creatoris
vnū manifestū ē q̄ creatō ē p̄pria actio ipius
dei · contingit aut q̄ aliq̄d p̄tinet ad actionez
p̄pam alicuius alterius non virtute p̄pria ꝫ instrūti
in q̄tū agit in virtute alterius sicut aer p virtute
ignis habz cale facē et ignire · et ꝫm hoc ali
qui opinati sut q̄ licet creatō sit p̄pria actio
alicuius cause tamen aliq̄ inferioꝛ causaz in q̄tū
agit in virtute p̄me cause pt creare · et sic po
sunt aut q̄ p̄ma sbā separata cātā a deo creat
aliā post se et sbam orbis et alias eius · et q
sbā orbis creat māz inferioꝛ corpm̄ et ꝑ
hunc eam modum in gr̄ · dicit in vi · d · et in libro
de causis q̄ deus pt creatie aliquid creare
ut creet p̄ ministerium non p̄pria auctōte · sed hoc
ee non pt ex ai ꝛ ministralis nō p̄tinet ad
causē sup̄ioris nisi p aliq̄ sibi p̄pria dispositiue
operat' ad effectū p̄ncipalis agentis · Sicut in arte
ubi agēt ꝫm id qđ ē sibi p̄pium frustra adhi
bet' ad agendū · nec oportet ee detāta in
strumenta diuisaz actionū detātaz · sic in vir
dem̄ q̄ secunus stimendo lignum qđ habz
ex p̄pria virtute siue forme producat ad formā
scāpi q̄ ē effectus p̄pius p̄ncipalis agentis
Illud aut qđ ē p̄pius effectus dei creantis ē
qđ p̄supponit' omnibz aliis · s · ee absolute
non pt aliq̄ aliud operari dispositiue et instru
mentaliter ad hunc effectū ai creatō non sit ex aliquo
p̄supposito qđ possit dispōi p operatiōz ministra
lis agentis · Sicut igit' impossibile ē q̄ aliqua
virtus queat creare nec virtute p̄pria nec instru
mentaliter sine p̄ instrumenti · et hoc p̄cipue manife
ē dicere de aliquo corpe q̄ creet ai nihil tan
gat nisi tangendo ꝛ mouendo ꝛ sic q̄rit in
sua actione aliq̄ p̄ctus qđ possit tangi et
mouēi qđ ē extra rōez cātorum ¶ Ad p̄mū

g dd· q aliqd pfectu ptic pans aliq̄ nāz fu
at sile non qdem producendo ab te illā nāz
sed applicādo eam ad aliq̄· nō· n hoc homo
pt ee cā natuē huāne ab te q sic eet cā simp
gnāto et sic pstppomt m sua actioe māz de
tiāta p qua e hic homo Sed sicut h homo p
tpat huāna nāz ita qd aliq ens creatu pti
suit ee ut sup dictu e· nllm g ens creatū
pt produce aliqd ens absolute misi ee cau
fat mh· et sic oportet q pmtelligat id per
qd aliq e h actioi q facat sibi sile· Jmo bāat
mālī non pt pmtelligi aliq per qd sit h
q eh p suā forma p quā habz ee cui smt for
me subsistentes· sbā igit imālis no pt pro
duce aliā sbam imāle sibi silez q tuā ad ee
eius sed q tui ad aliq pfoz sup addita· sicut
ut dyo dicat· fm quē modū celestibz e pr
mis pēntas m celo zm tra noīat· et ex
hoc cā euidēt appaz q nllm ens cāū
pt creare aliq nisi aliq psupposito qd re
pugnat vōm creatois Ad zm dd· q ex q
rio fit aliq p actus ut dicat m p· phi z p se
aut fit aliq ex sbā qd e m pō· g trāsiugit re
sistit agenti mq tāi impedit poz ab actu
que intendit reduce agens· sicuti igms ite
tur p formā et dispones ōrias q habz ligat
pō· ne reduat m actu et q to magis sunt
te ad reducendū i māz m actu vn mlto ma
ior pō· requrit m agente si nllā pō· persistat
ex mthilo q ex ḡrio Ad zm dd· q vtos fa
cientis non solū consideat ex sbā facti sed
magis sed cā dicūt calefacit· q nus igit ex
ime aliq effectū finitū nō demonstret pōz
mō finitam tame creare ipm ex mthilo de
cto maior virtus requrit m agente q to pote
e magis ē mota ab actu opz q vtus agētis
sit infinita q nllā ē ppoīo nllā potētie
ad aliq pōz quā p supponit vtus agentis
mālis sicut et nō entis ad ens· et q nllā
creatā habz simplr pōz infinita sicut nec ee
creatū potest p patū e Pelmgt q nllā
Ad· oū sit procedit videt q creare
sit ppū alicui psone Ad· n· e ppriꝰ

e causa eius qd e posit· et pfectū impfectū
sed processio dine psone e por q processio
creatue et magis pfecta q dina psona
procedit in pfecta silr a die sui principij·
creatura vō in pfecta· g processiones di
narū psonaz sunt cā processiones rez· et sic
creare e ppriū psone Ad· psone dine no
distinguunt adinuce nisi p suas processio
nes et relationes quaz igit differet attbuī
dine psonis hoc quemt eis fm processio
nes psonaz et relationes sed cātus cātuaz
diuinoē attbuit dine psonis· na m sy
bolo fidei pr attbuit q sit cātor omn vi
sibiliū et inuisibiliū· filio aut attbuit q p
eū facta sunt omia· sed spū sancto q sit do
min et viuificator· cātus g creatuaz
quelt psonis fm processiones et relationes
Ad· si dicat q cātus creature attendit
fm aliqd attributū essentiale qd no ḡuenit
alicui psone· hoc no videt sufficiens q
quilibz effectū dine causat a quolibz attri
buto essentiali· s potentia bonitate sapia
et sic no magis ptinet ad vnū q ad aliud
non g debet aliquis modus detiatis cātis
tas attribui vni psone magis q alij nisi
distinguat in creando fm relationes et p
cessiones Sed contra est qd dyo· dicat 2o ca
de di· no· cuiatocūq diuinitus sunt cātia
Ad· dd· q creare ē ppe cāre ee rez· cui aut
omē agens agit sibi sile principiū actionis·
considerāti pt ex actionis effectus ignis· n·
e qui ignit ignem et io creare q uenit de o
fm ee sui qd e eius essentiā q e qui tribz psō
mis vn creare no e ppriū alicui psone sed o
toti trinitati· sed tri dine psone fm rones suē
processionis hnt cātuatem et spāi cātionis
verū vt· n· supza ostū e cū de dei scia et vo
luntate ageret deus e cā rerū p suū intellm
et voluntatē sicut artifex rez artificiatarū
artifex agit p ubū in intellu conceptū et p
amore siue voluntatis ad aliq relatū opat
vn et de q pr opatq e creatura p suū ubū qd e
filius et p suū amore q e spūs sanctus· z fm hoc
processiones psonaz sunt rones productionis cre
aturaz in qua indistinct essentialia attributa q sunt
scia et voluntas Ad pmū g dd· q processiones
dinaz psonaz sunt cā creationis sicut dcm e
Ad zm dd· q nā dina licet qlis sit tribz psonis
ordine tn quoda eis queat magnitudi filio accipit di
na nāz a pre et spūs sancto ab vtroq· ita etiā
et vtus creandi licet qlis sit tribz psonis ordine
tn quoda eis queat nā filius habz ea a pre sed
spūs sancto ab vtroq· vnde creatore ee attbuit
pri ut ei q non habz vtute creandi ab alio· de filio

aut dicat per q̄ oīa facta sint m q̄ tu habz eā
dem vtutē sed ab alio· nā hec ꝓpō per· soletde
notare cām m dia sīue pīa piū z de pīcipio·
Sed spūs sc̄o q̄ habz eande vtutē ab vtroq; attbu
it q dmando gubnet et vīuificet q̄ sint creata a
tre p filiū· pt ēt hūg attbutōis gīs vō accipi
ex ap̄iacōe ee illui attbutoriū· nā sicut sup̄ dam
e pri ap̄at potēcia q̄ magīe manifestat m creatōe
et ō attribuit pri creatōre ee· filio aut ap̄atur
sapia per quā agens ꝑ intellām op̄at et ideo dic̄
de filio per q̄ oīa facta sint· spūi aut sc̄o ap̄at
bonitas ad quā ptinz gubnatio deducēs res in
debitos fines et vīuificatio· nā vita intelligi quo
dā motu consistit· ꝑmuī aut mouēs ē finis et bo
nitas ¶ Ad 3m dd· q licet q̄libz effectus dei procē
dat ex quolibz attributoriū tm reducat vnusq̄sq; ef
fectus ad illud attributū ad quod habz ḡenā ap̄
ꝓpriam rōez· sicut ordinatio rerū ad sapiaz· iusti
ficatio ad mīam ad miserordiā z voluntatē sīue habi
dant diffundentē· creatio uō q̄ ē productio tōis
rei ad potentiā

Q. Que uestigiū trinitatis sit in rebz

Hō· 1mo sic procedit· videt q̄ in creaturis
non sit nec fuerit uestigiū trinitatis· p
sua· n· uestigia vnūq̄q; fuestigari pt· ſ trinitas
psonaz nō pt fuestigari in creatis ut sup̄ habitū
ē· g̃o uestigia trinitatis non sint in creatura ¶ p̄· q̄d
ē in natura creatē ē· si igit uestigiū trinitatis fue
rit in creatura creatē ē· sequit uestigiū trinitatis fue
rit in creatura ap̄ aliās suas ꝓpietates ad hoc creatē
habz uestigiū trinitatis opz i vnaq̄q; illaz fuerit
et in creatura uestigiū trinitatis et sic in infinitū ¶ p̄· effec
tus non excedit ptātem sui agentis· ſ creatura creatiua ptinz
ad nāz q̄ ē in nō aut ad relōnes q̄bz psone distā
guunt et manent· g̃o in creatura nō fuerit uestigiū
trinitatis ſ solū vnitatis essentie ¶ Sed ō ē q̄d dr
aug· vi· de trin· q̄ trinitatis uestigiū in creaturis
appareat ¶ Rō dd· q oīs effectus excedit ptātem alicui
⁹ sue cām ſ duplicitē· nā aliq̄s effectus excedit to
tā ⁹ualitatē causē non aut formā eiꝰ sicut sinꝰ
repntat ignem et talis repntatio videt esse re
pntatio uestigiū· uestigiū n· dicit motū ali
cui⁹ tm̄ exeuntis sed non q̄libz sit· aliq̄s aut effec
tus repntat cām q̄ tū ad similitudinē forme eius
sicut ignis ignē q̄ genuit ignem ignitē z statua mer
curij mercurii et hec repntatio ē ymagis· p̄cessio
nes aut diuinaz psonaz attendunt ſ actū in
tellē et voluntatis sicut sup̄ dictū ē· filius pro
cedit ut ūbi intellē· spūs sanct⁹ ut amor volun
tatis· in creatis igit ꝛ onalibz in q̄bz ē intellē z
voluntas inuenit repntatio trinitatis p modū ymā
gīnis in q̄tū inuenit in eis ūbi conceptū z amor
procedens· sed in creatis omnibz inuenit repntatio
trinitatis p modū uestigij in q̄tū in q̄libz creatura
inuenit aliq̄ q̄ nate ē reduce in diuinas psonas
sicut in causam· q̄libz· n· creatura subsistit in sno ee
et habz formā per quā dirigit ad spem et habz
ordinē ad aliq̄ aliud· ſ igit q̄ ē q̄da ſba ordi
nata et pportionata cām et principiū z demat psonā pris
q̄ ē pn̄s non de pn̄o· ſ aut q̄ habz q̄da forma
et spem repntat ubi ſ q̄ forma artificiata ē
in concepte artifice· ſ aut q̄ habz ordinē re
pntat spm̄ sanctū in q̄ tū ē amor· p ordo effectū ad
aliq̄d alterū ē ex uoluntate creantis· et ideo dicit
aug⁹ vi· de trin· q uestigiū trinitatis inuenit⁹ in
vnaq̄q; creatura ſ q vnū aliq̄d ē et ſ q aliq̄
spēs forma· et ſ q q̄da ordinē tenz· et hꝰ reduci
tur illa tria in pondꝰ et mēsura· q ponit sap·
xi· nā mēsura refert ad ſbam rei limitata sint
principijs· nūs ad spem pondꝰ ad ordinē· et ad
hꝰ ea reducit aliqua q̄ ponit aug⁹ modꝰ spēs
et ordo· et ea q̄ ponit in libro lxxxiij· q̄ oīa· quo
constat· quod distinct· quod congruit· constat in
aliq̄d per suā formā ſbam· distinct p formā·
congruit p ordinē· et in eodem de facultatibus
pnt q̄libz sic dicit ¶ Ad pmū igꝰ dd· q̄ p̄ta
co uestigiū attendit ſ m̄ appata p q̄ modū in
creatis in trinitate psonaz venit pt ut sup̄ dic̄
dam ē ¶ Ad 2m dd· q creatura ē rei ſ q̄ ē
tens in q̄ ē predicta ꝛa inuenire nec opz q̄ quo
libz eoꝝ q̄ ei insit ꝛ ea inueniat· ſ ſ m eaꝝ
tigiū rei subsistenti attbuit ¶ Ad 3m dd· q ea
processiones psonaz sint ca et ratiōnis aliq̄
mō ut dictū ē

Q. Qꝛ op⁹ creatiōis ad miscat opibz nature

Hō· 8uo sic procedit· videt q̄ creatio admis
ceat in opibz natie et artis· in q̄libet
em opatōe natie et artis producat aliq̄ forma
sed non producat ex aliq̄o in quo non habeat mā p
tem sui· g̃o producat ex nichilo et sic in q̄libet
opatōe natie et artis ē creatio ¶ p̄· effectus nō
ē potior sua ca ſ m rebz nāliz nō inuenit ad
agens nisi forma actualis q̄ ē fōr actū uel
passiua· nō g̃o p opatōz natie producat forma
ſbālis· vel m q̄t igit q fit p creatōz ¶ p̄· natiua
facit sibi simile· ſ q̄da inuenit⁹ in mātia z natiua
non ab aliquo sibi simile sicut patet in animalibz gna
tis p putrefactiōz· g̃o eoꝝ forma nō ē a natiua
¶ p̄· q̄d non creat⁹ nō ē creatiua si igit⁹ in ois
q̄ fiunt a natiua non adiungat⁹ creatio sequit q̄ ea
q̄ fiunt a natiua non sint creatie q̄d ē hereticū
¶ Sed oꝛa ē q̄d aug⁹ sup̄ gen· ad ltraz· dicit
quod opus ꝓpagationis q̄d ē opus natie ab
ope creatiōis ¶ Rō dd· q hec dubitatio mo
uet ꝓpter formas quas q̄da posuerūt non incipere
per actiōz natie sed ꝓius in mā extitisse pone
tes latitatiōz formaz et hoc accidit eis ex igno
rātia matie q̄ nescebat distinguere inter actū
actū· q· n· forme p̄existūt in mā in pō· posuerūt
eas simplr̄ p̄existere· Alij uō posuerūt formas
dari uel causari ab agente sepato p modū

acōms et ꝑm hos tm libz opacōm natie ad
uigit creacō sed hoc acidit eis ex ignoracia
forme nō n considabat q forma nālis corpis
non ē subsistens sed quo aliqd ē et iō cū
fiel et acari non queat ꝑ ē nisi rei subsiste
tē sicut sup dm ē forma z nō ē fieri nec acre
ari sed concreatis ee qd aut ꝑ fit abage
te nāli ē q ponit qd fit ex mā vel m opibus
natie non admisceat creacō ſ ꝑ supponit
ad opacōz natie ℂ Ad ꝑmi g dd q forme
mcipiut ee m actu q ponit factis non q ipe
fiant p se sed p actus tm ℂ Ad 2m dd q ꝯ
lutates actue m mā agut vt ute formaz
sbāli et iō agens nāle non solū producat
sibi sile ſm q̄litatem ſ etiā ſm spem ℂ Ad
3m dd q ad ḡnacōz aiāliū imp frōz suffiat
agens vle qd ē vt⁹ celestis cui assilant
non ſm spem sed ſm analogiā q̄ dā nec
oportet dicē q eoꝝ forme ~~ut~~ ~~ee~~ creent ab
agente sepato ad ḡnacōz aut aiāliū ꝑfec
tōz non sufficit agens vle ℂ Ad 4m dd
q opacō natie non ē nisi p supposē principiōz
creatoꝝ et sic ea q p nāz fuit creatie di
cit diant ℂ dd xlvj de pria operacōe rerū

Quōn sep ter confidandū ē creataz
de principio duracōis rerū aūaz
et tēa hoc q̄ dit tria ℂ Primo utrū
creatie semp fuerit ℂ 2o utrū eas mcepis
se sit natūs fidei ℂ 3o quo deꝑ dicat mpi
celi et tēa creasse ℂ mundus mcepit

Ad ꝑmū sic procedit videt q vmūs
tas creaturaz q mundi non ē mcipa
re non mcepit ſ fuerit ab eterno ℂ Omne
n q̄d mcepit ee antēq̄ fuit possible fuit ꝑm
sibile ee ē nā q ē m pō ad ee q̄d ē p formā
et non ee ad non ee p priacōz si g mundꝰ
mcepit ante mundi fuit mā ſ non pt ee
sine fōrma aut mundi tm forma ē mū
dus fuit g mundꝰ antēq̄ ee mcipet q̄d ē i
possible ℂ Ꝓ mchil q̄d habz vtute ut sit
semp q̄nz ē et q̄nz non ē q ad q̄tū ſ exte
dit uirtꝰ aliꝰ rei tā diu ē ſ ee m corrupte
habz vtute ut sit semp nō n habz vtute
ad de tāti tempꝰ durandū nllm gō ince
ptibile q̄nz ē et q̄nz non ē sed omē q̄d i
cipit ee q̄nz ē et q̄nz nō ē nllm gō incorrup
mcepit ee sed milia sunt i mundo incorrupti
ut corpa celestia et sbē intellectuales non
gō mundꝰ mcepit ee ℂ Ꝓ nllm mgenitū
q mā ē mgenita et m ꝑmo de celo q celi
ē mgenitū nō gō vmūsitas rerū mcepit
ee ℂ Ꝓ dicit ē ubi non ē corpꝰ aliq̄d sed
possible ē ee q̄ mundꝰ mcepit ee ubi nūc ē corpus mundi ꝑius non fuit aliq̄d corpꝰ et tm pote
rat ibi ee alioq̄n nūc ibi non eet gō ante mū
di fuit vacuū q̄d ē impossible ℂ Ꝓ mchil de
nouo mcipit moueri msi p hoc q mouēs et
mobile aliter se hnt nūc q̄ prius ſ q aliter se habz
nūc q̄ prius mouet gō ante oem motū de
nouo mcipiente fuit aliqs motꝰ gō semp fuit
gō et mobile q motꝰ nō ē nisi in mobili ℂ Ꝓ
omē mouēs aut ē nāle aut voluntariū sed
neutz mcipit moueꝝ msi aliquo motu pre
te nā n semp eodē modo opat vel nisi mcipi
at aliq̄ immutatio uel in natūa mouēte uel in
mobili nō mcipiet a mouēte nāli ee motus
qui non fuit ꝑius voluntas aut absq̄ aliq̄ immu
tatōe retardat facē q̄d ꝑ nō h nō ē n
p aliq̄ ymaginatōz immutatōz qua ymaginat
dominꝰ expte ipius tpis sicut q̄ vult facē do
mū cras et nō hodie expectat aliqd futurū
cras q̄d hodie nō ē et dominꝰ expectat q dies
hodierna transeat z crastina adueniat q̄d
sine mutatōe nō ē q̄ re ipius ē nūs motꝰ Re
linq̄t igit q ante oem motū de nouo incipe
re fuit aliꝰ motꝰ z sic idem q̄d prius ℂ Ꝓ q̄d
q̄d ē semp in principio et ſp in fine nec incipe
re desinē pt q̄ q̄d incipit nō ē in suo fine
q̄d aut desinit non ē in suo pn⁹ sed tempꝰ ē ſp
in suo pn⁹ et fine q̄ mchil ē ipius nisi nūc q̄d
fuit ꝑteriti et nouū futuri gō tempꝰ nec incipe re
desinē pt et p oīa nec motꝰ cuꝰ nūs ē tempꝰ
ℂ Ꝓ deus aut ē p̄ mundo natura tm aut du
ratōe si natura tm gō cui deꝰ sit ab eterno z mū
dus ē ab eterno si aut ē p̄ duratōe ꝑius aut
et posti⁹ m duratōe constituūt tempꝰ gō ante
mundū fuit tempꝰ q̄d ē impossē ℂ Ꝓ posita ca
sufficienti ponit effectꝰ cā n ad quā nō seq̄t
effectꝰ ē impfia indigens alio ad hoc ut effec⁹
sequat sed deꝰ ē sufficiens cā mundi et finalis
roē sue bonitatis et exemplaris roē sue sapie
et effectiua roē sue potentie ut ex supioribz ꝑz
gō cui deꝰ sit ab eterno mundꝰ fuit ab eterno
ℂ Ꝓ cuiꝰ actio ē eterna et effectꝰ eternꝰ ſ actio
dei ē cuius sba q̄ ē eterna gō mundꝰ ē eternꝰ ℂ 3o
obiicit ē q̄d dicit Job xxvij et nūc claificame
pr apud te met ipm claritate qua habui ꝑius
q̄ mundꝰ fieret ℂ Et prou viij dns possedit me
in initio viaꝝ suaꝝ antēq̄ q̄q̄ faceret ab initio
ℂ 2o dd q mchil pt ꝑeter deū ab eterno fu
isse et hoc q̄dem ponē nō ē impossē oīs sim
ē em supra q̄ voluntas dei ē eterna rerū sicut gō
aliq̄ natura ē ee sicut natura ē deū velle illa cā
naturalis effectꝰ ex naturaue causē pendeat ut
dicit in v meth oīs ē aut supra q̄ ablatꝰ
log̃ do non ē natura deū velle aliq̄ nisi semp

non ẽ igit nam̃ deū velle q̃ mūd⁹ semp
fuit· sed eatenꝰ mūd⁹ ẽ q̃tenꝰ dep̃ dz tolt illū
ee· ei ee mūdi et dei uolūtate dependeat
fiat et fuerit· non ẽ igit nam̃ mūdū sep
ee· vnde nec demr̃ari potest· necꝫ
nes quas ad hoc azlẽs mduat fuit de mā
tẽ simplẽ· sed fm̃ qd· s· ad ꝺ̃dū pōm̃z
antiquoz ponentiū mūdū mcipe fm̃ quos
mos m veritate mpossibiles· Et hoc apparz
ex tribz· pmo q̃ de q̃ta m vīm· phic· q̃ i pmo
de celo p̃mittit ꝺ̃ssa opiones ut angl· et
emped· et plonis et tra quos rones ꝺ dictoꝝ
ag mduat· 2o q̃ ubiq̃z de hac mā loq̃tur
mduat testiom̃a antiquoz qd nō ẽ dmrandū
tes sed probalit pſuadentis· 3o q̃ ex pss dt
m pmo thop· q̃ q̃dam fuit probleūta dya
de quibz rones non habem⁹ ut utrū mūd⁹
sit etn⁹· Ad pmū g̃ dd· q̃ aliq̃ mūd⁹ ee
erat possible mūdū ee non q̃ dem fm̃ poz
passiuā q̃ ẽ mā sed fm̃ poz actiaz dei· et eaꝫ
fm̃ q̃ dicat aliq̃ possibile ab̃ nō fm̃ aliq̃ poz
sed ex sola tyrannide me tioꝝ q̃ sibi nō ipugnat
fm̃ q̃ possible oppom̃t mpossibili ut patz p
phm̃ m vīm· methꝰ· Ad 2m dd· q̃ illud q̃ dz
b̃tate ut sit semp ex quo habz illā b̃tate non
q̃z ẽ et q̃z non ẽ· sed antiq̃ habet illā b̃tu
tem non fuit vn̄ hec rō q̃ pomt ab azlẽ i pmo
de celo nō ꝯcludit simplr̃ q̃ mcorruptibilia
nō mcepernt ee· ꝑ q̃d nō mcepernt ee per
modū nālem quo gnabilia ↄ corruptibilia
mcipiunt· Ad 3m dd· q̃ azs m pmo phic· p
bat mā ee mgenta ꝓpter hoc q̃ nō ha
bet ſbiectū de quo sit· In pmo aut de celo p
bat celū ee mgenitū q̃ non habz ǧnū ex
quo gnāt vnde patz q̃ p vtrūꝫ nō ꝯcludit nisi q̃ mā et celū non mcepert p gnām
ut q̃dam ponebāt p̃cipue de celo nos aut
dicim⁹ q̃ mā et celū producta sunt m ee per
creatoz ut ex dīs patz· Ad iiim dd· q̃ ad
rōnem vacui non sufficit m quo nichil est
sed req̃rit q̃ sit spacū cupax corporis m q̃
non sit corp⁹ ut patz p azlem in eto phic·
nos aut dicim⁹ non fuisse locū aut spacū
ante mūdū· Ad v· dd· q̃ p̃m⁹ motor sep
eodē mō se habuit· p̃mū aut mobile non
semp eodē mō se habuit q̃ mcepit ee cū p̃us
non fuisset sed hoc nō fuit p mutacoz sed p
creacoz q̃ nō ẽ mutacō ut sup̃ dctm ẽ vnde
patz q̃ hec rō q̃ā pomt azs m vīm· phic·
procedit contra eos q̃ ponebāt mobilia eter
na sed motū non eternū ut pz ex opiombꝰ
anax· et empe· nos aut pomꝰ ex quo mobi
lia mceperūt semp fuisse motū· Ad vi·
dd· q̃ p̃mū agens ẽ agens voluntariū et
q̃nus habuit voluntate et nā producendi
aliq̃ effectū nō tame produxit effectū et
nil· nec ẽ nāe q̃ p̃supponat aliq̃ mitatoꝝ
nec etiā ꝓpter ymaginacoz tpis· aliter ne ẽ intel
ligendū de agente p̃ticlāri q̃d p̃supponit
aliq̃ et causat alterū· aliter de agente vlī q̃
producit totū· sicut agens p̃ticlāre producit
formā et p̃supponit mā· vnde oportet q̃
formā mduat fm̃ ꝓpoz ad debitā mā
tulem mā et nō in aliā· ex dcta materie
ad mā: sed hoc non rōnabiliter ꝯsideratur
in eo q̃ simil produxit formē et mā· sed rōna
biliter in pō ꝯsidat q̃ ipe produxit mā ꝯ
gruā forme et fm̃· agens aut p̃ticlāre p
supponit tēpꝰ sicut et mā vn̄ rōnabiliter ꝯ
sidat in eo q̃ agit in tpe posteriori et nō in
priori fm̃ ymaginacoz sine successiom̃ tpis pꝰ
tempꝰ· sed in agente vlī q̃ producit re et tpe
non ẽ ꝯsidāre q̃ agat nūc et prius fm̃ ymā
ginacoz tpis pꝰ tempꝰ q̃si tēpꝰ p̃supponat
ei⁹ actionē· sed ẽ ꝯsideradū in eo q̃ dat
effectui suo tempꝰ q̃n voluit et fm̃ q̃ nec
ens fuit ad suā poz de mrandū manifestius
in mūdū ducat in cognitoz dīne potentie quā
tas si non mūdꝰ semp fuit q̃ si semp fuisset
omē· n· q̃d non semp fuit manifestū ẽ halbē
tem sed nō ita manifestū ẽ de eo q̃d semp fuit
Ad viij· dd· q̃ sicut dicat in eto phic· p
et posterius ẽ in tpe fm̃ prius et posterius in
motu vn̄ et pn̄m· et simile in tempe sicut et motu· Suppoīm aut et in tate
moty nate ẽ q̃ q̃dlibz momētū in motu ac
ceptū sit pn̄m· et tūc moty q̃ nō oportet sim
tūs mcipiat· et eadem rō est de nūc in tpe
Et sic patz q̃ tacto illa istantis nūc q̃ semp
sit pn̄m· et simile tpis supponit et in tate tpis
vnde azs hanc roz indicat in vīm· phic·
ǧtra eos q̃ ponebāt et in tate tpis fm̃ nega
bant et in tate moty Ad viim· dd· q̃ deus
ẽ potens mūdo durare de fm̃ ly prius non designat
potestate tpis fm̃ et in tatis· vel dd· q̃ designat
potestate tpis ymaginarij et nō realis· ex
tis· sicut tū dicat supra celū nichil ẽ ultra· ex
designat locū ymaginatū in· fm̃ q̃ possibile
ẽ ymaginari dimensionibz celestis corporis
dimensiones siq̃ addi Ad ix· dd· q̃ sicut est
factū sequit a causa agente nālit fm̃ modū
sue forme· ita sequit ab agente fm̃ voluntatē
fm̃ formā ab eo ꝯceptā et diffinitā ut
ex supioribz patz· licet ꝺ̃o deo ab eterno fuerit
sufficiens cā mūdi nō tn̄ oportz q̃ ponat
mūdū ab eo productū nisi fm̃ q̃ ei possibile
de sue voluntatis ut fm̃ habeat ee p̃ nō ee

ut manifestius declaret sua auctorē ¶ Ad
xdm· q̄ ponit actionē seq̄t effectū ſm̄ q̄ agē
ad formē q̄ ē p̄ncipiū actionis· m agentib9
aut per voluntatē qđ̄ conceptū ē et p̄diſſim
tū accipit· ut forma q̄ ē p̄ncipiū actionis· ex
actione igit̄ etna nō ſeq̄tur effectū etn9
ſuale deꝰ voluit ut· ſ· hret ee p9 nō ee ¶ Q
Hdz̄m· ſic procedit· mundū incepiſſe ſit ar· 1a
videt̄ q̄ mundū incepiſſe nō ſit arti
culus fidei ſed 9clō demōrabilis· ōmē em
ſm̄ p̄ncipiū habz fieri duracionis· ſed ōmra
tione probari pt̄ q̄ deus ſit cā effectiua mundi
et hoc etiā probabiliꝰ phi posuerūt gꝰ de
mōrāē probari pt̄ q̄ mundꝰ incepit ¶ p̄· ſi
nichilo aut ex aliquo· ſ̄ non ex aliquo ergo ſic
mā mundi p̄cedēſſ· mundū q̄ tra q̄d̄ procē
dit vōnes arḡs ponentes celi mgeitū· gꝰ oz
dicē q̄ mundꝰ ſit factꝰ ex nichilo z ſic habz
ee p9 nonee· gꝰ oportet q̄ ee incepit ¶ p̄·
ōmē qđ̄ opat̄ p intellām a quodā p̄ncipio opat̄
ut patz̄ omnēz artificiatz· ſ̄ deꝰ ē agens per
intellm· gꝰ a quodā p̄ncipio opat̄· mundꝰ igit̄
q̄ē eius effectꝰ non fuit ſēp ¶ p̄· manife
ſte appet artes aliās et hystoriarū regionū
ex detinās tpibz incepiſſe· ſed hoc nō ee ſi
mundꝰ semp fuiſſe· mundū igit̄ nō ſ̄ fuiſſe
ē manifestū ¶ p̄· cui ē nichil eārū deo poſ
ſe· ſed ſi mundꝰ semp fuiſſ̄ eēt̄ret̄ m duracōe
gꝰ cui ē mundū non semp fuiſſe ¶ p̄· ſi mū
dus semp fuit· infiniti dies p̄teriſſet die
ſtū· ſ̄ infinita non ē transire· gꝰ nullū fuit
ſet p̄cedēs ad diē iſtū q̄d̄ ē manifeste fin̄
¶ p̄· ſi mundꝰ fuit et nullꝰ z gnāliꝰ fuit ab et
no gꝰ vnꝰ homo genitꝰ ē ab alio in infinitū
ſed p̄ē ē cā filij· ē efficiēs· ut d̄m· in· ij· phic· gꝰ
in cāis efficientibz ē procedē in infinitū q̄d̄
ꝑbat̄ mꝰ metha· ¶ p̄· ſi mundꝰ et gnā
ſed alia homīs ē mortalis gꝰ infinite alie
nitet centū actu q̄d̄ ē impossibile gꝰ ex nichilo
te ſtāri pt̄ q̄ mundꝰ incepit et nō ſola fide
tenet̄ ¶ Sed contra articli fidei d̄mr̄ātie
ꝓbari nō pnt̄ q̄ fides de nō appntibz ē
ut d̄r hebre· xi· ſed deū ee ē cātore mundi ſic
q̄ mundꝰ incepit ē articlꝰ fidei· dicimꝰ em
Credo in deū creatorē celi et tre· et ītm ggꝭ
dicit̄ in p̄ma omel· ezech· q̄ moyses ꝑhibuit
de p̄teritis dicēs in p̄n̄cio creauit deꝰ celū et trā
in quo nouitas mundi tradit̄· gꝰ nouitas
mundi habet̄ tm̄ per reuelōz et nō pt̄ d̄mr̄ā
tē probari ¶ Cōtra dd· q̄ mundū non semp
fuiſſe ſola fide tenet̄ et d̄mr̄ātē probari
non pt̄· ſicut et ſup̄· de miſterio trinitatis dm

ē et hmōi vō ē q̄ nouitas mundi nō pt̄ d̄mr̄ā
cōnem rēpe ex pte ipius mundi· de mr̄ōnis
emi p̄n̄cipiū ē q̄ quod ē vnū q̄ aut ſm̄ rōez ſue
ſpēi abſtrahit ab hic et nūc ꝑpt̄ qđ̄ d̄ q̄ vlia
ſunt ubiq̄ et semp vnde de mr̄āri nō pt̄ q̄
homo aut celū aut lapis non semp fuit
ſed ēnā net ex pte cauſe agentis q̄ agit
per voluntatē· voluntas n· dei p rōez inueſti
gari nō pt̄ nſi cā ea q̄ absolute nāē ē dei
velle· talia aut non ſunt q̄ cā cātiās vult
ut dicūt ē· pt̄ aut voluntas dei naturāli mā ſeſ
tari per reuelacōz cui fides innitit· vnde
mundū incepiſſe ē credibile non aut ſci
bile aut demōrabile· et hoc utile ēut cōſi
dēt· ne forte aliqs̄ q̄ fidei ē demōrare ꝓpo
mēs rōnes nō necessās inducat q̄ prebeant
mās irridendi ifidelibz estimātibz nos ꝑpt̄
hmōi rōnes credē q̄ fidei ſint ¶ Ad ꝓm̄ gꝰ dd·
q̄ ſicut dicit augꝰ in xi· de ciuitate dei· phōz
ponēdi ē et mundū incepiſſe fuit duplex opio
cirūdā· n· posuerūt q̄ ſbā mundi nō ſit a deo
et hoc ē impossibile error· et ex nouitate refel
lit̄ cirūdā aut ſic posuīt mundū et mundi q̄
tamē mundū a deo fabricatū nō· n· mundū
cēpiſſe voluit hr̄ē· ſ̄ ſine creatōis initio· ut q̄
dā mō ut̄r intelligibili ſit factꝰ ſic aut quo
intelligat̄ teneret ut ibidē dicit in xi· de
ciuitate dei· ſicut· n· mundus ſi pes ex et̄nitate
ſemp fuiſſ̄ in pulue semp ſubesset veſtigiū
q̄d̄ a calcante fuit nemo dubitaret· ſic et
mundꝰ semp fuit· semp ex nichilo q̄ fecit· Et ad
hoc intelligendū q̄ ſciendū ē q̄ cā efficiēs que
agit ꝑ motū de nouitate precedit· q̄ ſui ef
fectꝰ· q̄ effectꝰ nō ē nisi in nō actionis· agēs
aut eqz ee p̄n̄cipium actionis· Sed ſi actio ſit ſtā
tanea et non ſucceſſiua nō ē nouitas facies
ee p̄ius facto duracōē ſicut p̄z illuminatōe vn
dicit q̄ nō ſeq̄t̄ ex nouitate ſidereꝰ ē cā actiā
mundi q̄ ſit post mundo duracōē q̄ cāq̄ qua
mundū produxerit nō ē mutatio ſuccessiua ut
dicūt ē ¶ Ad ꝛm̄ dd· q̄ illi q̄ ponēt mundū
eternū dicēt mundū fieri a deo ex nichilo
non q̄ factꝰ ſit p9 nichil ſm̄ q̄ nos intelligi9
ꝑ nomē creatōis· ſed q̄ nō ē factꝰ de aliquo
et ſic etiā non recuſant aliq̄ eorū cātis no
men ut patz̄ ex auicēna metha·
¶ Ad ꝛm̄ dd· q̄ illa ē rō anaſ· q̄ pomt̄ in· iij·
phi· ſed nō de nouitate concludit· nſi de in
tellecti q̄ deliberando veſtigat q̄d̄ agendū ſit
q̄d̄ ē ſilē motui· talis· n· ē intellectꝰ humanꝰ ſ̄
non diuinꝰ ut ſup̄ dixi ¶ Ad· iij· dd· q̄ ponētes
eternitatē mundi ponūt aliq̄ regione infini
tas ee de habitabili in habitabile z cōuerſo· Et ſic
ponūt q̄ partes ꝑter diuſas corruptōēs et

actiua mfimitates fiert fluente vtero ꝛ
rupte vñ azᵉ dicat mlib⁹ methéoꝛ q̄ pdicta
lue ex hmoi pdárbz mutatoibz atqpe opi
mone de nouitate tocq9 ¶ Ad .7ᵐ dd̄ q̄ si
mudꝰ semp fuisset nō in pfectᵗ deo ꝛ
et mitate ut dicat boeꝰ m fine de tolatoe
q̄ ee dimi ee totū fimlᵗ abstz finaessioe
nō aut sit e de mudo ¶ Ad 6ᵐ dd̄ q̄ tran
sitꝰ semp mtelligitᵗ de tōm tim q̄libz at
pteita dies signetᵗ abillaustz ad istam
sint fimti dies q̄ pterisse potuit obiectio
aut procedit ac si poitus exmis sint media
mfimta ¶ Ad 7ᵐ dd̄ q̄ m causis efficie
tibz mpoꝛe e procedē mfimtū p se ut pu
ta si cae q̄ p se ꝛ q̄uit ad aliq̄ effectū mltí
plicaet mfimtū sicut si lapis mouet ba
culo et baculꝰ manu et hoc mfimtū
Sed per actus procedē infimtū in causis agē
tibz nō reputatᵗ impoꝛe ut puta si omes
cause q̄ mfimtū multiplicatᵗ nō teneat or
dine nisi vnꝰ causę sz eaz multiplicatio fit
p actus sicut artifex agit multis martellis
p actus q̄ vnꝰ p vnū frangitᵗ accidit q⁹
huic martello q̄ agit p⁹ actioz altio mar
telli Et silr accidit huic homi mḡtū ge
neat q̄ sit gnāto ab alio gnat nīq̄tū e
homo et nō mḡtū e filiꝰ altiꝰ hominis -
omes n homines gnantes hnt vnū gradū
in causis efficietibz sz gradū p tidárias gnan
tis vel nō e impoꝛe q̄ homo gnet ab hoie
mfimtū si gnāto homis hmoi dependet
ab hoc homie a corpe eláti ꝛ a sole ꝛ sic in
fimtū ¶ Ad 8ᵘᵐ dd̄ q̄ hanc roez ponen
tes multiplr et mitate mudi effugiūt Quia
dā n non reputat impoꝛe ee mfimitas a
mas actu ut pz in metha ⁊ alga dicētes
hoc ee mfimtū p actus sz hoc mḡtū e si
pei⁹ Quidā nō dicut alaz corrupi ai cor
pore Quidā nō q̄ ex omibz alabz ꝛmanz
una tm Alii nō ut augꝰ dicut posiūt ppt
hoc cruciti alaz ut sc aie sepate a corpibz
p⁹ detiāta tpm culaiteri redieet ad
corpa de quibz omibz in septibz cagēd
Consideandū tamē q̄ hec nō ptidárias
e vnde posset aliq̄s dicē q̄ mudꝰ fuit et
nūq̄ uel salte aliq̄ catia ut angelꝰ non
aut homo sl̄os aut intendim⁹ vlē an ali
qua catia fuit ab eterno Q̄ caco hᵗz fuit pⁿᵒ tpis

Ad .2ᵐ sic procedit videt q̄ creatio
rerū non fuit in pⁿᵒ tpis qđ n non
e in tpe non e in aliq⁹ tpis sz creatio rerū
non fuit in tpe per creatoz n rez gbaꝛ ee
producta e tēp⁹ aut nō mensurat gbaz re
rū et pīpue mundi ergo creatio nō fuit

pⁿᵒ tpis ¶ Ꝑ phūs probat q̄ omne q̄ fit
fiebat et sic omne fieri habz pus et posterꝰ
in pⁿᵒ aut tpis cui sit mdisibile nō e pus
et posterꝰ ergo cui creari sit q̄dā fieri videt
q̄ res non sint cate in pⁿᵒ tpis ¶ Ꝑ ipm
cuia tempꝰ creatu e sz tēp⁹ nō pt creatu in
pⁿᵒ tpis cui tēp⁹ sit disibile pⁿᵐ aut tpis in
disibile nō ergo creatio rerū fuit in pⁿᵒ tpis
¶ Sed ꝯra e q̄ dicit gen .i. in pⁿᵒ creauit
¶ Rᵒ dd̄ q̄ istud ibū gen in pⁿᵒ creauit
deꝰ ac et t triplicat pomt ad excludēd
tres errores Cruda n posiūt mudū sp
fuisse et tēpus nō hre pⁿᵐ et ad excludē
dū exponit in pⁿᵒ s tpis Cruda nō posu
erūt duo ee cadentia pⁿᵃ vnū bonoꝛ et
aliud malorū et ad excludēdū exponit
in pⁿᵒ idest in filio Sicut n pⁿᵐ effectum
appat ppter pōz ita pⁿᵐ exemplare
appat filio ppt sapiaz ut sicut dicit oma
sapia fecisti ita intelligit oia in pⁿᵒ fe
cisse .i. in filio ꝑm apli ad col .i. in ipō s.
filio condita sunt vniūsa Alii nō dixerūt
corpalia ee creata a deo mediātibz cea
tuis spualibz et ad hoc excludēdū expo
nit in pⁿᵒ creauit z .i. ante oia Quatuoꝛ
n ponit simlr creatura s celū empyreū
mām corpalem q̄ noie tre intelligit tempo
et nām angelicam ¶ Ad pmū gᵉ dd̄ q̄ mo
dus nr pⁿᵒ tpis res ee create qui pⁿᵐ tpis
sit creatoꝛis mēsura sz p similitudinē ee
lui et tra catas sunt ¶ Ad 2ᵘᵐ dd̄ q̄ ubi illud
phūs intelligit de fieri qđ e p motū uel qđ
e tōm motū q̄ cui m quolibz motu sit ali
pe prius et posterius ante qđ cuiq̄ i motu
signati dū s aliq̄ e in mouei et fieri et
cui pe prius et ceua aliq̄ p⁹ ipm q̄ qđ em
pⁿᵒ motū uel tōm nō e in mouei cadit ali
neq̄ e motū neq̄ tōm motū ut sup dictū e
vñ sic aliq̄ creat p nō simlr creabat ¶ Ad
3ᵘᵐ dd̄ q̄ nichil fit nisi ꝑm q̄ e nichil nisi
tpis e nisi nūc vñ non pt fieri nisi ꝑm ali
qđ nūc nō q̄ in ipō pmo nūc sit tempus
sed q̄ ab eo incipit tēp⁹ Qō pluīj de dis

Post productionē rez tractoꝛ sz in
tractu ee mundi consideandū e de dis
tinctione eaz Circa quā tria consideā
tur primo de distinctione rez corpalium
secūdo de distinctione spualium tertio
de ipa rerū multitudine et seu distinctione
de eaz legitime ¶ Circa pmū quinq̄ dubia
mouent ¶ Primo de vnitate mundi
¶ Secūdo de pluralitate mundoꝛ ¶ Ter
tio de distinctione corpalis et spualis
creatre ¶ Quarto de ordine rez corpaliū
¶ Quinto de tempe

Ad pmū sic procedit videt q̄ rerū multitudo et distinctio

non sit a deo vnū n̄ semp̄ natū ē vnū fact̄
sed des ē max̄e vn9 ut ex p̄missis patz g̊.
non produxit nisi vnū effon ¶ p̄ō. exēplatū
assilat̄ suo exēplari. ꝑ deus ē cā exēplatus
sui effect9 ut sup̄ dict̄ ē g̊. cā des sit vnus
effect9 eius ē vn9 tm̄ et nō distinct9 ¶ p̄ō.
ea q̄ fiūt ad fin̄ ꝑ ordinat̄ fin̄ ꝑ fines cā
tue ē vnus. s. dīna bonitas ut sup̄ dict̄ ē
g̊ effect9 dei non ē nisi vn9 ¶ Sed ⁊ ē qđ
dicit̄ gen. i. q̄ deus dr̄ distinxit lucē a tenebr̄
et diuisit aq̄s ab aq̄s. g̊ distinctio ⁊ multitu
do rerū ē a deo ¶ Ad 9m dd. q̄ cum distinctionis
rerū multiplicat̄ aliq̄ assignauerit. quida
n. apposuerūt eam materie uel soli uel sil'
cui agente. soli q̄dē sicut de motu ⁊ tempore
antiq̄ males ponētes solā cām malē ꝑm q̄s
distinctio rerū p̄uenit a casu ꝑm motū materie
q̄ uāte uō et agenti simil' distinctōi et multi
tudini rerū attribuit anax. q̄ posuit infinita
distinguētem res extrahendo qđ erat p̄mixtū
tū in mā. Sed hoc nō pt̄ stare ꝑ pt̄ duo p̄mo
q̄dem q̄ supra onsum ē q̄ ipa mā a deo cre
ata ē unde opz etiā si q̄ ē ex pte mē in alio
rem eam reduce ⁊ o q̄ mā ē p formā ⁊ nō
eg̊. distinctio aut rerū ē ꝑ formas ꝑ quas
non g̊ distinctio ē in rebus ꝑ pt̄ mās. sed po
tius ex cā formali mā creata ē differentias ut
patebit. Sic igit̄ intellig̃ cās
prima ꝑ dixit sēdās intelligēdo se. q̄ tali at
tributo intelligit se ꝑm q̄ ē imitō. produxit corpus
habs de actu produxit aliās rēs. Sed hoc nō
pt̄ stare ꝑ pter duo. p̄mo q̄dem q̄ sup̄ onsum
ē q̄ creare soli dei ē vn̄ ea q̄ non p̄nt̄ cadere
nisi ꝑ creatōr a solo deo producant̄ et hoc
⁊ o q̄ ꝑm hanc pōnem nō p̄ueniret ex
tremū ꝑ p̄m agentis vnitatis rerū sed
trinū p̄uenire a casu. sic igit̄ oplemētū
casu qđ ē impossibile Vnde dd. ē q̄ distinctio
rerū et multitudo ē ex intēcōe p̄mi agentis
produxit em̄ res in ēe ꝑ pt̄ suā bonitatem
multiplicandam creaturis et ꝑ ea ꝑ pt̄ adam
et q̄ ꝑ creaturā ꝑ pt̄ ri nō pt̄ produxit
multitudinem creaturas et diuisas ut qđ deest vni
uerso ad ꝑ pt̄ adam dīna bonitate suppleat̄ in
alio. Nā bonitas q̄ in deo ē simplex ⁊ vnifor
mit̄ in tātū ē multiplex et diffusiua
fecūdū ꝑticipatōnē dīne bonitatis et ꝑ pt̄ ea
totius vniuersi q̄ aliq̄ q̄liq̄ tātula et q̄ er
dīna sapia ē cā distinctionis rerū. Ideo moy
ses dicit res ee distinctas ubi deus q̄ ē tō
cepit sapiēr. et hoc ē qđ dicit̄ gen. i. dixit
deus fiat lux. et diuisit lucē a tenebr̄ ¶ Ad
p̄mū g̊ dd. q̄ agens ꝑ nās agit ꝑ formā
ꝑ quā ē que vn9 tm̄ ē una. et ideo nō agit
nisi vnū. agens aut̄ uolūtariū q̄le ē deus
uterq̄ consimiliter agit ꝑ formā intellectās. cum
agit deum intelligēdo nō ꝑpugnet vni
tati et simplicitati ipius ut consi ē. ve
lim q̄t̄ q̄ licet sit vn9 possit multa facere
¶ Ad 2m dd. q̄ rō illa tenz de exēplato qđ
ꝑfecte repnitat exēplar qđ nō multiplicat
nisi mālit̄ vna ymago ⁊ creatura q̄ ē ꝑfecta
ē una tm̄. Sed nulla creatura repnitat ꝑfecte
exēplar ꝑmū qđ ē dīna essentia et ideo ꝑ
multas ꝑ pnitari. Ideo ꝑm q̄ pdicē dñe exem
plaria pluralitati rerū correspondet plura
litas ydeax ¶ Ad 3m dd. q̄ m̄ speciātus
medium dīnatōis qđ ꝑfecte dīnat9 ⁊ cōz
ē vnū tm̄. ꝑ media probabiliā sunt multa
et sil' in opatus q̄n id qđ ē ad fin̄ adeq̄t
ut ita dixerim fin̄ non req̄rit ut sit nisi
vnū. sed cātula non sic. sic se habz ad fin̄em
vn̄. oportuit cātulas multiplicari. ¶ Eq̄litas
Ad 2m. sic procedit. rerū sita deo
Videt̄ q̄ eq̄litas rerū nō sit a deo
optimi. n. ē optima adducē. sed mt̄ optima
vnū ē maius altō. g̊ deus q̄ ē optimus ē oma
equalia facē ¶ p̄ō. eq̄litas ē effectus vnita
tis ut dr̄ in. v. meth. ꝑ deus ē vn9 g̊ fecit
omnia eq̄lia ¶ p̄ō. iustitia ē medium inter eq̄lia
dare. ꝑ deus ē iust9 in omnibus operibus suis. ad
g̊ opacōi eius q̄ ē rebus gerat nō p̄supponat̄
aliq̄ eq̄litas videt̄ q̄ fecit oīa eq̄lia ¶ Sed
ḡra ē qđ dr̄ ecc. xxxvij. q̄re dies diem supat
lux luce et ānus ānū. solsolem. admīstrauit
sepata sint ¶ ho. dd. q̄ ori. uolens exclu
dē ponē ponēdo aliā distinctionē in rebus ex ḡne
tate principiorum boni et mali posuit a deo
a p̄o oīa creata ee eq̄lia. dicit. n. q̄ p̄mo
creauit cātulas rōnales tm̄ et omnes eq̄les
in ābus p̄mo exorta ē medietas ex libero arbi
trio. q̄busdā iustis in deū ꝑm magis ⁊ minus
q̄busdā ecciā ꝑm magis ⁊ minus a deo auisis
Ille igit̄ rōnales cātule q̄ ad deū p̄ liberū
arbitriū iuste fuit promote sunt ad diuinos or
dines angelorū pro diuersitate meritorū. Ille at
q̄ auise fuit a deo sunt corpibus alligate diuise
ꝑm diuersitatē pēn. et hanc ait dicit ee ex
actionis ⁊ diuersitatis corpm. Sed ꝑm hoc vm

ūsitas cāturāz corpaliū non cet ꝑpt̄ bonitatem dei sed ad pficiend̄ pfectionē q̄d̄ē ei⁹ id q̄d dicit̄ gen. i. vidit deꝰ cuncta q̄ fecerat et erant valde bona. et ut aug⁹ dicit xi. de ciu. d. q̄d̄ faciliꝰ dici pt̄ q̄ ista fuerint vno mundo vno cet nō deoꝝ pulchritudinis uel saluti rerū corpaliū consuluisse artifice deū ꝑ hoc potius euenisse q̄ vna aia sic permanēt ac ꝑ hoc si centū aiē permansset centū soles hꝫent hic mundꝰ. Et io dē q̄ sicut dīna sapia ē cā distinctionis rerū ita et eq̄litatis q̄. sic ꝓz dupler. n distinctio inuenit̄ in rebz vna forēlis in hijs q̄ drnt spē alia māēlis in hijs q̄ drnt nūo tm̄. Cui aut̄ mā sit ꝑp formā distinctio māēlis ē ꝑp formālem vnitatem eiusdem q̄ in rebz īcorruptibilibz nō ē in vnū mundū diuersi vnꝰ spei q̄ spēs sufficeret seruat̄ in vno in gnābilibz aut̄ corruptibilibz sit multa diuersa vnꝰ spei ad cōseruationē spei. ex quo patz q̄ principalior ē distinctio formalis q̄ māēlis. distinctio aut̄ forēlis semp̄ requirit eq̄litatē. q̄ ut dicit̄ in viij. methe forme rerū sit sicut nūi in q̄bz spēs variat̄ ꝑ additionē vnitatis uel ꝑtractionē. vnde in rebz nāl̄ibz gradatim ordinate ee uidet̄ sicut myrta pfectior sit elice. et plāte corpibz mineālibz et aialia plantis et homines alijs aialibz. Et in singulis hoīe vna spēs pfectior alijs inuenit̄ sicut gē dīna sapia ca ē distinctionis rerū ꝑpt̄ pfectionē vnius. ita et eq̄litatis. nō. n. eet pfectiū vnius si vnꝰ tm̄ gradꝰ bonitatis inueniret in rebz. Ad p̄mū g⁹ dē. q̄ opti agens ē produce totū effectū sui optimū. nō tamē q̄ q̄libz ptem totius faciat optimā simplr. ꝙ ꝓpter ordinē ad totū. tollet̄ em bonitas alialis. si q̄libz ꝑs eiꝰ hꝫet ordinē dignitatē. Sicut̄ dicit̄ et deꝰ ipm̄ vnius constituit optimū ꝙm̄ modū cāturē nō aut̄ singulas creaturas. sed vnā aliā melioꝛē. et io de singulis cāturis dr̄ gen. i. vidit deꝰ cuncta q̄ erat bona et singl̄a de singlis sed de omnibz simul dr̄ vidit deꝰ cuncta q̄ fecerat et erat valde bona. Ad 2m̄ dd̄m̄ q̄ ꝑm̄ q̄d̄ procedit ab vnitate ē eq̄litas dem̄ procedit multiplicitas. et io a pre aū ꝙm̄ aug⁹ ap̄pat̄ vnitas processit filius aū ap̄pat̄ equalitas. et demū cāturā aū ap̄pat̄ meq̄litas. sed tū et in cāturis ptīcipat̄ q̄dā equalitas ꝙ ꝓportionis. Ad 3m̄ dd̄. q̄ uō illa ē q̄ mouet aug⁹. sed nō habz locū in si in virtutibz ꝑmiox quox̄ eq̄litas debet̄ meq̄libz meliꝰ ꝙ in ostitutōe rerū nō ē meq̄litas ptū ꝑ q̄ q̄libz meq̄litate ꝓcedente nāl̄ minoꝛ uel maioꝛ dispōnit̄ ee sed ꝑpter pfectionē totius ut ꝑ eam opibz artis. non n differt ꝑpt̄ hoc recti a fundamēto q̄ habz diuisā māz ꝙ ut sit dom⁹ pfecta ex diuisis ꝓtibz q̄ tat̄ ut ex diuisa māz et facat eam si possit.

Hoc m̄ sic ꝓcedit. Et sit tm̄ vn⁹ mundꝰ. Videt̄ q̄ non sit vnꝰ mundꝰ sed ꝓles q̄ ut aug⁹ dicit̄ in libro lxxxiij. q. Inq̄ient ē dicē q̄ deꝰ sine rōe res creauit ꝙ ea rōe q̄a creauit vnū potuit creare multos cuius pō non sit limitata ad vnū mundū ex aūz ꝙ ē infinita ut sup̄ ostensū ē. ꝙ de pluēs mundos ꝓduxit. ꝓ. natura sua cut q̄d melius ē multo magis deus ꝙ melius ee plures mundos q̄ vnū q̄ pluā bona pauoꝛibz meliora sint ꝙ pluēs mundi sint facti a deo. ꝓ. oē q̄d habz formā in mā pt̄ multiplicari ꝙm̄ nūm̄ ē ex mā. sed spēs q̄ multiplicat̄ ꝙm̄ nūm̄ ē ex mā. sed mundꝰ habz formā in mā. sicut. n. ai dicit homo homo dicit formā in mā. ita ai dicit̄ mundꝰ significat formā in mā. ita ai dicit̄ hic mundꝰ significat̄ forma. ai dicit̄ hic mundꝰ significatur forma in mā. ꝙ nichil prohibz ee mundos forma in mā. Sed contra ē q̄d dicit̄ Jo. i. mundꝰ ꝑ ipm̄ factus ē ubi singl̄aris mundus nomināt̄ q̄ vno solo mundo exente. Ro. dd̄. q̄ ipe ordo rerum rebz a deo cāturis exp̄s vnitatem divi maiestat̄. mundꝰ. n. iste vnꝰ dicit̄ vnitate ordinis ꝙm̄ q̄ q̄dā ad aliū ordinant̄ quecūq̄ aut̄ sunt a deo ordinē habent ad ipm̄ deū ut ostensū ē. vnū nāe ē q̄ tem et ad ipm̄ deū ut omia ad vnū mundū ptineāt. et ideo potuit poni pluēs mundos q̄ tam̄ mundi nō ponit aliq̄s sapiēs ordinātē ꝙ casu ut democritꝰ q̄ dixit ex concursu atomoꝝ fortuito ee hunc mundū et alios infinitos. Ad ꝓ. ge. dd̄. q̄ hec ē rō quare mundꝰ ē vnus q̄ debent omia ee ordinata vno ordine ad vnū ꝓpt̄ q̄d ait̄ dicit̄ in xi. metho. ex vnitate ordinis rebz creatis ostendit vnitatē gubnātis. Et plato ex vnitate exemplari probat vnitatē mundi q̄ exemplar. Ad 2m̄ dd̄. q̄ nullū agens intendit pluralitatē mālem ut finē q̄ mālis multitudo nō habz certū tm̄ sed de se tendit in infinitū. finitū aut repugnat rōni finis. ai aut dicit pluēs mundos ee meliores q̄ vnū. hoc dicit ꝙm̄ multitudinē mālem. tale aut melius non ē de intentōe dei agentis. ꝙ ee rōe possit dici q̄ si fecisset duos meliꝰ eet q̄ sent tres et in infinitū. Ad 3m̄ dd̄. q̄ mundꝰ constat ex tota sua mā. non. n. ē possibile

ee alia terra ꝑ ista ꝙ omis terra ferret nãlit' ad hoc medii ubiliꝙ eet et eade ro e de alijs ꝛcpibz q̃ sut ptes mudi

Qo xlviij de pmo duro

De mde cõsida ndũ de mlẽ et ꝑ de malo distinctoe veri m speali Et pmo de distinctione boni et mali dem de distinctoe corpalis et spialis creatie

Circa pmũ rit sex

Po mo utrũ malũ sit nã aliq

Zo an malũ ineiat mrebz

Zo utrũ boni sit sbm malũ

Eto utrũ totalit cõrupat bonũ

1o de disioe mali ꝑ culpã z penã

6to quid habeat plo de roe mali utrũ pena aũ culpa

De malo

Ho pmũ sic procedit videt ꝙ malũ sit nã qdam ꝙ omne geno e nã qda sed malũ e geno diat n ipñtus ꝙ boni z malũ non sit m gne sed sit gna alioz go malũ e nã qda

Po ois dria constitutiã taliã m moralibz differt n mal hyti ya bono ut ubalitas ab illubalitate go malũ sigt nãz qdam

Po vtriꝙ gioz e nã qdam sed malũ et bonũ non opponit ut pnacũ z hyti sed ut gria ut probat phs i ipñtus pho ꝙ mt bonũ et malũ e aliq medii et a malo ptfiei rediti ad bonũ go malũ sigt nãz qda

Po qd non e non agit fi malũ agit ꝙ corripit bonũ go malũ e qdda ens z nã qda

Po ad pfoz vmũ sitatis reri no ptmz msi qd e ens et nã qda sed malũ ptmz ad pfoz vmũ sitatis reri dicit n augo m enchi ꝙ ex christiana doctrina qd malũ dr vn ordinati omnibz consistit vmũ sitatis admirabilis pulcritudinis ymmeno ymmedat bona go malũ e aliq nã

Sed gra e qd dicat dyo mi c de di no malũ non e ens neq; bonũ

Ad oppositoz cõgnoscat ꝑ altrũ sicut pluraliter tenebra vnde et qd sit malũ opz ex roe boni accipere dicimo n ee qd bonũ e omne id qd e appetibile et sic ois nã appetit sibi et sue creatie roez habeat bonitatis vn no pt ee ꝙ malũ significet qdda ee aut qda formã seu nãz

Kelm sic vgit ꝙ noie mali significetur bonũ qda absentia bonũ et pro tato dr ꝙ bonũ neq; e ens neq; e boni ꝙ ei ens

Ad pmũ go dd ꝙ azr ibi loqt fm opioez pitagoricoz q malũ e stimabat nãz qdam et io bonũ et malũ ponebat gna consuetudinis et papie m libris logicalibz ponẽ exempla q probabilia erat suo tpe fm opioez aliozũ phoz vel dd ꝙ sicut dr m eto metho ꝙ pma generatio e hyti z pua cõ ꝙ f m oibz ot vijs saluat cui sp vnũ gtraioz sit imp fim r'spai altio ut mgri r'spai albi et amatiue spai dulcis et pro tato bonũ z malũ dicit gna non simpliciter sed gnaliter ꝙ sicut ois forma habz roez bonũ ita omis pnacio ipti hyti habz roez mali

Ad vm dd ꝙ bonũ et malũ non sut drie constitutiue msi i moralibz q r'spuit spem et fine q e obm voluntatis a qua moralia dependet z ꝙ bonũ habz roez fins io bonũ z malũ sut drie speciales in moralibz nec tm r'm hoc debitũ fins constituit speciẽ in moralibz nisi fm q adiungit fim debito sicut nec i nãlibz ineni pnacio sbalis msi admixta alteri sue sicut malũ qd e dria constitutiua i moralibz e qdda bonũ adiuncti pnacio alio boi sicut fines repati no e qdem care bono rois sed delcabile sed absq; ordine rõis bn malũ mq tũ malũ no e dria cõstitutiua sed rõne bonũ adiuncti et pho pz ex hoc ad zm nã phs ubi loqt de bono z malo fm q ineni in moralibz sic n mt bonũ z malũ ineni in deũ prout bonũ dr qd e ordinatũ malũ at non e solũ deordinatũ sed etiã notitiã alterius bn dicit in eto eth ꝙ prodigo vang qdem e sed no malo ab hoc etiã malo qd e fm moralia contingit fieri reditũ ad bonũ no aut ex quo aliq malo no n ex natate fit reditus ad visionẽ cui tm natas sit malũ qdda

Ad mm dd ꝙ aliq age dicit tripliciter uno modo forte eo modo loqndo quo dr albedo facit albũ z malũ etiã roe ipius pnacois dr corripere bonũ qd e ipã corruptio uel pnacio boni

Alio modo dr aliq age effective sicut pictor dr facere albũ parietem et eo modo per modũ cause finalis sicut finis dr movere efficientem tribz aut duobz modis malũ no agit aliq per se et fm ꝙ e pnacio qdã et fm bonũ qd ei adiungit

Ista omis actio e ab aliq forma et omne qd desidat ut fim e perfectio aliq z io ut dyo dicit mm c de di no malũ non agit neq; desidat nisi virtute boni adiuncti per se aut e in fine tui z per voluntatem et intellectum

Ad tm dd ꝙ sicut supra onsũ e pter vmũ sitatis ordinẽ adiuncte fm ꝙ vna agit in alteram z e finis alterius z exemplar hr aut ut dam e non pnit quenẽ malo nisi roe boni adiuncti vn malũ neq; ad pfoz vmũ sitatis nisi per accns et roe boni adiuncti

De malo

Ho zm sic procedit videt ꝙ malũ non ineniat in rebz nec dr qd n ineniat in rebz uel e ens aliqd uel pnacio alicuius entis qd e non ens fi dyo dicit mm ca de

di·no·q malū distat ab ente ⁊ adhuc
plus distata non ente·g⁹ malū nullo mō
fuerit m rebz ¶ Pō·ens et res gnitūt sic g⁹
malū ē ens m rebz sequit q malū ē res qđa
qđ ē gtra pđcā ¶ Pō·albū ē qđ ē mgro sp
mixtū ut d'm in thop·g⁹ melius ē qđ ē ma
lo ip'm mixtū ⁊ deus sp facit qđ melius ē nllo
magis p̄ natura·g⁹ m rebz a deo conditis
nthil malū fuerit ¶ Sed ꝯ hoc ē q ꝑm hō
admonuerit omes phibitoes et pene q̄ non
fuit nisi malor ¶ Ḥ⁹ dd·q sicut sūp dam
ē pfectio bmis rēquirit realitatē ee m rebz
ut omīs bonitatis gradꝰ ipleant Est at
vn⁹ gradꝰ bonitatis ut aliq̄ ita bonū sit
q nullū p̄ defice possit q̄ ena gradꝰ ipō ee
fuerit·na q̄dam sunt q̄ sine ee amittē no
pnt ut mōlia q̄dam sunt q̄ amittē pnt
ut corpalia·Sicut igit pfectio bmis itatis
requirit ut no solū sint ena mōlia
sed ena corpalia ita pfectio bmis itatis
requirit ut sint q̄dam q̄ a bonitate defice
pnt ad qđ sequit ea interdū defice·m hoc
aut consistit rō mali ut·s· aliq̄ desinat
a bono vnde ena malis ē q̄ m rebz ma
li fuerit sicut ⁊ corrupcō·na et ipa cor
rupcō malū q̄dam ē ¶ Ad p̄mū g⁹ dd·
q malū distat et ab ente simplr et no
ente simplr q̄ neq̄ ē sicut hītō neq̄ sic
pura p̄uatio negatio ⁊ sicut p̄uatio ¶ Ad
2m dd·q sicut d'm 7·mo metth·ens dupli
citr uno mō ꝑm q̄ significat entitatē rei
prout diuidit per x· p̄dica et sic quilt
cūq; re et hoc mō nulla p̄uatio ē vn ner
malū Alio mō d' ens qđ significat veritatē propō
q̄ in opōne consistit aliq̄ nota ē hoc ubiē
et hoc ē ens qđ rndet ad quēe an ē et sic
entitatē dicim ee modo uel q̄liq; alia p
dicatoz et hoc mō ena malū d' ens·ppter hoc
aut distinctiones ignorātia aliq̄ existantes
q̄ aliq̄ res dicūt male uel q malū d' esse
in rebz credederūt q malū ē res qdam
¶ Ad 3m dd·q et de⁹ et nā et qđlibz agens
facit qđ melius ē m toto ꝑ non qđ melius ē
in vnaq̄q; pte nisi pordinē ad totū ut sa
pīa dom ē Ip'm aut totū qđ ē vniuersitas
creaturāz melius et pfectius ē si in eo sint q
dā q̄ a bono deficiē pnt q̄ nūquā deficiunt
deo hoc nō impediente· tū q̄ prouidēne eius
nō ē nāz desinere sed saluare ut dyo·dicit
m·j· ca⁹ de di·no· Ip̄a aut nā retinet hoc habz
ut q̄ deficiē pnt q̄nz desinat· tū q̄ ut augo
dicit in ench· deus ē adeo potens q̄ etiā pt
būfacē de malis vnde multa bona tolleret
si deus aliq̄m malū ee permitteret· nō·n· gnāret

ignis nisi corrupet aer neq; vinū nisi
tal eoīs nisi omedet azymū neq; esset iusti
cet iustitia vindicatiua ⁊ pena si esset nisi
esset iniqtas ¶ Qđ bonū ē obiectū mali

Ad 3m sic p̄ocedit' videt' q malū nō sit
in bono sicut in subō·omīa·n· bona sunt
ens quia ꝑ dyo·d' in·j· ca⁹ de di·no· q malū nō
ē ens neq; in entibz·g⁹ malū nō ē in bono
sicut in subō ¶ Pō·malū ē non ens·bonū
ē ens·ꝑ non ens nō rēquirit ens in quo sit ut i
subō ꝑ subō·g⁹ nec malū rēquirit bonū in quo sit sicut
in obiecto ¶ Pō·vnū oppoꝝ non ē subm alteri⁹
sed bonū et malū sunt oppa ergo malū non
ē in bono sicut in obiecto ¶ Pō·id in quo ē al
bedo sicut in subō d' albū·g⁹ et id in quo ē ma
lū sicut in obiecto ē malū·si g⁹ malū sit bo
no sicut in subō sequit q bonū sit malū quod
dicit' ysa·v· ve q̄ dicitis bonū malū ⁊ malū
bonū ¶ Sed ogtra ē qđ dicit augo in ench·
q malū non ē nisi in bono ¶ Ḥ⁹ dd·q sicut
dom ē malū portat rōnem boī·nō aut
ē malū portat rōnem boī·nō aut
ē bonū et p̄uatio et negatio rōnem qđ et
in negatio rōnē habz malū non habz·alioq̄n sequ
ret q ea q nullo mō sunt mala essent et inn· q
ē habz rem esse mala ex hoc q nō habz bonū
alteri⁹ rei ut potest q homo esset malus q nō ha
beret uelocitatē capre uel fortitudinē leonis
Sed rōnem boni p̄uatio accepta malū d' sicut
p̄uatio visus cecitas d' subm aut p̄uationis ⁊ formē
ē unū et idem·f· ens in pō·sine sit ens p
simr sicut māp̄ma q̄ ē subm formē sibalis et
p̄uationis oppōite·sine sit ens in pō·p̄m qđ ē
actus simr ut corp⁹ dya phanū qđ ē subm tēbre
et lucis habitus ē aut q forma p quā aliq̄ ē actu
pfto qđam ē et bonū qđdā·et sic omē ens ē
actu bonū qđdā ē ꝑm q habz ordinē ad bonū
sicut·n· ē in pō·ita bonū in pō·vel māt' igit'
q subiectū mali sit bonū ¶ Ad p̄mū g⁹ dd·
q dyo·m telligit malū nō ee in entibz sicut
ptem aut sicut ꝑ etatem nālem aliq̄ entis
¶ Ad 2m dd·q non ens negatiē acceptū nō
requirit subm·ꝑ p̄uatio ē negatio ē in subō ut d'
in·j· ca⁹ de di·no· et tale nō ens ē malū ¶ Ad 3m
dd·q malū non ē sicut in subō in bono q̄ ei
opponit' sed in quod ā alio bono·subm·n· ei
tatis nō ē visus sed animal·videt' tn aut augo
d' hoc falle dyaletico rōnē regulā q dicit genus
ee non posse·tamen ꝑm eoem accipitur hoc bonum·hō
et malum nō aut ꝑm q accipit' hoc bonum·hō
malū·albū aut et nigrū diuersa animalia et
huiusmōdia nō accipiunt' nisi specialit' ꝑ sua
q̄busdā gnibz determinatis ꝑ bonum aut omne
gnā vn vnū bonū pt simil' ee ni p̄uatio alte

bom ¶ Ad ei⁹ dd⁹ q̄ ꝑ hꝝ mr̄ꝑiat⁹ ve illus q̄
dicit id q̄d ē bonū ſ̄m q̄ ē bonū malū hoc
aut̄ non ſeq̄t⁹ ex ꝑmiſſis ut ꝑ dr̄a ꝓz De

Ad⁹ ei⁹ dd⁹ ſic procedit⁹ videt⁹ malo
q̄ malū corrūpat totū bonū vnū·n·
9 traioz totaliť corrūpit⁹ ꝑ altū·ſ̄ bonū et
malū ſint ḡ̈ra·g⁹ malū ꝑt corrūpe totū bo
nū ¶ Ꝓ·augꝰ dicat in ench·q̄ malū no cet
mą̄ tñ adimit bonū·ſ̄ bonū ē ſibi ſile et
vnū ſorte ne g⁹ tollit⁹ ꝑ malū ¶ Ꝓ·malū q̄
dū ē no cet et adimit bonū·ſed id̄ quo ſꝑ
aliq̄ auferť ꝯſimiť q̄nz nſi ſit mſ̄m tū q̄d
non ꝑt dici de aliquo bono dato·g⁹ malū
totaliť 9ſiſt bonū ¶ Sed ꝺ̄ ē q̄d dicat augꝰ
in ench·q̄ malū nō ꝑt totaliť conſumē bo
nū ¶ Ad⁹ dd⁹·q̄ malū nō ꝑt totaliť cōſumē
bonū Ad aug⁹ euidenter ꝯſidand⁹ ē q̄ ē ex
bonū·q̄dda q̄d ꝑ malū totaliť tollit⁹ et hꝰ·
ē bonū oppoſitū malo ſicut lumē tollit⁹ ꝑ
tenebras et viſus ꝑ cecitatē·q̄dda nō ē bo
nū q̄d nec tollit⁹ ꝑ malū nec diminuit⁹ ſicut
bonū q̄d ē ſbm mali·nō·n·ꝑ tenebras aliq̄
de ſbā aeris diminuit⁹ ¶ Ad dam nō bonū ē q̄d
diminuit⁹ q̄dem ꝑ malū ſed nō totaliť tollit⁹
et hoc bonū ē habilitas ſbiecti ad actū·di
minuto aut huius bom nō ē accipienda ꝑ ſb
tractioz ſicut ē diminuto mḡ̈itatis ſ̄ ꝑ re
miſſioz ſicut ē diminuto mq̄litatis z formꝫ
Remiſſio aut huius habilitatis accipienda
ē cōtrio intenſioni ipius ꝛntendit⁹·n·huius
q̄litas ꝑ diſpones q̄bz mā ꝑpat⁹ ad actū·q̄
q̄ tom̄ ml̄tiplicat⁹ in ſbiecto tāto habilio
re ad recipiendū ꝑfectioz et form̄·et cōtrio
remittit⁹ ꝑ diſpones ḡ̈rias q̄ q̄to magis ml̄
tiplicate fuerit in mā et magis intenſe tā
to magis remittit⁹ pō·ad actū Sugit⁹ ḡ̈rie
diſpones mſ̄m tū ml̄tiplicari z mtedi no
in ſ̄m tū diminuit⁹ vel remittit⁹ ſicut ꝑ ſ̄ q̄li
tatibz actiꝫ et paſſiuis eloz·ſ̄ frigiditas
em et humiditas ꝑ q̄ diminuit⁹ vel remittit⁹ hꝫ
plicari in ſ̄m tū Si nō diſpones ḡ̈rie in ſ̄
m tū ml̄tiplicari ꝓt et hꝫitas ꝑdcam in ſ̄
m tū diminuit⁹ ſiue remittit⁹ non in totaliť
tollit⁹ q̄ ſemp manz in ſua natura q̄d ē ſbā
ſbiecti·ſicut ſi in ſ̄m tū mtponat⁹ corpa
opaca mt̄ ſolem et aere·in ſ̄m tū diminu
et hꝫitas aeris ad lumē nihil̄ in totaliť
tollet manēte aere q̄ ſ̄m ſua naz ē dyaphanū
Vnde in ſ̄m tū ꝓt fieri addito in ꝓtio ꝑ q̄
ſemp magis ac magis minuit⁹ hꝫitas
ad gram·q̄ quidē ꝓtia ſint q̄ obſtant
la mtpoita mt̄ nos et deū ſ̄m dyſa·lex·

ꝓtia vnū diuiderit mt̄ vos et deū net
tamē tollit⁹ totaliť ab alia ꝑdicta hꝫitas
q̄ conſeq̄t⁹ nāz ipius ¶ Ad ꝓmū g⁹ dd⁹·q̄
bonū q̄d oppon⁹ malo totaliť tollit⁹ ſed
alia bona non totaliť tollit⁹ ut dictū ē
¶ Ad ꝛm dd⁹·q̄ habilitas ꝑdicta medium ē
inter ſbiectū et actū Vñ ex ea pte q̄ attin
git actū diminuit⁹ ꝑ malū·ſed ex pte q̄ tenet
ſe ex ſbiecto r̄manet·licet g⁹ bonū in ſe
ſit ſile·tamē ꝑ oppoz eius ad diuſa non
totaliť tollit⁹ ſed in pte ¶ Ad ꝛm dd⁹·q̄ q̄da
ymagmates diminuoz bom ꝑdci ad ſilitu
dinē diminuois q̄ tutatis dicerent ꝑ ſicut
continuū diuidit⁹ in ſ̄m tū ſua diſſione ſ̄m
eandē ꝓporz ut puta q̄ accipiat⁹ medium
medij vel terciū tercij ſit in ꝓpoito acti
dit ſed hec ro hic locū non habz q̄ diſſi
one in q̄ ſemp ſeruat⁹ eadem ꝓporio ſꝑ
ꝓtrahit⁹ in minꝰ et minꝰ·minꝰ ē·n·medium
medij q̄ medium ꝓporionale ſed ſ̄m ꝓtiam non
de natura minꝰ diminuit de habilitate
ꝑdicta q̄ ꝓmū ꝓcedens·ſed forte aut eq̄
lit aut magis·dd⁹ ē g⁹ q̄ licet iſta ha
bilitas ſit q̄dda ſ̄mtū diminuit⁹ in ſ̄
mtū non ꝑ ſe ſed ꝑ accns ſ̄m q̄ q̄ne diſ
pones in ſ̄mtū augent⁹ ut dm̄ ē De

Ad⁹ tm̄ ſic procedit⁹ malo pene z culpe
videt⁹ q̄ malū non ſufficiet⁹ diuidat⁹
ꝑ pena et culpa·omis·n·defecto malū
q̄dda m ē videt⁹ ſ̄ m omibz actuis ē de
fecto q̄ ſe m ē q̄ ſeruare nō ꝓt q̄ tamē nec
pena nec culpa ē nō g⁹ ſufficiet⁹ dicit⁹
malū ꝑ pena z culpa ¶ Ꝓ·i rebz naturalibz
non inuenit⁹ nec pena nec culpa
inuenit⁹ tamē in eis corruptio et defectus
q̄ ad roez malipti net g⁹ nō ome malū
ē pena uel culpa ¶ Ꝓ·ceptaco malū q̄d
dam ē·nec tñ ē culpa q̄ ceptaco cuiꝰ
conſensus nō ē ꝓtia ſ̄ mā ꝛ cr̄ede vnu
tis ut dr̄m glo·ij·chor̄·xij·nec tm̄ pena
q̄ ceptaco precedit culpa·pena aut ſb
ſeq̄t⁹ inſufficient g⁹ malū dicit⁹ ꝑ pe
nā et culpā ¶ Sed cont videt⁹ q̄ diſſio
ſit ſuperflua·aug⁹·n·dicat in ench·ma
lū dicat⁹ q̄d noceat et q̄d aut noceat pena
le ē·ome g⁹ malū ſub pena contineť
¶ Ad⁹ dd⁹·q̄ malū ſicut ſup dcm ē ꝓtia
cōbom q̄d in ꝑfectioē z actuꝫ ſiſtit ꝓtia
palis et ꝑ ſe·actꝫ aut ē duplex ꝓmꝰ et 2ꝰ
actꝫ q̄d ē ꝓmꝰ ē integritas et forma rei
actꝫ aut 2ꝰ ē operatio·cōtingit ig⁹ malū ee
duplex vnoꝰ ꝑ ſbtractioz forme aut alicꝫ
ptis q̄ r̄q̄rit⁹ ad integritatē rei ſicut cecitas
malū ē et aree membro Aliquo mō per

ſubtractiõ debite operabilis · uel qz primo no
e · uel qz debitũ modũ z ordinẽ nõ habz ·
Quia nõ boni ſimr̃ e obñ uoluntatis · ma
li qđ e puabile bono ſm̃ ſpeciale roẽz inemt̃
m̃ cãtuis rõnabilibz ynitz uoluntatem ·
mali g̃r̃ · qđ e p ſubtractiõ forme uel inte
gritatis rei habz roẽz pene · et ꝓpue ſup
poſito q omnẽ dine puidẽtie z ruſtitie ſbdã
tur ut ſup̃ oñſim e · de roẽ · n pene e · q̃ ſit
ꝑ trariã uoluntati · mali aut qđ cõſiſtit m
ſbtractiõe debite operabilis habz roẽz d̃ pe
hoc · n · ipugnat̃ aliqui ad culpã ci deſiat
a pfecta actiõe cui9 dñe e ſm̃ uoluntatẽ
Sic ergit̃ omẽ malum rebz uoluntarijs cõ
ſidãti uel e pena uel culpa ¶ Ad ꝓmũ
g̃o dd · q q̃ malũ e puabile bono et nega
pura ut dam e nõ omiſſis defectibz boi e ma
li ſed defectibz bonis qđ natũ e et debz habeꝛ
defectz · n · viſionis nõ e malum lapidis ſed
m aiali · quia g̃o ymaginis roẽz lapidis e q̃ viſi
habeat · ſili · eadẽ ymaginis roẽz cãtuis e q̃ in ee
conſeruet̃ a ſcipi · q̃ idem dat ee et cõſeruat
vñ iſte defectz non e malũ cãtuis ¶ Ad z̃m
dd · q̃ pena et culpa nõ diuidũt malũ ſimplr̃
ſed malũ m rebz uoluntarijs ¶ Ad z̃m dd̃m
q̃ teptatio prout ſportat ꝓuocatiõem ad ma
lũ ſemp e malũ culpe m̃ teptãte ſed in eo
qui teptat̃ nõ e q̃ppe miſi ſm̃ q̃ aliq̃lit̃ imitat̃
ſic · n · actio agentis e m patiẽte · ſm̃ aut q̃
temptatio imitat̃ ad malũ a teptãte mad̃
m culpã ¶ Ad e̊m dd · q̃ de roẽ pene e q̃ no
eat agenti m ſcipo · ſed de roẽ culpe e q̃ no
eat agenti m ſua actiõe z̃ vtriq; ſbmã
lo ymet̃ ſm̃ q̃ habz nomẽ nocumẽti

Ad · 6ũ ſic procedit̃ De malo
Videt̃ q̃ plus habeat de roẽ mali
pena q̃ culpa · culpa · n · ſe habz ad penã ſicut
meritũ ad ꝓmiũ · ꝫ meritum ꝓmiũ plꝰ habz de
roẽ bonũ q̃ meritũ · cui ſit finis ei9 g̃o pena
habz plus de roẽ mali q̃ culpa ¶ ꝓ · 1o e
mai9 malũ qđ opponit̃ maiori bono ſed
pena ut dam e opponit̃ bono agentis cul
pa aut bono actionis · cui2 melio e agẽs q̃
actio videt̃ q̃ pei9 ſit pena q̃ culpa ¶ ꝓ ·
ipã puabile finis pena qđã e q̃ diat̃ cadẽtia
viſionis dine · malũ aut culpe e ꝓ puabile
ordinis ad finẽ g̃o pena e mai9 malũ q̃ cul
pa ¶ Sed ẽtra ſapiens artifex mduxit mai9
malũ ad vitandũ mai9 malũ ſicut medicꝰ
ꝓducit membrũ ne corrũpat̃ corpꝰ · ꝫ dei ſa
pientia m̃ferit penã ad vitandũ culpã g̃o
culpa e mai9 malũ q̃ pena ¶ Ꝛeſpo dd · q̃
culpa habz plus de roẽ mali q̃ ea pena ſen
ſibilis uel q̃ conſiſtit m ꝓpue cõ lui bono
uti aut̃ no moi pena ꝓpue attenditur ſed
eadẽ vni ſubiti accipiendo ſm̃ q̃ ꝓpue gre
uel glorie pene qđã ſint aug̃ e duplex rõ
ꝓma qđem e q̃ ex malo culpe fit aliq̃s
maly · nõ aut ex malo pene ſm̃ · 2dam · ſci pe
m̃ · de di · no · primi nõ e malũ ſed ſci pe
na digniꝰ Et hoc ideo e q̃ ea bonitas ſm̃
q̃ ſiſtat m actu et nõ mpõ · ultimꝰ aut actꝰ
e opabilis uel vſus q̃rũ aliq̃s rerũ habitꝰ · bo
m̃ homis ſmplr̃ cõſidat̃ m bona opabilia uel
m bono vſu rerũ habitꝰ · vtimur aut rebꝰ di
bus p voluntatẽ · vñ ex bona uoluntate q̃ ho
bñ vtit̃ rebꝰ habitis d̃r homo bonꝰ z ex mala
malꝰ · pt · n · q̃ habz mala voluntate et bono
qđ habz male vti · ſicut ſi g̃matica voluta
ire m̃ grue loq̃t̃ · q̃ g̃o culpa cõſiſtit m
deordinato actu voluntatis · pena aũ ſi
m ꝓpue aliꝰ eoꝝ q̃ vtit̃ voluntas · ꝓ pt ſi
habz roẽz mali culpa q̃ pena // 2a vo pt ſi
m̃ ex hoc q̃ deꝰ auctor e mali pene · nõ aut
mali culpe · cui9 ro e q̃ malum pene ꝓpue bo
nũ cãtuis ſuis accipiat̃ boni cãtuis aliq̃s
creati ſicut rerum ꝓpue viſio · ſiue ſit bo
nũ m̃ cãtuis ſicut p cadentia d̃r ne viſionis
tollit̃ boni creatis e m creatis · q malum ꝓ
culpe oppoñt̃ ipi bono m̃ cato · g̃rat̃ em
ſplecui dine voluntatis · z̃ di no amori quo
boni d̃r mi m ſcipo amat̃ et nõ ſoli ſm̃ q̃
ꝓpriꝓat̃ a cãtuis · ſic g̃o patz q̃ culpa habz
plus de roẽ mali g̃ pena ¶ Ad ꝓmũ g̃o dd̃
q̃ licet culpa timeat̃ ad penã ſicut mei
tũ ad ꝓmiũ tñ culpa non mereat̃ ꝓpt pe
nã ſicut meritũ ꝓpter ꝓmiũ · ꝫ poa9 cõſiſto
pena mduxit̃ ut vitet̃ culpa z̃ culpa e
pei9 q̃ pena ¶ Ad z̃m dd · q̃ ordo actionis
q̃ tollit̃ per culpã e ꝓfectiꝰ boni agentis
cui ſit ꝓfectio ſed q̃ bonũ qđ tollit̃ ꝑ pe
nã qđ e ꝓfectio ꝓpria ¶ Ad 3̃m dd · q̃ non
e ygaꝰ culpe ad penã ſm̃ finẽ et ordinẽ
ad finem q̃ vtriq; pt ꝓpriã aliq̃s mo et
p culpã et p penam · ꝫ p penã qđem ſm̃ q̃
ipe homo remouet̃ a fine et ab ordine ad
finẽ · p culpã uo ſm̃ q̃ iſta ꝓpue ꝓmiad
actioẽs q̃ non ordinat̃ ad finẽ debitũ ¶ Ꝺ

Conſequẽter quit̃ de cã xlix de cã mali
Et cã hoc quit̃ tria ¶ ꝓmo
utrũ boni pt ee cã mali ¶ 2o utrũ
ſummi boni · ſ · deꝰ pt ee cã mali ¶ 3o utrũ
ſit aliqđ ſummi mali qđ ſit cã oĩm malorꝝ

Ad ꝓmũ ſic procedit̃ De cauſa mali
Videt̃ q̃ boni nõ poſſit ee cã mali ·
dicit̃ · n · ay̆ · viij · nõ pt arbor bona fre malos
facere ¶ ꝓ · vnũ g̃rorũ nõ e cã alterius mali
aut e bono g̃rũ · g̃o boni nõ pt ee cã mali

¶ Ꝑ· effectꝰ defiaens nō procedit ñ a cau
sa defiaente· ꝑ malū si cām habeat ẽ effectꝰ
defiaens· go habz cām defiaente· ꝑ ome de
fiaens malū ẽ· go cā mali nō ẽ nisi malū
¶ Ꝑ· dyo dꝫ mꝫ· cas de dꝫ no· q malū non
habz cām· bonū igit nō ẽ cā mali ¶ Sed gꝫ
ẽ q augꝰ dicat gꝫ· Iuliani nō fuit oio vnde
oriri posꝫ malū nisi ex bono ¶ Respo dd· q
nāz ẽ dicẽ q ome malū aliq̄liꝫ cām habe
at· malū em ẽ defectꝰ bom qđ natū ẽ et
debet hꝫi· q aut aliq̄ deficiat a nāli sua
dispone nō pt puenire nisi ex aliq̄ cā extra
hente rem extra suā dispoz· non· n· grauē
monet· sic· sim· nisi ab aliquo ipellente·
nec agens deficat n sua actiõe nisi ꝑ accidẽs
qđ impedimẽtū esse aut cām nō pt quelre
nisi bono· q nichil pt ee cā nisi mgꝫtū ẽns
ome aut ens mgꝫtū habz ẽ boni· Et cōsidẽ
mꝫ speciales rōnes cauz· agens aut z forma
et finis ꝓfoꝝ q̄d importat q ptinz ad roēz
bom· ꝑ mā mgꝫtū habz roēz bom et qđem q bonū sit cā ma
li ꝑ modū cāe mālis iam exp missis patz
onsiliū· n· q bonū ẽ sm mali· cām aut for
male malū non habz· ꝑ mag ẽ ꝓpria cā for
me· et silr nec cām finale· ꝑ mgꝫ ẽ ꝓpria cā
ordinis ad finẽ debitū Non solū· n· finis
habz roēz bom sed z utile qđ ordinat ad finẽ
Cām aut ꝑ modū agentis habz malū nō
aut ꝑ se ꝑ modū actiõis ¶ Ad aug endẽ cā·
In actiõe qdem cāt malū ex defectu alicui
principiꝰ actiõis· uel principalis agentis uel
instrumẽtalis· sicut defectꝰ motus in malis
pt contingẽre uel ppt debilitatẽ virtutis moti
ue uel pueris· uel ꝑ solā imperitiā diẽz istri
ppo effectu agentis cāt qnz ex vitute agentis
uel ꝓpriꝰ agentis ex vitute qđ
agente seqt ex natūra forme alicui ꝓpriꝰ
sicut ad formā ignis seqt ꝓpriꝰ forme ae
ris uel aq Sicut igit ꝓpriꝰ ignis fuit ꝓfoꝝ
tūo ꝓfectꝰ ipius formā sua· ita eadē
ad aeris z aq ẽ ex ꝓfoꝰ ignis ꝑ hoc ẽ ꝑ actiõs ex
formā ꝓpā· sed et hoc facilius cāt et ꝑ actiõs
Sed si sit defectꝰ in effectu ꝑ ignis puta
q deficiat a calefaciẽdo· hoc ẽ uel ꝓpt de
fectū actiõis q̄ vel ideat in defm alicui pm
cipioꝝ uel dm ẽ· uel ex dispõne mẽ q nō re
cipit actiõz agentis Sed cā hoc ipm qđ ẽ
ee deficiens accidit bono aut ꝑ se petit agẽ
vn veri ẽ q ꝑm nullm modū malū habz cāz
nisi ꝑ accidẽs· sic aut bonū ẽ cā mali ¶ Ad
ꝓmū gō dd· q sicut augꝰ dr gꝫ· Iuliani ar
borẽ malā appellat dns voluntatẽ malam
et arborem bonā voluntatẽ bonā· ex volun
tate aut bona nō pduc actꝰ moralis malꝰ
cui ex ipa voluntate bona· iudicat actꝰ mora
lis bonꝰ· sed in ipẽ motꝰ male voluit volun
tatꝰ cāt accidẽs· vñ malū q bonū ẽ z ẽ cā
mali ¶ Ad z dd· q bonū nō cāt malū
qđ ẽ sibi cōtrariꝰ ꝑ qđ ad aliud· sicut bonitas ig
nis cāt malū aq· et hō bonꝰ ꝑm suā nāz cāt
malū actū ꝑm morẽ· et hoc ipm ꝑ accidẽs
ẽ ut dm ẽ Inuenit aut q ecā vnū cōtrariꝰ
causat aliud ꝑ accidẽs sicut frigidū ex extrinsẽ
ambiẽs calefacit mgꝫtū calor retrahit ad
interiora ¶ Ad z dd· q malū habz rōnẽ
deficiẽtis aliter in rebz voluntariis z nālibꝰ
agens· n· nāle produc effectū sibi cāle q̄le
ipm ẽ nisi impediat ab aliquo extrinseco et hꝰ
ipm ẽ quidā defectꝰ eius vñ mgꝫ seqt ma
lum in effectu nisi p̄existat aliqđ aliud ma
lum in agente uel mā sicut dm ẽ Sed in ex
bus voluntariis defectꝰ actiõis a voluntate
actu deficiente procedit mgꝫtū nō subiacẽt
se actui siue regule q̄ tamẽ defectꝰ nō ẽ cul
pa sed seqt culpa ex hoc q cui tali defectꝰ
opat ¶ Ad· e· ni dd· q malū nō habz cām
p se· ꝑ accidẽs tm ut dm ẽ De cā mali
Ad· ym sic procedit videt q sit mali
boni qđ ẽ deus sit cā mali· dr· n·
psa· xv· ego dns et non ẽ alter formans lucẽ
et creans tenebꝝ· faciens pacẽ z creans ma
lum· et amos iii· nō erit malum in ciuitate qđ
deus nō fecit ¶ Ꝑ· effectꝰ cause z reducit
in causā secundā ꝓmā boni aut ẽ cā mali ut
dm ẽ· augit omnis bonꝰ cā sit deꝰ ut sup
onsum ẽ seqt ecā q ome malū sit a deo
¶ Ꝑ· sicut dr in z phi· idem ẽ cā salutis
nauis et piculi· sed deꝰ ẽ cā salutis om
nium· go ipe ẽ cā sa· p dictoꝝ z omis mali
Sed gra ẽ qđ augꝰ dicat in libro lxxxiii·
qonū q deꝰ non ẽ auctor mali q̄ nō ẽ ca
tendendi ad nō ee ¶ Respo dd· q sicut ex
dictis ꝑz malū qđ in defectu actionis cōsis
tit semp cāt ex defectu agentis In deo aut
nullꝰ defectꝰ ẽ ꝑ suma ꝓfectio ut sup onsum
ẽ vñ malū qđ in defectu actionis cōsistit
uel qđ ex defectu actionis cāt nō reducit
in deum sicut in causam· sed malū qđ in corrup
tione rerum aliq̄z consistit reducit in deum sic
ut in causam et hoc ꝑz ratiõ nālibz q̄ i voluntariis
dicim ẽ em q aliqđ agens mgꝫtū suā vitute
producat suā formā ad q̄ seqt corruptiõ et

defectꝰ causat ſua vtute illã corruptiõꝝ uel
defectũ · maiſeſtũ ẽ aut ꝙ forma quã pn̄a⁹
deus mtẽdit ⁊ reb⁹ cãtis ẽ bo⁹ ordiẽ vnũ ſi or
do aut vnũ ſi rẽquirat ut ſup̄ dam̄ ẽ ꝙ q̃da ſit q̃
deficiẽ pn̄ ⁊ ꝙ mtdũ deficiat et ſil⁹ deꝰ m
reb⁹ cãndo bo⁹ ordiẽ · ex gnti ⁊ q̃ ip̄ actiẽ
creat corruptiõẽ vtiq; ſ⁹ · id q̃ d⁹ · i · pp̄ · ij · do
mi⁹ mortificat et viuificat · ſed q̃ d⁹ ſap̄ · i ·
ꝙ deus mortẽ non facit mtlr q̃ ip̄ ſe mtẽtã
Ad ordmẽ aut vnũ ſi ptmz etiã ordo iuſticiæ
q̃ rẽquirit ut pẽ rubz pena ſ⁹ferat⁹ et ſ⁹m hoc dꝰ
dicat⁹ auctor mali q̃d ẽ pena · nõ aut mali q̃d
ẽ culpa · vñ ſup̄ dã ¶ Ad p̄mũ g⁹ dd · ꝙ auc
toꝝitates ille loquunt⁹ de malo pene nõ aut
de malo culpe ¶ Ad ⁊m dd · ꝙ effectꝰ cauſe
ſ⁹ defectiẽtis reducit⁹ m cam̄ p̄ma nõ defi
ciẽte q̃ tñ ad id q̃d habz entitatis ⁊ p̄fectiõis
non aut q̃ tñ ad id q̃d habz ṁ defectũ ſicut
q̃d ẽ motꝰ m claudicatiõe cãt⁹ a vtute mo
tiã · ſed q̃d ẽ obliq̃tatis m ea · nõ ẽ ex vtute
motiã · ſed ex a trinitate creãtis ¶ Et ſ̃militꝛ
q̃d ẽ entitatis et actionis ſ⁹ actiõe mala
reducit⁹ m deũ ſicut m cam̄ · ſed q̃d ẽ libi de
fectꝰ nõ cãt⁹ a deo ꝑ ex cã ſed ãna deficiẽte
¶ Ad ⁊m dd · ꝙ ſubmiſſio nauis attribuit⁹
naute ut cãe ex eo ꝙ nõ agit q̃d rẽquirit⁹ ad
ſalutẽ nauis · ꝑ deus nõ deſinat ab agẽdo
q̃d ẽ nr̄m̄ ad ſalutẽ vñ nõ ẽ ſil⁹ de malo
Ad ⁊m ſic procedit⁹ videt⁹ ꝙ ſit vnũ
ſimũ mali q̃d ſit cã omiũ mali · ĝ̃i
oriũ · nr · effectuũ ĝ̃re ſint cãe · ꝑ m rebz inue
nit⁹ ĝ̃rie mas ſ⁹m id ẽtã xxxiij · q tra mali
boni ẽ et q tra vitã mortẽ · ſit et q̃ viri
iuſti p̄cor · ĝ⁹ ſint ĝ̃ria p̄ma vnũ bom et
aliud mali ¶ p̄ · ſicut m rebz inuenit⁹ bo⁹
et meli⁹ ita mali et peius · ꝑ boni et me
lius dicit⁹ p̄ ſ⁹pam ad optimũ · ĝ⁹ mali
et peius dicit⁹ p̄ ſ⁹pam ad aliq̃d ſimil
mali ¶ p̄ · ſi vnũ ĝ̃riorꝝ ſint m rerũ na⁹
et rẽliquũ ut d⁹ m ⁊m de celo · ꝑ ſimil bo⁹
ẽ m rerũ natura q̃d ẽ cã omiũ bom ut
ſup̄ oñſi ẽ · ẽ ĝ⁹ et ſimil mali ei oppo⁹
cã omiũ mali ¶ p̄ · omẽ q̃d ẽ p̄ ptĩcipa
cõꝝ reducit⁹ ad id q̃d ẽ p ceẽ · ſed res q̃ ſint
male apud nos non ſint male p ceẽ ſed
p ptĩcipacõꝝ · ĝ⁹ ẽ inuenire aliq̃d ſimil ma
li p ceẽ q̃d ẽ cã omiũ mali ¶ p̄ · omẽ q̃d
ẽ p actiẽ reducit⁹ ad id q̃d ẽ p ſe · ꝑ boni
ẽ cã mali p actiẽ · ĝ⁹ op̄z ponẽ aliq̃d ſi
mil mali q̃d ſit cã malorꝝ p ſe · nec pt dici
q̃ mali non habeat cam̄ p ſe · ꝑ p actiẽ
tm̄ q ſequit⁹ q̃ mali nõ ẽt ut ĩ pluribz
ſed ut m paucorũbz ¶ p̄ · mali effectꝰ re
ducit⁹ ad malũ cãe ex effectꝰ deficiẽs ẽ ca

cauſa deficiente ut ſup̄ dã ẽ · ſed ⁊ nõ ẽ
procedẽ m ĩfinitũ · ĝ⁹ oportet ponẽ vnũ p̄m
malũ q̃d ſit cã omiũ mali ¶ Sed ĝ̃ ex ſi
mũ boni ẽ cã oiũ entiũ ut ſup̄ oñſi ẽ ĝ⁹
non pt̄ ee aliq̃d p̄n̄⁹ ei oppoſit⁹ q̃d ſit cã ma
lorũ ¶ Rñ dd · ꝙ ex p̄dictis patz non ee vnũ
p̄mũ p̄n̄⁹ malorũ ſicut ẽ vnũ p̄mũ p̄n̄⁹ bo
norꝝ · p̄ no q̃dem ex p̄mũ bonorꝝ p̄n̄⁹ ẽ p ee ẽm
bonũ ut ſ⁹ oñſi ẽ · nichil aut pt ee p ſuã ee ẽm
malũ Oñſi ẽ ẽm q̃d omẽ ens mãtiã ens bo
ni ẽ et ꝙ malũ non ẽ ni ſi in bono ſicut ſubi
// ad ⁊m ex p̄mũ bonorꝝ p̄n̄⁹ ẽ ſimũ et p̄ſtan bonũ
q̃d phabet m ſe ee ẽm bonitatẽ ut ſ⁹ oñſi ẽ
Simũ aut malũ ee non pt ex ſicut oñſi eſt
et ſi malũ ſemp diminuat bonũ · nũq̃ tamen
id totalit pt conſumẽ ⁊ ſic ſp̄ rmanẽte bono
non pt aliq̃ integre ee et p̄fecte malũ ex pter
hoc phus dicit in iiij · ethi⁹ ꝙ ſi malũ integr⁹
ſit ſeip̄m deſtruet · ex deſtructo omi bono q̃d
rẽquirit⁹ ad integritatẽ mali ſubtrahit⁹ et ip̄m
malũ cuiꝰ ſubiectũ ẽ bonũ // ad ⁊o ex rõne mali
pugnat rõm p̄m p̄incip̄ · tũ ex omẽ malũ
cãt⁹ ex bono ut oñſum ẽ · tũ ex malũ non pt
ee p̄ma cã m ſi p actiẽ ⁊ nõ pt ee p̄ma cã
ex cã p actiẽ ẽ poſterior ea q̃ ẽ p ſe ut pz ex phꝰ
Cui aut poſuerit duo p̄ma p̄n̄⁹ vnũ bonũ
et alterũ malũ ex eadem radice m hũt ecce
re accidet · ex q̃ et alie ẽne ponẽs ãtiquoꝝ
ordo habuerit ex · ſ · non ꝙ ſidauerit cãz vlem
tocius entis · ſed p tñ dares tm cãs p tñ dandi
effectũ · p̄t hoc · n · ſi aliq̃ inueniret ee noci
aliqui rei p vtutẽ ſue natie eſſe aliqui ẽ nõ
illius rei ee malã · puta ſi quis diceret nãz ig
nis ee malã ex q̃ buſſit domũ aliq̃ pauperis
Judicii aut de bonitate alicui rei nõ ẽ accipi
endũ ſm ordmẽ ad aliq̃ p tñ dare · ꝑ ſm ſeipm
et ſm ordmẽ ad totũ vniũſi m quo q̃libz res
ſuũ locũ ordinatiſſime tenet ut ex dictis patz
Similit⁹ etiã ex p̄miſſis inueniet duoꝝ p tñ dandi
tuũ ĝ̃rioꝝ duas cas cas p tñ dares ĝ̃rias nec
ceſſe reducẽ p tñ dares cas ĝ̃rias m cãz vlem
ee m · et ĩo uſq; ad p̄ma⁹ p̄ma ĝ̃rias
uel cas ee iudicauerit · ſed cã omiũ ĝ̃rie
q̃ eſſent m vno ĝ̃ri nãe ẽ eis ⁊ ſup̄ cas ĝ̃ri
as p̄pas inueniri vnã cam̄ ee m ⁊ ſup̄ q̃li
tes ĝ̃rias elorũ inuenit⁹ corporis celeſtis
et ſil⁹ ſup̄ · omnia quocũq; mõ ſit inuenit⁹
vnũ p̄mũ p̄ncipiũ ee ndi ut ſup̄ oñſum
ẽ ¶ Ad p̄mũ g⁹ dd · ꝙ ĝ̃ria q̃ inueniit⁹ in vno
q̃ie et cãa q̃ inuenit⁹ in eo ee ndi · et ĩo lic
q̃ habeant cas p tñ dares ĝ̃rias tam̄ op̄z
deuenire ad vnã p̄ma cãz eorum ¶ Ad ⁊m
dd · ꝙ p̄uaꝛ rõnis nata ſit fieri ãt id
ſm̄ aut p̄uaꝛ mẽ ẽ ens in p̄ · ut ſ⁹ dam̄

vñ ai malū sit ꝑuacꝰ ut ex dictis patz illi bo
no oppoñt malū cui adiūgit ꝑ̄. nō aut ſimo
qđ ē acty puꝝ ¶ Ad 3m dd. q vnūqđq; mtedi
tur ſm ꝓpa vōez. ſicut aut forma ē pfto qđa
ita ꝑuacꝰ ē qđam rmotꝰ vñ omīs fōr et pe
fectio z bonū ꝑ accessū ad tm pfm mtedit
ꝑuacꝰ aut et malū p recessū ato vñ nō dicit
malū et peꝝ p accessū ad ſimū malū ſicut z
bonū et melꝝ p accessū ad ſimū bonū ¶ Ad
4m dd. q nullū ens dicit malū p ꝓpriā pacꝰ
ſed p ꝑuacꝰ ꝓpriā pacois vñ nō opꝫ fieri rductꝰ
ad ad qđ ſit p eē malū ¶ Ad 5m dd. q malū
nō pt hre eē nīſi p accns ut ons ſi ē. vnde i
poſſe ē fieri rductoez ad ad qđ ſit p ſe eē malū
¶ Ad aut 6m dd. q malū ē ut in pluribꝫ ſm lm ē
nā gnāblia et corruptibilia māz ſolū quēit
ee malū natie ſunt modica ps tota vbi ſi. et
iterū in vnāqq; ſpē defectꝰ natie accidit ut i
pauciꝰ. In ſolis aut hoibꝰ malū videt ee
in pluribꝫ. q; bonū hoīs ſm ſenſū nō ē hoīs m
q; vōez ¶ Ad 6tū dd. q in cāis magis mali nō ē pro
ce m ifinitū ſz ē reduce mala oīa i aliq; cām
bonā ex q; ſequt malū p accns Quæſtio .l. de
Post hec cōſidand ē de ſbſtācia agelōz
distinctioe ſpialis z corpalis cātie Et
primo de cātia ꝑprie ſpiali q m ſcpturā
Circa agelos uō cōſidand ē primo
de hijs q ptinet ad eoꝝ ſbāz ¶ 2o de hijs q pti
net ad eoꝝ mtellectū ¶ 3o de hijs q ptinet ad
eoꝝ uolūtatē ¶ 4to de hijs q ptinet ad eoz
creatoz ¶ De ſbā aut ipoꝝ ſic dand ē et ab
ꝑte q; 4or quēit ¶ Primo utrū aliq; cātia ſit o
no ſpialis z pe mtū m corpea ¶ 2o ſuppoito
q; angl̄s ſit talis q̄rit utrū ſit ꝓpoito ex mā
et forma ¶ 3o q̄rit de mltitudine eoz ¶ 4to
de rua eoꝝ adinuicē ¶ 5to de imōrtalitate ſu
corruptibilitate ipoꝝ Q; agel̄s ſit i corpoꝛeꝰ
Ad primū ſic procedit videt q; agel̄s no
ſit oio mcorpoꝛeꝰ illud .ii. qđ ē mcorpeū
poꝛeū ſm lm ſed dam dicit m q̄to lib̄ q; agl̄s
ſ corpeꝰ et mālis dr quo ad nos ſ̄ ꝓpatꝰ ad
deū corpoꝛeꝰ et mālis ſuēit nō gr ē i corpeꝰ
ſmplr ¶ Pō. mchil mouet mſi corpꝰ ut ꝓba
t m vi. phꝫ ſed dam. idem dicit q; agel̄s ē ſbā
ſpialis ſemp mobilis gr ē ſbā corpea ¶ Pō.
amb̄s dicit m lib̄ de ſpū ſō oīs cātia ē tūc
natie ſue cātiſpta ē limitabꝫ. cātiſcbi aute
dr ē corpm. gr oīs cātia ē corpea. angli at
ſiut cātie dei ut ꝓz ꝑ id ps. laudate dñm oīs

angeli eiꝰ. et ꝓꝰ ſubdit q̄m ipe dixit et
facta ſunt mādauit et cāta ſunt gr agli ſunt
corpoꝛei ¶ Sed ꝰ ē qđ dr m ꝓb. q̄ facit agloꝰ
ſuos ſpūs ¶ Rñdeo dd. q nāe ē ponē aliq̄s
cāturas i corpeas ꝓpter. n. qđ ꝓpꝛie i rebꝰ ex
atis deus intendit ē bonū qđ ꝰ ſiſtit i aſſila
cōe ad deū ꝑ ſtiā aut aſſilacōe effectꝰ ad cām
attendit q̄n effectꝰ imitat cām ſm id ꝑ qđ
cā producit effm ſicut caliduꝫ facit caliduꝫ
deꝰ aut cātura ꝓducit ꝑ mtellām et volū
tatē uteꝝ onſi ē vñ ad ꝑfōz vmūſi rq̄rit q
ſint aliq; cātie intellectuales. mtelligē aut non
pt ee acty corpoꝛis nec aliꝰ vtutis corpoꝛee
q̄ omē corpꝰ detinet ad hic et nūc vñ nāe ē
ponē ad hoc q vmūſi ſit ꝑfectū q ſit aliq̄
incorpea cātia. Antiq; aut ignorates vim
mtelligendi et nō diſtinguētes mtē ſm et
mtellām eſtimauerūt mchil ee i mūdo nīſi ſm et
vmagiāce apprehēdi pt. et q ſꝰ vmagiāce
non cadit n corpꝰ eſtimauerūt nullū ens ee n
corpꝰ ut phꝫ dr m iij. phic. et ex hijs ꝓcēſit
ſadducoꝝ error dicēciū nō ee ſpm ſed hoc
ipm q mtellectꝰ alcoꝝ ē ſm vōnabilē ondit
ee aliq̄s res incorpeas a ſolo intellectu cōpthēſi
bles ¶ Ad primū ergo dd. q ſbē incorpee me
diū ſunt inter deū z cātias corpeas. mediū
aut ꝓpatur ad vnū extremū videt altēm extre
mū ſicut tepidū cōpatur calido videt fri
gidū. et hac rōe ꝓpe dr q angli cōpatur deo
ſunt māles z incorpei. nō q̄ ei⁹ ſit ad de nā
incorpea ¶ Ad 2m dd. q motꝰ ibi accipit ꝓut
intelligē et uelle motꝰ q̄da dicunt. dicit ergo
angl̄s ſbā ſp mobilis q̄r ſp ē actu intelligēs
nō q̄nz actu et q̄nz pō ſicut nos vñ ꝓz q ex
ꝓcedit ex q̄uoꝝ ¶ Ad 3m dd. q cāliſcbilis
localis ē ſpūs corpm. ſ̄ cāliſcbilis ee cētralis
ē coē cāilibz cātie cā corpali q̄ ſpiali vñ
dr Jo⁹ m libro de ſpū ſō q licet q̄da loca
corpalibz nō cōtineāt cāliſcbilia tm ſbē nō

Ad 2m ſic ꝓcedit. De ſbā agelōz aret
videt q̄ agel̄s ſit ꝓpoito ex mā et
forma. omē. n. qđ cōtinet ſub aliq̄ gne ē
ꝓpoitū ex gne z dua q̄ adueiens gn̄ cōſti
tuit ſpem. ſed genꝰ ſuit ex mā dua nō ex
forma ut ꝓz m viij. metha. q; omē qđ ē
m gne ē ꝓpoitū ex mā et fōr. ſ̄ agl̄s ē m
gne ſbē gr ē ꝓpoito ex mā et fōr ¶ Pō. i q̄tū
ſuemit ꝑfectates mē. ibi ſuemit mā ꝑfe
ctates aut mē ſiut recipere ſbſtare vñ dicit
boeꝰ m lib̄ de tm. q fōr ſm ſbm ē nō pt
hre aut ſuesumit m agl̄o gr angl̄s ē ꝓpoito
ex mā et fōr ¶ Pō. forma ē actꝰ qđ ē gr fōr
tm ē actꝰ puꝝ. ſ̄ angel̄s nō ē actꝰ puꝝ. hoc
em ſoli⁹ dei ē. gr non ē fōr tm. gr habz form

in mā ¶ Ꝑ for gp̄ limitat et fimt p mā
for g° q non ē in mā ē for mfimta ꝑ for ag̃li
no ē mfimta q̄ ois alia fimta ē g° for an
geli ē in mā ¶ Sed ḡ ē q̄d dpo dt iij ca de di
no q̄ p me cānie fiant i corpalib⁹ z mālib⁹ i tel
ligūt ¶ Ad 2m dd q̄ q̄d apponit ag̃los ee opi
tos ex mā et for et hāt opiōez astruē mūt aut
rebz m libro fontis vite supponit n q̄ q̄liq
distinguūt mtellal sint etiā in rebz distincta
Jn sbā aut mcorpea intellal apphendit aliq̄d
per q̄d distinguūt a sbā corpea et aliq̄ p q̄d
al ea q̄uenit vn ex hoc volt concludē q̄ id p
q̄d differt a sbā in corpea a corpea sit ei q̄si
for et id q̄d subtrat hunt forme distinguēti
q cōe sit mā eni et ppt hoc pomt q eade
ē mā vlis spialiū z corpaliū ut intelligat p
forma sbē m corporee sic sit ipssa i mā spialiū
sicut for q̄titatis ē ipressa i mā corpaliū Sed
p̄mo aspectu apparet hoc ee impoſle vna
ee nāz corpaliū et spialiū non n ē possible
q forma spialis et corpalis trapiāt in vna
pte matie q̄ sit vna et eade res nūo ect et
corpalis et spialis vn relinq̄t q aliq̄ pe mē
sit q̄ recipit form̄ corpale et aliq̄ recipit
form̄ spiale māz aut dicim pte no cōtigit
msi ꝑm q̄ intelligit sub q̄titate q i mo ca sbā
i manet idisibilis ut dm phi Sic igit re
liq̄t q mā spialiū sit sbiecta q̄titati q̄d ē
impoſle Impoſle ē g° q vna sit mā corpaliū
et spialiū Sed adhuc vltr impoſle ē q sbā
intellal alis habeat q̄l ē aliq māz opac n
aliqlibz rei ē ꝑm modū sbē eiꝰ Intelligēat
ē opac penetrāt i mālis q̄d ex eius obiecto ap
paret aquo acto q̄libz recipit spem et rone
Sic n vniq̄q intelligit iq̄tū a mā abstrahit
q forme i mā sint forme ididuales q̄s intellal
no apphendit ꝑm q phus Vn vltr q̄ omnes
sbā intellal alis sit eiꝰ i mālis Jllon ē at nām
q ea q distinguūt ꝑm intellam sint distincta i
rebz q intellal no apphendit res ꝑm modū
rei sed ꝑm modū sui vn res māles q̄ sunt
mfra intellam nrm simplicē mō sunt in intel
lectu nrō q̄ sunt in seipis sbē aut angelice
sunt sup intellam nrm vn intellal nē no pt
attingē ad apphendendū eas ꝑm q sunt in se
ipis sed p modū sui ꝑm q apphendit res cō
positas et sic etiā apphendit deū ut sb dicti ē
¶ Ad p̄mū g° dd q deus ē que cōstituit spēz
vnūq̄q q̄ aut constituit in spē ꝑm q dtinet
ad aliq̄ gradū speale in entibz q spes rerū
sunt sicut nūi q dant p addicōz et sbtractiōz vm
tatis ut dz in viij metij Jn rebz aut mālibz
aliud ē q̄d detinet ad speale gradū f forma
et aliud ē q̄d detinet f forma vn ab alio su
mit gen et ab alio dria Sed in rebz mālibz
non ē aliud detians et detinens ꝑ vna q̄q
eaz ꝑm se pam tenz detinēti gradum entis
et ideo gen et dria in eis no accipit ꝑ maliud
et aliud ꝑ ꝑm vnū et idem q̄d in differt ꝑ m
consideratōz nrāz Intellal n mi m q̄titatē cōsi de
rat illā rem ut detinēte accipit in eis vge
neis m q̄titatē ut sit vge
ris dria ¶ Ad 2m dd q p illa pomt m libro
fontis vite et ee tm̄ā sic de ee tm od9 quo
recipit intellal et quo recipit mā Sed h ꝑz
ee fim m mā n recipit formā ut ꝑm ipāz cōstitu
at m ee alicui spēi uel aeris uel ligni uel au
alicui alteri sicut intellal no recipit form̄
aliq̄n veificat opio empedoclis q̄ posuit p
terrā terra cognoscim⁹ et igne igne ꝑ forma
Intelligibilis ē intellal ꝑm ipam rez forme
sic n cognoscit ab intellal vn talis recipi
non ē recepcō mē sed recepto sbē i mālis
¶ Ad 3m dd q licet in angelo nō sit cōpō
forme et mē ē tm in eo acto et pō q̄d q̄de
mai in ee pt ex consideratōe veri i mālibz
quibz ne mt duplex opō p ma q̄de forme
et mē ex q̄bz constituit nā aliq natūa al
ter opō ita no ē sui ee ꝑ ee ē acto eius vnde
ipā nā opat ad sui ee sicut pō ad actū
Subtracta g° mā et posito q ipā for sbsis
tat no in mā adhuc i manet opō forme
ad ipm ee ut potētie ad actū et talis opō
intelligenda ē in angelis Et hoc q̄d aliqbus
dam d q angel ē opō ex quo ē z q̄d ē
vel ex ee et q̄d ē ut boēs dicat ista q̄d ē est
ipā forma sbsistens ipm aut ee ē q sbā ē
sicut tm sibi ē quo cetera recipit deinde deo
no ē aliud ee et quo ē q̄d ē ut bōnitas deus
est deus ē acto purus ¶ Ad 4tū dd q̄ois
q̄titas ē fimta sm mā tm ee ei⁹ ē absolu
no ē absoluta subsistens ꝑ limitatā ad
nāz aliq̄ cui adueit Sed mā ipa est in
q̄titate ꝑm q̄d ee m fimta q̄titates aut
les hnt m fimtate ex pte mē ꝑ fimtatem
ex pte forme q limitat p māz m recipit
sbē aut in mālēs q̄titates sint fimte ꝑm sui ee
sed m fimte ꝑm q eoz forme no sunt recepte
in alio sicut si dicem⁹ albedines sepatas ee
m fimtas q̄titatis ad rōez albedinis q̄ no ōnit
ad aliq̄d sbiectū ee tamē eiꝰ ē fimtū q̄
detinet ad aliq̄ nāz speale et ppt hoc dicit
in libro de causis q intelligentia ē fimta
supius m q̄titatis f recipit ee a sio supiori
sed ē m fimta m fei m q̄titatis no recipit in
aliq̄ matia ¶ Ad 5m sic procedit vid et q angeli no
sint in aliq magno nūo

ꝑtitatis ē et seq̄t di'sione ytimm hoc aut
non pt ee m angelis ai sint i corpore i ut
sup' onsiū ē. g' angeli nō pnt ee maliquo
magno nūo ¶ Ꝑ. q̄to aliq̄ ē magis ꝑpi
quū omtā tāto ē mino mltipliabilis ut i
nūis appet nā aut angelica mē alias nās
natuas creatas ē deo ꝑ mājor. ¶ Tiū g' deꝰ
sit maxe vnꝰ videt' q̄ m nā angelica sit ei
aī mmā de mltitudie ¶ Ꝑ. ꝑ⁹ effectꝰ
sbārī sepatax videt' ee motꝰ corpm celestiū
sed motꝰ corpm celestiū sunt ꝑma aliq̄ de tōtā
nūm pauca q̄ a nobis cōphendi pt. g' age
lū nō sunt m maiori mltitudie ¶ Ꝑ. dpo' d'
im. ca' de di. no. q̄ ꝑt radios dine bonitas
subsistūt intelligibles et stellaiales sbē ⁊ß
radij nō mltipliat' nisi ꝑm diuisitatē rei
pticipātē non aut pt dici q̄ mās sit receptiua
intelligibilis radij cū sim sbē imā stellaia
les sint māles ut sup' onsi. ē. g' videt' q̄
mltiplicato sbāz stellaialiū nō possit esse
n ꝑm exigentia pmox corpm. s. celestiū ci
ad ea quoda mō pcessꝰ pdcōrū radioꝝ tēt'
et sic idem qd̄ prius ¶ Sed q̄. ē q̄d d'. dam vñ.
agilia mlui mstrabat ei. et decies milies
centena milia assistebāt ei ¶ Ho' dd. q̄ ca
nūm sbārī sepatax diuisi diuisis vīs pces
serūt. Plato. n. posuit sbās sepatas ee spēs
nāz ee sepatā et ꝑm opositū dicē q̄ sbē se
pate sint ꝑm nūm sperūssibiliū. Sed hanc
positionem probat ax' ex eo q̄ mā ē de rōe spēi
horūssibiliū vn sbē sepate nō pnt ee spēs
exēs horūssibiliū. sed tm q̄ sdā nās alias
res naturis verūssibiliū posuit tm ax' q̄
ille natie ꝑ formes tm ordinē ad ista ssibilia
ꝑm vōz mouētis et finis et iō ꝑm nūm pmo
tarij. Sed q̄ hoc videt' repugnare doctrinis
sacre scripture. rabi moyſ. iudeꝰ vult et vtrūq̄
horū dicē posuit q̄ angeli ꝑm q̄ dicit sbē imā
les mltiplicat' ꝑm nūm motuū uel corpm
celestiū ꝑm ax'. sed posuit q̄ angeli m sc̄ptuis
dicit' etiā horēs dīna nūcupātes ¶ Et iterū vir
tutes veri nūāli q̄ omnipotētia dei mā ses
tāt. sed hoc ē alienū a cōsuetudie sc̄ptie q̄
virtutes veri nūbiliū angeli noient' Vnde
dd. ē q̄ etiā angeli ꝑm q̄ sunt i mālēs sbē i q̄da
maxia mltitudie sunt oēs mālēs mltitudies
excedentes. et hoc ē qd̄ dyo. d' xiiij. ca' de Jer.
mlta sunt bti exercitꝰ sup naz mea qui mfirmā
et conscriptā excedētes nrōz mālū corpm
maioriꝰ mēsurarū: et hūmōdi ē q̄ ei ꝑfectio
nūi si sit id qd̄ ꝑ capue deꝰ mtedit i cui ē z
q̄to sunt aliq̄ magis ꝑfecta tāto i maiori excessu
sunt creata a deo Sicut aut in corpibꝰ attendit
excessus ꝑm magnitudiēs ita in rebꝰ incorpreis ꝑ
cōsiliū pt attendi excessꝰ ꝑm nltitudiēs videꝰ
aut q̄ corpa incorruptibilia q̄ sunt ꝑfōrma mt'
corpa excedūt q̄ in corpabilit' ꝑm magnitudinē
corpa corrupt'. sīa tota spera actōz ⁊ passiōz
ē aliq̄ modica r' corpm celestiū vñ rōnal'
ē q̄ sbē i māles excedat ꝑm nltitudiēs sbās
mālēs q̄ incorpabilē ¶ Ad ꝑmū q̄ dd. q̄ i an
gelis non ē nūs q̄ ē q̄ntitas discreta cāta ex
diuisiōe ytinui. ⁊ cātus ex distinctiōe formaꝝ
put nltitudo ē de ntōe decē tuz ut ē dicm ē
¶ Ad ⁊m dd. q̄ ex hoc q̄ nā angelica ē deo ⁊
ꝑm q̄ oportet q̄ habeat mmām de mltitudie
in sui opōne. nō aut itaq̄ i paucis saluet'
¶ Ad ⁊i dd. q̄ rō illa ē ax' in xi. meth'. et ex
natura eoꝝ videt' si sbē sepate essent ꝑt sbās
cōles. sic. n. frustra essent i mālēs sbē nisi ex
eis aliq̄s motꝰ in rebꝰ cōlibꝰ appareat sīlion
ē aut hoc vm q̄ sbē i mālēs sunt ꝑt cōles q̄
firmē nobiliōz ē hīs q̄ sunt ad finē vn eadē ax'
ibidē dicat q̄ hec rō nō ē nata ⁊ probabilis.
Deinde aut sunt hic rōes vtiq̄ ad cognoscendū
mtelligibilia nō possibiliꝰ puenire nisi p ssibilia
¶ Ad ⁊i dd. q̄ rō illa procedit ꝑm opīonē
eoꝝ q̄ tm distinctiōis ponebāt ee mālēs. hoc
aut impbatū ē vn mltiplicato angelorū nō
ꝑm mālēs neq; ꝑm corpora ē attendenda. sed
ꝑm dīna sapiaz diuisos ordines i mālui sbāz
excogitantē De differētia angelorū adinuicē
Ad ⁊ij. sic procedit' videt' q̄ angeli nō
differat spē. ai. n. q̄a sit nobiliōr gnē
q̄ aliq̄ quelibet ꝑm id q̄d ē nobilissimū in eis.
quelibet in q̄a constitutiua et ita sint eadem
ꝑm spēm. ⁊ oēs angeli q̄unt i eo q̄d ē nobi
lissimū in eis. s. in stellaiali ax' q̄ oēs angeli sūt
vm spei ¶ Ꝑ. mg'. et in nō diuisificat spēz
sed angeli nō videt' differre a bilinee n ꝑm ma
gis et min. prout. s. vn q̄ alio ē simplicior et
ꝑspicacioꝝ intellectꝰ q̄ angeli nō dicūt spē
¶ Ꝑ. angeli et aīa ex opposito dicunt' sed oēs
aie sunt vm spei q̄ et angeli ¶ Ꝑ. q̄to ad
ē ꝑfectiꝰ in nā tāto magis debz mltiplicari
hoc aut non est si in vna spē est tm vnū
mdiduū q̄ mltitudo angeli sunt vm spei ¶ Sed
q̄ra ē q̄ in hīs q̄ sunt vm spei nō ē inuenire
ve plus et postea ut d' in iij. metth. ⁊ ī ange
lus etiā vm ordinis sunt ꝑmi medij ultimi
ut dyo. d' x. ca' ang. Jer. q̄ angeli nō sunt eiusdē
dem spei ¶ Ho' dd. q̄ q̄da dicunt oēs sbās
spūales ee vm spei et alias Alij vō q̄ oēs
angeli vm Jer. aut etiā vm ordinis Sed
hoc ē impossibile. ea. n. q̄ quelibet spē z dīnt nūo
quelibet i fōr et distinguunt mālēs. si q̄ an

geli nō fuit opōitī et mā et forma aut sup
dam ē seq̄t̄ q̄ mpo le sit ee duos angelos
vm spēi sicut etiā mpo le eet dicē q̄ eent
pluēs albedines sepate aut pluēs hūam
tates aīalbedines non sunt plures nisi fm
q̄ sunt m pluibz sbiectis Si tamē angel ha
bet māz neq̄ sic possent ee pluēs angeli
eiusdē spēi sic n oportet q̄ principiū distic
tōnis vm ab alio eet mā nō q̄dē fm diffi
onē q̄titatis aī fmt mcorporei ꝑ fm diffioēz
pōrī q̄ quidē diuisitas matie causat diuisi
tatē non solū spēi sed etiā gnīs ¶ Ad pm
q̄ dd q̄ dr̄iā ē nobilior gnīe sicut detīāti
m detīāto et ꝑpī cōi non aut sunt sicut alia
et aliana Aliq̄ oportet q̄ oīa aīalia ir
rōnabīa eent vm spēi uel q̄ eet m eis
aliq̄ alia pfectior forma q̄ anima sibilis
differt gr spēc aīalia irrōnabīa fm diui
sos grados natie sītie Et sīlr angeli dnt
fm diuisos grados natie intellectie ¶ Ad
2m dd q̄ magis et mīus fm q̄ causant
ex intencōe et remissioe vm forme non
diuisificat spem sed fm q̄ causat ex for
mis diuisoz gradui sic diuisificat spem
sicut si dicam q̄ ignis ē pfectior aere et
hoc mō angeli diuisificat fm magis et
mīus ¶ Ad 3m dd q̄ bonū spēi ꝑpondeat
bono īdiuiduo vn mlto meliꝰ q̄ mltipli
cent spēs m angelis q̄ q̄ mltiplicet in
diduam vna spēs ¶ Ad 4m dd q̄ mltipli
catio fm nūm cui mīs fīm tui protendi poss
non intendit ab agente ꝑ sola mltipli
catio fm spēz ut ē dam ē bn pfio eadam
nature angelice requirit mltiplicatoz spēz
nō aut mltiplicatoz mdiduoz i vna spē

Ad 1m sic procedit q̄ aīe sint incorrupt les
videt q̄ angeli nō sint incorrupt les
dicat n dam de angelo q̄ ē sbā intellī
alis ꝑ grām et nō nāī imortalitate susceptes
¶ p plato dicat in thymeo o dñi deorū
quoz opifex idem pr̄ q̄ ego opa siq̄dem
uos mea dissolubilia nā me tamē ita
volente mdissolubilia hos aut deos no
aliud q̄ angelos intelligē pt q̄ angeli
nā sunt corruptibiles ¶ p fm gg omnā
m mchilū decadent misi ea mag̃o ipotē
tie conseruaet ꝑ q̄d m mchilū redigi pt
e corrupt le cui gnī angeli fmt a deo facti
videt q̄ fmt corruptibiles fm suā nāz
¶ Sed oītra ē q̄d dyo dicat iiij ca de dr no
q̄ intelligibiles sbē vitam habent indefectē
ab vmisa corrupcōe morte et mā et ge
nācōe mūde existes ¶ Rsp dd q̄ nāe ē
dicē angelos fm suā nāz ee incorruptibiles

aug vo ē q̄ mchil corrupit misi p hoc q̄ for
mas a mā sepat vn aī angel sit pa forma
subsistens ut ex pdictis patz mpo le q̄ sbā
eius sit corruptibilis q̄d n queāt aliaū fm
se nisi q̄ ab eo separi pt ab eo aī queāt p
aliud separi pt sepato eo fm q̄d ei queiebt
Potuitas n a cūlo separi pt q̄ queāt
ei fm sepm sed eneo cūlo pt amittē voī
dictatē p hoc q̄ cūlaris figura sepat ab
ere Esse aut fm se queāt forme vnigr
eni ē ens actu fm q̄ habz formā mā vo ē
ens actu p formā opōitū i ex mā et fōā
desmit ee actu p hoc q̄ fōa sepat a matiā
sed si ipa forma subsistat m sno ee sicut
ē m angelis ut dcm ē nō pt amittē esse
Ipa igit imālitas angeli vo ē q̄ie angel
ē incorruptibilis fm suā nāz et hūmodi
incorruptibilitatis signū accipi pt ex eo q̄d
laīali opacōe q̄ n vnigr opat igīaī
ē actu opacō ostendit modū ee ipius
spēs et vo opacōis ex obiecto oītendit
obm aut intelligibile cui fit sīl̄ temp et
semp it nī vn omis sbā intellaīalis ē in
corruptibilis fm suā nāz ¶ Ad p m q̄d
q̄dam accipit pfectā imortalitatē q̄ omis m
diuidit oīmodā imutabilitatē q̄ omis m
mutacō mors q̄dā ē ut aug dicat sup
aut imutabilitatē angeli nō misi p gr̄iam
assequit ut misa patebit ¶ Ad 2m dd q̄
plato p deos intelligit corpa celestia q̄
estimabat ee ex elis opōita et ió fm sua
nāz eent dissolubilia ꝑ voluntatē dīna sp
conseruat in ee ¶ Ad 3m dd q̄ sicut sup
dam ē q̄dā nacōn ē q̄d habz cāz sue nacōis
tis vnde nō repugnat nacō q̄ ee in deo pc
deat ab alio nec incorruptibili sicut ac
p hoc gr q̄d dr q̄ omnā decadent in mchilū
misi q̄ mevet a deo et eadā angeli nō dat
intelligi q̄ in angelis sit aliq̄d corruptiōe
pm sed q̄ ee angeli dependeat a deo sicut
a cā ssion aut d aliq̄d corrupt le p hoc q̄ deus
possit illud in nō ee redigē subtrahendo sua
conseruacōz sed p hoc q̄ in sempō aliq̄d corrup
cois pm habz uel ḡrietatē uel salte pōt me

Dē in q̄rit de angelis Quō ij de opacōe
per q̄ pacōz ad corpalia Angelos ad cō
Et pmo de cōpacōe angelorū ad loa corpora
Circa pmū q̄rit tria ¶ pmo utrū angeli
habeant corpora nāliter sibi vnita ¶ 2o utrū
assumat corpa ¶ 3o utrum corpibz assumptis
Hexercant opa vite Quō ad 1m
Ad pmū sic procedit videt q̄ angeli

beant corpa nãlit sibi vnita · dicat · n · aug · i
libro ꝑ latton · soluis dei · i · pie et filij · z · ff ·
natie id ꝑpi e ut sine mãli sbã et absq; ul
la corporee adiectois sotietate intelligat
qustere / bei etiã dicat i vi · omel · sup cant ·
dem soli deo sicut imortalitate sic i corpo
reitate aug nã sola net ꝑpt se net ꝑpt aliud
solatio indigẽ mstri corporei · liquet at oẽ
spm creatũ corporeo indigẽ solatio · aug ·
etiã dicat sup gen · ad lit̃ · demoes aerea
dicit aliã qz corpm aereo nã vigent
eadem aut e nã demones et angeli gõ et
angeli hnt corpora nãlit sibi vnita ℂ ꝓ̃ ·
gg · omel · epphie nomat angelũ iona
le aual · omẽ aut aual · spomt ex corpe et
aiã · gõ angeli hnt corpora nãlit sibi vnita
ℂ ꝓ̃ · pfectior e vita in angelis q̃ i aiab
corp · gõ angeli viuificat corpa nãlit sibi
vnita ℂ sed ꝺ̃ e qꝺ dpo · dicat mj · de · dr no ·
ꝺ̃ · q angeli non hnt corpa nãlit sibi vn
blit̃er in nã alla sicut hre alas qz nõ e de
roe aliis non gnerit omi aiali ℂ ri mtlis
aut nõ sit actꝰ corpis net alicꝰ bitutis co
poree ut mfia patebit hre corpꝰ vnitũ
nõ e de roe sbe mtellectualis mq̃tũ hmõ ·
sed accidit aliqui intellectuali sbe ꝑpt ad aliud
sicut hmane aie spetat vnirí corpori qz e
ipfecta et mpõ exis in gne mtellectuali
sbãti non hns in sui nã plenitudiez sue
subz rebz ut mfia dicet · in quocũq; aut gne
inuent aliq̃ mpfim opz p̃existe aliqꝺ per
fim in gne illo · sint igit aliq sbe intellecta
les pfecte in nã mtellectuali nõ indigentes
aq̃re suaz affibulis rebz · nõ q̃ omes sbe
mtellectuales sint vnite corpibz sed aliq sint
a corporibz sepate et has dicunt angelos
ℂ ad ꝑmũ gõ ꝺ̃ · q sicut sup dm e q̃ ad oẽ
opmo sint q omes ens est corpꝰ et ex hac
estimatõe derivati videt · q aliq est hmõe
unit nllas sbas incorpoeas esse msi corpibz
vnitas ad o q̃ qꝺa etiã deipositer tanz
midi ut aug narrat in vij · de ciu dei sed
q̃ hoc fidei catholice repugnat q̃ pomit
deũ sup oia exaltatũ ꝑm ꝺ̃ pẽ · Elevata
e mag · t · fr̃ e los · aug · hoc reuisans de
deo dicẽs in alijs · s · cauis sbis seruitꝰ e alio
ri opione sicut et i multis alijs decepto
fuit sequẽs antiquoz phoꝝ opiones · Ubi
aut̃ vid̃t pt exponi q spuie tata indigeat
corporali mis mstrio nõ nãlit vnito sed

ad aliqꝺ supto ut mfra dicet · Aug9 aut
loq̃t nõ asserẽdo sed opione plomcoz e
vtens q̃ ponebat ee q̃dam aialia aerea
que de q̃ demoes nominabat ℂ Ad z̃m ꝺ̃ ·
q gg · nomat angelũ aual vonaimetha
phoz ꝑpt silitudinẽ rõis ℂ Ad z̃m ꝺ̃ ·
q vnificare effectiue sm̃ pfectionẽ e vñ et
deo q̃uenit ꝑm̃ꝺ p̃z · ij · dns mortificat et vi
uificat · ꝑ vnificare formalit e sbe q̃ e pe
alicui natie et nõ hntis in se integrã nãz
spei vñ sbã intellectualis q̃ nõ e vnita corpi
e pfectior q̃ ea q̃ e corpi vnita ℂ Ad aglm assu
Ad z̃m sic procedit̃ videt̃ mit̃ corpa
q angeli nõ assumat corpa · Jn ope
· n · angeli non e supfluũ sicut nec i ope
natie · ꝑ supfluũ eet q angeli corpa assu
meret · angelus · n · nõ indiget corpore
ui cuis vtus oẽm vtute corporis excedat
gõ angel9 non assumit corpꝰ ℂ ꝓ̃ · omis
assiptio ad aliq̃ vmonẽ tãt̃ qz assumẽ
dicit̃ · q · ad se ipsũ · ꝑ corpꝰ nõ vnit̃ aglõ
ut forme sicut dm̃ e ex eo aut qꝺ vnit̃
sibi ut motori nõ dicit̃ assumi · aliqui se
quet̃ q omia corpa mota ab angelis eent
ab eis assipta · gõ angeli nõ assumut corz ·
ℂ ꝓ̃ · angeli nõ assumut corpa de tenuel
aqua qz non subito disparet · nec iterũ de
igne qz cõburent ea q̃ cõtingent · nec tñ
ex aere qz aer msigñabilis e · i corpabilis
gõ angeli corpa non assumut ℂ Sed gtra
e qꝺ aug9 dicit xvi · de ciu dei q angeli m
assiptis corpibz abrahe apparuerũt ℂ Re9
ꝺ̃ · q quida dixerũt angelos nuq̃ corpa
assiptisse sed omia q̃ m dims sipturis le
gunt̃ de apparitionibz angelorz gtigisse m
visione ꝓphie · hoc e ꝑm ymaginatiõz · Sed
hoc repugnat mtẽ dm̃ sipturis · Jꝺ · n · qꝺ
ymaginaria visio cernit̃ e in sola ymagi
natiõe videntis vñ nõ indiffert̃ ab oni
b9 · dina aut sipturã sic introducat nũcii
angelos apparentes ut ꝺicit ab omnibz videnꝺ
sicut angeli apparentes abrahe visi sunt ab eo
et tota familia eius a loth · et a cunctis sodo
moz · Silr̃ angel9 q̃ apparuit thobie ab
omnib9 videbat̃ ex quo manifestũ sit hmõi
ꝑm corporeã visionẽ contigisse q̃ videt̃
id qꝺ potuit e extra videntẽ vñ ab omnibus
videri pt · talis aut visione nõ videt̃ ni corpꝰ
ℂ Ri igit non sint corpora neq; habeat corpa
sibi nãlit vnita ut ex dictis ꝑz velim̃t̃ q nũcii
corpa assumãt · ℂ Ad ꝑmũ gõ ꝺ̃ · q angeli no
indigent corpore assipto ꝑpt̃ seipos sed ꝑpt̃
nos ut familiarit̃ cathoicis q̃sando ꝺmonent
intelligibiez societate quã thomes expectat

ai eis thidam m futuā vita thot eaq̄ angeli assiptū tulit m veti testamēto fuit q̄dā figurale mdicatiū q̄ ubi dei assiptum eēt corpus thuānū omē n applicaēs vetis testamēti ad illa appaiōz ordmate fuerit q̄ filius dei apparuit in carne ¶ Ad 2m dd. q corpo assiptū vnit angelo nō q̄dem ut forme nec ut motori sed sicut moto ipsentato p corpo mobile assiptū Sicut n ifāt sptuā ꝑpetates veri mtligibliū sub silitudīb⁹ veteris ffibliū describit ita corpa ffibliū dmā vtute sic formāt ab angelis ut ordinātur ad repntandū angelis mtligibiles ꝑpetates et thot ē angelis assimē corpo ¶ Ad 3m dd. q licet aer m sua natūitate maneāt nō it̄meat figurā neq; colore tm q̄n ordenfat figurari et colorari pt sicut pz i nubib⁹ et sic ageli assumat simūit cōz ex aere ordenfando ipm vtute dīna q̄ tūc nāt̄ ē ad corpis assumēdi cōfor

¶ Ad 3m sic proceditur | Maior videt q̄ angeli in corpib⁹ assiptis opa vite exerceant angelos n veitatis nō dez aliq̄ fictio eēt aut fictio si corpo ab eis assiptū q̄ vīnū iudet et opa vite hmē nō habet hoc angelo ergo m assiptio corpe opa vite ¶ Pō m opa cōe angelis nō ē aliq̄ frustra frustra aut in corpe assiptio p angelis formarent oculi et nares et alia sensuū mstra n p ea angelus sentiret ergo angelus sentit p corpus assiptū q̄d ē ꝑfectissimū opo vite ¶ Pō mouēi motu processiuo ē vnū de opib⁹ vite ut pz m 2o de aiā maifeste aut appent i corpib⁹ assiptis mouēi dicit n gen xviij q̄ abraha simul gradiebat deducens āgelos qui ei apparuerat et āgelus thobie ꝙrentinostū viā q̄ duxit m ātate medozū angle vndit nouū et omā itinerā eius fregit ambulauit ergo angeli in corpib⁹ assiptis fregit er exercent opa vite ¶ Pō locui ē opus vnete fit n p vocem q̄ ē sonus ab ore al māliē prolatus ut d m 2o de aiā maifestū ē aut ex mltis locis sptē angelos i assiptis corpib⁹ loquutos fuisse ergo m assiptis corpib⁹ exercent opa vite ¶ Pō ome dē opus ꝑpi alīs vī domin⁹ p⁹ eē fluxus tuōz m argumētū vesipte vite ai discipulis mādūcauit ut habet luc vlt sed angelis assiptis corpib⁹ appentes ome dunt et abrahā eis aboes optulit quos in pius adorauerat ut habet gen xviij ergo angelis assiptis corpib⁹ exerceret opa vite ¶ Pō gnāre homēz ē acto vite sed hoc ꝙpetit angelis m assiptis corpib⁹ dicit n gen vi postq̄ mgressi sunt filij dei ad filias hom ille q̄ ge isti sunt potē a se vni famosi ergo angeli exerent opa vite assiptis corpib⁹ ¶ Sed ḡtra corpa assipta ab angelo nō vīnunt ergo nec opa vite ea exercent pnt ¶ Ite dd. q q̄dā opa vite ea exercent aliquid gnē ei alijs opib⁹ ut loqui q̄ est opus vnete ḡneit ei alijs sone iaiatoy mḡtul ē song et progssio ei alijs motib⁹ q̄tul ē moto Ite ei ergo ad id q̄d ē gnē vite q̄ tul ē moto Ite ei ergo ad id q̄d ē gnē vite opib⁹ pnt opa vite fiei ab angelis p corpa assipta nō aut q̄tul ad id q̄d sint ꝑpa vnēda q̄ p m phm m libro de sōpno et vigilia cuiꝰ ē potētia eiꝰ ē actio vī mḡtul pt hz opus vite q̄d nō hī abz vitā q̄ ē pōle pn̄ talis actionis ¶ Ad pm ui ergo dd. q sicut ē ḡtra veitate q̄ m sptūis mtelligibliā sb figuris ffibulis describit q̄ hī nō dicat ad astruendū q̄ mtligibliā sunt ffibula sed per figuras ffibulis ꝑpetates mtligibliū sedm silitudīm ē q̄n̄ dā dant mtelligi ita nō repugnat veitati sc̄ri angloz q̄ cōz ab eis assipta iudent homēs vīuētes licet nō sint nō n assimilāt m sic ut ꝑpetates hoīs spūalia opa lees ꝑpetates angeloz et eoz spūalia opa designēt q̄d non ita ḡrue fiet si vēs homines assumerent q̄ ꝑpetates eoz dūtaxat m ipos homēs et non i angelos ¶ Ad 2m dd. q̄ sentire totalit ē opus vite vī mḡtul ē q̄ p angelis p organa assipta corpa mouēt ei q̄ angelis nō sint formata ut p ea sentiat ꝑ q̄ phs ut phus organa sitiues spūales angloz designēt sicut p oculi designat rōnis cognoscitiua agli et p alia membra alie ei⁹ vītutes ut dpo dōz ulē ca de Jer ¶ Ad 3m dd. q motus q̄ ē a motore quieto ē ꝑfectior opus vite sicut nō mouēt corpa assipta ab eis q̄ angelis nō sint formē eoz mouēt tm angelis p actū motus tm corpib⁹ q̄ sint m eis sicut motores i mobilib⁹ et ita sit tm et non alibi q̄d de deo dicit non pōt vīlicet deus nō mouet motibus hmōi mḡtul ē ubiq; ē angelis tm mouet p actū ad motū corpm celestium assiptorum nō aut ad motū corpm celestiū si sint i eis ut motores i mobilib⁹ q̄ corpa celestia non recipiūt de loco ꝑm totū nec detinēt tm mouēti orbem loco ꝑm aliq̄ detinēt prem orbis ꝑ orbis q̄ nusq̄ ē in oriente nusq̄ in occidente sed ꝑm detinēt sitū q̄ semp ē in oriente vel mouetur ut d m viij phi ¶ Ad 4m dd. q angelis ꝑpendo loquit p corpa assipta ꝑ q̄ aliq̄ sile loquī mḡtul formatū sono n ē m accessibile vocabulis humanis ¶ Ad vltm dd. q nec ea q̄ mouet ꝑpe loc̄ do angelis ḡuenit q̄ ḡ mestio pōt assipcōnem abi ḡtubilis m sbam ḡ medēte

Et ꝑ hūc̄ m corp9 xpi p9ſſumeret oz ab9 no
quereꝛ ꝑ ſolueꝛ m placeꝛe māz ti xp̄c
habuit corp9 alio9 nature m qđ poſſet ab9 com
uerti vñ fuit veā 9me ſtio · ſed figuratiā ſpi
tualiter 9mes tio · ſed tab9 ab angelis neq; 9ue
bat m corp9 aſſūptū neq; corp9 id talis eat
natie m qđ poſſet alimēti gr̄ā vñ nō fuit
veā 9me ſtio ſed figuratiā ſpialis 9me ſtio
ins et hoc ē qđ angel9 dixit thob · xij · ai eē m
vobiſcū videbar qđem mādūcare et bibe · ſ
ego potū inuiſibili et abouo · abūdā aut op
tulit ei ab eos eſtimab eos homēs eē m q̄bz
vñ deū vendabat ſi aut ſolz deus eē m ꝑ theus
aut augꝰ dicat xv · de ciui dei ¶ Ad 6tū dd · q ſic
exptus audiſſe 9firmat ſiluanos z ſatyros
quos uulgꝰ malos vocat mꝑbos ſepe ex
titiſſe mulieꝛibz et earz expetiſſe et pegiſſe cō
cubitū vñ hoc negare ī pudēcie videt · ꝑ agli
tur vñ ꝑ filios dei intelligit filij ſeth q̄ bo
mi erāt · filias aut hoim noīat ſcām tuā eas q̄
nate erant de ſtirpe chayn ſſet mīrādū ē q̄
de eis gygantes naſci potuerūt neq; n · omēs
gygantes fuerūt · ꝑ mlto pluēs m diluuiū
q̄ poſt · Si tamē ex virtute demonū aliq; medi
caſſet hoc non ē p ſemē ab eis deciſū aut
a corpꝛibz aſſūptis · ſed p ſemē alioq̄ homis
ad hoc acceptū ut potuiſſet q̄ idem demō q̄ ē ſuc
ſitiuit et alias z veri ſemia aſſumit ad aliaz
veri gnām ut aug9 dicat iij · de trin · ut ſic
ille q̄ naſcat non ſit filius demonis ſed illi9
homis aug̃ē ſemē acceptū ¶ Ad lij · de loco
Et ꝺ de q̄rit de loco angeli angeli
et dicit hoc q̄rit tria ¶ Primo utrū
angel9 ſit m loco ¶ 2o utrū poſſit eē
m pluēs locis ſiml ¶ 3o utrū pluēs angeli
pnt eē m vno loco ¶ angel9 ſit m loco

Ad pmū ſic procedit · videt q̄ angel9
non ſit m loco · dicit · n · boe9 m libro
de ebd · omīs aīm 9cepto apud ſapientes ē
maꝛpalia m loco nō eē · et azb ꝺ t in iij · phi ·
q̄ nō omē q̄d ē ē m loco · ſ mobile corp̄ · ſ
angel9 non ē corp9 ut ſupra oſtū ē g9 age
lus non ē m loco ¶ Ꝑ · loco ē q̄ titas pōem
tis · omē g9 q̄d ē m loco habz aliq̄ ſitū ſ · tre
ſitū non pt q̄ eē m angelo cui ſbā ſua ſit
immūis a q̄titate cuiꝰ ꝑa dria ē tre pōne
go angel9 non ē m loco ¶ Ꝑ eē m loco ē me
ſurāi loco et q̄tei a loco ut p̄z ꝑ phm̄ 7 ꝛo
phz · ſed angel9 nō pt omeſurāi neq; cōti
nei a loco q̄ q̄tēs ē formali9 contēto ſicut
aer et aq̄a ut ꝺ in x̄to phi · g9 agel9 nō ē m
loco ¶ Sed ꝙ ē q̄d m collecta d angelū miſſū
hñtantes m ea nos in pace ꝛuſſo diat ¶ Ex9
dd · q̄ angelo q̄uis eē m ag̃elo · eq̄uoce in
diat angel9 eē m loco et corp9 ¶ exp9 em ē
m loco p hoc q̄ applicat loco ſm tactū di
meſiue q̄titatis q̄ q̄dem angelus nō ē
ſed ē m eis q̄tatiue bꝫtualis · per appliacōz
vigit bꝫtutis angelice ad aliq̄ loci q̄litatē
dicit angelus eē m loco corpeo · et ſm hoc pz
q̄ non oportet dicē q̄ angelus 9meſurat
loco uel q̄d habeat ſitū m 9tinuo · hec n · cō
uenīt corpꝛi locato ꝙuis ē q̄titas q̄tatiue
dimēſiua · Sili ratiā nō oppꝛ hoc q̄ 9tineat
a loco · nā ſbā mobilis corpea ſua bꝫtute vigeꝛe
rem corpea 9tinz ipam z nō 9tinet ab ea
aliā · n · ē m corpe ut cōtinēs nō ut 9tine
ns ſed ut 9tinens aliq̄ mō ¶ Et hoc patet ſo
luēdo ad obiecta ¶ Ag̃eli nō ſt ī plibz locis ſil

Hoc ītm ſic procedit · videt q̄ agel9 pt
eē m pluēbz locis ſiml · angel9 n · nō
ē mmoꝛis bꝫtutis q̄ aia · ſ aia ē ſiml · in plu
bz locis q̄ ē totam q̄libz pte corpis ut augꝰ
dicat g9 angel9 pt eē ſiml · m pluēbz locis
¶ Ꝑ · angel9 ē m corpe aſſūpto et aia aſſu
mat corp9 9tinui videt q̄ ſit m q̄libz pte eiꝰ
ſed ſm ptes eius cōſidant diuſa loca · g9 an
gelus ē ſiml · m pluēbz locis ¶ Ꝑ · dam · dicit
q̄ angelus ubi opat ibi ē · ſed aliq̄n opat
ſiml · m pluēbz locis ut pz de ag̃elo ſubuertē
ſodomā g9 angel9 pt eē m pluēbz locis ſil ·
¶ Sed 9tra ē qđ dam · dt q̄ angeli diſſimt
m celo non ſint m tra ¶ Rñdeo dd · q̄ angel9 ē
bꝫtutis et eēnie finite · dīna aut eēntia bꝫ
et eēntia nām infinita ē et ē vbiq̄ ad omn et
io ſua bꝫtute oia 9tingit et nō ſolū m pluēbz
locis ē ſed ubiq̄ · bꝫtus aut angeli q̄ finita
ē nō ſe extendit ad oia · ſ ad ad vnū dñatiū
opz · n · q̄q̄ 9pat ad vnā bꝫtutē ut vnū ad
9pat ad ipam ſicut ꝙit vnū ſine ens 9pa
tur ut vnū aliq̄ ad vlez dei bꝫtutē · ita et ad
ptiualē ens 9pat ut ad vnū ad ag̃eli vñ
tem vñ ai angel9 ſit m loco p applicatōz ſue
bꝫtutis ad loci ſcām q̄ nō ſit ubiq̄ nec ī plu
bus locis ſ m vno loco tm ¶ Ira aīt tame
aliq̄ decepti ſunt · Cuiuſdā · n · ymaginatōz
trāſcendē non ualentes cogitauerūt idiſi
bilitatē angeli ad modū idiſibilitatis punc
ti et iō crediderūt q̄ agel9 nō poſſit eē m ſi m
loco puctuali · Sed maīeſte decepti ſunt ·
Illa punctū ē indiſibile tm̄ ſitū ſed ag̃elus
ē indiſibilis exigen9 q̄titatis et ſitꝰ exīs
vñ nō ē nāe q̄ detiēt ei locū indiſibilis ſ m
ſitū · ſed uel diſibilis uel indiſibilis uel ma

ior uel mmor fm q̄ voluntarie applicat ſuā
vtutē ad corp9 maior uel mino9 · et ſic tota
corp9 cui p ſuā vtutē applicat' correndet ei
ut vn9 loc9 ſſ ect' oportet q̄ ſi alig̃s āgel9
mouet' celū q̄ ſit ubiq̄ ſſ p̄mo q̄dē q̄ non
applicat' vtus ei9 nſi ad id q̄d p̄mo ab hoc
mouet' vna aut pes celi ē m q̄ p̄mo ē · f · pes
orietis vñ cuā phē in viij · phi' vtutē mo
toris celoz attribuit pti orietis ſſ 2o q̄ nō po
mt' a phē q̄ vna ſbā ſepata moueat ōs
orbes īmediate vñ non oportebit q̄ ſit
ubiq̄ ſic ḡit patz q̄ duſſmodē · ēē m loco
q̄uēt corpori et angelo et deo ſſa corp9 d'
ēē m loco cauſaliter q̄ 9 meſinat' loco ange
lus aut nō cauſaliter cū nō 9 meſinet' loco
ſed diffinitiue q̄ ē m vno loco ita q̄ nō m
alio · deus aut neq̄ cauſaliter neq̄ diffini
tiue q̄ ē ubiq̄ et p̄h9 patz de facili ex ſio ad
obiecta · q̄ tota illud cui īmediate applica
t' vtus angeli reputat' ut vn9 loc9 eius
licet ſit otimi ſſ De loco angelorum

Ad 2m ſic procedit' vid'et' q̄ plures a
geli p̄nt ēē ſimil' in eodē loco · plura
em corpa nō p̄nt ēē ſimil' in eodē loco q̄
repleant locū · ſed angeli nō replet locū
q̄ ſolū corp9 replet locū ut nō ſit vacuū
ut patz p phm · iiij · phi' · go plures āgeli
p̄nt ēē m vno loco ℂ p̄ō · plus dant āgel9
et corp9 q̄ duo angeli · ſ angel9 et corp9
ſint ſimil' in eodē loco q̄ nullū locū ēq̄ non
ē plen9 ſſ ibili corpe ut probat' ex 8o phi'
go multo mg̃ · duo āgeli p̄nt ēē in eodem
loco ℂ p̄ō · aīa ē m q̄libz pte corp9 ſ m aug9
ſed demones licet nō illabant' metibz · il
labunt' tamē in tōi corpibz · ſic aīa et de
mon ſint ſimil' in eodē loco · go eadē ratione
q̄libz alie ſpūales ſbē ℂ Sed ḡ due aie
non ſint in eodē loco · go pari rōne nec duo
angeli ſint in eodē loco ℂ 2o dd · q̄ duo ā
geli non ſint ſimil' in eodē loco et tō tuū
ē q̄ impoſſ ē q̄ due cauſe cōplete ſimul i
mediate vnū et eiusdē rei · qd̄ pz i omi
gnē cāz · vna · n · ē proxima fōr vnū rei
et vni ē p̄xima mouens · licet poſſint
ēē plures motores vnī moti ſſ tex habz ſtan
tia de pluribz trahentibz nauē q̄ nullus eoz
ē p̄fect9 motor ei' vtus vna aīa ſſ ſit in
ſufficiens ad mouendū ſ omes ſint ſimil'
loco vnū motorib9 mīa tōi omes vtutes eoz
9gregat' ad vnū motū faciend' vn' ei an
gel9 dicat' ēē in loco p̄hor q̄ vtus eius i
mediate 9tingit locū p modū 9tinctus
p̄fecti ut dām ē · nō p̄t ēē n' vn9 āgel9 in
vno loco ℂ Ad p̄mū g° dd · q̄ plures āgelos
ēē in vno loco nō impedit' p̄t' impletū loca
ſed p̄t' aliā cām ut dām ē ℂ Ad 2m dd · q̄ ā
gel9 et corp9 non eodē mō ſunt in loco vi
sō non ſeq̄t' ℂ Ad 3m dd · q̄ nec ēa dem mō
et aliā q̄ant' ad corp9 ſ m ea unde ḥ intuit
unde ei aīa ſit forma non aut' demō vi
sō non ſeq̄t' Qō · lxij · de motu localī āgelor

Consequ'ter ſi dand' ē de motu locali angelorū et ēa hoc quid' tria
ℂ 1o utrū moueat' de loco ad locū p trāſe
undo mediū ℂ 2o utrū moueat' localit'
tēpore uel in ſtāti ℂ 3o utrū motū angel9 mouet' localit'

Ad p̄mū ſic procedit' vid'et' q̄ āgel9
non poſſit moueri localit' vt n' phm
phūs m vi · phi' · nullū īptibile mouet' p
aliq̄ ē m tō a quo nō mouet' nec ea dū ē
m tō ad q̄ · ſ tunc mutati ē vñ ē mot' q̄d de
q̄d mouet' dū mouet' p tim ē m tō a quo et
p tim m tō ad q̄ · ſ angel9 īptibilis ē go
non p̄t moueri localit' ℂ p̄ō · motū ēē actū ip
fecti ut d'm in iij · phi' · ſ angel9 bt9 nō ē impfi
go angel9 bt9 non mouet' localit' ℂ p̄ō · mo
tus ē p̄t mdigentiā · ſ ſitū angloz nulla ē
mdigentia · go ſancti angeli localit' nō mo
uet' ℂ Sed 9tra ei ſupde vōme ē ſan āgelū
moueri et alig̃ bt9 moueri · ſ nec ē dicē aliq̄
bt9 moueri localit' ei ſit ſitus cui ſit ſituatū ſ fidei q̄ ſ
ſm aliq̄ descendit ad mſeros go angel9 bt9 mo
uet' localit' ℂ 2o dd · q̄ angel9 bt9 mo
ueri p̄t localit' ſ ſitus ēē m loco eq̄uoce ac
mt corpi et angelo ita etiā moueri ſ m ſitū
ℂ Corp9 n · ē m loco mīa tōi 9tinet' ſibi loc'
9meſinat' loco vñ oportz q̄ motus corpis
ſm locū 9meſinet' loco · ſit ſm q̄ritatē
ei9 Et inde ē q̄ ſm 9timi tātem magnitudi
et ſm p̄ius et poſtei9 in ea ē 9timitas motus
ſm p̄ius et poſtei9 in motu totali corpis ut
ditū' in iij · phi' · ſed angel9 ē m loco nō ut
9meſinatus et contentus ſ mg̃ · ut 9timens
vñ motus angeli in loco nō oportz q̄ meſinet
loco nec q̄ ſit ſm q̄ritatē eius ut ſit habeat
9timitatē q̄ loco ſ ē motus nō 9timitate q̄
angelus ē m loco ſm tactū vtutis ut dām ē
nec ē q̄ motus angeli in loco mihil aliud ſit
q̄ diuſi9 tactus diuſorū locoz ſimul esſe · nō ſit
q̄ angel9 nō p̄t ēē ſimil' in pluribz locis ut ſup
dām ē · hmōi aut 9tactus nō ē natus 9tinguere
p̄t · n · mhus 9tactibz 9timuit q̄a ſicut dām ē mihil prohibz angelo aſſignare lo
ca diuſibilia ſ 9tactū ſue vtutis ſicut corpus
aſſignat' loco diſibilia ſ 9tactū ſue magnitu
dinis vñ ſicut corp9 ſimul esſe et nō ſimil di
mittit locū in quo prius erat · et ex hoc patet

ǵmutas m motu totali cuius · ita angelus
fuit esse pt dimittẽ loci dispibilem in quo
prius erat et sic motꝰ cuius erit ǵtinuus · et
pt ctã totali loci simlr dimittẽ et toti alteri
loco se simlr applicãe et sic motꝰ ei⁹ nõ erit
ǵtinuꝰ ¶ Ad ꝓmũ ergo dd · q võ illa duplr de-
finit mpossito · ꝓmo qdẽ q de mvõ axlr procc
dit de mdispibili ꝑm q tota te cui vndet ex ma
te loꝯ mdispibilis qd nõ pt dici de angelo
// 2o q de mvõ axlr procedit de motu ǵtinuo
si · n · motꝰ nõ esset ǵtinuꝰ possit dici q ad mo-
dum ẽ in tõ a quo · et dum ẽ in tõ ad q̃ · q ꝓpa-
fuisse dum sorti nõ tota eande ve motꝰ dicit
bm quoꝫ non est ves illa possit dici mo
uei · sed ǵtinuitas motꝰ hꝫ et impedit ex nllꝫ
ǵtinui ẽ m sno tõ ut ꝑꝫ q linea nõ ẽ in puc
to · et tõ opꝫ q rõ qd mouet nõ fit totalit m
alto hõrõ dum mouet ꝑ ptim in vno ptim
m alteo · de eo q ergo q motꝰ angeli nõ sit to
tinuꝰ de mvõ axlr nõ procedit mpossito · sed
ꝑm q motꝰ angeli ponit ǵtinuus sic ꝓcedi
pt q angelus dum mouet ptim ẽ in tõ a q⁹
et ptim in tõ ad q̃ ut tm pcialitas nõ rese-
rat ad sbam angeli sed ad loci q̃ ipi pnci⁹
fuit motꝰ ǵtinuꝰ ẽ angelꝰ ẽ in toto loco dr
fibilia quo incipit mouei · ꝑ dum ẽ in ipso
mouei ẽ in pte primi loci q̃ desinit esse ipte se-
cundi q̃ otia pat · et hoc qdem q̃ possit ocia
pare ptes diuersi loꝯ ꝙ petit ãgelo ex hꝫ
ꝓpt ocia pare loci dispibilem ꝓ applicatiõ
sue ẽ tutis sicut corpꝰ ꝓ applicatiõ magni
tudis vñ sequt de corpe mobili ꝑm loci q̃
sit dispibile ꝑm magnitudinẽ · de angelo aut
q̃ tus cuius possit applicari alicui dispibili
// Ad 2m dd · q motꝰ extensus m põ ẽ actus
impfecti · ꝑ motꝰ q ẽ ꝑm applicatiõ tutis
ẽ extensus m actu · q tus rei ẽ ꝑm q actu est
// Ad ·m· dd · q motꝰ extensus m actu põ · ẽ ppt mdi
genciã sua · ꝑ motꝰ extensus in actu nõ ẽ ppt
indigenciã sua · ꝑ ppt indigenciã alterius
et hoc mõ ꝓpter indigenciã nrã loci ut mo-
ꝑm ad heb · ij · oms sunt ãministratorii spus
in ministerii missi ꝓpter eos q hẽ re · q · salutis De
// Ad 3m sic procedit motu loci ãgeli
videt q angelus nõ transeat ꝑ me
dium · ome · n · qd ptransit medium pius ptransit
loci sibi eqlem q̃ maiorẽ · locꝰ aut eqlis a
gelo q ẽ in dispibilis ẽ pcialis locꝰ sigo ãgelꝰ
in suo motu ptransit medium ergo q nuꝯ pncta
fimta suo motu qdẽ ẽ mpoles ¶ Ad · angelꝰ
ẽ simplicius sbe q̃ sit alia nrã · ꝑ alia nrã co
gitatiue sua pt transire de vno extremo in aliud
non ptranseundo medium · possit · n · cogitare gal
liam et postea syriã nichil cogitando ptaliam

de ptalia q ẽ in medio · q· nllo magis ãgelus
pt de vno extremo ad aliud transire nõ ꝑ medium
¶ Sed ǵtra si angelus mouet ad aliud q̃ in
tõ ad q̃ non mouet ꝑ mutatꝰ ẽ ꝑ ome muta
tum ee prius mutari · q· aliquando mouebat ꝑ nõ mouebat dum erat in tõ a quo q· dum
erat in medio · et ita opꝫ q ptransiat medium
¶ Ad ꝓpr dd · q sicut supra dictum ẽ motꝰ angeli pt ee
et non ǵtinuꝰ et ǵtinuꝰ · si q· sit ǵtinuꝰ nõ pt
angelus mouei de vno extremo ad alterum q̃ per
transeat medium · q ut dr in vi phi · medium ẽ
in q̃ prius venit q̃ ǵtinue mutat
q̃ in q̃ mutat ultimum · ordo · n · prius et pos
terius in motu ǵtinuo ẽ ꝑm ordinem prius et
posterius in tp̃ magnitudine ut dr in eo phi ·
Si aut motꝰ angeli nõ sit ǵtinuus ꝓ possibile
ẽ q̃ ptranseat de aliquo extremo ad extremum nõ ꝑ
transitum medio ¶ Ad sic patꝫ Inter q̃libꝫ · n · extre
ma duo loca sunt infinita loca media sue ear
um patet loca dispibilia sue idispibilia · et de idispi
bilibꝫ q̃dẽ manifestum ẽ ex mt q̃libꝫ duo puncta sunt
infinita puncta media cum nulla duo puncta sequ
sequuntur sime medio ut ꝓbatur in vi phi · de lo
cis aut dispibilibꝫ nata ẽ eadem hoc dicere · et hoc
dem patet ex motu ǵtinuo alio corpis · corpus
· n · nõ mouet de loco ad locum nisi in tpe In to
to aut tpe mensurate motu corpis nõ ẽ tam
pe duo nuc in quibꝫ corpus ẽ in alio et alio // q̃ mouet nõ
loco q̃ si vno et eodem loco eet in duobꝫ nuc
sequret q ibi q̃ esset cum nichil aliud sit q̃ esse
q̃ in eodem ee nuc et prius Cui igit mt ꝓmu-
nuc et vltimum tpis mensurati motui sunt
infinita nuc sequt q mt ꝓmum loci a quo ꝑ
incipit mouei et ultimum loci ad q̃ tunc mo
tus sunt infinita loca · et hoc sic ꝓbatur ꝑ
Sit · n · unum corpus vno palmo et sit via per q̃
transeat duorum palmoꝝ · maior ẽ q̃ locus ꝓmus
a quo incipit motꝰ ẽ vno palmi · et locus ad
q̃ tunc motꝰ altus palmi · aqui ẽ aut q̃ q̃n i
pit mouei paulatim desinit ꝓmum locum pal
mi et subintrat secundum · secundus q· q· dicitur
magnitudo palmi ꝑm hoc multiplicatur loca
media q̃ q̃libꝫ punctum significatur magnitudine
ꝓmi palmi ẽ principium vno loci · et punctum sig
natum in magnitudine altei⁹ palmi ẽ tõ cuius
vñ tota magnitudo sit dispibilis in infinitum · et
puncta sunt etiam infinita in põ · i · q̃libꝫ mag
nitudine sequt q mt q̃libꝫ duo loca sunt infini
ta loca media q̃ mobile aut infinitate locoꝝ
mediorum non ꝙsumit nisi pro tunc tutus · q· sicut loca media sunt infinita in põ ·
ita et in motu ǵtinuo ẽ accipere q̃da infinita
in põ · Si q· motꝰ nõ sit ǵtinuus omẽ ptes mo
tus erunt in uate in actu · si q· mobile q̃da q̃ꝫ

signatum

moueat² motu nō ōtinuo seq̄t̄ q̄ uel nec ptñ
seat oīa media uel q̄ actiu quiet media
infinita q̄d ē impoⁱe Sic igit² ꝑ m̄ q̄ motꝰ a
gel non ē ōtinuꝰ nō ptñ sit oīa media
hoc aut̄ ſ mouet de ēr mo ad ēr mū ſme me
dio pt ouēire angelo⁹ ꝫ nō corpi q̄ corpꝰ me
surat² et ōtinet² sub loco vñ opz q̄ seq̄t² le
ges loci m suo motu Sed ꝓbā angeli non ē
subdita loco ut contenta ꝫ sit ꝓior eo ut ōtinēs
vñ m ptīate ei⁹ ē applicāe se loco put volt ul²
p mediū uel sme medio ℂ Ad ꝑmū g⁹ dd̄.
q̄ locis angeli nō adæquat² ei eq̄lis ꝑ m̄ mag
nitudinē ꝫ sēm ōtactū bruis z sic loco angeli
pt ee disibilis et non sp punctalis ꝫ tñ loca
ēnta disibilia media sūt m finita ut dcm ē
ꝫ ōsimilit² p ōtinuitate motꝰ ut ex dcis pz
ℂ Ad z̄m dd̄. q̄ angelꝰ dū mouet² localit²
applicat² ei⁹ ee ēntia diuisis locis. ammine at
ee ēntia nō applicat² rebus q̄s cogitat ꝫ po
tius res cogitate sūt m ipā. et ideo nō ē simile
ℂ Ad z̄m dd̄. q̄ motui ōtinuo mutati ee
non ē pos ꝫ tñ vñ opz q̄ motꝰ sit ante mu
tati ee. et ideo opz q̄ talis motꝰ sit ꝑ medii
Sed motui non ōtinuo mutati ee ē pos sic
vmtas ē pos nūi vñ ſuccessio diuſoꝝ loco⁹
ēntia sine medio ōstituit tale motū
Ad z̄m sic ꝓcedit². Videt² q̄ motꝰ an
geli sit m̄ ſtāti. ℂ Oē to. n. ē to motoribꝰ
fiunt fortior et mobile mīus resistens moto
ri tāto motꝰ ē uelocior. ꝫ vt⁹ angeli moue
tis ſeipm̄ ngp ordināliter excedit infinite mo
uentē ad corpꝰ ꝓpō aut uelocitatū ē ꝑ m̄
minorācoz tpis oīne aut tēpꝰ oīm tpi ꝓpor
tionale ē. si go ad corpꝰ mo⁹ m tpe āgel⁹ mo⁹
m ſtāti ℂ Ꝓ. motꝰ angeli ſimpliciter ē q̄
q̄ aliqua mutatiō corpalis. ꝫ aliq̄ mutatiō
corpalis ē m ſtāti tui q̄ nō illuminat² aliq̄d
ſuccessiue sicut cale fit m ſuccessiōe. tui q̄
radius nō ꝑius ptingit ad ꝓpinquiꝰ q̄ ad
remotiꝰ. go mlto magis motꝰ angeli ē
m ſtanti ℂ Ꝓ. ſi angelꝰ mouet² m tpe
de loco ad locū maiⁿ ē q̄ m vltiō ſtāti
ultimꝰ tpis ē m tiō ad q̄. m toto aut tpe ꝓ
cedēti aut ē m loco īmediate ꝓcedēti qm
attingat² ut tiō a quo aut ꝓtim in vno z ꝓtim
in alio. si ꝓtim in vno z ꝓtim in alio seq̄t̄ q̄
sit ptibilis q̄d ē impoⁱe. go m toto tpe ꝓce
denti ē m tiō a quo. go q̄ fuit ibi ei q̄ esse
non sit aliud q̄ ee m eodem nūc tpis ut
dcm ē z sic seq̄t̄ q̄ nō moueat² nisi in ultimo
ſtanti tpis ℂ Sed ōis m oīm mutatiōne
ē prius et posterius. ꝫ prius et posterius motus
nūat² ꝑ m tempꝰ. go oīne motꝰ ē m tpe
etiā motꝰ angeli cui m eo sit prius z posterius

ℂ Ad ꝓmū g⁹ dd̄. q̄ q̄d dixerūt motū locale ange
ee m ſtāti. dicebant n. q̄ tūc angelus mo
de vno loco ad alium in toto tpe ꝓcedēte āge
lus ē m tiō a quo in ultimo aut ſtāti illi⁹ tē
poris m tiō ad q̄. nec opz ee aliq̄d medii
mē duos tiōes sicut nō ē medium aliq̄d mē
tempꝰ et tm̄ tēporis ꝫ int² duo aut nūc qui
ē m tēpꝰ medium vñ dicūt q̄ nō ē dare ulti
mū nūc in quo fuit m tiō a quo sicut nec m
ultimū ī ſtans in quo aer fuit tenebroſus
uel in quo mā fuit ſub ꝓpria forma ignis
Sed ē dare ultimū tēpus in quo ꝓ m tiō illumi
poris ē uel lumen m aere uel forma ignis i
mā. et sic illuminatiō et ignitiō ſbāle dicūt mo
tus ſtātanei Sed hoc nō ꝓpōito nō habz
locū. q̄ sic videt² de rōne n. q̄tus ē q̄ pſ
cens ſimilit² se habeat nūc et ꝓtius. et q̄ quo
libz nūc tēporis me ſurātis q̄te q̄ ſens ē
in eodem m ꝑmo medio et ultiō. ꝫ de rō
motꝰ ē q̄ id q̄d mouet² aliter se habeat nūc
et ꝓtius. et ideo m quolibz nūc tēporis me ſu
rātis motū mobile se habz m alia et alia
dispone vñ opz q̄ m ultimo nūc habeat for
mā quā ꝓtius nō habuit z sic patz q̄ ſcs
in toto tpe m aliquo puncto mathematicē ē ee
m illo m quolibz ſtāti tpis illius. vñ nō ē
possibile q̄ aliq̄ m toto tpe ꝓcedēti q̄ ſit
vno tiō. et ꝓsteā in ultimo ſtāti illius tpis
sit m alio tiō. Sed hoc ē pḡle in motu q̄
uel in toto tpe nō ē ee in eade dispone
libz ſtāti illius tpis. oīne igit² ignitū mu
tatiōnes ſtātanee sūt ti motꝰ ōtinuꝰ si
cut gnātiō ē tiō alti⁹ cōmē. et illuminatio
tiō motꝰ localis corporis illuminātis. motꝰ
aut localis angeli nō ē tiō alicui⁹ alteri⁹ motꝰ
ōtinuꝰ. Sed ē ꝑ ſeipm̄ a nullo alio motu dep
dens vñ m ꝑmꝰ ē dcm q̄ m toto tpe ſit ali
quo loco et m ultimo nūc ſit m alio loco. Sed
oportet assignāre nūc m quo ultimo fuit lo
co ꝓcedēti ubi aut fuit m̄ta nūc fuit ēdē tia.
ibi de ntāte ē tempꝰ. cū tempo mihil a ē
sit q̄ nūātō ꝓrius et posteriꝰ in motu vñ
uel m q̄t² q̄ motꝰ angeli sit m tpe ꝫ ōtinuo
q̄dem tpe. ſi ſi sit motꝰ ei⁹ ōtinuꝰ ꝑ non
ōtinuo aut ſi motꝰ sit nō ōtinuꝰ. ē tropi
. n. mō ōtingit ee motui angeli ut dcm ē
continuitas. n. tēporis ē ex ōtinuitate mo
tus ut d⁹ in ⅵ phi². Sed istud tēpus fluēs
ōtinuū siue non. non ē idem cui tēpori q̄
mēsurat motū celi et quo mēsurat oīa
corpalia q̄ tm̄ mutabilitate ex motu celi
q̄ motus. n. angeli nō dependet ex motu celi

ℂ Ad ꝑmū g⁹ dd̄. q̄ si tēpꝰ motꝰ angeli non

sit ⁊tmuꝰ sed ſucceſſio q̄dā ꝓpriꝰ nuc̄ nō habe
bit ꝓpriꝰ ad tempꝰ qđ meſurat motū corpo
ralium q̄d ē contimuꝰ cū nō ſint eiuſdē rōis
ſi nō ſit ⁊tmuꝰ ē quidē ꝓportionale nō ꝓpter
ꝓpriꝰ motꝰ et nobilis ſed ꝓpt ꝓportiōe
magnitudinis q̄ habz ē motꝰ · Et ꝓtēa velocitas
ꝑmotiōis ſiue voluntatis ¶ Ad 2m dđ · q illu
natio ē tiꝰ motꝰ et ē altatio nō motꝰ localis
ut intelligat lūmē pus moueri ad ꝓpinquū
q̄ ad ī motū · motꝰ aut angeli ē localis et nō
ē tiꝰ motꝰ vñ non ē ſilē ¶ Ad 3m dđ · q obiec
tio illa procedit de tpe ⁊tmuo · tpe aut motꝰ
angeli pt ee non ⁊tmui · et ſic angelus ī vno
inſtanti pt ee in vno loco et in alio inſtanti i
alio loco nullo tpe int̄ medio exiſte · Si aut tpe
motꝰ angeli ſit cōtmuꝰ angel⁹ in toto tpe p
cedēti ultimi nuc̄ vadat ꝑ infinita loca aut
gnoui et ptim in alio non q̄ ſba illius ſit p
tabilis ꝑ q̄ vbus ſua applicat ad ptē ꝓmi loci
et ad ptem ſedi ut ea ſit ꝓdicēdi ē

¶ Qō limꝰ de
conſideratis hijs que ad ſuum ogtiū angeli
ſbam angeli ptinet procedēdū ē ad
cognoſcendū ipſius · Hec aut conſideratio erit
ꝓpriata · nā ꝓmo conſiderandū ē de hijs q
ptinet ad vtū ut cognoſcatur angeli ¶ 2o de
hijs q ptinet ad mediū cognoſcendi ¶ 3o de
cognoſcibili ꝓpriō ¶ 4o circa ꝓmū q̄ritur q̄liter ¶ 5o ꝓmo
ei⁹ ee ſit ſui intelligē ¶ 6o utrū ei⁹ ſba
ſit ſua vbus intellectiua ¶ 7o utrū in angel
is ſit aliq̄ alia pō q̄ intellecto ¶ 8o intelligē angli

Ad ꝓmū ſic proceditꝰ videt̄ q intel
ligē angeli ſit eius ſba · angelus em
ē ſublimior et ſimplicior q̄ intellecto agens
ad⁹ · ſed ſba intellecto agentis ē ſua actio ut
dicit ī · de aiā · p 2m̄ et 3io metꝰ · gō in to ſexto
ſba angeli ē ſua actio q̄ ē intelligē ¶ Ō · phꝰ
dicit 12 · metꝰ · q actio intellecto ē vita · ꝑ quā
vita ſit ee in vniuerſo ut dicit̄ 2o de aiā videt̄ q
vita ſit ee in · gō actio intellecto ē ee intelligē
tis angeli ¶ Ō · ſi ex ma ſint vni medii non
differt ab eis q̄ extremi magis diſtat ab ex
tremo q̄ medii ꝑ m angelo idem ē intellec
et intellectū ad min⁹ q̄ intelligit ee ſuū ſua
gō intelligē qđ dicit medium int̄ intelligens z
intellectū ē idem cū ſba angeli intelligentis

¶ Sed 2tra plus differt actio rei a ſba eius q̄
ipſum ee eius · ſed nullius creati ee ē ſua ſba · ꝯ
em ſolius dei ſba ē ipſum ee ut ex ſupioribꝰ pz
gō neq̄ angeli neq̄ alterius creatiē ſua actio ē
ſua ſba ¶ Ꝛ dđ · q mmo ꝛe ee q̄ angeli actio ut
cumq̄libz creatiē ſit eius ſba · actio n ē ꝓpria ac
tualitas vtuis ſicut ee ē actualitas ſbē uel
ee naē ſimpl⁹ ē aut q̄ aliq̄ · q̄ nō ē actꝰ purꝰ
ſed aliq̄ habz de pō · admixti ſit ſua actuali
tas q̄ actualitas pōlutati repugnat · ſolus
aut deus ē actꝰ purꝰ vñs in ſolo deo ſua ſba ē
ſuū ee et ſuū agē · Et p̄ · ſi intelligē angeli eet
ſua ſba oporteret q̄ angeli eet ſbſiſtens · intel
ligē aut ſubſiſtes nō pt ee ſi vni ſicut nec
aliquid abſtracti ſubſiſtens vni ſbē vni⁹ agē
ti non diſtinguēt̄ neq̄ a ſbā dei q̄ ē ipm intel
ligē ſubſiſtens · neq̄ a ſbā alterius angeli
Si enā angelus eet ſui intelligē nō poſſet
ee gradus in intelligendo p̄fectiꝰ · inin⁹ p
fecte aī hoc⁹ tm̄ gat ꝑt diuīam ptīpationē
ipius intelligē ¶ Ad p̄m q⁹ dđ · q aī d̄ q̄ intel
lectꝰ agens ē ſua actio nō ē p̄dicatio p ee in
ſed p⁹ cōmunicatā q̄ aī ſit m actu eius ſbā
ſtati q̄ tui ē in ſe · cōmitat ipam actionē · qđ nō
ē de intellectu poſſibilis q̄ nō habz actiones niſi
poſtq̄ ſui⁹ facꝰ in actu ¶ Ad 2m dđ · q vita
non hoc mō ſe habz ad viuē ſicut ee n ad ē
ſed ſicut ſurſus ad aliē quoꝛ vni ſigt at
tui in abſtracto aliud in q̄eto vñ nō ſeq̄t
ſi viuē ſit ee q̄ vita ſit ee n̄ q̄ius enā vita q̄n
pro ee n̄ ponat · ſm q̄ aug⁹ dr in libro de ci
nitate q̄ media intellectua et voluntas ſut
vna ee n̄ vna vita · ſed ſic nō accipit aphō
aī dicat q̄ actio intellectꝰ ē vita ¶ Ad 3m dđ · q
q̄ actio q̄ tranſit ī aliq̄d exiſtens ī ē realit me
dia int̄ agens et ꝑbm̄ recipiē actiōꝰ · ꝑ actio
q̄ manet in agente nō ē medium realit int̄
agē et obm̄ ꝑ ꝑm modū ſignificandi tm · rea
lit vō ꝯſeq̄t vnionē obiecti agēte · ex hoc
· n · q intellectus fit vni cū intelligēte ꝯſeq̄t
intelligē q̄ q̄d effectꝰ dr̄s ab vtroq̄ ¶ Ad 4m

Ad 4m ſic proceditꝰ lugē nō ſit ei⁹ viuē
videt̄ q intelligē angeli ſit eius ee
viuē · n · i viuē tabz ē ee ut dicit̄ 2o de aiā · ſed i
telligē ē q̄dam viuē ut in codē dr̄ · gō intel
ligē angeli ē eius ee · ¶ Ō · ſicut ſe habet
cā ad cām in tā effectꝰ ad effectū · ſed forma
per quā angelus ē ē idem cū forma p quā
intelligit ad min⁹ ſeipm̄ · eius gō intelligē
ē idem cū ſua ee ¶ Sed 9tra · intelligē an
geli ē motꝰ eius ut pz p 9o ꝓpo · 1m̄ · cā 9e di
no · ſed ee non ē motꝰ · gō ee angeli non
ē intelligē eius ¶ Rō dđ · q actio angeli nō
ē eius ee nec actio alicuius creatiē · duplex
· n · ē actiōꝝ genꝰ ut dicit̄ in 3o metꝰ · tna · ſ ·
ē actꝰ q̄ tm̄ ſit ī ad extrinſecū ī ſens ei⁹ paſſione
ſicut vre et ſcire · Alia vō actꝰ ē q̄ nō tm̄ ſit ī re
extiore ꝑ manſionē in ipō agēte ſicut ſcire intelligē

et velle p hmõ-n actioẽ nõ mutat aliq̃d extra mseat sed totũ in põ agente agitur de p̃ma g̃o actioẽ maĩ ẽ q nõ pt ee ipm ee agentis nã ee agentis sig̃tur mt ipm actio aut talis ẽ effluxus ab agente in actũ z aut actio de sui roe habz mfinita tem uel simplr uel p̃m q̃d simplr q̃dem sicut ẽ intelligẽ tm obiectũ ẽ veri et velle tm ẽ obiectũ boni quoz utrũq; conuertit̃ ente et tm intelligẽ z uelle q̃ tũ ẽ de se ht se ad omnã et utrũq; recipit spem̃ ab obiecto Sdm̃ q̃d aut mfinitũ ẽ sentire q̃d se habz ad omnã ꝑibliã sicut visus ad omnã visibliã Esse aut cuiuslz creatũ ẽ determinatũ ad vnũ et p̃m geñ et spem̃ Solus aut deus ee ẽ simr mfinitus in se omnã cõprehendens ut dpo dr v. m. de dr no. vn solũ ee diuinũ ẽ suum intelligẽ z suum velle ¶ Ad p̃m g̃o dd. q vnũ ẽ q̃z sim ee tur p to põ viuentis q̃z võ pro opacõne vite i per quã dem̃ at aliq̃d ee viues et hmõ phus dicit q intelligẽ ẽ viuẽ q̃d dam ubi n distinguit duos g̃radus viuẽtiũ sdm̃ duãs opaõnes ¶ Ad z̃m dd. q ipã ee angeli ẽ tacõ totius sui ee nõ ẽ aut tõ totus sui intelligẽ q nõ omnã intelligẽ pt p̃ suã ee em̃ et ro sdm̃ ꝑ rõnẽ mõ tũ ẽ talis ee ĩ opat ad ipm ee angeli ꝑ ad ipz eius intelligẽ opat̃ p̃m roez bliorũ obiectũ ſ veri uel entis Et sic patz q̃ licet sit eadẽ forma non tamẽ p̃m eandẽ roez ẽ phs in intelligendi et ee ndi et ꝑpt hmõ nõ seq̃tur q̃ in angelo sit idem ee et intelligẽ ¶ Ad z̃m sic procedit̃ ãgl̃ sit aliud q̃ ee ẽa videt q vnũs intellectũa in angelo non sit aliud q̃ sua ee ĩ. tens n et intellẽ nomat̃ pon̄ intellectũaz ſ dpo i pluribus locis suoꝝ libroꝝ nomat angelos intellectus et mentes g̃o angelus ẽ sua põ intellectua ¶ põ si põ intellectũa in angelo ẽ aliq̃d pt̃ eius ee em̃ oportet q sit actus hoc n dicim̃ ee actũs aliq̃d ẽ p̃ter eius ee em̃ ſ forma simplex ſbm̃ ee non pt ut boeth̃ dr in libro de hebdomadibus g̃o angelus non est forma simr q̃d ẽ extra p̃missa ¶ põ augo dicit xij. sup̃ geñ q deo fecit angelicã naz̃ ꝑ se maz̃ vo ꝑ me ex quo videt q angelus sit simplicior q̃ mã p̃ma ut pote deo ꝑpinq̃or ſ mã p̃ma ẽ sua põ g̃o mlto magis angelus ẽ sua intellectua põ ¶ Sed contra ẽ q̃d dpo dr xi. ca. de ang̃elis q angeli diuidit̃ in ſbaz bruteꝝ opacõz g̃o aliud ẽ in eis ſba aliud bte aliud opacõ ¶ Re dd. q nec in angelo nec in aliq̃ creatura bruta uel põ opatiua ẽ idem q̃d sua ee ẽa

Rd sic patz. ai. n põ dicit ad actũ opz ꝑm diuisitatẽ actuũ sit diuisitas põtie ꝑt q̃d dicit q ꝑ hmõi actus terminat ꝑ potẽtiã hmõi aut creato ee ẽa differt a suo ee z opat̃ ad ipm sicut põ ad actũ ut ex ſ ipõ dicit ꝑ actus aut quẽ opat̃ põ opatiã ẽ opacõ In angelo aut non ẽ idem intelligẽ z ee nec aliq̃ aliud eius opacõ aut in põ aut in quocuz alio creato ẽ idem q̃d eius ee vn ẽ in angeli nõ ẽ eius põ intellectiua nec aliq̃ creati ẽ in ẽ opatiua põ ¶ Ad p̃mũ g̃o dd. q angl̃s dr intellectiones q tota eius cognitio ẽ intellectiua ut cognitio võ aie ẽ ptim intellectiua ut ptim ſ tia ¶ Ad z̃m dd. q forma simplex q ẽ actus purus nullius actus pt ee ſbm̃ q ſbm̃ opat̃ ad actum dens sicut põ ad actũ et hmõi ẽ solus deus de tali forma loq̃t ibi boeth̃ forma aut simr q non ẽ sui ee sed opat̃ ad ipm sicut põ ad actũ pt ee ſbm̃ actus et ꝓpie eo q̃d ose ſ spem̃ hmõi n actus ptmz ad formã actus vero q̃d ẽ individuũ nõ omnis tota ſpes ose ſ hmõi n individuaõnis p̃ncipiũz talis fõr simr ẽ angelus ¶ Ad z̃m dd. q põ mẽ ẽ ad ipm ee ſ bile z nõ põ opatiã vn̄ non ẽ ſ ilẽ ¶ Ad tũ sic procedit̃ videt q intellectus agens z possibil dr n pl̃r mentes de aia q sicut in omi nã aliq̃ quo ẽ omne fit et aliq̃ quo ẽ ona facẽ ita et mia ſ angelus ẽ nã q̃da g̃o nec ẽ intellectus agens z possibilis ¶ põ. r aps ẽ ꝑ tũ intellectus illuminare aut ꝑ tũ intellectus agentis ut ꝑz ex iij. de aia g̃o m angelo nõ ẽ intellectus agens z possibilis ¶ Re dd. q nitas pon̄ intellectum possibilem in nobis fuit ꝑpter hoc q nos sumim̃ q̃z intelligentes in põ q̃ in actu et non in actu võ oportz ee q̃dã vim tutem q̃ sit in põ ad intelligibliã an̄ intelligẽ sed reducat̃ in actũ eorũ ci sit ens et ultei9 cui sit consideãe et hmõi vnus dicat̃ intellectus possibil ſ unitas aut ponẽdi in intellectum possibilẽz agentem sunt q̃ nitates ẽz mãlium quas nos intligimus nõ subsistunt extra aiaz in mãles z intelligibles in põ extra aiaz existunt solũ intelligibles in põ extra aiaz et ro oportuit ee aliq̃ virtutẽ q faceret illas nãs intligibles actu et hec vocat̃ d intellectus agens in nobis. Utrũq; aut nitas deest in angelis q̃ neq; sunt q̃z intellectes in pote

tm v̄ spāi eoꝝ q̄ nāt̄ intelligit· neq; illi
gibl̄ā eoꝝ sit intlig ibl̄ā in pō· ſ̄ actu
intelligit· n· ꝑmo et ꝑn̄· ree mālee ut m
fra patebit Et ꝛ̄ nō ꝓt in eis ēe intellais
agens et possibilis msi eq̄uoce ¶ Ad p̄m
gō dd· q· ꝑphus intelligit illa duo ēe in om
nām qua contingit ēe gnārisue fieri ut ipā
suā ſ̄ nāt̄ ad est vn̄ nō opz ponē in eis agēs
et possible ¶ Ad 2m dd· q· intellis agentis ē
illuārе nō q̄dem aliū intligentē ſ̄ intelligibl̄ā
mōtū p abstractoꝝ faciat eam intelligibl̄ā actu· Ad
intellm aut possibilē ꝓtinz ēe in pō· ꝛ̄spectu
mālium cognoscibiliū et q̄nz fiēi actu Vn̄
q· angelus illuīat angelū nō ꝓtinz ad ꝛ̄ſ
intellis agentis roem· neq; ad roēz intellis
possibilis ꝓtinz q· illuīat· de sup mālibz nisi
terijs ad que cognoscēda indiget ēe in pō· Si q̄s
aut velit ḧc vocāe intellectū et agentem
et possibilē· eq̄uoce dicet· nec de noibz est
curandum

Ad· q̄ſ· si ꝛ̄ angelus sit sola stellāna cogn̄o
non sit sola intellāna cognitō· dicit
n· augs· vij· de ci· dei· q· in angelis ē vita
intelligit et sentit· go in eis ē pō· ſ̄ſtitiua
¶ Pō· ex vſid· dicit q· angeli in ſta nouerit per
expiēnā· expiencia aut fit ex multis mēo
riis ut d· in p̄o· metha· go in eis ē etiā in eo
rū āpō· ¶ Pō· ex vo· dr· iij· ca· dedi· no· q· in
demoibz ē fantasia ꝑtīua· fantasia aut ad
vim pmagiātiuz ꝓtinz· go in demoibz ē vis
ei⁹dē nature ¶ Sed contra ē q̄d gr̄· dr· in omel·
de ascēnsioē q· ho sentit cū pecoribz intelligit
q̄ri cōgelus ¶ Ad 2m dd· q· aīa nāi ſ̄ q̄dā vires
et huiꝰ vires sūt actus q̄rundā pāi corporis
sicut ē visus in oculo et auditus in aure· que
dam aut vires aīe mē sūt q̄rū opacōes per
organa corporea nō exercent· ut intellis et
voluntas· et huiꝰ· non sūt actus alicuius pāi
corporis· angeli aut non habent corpora nā
liter sibi vnita ut ex dictis ꝑz· vn̄ de viribz
aīe non pnt eis cōpetere nisi intellis et volun
tas· et hoc etiā oīm dicit xi· meth· q· ſbē
sepate dicit· in intellām et voluntatē· Et hoc
q̄uelt ordine vniuersi ut sup ma cātuā intellec
tualis sit totalit· intellāna· nec ꝑ multa ꝓtem
ut aīa nra· et ꝑ hoc angeli vocāt intellis
et mentes ut supra dictū ē ¶ Ad ea in q̄
m̄ obiciūt· pt dupliciter videi· vno modo
q· auctoritates ille loquunt· ꝑ opinionē illoꝝ
qui posuerunt demones et angelos ex corpo
ribus fieri· alio modo q· auctoritates ille
m libros suos vtit· licet ea asserēdo nō intendens
vn̄ dicat xxi· de ci· d· q· sup hac mā̄ſia nō est
multū laborādū· Alio nō ꝓt dici q· auctori
tes ille et sīles sūt intligende ꝑ m· q· dā silitu
dinē· ex aī sensus ītam apphensionez habet
de ꝓpio ſſibili ēe in vſu· loq̄ aīl ut ea ꝑ quā cer
tam apphensionē intellis sentiē ad diuinā
vn̄ et ſ̄ma noīat· Experiēncia aūt angelis attri
bui ꝓt per silitudinē cognitoꝝ· nō ꝑ silitu
dinē virtutis cognoscitiē· Est· n· in nobis ex
piencia duplex· gl̄aria ꝑ sensū cognoscimus
angeli aut ſm gl̄aria cognoscit ut infra pa
tebit sed nō ꝑ sensus· Sed medēte lumine angelis
ponit ꝓt ꝑm· q· ab aug· ponit· in mente· licet nō
possit eis cōpetere ꝑm· q· ponit· ꝑ se aīe ſ̄ſtie· Silr
dd· ex q· fantasia prōtua aut vbiq; demonibz ex
eo q· tant· flam· falsa practica existūāt de vēo
bono· de cetero aut in nobis ꝛ̄ſ fit ꝑm· fanta
siam per quā in nobis silitudinibz veri inhēmꝰ
siant rebz ipis ut patz in dormiētibz et amētibz

Consequenter q̄rit· Qō· lv· de medio cognō
de medio cognoscēdi angelorū
gelis· Et circa hoc q̄rit tria ¶ Primo
utrū angeli cognoscant oīa p sua ſbam uel
per aliq̄as spēs ¶ 2o· si p spēs utrū p spēs oīa
les· uel per spēs a rebus acceptas ¶ 3o· utrū
angeli superiores cognoscant p spēs magis vni
uersales q̄ inferiores Circa q̄ſ· cogn̄scant p spēs

Ad p̄m sic procedit· videt· q· angeli cog
noscant p sua ſbam· dicit· n· dyo· vij· ca·
de di· no· q· angeli sicut ea q̄ sunt in ſra ꝑm· ꝓ
am mentis nāz· ſ̄ nā angeli ē eius cētia
go angelus p sua cē in res cognoscit ¶ Pō·
ꝑm· phm· in xi· meth· et in iij· de aīa· in
vijs q̄ sunt sine mā· idem ē intellectus et q̄d intel
ligit· Ad aut q̄d intelligit ē idē intelligenti rō
ne cuius quo intelligit· go in illis q̄ sunt sine mā
sicut sit angelus id quo intelligit ē ipa ſbā in
telligentis ¶ Pō· omne q̄d ē in alio ē in eo ꝓ
modū eius in quo ē ſ̄ angelus habz nāz intel
lectualem· go q̄d q̄d ē in eo ē in pō· ꝓ modū in
telligentis sed oīa sunt in eo· q· in superiora en
tibus sunt in superioribz excellētius· sup iora in eo
sunt in inferioribus ꝓticipative Et ꝛ̄ dicit dyo· iiij·
ca· de di· no· q· deus tota in totis congregat
et oīa in omnibz· go angelus oīa in sua ſbā
cognoscit ¶ Sed contra ē q̄d dyo· dr· eode ca· q
angeli illuminant rōnabiles veritates· go cognoscunt
per ſbam sed p rōnes veritatis nō p suā ſbam
¶ Ad dd· q· id quo intellectus intelligit cōparat
ad intellām intelligentē ut forma eius· q·
forma ē quo agens agit· oportz aut ad hoc
q· pō· perfecte operet ꝓ formā· q· ot ineat
sub forma oīa ad q̄ potentia se extendit· et

ndē ē q̄ m rebus corruptalibz formā nō per
fectē oplet pōz mē· q̄ pō· mē· ad pluā se extēn
dit q̄ sit gr̄a mētis aut hui⁹ forme uel illius· potē
aut mtellāua angeli se extendit ad mtelligēdū
oīa q̄ obiectū intellās eiusdē ens uel uerū cōe
ſpā aut ēēntia angeli nō ꝓhendit mse oīa
āl sit ēēn· detrāta ad genꝰ z spēm· hoc aut ꝑtī
ē ēēntie dine q̄ infinita ē ut m se simplr· omīa
cōꝓhendat pfectē· et iō solus deus cognoscit
omīa per suā ēēm· angelus aut ꝑ suā ēēm nō
pt omīa cognoscē· ß opz mtellām eius aliqbz
spēbus pficī ad res cognoscendas ¶ Ad ꝑm
gꝰ dd· q̄ cū dr angelꝰ ꝑm nāz suā res cognoscē
re· ꝑm nō detrāt mediū cognoscibilis q̄ ē similitudo
cognti· ß vtute cogſtantiā q̄ habet angelo ꝑm
suā nāz ¶ Ad 2m dd· q̄ sicut sensꝰ actu est
sensibile actu ut dr· iij· de aiā· nō ita q̄ ipā vis
ſpālis sit ipā similitudo ſpālis q̄ ē in sensu sed
q̄ ex utroq; fit vnū sicut ex actu et pōtia mi
tellectꝰ actu dr ēē mtellām actu nō q̄
ſbā mtellectꝰ sit similitudo ꝓ quā mtelligit· ß
quia illa similitudo ē forma eius idem ē aut
q̄ dr· m hijs q̄ sunt sm̄e mā· idem ē mtellectꝰ
et q̄ mtelligit· ac si dr̄et· q̄ mtellēs m actu
ē mtellām· ex hoc n· ē aliq̄ mtellām in actu
q̄ ē māle ¶ Ad 3m dd· q̄ ea q̄ sunt mfra an
geli· et q̄ sunt supra ipm· sunt quodāmodo in ſbā
eius nō quidem pfectē nz sed m ꝓportiōnē
tū ēēntia angeli finita ex nīe ꝑm ꝓportiōnē
ab alijs distinguat· sed ꝑm q̄ndā vocē cōem
in ēēntia aut dei sit oīa pfectē z ꝑm ꝓportiō
nem sicut m ꝓma et vltima tute· op atuā
a qua procedit q̄d q̄d ē in q̄cūq; re uel ꝓprium
uel cōe· et iō deus per ēēntiā suā habz ꝓpriā
cognitiōz de rebz omnibz· nō aut angelꝰ sed
solā cōem· Q̄ agli intelligūt ꝑ spēs naturales
Ad 2m sic procedit· Videt q̄ angeli in
telligant ꝑ spēs a rebus acceptas· omne
q̄d intelligit· per aliq̄ sui similitudinē intelligē
te intelligit· similitudo aut alicuius alterius ex nīe· a
ē ibi ꝑ modū exemplaris· ita q̄ illa similitudo
sit cā rei· aut ē ibi ꝑ modū ymaginis ita q̄ sit
cōtenta a re· oportz· q̄ omnes spās intelligentias
uel sit cā rei intellecte uel cōtenta a re· sed spā
angeli nō ē cā rei· cū sit ex nīe ei⁹ in mā ß sola di
na spā· g· oportz q̄ spēs ꝑ quas intelligit i
tellectꝰ angelꝰ angelicus sint a rebz acceptē
¶ Pō· lumē angelicū ē fortiꝰ q̄ lumē mtel
lectꝰ agentis m aiā· ß lumē mtellectꝰ agē
tis abstrahit spēs mtelligibiles a fantasmatibz
g· lumē mtellectꝰ angelici pt abstrahē spe
cies etiā ab ipis rebus ſbilibz· et ita nichil
prohibz dicē q̄ angelus intelligat ꝑ spēs a
rebus acceptas ¶ Pō· spēs q̄ sunt in itellectu
mdifferent se habent ad pma et distans msiq̄ ano
a rebz ſbilibz accipiūt· sicut angelus nō mtel
ligit per spēs a rebz acceptas eius cognōscibi
differēt se habet ad ꝓpinq̄ et distans cui⁹
fructus ꝑm loci mouent· ¶ Sed ostendēdū q̄d dicit
dyo· viij· ca⁹ de dī· nō· q̄ angeli non cognoscunt
dīna cognitiōz a rebz ſibilibz aut ſensibilibz
¶ hȳ· dd· q̄ spēs ꝑ quas angeli mtelligunt non
sunt a rebz acceptē· sed eis omāles sicut oportet
intelligē distinctiōz et ordinē spūaliū ſbārū sicut
ē distinctiōz ordo corpaliū· Sup̄ma aut corpa
tant potēs msiū natūā totaliter ꝑfectā ꝑ forma
in corporibz aut mferioribz pō· mē· nō totali
ꝑficit· ꝑ formā sed accipit nūc illā nūc aliā formā
ab aliquo agente· Silr et mferiores ſbē intellec
tē· s· aiē tūnc tant pōz mtellām nō opleta
natūā sed oplet in eis ſuccessiue· potē pō
mtellāua in ſbīs spūalibz sup̄ioribz· i· angē
lis nāliter opleta ē per spēs mtelligibiles mpti
tant spēs mtelligibiles oāles ad oīa mtelligenda q̄
nāliter cognoscē pnt· et hoc etiā ex ipō mō essendi
huius ſbārī apparet· ſbē n· spūales mferiores
· s· aiē tūnc ēē affinē corpi mpti· sicut corp mformē
et iō ex ipō mō essendi opetit eis ut a corpib⁹ se
et ꝑ corpus suā ꝑfectionē intelligibilē consequātur
aliq̄n frustra corpoīb⁹ vnīret· Subē nō sup
eres ut angeli sint totaliter a corporibz abstracti
liter et m ēē intelligibili subsistentes· et iō suam
pfectionē consequunt ꝑ mtellectū effluentem quo ad
spēs veri cognitas· suscepnt similr ai mtellec
ali nā· vñ aug⁹ dr· xij· sup gen· ad litt q̄ etiā
q̄ mfra āgelos sint ita creant ut ꝑfectiones
cognitiōnales habeāt creatē ac demde mgnēsio
nes cātiās· nō ab pnīs cātiūs sed a deo q̄ creā
tiāni cā et mquo ꝑmo silitudines rerū creatarū
Vnde aug⁹ dr m eo de libro q̄ sicut ars q̄ dr
ra condit· ꝑ ēm vbo dei q̄ ipā cātiā q̄ dr
sic et eiusdem rōnis cognitiō fit ꝑ ūs in creatis
¶ Ad mtellāa ali ac demde ē ipā q̄ dicit cātiē
¶ Ad 2m dd· q̄ de ex̄mo ad ex̄mū nō p̄uenit ni p mē
ēē aut formē i p̄magiāriē q̄d ē q̄d q̄d sine mā
non tñ sine mālibz q̄ dicūntur medium ēnter
ēē formē q̄ ē in mā· et ēē formē i mtellāi per
abstractiōz a mā· et q̄ dicūntur mālibz q̄ aliq̄
aliq̄ sit potens mtellās angelicus nō possit fieri
māles reduci ad ēē mtellīc· nisi ꝑ hoc reduceret
eas ad ēē formāz ymaginatāz· q̄d ē impossibile
careat ymaginariē ut dicit ē· Dato etiā q̄ possit
abstrahī spēs mtellīles a rebus mālibz nō tñ
abstrahēt q̄ non indiget eis cū habeat spēs
mtelligibiles oāles ¶ Ad 3m dd· q̄ cognō
angeli in differēt se habz ad distans ꝑm
ſm loci· non tñ ꝑpter hoc motꝰ eius localis

ē frustra/ nō·n· mouet' localit' ad cognitōz
accipienda· ꝑ ad opandū ād m loco De me
Ad 3m sic procedit' videt' dīo cognōis ag·
q̄ supiores angeli nō mtelligāt p̄ species
magis vles q̄ mfeiores· vle·n· ē videt' q̄
a ptic̄laribz abstrahit· sed angeli nō mtel
ligunt p̄ species a rebus abstractas· g̊ nō pot
dicā q̄ mtellīe angeli species sint magis uel mino
vles ¶ Pō· qd cognoscat' m speali pfectiō cognos
cat' p̄ qd m vli· q̄ cognoscē ād m vli ē quoda'o
medium ponz et actiue iungit' angelus supiores
cognoscat p̄ fores magis vles q̄ mfeiores· sc̄d'
q̄ angeli supiores habeat scias magis ipfas
q̄ mfeiores qd ē manifestū ¶ Pō· idem nō p̄t
ee' vm dicī· ꝑ si angelus supior cognoscat p
vnā ille' diuisā q̄ mfeior angelus cognoscat p
plures formas speales· sc̄d' q̄ angelus supior
videt' vna forma alī· ad cognoscendū diuisa go
mōens ¶ Sed ō ē qd dyo· d' xij· ca' ang' ier· q̄
supiores angeli p̄ticipat scias magis m vli q̄
mfeiores· Et m libro de causis d' q̄ angeli supi
ores h̄nt fores magis vles ¶ ℞' dd· q̄ et hoc
fuit m rebus aliq̄ supiora· q̄ fuit vm p̄' qd est
deus p̄mo ora et siliora· In deo aut tota pleitu
do mtell' cognoscibilium est m vno· s· m ee'ntia
dīna per quā deus oīa cognoscit· q̄ qdē mtell'
pleitudo mtellībz creatis mfeiori et mino
perfecte inest' vn opz q̄ ea q̄ deus cognoscit
per vnū mfeiores mtellīe cognoscāt p̄ mlta
et tanto amplius per plura q̄to mtellīe is feior
fuerit Sic igit' q̄to angelus supior fuit tanto p
pauciores species vnū sibi tante mtelligibiliū applicē
de' poterit· Et ideo opz q̄ eius forme sint vliores q̄
ad plura se extendētes vnaq̄q; eaz· et hoc ē quod
dicit' nobis p̄ spiritū p̄t Quia n· q̄da q̄ veritatem
mtell' ape non p̄nt nisi eis p̄ticlārē m explu
ribz· et hoc ex debilitate mtellīe eoz· cōtingit
apē p̄nt ¶ Ad p̄mū g̊ dd· q̄ actus dicit vlīus ta
ens a rebz cognitōz accipit· si uō sit aliq̄s in
tellīe a rebz cognitōz non accipiens· vle ab eo
cognitū non erit abstractū a rebus sed q̄d oī
anter res p̄ias· uel fm ordinē cāe sicut vles
veritōnes sunt m v bodet· uel saltē ordinē na
turē sicut vles veritōnes sunt m angelico intel
lectu ¶ Ad 3m dd·' q̄ cognoscē ād m vli· d' duplī
ter· uno mō ex pte rei cognite ut· s· cognoscat' vlis
natura rei· et sic cognoscē ād m vli· ē imp̄fectiō
ꝑ perfecte· n· cognoscēt hoīem· q̄ cognoscet
de eo solū q̄ q̄ē aial· Alio mō ex pte medij cog
noscendi· et sic p̄fectiō ē cognoscē ād m vli· per
fectiōr· n· ē intellīe q̄ p̄ vnū vle medium p̄t sm
gula ꝑpria cognoscē q̄· q̄ nō p̄t ¶ Ad 3m dd· q̄
idem nō p̄t ee' pluriū ꝑpriaꝝ adeq̄ta· sed si sit
excellens p̄t idem accipi ut ꝑpriaꝝ· et silīter do
diuersū sicut m hoīe ē vlis prudētia q̄ tū ad
oīs actus vtutū· et p̄t accipi ut ꝑpriaꝝ· et silīter
do ptic̄laris prudentie q̄ ē m leone ad actus
magnanimitatis et eius q̄ ē m vlpe ad actus
cautele· et sic de aliis Et sic' ee'ntia ād'ma acci
pit' p̄p̄ sua excellētia ꝑpriaꝝ· sing̊oꝝ· q̄· ē m ea
vn sing̊ā sibi similē· p̄ multas rōnes Et eod
mō dd· ē de voē vlis q̄ ē m mente angeli q̄ per ea
p̄p̄ sua excellētia multa cognōscit p̄mo ꝑpria cognōne

De mde q̄rit' de cognōne Ro· lōi· d' cognōē ā
gelorū ex pte glōz ex pte ēz i mā lūi
veritātis cognoscit Et p̄mo de cognōe
veritatis i mālui· 2o de cognōne veritatis
mālui

¶ Circa p̄mū q̄rit' tria ¶ Primo utrū angelus
cognoscat seipm ¶ 2o utrū unus cognoscat alium
¶ 3o utrū angel's p̄ sua nālia cognoscat deos

Ad p̄mū sic procedit' Cy angel's cognoscat
videt' q̄ angelus seipm non cognoscat seipm
noscat· dicat· n· dyo· vr· ca· an ger· q̄ angeli cog
norant ꝑpias virtutes· cognita aut ꝑia cognoscit'
virtus· g̊ angel's nō cognoscat suā ee'ntiam ¶ Pō· a
gelus ē q̄dam ꝑia singularis aliqn nō agens
cui acto sint singularia subsistentia· ꝑ nullū sin
gulare ē mtelligibile· g̊ nō p̄t mtelligi· et ita cui
angelo non adsit nisi mtellectiua cognitio non
poterit aliq̄s angelus cognoscē seipm ¶ Pō· m
tellīe mouet' ab aī mtellectiua· q̄ mtelligē ē q̄dā
patiui d' in 3o de aīa· sed nichil mouet' a patiēt'
a sepō ut mrebz cōpalibz apparet· g̊ angel's
non p̄t mtelligē seipm ¶ Sed ō· ē· q̄d' aug's d'
ij· sup gen· ad litteram· q̄ angelus in ipa sua forma
cōe hoc ē m illustratiōe veritatis cognoscat se
ipm ¶ ℞' dd· q̄ sicut ex supdictis patz obm'
aliq̄ se habz m actione q̄ manz in agente et m
actione q̄ trānsit m ād exterius· nā m actione que
transit m ād exteriꝰ obm' sue mā in qua trānsit
actio ē separata ab agente sicut calefactiō a calefa
ciente et edificatiō ab edificante· ꝑ m actione q̄
manet in agente oportet ad hoc q̄ procedat
actio q̄ obm' vnīat' agenti· sicut opz q̄ sensibile
vnīat' sensui ad hoc q̄ sentiat actu et ita se habz
obm' vnitiua potentie ad huiusmodi actiōz sicut forma
q̄ ē p̄n'm actionis in aliis agentibz Sicut· n· calor
ē p̄n'm formale calefactionis· et ignis ita spēs rei
visē ē p̄n'm formale visionis· et modo Sed ō sic dam
dū ē q̄ huiusmodi spēs obiecti q̄nz ē in pō· tm in cog
noscitiua virtute· et tunc ē cognoscens in pō· tm· et
ad hoc q̄ actu cognoscat requirit' q̄ pō· cognosci
tiua reducat' in actū spēi· Aliquando autē eam ꝑ actum ha
beat mchilominꝰ ꝑ eam cognoscē p̄t absq; aq·
i mutatiōe uel receptiōe predictis· Ex quo patet

q̄ mouei ab obiecto non ē de rōne cognoscentis
mō tū ē cognoscens · ſ mō tū ē pō · cognoscens
nichil aut differt ad hoc q̄ forma ſit p̄ncp̄ actio
nis q̄ ipa forma ſit aliquid mherens et q̄ ſit per
ſe ſubſiſtens ſ lon · n · mmo calor · calefaceret ſi eet
p̄ ſe ſubſiſtens q̄ calefacit mherēs · ſic igit̄ et ſi
ad mḡiē intelligib⁹ ſe habeat ut forma intelligib⁹
ſubſiſtens intelliget ſeip̄az · angel⁹ aut cū ſit
īmāl⁹ ē q̄da forma ſubſiſtens · z p̄t hoc in
telligibilis actu · vñ ſeq̄t q̄ p̄ ſuā formā q̄ ē ſua
ſbā ſeip̄m intelligat ¶ Ad p̄mū g⁹ dd · q̄ tra · q̄a
illa ē antiq tñſlatio īmō q̄ corrupit̄ per nouā in
q̄ dr · p · et ipos · f angelos cognouiſſe p̄p̄as vir
tutes · loquit̄ q̄ habebat̄ in alia tñſlatione · z dr̄
eos cognoscere p̄p̄as virtutes · q̄nūs z illa antiq trans
latio īms ſaluari poſſit q̄ adhuc angeli nō cog̃ſint
ſuā uirtutē p̄m · q̄ procedit ab ordine ſapiē diue
q̄ ē angelus mō phensibil ¶ Ad z̄m dd · q̄ ſingla
tuq̄ ſint in rebus ſ corpalib⁹ nō ē intellectꝰ ap̄d
nos non rōne ſinglāritatis ſ rōne mē q̄ ē im
eis indiuiduatiois p̄ncp̄ · vñ ſi aliq̄ ſinglāria ſint
ſine mā ſubſiſtentia ſicut ſint angeli · illa nichil
prohibz intelligibilia ee actu ¶ Ad z̄m dd · q̄
mouei et patiq̄ueit intellectū p̄m · q̄ ē in pō ·
vñ non habz locū in ſtellā angelico motore
q̄ tū ad hoc q̄ intelligit ſeip̄m · actio aut intel
lecto non ē eius de rōne nisi actio ē in corpa
libz q̄uenit̄ et in alia māz trāſeunte vn⁹ 95

AD · z̄m ſic procedit̄ · videt̄ q̄ vnꝰ an
gelus aliū nō cognoscat · dicit̄ n phūs
z⁹ de aūa q̄ ſi intellect⁹ humān⁹ haberet in ſe aliq̄
māz de nūo naturaz · cū ſibilium illa natu
ra intelligib⁹ q̄nis prohibet exīnea · sic etiā ſi pu
pilla eet colorata aliquo colore nō posset vi
dere omez colorem · Sed ſicut intellect⁹ humān⁹ ſe
habz ad cognoscendas res corpoeas · ita ſe hz
intellect⁹ angeli cḡ ad cognoscendas res īmāles
Cui⁹ igit̄ intellect⁹ angelicꝰ habeat in ſe aliq̄ māz
angelicā de tuā tā in numero illaz naturaz cū
videt̄ q̄ alias cognoscere non possit ¶ Pō · i lib⁹
de causis dr̄ q̄ omis intelligentia ſtat q̄ dā ſup
ſe mō tū ē creata ab eo · et q̄ dā ſub ſe mō tū
ē cā eius · ſ vnꝰ angelus non ē cā alteri⁹ q̄ vnꝰ
non p̄t cognoscere aliū ¶ Pō · vnꝰ angel⁹ non
p̄t cognoscere aliū p eem ip̄ius angeli cognosci
tis · cū omis cognitio ſit ex ſilitudie · eem ab
angeli cognoscentis non ē ſilis eencie angeli
cognoti niſi in gne ut ſup̄ dictus patz vñ ſeq̄t
q̄ vnꝰ angelus non habeat de alio cognitioz
p̄fectā ſed gnālem tm · Sile ēt̄ nō p̄t dici q̄
vnꝰ angelus cognoscat aliū p eem angeli cog
niti q̄a id quo intellect⁹ intelligit ē intrinsecū in
tellectui · ſola aut̄ intuitus illabit̄ mēti · Sile ēt
dici nō p̄t q̄ vnꝰ cognoscat aliū per ſpem q̄

illa ſpes nō differret ab angelo intelligo aliq̄
q̄ ſit īmāle · nllō g⁹ mō videt̄ q̄ vnꝰ angel⁹ intel
ligat aliū ¶ Pō · ſi vnꝰ angelꝰ intelligit aliū
aut hoc erit p ſpem matā z ſic ſequeret̄ q̄ deus
nuc de nouo crearet aliq̄ angelū q̄ nō poſſet
cognosci ab his q̄ nunc ſunt · aut p ſpem naturā
tam a rebz · z ſic ſequeret̄ q̄ angeli ſuperiores nō
possent cognoscere inferiores a q̄bus nichil acci
piunt · nllō g⁹ mō videt̄ q̄ vnꝰ angelꝰ alium cog
noscat ¶ Sed otra ē qđ m libro de causis dr̄ q̄
omis ſbā intellectua ſit tres q̄ nō corrūpunt
¶ Respōdeo q̄ ſicut augꝰ dr̄ ij · ſup gen · ad litꝰ
ea q̄ m bono dei ab eterno perſtiterunt dupl̄iter
eo effluxerunt vno mō m ſtellam angelicā · alio
mō ut ſubſiſterent mp̄ris naturis · intellectual⁹
angelici processerunt per hoc q̄ deo mētiam
gelicē ip̄reſſit rerū ſilitudines q̄s m ee māli
prodiuit ſ in uno aut dei ab eterno exiterunt
non ſolū rōnes rerū corpaliū · ſ etiā rōes
omīū ſpialiū creaturaz · // Sic igit̄ vnicuiq;
ſpialiū creaturaz · a uno dei ip̄reſſit omē
rōnes veritatis omīū corpaliū q̄ ſpialiū · et
q̄ vnicuiq; angelo imp̄ſſa ē rō ſue ſpei p̄prie
māle et intelligibile ſimil · ita ſ q̄ m natura
ſue ſpei ſubſiſtet et p ea ſe intelliget · Alias
vō naturaz tā corpaliū q̄ ſpialiū rōnes ſi
mul ip̄reſſe ſ m ee intelligibile tm ut videt̄ per hoc
quod dr̄ ſicut ſup dictū ē · et sic nā vnꝰ angelus alios
prohibz intellectū ipius · a cognoscendis aliis
naturis angelorū · cū tā ſuperiores q̄ inferiores
habeat affinitatē in mā · eius dūa erit ex
ſ m duplicē gradū p̄fectionis ¶ Ad z̄m dd · q̄ non
cause et causati nō ſunt ad hoc q̄ vnꝰ angelus
alius cognoscat aliū niſi rōne ſilitudinis inpar
tā et causati ſit ſilis · et io etiā ſi mi⁹ angelus
ponat̄ ſilitudo abſq; cālitate ēt manebit vno
cognito alterius ¶ Ad z̄m dd · q̄ vnꝰ cognoscit
aliū p ſpem eius m ſuo intellectu ēt in tem q̄ post
ab angelo aliq̄ ē ſilitudo nō ſ m ee māle · nam p̄ē angelus
ſed ſ m ee nāle et intelligibile · nam p̄ē angelus
ē forma ſubſiſtens m ee māli · nō aut ſpēs eius
q̄ ē m intellectu alterius angeli · ſ habz ibi ee intel
ligibile tm · Sic etiā forma coloris in pariete habz
ee nāle i medio deferente hz ee intelligibile
¶ Ad etiā dd · q̄ deus vnā q̄q; creaturā ſeq̄tur
cognitā vnicuiq; dedit q̄ facere dispoſitū · z ideo ſi deus
inſtituiſſet facere plures angelos uel pluries mi
lib⁹ imp̄ſſiſſet · ſicut ſi edificator voluiſſet facere
maiorem domū feciſſet maiū fundamentū vnde
eiuſdem rōnis ē q̄ deus addat aliq̄ creaturā

vmiſo zaliq̃ ſpem mtelligiblez angelo q̃ a.

HO·3m ſic procedit· gli 9ffaut deũ p ſua nãlia

videt· q̃ angeli p ſua nãlia deũ cognoſ
cẽ non pnt· dicat· n· dyo· ix· ca· de dr· no· q̃ deus
ẽ ſup oms celeſtes mẽtes mop thẽ ſibli ũcunte col
locatq· · et poſtea ſubdit· q̃ q̃ ẽ ſup· oem ſbam
ab om̃ ogmcõe ẽ ſegregatq· ¶ p̃· deus m̃ſi
mtai diſtat ab mtellai angeli· ẽ m̃ſimtai diſ
tancia nõ pnt attingi· g̃· videt· q̃ angel9 per
ſua nãlia nõ pt deũ cognoſcẽ ¶ p̃· 1· dyoz· xm̃·
d· videm9 nũc p ſpe· m· e· tũc at fa· ad fa· ex
quo videt· q̃ ſit dupler dei cognõ vna qua
ẽ m̃q̃ videt· m ſpeculo creaturaz· ſed p̃ma dei
cognõz angelus tẽ non potuit p ſua nãlia
ut ſupra oñſi ẽ viſio aut ſpeculatus ãgelis no
nuelit q̃ nõ actu pnt dr̃ma cognõz accbz ſenſi
ſua nãlia deũ cognoſcẽ nõ pnt ¶ Sed otra ẽ·
angeli ſũt potẽciores m cognoſcendo q̃ homes
q· 1· 1· qd notaũ ẽ dei maĩeſtaũ ẽ millies g̃· mlto
magis angeli ¶ 2o· dd· q̃ angeli aliq̃ cognõ
cam 9 ſida nõ ẽ q̃ tripliciat aliq̃ cognoſcat·
vno mõ p pnciã ſiue ceñam m cognoſcẽdo ſic
ſilr videat· m oculo· ſicut dam ẽ q̃ angelus
cognoſcit ſeipm· Alio mõ p pnciã ſilitudinis
qua· ſilr videat· m oculo· ſicut lapis videt·
ab oculo p hoc q̃ ſilitudo eius m oculo· ſul
cauit· mediante ab ipã re cognita ſ· a re alia
m qua· ſilr fiat· ſicut ai videm9 homez· ſpe
culo· Vno mõ ſic· q̃ angel9 cognoſcit dr̃ma cognõz
qua· p ceñam ſuã videt· et hec cognõz dei nõ pt
adeq̃ aliqua creatura p ſua nãlia aut ſup· dicta ẽ
Tertia aut cognõz aſſilat· cognõz q̃ nos cog
noſcim9 deũ m via p ſilitudiez· in tatus re
ſultantem ſ· m· d· apli· 1o· 1· in ſibilia dei per
ea q̃ facta ſũt· intellecta conſpiciũt· vñ ea q̃
dicit· deũ videm ſpeculo Cognõz uõ qua
angelus p ſua nãlia cognoſcit deũ media
ẽ inter has duas cognões· et ſilat· illi cog
nõi qua videt· res p ſpem ab ea acceptam
Quia· n· pmagro dei ẽ m ipã nã angelica·
preſſa per ſua ceñam· angelus cognoſcit deũ
m̃q̃ ai ẽ ſilitudo dei· non tñ ipam ceñam dei
videt· q̃ nulla ſilitudo creata ſufficies ẽ ad
repntandũ dr̃ma ceñam· vñ magis iſta cognõ
o tenet ſe ai ſpeculari q̃ et ipa nã angeli
ca· ẽ q̃dam ſpeculũ dr̃mam ſilitudiez· repn
tans ¶ Ad p̃mũ g̃· dd· q̃ dyo· loq̃t de cognõ
ne cõprehenſionis ut ex̃ſſe ibi ceñs oſten
dit· ꝛ· a nullo mtellai creato cognoſcit ¶ Ad

zm· dd· q̃ ꝓpter hoc q̃ mtellectq· ꝛ ceñ· angeli
m̃ſi ſimtai diſtant a deo ſeq̃t· q̃ non poſſit cõ
prehendẽ nec p ſua nãz eius ceñam· videt· nõ
tamen ſeq̃t ꝓpter hoc q̃ nllaz eius cognõz
eius cognõz tẽ poſſit q̃ ſicut deus i m̃ſim
tai diſtat ab angelo ita cognõe quã deus habz
de ſeipo· m̃ſimtai diſtat a cognõe quã angel9
habz de deo ¶ Ad zm· dd· q̃ cognõe quã nãli
angelus habz de deo ẽ media mt vtraq̃ cog
nõz et tãmagis ſe tenet ai vna aut ſup· dicta ẽ

DE mde qrit· de tñs Qo· lvñ· de 9gẽe am
q̃ ab angelis cognoſcit· gl̃oz q̃· m· ad nãlia
Et ca hoc qrit· qnz ¶ p̃· omo utz ãgli
cognoſcat nãs vel nãlia ¶ 2o· utrũ cog
noſcat ſmgl̃aria ¶ 3o· utz cognoſcat futura
¶ 4to· utrũ cognoſcat cogitata ẽs ordinem
¶ 5to· utrũ cognoſcat omna m̃ſteria gratie

HO p̃mũ ſic procedit· q̃ã· 9ffat nãlia
videt· q̃ angeli non cognoſcant res
nãles· ſ· intellam· n· ẽ pfectio mtelligentis
res aut nãles non pnt ee pfectiones angelo
cũ ſint m̃ſima ipoſ· g̃· angeli nõ cognoſcant
res nãles ¶ p̃· viſio mtellai alis ẽ eorũ q̃
ſiut m aia per ſui eſſẽ· ut d· m gl· ij· ad dyoz·
xij· Sed res nãles nõ pnt ee m aia thomis
uel m mẽte angeli per ſuas ceñias· g̃· non
pnt viſuali cognõe mtellai ali viſioe cog
noſci ſed ſolũ ymaginaria q̃ apprehendit ſilitu
dines corporũ· et ſſibili q̃ de ipis corporibus
ſ· n angelis aut non ẽ viſio ymaginaria uel
ſſibilis ſed ſolũ intellectiua· g̃· angeli nãlia
cognoſcẽ non pnt ¶ p̃· res nãles nõ mtelli
gibiles in actu ſ· cognoſcables apprehenſione
ſenſus et ymaginacionis q̃ non ẽ in angelis
g̃· angeli nãlia cognoſcit ¶ Sed otra q̃ q̃
pt virtq· inferior pt virtq· ſuprior· ſ· mtellec
tus homis q̃ ẽ ordinem nature m̃ſi am intelli
gẽli pt cognoſcẽ res nãles· g̃· m· l· to fortius
mtellectus angeli ¶ 2o· dd· q̃ talis ẽ ordo m
rebus q̃ ſuprioza mentibz ſint pfectiora ſeiori
bus· et q̃ m̃ſeioribz contmet· deficiens· et
pcialit· et m· l· tiplicit· in ſuprioribz contmet·
eminent· et per quã dã totalitatem ſ· ſimpli
citatem· et ideo ſicut in ſũmo veri· vtute ona
ſuppballit· perſtitut ſ· m· ipm· ſimplex ee ut
dyo· dicat· m libro de di· no· angeli aut mt
creaturas ſint deo ꝓpinq̃ores et ſiliores vñ
et plura participat ex bomitate dr̃ma ꝛ pfectiõ
ut dyo· dicat· iiij· ca· an· fi· Sicut igit· omna
nãlia m ipis angelis periſſent ſmpliciũs
q̃dem ꝛ imãliũs q̃ m ipis rebz· m· l· tiplia9
aut ipfectiõ q̃ in deo· omẽ aut qd ẽ m aliq̃
ẽ m eo p modũ eius in quo ẽ· angeli aut ſ· m·
naz ſint mtellectuales ꝛ ideo sicut deus p ſuã ceñ·

mãlia cognoscat ita angeli ea cognoscunt per
hoc q̃ sunt in eis p̃ suas intelligibiles species
¶ Ad p̃mũ g̃o dd̃· q̃ intellectus ẽ p̃fectio intelligẽ
tis p̃ suam speciem intelligiblẽ quã habz in intellectu
et sic species q̃ sunt in intellectu angeli sunt p̃fectiones z
actus ei⁹ intellectus angelici ¶ Ad 2m dd̃· q̃ ff̃us
non apprehendit essentias rerum ff̃ exteriora nisi ad
uenientia· sicut nec ymaginatiõ ff̃ apprehendit solas
similitudines corpm· Intellectus aut⁹ apprehendit
essentias rerũ vñ in 2o de aiã dr̃· q̃ omne intellectum
ẽ q̃ quid ẽ aiã q̃ non erunt· sicut nec sensus ff̃
p̃prium sensibile· sic g̃o essentiae rerum mãlarum sunt in intel
lectu hominis uel angeli ut intellectum in intelli
gente z non p̃ se ẽ reale ¶ Quedã uõ sunt q̃ sunt in
intellectu uel in aliã p̃ vtrumq; ẽ et vtrumq; ẽ
visio intellectualis ¶ Ad 3m dd̃· q̃ si angelus ac
ciperet cognitiõem rerum mãlarum ab ipis rebus mãlis
q̃ oportet q̃ faceret eas intelligibiles actu abstrahendo
do eas· nõ aut accipiendo cognitiõem earum a rebus
mãlis⁹ sed p̃ species actu intelligibiles sibi naturãles
rerum mãlarum cognitiõem habz· sicut intellectus mr p̃
species quas intelligibiles facit abstrahendo ¶
Ad 4m sic procedit videtur⁹ ffalsum sigilla
q̃ angelus simularia nõ cognoscat· dicit
n· phus in primo phi⁹ q̃ ff̃ sunt simularia· rõ aũt
intellectus vltiz· in angelus aut nõ ẽ vis cognitiua
ita nisi intellectiua aut ex superioribus patz· g̃o simula
ria non cognoscunt ¶ p̃· omne cognitiõ ẽ p̃ aliq̃
quã assilatiõem cognoscentis ad cognitum· ff̃ non
videt⁹ q̃ possit ee aliq̃ assilatio angeli ad simula
re m q̃ntũ ẽ simularе eius angel⁹ sit imãlis ut
dicũ ẽ· simularitatis uõ primum mãlum sit· g̃o angel⁹
nõ pt cognoscere sim· ¶ p̃· si angelus sunt sim
plaria aut per species simulares· a vlẽs· nõ per
species similes q̃ sic oportet q̃ habeat species similes finitas
nec p̃ vlẽs q̃ vlẽ non ẽ sufficiens p̃ncm cognos
cendi simulare m q̃ntũ ẽ simularе cuius vli⁹ si
militudo non cognoscunt· m sim p̃· g̃o angelus
non cognoscunt sim· ¶ Sed contra nullus pt custo
dire q̃ non cognoscunt· ff̃ angeli custodiunt ho
mines simulares ff̃ dr̃· p̃s· Angelus suus mãdabit
de te ut custodiant te· z̃· g̃o angeli cognoscunt simularia
¶ Ho dd̃· q̃ q̃da totaliter subtrahuntur angelis ·
singulariũ cognitiõ· sed hoc q̃ ẽ p̃mo decognoscit
catholice fidei q̃ ponit ty⁹ in fe ioza· a mistrai per
angelos ff̃ dr̃· heb· ij· omnes sunt ãministratorii spũs
sii aut simularium notitiã nõ habent nullaz prouiden
tiã habẽte possent de hijs q̃ hic in mundo aguntur
ai aut⁹ simularium sunt· z hoc ẽ contra d· q̃d dr̃· eccl·
v· ffle dicitis cura ãgelo non ẽ prouidentia
2o eciã decognoscit phus de animabus ff̃ q̃ ponit
angelis motores orbium celestium et p eos moue
ant ff̃ intellectum z voluntatem· ideo alij dicunt
q̃ angelus habz q̃dem cognitiõem simularium sed

m causis vlibz ad quas reducunt omnes pticulares
effectus sicut si astrologus iudicet de aliq̃ eclipsi
futura p̃ dispones celestium motuum· Sed ff̃ posito
p̃dicto mõimento nõ euadit· q̃ sic cognoscãt ff̃ sin
gulare m causis vlibz nõ ẽ cognoscere p̃ncm ẽ
singulare hoc ẽ ut ẽ hic z nunc· Astrologus non cog
noscens eclipsim futuram p̃ oppositiõem celestium
motuum scit eam in vli et nõ prout ẽ hic z nunc·
nisi per sensum accipiat· Administrando a p̃dicto
et moto scit singularia prout sunt hic et nunc et
ideo aliter dr̃· ẽ p̃ sicut homo cognoscit duplici
uirtute cognitiõem omnium rerum intelligibilium
vlia et mãlia· sensitiua uero singularia et corpalia·
ita angelus p vnã intellectiuã virtutẽ vtrumq;
cognoscit hoc· n· rerum ordo habz q̃ posito aliquo
ẽ superius tanto habz virtutẽ magis vniuersalem
plura se extendentem sicut in põ hominẽ p̃ ff̃
cois q̃ ẽ superior ff̃ ff̃ius huius sit vniuersalius
cognoscit q̃ quicq; ff̃ibz exterioribz cognoscitur·
et q̃da alia q̃ nullus alius ff̃ exterior cognoscit· sen
sibilia albi z dulcis z sile ẽ mãlis consideratis
vnde cui angelus naturãle ordinem sit sup̃ hominẽ
intelligens ẽ dicẽ q̃ hõ ignarus põ· cognoscit ea q̃
angelus p vnã virtutem sua cognoscitur· sz intellectus
nõ cognoscit vnde arguens pro ingenio habz ut
lutem q̃ nos stimo deus ignoret· ut p̃z m p̃ de
aiã et m iij· meth· Modus aut⁹ quo intellectus
geli singularia cognoscit ex hoc considerari
q̃ sicut a deo effluunt res ut p̃sistant in p̃prio esse
ita eciã ut sint in cognitione angelica· sed
ẽ aut q̃ a deo effluunt in rebz nõ solum quo ad mã
teriam ptinz sed eciã ea q̃ sunt mediante forma z
formã z p̃ q̃ causat sic cognoscit p̃ suam essen
tiã et eciã rei ut sup̃ ostensum ẽ· Sicut igit deus per
suã p̃priam omnia creat ẽ similitudo omnium per
omnia cognoscit non solum q̃ntũ ad mãteriã sed
eciã q̃ntũ ad singularitatẽ· Ita angelus per
deo meditas res cognoscit non solum q̃ntũ ad
mãz vlẽs sed eciã p̃ncm earum singularitatem q̃ntũ
q̃da reperiuntur esse multiplicate alio et alio
tas essencie ¶ Ad p̃mũ g̃o dd̃· q̃ p̃ hoc ff̃ius loq̃ de
intellectu nõ q̃ nom intelligit res nisi abstrahendo
do z per ipam abstractiõem a mãlis· sed quia
id q̃d abstrahit⁹ fit vlẽ· hinc aut modo intelligendi
non q̃eit angelus ut sup̃ dictum ẽ· et ideo ẽ ff̃ius
tuus rebus mãlis· sicut silat⁹ ad aliam p̃ncm
nignẽ nel spẽ aut in actu ff̃ sicut sup̃ius ẽ dictum
silitudiẽs cui inferiori ut sol cui⁹ ẽ p̃prius et
eciã modum deo ẽ silitudo omnium rerum ad
et p̃tinet ad mãz mẽtem in põ p̃ceptum p̃cepti
ut ca in ca q̃ p̃ q̃uentem in rebz· et eadem ratione
spẽs intellectus angelici q̃ sunt q̃da similes filiis

dines a dina essencia sint silitudines vere
non solu ptu ad formas sed eaz ptu ad maz
Ad 2m dd. q angeli cognoscunt singlia per
formas vles q tn sunt silitudines vere z ptue ad
pnas plia z ptu ad mdi duaois pnas quo
aut p eandem spem pnt multa cognoscere nam
supra dm e Q agli no cognoscunt futura
Ad 3m sic procedit videt q angeli cog
noscant futura angeli n potest ee ees sin
gm cognoscendo q homines z hores aliq cognos
cunt multa futura g multo fortiz angel
sens et futuz sunt drie tpis sed intellee angeli
e supra tepus participat em intelligeam etmtati
ne uno ut dr in libro de eaus g q ptu ad intellam
angeli no dnt pteitu et futuz z indifferenter
cognoscunt utriq P angelus no cognoscit
per spes a rebz acceptas z p spes innatas vles
sed spes vles eq luter se tnt ad pteitu et futuz
g uidet q angeli indifferenter cognoscunt pnaa
pteita et futura P sicut d distans z m tpe
loai sed angeli cognoscunt distanaa z m
loai g etiaz cognoscunt distanaa z m tpe i futuz
Sed contra qd e pp u signu dimitatis non
gnerit angelis sed cognoscere futua e pp u sign
dimitatis z m, d ysa xij. anunciate q venturu
sum futuz z scient q dij estis uos g angeli
no cognoscunt futura Ro dd. q futuz dupliciter
pt cognosci uno mo m ca sua z sic futua q ex
nostra cognoscunt sicut solem oriri cras. q vo ex causis cau
sis proueniunt ut plurimum cognoscunt no per
tertiu me z p reuelaem sicut medicus prog
nosticat sanitate infirmi. Que vo euenit ut
pauoribus pcepto sunt ignota sicut casualia et
fortuita Et iste modus cognoscendi futura
adest angelis z tato magis q nobis quanto ma
gis recedunt a rebus et perfectius cognoscunt sic
medicus q acutius videt melius de futuro sta
tu egri iudicium prenostricat Alio mo cognos
cunt futura m scipis z sic solius dei e futura
cognoscere no solu q ex necitate precedunt uel ut
plurimum z etiaz casualia z fortuita q deus
videt omnia in sua etnitate q cui sit simplex
toti ipi adest et pmul audit et io vnu dei in
tuitus fert in omnia q agunt p totu tepus sicut
in psenti et uidet oia ut in scipis sunt sicut
supra dm e cui dina sua agent. Angelus aut
intellus et alibz intellis creaturis de facili ab
etnitate dina cognoscunt no pt ab alio creato cog
noscit futuz ut e in suo ee Ad pmu g dd.
q homines non cognoscunt futura in m causis
suis nisi deo reuelante z sic angeli multo fortius
multa futura cognoscunt Ad 2m dd. q licet
intellectus angelicus sit supra tepus m q mesu

rat motu corpalem e tamen intellectus angeli
tepore participatione intelligibilis oceionis
sicut aug dicit viij. super gen. ad litaz q deus
mouet spualem aturam p tempora ita cui sit
successio intellectui angeli non omnia q agunt
per totu tepus sunt ei pnaa Ad 3m dd. q licz
species q sunt intellectui angeli cptui e de se eq lis
se habeat ad pnaa pteita z futura tamen pnaa
pteita z futura no eq lis se tnt ad rones q
ea q imp sencia sunt tnt maz per quas silanter
speebus q sunt in mente angeli ut sic p eas cog
nosci pnt sed q futura sunt nodu tnt maz p
qua illi assilent vni p eas cognosci no pnt
Ad etiu dd. q distanaa z m loai sunt in ex
natura z participant aliq spem eius silitudo e
m angelo qd no e veri de futuris ut dm e
et io non e silr Quo agli cognoscunt cogitaoes cord
Ad. etiu sic procedit videt q angeli cog
noscant cogitaoes cordiu dicit n. gg.
in moralibz sup iob. xxviij. no eqbit ei aux
uelut z. q tuc. s m beatitudine resurgentiu vno
erit perspicabilis alteri sicut ipe sibi. et ai vno
cuiusq intellus attendit sim l. ostia penetrant
z resurgentes erunt silr angelis sicut habet
ayr xxij. g vno angelus pt uidere id qd em ostia
alteri Q sicut se tnt figure ad corpalia
se tnt species intelligiblr ad intellas z viso corpe
videt eius figura g visa z ba intellectu alius vi
det species intelligibiles q em npa ai g angelo
videat alium angelu et etiaz alias videt q pos
sit videre cogitaoes vtriusq Q. ea q sunt in
tellectui no sunt silia ora angelo q ea q sunt in
fantasia ai hec sunt intellecta in actu intellectui po-
tiu. z ea q sunt in fantasia pnt cognosci ab
angelo sicut corpalia ai fantasia sit vtus
corporis. g videt q angelus possit cognos
cere cogitaoes intellus Sed contra qd e pp u
dei non gnerit angelis z cognoscere cogitaco
nes e pp u dei p m. d. xxxij. prauis e cor tho
mie et inscrutabilis qs cognoscit ps ego dns
scrutans corda g angeli no cognoscunt secre
ta cordis Ro dd. q cogitaco cordis dupli
pt cognosci uno mo in suo effectu z sic non
solu ab angelo z etiaz ab homine cognoscit pt
z tanto subtilius quanto effectus huius fuerit ma
gis occulto cognoscit em in tdu cogitaco
non solu p actu exteiore z p immutaoz vultus
et etiam media aliqs affectiones animi per
pulsu cognoscere pnt. z multo magis angelus ut
demones quanto subtilius tunc immutaones
occultas corpales prendit Unde aug dicit i
libro de dina de demonib q aliqui homines dis
pones non solu noce prolatas veri etiaz co
gitaoes ceptas ei signa qda ex alio exprimi

m corpore tota facilitate pdiscernit · q̄ nūq̄m
libro retractionū hoc dimittēdū ē asserendū
quōd fiat Aliomō cognoscit pnt cogitatōnes
put sunt in voluntate z sic solus deꝰ cogitatōes
cordis et affectiones voluntatis cognoscit pt
Cuius rō ē q̄ voluntas creatur ē soli deo subiacz
et ipē solus in ea operatiue pt q̄ ē eius pn̄s obm̄
ut ultimꝰ finis et hꝰ magis in fra patebit Et
rō ea q̄ in voluntate sunt uel q̄ ex voluntate sola
dependēt soli deo sunt nota q̄ manifestū ē aut
q̄ ex voluntate dependz q̄ alīqs actualiq̄ con
sideret q̄ tali alīqs habz habitū stūe uel spēs in
telligibiles in eo existentes ut eis cū uult et
rō dicat ap̄s 1 thoz ij q̄ q̄ sunt hominis nemo
nouit nisi spūs hominis qui in ipō ē Ad p̄m
gꝰ dd q̄ mō cogitatō vni hominis nō cognos-
catur ab altero ꝓpter duplex impedimētū s ꝓpter
grossiem corporis z ꝓpter voluntatē claudēn
tem sua secreta p̄ma aut obstacula dū tollit
m̄ resurrectiōe nec ēm angelis sed sēm ipe
dimētū manebit p̄ resurrectiōz retē modo
m angelis Vn̄ q̄litatē metis q̄tū ad q̄tita
tem grē et gloriē ipūtabit claritas corpis
et sic vnꝰ mentē alterius uidēre poterit Ad z m
dd q̄ si vnꝰ angelus spēs intelligibiles alterius uide
ret p hoc q̄ modꝰ intelligibilis spēz ꝑ m maiorem
et mīorem voluntatē ꝓcedēnat nobilitati sb̄z
non tn̄ seq̄tur q̄ vnꝰ cognoscat quid alīus alius
spēbus intelligibilibz utatur actualiter considerando
Ad z m dd q̄ appetitus brutalis nō ē omnīno sin
actus sed seq̄tur impressionē alterius rei corporalis
uel spūalis q̄ cognit angelus cognoscit res cor
porales et disponēs eas possit p hoc cognoscere
quōd ē in appetitiua apprehensiōe fantastica bru
torū animalium et etiā hominū ꝑ m q̄ etiā in eis ap
petitus sensitiuus procedit in actū seq̄tur aliq̄ impres
siōnē corporalem sicut in brutis semp̄ non
tn̄ oportz q̄ angelus cognoscat motū appetitus
sensitiui z apprehensiōnē fantasticā hominis ꝑ m q̄
mouet a voluntate et hoc q̄ etiā in ipsis ordi
nate participat aliq̄liter rōnē sicut obediens
imperanti ut dicit̄ p̄mo · ethi · Non tn̄ seq̄tur q̄ si an
gelus cognoscat quōd ē in appetitu sensitiuo uel
fantasia hominis q̄ cognoscat id quōd ē in volū
tate uel cogitatōē q̄ intellectū uel voluntas
nō subiacet appetitui sensitiuo z fantasie sed pt
eis diuinitus mouere ut dictū ē

Quōd autem angelus cognoscat misteria gre

Ad tm sic proceditur videt̄ q̄ angelus mis
teria gre cognoscat · q̄ mt̄ omnia myste
ria existentia in mente diuina incarnationis xpi ·
sed hoc angelus cognouerit a p̄mo dicit · Dionysius
v · sup̄ gen · ad litz q̄ sic fiunt hoc misterium ab
scondito a seculis ut tamen notesceret principibz
z potestatibz in celestibz · et ap̄s 1 thy · iij · q̄ appa
ruit angelis i dē pietatis sacramētum gē angeli
misteria gre cognoscunt Ꝑ · cones omnium mys
teriorum gre in diuina sapia continent̄ s angeli
vident in patria dei sapiaz q̄ ē eius essentia gre
geli misteria gre cognoscunt Ꝑ · p̄phē per
angelos ministrauit ut p̄z p dyo · mystica an ge
sed p̄phē misteria gre cognouerunt · d · n · amos
iij · sloni fatiet dns deus sibi um si reuelauit
secretū suum ad seruos suos p̄phetas · gē angeli
misteria gre cognoscunt Sed q̄ ē nulli dubiū
id q̄d cognoscit ꝑ angeli etiā sipm q̄uis de
diuinis misteriis gre et ea discunt · d · n · a · ex ver
q̄ sacra scriptura inducit q̄ sola celestes ecclie
ad ipm ihm faciēres q̄ne z discentes suam
diuinā operatōnis pro nobis cum ihm sine medio
eas docente ut p̄z ysa · lxiij · ubi q̄ venit bz ē
iste q̄ venit de edom · respondit ihs · ego qui
loquor iustitia · gē angeli nō cognoscit mys
teria gre Ꝑ dd q̄ m angelus ē duplex cog
nōscēdi vna q̄dem nālis ꝑ m q̄ cognoscit res
tui ipsius essentias suas · tūc etiā ꝑ spēs innatas
et hanc cognitōē misteria gre non cognoscit
habet · n · misteria ex pura dei voluntate dependēt
Si aut vnꝰ angelus nō pt cognoscere cogita
tones alterius ex voluntate eius dependētes
multo mīus pt cognoscere ea q̄ ex sola dei vo
luntate dependent · et sic ar gumentat̄ aplūs
1 thoz · ij · q̄ sunt hoīs nec · nouit ni spūs hois
q̄ in ipō ē · ita et q̄ sunt dei nec nouit ni spūs dei
est aut alia angelorū cogitatio q̄ eos aduertere
facat bōs quam videt ubi uel res in verbo et
hanc q̄dem visione cognoscit misteria gre
non q̄dem omnia nec eq̄liter omnes · ꝑ m q̄ dā
eis uoluit reuelare · ꝑ m q̄ dicit aplūs · 1 thoz · ij · Nō
bis aut reuelauit deꝰ p spm suum · ita tn̄ q̄
superiores angeli p speculū videt omnia spūa
liter templātes plura misteria et alta dei ma
nifestari
tat eos illuminando · et horū etiā misteriorū
q̄dam a p̄mo sue creatiōnis cognouerunt · q̄
vō postmodū ꝑ m q̄ eorū officijs ogitur eo
rent Ad p̄mū gꝰ dd · q̄ de misterio incarna
tionis xpi dupliciter contingit loq̄ vno modo in
quātū reuelatum ē a p̄mo siue bti
dicit · augustinus ē q̄ hoc ē q̄ dicit̄ q̄ deus
omnia eorum officia ordinauit · omnium · n · sui amī
tratorū spūs ut dicit̄ heb · ij · i misterium missit pro
eos q̄ he · ca · sa · q̄ quidē fuit p maximum
misterium vnde oportuit de hoc misterio omnes
a p̄mo oriter edoceri Alio modo possibile est
misterio incarnationis q̄tū ad spēciales circumstan
nes z sic nō omnes angeli a p̄mo de omnibus fuit
edocti Immo q̄dā etiā superiores angeli post
modum didicerunt ut p̄z dyo · ultimo mystica

¶ Ad 7m dd· q̄ licet angeli b̄ti d̄m̄ sapiāz
contemplent nō tamē ea q̄ phendūt et
ideo nō oportet q̄ cognoscat q̄ ip̄m in ea la
tet ¶ Ad 7m dd· q̄ ip̄i ip̄i ꝑphē cognouerūt
de mīsteriis xp̄i p̄ reuelatiōz d̄m̄ nl̄to ex
cellentiōr angelis reuelatū Et ꝺ̄ licet ꝑphe
tis ea q̄ deus futurus erat tm̄ salutē hūanā
gnāb̄ m gnāli reuelauit· q̄d̄ā tm̄ speāliā apli ꝺ̄a
hoc cognouerūt q̄ ꝑphē non cognouerūt ꝑm
p̄· eph· nj· potestis mtelligē prudēcia m̄ea
m mīsteriō xp̄i q̄d aliis gnāt̄oribz nō ē agnitū
sicut mic ē sanct̄ apl̄is eius reuelatū ſm̄t ipōs
ea ꝑphās posteriores cognouerūt q̄ p̄ores nō
Et gr̄· dicat q̄ p̄ successiones tp̄m creuit
dīne cognic̄ōis augmētū ¶ Cō· lvij· de mō
D ost cōsidā7 de mō āgelice cogn̄c̄ōis
angelice cognic̄ōis Et ꝺ̄a h̄ q̄rit̄· vij·
¶ Primo utr̄ mtellect̄ angeli q̄nz sit m
p̄· q̄nz actu ¶ 2o utrū angel⁹ possit ſimul
mltā mtelligē ¶ 3o utrū intelligat discur
rendo ¶ 4to utr̄ mtligat ꝙponendo z diden
do ¶ 5to utrū in vnā angeli possit ee plitas
¶ 6to utr̄ cognic̄o angeli possit dici matuti
nā et vespertina ¶ Ad primū sic p̄cedit· De mō
Ad ꝑmū sic procedit· ꝙ cognic̄ōis āgelice
videt q̄ mtellect̄ angeli q̄nz sit m p̄·
nionis· n· ē exīns m p̄· ut d̄· m· phi· sed me
sās angelice mtellīdo monet̄ ut d̄· dyo· m·
ca⁹ de dr· no· g⁹ metes angelice q̄nz sit m p̄·
¶ P̄· ad 7m de fide vnū sit rei nō habite possibilis
tm hr̄i· q̄uis aliq̄ desidāt mtelligē ē m potē
ad 1m sed p̄· pe· 1· d· 2 m q̄ desidant angeli ꝓfi
ciē ḡ mtellect̄ angeli ē q̄nz m p̄· ¶ P̄· ad 1ūm
de causis d· q̄ mtellīa mtelligit ſm̄ modū sue
sbe· ſ· sbā angeli habz aliq̄d de p̄· admixti
ḡ q̄nz mtelligit m p̄· ¶ Sed ꝺ̄ ē q̄d aug⁹ dr
2o sup gen· ad lram q̄ angeli ex quo creati
sunt ꝑā ubi et mitate sāc̄ z pia cōtemplac̄oē
ꝑfecti· sed mtellect̄ cōtemplās nō ē m p̄· ſ·
q̄ sicut phs dicit m 7o de aiā 7m vīj· phi· m
uel luemire· r· anq̄ habeat h̄itū sāc̄ Alio mō
d· ē m p̄· sicut ai am habz h̄itū sāc̄ sed nō
consideat· ſm̄o ḡ mō mtellect̄ angeli nūq̄ ē
m p̄· r· spāi eoz ad q̄ eius cognito naturalis
se extendē pt· sicut em sup iora corpa· ſ· celes
tia non h̄nt p̄ōm ad ee q̄ non sit opleta per
actū sua celestes mtellect̄· ſ· angeli nō h̄nt ali
qua p̄ōm mtelligibles q̄ non sit totalit̄ opleta
tā per spēs mtelligibles ḡ naturales· sed q̄
tū ad ea q̄ eis d̄m̄ to reuelāt̄ mthil prohibz

mtellect̄ eoz ee m p̄· q̄ sic etiā corpa celes
tia sint m p̄· q̄nz ut illūm et a sole ¶ 2o uō mō
mtellect⁹ angeli pt ee m p̄· ad ea q̄ cognos
cit nāli cognic̄oē sm̄ em omia q̄ nāli cogni
c̄oē cognoscit semp actu ḡ sidāt Sed ad cog
nic̄oz ubi et eoz q̄ m ubo videt nūq̄ hoc
mō ē m p̄· sed semp actu mtiet ubiq̄ et ea
q̄ in ubo videt ſm̄ hac· n· ūsione eoz b̄tūdo
do consistit· b̄tūdo aut nō consistit i hoc
sed in actu uit d· phūs p̄· eth· ¶ Ad p̄mū ḡ·
dd· q̄ motꝰ ibi non sumit ſm̄ q̄ ē actꝰ ip̄fti
·i· exīntis in p̄· ſ· ſm̄ q̄ ē actꝰ pfecti· i· exīntis
in actu sic em mtelligē et sentire dicit mo
tus ut d· 7o de aiā ¶ Ad 2m dd· q̄ desi de
riū d· angeloz nō excludit rem desidāta
ſ· eius fruitionē uel dicit desidāre dei ūsio
nem q̄ ad notas reuelac̄ōes q̄s pro opportu
tate negotioz sibi ad deo cōmisit ¶ Ad 3m dd· q̄
m ſb· angeli nō ē aliq̄ p̄· de nūdatiue ab actu
et situ· nec mtellect̄ angelo7 sic sint m p̄· q̄
sint abſq̄ actu De mō cogn̄c̄ōis āgelice
Ad 2m sic procedit· videt⁹ q̄ angelus
non possit ſimul plia mtelligē· dicit
·n· phūs 2o thop· q̄ mtelligit mltā sic ē ſ· vnū tm
mtelligē ¶ P̄· mthil mtelligit· nisi ꝑm q̄ m
tellect̄ formal· p̄ sp̄em mtlibilē sicut corpꝰ
formal· p̄ figurā· ſ· vnū corpus nō pt formari
diuisis figuris ḡ· vn⁹ mtellect̄ nō pt simul in
telligē diuisa mtelligibilia ¶ P̄· mtelligere
ē motꝰ q̄dam nullꝰ aut motꝰ tal· ad duos
tōs ḡ· nō ꝙtingit simul plia intelligē ¶ Sed ō
ē q̄d dicit aug⁹ 11m· sup gen· ad lram potēcia
spialis meus angelice octaq̄ volunt facil
lime ꝙphendit ¶ 2o dd· q̄ sicut ad vnitatē
motꝰ requit· vnitas tm· ita ad vnitatē ope
c̄ōis requit· vnitas obiecti· Contigit aut ali
qua accipi ut plura et ut vnū· sicut ptes ali
cuius ꝙtinui si vna q̄q̄ p̄ se accipiat· plures sint
vn et nō vna opac̄oē nec simul accipiunt· per
ſm̄ et mtellm· Alio mō accipiunt· ſm̄ q̄ sunt
vnū in toto z sic simul et vna opac̄oē cognos
cit· ca per sensū· q̄ p̄ mtellm· dr totū ꝙtinu
ū sidāt· ut d· 7o de aiā et sic eadē mtellect̄
m· simul mtelligit ſbm· z p̄dicatū· put st ptes
vnius ꝙpōis et duo ꝙpta ſm̄ q̄ ꝙueniunt i vna
copac̄oē Ex quo patz q̄ mltā ſm̄ q̄ sunt distin
cta non p̄nt simul mtelligi ſ· ſm̄ q̄ vnit· in
vno mtelligibili sic simul mtelligit· vnū q̄ p̄
aut ē mtelligē in actu· ſm̄ q̄ eius similitudo ē in
mtellāi· q̄uis em ꝑ vna sp̄em mtlibilē cog
nosci p̄nt cognoscit· ut vnū mtelligē et
ideo simul cognoscit· que nō p diuisas intel
ligibiles cognoscit· ut diuisa mtelligibilia capi
untur· Angelus intelligit ea cognic̄oē q̄ cognoscit

res p ubi omā cognoscit vna intelligi
spē q̄ ē eēncia dīna et io q̄cūq; ad talē cognōz
omā sīml cognoscit sicut et in p̄ia nō erit
volubiles mē cogitatōes ab alijs alia entes
atq; redeūtes ꝑ oēm suaz nāz sīml vno con
spectu videbim⁹ ut aug⁹ dr̄ x v. de trin. Et ita nō
cognit ōē q̄ cognoscit res p spēs īnatas oīa
illa p̄nt sīml intligē q̄ vna spē cognoscitur
non aut illa q̄ diuisis ¶ Ad p̄mū g⁹ dd. q̄ intel
ligē mlt aut vnū ē quod dām vnū intelligē
¶ Ad 2m dd. q̄ intellect⁹ in fort ꝑ spēm intelligē
q̄ apud se habz z sic pt vna spē intelligibili
mlta sīml intligibilia mutuo sicut vnū cor
pus p vnā figuraz pt sīml mltis corpibz assi
mlari ¶ Ad 3m dd. sicut ad p̄m De q̄ḡuis mōz ꝛ̄

Ad 3m sic procedit videt⁹ q̄ angel⁹ cog
noscat distanctēr do. distantias em intel
lect⁹ attendit p̄m q̄ p vnū aliud cognoscit ꝑ
angeli cognoscit vnū p aliud cognoscit. n.
creaturas p ubiū g⁹ intellect⁹ angeli cognos
cit distanctēr do ¶ p̄. q̄ p̄ pt vt⁹ in ferior potē
virt⁹ sup̄ior ꝑ intellect⁹ humān pt syllogizare
et in effectibz causas cognoscē ꝑ m q̄ distans
attendit g⁹ intellect⁹ angeli q̄ ē sup̄ior ordi
nature mlto magis hoc pt ¶ p̄. ysidor⁹ dicit
q̄ demones p experiēcia cognoscit mlta sed
exp̄m̄ētalis cognitiō ē distantia sua. et mlta em
medijs fit vni⁹ exp̄m̄ēti. et et mlta exp̄me
ta fit vni⁹ vle ut d⁹ in fine posteriorz et m p̄ia
metha. q̄ cognitiō angelorz ē distantia sua ¶ Sed
otra ē q̄d dr̄ dpo. viij. ca. de di. no. q̄ angeli non
congregant dīna cognitiōz a sermonibz diffusis
neq; ab aliquo dī ad ista spēalia sīml agitatur
¶ Ite dd. q̄ sicut sepius dām ē angeli illū gradū
tenent in sbīs spūalib⁹ q̄ corpa celestia in sīlib⁹
corporeis. nā et celestes mētes a dyonisio dicit
ēst aut hec distā inē celestia et terrestria corpora
q̄ terrena corpora per motū cōz et motū adi
pisc̄it sua ultima pfectōz. Corpora aut celes
tia statim ex sui pā sua natura sua pfectōz hnt
Sic igit ēt et inferiores intellect⁹ s. thom⁹ p q̄d da
motū et distantias intellectualis op acquirē pfectōz
et veritatē cognitionis adipisc̄it discurrendo
cognito ad incognitū procedit Si aut statim
in pā cognitōe p̄ncipij noti inspicient q̄si no
ta oīa oclōnes q̄ sequentes in eis distantias non
hab̄et locū et hoc ē in angelis q̄ statim in
illis q̄ p̄mo nāliter cognoscit inspicit oīa
q̄cūq; in eis cognosci pnt. et ideo dicit intel
lectualēs q̄ntia apud nos q̄ statim nāliter appre
hendit intelligi dicit. vñ intellect⁹ d⁹ hijs p̄mo
p̄mo. Amme nō hūane q̄ veritatis notitia
per quēda discursū acquirit rōnales vocāt
Ad quōd contingit ex debilitate intellectualis
luis in eis. si em hr̄ent pleitudinē intellectua
lis luis sicut angeli statim in p̄mo aspectu in
totā virtutē eorū comprehendent intuendo q̄
ex eis syllogizari posset ¶ Ad p̄m g⁹ dd. q̄ distan
tias q̄dam motū noīat oīs autem motus ē de
uno p̄ri in aliud posterius vñ discursus cog
nitiōis dr̄ intellectus cognitor altei⁹ posterius noti q̄ prius
erat ignotū Si aut in uno inspecto aliud in
spiciat sicut in speculo sīml in spiciat rei ima
go z speculū nō ēpter hoc cognitio discursiua
et hoc modo cognoscit angeli res in uno ¶ Ad
2m dd. q̄ angeli syllogizare pnt tñ syllogismū
cognoscentes et in causis effectus videt et ei ef
fectibz causas. nō tñ ita q̄ cognitōz veritatis igno
te acquirat syllogizando ex causis cognitas et ex causis
in causas ¶ Ad 3m dd. q̄ experiēcia angelus
uel demonibz dr̄ ꝑ m q̄ dā similitudinē put cog
noscit sensibilia p̄sentia tñ absq; oī discursu

Ad 4m sic procedit Videt⁹ q̄ angeli intelligat ponendo z
dividendo ubi. n. ē mlt⁹ ibi fit opō
mltitudo mtlis⁹ ē ergo in mtellectu angeli
mltitudo mtlis⁹ ergo per diuisas spēs diuisam
telligat z nō oīa sīml. g⁹ in intellectu angeli
ē opō et divisio ¶ p̄. plus distat negatio ab affir
matiōe q̄ q̄cūq; natūe oppositē q̄ prima
distinctio ē per affirmatiōz et negatiōz. ꝑ q̄ nās distantes angelus nō cognoscit p vnū sed
per diuisas spēs ut sup̄ dictus ꝑ g⁹ oppz q̄ in
cōz et affirmatiōz cognoscat p diuisa. et ita vi
det q̄ angel⁹ intelligit ponendo z dividendo
¶ p̄. locutiō ē signi intellectus ꝑ angeli hominib⁹
loq̄tes proferit affirmatias et negatias emissa
cōnes q̄ sunt signa ponēs et divisionē intellectus
ut ex mltis locis sacre scripture ꝑ g⁹ videt. q̄ ¶ Sed
angelus intelligat ponendo z dividendo
otra ē q̄d dr̄ dpo. viij. ca. de di. no. q̄ virtus intellec
tualis angelorz resplendet ꝑ spiritalem illumi
tellectualem simplicitate ꝑ simplex intelligē. est
sime ponē et divisione ut d⁹ m 3⁹ de anī. g⁹ an
gelus intelligit sime ponē z divisionē ¶ Ad
q̄ sicut in intellectu creato ponat⁹ odō ad p̄m
ita in intellectu ponēte et dividente ponat⁹ odō
tui ad sbm. Si em intellectus statim in ipō p̄m⁹ vi
det odōnis virtute nisi q̄ intelligēt divisionē
uel discursū. filius si intellectus statim in apthen
sione q̄ditatis sbjecti hr̄et statim notitiā de
omibz q̄ possent attribui sbjecto uel removeri
ab eo nisi q̄ intelligēt ponendo z dividendo sed
solū intelligendo q̄ quid ē Sic igit ꝑ g⁹ ex
eodem p̄uient q̄ intellectus in intelligit discur
rendo et ponendo z dividendo. ex hoc. s. q̄ non
statim in p̄ma apthensione aliq̄ apthendit

pt mſpnt̃ q̃ꝺ̃ꝺm eo v̄bute contmet̃ qꝺ ytmgit
ex debilitate luis mtellal alis m nobis ſiaut
dam ē vñ al m angelus ſit lumē mtellal ale p
fectl al ſit ſpeal lui pulchz̄ dlaiſſm ut dyo. dt
my. ca⁹ de di. no. rel mag̃t. q ſic ait angelus nō m
telligit rōnabo. ita nō mtllit. yponedo. mchilo
mmg tm cop̄z et diſione ēnūlatōnū mtelligt
ſiaut et rōnatōz ſyllogz. mtelligit. n. ypotaſm
plat̃ et mobilia mobilit̃ et mālia mālit̃er
¶ Ad p̄m g̃ꝺ̃. q nō q̄liſcūq; mltitudo ītellect
tuū ponem̄ cat. ſ mltitudo illoz mtellectuū
quoz vnū attribuit̃ altel uel removet̃ ab altero
angelus aut mtelligēdo q̄ditatē alicui rei ſil
mtelligit q̄ q̄ ei attribui pt uel remoueri ab
ea vñ mtllndo q̄ q̄ ē mtelligit q̄ q̄ nos mtelli
gē poſſimꝰ ea ꝺ̄ ponēdo et dlcendo p vnū
ſuū ſimplex mtellam ¶ Ad 2ᵐ ꝺ̄. q dūſe q̄
ditates rerū mingrunt q̄ tū ad roēz exiſtendi
q̄ affirmatō et negatō. tm q̄ tū ad roēz cognoſ
cendi affirmatō et negatō magis q̄ueniūt q̄
ſtatim p hoc q̄ cognoſcit̃ veritas affirmatōis
cognoſcit̃ falſitas negatōnis oppoſite ¶ Ad 3ᵐ
ꝺ̄. q hoc q̄ angelus loquit̃ enūciatiues affir
matas uel negatas manifeſtat q̄ angelus
cognoſcit ypoz et diſionē nō aut̃ q̄ cognoſ
cant ponēdo et dlcendo ſed ſimplic̃ cognoſ
cendo q̄ quid ē q̄ ſtellaꝝ aḡlī nō ē falſitas

HD. v. ſic procedit̃ vꝺ̄et̃ q̄ m̄ ſtellaꝝ
angeli poſſit eē falſitas. proteruitas
em ad falſitatē pt̄inz ſ m demonibz ē ſm̄a
ſia proteruia ait dt̃ dyo. my. ca. de di. no. go
¶ P̄. neſcientia ē cā falſe ert̄matiōis ſ m an
gelus pt eē neſcientia ait dt̃ dyo. vi. ca⁹. et. ier
go vꝺ̄et̃ q̄ m eis pt eē falſitas ¶ P̄. ome q̄ꝺ̃ ca
dit a virtute ſapie et habz roēz deꝑfuatā habz
falſitatē uel erroꝛē m ſuo mtellaꝝ. ſ hoc dyo.
dt̃ de demonibz. vij. ca⁹. de di. no. go vꝺ̄et̃ q̄ m
ſtellaꝝ angelorū poſſit eē falſitas ¶ Sed ꝯ. plus
diat̃z de aīa q̄ mtellectus ſemp verus ē Et aug⁹
m ſi. de trū libro. lxxxiij. ꝺ̄. q̄ mchil mtelligit
niſi verū. ſ angeli non cognoſcunt ad m̄ſi ītel
ligendo go m cognoscē angeli nō pt eē decep
tio uel falſitas ¶ Ho⁹ ꝺ̄. q hui⁹ q̄ꝺ̃ homis veritas
aliq̄tenus ex p̄miſſa dependz̄ dum ē em q̄ ange
lus nō mtellit̃ ponendo et dlcendo ſ mtelligē
do q̄ q̄ ē. Intellectus aut̃ ēra q̄ q̄ ē ſemp ē verus
ſiaut et ſp⁹ ēra ꝓp̄ū obm̄. ut dt̃ m̄ z⁹ de aīa. ſ per
actus m nobis accidit decepcō et falſitas m ītel
ligendo q̄ quid ē. ſ ſ m roēz alicui⁹ ponibz uel
aīaꝝ ptes diſſm̄oꝝ nō cohereāt ſiaut ſi accipiā
pte diſſm̄oꝝ alicui⁹ rei aial q̄ drupes volatile
ſillm em tale aial ē. Et hoc q̄ꝺ̃em accidit m cō

ponitis quoz diſſm̄oꝝ ex diuſis ſiut quoz vnū
ē male ad aliud. ſ mtellndo q̄ditates ſmplices
ut dt̃ ix. metth. nō ē falſitas. q uel totaliter nō attin
gunt̃ et mchil mtlligm⁹ de eis. uel cognoſcunt ut
ſunt. Sic igit̃ per ſe nō pt eē falſitas a errore ꝺ̄ deceꝑ
cō m̄ ſtellaꝝ alicui⁹ angeli. ſ p actus ytmgit alio
mō q̄ m nobis ſtā ponendo z dlcendo q̄m ad
mtellam q̄ditatis puemimꝰ ſiaut ꝺ̄ dlcendo
uel demrando diſſm̄oꝝ nō eſtigamꝰ q̄ꝺ̃ q̄ꝺ̃em
m angelis non contingit. ſ per q q̄ ē rei cognoſcunt
omēs enūciatōnes ad illā rē pt̄mētes ayai⁹ ēat
q q̄ditas rei pt eē p̄m⁹ cognoſcēdi ſ̄pāi eoꝝ q̄
nālit̃ rei queūt uel ab ea removeri nō aut̃ eoꝝ
q̄ a ſupnāli dei ordmatōe dependēt. angeli v̄
bom̄ tm̄tes recta voluntatē p cognitōz q̄ditatis
rei nō uꝺ̄at de hijs q̄ nālit̃ ad rē pt̄mēt m̄ſi
ſalua ordmatōe dīna vñ m eis nō pt eē falſitas
aut error. Demones aut̃ p voluntatē puerſam
ſubdutentes mtellam a dīna ſapīa abſolute
mterdū de rebus uꝺ̄at p̄m⁹ nālem m⁹dū⁹ et
m hijs q̄ nālit̃ ad rem pt̄mēt nō decipiunt̃. ſ
decipiūt pnt̄ q̄ tū ad ea q̄ ſupnālia ſiut. ſiaut ſic
ſida ānē homēz mortuū uꝺ̄at eum nō rſurre
turū. et ſi uꝺ̄ens homēz ipm uꝺ̄at eum nō eē deā
¶ Et per hoc pz̄ vñſio ad ea q̄ vtrumq; obiaciūt
Illā pteruitas demonū eē p̄m⁹ q̄ nō ſubdunt̃ dīne
ſapīe. neſcientia aut̃ ē in angelis nō reſpectu
nālium cognoſcibilium ſed ſupnāliū. ſ̄ꝺ̃ patet etiā
q̄ mtellē eius q̄ quid eſt ſemp ē verum ſi p
actus ſcḋm q̄ mꝺ̄ebite ordmat̃ ad aliq̄ cōpo
nem uel diſionē De cognōe veſpīe et matut̄.

HD. 6ᵗⁱ ſic procedit̃ vꝺ̄et̃ q̄ m angelis
non ſit veſpīna uel matutina cognitio
veſpere em et mane adinvicē noctis tenebre zhmt
ſed m cognitōe angeli nō ē aliq̄ tenebroſitas
ei⁹ non ſit ibi error uel falſitas. go cognitio an
geli nō ꝺ̄ebz ꝺ̄i matutina uel veſpīna ¶ P̄
mt̃ veſpere et mane credit nox et mt̃ mane
et veſpere credit meridies. ſi igit̃ m angelis
ſit cognitio matutina et veſpīna patet
rōne vꝺ̄et̃ q̄ m eis ꝺ̄ebeat eē meridiana
et nocturna cognitio ¶ P̄. cognitio diſtin
guit̃ p̄m cognitiones duas cognitoꝝ vñ m⁹ de aī
ma ꝺ̄icit̃ q̄ ſtie ſecant̃ q̄ꝺ̃ modū. et ree. tri
plex aut̃ ē eſſe verū. ſ m ūbo. m̄ꝑ matutina
et mtelligēcia angelica. ut augꝰ ꝺ̄. ſ̄ ſup
gen̄ ad lram. go ſi ponit̃ cognitio matutina
in angelis et veſpīna ꝓpter eē verū in ūbo
et ẏpria matutina ꝺ̄ebz ēra in eis poni ēra
cognitio ꝓpter eē verū in mtelligēcia angeli
ca ¶ Sed ꝯtra ē q̄ augꝰ vñ. ſ̄ ſup gen̄. z xi
de ciuitate dei distinguit cognitoꝝ angelorū
p matutinā et veſpīnā ¶ Ho⁹ ꝺ̄. q hoc
q̄ꝺ̃ ꝺ̄icit̃ de cognitōe matutina et veſpīna

m angelis introductū ē ab aug⁹ · q̄ ser dies m
quib⁹ legit deus ḡcta fecisse gen̄ · r · intelligi vult
nō hos usitatos dies q̄ solis cursu peraguntur ai sol
q̄ nō ita die facto legat · sed vnū diem · s · cognitōēz
angelicā sex rerū gnīb⁹ p̄tentā · Sicut aut in
die ḡsiderato mane ē p̄ncipiū diei · uespe aut finis
ita cognitio p̄matutinalis ipius ee rerū d⁹ cognitio
matutina · et hoc ē f̄m q̄ res sunt in uerbo · cognitio
aut ipius ee rei create f̄m q̄ in ppa natura cō
sistit dicat⁹ cognitio uesptina · nā ee rerū fluit a
uerbo sicut a quodā p̄matutinali p̄ncipio · et hic
effluxus nāturā dicit ee rerū q̄d in ppa natura hnt
¶ Ad p̄mū g⁹ dd · q̄ uespere et mane nō accipit
in cognitione angelica f̄m filitudinē z admix
tionē tenebraz sed f̄m filitudinē p̄ncipij et
termini · Vel dd · q̄ michil prohibz ut aug⁹ dicit
in̄ · supra gen̄ · ad litt · aliq̄n in cognitione ad vnū di
cā lux et in cognitione ad aliud tenebra sicut vi
ta fidelium et iustorū in cognitione ad impios dicit⁹
lux f̄m illud eph̄ · v · filiis aliq̄n tenebre nunc aut
lux in dn̄o · que tñ vita fidelium in cognitione ad
vitā glorie tenebrosa dr̄ p̄ illud ij · pe · i · habetis
pphetica firmiorē sermonē cui bñ facitis attendentes q̄si
lucerne lucenti in caliginoso loco · Sic igit⁹ cognitio
angeli q̄ cognoscit res in ppa natura dies ē
per cognitionē ad ignorātiā aut errorē · q̄ obscura
ē per cognitionē ad visionē ubi ¶ Ad 2ᵐ dd · q̄ ma
tutina et uesptina cognitio ad diē ptinz · i · ad
angelos illuminatos q̄ fuit distincta a tenebris · i ·
a malis angelis Angeli aut bti cognoscentes
creaturā nō in ea figunt⁹ q̄ est tenebrose ē · noc
tē fieri · sed hoc ipm̄ referunt ad laudē dei in quo
sicut in p̄ncipio omnia cognoscunt et ideo p⁹ uespaz
nō ponit⁹ nor q̄ mane · ita q̄ mane sit finis p̄ce
dentis diei et p̄ncipiū sequentis · mō aut angeli
cognitionis p̄cedentis opis ad laudē dei referūt
q̄ dies aut sub noīe diei comprehendit⁹ q̄ in me
dium mittuo q̄m vel plus mei dies referri ad
cognitionē ipius dei q̄ nō habz p̄ncipiū neq̄ finē
¶ Ad 3ᵐ dd · q̄ ipi angeli eoꝝ creatione fuit vn
ee rerū in intelligentia angelica apprehendit⁹ sub uesp
ptina cognitione sicut et ee rerum in ppa natura De
Hoc · Aᵐ sic procedit⁹ cognitionē matutinā z uespt
videt⁹ q̄ vna sit cognitio matutina et uesp
ptina · dicat⁹ em gen̄ · i · factum ē uespe z mane dies
vn⁹ · sed p diem intelligit⁹ cognitio angelica ut
aug⁹ dicit q⁹ vna et eadem ē cognitio angelis
matut⁹ et uesptina ¶ p̄ · in pos le ē vna pōz
sim̄l duas opationes hꝫ · q̄ angeli semp sunt in
actu cognitionis matutine q̄ semp uident deum
et res in deo f̄m illud matth̄ · xviij · Angeli eoꝝ sem
per uident faciē patris mei · z · g⁹ si cognitio uesptī
na ēt alia a cognitione matutina nullo mō angel⁹
ē possit in actu cognitionis uesptine ¶ p̄ · ap̄le

dr̄ · ad chor · xiij · ai veneit q̄d p̄fectum ē in ange
bit⁹ q̄d expte ē · sed si cognitio uesptina sit alia a
matutina q̄ pat⁹ ad ipm̄ ad p̄fectionē sicut ip̄fectio ad
p̄fectū q⁹ non poterit sim̄l ee uesptina cum matu
tina ¶ In oppm̄ē q̄d dicat aug⁹ · in · sup gen̄ ·
ad litt̄ q̄ mō tui interest mittere cognitionē cui⁹q⁹ rei
in uerbo dei et cognitionē eius in natura ei⁹ · ubi⁹ d
meito ptineat ad diem vtrū hoc ad uesperā ¶ Ad hoc dd ·
q̄ sicut dam ē cognitio uesptina de qua angelo
cognoscit res in ppa natura · q̄d nō pt⁹ tamen intelli
gi · q̄ ex ppa natura rerū cognitionē accipiat ut hec
ppō · m · indicet vtrum id me p̄ncipij q̄ nō accipiat
angeli cognitionē a rebus ut sic p̄matutinū ē · Pelm
q̄t⁹ igit⁹ q̄ hoc q̄ dicat⁹ in ppa natura accipiat f̄m
rationem cognitionis f · cognitionem uesptinam angelis dicat⁹ f̄m q̄ cognoscit ee
rerū q̄d tñt res in ppa natura q̄d q̄dem p diu
plex medium cognoscit · f · per species matutinas et p
rationes rerum in uerbo existentes · non em in uerbo
ubi cognoscit solum⁹ ee rerū q̄d tñt in uerbo
sed illud ee q̄d tñt in ppa natura · sicut deus p
hoc q̄ uidet se cognoscit ee rerū q̄d tñt in ppa
natura · Si ergo dicat⁹ cognitio uesptina f̄m q̄
cognoscit ee rerū q̄d tñt in ppa natura in ver
bo uidendo ubi sit una et eadem ē cognitio uespti
na et matutina de rebus solum f̄m cognita · Si nō aut
modo dicat⁹ f̄m q̄ angeli cognoscit ee rerū q̄d tñt
in ppa natura · p species innatas sicut ala ē cogni
tionis matutina et uesptina · et ita videt⁹ intelligē
dum aug⁹ cui vna pōnit⁹ p̄fatus rōnis alicui⁹ ¶ Ad
p̄mū g⁹ dd · q̄ sicut nūs dicit⁹ f̄m intellectum
accipit⁹ f̄m ser rerū gnia q̄ cognoscit⁹ ab angelis
in vnitate diei accipit⁹ f̄m vnitatē rei cognite
q̄ tñ diuisis cognitionibz cognoscit⁹ pt ¶ Ad 2ᵐ dd ·
q̄ due operationes pnt ee sim̄l vno potentie ēmm
vna ad aliā refert⁹ sicut patet in voluntate sim̄l
volit finē et ea q̄ sunt ad finē et intellectus sim̄l intel
ligit principia et q̄clones p p̄n̄a · q̄n̄ tñ ea q̄
sunt · cognitio aut uesptina in angelis refert⁹
ad matutinā ut aug⁹ dicit⁹ in̄ · nichil prohibz
vtrāq̄ sim̄l in angelis ee ¶ Ad 3ᵐ dd · q̄ ve
rū ēt p̄fecto cuantumcūq⁹ p̄fectum q̄d ei opponi
tur sicut fides q̄ ē eoꝝ q̄ non vident ēuanuit
uniente visione · f · imp̄fecto uesptine cognitio
ni nō opponit⁹ p̄fectio matutine · q̄ · n · oppo
nit⁹ aliq̄ in sero · non ē oppositum ēt q̄ cog
nit⁹ in sera nā · nec iterū q̄ aliq̄ cognoscit⁹
p duo media quoꝝ vnum ē p̄fectius et aliud
p̄fectio · nichil repugnat hꝫ · sicut ad eandem
cognitionem tres possunt⁹ mediū demonstrationis
leticū · ēt silr̄ eadem res pt sci ab aliq̄ p libri in
creati · z p species innatas

Consequenter con | Cō · litt̄ · de volun
siderandū ē de tñte | q̄ ptm et ad voluntatē angelo⁹ et aliq̄e

Et ꝑmo cōsidāb mō de ipā uolūtate. Scdo de motu eius q̄ amor uel dilectio. Circa ꝑmū q̄r. ꝑmo utrū in angelis sit uolūtas. Scdo utrū uolūtas angeli sit ipa natura eoꝝ uel essa ipē intellectus eoꝝ. Tcio utrū in angelis sit liberū arbitriū. Qrto utrū in eis sit īmutabilis et ab ipsis abilis.

Qr̄ā angelis sit volūtas

Ad ꝑmū sic procedit. Videt̄ q̄ in angelis non sit uolūtas. q̄ aut dicat phūs in .vij. de aīa uolūtas in rōne ē. sed in angelis nō ē in eis rō sed aliq̄ sup⁹ in eis rōne. ergo in angelis nō ē uolūtas sed aliq̄ sup⁹ uolūtate. ꝑ. uolūtas ꝓprie dicta ē appetitus cōsequens intellectū. ut patz ꝑ phūm in .iij. de aīa. sed appetitus ē in ipfecti. est enī eius q̄d nondū habet. Cū igit angelus maxime in bto nō sit aliquā ipfecto uidet̄ q̄ in eis nō sit uolūtas.

ꝑ. phūs dicit in .vij. de aīa q̄ uolūtas ē motus mouens motū. mouet enī ab appetibili intellecto sed angeli sunt īmobiles cū sint incorporei. ergo in angelis non ē uolūtas.

Sed ōtra ē q̄d augo dicit .x. de trīnitate q̄d ymago trīnitatis inuenit in mente ꝑm memoriā intelligentiā et uolūtem. ymago aut dei nō solū inuenit in mente hūana sed etiā in mente angelica. ergo etiā in mente angelica sit uolūtas.

Rēsp. dd. q̄ natē ē ponē in angelis uolūtatem. Ad cuius euidentiā cōsidandū ē q̄ actus omnis procedat ex uolūtate diuina. omnis motus ꝑ appetitum intellectū in bonū ꝓut est obiectum uoluntatis. Quedā aut nō intelligunt cognoscē nisi ꝑ uim sensitiuā. quedā aut nō intelligunt cognoscē nisi ꝑ uim intellectiuā. quedā aut nō intelligunt cognoscē nisi ꝑ uim diuinā. Quedā ergo nō intelligunt cognoscē nisi ꝑ uim sensitiuā sicut plante et oīa corpora inanimata. et talis inclinatio ad bonū dr appetitus nālis. Quedā aut nō intelligunt cognoscē nisi ꝑ uim intellectiuā sicut hoīes et alia q̄ hoīes. Quedā aut intelligunt cognoscē ꝑ uim diuinā sicut sūm q̄ cognoscunt ipam bonitatem ꝓut in se ē. et hoc quidem sūm q̄ cognoscunt aliq̄d bonū uel aliq̄ ꝓprietates ipius. Inclinatio aut hanc cognitionem sequens dr appetitus ꝓsitiuus. Quedā aut nō intelligunt cognoscē nisi ꝑ uim intellectiuā. quedā aut intelligunt cognoscē nisi ꝑ uim diuinā. Quedā ergo

uolūtas ubi uolūt bonū gñet m ēcēa uolū
tas · ſm deo q̄ nichil uult extra ſe m ſi uē ſic
bōtatis q̄d de nīlā creatūrā pt dici bonū m
fm tū ſit extra ēcēa nā aūq̄libz creati vn
nec uolūtas angeli nec alteī creatē pt ēē
idem q̄d ei⁹ ēcēa · ſili⁹ nec pt ēē idem q̄ m
tellā angeli uel hoīs · nā cognīcō fit p hoc q̄
cognitū ē in cognoſcente · uolūtas uō ſe extend
in rem exteiorē · alteī⁹ aūt ūtutis ē q̄ aliq̄ habe
at in ſe q̄d extra ſe ē · et q̄ ipm tendat in rē exte
iorem · et iō opz q̄ in q̄libz cātura ſit aliud intellā
et uolūtas · nō aūt in deo q̄ habz et ens blē et
bonū blē in ſeipō vn tā uolūtas q̄ intellā eſt
in eius ēcē ℂ Ad p̄mū dd · q̄ corpo nāle p fōrm
ſbāle mdīmat⁹ in ēē ſuū · ſed in exteius mdī
nat⁹ p aliq̄d additū ut dān ē ℂ Ad 2ⁿ dd · q̄ po
tētie nō diſtinguūt⁹ p mālē diſtinctiōz obiōrū
ſ̄ fm formalē q̄ attendit⁹ fm rōēz obi · et ideo
duo ſitās ſēm rōēz bōi et uēri ſufficiat ad duo
tatem intellā et uolūtatis ℂ Ad 3ⁿ dd · q̄ q̄
bonū et uerū q̄untūt fm rem ſm de ē q̄ bonū
ab intellā intelligit⁹ ſub rōne uēi · et uerū a
uolūtate appetit⁹ ſub rōne bōi · ſed in duo
tas rōnū ad duplicandū pōt ſufficere ut dān ē
Ad 3ⁿ ſic procedit⁹ Qꝫ ā̄gl⁹ ſit ubm arbit⁹
Videt⁹ q̄ m angelis non ſit liberū ar
bitriū · actus em liberi arbitrij ē eligē · ſ̄ elec
tio nō pt ēē in āgelis cū electio ſit appetitus pre
conſiliati · conſiliū aūt ſit mq̄ſico q̄dam ut d⁹
in 3⁰ ethi⁹ · angeli aūt non cognoſcūt mq̄ rēdo
q̄ hoc pt in z⁹ ad diſcurſū rōnis · g⁹ uidet⁹ q̄ in
angelis non ſit liberū arbitriū ℂ P̄ō · liberū
arbitriū ſe habz ad utrūlibz · ſ̄ ex pte intellā
non ē ad ſe hns ad utrūlibz in angelis q̄ intel
lectꝰ eoꝝ nō fallit⁹ in nālibz intelligiblibz ut
ſupra dān ē g⁹ nec ex pte appetitꝰ in eis libm
arbitriū ēē pt ℂ P̄ō · ea q̄ ſunt nālia in eis ḡnt
eis fm magis z mmō q̄ in ſuperioribꝰ āgelis ·
natūrā intellā alis ē pfectior · liberū arbi
triū nō recipit magis z mmō g⁹ liberū arbitriū
non ē in āgelis ℂ Sed ḡtra libtas arbitrij
ad dignitatē hoīs pt in z⁹ ſ̄ angeli ſunt dig
niores hoīb⁹ g⁹ libertas arbitrij eis ſit m
hoīb⁹ mlto magis ē in āgelis ℂ Rñ⁹ dd · q̄
q̄dā ſunt q̄ non agunt ex libero arbitrio ſed q̄
ab alijs acta et mota ſicut ſagitta a ſagittā
te mouet⁹ ad finē Quedā uō agunt arbitrio
ſed non libero ſicut ea q̄ alia animalia · omnis
em fugit lupū ex quodā iudicio quo eſtimat
eū noxiū · ſ̄ hoc iudicium nō ē ſibi liberū ſ̄ a
natura indītū · Sed ſolū hō q̄ habz intellectū
pt agere iudiciū liberū in q̄ tū cognoſcat blē
rōnem bonī in q̄ pt iudicare hoc uel illud ēē bonū
Vn ubicūq̄ ē intellā ē liberū arbitriū · et
ſit pz liberū arbitriū in angelis ēē · et exelle
tius q̄ in hoīb⁹ ſicut et intellām ℂ Ad p̄mū q̄
dd · q̄ phūs loq̄t⁹ de electiōe fm q̄ ē in hoīe · di
cit⁹ q̄ phūs loq̄t⁹ de electiōe fm q̄ ē in hoīe · di
cit⁹ q̄ electio ē extimatiō hoīs in ſpeculatiūs dict⁹ ab ex
timando · electio in angelis uō q̄ ē in eis ſine
alia uō p mq̄ſicōz · ita et in operatiūs bōi in q̄ in ag
lis ē electio nō q̄dē in in q̄ſitiūa deliberatiōe conſiſtit
ſ̄ per ſūbitam acceptiōz ueritatis ℂ Ad 3ⁿ dd · q̄
ſicut dān ē cognitio fit p hoc q̄ cognita ſiūm
cognoſcente · ad impfectiōz autē alicuius rei pertinet ſi
nō ſit in ea ēē q̄d natū ē ēē in ea vn angelus
non ēet pfectꝰ in ſua nā ſi intellectus eius nō ēet
determinat⁹ ad oēm ueritatem quā nātus ē cognoſce
pt · ſed actꝰ appetitiue ūtutis ē pt hoc q̄ affectꝰ mdī
nat⁹ ad rem exteiorem · non aūt dependet p
fectio rei ex omī re ad quā mdīmat⁹ ſ̄ ſolū ex
ſuperiori · et ideo nō pt in z⁹ ad impfectiōz angeli ſi
non habz uolūtatē determinatā ad ſpecialiōz aliq̄ im
ipm ſut · pt in z⁹ aūt ad pfectiōz eius in pfectiō
tāte ſe hret ad id q̄d ſup⁹ ipm ē ℂ Ad 3ⁿ dd ·
q̄ liberū arbitriū nobiliori mō ē in ſuperiōbꝰ
angelis q̄ in inferiorib⁹ ſicut z in diuinis
lectꝰ · in diuīs ē q̄ ipa libtas fm q̄ in ea conſi
derat⁹ q̄dam rēmotiōz coactionis nō ſuſtinet
magis et mmō q̄ bus p uiaciē ē uel negatiōē
nes nō remittūt⁹ nec mtēdit⁹ fm ſe ſ̄ ſolū
ſēm ſuā cāz uel fm aliq̄ affirmatiōz ad illā
Ad 4ⁿ ſic procedit⁹ Qꝫ ā̄gl⁹ nō ē irraſcibl⁹
Videt⁹ q̄ m āgelis ſit irraſcibilis z ap
piſcibilis · dicit n · dyo · iiij · ca⁹ de diuīs nō · q̄ in
demonib⁹ ē furor irrōnalis et concupiā amor
ſed demones eiuſdem nature ſunt cū angelis
q̄ ptm nō mutauit in eis nāz · g⁹ in āgelis
ē irraſcibilis z concupiſcibilis ℂ P̄ō · amor et
gaudium in concupiſcibili ſunt ira uō ſpes z timor
in irraſcibili · ſ̄ hec attribuunt⁹ angelis bonis z
malis in ſcripturis · g⁹ in angelis ē irraſcibilis
et concupiſcibilis ℂ P̄ō · ūtutes q̄dā dicunt⁹ ēē in
irraſcibili z concupiſcibili ſicut caritas z ſpes in
videntē ēē in concupiſcibili · ſpes aūt fortitudo
in irraſcibili · ſed hec ūtutes ſunt in angelis g⁹
in angelis ē irraſcibilis z concupiſcibilis · ſed
ōtra ē q̄ phūs dicit in z⁰ de aiā q̄ irraſcibilis
et concupiſcibilis ſunt in pte ſēſitiua q̄ nō ē in an
gelis g⁹ in eis nō ē irraſcibilis z concupiſcibilis
ℂ Rñ⁹ dd · q̄ appetitꝰ intellectiuus nō dicit⁹ pr
irraſcibilis et concupiſcibilis · ſ̄ ſolū appetitꝰ ſen
ſitiuus · cuius rō ē q̄ ei potētie nō diſtinguū
tur fm diſtinctiōz mālem obiectoz · ſ̄ ſolū fm
formalē rōnem obiecti · Si aliqua potētia
deat aliq̄d obm fm rōēz toēm nō erit diſtinc
pōz fm diuſitatē ppōz q̄ ſub illo toō continēt
ſicut ſ̄ ſub obm potētie uiſiue ē color · fm
rōnem coloris non diſtinguūt⁹ plures potē

sedm dr̃az albi et mgri · ꝑ si ꝑpñ obm̃ alio
potentie cet albi mꝰtñ albi distmguet
potentia nisi in actu albi a pō · nisi in a mgri ag
nifestū · cault ex dictis · q obm̃ appetitꝫ intellect
tuiq uolitas dr̃ bonū fm̃ eem̃ roēz bom̃ nec
ꝑt cē aliqs appetitꝫ nisi bom̃ vn̄ in pte intellā
tua appetitꝫ non dicit fm̃ distinctionē aliquorū
particularū bonoꝝ sicut dicit appetitꝫ sensitiuꝰ
q non capit bonū fm̃ eem̃ roēm̃ ꝑ q dr̃ ꝑticu
re bonū vn̄ cuiuslibet angelus nō sit appetitꝰ intellā
tus eoꝝ appetitꝫ non distmguit ꝑ ꝓprietates
et quia ꝑpetuabilez ꝑ tinet ad distinctionē
tas ¶ Ad ꝑmū ḡ dr̃ · q furor et quia ꝓpria metha
phoꝝ in demonibz dr̃ sicut et multa q̄z deo attribuū
ꝑt filiis diēz effecto ¶ Ad 2m̃ dr̃ · q amor et
gaudiū fm̃ q̄ sunt passiones sunt in quia ꝑpetibili
sed fm̃ q nominat simplr̃ uolitatis actui sicut
et gaudē ē quietē uolitate alicui bono habito
Et vlr̃ michi horū dr̃ de angelis fm̃ passionē
ut aug9 dr̃ ix de ciu · di · ¶ Ad 3m̃ dr̃ · q caritas fm̃
q ē uirtꝰ nō ē in quia ꝑpetibili ꝑ mu uolitate nā
obm̃ quia ꝑpetibilis ē bonū delectabile fm̃ ſſ̄m̃ 1a9.
dem rone dr̃ m̃ ē q spes nō ē in ꝑpetibili q obm̃
non ē spes q ē uirtꝰ ꝑ tinet ad ardua q dr̃ ſſibile ēt q dr̃
tia aut fm̃ q ē uirtꝰ humana ē in quia q nās de
habilis ſſibilis q ꝑ tinet ad bonū quia ꝑpetibilez
Et silr̃ fortitudo ēt audacias timores q ſunt
in ꝑpetibili · et idō pantia fm̃ q ē uirtꝰ humana
in quia ꝑpetibili et fortitudo in ꝑpetibili
sed hoc nō non ſunt in angelis · nō em̃ in eis ſſ̄t
passiones quiaz uel timores audacie q̄s
oporteat ꝑ pantiā et fortitudinē regulare ꝑ
ratione in eis dr̃ fm̃ q moderate ſuā uolitatē
in eis dr̃ fm̃ q uolitate dimā firmit̄ exequūt
q dr̃ uirtꝰ fit ꝑ uolitate nō ꝑ ꝑpetibilez et quia

De inde ostendit̄ ē de Questio lr̃ de di
actu uolitatis q ē amor sine laude ēt gl̃oz
dilectio · nā omīs actꝰ appetitꝰ intellectꝰ
et amore sen dilectione dicit̄ Et ēt hoc q dr̃
q̄z ¶ Primo utrum angelis sit dilectio nālis
¶ 2o utrum eis sit dilectio electiua ¶ 3o utrū
angelus diligat se ꝑpm dilone nāli an elec
tiā ¶ 4to utrū angelus diligat alium nāli di
lectione diligat deū plusq̄ se ꝑpm Quia aliqs ē di
¶ Ad ꝑmū sic ꝓcedit̄ videt lectio nālis
q in angelo nō sit amor sen dilō nālis
amor · n · nālis dicit̄ ḡ tria intellectuale ut ꝓpr ꝓpo
nij · ca · de di · no · ſ amor angeli ē intellectualis ḡ
nō ē nālis ¶ Pō · ea q amat amore nāli magis

agūt̄ q̄ agant · michil em̃ habz dr̃mū sue nature
ſ angeli non agūt̄ sed agūt̄ ei sint liberi arbi
trij ut ons̄m ē ḡ m angelis nō ē amor seu di
lectio nālis ¶ Pō · omīs dilectio aut ē recta aut
non recta · dilectio aut recta ꝑtinz ad caritatē
dilectio aut nō recta ꝑtinz ad iq̄talem · neutz
aut horū ꝑtinz ad naz q caritas ē supra naturaz
immēsitas aut otra naz ḡ nulla dilō nālis ē in
angelis ¶ Sed otra ē q dilectio seq̄t cognitionē
michil em̃ amat nisi cognitū ut aug9 x · de trin ·
sed m̃ angelis ē cognitio nālis · g ē et dilectio nālis
¶ Ad 9m̃ dr̃ · q nate ē in angelis poni dilectionez
nālem ſſ Ad tm̃ euidenciā ꝓsidand ē q ſſ̄p ꝑfs
saluat̄ in posteriori · natura aut ꝓpr ē q̄ intellectꝰ
q nā cuiuslibet rei ē ceen̄ eius vn̄ id qđ ē natie opz
saluari in hm̃ubz intellectꝰ Est aut hꝰ cōe omī
natie ut habeat aliq̄ ꝓpinationē q̄ ē appetitꝰ
nālis uel amor Cuius tm̃ inclinatio diuſimode
inuenit̄ in diuſis naturis in vna q̄q̄ ſſ̄m̃ modū
eius vn̄ in nā intellectuali inuenit̄ inclinatio
nālis ſſ̄m̃ uolitatem In natura ſſitiua ſſ̄m̃ appe
titū ſſitiuū In natura uō carente cognitione
ſ solū ſſ̄m̃ ordinē nature in aliq̄ vn̄ in angelo
sit nā intellectualis opz q̄ in uolitate eius sit nālis
dilectio ¶ Ad ꝑmū ḡ dr̃ · q intellectualis amor
dicit̄ otra nālem q ē solū nālis in quātū ē na
ture q nō addit supra roēz nature ꝑfoz ſſ̄ aut
intellectꝰ ¶ Ad 2m̃ dr̃ · q omīa q ſunt in toto mū
do agunt̄ ꝓpter ꝑmū agens q̄ dr̃ ita q̄ agit q̄ a
nullo alio agit̄ in quo ē idem natia et uolitas
et io non ē m̃ gens si angelus agit̄ in q̄tū indi
natꝰ nālis ē sibi indita ab auctore natie · non
tamen sic agit̄ q nō agat cui habeat liberā
uolitatem ¶ Ad 3m̃ dr̃ · q sicut cognitio nālis
semp ē vera · ita dilectio nālis ſſ̄p ē recta cui aor
nālis michil sit a · q̄ indinatio nature indita ab
auctore nē · dicē g q̄ indinatio nālis nō ē recta
ē derogare auctori nature Alia tm̃ ē rectitudo
nālis dilōnis · et alia ē rectitudo caritatis et
virtutis · q vna rectitudo ē ꝑfectiā alterius ·
sicut etiā alia ē veritas nālis cognitionis · et alia
ē veritas cognitionis mfuse uel acquisite Quia age

Ad 2m̃ sic ꝓcedit̄ lis ē dilō electiua
videt̄ q̄ in angelis nō sit dilectio elec
tiua · dilectio · n · electiā uidet̄ ee amor rōnal'
cui electio sequat̄ consilium qđ m̃ q̄sitoe cōsistit
ut dicit̄ p̄o ethi · ſ rōnalis amor dicit̄ ḡ intellectu
alem q ē ꝑpius angelorū ut dicit̄ iij · ca · de di · no ·
g in angelis nō ē dilectio electiā ¶ Pō · in an
gelis non ē m̃ si cognitio nālis ꝑter cognitionē
mfusā · q non disiunxit̄ de ꝓncipiis ad alia
rendū ordines · et sic ad omnia q̄ nālit̄ cognoscē
ꝑnt sic se hnt sicut intellectꝰ nr̃ ad ꝑma principia
q nālit̄ cognoscē ꝑt · sed dilectio seq̄t cognitionē

ut dicti ē gō in angelis ꝑter dilectiō ḡtuitam
non ē in ſi dilectio nālis nō gō electiā ¶ Sed
ꝗra nālib⁹ neq; memin neq; demēm ſ angē
li aliq̄ ſua dilōe meret uel demēt gō in eis
ē aliq̄ dilectio electiā ¶ Ad ꝯm dd ꝙ in āgelis ē
ꝗdam dilectio nālis et ꝗdam electiā et nālis
dilō ē in eis ꝓncipiū electiē ꝙ ſp ī ꝗd ꝑtinz
ad ꝓnes habz roēz ꝓncipij Vñ ei nā ſit ꝑmu
qđ ē in vnoq̄ oportz ꝙ id qđ ad nāz ꝑtinz ſit pn
cipiū in quolibz et hoc appet in hoīe et q̄ tū
ad intellū et q̄ tū ad uolūtatē Intellē n cog
nō ſit pn̄a nālit et ex hac cognitōe cātur in
hoīe ſtia ydōneitaq̄ non ſtuit nālit ab hoīe
ſ per ſuenciōz uel doctinā Sīl et in uolūtate
fines hoc mō ſe habz ſicut pn̄m in intellū ut d
in ꝛo phi Vñ uolūtas nālit tendit in finem
ſui ultimi omēs n hō nālit uult bti tudiez
et ex hac nāli uolūtate cānt omēs alie uolūta
tes ei ꝙ q̄ homo vult uel ut ꝓpter finē dilectio
ugit bonū qđ homo nālit uult ſicut finē ē dilō
nālis dilectio aut ab hac diuata q̄ē bonū qđ
diligit ꝓpter finem ē dilectio electiā hoc in
differenter ſe habz ex pte intellectꝰ z uolūtatis
q̄ ſicut ſupra dtm ē cognitō intellūs fit ꝑ in
res cognite ſut in cognoſcēte Est aut ex ip
fectiōe intellūalis nāe in hoīe ꝙ nō ſta
tim cuius intellūs nālit habz omia intligibilia
ſed ꝗdam a quibz malia quoda mouet Sed
actꝰ appetitiē ututis ē cuius ꝑ in ordinē appete
tis ad res ārī ꝗdam ſui ꝑ ſe bona z ꝓpter se ap
petibilia ꝗda uō hnt roēz bonitatis ex ordine
ad aliud et ſui appetibilia ꝓpter aliud Vñ nō
ē imp ftōe appetentis q̄ aliq̄ appetat nāliter
ut finem et aliq̄ ꝑ electiōz ut ordinet in finē
Cuius igit nā intellūalis in angelis ꝑfecta
ē inuenit aut in eis ſola cognitiō nālis nō
aut rōcinatiā ꝑ inuenit in eis dilectio nālis
et electiā ſed aut dtā ſui ꝓ in missis hijs q̄ ſup
nāz ſui t hoīn n nā nō ē pn̄m ſufficiēs delnīs
aut in fra dicet ¶ Ad ꝑm gō dd q nō omis di
lectio electiā ē amor rōnalis ꝑ in q rōnalis a
mor dicit ḡtam intellūalem dnat n ſic aōr
rōnalis q̄ ſeq̄t cognitiōz rōcinatiāz nō aut
omis electio ſeq̄t diſcurſū rōnis ut ſup dtm
ē ei de libō arbitō agēt ꝑ ſoluī elō hoīs
vñ rō non ſeq̄t ¶ Ad ꝛm ꝑz rnsio ex dictis ex

Ad ꝛ in ſic procedit āgēs diligit ſeipm
videt q̄ angelus nō diligat ſeipm di
lectiōe nāli et electiā dilectio n nālis ē ipi
fimis ſicut dtm ē dilectio aut electiā eoꝝ q̄
ſiut ad finem ꝑ idem nō pt ee fimis z ad fmē
r ſpectū eiuſd gō nō pt ee eiuſde dilō nālis et
electiā ¶ ꝓ amor ē ultō vnitiā et rotetiā ut
dyo dt iij ca de dr no ꝑ vnitō et rotetiō ē di
uſoꝝ in vnū reductoꝝ gō nō pt angel⁹ du
ge ſeipm ¶ ꝓ dilectio ē q̄da motio ꝑ omēm
motus in alterū tendit gō uidet q̄ angelus
non poſſit amare ſeipm dilōe nāli nec cler
tiā Sed ꝙ ē qđ phs dt ir ethi q̄ amabilia q̄
ſiut ad alterū uenerut ex amabilibz q̄ ſiut
ad ſeipm ¶ Ad ꝛm dd q̄ tū amor ſit bonū
aut ſit et mſbā et in amite ut ꝑz ꝑ ethi dup
amat aliq̄ vno mō ut bonū ſubſiſtēs alio
mō ut bonū amtale ſiue inhēns Illud qđē
mō ut bonū amtale ſiue inhēns amat uel
aliq̄s uelit bonū vt bonū uō amtale ſeu
in heres amat illud qđ deſiderat alteri ſicut
amat ſtia nō ut ipa bona ſ ut habeat et
hui modi amoris q̄da noīa uert q̄ piam
p̄mū uō aīcitiā q̄dā feſtiū aut q̄ in rebus
cognitōe cauenbz vnitiq̄ nālit appetitus
ſeq̄ id qđ ē ſibi bonū ſicut ignis local ſua ſiam
vñ et angelus z homo nālit appetit ſui bonū
et ſua ꝑfōz et hoc ē amare ſeipm vñ nālit
tā angelus q̄ homo diligit ſeipm nīḡtū alt
qđ bonū ſibi nālit deſiderat In ḡtū uō deſiderat
ſibi aliq̄ bonū ꝑ electiōz in tm amat ſe dilō
ne electiā ¶ Ad ꝑm gō dd q angelus ā homo
nō diligit ſe dilōne nāli et electiā ſ in
ſ ꝑm duiſa ut dam ē ¶ Ad ꝛm dd q ſic ꝑ
ē ee vnū q̄ vnū ita amor magis ē vnās ad
ſeipm q̄ ad duiſa q̄ em vnit ei Sed deo
dyo uſus ſiut noīe vnōms z ogrēdm ut
ondat diuatiōz amoris a ſe malia ſicut ab hoīe
diuat vnitō ¶ Ad ꝛm dd q ſicut amor
manens in agente ita ē motꝰ manens in
te nō aut tendens in ād ut ex natāte ſ per
reflecti ſup amātem ut amet ſeipm ſicut er
cognitō reflectit cognoſcēte ut cognoſcat ſeipm
Ad ethi ſic procedit āgel diligit alū āgelū
videt q̄ vn⁹ angelus nō diligat nāli
alū ſicut ſeipm dilcō em ſeq̄t cognitiō ſed
vn⁹ angelus nō cognoſcat alū ſicut ſeipm
q̄ ſeipm cognoſcat ꝑ ſuā ee im alū uō pue
ſilitudinē ut dtm ē gō uidet q̄ vn⁹ āgel⁹
non diligat alū ſicut ſeipm ¶ ꝓ cā ꝑ ꝓpo
cāto et pn̄m eo qđ ex pn̄o diuat ſ dilectio q̄ ē
ad alū diuat ab ea q̄ ē ad ſeipm ſicut d phs
ix ethi gō angelus nō diligit alū ſeipm ſed
ſeipm magis ¶ ꝓ dilcō nālis ē alicui ſ ſi
me et nō ꝑt remoui ſed vn⁹ āgelus nō eſt
fimis altei q̄ et iterū ibi dilcō ꝑt remoueri ut
ꝑz in demoibz q̄ non diligut bonos āgelos
gō vn⁹ angelus nō diligit alū nāli dilōne
ſicut ſeipm Sed ogra hoc qđ inuenit in eis
ecia rōne tarentibz uidet ee nāle ſ ſicut d
ecia xiij ome aīal diligit ſibi ſile gō angelus
diligit nālit alū ſicut ſeipm ¶ Ad

dam̄ ē angelus et homo nālit̄ sēpm̄ diligit̄
Illud aut̄ qđ ē vnū cāi aliquo ē ipsiumet vn̄
vnūqꝛ diligit id qđ ē vnū sibi Et siqđ sit
vnū sibi vnione nāli diligit ꝙ nāli dilcōne·
si uo sit vnū sēcāi vnione nō nāli diligit ꝓz
dilcōe nāli sicut homo diligit ciuē suū dilcōe
polutre ūtutis· cōsanguineū aut̄ suū dilcōne
nāli māi ē vnū cāi eo mpm̄ gnāc̄ois nālit̄
hāj m̄ ē aut̄ q ꝙ qđ ē vnū cāi aliq̄ gnē uel spē
ē vnū ꝑ nāz· et ideo dilcōe nāli q̄libz res dilig
id qđ ē sēcāi vnū sđm̄ spēm· māi tui diligit ꝑz
suā· et hoc apparet cāā m hijs q̄ cognicōne
carent· nā igm̄s nālem mdm̄ naz̄ habz ut cōi
et alteri suā formā qđ ē bonū ei⁹ sicut nālit̄
mdinat̄ ad hoc q ꝙ rat bonū sūū ut ee sursū
Sic g⁹ dō ē q vnus angelus diligit alū nā
li dilcōe māi tui q uelit cāi eo m nā· ꝑ māi tui cō
ab eo fm̄ q đam alia nō diligit eū dilcōe
nāli Ad ꝑmū g⁹ dō· q hoc q dico sicut sepz
pt vno mō dcām̄ cognicōz seu dilcōz expte
cognti uel dilecti et sic cognoscit alū sicut
ipm̄ ee· Alio mō pt dcām̄ cognicōz dilcōz
expte cognoscentis z diligentis z sic nō cog
noscit alū sicut sēpm̄ q se cognoscit p suā
eem· alū aut̄ nō p eius eem· et silr̄ nō dili
git alū sicut sēpm̄ q sēpm̄ diligt̄ p suā bo
tatē alū aut̄ dr nō diligit p eius uolūtatem
sed silitudinē Cū em̄ dilcō nālis sit p vnita
tem nālem fundet̄ illud qđ ē mmō vnū cāi
qđ ē vnū mio cāi eo q̄ qđ ē vnū spē uel gnē
Sed nāle ē q silez dilcōz habeat ad alū sicut
ad sēpm̄ māi tui ad hoc sicut sēpm̄ diligit sip
tui ult̄ sibi bonū ita alū diligit māi tum
ē ꝑius fms nō tāp cāi aliq̄s uelit bonū ꝑ
tāp bonū qđ q̄s ult̄ sibi et p ons alij māi m
ꝑ cāā ab angelus malus māi tui cōat cāi
eis m nā· ꝑ odiut eos māi tui diuisificāt fm
iusticiā et iustificā q̄ q̄lis diligt̄ deū sup̄ sēpm
Ad· 2m̄ sic procedit̄ videt̄ q angelus
nāli dilcōne non diligat deū pluſp̄
sēpm̄ q̄ ut dcm̄ ē dilectio nālis fundat̄ su
per vnione nāli· ꝑ nā dīna magis ē distat a
nā angeli g⁹ nāli dilcōe angelus mmō di
ligit deū q̄ se uel cāā alū angelū ¶ Pō· ꝑ
ter vnūqꝛ et illud magis ꝑ nāli dilcōne q̄
libz diligit aliud ꝓpter se vnūqđq em̄ dili
git ad māi tui ē bonū sibi g⁹ nāli dilcōne
angel⁹ non diligit deū pluſp̄ sēpz ¶ Pō· na
tura reflectit̄ m sēpaz· videm⁹ n· q omē a
gens nālit̄ agit ad ofuacōz sui· nō aut̄ reflec
tēt̄ in sēpam̄ natuā si tenderet̄ maluđ pluſp̄
m se· nō g⁹ nāli dilcōne diligit angelus deū
pluſp̄ se ¶ Pō· hoc uidet̄ ee ꝓbile cū caritas q
aliquis deū pluſp̄ se diligat ꝑ dilcō caritas
non ē nālis eāā angelis ꝑ diffundit̄ i cordibz
eoꝝ per sp̄m scm̄ q datus ē eis ut dicit aug⁹· xij·
de cā· dei g⁹ non diligit deū angeli dilcōe nā
li pluſp̄ sēpos ¶ Pō· dilectio nālis semp ma
net manēte natura· ꝑ diligē deū pluſp̄ sēpm
nō manet m pcātē angelo uel homine q
ut aug· dr· xiij· de cīate dei· fecerit cīates
duas· amores duo· terrenā· s· amor sui usq; ad
dei ctēptū· celestem uō· amor dei usq; ad cō
tēptū sui· g⁹ diligē deū sup̄ sēpm nō ē nāle
¶ Sed ꝙra omā moralia legis ꝓcepta sunt
de lege natie· ꝑ ꝓceptū de diligendo deū sup̄
sēpm ē ꝓceptū morale legis g⁹ ē de lege na
ture· naturāli g⁹ dilcōne angelus diligit
deū sup̄ sēpm ¶ Ho⁹ dō· q q dā dixerūt q an
gelus nāli dilectione diligit deū pluſp̄ se
pm̄ amore cupie· s· q· s· plus appetit sibi bo
nū dīnū q̄ bonū sūū· et quoda eāā modo
amore amicie ē māi tui· s· deo uult̄ nālit̄
angelus mai⁹ bonū q̄ sibi· uult em̄ nālit̄
deū ee deū· se aut̄ uult tāz ꝓpter· Sed
simpliciter loq̄do nāli dilcōe diligit se plus
q̄ deū q mtensius et pncipali⁹ nālit̄ dili
git se q̄ deū // Sed falsitas hui⁹ opīonis apte
apparet si quis m rebus nālibz ospiet ad
quod res nālit̄ moueat· ꝗ mdmacōz at nālis
m hijs q̄ non ꝑm̄ roēz sūt· dem̄ mdma
cōz nālem m uolūtatem tellaūalis nātie
vnūq̄q; aut̄ m rebz nālibz qđ ꝑm̄ sūa nāz
hoc ipm̄ qđ ē alteius ē· pncipalius z magis
mdmat̄ mđ cui⁹ ē q̄ m sēpm̄· et hec ꝗdi
nacōz nālis dem̄at̄ ex hijs q̄ nālit̄ agūtur
q vnūqđq; sic aut agit̄ nālit̄ sic aptū nāti
ē agi ut dr· m· ij· phi· Videm⁹ n· q nāliter
ps se exponit ad conseruacōz totius sicut
manus exponit̄ ictui absq; delibacōe ad con
seruacōz totius corporis Et q ro ymitat̄ nāz
hui⁹ ymitacōz nuemm⁹ m ūtutibz politus
est· n· ūtuosi cīuis ut se exponat mortis pi
culo pro totius rei publice ꝙseruacōe Et si
homo eet nāliter ps hui⁹ cītatis tm̄ mdi
nacōz eet ei nālis· Cuilibet igit̄ bonū ule ē
ipē deus et sub hoc bono ꝙtinet̄ eāā ange
lus· et homo z omnis creatura· nālit̄ ꝑm̄ id qđ
ē ē dei· seq̄t̄ q nāli dilcōe eāā angel⁹ z homo
plus z pncipalius diligat deū q̄ sēpm̄· alio
q̄n si nālit̄ plus sēpm̄ diligēt q̄ deū seq̄ret̄
q nālis dilectio eet ꝓua· et q nō pficētur

per caritatē ꝑ destruēt ¶ Ad ꝑmū g̃ dd̃ q̃ rō illa p̃cedit in hijs q̃ exequo diuit quoꝝ vnū non ē alteri rō euidēs bonitatis In talibꝫ em vnūq̃q; ꝑ magis diligit nāl̄ ter seipm̄ q̃ alt̄m m̄ꝑ tui ē magis sibi ipi vnū q̃ alteri sed in hijs quoꝝ vnū ē tota rō eēndi et bonitatis alij magis diligit nāl̄ tale alt̄m q̃ ipm̄ sicut dcm̄ ē q̃ vnaq; ꝑs nāl̄ diligit totū plus q̃ se et q̃dlz singlāre nāl̄ diligit plus bonū siue spēi q̃ bonū sui singlāre deus aut nō solū ē bonū vniūs spēi sed ē ipm̄ ulē bonū simpl̄ vn̄ uniq; ꝑs suo mō nāl̄ plus diligit deū q̃ seipm̄ ¶ Ad 2m dd̃ q̃ ait d̃ q̃ deus diligit ab angelo m̄ꝑ tui ē et bonꝫ si li m̄ꝑ tui dicat finē sic flm̄ ē non em diligit nāl̄ deū ꝓpter bonū sui ꝑ ꝓpter ipm̄ deū si uō dicat vōnem amoris exp̃te amātis sic vn̄ ē nō n ēet in nā aliqo q̃ amaret deū m si vnūq; dq; dependēt a bono q̃ ē deus ¶ Ad 3m dd̃ q̃ nā reflectit in seipā nō solū q̃ tui ad id q̃ ē singlāre ꝑ in lto magis q̃ tui ad cōe In mālibꝫ n vnūq; dq; ad cōseruād non solū suū in diduū ꝑ etiā suā spēm et in lto magis habz nālem ī clinacōz vnūq; dz in id q̃ ē bonū ulē simpl̄ ¶ Ad 4m dd̃ q̃ deus ꝑm q̃ ē ulē bonū a quo depēdz oē bonū nāle diligit nāli dilōne ab vno ꝑ In mētui uō ē beificatus nāl̄ oēs sup nāli beitudiē sic diligit dilōne caritatis ¶ Ad 5m dd̃ q̃ ai in deo sit idem eius ee et bonū cōe oē q̃ uidet ipam dei eēn eo ipo mouet in p̃z dei eēn prout ab alijs distincta et ꝑm q̃ ē q̃dam bonū cōe Et ꝑ m̄ꝑ tui ē bonū cōe nāl̄ amat ab oib; quicūq; uidet eū p eēn impossē ē q̃n diligat eū sed illi q̃ non uidet eēn eius cognoscūt eū p aliquos ꝑticulares effectꝰ q̃ mt dui ōrī ant eoꝝ uolūtati et sic hoc mō dicit odio hre deū cui tm m̄ꝑ tui ē bonū cōe oīm unūq; nāl̄ diligat plus deū q̃ seipm̄ ¶ Circa lām de

Dubia q̃ ꝑmissa ꝓductōe āgeloꝝ i eē nāle sunt de natura angeli et cognitōe et uolūtate eorū Restat cōsidād de eorū creatōe sine ult̄ de eoꝝ exordio et hec cōsidātio ē ꝑtim nā ꝑmo cōsidābim q̃ uo ꝓducti sint in eē nāle 2o quo ꝑfecti sint in grā et gloria 3o quo alij ex eis sint mali ¶ Circa ꝑmū q̃runt̄ 8or ¶ ꝑmo utr angelus habeat cām sui eē ¶ 2o utr āgelus sit ab eterno ¶ 3o utrū āgel9 sit creatꝰ an creatura corporalem ¶ 4to utrū angeli sint creati in celo empyreo

De ꝓductōe āgeloꝝ

Ad ꝑmū sic ꝓcedit̄ Videt̄ q̃ angeli non habeat cām sui eē de hijs em q̃ sint a deo creata agit̄ gen i ꝑ nulla mēsa fit ubi de angelis g̃ angeli nō sint creati a deo ¶ ꝑ phūs dicit vīj meth q̃ si aliq; sēa sit forma sine mā statim ꝑ sepam ē ens actu et nō habz cām q̃ faciat eam ens actu sed angeli ꝑ forme sūt māles ut supra oñsū ē ergo non hnt cām sui eē ¶ ꝑ omē q̃ fit ab aliquo agente ꝑ hoc q̃ fit accipit formā ab eo ꝑ angeli ei sint forme nō accipiūt formā ab aliquo agente g̃ angeli nō hnt cām agentem ¶ Sed ḡra ē q̃ dr in ꝑ laudate de eis oēs angeli eius et postea subdit q̃m ipe dixit facta sūt ¶ Ho dd̃ q̃ nātē ē dicē angelos et omē id q̃ ꝑtet deū ē a deo fm̄ ē solus deus ē sui eē In omibꝫ aut aliis differt esse et quod est eius ut ꝑ ex supioribꝫ Et ex hoc manifestū ē q̃ solus deus ē ens ꝑ suā essentiā omnia aut̄ alia sunt entia ꝑticipatōz omē aut q̃d ē ꝑticipatōz causat̄ ab eo q̃d ē per se omē igit̄ causat̄ ab ipo dicit̄ creatū nātē ē angelos a deo creatos ee ¶ Ad ꝑmū g̃ dd̃ q̃ aug dicit in xi de ci dei ꝑ angeli nō sūt ꝑtermissi in illa ꝑma rerū creatōe sed significant nomine celi aut lucis Vel ꝑtermissi sunt uel nōie rerū corpaliū significati ꝑ quos moyses uidi ꝑsōs loq̃batur q̃ modū cape potant in corpalē nāz et si ens expressū aliquas res ee sup omēz nāz corpalē eam fuisset eis occasio ydolatrē ad quā ꝑpuē eorū erat et a qua moyses eos ꝑpuere intendebat ¶ Ad 2m dd̃ q̃ ee q̃ sūt subsistentes nō hnt cām aliā fōle sui ee sue vnitatis nec ꝑ cām agentē ꝑ tūsmutatōz materie de pō in actū ꝑ hnt cāz ꝑ m̄ꝑ tui totā ee cām Et ꝑ hoc ꝑz soluit̄ ad 3m

Ad 3m sic ꝓcedit̄ Videt̄ q̃ angelus sit ꝓductus ab eterno deus n ē cā angeli ꝑ sui ee n agit ꝑ aliq; additū sue eē nāle ꝑ ee ē eternū g̃ angelos ab eterno ꝓduxit ¶ ꝑ omē qd q̃nz ē et q̃nz non ē subiacet ꝑ angelus ē sup tempus ut d̃m libro de causis g̃ angelus nō q̃nz ē et q̃nz nō ē ꝑ ꝑ ¶ ꝑ aug probat̄ mōrtiptibilitatē aīe ꝑ hoc q̃ ꝑ mtellām ē capax vitatis ꝑ sūt in ea tas ē mōrtiptibilis ita ē etna g̃ nāl̄ lātalis et talis angeli nō solū ē mōrtiptibilis ꝑ etna ¶ Sed ō ē q̃d dr ꝓuerb ex ꝑsona sapiē gemite deus possedit me in ci uiaz sua ante ꝑ ꝑ facta ꝑ ꝑ ante ꝑ ꝑ ꝑ angeli sūt facti a deo ut oñsum ē g̃ aliqui nō fuerūt ¶ Ho dd̃ q̃ solus ꝑ fitus et ꝑ ē ab eterno hoc n fides catholica indubitāt̄ tenet et ostendit̄ ē sicut hēticī refutandi sicut deus

creaturas produxit q eas ex nichilo fecit · i-
postq nichil fuerat ¶ Ad pmu g. dd. q ee dei
e ipm uelle eius. phot g. q deus pduxit agelos
et alias creaturas p suu ee no excludit qn eas
produxit p suam uolutate tm uolutas em dei
no de ntitate se habz ad productoz creaturaz
ut sup onsum e. et io produxit etq uoluit et
qn uoluit ¶ Ad zm dd. q angelus e supra tepo
qd e nie motu celi q e sup oem corpalis na
eius ee post non ee. et etia qd e nius succession
nes q e in op acoibz eius Vn et aug. d. vij. sup
gen. q des mouet spuale creatura p tempo
¶ Ad zm dd. q angeli et aie intellectue ex h°
po q hnt natz per qua fuit capaces vitatis st
mozaliu tublee. s hanc natz no habuert ab et
no. sed data fuit eis a deo qn ipe uoluit vn
non sequit q angeli sint ab eterno Qa ali no st
H Ad zm fit procedit videt q cata am mudu
angeli fuert creati an mudu corpeu
dicat n. jo. sup epla ad tytu. sex mlia nodum
mi tempis oplent anoru. et qta tpa qtas q
libi origines fuisse arbitrant e m q bz agli
throm dnationes terreig pordines deo seruie
tut. et dam. etia d. m. ij. libro qd adiuit. q
ante oem creatoz genti angeli fuit ut theolo
gi dicat ggf. pmu qdem excogitauit agelus
ututes z celestes et excogitato opus eis fuit
¶ p. angelica na. media e int naz dma et
corpeam. s na dma e ab eterno. na aut cor
porea ex tempe. go na angelica facta e an
te creatoz tempis et po et mitate ¶ p. plus dif
palis ab alia. s una na corpea q una na cor
ante alia vn et sex dies productois rez
mpi°. gen describit. go mlto magis na a
gelica facta e ante totam naz corpale ¶ Sed
terra e. no aut hoc ee vm. si aliq antea cre
ati ¶ Ex dd. q cta hoc inuenit dupler fuisse
sanctoz doctoz ista tm probabilior ui
det. q angeli simul cu natura corpea fuit cre
ati. angeli em fuit qda ps vmisi. no em co
stituit p se vnu vmisiu. s ta ipi q natura
corpea m ostituoz vno vmisi queuit. ad
em vera e bonu vmisi. nlla aut ps p fm e
a suo toto sepata. Non e igit probable ut
deus tuc p feta fuit opa ut d. deut° xxxij. cre
auit q uis gruno sit reputandu erroneu
precipue ppt sanctz gg. nazanzei q e tanta
doctina xpiana auctoitas ut nulle vmq ei

dictis ca uipma mferre p sup scit sicut nec
athanasiu doctmentis ut jo. dicat ¶ Ad pm
g. dd. q jo. loq t fm sanctoz doctoz greco q
omes hoc gorditer sentiut q angeli sint an
mudu corporeu creati ¶ Ad zm dd. q deus
no e aliq ps vmisi s e sup totu vmisiu pre
habens in se eminenter oia vmisi per
fectioz. angelus aut e ps vmisi vn no e ead
ro ¶ Ad zm dd. q creatue corpee omes sunt
vnu in ma s angeli no queuit in ma ai cre
atura corporea vn creata ma corpalis crea
ture omia quoda no sut creata. no aut an
gelis ee ipm vmisiu creatu. Si uo
otrariu teneat q d. gen. i. In pn° creauit celu
et terra exponendu e In pn°. i. in filio uel in pn°
teporis. no aut in pn°. i. ante qd michil. nisi
dicat ante qd michil in gne coitu creaturaz
H Et ulsic procedit Qa ali st cati in celo empyreo
videt q angeli no sint creati in celo
empyreo. angeli em sut sbe in corpoee. sed
sba a corpea no dependz a corpore fm suu
ee et p ons neq fm suu fieri go angeli no sut
creati in loco corporeo ¶ Po. augo d. sup gen.
ad lraz. q angeli fuert creati in supiori pte
aeris. non go in celo empyreo ¶ Po. celu em
pyreu d. ee celu supmu. si igit angeli fuisset
creati in celo empyreo no queisset eis in celu
supius ascendere qd e ois qd in psona angeli
pcatis d. ysa. xiiij. ascendam in celu ¶ Sed
contra e qd strabo dicat sup i. In pn° creauit
deus celu et terra celu non uisibile firma
mentu intitulat s empyreu. rigneu uel
mtellectuale qd no ab ardore s a splendore
d. qd statim fm angelis e repletu ¶ Ex dd.
q sicut dm e ex creatis corpalibz et spuali
bz vnu vmisiu constituit vn sit create
sut spuales creatue q ad catum corpalem
aliq ordine hnt et toti creatue corpali pre
sident vn queiens fuit ut angeli in supmo
corpore crearet tp toti natue corpee pre
sidentes siue ip dicat celu empyreu siue q
litcuq nomiet. Vn ysio. d. q supmu celu
e celu angeloz sup i. deut. dm di tui e ce
lu celi ¶ Ad pmu g. dd. q angeli no sint
creati in loco corporeo qi dependetes a corpe
fm suu e uel fm fieri potuisse. n deus aglos
ante totu corpalem creatu na creasse ut ml
ti sancti doctores tenet. Sed facti fuit in loco cor
poreo ad ondend. ordine eoz ad naz corpo
rea. et q sua utute corpa ntinguit ¶ Ad zm
dd. q augo. forte p supma aeris intelligit
supma ptem celi ai quo aer quada gentia
bz ppt sui subtilitate z diaphaneitatem
vel loqt no de omibz angelis s de illis qui

permanent q fm quosdam fuerit de mfeioribz
ordinibz fluchyl aut protribz dicit q supiores
angeli hymines utute elevatam zulez sup omnia
corpa sint in supmo corpe creatie creati Alij
uo hymines ututes magis ptinaces sint cati m
mfeioribz corporibz ¶ Ad 2m dd q loqt ibi no
de celo aliquo corpoeo f de celo stellato mtis
qd peccans ascendere uoluit dn uoluit aliq mo
deo eq pari ut mfra patebit Qo lxij de pfoe

Consecpt nec stigand alex i ce gre z gle

Ce quo facti m ce gre uel glorie Et ma
thoc q nit ix ¶ Pmo utrum angelus fi
erit m sua cdone beatus ¶ 2o utrum indiguerit
gra ad hoc q uniret in deu ¶ 3o utrum fuerit
creatus in gra ¶ 4o utrum sua btitudine meru
erit ¶ 5o utz statim p ymeditu btitudinem
adepta fuerit ¶ 6o utrum gratz z gloria sdm
capacitate suoru nalium receperit ¶ 7mo utz
p consecutoz glorie i mase it m eis dilectio
et trogto nalis ¶ 8vo utrum postmodu potuerit
peccare ¶ 9o utrum p adepcoz glorie potuerit
profiere Qe agli no fuerit creati btn

Ad pmu sic procedit videt q angeli
fuerit creati btn dicit n mlibro de ec
clesiasticis dogtibz q angeli q mlla cautst q
btitudinem pseverat no na possident bonum
qd tnit sut go angeli creati in btitudine ¶ p
na angelica e no bilioz q creatura corpalis
sed na corporalis statim in pmo sue creacois
fuit data formata et pfecta nec mformitas
p cessit in ea formacoz tpe f na tm ut augo
dicit i sup gen ad litz go nec f naz angelu
m creaut mformem z mpfctz f eius forma
co et pfectio e p btitudinem fm q fruit deo
go fuit creata btn ¶ p fm aug m sup gen
ad litz ea q legit facta m opibz seri dierum
siml facta fuerit z sic opz q statim a pmo crea
cois rerum fuerit omne illi seri dies f m illis
sex diebz fm eius exponem mane fuit cognitio
angelica fm q cognouerit ubum et res m ubo
go statim a pmo creacois cognouerit ubum
et res in ubo f angeli btn sut per hoc q ubum
uident go statim a pmo creacois angeli fue
runt btn ¶ Sed q tm de rone btitudinis e stu
bilitas sue confirmacio in bono f angeli no
stati ut creati sut fuerit confirmati in bono
qd casus quorudam ondit no go angeli in
sua cdone fuerit btn ¶ 2o dd q nomine btitu
dnis intelligit ultima pfectio ronalis seu
intellectualis nature et hoc e q nalit desidera
tur q vnusquisq nalit desiderat sua ultima p
fectioz Ultra aut pfectio ronalis seu intellec
tualis nature e dupler Una quidem qua pt as
sequi utute sue nature et hec quodammodo btitudo
uel felicitas dr vn et a quib pfitentur hoiem
te placoz q optimum intellectum qd e deus cognos
ci pt m hac uita dicat ce ultima felicitate ho
mis Sed sup hanc felicitate e alia felicitas
qua m futuro expectamus q undecimo die sim
ti e qd quidem e sup animas intellectuales unitas
ut sup onsum e ¶ Sic igit dd q pma beatitudo
beatitudinez qua angelus assequi utute sue na
ture potuit fuit cato bte q pfoz hmoi angelo
non acquirit p aliqm moni discursum sed hoc
f stati ei adest ppter natie sue dignitatem utte
dam e Sed ultima felicitate q facultate na
ture excedit angeli no statim a pmo sue cdo
nis habuerit q hec beatitudo no e aliqm na
ture f nature finem excedo no statim a pn
cipio eam debuit habe ¶ Ad pmum q dd q p
beatitudo ibi accipit pro illa pfectione nali q an
gelus habuit m statu imperfecte ¶ Ad 2m dd
q creatura corporalis statim in pmo sue cdo
nis tpe no potuit pfectioz ad quam p sua opatio
pduci vn fm aug gnalem plantam et terram
non statim fuit m pmis corporibz mundi
uerto sola gnalem plantam data e terre Et sic
creatura angelica in pmo sue creacois habuit
pfectoz sue natie non aut pfectoz ad quam p sua
opacoz puenire debebat ¶ Ad 3m dd q angelus
habz duplicem ubi corporeum vnum nalem ratio
glorie nalem quidem q cognoscat ubi p suam
silitudinem in sua na relucente cognitoz ubi
glorie q cognoscat ubi p suam ce m et vnum
cognoscat angelus in ubo sed nali quidem cogni
one imperfecte cognitio ubo glorie perfecte Po
go cognitio verum in ubo affuit angelo a pmo
sue creacois instanti z quo non Sed qm facti sunt
beati per gustionem ad bonum et hoc dicitur
d mane tina Qe agelo q diguit gra ad quem d

Ad 2m sic procedit videt q angelus no
indiguit gra ad hoc q uniret m deum
Ad ea n q nalit possumus gra no indigemus
sed angelus nalit unitur m deum q nalis ope
diligit ut ex supra dictis pz go angelus no
indiguit gra ad hoc q m deum uniret ¶ Po
ad ea tm uidet aurilio indigere q sit difficile
f uniri ad deum no erat difficile angelo cum
nichil ee t m eo q e habit gustum reprugnet
go angelus no indiguit auxilio gre ad hoc
q uniret m deum ¶ Po gustu ad deum e sed ad
gram pcare vn zach i gustum ad me et
ego uniar ad vos f non indigemus gra ad
hoc q nos ad gram pcaremur q sic ee t ut
re m i fimtu go non indiguit gra ange lo
ad hoc q uniret m deum ¶ Sed q tra p uisq
ad deum angelus pueniat ad btitudinem fruit
non indiguisse gra ad hoc q uniret m deum

ſeq̃ret' ꝙ non ndigent' gr̃a ad hm̃di uitã etnã
qd̃ ẽ tra d' apli' ro vij' gr̃a dei uita etna
¶ ho. dd' ꝙ angeli ndiguer' uite gr̃a ad h'
ꝙ uiter'et m deũ prout ẽ obm̃ b̃tudinis
Siaut em̃ supꝫ dcm̃ ẽ nãlis motꝰ uoluta
tis ẽ pm' omm̃ eoꝝ q̃ uolumꝰ nãlis aut mcli
nãd uolitatis ẽ ad id qd̃ ẽ gueiens fm' nãz
et io si aliq̃ sit supra nãz uolũtas in d ferri
non pt m̃ si aliquo alio sup nãli pn' adiuta
Siaut ꝓꝙ ngms habz nãlem mclmaꝝ ad ca
lefactoz lefaciend' et ad gnandũ ugnem
sed gnãre carnẽ ẽ sup nãlem uitutẽ ignis
bñ ignis ad hoc nllaz nãlem mclnmaꝝ
habz msi fm' q̃ mouet' ut mstrm mẽtũ ab
aiã nutritiã ¶ Oñ sũ ẽ aut supra aĩ de dei
ogmcõe agere't q̃ uisé deũ p ceẽm mquo
ultiã b̃tudo rõnalis creatie consistit ẽ
actuã rõnalis pt thẽ motũ uolũtatis ordina
agente et hoc dicim̃ auxiliũ grẽ ¶ Et io dd'
ẽ ꝙ angelus m illã b̃tudinẽ uolũtate con
uerti non potuit msi per auxiliũ gracie
¶ Ad pmũ gꝰ dd' ꝙ angelus nãlit' dilexit
deũ m q̃ti ẽ pn̄m nãlis ẽẽ hic aut loq̃m' de
uisione ad deũ m q̃ tũ ẽ b̃tificans ꝓsticeẽ
tie uisionẽ ¶ Ad zm dd' ꝙ difficile ẽ qd̃ tra
scendit poz' Sed hoc contingit dupliciter
mõ q̃ transcendit poz fm' suũ nãlẽ ordiez
et tũ si ad hoc possit puenire aliquo auxilio
dicit' difficile si aut nullo d' impoꝰ sicut ipoꝰ le
hoiez uolare Alio mõ transcendit aliq̃ poz
non fm' ordinẽ nãlẽ potencie ſ ꝓpt' aliqd̃ im
pedimẽtũ potẽcie ad uictũm si aut ascendẽ no
ẽ extra nãlem ordinẽ potẽcie aĩe motiẽ q̃ aiã
dit' ab hoc ꝓter corporis grauitatẽ bñ difficile
ẽ hoiez ascendẽ: cõtingit aut ad b̃tudiez ul
timã hominẽ qdem ẽ difficile et q̃ ẽ sup nãz
et q̃ habz impedimẽtũ ex corrupcõe corporis
et infectione ꝓtã sed angelo ẽ difficile ꝓter hoc
solũq̃ ẽ supnãle ¶ Ad zm dd' ꝙ quilibz motꝰ uo
luntatis m deũ pt dici gũsio in ipm̃ et ideo tplex
ẽ gũsio in ipm̃ deũ una qdem p dilectioz pfectã
q̃ ẽ creatule iã deo finẽtis et hanc gũsionẽ requirit
gr̃a ꝙsimata Alia gũsio ẽ q̃ ẽ meritũ b̃tudinis
et hanc requirit gr̃a habitualis q̃ ẽ mendi pn̄m
Tertia gũsio ẽ per quã aliqs ꝓpat se ad gram
habendã et ad hanc nõ requirit aliq̃ habitualis
gr̃a sed opacõ dei ad se aiaꝝ gũtentis fm' dn̄m
ulẽ gũte nos dnẽ ad te q̃ gũtem' Unũ ꝓz ꝙ non ẽ
procedẽ in infinitũ ¶ Ad zm sic procedit ordo et ꝙ angeli non
sunt creati in gr̃a dicat n' aug' ꝛ sup gen

ad luꝝ ꝙ angelica natiã ꝑmo eat informitas
creata ꝛ celũ dicta postmodũ formata ꝛlur ap
pellata ſ hec fõrõ ẽ per gr̃az q̃ nõ sũt creati in
gr̃a ¶ Ꝑ gr̃a inclinat creatura rõnalem deum
si gꝰ angelus creatꝰ fuisset malus angelus nõ
fuisset auersus a deo ¶ Ꝑ gr̃am eduũ ẽ mt nãz et
gloriã ſ angeli nõ fuerũt b̃ti in sua creacõne
gꝰ videt' ꝙ nec eaã creati fuer't in gr̃a ſ ꝑmo ĩ
nãtiã postea aut adepti sũt gr̃az ultiõ aut facti
sũt beati ¶ Sed ꝙra ẽ qd̃ augꝰ dr̃ xij de ci d bo
nã uolũtatẽ quis fcat in angelis msi ille q̃ eos
ci sua uolũtate et ci amore casto quo illi adhent
creauit simil' in eis condens nãz et largiẽs gr̃az
¶ Ad dd' ꝙ q̃ꝫ sup hoc duxe sũt opinones
quibus dicenduz ꝙ creati sũt angeli in natiã
luꝝ tm̃ Alijs uõ ꝙ sũt creati in gr̃a hoc tamẽ pro
babilius tenendũ uidet' et magis dr̃is sanctoz
consonũ ẽ ꝙ fuerũt creati in gr̃a gratũ faciente
Sicẽm̃ uidem̃ ꝙ omnia q̃ processũ tpis ꝑ opus
dine prouidẽtie creatoꝝ opante sũt producta
in ꝑmaria celi dicẽ producta sũt fm' q̃sdã seia
les rõnes ut aug' dicat sup gen ad luꝝ sicut ar
bores animalia et alia hui' ag̃ fm' ẽ aut ꝙ gra
tuita faciens hoc mõ opat' ad b̃tudiez sicut
rõ seialis in natiã ad effm̃ nãle vn ꝛ io in
gr̃a semẽ dei nominat' Sic igit' sicut fm' opinioẽ
ponẽt' augꝰ ponit' ꝙ statim in ꝑmaria creacõne
corpalis creatie mdue sũt ei semales rõnes
omm̃ nãlium effectuũ Ita statim a pn̄o sũt angeli
confirmati in gr̃a creati ¶ Ad ꝑmũ gꝰ dd' ꝙ in
formitas illa angeli pt intelligi uel ꝑ opacõẽ
ad formacõz glorie et sic precessit tpe informitas
formacõz uel per opacõz ad formacõz gr̃e ꝛ sic
nõ precessit ordine tpis ſ ordine natie sicut
et de formacõe corpalis augꝰ ponit ¶ Ad zm dd'
ꝙ omnis forma inclinat sũũ ſbiectũ fm' modũ
natie eius modus aut nãlis intellectualis na
tie ẽ ut libe ferat' in ea q̃ uult et io inclinatio
gr̃e non ponit necitate ſ libe gr̃az pt ea non
uti et peccare ¶ Ad zm dd' ꝙ q̃ꝫ gr̃a sit me
diũ inter nãz et gloriã ordinis natie tamẽ or
dinis tpis in natiã creata nõ debuit simil' ce
gloria cũ natiã q̃ ẽ fimis opacõnis ipius na
ture ꝑ gram adiute gr̃a aut nõ se habz ut fis
opacõnis q̃ nõ ẽ ex opibz ſ pn̄m bñ operandi et
ideo statim cũ natiã gr̃az dare gueiens fuit

Ad dd' et sic procedit ꝙ aglꝰ suã b̃tudinẽ meruit
Videt' ꝙ angelus creato suã b̃tudiez
nõ meruit ꝙ cũ em̃ ẽ ex difficultate actus
meritorij ſ nllaz difficultatẽ angelus habuit
ad bñ operandũ gꝰ bona opacõ non fuit ei me
ritoria ¶ Ꝑ nãlibz non mẽm' ſ nãle fuit a
gelo q̃ tẽdẽt' ad deũ gꝰ ꝑ hoꝰ nõ meruit b̃tu
dinẽ ¶ Ꝑ si angelus b̃tẽ b̃tudiez suã mer'

aut gr̃a aīp̃ eam habz aut post · ꝑ non ante q̃
ut mlt̃us uidet ante nō habuerit gr̃az sine q̃ nullꝫ
ē meritū nec etiā post · q̃ sic etiā mō mēret · qđ
uidet cē flm̄ q̃ mmor angelus mereꝺo ad su
periꝰ angeli gradū posset ptingē et nō eēnt
distinctiones graduū grē qđ ē mgēns · nō gꝰ
angelus btꝰ suā btūdiēz meruit ¶ Sed ob
apoc · xxi · dicit · q̃ mensurā angeli mlta celes
tiū ihrlm̄ ē mensura hoīs · ꝑ homo ad btūdi
dm̄ ptingē non pt nisi p meritū gr̃e nec ang̃el9
¶ Rꝰ dd · q̃ soli deo btūdo pfecta ē nālis · q̃
idem ē sibi cē et btm̄ cē · creaturis aut̃ creatiē esse
btm̄ nō ē nā ꝑ ultimꝰ finis · quelibꝫ aut̃ res ad
ultimū finē per suā operaōz ptingit · q̃ qđē opaō
n finis ē duplex · uel ē fructus finis · q̃n finis nō ex
cedit ūtutē cuius qđ opat̃ ꝓpter finē sicut medi
caō ē fructus sanitatis · uel ē meritoꝛia finis · q̃n
finis excedit ūtutē opantis ꝓpter finem vnde
expectat̃ finis ex dono alterius · btūdo aut̃ ul
tima excedit etiā angelicā et hūanā ut ex dic
tis patz vn̄ relinq̃t̃ · q̃ tā homo q̃ angel9 suam
btūdiēz meruit · Et sic idem angel9 n grā ex
actus fuit sine q̃ nullū ē meritū · absq; difficulta
te dicē possimꝰ q̃ suā btūdiēz meruit · Et sil̃r
si quis diceꝛ q̃ q̃nz gr̃am huit aīp̃ gloriā · si
nō gr̃az non habuit aīp̃ cēt btꝰ sic opꝛ dicē
q̃ btūdiēz absq; merito habuit sicut nos gr̃az
qđ tñ ē extra roēz btūdis · q̃ habz roēz finis et
ē p̃mū ūtutis ut etiā phūs dicit m · 2 eth̃ · uel
opꝛ dicē q̃ angeli meret̃ btūdm̄ē per ea q̃
iam btī operant̃ in mīsteriꝭ dīnis ut alij dix
erunt qđ ē extra roēz meritū · nā meritū hꝫ roēz
vie ad finem · et aut̃ q̃ nā ē in tō nō q̃uis mo
ueī ad tm̄ et sic nullē meret̃ qđ nā habz · vel opꝛ
dicē q̃ vnus et idem actꝰ ouisionis m deū mq̃
tū ē ex tbō arbitrō ē meritoꝛiꝰ · et mq̃tū ptin
git ad finem ē fruitiō beata · Sed nec hoc etiā
uidet̃ cē ouerens · q̃ liberū arbitriū nō ē suffi
ciens cā meritī vn̄ actꝰ nō pt̃ cē meritoꝛiꝰ fm̄ q̃
ē ex li · ar · n mq̃tū fuit grā informato · nō at
pt̃ simil̃ informari grā m pfecta q̃ ē p̃ncip̃ m
mendi · et grā pfecta q̃ ē p̃ncip̃ fruendi · vnde
non uidet̃ cē poꝰle q̃ simil̃ fruat̃ et suā fruitiōz
meat̃ · Et ideo meliꝰ dd · ē · q̃ gr̃az huit angꝰ
lus aīp̃ fuit btꝰ per quā suā btūdiēz me
ruit ¶ Ad p̃m gꝰ dd · q̃ difficultas bñ opādi
non ē in angelis ex alīq̃ ōrietate ut̃i ꝑ dm̄
to nālis ūtutis · ꝑ ex hoc q̃ opus aliqđ bonū
ē sup̃ra ūtutem nature ¶ Ad 2m dd · q̃ ouisi
one nāli nō meruit btūdiēz · ꝑ ouisione cur
tatus q̃ ē per gr̃am ¶ Ad 3m patz vn̄ ex dictis

Hō · 7tū sic procedit · De pfroc ãgloꝝ i gla
videt̃ q̃ angelus nō statim p9 vnū
actū meriti btūdiēz habuit · difficiliꝰ ē em

hoī opari q̃ angelo · sed tñ nō p̃miat̃ statim
p9 primū actū gr̃e nec angelus ¶ P̄ō · statim p̃o
sicut creatꝰ m̄ status aliq̃s potuit
ai ecia cōrlia m p̃o m̄ status sue creatiōis moueī
m̄cipiat · et si motꝰ corporis m̄ status ēē possit
sicut opatiō mtellūs et uolitatis m p̃mo instā
ti sue creatiōis motū habrent · Si gr̃a angeli per
vnū motū siue uolitatis btūdiēz meruerit
m p̃mo status sue creatiōis btūdiēz meruit ·
si gr̃a eoꝝ btūdo nō retardat̃ status m p̃mo instā
ti fuerit btꝰ ¶ P̄ō · int̃ mltū distantia ꝙ ē
mlta media · ꝑ status btūdis angelox mltū
distat a statu nature eoꝝ · t medii aut̃ inter
uenīp̃ ē meritū oportuit · igit̃ q̃ p mlta media
angelus ad btūdiēz puenīret ¶ Sed ōtra
aīa hoīs et angelus silr̃ ad btūdiēz ordi
nāt̃ · vn̄ sanctus promittit̃ eēlitus angelo
sed aīa a corpe sepata si habeat meritū btū
dis statī btūdm̄ē consequit̃ · nisi sit aliud ipe
dīm̄ētū · gr̃a pari rōne angelꝰ · ꝑ statim p̃mo ac
ti caritatis huit meritū btūdis · gr̃a aī nō est
m eo ipedīm̄ētū statī ad btūdiēz puenīre
vni soluti actui meritorii ¶ Rꝰ dd · q̃ angelus
p9 p̃mo actu caritatis quo btūdiēz meruit
statī btꝰ fuit · Cuius rō ē · q̃ grā pficit nāz fm̄
modū nature sicut et oīs pfectio recipit̃ in
pfectibili fm̄ modū eius · Est aut̃ hꝰ ꝑ zūm na
turē angelice q̃ nālem pfoꝛ nō per discursum
sed p̃ simplicem intuitū · Vnde q̃ statim per nāz habeat sicut simul esse
Sicut aut̃ ex sua nā angelus habz ordinē ad glo
pfectoꝛ nālem · ita ex meito habz ordinē ad glo
riā · et ita statim p9 meritū in angelo fuit btū
do consecuta ex meritū aut̃ btūdis nō solū iam
gelo sed in homine cē pt̃ p vnicū actū q̃ libet̃ ca
ritatem fortē habēs btūdiēz meret̃ vn̄ relinq̃t̃ q̃
statī p9 vnicū actū caritatem formatā angelus
btꝰ fuit ¶ Ad p̃m gꝰ dd · q̃ hō fm̄ suā nāz no
statim natꝰ ē ultimā pfoꝛ adipisci sicut angꝰ
et hō longioꝛ uia hoīs data ē ad merendū btū
dinē q̃ angelo ¶ Ad 2m dd · q̃ angelus ē supra
omne tempꝰ · vel cōparatꝰ vn̄ instanti ad ipsū
m hijs q̃ ad angelos ptinet nō accipit̃ nisi
fm̄ successiōz m̄ p̃oꝝ actibꝫ · non aut̃ p̃out
simil̃ m eis cē acto meritorio btūdis et actus
btūdis q̃ ē fruitiō · vn̄ vno sit gr̃a imperfecta ·
alius gr̃a consummate vn̄ relinq̃t̃ q̃ p̃o ꝙ dix
m̄stātia accipim̄ in quoꝝ vno meruit btūdinē
et in alio fuit btꝰ ¶ Ad 3m dd · q̃ de natiā an
gelī ē q̃ statī sua pfoꝛ cōsequit̃ ad quā ordinā
et hō non requirit̃ nisi vnū actū meritorium q̃ ad
uocē medii dicit pt̃ q̃ fm̄ ipm̄ angelus ad btū

Hdm̄ ordinat̃ · De pfroc ãgloꝝ i gloria
D · 8tū sic procedit · videt̃ q̃ angelus
fuit confestim gr̃az et gloriā fm̄ q̃ natiā fuit

nälis qr ut d̄r i choz xiii. aduenerit qd̄ pfm
c̄ enacuabit qd̄ exptē ꝑ cogm̄c̄ z dilac̄o nä
lis c̄ mpfecta r̄ spūs cogm̄c̄ois z dilac̄ois
btē. g̊o aduenīente btūdie nälis cogm̄c̄ z
dilac̄o ressat ¶ ꝓ. ubi ūmi sufficit aliud sit
flue existit. ꝑ sufficiat m angelis btis cogm
c̄ et dilac̄o btā. sit pfluū igit eet. p̄manet
meis cogm̄c̄ et dilac̄o nälis ¶ ꝓ. eadē potēa
non habz sim̄l duos actꝰ sicut nec vna linea
nāt ex eadem ptē ad duo puncta ꝑ angeli bti
semp sit in actu cogm̄c̄ois btē felicitas. n. no
c̄ ꝑm habitū ꝑ ꝑm actū ut d̄r p̊o eth. g̊o miq̄ in
angelis cē pt cogm̄c̄ et dilac̄o nälis ¶ Sed
otra q̄ dūt manz nā aliq̄ manz opac̄o eꝰ sed
btūdo non tollit nāz ai sit pfectio eꝰ g̊o nō
tollit cogm̄c̄z et dilac̄z nälem ¶ Ad̄ dd̄. q̄m
angelis btis remanz cogm̄c̄ et dilac̄o nälis
Sicut se hnt pn̄a op̄ac̄oīa ad inuic̄ ita se hnt
et op̄ac̄ones ipē ad vlāf̄m c̄ aut q̄ nā ad btūdo
dm̄e op̄at sicut pmū ad z̄m q̄ btūdo addit
natuē. semp aut oportz saluari pmū in z̄o
vñ oportz q̄ nā saluet m btūdie. et sil̄r opz
q̄ actꝰ btūdis saluet actꝰ natuē ¶ Ad
pmū g̊o dd̄. q̄ pfio aduenies tollit ipfectiōz
sibi oppositam. mpfectio aut natuē nō oppo
nit pfectioi btūdis ꝑ sub̄stinet ei sicut ipfe
fectio potēie sub̄stinet pfectionē forme et nō
tollit potēa ꝑ formā ꝑ tollit p̄uacō q̄ oponit
forme. Et sil̄r etiā ipfectio cogn̄c̄ois nälis
non oponit cogm̄c̄ois glorie pfectioi. mō
en̄ prohibz sim̄l aliq̄ cognosc̄ē p̄ diuīsa media
sicut sim̄l pt ad cognosc̄i p̄ medium probabile
et demr̄atm. et sil̄r pt angelus sim̄l cognos
c̄ deū p̄ eem dei qd̄ p̄met ad cognic̄z glorie
et per eem ꝑam qd̄ p̄met ad cognic̄z natē
¶ Ad z̄m dd̄. q̄ ea q̄ sunt btūdīnis ꝑ se sūffi
cunt ꝑ ad hoc q̄ sint p̄exigunt ea q̄ sunt natuē
q̄ nulla btūdo c̄ per se sub̄sistens ni btūdo
increata ¶ Ad z̄m dd̄. q̄ due op̄ac̄ones nō
p̄nt cē sim̄l vnīs potēie nisi vna ad aliā
ordinet cogm̄c̄ aut et dilectio nälis ordi
nat ad cognic̄z et dilac̄z glorie vñ mchil
prohibz m angelo sim̄l cē et cognic̄z et di
lectiōz nälem et cognic̄z z dilac̄z glorie Q. a. l.

Ad. ꝯm sic procedit. bē peccare nō p̄nt
videt q̄ angelus btis peccare possit
btūdo. n. nō tollit nāz ut dam c̄ ꝑ de rōne
natuē t̄ create c̄ q̄ possit deficē. g̊o angelus
btis pt peccare ¶ ꝓ. ptātes rōnales sunt
ad oppōita ut phs dicit. sed uolūtas angeli
btī non desinit cē rōnalis g̊o se hz ad bo
nū et ad malū ¶ ꝓ. ad libtatē arbitrij ptinz
q̄ homo possit eligē bonū z malū ꝑ libertas
arbitrij nō mīnuit m angelis btis g̊o p̄nt

nälū grā. n. ex mera dei uolūtate dat. g̊o z
q̄ntas grē dependet ex uolūtate dei et non
ex q̄ntate nälū ¶ ꝓ. magis ꝑ̄m quā uidet
ad grāz actꝰ huāmōi q̄ nā ex actꝰ huāmōi c̄ ꝑa
torius ad grāz. ꝑ grā nō c̄ ex opib; utd̄ ro. ri.
g̊o milionies q̄ntas grē m angelis c̄ ꝑm q̄n
tāte nälū ¶ ꝓ. ohō et angel⁹ pit ordinātur ad
btūdinē uel grāz ꝑ homīs nō dat plus de grā
q̄ dm̄ gradū nälū. g̊o nec ꝑ angelo ¶ Sed otra c̄
gis subtiles et sapiā ampliꝰ p̄ spīcaces cre
sit ¶ Ad̄ dd̄. q̄ rōnabile c̄ q̄ ꝑm gradū nälū
angelus sit dat̄ dona grāz. et pfectio btūdi
dīnis ¶ Quōdam rō ex duob; accipi pt. p̄mo
q̄d em ex pte ipius dei q̄ p ordinē sue sapiē di
uīsos gradꝰ in angelica nā constituit. sicut
aut nā angelica facta c̄ a deo ad grāz et bti
tudinē ꝯsequēdā ita et gradꝰ natuē angelice
sunt. ut puta si edificator lapides polit ad co
structionē domꝰ. ex hoc ipō q̄ aliquos pul
criem ptem domꝰ ordinat̄. sit. sicut uidet q̄
q̄d deus angelos quos alcōris natuē fecit ad
maiora grāz dona et ampliorē btūdinē
ordinauit. ¶ 2o. appet idem ex pte pnus an
geli. non em̄ angelus c̄ ꝯpositꝰ ex diuīsie na
turis ut mdiū c̄ vnꝰ natuē impetū alterius
impediat aut retardet. sicut in homīe accidit m
quo motꝰ intellectiue ptis aut retardat aut im
dit ex mdiū c̄ ptis sensitiue. q̄n aut nō c̄ aliq̄d
q̄d retardet aut impediat nām monet ꝑm totam
suā uirtutē et deo rōnabile c̄ q̄ angeli q̄me
liorē nāz habuerit etiā fortiorē efficaciā ad
dei fruī. nisi hoc etiā in hominibz contingit
q̄ ꝑm intensionē quōdam in dei dat maiorē
grāz gloriā vñ uidet q̄ angeli q̄ habuerūt
meliora nālia habuerit plus de grāz et gloria
¶ Ad p̄mū g̊o dd̄. q̄ sicut grā c̄ ex mera dei
uolūtate. ita etiā et natura āgeli. et sicut nāz
natuē ad gradū grē ¶ Ad z̄m dd̄. q̄ actꝰ ro
nalis creatuē fuit ab ipā. ꝑ nā. mediante c̄a
deo vñ magis uidet q̄ grā det ꝑm gradū
natuē q̄ ex opib; ¶ Ad z̄m dd̄. q̄ diuīsitas nā
turalium alut c̄ in angelis q̄ dūt spē et alter
in homīe q̄ dūt nūo solo. dūa. n. sp ꝑm spēz
c̄ ꝑter formā. ꝑ dūa ꝑm nūm c̄. ꝑt nāz in ho
mīe c̄ etiā aliq̄d q̄d pt impedire uel retarda
re motū intellectiue natuē. nō aut in angelis
vñ nō c̄ eadē rō de utroq; In a. btis manz ꝛc
Ad. ꝛm sic procedit. videt q̄ in āgelis
beatis nō remaneat cogm̄c̄ et dilac̄o

petere ¶ Sed ꝺ̅ctū ē qꝺ̅ augꝰ ꝺ̅cit xi. sup. gen. ad lit. q̄ illa nā q̄ petere nō pt̄ nisi ꝺ̅ce angelis ē ꝯsancti angeli petere nō pnt ¶ Hꝰ ꝺ̅ꝯ q̄ angeli bti petere nō pnt tm ꝯ ē q̄ eoꝝ bītudo nō hoc ꝯsistit q̄ deū p̄ eēm videāt eēm aut deū ē eēm bonitatis vn̄ hoc mō se habz angelus videns deū ad ipm deū sicut se habz q̄libz non videns deū ad ꝺ̅ctōnem bonī z̄ inꝑf le ē aut q̄ ꝺ̅ce q̄libz velit et opet non attendens ad bonū in quo velq̄ velit diuīte re a bono mō̄tū huiusmꝺ̅i angelus aut bt̄s non pt̄ velle vel agere nisi attendēs ad deū sic at uolens vel agens nō pt̄ petere vn̄ angelꝰ bt̄s nullo mō petere pt̄ ¶ Ad p̄m ꝺ̅ꝯ ꝺ̅ꝯ q̄ bo nū creatū in se defice pt̄ ꝑ ex quocūq; ꝑfecto ad bonū increatū ꝙlibz ē quocūq; bītudinis ad ipsū sat̄ q̄ peccare nō possit rōne iā dicta ¶ Ad z̄m ꝺ̅ꝯ q̄ virtutes rōnales se hnt ad op positā multis ad q̄ ordinat̄ nāl̄t nō ordinat̄ nāl̄t sed q̄tū ad illa ad q̄ nāl̄t ordinat̄ nō se hnt ad oppōita z̄ intellectus em nō pt̄ non assē tire principijs nāl̄t notis et sil̄t voluntas nō pt̄ non adhere bono mō̄tū ē bonū q̄ bo nū nāl̄t ordinat̄ sicut in suū obm̄ Voluntas igit̄ angeli se habz ad oppōita q̄tū ad mal̄ta faciendā et nō faciendā sed q̄tū ad ipm deū q̄ videnti ē ipam ee̅m bonitatis nō se hnt ad oppōita ꝑ ſm ipm ad omīa di rigit̄ qꝺ̅ aliq̄ oppōitoꝝ eligat q̄ sine pcō ē ¶ Ad z̄m ꝺ̅ꝯ q̄ libm̄ arbitriū se sic se habet ad eligendū ea q̄ sunt ad finem sicut se habz intellect̄ ad ꝺ̅clones et rationem aut q̄ ad vtrū tem intellect̄ ꝑtinz ut mediās ꝺ̅clones pro cedē possit ſm ꝓpiam data sed q̄ m aliq̄ ꝺ̅clōz pcedat ꝑtinz tendo ordinē priti priōz hoc ē ex defectu ipius vn̄ q̄ libm̄ ar. duīsa eligē possit ser uato ordine finis hoc ꝑtinz ad ꝑfectōz libtatis eius ꝑ q̄ eligat aliq̄ diuitendo ab ordiē finis qꝺ̅ ē peccare hoc ꝑtinz ad defectū libtatis vn̄ maior ē libtas arbitrij in angelis q̄ peccare non pnt q̄ in nobis q̄ peccare possimus Ꝺ̅ Ad ꝺ̅ꝯ sic procedit ꝑfectū ꝓ bt̄i videt̄ q̄ angeli bti in bītudiē profi ce possint cū ita sit em ē pn̄m meredi ꝑ an gelus ē ꝑfecta caritas ꝺ̅ꝯ angeli bti pnt mer crescente aut merito z̄ pmiū bītudiē crescit ꝺ̅ꝯ angeli bti in bītudiē proficē pnt ¶ Ꝺ̅ augꝰ in libro de doctna xp̄iana ꝺ̅cit q̄ deus utilit̄ nobis ad maz utilitatē et ad suā bon tatem et sil̄t angelis quibz vtit̄ in ministeriis spūalibꝰ ei sint ām̄istratorij spūs in mīsteriū missi ꝓpter eos q̄ hēditatē salutis capiūt ut ꝺ̅ hēb. i. non aut hoc ee̅t ad eoꝝ utilitatē si per hoc nō merent̄ nec in bītudiē proficerent

helmꝺ̅ctit̄ q̄ angeli bti et mēn z̄ in bītu dme proficē possūt ¶ Ꝺ̅ ad mpfio. ꝓnter q̄ ille q̄ non ē ſtimo non possit proficē ſm an geli non sūt in ſtimo si ergo ad mal̄ ꝑficere nō pnt uꝺ̅et q̄ m eis sit mpfectio ꝺ̅fectꝰ qꝺ̅ ē mgene ¶ Sed ꝺ̅ctū ē q̄ mēn z̄ ꝑficē ꝓnter ad statū vie ꝑ ſ angeli non sūt ꝑ se viatores ꝓ ꝯprehensores ꝺ̅ꝯ angeli bti nō pnt mēn z̄ m bītudiē proficē ¶ Hꝰ ꝺ̅ꝯ q̄ in vno ē mo tuīt ē ꝯ motorꝰ fert̄ in aliq̄ ꝺ̅tū ad q̄ mobile mouēt intendit mteio nē ꝺ̅fec aut repugnat infinitū ayai m ē aut ꝑ aliꝰ aturā rōnalē ꝑ suā uitutē bītudiē ꝯsequi non possit q̄ m visione deī ꝯsistit ut ex ꝓ ꝓrib⁹ patz mdiget ut ad bītudiē a deo moueat̄ oportet igit̄ ꝑ sit aliq̄ ꝺ̅tū ad q̄ꝺ̅ q̄libz creatūa rōnalis ꝺ̅ngat̄ sicut ad mū finem et hoc q̄ ꝺ̅ ē detūi nō pt̄ ee̅m di na uisione q̄tū ad ipm q̄ videt̄ ex ſima veritate ab omnibz bt̄is ꝑmduīs ꝺ̅ꝯ grad⁹ ꝺ̅fec rit̄ sed q̄tū ad modū uisionis ꝑfigit̄ diuīsme de tꝺ̅ ex mteio ne diligentius m finē nō em possibile ē ut sicut rōnalis creatūa ꝓduc tur ad videndū ſmā ee̅nciā ita ꝓducat ad simū modū uisionis q̄ ē ꝯprehensio hu emmodꝰ soli deo ꝯpetit ꝑ ut ex sup̄dictis patz ꝑ nī mfinita efficacia virtutis bītudinis m cto mō uisionē ita gradus creatūa rōnalis a deo ꝓducit ad finē bī tudinis ut ea ad detūi gradū bītudinis per ducat̄ ex dei ꝑdestinatōe vn̄ consequit ille gradū ad alterū transire nō pt̄ ¶ Ad p̄m ꝺ̅ꝯ ꝺ̅ꝯ q̄ mēri ē eius qꝺ̅ mouet̄ ad finē mo uet̄ n ad finē creatūa rōnalis nō solū pa endo sed ea ad opandū et sic ꝑ idem finis ille subsit utūti rōnalis creatūe opatō illa diuī aq̄sitā illius finis sicut homo mediante q̄ rit suaz si uō finis non sit in ꝑtate cuius ꝑ ab alio expectet̄ opatō eit meritoria finis ei aut qꝺ̅ ē m ultō tuō nō ꝺ̅ngit mouet sed mutabi ee̅ vn̄ caritatis ꝓpfice q̄ ē vie ē mēri caritatis aut ꝑfecte nō ē mēri ꝑ ꝓmio fruīt et in hītubz aq̄sitis opatō ꝓcedens actꝰ ē aq̄ sitā habitus q̄ uō ē ex habitu iā aq̄sito ē opa cō iam ꝑfecta ei delectatōe et sil̄ actꝰ caritā tis ꝑfecte nō habz rōnem mēri ꝑ magis ē ꝺ̅ ꝑfectoē ꝓmij ¶ Ad z̄m ꝺ̅ꝯ q̄ virtutes ꝺ̅ꝯ pliat̄ vno mō sicut q̄ ē in via ad finē ꝺ̅ficile

ē meritū bēitudiē·quo mō ps ē utilis ad totū
utpies ad domū·et 3° mō misteria angelorū
sūt vtilia angelis bīs mānti sūt qdā ipōrū
ꝑbēitudiē·diffundē em pfectōr tīta ī alia 3or
ē de rōe pfectī mānti ē pfam ¶ Ad 2m dd·q
luēt angelus bīs non sit ī sūmo gradu bēi
tudiē simplr ē tñ multū q̄ nā ad scipm sdm
dēstmacōr dīna pt tñ augei eōrū gaudiū
de salute eōrū q̄ p mīsteriū eōr saluāt fm d
tore pmāz agēte Sed hoc gaudiū ad pmiū
āntale ptīnz qd qdem augei pt usq ad die
tale etām meri pnt·sed melius ē q dīat·q
illo mō alīqs bīs meri pt mīsi sit sml via
tor sīat xp̄us q̄ solus fuit viator et ꝙ phēsor
pdīm em gaudiū magis acq̄rit ex utute
bēitudiē q̄ illud merebat ¶ Qō lxm de malis a
Circa hoc cōsidādū ē aglōr q̄ ad dpā
quo angelī facti sūt mali Et pmo
līpene ¶ Utrū pmi q̄ruit xv· ¶ Pmo vi
detur 1° q̄ nō ad malū culpe ¶ 2° q̄ ad ma
lū pene ¶ Utrū pmi angelis esse pnt ¶ 3° q̄ nō
tendo angelus peccauit ¶ 4° q̄ nō ꝑ
aliq̄ peccō ꝑe uolūtatis facti sūt mali utr
nāle sūt mali ¶ 5° q̄ nō
aliqs eōrū in pmo mstanti sue creatōis
potuit esse mal ꝑ actū ꝑprie uolūtatis
¶ 6° q̄ nō
mter creatōr et lapsum ¶ Amō utrū sup
angelos sūmos ¶ Quō utrū pcām sup mī fuit
ois peccādi ¶ 8° utrū quot ceciderūt tot
remāserūt ¶ Qui ag̃el' est malū culpe
Ad ꝑm sic procedit̄ videt q̄ malū culpe
nisi in hijs q̄ sūt in pō·ut d· x· metha· sōm· in
fōrme subsistētes non hnt esse in pō·g· in eis
sī corpa celestia ꝑ in corpoibz celestibz nō pt esse
malū ut phī dīat g· nec ꝙ in āgelis ¶ Pō·1° q̄d
esse nāle semp inest·ꝑ nāle est angelis q̄ moueat
motū dīnōis in deū g· hoc ab eis ī moueī
non pt·ꝑ diligendo deū nō peccat·g· angelī
peccare non pnt ¶ Pō·appetitꝰ nō est in sī bon
uel appnūs bom sed in angelis nō pt esse appns
bonū q̄d non sit vn bonū q̄ in eis uel ōmo
errore esse nō pt uel saltem nō pt p̄cedē culpam
g· angelī non pnt appetē nisi q̄d est uē bonū
sed nullo appetendo id q̄d est uē bonū peccat g· an
gelus appetendo nō peccat ¶ Sed otra est q̄d dr
Iob· iij· in angelis suis reppeit ꝑuitatē ¶ 9°

dd·q̄ tā angelus q̄ q̄līb̄ creatura rōnalis sim
pla nā cōsidēt pt peccare·et cuilīb̄ creature
queat ut peccare nō possit hoc habz ex dono grē
non ex rōne nāle Cuius rō est q̄ peccare nichil
aliud est q̄ dēclinare a rēctā in dē acto quā debet
hre sīue accipiat pcām in mālibz sīue artificialibz
sīue moralibz·soluī aut illi actui a rēctā in dē dēcli
nare non contingit cuius rēgla est pā ritus agēte
Si em in mang artificiat esset pā rēgla mansionis
nūq̄ posset artifex mīsi recte ligna īmitādo·sed
si rēctitudo mansionis sit ab alia rēgla contingit
mansionē rēctā et nō rectā esse·sola aut dīna uo
luntas est rēgla sui acti q̄ nō ordinat ad sup̄iorē
fīnem·omnis aut uoluntas cuiuslibz creature
rectitudinem in suo actu nō habz nīsi fm q̄ regu
lat a uoluntate dīna ad quā ptīnz ultimo fīnis
sicut q̄libz uoluntas subdīta inferioris debz rēgulari
sdm uoluntatē superioris ut uoluntas militis fm
uoluntatē ducis exercitus Dicit aut sola uolūta
te dīna patrīam esse nō pt·m q̄libz aut uoluntate
creaturē patrīam pt esse fm odinē siue nature ¶ Ad
ꝑmū g· dd·q̄ m angelus nō est pō ad esse nāle
est tamen in eis pō·fm ptem intellectīuā ad hoc
q̄ quiescat in hoc uel in illud et q̄ tā ad hoc pt
in eis esse malū ¶ Ad 2m dd·q̄ corpa celestia
non hnt opacōr nīsi nālem et iō sicut in natā
eōrū nō pt esse corruptōis malū ita nec in actiōe
nāli eōrū pt esse malū inordinātionis·ſ sup̄ actiōr
nālem in angelis est actio liberi arbitrīj fm quā
contingit in eis esse malū ¶ Ad 3m dd·q̄ nāle
est angelo q̄ quiescat motu dilectionis in deū fm
q̄ est prīncipiū nālis esse ſ q̄ quiescat in ipm fm q̄
est bēitudiē obm·ſ sic malus hoc est ex amore gra
tuito a quo aūt potuit peccādo ¶ Ad 4m dd·
q̄ pcām in actu liberi arbitrīj contingit esse
dupliciter uno mō q̄ aliq̄d malū eligat sicut hō ex hō
peccat eligendo adulteriū q̄d fm se est malū
et tale pcām semp procedit ex aliq̄ ignorātia
uel errore·alio mō id q̄d est malū non eligētur
ut bonū·erraret quidem adulter in particulari
eligens hanc delectatiōr ordinati actu q̄ aliq̄d
bonū ad nūc agendū ppter mdīnatiōr passio
nis aut habitꝰ etiā si in vli nō erret ſ uerū
de hoc sīmz teneat·hoc aut mō in āgelis
pcām esse nō potuit q̄ nec in āgelis fuit passi
ones q̄bus iō aut mtellectus liget ut ex supdictis
patz·nec iterū primū pcām hītus p̄cedere
potuit ad pcām mtlmās Alio mō contingit
peccare p̄ter·eligendo ad q̄d fm se est bonū
sed tm non cū ordine debite mēsure aut regule
ita q̄ defectū mdūcens mdūctus pcām sit so
lum ex pte electionis q̄ non habz debitū ordinem
non ex pte rei electe sicut si aliq̄s eligat ornāe
nō attendēs ad ordinē ab ecclīa constitutū

et hmõ ꝑtm̃ non ꝑexigit ignorãtia ꝑ solũ
absẽtiã cõsidãtõis eox̃ q̃ cõsidãri debẽt
et hoc mõ angelus peccauit quitõ do sẽp li ar-
ad ꝓmũ bonũ absq; ordine ad r̃glã dimẽ uolũ

Ad zm̃ sic procedit. Q̃ si an̄ ẽ ꝑtm̃ tatis
videt q̃ m angelus nõ ꝑt cẽ sine eo q̃ uolũt
solũ ꝑtm̃ sup̃bie et ĩuidie. Ĩ q̃ cũq; em̃ cadit
delectõ aliq; ꝑtõ ꝑt cadẽ ꝑtm̃ rõ ꝑ demones
delectãt̃ eaꝝ obstẽtatibz carnaliũ ꝑtoꝝ
ut aug⁹ d⁹ ĩij. de ci. dei. g⁹ m demoibz erãt
ꝑtã carnalia ꝑnt cẽ. ℣ ꝓ. sicut ĩuidia et su
ꝑbia fuit ꝑtm̃ spualia ita auaĩcia amdia ira
sed spũ q̃uenit ꝑtã spualia sicut carm ꝑtã
carnalia g⁹ nõ solũ sup̃bia et ĩuidia angelus
cẽ ꝑnt. ℣ ꝓ. f̃m gl̃ĩ moral. er sup̃bia
nas̃cũt plura vicia et sil̃ ex ĩuidia ponã
aut cã ponũt effectꝫ. sic g⁹ sup̃bia et ĩuidiam
angelus cẽ ꝑnt pari rõne et alia vicia ei
cẽ ꝑnt. ℣ sed ẽtra ẽ q̃d dicit aug⁹ xiij. de ci.
dei q̃ dyabol⁹ formator nõ ẽ aut eb⁹ sus nez
aliq; hmõ. ẽ tam̃ sup̃bz et ĩuidꝰ. ℟ dicẽdũ q̃
ꝑtm̃ aliq̃d ꝑt cẽ m aliquo duplr̃ vno mõ
f̃m rem̃ aliomõ f̃m affectũ. f̃m rem̃ aliq̃d
omnia ꝑtã in demoibz cẽ contingit q̃ dñs hõ
mines ad omnia ꝑtã induxit omne ꝑtoꝝ ex
actũ mutuit. sed m affectũ nõ illa solũ ꝑtã
m malus angelus cẽ ꝑnt ad q̃ contingit af
fici spualem nãz. spualem aut nãz affici nõ
contingit ad bona q̃ sũt ꝓpa corpori sed ad ea
q̃ m spualibz ĩuenit ꝑnt. m chil em̃ affingit nisi
ad id q̃d sue nat̃e ꝑt cẽ quoq; mõ ẽ ens. Ĩ spu
alibz aut bonis nõ ꝑt cẽ ꝑtm̃ dñi aliq̃s ad ea
affingit nisi p hoc q̃ m tali affectu sup̃ioris r̃glã
non ordinat. et hoc ẽ ꝑtm̃ sup̃bie nõ subdi su
pˢiori in eo quo debz. vñ ꝑtm̃ ꝑmi angeli nõ ꝑt
cẽ aliud q̃ sup̃bia. sed omne ĩ eis potuit cẽ
ĩuidia. eiusdem. n. rõnis ẽ q̃ affecto tendat m
aliq̃ appetendũ et q̃ ĩmitat oppõito. Ĩuidus
aut ex hoc de bono alteri⁹ dolz mq̃ tali bonũ al
teri⁹ estimat ĩpedm̃ẽtũ sui bom̃. nõ aut bo⁹
alteri⁹ poterat estimari ĩpedm̃ẽtũ bom̃ affecti
per angelũ malũ nisi mq̃ tali affecta aut excelle
tiã singlãrem q̃ q̃dem singulãritas ꝑ aliq̃s excel
lentiã cessat. et iõ ꝓ⁹ ꝑtm̃ sup̃bie consecutũ ẽ
m angelo peccãte malũ ĩuidie f̃m q̃ de bono
hmõ doluit. et etiã de excellẽtia adĩna f̃m q̃
eo deus otra uoluntatẽ ipius dyabli uitat̃ m glo
riã dĩnã. Ad ꝓm̃ g⁹ dd. q̃ demones nõ delectãt̃
m obstẽtatibz carnaliũ ꝑtoꝝ q̃ ipi affingãt̃
ad delectãtões carnales f̃ hoc totũ ex ĩuidia pro
cedit q̃ m ꝑtas hmões q̃ buscaiz delectãt̃ iq̃tũ sũt
ĩpeditiua huãm bom̃. Ad zm̃ dd. q̃ auaricia
f̃m q̃ ẽ spẽale ꝑtm̃ ẽ ĩmodãto appetitꝰ exte
rnaliũ q̃ uenit m usũ uite huãne q̃ aliq; pec

mã estimari ꝑnt et adista nõ affingit demones
sicut nec ad delectãtões carnales. vñ auaicia
ꝑ sup̃tam eis nõ ꝑt cẽ. f̃ si auaicia diat̃ omne
ĩmodãtũ appiditas vñ diq̃d aliq; bonũ creati
sic auaicia ex timẽt̃ m sup̃bia q̃ ẽ m demoibz
ira nõ tã quãdã passiõe ẽ sicut ex auaicia vñ pa
m demoibz cẽ nõ ꝑt nisi methaphorice. Amdia nõ
ẽ q̃dã tristicia q̃ homo reddit tardꝰ ad spuales
actꝰ ꝓpter corpale laborẽ q̃ demoibz nõ opera
et sic patz q̃ sola sup̃bia et ĩuidia fuit pura sp̃u
alia ꝑtã q̃ demoibz cõpetẽ ꝑnt. ita m q̃ ĩuidia
non sĩmat ꝓ passione f̃ ꝓ uoluntate r̃mite
te bono alteri⁹. ℣ Ad zm̃ dd. q̃ sub sup̃bia et ĩu
dia pronũt̃ demoibz ponit̃ ꝙphendit̃ omã
ꝑtã q̃ ab illis dimãt̃. Q̃ appetere ẽ dyabl⁹ ꝑcãdo

Ad zm̃ sic procedit. videt̃ ꝙ dyabl⁹ non
appetere cẽ ut deus. Illud em̃ q̃d nõ ca
dit m apphensione nõ cadit m appetitu. cũ bo
nũ apphensũ moueat appetitũ uel ꝓbile uel
rõnale. m solo em̃ hmõ appetitus ẽ mgit cẽ ꝑ
ticũ. f̃ creaturã aliq̃s cẽ equale deo nõ cadit m
apphensione. ĩplicat em̃ cõtradictõem q̃ nate cẽt fĩm
tũ cẽ m fĩmto si eq̃ret m fĩmto. ℣ ꝓ. id q̃d ẽ fĩ
mis nat̃e absq; ꝑtõ appetit ꝓ̃t f̃ assĩlari deo ẽ
fĩmis m q̃ tendit nãlit̃ omne creatũ. sic g⁹ an
gelus appetijt cẽ ut deus nõ ꝓ eq̃litate f̃ per
silitudinẽ. videt̃ ꝙ m hoc non peccauit. ℣ ꝓ.
angelus in maiori pleitudine ẽ sapiẽ conditꝰ ẽ
q̃ hmo. f̃ nulle hmo ni⁹ nõ amens eligit cẽ eq̃
lis angelo nec deo q̃ electio nõ ẽ nisi ꝓbilium
de quibz ẽ consiliũ. g⁹ multo mino peccauit ãgelꝰ
appetendo cẽ ut deus. ℣ sed ẽtra ẽ q̃d ysa. xiiij.
ex pˢona dyaboli ascendã m cẽlũ et ero sil̃
altissimo. Et aug⁹ d⁹ m libro de q̃ombz uetꝰ et
testamẽti q̃ elatõe m flatꝰ uoluit dici deus

℟ dd. q̃ angelus absq; omĩ dubio peccauit
appetendo cẽ ut deꝰ. f̃ hoc ꝑt intelligi dupliciẽ. ꝓmo mõ
vno ꝑ eq̃pantiã. alio mõ ꝑ silitudinẽ. primo mõ
non potuit appetere cẽ ut deꝰ q̃ sciuit hoc cẽ
possibile nãli cognitõe. nec ꝑmittit actꝰ peccãdi
m ipo ꝓcessit. uel habitus uel passio lugens
cognoscitiuã ipius ũitatẽ ut m ꝑticulãri defica
ens eligeret m ipo. sic autẽ nobis mtdũ amdu
et ĩo dato q̃ cẽt possibile hoc cẽt otra nãle de
sideriũ. Ĩ mest. n. vñ cuiq; nãle desiderium ad ser
uandũ suũ cẽ q̃d non ofendat. sĩ tñ sumẽt̃
m alcõrem nãz vñ nllãres q̃ ẽ in ifenoꝝ gra
du nat̃e ꝑt appetere sup̃ioris nat̃e gradum
sicut azimꝰ non appetit cẽ equus q̃. si tñ fiere
tur m gradu alcõris nat̃e iam ipm̃ nõ cẽt
sed m hoc ymaginacõ decipit. q̃ em̃ hmo
appetit cẽ m alcõri gradu q̃tũ ad aliq̃ actiõa
lia q̃ ꝑnt ex sẽe absq; corruptõe sibi cẽt estima
tur q̃ possit appetere alcõrem gradũ nat̃e in q̃

puem̃ non posset nisi cẽ desinet ee aiã. m̃ cẽ aũt
q̃ deus excedit angelũ non q̃ tũ ad aliq̃ actũ
talia f̃ secũm gradũ nature · et etiã vno angelo
aliũ vñ impossibile cẽ q̃ angelus inferior appetat
cẽ eq̃lis sup̃iori nec deũ q̃ appetat cẽ eq̃lis deo
¶ Appetẽ aũt cẽ ut deus p̃ similitudiẽ; contingit
dupl̃r vno mõ q̃ tũ ad id m̃ quo aliq̃ natũ ẽ
deo assimilari · et sic si q̃ tũ ad hoc aliq̃s appetat
cẽ deo filius non peccat dum mõ similitudiẽ; dei de
bito ordine appetit adipisci ut s. eã a deo habe
at · peccaret uõ si iq̃s appetẽt f̃m iustitiã cẽ filius
deo q̃i ex p̃a natute et nõ ex natute dei Alio uõ
mõ p̃t aliquis appetẽ cẽ filius deo q̃ tũ ad hoc
m̃ quo non natus ẽ assimilari · sicut si quis appetẽt
creare celũ et terrã q̃d ẽ p̃pũ dei m̃ quo appeti
tus cẽt p̃tm · et hoc mõ diabolus appetiit cẽ ut
deus · non ut ei assimilaret q̃ntũ ad hoc q̃ ẽ nulli
subcẽ simpl̃r q̃ sic etiã nõ appetẽt cẽ sui ci
nilla creatura cẽ possit m̃ si p̃ hoc q̃ sub deo cẽ
ptingat · sed m̃ hoc appetiit cẽ similis deo q̃
appetunt ut finẽ ultimũ vltitudinis ad qd̃
natute sue natuẽ potũt puenire cuitens sui
appetitu a bitudine sup̃nãli q̃ ẽ ex grã dei
Vel si appetiit ut ultimũ finẽ illã dei filiũ
dinẽ q̃ dat ex grã uoluit gl̃e p̃mie cẽ
natuẽ nõ ex dino auxilio f̃m dei dispoz · et hꝰ
q̃ sonat deus anselmus q̃ dicat q̃ appetiit id ad qd̃
puenisse si steterit · et hec duo q̃d̃ã mõ m̃ idem
tedeunt · q̃ f̃m vtrũq; appetiit finale bitudiẽ;
p̃ sua uirtutem hẽ q̃d ẽ p̃pũ dei · q̃ uõ q̃d ẽ
etiã q̃ secundũ ẽ q̃ appetiit aliq̃ p̃incipatũ sic
per alia hẽ m̃ quo etiã p̃ se uoluit deo assi
milari et p hꝰ p̃z ꝟ̃ ad oma obã de malitia ãgelo
¶ Hõ. iiij. sic procedit · videt q̃ aliq̃ demo
nes sint nãliter mali dicit · n. porphirius
ut augꝰ. introducit m. x. de ciui. dei · q̃ ẽ q̃dã am
genus demonũ nã fallax similans deos z alias
deficitoz f̃ cẽ fallacem ẽ cẽ malũ · gꝰ aliq̃ demo
nes sint nãliter mali ¶ Põ · sicut angeli sint crea
ti a deo ita homines sed aliq̃ homines fuit nãliter mali
de quibꝰ dicit sap. viij. erat malitia nãlis · gꝰ et an
geli aliq̃ p̃nt cẽ nãliter mali ¶ Põ · aliq̃ alia animalia
inuenalia hnt q̃sdã nãles malitias sicut vulpes
nãliter ẽ subdola · et lupo nãliter ẽ rapax et tñ sũt
creature dei · gꝰ et demones licet sint creature
dei p̃nt cẽ nãliter mali ¶ Sed ogra ẽ q̃d dyo. dicit
iiij. capº de di. no · q̃ demones nõ fuit nãliter mali
¶ hoc dõ · q̃ omne q̃d ẽ m̃ q̃ tũ ẽ et nãliter aliq̃ habz
in bonũ aliq̃d tendit nãliter utpote ex bono p̃
cipio existens q̃ semp effectꝰ q̃ritur m̃ suũ p̃ncipiũ
Contingit aũt aliquid bono pticulari aliq̃d
malũ esse aduictũ sicut ira m̃ q̃ritur hoc ma
lũ q̃d ẽ q̃ subtrahi alioꝝ · sed bono vli nullũ
malũ pt cẽ aduictũ · si gꝰ aliq̃ sit tuum nã ordi
net malũ bonũ pticulare pt nãliter tendẽ
m aliq̃d malũ non m̃ tũ ẽ malũ f̃ m̃ tũ ẽ
quietũ audam bono · si uõ aliq̃d sit tuum nã
ordinet malũ bonũ f̃m rõem bonũ võnem
hoc f̃m suã nãm non pt tendẽ m aliq̃d malũ
ayaĩ. m̃ ẽ aũt q̃ q̃libz nãm intellectualis habz ordi
nem m̃ bonũ vlẽ q̃d̃ pt apphendẽ et q̃d̃ ẽ obm̃
uoluntatis · Vñ ai demones sint sũbe intellectuales
nullo mõ p̃nt tẽre m̃ ordinẽ nãlem aliq̃d q̃dam
malũ et uõ non p̃nt cẽ nãliter mali ¶ Ad p̃mũ
gꝰ dõ · q̃ augꝰ ibidem reprehendit porphyrium
de hoc q̃ dixit q̃ demones cẽ erant nãliter fallaces
dicens eos non cẽ nãliter fallaces f̃ p̃ter uolun
tate · porphyrius aũt hanc rõem posuit demones cẽ
nã fallaces q̃ posuit demones cẽ animalia ha
bentia nãz sensitiuã et animã passiuã · sensitiuã at
tribuã ordinat ad aliq̃d bonũ ptinẽs ad cui pt
cẽ aduictũ malũ et f̃m hoc aliq̃ m̃ dianãz ha
bẽ p̃nt ad malũ p accidens tñ m̃ q̃ tũ ẽ quietũ
bono rẽ ¶ Ad z̃m dõ · q̃ malitia aliquoz homi
pt dici nãlis uel p̃ter consuetudiẽ; q̃ ẽ altera
nã · uel p̃ter nãlem inclinationẽ ex parte natuẽ
sensitiue ad aliq̃ mordinata passiones sicut q̃da
dicit nãliter iracundi uel corripisceres nõ aũt
ex parte natuẽ intellectualis ¶ Ad z̃m dõ · q̃ ani
malia bruta f̃m nãz sensitiuã tñt nãlem inclinationẽ
ad q̃da ptinentia bona q̃bus quanta sunt ali
qua mala sicut vulpes ad q̃rendã victũ sagaci
tatem aut q̃ q̃ngit dolositas Vñ ee dolosũ non
ẽ malũ vulpi cũ sit ei nãle sicut nec ee furo
sum ẽ malũ cum sicut d̃ dyo. ubi. ca. de di. no.

Hõ. vi. sic procedit de malitia ãgelorũ
Videt q̃ dyabolus in p̃mo instanti sue
creationis fuit malus per culpã appetitus uolun
tatis · d. n. jo. viij. erat ille homicida ab initio
¶ Põ · f̃m augꝰ z̃ sup gen̄ ad litt̃ informi
tas creature non p̃cessit formationẽ tpe f̃ origi
nẽ · per celũ aũt q̃d legit p̃mo creauit ut pe
dicat m. z. libro mtlligit nã angelica informi
tas · per hoc aũt q̃ dr̃ q̃ dixit deus fiat lux
et facta ẽ lux intelligit formationis eius p̃ forma
tionẽ ad conuersionẽ ad ũbũ · simlr gꝰ nã angelica
creatura ẽ et facta ẽ lux f̃ simlr dñi facta ẽ lux
distincta ẽ a tenebris per quas intelligũtur
angeli peccantes · gꝰ in p̃mo instanti sue creatio
nis q̃da angelorũ fuerũt bti et q̃da peccauerũt
¶ Põ · primo opponit meito f̃ in p̃mo instanti
sue creationis aliq̃ nã intellectualis p̃t mereri
sicut aia xp̃i uel etiã ip̃i angeli boni · gꝰ et
demones in p̃mo instanti sue creationis po
tuerũt peccare ¶ Põ · nã angelica natura nobilior ẽ
cõ nã corporea sed res corpalis stati in p̃mo
instanti sue creationis meruit hẽre suã operatiõ

siaut ignis in primo instanti quo gnatus est incepit moueri super se. et angelus in primo instanti sue creationis potuit operari aut bene operando aut recta et non recta. si rectam cui gratiam habuerit per eam meruerit beatitudinem in angelis autem stantibus in meritum sequitur primum ut supra dictum est. et fuissent statim beati et tam nullo peccato peccassent quod est primum relinquitur bene primo instanti non recte agendo peccauerunt. Sed contra est quod dicit genesis. vidit deus cuncta que fecit et erant valde bona inter ea autem erant demones bene demones aliqui fuerunt boni. Ad primum dicendum quod quidam posuerunt quod statim in demones in primo instanti sue creationis malificati non quidem propria sed per peccatum propriae voluntatis per quod factus est diabolus iustitiam recusando audiens me ut augustinus dicit. ut de ipsis dei quibus accedentibus non chaldeis sapienti. ut manicheus quidam dicit quod diabolus habuit naturam mali sed quod hoc copiose fatue scripturae odium dicit de eis sub figura principis babilonis de diabolo ysaie xiiii. quomodo cecidisti lucifer qui mane oriebaris. et ezechielis xxviii. in deliciis paradisi fuisti dicitur ad diabolum sub persona regis tyri. Ideo augustini hoc opinio tam erronea rationabiliter reprobata est unde aliqui dixerunt quod angelum in primo instanti sue creationis peccare potuerunt sed non peccauerunt. sed hoc opinio a quibusdam improbatur eo quod videtur quod in eodem nutu utrumque opus non videatur festinum esse aut quod primum angeli fuit opus creationis posterius tempore aut creationis ipsum esse angeli tempore quo opus primum est quod sint mali improbatur. quod videtur quod in primo instanti quo angelus esse cepit fuit malus. Sed hec ratio non videtur sufficiens habuit enim solum locali in motibus corporalibus. quibus quasi sine agit sicut si motus localis sequitur ad alterationem non potest in eodem instanti variari alteratio et motus localis. sed si sint mutationes instantanee simul et in eodem instanti potest esse tempus prime et secunde mutationis sicut in eodem instanti in quo illuminatur luna a sole illuminatur aer a luna. quia si primum esset aut quod creatio esset instantanea et sibi motus liberi arbitrii in angelis non indigent collatione et discursu rationis ut ex supradictis patet. unde michi phibet simul et in eodem instanti esse tempus creationis et tempus liberi arbitrii. Et ideo aliter dicendum est quod impossibile fuit angelum in primo instanti peccasse propter ordinationem actus liberi arbitrii. quia nullus enim res aliquis in primo instanti quo esse incepit simul tempore potest operari tam illa operatione quod simul incepit cui esse res est ab agente a quo habet esse sicut motus est subiecti et agens agente bene si aliqua res habeat esse ab agente defectibile esse quod possit esse cum defectibili actionis potest in primo instanti in quo incepit esse bene operationis defectibilis sicut si tibia que nata est claudicare

debilitate seminis statim incipiat claudicare. agens autem quod angelos in esse produxit fecit non potest esse cum peccatu bono non potest dici quod diabolus in primo instanti sue creationis fuit malus. Ad primum dicendum quod sicut augustinus dicit. de ciuitate dei quod diabolus ab initio peccauit non ab initio ex quo creatus fuit sed ex quo primum a sua primo recessit. Ad secundum dicendum quod illa distinctio lucis et tenebrarum per quam tenebras primi demonum intelligitur accipienda est secundum priuationem lucis. dicit augustinus de ciuitate dei quod solus lucem et tenebras discernere potuit quod potuit etiam prius quam caderet discernere. Ad tertium dicendum quod in instanti sue creationis angelus meritum potuit non est filius regis de primo ut dictum est. Ad etiam dicendum quod deus non distinxit mane angelos ante aliquem quotidianam cognitionem aliorum ut augustinus dicit de ciuitate dei et ideo omnes in gratia creati in primo instanti meruerunt. sed quidam eorum in predomeritum statim persistentes beatitudinem precedentes meruerunt statim mortuales. et ideo beatitudinem quam meruerunt statim de modo iterum

Ad octauum sic proceditur. videtur quod aliquis modus lapsus fuit inter creationem et lapsum angeli. dicitur enim ezechielis xxviii. ambulasti perfecto in uijs tuis a die conceptionis tue donec inuentus est in te iniquitas ambulatio autem cui sit motus continuum requiritur aliqua mora. fuit ergo aliqua mora fuit inter creationem et eius lapsum. Preterea origenes dicit quod serpens antiquus non statim supra pectus et uentrem fuit ambulauit per quod intelligitur eius primus motus. ergo diabolus non statim post primum instans sue creationis peccauit. Preterea augustinus dicit quod inter quoslibet duos instantes cadit tempus medium. ergo aliqua mora fuit inter creationem angeli et eius lapsum. Sed contra est quod dicit ioannes. in ipso veritate non stetit et sicut augustinus dicit de ciuitate dei oportet quod hoc sic accipiamus quod in veritate fuit sed non permansit. Ad octauum dicendum quod duplex opinio fuit de hoc. quidam enim dicebant quod diabolus peccauit et homo natus est in primo instanti sue creationis in actu liberi arbitrii primo instanti quo esse incepit. et quia homo natus est in primo instanti sue creationis in actu liberi arbitrii primo angeli per unum actum meritorium ad beatitudinem peruenerunt et ideo damnati sunt diabolus in primo instanti sue creationis in gratia creatus meruit statim post primum instans beatitudinem accepisse nisi statim in peccatum cecidisset. Secundo dicebant quod angelus in gratia creatus

quia fuisse inter creaco3 et lapsu ¶ Ad p̄m g̃ dd̃· q̄ motꝰ corpales ꝙ tempore mẽsiunt q̄nꝫ in sa
cra scꝑtura intelligit motꝰ spuales mstãtanei
et sic p ambulacoꝫ intelligit motꝰ libẽi arbitrij
tendens in bonũ ¶ Ad 2m dd̃· q̄ orig dicit q̄ ser
pens antiquꝰ nõ a pncio nec stati sup̄· pene
ambulauit p̄ter p̄mũ mstans in quo nõ fuit ma
lus ¶ Ad 3m dd̃· q̄ angelus habꝫ liberũ arbi
trij mflexibile p9 electioꝫ et iõ nõ stati po p̄mũ
mstans in quo nãlem motũ habuit ad bonũ
p̄stitisset beatũ dim ipedimẽti fuisset firmatus
in bono· sed nõ ẽ sile de homine et iõ rõ nõ sequi
tur medium habꝫ veritatem mp̄tũ tempoꝝ ẽ cõtinuũ
ut probat in vj· phi· sed in angelis q̄ nõ sunt
subiecti celesti motui q̄ p̄mo p tẽpus cõtinuũ
mẽsurat· tempus accipit pro ipa successioe opa
tionũ uel etiã affectꝰ Sic igit p̄mũ instãs in an
gelis intelligit· respondẽ opacõni mẽtis ange
lice qua se in sepam q̃unt p ueſptinã cognitioꝫ
q̄ in p̄mo die comeorat· uespe et mane Et hec
cognitio q̃dam p matutinã cognitioꝫ ad laudem
uerbi sit· quersi· quidã iõ in scꝑtis ir manẽtes
facti sũt nox p superbiã mutume sceles ut augꝰ
dicit in· sup gen· ad litꝫ· et sic p mane opacõ fuit
omnibꝰ gis sed in 2a fuit discreti· et iõ in p̄mo in
stanti omes fuerũt boni· et in 2o facti sunt boni a
malis distincti ¶ De malicia angelorũ

Ad· 4m sic procedit· videt· q̄ ille q̃ fuit su
per in· de eo eze· xxviij· tu cherub extenta et
protegẽs posui te in mõte scõ dei· et ordo cherubim
est sub ordine seraphim ut dyo· dicit· cap· de je-
rarchia· g̃o angelus q̃ sup̄mꝰ peccauit nõ fuit
de ultimo ordine ¶ Põ· deus fecit nãz in
telligibilẽ p̄ter bitudinẽ cõsequẽtia· sig̃o angꝰ
lus q̃ fuit sup̄mꝰ inter omes peccauit· sequit q̄
ordinatio dina fuit frustrata in nobilissima crea
tura· qđ ẽ moueiens ¶ Põ· ꝓto magis aliq̃d
inclinat in aliq̃d tanto minꝰ pt ab illo deficere
sed angelus ꝓto ẽ superior tãto magis inclinat
in deũ· g̃o minꝰ pt a deo peccãdo deficere et sic
videt q̄ angelus q̃ peccauit nõ fuit sup̄mus ſ
de inferioribus ¶ Sed oppõ ẽqđ dicit gl̃· in ome
lia de centũ ouibꝰ q̄ p̄mus angelus q̃ peccauit du
plo corũ opacõe clarior fuit ¶ Re· dd̃· q̄ in peccato
duo consideãtur· ſ p̄mus ad peccandũ et motꝰ
ad peccandũ Si igit consideremus in angelis
p̄mum ad peccandũ in mꝰ uidet· q̄ peccauerit
superiores angeli ꝙ inferiores· et ꝓpt hoc dam-
dicit q̄ maior eorũ q̃ peccauit fuit terrestrior
dim Plato· et uidet hec opio 9 sonare põm plo

micoꝫ qua augꝰ recitat in libro de ciui dei· viij· c
x· dicebat em̃ q̄ omes dij em̃ boni ſ demoni
q̃dã boni q̃dã mali· deos notanter ſbãs intel
lectuales q̃ erãt a globo lunari sup̄ius· demo
nes uõ ſbãs intellectuales q̃ fuit in globo luna
ri inferiꝰ· superiores hoiẽbꝰ ordine nature· nec
ẽ abiciẽda hec opio tã p̄ a fide aliena q̄ tota
creatura corpalis administrat a deo p angelos
ut augꝰ dicit in· de ciui· Vñ in nichil prohibꝰ dicẽ
inferiores angelos dim to distribuios ẽe ad
ministrandũ inferiora corpa· superiores uõ admi
trãda corpa superiora· sup̄mos autem ad assistẽdũ
deo· et sm hoc dam dr· q̄ illi q̃ creauerit fuerit de
superioribꝰ inferioribꝰ in quoꝝ ordine aliq̃
boni angeli p̄manserit· Sed uõ consideꝝ in mo
tum ad peccandũ magis fuerit in superioribꝰ
q̄ in inferioribꝰ· fuit em̃ demonium p̄tum̃ sup bia
ut supra dictum ẽ· cuius motiui ẽ excellẽtia q̃ fuit
maior in superioribꝰ· et iõ gl̃· dicit· q̄ ille q̃ pecca
uit fuit superior inter omes· et hoc videt p hoc
quꝰ q̄ angeli peccãtes p̄mo non processerũt ex aliq̃ prom
tate sed ex solo libẽo arbitrio· Vñ magis inclinat
consideãdo ad ẽe q̃ simpliciter a motiuo ad peccãdũ
non ẽ tamen inde aliꝰ opinioi p̄iudicandũ q̄
etiã in p̄ncipe inferioꝝ angelorũ potuit ẽe
aliq̃ motiuum ad peccandũ ¶ Ad p̄m g̃ dd̃· q̄
cherubin interp̄tat plenitudo scie· seraphim at
interp̄tat ardentes siue intendentes et sic pꝫ
q̄ cherubim denoiat a scia q̃ pt ẽe in puro mor
tali· seraphim denoiat ab ardore caritatis q̃
in puro ẽe non pt et iõ p̄mo angelus peccans
non ẽ denoiandus seraphim ſ cherub ¶ Ad
2m dd̃· q̄ dina intencio non frustratur nec in
hijs q̃ peccant nec in hijs q̃ saluãtur utrorũq;
em euentꝰ deus p̄noscit et ex utroq; habꝫ glã
dii hoc ex sua bonitate saluat· illos ex sua iusti
tia punit· ipa uõ creatura intellectualis dũ
peccat a fine debito deficit nec hoc ẽ in gens
de qualiscũq; creatura sublimi· sic· n· creatura
intellectualis instituta ẽ a deo ut in ei9 arbitrio
ponitur sic ſ agẽ p̄ter finem ¶ Ad 3m dd̃· q̄
ꝓpinquior inclinatio ad bonũ fuit in supmo an
gelo tamen ei natiuitatem nõ indicebat vnde
potuit p̄ lubitatem arbitrij ea nõ sequi ¶ Ad q̄m ad cpm

Ad 5tum sic p̄cedit· De malicia aglorũ

Videt· q̄ angeli peccãtes p̄mum̃ non
fuit alijs ad peccandi· causa em̃ ẽ per causatum
si omes simil peccauerit ut dr· dam· g̃o primum
non fuit alijs ad peccandi· ¶ Põ· primum angeli
non pt ẽe nisi superbia ſ superbia excellẽtia q̃rit
magis aut excellẽtiae repugnat q̄ aliq̃s in
feriorib9 subdat q̄ superiori et sic nõ videt· q̄
demones p hoc q̄ voluerit subesse alicui sup̄
morũ angelorũ potius q̄ deo· sic aut peccatũ

vm9 angeli fuisset alijs cā peccādi si eos ad hoc
mduxisset ut sibi subiacerent. nō g9 uidet q̄
p̄cām p̄mi angeli fuit cā peccādi alijs ¶ p̄ō ma-
lus p̄cām ē uelle subēe alteri q̄ta deū q̄ p̄ta
deū alteri uelle p̄esse q̄ nimi9 habz de motiuo
ad peccādū. si g9 p̄cām p̄mi angeli fuit alijs
cā peccādi in hoc q̄ eos ut sibi subiacent mduxit
grauiō peccasset in fe'iores angeli q̄ sup̄mus
qđ ē q̄ta qđ sī id9 p̄ē draco iste q̄ formosus dicit
glō. q̄ ceteris in cē erat ē excellentior facto ē in ma
lucia maiori. nō g9 p̄cām p̄mi āgeli fuit alijs cā
cā peccādi ¶ Sed q̄ta ē qđ d' apoc. xij. q̄ draco
iste trāxit sc̄am terciā p̄tem stellar. ¶ Rñ. dd. q
p̄cām p̄mi angeli fuit alijs cā peccādi nō q̄ de
eo gens ꝑ q̄i q̄dam ex hoc traxit ē mduxit ē. aut9 sig
nū ex hoc appar. q̄ omē ē demoēs illi sup̄mo ꝑ
duxit' qđ manifeste appareat p̄ id q̄ dñs dicit ad xp̄m
Ite maledicti in ignem eternū q̄ patr9 ē d'yabolo
et angelis ei9 habz em hoc ordo dine iustie ut
aut9 suggestioni alicui9 consistit consentit' ei alte-
rius p̄tāa subdat' in pena ꝑm. id9 ñ. pe. ij. a quo
quis sup̄at9 ē huic seruus addictus ē ¶ Ad p̄m
g9 dd. q̄ licet ſmil' demones peccauerit in p̄cām
vm9 potuit ē alijs cā peccādi. angelus. n. nō
mdiget ad eligēd' uel exhortādi uel ea cā con
sentiendi tēporis mora sicut hō q̄ delibāre
mdiget ad eligēd' uel et consentiend' et locaire
vocali ad exhortādū quoꝝ utriq; agit' ad ai'm
ē aut' q̄ ea cā homo ſmil' dū aliq̄ rā corde cōcep-
in eode mstanti mapit loq̄ et ultimo mstanti locuto
mē in quo aliq̄s sensit loquētis capit p̄t assen
tire ei q̄d dicat' ut p̄z magrē in p̄mis q̄ p̄cōmbz
q̄s q̄ sit probat auditas. sublato g9 tēpore locu
cōmis et delibāre cōmis q̄d in nobis requirit in eode
mstanti in quo p̄mus angelus sua affectionem
intelligibili locutione exp̄ssit possibile fuit in eam
ab alijs consentiri ¶ Ad 2m dd. q̄ sicut bz ceteris
paribz magis unit subēe superiori q̄ inferiori
sed si aliq̄ excellentia ex q̄ sequit' sub inferiori quā
sub superiori conseq̄ non possit magis eligit
inferiori subēe q̄ superiori sic igit' nō fuit ꝑ
sup̄bia demonū q̄ cē sub inferiori uoluerut
meliis principatui consentientes ad hoc ei p̄m
apem et ducem hre uolētes ut bte nāli sua
ultima beatitudiez consequer't. p̄sertim q̄ sup̄mo
angelo natue ordine ea q̄ aut' subiecti erant
¶ Ad 3m dd. q̄ sicut sup̄ dcm ē angelus nō bz
aliq̄ retardans ꝑ fm totā sua ūtute mouet'
in id ad qđ mouet' siue in bonū siue in malū
¶ Quia igit' sup̄mus angelus maiore habuit na
turā ūtute q̄ inferiores intensiori motu ꝑcām
plapsus ē et ideo facto ē in malicia maiori ¶ Ad
¶ Ad 4m dd. q̄ sicut p̄dict' videt' p̄mā serit q̄ p̄cauerit
q̄ pluēs peccauerit de angelis q̄ p̄mi

serit q̄ ut dicat' plus malū ē ut in pluribz bonū
ut in paucoribz ¶ p̄ō iustitia et p̄cām ea de re
uenit' in angelis et hoibz. ꝑ in hoibz pluēs inue
nit' malū q̄ bonū ꝑ in quo fuit' ex stulticia infinita
et nūs g9 pari rōne in āgelis ¶ p̄ō. angeli dis
tinguunt' ꝑ in psonas et ordines. sicut' plures
p̄sone angelice in una serit' iudicat' ea cā q̄ de eo
bus ordinibz aliq̄ peccauerit ¶ Sed q̄ta ē qđ d'
mij. p̄. vi. pluēs nobis sai' sint q̄ ei illis qđ ē p̄o
de angelis bonis q̄ sint nobis maiores uel et de ma
lis q̄ nobis adiūsant ¶ Rñ. dd. q̄ pluēs āgelis
p̄mā serit q̄ peccauerit q̄ p̄cām ē q̄ta malem
in de ma cā. ea uō q̄ g9 nāz fuit ut in paucoribz ad
uit. natura em cōsequit' fluū effectū uel semp
uel ut in pluribz ¶ Ad p̄mū g9 dd. q̄ p̄bs loq̄t'
q̄ tū ad homēs in q̄bz malū contingit ex hoc
q̄ sequit' bona ꝑticulia q̄ sunt pluribz nota. dese
to bono cōmi q̄d paucoribz notū ē in angelis
aut nō ē mīs nāli a metellaial' vñ nō ē filius vi
et p hoc patz rñ. ad 2m ¶ Ad 3m dd. q̄ p̄ illos
dicit' q̄ d'yabol9 maior fuit de mfe'iori ordine a
gelox q̄ p̄sumit ex festiuitbz maiestatū ē q̄ nō de quo
ubz ordine crederet ꝑ de mfimo tm. Sed nō
illos q̄ ponit maiore d'yaboli de sup̄mo fuisse
ordine probabile ē q̄ de quolibz ordine aliq̄ ca
derit sicut et in q̄libz ordine homines assumit'
in supplemētū ruine angelice in quo cā spō
bat' magis libras libei arbitrij q̄ fm̄ q̄libet
gradū creatue in malū flecti p̄t. In sacra scā
scriptura nomia quoꝝdā ordinū ut seraphim
et thron9 ex demonibz nō attribuit' q̄ hec nomia
sumunt' ab ardore caritatis et ab mbitatione dei
q̄ non p̄nt ē cū p̄cām. Attribuit' aut' eis nomia
uribus p̄tātū et p̄incipatuū q̄ hec nomia sumūt'
a fortia et potētia q̄ bonis malis q̄ p̄nt ē cōia.

Consequ'ter q̄rit' de pena demonū ¶ Et ēa hoc q̄rit' 1a de cōi
ex. ¶ p̄mo. n. q̄rit' de obtenebratione
mtellectus ¶ 2o de obstinatione uoluntatis ¶ 3o de
dolore p̄ozi ¶ 4o de loco penali p̄ozi. de cō

Ad p̄mū sic p̄cedit' tenebratio ē tel' demonū
videt' q̄ mtellectꝰ demonū sit obtene
bratꝰ p̄ p̄uatōz cognitionis omis veritatis. Si em
aliq̄ ueritatē cognosceret maxime cognosceret
se ipos. q̄ ē cognoscē ꝑbās se patas. hoc autē cog
misereri non gueret. ei ad magna beatitudiez pue
uideat' in tm q̄ q̄da ultima beatitudiez ꝑ
posset in cognoscendo ꝑbās se patas ¶ p̄ō. id q̄ d
nes p̄uat' omi cognitione veritatis
maifestissim in nā videt' ē maxime maifestū
angelis sue bonis sue malis ¶ Re. n. nō sic no
bis magrē maifestū cognit' ex debilitate ītel
lectꝰ nri a fantasmatibz accipientis. sicut ex
debilitate oculi noctue cognit' q̄ nō possit in

de lumē solis· sed demones nō pnt cognoscē
deiq̄ē sdm se maīfestissīo cāi sit m sūmo vi
tas eop nō tñt mīdū cor quo solo uidet deꝰ
gō nec alia cognoscē pnt ¶ Pō· cognitō ueri
angelis ḡens ē duplex ſm augꝰ· ſ· matutīa
et uespertīna· sed cognitō matutīa nō quemt
demoibz q̄ non uident res in ubo· nec etiā
cognitō uespertīna q̄ cognitō uespertīna refert
res cognitas ad laudem cātoris vñ po uespe
fit mane ut dr̄ gen· i· gō demoēs cognitōz de re
bus nō put hr̄ē ¶ Pō· angelis ſtia gdiuē cog
nouerūt mſteriū regni dei ut augꝰ dr̄ m· ſr
gen· ad lr̄az· sed demoēs hac cognitiōe ē puati ſt
q̄ſi cognouisset neq̄q̄ dñm glorie crucifixiſſ
ut dr̄ 1· thoz· ij· gō pau rōe et om alia cognitiōe
beitatis fuit p̄uātꝰ ¶ Pō· q̄ p aliq̄ beitatē aliq̄s
fruit aut cognoscit eam nāliē ſicut nos cogn̄a
pma pñā aut acq̄rit edoctꝰ ab alio ſicut q̄ ſcīm
addiſcendo· aut p experiēcā longi tpis ſicut
q̄ſcīm̄ ruemendo ſed demoēs nō pnt cogn̄
ē beitatē p nāz q̄ ab eis fuit diſi bonī angeli
ſicut lux a tenebris ſicut augꝰ dr̄ omīs aut
maīfestatiō fit per lumē ut dr̄ eph· v· Silr etiā
neq̄ p reuelatiōz neq̄ addiſcendo a bonis an
gelis q̄ non ē q̄uentio lucis ad tenebras ut
dr̄ ij· thoz· bj· neq̄ etiā p experiēcā longi tpis
q̄ experiēcia a ſenſu oriꝛ· gō nulla ē m eis cogni
tō beitatis ¶ Sed obiā ē q̄d dyoꝰ dr̄ m· ca· de di·
no· q̄ data demoibz angelica dona nāliā neq̄
p mutata ē dicīm̄ꝫ fuit integra et ſplendidiſ
ſima· inter ista aut nāliā dona ē cognitiō bei
tatis gō ē m eis aliq̄ beitatis cognitiō ¶ Ad
q̄ duplex ē cognitiō beitatis vna q̄dē q̄ habet
p gram· alia uō q̄ habet p nāz· et ista q̄ habet
p gram ē duplex vna q̄ ē ſpeculatiā tm· ſicut
cū aliq̄bz aliq̄ ſecreta reuelāt· Alia uō q̄ ē affec
tiua p duces amorē dei et hec pp̄e ptīnz ad do
nū ſapiē· hanc aut triū cognitionū p̄ma· de
moibz nec ē ablata nec dīminuta conſeq̄t em
tpam nāz angeli q̄ſm ſuā nāz ē q̄dā intellīa
uel mens pter ſmplicitatē aut ſue ſbē a nā
lium aliq̄d ſubtrahi nō pt ut ſic p ſubtractiōz
nāliū puniat· ſicut homo puniri pt p ſubtrac
tiōez manꝰ et pedis aut alicuꝰ hꝰ· et iō dr̄ dyo·
q̄ dona nālia in eis mte gra manet vñ nāliē
cognitō in eis dīminuta non ē Scīa aut cognitō
q̄ē p gram̄ ſpeculatiuē consistens nō ē eis
totaliter ablata ſz dīminuta q̄ de ſecretis huius
dīmis tantū reuelat eis q̄ tñ opz uel mediāti
bz angelis uel p aliq̄ q̄lia dīmē ūtuti effecta
ut augꝰ dr̄ ix· de ci· di· non aut ſicut ipis ſanc
tis angelis quibz pluā et clarā reuelāt im pō
uerbo A tertia aut cognitiōe ſunt totaliter pri
uati ſicut et a cālitate ¶ Ad p̄m gr̄e dd· q̄ feli

citas consistit in applicatiōe ad id q̄d ſit ipius ē
ſbē aliter ſepate ſuit ordīne nāliē ſupra nos
vñ aliqualis rō felicitatis ē pr̄ hom̄ ſi cog
noſcat ſbās ſepatas licet p̄fecta eius felicitas
ſit in cognoſcendo ſbam̄ ꝑmā· ſ· deū ſed
ſbē ſepate cognoſcē ſbāz ſepatā ē malē ſicut et
nobis cognoſcē nās ſſibiles vñ ſicut nō ē m hoc
felicitas hom̄is q̄ cognoſcat nās ſſibiles· ita non
ē felicitas angeli in hoc q̄ cogn̄ſcat ſbās ſepatas
¶ Ad 2m dd· q̄d q̄d ē maīfestiſſīm in nā ē nobis
oī alteri ꝑter hoc q̄ excedit ꝑportiōz intellīa nr̄i et nō
ſoli ꝑter hoc q̄ intellīa nr̄ accipit a fantasmatibz
Excedit aut dīna ſbā nō ſoli ꝑportiōz intellīa tuā
nr̄i ſed etiā intellīa angelica vñ nec ipē angelus
ſdm ſuā nāz pr̄ cognoscē dei ſbāz· pr̄ tm̄ē alia
rem cognitiōz de deo hr̄ē p ſuā nāz q̄ho ꝑfectiōne
ſui intellīe· et talis cognitio dei r̄manz etiā i demo
nibꝰ· licet em̄ nō hñt puritatē q̄ē ſt per gr̄az· hñt
tamē puritatē nāliē q̄ ſufficiat ad cognitiōz dei q̄
eis cōpetit ex nāla ¶ Ad 3m dd· q̄ creatura tene
bra ē q̄ntū excellētie dīnī lucis· et iō cognitio creā
tuē m̄ꝑa nālia ueſpertīna dr̄ veſpe· r· ē tenebris
ad diēm habz tamen aliq̄ de luce· q̄ uel totalit̄
lux defuit ēi or· Sic igit̄ et cognitio ueri m̄ꝑis
nālia q̄ nō refert ad laudē creatoris ut i bonis
angelis habz aliq̄ de luce dīna et pr̄ dicta ueſpra
Si aut nō referat m deū ſicut m demoibz nr̄dr̄
ueſpertīna ſed nocturna vñ et m gen· legit̄ q̄ te
nebras ḡs deus a luce ſepauit uocauit noctem
¶ Ad 4tm dd· q̄ mſteriū regni dei q̄d ē implen
per xp̄m omibz q̄dem angelis a pīo mō aliq̄ cog
nouerit ex quo bīficatus fuit usione ūbi quā de
mones nūq̄ habuerit nō tñ omes angeli cog
nouerit p̄fecte et eq̄liter vñ demoēs nr̄to mīo
xp̄o exīte in mundo p̄fecte mſteriū incarnatiōis
cognouerit ſſionem̄ motuit eius ut augꝰ dicit ut
angelis ſanctis q̄ ptīcipata ūbi et mittue ꝑficiāt
ſed ſicut eis terrendis īnotescendū fuit p q̄dā
q̄lia effecta Si aut perfecte cognouisset ipm
ēē filiū dei et effim̄ passionis eius nūq̄ dīmīsſent glo
rie crucifigi procurassent ¶ Ad 5tm dd· q̄ demo
nes tribz modis cognoscit aliq̄ beitatē vno
ſubtilitate ſue nāliē q̄ licet ſint obtenebrati
p p̄nacōz luciē grē ſint m̄ luadi luciē intellīalis
nāliē // 2o per reuelatiōz a ſanctis angelis ad
q̄bz non q̄uenit q̄dem p oformitatē uoluntatis
q̄uenit aut ſilitudinē intellīalis nāliē ſm̄ q̄d
possit accipere q̄ alios manifestat // 3o cognoscit
p experiēcā longi tpis nō q̄ſi a ſſibilibus accipiētes
ſed dīm rebz corpalibz oplet ſilitudo eius ſpei
intelligibilis q̄ā in̄t ſibi nāliē mota aliq̄ ogſſ
aut p̄ma q̄ nō ogſſuerit futura ut de ogſſe aglōz

Ad 2m ſic ꝑcedit de obstīa dei m | dam ē
videt q̄ uoluntas demonī nō ſit obstīata

in malo · libertas em̃ arbitrij ad nãz intellãa
lis nat̃e ꝑtinz q̃ manet in demoibz ut dam̃ est
Sed lib̃tas arbitrij ꝑ se et ꝑ̃s ordinat̃ ad bonũ q̃
ad malũ g̃o uoluntas demoiũ nõ ẽ tã obstinata i
malo q̃n possit reduci ad bonũ ¶ ꝑ̃ · maior est
misericordia dei q̃ ẽ infinita q̃ demoiũ malicia q̃ ẽ
finita · a malicia aut̃ aut culpe in bonitat̃e iustiae nullꝰ
redit nisi ꝑ dei misericordiaz · g̃o eaã demones a sta
tu malicie reduci ꝑnt in statũ iustiae ¶ ꝑ̃ · si de
mones tenẽt uoluntat̃e obstinata in malo mariẽ
tenẽt eã in pẽa quo peccauerũt sed dr̃ pẽam in eis
nunc nõ manz · s · superbia q̃ nec motum in manz · s ex
cellentia g̃o demõ nõ ẽ obstinatꝰ in malicia
¶ ꝑ̃ · ggg · dicat q̃ homo ꝑ aliũ reparari potuit q̃ per
aliũ cecidit · ꝑ demones infeiores ꝑ ꝑmũ ceciderũt
ut sic̃ dam̃ ẽ g̃o eorũ casus ꝑ aliũ reparari potuit
non fuit g̃o in malicia obstinati ¶ ꝑ̃ · q̃ aliq̃ in ma
licia obstinatꝰ ẽ nullũ q̃ aliq̃d bonũ opꝰ operat̃ · sed
demõ aliq̃ bona s̃ operat̃ facit · Confitet̃ em̃ ueritat̃e
dicens xp̃o · stio q̃ sis filius dei ch̃ri · demones eciam
credũt et ob tremiscũt ut d̃r Jac̃ ij · dyoꝰ eaã d̃r iij ·
tã de di · no · q̃ bonũ et optimũ q̃ q̃ fecit uidit
et intellexit g̃o non fuit obstinatꝰ in malicia
¶ Sed ꝯra ẽ q̃d d̃r q̃d ꝛ in ps̃ · superbia eoz q̃ te odit
ascendit semp q̃d de demoibz exponit g̃o semp
obstinati in malicia ꝑseuerat ¶ Ꝛ̃ ad · q̃ aug̃ ·
posuit q̃ omnes uoluntates creatę ꝓpter libertat̃e ar
bitrij ꝑt flecti et in bonũ et in malũ excepta alia
xp̃i ꝓpter unionem ubi · sed hec põ tollit ueritatem
bñtudinis a sanctis angelis et hoibz q̃ stabilitas
sempiterna ẽ de roẽ ve bñtudinis bñ et uita eterna no
mat̃ Repugnat eciã auctori sacre scripture q̃ dee
nes et homines malos in supplicium eternum mittedos
bonos aut̃ in uitã eternã transferedos pniciat
unde hec põ ẽ tã p̃ erroneam et falsam et tenẽdã
ẽ firmit̃ ꝑ̃ fidem catholicã q̃ et uoluntas bo
norũ angelorũ confirmata ẽ in bono et uolũ
tas demoniũ ẽ obstinata in malo ¶ Cum autẽ huius
obstinacionis oꝛ̃ accipe nõ ex grauitate culpe sed
ex iudicio nature seu status · hoc ẽ cum hoibz mors
q̃ angelus casus ut dam̃ · d̃r dyai̇ ẽ aut̃ q̃ omna
mortalia pcta hoim siue sint magna siue sint
pua ani morte fiũt remissibilia ꝓ morte uõ ange
lica et ꝑpetuo manẽtia /// Ad confidandum
q̃ rendũ g̃o huius obstinacionis taz q̃ sidandũ ẽ q̃
uis appetitꝰ a mobilibz ꝑ cognat̃ apprehensione a
qua mouet̃ sicut mobile motori · appetitꝰ em̃
sensitiuus ẽ circa particularia bona · uoluntas uõ ultis uten
dum ẽ · et sicut apprehensiuus ẽ singlariũ ita intel
lectus uniuersaliũ · differt aut̃ apprehensio angeli ab
apprehensione hoim̃ in hoc q̃ angelus apprehe
dit immobiliter ꝑ intellectum sicut et nos immobiliter
apprehendimus ꝑima ꝑma q̃ quoz ẽ intellectus · homo at
p conuersionem mobiliter discurrendo habz uiã p credendi

ad utrumq̃ oppositoꝝ unã uoluntas hoim̃ adhet
alicui mobiliter q̃ potens eciã ab eo discedere ꝯ
trario adhere · uoluntas aut̃ angeli adhesit fixe
et immobiliter Et nõ fuit dẽt ante adhesionem ꝑ tu
bẽ adhere et huic oppositum tunc · s · q̃ nõ uolit
uult Sed postq̃ iam adhesit immobiliter adhesit
Et ideo consuetum dicit q̃ liberum arbitrium hoim̃
flexibile ẽ ad oppositum et ante electionem et post · libe
rum aut̃ arbitrium angeli ẽ flexibile ad utrumq̃
ante ꝙ non post · sicut et bonum angeli semp
adherentes iustiae fuit in nulla confirmati · ma
li uõ peccantes fuit in pẽa obstinati · De obsti
nacione uel homine dapnatoꝝ in fra dicet ¶ Ad
primum g̃o dd · q̃ bonum et malum angeli tenẽt liber
arbitrium ꝙ ꝙm modum et q̃ dictum ẽ fuit nature
dam̃ ẽ ¶ Ad ij̃m dd · q̃ misericordia dei libenter ad
mittentes Illi uõ q̃ capaces nõ fuit primo immo
biliter malo adherentes ꝑ diam̃ misericordiaz nõ libe
rant ¶ Ad iij̃m dd · q̃ ad huc manz in damnabili
ptiam quo peccauit ꝑtiã ad appetitum liberum
q̃ tiã ad hoc q̃ credat se posse obtinere quic
quid se credat posse facere homo credit et uelit
facere et postea adimpleat ei ꝑtas michi lom̃ quo
luntas hominis adhuc in eo manẽs ꝑ ut uelit fecisse
uel uelit facere si posset ¶ Ad etiã dd · q̃ non ẽ cer
ta causa q̃re ꝑtam hoim̃ sit remissibile ꝙ alie
suggerente peccauit · et nõ uo non sequit
dd · q̃ actus demoiũ ẽ duplex q̃dam · s · exercitat
tate deliberata procedẽs et hinc ꝓ ꝑ dicit actus
eius et talis actus demonis semp ẽ malus ꝙ si
aliq̃n aliq̃d bonũ faciat non tñ bn facit sicut
diabolus ueritatẽ dicit ut decipiat · et diu nõ uoluisse
credit et confitet̃ sed rem̃ euidentia coactus
Alius aut̃ demoiũ actus ẽ malus q̃ ꝑ tã ẽ bonitati
et attestat̃ bonitati nature et tñ eciã tali bono
actu abutit̃ ad malũ Ex̃i demoibz sit dolor

Ad iij̃m sicut ꝓdict̃ uidet̃ q̃ dolor nõ sit in
demoibz Cum em̃ dolor et gaudium oppo
nant̃ nõ pnt simul ẽ em eodẽ · s · in demoibus
ẽ gaudium · dicat · n · aug̃ · o utinam malitheos dyabo
ꝑtatem habz in eos q̃ dei ꝑceptum q̃ ꝑmittit et
de hac tam infelici ꝑtate letat̃ g̃o in demoi
bus non ẽ dolor ¶ ꝑ̃ · dolor ẽ eã timoris de ipse
em timem q̃ futura sit de quibz dolemus
eã ꝑncia fuit sed in demonibz nõ ẽ timor · s · m
d Job · xxi · factus ẽ ut nil̃ timet g̃o in demoni
bus nõ ẽ dolor ¶ ꝑ̃ · dole de malo ẽ bonum sed
demones non possunt bn facere g̃o nõ pnt dolere ad
mittendo de malo culpe q̃d ꝑtinz ad uim ẽ ostendere
¶ Sed ꝯra ẽ q̃d ꝑtam demonis ẽ grauius q̃
ꝑtam hoim̃ sed homo punit̃ dolore pro delicto
cõe ꝑti ꝑm̃ d apoc̃ · xxm̃ · q̃tũ glorificauit se
et in deliciis fuit tantum date ei tormentum et
luctum g̃o ml̃to magis dyabolꝰ q̃ materie sue

ficauit primꝰ dolorꝰ luctu ¶ Ho. dd· q timor dolor gaudiꝫ et huiꝰ ſm̃i q ſiut paſſiones· i de mombꝫ cē non pñt· ſic em̃ ſiut ꝓprie appetitꝰ ſſi mināt ſmplices actꝰ uolūtatis ſic pñt cē in demoibꝫ· et ntāt̃ ē dicē q in eis ſit dolor ſm̃i q ſigt̃ ſmplicē actꝰ uolūtatis q̄ mthil ē aliud q̄ remiſſio uolūtatis ad id qđ ē uel nō ē patꝫ aut q demones mlt̃a uellet nō cē q̄ ſiut et cē q̄ non ſiut bellet em̃ cū ſint iudicādi a pnari eos ꝑ ordinē pene ē ut uolūtati repugnet· pñāt· eāq̄ beatitudinē quā nāliter appetit· et in mlt̃is eoꝝ mīq̃ uolūtas cohibet· ¶ Ad ꝑmū q̄ dd·n· de duſis uñ mthil prohibꝫ unū ſimlr dolē de q̄ gaudiū et dolor de eodē ſint oppoſita nō aut bono et gaudē de alio et mariē ſm̃i q dolor et gaudiū portāt ſimplices uolūtatis actꝰ ꝛc pt cē aliq̄ qđ ſit uolitum et aliq̄ nolitum qđ nō ſit uolitum· ¶ Ad ſm̃um dd· q ſicut in demoibꝫ ē dolor expīta et timor de futuro ¶ Ad aut̃ d· factꝫ ē ut nullū timēt intelligit̃ de timore dei cohibē ꝛc apte· alibi em̃ ſeptē ē q demones credūt et horrēt ſicut ¶ Ad ſm̃um dd· q dolē de malo culpe ꝓpter ſe atteſtat̃ bonitati uolūtatis cui malū culpe opponit̃· dolē aut̃ de malo pene cui natē cui malū pene oppon̄t· uñ aug· dicit xix· de ciui· q dolor amiſſi boni ſuppli cio teſtis ē natē bone· demō gō cui pūſe ſit uolūtatis et obſtmate de malo culpe nō dolet

Hꝰ· etiā ſit ꝓdictꝫ

De loco penali demoniū

hꝰ dicit q aer iſte nō ſit locꝰ penalis demoniū· demon em̃ ē nā ſpūalis· nāliā aūt ſpūalis non afficit̃ loco· gō nullꝰ locꝰ ē demoibꝫ penalis ¶ Etiam homīs non ē grauiꝰ q̄ etiam demonis ſed locꝰ penalis homīs ē infernus· gō nil tomagis demoibꝫ nō gō aer caligioſus ¶ ꝑ· demones punit̃ penaligmis ſm̃i aere caligmoſo non ē ligmis gō aer caligmoſus non ē locꝰ pene demoniū ¶ Sed �contra ē qđ aug· dr· iij· ſup gen· ad litꝫ q aer caligmoſus ē aſſi cui demoibꝫ uſq̄ ad tempus iudicij ¶ hꝰ· dd· q angeli ſm̃i ſuā nāz mediā ſiut inter deū et hoīes· habz aūt hoc dīne puidentie ne ꝯ gm ſei cui boni ꝑ ſuperiora pareret· boni aut hominē duplicē procurat̃ per dīnā prouidentiā· uno· directe diuinducit̃ ad bonū et retrahit̃ a malo et hoc directe fit per angelos bonos· Alio mō dr· f· aliqñ exterret̃ ipugnatꝰ ꝑ ipugnātēs· et hanc pnāmꝫ boni huiam ꝑ angelos malos fiēi ne totaliꝫ ꝑ ꝑnam abutilitate nāliꝰ ordinis exraderet

¶ Sic ergo demoibꝫ duplex locꝰ penalis debet̃ unus q̄dem rōne ſue culpe et hic ē infernus· Alius aut̃ rōne exercitatiōis hūane et ſic debet̃ eis aer caligmoſus· procuratꝫ aut̃ ſalutis hūane ꝓtendit̃ uſq̄ ad diem iudicij uñ et uſq̄ tūc durat miſterium angelorū et exercitatꝫ demoniū uñ et uſq̄ tūc et boni angeli ad nos huiusmōdi et demones mlt̃a exercēt caligmoſo ſiut ad ꝓbandū eos· licet eoꝝ aliq̄ ecā nūc in inferno ſint ad tormēdū eos quos ad malū induxerūt· ſicut et aliq̄ angeli boni ſiut cū animabꝫ ſanctis in cēlo· ſz ꝑ diem iudicij omes mali cū hoīes q̄ angeli erunt in inferno· boni uō in cēlo ¶ Ad ꝑmū q̄· dd· q locꝰ non ē penalis angelo nec anime q̄ſi afficiens alteratiōe nāz· ſ· q̄ afficiēs uolūtatē contriſtatiōe· dr· angelus uel aia apprehendit ſe cē in loco non gentis ſue nātie ¶ Ad ſm̃um dd· q aia ſm̃ ordinē nātie non ꝓfert̃ alteri aie ſicut demones ordinē nātie ꝓferūt hoīb⁹ uñ non ē filius uō· ¶ Ad ſm̃um dd· q aliq̄ duerunt uſq̄ ad diē iudicij differri penā ſm̃ibilem cū deoīu q̄ animaꝝ et ſilr beatitudinē ſanctoꝝ differri uſq̄ ad diem iudicij qđ ē erroneū repugnās aplice ſme qđ· ij· ad thor· ij· ſi terreſtris domꝰ mra huiuſ hītatiōis diſſoluat̃ domū habemꝰ in cēlo· Alīꝰ uō licet hoc concedat de aiabꝫ nō tm̄ oīa dr̄ hoc de demoibꝫ· Sed melius dd· ē q̄ idem iudicium ſit de malis aiabꝫ et angelis malis ſicut idem iudiciū ē de aiabꝫ bonis et angelis bonis uñ dd· ē q̄ ſicut locꝰ celeſtis ꝓmittit̃ ad gloriā agloꝝ tamen eoꝝ gloria nō minuit̃ cū ad nos ueniūt q̄ conſideratꝫ illi loci ſiue ē ornatꝰ nō ſedet in cathedra· Sile dd· ē q̄ demones licet nō actu alligant̃ gehēnali igne dū ſiut in iſto aere caligioſo tamē ex hoc ipo q̄ ſciūt illā alligatiōē ſibi debeī eoꝝ pena nō diminuit̃ uñ d· in q̄dā glo· ja· iij· q̄ portat̃ ſecū penā gehēne quocūq̄ uadant ſſecq̄ ē otra hoc q̄ rogauerūt dīm ut mitteret eos non in abyſſū ut d· luc· vi· q̄ hoc petierūt reputantes ſibi penā ſi excluderent̃ a loco in quo poſſent hoībꝫ nocē uñ ay· v· d· q̄ deprecabant̃ eū ne expellēt eos extra regionē

Poſt conſidātiōē ⁊c̄· liꝝ· de opere ſpūalis creatiōis cōn creatiōe

conſidandū ē de creatura corpali· In cui⁹ ꝓductione tria opa ſeptēa ymēorat· ſ· opus creatiōis cui· dd· In principio creauit de⁹ cēlū et terrā· Opus diſtinctiōis cui· dd· diuiſit lucem a tenebris· et aquas q̄ ſiut ſupra firmamētū ab aquis q̄ ſiut ſub firmamēto· Et opus ornatꝰ cui· dd· fiant luminaria in firmamēto cē· ¶ Primo ergo conſidandū ē de opere creatiōis ¶ 2º de opere diſtinctiōis ¶ 3º de opere ornatꝰ ¶ Circa primū

q̄ uīt̄ ee⁹ ¶ primo utrū creatiā corpoalis sit a deo ¶ 2° utrū sit facta ꝓpter dei bonitatem ¶ 3° utrū sit fact̄ a deo mediātib⁹ angelis ¶ 4to utrū forme corp̄m sint ab angelis aut īmediate a deo

Q. 74 ā corpalis sit a deo

Ad p̄mū sic p̄cedit̄ videt̄ q̄ creatiā corpalis non sit a deo · d⁹ em̄ ecc⁹ iij · dicit q̄ omīa q̄ fecit deus p̄seuerāt in eternū ꝑ corpa uisibilia nō p̄seuerant in eternū d⁹ em̄ ij · chor̄ iiij · q̄ uident̄ corpalia sūt q̄ aut nō uident̄ eterna g⁹ deus non fecit corpa uisibilia ¶ p̄ō gen̄ i · d⁹ q̄ uidit deus ḡcta q̄ fecerat et erāt ualde bona sed creatiē corpales sūt male · exp̄im⁹ em̄ eas in multis locis ut p̄z in multis scripturis m̄ est uisolis ꝺ deo aut aliq⁹ d⁹ malū q̄ nocet · creatiē ḡ corpales non sūt a deo ¶ p̄ō · 1° q̄d̄ ē a deo nō retrahit a deo sed ducit in ip̄m · sed creatiē corpales retrahūt a deo vñ ap⁹ ij · chor̄ iiij · nō cōtemplatiuis nobis q̄ uident̄ · g⁹ creatiē corporales nō sūt a deo ¶ 3° ḡcta ē q̄d̄ ni p̄b⁹ d⁹ q̄ fecit celū et terrā mare et oīa q̄ in eis sūt ¶ ho⁹ d⁹ · q̄ quoꝝūdā hēticoꝝ p̄ō ē q̄ uisibilia ista non sūt creata a bono deo ꝑ a malo p̄n⁹ et ad argūmēti sui erroꝝ assūmit q̄d ap⁹ dicit ij · chor̄ iiij · deus thymū sēti excecauit mētes infideliū · ¶ ḹ ect aut p̄ō ē oīno impossibile · si em̄ diuisa in aliq⁹ ut māt nātē ē thymū uniolis cam̄ ee aliq̄ · non em̄ diuisa ꝑm se unit⁹ et in ē q̄ q̄nāciq̄ m diuisis sūt ent̄ aliq̄ uniū oportz q̄ illa diuisa illud unū ab aliq̄ una cū recipiant · sicut diuisa corpa calida ignit̄ calore ab igne · hoc aut q̄d ē ee ḡiter sūt ent̄ in omīb⁹ rebus q̄ tūciaz diuisib⁹ · nātē ē g⁹ ee unū p̄n⁹ ceēdi a quo ee habeat q̄cūq̄ sint q̄cūq̄ modo siue uisibilia et spūalia siue uisibilia et corpalia · ¶ dicit aut dyabol⁹ ee deus thymo sēti non creauit ꝑ q̄ sc̄ārit uiuētes ei seruiūt eo mō loq̄di quo ap⁹ loq̄t̄ phil' iij · quoꝝ deus uenter ē ¶ Ad p̄mū g⁹ dd · q̄ omēs creatiē dei ꝑm aliq̄ mō eternū p̄seuerāt ad mīus ꝑm māz q̄ creatiē nūq̄ in nichilū redigent̄ eāq̄ si sint corruptibiles sed q̄to creatiē magis ap̄m quāt ad deū q̄ ē oīno īmobilis tanto magis sūt īmobilia nā creatiē ſ tota q̄ ꝑpetuū manet ꝑm māz ꝑ mutāt̄ ꝑm formā ꝑbālem · creatiē uō mot̄ corruptibiles p̄manēt q̄dem ꝑm ꝑbām sed sūt mutabiles ꝑm alia · puta ꝑm locū ut corpa celestia · uel ꝑm affectiones ut creatiē spūales ¶ ad 2um aplē dicit q̄ uident̄ corpalia sūt et si ueri sit etiā q̄ tūciā ad ipās res in se consideratas ꝑm q̄ oīs creatiā uisibilis subiacet ꝙi uel ꝑm sui ee uel ꝑm sui motū tamē aplē intendit loq̄ de uisibilibus ꝑm q̄ sūt homēs p̄mia ſ̄ia p̄ma

homē q̄ fuit in istis rebus q̄ alit̄ transeūt · que aut fuit in rebus inuisibilibus p̄manēt · in eis uī et supra p̄mia sēat eternū gloriē p̄ondus op⁹ in nobis ¶ Ad 3um d⁹ · q̄ creatiā corpalis sēm suā nāz ē bona · sed non ē bonū ule sed ē q̄dā bonū p̄ticulāre et contractū ꝑm q̄ p̄ticulāritatem et contractiōz fugit mea ḡtūetas p quā unūsq̄ūat alteri luctet utrūq; in se sit bonū · Quīda aut existimāt res non ee eaū nā sed ex fuga p̄ō q̄ modo q̄cūq̄ sibi fuit nocua simpli' · mala atq; tāt non considerantes q̄d id q̄d unī ē nocuū ꝙtū ad aliq̄ uel alteri uel eidem ꝙtū ad aliquid ē profic̄uū q̄ neq̄ ee ſ̄i ꝑm se corpa ee nt̄ mala et nocua ¶ Ad 4um d⁹ · q̄ creatiē ꝙtū ē de se non retrahūt a deo sed in ip̄m ducūt q̄ inuisibilia per ea q̄ facta sūt intellecta conspiciūt̄ ut ro · 1 · sed q̄ aut̄ a deo hoc ē ex culpa corum q̄ insipienter eis utūt vñ d⁹ sap · xiij · q̄ creatuē facte sūt in muscipulā pedibus insipientiū et hoc ip̄m q̄ sic a deo abducūt attestat̄ ip̄s ut a deo · non em̄ abducūt insipientes a deo nisi alliciendo ꝑm aliq̄ bonū in eis ex⁹ q̄d tyme a deo

Q. 74 ā sit fact̄ ꝑ uoluntatē dei

Ad 2um sic p̄cedit̄ videt̄ q̄ creatiā corpalis nō sit facta ꝑ uoluntatē dei · d⁹ em̄ sap · 1 · creauit deus ut ent̄ omīa g⁹ omīa sūt creata ꝑ uoluntatē dei · et non ꝑ uoluntatē ¶ p̄ō · bonū habet rōnem finis g⁹ 1° q̄d̄ ē magis bonū in rebus ē finis nūs g⁹ bonū · creatiā aut corpalis est spūalis corpalis ad corpalem sicut magis bonū ad minus bonū · g⁹ creatiā corpalis ē spūalem et nō ꝑ uoluntatē ¶ p̄ō · uisus ē nā non dat medīa nisi medīis ſ̄ dens creatā uisus g⁹ ante oēm medietatē a deo creatā ē a deo medietas nō creata ſ̄ medietas a deo nō creata nō ē in si q̄ ē ex libero arbitrio g⁹ omēs medietas sequit̄ ex diuisis motib⁹ liberi arbitrij · creatiē aut corales sūt medies spūalibus g⁹ creatiē corales sūt facte ꝑ uoluntatem quos motus liberi arbitrij et nō ꝑ uoluntatem ¶ sed ḡtra ē q̄d d⁹ p̄n⁹ xvi · uniuersa ꝑ semetip̄m operat⁹ ē deus ¶ ho⁹ d⁹ · q̄ creatuē ꝑ se posūt q̄ creatiā corpalis non ē facta ex p̄cedenti intentiōe · sed ad penā creatiē spūalis peccātis · posūt em̄ q̄ deus a p̄n⁹ creauit spūales solas fecit et omēs eēles ¶ quanti ee nt̄ liberi arbitrij q̄dā diuisē sūt in dei et ꝑm q̄ titatem diuisionis fortite sūt maiores et minores gradus in sua simplicitate manētes quedā nō auerse a deo alligate sūt creaturis diuisis ꝑm modū diuisionis a deo ¶ Quēq̄dem p̄ō erronea ē p̄mo q̄dem q̄ ponat spūm q̄ enatram produc̄ioē ex ipsius spei uiuis creatiē spālis sibi unigit̄ uidit deus q̄ h⁹ ē bo⁹

q̃ dicat q̃ vnūq̃dq̃ ꝺ fm̃ ē q̃ bonū ē ꝑm̃ ēe
ſ̃dm aut̃ opi'one ē orīg· creatuꝝ corpalis fm̃
ē non q̃ bonū ē eam ēe ꝑ ut malū ꝓuenret
2o q̃ ſeq̃ret q̃ mūdi corpalis diſpō q̃ nūc ē eet
a caſu· ſi em̃ deo corpꝰ ſolus tale factū ē ut
congruet aliquē pād ſpūalis creatūe ꝓuene
do· ſi plures creatūe ſpūales ſūl peccaſſet ſic
illa ꝑter eius pām ꝓuenīſſet ſic
ſeq̃ret q̃ eent plures ſoles in mūdo et ide ēet
de alijs· Hec aut̃ ſunt oīno mōſtra vnde hec
pō ne remota tꝫ erronea conſideandū ē q̃ ex
oīnibꝫ creatūis conſtituat vnū ſiū totū ſicut
totū ex ptibꝫ Si aut̃ alicui totiꝰ et pāū ei⁹ veli
mꝰ fīm̃ aſſignare ineiemꝰ ꝓmo q̃dē q̃ ſm̃
ſule ptes ſunt ꝑter ſuos actꝰ ſicut oculꝰ ad
videndū· 2o uō q̃ ꝑs ignobilior ē ꝑt nobili
ore ſicut ſꝑ ꝑter nutellam et pulmo ꝑter
cor· 3o uō oīs ptes ſunt ꝑter p̄ſonem totius
ſicut mā ꝑter formā ptes em̃ ſunt q̃ſi mā totiꝰ
Vlteriꝰ aut̃ totꝫ homo ꝑter finem existe
ns putat ſe fruat deo Sic igit̃ et in ptibꝫ vni
uſi vnaq̃q̃ creatūa ē ꝑter ſuū ꝑpriū actum
et p̄ſoꝫ· 2o aut̃ creature ignobiliores ſunt
ꝑter nobiliores ſicut creatūe q̃ ſunt in ſeruitio
mei ſunt ꝑter homē Vlteriꝰ aut̃ ſingule
ptes creatūe ſunt ꝑter p̄ſoꝫ totiꝰ vniuſi
Vlteriꝰ aut̃ totū vniuſi ſui ad ſingulas ſuas ptibꝫ
ordinat̃ in deū ſicut in finem meꝝ tui in eis
per q̃dam ymitatoꝝ diuina bonitas ꝝpetuat
ad gloriā dei q̃ntus creatūe rōnales ſpeciu
q̃ꝺam ſuꝑ hoc habeat finē deū q̃ attin
gē poſſint ſua operatōe cognoſcendo et amādo
Et ſic patꝫ q̃ diuina bonitas ē finis oīm cōrlium
Ad ꝑmū gꝰ ꝺd· q̃ in hoc ipō q̃ creatura
aliqua habz ēe ꝝpetuat ēe diuinā bonitatem
ei⁹ et io ꝑ hoc q̃ deꝰ creauit oīa aut̃ eent
non excluꝺit q̃ creauit oīa ꝑ ſua bonita
tem· Ad ꝛm ꝺd· q̃ finis ꝓmꝰ nō excluꝺit
finem ultimū vnde ꝑ hoc q̃ creatūa cōrlis
facta ē quodāmō ꝑter ſpūalem nō ꝛmouet
ne q̃n ſit facta ꝑter dei bonitatem Ad
3m ꝺd· q̃ eq̃litas iuſtitie lotiū habz in retri
buendo Iuſtū ē em̃ q̃ eq̃libꝫ eq̃lia ꝛtribu
ant· non aut̃ habz lotiū in p̄ma rerū inſtitu
tione Sicut em̃ artifex eiuſdem grānī lapides
nō ꝑter aliq̃ diuſitatem in lapidibꝫ p̄cedē
tem ſed attendens ad p̄ſoꝫ totius edifiū q̃
non eet niſi lapides diuſimode in edificio col
locarent· Sic et deus a pn̄o ut eet ꝑfectio m
diuiſo diuſas me q̃les creaturas inſtituit
ſm̃ ſuā ſapiāz abſq̃ iuſtitia nulla tꝫ p̄ſuppoſi
Ad 3tiū ſic p̄cedit· Vnde et q̃ creatūa cor

poralis ſit producta a deo mediantibꝫ āgē
libꝫ Sicut em̃ res gubnat̃ ꝑ dīam ſapiāz ita
omnā ſiūt ꝑ dei ſapiāz dei facta ſm̃ ꝺs· ois
m ſapiā feciſti· ſed ordinē ē ſapientis ut
d̄m ps· metha· vnūm gubnatōe rerū inferio
ra ꝑ ſuperiora regāt· quod ā ordine ut augꝰ
d· iii· de trin· gꝰ in rerū ꝓductōe talis ordo
fuit q̃ creatūa corpalis tꝫ inferior ꝑ ātiāz
ſpūalē tꝫ ſuperiorem ē producta ¶ Ꝓ· diuſi
tas effectuū demōſtrat diuſitatem cāz· q̃
idem ſemp fauit idem Si igꝰ omēs creatūe
tā ſpūales q̃ corpales ſunt immediate a deo ꝓ
ducte nulla eet inē creatūas diuſitas· nec
vna magis diſtaret a deo q̃ alia qō patet
ēe flm̃ ea ꝑter longe diſtare a deo dicat ꝓbꝫ
q̃ corrupt̃ bilia ēe ¶ Ꝓ· ad ꝓducendū effm̃
fm̃ tū nō requirit̃ ut ꝓ fm̃ta· ſed oīne cor
pus fm̃tū ē gꝰ ꝑ fm̃tā ūtutem ſpūalis cre
atūe ꝓducta potuit et ꝓducti ſunt q̃m̃ talibꝫ
non differt ēe et poſſe ꝑ ſert̃m q̃ nulla dignī
tas ꝙpetens alicui ꝑſonē ſuā nāz ei deneget̃ niſi
forte ob culpā ¶ Sed contra ē qō ds· gen· i· In pn̄o
creauit deus celū et tr̄ā ē· per q̄ creatūa cor
palis intelligit̃ gꝰ creatūa corpalis ē imme
diate a deo ꝓducta ¶ Rꝰ dō· q̃ ꝺā poſuerit
gradatim res a deo ꝓceſſiſſe ita· ſ· q̃ ab eo im
diate procedit ꝑma creatura et illa ꝓdurit
aliā et ſic de ceteris ad creatūas corpreas Sed
hec poſitio ē impoſ· q̃ ꝑma corpalis creatūe
ꝓductio ē per creatōz per quā ēntia ꝑ nā
ꝓducat· Impſm̃ ē em̃ prius q̃ ꝑfectū in fieri
Impoſſe ē aut̃ creari aliq̃ niſi a ſolo deo
¶ Ad cuius euidētiā conſidandū ē q̃ q̃ to aliqua
cā ē ſuperior tanto ad plura ſe extendit mandā
ſemp aut̃ id qō ſubſternit̃ in rebꝫ inuenit̃ ꝛo
ius q̃ id qō informat et reſtringit ꝑ m̃ſi aut̃
ēe q̃ viuē et viuē q̃ intelligē et mā q̃ forma
q̃ to gꝰ aliq̃ ē magis ſubſtratū tāto a ſuperiō
rā directe ꝓ ꝓcedit Id gꝰ qō ē ꝑmo ſubſtra
tum in omnibꝫ ꝑ ptīnz ad cālitate ſuꝑme cauſe·
nulla aut̃ cā rꝰ ꝑt aliq̃ ꝓducē niſi ꝑſuppoſito
in re ꝓducta aliquo qō cat̃ a ſuperiori cā Exe
acō aut̃ ē ꝓductio alicui rei ꝑm̃ ſuā voluntatē ſbz
nullo ꝑſuppoſito qō ſit vel m̃ creatū vel creatū
ab alio vnū rel m̃ q̃ ꝑ m̃ chil ꝑt aliq̃ creare
niſi ſolus deus q̃ ē ꝑma cā· et ido moyses on
dit oīna corpa immediate a deo creata dicēs
In pn̄o creauit deus celū et tr̄ā ¶ Ad ꝑmū
gꝰ ꝺd· q̃ in ꝓductione rerū ē aliq̃s ordo nō
q̃dem ut vna creatūa creet̃ ab alia hō em
impoſſe ē· ſed ita q̃ ex dīna ſapiā diuſi gradꝰ
in creatūis conſtituit̃ ¶ Ad 2m ꝺd· q̃ ipe deꝰ
vnꝰ absq̃ ſue ſimplicitatis detrīento diuſoꝝ
cognoſcitiuꝰ ē ut ſupra oñſū ē Et io ea q̃ eſt

ſm duiſa cogmita duiſoꝝ pduct̃ p ſna ſapiaz ſi
aut artifex m appendẽdo duiſas formas pduat
duiſa artificiata ¶ Adz.m dd. q ꝑ ptas ũitus
agentis non ſolu meſurat ꝑ m rem facta ſed
eaã ꝑ m modu faciendi q̃ vnus et idem aliꝫ fit
et a maiori et a minori vtute pduc̃ aut ad fin
tu hoc mõ ut nichil ꝓ ſupponat̃ ẽ ũitus in infinite
vn nulli creatur̃ operẽ ptẽ ¶ Q forẽ arm nõ ſt ab ãlis

¶ Ad. etiã ſic procedit̃ videt̃ q forme corpm
ſint ab angelis dicit n boẽ in libro de
tim. q formas q̃ ſunt ſine mã venerũt forme q̃
ſunt ſine in mã forme aut q̃ ſunt ſine mã ſunt forme
ſpiales forme uo q̃ ſunt in mã ſunt forme corpm
g forme corpm ſunt a ſpialibz ſbijs ¶ ꝓ. ome
qd̃ ẽ p ꝓticipacoz reducit̃ ad id qd̃ ẽ per ee nã
ſed ſpiales ſbe p ſna ee ſunt forme creatur̃
aut corpales ꝓticipat formas. g forme corpa
lium rerum ſunt a ſpialibz ſbijs derivate ¶ ꝓ. ſpi
ales ſbe magis ſunt ũtutem ẽndi q̃ corpa ce
leſtia. ſz corpa celeſtia cauſat formas in ſtib
mfeiorib vn dicit̃ ee gnacois et corruptõis
ca. g. mlto magis a ſpialibz ſbijs forme q̃ ſunt
in mã deriuãt̃ ¶ Sed ꝙtra ẽ qd̃ aug ix. de
tim. q non ẽ putandu angelis ad nutu ſeruire
thant corpale creatur̃z ꝑ potius deo Illi aut ad
nutu ſeruire d corpalis natura a quo ſpem rece
pit. non g forme corpales ſunt ab angelis ſed
a deo ¶ Re. dd. q opimo ſunt quozida q omes
forme corpales diuãt a ſbijs ſpialibz q̃ ẽ ange
los dicim. et hi qdem diuſe aliꝫ poſuer̃
plato em poſuit formas q̃ ſunt in mã corpali di
uaria a formis ſine mã ſubſiſtentibz p modu
ꝓticipacois cuiuſda. ponebat em hoiẽ q̃dam
imãle ſubſiſtẽ et ſile equi et ſic de alijs ex
quibz conſtituit hec ſingla ſenſibilia ꝑ m q̃ in
mã corpali remanet q̃dam ipſſio ab illis for
mis ſeparatis p modu aſſilacois cuiuda. q̃ ꝓticipa
cõnem vocabat. et ꝑ m ordine forz ponebat pla
to tiã ordine ſbaz ſeparatarz puta q vna ſba ẽ
q̃ ẽ equus q̃ ẽ cã oim equoz. ſupra quã ẽ q̃dam
vita ſeparata quã dicebant p ſe uita. et cam oib
vite. et ulteri q̃dam quã noiabat ipm eſſe
et cam omib ee. Aue nõ et q̃da alij nõ poſue
runt forz rerum corpaliu in mã p ſe ſubſiſtẽ ſed
ſolu in intellectu. a formis q̃ſit in intellectu crea
tuaz ſpialiu ercitibz q̃s q̃ide intelligẽtias
nos aut angelos dicim. dicebat ꝓcedẽ omes
forz q̃ ſunt in mã corpali ſicut a formis q̃ ſunt
in mente artificibz ꝓcedut forme artificiatoz
Et in idem videt redire q̃da modi hẽtici
ponut dicentes q̃dem deu oim creatorẽ ꝑ maz
corpalem a dyabolo forte cã et p naturas ſpes diſ
tinctas. Omes aut hec opiones ex vna radice
ꝓcedisse uidentur. q rebant em caz forz at ſi ipe

formefient ꝑ m ſeipas Sed ſicut aug ꝑbat ibm
metha. Jd qd̃ ꝓpe fit ẽ opoſitu forme aut corp
tibiliu rerum hint ad̃ q aliꝫ ſint et aliqn nõ ſint
abſq hoc q ipe gnent aut corripiat. ſ opoſite
gnãtis et corruptis. q et forme nõ hint ee ſed
opoſita hint ee ꝓ ſe ipas Sic em aliqui fiei ſicut
et ee. et io cũ ſile fiat a ſili non ẽ ſtrenda cã for
maz corpalium aliq̃ forma imãlis ſ aliqd̃ ro
poſitu. ſ m q hoc agnis gnãt ab hoc agne ſic
igit forme corpales cant non q̃ influxe ab
aliqua imãli forma ſ q̃ ſi mã reducta de poẽ
cia in actu ab aliquo agente opoſito Sed ꝑa
agens opoſitu q̃d ẽ corpus mouet a ſbã ſpiali
creata aut augo dr iij. de tim. ſeqt ulteriꝰ q ea
forme corpales a ſbijs ſpialibz diuerſe nõ tñ
influentibz formas ſed tñ mouentibz ad foꝛ
ulteriꝰ aut reducunt in deu ſicut in primã cam
eaã ſpes intelligẽtias angelici q̃ſit q̃da ſeminales
rones corpaliu formaz Jn ꝓma aut productõe
corpalis creature no ofirdat aliq̃ triſtitia de
potẽa in actu et io forme corpales q̃s em ꝓma
productõe corpa habuerit ſint immediate a deo ꝓ
ducte cui ſoli ad nutu obedit materia tñ ꝓpe ma
ꝑ m mittit dixit deus fiat hoc uel id Jn quo ſignifi
catur forma ꝑ uenit ꝓ uerbu dei facta a q̃ ſem
aug. ẽ omis forma et ꝯpago et concordia pa

¶ Ad ꝓmu ergo dd. q boe intelligit ꝓ formas
q̃ ſunt ſine mã rones rerum q̃ ſunt in mente dei
et ap hus dr heb. xi. fide credimus aptam ee ſe
cula uerbo dei ut ex inuiſibilibz viſibilia fierent
Si tamen ꝑ formas q̃ ſunt ſine mã intelligat
angelos dd ẽ q ab eis venũt forme q̃ ſunt
in mã non ꝑ influxu ſed ꝑ motu ¶ Ad. dd. q
q forme ꝓticipate in mã reducunt̃ nõ ad for
mas aliquas ꝑ ſe ſubſiſtentes rõis eiuſde
ut plonici poſuerunt ſ ad forz intelligibiles
uel intellectas angelicas a q̃bz ꝑ motu procedunt uel
ulteriꝰ ad rones intellectas dim a q̃bz et forz ſeia
ſunt vebꝰ creatus in dicta ut ꝑ motu in actum
ducti pnt ¶ Ad iij. dd. q corpa celeſtia non influendo ſm ee
formas in ifei oribz non influendo ſm ee ẽ
de ope diſtinctois Et ad diſtinctõem
ꝓmo q ſi dandu ẽ de ordine creatois
ad diſtinctoz ¶ Ad. de ipa diſtinctõe ſdm ſe
¶ Circa ꝓmu q̃rit̃ ꝓmo utrum in forma
tas materie create ꝓceſſerit ꝑ diſtinctoz ¶ Sc
¶ Sc utrum ſit vna ma oim corpaliu ¶ Tc
celi empyrei ſit q̃ creatu materie nforme ¶ Qo
utrum tẽpus ſit eidem q̃ creatu De ope ãlis dr

¶ Ad ꝓmu ſic procedit̃ videt̃ q ꝑ nformitas
materie tempe ꝓceſſerit forz ꝓ ipas em
gen. i. terra erat ĩanis et vacua ſine nu

sibilis sine mcopoita fm aliā traz per qd desig
nat in formitas matie ut augd dr gmā fiunt
aliqm informe angp formaret ¶ pō nā m sua
opacone dei opacoz ymitat sicut cā ymitatur
cām pmā sed m opacoe natie informitas tpe
predit formacoz gm opacoe dei ¶ pō mā est
potior actiue qm mā ē pes sbe sed deus pt facē q
actus sit sine sbo ut patz in sacmēto altaris gm po
tio effectus attestat ip fectoi agentis sed deo
agens pfectissim vñ de eo dr deut xxxij dei p
fecta sunt opa gm opus ab eo creatū angp fiunt m
forme ¶ pō formacō creatie corpalis facta fuit
p opus distinctoms distinctom aut oppomt com
mitas pcessit tpe formacoz mē scdm a pn fuisse
confusioz cōis creatie q antiq vocabat chaos
gy n volt q informitas mē corpalis nō pcessit
tpe formoz ipius sed solū origie uel ordine natu
re Alij uō ut basilius ambrosius cesosta uolut q
informitas mē tpe pcessit formoz Et q uis hec opi
nio sit ut dicat gy treatie tm pazadiū in die dr aut
gy em accepit informitatē matie augd q alij au
forme et sic mpolē dicē q informitas mē tpe
pcessit uel formacoz uel distinctioz Et de formoe
qdem mā festius ē si n mā informis pcessit dura
cōe hec erat idem actu hoc em dr ms ip erat
creatoms n tng ens actu ip nisi aut qd ē actus
ē forma dicē ignit māz pcedē sine forma ē di
cē ens actu sine actu qd implicat gy tradonem
postmodū sup uenerit ei forme diuise qb9 fit
distincta q hoc ecclt idem cū opione antiquoz
nāliū q posuerūt māz pmā ee aliqd corp9 actu
quo seqbat q frei nō ecclt nisi alterari q cū illa
forma pcedens daret ee in actu in gne sbe z
nō facet sim plē ens actu sed ens actu fm q
qd ē q pcū forme actualis et sic seqtes for
me ecclt actus fm q nō attendit gnacō sed al
terd vñ opz dicē q mā pma nequ fuit creata
simo sine forma neq sub forma vna acōi sed
formis distinctis et ita si informitas mē re
ferat ad gdacoz mē pme q fm se nō habz alu
qua forma informitas mē nō pcessit tpe for
macoz seu distinctoz ip9 ut augd dr sed origie
seu natiā tm eo mō quo potētia ē p actu et
ps toto ¶ Alij uō sancti accipiūt informitatem
non fm q excludit oem formā sed fm q excludit
istam formosi tatē et decorē q nūc apparet in
corpea creatiā et fm hoc dicit q informitas

mē corpalis dicitur pcessisse formacoz eius
et fm hoc q tū ad ad cū eis augd ordinat et
q tū ad aliqd discordat ut infra patebit Et
q tū ex hac gen accipi pt triplex formositas
deerat p ter qd creatura corpalis dicebat in
formis Deerat n a loco corpeo dyaphano qd
dr celū pulchritudo lucis vñ dr q tenebre erant sup
facē abyssi deerat aūt terre triplex pulchri
do vna qua habz ex hoc q est aqs discoopta
et q tū ad hoc dr q tra erat iamis siue nuisibilis
q corpali aspectu patēt non potat pt aqs eā vn
diq coopientes Alia uō qua habz ex hoc q ē or
nata herbis et plātis et ideo dr q erat vacua
uel mopōita i nō ornata fm aliā traz Et sic cū
p ms fisset duas creatuas creatis s celū et tram
formitatem celi expsit p hoc q dicit tenebre
erant sup facē abyssi fm q sub celo erā aer ita
dicit Informitatē uō terre p hoc q dicit terra
erat iamis et vacua Ad pmū gd dr q tra alr
accipit in loco isto ab augo et ab aliis sanctis
dlugo n volt q nomie terre et aq in hoc loco sig
nificet ipa pma mā non erat potat moyses
rudi pplo māz pma exp mē msi sb silitudine
verū notaz vñ et mltiplicia silitudie eā expsit
non vocans eam tm tra uel aq ne videat fm
vel veritatē mā pma uel ee uel tra uel aq habz
tamē et silitudinē cū terra m q tū subsidet for
mis Sdm hoc ergo terra dr iamis et vacua ul
inuisibilis ue et mopōita q mā p form cognosc
at vñ m se consdāta dr inuisibilis uel iamis
et eius potētia p form replet vñ et plato ma
teriam dicit ee locū Alius uō sancti p tra intel
ligūt ip m elemētū que q lucet fm eos erat i
formis sic dan ē ¶ Ad 2m dd q nā producit
effectū in actu m ente m potētia et io opz q m
eius opacoe pō tpe pcedat actū et m formitas
formacoz Sed deus produxit ens m actu ex
nichilo et io pt statim produce rem pfectā fm ng
nitudinē siue ūtutis ¶ Ad 3m dd q actus cū
sit forma ē actus q dam mā aut fm id qd ē est
ens in pō vñ magis repugt ee in actu materie
sine forma q actus sine sbiecto ¶ Ad pmū
uō qd m gnū obiicit dd q si fm alios sōs in
formitas tpe pcessit formacoz mē nō fuit h
ex imp dei sed ex eius sapia ut ordo seruaret
in rerū gdacoe dum ip fectio ad pfm ducet
¶ Ad 2m dd q q dam antiquoz nāliū posue
runt confusionē excludentē oem distinctioz pt
hoc q anax posuit solū intellectū distinctū z
in mixtū sed ante opus distinctoms sptimū
sacra pont mltiplicem distinctioz pmo qdē
celi et terre in quo ondit distinctio ecclā fm māz
ut infra patebit et hoc cā dicit In pn creauit
deus celū et terrā Secdo distinctioz elementoz

ꝯtu ad formas siias p hoc q̄ noiat terrā aq̄
et aquā aerem aut et ignem nō nominat q̄
non ē ita mā festu rudibz q̄bz moyses loq̄ba
tur hmōi ē corpa sicut mā festu ē hoc de ter
ra et aq̄ q̄uis plō mtellexit aerē signficari
p hoc q̄ dr̄ spūs dñi q̄ ferēbā aer spūs dicat ignē
vō mtellexit sigrī p celū q̄ ignee nature ee dr̄
ut augs refert m libro de ci di· Sed mby moy
ses m alijs ca plōne ostendas dr̄ ignē sigrī p te
nebras q̄ ut dicat ignis m sua ppa spera non
lucet Sed q̄ magis mdet ee ouiens dñi ē
q̄ spūs dñi m scripturā nō nisi p spūm sanctū con
sueuit pomi q̄ttm ē aq̄s supferri dr̄ nō cōstat
sed sicut uolūtas artificis supferr mē quā
volt formā e Terra distmctio sigrificat fm si
ti q̄ terra erat sub aq̄s q̄bz uisibilis rōdeba
tur· aer uō q̄ ē sbm tenebraz sigrt fuisse sup
aq̄s p hoc q̄ dicit tenebre erat sup faciē abyss
si Undi aut distmguend remanet ex sequē
tibz apparebit Q nō sit una mā oīm corpaliū

Hō zm sic predixit videt q̄ una sit mā
in formis oīm corpaliū· dicit n augs
xij· q fōnū duo rep̄io q̄ fecisti unū fortui ad
informe et hoc dr̄ ee terrā inuisibile z incōpositam
p quā dicit sigrī mā terni corpaliū· g ē una
mā oīm corpaliū ℂ p̄· phus dr̄ in v· metha q
illa q̄ sit unū gnē sit tnuū mā· fm omā corpa
lia queūt in gnē corporis g oīm corpaliū ē
mā una ℂ p̄· duīsa actus sit in duīsa potē
et unū in una fm oīm corpm ē una forma· s·
corporeitas g oīm ē mā una ℂ p̄· mā ī se co
sidata ē solū in p̄· fm distinctio ē p formas
g mā in se considata ē eēm una tm oīm cor
paliū ℂ Sed contra q̄ caiq̄ gnēiūt in mā sunt trās
mutabilia ad inuicem et agūt et patiūt ad inui
cem ut dr̄ p̄· de gnāc ē· fm corpa celestia et ifera
ora non sic se hnt ad inuicē g ea rum nō ē mā una
una ℂ hr dd· q̄ cōtra hoc fuerūt duīse opiones
phōz· plato· n· et omes phi ante az les posuerūt
omā corpa ee de nā eoz elōrum vm ai eoz eleme
ta omnīū et in una mām ut mutua gnāc et
corrupc in eis ostendit p ones seq̄bat q̄ oīm
corpm sit mā una· cui aut q̄da corpa sint ī cor
corruptibilia plato assrebat nō odicui me
sed uolūtati artificis· s· dei q̄ introducat cor
porib celestibz dicēte· natiā vrā cēlis dis
solubilia uolūtate aut mea indissolubilia
q̄ voluntas mea maior ē nexibz· hanc at
p̄onem ar· reprobat p moto nāles corpm· cui
em moto corpo celeste habeat nāle motui di
uersū a nāli motui elōz seq̄t q̄ eius nā sit alia
a nā eoz elōz· et sicut moto cōtrariat q̄ ē ppius
celestis corpis caret ōnecte· moto aut elōz
sint ad inuicē otrarij ut q̄ ē sursū et q̄ ē deorsū

ita corpus celeste ē absq̄ ōnecte corpa nō ce
lestia cū ōnecte et q̄ corruptio et gnāc sūt cir
cūis seq̄t q̄ fm suā nāz corpa celeste ē incorrup
ta elementa nō sūt corruptibilia· Sed nō obstante
hac dr̄ia corruptibilitate et incorruptibilitate nāli
aut cebron posuit unā mām omm corpm attēdēs
ad unitatē forme corpalis· Sed si forma corpo
reitatis ee t una p se aut sine materia forme
q̄bus corpa distmguunt· tyret materiā q̄ dicat
q̄ illa forma īmutabilit mē· mhēz er ipsā ad
illā ee omē corpo mcorruptibilē fm corruptō accidēt
p remocōz seq̄tia formaz q̄ nō ee t corruptibilē
fm· fm quod q̄ p̄ua cōm sibsternēt aliq̄ ens
actu· sicut erā ante debat antiq̄s mālibz q̄ po
nebat sbm corpm aliq̄d ens actu puta ignē
et aerem aut aliq̄ hmōi· suppo aut q̄ nulla for
ma q̄ sit in corpe corruptibli remaneat ut sub
strata gnāc cōm et corruptōi seq̄t· er mām ut
non sit eadē mā corpm corruptibliū z incorrup
tibliū· mā em fm id q̄d ē ē m p̄· ad formas
g· q̄ mā fm se consdata sit m p̄· ad formas
oīm illoz quoz ē mā gib· p una aut formā non
fit m actu nisi q̄tia ad illā formā· remanet fm
p̄· q̄tia ad omēs alias formas sicut hēret ad si
una alla formaz sit pfectior et ptinēs mse una
te alias· q̄ p̄· q̄tia ē de se habz se ad pfm et p
fectiū vm sicut q̄ ē mā· forma imp fecta ē impo
ad formā pfiāz et eg Sic g mā fm q̄ ē sub for
ma corruptibil corpis erit ad hmōi impō ad formā
corruptibilis corpis· et cū nō habeat ea ī actu
corruptibilis corpis· et cū nō habeat ea ī actu
erit sml sub forma et p̄ua ac· q̄ cū
meo q̄d ē p̄· ad formā ē p̄ua ac· hēt aut ēdispo
corruptibil corpis Impossle g ē q̄ corpis cor
ruptis et incorrupti p̄· nāz sit una mā flectanie
dd· ē ut aut oys fingit q̄ ipm corpus celeste su
mā celi sit ens in potēa ad fiei et nō ad esse
et forma eius ē sbā separata q̄ unit ei ut motor
et impossle ē ponē ad ens actu q̄n uel ipm totū sit
actu uel forma· uel habeat actu uel formā· sem
ta agit p mtellectū sbā separata· si corpo celeste nō
ē habens formā q̄d ē opponi er fōi et sbō forme
seq̄t q̄ sit totū forma et actus· omē aut tale ens
mtellectu in actu q̄d de corpore celesti dia non
pt cū sit sensibile Relinq̄t g q̄ mā corporis cel
tis fm se consdata nō ē m p̄· ms iad formā q̄
habz· nec refert ad p̄positū q̄cūq̄ sit illa sue aliq̄d aliud unū illa forma sic per per fiat illa
māz q̄ nllo mō remanet mea p̄· ad ee fiad alia
tm ut az dr̄ et sic nō ē eadem mā corpoiē celes
tis et elōz ms fm analogiā fm q̄ queūt mōi
potentie ℂ Ad p̄mū g dd· q̄ augs seq̄t mhoc
opionem plōis non ponens q̄tia esentiā vel
dd· q̄ mā in formis ē una vnitate ordinis sicut
omā corpa sūt unū ī ordie creatie corpoee

Ad 2m dd· q̄ si gen9 consid ēt phīce corrupti
bla ēt corruptabla nō sūt m eode gn̄e ppt
diūsū modi potēt e m eis ut d· x metha. ꝑm
aut logica consid ātōr ē vnū gen9 om corpm pp
ter vna rōēm corporeitatis Ad 2m dd· q forma
corporeitatis nō ē vna in omibz corpibz· ai non
sit alia a formis q̄bz corpa distinguunt ut dem ē
Ad 3m dd· q ai pō· dicat ad actū ens in pō ē
diūsū ex hoc pō q ordinat ad diūsū actū sicut
bīs ad colorem auditū ad sonū vñ ex hīs pō
mpō· ad formā elemēti q̄ nō ē
HO 3m sit procedit videt q̄ celū empy
reū non sit locatū in mēsurā celi·n·
empyreū si ē aliq̄ opz q̄ sit corpus ꝑfibile ome
aut corpus ꝑfibile ē mobile· celū aut empyre
ū non ē mobile q̄m motū eius dependēt per
motū alioꝝ corporū appentis qđ nīme apparz·
non g9 celū empyreū ē aliq̄ mformm mē con
creatū Ꝓ· aug9 dr̄· m iij· de trin· q̄ mfēioā cor
pa per supiora quodā ordīe regunt· Si ergo
celū empyreū ē qddā supmū corpo opz q̄ habe
at aliq̄ mfluentiā in mfēiora corpa· ꝑ hoc non
videt ꝓfert m ai sit imobile ai nullū corpo mo
ueat nisi motu· nō ē g9 celū empyreū mēi formi
o creatū Si dicat q̄ celū empyreū ē locꝰ ꝺ tem
plōris nō ordinati ad nāles effectꝰ· ḡtia aug·
ꝺ· m iij· de trin· q̄ nos ꝑm q̄ mēte aliq̄ et mu ta
ptm9 nō m hoc mūdo sīm9 ex q9 patz q̄ ot ēplacō
mente sup corpalia elenat· nō g9 ot ēplōm lo
co corporeo deputat Ꝓ· mt celestia inueītur
f celū sydereū Inuent ēt ētiā aliud celū totum
dyaphanū qđ aliq̄ nominat celū aq̄ū uel ēf
tallinū Si g9 ē aliud supius celū opz q̄ sit to
tū liquidū sed hoc ēe non pt q̄ sic ḡtinue acer
uū ēt nec vmq̄ nox eēt· nō g9 ē celū empy
reū ē matīe informi ḡtreatū Sed ḡtra ēp
strabus dr̄· q̄ tā dr̄· in pn̄o· n· creauit de9 celū z
terrā celū dicat nō visibile firmamētū sed
empyreū· f· ignēū Hug9 dd· q̄ celū empyreū
non inuent positū nisi p auctōres strabi et bede
et ideo p auctōre basiliū In cuius pōne q̄ tā ad
aliq̄ inuent· f· q̄ tā ad hoc q̄ sit locꝰ btōz· dicat
n· strab9 et etiā beda· q̄ statim facta angelica
ē repletio· basil9 etiā in· ij· exam· sicut dapna
to ꝓdigus opīoz vestauratꝰ in ea luce q̄ ē ext
ra ad vōz ponēdi· nā strab9 et beda ponūt
celū empyreū ea rōne· q̄ firmamētū ꝑ q̄d ce
lū intelligūt nō m ph̄o· sed 2a die dicat factū
basil9 uō ea rone ponit ne videat simplr de9
opus fuīa tenebris incohasse qđ mālichei ca
lumpnāt deū veteris testamēti· deū tenebra
rum nōmātes· Hec aut rōnes nō sūt mlti co
gentes· nā q̄stio de firmamēto q̄ legit· facti
va die· alit soluit ab aug· et alit ab aget aliꝰ
sctōr· Questio aut de tenebris soluit ꝑm aug·
ꝑ hoc q̄ informitas q̄ ꝑ tenebras sīgt· nō pre
cessit formatōr dīnatōēm ex origine· Item alioꝝ
aut ai tenebre nō sit creatūra aliq̄ ꝑ priatōem lu
cis· dīmesa nē attestat· ut ea q̄ produxit ex
nichilo p· m statu ipfōnis mstituēt et post
modū ea pduceret ad pfēm· Ꝑ aut gentium
rō sumit ex pā q̄ dicōēm glorie· expectat· n· m
futuā· m mutueā dicōēm duplex gloria· f· spūalis
et corpalis· non solū in corpibz hūanis glori
fiandis ex ētiām toto mūdo mouādo Incho
ata ē aut spūalis gloria ab ipō mūdo pncia·
a beatitudīe angelorū quoz ēē lutas fuit pmt
tit vñ gens fuit ut ētiā a pn̄o corpalis gloria
nichoaret· m aliq̄· corpore q̄d a pn̄o fuit absq̄
seruitute corruptōis et mutabilitatis z totali·
lucidū· sicut tota creatūra corpalis expectat·
p9 resurrectōz futūra· et ideo ꝺ celū empy
reū· i· ignēū non ab ardore sed a splendore
Sacdūs aut q̄ aug· x· de ci· di· dicat q̄ porphi9
dīscrebat a demonibz angelos ut aera loca
ee demonū· empyrea dicet angelor· Sed
porphi9 tēp plōmco celū ipsum sydereū ignēū·
ee estimabat· et io empyreū noīabat uel ethēū
ꝑm q̄ nome ethereis sumit· ab mflamatōē et
non ꝑm q̄ sumit a uelocitate motꝰ ut az· ꝺ·
q̄d pro tāto dcm̄ sit neq̄s opinet· aug· empy
reū posuisse sicut nuc pomt· a modnis Ad
pmū g9 dd· q̄ corpora ꝑfibilia sūt mobilia
ꝑm ipm statū mūdi q̄ ꝑ motū creatūe corpa
lis procurat· mltiplicatōē elōz· ꝑ m vltīa con
sūmatōē glorie cessabit corpm motꝰ et tale
oportuit a pn̄o ēe dispoz celi empyrei Ad 2m
dd· q̄ satis pbabile ē q̄ celū empyreū ꝑm ipsū
cū sit ordinatū ad statū glorie nō habz influē
tiā m mfēiora corpora q̄ sūt sub alio ordīe
ut puta ordinata ad nāle vtī de aursum
probabilꝰ tamē videt dd· q̄ sicut supmi an
geli q̄ assistūt hīt mfluentiā sup medios et ul
timos q̄ mittūt q̄ vīs ipi non mittat ꝑm dyo·
ītm celū empyreū habz mfluentiā sup corpa
q̄ mouet· licet ipm nō moueat· Et ꝑ hoc pt
dicī q̄ mfluit m pmū celū q̄d mouet· nō aliq̄
transiens et aduciens p motū· sed ad fixū et
stabile puta btūdē ōtinēdi et candi uel aliq̄
hmōi ad dignitatē ptinēs Ad 3m dd· q̄ loco
corporeo deputat contēplatōi nō ꝑ pt̄ntatē
sed ꝑ ter ogruitatē ut ēxtior clāmus mtior cō
uenīat vñ basil9 dr̄· q̄ mīstrator spūs nō po
teat degē m tenebris· sed m luce et letīcia de

gendi sibi habitū possidebat ¶ Ad .xm. dd. q̄
sicut basilius dr̄ in .ij. exam. constat factū cē celū
rotūditate q̄ tū sū lym⁹ corp⁹ spissū et adeo valdē ut ea q̄ extra seu lmt̄ possit ab mtēioribꝫ sēpare. ob hoc nāq̄ p⁹ se regionē relictā circūtē lucē
constituit ut pote fulgore q̄ sup tradiat excluso
Sed q̄ corpus firmamēti et si sit solidū cū mi dya
phanū q̄d lumē nō impedit ut pz ph⁹ q̄ lumē stellaz undēq̄ nō obstātibꝫ medijs celis. p̄ tali dicā
q̄ habz lucē celi empyrei nō condensatā aut radios emittat sicut corp⁹ solis. sed magis subtile
vel habz claritatē gloriē q̄ nō ē q̄ formis cōi claritate naturali Q̄ tēp⁹ ē q̄ creatū mat̄ē i formi

Ad .em. sic procedit. videt̄ q̄ tēp⁹ non
sit q̄ creatū mē in formi. dicit. n. aug⁹
xij. gen. ad. deū loquēs. duo rogo q̄ feceris circa
ea tēporibꝫ. s. māz corpalē et māz angelicam
non g⁹ tēp⁹ ē q̄ creatū mē ¶ Ꝓ. tēp⁹ dicitur p diem et noctem. ſ. a pri⁹ nec dies nec nox
erat. sed postmodū cū dīsit deus lucē a tenebris
g⁹ a pri⁹ non erat tēp⁹ ¶ Ꝓ. tēp⁹ ē nūs motus firmamēti q̄d legit̄ factū .2. die g⁹ a pri⁹
non erat tēp⁹ ¶ Ꝓ. motꝰ ē p⁹ q̄ magis
ugit debēt nūari mē prima creata motꝰ q̄ tēp⁹
¶ Ꝓ. sicut tēpus ē mensura extensa cū tali locali
non g⁹ magis debz oputari mē primo creatam tēp⁹
q̄ locali ¶ Sed contra ē q̄d aug⁹ dr̄ sup gen. ad
lrām q̄ spūalis et corpalis creatura ē creata i
pri⁹ temporib⁹ ¶ Ro. dd. q̄ cōiter dr̄. iiij. ēe primo
. s. māz angelicā. celi empyrei. māz corpalē
m formē. et tēp⁹ Sed attendēdū q̄ hoc dictum nō
procedit ꝑm opionem aug⁹. aug⁹ ei ponit
duo primo creata. s. māz angelicā et māz corpalem. nullā mētione facta de celo empyreo. hec
aut duo. s. nā angelica et mā informis p̄cedūt formacōz non duracōe. sed nā. et sicut
natura p̄cedit formacōz ita etiā et motū et
tēp⁹ vñ tēp⁹ nō pt̄ eis ēe mutari. p̄cedit
aut p̄dicta gnuacō ꝑm opionē aliox sanctox
ponentiū q̄ informitas mē duracōe p̄cessit
formacōz et tuc̄ pro illa duracōe nāe ē ponē
tēp⁹ aliq̄d. aut ēm mēsura duracōis actū
pi non possit ¶ Ad p̄mū g⁹ dd. q̄ aug. dicit ho
ea rōe q̄ nā angelica et mā informis p̄cedit
origine siue nā tēp⁹ ¶ Ad .2m. dd. q̄ sicut ꝑm
alios sctos mā erat quodā⁹ informis et post
modū fuit formata. ita tēp⁹ fuit quodāmō m
forme et p⁹ modū formati et distincti per
diem et noctem ¶ Ad .3m. dd. q̄ si motꝰ firmamēti nō statū a pri⁹ incepit tuc̄ tēp⁹ q̄d p̄cessit
nō erat nūs motꝰ firmamēti ꝑ tm aliusq̄z
p̄mi motꝰ. accidit. n. tēpori q̄ sit nūs motꝰ firmamēti mēsurātis hic motꝰ ē p⁹ motū. sicut
cet̄ alius motꝰ p⁹ illius motꝰ cet̄ tēp⁹ mēsurā

q̄ omnia mēsurāt̄ primo sui generis. oportet aut
dicē stātia p̄mo fuisse aliq̄ motū ad mmo pmutatiōnē cōtrariorū et affirmationis in mente angelica. motū aut non ēt intelligē sine tpe cum
nichil aliud sit tēp⁹ q̄ nūs prius et posterius
in motu ¶ Ad .4m. dd. q̄ mē primo creata q̄a p
ducāt̄ ecia ea q̄ habēt gnālem habitudinē ad res
et iō cōputari debuit tēp⁹ q̄d habz rōnē cōmensure. nō aut motꝰ q̄ solū cōpat̄ ad sbiectū
mobile ¶ Ad .5m. dd. q̄ loco intelligit̄ in celo
empyreo omnia q̄ tinēt̄ et q̄ loc⁹ ē de pmanentibz q̄ creatis ē totius sil. tēpus aut q̄d nō ē pmanēs q̄ creatū ē in suo pri⁹ sicut ecia nō motꝰ nisi
actū ē mobilis tm Q̄d. .lxvij. de tpe

Quōs q̄ ter cōsideandū p̄mo de die
ē de ope distinctōnis et primo de ope
primo diei ¶ .2o. de ope .2i. diei ¶ .3o. de
ope tercie ¶ Circa primū q̄rit̄ .1o. utrū lux q̄ ꝑ
lux ꝑ ē in spūalibz dici possit ¶ .2o. utrū lux
poralis sit corp⁹ ¶ .3o. utrū sit ḡlinab ¶ .4o. utrū
q̄uciens fuit prima die fiei lucem Q̄d lucē spū

Ad primū sic procedit. videt̄ q̄ lux ꝑ alibz dicat̄ ꝑ
ē in spūalibz dicat̄ dicitē aut ēm aug⁹ in
sup gen. ad lrām q̄ m spūalibz melior et certior
lux ē et q̄ rpūs non dicat̄ sic lux quo lapis. sed
d ꝑ ē. hoc figurate ¶ Ꝓ. dyo. iij. ca⁹ dcit no
mine lumen mē intelligibilia nota. nomina aut
intelligibilia ꝑ dicunt̄ in spūalibz go lux ꝑ ē in
spūalibz ¶ Ꝓ. apl⁹ dicat ad eph. v. omne q̄d
manifestat̄ lumen ē. ꝑ manifestatio magis ꝑ ē
ē in spūalibz q̄ in corpalibz go et lux ¶ Sed
contra ē q̄d ambz in libro de trinitate ponit simile
dorem mt̄ ea q̄ methaphorice dicunt̄ de deo
¶ Ro. dd. q̄ de aliquo nomine duplex ē intentio
vno modo ꝑm p̄mā eius impositōz. alio modo ꝑm usum
nominis sicut pz in nominibꝫ visibilibꝫ. sed ꝑt dignitatem et ēntiam nominis ē ad significandū actum sensus visus. sed ꝑt dignitatem et ēntiam nominis ē ad significandū actum sensus extensi ē ad
tactum et ideo nomē ꝑm usum logicū ē ad oēm cognitionē alioz
sensuū. dicimus em vide quo sapit vel quo re
dolet vel quo ē calidū vel dulce etiā ad cognitionē
intellectus ꝑm id q̄d ē v. bti mūdo corde q̄m ipi
deū videbunt Et sil̄ dd. ē de nomine luminis. nā primo
quidem impositum ē ad significandū id q̄d facit manifestationē in sensu visus postmodū aut extensum
ē ad significandū omne id q̄d facit manifestationē
q̄ cuiusq̄ cognitionē Si go accipiat nomē luminis ꝑm
suā primā impositōz metha. m spūalibz d̄ sicut
cambz. d̄. Si aut accipiat ꝑm ꝑ ē m vsu loquentium
ad oēm manifestationē extensi ꝑ ē m spūalibz
d̄ Et p hoc pz vnsio ad obiecta Q̄ lux nō sit corpus

Ad .2m. sic procedit. videt̄ q̄ lux
dicat ēm aug⁹ in libro de li. ar. q̄ lux ē
corporibꝫ primū tenz locum go lux ē corp⁹ ¶ Ꝓ. dicit

q lumē ē spēcies ignis g lux ē corpo sed ignis
ē corpo g lumē ē corpo ¶ ꝓ ferri mētem et
reflectī ē ppe corpm hec aut oīa attribuit lumi
uel radio cōiugit ecīa diuisi radij et sepant ut
dpo dr ij. cs de dr no qd uidet ecīa nō misi cor
porīb; quēre posse g lumē ē corpo ¶ Sed gran
duo corpa non pnt siml ee in eodem ꝑ lumē ē
simlr in aere g lumē non ē corpo ¶ Rñdd q pt
plē. ꝓmo qdem ex pte loci. nā loc⁹ alius
corpis ē alius a loco alterius corpis nec ē possibile
corpa smt q ytagnū rēqrit distinctoz in situ ſſ 2o
apparet idem ex tōne moty. si em lumē eet cor
pus illuīacō eet moty localis. nllē aut moty lo
calis corpis pt ee in istanti cū oīe qđ mouet lo
caliť ncē ē q ꝓmo pueniat ad medium magnitudis
q ad qrēmū illuīacō aut fit in istanti ſſ lect pt dicī
q fiat in tpe ipceptibili q m puo spacio posset re
pus latere. in magno aut spacio puta ab oriente
in occidentem ē po latere nō pt statim em cū
sol ē in puncto orientis illuīaret totū hemy spēm
usq ad punctū oppositū ¶ Est ecīa aliud ostendō
ex pte moty q oīe corpo habz motū nāle de
nātv moty aut illuīacōnis ē oem ptem nec
magis ꝑm tale ali q ꝑm rectitudinē vni maises
ſſ 3o apparet idem ex pte quātōnis et corruptōis
si em lumē eet corpo qñ aer obtenebrescit per
absentiā luīaris sequeť q corpo lucis corripeť
et q mā eius acripet aliā formā. qđ nō apparz
nisi aliqs dicat ecīa tenebrā ee corpo. nec ecīa
hemy spērū cotidie gnēť ¶ Ridiculū ē ecīa dicē
tur si quis ecīa dicat q nō corripit ꝑ simlr cū
q ad mēstrōnē alicui corpis ita candela tota do
mo obscurat. nec videť q lumē congregeť ita
candela q nō appareat ibi maior claritas post
q ante ¶ Huiusmodi oīa hec nō solū rōnī sed ecīa
sensui repugnat dom ē q nmpo le ē lumē ee cor
pus ¶ Ad ꝓmū go dd. q augo accipit lucē pro
corpore lucido in actu. ſ pro igne qđ mē eo ele
mēta nobilissimē ¶ Ad 2m dd. q ax⁹ lumē no
mat ignem mpa mā. ſ ignē in mā aerea
dicť flāma. et i mā terrea dť carbo. cū nō ē mlta
curandū de exemplis q ax⁹ notat in libris lo
gicalibz q mdicat ea ut pbabilia ꝑm opionē
aliozz ¶ Ad 3m dd. q oīa illa attribuiť lumi
methaphorice sicut ecīa possent attribui colori
q in motu localis ē naliť ꝓmo motui ut pba
tur in vij. phīz. vtrum noīb; ptmētib; ad motū
localem in alterōe et i omnib; motib; sicut ecīa

et nomē distantie dicunť ee alocō adoīa oīa
ria ut dicť in iij. methaꝝ ¶ Quo lux est qualitas

Hoc ꝑm sic ꝓcedit. videť q lux nō sit qlitas
Homē em qlitas ꝑmanz in subiecto ecīa ai
agens discessit sicut calor ma q postq remouet
ab igne ꝑ lumen nō ꝑmanz in aere tredente lu
minari. g lumē non ē qlitas ¶ ꝓ. omnis qli
tas sensibilis habz ortū ut dicť in
gdum ꝑ lūi michil ē ortū. tenebre em ē pri
uatio lucis g lumē nō ē qlitas sensibilis ¶ ꝓ. ca
ē potior effectus sed lux celestis corpm causat
formas sensibiles in istis inferioribz. dat ecīa esse
spirituale coloribz q facit eos uisibiles actu g lux
non ē alia qlitas sensibilis ꝑ magis fōr sensibilis z
spūalis ¶ Sed contra ē qđ dam. dicit in libro ij. q
lux ē qdam qlitas ¶ Rñdd. q qđā dicunť q
lumē in aere nō habz ee nāle sicut color in pariete
sed ee intencionale sicut similitudo coloris in aere
Sed hoc nō pt ee ꝓpter duo. ꝓmo qdem q lumē
denotat aerē fieri em aer luminosus in actu color.
vō non denotat ipm nō em dť aer coloratus. 2o
q lumē habz effectum in naq ꝓ radios solis ca
lefiunt corpa. intencōnes aut nō causat nisi mu
tacōnes nāles. Alij uō dicunť q lux ē forma
sensibilis solis. sed hoc ecīa apparet impoſſ ꝓpter duo
ꝓmo qdem q nulla forma sensibilis ē p se sensibilis
q q qđ ē ē obiectum intellectus ut dicť in iij. de aīa. lux aut
ē ꝑm se sensibilis visibilis ſſ 2o q nmpo le ē ut id
qđ ē forma sensibilis in uno sit forma accidentalis
in alio. q forme sensibiles p se queunt esse in spe
vni semp et in omnibz adest ei lux aut nō ē fōr
sensibilis aeri aliqñ eo recedente corriperet vni
non pt ee fōr sensibilis solis ¶ Dicendū ē q q sicut
calor ē qlitas actiua ignis et q per formā sensibilem ignis
ita lux ē qlitas actiua ignis formā sensibilem solis nel
cuiuscuz alterius corpis a se lucentis si aliqđ ad
tale ē. cuius signū ē q radij diuisarz stellarz lumi
diuisos effectus secundū diuisas nāas corpm ¶ Ad
ꝓmū g dd. q cū qlitas consequatur formā sensibile
diuisimode se habz sm ad receptōz qlitatis sicut
se habz ad receptōz forme. cū em ia ꝑfecte re
cepit forma firmiť stabiliť et qlitas consequens
formā sicut si aq quitať in igne. cū vō fōr sensibil
recipiť in pfecte secundū multo actōz q ꝑdā qlitas con se
quens illā aliq diu manz ꝑ non semp sicut pz
in aq cale facta q redit ad suā nāz Sed illuīacō
non fit per aliq tā subitā actōz me ad susceptōz for
me sensibilis ut fiat. q aliq multo actō forme. ido
lumē nō remanet nisi ad ꝓnctū agentis ¶ Ad
2m dd. q accidit lucī q non habeat qntū mq in
ē qlitas nāliter ꝓmi corpis alterantis qđ ē a gri
etate elongatū ¶ Ad 3m dd. q sicut calor agit
ad formā ignis. q mstrāliť in vtute forme sen
sibilis ita lumē agit. q mstrāliť in vtute celestis

corpoꝝ ad producendas formas ſpales et
ad hoc q̄ faciat colores uiſibiles actiu q̄tum
ē ḡ lucas p̄mi corpis ſſibilis De ꝓductiõe lucis

Ad. q. tu ſic procedit. videt q̄ in ḡne lucis
ꝓductio in p̄ma die ponat lucem ē ḡ li
tas ḡ dam ut dicũ ē ḡ lucas aut cũ ſit actus non
hab rõnem p̄mi ſ magis rõnẽ poſtremi. non
g̃o p̄ma de die debz poni ꝓductio lucis ¶ Ꝏ per
lucem diſtinguit nox a die hoc aut fit p ſolem
q̄ ponit factus iiij die. non g̃o debuit poni pro
ductio lucis p̄mo die ¶ Ꝏ nox et dies fiunt p ru
tilatẽ motũ corporis lucidi ſ̄ cũ lati motu q̄ ꝑ
ẽ firmamẽti q̄d legit fm̃ z̃o die g̃o nõ debuit
p̄mo die ꝓductio lucis diſtinguentis noctẽ et
diem. Si dicat q̄ intelligit de luce ſpuali. Cont̃
lux q̄ legit facta p̄mo die fuit diſtinctꝫ a tebris
ſed non erat in p̄o ſpuales tenebre q̄ etiã deo
nes fuerũt a p̄o bom ut ſup habitũ ẽ nõ g̃o p̄mo
die debuit poni ꝓductio lucis ¶ Sed gra ſ̄d ſi
quo nõ p̄t ee dies oportuit fieri in p̄ma die ſed
ſme luce nõ p̄t ee dies oportuit g̃o luce fieri p̄mo
die ¶ Reſpõdeo q̄ de ꝓductõe lucis ẽ duplex opio
auguſtino ẽ. videt q̄ fuit ḡne moyſen p̄t
miſiſſe ſpualis creatiõe ꝓductꝫ et rõ dicit q̄ ci
dicit. In p̄o creauit deꝰ celũ et terrã. p celũ in
telligit ſpualis nã adhuc informis. p terrã
aut intelligit mãm informẽ corpalis creatiõe
Et q̄ nã ſpualis dignior ẽ q̄ corpalis p̄ius for
mãda fuit formatꝫ ſpualis nature ſignat in
ꝓductiõe lucis ut intelligat de luce ſpuali
formatꝫ em̃ ne ſpualis ẽ p hoc q̄ illuminat ut
adhereat ubo dei. Alius aut videt q̄ ſit p̄t mu
ſa a moyſe ꝓductio ſpualis creaturẽ Sed hȳ
rõnem diuiſim modo aſſignat. baſilius em̃ dicit
q̄ moyſes p̄tipuũ narrationis ante facta p̄o
q̄d ad tempo ꝓtinz ſſibiliũ rerũ. ſed ſpualis
nã. i. angelica p̄t̃mittit q̄ fuit ante creata
Criſoſt9 uo aſſignat aliã rõez q̄ moyſes loq̃ba
tur rudi ꝑſõ q̄ intellectus corpalia tm̃ ꝑcipere potuit
q̄ etiã ab ydolatria uocare uolebat. aſſi ꝑ ſiſſẽ
em̃ ydolatrie occaſionẽ ſi ꝓpoſite fuiſſent eis
aliq̄ ſbẽ ſup omẽs corporeas creaturas. eas
em̃ reputaſſent deos. ei em̃ p̄m̃ cent ad hȳ
q̄ ſolẽ et lunã colent tq̄ deos q̄d eis inhibet
deut iiij p̄miſſa. aut fuerat tota cõſolatiõ
intplex informitas una q̄dem in hȳ q̄ dice
bat. terra erat inanis et uacua. alia uo in hȳ
q̄ dicebat tenebre erant ſup faciẽ abyſſi. nutũ
aut fuit ut informitas tenebraꝝ p̄mo removẽ
ret ꝑ lucis ꝓductiõẽ ꝓpter duo. p̄mo q̄dem q̄
lux ut dicũ ē ẽ ḡlitas p̄mi corpis unã fm̃ eã
p̄mo fuit mitiõ formabilẽ. z̃o ꝓpter cõmixtiõe
lucis. q̄ tant em̃ in ea fm̃ ſe ei ora corpa ei ſu
periorib ſicut aut in cognitõe ꝓcedit a ſupi
oribus ita etiã in operatiõe. nã p̄ius gnat̃ uisui
q̄ auale. et auale q̄ homo ut dicit in libro de gnãõe
aialiũ. Sic g̃o oportuit ordinẽ dime ſapiẽtie
feſtari ut p̄mo mit opa diſtinctiõis ꝓducat̃
lux tq̄ p̄mi corporis forma et tq̄ uiores baſilius
aut ponit terriã uoꝫ q̄ ꝑ lucẽ alia emã mã
feſtant. Pot et q̄ritur rõ addita q̄ mobilitãdo ẽt
ta. q̄ dies non p̄t ee ſme luce uñ oportuit ꝑ
die fieri lucem ¶ Ad p̄mũ g̃o dicendũ. q̄ fm̃ opinionem
q̄ ponit ſi formatalẽ mẽ in duratiõe p̄cedẽtẽ
opz dicere q̄ mãa p̄ma fuit creata ſub formis ſpũ
bus poſtmodũ formata fuit fm̃ alias ordines
actuales mit q̄s p̄mũ locat optime lux ¶ Ad z̃m
dicendũ. q. q̄dã dicit lucẽ illã fuiſſe q̄dã nubẽ lu
dãs q̄ poſtmodũ facto ſole in mãz placuiſſe re
dire. Sed iſtud nõ fuit ꝓficiens et ſ̄ptuã in p̄o
geñ. omẽ ordinem inſtitutiõis nature q̄ poſtmodũ
ꝑ ſeuerat uñ non debz dici q̄ aliq̄ tuẽ fm̃ fuit
q̄d poſtmodũ ceſſauit. Et ideo
alij dicũt q̄ nubes illa lucida adhuc manet
ẽ quãtũ ſolũ ut ab eo diſcerni non poſſit. Sed
fm̃ hoc nubes illa ſuperflua remanẽt inutilis et
ẽ uacuũ operibz dei. Et ideo alij dicũt q̄d ea
illa nubes formatiua ẽ corpis ſolis. Sed hoc etiã
dici nõ p̄t ſi ponat corpus ſolis nõ ee de nã
ee elemẽtoꝝ ꝑ ee incorruptibile ꝑ naz ſed fm̃
hoc mã eius nõ p̄t ee ſub alia forma. Et ideo
dicendũ. q. dyo dicit iiij. cap de di. no. q̄ lux illa fuit
lux ſolis. ſed adhuc informis q̄tum ad hȳ q̄ iam
erat ſbã ſolis et habebat illuminare. ſed nõdum
ſed poſtmodũ data ẽ ei ſpecialis et determinata uis
ad p̄ticulares effectꝰ. et fm̃ hoc ꝓductio lu
cis diſtincta ẽ lux a tenebris q̄tum ad tria
p̄mo q̄dem q̄tum ad tam fm̃ q̄m ſbã ſolis erat lumẽ
tm̃ lucis. in opacitate aut terre tm̃ tenebrarũ
z̃o q̄tum ad locum q̄ uno loco emyſpio erat lumẽ
in alio tenebre. z̃o q̄tum ad tempo q̄m eodem
emyſpio fm̃ unã ptem tpis erat lumẽ fm̃ aliã
tenebre et hȳ ẽ q̄d dicit lucem uocauit diem et
tenebras noctem ¶ Ad z̃m dicendũ. q. baſilius dicit
lucem et tenebras tuc fuiſſe ꝑ emiſſiõẽ et
conſtrictiõẽ luis et nõ ꝑ motũ. Sed ꝓtra hoc ob
icit augn q̄ nulla rõ ee uidet huiuſmodi emit
tendi et retrahendi luis tm̃ homines et alia
non eent quoꝝ uſibz hoc deſeruiret. Et ꝑ hoc
non habz nã corpis lucidi ut retrahat lumẽ
in ſui p̄ncia ſed miraculoſe p̄t hoc fieri. In p̄ma
aut inſtitutiõe nẽ nõ q̄rit miraculi ſ̄quid nã
rem habeat ut augn dicit. Et ideo dicendũ. ẽ ꝓduc
ẽ motũ in celo uno totũ celũ q̄ factꝰ die. illo
et noctem et iſte uidet inſtitutiõ p̄mo die. Alio
aut ẽ q̄ diuiſio facta ꝑ diuiſa corpa fm̃ quos motꝰ
fit diuiſitas dieꝝ iadiuiẽ et meſuratiõis
et ꝛ̃ p̄mo iõ in p̄mo die fit mẽtio de ſola diſtic

cōne noctis et diei q̄ fit p motū cœm in grā
aut die fit mētio de diuisitate dieū et tēporū z
anoꝝ ai d' ut sm̄t m tpa et dies et ānos q̄ q̄ de
diuisitas fit p motū ꝓprios ¶ Ad e tū dd· q fm aug·
m formitas nō ꝓcedit fōrē cōnem duratōē vn̄ op;
q̄ plures ꝓductōēz mtelligat fōrā spūalis are
atie nō q̄ē per gloriā ꝓfecta cūq̄ creatā nō fuit
sed q̄ē p gram cui q̄ creata fuit ut sup̄ dcm ē per
hanc g̃ tuitem facta ē diuisio a tenebris· t ab m
firmitate alt̄ius creatuie nō formate· vel si tota
creatura sm̄l fōrta fuit· distinctio facta ē a tene
bris spūalibz nō q̄ tuc erat q̄ dyabol9 nō fuit ac
atus malus ꝑ q̄s de9 futuās ꝓuidit ¶ Cō· lxviim· de
Ende considandū ē de opē opē sēdē diei
sēdē diei ¶ Et ād hoc q̄rit' ē2 ¶ p̄mo utz
firmamētū sit fm̄ 2ā die ¶ 2o utz aliq̄
aq̄ sm̄t sup̄ firmamētū ¶ 3o utz firmamētū
dīdat aq̄s ab aq̄s ¶ 4to utz sit vnū sit celū m
uel plures ¶ Q firmamētū sit fm̄ sēdā die
Ad p̄mū sic ꝓcedit' videt q firmamētū nō
sit fm̄ sēdā die· dicit' em̄ gen· 1· q vocā
uit deus firmamētū celū ꝑ celū factū ē an oēz
diem ut ꝑz ai dicit' ¶ In p̄n̄c creauit de9 celū z tra
9m firmamētū non ē fm̄ sēdā die ¶ p̄· opa sex
diez ordinat' fm ordinatoz dīne sapiē· nō quei
ret aut dī ne sapie ut posteri9 faceret q̄d ē nālit' p9
firmamētū aut ē nālit' plus terra et aq̄ de q̄b9
tamē fit mētio an forē oz q̄ fuit p̄ma die· nō g̃
firmamētū factū ē sēdā die ¶ p̄· omē q̄d ē fm̄
diem ꝑ firmamētū· et p9· seq̄t· Et fm̄ ē ne spez ma
hūm q̄ homibz duo sūt obseruāda· p̄mo q̄d em
ut veritas sc̄ptuie mōd causse teneat· 2o ut sc̄ptuā
dīna mlt̄iplicit' exponi possit· q nulli expom
alīqs ita ꝓfase mbeat· q si ita vē constituī hoc
ē fm̄ q alīqs sensū sc̄ptuie ē· asserē ꝓsumit
ere via credēdi ꝑ deuiat' ¶ Sciend' ē g̃· q hoc q
legit' firmētū ꝑ die fm̄ dupl'r mtelligi pt' vno
mō de firmamēto m quo sūt sydera· et fm̄ h· opz
nos diuīsimodē exponē fm̄ diuīsas opiones hom
de firmamēto· Quidā em̄ dixer firmamētū
p· ex elemētis ee ꝓpōitū· et hoc fuit opio emped·
q̄ tm̄ dixit deos de corpoīm diſſolubile ee ex ei9
ꝓpone lib· nō erat ꝑ amicitia tm̄ Alii nō dix
erūt firmamētū ee de nā e9 elemētoz· nō q̄
fuit opio plōnis q̄ posuit corpo celeste ee eleme
ētis ꝓpōitū ꝑ q̄ elemētū simpler· et h' est
hūmōi Alii nō dixer celū nō ee de nā e9 ele
mētoz ꝑ ee q̄dā corpo ꝑter elemēta et h' est
opio az'is Sedm̄ igit' p̄mā opioēz absolute pos
sēt concedi q firmamētū fuit ꝑ 4a die fm̄ et fm̄
suā sp̄az· nā ad opus creatōīs ptīnz ꝓduce ipaz
elemētū sp̄az· ad opo aut distinctōīs ad ornatū
ptīnz formare aliq̄ permixtiz elis Sedm̄ opionē
uō plōnis non ē inconueniens q firmamētū credat'
fm̄ suā sp̄az fm̄ ꝑ 4a die· nā facē firmamētū fm̄
hoc ē produce elemētū ignis ꝓductio aut ele
mētoz ptīnz ad opus creatōīs fm̄ eos q̄ ponit
mformitatē mē tpe fm̄ ꝓcedē forēz ipoz quoꝝ
forme elemētoz sūt q̄ p̄mo aduenit matie
ayulo aut mīmus fm̄ opionē az'i ponit ptē p firma
mētū fm̄ suā sp̄az sit sēdā die ꝓductū fm̄ q̄ p
istos dies sūcessio tpis designat' q celū cui sit
fm̄ suā naz mirabiliter ex mā q nō pt' sēce
altēi forme vn̄ mmediate ē q sit formatū ex mā
prīus tpe exīte vn̄ ꝓductio sēd firmamētū ad
opus creatōīs ptīnz Sed aliq̄ formatē ei9 fm̄
has duas opiones ptīnz ad opus sēdē diei Si aut
ea ad opus dīat mīm· ca· de di· no· q plumē solis fuit
mforme in p̄mo tduo et postea fuit mīm· die for
matū Si aut p istos non designet' tpis sūcessio
sed solū ordo nature ut augo vult mchil prohibe
bit die fm̄ q̄libz hanz opionū forēz fm̄ sp̄az fir
mamētū ad 2ām diem ptīnē Pt aut et aliō itelligi
ut p firmamētū q̄d legit' ꝑ 4a die fm̄ nō mtelli
gat' de mō quo fira sūt sydera· ꝑ illa pe aeris q̄
condensat' in nubes· et d' firmamētū ꝑ spissi
tudinē aeris mpte illa· nā q̄d ē spissū z solidū
d' corpo firmū ad differ corpis mathēticū ut ba
silius dicit Et fm̄ expoz mchil repugnās sequ'
tur cuicūq̄ opiom vn̄ aug· mīm· sup gen ad lit' hāc
expone ē emendans dict· hanc ysidoꝝ laude
dignissimā iudico· q̄d· n dixit nequa fidem ē et
ꝓmptū ponto documēto credi pt ¶ Ad p̄m g· dd·
q fm̄ ēsd· p̄mo moyses sūmarie dixit q̄d de9
fecit· ꝓmittens m p̄n̄o deus creauit celū et tra
postea ꝑ ptes explicauit Sicut si q̄s dicat arti
fex fecit hanc domū et p9 fundabat' p̄mo fecit
fundamēta· 2o erexit parietes· tcio supponit fir
tectū· et sic nō opz nos aliud celū mtelligē in
p̄n̄o creauit deus celū et tram et cui d' 4a die
fm̄ ee firmamētū Pt etiā dici aliud ee celū
q̄d legit' in p̄n̄o creauit et q̄d legit' 4a die factū
et hoc diuīsimodē Illā fm̄ aug· celū q̄d legit' p̄o
die fm̄ ē nā spūalis mformis· celū aut q̄d le
git' 4a die fm̄ ē celū corporeū Sedm̄ nō bedā
et strabū celū q̄d p̄o die fm̄ ē celū empyreū· fir
mamētū nō q̄d ē 2o die fm̄ ē celū sydereū
Sedm̄ nō dam· celū q̄d legit' p̄o die fm̄ ē q̄dā
celū spūale sm̄ stellis de quo phi loquit' dice
tes ipm̄ ee nonā sperā et p̄mū mobile q̄d mo
uet' motu diurno· per firmamētū nō factū
4a die mtelligit' celū sydereū Sedm̄ at

expōnem quā augꝰ tangit celū p̄ma die fm̄
ē etiā ip̄m celū fy dereū per firmamētū nō
ꝑ̄ die factū intelligit ſpaciū aeris in quo nu
bes condenſant̄ qđ celū eq̄oct. dr̄ et nō ad eā
uocatōz deſignādam ſignāt̄ dr̄ vocauit de
firmamētū celū ſicut et ſup̄ dixat vocauit
lucem diem et dies etiā pro ſpacio xxiiij hōz
ponit̄ et idem ē in alijs obſeruādū ut inby
moyſes dicat ¶ Ad 2m̄ et 3m̄ patz ſoluō ex pdictis

Had 2m̄ ſic procedit̄ 2o Quaq̄ ſit ſup̄ fmaⁿᵘ
q̄ aq̄ non ſint ſup̄ firmamētū aq̄ em
ē nālit̄ grauis locꝰ aut̄ grauis nō ē ſurſum
ſed ſolū deorſum gꝰ aq̄ non fuit ſup̄ firmame
tū ¶ p̄ō aq̄ nālit̄ ē fluida ſꝫ qđ ē fluidū non
pt̄ ſiſtē ſupra corpus rotundū ut exp̄mēto pz
in gꝰ firmamētū ſit corpꝰ rotundū aq̄ nō pt̄ ee
ſupra firmamētū ¶ p̄ō aq̄ in ſit elemētū or
dinat̄ ad gnām̄oz mixti ſicut ip̄m̄ ordinat̄ ad
perfectū ſed ſup̄ firmamētū nō ē locꝰ mixtio
nis ꝫ ſupra tra gꝰ fruſtra aq̄ eēt ſup̄ firmame
tū michil aut̄ in opibz dei ē fruſtra gꝰ aq̄ non
fuit ſupra firmamētū ¶ Sed ō ē qđ dr̄ gen. i.
qđ diuiſit aq̄s q̄ erant ſup̄ firmamētū ab hijs
q̄ erant ſub fmamēto ¶ Ḥ ad 2m̄ dd. q̄ ſicut dr̄ augꝰ
ij. ſup gen. ad tra. maiorē auctoritas ſcripture
hūanā q̄ omnis hūana gnīs tra capacitas. vnde quā
et q̄les aq̄ ibi ſint. ē ibi eas nīme dubitem⁹
quales aut̄ ſint ille aq̄ nō eodē mō ab omnib⁹
aſſignat̄. Origen̄ in dicat q̄ aq̄ ille q̄ ſup celos
ſunt ſunt ſpiales ſbē vnū impē dr̄ aq̄ q̄ ſup celos
ſunt laudēt nomē dn̄i. et dan. dr̄ benedicite aq̄
omnes q̄ ſup celos ſunt dn̄o Sed ad hoc in̄det
baſilius in textu exam. q̄ dicit non dr̄ eo q̄ aq̄ ſint
rōnabiles creaturē ꝫ q̄ conſideratiōe eaz prudē
ter a ſenſu ymaginatiuo templata gloificatōz p
fiat creatorē vnī ibidem dr̄ de igne et gran
dine et hūi. de q̄bz conſtat q̄ nō ſint rōnabi
les creaturē ¶ dd. 2m̄ ē gꝰ q̄ ſint aq̄ cōles. ꝫ q̄les
aq̄ ſint diuiſimodē opz diffimē ſm̄ diuſā de fir
mamēto ſmāz Si em̄ p firmamētū intelligat̄
celū ſydereū aereū qđ ponit̄ ee de nā ẽlorū
rum patrōne et aq̄ que ſup celos ſint eiusdē
nature poterunt credi ex elemētis ambz aq̄s Si aut̄
p firmamētū intelligat̄ celū ſydereū ap̄ non
ſit de nā ẽlorū elemētoz tuit et aq̄ ille q̄ ſunt ſup̄
firmamētū nō erunt de nā elemētarū aq̄z
ſed ſicut ſm̄ ſtrabū dr̄ celū empyreū i. ignem
ꝓpter ſolū ſplendorē. ita dicet aliq̄s celū aq̄
ꝓpter ſolā dyaphanēitatē qđ ē ſup̄ celū ſydereū
Poſito etiā q̄ firmamētū alterius nature ſit ꝓpter
ẽlorū elemēta adhuc pt̄ dici q̄ aquas diuidit
ſi p aquā nō elemētū aq̄ ꝫ māz informē cor
poreū intelligamus ut augꝰ dicat ſup gen. contra
maicheos q̄ ſm̄ h. ap̄ē mūdi corpa diuidit aq̄s
ab aquis Si aut̄ per firmamētū intelligat̄ pu
ros aeris in quā nubes condenſant̄ ſicut aq̄ q̄ ſunt ſup̄
firmentū ſunt q̄ euaporabilitē reſolute ſup̄ aliq̄
ptem aeris eleuāt̄ ex quibz pluuie gnant̄ dicē
dum q̄ aq̄ euaporabilitē reſolute eleuēt ſup̄ celū
ſydereū ut q̄dā dixerūt quoz opinionē augꝰ tangit
m 2o ſup gen. ad lrā ē cōmo ipoſſibilē. tū ꝓpter
ſoliditatē celi. tū ꝓpter regionē ignis medianē
q̄ humoꝝ vapores conſumēt. tū q̄ locꝰ quo ferūt
leuia et grua tam ē infra q̄uā orbē lune
tū etiā q̄ ꝓbabilit̄ apparz vapores nō eleuāt̄ etiā
uſq̄ ad cacumina quorūdā montiū. q̄d etiam
dicit de rāefactoē corporis in infinitū ꝓpter hoc
q̄ corpus ē in infinitū diuiſibilē vanū ē. nō gē
corpꝰ nāle in infinitū dicit̄ aut̄ rāefat ſi uſq̄ ad
certū tenuē ¶ Ad p̄mū gꝰ dd. q̄ q̄buſdā aū
det̄ rōnibꝰ ſoluendā p hoc q̄ aq̄ ſup̄ celos ſint nālit̄
graues vtute em̄ diuina ſupra celos continēt
Sed hanc ſolōz augꝰ excludit 2o ſup gen. ad lrā
dicens q̄ nūc q̄ padmo⁹ deus inſtituit in mūdo
ras rerū q̄uelit q̄rē nō q̄d in eis ad miraculum
ſue potencie velit operari vñ aliter dd. ē ꝓ fm̄ dua
ultimas opiones de aquis et firmēto ꝓ ſoluēdo
ex p̄miſſis. ſedm̄ aut̄ p̄mā opionem opz ponē
aliū ordinē in elemētis q̄ az. ponit ut q̄dā aq̄
ſpiſſe ſint ꝛa ꝛa q̄dam nō tenues ꝛa celū ut ſic
ſe habeant ille ad celū ſicut iſte ad terrā. vel q̄
p aquā mediā intelligat̄ mā corpm ut dem̄ ē ¶ Ad
3m̄ etiā ꝓ ſoluēdo ex p̄miſſis fm̄ duas ultimas
opiones. fm̄ nō p̄mā vñ det̄ baſilius ꝓpter
nō q̄ nō ē nāle ut q̄ omē q̄d in gauo appareat
totū diuiſit etiā totū diuiſū ſupa q̄uerū 2o aq̄
ille q̄ ſunt ſupra celos non ſint fluide ꝫ q̄ glaciali
ſoliditate etiā celi firmate vñ et aq̄buſdā dicit̄
celū cryſtallinū ¶ Ad 3m̄ dd. q̄ fm̄ 3am opionem
aq̄ ſunt ſupra firmamētū vaporalit̄ eleuate
ꝓpter vtilitatē pluuiax. Sedm̄ nō fm̄ opionem
aq̄ ſunt ſupra firmamētū. i. celū totū dyaphanū. fm̄ q̄
abſq̄ ſtellis q̄d q̄dā ponit ꝓmū mobile fm̄ q̄
voluit totū celū motū diurnū ut exp̄t ꝓmo
tū diurnū ꝓ inuitatem gnāc̄omis ſicut celū
m quo ſunt ſydera ꝓ motū q̄ ē fm̄ zodiacū opa
tur diuiſitatem gnāc̄omis et corruptōnis per
acceſſū et recceſſū et ꝓ diuſas vtutes ſtellarū
Sedm̄ nō p̄mā opionē aq̄ ſunt ubi ut dr̄ baſilius
ad ꝛtempandū calorē celeſtū corpm. aut ſic. fm̄
aliq̄ acceperūt ut augꝰ dicat q̄ ſtella ſaturni ꝓp
vicinitatē aq̄z ſuperiorē ē frigidiſſima Ad fmam aū
Had 3m̄ ſic procedit̄ videt̄ q̄ dicunt aq̄s ab aq̄s
firmamētū nō diuidat aq̄s ab aq̄s vnꝰ
em̄ corpis fm̄ ſpem ē vnꝰ locꝰ nālit̄ ſ. omē aq̄
ē cōmī aq̄ eadem ſpē ut phūs dicat nō g̃ aliq̄
aq̄ ab aq̄s ſint diſtincte de fm̄ locū. Si dicat̄
q̄ aq̄ ille q̄ ſunt ſupra firmamētū ſint alterij

ab aq̃s q̃ sunt sub firmameto Contra ea q̃st̃
ꝑm̃ spem diuisa nō indigent aliq̃ alio distingui
te si g̃ aq̃ superiores et inferiores spē dr̃nt firma-
mentū eas ab inuicem nō distinguit ℂ Pō. illd̃
videt aq̃s distinguī qđ ab vtraq; pte ab aq̃s
distinguit̃ & tinguit̃ sicut si aliq̃s paries fabri
cet̃ i medio fluminis. manifm̃ ē aut̃ q; aq̃ infeioēs
nō ptinguit̃ usq; ad firmamētū g̃s nō dixit aq̃s
ab aq̃s ℂ Sed contra ē qđ d̃r gen. ij. fiat firmam̃ē
in medio aq̃r et diuidat aq̃s ab aq̃s ℂ Rñdeo
q; aliq̃s considerando sup facie terre & tra gen pos
set talem ymaginatiōz concipere firm quoniā
phōr ponem posuiss̃et n. qdem qđā ēe qđdā
infimū corpus et oīm aliorū corpor̃ pm̃ quā
qdem imensitatem aq̃r accipere possūt in noīe abyss
si aliq̃s q; tenebre erant sup faciem abyssi. pone
bant enim q; celū istud sensibile qđ videm̃ non
continet infra se oīa cōtenta ēe infimū aq̃r
corpus supra celū. et ita posset aliq̃s dicere q; fir
mamētū celi diuidat aq̃s exteriores ab aq̃s interi-
oribus. i. ab oīb̃z corporibus q̃ infra celū sunt
quor̃ principiū aq̃m ponebat Sed ista pōt̃ per̃ q;
ē meliora scripture Sed consideando ē q; moyses
vidit ꝓlixū opꝰ fuit q; manifeste sensui appareret
oīs aut̃ q; talia q; rudes terrā et aq̃s ēe corpora
deprehendit. aer aut̃ nō ꝓpriꝰ ab oīb̃z ēe cor-
pus in tm̃ q; etiā q̃dā pties aerem direxit michi
ēe plenū aere vacuū noiantes Et iō moyses
dea q̃ et terra mēsionē fecit expssam. aerem
aut̃ non expsse nominat ne rudibus q̃dā appo
loāt intelligendi aerem signiē ipm̃ q; aq̃ ānexū
dicit q; tenebre erant sup facie abyssi per q̃d
dat intelligi supra faciem aq̃ ēe aliq̃d corpus
dyaphanū qđ ē subiectū lucis et tenebraz Si
subtrahas firmamētū intelligam̃ celū q; sunt
p diuidat aq̃s ab aq̃s fm̃ q; p aq̃ mām formis
significat. uel sdm̃ q; oīa corpora dyaphana
sub genere aq̃r intelliguit. nam celū sydereū
distinguit corpa infeiora dyaphana a superioribus
aer nō nubilosus distinguit superiorē aeris ptem
a qua manat pluuie et tunc impressiones ab
infeiori pte aeris q̃ aq̃ connectit et sub noīe aq̃r
intelliguit ℂ Ad pmū igr̃ dr̃. q; sup firmamētū
intelligat celū sydereū aq̃ superiores nō sunt eius
dem speī cū infeioribus si aut̃ p firmamētū in
telligat aer nubilosus tunc vterq; sunt eiusdē
speī et deputat̃ tunc duo loca aq̃s nō cadē vōe
sed locꝰ superior ē locꝰ gnāl̃r oms aq̃r. locꝰ aut̃
infeior ē locꝰ q̃etis eaz ℂ Ad 2m̃ dr̃. q; si actiꝑ
ant̃ aq̃ diuise fm̃ spem firmamēti d̃r diuidē

aq̃s ab aq̃s nō sicut cā facies diuisionē & sicut
timm̃ vtrauiq; aq̃r ℂ Ad 3m̃ dr̃. q; moyses
ꝓpter insensibilitatē aeris et subtilitatē corpis oīa
huiꝰ corpa sub aq̃ noīe cōprehendit. et sic mā
festū ē q; ex vtraq; firmamēti pte q̃libet aq̃ accep
te sunt aque

De pluralitate celorum

Hoc ordine sic procedit̃ videt̃ q; sit vnū celū tm̃
celū em̃ oīa terrena dicit̃ cā d̃r ꝑm̃ creauit̃
deus celū et terrā & terra ē vna tm̃ gr̃a et celū est vnū
tm̃ ℂ Pō. omē qđ constat ex sua mā ē vnū tm̃ &
celū ē huiꝰ ut probat̃ ar.ꝰ ꝑm̃ de celo & mundo
gr̃a celū ē vnū tm̃ ℂ Pō. q; q; d̃r de pluribus vniuoce
dicit̃ de eis sdm̃ vnam cōem rōnem & si sunt
plures celi celū d̃r vniuoce de pluribus & si equoce
nō ꝓpe dicent̃ plures celi. oportz gr̃a si dicent̃ plures
celi q; sit aliq̃ ratio cōis fm̃ quā celi dicant̃ hanc
aut̃ non ē assignare. non ē gr̃a dr̃. q; sunt plures celi
ℂ Sed contra ē qđ d̃r ꝑm̃ ps. laudate eū celi celorū
ℂ Rñdeo dr̃. q; ista hoc uidet̃ qđā dubitas inter
basilium et arsoꝰ. arsoꝰ n. d̃r q; nō ē insi vnū
celū. et q; pluraliter dicit̃ celi celorū hr̃ ē ꝓpr̃ ꝓpter
terminū ebraicū q̃ consueta ē ut celi plura
liter significet̃ sicut sunt multa nomina latino que
singularia carent. Basilius aut̃ et dam. seq̃t̃ s
eū dicit̃ ēe plures celos Sed hec diuersitas magis
ē in vocē q̃m re. nā arsoꝰ vnū celū nominat totū
corpus qđ ē supra terrā et aq̃. nā ꝓter hoc ea
aues q̃ volant in aere dicunt̃ volucres celi. Sed
q; mixto corpore sunt multe distinctiones ꝓpter hoc
basiliꝰ ponit plures celos ℂ Ad distinctiōz gr̃a celo
rū sciendū. q; sicut dictū ē q; celū q̃libet d̃r mixtū
ex. q̃tuor. q̃z em̃ d̃r ꝓpe et nāliter et sic d̃r celū aliq̃d sub
lime corpus et luminosum actu uel potentia et in
corruptabile per nāz. et fm̃ hr̃ ponunt̃ tres celi
ꝑmū totaliter lucidū qđ vocat̃ empyreū. 2m̃ totaliter
dyaphanū qđ vocant celū aquū uel crystallinū
3.m̃ ptim dyaphanū et ptim lucidū actu qđ vocat̃
celū sydereū. et dicit̃ m viij. sperar. s. speram
stellaz. et vij. speras planetaz q̃ ponit dicta sapiē
celi. Sed dicit̃ celū ꝑ ptipationē aliquā ꝓpietatis
celestis corporis. s. sublimitatis celestis corpis
et luminositatis actu uel potentia. et sic dicit̃ totū spa
tiū qđ ē ab aq̃s usq; ad orbē lune dam. ponit
vnū nomināle illud celū aereū. et sic fm̃ sunt
tres celi aerei. sydereū. et ad̃ supius dequo melius
legit̃ q; aplius legit̃ raptoꝰ usq; ad terminū celi Sed
istud spatiū q̃tuz duo elementa. s. ignis et aeris
et in vtroq; eorū notant̃ superior et inferior regio
distinxit rabanus m. gr̃a. supma regionē ignis
nominat̃ celū igneū. Infeiorē vō celū olimpū
ab altitudine cuius dā mōtis q̃ vocat̃ olimpus.
supma vō regionē aeris vocauit celū ethēreum
ꝓpter inflammationē. Infeiorē vō regionē celi aere
um. et sic celi sti gr̃a celi ꝑ hos superioribus ornant̃

fuit m vnū sō fm̄ra babam̄ vij celi corpoꝛei

Tertiō d' celū methaphoꝛ et sic q̄nꝫ ip̄a sancta tm̄itas d' celū ꝓpter eius sp̄ualem sublimitatē et lucem de quo celo exponit dya⁹ diuisse a firmamento celū et ad eq̄litatē dei q̄nꝫ etiā sp̄ualia bona m̄ q̄bꝫ ē scōꝫ ēmunācō ꝓpt' eoꝝ ēminētiā

celi nomināt' vbi dicit' mīces vīā m̄ltā ēm celis ut augꝰ exponit quīꝫ vō tria gn̄a sup̄nāluꝝ visionū s corporalis ymaginarie et intellectualis tres celi nomināt' de q̄bꝫ exponit augꝰ q̄ paulꝰ ē raptꝰ usq; ad tertiū celū ¶ Ad p̄mū gꝰ dō q̄ terra se habꝫ ad celū sicut centrū ad circūferētiā cū tā vnū aut centrū p̄nt ēe plures circūferētie vnde vna terra ēxīte ponit m̄lti celi ¶ Ad ꝫm dm̄ q̄ rō illa procedit de celo fm̄ q̄ ip̄orat vnū sita tem cū tribꝰ corpalibꝰ sic ēm ē vnū celū tm̄

¶ Ad ꝫm dō q̄ m omnibꝰ celis inuenit coīter sb limitas et aliq̄ lūmositas ut ex dictis appet

Qō lxix de opere

De ope terre die et tā hꝰ tae diei

q̄rit duo ¶ p̄mo de cōgregatōne aquaꝝ ¶ ᵒ de p̄ductione plantaꝝ

De cōgr

Ad p̄mū sic p̄cedit videt' q̄ gathē aq̄rū aquaꝝ congregatō non ḡnē dicat' facta terna die ea em q̄ facta fuit p̄ma et ꝛa die uerbo factionis exp̄mit' d' em dicit deus fiat lux et facta ē lux et fiat firmam̄tū sed ea condidit duabꝰ p̄mis gꝰ opus tricesimi debuit exp̄mi ubo factionis et nō solū ubo congregatōis

¶ p̄ terra vndiq; erat aq̄s coopta ꝓpter hoc n̄ uisibilis dicebat' non gꝰ erat aliq̄s locꝰ super terrā in quo aq̄ congregari possent ¶ p̄ ea q̄ non fuit ḡtinuata ad iuncē m non tenuit vnū locū sed nō oīs aq̄ tenet ad iunctē ḡtinuitatē gꝰ nō fuit oīs aq̄ congregate in vnū locū ¶ p̄ congregatō ad motū localē p̄tinꝫ ꝑ aq̄ nāliter videntē fluentes ad mare currentes nō gꝰ natūm fuit ad hoc diuinū p̄ceptū exhibēs ¶ p̄ terra erā in p̄ncō creatōis nois dat' cū d' in p̄ncō creauit deus celū et terrā mḡnē gꝰ dicat' terra die nomen terre sortitū ¶ Sed in ḡtinū sufficit aut uitas sacre sc̄ripture ¶ ter dō q̄ tꝫ oꝛtꝫ aliter dicē fm̄ exp̄ōēz augi et aliorū sc̄oꝝ Augꝰ em in omnibꝰ tribꝰ opibꝰ non ponit diuisiōis ordinē ꝑ solū ortūs et natūe dicit em p̄mo creata nāz sp̄ualem iformē et māz corporalem absq; oī forma qua dicit p̄mo significari nomine terre et aq̄ non q̄ hec informitas forma cōꝝ p̄cesserit tpe sed origine tm̄ neq; vna forma cō fm̄ eā p̄cesserit alia duratōe ꝑ solū natūe ordine fm̄ q̄ ordō nātē fuit ut p̄mo ponēt formatō supma natūe s sp̄ualis per tꝫ q̄ legitur lux facta Sicut aut sp̄ualis nā p̄emnet corpalē ita supiora corpa p̄emnēt infeioribꝰ

vñ sēdo loco tangit formatō supioꝝ corpm alio fiat firmam̄tū p q̄d intelligit imp̄ssio forme celestis in māz informē nō p̄us exīstem tpe ꝓ ordine tm̄ Tertiō vō loco ponit imp̄ssio formaꝝ clārita in māz informē nō tpe ꝑ origine p̄cedente vnde per hoc dicit congregent aq̄ et appareat arida intelligit q̄ mā corporalis mē imp̄ssa ē forma sbālis aq̄ per quā ꝓpetat sibi talē motū et formā terre p quā ꝓpetat sibi sic videri Sed fm̄ alios sanctos in tribꝰ opibꝰ ecclā ordo duratōis nāe accōmō ponit em q̄ informitas matē tpe p̄cessit formā cōꝝ et vna formatō aliā ꝑ informitas matē fm̄ eos non intelligit' carentia omnis forme q̄ace lū aq̄ et terra hꝰ tā nomināt' tēp̄ manifeste sensu p̄ceptibilia sed intelligit informitas mē carentia debite distinctionis et cōsummate cuiusdam pulchritudinis et fm̄ hec tria nomināta posuit sp tura tres informitates Ad celū em q̄ ē sup̄nus p̄mꝰ informitas tenebraꝝ q̄ ex eo ē corrigo lūis informitas vō aq̄ q̄ ē media sigfficat nomen hꝰ nomen sigfficat q̄ dam imensitatē ꝛordinatā aquaꝝ ut augꝰ dicit tertia faustini informitas vō terre tangit in hoc q̄ dicit' terra erat inuisibilis uel iamē ꝑ hoc q̄ erat aq̄s coopta Sic igit formatō supmi corporis facta ē p̄ma die et q̄ tēp9 seq̄t motū celi tēp9 aut ē mēs motus supmi corporis p huiꝰ formatōz facta ē distinctio tpis s noctis et diei Sed nō die formati ē medium corpus s aq̄ p firmam̄tū accipiens q̄da distinctionē et ordinē ita q̄ sub nomine aq̄ etiā alia aq̄ intendit ut supra dictū ē Tertiō vō die formatū ē ultimū corpꝰ s terra p hoc q̄ discoopta aq̄ et facta ē distinctio ab infimo q̄ dicit terre et unde satis congrue sicut informitatē terre ex p̄sserat dicens q̄ terra erat inuisibilis uel iamē ita euius formatōz exp̄mit p hoc dicit et apparat arida ¶ Ad p̄mū gꝰ dō q̄ fm̄ augm nō oportet dicē diei non uti sc̄ptuā ubo factionis sicut ī p̄cedentibꝰ opeibꝰ ut ondat' q̄ supiores formē s sp̄uales angelorū et celestium corpm sunt p̄fecte mēs et stabiles formē vō mf eioꝝ corpm sunt ip̄fecte et mobiles et ideo p congregatōz aq̄ et apparentiā terre ip̄sius talium formaꝝ designat aqua ē fluxa labilis terra stabilis Fixa ut ipse dicit sup gen ad litꝛam Sed nō uō alios dō q̄ oportuit fieri sedm̄ solū motū localem et ratiōnō oportuit q̄ sc̄ptuā uti ubo factionis ¶ Ad ꝫm p̄z solū fm̄ aug q̄ nō oportet dicē q̄ tūc erat p̄mo coopta aq̄s et postmodū congregate ꝑ p̄m talem congregatōē fuerit p̄ducte Sedm̄ alios uō ip̄se rndet ut augꝰ dicit' p̄ sup gen ad litꝛam ut aq̄ in maiorē altitudinē mē fuit eleuate in loco ubi fuit congregate nā mare ēt aliꝰ terra exp̄mēto p̄ce pertinēt in maiori libro ut basilius dicit' ꝛo dicat q̄

rrorz aq̄ illis ut nebula tra⁹ tegebat q̄ i con
gregacõe ꝺensata ẽ. Ad 2ꝰ ut dicat q̄ terra po
tiut aliq̄s ptes prebẽ ꝺ tanas q̄ ꝺ confluẽtes
aq̄ recipeñt. mt̄ q̄ꝺ ꝑma videt probabilioꝛ
¶ Ad 3m dꝺ. q̄ omes aq̄ vnũ hñt t̄m mũ. s. ma
rem quo confluũt uel maĩfeste uel occultas
meatibz et ꝓter hoc dicit aq̄ congregari in
vnũ locũ nõ simplr̄ sed ꝓ ꝓpacoꝛ ad locũ terre
ut sit sensus congregent aq̄ in vnũ locũ
ꝺ ẽ seoꝛ sic a terra sicca nã ad designãꝺ ũ pluã
litatem loꝛ aq̄ subꝺit q̄ congregacões
aq̄z appellauit maria ¶ Ad 4tũ dꝺ. q̄ uisio der
nãlem motũ corpibz ꝓbz vnde ꝺ q̄ sius nãlibz
motibz facult ubũ eius. uel ꝑ t ꝺicĩ q̄ nãle eet
q̄ aq̄ vndiq̄ eet circũtra sicut aer vndiq̄ ẽ circa
aquã et tra ꝑ ꝓter fimbr ut. s. alia alia et plante
sup terrã eent oportuit q̄ aliq̄ ps terre eet disco
opta ab aq̄s. qꝺ quꝺ aliq̄ phĩ attribuert actioĩ
solis ꝑ elemacoꝛ vapoꝛ desiccantis terrã. sed
sacra sẽptura attribuit hoc ptãti ꝺine. nõ soli
in gen. ꝑ ecia in Job. xxxviij. ubi ex ꝑsona dñi ꝺr
cũꝺ ci mare t̄mẽ meis. et ꝓꝛ. v. aye gꝰ ergo
non timebitis aut dns qui posui harenã t̄mini
mari ¶ Ad 4tũ dꝺ. q̄ ꝑ m aug. ꝑ terrã ꝺe q̄ ꝑmo
liget ꝑ ꝑm elemẽtũ terre. uel ꝑ t ꝺicĩ ꝑ m basiliꝰ
q̄ ꝑmo nõ abat q̄ ta ad suã naz. nũc ait ex
sua pncipij ꝓpetate q̄ ẽ siccitas vnꝺ q̄ vocauit
aridam terrã. uel ꝑ t ꝺicĩ ꝑ m rabi moysen q̄
ubicũq̄ ꝺr vocauit sigficat eq̄uocatiõ nois vñ
ꝺies etiã vocat̄ spacũ xxim. horaz ꝑ m q̄ ibiꝺẽ
firmamẽtũ. i. aerem vocauit celũ q̄ celũ etiã
ꝺr qꝺ ẽ ꝑmo creatũ. Silr̄ et hic ꝺ q̄ aridã. i. illã
ptem q̄ ẽ discoopta aq̄s vocauit terrã put dis
tinguit hic tra a mare. q̄libꝫ cõi noĩe terra vocet
aliq̄ ubiq̄ ꝓ hoc q̄ ꝺ vocauit. i. ꝺedit nãz uel
ꝓpetatem ut possit vocari ꝺe ꝓduc ꝯ plãtaz

Hic ꝺr sic procedit q̄ plantaz productio
non quieuit tra die facta legat plã
te ẽm hñt vitã sicut alia. ꝑ productio alia
hũ non pomt̄ inter opa distmctõnes ꝑ ptmz
ad opus ornatꝰ gñ net ꝓductio plantaz 9me
morãi debuit in tertiõ die q̄ ptmz ad opꝰ distic
tionis ¶ Põ. i. ꝺ q̄ꝺ ptmz ad maledicoꝛ terre nõ
debuit 9meoꝛãi cũ terre formacõe ꝑ productio
quarũꝺã plantaz ptmz ad maledicoꝛ terre
ꝑm. i. gen. iiij. maledicta terra in opere tuo spinas
et tribulos gñminabit tibi. gñ ꝓductio plan
taz vlr̄ nõ debuit 9meoꝛãi in 3ꝰ die q̄ ptmz
ad formacoꝛ terre ¶ Põ. sicut plante ad hent
terre ita lapides et metalla. et cũ mesio nõ

fit de eis mẽ tre formacõe gñ net plãte fiei de
buerut tñ o die ¶ Sed gra ẽ q̄ ꝺ gen. i. protulit
terra herbã virentem et postea sq̄t. fruẽ ẽ uespe
et manẽ terra 9dies ¶ Rñ ꝺ. q̄ sicut ꝺñi ẽ tñ o
die mformitas terre remouet. ꝺuplex autẽ mfor
mitas ãta terrã desẽbat vna q̄ erat inuisibilis
uel iamꝫ q̄ erat aq̄s coopta. alia q̄ erat nõ opti
ta uel nuꝺa. i. non hñs debitã decorẽ. q̄ aq̄rit
terre ex plantis eam quoꝺãmo vestientibz. Et
ꝺ o vtraq̄ mformitas in hac die tra a ꝑmouet.
ꝓma q̄ꝺem ꝓ hoc q̄ aq̄ fuit cõgregate ī vnũ lo
cũ et apparuit arꝺa. Sed tamẽ ctã ꝓductioꝛ pla
tarũ aliũ opinat aug. ab aliis. Alii ẽm exponẽs
ꝺicit q̄ plante ꝓducte fuit actum in illis spẽbus
in hac terra ꝺie ꝑm q̄ sup ficies luce ſonat. Aug.
autẽ sup gen. v. ad lram ꝺicit q̄ cũ ꝺr̄ tũc ꝺñs ẽ
ꝓduxisse terrã herbam et lignũ. i. produce ꝺi
cte pisse virtutẽ. et hoc q̄ ꝺ ẽ cõfirmat auctte
sẽptuce. ꝺ. em gen. ij. Ista sunt gnãcões celi et
terre q̄n create sunt in die quo fecit ꝺs celũ et tra
et omẽ virgulũ agri anq̄ oriret in tra. omẽ her
bam regionis ꝑ usq̄ germina ret. ante q̄ oriꝛ
rent sup terrã facte sunt cãlr̄ in terra. Confir
mat ecã hoc rõne q̄ in illis ꝑmis ꝺiebus con
ꝺidit ꝺs creatiõi originaliter uel cãlr̄ a quo
ope postmoꝺũ requirit q̄ tñ postmoꝺũ ꝑm administ
racoꝛ rerũ ꝺicat per opus ꝓpagacõis usq̄ mo
ꝺo pat. produce autẽ plantas ex terra ad opus
ꝓpagacõis ꝑtinz non gñ in tra die ꝺuctę sunt
plante in actu ꝑ cãlr̄ tm. q̄uis ꝑm alios ꝺica
possit q̄ ꝑma mstitutiõ spẽ ꝑ ad opa vij. ꝺierũ
ꝑtinz. sed q̄ ex spẽbz ꝑmo mstitutis gñãcõe sili
um in spẽ ꝑ ꝓꝺat hoc tia ꝑtinz ad terrã amistra
cõz. et hoc ẽ q̄ sẽptuã ꝺr̄ anq̄ oriret sup terrã
uel anq̄ germinaret. i. anq̄ ex silibz siliã ꝓduce
rent sicut nãlr̄ fiei videm ꝑm viã seiacõis
vñ signãter sẽptuã ꝺr̄ germinet tra herbã viren
tem et facientem semen q. s. sunt ꝓducte ꝑfecte
spẽs plantaz ex q̄bz semina aliaz oriret. flectere
fert vbiq̄ habeant vim seiatiuã utz. s. fructu
ra dicẽ uel m stipite uel m fructu ¶ Ad ꝑmũ gꝰ ꝺ
q̄ vitam plantis ẽ occulta q̄ caret motu loca
li et sensu q̄bus magẽ aiã atã ab aiãto distin
guit. Et ideo q̄ in mobilitate terre mhent earũ
productio pomt̄ q̄i q̄ꝺã terre formacõ ¶ Ad 2m
ꝺ. q̄ ecã aq̄ illa maledicoꝛ spm̃e et tribuli ꝓduc
ti erat uel future uel actu ꝑ nõ erat ꝓducta ho
mini ꝑ penã ut. s. terra quã ꝓpter eius coleret
infructuosa q̄ꝺam et noxia gñminaꝛ vñ ꝺr̄
ẽ gñminabit terra ¶ Ad 3m ꝺ. q̄ moyses ea
tm ꝓposuit q̄ in manifesto appareret sicut tra ꝺr̄
ẽ corpa aut mineralia tñt gñãcoꝛ occulta in
visceribz terre. et itm̃ non tñt manifesta distic
tõnem a terra. ꝑ q̄ꝺã terre spẽs vident. et ideo

de eis mencōnem non fecit ¶ Cō·ltr·de opere
¶ Consequēter q̄sidandū ē de ope or. ei⁹ dici
nat⁹ et p̄mo de sm̄g̃ulis diebꝫ p̄m̄ q̄ 2°
de oībꝫ vi· diebꝫ m̄ tōi ¶ Circa p̄mū
consid̄andū p̄mo de ope q̄ēte diei ¶ 2°. de ope
q̄ite ¶ 3°. de ope sēte ¶ 4°. de thijs q̄ p̄tm̄et ad
sept̄m̄ā diem ¶ Circa p̄mū q̄rit̄ tria ¶ p̄mo
de p̄ductōe lūmarū ¶ 2°. de fine p̄ductōis eoꝝ
¶ 3°. utrū sint aiata. De p̄ductōe lūmarū
Ad p̄mū sic p̄cedit⁹. videt⁹ q̄ lūmaria nō de
buerūt p̄duci q̄ēta die· lūmaria·n· sūt cor
pora mōa·n· publiā nālit⁹ g⁹ eoꝝ mānō pt̄ cē
abstā eoꝝ formis· ꝑ eoꝝ mā p̄ducta ē ope creatōis
mūs ante omē diem g⁹ et eorū forme· nō g⁹ sūt
facta ei⁹ die ¶ p̄ō· lūmaria sūt q̄si vasa lucis sed
lux facta ē p̄ma die nō q̄ēta ¶ p̄ō· sicut plāte sūt
fote m̄ terra ita lūmaria sūt fixa m̄ firmamēto vn̄
sept̄m̄ā diat q̄ posūt ea m̄ firmāmēto ꝑ p̄ductio
plātaꝝ sm̄l describit⁹ aī forma cū tīe aūm thēt
g⁹ p̄ductio lūmarū sm̄l debuit poni ꝑ die aī
p̄ductōne firmamēti ¶ p̄ō· solet alia lūmaria
sūt cē plantaꝝ ꝑ nālu ordine cā p̄cedit effirm
g⁹ lūmaria nō debuer̄t fieri ei⁹ die ꝑ tria uel ante
¶ p̄ō· m̄ltē stellē p̄m astrologos sūt luna maiores
non g⁹ solet luna debuer̄t poni duo magna lu
mināria ¶ Sed mḡtrū sufficiat auctoritas sept̄e
¶ Ad 2°dō· q̄ m̄ capitula cū dicit⁹ opus sept
tura sic dicat Jgit perfecti sūt cēli et tra et omēs
ornat⁹ eorū Jn q̄bꝫ vbis triplex op⁹ intelligi
p̄t· s· opus creatōis ꝑ q̄d cēlū et tra p̄ducta le
git⁹ ꝑ m̄ formā· et opus distinctōis ꝑ q̄d cēlū
et terra sūt p̄fecta sīue ꝑ formas ꝑticulēs attribu
tas mē oīno informi ut aug⁹· vult· sīue q̄ntū ad
q̄uenientē decorē et ordinē ut alij dicūt sc̄i· et
thijs duobꝫ opibꝫ addit⁹ ornat⁹· et differt ornā
tus a p̄fectione vn̄ p̄fectio cēli et tre ad ea p̄ti
nē videt⁹ q̄ cēlo et tre sūt m̄ti sēta· ornat⁹ vō
ad ea q̄ sūt a cēlo et tra sūt distincta· sicut homo
ꝑficit⁹ ꝑ ꝑtes et formas· ornat⁹ aūt ꝑ uestī
mēta uel aliq̄ thing·· Distinctio aūt aliquoꝝ
maxīe māifestat⁹ ꝑ motū localē quo abinuicē
sēpant⁹· et iō ad opus ornat⁹ ptīnz p̄ductio lūmaꝝ
ver̄ q̄ thīt motū in cēlo et terra Sicut aūt sup̄
dicī ē de tribꝫ fit mencō in creatōe· s· de cēlo ter
ra et aq̄· et ther̄ta formāt⁹ ꝑ opus distinctōis
tribꝫ diebꝫ· p̄mo die cēlū· 2° distinguit⁹ aq̄· tīo
fit distinctio in tra maris et aride· Et sīl⁹ in
ope ornat⁹ p̄mo die q̄ cē q̄ēt⁹ p̄ducit⁹ lūmaria
q̄ mouēt⁹ in cēlo ad ornatū p̄mū· 2° die q̄ cē q̄ēt⁹
p̄ducit⁹ aues et pisces ad ornatū medij elemē
ti q̄ thīt motū in aq̄ et in aere q̄ ꝑ vno accipit⁹
tertio die q̄ cē sext⁹ p̄ducit⁹ aīalia q̄ thīt mo
tū in terra ad ornatū p̄mū· Sed sciendū q̄ in
p̄ductōe lūmarū non discordat aug⁹ ab alijs
sanctis dicit em lūmaria cē facta in actu nō in
virtute tm· Sol autē habz firmamēti virtutem
lūmaria sicut terra habz virtutē p̄ductiāz plan
taꝝ vn̄ sēptura nō dicat sept̄a p̄ducat firma
mentū lūmaria sicut dicat p̄ducat terra habam
vientē ¶ Ad p̄mū g⁹ dō q̄ ꝑm augz nīl ad diffic
tas ex hoc oriat· nō em ponit⁹ successionē gne m
ista opibꝫ et iō nō opꝫ dicē q̄ mā lūmarū fuit ꝑ
alia forma· sm̄ eam ā eos q̄ ponūt celestia cor
pa denā ex elemēti nīl ad difficultas accidit q̄
pt̄ dicta q̄ fuit formata ex placenti mā sicut et
aīalia et plante· sed ꝑm eos q̄ ponūt corpa ce
lestia cē alterius nature ab elemētis et sic corp
tabilia ꝑ nāz· opꝫ dicē q̄ ꝑ hā lūmarū a p̄ncip⁹ fuit
creata· sed p̄us erat informis et nūc format⁹
non q̄dem forma ꝑbāli· sed p collatōz detūre
vtutis Jdeo tīa p̄m⁹ nō fit mencō de eis sed solū
q̄ēta die ut ds dicit ut p̄ timoneat Jsr lūmab
quo nātie a p̄ncip⁹ fuer̄t ¶ Ad 2m dō· q̄ ꝑm augz
nīl ad̄ficultas q̄ lux de q̄ p̄ma die facta
cē mēto fuit lux spūalis· nūc aūt fit lux corpal⁹
Si aut p̄mo die intelligat⁹ facta lux corpalis
opꝫ dicē q̄ lux p̄mo p̄ducta fuit ꝑm coelum tōne
lucis nāz· q̄ēto aūt die attributa cē lūmaribꝫ de
tīa data virtꝫ ad denātos effectꝫ· sm̄ q̄ videm⁹
alios effectꝫ trē radiū solis et alios radius lu
ne et sic de alijs· et ꝑter hanc dētiāz vtutis
dicit dyo· iiij· c· de ci· no· q̄ lumē solis q̄ p̄mo
erat informe q̄ēto die formati cē ¶ Ad 3m dō·
q̄ ꝑm ptolomeū lūmaria nō sūt fixa m̄ spheis
ꝑ thīt motū seorsū a motu sperāz vn̄ ds dicit⁹
q̄ non ideo d⁹ q̄ posūt ea m̄ firmamēto cēli q̄
ibi sūt fixa sed q̄ iussit ut ibi cent sicut posūt
homēz in paradiso ut ibi eet· Sed sm̄ opionē
ax⁹ stelle sint fixe in orbibꝫ et nō moueāt in si
motu orbiū· sm̄ rei veritatē in motu lūmariū
sensu p̄cipit⁹ non aūt motu sperāz aq̄ sese aūt
vidi ꝑpl⁹ cōdescendēs sequuntur cā q̄ ꝑbulit⁹
apparēt ut sūp̄dictū cē Si aūt aliud sit firmamē
tū q̄d fim cē ꝑ a die ab eo in quo posita fuit sydera
ꝑm distinctōz nature licet sc̄⁹ non discernat q̄d
moyses seq̄t cessat obiectio Illā firmētū firm
cē 2° die q̄ntū ad m̄feiorē ptem Jn firmēto aūt
posita sūt sydera q̄ēto die q̄ntū ad sūpiorē ut
totū pro vno accipiat ꝑm q̄ apparet sc̄⁹ ¶ Ad q̄m
dō· q̄ sicut dicit basilius p̄mittit⁹ p̄ductio plāta
lūmaribꝫ ad excludendū idolatriā ita em
tradit lūmaria cē deos dicit q̄ p̄ mendacia
originē thīt plante a lūmaribꝫ· q̄ntū ut ds
dicit sicut agricola coopat⁹ ad p̄ductōz plan
taꝝ· ita etiā lūmaria ꝑ suos motꝫ ¶ Ad 4tum
dō· q̄ sicut ei⁹ dicit dicit⁹ duo magna lu
maria non tā q̄ntitate q̄ efficacia et virtute

q̃ et si alie stelle sint maiores luna m̃ patatæ tamẽ effectꝰ lume magis sentat̃ in istis in feiorib3 et ei

am ꝑm sensit appareat maior d̃ productoe luminũ

Ad·zm sic pcedit̃ videt̃ q̃ mõ ent̃ cã pductois luminũ desebat̃ d̃n̄ ihẽ·x·a signis celi nolute metuẽ q̃ gentes timẽt· nõ g̃o luminaria facta sint m signa ¶ p̃· signũ ostra eam dicit̃ ꝑ luminaria sint ctã cã eorũ q̃ hic agit̃ g̃s nõ st signa

¶ p̃· distmctõ tẽpoz et dieꝝ incepit a ꝑmo die non g̃o facta sint luminaria m tpa dies et ãnos i hoz distmctioz ¶ p̃· mchil fit ꝓter vilitas se· et q̃ fims ẽ melior hijs q̃ sint ad finẽ ꝑ luminaria sint me liora q̃ terra· g̃o non sint facta ut illuinẽt terrã

¶ p̃· luna non ꝑest nocti qñ ẽ ꝑma· ꝓbabile ẽt q̃ luna facta fuit ꝑma· sic· ir horees mẽpiunt̃ to putare· g̃o luna nõ ẽ facta ut ꝑsit nocti ¶ Jn g̃ nũ sufficeret auctoitas facẽ scꝑtũ ¶ Ad·o·dd·q̃ sicut sup̃dtm ẽ creatiã aliq̃ corpalis ꝑt dia ee facta· uel ꝓter actũ ꝓpũ uel ꝓter aliã creatiõ uel ꝓter totã vnũsũ uel ꝓter gloriã dei Sed mopses ut ꝑlm ab ydolatria auocaẽt ulla solã cam tenẽt ꝑm q̃ facta sint ad vtilitatẽ hom vñ d̃ deuẽ· mj· ¶ sic forte o alis elenatis ad celũ vide ags solem et lunã et oẽm astra celi et errore de cepti adores ea et colas q̃ creauit d̃ns d·t·i mss terrã octus gentib3· hoc aut mstrũ exꝑimt mpñs gen̄· per ta· ꝑmo· n· pueit hoibz vtilitas ex luminarib3 q̃ tũ ad visũ q̃ ẽ directiuũ m opib9 et maxie utilis ad cognoscendas res et q̃ tũ ad hoc dicat ut luceat in firmamẽto et illuinent terrã· 2o q̃ tũ ad vicissitudines tempoz q̃ bus et fastidiũ tollat̃ et vilitudo cõseruat̃ et nocã hyemps et q̃ tũ ad hoc dicat ut sint in tpa et dies et ãnos· 3o q̃ tũ ad oportunitatẽ negotiorũ et opm m q̃ tũ ex luminaribz celi accipit̃ sigficatõ pluuiosi tpis uel sereni q̃ sint apta diuisis negotijs· et q̃ tũ ad hoc dicat ut sint m signa ¶ Ad ꝑm· g̃o dd· q luminaria sint in signa cõmuniter cõmuniter non aut coz q̃ dependẽt ex libeo arbitrio ¶ Ad 2m dd· q̃ p̃ cam ꝑsibilem q̃m ducim̃ in cognoz sensibilez ee signũ Jdeo tm potius dicit signa q̃ cas ut occasionẽ ydolatrie tollat ¶ Ad zm dd· q̃ in ꝑmo die facta ẽ ois distmctio tpis per diem et noctẽ ꝑm motũ diurnũ q̃ ẽ ois celi q̃ pt intelligi incepisse ꝑmo die Sed speales distmc tiones diez et tẽporũ ꝑm q̃ dies ẽ cal idor die et tẽpus tẽpore et ãno ãno fiunt ꝑm speales motꝰ stellaz q̃ pnt intelligi q̃to diem cepisse ¶ Ad mus q̃ sedm aiaz ꝓfert̃ corpibz luminarũ mchil tm prohibz dicã q̃ dignior creatiã facta ẽ ꝓ t̃ mse riorem nõ ꝑm q̃ m se gsidat̃ ꝑ ꝑm q̃ ordinat̃ ad

mtẽgtatẽ vñ si ¶ Ad·v·dd·q̃ luna q̃n ẽ ꝓfta orit̃ ue spe et occidit mane et sic ꝑest nocti· et sa tis ꝓbabile ẽ q̃ luna fuerit ftã plena sicut et hyb sint m sua pfõne facientes semen et silr alia et homo· licet em̃ nãli pcessu ab mpfecto ad pfectũ uemat̃ simpliꝛ tm pfm ẽ plus in pfõ· augꝰ tamẽ hyõ non asseit q̃ dicat nõ ee mõ ens q̃ deus mpfecta fecit q̃ postmodũ in ẽ pfecit De luminaribz celi

Ad zm sic pcedit̃ videt̃ q̃ luminaria celi celi sint aiata sicut em corpa nobiliorib3 ornamẽtis ornai debz ꝑ ea q̃ ptinet ad ornamẽ tũ mferiorũ corpm sint aiata· s· pisces aues et reliqua aialia gñ et luminaria q̃ ptinet ad ornamẽtũ celi

¶ p̃· nobiliores corpis nobiliora ẽ forma· ꝑ sol et luna et alia luminaria sint nobiliora q̃ corpa plan taz et aialiũ gñ hint nobiliorẽ formã· nobilissima aut forma ẽ aiã q̃ ẽ principiũ vite· q̃ ut augꝰ dicit̃ libro de vera religione q̃libz sba viuẽs natiẽ ordine ꝓfert̃ sbã nõ viuẽti· g̃o luminaria celi sint aiata

¶ p̃· cã ẽ nobilior effectu ꝑ sol et luna et alia luminaria sint cã vite ut ꝑz marie m aialibz ex putrefactioe gnãtis q̃ bestie solis et stellarũ vitã consequit̃ g̃o ml to magis corpa celestia viuũt et sint aiata

¶ p̃· motꝰ celi et celestiũ corpm sint nãles ut ꝑz m ꝑmo de celo et mũdo motꝰ aut nãlis ẽ a pñs motiseo· cui g̃o pñs motus celestiũ corpm sit aliq̃ sba apthensiua q̃ mouet̃ sicut desiderans a desideato ut d̃s in xij· meth· videt̃ q̃ pñs apthendens sit pñs motiseo rum corpibz celestibz g̃o sint aiata

¶ p̃· ꝑmum mobile ẽ celũ· m gñe aut mobiliũ ꝑmũ ẽ motꝰ seipm ut ꝓbat in viij· phi· q̃ qd ẽ ꝑ se ẽ ꝑmus eo qd ẽ ꝑ aliud· sola aut aiata mouet seipa ut in eodem libro ondit̃ g̃o corpa celestia sint aiata

¶ Sed ẽ contra ẽ q̃d dam· d̃s 2o lib̃ nulle aiates re los uel luminaria cristiani sint aiata sint insensibles

¶ Rñ dd· q̃ circa ista opionẽ apud phos fuit duplex opio· vna· n· ut augꝰ refert xviij· de ci dei facto ẽ reus apud athenienses q̃ dixit solem ee lapidem ardentẽ negans unq̃ ipm ee deum uel aliq̃ aiatũ· plõmica nõ posuerit corpa celestia aiata· Silr circa apud doctores fidei fuit et hoc duplex opio· sicut origen· posuit corpa celestia aiata· Jhoẽs circa ea in eodem sentiẽ videt̃ exponens id circa· i· illustrans vñm sa p ea unũ p git spẽ· basilius nõ et dam· asserunt corpa celestia nõ ee aiata· augꝰ nõ sub dubio delinq̃t in neutra p tem declinans ut ꝑz 2o sup gen· ad lit̃z et i enchi ubio circa dicat q̃ si sint aiata celestia corpa ꝓptez ad societatẽ angelorũ eorũ aie Jn hac aut opio nũ duplicitate ut veritas aliq̃ tenens nõ testat con sidandũ ẽ q̃ vno aie et corpis nõ ẽ ppe corpus sed ꝓpter aiaz· non· n· formã ẽ ꝓpter mãz ꝑ eius natiã em et nitꝰ aie deprehendit̃ ex eius opatõe q̃ circa

quodãmõ ẽ finis eius ꝑ nutrim̃t em̃ corpo nãꝫ
ad aliquã opacõꝫ aiẽ q̃ mediãte corpõ exẽret
siaut pz in opacõmbz aiẽ ffitẽ et mittẽ vnde
ntcẽ ẽ tales auaꝫ ẽ vnitas corpibꝫ ꝓpter suas
opacõnes · ¶ Est aut aliq̃ opacõ q̃ non exẽret
mediãte corpore ꝑ tm̃ ex corpe aliqđ ãm̃ailiu
tali opacõm exhibet sicut ꝑ corpo exhibẽtur
aiẽ tyuãne fãtasmata q̃bꝫ mdigꝫ ad mtelligi
vñ etiã talẽ aiaꝫ nãtẽ ẽ corpori vmi ꝓpt suã
opacõꝫ licet contingat ipam separi q̃ aiẽ festi
ẽ aut q̃ aiã celestis corpis nõ pt thẽ opacões
nutrẽ aiẽ q̃ sit nutrẽ augẽ gnãre tyuõ em
opacões non cõpetũt corpori ĩcorruptibili per
nãꝫ · Silr etiã nec opacões aiẽ ffitẽ corpori
celesti quia ut q̃ omẽ sensũ fugãt ſ ip tactũ q̃
ẽ apprehensiuus q̃ tactũ elemẽtaliũ a quoꝫ nata
corpora celestia ponũt remota ꝓ elmãt gẽ de
opibꝫ aiẽ q̃ nulla pt ꝓpetẽ aiẽ celesti n̄ due mtel
ligẽ et mouẽ ſ ilã appetẽ o ſeq̃t ſ ꝑ et mtellem
et ait vtroq; ordinat · Intellaialis aut opacõ
ai nõ creatur ꝑ corpo non mdigꝫ corpe misi ip̃ai
p sensũ ei fantasmata mĩstrat · opacões aut
ffitẽ aiẽ corporibꝫ celestibꝫ non quemut ut
dicũ ẽ · sic gẽ ꝓpter opacõꝫ mtellaialẽ aiã celes
ti corpi non vnt ꝓ elmãt gẽ q; ꝓpt sola mocõꝫ
ad hoc aut q̃ moueat nõ opꝫ q̃ vniat et ut for
sed p tactũ ĩtutis sicut motor vnit mobili
vñ azꝫ in viij · phi · postq̃ ondit q̃ ꝑmũ mouẽs
sit ipm̃ cõpoñt ex duabꝫ ptibꝫ q̃r una ẽ mouẽs
et alia mota assignãs quõ hẽ due ptes vnĩunt
dicat q̃ p tactũ · uel duoꝫ adinuicem si vtriq;
sit corpo · uel vno ad altm̃ et nõ eoꝝ si vnũ sit
corpo et aliud nõ sit corpo ꝓ plõmis aut aiaꝫ
eiã corporibꝫ vmi nõ ponebãt n̄ p tactũ ĩ
tutis sicut motor mobili · et sic p hoc q̃ plato
ponit corpa celestia aiãta methil aliud dat
mtelligi q̃ ꝑ sẽ spualeꝫ vniũt corpibꝫ celestibꝫ
ut motores mobilibꝫ · Et aut corpa celestia mo
ueãt ab aliq̃ sẽa apprehendente et nõ solũm a nã
sicut grauia et leuia patꝫ ex hoc q̃ nã nõ mo
uet n̄ ad vnũ quo hĩto q̃ esset qđ m motu ce
lestiũ corpm non appaꝫ vñ vel liq̃t q̃ mouẽt
ab aliq̃ sẽa apprehendente · Augo etiã dicit in j · de
trin · corpa omnia ad mĩstraĩa a deo ꝑ spm̃ vite
Sic gẽ patꝫ q̃ corpa celestia nõ sũt aiãta eo mõ
quo plante et aiãlia · ꝑ equocẽ vñ mẽ ponẽtes
ea ẽ aiãta et ponẽtes ea nõ aiãmata pua aut
nulla dratiã habent mtm reſed m voce tm̃ ¶ Ad ꝑm
gẽ odd · q̃ ad ornatũ ptinẽt aliq̃ fm̃ ꝓpriũ motũ et
q̃tũ ad hoc luminaria celi quẽ ĩtutẽ aiãlibꝫ quo
ad ornatũ ptinẽt q̃ mouẽt a sẽa uniente
¶ Ad 2m odd · q̃ methil phibꝫ aliqđ ẽ nobilꝫ
ſmplr̃ qđ tamen non ẽ nobilius q̃tũ ad ad
forma gẽ celestis corpis et si nõ sit ſmpliciꝫ

nobilior aiã aialis ẽ tm̃ nobilior ꝓpriã ad
rõnem forme ꝑficit em̃ ſiã mãꝫ totaliter ut
non sit m põ ad aliã formã q̃ aiã nõ facit · q̃m
eciã ad motũ mouẽt corpa celestia nobilioꝫ
motoribꝫ ¶ Ad 3m dd · q̃ corpo celeste nõ sit mo
uens motũ habz rõnem mstrum̃ti qđ agit
m vtute principalis agentis et iõ ex vtute sui
motoris q̃ ẽ sẽa vniens ꝑt dare vitã ¶ Ad 4m
dd · q̃ motꝰ corporis celestis nãlis ẽ nõ ꝓpriꝰ
capiũ actũ sed ꝓpter pñm passiũ · q̃ habz m
siua nã aptitudinẽ ut tali motu ab mtelligẽte
ueat ¶ Ad 5m dd · q̃ celũ dicit moueri secm̃ mq̃tũ
ꝓ mt ex motore et mobili nõ sicut ex forma
et mã sed ꝑ motũ tactũ vtutis ut dictũ ẽ · Et hoc eciã
nõ dici posset qđ ei motor ẽ pñm̃ mtiserũ ut
sic eciã motꝰ eius possit dici nãlis ex pte principij
acti sicut motꝰ voluntarius dicit nãlis aialis mẽb
tũ ẽ aialis ut dicit in viij · phi · ¶ Cõ · lxxi · de ope qñte

Deinde cõsidãndũ ẽ de ope qñte dici
illud em̃ a q̃ pducit ad q̃ pductoꝫ ſuffi
cit virtꝰ aq̃ · sed vtus aq̃ non ſufficit ad pduc
onẽ oim̃ piscium et auium̃ cui videam q̃ pluã eoꝝ
gnãri ex semẽ · non gẽ ꝓuenient dicit ꝑ pducat aq̃
reptile aiãme viuentis et volatile ſup tram
¶ Ꝑ pisces et aues non tm̃ pducit ex aq̃ sed
m eorũ opõne videt terra magis dnãri q̃ cor
pora eorũ nãlit̃ mouẽt ad terrã vñ et m tra
quies ait nõ gẽ gent dicit pisces et aues ex aq̃
produci ¶ Ꝑ · sicut pisces tyntt motũ in aq̃ sic tra
ues tyntt motũ in aere · si gẽ pisces ex aq̃ ꝓ
cãi non debent ꝓduci aues ex aq̃ sed ex aere
¶ Ꝑ · non omẽs pisces reptũ in aq̃ · q̃ dam
pisces habeãt pedes q̃bꝫ gradiũt in tra sicut
vituli marini · non gẽ sufficienter pducit aq̃ reptile
cui designat in hoc q̃ dicit pducat aq̃ reptile
aiãme viuẽtis ¶ Ꝑ · aialia terrestria pferũt
auibꝫ qđ patz ex hoc q̃ hñt mẽbra magis dis
tincta et ꝓ ſtõrem gnãcõꝫ gnant em̃ aialia
sed pisces et aues gnant ouia · perfectora em
ꝓcedũt m ordine nẽ non gẽ · q̃nta die debuit
rũt fieri pisces et aues aiã terrestria ¶ Ingnũ
ſufficat auctõitas sacre ſcpture ¶ Hẽ dd · q̃ ſic
ſiꝑ dicũ ẽ opus ornatus ꝓ ordinẽ vñdet ordi
distinctõmis vñ sicut inter tres dies distinctiõ
deputatos media q̃ erat deputat distinctiõ
medij corporis · ſ · aq̃ ita mt tres dies deputa
tos ad opꝰ ornatꝰ media · t · q̃nta deputat ad
ornatũ medij corporis ꝑ productiõꝫ auiũ et
pisciũ vñ sicut moyses m̃ et q̃ta die noiat lumi
naria et lucem ut designet q̃ q̃ta dies vñdet
ꝑ mem̃ q̃ dicat lucem fieri ita m hac q̃nta die
fiat mẽtiõnem de aq̃s et de firmam̃to cel
ut designet q̃ q̃nta dies vñdet fieri sed

ꝑm productioē plāt̄az differt aug⁹ ab alijs
Ita et m ꝓductioē piscīū et auiū Alij aut dicūt
pisces et aues ꝙntā die cē ꝓductos m actu
aug⁹ aut dr̄ v. sup gen̄ ad ia. ꝙ ꝙntā die aq̄z
natūa prodijt aues et pisces pōlūt ¶ Ad p̄m
g⁹ dō. ꝙ aut posiūt oma aīalia posse gnāri
ex aliq̄li elōz ommixtioē absq; semīe eiā ꝑ viā
nature Sed hoc videt mōens ꝙ nā detīans me
dijs ꝑcedit ad suos effectꝰ vñ ulla q̄ nālit gnāri
tur ex semīe nō pnt nālit sine semīe gnāri ·
Et ideō dō. ē aliꝫ ꝙ i nāli gnāioē aialiū pn̄m hoc
tūū ē vtus formatiā q̄ ē m semīe m hijs q̄ ex
semīe gnant̄ totꝰ vtus m hijs q̄ ex putre
factione gnant̄ ē uto celestis corporis · māle
pn̄m m vtroq; aīmaliū gnāioē ē aliq̄d ele
mēti uel elemētarī In p̄ma aut rerum institu
oē fuit pn̄m actum ubi dei q̄d ex mā elāri pro
dijt aīmalia uel m actu ſm alios suos · uel
vtute ſm aug⁹ nō ꝙ aq̄ uel terra habeat ise
sed ꝙ hoc ipm̄ q̄d ex mā elemētarī ututē semīe
et stellaz pnt aialia pduci ex vtute p̄mixtꝰ
elemētis data ¶ Ad 2m̄ dō. ꝙ corpa auiū et
piscīū pnt dupliciter ꝙsidāri vno mō ſm se et
sic nulle ē ꝙm eis magis terrestre dñet elemē
tū ꝙ ad hoc ꝙ fiat contepatio mixtionis m
corpe aialis nulle ē ꝙ ꝙntā tē hñdet m eo elm
ꝙd ē mnꝰ actum · ſ terra Sed si considerēt ſm
tale ꝙd ā tū corpibz mq̄z mouēt et sic eoz
gnāioē hic describit ¶ Ad 3m̄ dō. ꝙ aer ꝙisen
sibilis ē non ꝑ se ipm̄ gnāt̄ ſz tū aliꝰ ꝓtm
quidem tū aq̄a ꝙ tū ad mfeiorē ꝓtem q̄ era
lacūbz aq̄ mixtoſſat̄ ꝓtm eiā tū elo ꝙ tū
ad ſuperiorem ꝓtem · aues aut motū hñt i mfe
riori aeris pte et iō sub firmamēto uel nola
ꝑdicit eiā ſi fiāt mētū ꝑ nebuloſo aere aut
piat̄ et iō ꝓductio auiū aq̄ assignat̄ ¶ Ad 4m
dō. ꝙ nā de vno extremo ad aliud transit per
media et iō mēt terrestria et aq̄tica aialia ast̄
q̄dam media q̄ ſimilant tū vtriusq; et ꝙputāt̄
tū illis tū quibz magis ſimilāt ſm ꝙ tū eis
similitat non ſm id ꝙ ſimilant aialio extremo · tū
ut mludant̄ oma q̄ hñt aliq̄ ſpēale mēt pisces
subiūgit postq̄ dixerat ꝓducant aq̄ reptile aie
bruentis · excaut deus cete grandia ꝛc ¶ Ad
qū dō. ꝙ productio hoīz aialiū ordinat̄ ſcdm
ordinem corpoz q̄ eis ornāt̄ magis ſm ꝙ pam
digmitate et tū m via gnāioīs ab imꝑfectioī
bz ad ꝑfectiora ꝓcedit ¶ Dō lxxij de opere sexti
Deinde q̄rit de ope sexte diei ꝛc Et
circa hoc ꝙ mōens desēbat̄ sicut em
aues et pisces hñt aiaz bruentē ita et
animalia terrestria · non aut terrestria sunt
ipa aīma bruēs · g⁹ mōens d̄ ꝓducat terra
aiaz bruentē sed debuit dicta ꝓductio tra q̄drū
pedia aue bruētis ¶ Ꝑ · gen⁹ non dīdi ogra ſpēz
sed iumēta et bestie sub q̄drupedibz ꝙputāt̄
mōenter g⁹ q̄drupedia ꝙnuant̄ iumētis et
bestijs ¶ Ꝑ · sicut alia aialia sunt m detīato
gne et ſpēe · ita et homo sed m factioē hoīs
non fit mentiō de suo gne uel g⁹ nec m ꝓduc
tioē aliox aīmaliū debuit fieri mentiō de gne
uel ſpē eiā d̄m gne suo uel m ſpē sua ¶ Ꝑ · aī
malia terrestria magis sunt filia hom̄ q̄ a deo
d̄ benedicta q̄ aues et pisces · tū ingit̄ aues et pisces
dicāt̄ benedicta m lito fortiꝰ hoc dicī debuit de
alijs aīmalibz ¶ Ꝑ · q̄dam aīmalia gnant̄
ex putrefactioē q̄ ē corruptiō q̄dam corruptiō
aut non ꝙuenit ꝑme mstituīoī rerū · nō g⁹
aīmalia debuerūt m ꝑma mstitutioē rerum
ꝓduci ¶ Ꝑ · q̄dam aīmalia sunt venenosa et
hom̄ noxia · mthil aut debuit ee notitiā hoī
ante peccm̄ g⁹ tunc aīmalia uel ōino ad deo fieī
non debuerūt q̄ ē bonoz actoꝛ uel nō debuerūt
fieri an peccm̄ ¶ In gratiā ē auctoritas septe
¶ Ꝑ · dō. ꝙ sicut m ꝙnta die ornāt̄ medium
corpꝰ et tñdet sexte diei ita m sexta die ornāt̄
ultimū corpꝰ · ſ terra p ꝓductoz aīmaliū ter
restriū et tñdet tercie diei vñ vtrobz fit mē
tiō de terra Et hoc eiā ſm augꝰ · aīmalia ter
restria pōlūt ꝓduciꝫ ſm alios nō suos i actu
¶ Ad ꝑmū g⁹ dō. ꝙ sicut basiliꝰ dr̄ duūs g̃
duus vite q̄ m duūs vuentibz iuenit̄ ex modo
loq̄di scripture colligit pt · Plante em̄ hñt ip
fectissimaz vitam vñ m eaz ꝓductioē nulla fit
mentiō de vita sed solū de gnāioē q̄ ſm hāc
solā iuenit̄ acto vite m eis · nutritū · n · et augmē
tatiā gnātie deseruiūt ut mfra dicet̄ ſnt aialia
vō ꝑfectiora sunt terrestria auibz et pisabz · non
ꝙ pisces mēoria careat ut basiliꝰ dicat · et augꝰ
mpbat sed ꝓpter distinctiōē mēbroz et ꝑfioz
gnāioīs · ꝙ tū aut ad alias sagacitates etiā
aliq̄ aialia ꝑfecta magis vigent ut apes et
formice et iō pisces vocat non aiaz vuētem
sed reptile amme vuentis · sed terrena aialia
vocat aiaz vuentē ꝓpter ꝑfectioz vite m eis · ac
si pisces sint tñtes aliq̄ aie terrestria vō aīma
lia ꝓpter ꝑfectioz vite sint q̄si aie dnantes corpib⁹
ꝑfectissi⁹ aut gradꝰ vite ē m hōie · et iō vita
hoīs non dicat produci a terra uel aq̄ sicut
cetera aialia sed a deo ¶ Ad 2m̄ dō. ꝙ iumē
ta uel pecora mtelligunt̄ aialia domestica que
hom̄ seruiunt q̄ lutea q̄ ꝑ bestias mtelligunt̄
aīmalia seua ut vrsi et leones · ꝑ reptilia vō
aialia q̄ uel non hñt pedes q̄ bz eleuēt̄ a terra
ut serpentes uel hñt pedes breues q̄ bz paz ele
uāt̄ ut lacte z torcaute et hui⁹ · Sed ꝙ sint q̄dam

aīmalia q̄ sub nullo horū cōprehendūt ut cetu
et rapt ut etiā ista cōphendent addidit q̄dru
pedia vel q̄drupedia p̄misit q̄si genꝰ et alia
subiūxit q̄ spēs. Fuit em̄ etiā q̄dā reptīb reptilia
q̄drupedia aut lacte z cortice ¶ Ad 3ᵐ dd. q̄ m
aliis aīmalibꝫ et plantis mētōē fecit de gne
et spē ut designaret gnāc̄ones siliū ex silibus
In homē aut non fuit nctā ut hoc dicēt q̄ q̄ p̄
missū fuit de aliis etiā de homē pt intelligi.
vel q̄ plāte et alia producāt fm̄ genꝰ et spēz sua
q̄si longe adina silitudiē remota. hō aut fōte
d' ad ymaginē et silitudiēz dei ¶ Ad 4ᵘᵐ dd. q̄
bñdictio dei dat vtutē mltiplicandi p gnāc̄oēz
et iō q̄ positū ē in aubꝫ et piscibꝫ q̄ p̄mo occurrit
non fuit nctā repeti in terrenis aīalibꝫ ꝫ intelli
git. In hominbꝫ aut iteratꝫ bñdc̄o q̄ m eis ē q̄dam
spālis mltiplicatōis rō ꝓpter cōplendū numꝝ electo
rū. et ne q̄s dicat mōsticō gignēdi filios ullū
ē pctm̄. plante nō nullū habent ꝓpagande prolis
affectū. uel sme ullo sensu gnant vñ mdigna sit
bñdc̄oīs uerbis ¶ Ad 5ᵘᵐ dd. q̄ ai gnāc̄o vm̄ q̄
sit corruptō alterīus q̄ ex corruptōe nobiliorū
gene ignobiliorꝫ gnant nobiliora nō repugt
p̄me rez mstitutōi vñ aīmalia q̄ gnant ex
corruptōe rez saliatꝫ uel plātatꝫ poterūt tuc
gnāri. nō aut q̄ gnant ex corruptōe aliū pote
rāt tuc gnāri producī nīpōliter tm̄ ¶ Ad 6ᵘᵐ
dd. q̄ sicut augꝰ dicit m p̄mo sup gen. ꝫtra ma
nicheos si m aliq̄o opifex officīnā ipius intrauit
videt ibi mlta instrumēta quoꝝ cās ignorat
et si mlta ē in sipiēs sup flua putat Jam vō si
m formā em̄ scām̄ cerneret aut mstrum̄ētō ali
quo actiōe uel neāut noxia existimat ibi ee
mlta quoꝝ vsū q̄ nouit artifex msipiāz eiꝰ ir
ridz Sic m hoc mūdo q̄dā audet mlta ip̄hēdē
quoꝝ cās non videt ay'ta. ir et si domui mē nō
sunt nctā. eis tm̄ oplet vmūsitatas mtegritatis. ho
mo aut ante pctm̄ ordinate usꝰ fuisset rebꝫ mūdi
vñ aīalia venēosa et noxia nō fuissent Cō. lxm.

Dem de consideandō ē de hijs de ope. vjᵉ diei
q̄ pt̄met ad septīmū diem Et circa hꝰ
q̄runt tria ¶ p̄mo de consemacōe opm
¶ Secdō de req̄e diei ¶ Tertiō de bñdc̄one et sāfi
catōe hui⁹ diei Q̄ oplēō opm dei assūbit' vijᵉ diei

Ad p̄mū sic procedit' videt q̄ oplēō dīnoꝝ
opm non septīē diei assūbi. Omnia em̄ que
m hoc sēdo agunt' ad dīna opa ptinēt. ꝫ cōsimacō
scī. erit m fine mūdi ut d' ay'. xiij. temps etiā īcar
nacōis xp̄i ē temps cuiusdā oplēōis vñ dicit'
pleni dies gaij. iij. Et ip̄e xp̄us moriens dixit con
simati ē ut d' Jo. xix. non g' oplēō dīnoꝝ opm
q̄petit diei septīē ¶ p̄. q̄ cui q̄ oplet opositū aliq̄
facit. sed de q̄ non legit aliq̄ die septīō fecisse q̄ nī
mo ab oī op̄e q̄euisse. g' oplēō opm nō q̄petit

septime diei ¶ p̄. nō d' aliq̄ ee oplenti cui nulla
sup addit' nisi forte sint ulla sup flua q̄ p̄ fīm d'
cui nichil deest corū q̄ debz hre. seō post septimā die
mlta sunt facta. et p̄ductio mlt̄oꝝ mdiōꝝ ee etiā
q̄rūdā nouaꝝ spēz q̄ frequēter apparet malibꝫ pu
tue ex putrefactōne gnātē. cotidie etiā desinunt
aīmas creat. Sicut etiā fuit mānā datū post q̄
d' Jē. xxxi. nouū faciet dnē sup terrā. Sicut etiā
miracōsa opa de q̄bz d' etiā xxxi. Jnnouabūt etiā omia mgla
et īmunita mābilia Jnnouabit etiā omia mgla
rificatōe sanctoꝝ fm̄ d' apoc. xxi. Et dixit q̄ sedē
bat in throno ecce noua facio omia. Cōplecō igit
dīnoꝝ opm non debz attribui septīē diei ¶ Sed ō
ē q̄d d' gen. ij. Cōplenit deus die septīo opositū q̄d
fecerat ¶ hoc dd. q̄ duplex ē rei pfectio. ſ p̄ma et
2ª. p̄ma q̄dem pfectio ē fm̄ q̄ res in sua spē ꝑ
fecta q̄ q̄dem pfectio ē forma totīus q̄ ex integra
ptiū consurgit. pfectio aut 2ª ē finis. finis aut
uel ē opatō sicut finis cythariste ē cytharizare
uel ē aliq̄d ad q̄d per opatōz puenit' sicut finis
edificatoris ē domus quā edificando facit. p̄mo
pfectio ē cās sed ex forma ē opatō mē p̄m. vltīa
aut pfectio et finis totīus vmūsi ē p frabilitudo
sedz q̄ erit m vltīa. q̄ sūma actō scī. p̄ma aut per
fectio q̄ ē m integritate vmūsi fuit m p̄ma rerū
mstitutiōe et hec deputat' diei septīē ¶ Ad p̄m
dd. q̄ sicut dam ē pfectio p̄ma ē cās p fōme fīs
Ad 2ᵘᵐ dd. q̄ septīa die ad opa
ad bītudinē aut ofep dā duo requrūt. nā ex gra
Jpā gl' pfectio bītudinis erit m fine mūdi ut dam
ē Sed ista oferatō p̄cessit cālit. q̄ tūc ad nāz de
m p̄ma rerū mstitutiōe. q̄ tūc ad gratiz. Jō mirabile
cōē xp̄i q̄ gra et veritas per ihm xp̄m facta ē ut
d' Jo. i. Sic igit' in septīo die fuit ofīmatō nē. In
mānatiōe xp̄i ofīmatō gre. Jn fine mūdi con
sīmatō gl̄ie ¶ Ad 2ᵐ dd. q̄ septīa die ad opa
tiū ē non noua creatura ordinando ꝫ creaturā ad
mīstrādo et ad ꝓpa opatiōz ea monendo q̄ dīcit
q̄ uē ptīnz ad mchoatiōz q̄ dā sed p fōmē. et ideo
consīmatiō opm fm̄ nāz trīstatiōz attribuit' diei
septīē. sed fm̄ aliā trīstatiōz attribuit' diei sexte et
vtriq̄ pt̄ stare q̄ sīmatō q̄ ē fm̄ integritatē
vmūsi ꝓtīt. q̄ pertinet sexte diei. consīmatō q̄ est
fm̄ op̄atiōz ꝓtīt. q̄ pertinet septīē diei. vel pt dīa q̄ i
motu cōtinuo q̄ dm̄ aliq̄ pt moueri. ultīo d' mo
tus p̄fecty ante q̄etem. quies em̄ de nāt moueri
consīmatū. deus aut potat plures creaturas face
p̄ter illas q̄s fecit diebꝫ sex vñ hoc ꝓpo q̄ cessauit
nouas creaturas condere m septīa die. d' opositū
sīmasse ¶ Ad 3ᵐ dd. q̄ nichil postmodū fuit
ē a deo totalit nouū q̄ aliq̄liter in opibꝫ sex dierū
p̄cessit. q̄dam em̄ p̄stiterūt mālia. sicut q̄ dea
costa ade formauit mulierē. q̄dā uō p̄stiterūt
in opibꝫ sex dierū non solū mālia. sed etiā alia
sicut mōdi una q̄ mō gnant' p̄cesserit in p̄me

dibus suaz spem. Spes etiã none si q apparent
pterierit mãbus dãt actus vtutibz sicut q aia
lia exputrefactoẽ gnãta pduxit ẽ ex vtutibz
stellaz et elõz ãs a pn̄o acceperit etiã si none spes
talu aialu pduxant. aialia etiã q dã fm no
uã spem aliqn oriũt ex omixtioẽ aialiu diuisoz
rom spem sicut ex azmo et eq gnãt mul9 et hr
etiã pfferut calit mopibz serdiez Cruedam
bõ pffert rom silitudmẽ sicut taẽ q nut ex
ant. et silr mtena cõms opo q put d phil ij filio
lis rom silitudmẽ hom facto. gloria etiã spũa
bõm celo pfitue empyreo vñ d em. t mthil sb
celo nouũ iã. n pfessit q fuert tam nos De rq evñ.

Hoz m sic predit videt q des die septiã
non req̃euit ab omi ope suo d em. Jo. v.
pr meo usq mõ opat et ego operor nõ g septiã
die req̃uit ab ope ℣ põ. req̃es motuũ oponit uel
laboriq̃ mtdiũ causat ex motuũ des imobiliter
et sine labore pduxit sua op a nõ g die des q̃ die
septiõ ab ope suo q̃uisse Si dicat q ido deus
req̃es q tra pomt eius op ac dm ff q d q des re
uies q tra aut uel fecit hoc uel id nõ exponit deus hoiez
fecit creaẽ aut factẽ. g net gent exponi pt tut
dicat des req̃uisse q fecit homez req̃escẽ ℣ Sed
q tra ẽ q d gen. ij. req̃euit des die septiã ab omi
ope q d patrarat ℣ ffs dd. q q̃es oponit mo
tui et p ons labori q ex motu consurgit q̃ uis
ad spũalia derigat duplr. vno mõ fm q omẽ
op a d motu d sic. n. et dina bonitas q dam mo
uet et p̃dit m res fm q se eis q̃at fm q
dicat dpo. t ta de dr no. Alio mõ desidiũ m aliud
tendens q dam motu d vñ et req̃es dupler ami
pi pt vno pro cessatoẽ ab opibz. alio mõ pro
mplendẽ desiderij. et vtroq mõ d des req̃euis
se die septiã. pmo q̃dem q̃ p̃mo die cessauit
nouas treatuas condẽ. mthil em postea fecit
q nõ aliq mõ p̃fessit mp̃mis opibz ut dicẽ ẽ
Alio mõ fm q vebz conditis q̃ nõ mdigebat
sed sepõ fouendo bte vñ p9 9dictoz õm opm
nond q m suis opibz req̃euit q̃i eis ad bte studiez
mdigens. ꝑ ab eis req̃euit vtiq sepõ q̃ ipẽ suf
ficit sibi et mplet desiderium suũ Et q̃ uis ab
etno m sepõ req̃euit. tamẽ q p9 opa 9dita re
q̃euit m sepõ hoc ptmz ad septimũ diẽ. et hõ
ẽ ab opibz req̃escẽ ut aug 9 dr sup gen. ad tra
℣ Ad pmũ g dd. q deus usq mõ opat con
seruãdo et ad mistendo creatuas 9ditas nõ aut
nouã creatuã 9 ndendo ℣ Ad zm dd. q req̃es
non oponit laborẽ sue motuũ ꝑ pductoi no
ẽ ℣ Ad zm dd. q sicut des m se solo req̃uescit et
se fruendo bte ẽ Jta et nos p sola dei fruitoez
bti efficim. et sic fiunt eiã nos a suis et mis
opibz req̃escẽ m põ. ẽ g quelenter expoit dicat
deus req̃euisse q nos req̃escẽ facit. sed nõ ẽ hoc
sola ponẽda ꝑ alia expõ ẽ pncipalioz et por

Hoz m sic predit videt d bñdcõe vñs diei
q bñdictio et sanctificatõ non debeat
diei septime. tẽp9. n. aliq d q fuerit dicit bñdit
tũ ꝓter aliq d bonũ qd̃ m illo tpe euenit aut
ꝓter hoc q aliq d malũ vitat. sed deo mthil
aut̃ restat et depit suũe opet suue opando cess
non g̃ spẽ alis bñdictio et sanctificatõ debet
diei septiẽ ℣ põ. bñdictio a boitate d. sed bo
nũ ẽ diffusiuũ et q̃ tm in suis fm dyo. g magis debuert bñdici dies m q̃bz creatuis pro
diuit q̃ ille dies m quo q pduendis creatuis
cessauit ℣ põ. supiue m singulis creatuis q
da bñdcõe omẽ data ẽ dũ in singlis opibz dat
ẽ vidit deus q̃ eet bonũ. non oportuit g q
p9 om pductio ez dies septiã bñdici ℣ Sed
9tra ẽ q d gen. ij. bñdixit deus diei septiõ et
sanctificauit illũ ꝓ m illo cessauãt ab omi ope
℣ ffs dd. q sicut sup dem ẽ req̃es dei in die
septiã dupliciter accipit. pmo q̃dem q̃ tũ ad hoc
q cessauit a nouis opibz condendis ita tamẽ
q creatuaz 9dita conseruat et administrat
Alio fm q p9 opa req̃euit m sepõ ℣ Ad
zm 9 petit septiẽ diei sanctificatõ. magrie em
sanctificatõ cuilibz attendit in hoc q̃ m deo req̃es
cat vñ et res deo dicate sanctificat ℣ Ad pm
g dd. q ꝓter hoc dies septiõ sanctificat non
q deo possit aliq̃ accrescẽ uel decrescẽ. ꝑ q̃ cre
atuis aliq̃ accrescit p multiplicatõ et q̃etẽ deo
℣ Ad zm dd. q in pmis septẽ diebz pduite st
res in suis pmis causis sed postea ex illis pmis
causis res multiplicat et conseruat. qd eiã ad
bonitatẽ dine pertinz. complemẽ et pfectiõm
hoc magrie ondit q in pa sola et ipẽ req̃escit
et nos req̃escẽ possimus ea fruentes ℣ Ad zm dd.
q bonũ qd̃ m singulis diebz omẽ data pertinet
ad pmã natiẽ mstitutõ. bñdictio ait diei
septiẽ pertinz ad natiẽ ꝑ pagatõ Qõ. lxxmj. de

Dẽ inde q̃rit de diebz diebus m coi
ombz in coi Et q̃rit tria ℣ pmo de
sufficiẽcia hoz diez ℣ 2o utz sit vnus
dies uel plures ℣ 3o de quibus dã modis lo
q̃di q̃bz scptã vtil enarrãdo opa ser diez

Ad pmũ sic predit de septem diebz
videt q m sufficient isti dies emẽt

non nimis em distmgnit opus creatoris ab opib; distmctis et ornatis p hec duo opa ad abūnice
Sed alij deputat distmctiōm et alij ornatui. g̃o
etiā alij dies debent assignari creatōi. ¶ p̄. aer
et ignis fuit nobiliora elementis q̄ terra et aq̄. ꝑ
vnus dies deputat distmctōi aq̄ et alius distmc
tioi terre. g̃o alij dies debet deputari distmctioi
ignis et aeris. ¶ p̄. nō nimis distat uolucres a
pisces q̄ volucres et bestia a ia homo etiā
plus distat ab alijs a ia alijs q̄ alia q̄ cuiq; a ia alia
ab inuicem. sed alius dies deputat productioi pis
cium maris et alius productioni animalium terre. g̃o et alius
dies debz deputari productioni animi rei et alius
productioni hominis. ¶ Sed contra vide q̄ alij dies
supflue assignent. lumē em ad luminaria se habet
ut actus ad ꝑbm. sim aut ꝑducat ꝑbm aliquo
actus non g̃o alio die debuit ꝑduci lux et alio
die luminaria. ¶ p̄. dies isti deputat ꝑme institu
tioni mundi. sed m septē die nichil ꝑmittit mistitu
tiue. g̃o septē dies non debz alijs annumerari. ¶ Ad
dd. q̄ rō distmctionis hoz dierū ex ꝑmissis pt esse
manifesta. oportuit em ꝑmo distmgui ptes mundi
et postmodū eas singulas ptes ornari p hoc q̄
q̄ sius hūanitoribz replent. secm g̃o alios sctos m
creatura corpali tres ptes designant. ꝑma q̄ sigt
noīe celi. media q̄ sigt nomine aq̄. ima q̄ sigt
nomine terre. vnde et ꝑm pitagoricos pfectio
tribz pomit. pn̄o medio et fine utit. m ꝑmo de celo
ꝑma g̃o ps distmgnit. ꝑma die et ornat. q̄rta. m
media distmgnit. sda die et ornat. quinta. m fi
ma distmguit. tercia die et ornata sexta. Augo
vō quidem m tribz diebz ultimis differt
uō m tribz ꝑmis. q ꝑm cui ꝑmo die format. tre
atuā spūalibz spūalis m duobz alijs creatura cor
poralis utpote corpa superiora. m tribz inferiora
Et sic pfectio dinoz operum tribz pfrois senarij nūi
qui consurgit ex suis ptibz aliquotis simil iunctis
q̄ quidem ptes sunt unus duo tria una em dies
formatus deputat formi spūalis creature. due cor
poralis. et tres ornatui. ¶ Ad ꝑmū g̃o dd. q ꝑm
augo opus creationis ptim ad productioz materie
informis et materie spūalis informis q̄ quidē duo
fuit extra tempus utd. xij. of. et ideo creatio utriusq;
ponit ante omez diem. sed secm alios sctos pt
dicit q opus distmctionis et ornatus attendit ꝑm
alique ꝑmissionis creature q̄ tpe mensurat. opus aut
creationis consistit in sola diuina actione mistātis
rerum ſbam producente et ideo q̄libz opus distinc
tionis uel ornatus d̃ fieri in die. creatio aut d̃ fie
ri ꝑmo. q̄d sonat aliquā indiuisibile. ¶ Ad ij. dd. q
ignis et aer q̄ non distmguunt a volgo mt ptes
mundi non fuit exꝑsse notata a moyse sed cōpu
tat cū medio. s. aq̄ materie q̄tū ad informem aeris
ptem. q̄tū vō ad superiorem computat cū celo ut

augeat. ¶ Ad iij. dd. q ꝑductio animalium fuit
fm q̄ fuit ornatus pauimundi. et ideo dies ꝑti
tionis animalium distmguit uel unit ꝑmittit
solā quelentiā uel duāz quo quelunt uel dormit
mo ornādo aliq̄ ptem mundi. ¶ Ad etiā dd. q ꝑ
die facta ē mā lucis m aliquo subiecto fit q̄to die
dicit facta luminaria nō q̄ ex ea sbā sit denouo
ꝑducta. sed q̄ fuit aliq̄ mō fōrta quo ꝑius non
erat ut sup dictū ē. ¶ Ad etiā dd. q septē dies fm
augo deputat ad ꝑtes ornatus opa q̄ sex diebz at
buit. s. q deus a suis operibz in seipō rāq̄escat. et
ideo oportuit poni sex dies sicut mēdo ꝑcedit
scm alios uō pt dici q ꝑm septō diem mundo tri
buit q̄dam nouū statū ut. s. ei nichil addet
de nouo et ideo poni debet septā deputa
tio cessationi ab ope. Quō sit dicendi vn̄ uel plēs dies

Ad iij sic ꝑcedit. videt. q omē isti dies
sint vnus dies. d̃ em gen. ij. ustq; fuit ge
nā celi et terre q̄n create fuit m die quo
fecit dns celū et terrā et omē virgultū agri an
q̄ oriret in terra vnus g̃o dies ē m q̄ fecit dns celū
et terrā et omē virgultū agri. s. celū et terrā
fecit ꝑmo die uel potius an omez dierum vgul
tū aut agri terrā die g̃o vnus dies ē ꝑmo terra
et pari rōne omē alij. ¶ p̄. cum tres dies
nichil creauit omā simil. ꝑ hoc nō cessidicē
hoz unū ꝑm cent pluēs q̄ pluēs dies non sunt
simil. g̃o non fuit pluēs dies sed unus. ¶ p̄.
die septimo cessauit deus a nouis operibz. ergo die
sig̃o septā dies sit alia ab alijs diebz. sequit q̄
septā diem nō fecit deus. q̄d ē m̄ gene. ¶ p̄.
totū opus q̄ vni diei assignat. m singulis operibz dicit. et fecit
cui m singulis operibz dicat. et fecit et finē sig
sequens opus m aliū diem referunt. ergo sequit
residua ptes illius diei cessasset ab ope. q̄d ē fal
sum. non igit ē alius dies septimus opis a die
operationis p̄cedentis. ¶ Sed contra q̄d gen. i. d
factum ē uesp̄e et mane dies sex. et dies tertius
et de alijs. secm aut et tertiū diem nō ꝑtubie
runt. s. q̄d. q
vnus tm vnus g̃o non fuit vnus dies tm. ¶ Respō
m hac q̄one augo ab alijs expositoribz dissen
tit. Augo em volt. ij. sup gen. ad litt. et ij de ci
dei. et ad oros. iij. q omēs q̄ dicit septē dies
fuit vnus dies septēplex rebz ꝑmixtus. Alij vō ex
positores sentiūt q fuerit septem dies diuisi et
non vnus tm. hec aut due opiones sic referūt
ad exposez libe gen. magna diuisitate tm. flam
ꝑm augo p diem intelligit cognitionem mētis angli
ut sic ꝑmus dies sit cognitio ꝑmi diei opis
sexti dies cognitio sexti operis et sic de alijs etc.
vnusquisq; operum fm ee m aliq̄ die q̄ nichil deus
produxit in rerum nā q̄d nō in ꝑfectū mētis angelice
q̄ quidem mētis ꝑtes simil cognoscē ꝑtipue i uno
in quo omnis angelorum cognitio ꝑfecta continetur

et sic distinguit dies fm nälem ordinē cogni
tōi non fm successionē cognitois aut fm suc
cessionē productionis rerū · cognitō ut aūgīa
ppē et vē dies noiāri pt cū lux q̄ē tā diei ppē m
ptalibz iueniat fm aug9 · Sēdm alios vō scōē
p istos dies et successio tpalū diez ondit et suc
cessio productionis rerū · Sed si iste due opiones
referāt ad modū productionis rerū non iuenit
differētia · et hoc pter duo mābz exponēdo di
ūisificat aug9 · ab alijs ut exp̄dictis pz · ſſ · p̄mo
quidem q̄ aug9 ponit p terrā et aq̄ p̄ma creatam m
telligi māz corpalem totalit informē · per facti
onē aut firmamēti et congregatōz aq̄z et appi
onem arde intellig̃t impressionē formaz in
māz corpale · Alij vō sancti p terrā et aq̄ p̄mo
mis p̄ie entia · per sep̄tia aut opa alia dis
tinctōez in corporibz p̄ exemplū ut sup dictū ē
ſſ · aut dicit q̄tū ad productōz aq̄z plātaz et ā
malū q̄ alij ponūt in opere sex diez ee productā
actu · aug9 vō potuit tm̄ in hoc g9 q̄ aug9
ponit opa sex diez simil facta sep̄t ide modo pro
ductionis rerū · Nam sēdm veritatē in p̄ma rez
productōe mā erat sub formis elōz sbalibz · et
sm veritatē in p̄ma rerū institutōe nō fuerūt
animalia et plante in actu · Sed in manz dicta q̄m
ad hoc · q̄ fm alios scōs p9 p̄ma productōz creatūe
fuit aliq̄d tēpus in quo nō erat lux · Item q̄ non
erat firmamētū formatū · Item in quo nō erat
terra discoopta ab aq̄s · et in q̄ nō erat forma
ta celū luminaria q̄d ē q̄ētū · q nō opz ponē fm
opionē aug9 · ut ignit neutri sme p̄iudicet vtiq;
tōmbz intendendū ē · ¶ Ad p̄m g9 dō · q in die quo
creauit deus celū et terrā creauit etiā omē vir
tutē agri nō in actu ſ in cā q̄ orūet sup tūc · r · pō
tūi in futuro · ¶ Ad z̄m dō · q deus creauit omnia
simil q̄tū ad rerū substāz q dā mō informē ſ q̄tū
ad formaz q facta ē p distinctōz et ornatū nō
simil · vn signanter dic ubo creatois · ¶ Ad z̄m dō ·
q in die septimo cessauit deus a nouis operibz con
dendis non aut a q̄ppagandis q busdā ex alijs
¶ Ad q̄rtū dō · q non ē ex potētia dei q̄ in die quo
bus tpe ad operandū q omnia sunt simil ſ distincta
et ornata ſ ut ordo seruaret in rerū institutōe
et ideo portuit ut diuisis spatijs diuisi dies
deseruiret · semp aut p sequēs opus nouus p̄ce
dens statū priorē addidit · ¶ Ad q̄rtū dō · q ſm aug9
ille ordo diez referendo ē ad nälem ordinē opis
q̄ diebz attribuit · De septem diebus in com

Hō z̄m · sic p̄dicit · videt q̄ septimā nō vta
tur scriptūra libris ad exp̄mendū opa sex
diez · sicut em lux et firmamētū et huiusmodi opera

p dei ubi sunt facta · ita et celū et terra q omnia
p ipm facta sunt ut dicit Jo · i · g9 m creatōe celi et terre
debuit fieri mētio de ubo dei sicut in alijs · ¶ Pō
q̄ē creata a deo q̄ in creata nō ornata erat · i · sine
forma et g9 creatio rerū describit · ¶ Pō · sicut dic gen
quinto · vidit deus cuncta q fecerat et erat valde bona
in singulis g9 operibz debuit dici vidit deus q̄d q
q̄ est bonum in ordine g9 p̄mittit in ope creationis
et in ope sēdo die · ¶ Pō · spūs dei ē deus deo aut no
n̄ competit ferri nec sibi hīe in ordine g9 dicit spūs dei fe
rebat sup aq̄s · ¶ Pō · nullus sanct q̄d ia factū est
g9 postq̄ dicit ē dixit deus fiat firmamētū et
fm ē ita in ordine subdit et fecit deus firma
mentū · et sic in alijs operibz · ¶ Pō · uespe et ma
ne non sufficiunt ad dicendū diem cū sint pluries p
tes diei in ordine g9 dicit et fm ē uespe et mane dies
vn uel tertius · ¶ Pō · p̄mo et tāo nō dicit aliquis
p̄mus · debuit g9 dicī fm ē uespe et mane dies
p̄mus ubi dicit dies unus · ¶ Ro · dō · ad p̄mū q ſm
aug9 · psona filij in creatōe tāgit in p̄ma rerū cre
atōe q̄ in rerū distinctōe et ornatu · aliter tamē
aliter distinctio · n · et ornatus ptinz ad rerū for
matōz sicut em formatio artificiatoz ē p formā
artis q̄ē in mente artificis q̄ pt dici intelligibile
uerbū ipius · ita forīo tōius creature ē p ubi dei
et ideo in ope distinctōis et ornatus fit mētio de
uerbo Jn creatōe aut in creatōe fit mētio de
uerbo q̄ dicit in p̄mo creauit deus celū et terrā q per
creatōz intelligit p̄ductio informis materie
Sēdm alios uō q ponit p̄mo creata elementa
sub ppijs formis aliter opz dicī · basilius enim dicit
q p hoc q dixit deus importat dictū inuisibilem
prius aut oportuit p̄duci creaturaz q obediret
q̄ fieri mētio ez de dimo impio · ¶ Ad z̄m dō · q p
celū ſm aug9 · intelligit nā spūalis informis
p terrā aut mā informis omnino corpm et sic nulla
creatura ē p̄missa · Sēdm basilium uō ponit
celum et terra tēp duo extrema ut ex hijs intelligen
tur media p̄cipue · q omnia media motu uel ē
ad celum ut leuia uel ad terrā ut grauia · Alij
vō dicūt q sub nomine terre optinendē solet
scriptura omnia ee elementa vn in ps · dicit est
laudate dominum de terra · subdit · ignis grando nix
glacies rē · ¶ Ad z̄m dō · q pomit in ope creatois
aliq̄ corruptibilia et q̄d dicit in ope distinctois
et ornatus · videt deus hoc uel ei q̄d ē bonum
Ad aug9 euidenciā confidandū ē q spūs sc ē
amor · duo aut sunt ut aug9 dicit · r · sup gen · ad litt
q deus amat creatā creaturā sua · ſ · ut sit et ut
p maneat · ut g9 ee et q manet dicit sp̄s dei fere
bat sup aq̄s ſm q p aq̄s mā informis intelligit
eo mō quo amor artificis fert sup māz aliquā
ut ex ea formet opus et ut maneat q̄d fecerit
dicit videt deus q̄d bonum ē Jn hoc em significat q dā

cōplacentiā dei opificis in re facta: nō q alio mō cognoscat aut placeat ei creatura nā facta q̄m anteqū fuerit q̄ sit in vtroq; opere et creatōis et formatōis trinitas psonaz. In creatōe q̄dē psona prīs per deū creantem. psona filij per principium quo creauit. spūs scūs q̄ sūpfert aq̄s. In formatōe vō psona prīs in deo dicēte psona filij in ūbo quo d̄r psona spūs scī in complacentia q̄ vidit ee bonū et fīm erat. In opere sēdē diei nō pōnit vidit deus q̄ eet bonū q̄ propōs distinctōis mās aq̄z tuit medioat et terr̄ cōp fiat vn̄ q̄d pōnit in tria die refert, etiā ad. sēdām. uel q̄ distinctio q̄ pōnit 2a die ē de hijs q̄ non sūt manifesta ꝓplō ideo thuig' opbatōe sēptuia non vtit. vel item ꝓpt hoc q̄ firmamēti mītligit aer nubiloso nō ē de opib; p manētib; in vno uiso seu de opib; principalib; mūdi. et hās tres rōnes rabi moyses pōnit. Quidā assignat rōnem misticā ex pte nūi q̄ binarius ab vnitate recedit vn̄ opꝰ sēdē diei non opbat. Ad 3m dd. q̄ rabi moyses ꝑ spm dm mītelligit aerem uel ventū sicut plō mītelligit et dicit q̄ d̄ spūs dei fm q̄ sēptuia consueuit ubiq; flatū ventoz deo attribuē. Sed fm alios scos ꝑ spm dm mītelligit spūs scs q̄ d̄ sūpferri aq̄. i. manē in forma fm aug'. ne facte do opa sua ꝓpter indigentiā naturā putaret amare. Indigentia em amoz rebz q̄s diligit subiacet. q modo aut fīm ē ut ꝓpius ī simia et ad mītheoatū cui sūpferri dicit. non em sūpfert loco ꝑ ex excellenti pō. ut aug' d̄. i. sūp gen. ad lrām. Sēdm basiliū vō sūpfēbat elemēto aq̄. i. fouebat et vnificabat aq̄z nāz ad silitudinem galline cubātis vitalem ūtutē hijs q̄ fouet mītiens. habz em aq̄ ꝓpīe vitalē ūtutē q̄ pluma animalia gnant et aq̄. et omn animal in semā sūt huiō hūida/ vitam ut spūalis dat ꝓ aq̄ baptismi vn̄ d̄ Jo. iij. nī q̄s renatus fuit ex aq̄ et spū. Ad. 1m dd. q̄ fm aug'm ꝓ tria mītelligt tripl̄ ee verū. ꝓmo q̄dem ee verum in ūbo ꝓ hoc q̄d dixit fiat. 2o ee verū in mēte angelica ꝓ hoc q̄ dicat fīm ē. 3o ee verum ꝓpagatōe ꝓ hoc q̄ dicat fecit. Et q̄m ꝓma die describit formō angeloz nō fuit mūe nt ibi addet fecit. Sēdm alios nō pt dici. q̄m hoc q̄ dicit dixit deus fiat importat impiū dei de faciendo. ꝓ hoc aut q̄ dicit fīm ē importat oplemētū opis. oportuit aut ut sub dēt quō fuit fīm ꝓpīe ꝓpter illos q̄ dixerūt ona visibilia ꝑ angelos facta et ideo ad hoc ī monet subdit. q ipē deus fecit vn̄ mūm in quib; postq̄ d̄ et fīm ē subdit. aliq̄s actus dei uel fecit uel distinxit uel vocauit uel aliq̄ huiō. Ad. octāū dd. q̄ fm aug'm ꝓ uespe mītelligit et mane mītelligit uesp̄tina et matutina cognitiō angelis de quib; dm ē supra vel per basilium totius ꝓpius consuetudinem nominādi a principalioribꝰ ptes sa. die fm q̄ dixit iacob dies pēgma cōmēmee. nullā mēcōne facta de nocte. vespe aut mane po nit ut tm̄ unum diei aut mane ē principium uespe fi me. vel q̄ per uespe designat ꝓpīa uespe aut ne pīm diei congruū aut fuit ut ubi omēa ꝓ pma rerū distinctio sola principia q̄m designāt ꝓ mittit aut uespe q̄ tūc alute dies incipit et aut ut ꝓpter minoluas q̄dē ꝓpīum uespe q̄ tūc tenebz et noctis q̄dē mane. vel fm cās os'm ut designet q̄ dies nālis non tāt in uespe fm̄ in mane. Ad dd. q̄ dr vnū dies m̄ ꝓma diei mstitutōe ad designandū trīm horaz spacia q̄ ptinet ad diem vnū. vnde per hoc q̄ dr vnus ꝓfigit mensu ra diei nālis. vel ut signficaret diem oīum. per reditū solis ad idem punctū. vel q̄ oplet̄ sep tenarius dierū redit ad ꝓmū diem q̄ vnū cui octa uo. et hās tres rōnes basilius assignat.

Post consideratōz creatuē d̄ hoīe q̄ ad cōm spūalē et corpalē. consideandū ē de eius ꝓdūctōe hominis q̄ ex spūali et corpali nā opōsit Et ꝓmo de nā ipius hoīs. 2o de eius ꝓductōe. Sciendū aut hominis consideāte ptīm ad theologū ex pte aie non aut ex pte corpis nisi fm̄ hūdi quā habz corpo ad aiaz. et ideo ꝓma consideratio aiaz versabit. et q̄ fm dyo. xi. cās. ang. fec. tua ligemūt in rebus spūalibus. sec̄m ritū et opacē ē de vnione eius ad corpo. Circa ꝓmū quīq; inqū sept̄. Ꝓmo utrū aia sit corpo. 2o utrū aia sit hūana sit aliq̄d subsistens. 3o utrū aie hūane sint subsistentes. 4o utrū aia sit homo. uel magis homo sit ad opōitū ex corpe et aia. 5o utrū sit opōita ex mā et fōa. 6o utrū aia hūana sit incorruptibilis. 7mo utrū sit eiusdē speci ei angelo.

Q. aīma non sit corpus

Ad ꝓmū sic ꝓcedit. videt q̄ aia sit corpo aīma em ē motor corpis. nō aut ēmo uiens non motū tū q̄ ut videt nichil ꝓmoueat nisi moueat q̄ mchil dat alteri q̄d no habet sicut q̄d non ē calidū non calefacit. tū q̄ si ad ēmouet non motū causat motū sēpitnū et eodē mō se hūtem ut probat in viij. phī. q̄d no appareret mo tū aīmalis q̄ ē ab aia. q̄ aia ē mouēs mouet sō omē mouēs motū ē corpo. q̄ aia ē corpo. ꝓ. em mis cognitō fit ꝑ aliq̄ silitudiez. non ꝓpt aut esse silitudo corpis ad rem i corpe ea. sicut aia nō cet corpo nō cognosceret res in corpe ea. q̄ ꝓ. mouen tis ad motū opz ee aliq̄ contactū. contactus aut non ē nisi corpm aī igit aia moueat corpus ui

Ad 2m sic pcedit videt ex aiâ hiâ sb̄sistat qm̄ anima hūana non sit aliq̄ sūbsistens qđ em̄ ē sūbsistens d̄ hoc aliq̄ aiâ aut nō ē hs ād ℔ opōitū er aiâ et corpe g̃ aiâ nō ē aliq̄ sb̄sistēs ℔ Pō em̄ qđ ē subsistens pt dici opari sed aiâ non d̄ opari quia d̄ pmo de aiâ dicē aiâz sentie aut mtelligē silē ē ac si q̃s eâ diceret terē ā edificāre g̃ aiâ non ē ād subsistens ℔ Pō si aiâ eet ād sūb sistens eet aliq̄ opatō eius sm̄e corpe sed nulla ē opatō eius sm̄e corpe nec etiā mtelligē q̃ non contingit sm̄e fantasmate fantasma at non ē sm̄e corpe g̃ aiâ hūana nō ē aliq̄ sūbsistens ℔ Sed contra ē qđ aug d̄ x. de tri. q̃sq̃s videt me tis nāz et ē sām et non ē corporeā videt eos q̃ opīnāt eā ē corporeā ob hoc errare q̃ ad hūgit ei eā sm̄e q̃bz nullāz pnt cogitare nāturāz ſ corpm fantasias · natura igit mētis hūane non solū ē m corporea sed etiā ē sba r aliq̄ sb sistens ℔ Ro dđ q̃ nāt ē dicē id qđ ē pncipiū intellectualis opatōnis qđ dicim̄ aiāz hoīs ē ē qđđā pncipiū m corporeū et sūbsistēs apparēs ē em̄ q̃ homo p mtellectū cognoscē pt nāz om̄ corpm · qđ aut pt cognoscē aliq̄ opz ut michil horū habeat in sua nāt q̃ id qđ m̄ esset sibi nāle impediret cognōz alioz · sicut videm̄ q̃ lingua infirmi q̃ infecta ē colerico et amaro hūore non pt p cipe aliq̄ dulce · ℔ oīa videnť ei amara · Sic igit pncipiū intellectuale habēt in se nāz alicui corpis non posset omnia corpa cognoscē · omē aut corpo habz aliq̄ determinatā nāz impossibile ē igit q̃ pncipiū intellectuale sit corpo Et similiter impossibile ē q̃ intelligat p organū corpeū q̃ nā determinata illius organi corporei prohibet cognōz omne corpm · sicut si aliq̃s determinatū color sit non solū in pupilla ſ in vase vitreo liquorem fluo eiusdem coloris videť Ipm igit intellectuale pncm qđ d̄ mens vel intellectus habz operatōz p se qui non agit corpo · michil at p se operari pt nisi qđ p se subsistit · non ē ergo operari nisi entis actu vni cuiq̃ aliq̄ opat quo ē · Ipter qđ nō dicim̄ q̃ calor calefactat ſ caliditas · vel magt igit aiāz hūanā q̃ d̄ mens vel intellectus cē ād m corporeū vel sūbsistens ℔ Ad pmū g̃ dđ · q̃ hoc ād pt actpli duplicē vno mō pro quocūq̃ sūbsistēti alio mō pro sūbsistenti cōpletō in nā alicui spēi · pmo excludit mhēntiā actūs et formē mālis · 2o excludit etiā ipfōz pties vni mani pt dici hoc ād pmo mō ſ non 2o Sic igit aiā hūana sit ps spēi hūane pt dici hoc ād pmo mō q̃ sūbsistens sed non 2o sic em̄ cōpetit ei aiā et corpe dici hoc ād ℔ Ad 2m dđ · q̃ ūba illa aīs dicit non sedm̄ ppriā sīmāz sed sedm̄ opinionē illoz q̃ dice bant q̃ intelligē ē motus quidam pse exīns Sed mittit Vel dđ · ē q̃ pse agē operatur pse exīns Sed

q̃ aiâ sit corpo ℔ Sed contra ē qđ aug d̄ vi. de tri. q̃ aiâ simpler d̄ spūs corporis q̃ molem nō diffu dit per spatia locoz ℔ Ro dđ · q̃ m̄ q̃ rendū de nā hūjs q̃ quid nos vimur · aliqua aut vita ē ea q̃ dicē aiāz vegetabilis vel talis vita est viventes · vita em̄ manifestat d̄ uplici ope · scz cognitiōis et motus · horū aut pmū pn̄m posuerūt antiq̄ phi ymaginatōz trāscendē non valentes ād corpo q̃ ponebant sola corpa res ēe dicentes qđ nō ē corpo michil ēe et sedm̄ hoc aiāz corpo aliq̄d dicebāt · Huiq̄ autē opīonis ſlitas licet multiplicē ondi possit · tm̄ vno modo quo et oīus et ītime pz aiāz corpo non ē aiâ · sic em̄ oēs q̃ nō qđ aliq̄z vitalis opatōis pn̄m ē aiâ · sic em̄ oēs eet aiâ ei sit qđđā pn̄m visi ōnis · et idem eet dicend de aliis aiē instrumētis corpo possit ēe qđđā pn̄m vite dicim̄ ēe aiāz · q̃nus aut ad pn̄m vite non pt ēe aliq̄d corpo q̃ aifestū ē em̄ q̃ ēe pn̄m vite uel viuens nō q̃uelit corpori ex hoc q̃ ē corpo aliq̄ om̄e corpo eet viues aut pn̄m vite · q̃uemūt igit aliqui corpi q̃ sit viues uel etiā pncipiū vite p hoc q̃ ē tale corpo · Ad aut ē actu tale habz hoc ab aliquo pn̄o qđ d̄ actu eius · aiâ igit q̃ ē pncipiū vite nō ē corpo sed corporis actus · sicut calor q̃ ē pn̄m calefactōm̄e non ē corpo ſ qđam corporis actus ℔ Ad pmū q̃ aiā omē qđ mouet ab alio mouēat et non pt in infinitū procedē nisi ē q̃ nō omē mo uens mouet aliē em̄ moueī sit ex re de pō actu ēe mathi · sed sicut ondit in vīj · phiz ē q̃đđā moues dat id qđ habz mobili · mḡtū facat pz moueī et tale movens pt mouē motū sempr pse sed mouet p accīs et pter hoc nō mouet uniformē ſt aut aliud movens qđ p se mouet · ſ corpo et q̃ antiq̄ nāles mthil ēe credebāt nisi corpa nēt et eet corpo ℔ Ad 2m dđ · q̃ nō ē nctm̄ q̃ posuerit q̃ omē movens moueť 2q aiā p se mo silitudo rei cognite sit actu in nā rei cognos centis · sed si ad sit qđ plus ē cognoscens in pō et postea in actu opz q̃ silitudo cognīti nō sit in actu in nā sed in pō · tm̄ · sicut color nō ē actu in pupilla ſ in pō · tm̄ vni nō opz q̃ in nā anime sit silitudo rei corporeaz in actu sed q̃ sit in pō · ad hmōi silitudines ℔ Sed q̃ aliq̄ nāles nec nebāt distinguē inter actū et pōz ponebat aiāz ēe corpo · et ad hoc q̃ cognoscet omnia cōr q̃ ēet q̃ posita ex pncipijs om̄ corpm ℔ Ad 3m dđ · q̃ ē duplex motus · q̃ tactus et bitus p mo nō corpo nō tangit nisi a corpore · 2o corpo pt tangi a rei corpea q̃ mouet corpo

p se ex nō q̄ pt dici aliq̄ si non sit mheirens
ut actus uel ut forma mālis etiā si sit ps Sed
ꝑprie et p se subsistens dr q̄ neq̄ ē p dicto mō m
theirens neq̄ ē ps sēdm q̄ modū oculus ā mang
non posset dici subsistens et p gnē nec p se ope
rans vnde opacōes p tūc attribuit toti p ptes
dicim⁹ em q̄ homo videt per oculū et palpat
per manū · aq̄ calefiant p calorē aliter q̄ aq̄
calefaciat per calorē q̄ calor nullo mō calefa
tit ꝑprie loq̄do · pt g⁹ dicit q̄ aiā intelligit sicut
oculꝰ videt · sed magis ꝑprie dr q̄ homo intelli
git per aiaz ¶ Ad 3m dd · q̄ corpꝰ requirit ad acti
onē intellectꝰ non sicut organū quo talis ac
tio exerceat sed rōne obiecti · fantasma em
gr̄ at ad intellam sicut color ad visū · sic aut
mdigē corpore nō remouet intellam ee sbsis
tentem alioq̄n aial nō eet aliq̄ subsistēs cum
mdigeat exteioribz ffibilibz ad sentiendū

Ad 3m sic procedit Q aiē bruto nō sbsistit
videt q̄ aiē brutoꝝ aialiū sint sbsis
tentes · homo em gnerat m gnē tū alijs aialibz
sed aiā homis ē aliq̄ subsistens ut ons sit ē g⁹
et aiē aliorū aialiū sint subsistentes ¶ p · silr
se habz sensitiū ad aq̄ sensibliā et intellectiū
ad intelligibliā · ꝑ intellē apprehendit intelli ua
sine corpore · g⁹ et ffibile apprehendit ffibilia sine
corpe · aiē aut brutoꝝ aīmaliū sint ffitē g⁹
sint subsistentes pari roē q̄ et aiā homis q̄ ē
intellectiā ¶ p · aiā brutoꝝ ā aliū monet cor
pus corpꝰ aut non monet ꝑ monet g⁹ anima
bruti aīmalis habz aliq̄ opacōz sine corpore
¶ Sed ctra ē qđ dr in libro de ecclīasticis dogma
tibz · solū homis credim⁹ hē aiaz sbstantiā
aīmaliū aut aiē non sint sbstātie ¶ hr⁹ dd⁹
q̄ antiq̄ phi nllaz distinctōz ponebāt int sensi
et intellam et utriusq̄ corporeo principio attribue
bāt ut dicit ē · plato aut distinxit int intellam
et ffm utriusq̄ tamē attribuit principio corporeo
motorporeo ponens q̄ sicut intelligē ita et se
tire q̄ueit aiē sēdm seipam et ex hoc seq̄batr
q̄ etiā aiē brutoꝝ aīmaliū sint subsistentes
Sed az les posuit q̄ solū intelligere int opa aiē
sine organo corporeo et credit sentire vō et gnes
opacōnes aiē ffitē maifeste accidit tū aliq̄ cor
porib⁹ imutatōe sicut i videndo imutat pupilla
per speciē coloris · et idem appatz malis et sic
maifestū ē q̄ aiā ffitiā non habz aliq̄ opacōez ꝑpa
per semetipaz · sed omis opacō ffitē aiē ē coniūcti
ex quo relinq̄t q̄ etiā aiē brutoꝝ aīmaliū p se non
operent non sint sbsistentes · silr em vniuq̄q̄ habz
ee et opacōez ¶ Ad pmū g⁹ dd · q̄ homo et si gnerat
m gnē ai aliis aīmalibz spē tamē differt · dif
ferentia aut spei sēdm diam forme attendit
nec oportz q̄ omis differētia forme faciat gnē

diuisitatem ¶ Ad 2m dd · q̄ ffitiuū q̄dāmō se hꝫ
ad ffibilia sicut intellectū ad intelligibliā mḡm
vtriusq̄ em pō ad sua obā · sed q̄dāmō dissilr se
habz intellectū ffitum patet ā ffibili · tū corpis imu
tatōe vñ excellentia ffibiliū corruptit ffm q̄d
intellāi non contingit · nā intellectꝰ tū maxia
intelligibilitz intellexit magis pt post modū
intelligē minora · sic nō in intelligendo fatigetr cor
pꝰ hoc ē p actus mḡtū intellāe mdigz opacōe
viriū ffitiuaz per q̄s ei fantasmata ꝓparant ¶ Ad
3m dd · q̄ vis motiua ē dupler vna q̄ imperat mo
tū · s · appetitiua et hmōi opacōm aiā ffitiā nō ē in
corpe sed ira et gaudiū et oms hmōi passiones
sunt tū alicui⁹ corpis imutatōes · alia vis motiua ē
exequtiua motū per quā membra reddunt habilia
ad obediendū appetitui q̄ actu nō ē motiua sed
mouet vñ pz q̄ motor nō actu ffitus sine corpore
mouet

Ad 1m sic procedit Q anima nō sit homo
videt q̄ aiā sit homo · dr em 1j · ad chor 1m ·
licet is q̄ foris ē int homo corrumpat · tū is q̄ intus
renouat de die in diem · ꝑ id q̄d mtp ē in homie
ē aiā · g⁹ aiā ē homo meior ¶ p · aiā humana ē
sbā q̄dam non ē aut sbā vmisalis · g⁹ ē sbā pti
cularis · g⁹ ē ypostasis · uel psona ꝑ non humana
g⁹ anima ē homo · nā psona humana ē hō ¶ Sed
contra ē q̄ aug⁹ xix · de cī dei ondit aiaz sancti
q̄ homines nec aiaz nec solū corpꝰ · sed aiaz simul et
corpꝰ ee arbitrat ¶ hr⁹ dd · q̄ aiaz ee hoiez dupler
pt intelligi vno mō q̄ ho sit aiā · sed hoc homo no
sit aiā sed ex hoc et corpe puta sortes · hō
ideo dico q̄ q̄dam posuerūt sola formā ee hoiez
spei · qđ q̄dem non pt ee vm · nā ad nāz spei pti
net id qđ significat diffinitiō · diffinitiō aut rebz
mālibz non signat formā tm · sed formā et māz vñ
mā ē ps spei in rebz mālibz · nō q̄dē māligna
q̄ ē pn̄m mdiduatōnis sed mā cois · sicut ex hac
rōne hūm hominis ē q̄ sit ex hac aiā et hīs carn
bus et ossibz · ita de rōne hominis ē q̄ sit aiā
q̄ p̄ ē oriter de sbā omm mdiduoz sub spē oris
Alio uō mō pt intelligi sit pcta hec aiā sit hic
homo · et hoc q̄dem sustinei posset si ponēt q̄
aiē ffitē opacō ee ei ꝓpria sine corpore · ꝑ q̄ ome
opacōes q̄ attribuit homi gnerent ex corpore · ꝑ ome
Illud at ē vnaq̄q̄ res q̄ opat opacōes illi⁹ rei
vnde illud ē homo q̄d opat opacōes homis ·
onsum ē aut q̄ sentire non ē opacō aiē tm · cū
igit sentire sit q̄dā opacō homis liceat nō ꝑ ia
maifestū ē q̄ aiā non homo nō ē aiā tm · ꝑ aliq̄
ypothesim ē aīa et corpe // plato uō ponēs sen
tire ee ꝓpriū aiē ponē potuit q̄ hō ee aiā vtē
corpore ¶ Ad pmū g⁹ dd · q̄ ffm phm in vi ethi
Illud potissime videt ee vniq̄q̄ q̄ ē pn̄m mipō
sicut facit re etc ā tatis dr ritas facē · et hoc mō

aliqñ qđ ē pncipale m hoīe đ' homo. aliqñ
đ đempſ mtellectiā f'm rei veritatē đ' homo ītrēioi
aliqñ vō pſſtiā cū corpe f'm ertimatōz q̄uđā
q̄ſolū ēctaſſibilia đetinet. z th đ' hō ¶ Ad z'm
sed q̄ habz cōpletam māz ſpēi vñ mano uel pes
non pt dici ppoſtaſis uel pſona. et ſilr nec aīa
cū ſit pſ ſpēi hūane ¶ Ex aīa nō ē opoīta ex mā z ē
Hō q̄ſ ſic p̄cedit. videt q̄ aīa ſit opoīta
ex mā et forma. pō. em atra actū diuidit
ens ē per ꝯ ptīpatōz oīa ſut et bona et ena
et vnēta ut patz p doctrinā dyonīſij m lib° de di
no. gō q̄ſq̄ ſut m potēa ptīpāt māz p̄ma pōz
ſed p̄ma pō. ē mā p̄ma. cū gō aīa hūana ſit quo
dāmō mpō. qđ apparet ex hoc q̄ hō q̄nz ē mtlligēs
m potēa videt. q̄ aīa hūana ptīpat māz p̄ma
tōp ptem ſui ¶ pō. m quo aliq̄ inueniūt. ꝓpietates ma
teriales ibi inuenit matīa sed m aīa inueniūt. ꝓpietates
mē. q̄ſ ſut ſubia et trāſmutabi. ſubiat em ſacē vtua
et mutat de ignorāa in ſciaz uel de vicio ad vir
tem. gō aīa est mā ¶ pō. ulla q̄ſ ſit ſine mā non
hnt tam ſui ē uel d' m vñ. meth. q aīa habz māz
ſui ē ex creat a deo. gō aīa habz māz ¶ pō. qđ
non habz māz sed ē forma tm ē acto purꝰ z mſim
plex hoc aut solus deus ē. gō aīa habz māz ¶ Sed
ꝯ hoc aut solus deus ē. gō aīa habz māz ¶ Sed
ē facta nec ex mā nec palī nec ex mā ſpuali ¶ Ex
đ. q aīa non habz māz. et hoc pt cōſidāti duplr
p̄mo q̄dem ex rōne aīe m cōi. est em de rōne aīe
totam aut fm aliq̄ ptem ſui. Si fm ſe tota imp°le
ē pps cuius sit mā sicut mā aliq̄ ens m potēa
dñ. q forma mq̄ſ tāi ē forma ē acto id aut qđ ē ens
m potēa tm non pt ee ps acto cui pō repugnet
actū ut potē ꝯtra actū diuisa. Si aut sit forma fm
aliq̄ ptem ſui ulla ptem dicemꝰ ee aīaz et ulla māz
ꝯ p̄mo ē acto dicemꝰ ee p̄mū aīm mati // Sed ō ſpāliꝰ
ex rōne aīe hūane mq̄ſ tāi ē mtellectiā. q aīa ſit ſe tāi ē
em qđ omē qđ recipit. recipit m alio. recipit m eo ad mo
dū recipientis. sic em cognoſcit vnūqđq; q̄ſ ſicut
forma cuius ē m cognoſcente. Anima aut mtellec
tua cognoſcit rem aliq̄ m ſua nā absoluta puta
lapidem mq̄ſ tāi ē lapis absolute. est igit forma
lapidis absolute fm roēz ꝓpā formale ē m aīma i
tellectiā. Anima igit mtellectiā ē forma absoluta
et non aliq̄ opoſitū ex mā et forma. Si em aīma
mtellectiā eet opoīta ex mā et forma forme i re
cipiet ee m ea aut m diuiduales et sic nō cognoſcet
mſi ſm gulare. ſicut actū dit m potēa ſſitiuis
q̄ recipiut formas recti m organo cōli. matīa
ē pn'm m diuiduōm formaz. Relm q̄t g' q̄ aīa
mtellectiua et omis mtellectualis ſbā cognoſcēs
formas absolute careat opōne forme z matīe

¶ Ad p̄mū gō dđ. q p̄mo acto ē vlē p̄ncipiū ac
tuū oīm q̄ ē m fim tāi vtualit' mſe omia p̄habēs
ut dyo. d' vñ ptīpat a rebz non sicut pes sed fm
diffusionē p̄ſſionis ipius. potēa aut aī sit recep
tiua actoꝝ oportet q̄ actuꝰ p̄ceđnet. acto aut re
ceptī q̄ procedit a p̄mo actu mfinito et sit q̄đā
emis ptīpatōnes ſint diuſe vñ nō pt ee pō vna
q̄ recipiat omēs actoꝝ sicut ē vnꝰ acto mfluēs omēs
actoꝝ ptīpatos. aliqñ illa pō receptiā ade q̄ ret
pō; actuā p̄mi acto. ē aut alia pō receptiā i aīa
mtellectiua a pō receptiā matēie p̄me ut patz
ex diuſitate receptoꝝ. nā mā p̄ma recipit formas
indiduales. mtellectꝰ aut recipit forēs absolutas
vnde talis pō m aīma intellectiā ernēs nō ond'
q̄ aīma sit opoīta ex mā et forma ¶ Ad z'm dđ.
q̄ ſubia et trāſmutabi q̄uelt matie f'm q̄ ē m pō.
sicut gō ē alia pō. mtellectꝰ et alia mē p̄me ita
ē alia rō ſubiendi et trāſmutādi. f'm hoc em
mtellectꝰ ſubiat ſcie et trāſmutat de ignorāa
ad ſciaz f'm q̄ ē m pō ad ſpēs mtelligibiles ¶ Ad
z'm dđ. q forma ē cā eendi mā et agens vñ ageēs
mq̄ſ tāi reducat māz m actū forme trāſmutādo ē
ei cā eendi. Si quid aut ē forma ſbſiſtens nō habz
ee p aliqđ formale p'm' net habz caz trāſmutā
tem de potēa m actū vñ pō ūba p̄missa phē
conclusit q̄ m hmōi q̄ſ ſit opoīta ex mā et forma
nulla ē alia cā egre. i moueb ex pta ad actū q̄ cuiq;
vō non hnt māz oīa simplr. qđ ue ad
¶ Ad q'm dđ. q ome ptīpatū ꝯpat ad ptīpabi
le actoꝝ eius. et ideo aliq̄ aut forma creata ſbſiſ
tens ponat' opz q̄ ptīpet ee q̄ et aīa ipa vita
uel q̄q̄ſ sic dicet' ptīpat ipō ee ut d' dyo. v. ca°
de di. no. ee z aī ptīpatū fim' ad capacitatē
ptīpantis vñ ſolus deꝰ q̄ ē ipm ſuū ee ē actus
purus et mfinitꝰ In ſbnē vō mtellectualibz ē opo
ex acti et potēa nō q̄dem ex mā et forma ſed
ex forma et ee ptīpato vñ a q̄busđā dicit' co
pom ex quo ē et q̄ ē ipm em ee ē quo aliq̄ ē
Ad q'd ſic p̄cedit. Ex aīa ſit corruptibilis
videt' q̄ aīa hūana ſit corruptibilis
cuncta em ē silr p̄ncipiū et silr p̄ſſius videt'
ee ſmilr fimē. ſed silr ē p̄ncipiū gnatōnis hom
et iumētoꝝ q̄ de terra facta ſunt silr ē cā iuite
p̄ſſius m vtſq̄ q̄ ſimilr ſpirat oīa et mhil
habz homo iumēto aplius ut d' ecc. iij. gō ut ibi
ꝯcludit' vnꝰ ē mtcitꝰ hom et brutoꝝ et equa
vtriuſq̄ condicō. ſed aīa brutoꝝ alimalium ē cor
ruptibilis gō et aīa hūana ¶ pō. omē qđ ē ex
mchilo vtabile ē m mchil q̄ſ fimē. ꝯ mchil q̄ſ p̄n'
ſed sicut d' ſap. ij. ex mchilo nati ſumꝰ qđ vm
ē non ſolū q̄ tāi ad corpus ſed etiā q̄ tāi ad aīaz
gō ut ibidem conclud' p9 hoc erimꝰ tāi non
fuerimꝰ etiā q̄ tāi ad aīaz ¶ pō. nulla res ē sme
ꝓpria opacōne ꝓpria opacō aie q̄ ē mtelligere ei

fantasmate nō pt̄ esse sme mā corpore mth
em sme fāta smate mtelligit aiā fāta sma at
non ē sme corpe ut d̄r in libro de aiā g̊ aiā nō
pt̄ manē destructo corpe ¶ Sed ḡ ē qd dyo. d̄r
iiij. ca. de di. no. q aie hūane hnt ex boitate
dīna q sint mtellalales et q habeat sūalem
vitā m consuptabilem ¶ Ad⁹ dd. q nat̄ ē dic̄
aiaz hūanā q̄ dicim⁹ mtellalem pn̄m ee sor
ruptibilem. dupliciť em aliq̄ corrupit vno⁹
p se alio mō p accns Impoſle ē aut aliq̄ subsistē
gnāri et corrupi p accns. t aliquo gnāto uel cor
rupto. sic em aliqua cōpetit gnāri et corrupi si
cut et ee. ee at per gnāc̄oz acq̄rit et p corrupc̄oz
amittit vñ qd̄ p se habz ee non pt̄ gnāri et cor
rupi nisi p se. Cū e vō non subsistat ut aiā
et forme māles dicāt fieri et corrupi p gnāc̄oz
et corrupc̄oz opoitoz. omsile ē aīe supra q aie
bruto non sint subsistentes sed sola aīa hūa
na vñ aie bruto corrupit corruptis corpibus
Aiā aut hūana nō pt̄ corrupi nisi p se corrupat
et qd̄ qdem ē aīa dīno impossibile non solū de
ipā sed de quolibz subsistente qd̄ ē forma tm
ꝙ manifestū ē em qd̄ id qd̄ fm se queat aliqui mse
pabile ē ab eo. ee autem p se queuit forme q
ē actꝰ vñ mā fm hoc acq̄rit ee m actu q acq̄rat
formā. fm hoc aut accidit in eo corrupc̄o q se
pat forma ab ea Impoſle ē aut q forma sepat
a sepā vñ impoſle ē q forma subsistens desmat
ee. Dato ēt̄ q aīa ee et ex mā et forma ꝙpoita
ut q̄dā dicit adhuc oportet ponē eā corrupti
bilē. non em̄ inuenit corrupc̄o nisi ubi inuenit
ḡnetas. gnāc̄ones em̄ et corrupc̄oes ex ḡnib⁹
et m ḡnia sūt vñ corpora celestia q nō hnt mat̄
ḡnetati subiecta mō corruptibilia sūt In aīa
aut mtellectiā non pt̄ ee ḡnetas. recipit em fm
modū sui ee. ea nō q̄ m ipō recipiunt sut absq
ḡnetate. q ēt̄ aīa rōnes ḡnoz in intellat nō sunt
gtraie. sed ē vna ēt̄ aīa ḡnoz Impoſle ē g̊ q aīa
mtellectiā sit corruptibilis. Pt̄ ēt̄ accipi by
rei signū ex hoc q vnūq̄q̄ q̄ nālit sine mō ee desi
derat. desiderū aut̄ m desīde rebz seq̄t cognic̄oz. sensꝰ aut non cognoscit ee nisi sub hic et
nūc. sed mtellectꝰ apphendit ee absolute et fm
omē tempꝰ vñ omē hnē mtellm desideat ee
semp. nāle aut̄ desiderū nō pt̄ ee inane. oīs
igit̄ sba mtellalis ē incorruptibilis ¶ Ad
pmū g̊ dd. q salomon mducit̄ ꝙ illā ex psona
insipiēnaī ut ex pmit̄ sap. ij. ¶ Ad g̊ d̄ q ho
mo et alia aīalia hnt̄ silē gnāc̄oiē pn̄a m
veri ē q̄ tū ad corpꝰ. silē em̄ de terra facta
sūt omā aīalia non aut̄ q̄ tū ad aīaz. nam
aīa bruto⁹ producit̄ ex vtute alīq̄ corporea
aīa vō hūana a deo. et ad hoc sign̄id d̄r gen. i.
q̄ tū ad alia aīalia pduc̄at terra aīmā viuē
tem. q̄ tū vō ad hom̄ez d̄r et inspirauit in fa
ciem ei⁹ spiraculū vite. et ib̄ concludit̄ ea. ille
veritat̄ pulluls in terra sua vnde erat ersus
redeat ad dm̄ q̄ dedit illi Silr̄ p̄ssiue vite est
similis q̄ tū ad corpꝰ ad qd̄ d̄r m ea⁹ silr̄ spirat
omā. et sap. ij. fumꝰ et flatꝰ ē in naribus nrīs ꝛ
sed non ē silr̄ p̄cessꝰ q̄ tū ad aīaz q̄ homo intel
ligit non aut̄ aīmalia bruta vñ fm ē qd̄ d̄r non
habz homo iumēta ap̄lus. et ib̄ silr̄ ē iumēta
q̄ tū ad corpꝰ. si non q̄ tū ad aīaz ¶ Ad rm dd. m
q̄ sicut posse creari d̄ aliq̄ non ad pōz passiuā sed
solū p pōz actiuā creantis q̄ ex mchilo pt̄ produc̄i in
aīd aliq̄ vertibile in mchil non ipotat̄ mā aīa
potentia ad non ee. sed m̄ cātore pomt̄ ad hoc q
ee non infuat. d̄r aut̄ aliq̄ corruptibile p̄ hoc
q̄ in est ei potentia ad non ee ¶ Ad 2m dd. q̄ intel
ligē tā infantasmate ē ppa opac̄o aie fm q̄ ē corpi
vnita. sepata aut̄ a corpore hēbit aliū modū in
telligendi silr̄ alijs sbīs a corpore sepatis ut
infra melius patebit Q aīa ſ alteri⁹ spēi ab ag̃lo

AD. 1m sic ꝓcedit. videt̄ q aīa et angelus
sint vni⁹ spēi. vnūq̄q̄ enī p̄ naz suę spēi per quā habz mdinac̄oz ī fine
sed idem ē finis aīe et angeli. s. beatitudo eterna
g̊ sunt vni⁹ spēi ¶ P̄ ultimā driā specifica ē nobi
lissima q̄ cōplet rōnem spēi. si in hūl ē nobilio
aīa et angelo q̄ p̄ intellalale ee. g̊ oīno aīma
et angel⁹ in vltima driā specifica sunt g̊ vni⁹ spēi
¶ P̄ aīma ab angelo differre nō videt̄ nisi
p hoc q̄ ē corpori vnita. corpꝰ aut̄ cū sit extra
ee. aie non videt̄ ad eius spem pt̄ē g̊ aīma
et angelus sunt vni⁹ spēi ¶ Sed contra quoz sunt
diuise opac̄ones nāles ipa driā spē. sed aīe et
angeli sunt diuise opac̄ones nāles. q̄ ut d̄r
dyo⁹. vij. ca⁹ de dr no. mētes angelice simplices
et bt̄os intellectꝰ hnt nō adisibilibz congregāte
dīna cognic̄oz aug̃ ḡnū postmodū de aīa d̄r aīma
ligit et angel⁹ non sunt vni⁹ spēi ¶ Ad dd. q̄ ponē
posuit omēs aīmas hūanas et angelos ee vni⁹
spēi. et hꝰ q̄ posuit diuisitatē in hijs sbīs in ea
dem talem ut potest ex hoc ꝓbari. q̄ in sbīe mōpete
ut supra dictū ē. q̄ non pt̄ ee q̄ in sbīe mōpete
non pt̄ ee diuisitas fm numꝝ absq̄ diuisitate spēi
spem et absq̄ nāli mēsuratē. q̄ si nō sint q̄ntē
ex mā et forma seo sint forme subsistentes. mā q̄
ē q̄ nat̄ ē in eis ee diuisitatē spēi. non n̄ pt̄ intel
ligi q̄ aliq̄ forma sepata sit nisi vna vni⁹ spēi
sicut si ee albedo sepata non posset ee nisi vna
haec em albedo non differt ab illa nisi p hꝰ q̄ ē hic
uel alterius. diuisitas aut̄ secundū spem sequit
nālem diuisitatem et cognitam. sicut in specie
colox vni⁹ ē pfectior alio. et silr̄ malicia. et hꝰ inco
q̄dā dicētes gen⁹ sui ḡne. ḡna aut̄ hnt se in
pfectū et impfectū q̄ p̄ma ḡnetatis ēpiaēo et hijs

uit d' x metha. Idē etiā ſeḡret' ſi hmōi ſbē ēent
ppōite ex mā et forma. ſi em mā hmōi diſtīguit'
a mā alliḡ natē ē q uel forma ſit pn̄m diſtinctiuꝫ
nie ut. ſ. me ſint dniſe. ꝑ ter hmōi nē addniſas
formas et tuē ad hmōi ſeḡbat' ſeḡt' dniſitas ſcom
ſpem et meḡlitas nālis. uel mā erit pn̄m diſtinc
tōnis formax. nec poterit dica hec mā alia ab illa
ſcdm diſionē ꝑticulatiaz q̄ non habz locū in ſbīs
materialib⁹ cū mōi ſint angel⁹ et aīa vn̄ non
pt ee q̄ angel⁹ et aīa ſint eiuſdem ſpēi. quo
aut ſint plures aīe eiuſdem ſpēi mfra oñdet'
¶ Ad pmū g⁹ od'. q̄ rō illa p̄cedit de fine ꝓpmo
et nali. bītudo aut etīa ē fins ultīm⁹ et ſup
nālis ¶ Ad 2m od'. q̄ dria ſpēi ficia ultīa ē nobi
liſſima m̄ḡtūdi ē maxie detīata. ꝑ modū q⁹ acto
q̄ ē indetīatū et coē ad mltos mtellāialitatis
gradꝫ ſicut ſſibile ad mltos gradꝫ m ee ſſibili
vn̄ ſicut nō oma ſſibilia ſunt vnꝰ ſpēi. ita nec
oma mtellectualia ¶ Ad 3m od'. q̄ corpꝰ nō
habz q̄ ſit corpori vmbilicꝰ vn̄ nec ꝑ aīma
ē mſpē ſed q̄ poſitū et hoc ipm q̄ aīma q⁹ dā⁹
mdḡet corpore ad ſuā opacōz oñdit q̄ aīma te
net mſei idem gradū mtellāialitatis q̄ ā gre
gels q̄ corpori non vnit'

Qō. lxxvi. de vnōe aīe

Ende conſidandū ē de vnone aīe ad corpꝰ
aīme ad corpꝰ Et circa hoc q̄runt' octo
¶ Pmo utrū mtellāiū pn̄m vnat' corpo
ri ut forma ¶ 2o utrū mtellāiū vnius mltipli
cet' ꝑ m̄ltiplicatōz corpm ¶ 3o utrū i corpe q̄
¶ 4to utrū ſit m eo aliq̄ forma ſbālis ¶ 5to q̄le
debeat ee corpꝰ q̄ mtellāiū pn̄m ē fōr ¶ 6to utr
tali corpori vnat' media te aliq⁹ alio corpore
¶ Septō utrū media te aliquo alio ante ¶ 8uo utr
aīma ſit tota i q̄lbz corpis pte

De vnōe aīe ad corpꝰ

Ad pmū ſic ꝓcedit' videt q̄ mtellāiū
pn̄m non vnat' corpori ut forma. d'
em phūs. m 2o de aīa. q̄ mtellectꝰ ē ſepat⁹ et
nllius corporis actꝰ ē. non g⁹ vnit' corpori ut fōr
¶ Pō. oīs forma detīat' ſm̄ maz mē q⁹ ē fōr
aliq̄n non ḡret ꝑ hoc mt maz et forma. ſi
igit mtellectꝰ vnit' corpori ut forma. cū oīs
corpꝰ habeat detīatā maz. ſeḡret' q̄ mtellectꝰ
habet detīatā maz et ita non eet om⁹ cognoſ
citiuꝰ ut ex ſup̄ioribz ꝓbat' ¶ Pō. q̄liḡ potēcia recepta ē actꝰ alicuꝰ corpis
recipit' formā mālit' et mdo mālit' q̄ recepta ē
in recipiente ſm̄ modū recipientis ſ forma
rei mtellecte non recipit' m̄tellāi mālit' et
ꝺdualit'. ſ. i mālit' et vnīſalit' aliq̄n mtel
lectꝰ non eet cognoſcitiuꝰ i mālī et vlūz ſed
ſingulāi tm̄ ſicut mtel'ſ⁹ Intellāe g⁹ non
vnit' corpori ut forma ¶ Pō. eiuſdē ē pō. et actio
idem. n̄ ē q̄d pt facē et agit. ſed actio mtellāia
lis non ē alicuꝰ corpis g⁹ nec pō. p ons nec ee
q̄ vtus ſine potentia non pt ee ſimpliciuꝫ uel
abſtractiuꝫ q̄ ee ſua a q̄ vnitꝰ uel pō. derivat'
g⁹ nec q̄ ſbā mtellectꝰ ē corporis forma ¶ Pō. i
q̄d ſm̄ ſe habz ee non vnit' corpori ut forma q̄
forma ē quo ad ē et ſic ipm̄ ee forme mest for
ipi forme ſm̄ ſe. ſed mtellāiū pn̄m habz ſm̄ ſe
ee et ē ſubſiſtens ut ſup̄ dan ē nō g⁹ vnit' cor
pori ut forma ¶ Pō. i q̄d mest alicui rei ſm̄ ſe
ſemp mest ei ꝙ forme ſm̄ ſe mest vnīri mē nō
per attidens aliq̄d ſed p ſuā ee m̄ē actꝰ matē
alioq̄n ex mā et forma non fieret vnū ſbāliter
ſed attāliter. forma g⁹ nō pt ee ſine ꝑ ꝑa mā
ſed mtellectum pn̄m. cū ſit incorrupt'e ut ſup̄
oñſū ē. manz corpori nō vnitꝰ corpe corrup
to. g⁹ mtellāiū pn̄m nō vnit' corpori ut forma
¶ Sed contra ſm̄ phūm m viij. metha. dria ſimilit'
a forma rei ſed dria conſtitutiua hominē ē roīna
le q̄d d' de homine rōne mtellecti pn̄cipij. ſ. tel
lectm̄ g⁹ pn̄m ē hominis forma ¶ Ro. o d'. q̄ mte
ē dicē q̄ mtellectꝰ q̄ ē mtellāialis opacōis pn̄m
ſit hmōi corporis forma. Illud em̄ quo pmo ad
opat' ē forma eius cui opacō attribuit' ſicut q⁹ pmo
ſanat' corpꝰ ē ſanitas et quo pmo ſāt aīma ē ſāa
vn̄ ſanitas ē forma corporis et ſcā aīme Et hmōi
rō ē q̄ nichil agit niſi ſm̄ q̄ ē actu vn̄ q⁹ aliq⁹ eſt
actu eo agit. manifeſtū ē aut q̄d p mū quo corpꝰ
vīuit ē aīma et aī vita manifeſtat' ſm̄ diuſas opa
cōnes mdiuſis gradibz vīuentiū. id quo pmo
opam' vnīq̄q̄ horū opm vite ē aīma. aīma
em ē quo pmū nutrim'. et ſentim⁹ et mouem'
ſm̄ loci. et ſilr quo pmo mtelligim⁹ ſiue dicat'
mtellectꝰ ſiue aīma mtellectiua ē forma corporis
et hec ē dem m̄cō ad 1m. m 2o de aīa. Si q⁹ aut velit
dicē aīmā mtellectiuā non ee corporis form̄ oport⁹
q̄ hoc ſciat modū quo iſta actio q̄ ē mtelligē ſit hmōi
hominis actio. ex pit' em̄ vniuſāliꝫ ſcipm̄ ee q̄ intel
ligit. Attribuit' aut aliqui actio triplr ut p̄z per
phūm. v. phi. 2. dicit' em̄ aliq⁹ mouē et agē uel ſm̄
ſe totū ſicut medicꝰ ſanat. aut ſm̄ ptem ſicut hō
videt per oculū. aut p actūs ſicut d' q̄ albū edifi
cat q̄ actus dit edificatoris ee albi. cui g⁹ dicam⁹ ſor
tem uel plōnem mtelligē. manifeſtū ē q̄ nō attribu
tur ei p actūs. attribuit' em̄ ei m̄ḡtūdi ē homo q̄d
ee naalit' p̄dicat' de ipo. aut g⁹ opz dicē q̄ ſortes
mtelligat ſm̄ ſe totū ſicut plato poſuit hominē
ee aīmā mtellectiuā. aut opz dicē q̄ mtellectꝰ ſit
aliq⁹ p̄s ſortis Et p mū q̄dem ſtare nō pt ut ſup̄
oñſum ē. ꝓpter hoc q̄ idem ipē homo ē q̄ p̄cipit
ſe mtelligē et ſentire. ~~aut non~~ ſentire aut non
ē ſine corpore vnde opz corpꝰ ee aliq⁹ hominis p̄tē
Relmāt' g⁹ q̄ mtellectꝰ quo ſortes mtelligit eſt

ē aliq̄ pars sortis ita q̄ mtellectꝰ aliq̄ mō corpoꝛi
sortis vnīat. ¶ Hanc aut vmonē gnēta tom 3o
de aīma dr̄ ee p spem mtelligibilem q̄ q̄dē habz
dupler ſbiectū vnū. ſ. mtellm possibilē. aliud
ipā fantasmata q̄ sūt m organis corporeis et ſ
per spem mtelligibilē g̃ trinuat mtellē possibilis
corpoꝛi huiꝰ uel illiꝰ hominis. Sed ista g̃ trinuatio
uel vnio non sufficit ad hoc q̄ actio mtellē sit
actio sortis. et hoc p̄z p silitudinē m sensu. ex quo
arg̃ꝭ p̄cedit ad cōsidandū ea q̄ sūt mtellē sic. n.
se hnt fantasmata ad mtellm sicut colores ad
visum. sicut ea q̄ spēs coloꝛ sūt m visu ita spēs
fantasmatū sunt in mtellū possibili. ut d̄z 3o de
aīma. patz aut q̄ ex hoc q̄ colores sūt m pariē
quoꝛ silitudines sūt m visu actio visus nō attri
buit pariēti non. n. dicim⁹ q̄ paries videat sed
magis q̄ videat. ¶ Ex hoc g̃ꝰ q̄ spēs fantasmatū
sūt in mtellectu possibili non sequit q̄ sortes in q̄
sūt fantasmata mtelligat sed q̄ ipē mediantibꝰ
fantasmatibꝰ mtelligant. ¶ Quida aut dicē voluē
runt q̄ mtellē vnit corpoꝛi ut motoꝛ. et sic ex
mtellū et corpore non fit vnū ut actio mtellē
toti attribui possit. Sed hoc ē inuitū vāni.
p̄mo q̄dē q̄ mtellē non mouet corp⁹ nisi
p appetitū. q̄ moto p̄supponit opatioꝛ mtellē
non g̃ꝰ q̄ mouet sortes ab intellū ideo intelligit
sed potiꝰ e conuꝛsō q̄ mtelligit ideo ab mtellū mouet
tur. // 2o q̄ cū sortes sit q̄dā idiuiduū in nā cuiꝰ
ēentia ē vna ex pōita ex mā et forma. si mtellē
non sit forma eius sequit̄ q̄ sit p̄ter eē eiꝰ et sic
mtellē nō pabit ad totū sortē sicut motoꝛ ad mo
tū. ¶ Intelligē aut ē actio q̄ estens in agente non
aut trāsiens in alterū sicut calefacē. nō g̃ꝰ intelli
gē potest attribui sorti p̄ter hoc q̄ ē motꝰ ab m
tellū. // 3o q̄ actio motoris nūq̄ attribuit moto
mīsi sicut instrumēto sicut carpentare serre
¶ Intelligit mtelligē attribuit sorti q̄ ē actio moto
ris eius sequit̄ q̄ attribuat ei sicut instrō q̄d ē ḡt
phm q̄ volt q̄ mtelligē non sit p instrumētū
corporeū. // 4to q̄ licet actio p̄tis attribuat toti ut
actio oculi homīs nūq̄ tn attribuit alicui p̄ti nisi
forte p accīs. non. n. dicim⁹ q̄ manꝰ videat
p̄ter hoc q̄ oculꝰ videt. Si g̃ꝰ ex mtellū et sorte
duob⁹ nō sit vnū actio mtellē nō p̄t attribui sorti
si nō sortes ē totū q̄ q̄pomit ex vmone intellē ad
reliq̄ q̄ sūt sortis. et tm nō vnit alicui q̄ sūt sortis
nisi sicut motoꝛi. sequit̄ q̄ sortes non sit vnū simplex
et per se ens neq̄ ens simplex. sit. n. aliq̄ ē ens quo
nō vnū. Relinq̄t g̃ꝰ q̄ sol⁹ modꝰ q̄ ponit aꝛ les
q̄ hꝰ q̄d mtelligit q̄ principiū mtellectū ē forma
ei⁹. sic g̃ꝰ ex ipsa opatiōe mtellectꝰ appaꝛet q̄
mtellectū p̄n̄m vnit corpoꝛi ut forma. p̄t etiā
idem manifestari ex rōne spēi hūane. natura
em vnius q̄q̄ rei ex eius opatiōe ondit̄ p̄ q̄ at

opatio hominis mq̄tū ē homo ē intelligē per hoc
em omnia alia transcendit. vnde et aꝛ⁹ in li⁰
ethy. m. hanc opatiōe sicut p̄ a hominis vltima felici
tatem constituit. oportet g̃ꝰ q̄ hꝰ homo fm̄ē spem
sortiat. q̄d ē huiꝰ opatiōis p̄n̄m. sortit aut vnū
q̄dq̄ spem p̄ p̄am formā. Relinq̄t g̃ꝰ q̄ p̄n̄m
tellectū sit p̄ p̄a hominis forma. Sed considandū
ē q̄ q̄to forma ē nobilior tanto magis dñat ma
terie corporali et minoꝛi imergit. et magis eam
sua vtute excedit. vnde videm⁹ q̄ forma mixti coꝛ
poris habz aliq̄ opatiōz q̄ non cāt elementoꝝ ex
mētuꝝ. et q̄to magis p̄cedit in nobilitate
formaꝝ tanto magis inuenit vtiq̄ forme māz ele
mētare excedē sicut aīa vegetabilis plus q̄ aīa vegetabilis
metalli. et aīa sensibilis plus q̄ aīa vegetabilis
Anima aut hūana ē ultima in nobilitate formaꝝ
rū. vnde in tm sua vtute excedit corpale māz q̄
habz aliq̄ opatiōz et vtute em q̄ nullo mō egreditur ma
corpalis. et hoc virtꝰ d̄ intellē. Est aut attendē
dū q̄ si q̄s poneret aīaz q̄poni ex māz et forma nullo
mō posset dicē aīaz ee forma corporis. cū. n. sit actꝰ māe uel ens in pōtiꝭ
māe et forma q̄positi pt ee alteri⁹ forma sem
se totū. sicut fm̄ ad sui sit forma. id q̄d ē forma
dicimꝰ forma aīaz. et id q̄ ē aīma dicim⁹ p̄mū
aīmati. ut sup̄ dictū ē. ¶ Ad p̄mū g̃ꝰ dē q̄ fict
phs dicit 2o phȳ. vltima formaꝝ nāliū ad qua
tuāt⁹ sit dā opatiō phie nāliꝭ. s. aīma hūana ē q̄dem
sepata sed in nā q̄d ex hoc p̄bat q̄ hoc ex māe
nerat homez et sol. sepata q̄dem ē sed non vni
tē mtellectiaz q̄ vtiq̄ mtellectiua nō ē vtiq̄ alicuiꝰ or
gani corpalis sicut vtiq̄ visiua ē actꝰ oculi. intel
ligē em ē actꝰ q̄ non p̄t exeꝛcē per organū coꝛ
porale sicut exeꝛcet visio. sed in mā ē māe. aīa
hūana cū sit actꝰ et vtiq̄ ē forma corporis. et cū q̄ mā
cōmis hūane. sit g̃ꝰ phs dr̄ in iij. de aīa q̄ intellē
ē sepatꝰ q̄ non ē virtꝰ alicuiꝰ organi corpalis
¶ Et per hoc p̄z rōnsio ad 2m et 3m. Sufficiat em ad
hoc q̄ mtellectꝰ mtelligat in māia et vlia.
q̄ vtiq̄ mtellectiua non sit corporis actꝰ ¶ Ad 4tum
dd. q̄ aīa hūana nō ē forma in mā corpali in
mersa. uel ab ea totaliꝰ q̄ thensa. p̄t sua p̄fōr
et ido mtelligit plures alios q̄ eius vtutem nō ee corpis
actū q̄ inus aīa fm̄ sua ee em̄ sit corpis fōr ¶ Ad
tm̄ dd. q̄ aīa illud ee in quo ipa subsistit q̄ciat
mē corporali ex q̄ et aīa mtellectiua fit vnū
¶ Ita q̄ illud ee q̄d ē totiꝰ q̄positi ē etiā ipius aīe
q̄d non attendit in alios formis q̄ non sint subsis
tentes et p̄ter hoc aīa hūana remanet in suo ee
destructo corpe. non aut alie forme ¶ Ad 5tum
dd. q̄ fm̄ se q̄uenit aīe corpoꝛi vnitiꝰ sicut fm̄
se q̄uenit corpoꝛi leui ee sursū. sicut leue manet
q̄dem ex aliquo p̄positū sepatū ex aptitudine

tame et mel ma cõe ad ꝑ̃ñ locũ ita aĩa alia hu-
mana manz in suo cẽ cũ fuit a corpe sepata
hns aptitudiẽz et icliacõz nãle ad corpis vnioẽz

Ad xm sic ꝓcedit. videt ꝙ ñ sit vn⁹ vel plꝰ oĩm
q̃ intellectum ꝑ̃m nõ multiplicet ſ. hom
multiplicacõz corpm. ſ sit vn⁹ intellectꝰ i omibz
hombz. illá enĩ ſba i mãlis multiplicat ſm
nam m eadem ſpẽ. aĩa hmana ẽ ſba i mãlis
non. n. ẽ opoita ꝙ mã et foꝛ ut ſup onſũ ẽ. no
gꝰ ſit multe in vna ſpẽ. ſed omes homes ſut
vn⁹ ſpẽi. ẽ gꝰ vn⁹ ſolus intellectꝰ oĩm hom

¶ ꝓ. vmota cã vmouet effectꝰ. ſi gꝰ ſm multi-
plicacõz corpm multiplicaret aĩe hmane oſequ⁹
videt ꝙ vmotis corpibz multitudo aĩaꝝ non
vna maneat. ſed ꝙ omibz aĩabz vmaneat aliqd
vnũ ſolũ. qd ẽ hẽticũ. pereat em dnã ꝑmioꝝ
et penaꝝ ¶ ꝓ. ſi intellectꝰ mes ſit alius ab itel
lectu nio. intellectꝰ mes ẽ qdda mdiduũ et ſilr
intellectꝰ tuus ꝑticlãris ea em ſuit q̃ dent nũo et oue
nuit m vna ſpẽ. ſed omẽ qd vrapit. ma alio ẽ m
eo. ꝙ ꝑ modũ recipientis gꝰ ſpes recũ in intellectu
meo et tuo vtripent mdiduale. qd ẽ extra rõnẽ
intellectꝰ q̃ ẽ cognoſcitiuus vtiuꝫ ¶ ꝓ. intellectus
ẽ mꝫ intellectꝰ intelligente. ſi gꝰ intellectꝰ mes ẽ
alius ab intellectu tuo opꝫ ꝙ aliud ſit intellectũ a
me et aliud a te et ita erit mdidualis nuãtũ et
intellectus in ꝑ̃. et oportebit abſtrahẽ intẽcõnẽ
eandem ab utroq; ꝙ q̃ a q̃buſlibz duĩſis oĩmgit ab
ſtrahẽ aliq̃ ꝯe intellectꝰ. qd ẽ extra oẽz intellectꝰ
q̃ ſic nõ videt. diſtinguit intellectus a vtute ymagi
natiua. videt gꝰ relinq̃ ꝙ ſit vn⁹ intellectus oĩm ho-
minũ. ¶ ꝓ. cũ diſcipul⁹ accipit ſciaz a magro
non ꝑt dici ꝙ ſciã magri gnẽt ſciaz in diſcipło
q̃ ſit ſciã eadã eẽt forma actiã ſicut calor qd ꝑz
ẽ flm videt gꝰ q̃ ẽ ade nũo ſciã q̃ ẽ in magro
gnãt diſcipło qd ee non ꝑt niſi ſit vn⁹ intellectus
vtriuſq; videt gꝰ ꝙ ſit vn⁹ intellectus diſcipli et
magri et ꝑ hoc oĩs oĩm hom ¶ ꝓ. aug⁹ dr in lib⁰
de q̃ tuor te aĩe. ſi pluees tm aĩmas ducerẽt ipẽ me hmãs
ad debo. ſed mare ẽ iudet aĩma ee vna q̃ tu
ad intellectũ. gꝰ ẽ vn⁹ oĩm hom ¶ ſed ctra ee
qd phus dicat in 2o phi. ꝙ ſicut ſe hnt cauſe
bles ad vlia. ita ſe hnt cauſe ꝑticlares ad ꝑti
culata. ſed mpoſſe ẽ ꝙ vna aĩa ſm ſpem ſit
duĩſoꝝ aĩma alia ſm ſpem. gꝰ mpoſſe ẽ ꝙ vna
intellectiua in nũo ſit duĩſoꝝ ſed m nũm ¶ ho
dd. ꝙ intellectus ee oĩm hom vni ẽ oĩno ipoſſe
et ho. qdem pz ſi fm plõmis ſimaz homo ſit ipẽ
intellectꝰ. ſeqret em ſi ſortis et plõmis ſit vn⁹
intellectꝰ tũ ſortes et plato ſint vn⁹ homo
q̃ non diſtinguunt ab inuicẽ nec per hoc ꝙ ẽ ex
eẽm vtriuſq; et erit tuc diſtinctio ſortis et
plõmis non alia q̃ hominis tuncati et capati
qd ẽ oĩno abſurdũ. Ad rũ. ee ãa patz hoc ee mpoſſe

ſi fm ſimaz azl. intellectꝰ ponat ꝑ ſeu potẽtia aie
q̃ ẽ homes forma ꝓpoſſe ẽ em pluiũ nũo duĩſoꝝ
ee vnã formã ſicut mpoſſe ẽ q̃ eoꝝ ſit vnũ ee nã
forma ẽ eſſendi ꝑ̃m. Ad rũ. ea patz hoc ee ipoſſe
quocũq; mõ quĩ ponat vnionẽ intellectus ad hut
et illũ homẽz. ꝙ manifeſtũ ẽ em ꝙ ſi ſit vnũ ꝑ̃
apale agens et duo inſtrumẽta dicã potẽt vnũ
agens ſimplr. ſed pluees actiones ſicut ſi vn⁹
homo tãgat duĩſa duabz maibz erit vnus tã
gẽs. ſed duo contactꝰ. Si nũo eoꝝ inſtrumẽtũ ſit
vnũ et ꝑncipales agentes duĩſi dicẽt q̃dẽ plẽs
agentes ſed vna actio ſicut ſi multi vna ſime tra
hant naue erit multitudo trahẽtes ſed vn⁹ tractus.
Si nũo agens ꝑncipale ſit vnũ inſtrumẽtũ vnũ
dicet vnũ agens et vna actio ſicut cũ faber cũ
vno martello ꝑcutit ẽ vn⁹ ꝑcutiens et vna ꝑ-
cuſſio. ꝙ manifeſtũ ẽ aut q̃ q̃libz intellectus ſeu
vmat ſeu copulet. hut uel illi hom intellectus
mter ſe ꝛeã q̃ ad hom̃ ꝑtinẽt ꝑncipaliter hz
obediũt em vnes ſſtiue intellectui et eidem ſuĩt
Si gꝰ ponẽt q̃ ee pluees intellectus et ſſ⁹ vn⁹ duoꝝ
hoĩm. puta ſi duo homes habent vnũ oculũ
eent q̃dem pluees videntes ſed vna viſio. Si nũo
intellectꝰ ẽ vn⁹ q̃ntũcũq; duĩſificet aliaq̃bz oĩm
bꝰ intellectꝰ vtiq̃ inſtrumẽtis nllo mõ ſortes
et plõ poterit dici ſi vn⁹ intelligens. et ſi ad
dam⁹ ꝙ ꝑ̃m intelligẽ q̃d ẽ actio intellectus nõ fit
per aliq̃d aliud ex gnũ ſi ꝑ̃m intellectũ ſe
ꝙtur ultei⁹ ꝙ ſit et agens vnũ et vna actio id ẽ
q̃ ꝑ oms homes ſmt vn⁹ intelligẽs et vnũ in-
telligẽ. dico aut reſpcũ eiuſdẽ intelligibilis. poſ
ſet aut duĩſificari actio intellectualis mea et tua
per duĩſitatẽ fantaſmatũ q̃. ſ. aliud ẽ fantaſ
ma lapidis in me. et aliud in te ſi ꝑ̃m fantaſ
ma ſed m ꝙ ẽ aliud in me et in te eẽt forma in
tellectꝰ poſſibilis q̃ idem agens ꝑ̃m duĩſas for
mas ꝓducat duĩſas actiones ſicut ꝑ̃m duĩſas
formas recũ eiuſdẽ oculi fiũt duĩſe viſiones
ſed ꝑ̃m fantaſma non ẽ forma intellectus poſſi-
bilis ſpes intelligibilis q̃ a fantaſmatibz abſtrahit
In vno aut intellectu a fantaſmatibz duĩſis
eiuſdem ſpei non abſtrahit niſi vna ſpes intel
ligibilis ſicut in vno homine appz in quo ꝑnt
ee duĩſa fantaſmata lapidis et tm ab omibz
eis abſtrahit vna ſpes intelligibilis lapidis
per quã intellectꝰ vnus homes vna operatione
intelligit nãz lapidis nõ obſtante duĩſitate ~~fan~~
fantaſmatũ. ſi gꝰ vn⁹ eẽt intellectus oĩm hom
duĩſitas fantaſmatũ q̃ ſunt in hoc et in illo nõ
poſſet cãre duĩſitatem intellectualis operationis
huius et illius hominis ut ponẽt fingit mꝰ de aĩa
Relinq̃t gꝰ ꝙ oĩno impoſſe et ꝛgueiens ẽ ponẽ
vnũ intellectũ oĩm hom ¶ Ad ꝑmũ gꝰ dd. ꝙ
licet aĩma intellectiua non habeat mãz ex qua

sit sicut nec angelus tamē ē forma nec alicq̄ dō angelo non conuenit et iō sēm diuisionē materie sicut mlte aie vmōs spēi mlti aut angeli vmōs spēi oīno ee non pnt ¶ Ad 2m q vnūqd̄ q̄ hoc mō habz vnitatem quo habz ee et permanēm idem ē indiuiduū de mlte plicatōne rei et de ee ipius habz aīfestū ē aut q aīa mtellāialis fm suū ee vnit corpori ut forma et tm destructo corpe remanz aīa mtellāialis m suo ee et eadē rōne mltitudo aīaz ē fm mltitudinē corpoz et tamē destructis corporibz remanēt aie m suo ee mltiplicate ¶ Ad 3m dō q modi diuersōm telligentiis aut spēi p quā mtelligit non excludit mtelligena ab vnitz alioq̄n essent mtellecty separati simt q̄dam sbē subsistentes et p ons pticulares non possent vnā mtelligere sed mālitas cognoscentis et spēi per quā cognoscit vnis cognitionē impedit Sicut em omnis actio ē fm modū forme qua agens agit ut cale factio fm modū caloris ita cognitiō ē fm modū spēi qua cognoscens cognoscit habz aīfestū ē aut q nā oīs distinguit et mltiplicat fm pnām modi uantia q̄ sunt ex parte mē si g forma p quā cognitiō fit sit mālis non abstracta a q dicēmbz materie nō erit silitudo nature spēi aut gnis fm q ē distincta et mltiplicata p pnām modi uātia et ita nō potuit cognosci m sua gitate nā ret Si uō spēs sit abstracta a dicēmbz matie indiuidualis erit silitudo nature abstracte ab hijs q̄ patz distinguit et mltiplicat et ita cognoscet vnde nec refert q̄tū ad hoc utz sit vnus mtellectus uel plures q si esset vnus tm oporteret ipm ee aliq̄ q̄dā et spēs per quā mtelligit ee aliq̄ quādā ¶ Ad 4m dō q si ue mtellectus sit vnus uel plures id quō mtelligit ē vnū id em quō mtelligit nō ē m intellecti fm se sed sēm suā silitudinem mem lapis em nō ē m aīa sed spēs lapidis utr tm de aīa et tm ē id quō mtelligit non aut spēs lapidis nisi p reflexionē mtellectus sup seipm alioq̄n scīe nō esset de rebz sed de spēbz mtelligibilibz contingit aut eidem rei diuersa sēm diuersas formas assilāri et sic cognitiō fit fm assilātoz cognoscentis ad rē cognitam sēq̄t q̄ idem a diuersis cognoscētibz cognosci contingit utpz in sensit nā plures videt eiusdē colorem fm diuersas silitudines et silr plures intellectus mtelligit vnā rem mtellectā Sed hoc tm mīest inter sensū et mtellectm sēm suā az q̄ res sentit fm illā dispōnem quā habz ext aīma in sua pticularitate natiā aut rei q̄ mtelligit ē q̄dem extra aīaz fm non habz illi modū essendi extra aīaz fm q̄ mtelligit Intelligit em nā tōis seclusis principijs indiuidualibz nō aut hūc modū essendi habz extra aīaz Sed fm plōmis rēs mtellectas eo mō ē extra aīaz quo mtelligit posse

it em nās reuelari a mā separatas ¶ Ad 5m dō q̄ sīlr aliq̄ ē m discipulo aliq̄ m magro quō aut causet m sequētibz dicet ¶ Ad 6m dō q̄ aug mtelligit aīmas nō ee plures tm q̄ a vnitate in vnā uel spēm

HAd 7m sic procedit videt q̄ Si hoc nō sit p terā aīaz mtellectiuaz sint m hoīe plures aie aie p ee em dīentes s substātiā et nutritiua corruptibile em et sic corruptibilē nō sit vnus nec fm aīa mtellectiua ē incorruptibilis aīme vō alie sensitiua et nutritiua sint corruptibiles ut ex supioribz patz g m hoīe nō pt ee vna eētia aie mel lectue substātie et nutritue Si dicat q substātia m hoīe ē incorruptibilis Cont corruptibilē et incorruptibilē dīentes fm genus ut dō xr meth sed aīa substātia m eq leone et alijs brutis aialibz ē corruptibil sīlr m hoīe sit incorruptibilis nō erit eiusdē gnis aīa substātia m hoīe et m bruto aial aut dē eo qd̄ habz substātiā neq̄ g aial ~~erit eiusdē~~ et vni gen̄s cū hoīe et alioz aīmaliū qd̄ ē inconueniens ¶ P phūm dicit q embrio pus ē aīmal p̄ hoīe sed hoc ee non posset si eet eadem eētia aie sensitue et mtellectue ē n aial p aiaz substātiaz et hoīem per aiaz mtellectiuaz non g m hoīem ē vna eētia aie substātie et mtellecty ¶ P phūm dicit in vij meth q̄ genus simit a mā drīa vō a forma sed rōnale qd̄ ē drīa ostitutiua hoīs sumit ab aīma mtellectiua aial vō dr eo q̄ habet corpus aīmatum aīma substātia aīma g mtellectiua corpus aīmatum aīma substātia aīma sicut fōz ad mā copat ad corpus aīmatum aīa substātia sicut mālē non g aīma mtellectiua ē ea dē p eem aīa aīma substātiua m hoīe sed p suppōm ea sicut mālē suppositi ¶ Sed contra ē qd̄ dīt m libro de eccliasticis dogmatibz neq̄ duas aīmas ee dicimus m vno hoīe sicut iacob9 et alij fratrez sed ut vnā aīam rationalem q aīmat corpus et immixta sit sanguini et aliis humoribz sicut et alia membra et eadem spūalem q rōnem ministrat et sed diuersa ee aiaz m hoīe q̄ et corpus sua societate vnifi cat et sēmetipaz sua rōne dispōnit ¶ Ite dō q plō posuit duas ee aias m corpore vno eaz fm organa distinctas q̄bz duplex opatio vite attribuebat dicens aiaz nutritiuaz ee in epate generationis opionē corde cognoscitiuaz in cerebro quā q̄dem opionē aiaz reprobat m libro de aīa p̄tū ad illas aie p̄ q̄ corporeis organis m suis opibz vtunt et hoc q̄ m aialibz q̄ de causa viuunt m q̄libz pte inueniunt duo se opationes aie sicut sensus et appetitus hoc aut non est si duplex principia opationū aie q̄ p eem sed duplex diuisis ptibz corporis distributa eent Sed de mtellectiua videt sub dubio utrum pte utriusq̄ sit se pata ab alijs aie ptibz solubilis rōne an eadem loco Opio aut plōnis utriq̄ sustinēi posse si ponet q aīma vnit corpori non ut forma sed ut motor ut posuit plō mchil em mouens seq̄ videt sed mobile a diuisis motoribz moueat p̄ q̄ ut fm

ptes diuisas. Sed si ponam9 alias corpori uniri
ut a forma. Cimo uidet9 mp9le plures aias
per eam differentes in uno corpore. Ad q̃d
triplex ronē maifestat pt. ///. Primo q̃ aial non
est simplr unum. Cent aie plures. mathil em̃
ce. ab eodem em̃ res habz ce. et q̃ sit una. et io
ca9 denominat a diuisis formis nō sit unum
simplr sicut homo albus. Sicut homo ab alia
forma habēt q̃ sit diuisi. f. ab aia. Vel ab egetabili
et ab alia q̃ sit aial'. f. ab aima sensitiua. et ab alia
q̃ sit homo. f. ab aima ronali sequit9 q̃ ho non
est unum simplr sicut et ax9. argumentat9 tra
plonem in 3o methr. q̃ si alia est ydea aia malis et
alia bipedis non est unum simplr aial' bipes
et pter hoc in primo de aia. Contra ponentes diuisas
aias in corpore magrit9 q̃ timeat illas et q̃d
facilit ex eis unum. et non pt dici q̃ unit9 per
corporis unitatē ex magis aima continz corpo
et facit ipm̃ esse unum q̃ ex. ///. Ad hoc apparet
impositio ex mo pdicator9 in quib9 q̃ em̃ sumunt9 ad diui
sis formis pdicat9 de se inuic uel p actus si forme
non sint ad inuicem ordinate puta aia dicitur q̃
albus. Et dulce. uel si forme sint ordinate ad inui
cem erit pdicat9 p se em̃ sed9 mod9 pdicandi p se. q̃ z
ponit9 in diffinitione pdicati sicut supficies p
ambulat ad colorē. si g9 dicam9 q̃ corpus supfi
ciatum est coloratum erit sed9 mod9 pdicandi p se
Si g9 alia forma sit a q̃ ad d9 aial' et a q̃ ad d9 ho
nisi p actus sint ultime forme ad inuicem ordinem
non sint. vel q̃ ibi sit pdicatio in 2o mod9 dicendi
p se si una aia maz sit ad aliam pambulat9 utriz
aut horum est maifestum. Nam q̃ al' p se de hoc pdi
cat9 non p actus nec pdicat9 in 2o. Dicendum q̃ ho
non pomit9 in diffinitione aias malis. Eq9 oportz
g9 eande forme esse p ad esse aial'. et p quam ad esse ho
non uere est. Id q̃d est pdicat9 /// Tertio apparet ho esse emp9le p hoc p
q̃d nullo mō contingit9 in principium actionum esse
p esse unum. Sic g9 dd. q̃ eadem in nob aima
est homo sensitiua et intellectiua et nutritiua. Cuius
autem hoc contingat de facili considerari potest. Sig
nificatas species et formas. Attendat9 Inuenit9 enim in
mino9 perfecti sicut in remotis ordine aia mata per
fectiora sunt imperfectis. et aia mala plantis et hoies
aia malibz brutis et in singulis homin̄ genera sunt
gradatim diuisi. et io arist9 in viii. methr. assimilat species
remotiores q̃ distant species figurarum addition uel subtractio
unitatis. Et in 2o de aia. Quat diuisas aias
species. Sunt enim figurarum q̃z una continz aliam si
cut pentagonum tetragonum. et exedit. Sic

igit9 aima intellectiua totum in se continet uirtute q̃q̃ hab
aima sensitiua brutor̄ et nutritiua plantar̄. sicut q̃
superficies q̃ habz figuram pentagonam non pt aliam
figuram nisi tetragonam. et pt aliam pentagonam. p
superfluet figura tetragona. ex q̃ in pentagona
continet9. Ita nec pt aliam aiam sortes esse homo et
per aliam aial' fieri p unam et eandem. Ad p̃m q̃d. q̃d
q̃ aia sensitiua non habz in se corruptibile ex hoc q̃ est
sensitiua. sed ex hoc. q̃ intellectiua. Et ei incorruptibilitas
debet. q̃n q̃ aima est sensitiua tm̃ corruptibilis est
q̃n uo aia sensitiua intellectiua habz in se corruptibile
licet em̃ sensitiuum in corruptione non det tm̃ incor
ruptionem intellectionem auferre non pt. Ad z̃m dd
q̃ forme non collocant9 in genere uel in specie sed
ponit9 homo aut9 corruptibilis est sicut etiam
alia animalia. Vnde dicit p̃m corruptabile est in
corruptibile q̃ est ex parte forme. Nō facit homi
nem p̃m genus ab aliis animalibz differre. Ad
z̃m dd. q̃ primus embrio habz aiam q̃ est sensitiua tm̃
qua abiecta aduenit perfectior aia q̃ est simul
sensitiua et intellectiua ut in fra apiem9 ondetur. Ad q̃m̃ dd. q̃ non oportz p̃m diuisas rones
uel intentiones logicas q̃ sequunt9 modum in
telligendi diuisitatem rebz naturalibz actu
pē. q̃ ratio unius et idem p̃m diuisos modos
apprehendit pt. Quia igit9 ut dictum est aia intel
lectiua uirtute continz id q̃d sensitiua habz
et adhuc amplius potest seorsum ratione considera
re q̃ pt̃m ad uirtute sensitiue q̃ q̃dam imperfectum et male. et q̃ hoc noluerit esse homin̄ et aliis
animalibz ex hoc rōnem genis formant. Io nō
m quo aima intellectiua sensitiua excedit ar
guit q̃ si formale et cōpletiuum et ex eo formant
differentiam hominis. Q̃ si hoc nō sit a sorte pt̃ idem aiam

Ad. q̃m̃ sic predict9 videt9 q̃ m homine sit
alia forma preter intellectiuam. Dicit enim
primus metha de aima q̃ aima est actus corporis
physici potentia vitam habentis. Compat9 igit9 aima
ad corpus sicut forma ad materiam. sed corpus habz aliq̃
formam substantialem p quam est corpus. g9 ante aiam predict
m corpore aliq̃ forma substantialis. Q̃ homo et q̃libet
~~movens seipm~~ aial' est movens seipm.
omne aut movens seipm dicit9 in duas partes
quaz una est movens alia mota. ut probat9 in
viii. physic. pars aut movens est aia. g9 opz q̃ alia
pars sit talis q̃ possit esse mota sed mala pars non
potest movere. Vide d9 in viii. physic. quia sit ens solum
in potentia. q̃m̃ mo omne q̃d movet est corpus g9
oportet q̃ in homine et in quolibz alio animali sit
alia forma substantialis per quam constituat9 corpus
Q̃. ordo in formis attendit9 sicut in habitudinez
ad materiam primam. Vnde. n. et posterius d9 p gradum
ad aliquod primum. si g9 non esset in hoc ale aliq̃ forma
substantialis preter ala aiam ronalem. sed immediate

materie p̄me mheret ſeq̄tet q̄ cēt mordme ip
fectiſſima q̄ immediate mheret materie ¶ p̄
corp9 humanū ē corp9 mixtū mixtio aut nō fit
ſ̄m materiam q̄ tuc cēt corrupc̄o ſola oportet
g° q̄ r̄manēt forme elemētor in mixto q̄ ſunt for
me ſbāles g° m corpore humano ſunt alie forme ſba
les p̄ter aīmā intellectiuā ¶ Sed o tra vnūq̄q rei vnū
ē cē ſbāle ſed forma ſbālis dat cē ſbāle g° vnūq
rei ē tm vna forma ſbālis aīma aut ē forma
ſbālis hominis g° mpl̄e ē q̄ in homine ſit aliq̄
alia forma ſbālis q̄ aīma intellectiua ¶ Ex° dō
q̄ ſi aīma intellectiua ponet non vnit corpori
ut forma ſed ſolū ut motor ut plōmia poſuerūt
nec cēt dic̄e q̄ in homine cēt alia forma ſbālis
per quā corp9 ab hoc ſit aīma mobile in ſuo cē
conſtituet̄ ſed ſi anima vnit corpori ut forma
ſbālis ſiat ſup̄ iam dictū inpoſſibile ē q̄ aliq̄
alia forma ſbālis p̄ter eam inducat in homine
¶ Ad aūq̄ euidenciā ſciendū ē q̄ forma ſbālis
in hoc a forma accīntali differt q̄ forma accīnta
lis non dat cē ſimplic̄ ſed cē tale ſicut calor fa
cit ſuū ſbm̄ non ſimplic̄ cē ſed cē calidū et ideo
cū aduenit forma accīntalis non d̄ aliq̄ fieri
uel gnāri ſimplic̄ ſ̄ fieri tale aut aliq° mō ſe habe
et ſilr̄ cū abeūdit forma accīntalis non d̄ aliq̄ corru
pi ſimplic̄ ſed ſ̄m q̄d̄ forma aut ſbālis dat eſſe
ſimplic̄ et ideo p ei9 aduentū d̄ aliq̄ gnāri ſim
pliciter et per ei9 receſſū ſimr̄ corrumpi et p̄ hoc
antiq̄ naturales q̄ poſuerūt materiā cē aliq̄d ens
actu putauerūt uel actum aut aliq̄ huiq̄ dixerūt
q̄ nichil gnāt̄ aut corrumpitur ſimplic̄ ſed omē
fieri ſtatuerūt alteratiue ut d̄ in p̄mo phyſic̄ Si uero
uta cēt q̄ p̄ter aīam intellectiuā p̄exiſtēt alia q̄
aliq̄ forma ſbālis in materia per quā ſbiectū aīme
cēt ens actu ſequeret̄ q̄ aīma nō daret cē ſimplic̄
et p ḡnīs q̄ non cēt forma ſbālis et q̄ p aduentū
aīme non cēt gnāc̄o ſimplic̄ neq̄ per eius receſſū
corrupc̄o ſimplic̄ ſed ſolū ſ̄m q̄d̄ q̄ ſunt manifeſte
falſa Vnde dicendū ē q̄ nulla alia forma ſbālis
ē in homine niſi ſola aīma intellectiua et q̄ ipa
ſicut brute ḡtinet aīma ſenſitiua et plāte nutritiua
continet omēs inferiores formas et facit ipa
ſola q̄q̄ ipſarū forme in alijs faciūt Et ſilr̄
dō ē q̄ aīma ſenſitiua ī brutis et de aīma nu
tritiua in plantis et ulr̄ de omnibus formis per
fectionibus ī ſpēi imperfectior ¶ Ad p̄m g° dō q̄ ar⁹
non dicit aīmā cē actū corpis tm̄ ſ̄ actū corpis
phyſici organici potēcia uitā habētis et q̄ talis
potencia non abiicit aīmā vbi manifeſtū ſit
q̄ in eo cui9 aīma d̄ actus eciā aīma ī cludit eo
mō loquendi quo d̄ q̄ calor ē actus calidi lumē
ē actus lucidi non q̄ ſecundū ſit lucidū ſme lucē
ſ̄ q̄ ē lucidū p̄ lucem Et ſilr̄ d̄ q̄ aīma ē actus cor
poris ē q̄ p aīmā et ē corp9 et ē organicū et
potēcia uitā habēs ſed p̄mo actus d̄ potēcia ſ̄
pectu actus ſecundi q̄ ē operac̄o talis em potēcia non
ē abiciens ī non excludens aīmā ¶ Ad 2^m dō
q̄ aīma non mouet corp9 p̄ cē ſuū ſ̄m q̄ vnit
corpori ut forma ſed p potēciā motiuā q̄ actus
p̄ſupponit iam corp9 effectū actu p aīmā
ut ſic aīma ſ̄m vim motiuā ſit p̄ mouēs et cor
p9 aīmatū ſit p̄s mota ¶ Ad 3^m dō q̄ in materia
conſidant̄ diuerſi gradus p̄fectionis ſicut ē viue
ſentire et intelligere ſemp aut ſub ſi pficiente
p̄ori p̄fectiuo ē forma g° q̄ dat ſolū p̄mū gradū
p̄fectionis materie ē imperfectiſſima ſed forma q̄
dat et p̄mū et 2^m et 3^m et ſic deinceps ē p̄fectiſ
ſima et tamē materie immediata ¶ Ad 4^m dō
q̄ auic̄ poſuit formas ſbāles elemētor inte
gras r̄manere in mixto mixtionē aut fieri ſ̄m p
9trarietatē q̄litates elemētor reducit̄ ad medi
ocritatē ſed hoc ē impoſſ̄le q̄ diuerſe forme elemētorū
p̄nt cē niſi in diuerſis ptibus materie ad quarū diui
ſitatē oportet intelligi diuerſiones ſme q̄bus
materia diuiſibilis ē non poteſt materia aut
diuiſibilis non ſubiect̄ niſi ī corpore
plura aut corpa non p̄nt cē in eodē loco vn
ſequit̄ q̄ elemēta ſint in mixto diſtincta ſ̄m ſuas
et ita non erit vera mixtio q̄ ē ſ̄m totā ſed mix
tio ad ſenſū q̄ eſt ſ̄m minima mixta ſe poſita Ana
xoys aut poſuit ī iij de cēlo q̄ forme elemētor
p̄ter ſuas p̄fectiones ſunt medie int̄ formas ſbāles
et accīntales et ideo ē ripuit magis et minus et
ideo remittit̄ in mixtione et ad medium reducit̄
et conflat̄ ex eis forma vna ſed hoc ē etiā magis
impoſſ̄le nam cē cuiuslibet rei in diuiſibili conſiſtit
et omnis addicio et ſubtractio variat ſpēm ſicut
nullus ut d̄ in viij metha^r vn̄ impoſſ̄le ē q̄ forma
ſbālis q̄cūq̄ recipiat magis et minus ſ̄ſ̄ et minus
ē impoſſ̄le aliq̄ cē medium inter ſbām et accīdēs
Et ideo dd̄m ē ſ̄m phm̄ in p̄mo de gnāc̄one q̄ for
me elemētor manet in mixto non actuales vnita
manent eīn q̄litates p̄prie elemētor ſ̄ remiſſe in
q̄bus ē virtus formarū elemētariū et hinc q̄litates
mixtionis ē q̄ p̄ a diſpōnt ad formā ſbālem corporis
mixti puta forme lapidis uel alīc cuiuslibet
Ad 1^m ſic p̄dict̄ videt̄ q̄ de vnione aīe
aīma intellectiua non ſufficienter ad corpo
li corpori vnit̄ materia eīn debz cē p̄portionata
forme ſed aīa intellectiua ē forma maxime immaterialis
non generabilis vnit̄ ſ corpori corruptibili ¶ P̄ō aīa
intellectiua ē forma magrie immaterialis ō ſignū
ē q̄ habz operac̄o m̄ q̄ non fiat materia corporalis
ſed q̄to corp9 ē ſubtilius rarefactū minus habz de mate
ria g° aīma debz ſ̄ſ̄ altiſſimo corpori vnirī puta igni
et non corpori mixto et terreſtri magis ¶ P̄ō ſi
ſit p̄ma ſpeciei ab vna forma nō poſſent diuerſe
ſpēs ſ̄ aīma intellectiua ē vna forma ſ̄ nō debz

bmi corpori qđ cõpomt ex ptibz dissilium ſpẽz
¶ Ꝑ ꝓfectionis forme debet cẽ pfectꝫ ſuſcep
tabile ſed aĩa intellectiua cẽ pfectiſſia aĩmaꝝ ali
alioꝝ aialiu corpora habeat nãliť inſita regi
mẽta puta pilorũ loco ueſtiũ et vnguiũ loco
calcaneoꝝ habeãt etiã aĩma data ſicut vn
gues dentes et cornua ꝯ videť q aĩa intellectiua
non debuit vmi corpori impfecto tã Ꝑ talib⁹
aĩbus priuato ¶ Sed ꝯtra cẽ ꝑ phs diat m⁹ de
aĩa q aĩma cẽ actꝰ corporis organici phyſici
potẽtia aũt tã ẽntis ¶ Ivº dđ · q aĩ forma nõ ſit
ꝑter materiã ex forma oportet cõnẽ accipe ſic
materia ſit talis et non eg⁹ aĩma aũt intellectiua
ſicut ſup habitũ cẽ ꝑm naturalẽ ordinẽ infimi gra
dũ in ſpẽs intellectualibꝫ tenet in tñ q nõ hã
bet nãliter ſibi indita notitiã veritatis ſicut
angeli · ſed oportet q ea colligat ex rebꝰ diſibi
libꝰ per viã ſenſꝰ ut dꝯ dicat viij · ca⁰ de di · no ·
natura aũt nilli deeſt in naturis vñ oportuit q aĩ
ma intellectiua nõ ſolũ habeť vtute intelligẽdi
ſed etiã vtute ſentiendi · Actio aũt ſenſꝰ non
fit ſine corpeo organo · oportuit igit aĩmã in
tellectiuam tali corpori vmi qđ poſſit cẽ quei
ens organi ſenſꝰ · omẽ aũt alĩ ſenſꝰ fiđãt
ſup tactũ · ad organũ aũt tactꝰ requiritur q ſit me
diũ inter ǫtraria q ſunt calidũ frigidũ hũidum
et ſiccum et ſilia quoꝝ ẽ tactꝰ apprehenſiuꝰ ſic · n ·
ẽ impoſſibile aĩa intellectiua ẽ corpꝰ mixtũ inter
organa alia magis reducta ad eq̃litatẽ opleꝝ
ionis · et ꝑter hoc homo inter oĩa aĩmalia
ẽ melioris tactꝰ · et inter ipos hoies q ſunt meli
oris tactꝰ ſunt meliores intellectꝰ · argumẽ
ꝯ molles carnes bñ aptos mẽte videmꝰ uti dꝫ
in ſẽdo de aĩma ¶ Ad ꝓm g⁹ dđ · q hanc ob
iectionẽ forte aliq̃s vellet euadere ꝑ hoc q dicẽt
corpꝰ hois ante ptam ĩcorruptibile fuiſſe
ſed hec rõſio non videť ſufficiens ex corpus
hois ante ptam ĩmortale fuit nõ ꝑ naturã
ſed ꝑ gr̃ã dine donũ alioq̃n ĩmortalitas eiꝰ
ꝑ ptam ſblata non eẽt ſicut nec ĩmortalitas
demonis · Et ideo aliť dđ⁹ q in matia duplex
conditiõ inuenit vna q eligit ad hoc q ſit ꝯue
niens forme · alia q ex natãte conſequit ꝑtes
diſpoſitiones · ſicut artifex ad materiã ſerre eligit
q dentes ſerre ebetari poſſint et rubigine cõ
trahẽ conſequit ex natãte materie Sic igit et
aĩe intellectiue debet corpꝰ qđ ſit eq̃libꝰ opleꝝio
nis · Ex hac aũt de natãte materie cõſequitur
q ſit corruptibile Si q⁹ nõ dicat q deꝰ potuit
hanc natãte vitare dđ · et q ĩ inſtituendo nãlia
verũ non conſideãt q dđ deus facẽ poſſit ſed q
natie verũ ſit aut ſit augdo dr ꝛ ſup gen · ad
ſtram · puidit tamẽ deꝰ remediũ adhibẽdo ei
mortem per gr̃ã donũ ¶ Ad ꝛm dđ · q aiẽ intel
lectiue non debeť corpꝰ ꝑter ipam opacꝫ intel
lectiuã ꝑm ſe · ſed ꝑter ſenſitiuã vtute q requi
rit organũ eq̃liť opleꝝionatũ et ideo oportuit ai
mã intellectiuam tali corpori vmi et nõ ſim
plici elemẽto uel corpori mixto in quo ignis
excedeť ꝑm q̃ tãtẽ q non poſſet cẽ eq̃litas cõ
pleꝝionis ꝑter excedentẽ ignis vtutẽ actiuam
habetaũt hoc corpꝰ eq̃liter opleꝝionatũ q̃dã
dignitatẽ ꝑ hoc q ꝑmotiuũ ẽ a ꝯrarijs in quo
q̃dam mõ etiã assilãt corpori celesti ¶ Ad ꝛm dđ ·
q ꝑtes aĩmalis ut oculꝰ manꝰ caro os et hmõi
non ſunt in ſpẽ ſed totũ · et ideo nõ ꝑt dici ꝑ lo
quẽdo q ſunt diuſaꝝ ſpẽ ei ſed q ſunt diuſaꝝ
diſpoſitionũ Et hoc cõpetit aĩme intellectiue q
q̃nus ſit vna ſedm ẽſentiã tamẽ ꝑter ſui per
fectionẽ ẽ multiplex in vtute et ideo ad diuer
ſas operationes indiget diuerſis diſpoſitionibꝰ in
ꝑtibus corporis cui vnit⁹ et ꝑter hoc videmꝰ
q maior ẽ diuerſitas ꝑtium in aĩmalibꝰ ꝑfectis
q̃ imperfectis · et in hijs q̃ in plantis ¶ Ad ꝛm
dđ · q aĩma intellectiua q ẽ vltimum cõprehẽſiua
habet vtutẽ ad infinita et ideo nõ potuit ſibi
determinare naturaliter uel determinate eſtimationes natu
rales · uel etiã determinata auxilia uel defenſiones
uel regimẽtorũ ſicut aliis aĩmalibꝰ quoꝝ
aĩme habent apprehenſionẽ et vtutem ad aliq̃
ꝑticularia determinata · Sed loco horũ omnium hõ natu
raliť habet rõnem et manꝰ q ſunt organa
organoꝝ q ꝑ eas homo ꝑt ſibi ꝑparare inſtrumẽ
ta infinitorũ modorũ ad infinitos effectꝰ dđ vm
Ad · 6ũm ſicut prędiť videť q aĩma oẽ aiẽ
intellectiua vmiať corpori mediantibꝰ
aliquibꝰ diſpoſitionibꝰ actiuis talibꝰ · omnis · ii · for
ma cẽ in materia ſibi ꝑparata et diſpoſita · ſed diſpo
nes ad formã ſunt accidentia q dã · gr̃a oportꝫ
ꝑintelligi actiuẽ aliq̃ in mãa ante formã ſubã
lem et ita aĩa animalis aĩa aĩmalis ſit q dã ſubãlis
forma ¶ Ꝑ · diuerſe forme vmi ſpẽi requirit di
uerſas materie ꝑtes ꝑtes aũt materie diuerſe no
ꝑnt intelligi niſi ꝑm diſtinctionẽ dimenſiuaꝝ q̃ntita
tis · gr̃a oportꝫ intelligẽ dimenſiones in mãa ante for
mas ſubãles q̃ ſunt in toto vmi ſpẽi ¶ Ꝑ · ſpirituale appli
catur corpori p ꝯtactũ virtutis uitę aiẽ cui⁹ po
tentia · gr̃a videť q aĩma vniať corpi media
te potentia q ẽ q dã actiua ¶ Sed ꝯtra cẽ q actiua
ẽ poſtꝰ ſubã et tpe et rõne ut dꝫ viij · metij · nõ g⁹
forma actiua aliq̃ ꝑt intelligi in matia ante aiẽ

q̄ est forma substāl⁹ ¶ Ex⁹ dd̄ q̄ si aīa vnit⁹ corpori solū ut motor nō hīl phibet ymo magis ntām cet esse aliq̄s dispones medias nt aiaz et corp⁹ potētiā s. extra aīm per quā mouet corpo et aliq̄ habilitatē extra corpis p quā corpus cet ab aīma mobile. Sed si aīma intellectiua vnit⁹ corpori ut forma substāl⁹ sicut iā sup̄ dctm̄ ē. mpos⁹ ē q̄ aliq̄ dispō actūtal⁹ cadat mter aiaz et corp⁹ vel mt q̄ aiaq̄ formā et materiā sua. Et hui⁹ rō est q̄ aī materia sit mpotēa ad omēs actꝰ ordme quod oportet q̄ id qd̄ est p̄mū simplr̄ in actibz p̄mo in materia intelligat⁹ p̄mū aūt nt omēs actꝰ cē. Impos⁹ ē g⁹ intelligē māz p̄us cē calidam uel q̄ tam q̄ cē in actu esse aūt in actu habz p formā substālem q̄ facit cē simplr̄ ut iā dctm̄ ē vnde impos⁹ ē q̄ q̄ aiaq̄ dispones actūtales p̄existant in materia ante formā substālem et ponās ne q̄ ante aiaz ¶ Ad p̄m g⁹ dd̄ q̄ sicut ex dictis p̄z forma p fectior vtute contīnet q̄ p̄ cē mfeiorū formaz. et id̄o vna et eadē ens pficat materiā f̄m diuīsos p fectōs gradꝰ. vna et eadē ens forma ē p ceīam aīa p quā homo ē ens actu p quā ē corp⁹ p quā ē viuū p quā ē aīmal et p quā ē homo. q̄ aīfestū ē aūt q̄ vnūq̄q̄ gen⁹ consequūt⁹ p̄pria actūtia. sicut g⁹ materia intelligit⁹ p fecta f̄m cē an formam corpeitatis mtellōm. et sic de alijs. ita p̄ intelligīt⁹ actūtia q̄ sunt p̄a entis ante corpeitatē et sic p̄ intelligīt⁹ dispones in materia ante formā non q̄ tū ad omēz eius effectū sed q̄ tū ad posteriorem ¶ Ad 2m dd̄ q̄ dīmēsiones q̄ntitatē sunt actūdentia q̄ sequūt⁹ corpeitatē q̄ toti materie quēt vnū materia iā intellecta sb̄ corpeitate et dīmēsiōnīb⁹ pt intelligi ut distincta in diuīsas ptes ut sic accipiat diuīsas formas f̄m ulteriores p fectiōs grad⁹ licet eīdē forma sit f̄m ceīam. q̄ diuīsos p fectōs grad⁹ materie attribuit ut dctm̄ ē. tñ f̄m consideracōis rōnē differt ¶ Ad 3m dd̄ q̄ sb̄a spūalis q̄ vnit⁹ corpori solū ut motori vnit⁹ ei p potēciā ad ūltimū. sed aīma intellectiua vnit⁹ corpori ut forma p suū cē āmīstrat tī ipm̄ et mouet p suā potētiam et vtute

De vnione aīe ad corp⁹

¶ Ad 1m sic p̄cedit⁹ videt⁹ q̄ aīa vnit⁹ corpori aīm alis mediāte aliq⁹ corpe dicat em̄ aug⁹ viij⁹ sup̄ gen⁹ ad tram q̄ aīma p lucem. ignem et aerem q̄ sunt subtiliora spiritu corp⁹ āmīstrat. ignis aūt et aer sunt corpora g⁹ aīma vnit⁹ corpori hūano mediāte alio corpore ¶ P̄. illud quo subtracto solūt⁹ vnio aliquoz mixtorū videt⁹ cē medium mt ea. sed deficiente spū aīma a corpe sep at⁹ g⁹ spēs q̄ cē q̄dā corpo subtile medium cē in vnione corpis et aīme ¶ P̄. ea q̄ sunt mlt̄ distancia non vnunt⁹ nisi p medium. sed aīma intellectiua distat a corpore et p cē m corpo ea et p cē m corruptibile g⁹ videt⁹ q̄ vnīat⁹ ei mediāte aliq⁹ q̄d̄ sit corpo incorruptibile et hoc videt⁹ cē aliq̄ lux celestis q̄ conuenit elemēta et redigit in vnū ¶ Sed contra cē q̄ phs̄ dicit de aīa q̄ non oportet q̄rē si vnū cē aīma. corpo sicut neq; cera et figura. f. figura vnit⁹ cere nulla corpore mediāte g⁹ et aīma corpori ¶ Ex dd̄ q̄ sicut aīma f̄m plōicos solū vnit⁹ ut motor corpori gubernans cēt dicē q̄ mt aīmā hominis nel aliq̄s aliq̄ malis et corp⁹ aliq̄ alia corpa media mtuenīet Conuenit em̄ motori aliq̄ distāns p̄ mediū p̄ q̄ mouere. sic nō aīma vnit⁹ corpori ut forma sicut iā dctm̄ ē mpos⁹ ē q̄ vnīat⁹ ei aliq⁹ corpe mediāte Cuius rō ē q̄ sic d⁹ aliq̄ cē vnū quo ens. forma aūt p se ipam facit rem actu cē. ei per ceīam sua sit actus. nec dat cē p aliq̄d̄ medium vnde vnitas re copōite ex materia et forma ē p ipam formā q̄ sed m̄ se ipam vnit⁹ materie ut actꝰ eius. nec ē aliud q̄d aliud vniens nisi agens q̄d̄ facit māz cē in actu ut d̄ m viij⁹ methaꝝ vnde patet q̄d̄ aīas cē opiones eorū q̄ posuerūt aliq̄ corpora cē media mt aīmā et corp⁹ hominis Quoz q̄dā plōici dixerūt q̄ aīa intellectiua habz corp⁹ incorruptibile sibi nāle vnitū a quo nūq̄ sep at⁹ et eo mediante vnit⁹ corpori hominis corruptibili Quidā uerō dixerūt q̄ vnit⁹ corpori mediante spū corporeo. Alij uō dixerūt q̄ vnit⁹ mediante luce quā dicūt cē corpis celi et de natura eoꝝ inte cetera. Sed contra q̄ aīma vegetabilis vnit⁹ corpori mediante luce celi videret aīma vō sensibilis mediante luce celi ēstallim. aīma aūt intellectualis mediante luce celi emprez. q̄d fictitiū et derisibile apparet. tū q̄ lux nō ē corp⁹. tū q̄ q̄nta cēncia nō venit māl⁹ in cōpōne corporis mixti. tū sit ialterabilis. f. ut nihil ut tū. tū etiā q̄ aīma in mediate corpi vnit⁹ ut forma materie ¶ Ad p̄m g⁹ dd̄ q̄ augologt⁹ de aīma. m q̄ tī mouet corp⁹ vñ utit⁹ ei ubo administratoris Et verū cē p p̄tes grossiores corpis p subtiliores mouet et p̄ mī mstrum cē tī ūtutis motiue ēsse ut dicit phs̄ in libro de iām motꝰ aīmaliū ¶ Ad 2m q̄ subtracto spū deficit vnio aīe ad corp⁹ nō q̄ sit medium sed q̄ tollit⁹ dispō per quā corp⁹ cē dispositū ad talem vnionē. et tamē spūs medium in motū. sicut p̄ mī mstrum cē tī motꝰ ¶ Ad 3m dd̄ q̄ aīma distat q̄dē a corpore plurimū si vtriusq; considerentur. tñ si vtriusq; p̄portionē cē habēt oportet q̄ minima media mtueniant. sed m q̄ tī aīma cē forma corpis nō habz cē seorsū ab eo corporis sed p suum cē corpi vnit⁹ immediate Sic em̄ et q̄libz forma si consideret ut actꝰ habet magnam distantiā a materia

De vnione aīme

¶ Ad p̄m dd̄ q̄ aīma non

sit tota in q̄libz corporis ptē · dicat em phūs in lib°
de cā motu aīmaliū · non op9 cū ut in vna q̄q; cor
poris ptē sed in quo dā p̄n° corporis cēntre alia/ cē aliaz
viuē eo q̄ sīml nata sūt fac̄e p̄p̄ū motū p̄p̄e nāz
¶ P̄ · aīma ē in corpore q̄ ē actus ꝑ ē actus corporis
organici g° non ē nisi in corpe organico sed non
q̄libz pt̄s hois ē corp9 organici g° aīma nō est
in q̄libz ptē corpis tota ¶ P̄ · m. 2° de aīma d̄r q̄ sicut
se habz ps aīme ad ptē corpis ut visꝰ ad pupillā
ita tota aīma ad totū corp9 aīmal · sīt aūt ē in q̄libz ptē
corpis seq̄t̄ q̄ q̄libz ps corpis sit aīmal ¶ P̄ · omēs
potēcie aīme in ipā cēntra aie fundāt̄ sī igit̄ aī
ma tota ē in q̄libz ptē corpis seq̄t̄ q̄ omēs potē
cie sint in q̄libz ptē et ita nisꝰ erit in aure audi
tus motulo q̄d ē inconueniens ¶ P̄ · sīm q̄libet
ptē corporis īmediate dependet ab aīma
non g° vna ps dependet ab alia nec vna ps
ē p̄ncipalior q̄ alia q̄d ē manifeste flm non
augr dr̄ vi · de tīm · q̄ aīma ē in vno q̄ corpe · et
in toto tota ē · et in q̄libz eiꝰ ptē tota ē ¶ Sed obiicꝰ dd ·
q̄ sicut in alijs iam dcm ē sī aīma vni nec corpi
corporis sed in vna tm per quā alias mouet
et in toto et in q̄libz corpis ptē non ē in ē forma
actitalis sed sb̄āl̄is · sb̄āl̄is aūt forma nō sb̄lī
tat nec ptib9 forma totiꝰ q̄ non dat̄ cē singlis
ptib9 corpis ē q̄p̄ et ordo forma q̄ ē q̄p̄ ordo
aīma vō ē forma sb̄āl̄is vnde oportz q̄ sit for
ma et actꝰ non solū totiꝰ sed cuiuslibz ptis
et ideo p̄cedente aīa sicut nō d̄r aīmal aut ho
mo nisi ex hoc q̄ ad mod9 aīal pictū nec lapi
deū ita ē de manu vel malo á carne et osse ut dr
phūs Cuius signū ē q̄ nullā ps corpis habz p̄p̄ri
op9 aīma vegetēte · cū tamē omē qd̄ rimet
ur ē actꝰ vnde oportz aīmā ee in toto corpe
et in q̄libz eius pte Et q̄ tota sit in q̄libz pte
hmt̄ considerari pt̄ q̄ cū totū sit qd̄ dicit̄ in
ptes ꝑm triplicem diuisionē ē triplex totalitas
Est em qdd̄ totū qd̄ diuidit̄ in ptes q̄titatis
siue totalmea/ uel totū corp9 · Est etiā qdd̄ to
tū qd̄ dicit̄ in ptes rōis et ēntie siue diffinitū in ptes diffinitiōis et opinatū resoluit̄
in mās et formā · Tertiū aūt ē totū potētiale
et dicit̄ in ptes virtutis ꝑmo aūt totalitatis
modꝰ non ꝯuenit formis nisi forte p accns · et
illis solis formis q̄ habent̄ modū differentē hui⁹modi
ad totū q̄ titatiū et ptes eiꝰ sicut albedo q̄
tiū ē de sui rōne eē lut̄ se habz ut sit in tota sup
fice et ideo diffa superficie dicit̄ albedo ꝑ

actus · Sed forma q̄ requirit diuisitatē in ptibz
sicut ē aīma et p̄cipue aīmaliū p̄fectoriū nō
eē lut̄ se habet ad totū et ad ptes vnde nō dici
tur ꝑ actus ad diuisionē q̄titatis Sic g° totali
tas q̄titatiua nō pt attribui aīme nec ꝑ se
nec ꝑ actus · sed totalitas sēdā q̄ attendit̄ fm
rōnes et ēntie p̄fectiōz ꝑp̄e et p se ꝯuenit formē
Sili · et totalitas virtutis q̄ forma ē copatibilis
p̄n̄m · si g° q̄rat̄ de albedine nutritiua cet in tota
superficie et q̄libz eius pte distinguē oportet
q̄ sit aliqua albedo ꝑ actus non tota ē in q̄libet pte superficiei
et sīl̄ dd · est de totalitate virtutis · magis em pt
mouē visum albedo q̄ ē in tota superficie q̄ albedo
q̄ est in aliq̄ eius pte quia · Sed si fiat mētio de tota
litate speciei et ēntie tota albedo ē in q̄libet su
perficiei pte Sed q̄ aīma totalitate q̄titatiua non
habet nec p se nec p accns ut dcm ē sufficit dicē
q̄ aīma ē tota in q̄libet pte corpis sed̄m totalita
tem p̄fectionis et ēntie non aūt fm totalitate vir
tutis q̄ nō fm q̄ libet sua potentia ē in q̄libet pte
corpis sed fm visum in oculo fm auditū in aure
et sic de alijs · tamē attendendū ē q̄ q̄ aīma requi
rit diuisitatē in ptib9 non eodē mō cōparat̄ ad totū ad
corpa et ad ptes sed ad totū q̄dem p̄mo et p se sicut
ad p̄n̄m et p̄portionatū p̄fectibile · ad ptes aūt p
posteriꝰ fm q̄ hmt ordinē ad totū ¶ Ad p̄mū g°
dd · q̄ phūs loq̄t̄ de potentia motiua aīme ¶ Ad
2m dd · q̄ aīma ē actus corpis organici sicut pri
mi et p̄portionati p̄fectibilis ¶ Ad 3m dd · q̄ aual
ē qd̄ cōponit̄ ex aīma et corpore toto qd̄ ē p̄mū
et p̄portionatū eius p̄fectibile sicut aīma non
ē in pte vnde nō oportet q̄ ps aīmalis sit aīmal
¶ Ad 4m dd · q̄ potentiaz aie q̄dam sunt in ea fm
q̄ excedit totā capacitatē corpis · f · intellectꝰ et
voluntas vnde hmōi potentie in nullā pte corporis ē
dicend̄ · Alie nō potentie sunt cōes aīme et corpori
vni talium potentiaz non oportet q̄ libet sit in quo
cuiꝰ ē aīma sed solum in illa pte corpis q̄ ē p̄portio
nata ad talis potentie opationē ¶ Ad 5m dd · q̄
vna ps corpis dr̄ ee p̄ncipalior q̄ alia ꝑ ter ꝯ
potentias diuisas quarū sunt organa corpis ptes
que em ē p̄ncipalioris potentie organū ē p̄nci
palior ps corpis vel q̄ etiā eidem potentie p̄nci
palius deseruit Qō · lxxviij · de potētijs aie

Deinde considerandū ē de hijs q̄ pertinet ad
potentias aie Et p̄mo in gnāli sed̄o in
speciali ¶ Circa p̄mū q̄rit̄ viij · ¶ P̄mo
utrū ēntia aīme sit eius potentia ¶ Sedo utrū
sit vna tm potentia aie an pluries ¶ Tertio quot po
tentie aīme distinguant̄ ¶ Quarto de ordine ipa
rū ad inuicē ¶ Quinto utrū aīma sit subiectū om
nium potentiaz ¶ Sexto utrū potentie fluant ab
ēntia aie ¶ Septimo utrū vna potēa oriat̄

ab alia ¶ Octauo uarij omes potee ae aie ei ma
neant in ea p mortē & po. aiē distinct ab eēa

Ad p̄mū sic p̄cedit. Videt q ipa eēaā aie
sit eius potentia. dicit. n augn in xi. de ti.
q omīs notitia et amor fit in aīma sb̄alit uel
ut idem dicam eēntialit et in x. dicit q memoria
intelligentia et uolūtas sit una uita una mes
una eēntia ¶ p̄. aīma ē nobilior q̄ materia p̄ma
sed mā p̄ma ē sua potē. g. ml'to magis aīma
¶ p̄. forma sb̄alis ē simplicior q̄ accidentalis cuius
signū ē q forma sb̄alis nō intelligit uel ei mittit
sed in diuisibili consistit. forma aut accidentalis ē
ipsa sua unitas g. ml'to magis forma sb̄alis q̄
ē aīma ¶ p̄. potentia sensitiua ē q̄ sentim̄. et po
tentia intellectiua ē qua intelligim̄. sed in q.
p̄mo sentim̄. et intelligim̄. ē aīma p̄m̄ ptim̄
in de aīma. g. ē sue potentie ¶ p̄. omē q̄ non
ē de eēntia rei ē accidēs si g. potē. aīme ē p̄ter
eēntiā eius. sequit q sit accidēs q̄ ē. vnde ar. xi.
de ti. ubi dicit q p̄dicta non sunt in aīma sicut
in sb̄iecto ut color aut figura in corpe aut ulla
alia q̄litas aut q̄litas. q̄ q̄ em tale ē nō exte
dit sb̄iectū in quo ē. mens aut potentia alia
amare et cognoscere ¶ p̄. forma simplex sb̄iec
ti ē non pt aīma aut ē forma simplex aīmo
sit opposita ex materia et forma ut sup̄ dictū ē
non g. potē. aie pt esse in pā sicut in sb̄iecto
¶ p̄. actus accidēs non ē principiū sb̄alis diffe
rentie sed passibile et rōnale sunt sb̄ales differe
q simult. a sensu et rōne q p sunt potentie aie
g. potentie aīme non sunt actus. et ita videt
q eēntia aīme sit eius potentia ¶ Sed contra ē
q̄d dyo. dicit xi. cap. de Jer. q celestes spūs dicū
tur in eēntia ubiq et operatōz. multo igit ma
gis in aīma aliud ē eēntia et aliud ubiq sine
potē. ¶ Ro. dd. q in posse ē dicē q eēntia aie
sit eius potentia. licet hoc q̄d ā posuerit. et hoc duplit
ostendit. q̄ tū ad p̄sens. p̄mo q. ai potentia et actus
diuidant ens et q̄libet genus entis oportet q ad
dem genus referat potentia et actus et ideo si actus
non ē in genē sb̄e potentia q̄ dicat ad illud actus non
erit in genē sb̄stantie. operatio aut aie non ē in genē
sb̄e. sed in solo deo aliqua operatio ē eius sb̄a. vnde dei
potentia q ē p̄n̄. operationis ē ipa dei eēntia q̄d no
pt ee uerū neq in aīma aut in aliq̄ creatura aut su
pra eāā de angelo dicē. // Sed. hoc eēntia in posse
appareat in aīma. nā aīma p̄m̄ sua eēntia ē actus
sicut ipa eēntia aīme est immediata operationis p̄n̄
semp tunc aīma actu habet operatiue. sicut semp
tunc aīam actu ē actu viuū. nō in. igit tū ē forma
ē actus ordinatus ad ultimū termin
gnādōnis unū q sit in potentia ad hoc ad aliud actu
hoc non competit ei sed in sua eēntia in igit ē for
ma sed sed in sua potentia. et sic ipa aīma sed in

q subest sue potentie d. actus p̄m̄ ordinatus ad actū
p̄mū sed in. Inuenit aut tunc aliqz non semp ee
in actu operatiue uite. un eēntia in diffinitōe aie dicit
q ē actus corporis potentia uitam habentis q tame potē
tia non habet potentia. Preterea q. g. p eēntia aīme
non ē eius potentia. nichil em ē in potentia in igit
in igit ē actus ¶ Ad p̄mū g. dd. q augn loq̄t de
mente p̄m q nosat se et amat. sic g. notitia et amo
in igit referit ad ipam ut cognita et amata sb̄alit
uel eēntialit sit in aīma q ipa sb̄a uel eēntia
aīme cognoscat et amat. Et sic intelligendū ē q̄d
alibi dicit q sit una unita una mens una eēntia
uel sicut q̄dā dicunt hec loca sic ueificant sed in no
diuo quo tū potest actum p̄dicat de suis ptib; q̄d me
diuo ē inter totū uel et totū integrale. totum em uel
ad est cuilibz ptiū p̄m totā eēntiā et unitē ut animal ho
minis et equi. et ideo p̄ de singulis ptib; p̄dicat.
totū uo integrale non ē in q̄libz pte neq p̄m totā
eēntiā neq p̄m totā unitē. et ideo nullo modo de singu
lis ptib; p̄dicat. sed aliq̄ modo licet p̄ de p̄dicat de o
nibus simul ut si dicam q pries reali et fidamēnali
sunt deus. totum uo potentiale adest singulis ptib;
p̄m totā eēntiā. sed nō p̄m totā unitē et ideo q̄dā
modo pt p̄dicari de q̄libz pte. sed nō ita p̄fecte sicut totum uel
et p hunc modum augn dicit q memoria intelligentia
et uolūtas sunt una aie eēntia ¶ Ad. 2m̄. dd. q actio
ad q ē in potentia materie p̄ma ē forma sb̄alis
et ideo potentia materie nō ē aliud q̄ ei⁹ eēntia
¶ Ad. 3m̄. dd. q actio ē q positū sicut et ee. enim
em ē agē. co positū aut p formā sb̄alem habē
ee sb̄aliter. per unitē aut q consequit formā sb̄a
lem operatur uni sicut se habet forma accidentalis
actiua ad formā sb̄alem agentis ut calor ad
formā ignis sic se habet potentia aie ad aliā
¶ Ad. 4m̄. dd. q hoc ipm q forma accidentalis
ē actionis p̄n̄. habet a forma sb̄ali et ideo
forma sb̄alis ē p̄mū actionis p̄n̄. sed nō p̄
mū. et p̄m hoc phūs dicit q quo intelligimus
et sentimus ē aīma ¶ Ad. 5m̄. dd. q si accidēs
accipiat p̄m q dicit. extra sb̄am sic nichil p̄
ee medium inter sb̄am et accidēs q dicit p̄
affirmatōz et negatiōnem. sed p̄m ee et non
ee in sb̄iecto et hoc nō ei potentia aīme
sit eius eēntia. oportet q sit actus et ē in 2o
spe q̄litatis. Si nō accipiat accidens p̄m p
mt. unū q̄z p̄dicabilium sic aliq̄ ē medium
inter sb̄am et accidēs q ad sb̄am primet ip
q ē eēntia alterius nō aut q̄ q ē extra eēntiā
pt sit dicti accidens. sed solū illud q nō sit
sat. ex principijs eēntialibus spei. p̄ quem non
ē de eēntia rei sed ex principijs eēntialibus
~~cuius~~ spei causat. un medium ē int. et eēntiā
et accidens sicut dem. et hoc nō potentie aie
p̄nt dici medie int. sb̄am et accidēs q̄ sine

tates aie naturales ¶ Ex tñ aug9 dicit q̃ nota
cia et amor non sint m aïma sicut actiõia á
m sbiecto intelligit fm modũ p̃dicm̃ put
cõpant ad aiaz nõ sicut ad amãte et cognos
cente sed ut cõpant ad eã sicut ad amatã et
cognitã · et hoc mõ p̃cedit sua pbatiõ q̃ si
amor eet m aïma amata sicut m sbiecto se
queret q̃ actus transiret et sic sbiecti ei eã
am alia sint amata p aïmã ¶ Ad 6tum dd · q̃
q̃ aïma licet non sit q̃posita ex materia z forma
habet tamẽ aliq̃d de potẽcialitate admixtũ
ut supra dcm̃ ẽ et ideo p̃t ee fom̃ actus · q̃posi
tio autem inducta loci habet in deo q̃ ẽ actus purus
in qua materia bocat ea am introducat ¶ Ad 7m dd ·
q̃ rõnale et sibile put sunt differẽcie nõ simul
a differentes potentijs sensꝰ et tõis sed abipã
aïma sitiua et rõnali q̃ ei forme sbales q̃ fm
se sunt nobis ignote · ꝑ inotescunt p accidentia · q̃
michil phibz mterdũ accidentia loco differẽciaz
sbaliũ pom ¶ Q plures sint potencie aïme

Hd · sdm sic p̃dictꝰ videt q̃ non sint pluẽs
potẽcie aïme · aïma em intellectiua maxime ad di
nã silitudinẽ accedit · sed in deo ẽ vna simplex
potencia · go et m aïma intellectiua ¶ p̃ · q̃to aliq̃s
ẽ superior tanto ẽ magis vnita · sed aïma intellec
tiua q̃ dicit omẽs alias formas in vnitate gm mar
me debet habẽ vnã vnitatem seu potẽciã ¶ p̃ ·
homo habz ee fm diuisos gradꝰ p̃fectionis ut dñ
ẽ go per eandẽ pom aïme operat diuisas operatiões
diuisoꝝ graduũ ¶ Sed ẽtra ẽ q̃ phus in 2o de aï
ma ponit pluẽs aïme potencias ¶ Ho dd · q̃ natã
ẽ ponẽ plures potencias aie ¶ Ad aug eudẽciã
consideandũ ẽ q̃ phus dicat in 2o de celo q̃ sunt in
rebz infima non p̃nt conseq̃ p̃fectã bonitatem
sed aliq̃ consequunt pauas motibz · suma vo per
fectiones inuenit in hijs · si piora vo hijs adipiscit
sint q̃ addipiscit p̃fectã bonitatẽ motibꝰ pauas
suma vo p̃fectiones inuenit in hijs q̃ absq̃ motu per
fectã possident bonitatẽ · sicut in fine ẽ ad sam
sed aliq̃ modicã conseq̃t pauas rõne medijs · melꝰ
aut dispositꝰ ẽ q̃ p̃t p̃fectã conseq̃ sanitatẽ sed
re medijs multis · et adhuc melius q̃ remedijs pau
cis · optime autẽ q̃ absq̃ remedio optatã sanitatẽ
habz Dicendũ ẽ ergo q̃ res q̃ sunt in fra hominẽ
qda p̃ticularia bona conseq̃unt et ideo q̃ sda pau
cas et determinatas operationes habẽt et vnitates · homo
aut p̃t vniuersalẽ et p̃fectã bonitatẽ q̃ p̃t adipisci
bonitudinẽ · est tamẽ in vltimo gradu fm nãz cor
mbꝰ et vnitibꝰ indiget aïma humana · angelus
vo minor diuisitas potẽciaz optent ¶ Indeo aut

aut non ẽ aliq̃ potencia uel actio p̃ter eiꝰ essen
ciã · Est et alia rõ q̃re aïma humana habũdat
in diuisitate potẽciaz videlicet q̃ ẽ in cõfinio
spũalium et corpaliũ creaturaz · et ideo oportuit
in ipã vnitates vtrarũq̃ creaturarũ ¶ Ad p̃mum
go dd · q̃ in hoc ipõ magis ad dei silitudinẽ accedit
dit aïa intellectiua q̃ ceteris inferiores q̃ p̃fectã
bonitatẽ consequi p̃t licet p multa et diuisa in
quo deficiat a superioribꝰ ¶ Ad 2m dd · q̃ virtus
vnita ẽ superior si ad eã plura se extendat · sed vto
multiplicata ẽ superior si plura ei subiciãt
¶ Ad 3m dd · q̃ vno rei ẽ vnũ ee sbale sed p̃t
ee operationes plures et ideo ẽ vna essentia aïme
sed potencie plures ¶ Ex quo distinguit p actu z obã

Hd · 3m sic p̃dictꝰ videt q̃ potencie non
distinguant p actu et obiecta · michil
enim detinet ad spem p rio q̃d ẽ posterius uel extrin
seci · actus autem est posterior potencia · ob̃m autem ẽ
extrinseci · go per ea potencie non distinguunt fm
spem ¶ p̃ · go tertia sunt q̃ maxime differt · sunt
potencie distinguentes p penes obiecta seq̃ret
q̃ go tertiorũ non eet eadem potencia q̃d patet
ee falsum · sere in omibz · nã potẽcia nisi una eadem
ẽ albi et nigri et gusti · idem dulcis et amari
¶ p̃ · remota causa remouet effectus · sunt igit differ
rencia potẽciaz eet ex differẽcia obiectoꝝ · ide ob
iectum non pertinet ad diuisas potẽcias q̃d patz ee
falsum · nã idem ẽ q̃d potẽcia cognoscitiua
et appetitiua appetit ¶ p̃ · id q̃d p se ẽ cui alius m
omibz causat aliud · sed q̃dam obiecta diuisa q̃
pertinet ad diuisas potencias · pertinet etiã ad vnã
potẽciã aliq̃ · sicut sonus et color pertinet ad visi
et auditum q̃ sunt diuise potẽcie et tamẽ pertinet ad
vnã potenciã sensitiuam · non go potẽcie distingui
tur fm differẽciã obiectoꝝ ¶ Sed ẽtra posteriora
distinguunt sdm p̃ora sed phus dicit in 2o de aïa
q̃ p̃ores potentijs actu et opacõs opacones sdm
rõnem sunt · et adhuc hijs p̃ora sunt opposita sicut
obiecta go potẽcie distinguunt sdm actu et obiecta
¶ Ho dd · q̃ potẽcia fm id q̃d ẽ ordinat ad actum
vnde oportet rõnem potẽcie accipi ex actu ad
q̃ ordinat · et p quẽ oportet q̃ rõ potencie diuersi
ficet ubi diuersificat rõ actus · ratio autem actus diuer
sificat fm diuersam rõnem obiecti · omis enim p actiõ
uel ẽ potencie actiue uel passiue obiectum autem opa
tur ad actum potẽcie passiue sicut pnm et cã mo
uens · color enim m q̃ tum mouet ẽ pnm visionis
Ad actum autem potencie actiue cõparat obiectum ut
terminus et finis · sicut augmentatiue bonitatis ob
iectum ẽ quidam p̃fectus q̃d ẽ finis augmẽti · Ex
hijs autem duobz actio spem recipit · s · ex pno uel
ex fine sumptio · differt enim calefactio ab infrigi
dacione fm q̃ hoc q̃dem a calido · s · actiue p̃cedit
ad calidum · illa vo a frigido a frigidum p̃ced bus

nate ẽ q potencie diuisificẽt p actꝰ et obiecta
Sed tamẽ consideandũ ẽ p ea q sut p accidẽs no
diuisificat spẽz · q em colorati accidit animali no
diuisificat spẽs animalis p differẽtiã colorꝭ · sed p
driam animalis eiꝰ q p se accidit animali p differ
ẽtiã · s. anime sensitiue q quĩ inuenit ai rõne quĩ
sine rõne vn rõnale et nrõnale sue differẽtie
diuisiue animalis diuisas eiꝰ spẽs constituẽtes
Sic igit nõ q aiq diuisitas obiectoꝝ diuisificat potẽ
cias aie · sed differẽtia eiꝰ ad q̃ p se potẽcia ãspicit
sicut sensꝰ p se ãspicit q̃libet passibile q p se dicit
m colorẽ soni et huiꝰ · et ideo alia potẽcia ẽ colorꝭ
· s. visꝰ et alia soni · s. auditꝰ · Sed passibili q̃libet
aut colorato accidit ee musicũ uel gnatiũ uel
magnũ et puũ aut hominẽz uel lapidem Et ideo
penes huiꝰ differẽtias potẽcie aie nõ distinguunt
¶ Ad pmũ g̃ dõ · q actꝰ licet sit posteriꝰ potẽcia
mee ẽ tamẽ p̃or in tẽrõne et fm̃ roẽz sicut finis
agente Obiectũ enim licet sit ex tri seũ ẽ tamẽ pn̄m
uel finis actionis · p̃mapio at et finis p̃ordinatur
ea q sunt in tri seũ aut rei ¶ Ad 2m dõ · q si potẽcia aliq
p se respicẽt vniũ g̃rioꝝ sicut obiectũ q̃ g̃ra ad
aliã potẽciã ptinẽt · sed potẽcia aime nõ p se ãspi
at p̃ã rõnem g̃ris sed rõnẽ coẽm vtriusq̃ ordi
nis · sicut uisꝰ nõ rõnem albi sed rõnẽ colorꝭ · et
hoc ideo q vniũ g̃raioꝝ ẽ quoda⁹ rõ alterius ani
se habẽs aut sicut pfectũ et mpfectũ ¶ Ad 3m dõ ·
q michil phibz ro q̃ ẽ sbiecto eodem · ee diuisi secun
dum rõnem et ideo pt ad diuisas potencias ptinẽt
¶ Ad 4m dõ · q potẽcia superior pse ãspicit vltiorẽ
rõnem obiecti q̃ inferior et q̃ to superior ẽ potẽcia
tãto ad plura se extendit · et ideo multa q uenit in
vna rõne obiecti quã p se respicit potẽtia superior
q tamẽ differunt secundũ rõnes quas pse ãspiciunt in
feriores potẽcie Et inde ẽ q p diuisa obiecta ptinẽt
ad diuisas inferiores potẽcias q tũ vni superiori po
tentie subiũt Q̃m potẽcijs aie sit ordo
Ad 1m sic pcedit · videt q̃ m potẽcijs aime
non sit ordo In hijs em̃ q̃ cadunt sub vna
divisione non ẽ prius et posteriꝰ sed sunt nãlit̃ simil
sed potẽcie aime ordinate dicunt gradum inter
eas non ẽ ordo ¶ p̃ · potẽcie aie cõparant ad ipam
aiam̃ et ad obiecta · sed ex pte aie mutuo eas nõ ẽ ordo
q aia ẽ vna · sed ex aia nec ex pte obiectoꝝ · aĩ sunt di
uersa et penitꝰ despata In potencijs g̃ aime nõ
ẽ ordo ¶ p̃ · m potẽcijs ordinatis hoc inuenit q opa
cõ vniꝰ dependet ab opacõe alterius · sed actꝰ vniꝰ
potẽcie aime nõ dependet ab actu alterius pt em
visus exercẽt actũ absq̃ auditu et cõuerso nõ g̃ in
ter potẽcias aie ẽ ordo ¶ Sed ontra ẽ q phỹs in 2º
de aĩma ponat tres siue potẽcias aie figuratẽ · sed
figure habent ordinem ad inuicem g̃ et potẽcie aie
¶ 2º dõ · q aia aĩma sit vna potẽcie uõ pluies
ordine aut quoda⁹ ab vno in multitudinẽ procedãt

nate ẽ mt̃ potẽcias aie ordinẽ ee Triplex aut or
do inter eas attendit quoꝝ duo consistunt
sm̃ dependentiã vniꝰ potẽcie ad alteram
ab altera · tertiꝰ aut accipit fm̃ ordinẽ sbiectoꝝ
Dependentia aut vniꝰ potẽcie ab altera duplex
accipit pt vno mõ fm̃ natie ordinẽ put pfectꝭ
sut natiãliter mpfectis pora Alio mõ secundũ
dinẽ generationis et pfectionis fm̃ q̃ ex mpfecto ad per
fectũ puenit Secundũ igit pmũ potẽciaꝝ ordo
potẽtie intellectiue sut pores sensitiuis vnde in
tellectꝰ eas et mpant eis · et silr potẽtie sensitiue
hoc ordine sut pores potẽcijs aie nutritiue Secun
dus ordinẽ vꝺ 2m̃ egiste se habet · nã potẽtie aie nu
tritiue sut pores in via generationis ad potẽcijs aie
sensitiue · et ad earũ actiones ꝑficiunt corpꝰ · Et si
militer ẽ de potencijs sensitiuis ãspectu intellec
tiuaꝝ // Secundũ at ordinẽ tertiũ ordinãtur q̃dã vires
sensitiue ad inuicem · s. visꝰ auditꝰ et olfactꝰ nã
visibile ẽ prius nãlit̃ q̃ ẽ sonus at audibile sit magis
bꝰ corpꝰ q̃ bꝰ · sonus at audibilis fit magis ẽ aere q̃ ẽ na
tãlit̃ pori mixtionis elementi quã seq̃t odor ¶ Ad
pmũ g̃ dõ · q aliq̃ generis spẽs se habet fm̃ prio
et posteriꝰ sicut nũ et figure q̃dã ad ee · licet simil
ee dicant mq̃dã sit sup nũ · eem̃ g̃ne potẽcie
¶ Ad 2m dõ · q pordo iste potẽciaꝝ aĩme ẽ ex pte
aie q fm̃ ordinẽ q̃dam habet aptitudinem ad
diuisos actꝰ licet sit vna fm̃ essentiã et ex pte ob
iectoꝝ et etiã ex pte actuũ ut dictũ ẽ ¶ Ad 3m
dõ · q ratio illa procedit de illis potencijs q̃ magis
attendit ordo solũ fm̃ terciũ modũ Sic at potẽ
tie q ordinãt fm̃ alios duos modos ita se habẽt
q actꝰ vniꝰ dependet ab altera De potencijs aie
Ad 1m · q̃ sic pcedit videt q p omes potẽcie
aime sint in aia sicut in sbiecto Sicut em̃
se habẽt potencie corporis ad corpꝰ ita se habẽt
potencie aie ad aiam sed corpꝰ ẽ sbiectũ corpalium
potẽciaꝝ g̃ aiã ẽ sbm̃ potẽciaꝝ aie ¶ p̃ ·
opacones potẽciaꝝ aie attribuunt corpori pt aĩma
q uit dr 2º de aia · aĩma ẽ quo sentimꝰ intelligimꝰ
et mouemur pmũ sed ꝑ principia opacionũ
aime sut potencie g̃ potencie p prius sut in aĩma
¶ p̃ · augꝰ dicit in xij sup gen ad lit̃m q̃dam
q̃dam sentit non p corpꝰ ymo sine corpore ut ti
mor et huiꝰ · q̃dam vero sentit p corpus sed si
potẽtia sensitiua nõ ẽet in sola aĩma sicut in
sbiecto michil posset sine corpore sentire · g̃ aia
ẽ sbiectũ potencie sensitiue et pari rõne eẽm
alioꝝ potenciaꝝ ¶ Sed ontra ẽ q̃d phỹs dicit in
de somno et vigilia q sentire non ẽ ꝑpriũ aie
nec corpis sed cõiuncti · potẽcia g̃ sensitiua
ẽ in g̃iuncto sicut in sbiecto · non g̃ sola aĩma
ẽ sbiectũ oĩm potenciaꝝ ¶ 2º dõ · q illud est
sbiectũ opatiue potẽcie q̃ ẽ potens opari · eme
em actus denominat ꝑpriũ sbiectũ Idem aute

est qđ pt opari et qđ opat. vnde oportet q eius
sit potencia sicut sbiecti cui ē opacō ut cāa phē dr
m pncipio de sompno et vigilia. ayai festū ē aut
ex supdictis q qđā opacones sunt aiē q exeunt sine
organo corpali ut mtelligē et velle q sunt hanc opa
cōni pncipia sunt m aīma sicut in sbiecto. Quedā
vō opacones sunt aiē q exeunt p organa corpalia
sicut visio p oculū et audito per aurē et sile ē de
alijs omib9 opacionib9 sensitiue et nutritiue ptiē. et
ideo potencie q sunt talium opacionū ipn. sunt m gnāl
to sicut in sbiecto et non in aīma sola. Ad pmū
gr dō. q omes potencie dicunt aīme nō sicut sbiecti
sed sicut pncipij. q p aīmā gnctū habz q tales opa
cones opari possit. Ad 2m dō. q omes hui9 potēcie
per plus sunt in aīma q̄ m gnūcto non sicut m sbiecto
sed sicut in pncipio. Ad 3m dō. q opinio plonis
fuit q sentire ē aiē opacō ppa sicut et mtelligē. In
mlts aut q̄ ad phiam ptinet aug. vult opionib9
plonis non asserendo sed recitando. tamē q tū ad p
sens ptinz. hoc q dicit aīma q̄dā sentire ai corpore
hoc q dico ai corpore uel sme corpore detinet actu
sentiendi sdm q exit a sentiente et sic michil sequit
sme corpe q actio sentiendi nō pt procedē ab aīma
nisi p organū corpale. Alio mō pt intelligi ita q
dicta detinent actu sentiendi ex parte obiecti q̄
sentit. et sic q̄dā sentit ai corpore s. t. corpe etiāa
sicut ai sentit uel in uel alicui huius. q̄dā vō sentit
sme corpore. t. non etiāam corpe sed solum in app
hensione aiē sicut ai sentit se tristari uel gaudē
de aliquo audito. Et potest aiē fluat ab eius ceīa aa
Ad. 6tū sic procedit. videt. q potēcie aiē nō
fluant ab eius ceīa. ab uno em simpli
plex. Cui9 potēcie aiē sunt mltē et duise nō pnt
procedē ab eius ceīa. Ppō. id a q. aliq̄ procedt
et causa eius. sed ceīa aiē nō pt dici ad potēcias
aer aiē non fluit ab eius ceīa. Ppō. emana
cio q̄dā motiua non at. sed michil mouet a seipso
ut pbat in libro phic. nisi forte uone ptis sicut
aīma dr mouere a seipso q una pe eius ē mouens
et alia mota. Sicq̄ et aīma mouet ut pbat
in pmo de aīma. nō q̄ aīma sit causa sui esse
sias potēcias. Sed ultra potēcie aiē sunt q̄dā
potēcies nāles ipsius sed sdm ē causā ppōz actōe
tui vñ et pomt in diffinitōe actūs ut patet
in viij. metha. Et q̄ potēcie aiē p̄cedit ab eius es
sentia sicut a causa. Rñdeo dō. q forma sbālis
et actūalis ptm differt. Con
uenit in hoc q vtraq̄ ē actus et fm vtraq̄ ē
aliq̄ quodāmō actus. Differunt aut in duob9
primo q̄dā q forma sbālis facit ē simplr et eius
sbiecti ē ens in potēcia tm. forma at actūalis
lis non facit ē simplr sed ē tale aut tantū
aut aliquo alio mō se habēs. sbiecti cui9 ē
ens in actu. Unde patet q actualitas p̄ius
suscipit in forma sbāli q̄m eius sbiecto. Et q̄ p̄m
ē cā in quolibz genē forma sbālis causat ē in
actum sui sbiecto. Sed eius actualitas p̄ius
suscipit in sbiecto forme actūalis q̄ in forma
actūali. Unde actualitas forme actūalis tan
sat ab actualitate sbiecti. Ita q sbiectum in q̄ tū
ē in potēcia ē. et sic suscipit in forme actūalis in
q̄ tū aut ē in actu ē eius p̄ductum. et hoc dico
de ppō. et p se actūe. nā respectu actūs ēnei sb
iecti ē. sic suscipit in tm in. p̄ductum nō talis actū
tis ē a gens extra in sei. Sed ō at differt forma
actūalis et sbālis. q tū in mō principale sit
ppter pncipalius matiā ē ppter formā sbālem
sed eius forma actūalis ē ppter esse nē sbiecti
ay ai festū ē aut ex dictis q potēcia aiē sbiecti
ē uel ip aīma sola. q pt ee sbm actūalis fm q
habz aliq̄ potēcialitatis ut supr dictū ē. vel cō
positi. cōpositi at ē in actu ip aīma. Unū mā
festū ē q omes potēcie aiē sine sbiecti earū
sit aīma sola sine cōpositi fluunt ab ceīa aiē
sicut a pn. Iam dictū ē q causat a sbiecto
fm q ē actu et recipit in eo q̄ tū ē in potēcia.
Ad pmū. dō. q ab uno simplici nāliter pnt
mlta procedē ordine quodā. Et iterū ppter diuisitatē
recipientis. sicut egit ab una ceīa aiē procedūt
mlte et diise potēcie. tū ppter ordinē potēcia
tū ceīa fm diuisitatē organoz corpalium. Ad
2m dō. q sbiecti ē cā ēgie actūs effectū et fina
lis. et quodāmō actiua. et ceīa nāliter in q̄ tū
ē susceptiū actūs. Et ex hoc patet q ceīa
aiē ē causa omīm potēciaz. sicut finis et sicut
pn̄m actūm. q̄ruda aut sicut susceptiū. Ad
3m dō. q emanatio ppōrtionalis a sbiecto nō
ē p aliq̄ tēm sine mutatōz. sic p nāle ordinē ceīa sicut ex
uno nāliter aliud resultat ut ex luce color. Et una
Ad 4m sicut procedit videt. potēcia oriat ab alia
q una potēcia aiē ab alia nō oriat. Et oz
em q sīml ee nā put uni nō oritur ab alio.
Sed omes potēcie aiē sīml sunt aiē. q create q̄
una ab alia nō oritur. Ppō. potēcia aiē oritur ab ai
ma sicut actus a sbiecto. sed una potēcia aiē nō
pt ee sbiecti alterius q actūs nō ē actus. q
una potēcia non oritur ab alia. Ppō. oppositi nō
oritur a suo oppōsito. sed unumq̄dq̄ p̄ oritur a simili
sdm spem. potēcie aut aiē ex oppōsito dicūtur
sicut duise speī. q una earū nō p̄cedit ab alia.
Sed ultra potēcie cognoscunt p actus sed actus
unius potēcie causat ex alio sicut actus fantasie
ab actu sensus. q una pō. aiē causat ex alia.
Rñdeo dō. q m hoc q fm nālem ordinē p̄ce
dunt ab uno sicut primi ē cā omīm. Ita q̄ ē primo

ꝑ mq̃s ē quodā mō causa eoꝝ q̃ fuit magis re
mota· ostensiū ē autē sup· q mt̄ potēcias aie
ē multiplex ordo et ideo vna potē aie ab ānia
ꝓcedit mediāte alia sed ꝓ ceēcia aie ḡ pat ad po
tēcias et sicut pn̄m actuū et finale· et sicut pn̄m
susceptiū uel seorsū ꝑ se uel simł cū corpore· a
gens aut et finē ē pfectiue· susceptiū aut pn̄m
mg̃tū huiꝰ ē mmḡ pfectiū ḡ sequies ē ꝑ potēcie
ānie q̃ fuit ꝑores scdm ordinē pfectionis et na
tie fuit pn̄a aliaꝝ ꝑ modū finis et actiui pncipij
vide mḡ em ḡ sensꝰ ē ꝑ ter mtellectū et nō eḡ uso
sensus etiā ē q̃dam defluens ptcipatiue mtellectꝰ
vnde scdm nāle ordinē ē quodā ao ab intellectu
differens sicut mpfectū a pfecto· sed scdm uiā
susceptui pn̄a pn̄ eḡ uso potentie mfēiores te
nent sine ipfectiores pn̄a r̄spectu aliaꝝ· sicut
habet potēciā sensitiuā· considāt
ut sbiectū et māle q̃dā r̄spectu intellectꝰ· ꝑ ter
hoc mfēiores potēcie sunt ꝑores m via gnāciois
pius em aia gnāt q̃ homo ¶ Ad pmū ḡ dd
q̃ sicut in potentia āime ab ēcia fluit nō per
trāsmutatiōz sed p nāle ḡdā resultatiōz et
ē simul cū ānia· ita etiā ē de vna potēcia aie
respectu alterius ¶ Ad 2m dd· q actiones p se nō
pt̄ ee sbiectū actionis· sed vnū actiōes per
priꝰ recipit msbā q̃ aliud sicut q̃tas q̃ q
litas· et hoc mō vnū actiō d ee sbm r̄spectu
alteriꝰ ut sup ficies coloris mg̃tū sbā vno acti
one mediante recipit aliud· et silr̄ pt dici de
potēciis aie ¶ Ad 3m dd· q potentie aie oppo
nunt adinuicē oppōne pfecti et mpfecti sicut etiā
spēs nuꝰ· et figuraꝝ· hec aut oppō nō impe
dit originē vnius ab alio q mpfecta nāliter
a pfectis procedunt Quō poss maneant ī aiā separata
Ad 8m sic ꝓcedit videt q omes potēcie
aie r̄maneat in aiā a corpore separata
d em in libro de spū et ānia q ānia r̄edit
a corpore secū trahens sensū et ymaginatiōz
rōnem et intellectū et intelligētiā q̃ ipsius sub
stātie et trāsubstātie ¶ Ꝑ potēcie aie sunt
eius nāles ꝓpietates sed ꝓpriū semp inest et nū
q̃ separat ab eo q̃ ē ꝓpriū ḡ potēcie aie sunt
in ea etiā p̄ mortem ¶ Ꝑ potēcie aie etiā
sensitiue nō debilitant debilitato corpore
q̃ uidet d pmo de ānia· si senex acciperet oculū
iuuenis uidebit utiq; ut iuuenis· sed debi
litas ē uia ad corruptiōz ḡ potēcie aie non
corrupitur corrupto corpore· sed manet ī aia
separata ¶ Ꝑ· memoria ē potentia aie sensitiue
ut phs ꝓbat sed memoria manet in ānia
separata· d em in libro de diuina epilogum mis fer
no fm aiaꝝ existi· recordare q accepisti bo
na in vita tua ḡ memoria manet in aiā se
parata ¶ Ꝑ· gaudiū et tristitia sunt in gaudiū
habile q̃ ē potentia sensitiue ptis· ay ānia festiū ē
aut ānima separatis tristari et gaudē de
ꝓmissis uel premiis q̃s habent ḡ uis cogitatiua
habilis manet in ānima separata ¶ Ꝑ· augo
xij· super gen· ad trām dicit q̃ sicut ānia
cū corpo iacet sine sensu· nondū penitus mor
tuū nonc uidet q̃dam fm ymaginatiōz· ita
cū fuit a corpore penitus separata ꝑ mortē sed
ymaginatiō ē potentia sensitiue ptis et ma
net in ānima separata et ꝑ ipsā omes alie po
tēcie ¶ Sed ḡtra ē q̄d dm libro de causis
dog̃tis ex diuabus tm substātiis constat homo ānia
cū rōne sua et carne cū sensibus suis· q destructa
carne potēcie sensitiue nō manēt ¶ Ad dd· q sicut
iam dictū ē omes potēcie aie cōparant ad aiā sicut
ad pn̄m· sed q̃dam potēcie cōparant ad aiā sicut
sicut ad sbiectū ut intellectꝰ et voluntas· z hmōi po
tentie ntie ē q̃ maneat in ānima corpe destructo
Quedā uō sunt in ḡuncto sicut in sbiecto sicut omes
sensitiue ptis potēcie· et nutritiue· destructo aut
sbiecto non pt actiones r̄manē· vñ corrupto ḡuncto
to non pnt hmōi potēcie r̄manē actiue· ꝑ uirtutem
manent in ānima sicut in pn̄o uel radice· et sic sil
sunt ē ꝑ q̃dam dicit hmōi potēcias ī ānima r̄manē
et corpore corrupto· et mlto falsius etiā q̃ dicit
acto haruꝫ potēciaꝝ r̄manē in ānima separata· q̃
talium potēciaꝝ nulla ē actio nisi ꝑ organum Ad 2m
dd· q dicit nō debilitari hmōi potēcie debilita
to corpore q̃ ānima manet imutabilis q̃ ē vir
tuale pn̄m hmōi potēciaꝝ ¶ Ad etiā dd· q illa ve
cordia accipit eo mō quo augs ponit medias
ī mēte nō eo mō quo ponit ꝑ sensitiue ptie
¶ Ad 4tum dd· q tristitia et gaudiū sunt in ānima se
pata non sed in appetitu sensitiuo sed ī appetitu
tu intellectiuo sicut etiā in angelis ¶ Ad 5tum dd· q
q augs loq̃t ibi in q̃rendo nō asserendo vnde q
dam ibi dicta retractat Qō· 4tum· de potēciis
Deinde cōsidandū ē de potentiis aie ī sp̄āli· Ad qꝝ
tenciis aie intellectiuis in sp̄āli· Ad qꝝ
sidāndū aut theologi ptim; mq̃ rē sp̄ālit· Ad qꝝ
solū de potēciis intellectiuis et appetitiuis mḡ
virtutes ī iemiunt Sed q̃ cognitiōnē habz potēcias sen
pendet q̃d ānia ex aliis· ideo nrā cōsidāndi de
potēciis aie in sp̄āli erit ꝓpta ¶ Ꝑmo nāq;
cōsidandū ē de hiis q̃ fuit ꝑ ambula ad intellectū
ſſm de potentiis intellectiuis ſſm de potēciis appetitiuis
¶ Circa ꝑmū q̃rit ꝓ ¶ Ꝑmo de gnib; potē
ciaꝝ aie ¶ 2o de spēb; vegetatiue ptis ¶ 3o de

sensib9 exteriorib9 ¶ Et° de ffib9 interiorib9 Dc
H° ꝑmissis ꝓcedit° videt° potencijs aime
q non sint quinq; gna potencia3 aie distin
guenda3 f. uegetatiam sensitiam appetitiam mo
tiuam secm locꝫ et intellectiam. potencie. n. aie di
cunt° aiam ꝓtes ꝓprius sed tres ꝓtes aie coiter ab oi
bus assignant° f. aia uegetabilis. aia sensibilis
et aia rona'lis. g° tria tm sunt gna potencia3 aie
et non quinq; ¶ ꝑ. potencie aie sunt ꝑma ꝓpter vite
sed q2. modis d' aliq; viue dicat em phs m3. de
aia. multiplr ꝓpter viue dicto et si vni aliq; ho
mo dicat em ꝓpter intellectum et ratoem. ad hoc aut mot9 f'm loꝫ. ad hoc aut mot9 f'm alime
tum et augmentum. g° tria sunt gna po
tencia3 aie appetitiua exclusa ¶ ꝑ. ad 1m qd dc
omnib9 potencijs non debet deputari aliq; speale
aime genꝰ. sed appetꝰ q̃ueat cuilibet potencie aime
bilis em appetitus ibile q̃uetens. vn° dr. xl. gnz
et spem desidabit o aliq; et sic h9 nimdes rones
ai sibi q̃uetens. g° no debet pona appetitam vni
q; alib9 e sens9. aut mtellect9. aut appetit9 ut
d' m3. de aima. non g° motiui debz ponи spes
ale genꝰ aie ꝓter ꝓdicta ¶ Sed �contra e qd phs
dicat in 2o de aia. potencias aut dicimus ffitiui
vegetatiam appetitiui motiui f'm loꝫ. et m
tellectiui ¶ Et° dd. q quinq; sunt gna potencia3 aie
quia data sunt tres vo dicit° aie. q̃tuor vo dicit°
modi viuendi. Et huiꝰ diuisionis rone e. q diuise
sunt ꝓgredit° opacoz nature corpalis. tota em na
tura corporalis sbiacet aime et opat° ad ipm
sicut matia ad mstrum mentis. Est ergo qdam
opacoz aime q in tm excedit naz corpeam q nec
aime rona'lis. Est aut alia opacoz aie mfra ista
q̃dem fit ꝑ organum corpale non tamen ꝑ aliq;
corpeam q̃litatem. et talis e opacoz aime sensibil.
q et si caloꝛ et frigoꝛ humoꝛ et siccum et alie
huiꝰ q̃litates corporee ꝛeq̃rant° ad opacoz sens9
non tamen ita q mediante vtute talium q̃litatum
opacoz sensibilis aie ꝓcedat. sed ꝛeq̃rit° solum ad de
bitam disponem organi. ¶ Infima aut opacoꝝ
aie e que fit et ꝑ organum corpeum et vtute corpo
ree q̃litatis. sup gredit° tamen opacoz nature cor
poree. q nec ones corpa sunt ab exteriori prin
cipio mtrinseco. h9 emen coe omib9 opacoꝝ aie. et omne em aima
tum quodammodo monet serpm. et talis e opacio
vegetabilis. digestio em et ea q̃ sequunt° fit
instrumentaliter ꝑ actionez caloris ut d' m3. de aia.
Genea vo potencia3 aie distinguunt° f'm obiec
ta. ꝑ to em potencia e altior tato ꝛ'spiat vltius

obiectum ut sup' dcm e. obiectum aut opacoꝝ aie
m triplicat ordme pt̃ consideanti. Aliud em potẽ
cie aie obiectum e solum corpus aie vnitum et h9 geng
potencia3 aie dicat° vegetatiam. non em potencia
vegetatiua agit nisi in corpus cui anima vnit°.
Est aut aliud genus potencia3 aie qd ꝛ'spiat vltius obiectum. f. omne corpus sensibile et no solum cor
pus aime vnitum. Est aut alterum genus potencia3
aie qd respiat ad hunc vltius obiectum. f. no solum
corpus ssibile sed vltra omne ens. Ex quo patet q
ista duo sola gna potencia3 aie hnt opacoꝝ nem
non solum ꝛ'spectu rei q̃uete sed etiam ꝛ'spectu rei
extrinsece. ¶ Cum aut oporteat opans aliquo modo
q̃uigi suo obiecto etiam qd opat° nate e rem extri
secam q e obiectum opacoꝝ aie secm duplicem
ronem ad aimam q pari vno mo secm q nata
e q̃uigi aie et in aima ee ꝑ sua filiationez. et
q̃tum ad hoc sunt duo gna potencia3 aie. f. sensitiua ꝛ'spectu obiecti immediati coibz qd e corpus ssibile.
et intellectiua ꝛ'spectu obiecti q̃uissimi qd e ens
vniuersale. Alio mo f'm q ꝓma aima mediat°
et tendit in rem extrinsecam. et f'm hanc opacoꝝ
sunt etiam duo gna potencia3 aie vnitum qd e appe
titum f'm q aima ꝓpat° ad rem extrinsecam ut ad
finem q e ꝓmum in ite ronis. Aliud aut motiuum
f'm loꝫ puta aia ꝓpat° ad rem extrinsecam sicut ad
terminum opacoꝝ et moti. ad consequendum em
aliquod desidratum et intentum ome animal mouet°
ad hoc duo vbi vuendi distinguunt° f'm q dus vite
tum. Que aut em viuencia sunt m quibus e tanꝫ
vegetatiam sicut in plantis. qdam uo m quib9
tm vegetatiuum e etiam sensitiuum f. no motiuum
secm locum sicut sunt animalia immobilia ut
conchilia. qdam uo sunt q̃ supra h9 hnt motiuum
secm locum ut ꝓfecta animalia q̃ multas indiget
ad sua vitam et ideo indigent motiu ut vite
necessaria ꝓcurare posita cognoscere possint. Que aut vero
viuencia sunt in quib9 cum hijs e intellectiua. f. in
homib9. Appetitum aut non constituunt aliquos
gradum viuencium q̃ in quibus cum aliquo e sens9 e etiam
appetit9 ut d' m3. de aima. et ꝑ hoc solum
duo ꝓma obiecta ¶ Ad 3m dd. q appetit9 natu
ralis e immediato cuiuslibz rei immobilis q̃ non sua
vnio nali appetitu qlibz potencia desiderat sibi co
uenens. sed appetit9 animalis et ad hunc appe
titum ꝛeq̃rit° aime potencia et non sufficit sola
consequt° formam apprehensam et ad hunc appetitum
ꝛeq̃rit° spale aie potencia. et non sufficit sola ap
prehensio. res em appetit° ꝓut e in scipsa. no est
aut f'm scipsam in apprehensa sed f'm suam filiatio
nem in vno. patet q in quo sit appetit nale visibile
solum ad suum actum. f. ad videndum. aial aut appetit
rem vnam per vim appetitiuam non solum ad viden
dum sed etiam ad alios usus. Si aut non indiget aia

rcb9 preptis a sensu misi ꝓpter actiones sensuũ
s ut ea sentaret nō oporteret ponē appetitum
speāle geng mter potēcias aiē q̄ sufficeret nālis
appetitꝰ potēcia. ¶ Ad etiã dd· q· ḡnus sensꝰ et
appetitꝰ sint pn̄a mouencia aiam alib9 pfectis
non tamē sensꝰ et appetitꝰ mg̃ tñ hmõi sufficia
ut ad mouendũ misi sup addãt eis aliq̄ virtus
nãm īmobilib9 a aiam alib9 ē sensꝰ et appetitꝰ
non tamē hmõi motiua. hec aũt motiua nō
solũ ē īm appetitꝰ et sensꝰ ut īmpãt motiui sed
etiã ē īm ipis ptibz corporis ut sint habilia ad
obediendũ appetitui aiē mouentis. cuius signũ
ē q̄ qñ mẽbra ẽ mouẽt a sua dispõne nãli non
obedit appetitui ad motũ. De spẽbz uege ve ptis

Ad· 2m sic pceditꝰ videt q̄ mḡ ent ptes
uegetatiui assignẽt· s· nutritiũ augmẽtatiũ et gnãtiuũ· hmõi· em vires dicũt nã
tiãles· sed potẽcie aiē sunt sup̄ vires nãles g̃o
hmõi vires non debẽt poni potẽcie aiē. ¶ p̄· ad
id q̄d ē cõe vnicellb9 et non vnicellbz nō debz ali
qua potẽcia aiē deputari· sed gnãco ē cõis om
b9 gnãbilibz et corruptibilibz cã vnicellb9 q̄
non vnicellbz· g̃o vis gnãtiua nō debz poni po
tẽcia aiē. ¶ p̄· aĩa potẽcior ē q̄ natiã cor
porea· sed natura corpea cadẽ vtute actiua
dat spẽm et debitã q̄titatem g̃o multo magis
aĩa· nō ē g̃o alia potẽcia aiē augmẽtatiua
a gnãtiua. ¶ p̄· vna aq̄ res conservat̃ īm esse
per id q̄d dat ee· sed potẽcia gnãtiua ē p quã
acq̄rit̃ ee viuentis g̃o per eandẽ res viua con
servat̃· sed ad conservacõz rei viuẽtis ordinat̃
vltimꝰ nutritiua ut d̃r 2o de aĩa· est em potẽ
potens saluare suscipiens ipam· nō debz g̃o
distingui nutritiua potẽa a gnãtiua. ¶ Sed
o tra ē q̄d phs̃ in 2o de aĩa d̃r q· t· opa hmõi aiē
sunt gnãre et alimẽto vti et itertiũ augmẽtũ
¶ hys dd· q· tres sunt potẽcie uegetatiue ptis
vegetatiũ em ut dicũ ē habz pro obiecto ipm
corpꝰ viuiens per aiam· ad q̄d q̄dem corpꝰ tri
plex opacõ aiē ẽ nãta· vna q̄dem p quã ee acq̄
rat et ad hoc ordinat̃ potẽcia gnãtiua· alia
vo per quã corpꝰ viuũ acq̄rat debitã q̄titatẽ
et ad hoc ordinat̃ vis augmẽtatiua· alia veo
per quã corpꝰ viuiens saluat̃ in ee et mḡ tuta
te debita et ad hoc ordinat̃ vis nutritiua. Est
tamẽ q̄dã differẽcia attendẽda inter has potẽ as
sias nutritiua et augmẽtatiuã. hmõi em sunt effectus
eo in quo sunt q̄ ipm corpꝰ vnitũ aiē auget̃ et
conservat̃ per vim augmẽtatiuã· et nutritiua
in eadẽ aia existentem· Sed vis gnãtiua habet
effectum sui non in eodem corpore sed in alio· q̄
nichil ē gnãtum sui ipius· et ideo vis gnãtiua
quodãmo appiãt ad dignitatẽ aiē sensitiue q̃
habet opacõnẽ in res exteriores licet excellẽtes

mo et vltimo. Sup̄mi em in feriꝰ natiã at
tingit id q̄d ē infimũ sup̄ioris ut p̄z ꝑ dpo· vi
tas de di· no· Et ideo inter istas tres potẽcias sima
lior p̄ncipalior et pfectior ē gnãtiua ut dicũ ē
de aĩma· Est em rei iã pfecte facẽ alteraũ q̃lis
ipa ē· Senẽ aũt aiē deseruiũt et augmẽtatiuã
et nutritiua· augmẽtatiē vo nutritiua ¶ Ad
p̄mũ g̃o dd· q· hmõi vires dicũt nãles· tũ q̄ hmõi
effectus silez natiē q̄ etiã dat ee et q̄titatẽ et cõ
servacõz· licet hec vires hoc habeant a cõi mo·
tiũ q̄ hec vires exerẽt suas opacõnes mstãlit
p q̃litates actiuas et passiuas q̃ssũt nãlibz acti
onibz p̄ncipiis. ¶ Ad 2m dd· q· gnãco in rebz aĩma
tis ē totaliter ab exteriori sed gnãco viuentis
ē quodãmodo a cõiori mo per aliq̄ ip̄ius viuentis
q̄d ē semen in quo ē aliq̄d p̄ncipium corpis forma
tiui· et ideo oportet ee aliq̄ potẽcia rei viuẽ
tis per quã semen hmõi ꝓducat̃ et hec ē vis
gnãtiua. ¶ Ad 3m dd· q· q̄ gnãco viuentibz
ē ex aliquo semine· oportet q· in p̄ncipio aliq̃
nẽt̃ pue q̄titatis· et ꝓpt hoc nutritiue ē q· habeat
potẽciã aiē p quã ad debitã q̄titatẽ ꝓducat̃
Sed corpꝰ aĩmati gnãt̃ ex mã detẽãta ab
agente exteriori sed ideo sim̃l recipit spẽm et
q̄titatem p̄ma materie quoadmodũ. ¶ Ad etiã dd· q·
sicut iã dictũ ē opacõ vegetatiui p̄ncipiũ cõple
tiue mediãte calore cui hmõi dicũ consimile et ido
ad restauracõz hmõi dep̃diti nate ẽ habẽ po
tẽciã nutritiuã per quã alimentũ gnãt̃ in
sibam corporis· q̄d etiã ẽ in aĩma ad actiuam
augmẽtatiue et etiã gnãtiue. De ssibz exteioꝝ

Ad 2m sic pceditꝰ videt q· mḡ ent dis
tinguat̃ q̃z sensꝰ exteriores· sensꝰ n
ẽ cognoscitiuꝰ accidentiũ sicut multa gnã
accidẽtia videt̃ q· sensꝰ multiplicet̃ ꝑ mutãtia q̄ ẽ mḡ
accidẽtia. ¶ p̄· magnitudo et figura et alia
q̄ dicũt ssibilia cõlia non sunt ssibilia p accidẽs
sed ꝑ se obiectoꝝ diuisificat potẽcias cuius ꝓpr
differat magnitudo et figura a colore q̄ ꝑ sonꝰ
videt̃ q· multo magis debeat ee potẽcia alia
ssitiua cognoscitiua magnitudinũ aut figure
q̄ coloris et soni. ¶ p̄· vnꝰ sensꝰ ē vnꝰ gñis
tus sicut visus albi et nigri· sed tactꝰ ē cognos
citiuꝰ pluriũ gñis tactiui s· calidi et frigidi humidi
et siccꝰ g̃o non ē vnꝰ sensꝰ sed plures· sint g̃o
plures sensꝰ q̄· q̃z p̄· spes non dicit̃ nisi
geng· sed gustꝰ ē tactꝰ q̃dã g̃o nō debz poni
alter sensꝰ ꝑter tactũ. Sed o tra ē q̄d ꝑhs̃ dicit
m 2o de aĩma q· non ē alter sensꝰ ꝑter q̄ip̄
¶ hys dd· q· rõnem distinctõnis et nũ sen
suũ exteriorũ q̃dã accipe voluerũt ex pte orga
norũ in q̃bz aliq̄d elemẽtorũ dnãt̃ uel aqua

uel aer uel aliq̃d hmoꝝ. ¶ Quãdã at ex pte medij
qd̃ē uel ĝiuncti uel extrinseci. et hoc uel aer uel
aq̃ uel vtrūq̃. ¶ Quãdã at ex diuisa natiã sen
sibiliū q̃litatū. ꝑm q̃ ē q̃litas simplicis corpis
uel seques oplexionē. Sed mchil istoꝝ ĝens ē
non em̃ potētie sunt ꝓpter organa. ꝑ organa ꝓpt
potentias vnde non ꝓpter hoc sunt diuise ex sunt
diuisa organa. sed ideo natiã mstituit diuisita
tem organoꝝ ut congruent diuisitati potētiaꝝ
et sic̃ diuisa media diuisis sensibꝫ attribuit ꝑm
q̃ erat ĝens ad actꝝ potētiaꝝ. ¶ Statuãs ꝑ sibiliū
q̃litatū cognoscē non ē sensꝫ sed mtellectꝫ
Accipiendū ē ergo rō mūi et distinctionis extei
orū sensuū ꝑm id qd̃ ꝓpe et ꝓ se ad sensū ptinet
Est aut sensꝫ potentia qdam passiua q̃ nata
tūr̃ ē imutari ab exteriori ꝑ sibili. exteriꝫ aut imuta
tiuū ē qd̃ ꝓ se a sensu ꝓcipit et ꝑm q̃ diuisitatē
sensitiue potentie distinguit. Est aut dicendū ex
imutatō vna alis et alia spūalis. naturalis
qdem ꝑm q̃ forma imutātis ꝛcipit in imutato
sedm ee naturale sicut calor in calefacto. spūal
sedm ee spūale ut forma colorus in pupilla
q̃ non fit ꝓ hoc colorata. ¶ Ad oppatoꝝ aut sensꝫ
ꝛcipit imutatō spūalis ꝑ quã mteriō forme se
sibilis fiat in organo sensꝫ. aliqñ si sola imu
tatō naturalis sufficeret ad sentiendū. oia corpa
naturalia sentirent. dū alteratꝫ. Sed m̃ abusiuā
sonꝫ imutatō spūalis tm̃. sicut in
gam̃ ex pte obiecti tm̃. uel etiã ex pte or
nis ꝑm locū ut in sono q̃ ē obiectū audituꝫ
Sedm alteratiōz vō in odore q̃ ē obiectū olfactꝫ
oportet. n. ꝓ calidū aliq̃ mō alterare corpꝫ ad
hoc q̃ sentiret odorem. ex pte aut organi ē imu
tatō naturalis in tactu et gustu. nã et manꝫ tan
gens calida calefit. et lingua humectat ꝑ
huiditatem saporū. ¶ Organū vō olfactꝫ uel au
ditꝫ nullã naturalē transmutatiōe imutat in sentī
endo nisi ꝑ accidens. visus aut q̃ ē absq̃ imu
tatiōne naturali et organi et obiecti ē maxe
spūalis et ꝑfectior inter omes sensꝫ et coiorē
et ꝓ hoc auditꝫ et dem olfactꝫ q̃ tñt imuta
tiōnē ex pte obiecti naturalem. motꝫ tamē
localis ē ꝑfectior et naturalior ꝓpter q̃ motꝫ al
terationis ut ꝓbat in vi. phi. ¶ Tactꝫ at gustꝫ
sunt maxie naturales māles de quoꝝ distinc
tione ꝓdicet. Et mō ē q̃ alij tres sensꝫ nō
fiunt ꝑ mediū ĝiuncti ne aliq̃ tñs imutatiō nalis
ꝓtinget ad organū ut dictū est ab hijs duobꝫ
sentibz. ¶ Ad ꝓmū ĝ. dd̃. q. nō oīa actiōa ĝa
dent̃ imutatiua ꝑm se sed soleq̃litates

ter tue spēi sedm̃ q̃s contingit alteratiō. et ideo so
le hmoꝝ q̃litates sunt obiecta sensuū q̃ruꝫ d̃z
phic̃. sedm̃ eadem alteratꝫ sensꝫ ꝑm q̃ alteratꝫ
corpora aīmata. ¶ Ad ztm dd̃. q. magnitudo z
figura et hmoꝝ q̃ dicūt coia sensibilia. media
sunt inter sensibilia ꝑ accidens et sensibilia ꝑ se
q̃ sunt obiecta sensuū. nã sensibilia ꝑ se primo et
ꝑ se imutāt sensū. cui sunt q̃litates alterātes. se
sibilia vō coia reducūt ad q̃ntitatē. Et de magnitu
dine et de nūero patet q̃ sunt spēs q̃ntitatis. figura
aut ē q̃litas circa q̃ntitatē. ei consistat rō figure in
terminatione magnitudinis. ad hoc aut et q̃es sentiūt ꝑm
q̃ subiectū vno mō uel pluribꝫ modis se habz sedm
magnitudinē. subiectū uel localis distantia circa q̃ntī
ad motū augmenti et motū localem. vel etiã
sedm̃ sensibiles q̃litates ut in motu alterationis
et sic sentire motū et q̃etem ē quodãmō sentire
vnū et multa. q̃ntitas aut ē primū subiectū q̃lita
tis alterātiue ut supfacies coloris. et rō sensibilia
coia nominouent sensū ꝓpe et ꝓ se ꝑ rōnē sensi
bilis q̃litatis ut supfacies rōne coloris. nec tamē
sunt sensibilia ꝑ accidens q̃ hmoꝝ sibilia aliq̃
diuisitatem faciūt in imutatione sensꝫ. aliō em
mō imutat sensꝫ a magna supficie z a pua
q̃ etiã ꝑ accidens albedo d̃z magna et pua et oīno dimi
dit sedm̃ ꝑtes subiecti. ¶ Ad ztm dd̃. q. sicut phs vi
det dicēs in z. de aīma sensꝫ tactꝫ ē vnꝫ gñe ꝑ
diuidit in multos sensꝫ ꝑm speciem et ꝓpt hoc ē diuisa
tis ĝrietatibꝫ q̃ tamē non sepant ab inuicē ꝑm organi
nis sed ꝓ totū corpꝫ se coitant et ideo corꝫ distinc
tio non appareat. Gustus aut q̃ ē ꝓceptiuꝫ diui
cas et amari ꝛc. comitat tactū in lingua nō at ꝓ
totū corpꝫ. et ideo de facili a tactu distinguit.
Posset tm̃ dici q̃ omēs illē ĝrietates et singule
que sunt in vno gñe coi q̃s ē obiectū tactꝫ sedm̃
rōnem cōem. sed illud ĝens cui ē innominatū
sicut et ciã ĝens ꝓximū calidi et frigidi ē inno
minatū. ¶ Ad ztm dd̃. q. sensꝫ gustꝫ ꝑm dictū
phi ē quedam spēs tactꝫ q̃ ē in lingua tm̃. nō
aut distinguit a tactu in gñe sed a tactu ꝓpter
ad alias spēs q̃ ꝓ totū corpꝫ diffundit. Si vō tac
tus sit vnꝫ sensꝫ tm̃ ꝓpter vnã cōem rōnē ob
iecti dicendū erit q̃ ꝑm diuisa rōne imutatiōis
distinguit gustꝫ a tactu in naturali imutatione et
organi ꝑm q̃litatē q̃ ei ꝓpe obiicit. gustꝫ at organū
nil non imutat de nātate nāli imutatiōe ꝑm
q̃litatē q̃ ei ꝓpe obiicit ut ſ. lingua fiat dulcis
uel amara sed ꝑm pambulā q̃litatē in q̃ fun
dat sapor ſ. ꝑm humorē q̃ ē obiectū tactꝫ

Ad ztm sic ꝓcedit. De sensibz mteriorib9
Videt q̃ mteriores ff9 mgent distinguā
tur. cōe em̃ nō diuidit nisi ꝓ diu. q. sensꝫ coīs nō
debz enūari inter vires mteriores sē sitimas ꝑ

sensus exteriores ꝓpos ¶ ꝑ ad qd sufficiat sensꝰ ꝓpius et exteriꝰ non oportet ponere aliq̃ vim ap
ꝓhensiuã meriorẽ sed ad iudicandũ de sensibi
libꝰ sufficiũt sensus ꝓpij et exteriores vnusq̃q
em̃ sensꝰ iudicat de ꝓpio obiecto ꝺ ulr̃ eciã videt
sufficere ad hoc q̃ papa ant suos actꝰ q̃ ei actio
sensꝰ sit quodãmõ medium int̃ potẽciã et obiec
tũ iudet̃ q̃ mlto magis visus possit suã visio
nem tãq̃ sibi ꝓmãerẽ ꝓpe q̃ colorẽ et sic
de alijs non gͦ ntm̃ fuit ad hoc ponere meriorem potẽciã q̃ dͦ sensꝰ colis ¶ ꝑ fm̃ phm̃ fã
tasticũ et mẽoratiuũ sunt passiones ꝓpias sẽsitiũ
sed passio non dicit ꝯtra ꝓiectiũ gͦ meoria et
fantasia non debent poni alie potẽcie ꝑt sen
sium ¶ ꝑ intellectꝰ mingͦ dependet a sensu
q̃ tũ q̃ potẽcia sensitiue ptis sed intellectꝰ
nichil cognoscit nisi accipiendo a sensu vnde
dicit̃ ꝓmo poteriorꝰ q̃ qͥ deest vnꝰ sensꝰ deficiat
vna tãa gͦ mlto mingͦ debz poni vna potẽn
cia sensitiue ptis ad ꝓpiendũ intenciones
q̃s non ꝓcipit sensus quã vocãt estimatiuã
¶ ꝑ actus cogitatiue q̃ dicẽ conferre et cõpo
nere et dividere et actꝰ ymaginatiue q̃ dicẽ quod ã
sylogismo vti ad mãrendũ non mingͦ dis
tant ab actu estimatiue et mẽoratiue q̃
actꝰ estimatiue ab actu fantasie debent
gͦ uel cogitatiã uel ymaginatiã poni alie vi
res ꝓter estimatiuã et mẽoratiuã vel es
timatiua et mẽoratiua nõ ponit vires ꝑt
fantasiã ¶ ꝑ augꝰ xij sup gen̄ ad litteraꝫ
ponit tria genera visionũ s corpalem q̃ fit
per sensum et spũalem q̃ fit p ymagina
cõnem siue fantasiã et intellectualem q̃ fit
per intellectũ non dicẽ gͦ aliq̃ uidẽ interiorꝰ q̃
sit media inter sensũ et intellectũ nisi ymagi
natiua tm̃ ¶ Sed ꝯtra dicẽ q̃d auicẽ in libro
suo de aiã ponit q̃nq̃ potẽcias sensitiuas ite
riores s sensũ cõem fantasiã ymaginatiuã
et mẽoratiuã ¶ Respõdeo dicendũ q̃ aiã natura nõ de
ficeret in necessarijs oportet eã tot actiones aiãe
sensitiue quot sufficiant ad vitã aialis
ꝓfecti et q̃ aiã q̃ harũ actionũ nõ ponit reduc
tiua in vnũ ꝓncipiũ ꝛ̃q̃ruit̃ duisas potẽcias
aiã potẽcia aiẽ nichil sit aliud q̃ ꝓximũ ꝓncipiũ
opacionis aiẽ Est aut̃ considerandũ q̃ ad vitã
perfecti aialis ꝛ̃q̃rit̃ ꝓ non solũ apprehen
dat rem apud ꝑsentiã sensibilis sed etiã
apud eius absentiã aliaq̃ aiã aialis mo
tus et actio seq̃t̃ apprehensionẽ non moueret̃
aial ad q̃rendũ aliq̃d absens q̃ ꝯtrarũ
apparet manifeste aialibꝫ ꝓfectis q̃ moue
tur motu ꝓgressiuo moueret̃ em̃ ad aliq̃d ab
sens apprehensũ oportet gͦ q̃ aial ꝓ aiã
sensitiuã non solũ recipiat speciẽ sensibiliũ
aiã ꝓntialit̃ immutat̃ ab eis sed etiã cas rẽmẽ
at et conseruet Recipe aut̃ et retinere reducit̃
in corpalibꝰ ad duisa ꝓnͦ nã hũida bñ ꝛ̃ci
piũt et male retinẽt eã ro ad hoc est quia vnde
aiã potencia ꝛ̃ficiata sit actꝰ organi corpalis
oportet eã aliã potẽciã q̃ recipiat ꝛ̃ speciẽ sensibi
lium et q̃ seruet Huius cõsideratiõis gͦ sial
mouet̃ solũ ꝓter delectabile et ꝯtra stabile
fm̃ sensũ non est ntm̃ ponere in aiãli misi
apprehensiuã formaliter q̃s ꝓcipit sensꝰ in q̃bꝰ
delectat̃ et horret sed ntm̃ hoc aiãli ut quo
rat aliq̃ uel fugiat non solũ q̃ sit ꝯgena
uel non ꝯgenia ad sentiendũ sed etiã ꝓter
aliq̃s alias ymoditates et vtilitates siue no
cumenta sicut ouis videns lupũ fugit non
ꝓter nden mdecenciã coloris aut figure
sed q̃si inmediate aiãli nature Et sic̃ auis colligit
paleam non q̃ delectet sensum sed q̃ ẽ vtile
ad mdificandũ nidum Et gͦ aiãlia ꝓpin
at huiusmodi intenciones q̃s non ꝓcipit sensꝰ exte
et huiusmodi ꝓpriorẽ mis oportet eã aliud ꝓncipium
ꝛ̃ceptiuũ formarũ sensibiliũ sit ex immutatiue sensꝰ
lus non aut̃ ꝓceptiuũ intenciõũ ꝓdictarũ sicꝫ
ad receptiuũ formarũ sensibiliũ ordinat̃ sensꝰ
ꝓpius et exteriores de quoꝝ distinctiõe ꝓpositũ est
hoc aut formarũ ꝛtentiuũ seu conseruatiuũ or
dinat̃ fantasia siue ymaginatiuũ q̃ idẽ sunt
em̃ fantasia siue ymaginatiuũ q̃si thezaurus q̃dã
formarũ per sensũ acceptarũ Ad apprehendendũ
aut̃ intenciones q̃ per sensũ non accipiũt ex
dinat̃ estimatiua ad conseruandũ eas
vis meoratiua q̃ ẽ thezaurus q̃dã huiusmodi
cõnium Cuius signũ ẽ q̃ ꝓnͦ meorandi fit ani
malibꝰ ex aliq̃ huiusmodi intenciõe ꝓcuratq̃ ẽ nocu
mentum uel quemens et ipã ro ꝓtritum q̃ attẽ
dit meoria mẽ huiusmodi intenciones cõpurat̃ Con
sideandũ ẽ aut̃ q̃ q̃tũ ad formas sensibiles
non ẽ differencia inter hominẽ et aialia sua
em̃ immutãt̃ a sensibilibꝫ exteriorib⁹ f q̃ etiã ad
intenciones ꝓdictas dicã ẽ nã alia aiãlia
ꝓcipiũt huiusmodi intenciones solũ naturali quoda
instinctu homo etiã ꝓ quãdam collacõ et
ideo q̃ in aliꝭ aialibꝰ dͦ estimatiua nõ
lis in homine dͦ cogitatiua q̃ ꝓ collacõ ꝓdã
huiusmodi intenciones adinuent Unde etiã dͦ ratio
pticularis eius media assignat dicta in corpa
nũ s media ꝓtem capitis Est em̃ collatiua
intenciõũ ꝓticularium sicut ratio intellectiua
intenciõũ vniuersalium Expte aut meoratiue
solũ habet memoriã sicut retentiuã aialia in
subita recordacione ꝓteritorũ sed etiã in aialia q̃
etiã q̃si sylogistice marendo ꝓteritoꝝ meoria
fm̃ modiales intenciones Auicẽ ponit q̃ virtꝰ
potencia media inter estimatiua et ymaginatiua

tonem q̄ ꝯponit et diuidit formas ymagma
tas ut patet ei⁹ ex forma ymagmata auri et
forma ymagmata mōtis cōponim⁹ vnā for
mām montis aurei quē nūq̄ vidimꝰ sed ista
opatō non apparet m alijs aīmalib⁹ ab hoīe
m quo ad hoc suffiat vīus cogitatiua Cui eatī
hanc actionem attribuit au⁹ ꝯ mlibro q
quodā q̄ fecat de sensu et sensibilib⁹ et sic
non ē nāe ponē misi ḡtuor vires mteiores se
situe ptis · s · sensu cōem ymaginatiuā extima
tiuā et memoratiuā ¶ Ad p̄mū g⁹ dō · q sen
sus mteior non d⁹ cōis p̄ p̄dictaꝫ sicut gen⁹
sed sicut cois radix et p̄ncipiū exteioꝝ sensuū
¶ Ad 2m dō · q sensꝰ p̄pius iudicat de sensibi
lpo discernendo ipm ab aliꝭ q̄ cadit sub eodē
sensu sicut discernendo albū a nigro uel a vi
ridi sed discernē albū a dulci non pt nec p viso
nec p gustū q̄ oportet q̄ q̄ mteriq̄ discernit
utrūq̄ cognoscat vnde oportet ad sensū cō
munē pt mē discretiōis iudicium ad q̄ referā
tur sicut ad cōem oēs apphensiones sen
suū a quo etiā p̄cipiant actiones sensuū si
cut aīal aliqꝭ videt se videre · hoc em nō pt fieri
per sensū p̄priū q̄ non cognoscit nisi formā sē
sibilis a quo imutat⁹ m q̄ imutatiōe p̄fiat⁹
visio et ex qua imutatiōe seq̄t⁹ alia imutatio
m sensu cōi q̄ visionem p̄cipit ¶ Ad 3m dō m
q̄ sicut vna potētia oritur ab aīma mediāte
alia aut supra dictā ēita etiā subiect⁹ alij potētie
alia mediante · et p̄ma huiꝰ modi fantastica
¶ Ad 4tū dō · q licet mtellectꝰ opatiō oriat⁹
a sensu tamen in re apphensa per sensum
multa mtellectꝰ cognoscit q̄ sensꝰ p̄cipē non
pt · et silr estimatiua licet m feriori mō ¶ Ad
5tū dō · q illam emmenatā habz cogitatiua
et memoriam hoīe non p rō qđ ē ap̄pū sensi
tiue ptis · sed p aliquā affinitatem et p̄iq̄ta
tem ad rōnem vlēz p̄m quādā refluentiā et
ideo non sit alie vires · sed cad ea dē p̄fectio
nes q̄ sunt m alijs aīmalib⁹ ¶ Ad 6tū dō · q
augꝰ spūalem visionē dicit ee q̄ fit p silitu
dinē cois ē omnib⁹ mteioribus apphensiōib⁹

Dēm de q̄rit de Qō · lxxix · d potēcijs itel
lectiuis · cta q̄d lectiō
q̄rit xvij · ¶ P̄mo vtrū in mtellectꝰ
sit potētia aīe uel ei⁹ essentia ¶ Jo dō si sit
potētia utrū sit potētia passiua ¶ 2o si
ē potēa passiua utrū sit ponē aliq̄ mtellectꝰ
agentem ¶ 3tio utrū sit aliq̄ aīe ¶ 4to utrū
mtellectꝰ agens sit vnꝰ oīm ¶ 5to utrū
mēoria sit in mtellectu ¶ 6to utrū sit alia
potētia ab mtellectu ¶ 7mo utrū vō sit alia
potētia ab mtellectu ¶ 8vo utrū vō sit alia
potentia ab mtellectu ¶ 9no utrū vō sit prior
et mfeior sint duē potētie ¶ 10mo utrū in
telligētia sit alia potētia p̄ter mtellectū ¶ 11mo
utrū mtellectꝰ speculatiuus et p̄ticꝰ sint duē
potentie ¶ 12mo utrū synderesis sit aliq̄ po
mtellectiue p̄tis ¶ 13mo utrū conscia sit aliq̄
potētia mtellectiue p̄tis Ex itel⁹ sit potē⁹ aīe

Ad p̄mū sic p̄cedit⁹ videt⁹ q̄ mtellecto
non sit potētia aīme sed eius ipa esse
cia Jntellectꝰ · n · uidet⁹ ee q̄ mens ꝑ mēs non
ē potētia aīe sed ēētia dicit · n · augꝰ · xv · de
tri · ayens et spūs non relatiē dicit⁹ sed ēētia
demrant gō mtellectꝰ ē ipa ēētia aīe ¶ P̄o
duīsa genea potentiaꝝ aīe nō vnīt⁹ m alī
qua potētia vna sed m sola ēētia aīe · appeti
tiuū aut⁹ et mtellectiuū sut duīsa gna potēn
ciaꝝ aīme ut d⁹ m 2o de aīa q̄ueūnt aut i mēte
q̄ augꝰ · x · de trī · ponit mtelligētiā et volū
tatē m mente gō mens et mtellectꝰ ē ipa ēētia
aīme et nō aliq̄ ei⁹ potētia ¶ P̄o · sd m · ggī ·
m omel⁹ assēsiōis · ꝯ homo intelligit cū āgelis
sed angeli dicunt⁹ mentes et mtellectꝰ gō mēs
et mtellectꝰ hoīs nō ē aliq̄ potētia aīe sed
ipa aīma ¶ P̄o · ex hoc q̄ueūt aliqui ꝑ ē q̄ sit
mtellectiua q̄ ē īmāle · sed aīma ē īmatiā
alis p̄ sua ēētia gō videt⁹ q̄ aīma p̄ suā ēētia
sit mtellectiua ¶ Sed ctra ē q̄ phūs po
nit mtellectū potētiā aīme ut p̄z m 2o de aīa
¶ Rō q̄ nāe ē dicē ꝑm p̄missa q̄ intellecto sit
aliq̄ potentia aīme et nō ipa aīe ēētia · tuc
em solui⁹ mediatū p̄n⁹ op̄ationis ē ipa es
sentia rei op̄antis q̄n ipa op̄atio ē ei⁹ esse
sicut em potentia se habet ad op̄ationem ut ad
suū actum · ita se habet ēētia ad ee Jn solo
aut deo mtelligē idem ē q̄ suū ee vnde em solo
deo mtellectꝰ ē eius ēētia Jn alijs aut creatis
mtellectus alius ab mtellectꝰ ē q̄dam potētia intelli
gentis ¶ Ad p̄mū g⁹ dō · q sensꝰ aliq̄n accipi
tur pro potētia aliq̄n vō p ipa aīma ssitiua
denōmat⁹ em aīma ssitiua nomē p̄ncipalioris
siue potētie q̄ ē sensꝰ · et silr aīma intellectiua
q̄nq̄ nominat⁹ nomē mtellectꝰ q̄ssia p̄ncipalior
sua virtute sicut d⁹ m p̄n⁹ de aīma q mtellectꝰ ē
sbā q̄dā · et hoc etiā mō augꝰ · dicit q mens ē spūs
uel ēētia ¶ Ad 2m dō · q appetitum et intellec
tum sut duīsa gna aīe ꝑm duīsas rōnes obiector
sed appetitum p̄ticm q̄ueūt cū intellectiuo et p̄ticm
cū sensitiuo q̄ cū ad modū operandi p organū
corporale uel sine hui⁹ organo · nā appetitus se
q̄t apphensionē et ꝑm augꝰ ponit voluntatem in
m mente et phūs mrōne ¶ Ad 3m dō · q angē
lus non ē alia vis misi mtellectiua et voluntas
q̄ ad mtellectū conseq̄t · et p̄pter hoc angelus
dicit⁹ mens uel mtellectꝰ q tota virtus sua in

hoc consistit · aīma at habet mlt̄as alias
vres sicut sensitiuas et nutritiuas et ideo nō
ē silē ¶ Ad · mj · dd · q ꝓpā īmālitas ſbē mtelli
gentis create non ē tue mtellectꝰ ꝑ ex īmālita
te habet vtutem ad mtelligendū vnde non
oportet q mtellectꝰ sit ſbā aīe ꝑ eiꝰ ūtꝰ et potē
¶ Ad · zm sic pcedit videt̄ q ītellꝰ sit pō· pas· ua
q mtellectꝰ non sit potēa passiua · pa
tet em vnūqdq ꝑ ſdm matēiā sed agit rōne for
me · sed vtus mtellectua consequit̄ īmālitatem
ſbē mtelligentis · gō uidet̄ q mtellectꝰ nō sit ūtꝰ
passiua ¶ pō · potēa intellectiua ē mutabilis
tibilis ut supra dm ē sed mtellectꝰ sic ē passi
uus ē corruptibilis ut dm zō de aīa gō potē
mtellectiua non ē passiua ¶ pō · agens ē nobi
lius patiente ut dicit aug · xij · sup gen ad lit̄z
et arist · les zō de aīma · potēie at uegetatiue
ptis omēs sūt actiue q tamē sūt mfime inter
potēias aīe gō mlto magis · potēie intellectiue
supme omēs sūt actiue ¶ Sed ogra ē qd phs
dicit m zō de aīma q mtelligē ē patiq dam
¶ Rō dd · q pati tripl̄r · vno mō ꝑfissime qn
· f aliq̄ remouet̄ ab eo q̄ quemit ꝑm naturam
aut ꝑm ꝑpiam mdmacōz sicut cui aq̄ frigiditatē
amittit ꝑ calefactionē · et cui homo egrotat
aut tristat̄ · Sed mō minꝰ ꝑfē dicit̄ aliq̄s pati ex
eo q aliq̄ obiect̄ sine sit ei ōueniens sine mōgens
et ꝑm hoc dicit̄ pati non solū q egrotat ꝑ ea q̄ qui
sanat̄ · et nō solū q tristat̄ sed ea q̄ letat̄ uel
quocūq̄ mō aliq̄s alterēt̄ aut moueat̄ Tertio
mō dicit̄ aliq̄ pati gr̄ter ex hoc solo q id qd ē īm
potēa ad aliq̄ recipit ī ad qd erat in potē
abscp hoc q aliq̄ abiciat̄ ꝑm q̄ modū omē qd
exit de potēia in actū pt dicta pati et ea q̄ aī per
ficit̄ et sic mtelligē nr̄m ē pati · Ad hoc vō
apparet Intellectꝰ em sicut supra dictū ē hā
bet opacōz dra ens m vlē · considerāti ꝑ pt
utrū mtellectꝰ sit m actu uel potēia ex hoc
q̄ considerāt quō mtellectꝰ se habeat ad ens
vlē Inuenit̄ em aliq̄s mtellectꝰ q̄ ad ens
vlē se habet sicut actꝰ totalis entis · et talis ē
mtellectꝰ dīnꝰ q̄ ē deꝰ et ēntia am qua originā
liter et vtualiter totū ens ꝓcedit sicut m
pma cā et ideo mtellectꝰ dīnꝰ non ē potēia
sed ē actꝰ purꝰ · nullꝰ em mtellectꝰ creatꝰ pt
se habē ut actꝰ ꝛspectu totius entis vlis q̄
sic oportē q ēē ens m fim tū vnde omis m
tellectꝰ creatꝰ ꝑ hoc ipm q̄d ē non ē actꝰ om
mtelligibilium sed cōpat̄ ad ipa mtelligibilia
sicut potēia ad actū · est em q̄dam potē
q̄ semp ē ꝑfecta ꝑ actū sicut dr̄im de ma
tēia corpali celestiū · q̄dam aut potēia est
q̄ non semp ē in actu sed de potēia in actū
q̄ cedit sicut uiciat̄ in gnābilibꝰ et corruptī
bilibꝰ Intellectꝰ igit̄ angelicꝰ semp ē actu
siue mtelligibilium ꝑpter ꝑpriā tatem · ad ꝑma
mtellectū q̄ ē actus purꝰ ut supra dictū est
Intellectꝰ aut humanꝰ q̄ ē infimꝰ in ordine
mtellectuū et maxie ē remotꝰ a perfectione dīnā
mtellectꝰ ē in potēia ad ꝑpria mtelligibilia
et in principio ē sicut tabula in q̄ nichil ē scriptū
ut phs dicit in zō de aīma · q̄d manifeste apparet ex
hoc q in pn̄o sumꝰ solū intelligentes in potēia ·
postmodū vadit efficiēs̄ intelligentes in actu · Sic
igit̄ patet q mtelligē nr̄m ē q̄dā pati ſm tā tū mo
dū passionis et ꝑ ons mtellectꝰ ē potēia passiua
¶ Ad ꝑma ig̣ dd · q obiectio illa procedit de pas
sionibꝰ ē cui⁹cūq̄ m potē ē rēntis q̄d ī actū red
cit ¶ Ad zm dd · q mtellectꝰ passiuꝰ ſm quod dā
appetitꝰ sensitiuꝰ m quo sunt aīe passiones q̄ et m
ꝑmo ethicꝰ et rōnale ꝑticipatoꝝ · ꝙ obedit rōni Sed
alios nōs mtellectꝰ passiuꝰ dicit̄ cogitatiua q̄ nōāt
cōpticulāis · et vtroq̄ mō passiui atq̄ ipi ſm ꝑ
mos duos mōs passionis mpti talis mtellectꝰ sic
dictꝰ ē actꝰ alicui⁹ organi corporalis Sed mtellectꝰ
q̄ ē m potēia ad mtelligibilia q̄ nē aliq̄ obiectꝰ no
minat mtellectū passibilem nō ē passiuꝰ ſm tale
mō ꝙ non ē actꝰ organi corpalis et ideo ēmor
talis ¶ Ad zm dd · q agens ē nobilius patiē
te si ad idem actio et passio referat̄ nō aut ſ̄m
si ad diuersa · Intellectꝰ aut ē vis passiua ſpūalis
entis vbi vegetatiuum aut ē actus corporis ſm quē
dā entis ptialis · ſ corporis gnābilis vnde mlt̄
ꝑtibet hmōi passiui ē nobilius tali actiuo Qr nec
¶ Ad zm sic pcedit videt̄ q nō sit ponē intellectū agentē sicut em ſ̄ha
bet ſensꝰ ad ſſibilia · ita ſe habz mtellectꝰ ad in
telligibilia · sed q̄ ſensꝰ ē in potēia ad sensibilia
non ponit̄ ſensꝰ agens sed ſensꝰ patiens · ita
cū mtellectꝰ nr̄ sit in potentia ad mtelligibilia
q non debeat poni mtellectꝰ agens · ſ lumen
¶ Si dicat̄ q m sensu ē etiā aliq̄ agens · ſ lumen
Contra lumē ꝛgrit̄ ad visū m̄ltū facit medium
lucidū in actu · nā color ꝑ ſm se ē motiuꝰ huius
sed in opacō ē mtellectꝰ non ponit̄ aliq̄d medii
q̄d nātē sit fieri in actu gō non ē intm ponē mtellectꝰ
tū agentem ¶ pō · silitudo agentis recipit̄ in
patiente ſm modū patientis sed mtellectꝰ pos
sibilis ē vtus īmālis gō ens īmālitas · sufficiat
ad hoc q recipiat̄ in eo forme īmālit · sed ex hoc
ipō aliq̄ forma ē mtelligibilis actu nisi ē īmālis
gō nulla ēntitas ē ponē mtellectū agentē ad hoc
q faciat ſpēs mtelligibiles actu ¶ Sed ogra ē
q phs dicit m zō de aīma q sicut in omi natura
lita et in aīma ē aliq̄ quo ē omia fierī et aliq̄d
quo ē omia facere ē gō ponē mtellectū agentem
¶ Rō dd · q ſm opionē plōrū nulla nātūalis ēntia

ponè mtellectū agentem ad faciendū mtelli
gibilia ám actu sed forte ad p̄bendū lumē mtel
ligibile mtellectui sit mfrā dicet̄ p̄ posuit em̄
plato formas veri mālui sine materia subsis
tere et p̄ ḡnēs eas mtelligibiles ee. et p̄ hoc ē
aliq̄ mtelligibile actu q̄ ē im̄āle et hūmōi vota
bat spēs siue ydeas ex quaz p̄ticipatōe dice
bat et materiam corp̄alem formari ad hoc q̄
mdōdna mālia constituent̄ p̄ p̄ias gm̄bōs et spēbōs
et mtellectōm rōs ad hoc q̄ de gm̄bōs et spēbus
veris tam habent. sed q̄ azl̄es non ponit
formas veri mālia subsistē sine materijs for
me aut ím mā. existentes non sūt mtelligibles
actu sēd bat q̄ natūre siue forme veri sensi
bilium quas mtelligím ḡ non ee ent̄ mtelligibi
les actu. mchil em̄ reducit̄ de potētia ad actū
nisi per aliq̄d ens actu sicut sensb̄ fit ma actu
per sensibile. oportebat igit̄ ponē aliq̄ vir
tutem ex p̄te mtellectōs q̄ faceret mtelligibilia
in actu p̄ abstractionē spēriē a dictōmbōs ma
terialibōs. et hec ē ntūitas ponēdi mtellectū
agentem. Ad p̄mū ḡo dd. q̄ sensibilia ā me
mūt actu extra aīmā. et ideo nō oportuit po
nē sensū agentē. et sic patet q̄ m p̄te mutua
omēs potētie sūt actue. In p̄te aut̄ sensitiua
omēs passiue. In p̄te uō mtellectiua ē aliq̄ pas
siuus. et aliq̄ actiuus. Ad 2m dd. q̄ ād effectum
hūmōi ad visum ut faciat colores actu visibiles
sēd ām alios uō req̄rit̄ lumen ad uidendū. nō
p̄ter colores ut fiant actu uisibiles. sed ut me
diū fiat actu lucidus ut q̄ mēt dicat m. s. de aīma
et ex hoc silit̄ dō quā azl̄es silat mtellectū agē
tem lūm attendit̄ q̄ tū ad hoc sicut hoc ē nām
ad uidendū vita hoc ad mtelligendū. sed non
p̄ter idem. Ad 3m dd. q̄ supposito agente bn̄
contingit duplicē modo recipi eiḡ silitudinē m
duplicis p̄ter eoz diuersam dispōnem. sed si ages
non p̄existit mchil ad hoc faciet et dispō recipi
entis. Intelligibile aliq̄ aut̄ in actu nō ē aliq̄
existēs in rerū natura q̄ tū ad naturā rerum
sensibiliū q̄ non subsistūt p̄ter materiā. et ideo
ad mtelligendū non sufficeret im̄ālitas itel
lectus possibilis nisi ee t mtellectus agens q̄ faceret
mtelligibilia ám actu p̄ modū abstractionis. De
D. etiā sic p̄cedit̄ videt̄ itel⁹ agente
q̄ mtellectus agens non sit aliq̄ aīe
Intellectus em̄ agentis effectus ē illūinare ad
mtelligendū. sed hoc fit p̄ aliq̄ q̄ ē ala ḡ aīma
sēd ām id 10. l. erat lux vera q̄ illūinat oem̄ ho
minē uemētē in hūc mūdū ḡo uidet̄ q̄ itel
lectus agens non sit aliq̄ aīe. Ꝓ. m. s. de aīa

phūs attribuit mtellectui agenti q̄ aliq̄n̄ m
telligit et aliq̄n̄ non mtelligit.

gō mtellectus agens
non ē aliq̄ aīme nre nrē. Ꝓ. agens et pa
tiens sufficiunt ad agendū sui igit̄ mtellectus
possibilis ē aliq̄ aīe nrē q̄ ē virtus passiua
et silit̄ mtellectus agens q̄ ē virtus actiua sequit̄
q̄ semp̄ homo potuit mtelligē cū voluit. q̄d
patet ee fālm̄ non ē gō mtellectus agens aliq̄d
aīe nrē. Ꝓ. phūs dicit m. s. de aīa q̄ mtellectus
agens ē sba actiuens. mchil aut̄ ē rōne ei⁹dem
in actu et m potētia. si ergo mtellectus possibilis q̄ ē
in potētia ad oīa intelligibilia ē aliq̄ aīe nrē
videt̄ impossibile q̄ mtellectus agens sit ad aīe nrē.
Ꝓ. si mtellectus agens sit aliq̄ aīe nrē oportet
q̄ sit aliq̄ potētia non em̄ ē nec passio nec
habitus. et passiones non ponunt̄ rōnem agen
tis respectu passionū aīme. ꝑ magis passio
ē ipā actio potētie passiue. habitus aut̄ ē
aliq̄ q̄d ex actib⁹ consequit̄. oīs aut̄ potētia
fluit ab essentia aīe. sequit̄ ergo q̄ mtellectus
agens ab essētia aīme p̄cedet et sic nō mes
aīme p̄ p̄ticipatōz ab aliquo superiori mtellau
q̄d ē mouens. nō ergo mtellectus agens ē ali
quid aīe. Sed ḡtra ē q̄d phūs m. s. de aīma
q̄ nāe ē in aīa tres ee differentias. s. mtellectū
possibilem et agentem. Ꝓ. dō. q̄ mtellectus
agens de quo phūs loq̄t̄ ē aliq̄ aīme ad cui⁹
euidentiā cōsiderandū ē q̄ sup̄ aīaz mtellec
tiuā humānā nāe ē ponē aliq̄ superiorē mtellec
tū a quo aīma vtut̄ mtelligēdi optineat. sp
em̄ q̄d p̄ticipat aliq̄ et q̄d ē mobile et q̄d ē im
pfectum p̄ exigit ante se q̄d ē p̄ ee cōia siam
tale. et q̄d ē immobile et pfectiū. aīma aut̄ hūa
na mtellectiua tam p̄ p̄ticipatōz mtellectus alis
vtutis cui⁹ signū ē q̄ non tota ē mtellectiua
sed fm aliq̄ sui p̄tem ptingit ea cōia ad mtelli
genda ututis cuiquoda distansi et monet
arguēdo. hūi abet ecia ām pfectā mtelligēcia
tum. q̄ non oīa mtelligit. tū q̄ m hūjs q̄
mtelligit de potētia p̄cedit ad actū. oportz
ḡ ee aliq̄ alterem mtellectū quo aīma hūana
tur ad intelligendū. p̄ posuerūt ḡ. q̄d hūi mo
tellectus fm sbam sepatus ee mtellectus agentes
q̄ q̄si illustrando fantasmata faciat ea intelli
gibilia actu. sed dato q̄ sit aliq̄s talis mtellectus
agens sepatus. mchilom⁹ tm̄ oportet ponē m
p̄ aīma hūana aliq̄ ei⁹ ututem ab illo mtellectu
superiori p̄ticipata per quā aīma hūana faciat
intelligibilia sicut et m alijs reb⁹ nāl⁹ per
fectis p̄ter vles eas agentes sūt p̄ p̄ vtutes im
dite fm̄ quas reb⁹ pfectis ab vlib⁹ agentib⁹
diuinate. non em̄ sol⁹ sol gnāt hominē sed ē in
hominē vis gnātiua hoīs. et silit̄ in alijs aīa

lub9 perfectis ſ ſtuctꝫ nil aut ē ꝓfectꝫ m ſ ſc̄ioꝝb9
reb9 aīma hūāna vnde oportet dicē q̄ m hꝰ
ſit aliq̄ vīs diuīta a ſup iori intellectu per
quā possit fantaſmata illuſtrare et hꝰ exp̄me
to cognoſcim9 diu ꝑcipim9 nos abſtrahē for
mas vlēs a ꝑdicib9 ꝑticularib9 q̄d ē facē
intelligibilia actu. nulla at actio q̄ ē at actio q̄ ē aliq̄u
mi ſi p aliq̄d pn̄m formaliter eim hꝰ ē ut ſup dm
ē. ai de possibili agere. oportet igit̄ vīrute q̄ ē
ꝑncipiū huius actionis ē aliq̄ m aīma. et hoc
arlēs cōcauit intellectū agentem lūm q̄d ē ali
q̄d receptū in aere. plato aut intellectū ſepatū
mouentē nr̄as aīmas q̄ posuit ſoli ut the
miſtius dicit in 9o de aīa. ſed stellas
ſepatas fm nr̄ā fidei doctrinā ē ipē deus q̄ ē
creator aīmē et in quo solo beatificat̄ ut mſtrabi
tur vnde ab ipō lumē intellectuale ꝑticipat
fm id. pē. Signatū ē sup nos lumē vultꝰ tui do
mine ¶ Ad ꝑmū g̃o dd. q̄ illa lux vā illuīnat
sicut cā vīs a qua aīma hūāna ꝑticipat quā
dā ꝑticipatē virtutem ut dicti ē ¶ Ad 2m dd. q̄
phꝰ ibi alla non dicit de intellectu agente sed
de intellectum actu vnde sup de ipō p̄miſſa
idem ē at fm rem actu ſcīa rei. vel ſi intelliga
tur de intellectu agente tunc dicit q̄ nō ē ex pte in
tellectꝰ agentis hoc q̄ quīq̄ intelligim9 et q̄nq̄ nō
intelligim9 sed ex pte intellectꝰ q̄ ē in potē
¶ Ad 3m dd. q̄ si intellectꝰ agens ordinat̄ ad
intellectū possibilem ut obiectū agens ad po
tentiā sicut visibile in actu ad visū sequit̄ q̄
statim omnia intelligerēt ai intellectꝰ agens
ē quo alia ē omnia facē. nunc aut non ſe habz
ut obiectū ſed ut faciens obiecta in actu. ad
qd̄ requirit̄ ꝑte ex p̄te phantaſmatū intellectꝰ agentis p̄ncipa
phantaſmata et bona diſpō virtutis ſensitiue
et exercitium in hijs q̄ p vnū intellectū fiunt
multa alia intellecta sicut ꝑ tm̄ mob ꝓpōes et ꝑ
ꝑma p̄ncipia cloēs et ꝑ tū ad hoc non differt
utrū intellectꝰ agens ſit aliq̄ aīa vel aliq̄ ſepa
tū ¶ Ad 4m dd. q̄ aīma intellectiua ē q̄dem
actu in mālis ſed ē in potētia ad determinatas ſpēs
rerū phantaſmata aut ēq̄ ſunt q̄dē actu ſimilitu
dines ſpēs rerū quarū dā ſed potētia in mālia
vnde mchil prohibz vnā et eandem aīmā in
q̄ntū ē in mālis in actu hꝰ abē aliq̄ virtutē per
quā faciat in mālia in actu. q̄ dicit̄ mb9 mdi
dualis materie q̄ q̄dē virtꝰ intellectꝰ agens.
et alia virtutē receptiua huius ſpēi q̄ intel
lectꝰ possibilis in q̄ntū ē in potē ad huius ſpēi
¶ Ad 5tū dd. q̄ tā ē entia q̄ ē ſit in mālis a
ſup mo intellā creata. mchil prohibet virtutē
q̄ a ſup mo intellā ꝑticipat̄ ꝑ quā abſtrahit
a materia ab essentia ipſius procedē ſicut et
alias eius potentias Q̄ itel tm̄ agēs in ſit vn9 in oib9

Ad 6tū ſic ꝓcedit. Videt̄ q̄ intellectꝰ agēs
ſit vn9 in omnib9. mchil em in q̄d ē ſepatū
a corpore multiplicat̄ fm multiplicatōz corpoꝝ
ſed intellectꝰ agens ē ſepatꝰ ut dicit̄ in 3o de aīma
ergo nō multiplicat̄ in multis corpib9 hoīm. ſ ē vn9
in omnib9 ¶ Pō. intellectꝰ agens faciat vlē q̄d ē
vnū in multis. ſed id q̄d ē cā vnitatis magis ē
vnū q̄ intellectꝰ agens ē vn9 in omnib9 ¶ Pō.
omnes hoīes q̄ueniūt in ꝑnā cognoſcūt̄ intel
lectꝰ hūis aut assentiūt ꝑ intellm agentē ergo q̄ue
niūt omnes in vno intellectu agente ¶ Sed contra
ē q̄d phꝰ dicit in 3o de aīma q̄ intellectꝰ agens
ē sicut lumen. non ē aut idē lumen in diuīſis illu
natis ergo non ē idem intellectꝰ agēs in diuīſis ho
minib9 ¶ Rꝰ dd. q̄ veritas hūius ſcīe dependet
ex p̄miſſis. ſi em intellectꝰ agens non ē ad aīme
ſed ē q̄dam ſbā ſepata vn9 ē intellectꝰ agens
in omnib9 hoīb9. et hoc intelligit̄ ꝓponit vni
tatē intellectꝰ agentis. Si aut intellectꝰ agens
ē aliq̄ aīme ut q̄dam virtus ꝑticipata plures intellectꝰ agentes fm pluralitatē aīmaꝝ
q̄ multiplicant̄ fm multiplicatōz hoīm ut ſup dcm
ē non em ꝑt ex hoc q̄ vna et eadē virtꝰ multis sit diuīſa
virtutibus ¶ Ad ꝑmū g̃o dd. q̄ phꝰ ibi ꝓbat intel
lectū agentem ee ſepatū ex hoc q̄ possibilius ē ſepa
tus q̄ ut ipē dicat agens et honorabilius patiente
intellectꝰ aut possibilis dicit ſepatꝰ q̄ non ē actꝰ alicu
ius organi corporalis. et fm hoc ē intellectꝰ agens dicit̄ ſepatꝰ non q̄si ſit aliq̄ ſbā ſepata
¶ Ad 2m dd. q̄ intellectꝰ agens causat vlē abſtra
hendo a materia. ad hoc aut nō requirit̄ q̄ ſit vnꝰ in
omnib9 hūmodi intellectus sed q̄ ſit vnꝰ ad omnia q̄
hūmodi ē ad omnia aq̄bz abstrahunt vlia ſpecies
quoꝝ vlē ē vnū et hoc queunt intellectui imꝑtire
vlēs in mālis ¶ Ad 3m dd. q̄ omnia q̄ ſunt vnꝰ ſpēi
gnāntur in actione gñte nisi ſpēi et ꝑ gnēm vnitatē
teq̄ ē actionis ꝑncipium non q̄ ſit q̄ſt eadē nūo ſed
cognoſcē aut ꝑmam intelligibilia ē actio ſ ſpēs ſpē
cies hūana ad vñ oportet q̄ omnes hoīnes quemadmodum conueniant in vnitate q̄ ē ꝑncipij hūius actionis. hoc ē
vnitas intellectꝰ agentis non tñ oportet q̄ ſit eadē
nūo in omnib9. oportet tñ q̄ ab vno ꝑncipio omnes
hoīes diuīnent. et sic ista gñratio hoīm ꝑ mittit in
telligibilib9 de materia vnitatē intellectꝰ ſepati
q̄ plato ꝓpat ſoli. non at vnitatē intellectus
agentis q̄ arlēs ꝓpat lumina Q̄ media ſit m

Ad 6tū ſic ꝓcedit. Videt̄ q̄ media non ſit ꝑs intellectiua aīme
dicit em aug9 xij de trin. q̄ ad ptem ifēiorem
ptinet q̄ ſit hoīm pecoribus q̄ eis aīa ſit media ē
hoīm pecoribus q̄ eis dicat em ibidē q̄ ꝑ ſpēs
cora sentire ꝑ corpis sensū corpalia et ea mani
dare medie. g̃o media non ptinet ad ptem
aīme intellectiuā ¶ Pō. media ptē itorū est

sed ꝓteritū dr fm aliqd detinãti tempꝰ· memo
ria agit· ē cognoscitiua alicuius sub detinãto tpe
qd ē cognoscē aliq̃ sub tyceti nisi hoc cauit no
ē intellectꝰ sed sensꝰ· meoria agit· nō ē in pte
intellectiua sed sensitiua solū ¶ ꝑ· m meoria
conseruãt· spēs rerū q̃ actu non cogitãt· sed hꝫ
non ē possibile accidē intellectui intellectū aut
ē in actu ē ipm intelligē in actu et sic intellectꝰ
oīa intelligit in actu quoꝝ spēs apud se habz
non ꝯ meoria ē in pte intellectiua ¶ Sed ꝯ
ēqd aug̃ dicit x· de trin· q̃ meoria intelligēdi
et uoluntas sit una mens ¶ hꝰ dd· q̃ ad
rōnē meorie sit conseruare species rerū q̃ actu
non apprehendit· hoc ꝑ multa ꝯsideranti oportet
uarii spēs intelligibiles sic in intellectu conser
uari possent· posuit em aut hꝰ ee in possibile
In pte em sensitiua dicebat hoc accidere ꝓpter ad
aliquas potentias m̃ ꝓpter situs actꝰ organorū cor
poralium in q̃b conseruant ꝑt aliq̃s spēs absq;
actuali apprehensione· In intellectu aut q̃ caret
organo corpali mchil erusit nisi intelligibile
vñ oportet intellectū in actu intelligi id ꝯsili
tando in intellectu exsistit· Sicꝯ fm ipm q̃ cito
aliq̃s desinit actu intelligere rem aliq̃ desinit
ee spēs illius rei in intellectu· sed oportet si denuo
velit eam intelligē q̃ ꝯuertat se ad intellectū agē
tem quē ponit sepatatā sicut abillo effluat
spēs intelligibiles in intellectu possibile· et ex
tracto et usu ꝯtendi se ad intellectū agentē quā dice
bat ee habitū sac· Sugit fm hanc pōnē mchil
conseruat in pte intellectiua aḋ nō actu intel
ligat· vnde non potuit poni meoria intellectiua
fm ullū modū· Sed hec opio maxime reprugnat
dictis aug̃· q̃ dicit in z· de anima q̃ cū intellectus
possibilis sic fiat singula ut sciens dicat q̃ ēs actu
et hoc attribuit homini cui possit opari per scipm· ē
ꝯdem ut sugit· quod dicit nō tm simplr· et antea dis
ē aut in eme· dicat aut intellectꝰ possibil fieri
singula fm q̃ recipit spēs singulorū ex hoc ꝯ
q̃ recipit spēs intelligibiles habz q̃ possit opa
in potia· lucet aliq̃ ꝑ ante intelligere eo· s· mō q̃
sciens in habitu ē in potia ad ꝯsiderandū in actu
Reprugnat etiā ꝑdicta pō rōni· qd em recipit
in aliquo recipit in eo fm modū recipientis· In
tellectꝰ aut ē magis stabilis et immobilis na
ture q̃ matia corpalis· si ꝯ mā· corpalis fortius
mas quas recipit non solū tenet· diu ꝑ eas
agit in actu sed etiā postq̃ agens ꝑ eas cessauit
multo fortius intellectus immobilis et immaterialis
recipit intelligibiles spēs siue a sensibilibꝰ
acceptas siue etiā ab aliquo superiori intellectu

effluas Sic ergo si meoria acciperet soluꝫ ꝑ vi
conseruatiuā spēs oportet dicē meoriā ee in
intellectiua pte· si nō de rōne meorie sit q̃ ei obiec
tū sit ꝓteritū ut ꝓteritū meoria nō erit in pte intel
lectiua sed sensitiua tm· q̃ ē apprehensiua ꝓtiu
larium· ꝓteritū em ut ꝓteritū cū sufficiat ee sub
detinãto tpe ad quod dicꝰ ꝓticulares ptes ¶ Ad ꝓm
q̃ dd· q̃ meoria fm ipm ē conseruatiua spēi non
ē nobis preteritorū ꝑ quas spēs em conseruant· nō in pte
anime sensitiua tm· sed magis m quinto cui vie me
morativa sit actꝰ organi cuius dr· fm intellectꝰ fm
se ipm ē conseruativus spēi ꝓpter quā tenetur aḋ organi
corpalis vñ phs dr· m z· de aia q̃ anima ē loci
spēi non tota sed intellectꝰ ¶ Ad ꝝm dd· q̃ ꝓteritū
ꝓt addunt ferri· s· ad obiectū q̃d cognoscit et ad cog
nitōnis actū q̃ quidem duo sim̃l quandoq; in pte sen
sitiua q̃ ē apprehensiua alicuius per hꝰ immutat a ꝓsenti
sensibili vñ sim̃l aial meorat se prius sensisse ꝓ
teritō· et sensisse se quod dr· ꝓteritū sensibile· ꝑ q̃d in
ad ꝓtem intellectiua ꝓtinet et ꝓteritū accidit· et nō
ꝓsequenit ex pte obiecti· intelligit· n· intellectus
hominē· m q̃ tui ē homo· hominē at· m q̃ tui ē homo
accidit uel in ꝓnti uel in ꝓteritō uel in futuro esse
Ex pte uō actꝰ ꝓteritū ꝑ se actus ꝓt etiā in intellectu
sicut in sensitiua pte intelligē aie mee ē quod dr· ꝓticulares
actꝰ in hoc uel in tpe illo ex nīs fm quod dr· homo intel
ligē nūc uel heri uel cras et hꝰ nō reprugnat intel
lectualitati q̃ hꝰ intelligē q̃nus sit quod ē ꝓticulare
et tamē in mālis actꝰ ut supra de intellectu dam
ē· et ideo sic intellectꝰ intelligit se ꝓpter q̃nus ipe
sit quidam singularis intellectꝰ ita intelligit sim
intelligē q̃nus sit quod dr· singularis actꝰ uel in ꝓn
ti uel in ꝓteritō uel in futuro exnte· sic igit saluā
tur rōnes oīum q̃ tui ad hoc q̃d ē ꝓtitorū in intellectu
fm q̃ intelligit se prius intellexisse· nō aut ꝓut
intelligit ꝓteritū ut ē hic et nūc ¶ Ad zm dd·
q̃ spēs intelligibilis aliq̃n ē in intellectu in potia
tm et tunc dr· intellectꝰ ee in potia· aliq̃n at per
oplem actū et tunc intelligit actu aliq̃n aut
medio mō se habz· ut potentia et actu· et tunc
dr· ee intellectꝰ in habitu· et fm hunc modū in
tellectꝰ conseruat spēs etiā q̃n actu nō intelligit

Ad· ꝝm sic ꝓcedit· / potia / De potia intellectiua

Videt· q̃ alia sit meoria intellectiua
et alia intellectꝰ· Aug̃· n· in x· de trin· ponit
in mente meoriā intelligentiā et voluntatē
q̃ manifestū ē· cat q̃ meoria ē alia potia a volun
tate· g· silr· ē alia ab intellectu ¶ ꝑ· ea dē rō dis
tinctionis ē potentiaꝝ sensitiue ꝓtis et intellectiue
sed meoriam ꝓte sensitiua ē alia potia a sen
sitiua sicut supra dictū· g· meoria ꝓtis intellectiue
ē alia potia ab intellectu ¶ ꝑ· fm aug̃· me
moriam intelligentiā et voluntas sunt sibi inuicē
eqlia et unū eoꝝ ab alio oriꝝ· hꝰ at ee nō poss

si memoria eet eadē potē. cū intellectu non
ē g⁹ eadem potētia ¶ Sed ḡtra de rōne meo
rie ē q̄ sit thez aug⁹ uel log⁹ sp̄ēs rū ḡ ſuatiū ḡ
hoc at̄ ph̄s mz⁹ de aīa ar̄ attribuit intellectui
ut dcm ē non g⁹ m pte intellectiā ē alia pō
meōria ab intellectu ¶ hō dō. q̄ sicut sup̄
dcm ē potētie aīe distīgunt̄ p̄ diuīsas rōes
obiectorū eo q̄ rō cuiuslibz potētie cōsistit in
ordīne ad id ad qđ. dō. qđ ē ei⁹ obiectū dcm ē
at̄ supra q̄ si aliq̄ potētia p̄ diuīsas rōes
tur ad aliq̄d obiectū p̄ eādem rōnem obiectū
non diuīsificabit̄ illa potē. p̄ diuīsitates p
ticlārū differētiarū sicut potētia visiua at̄ sp̄ q̄
tit ſuū obiectū ſub rōne colorati nō diuīsifi
cat̄ p diuīsitatē albi et nigri ¶ Intellectus at̄ sp̄
cit ſuū obiectū p̄ eādem rōnem entis eo q̄
m intellectus possibilis ē quo ē omīa fieri vnde
p̄ nullam differētiā entis diuīsificat̄ intel
lectu possibilis · diuīsificat̄ tm potē. intel
lectu agentis et possibilis q̄ rēſpectū eiusdē ob
iecti aliud p̄m oportet ēe potentiā actiuā
q̄ facat obiectū ēe actu et aliud potētiā pas
siuā q̄ moneat̄ ab obiecto actu exīte · et sic po
tentia actiua q̄ pat̄ ad ſuū obiectū ut ens
m actu ad ens m potentia · potē. at passiā
q̄ pat̄ ad ſuū obiectū ē⁹ ut ens m potētia ad
ens m actu ¶ Sicut igit̄ nullā aliā potētiā q̄ dicta
m intellectū nisi possibilis et agentis vnī patz
q̄ meōria nō ē alia potētia ab intellectu ·
Ad rōnem · n · potētie passiue pt̄inet cōseruare
ſicut et recipere ¶ Ad p̄mū g⁹ dō. q̄ q̄nus mz⁹
distīnctiōē p̄mi sīmq̄ dicat̄ q̄ meōria intellu
gentia et uolūtas ſunt tres vires tm̄ hō non
ē p̄ m intellectū aug⁹. q̄ exp̄ſſe dicit̄ m xiiij. de tm.
q̄ ſi accipiat̄ meōria intelligētia q̄ uolūtas
p̄ m q̄ ſp̄ p̄ſto ſit aīe ſiue cogitet̄ ſiue nō cogi
tent̄ ad ſolā meōriā p̄tm̄ ē videt̄ intelligē
tiā at̄ nūc dicat̄ q̄ intelligim⁹ cogitātes · et
eam uolūtatē ſiue amorē uel dilectionem
q̄ iſtam plem̄ g⁹ūgit · ex quo patz q̄
ſtatim nō accipit aug⁹ pro tribꝰ potētiis
ſed meōriā accipit p̄ habituali aīe mtēcōne
intelligētiā at̄ p actu intellectu · et uolūtatē
p actu uolūtatis ¶ Ad q⁹. dō. q̄ p̄ceptū q̄ nis
p̄nt ēe p̄ p̄rie dīe potentiāq̄ ſēſitiuaq̄ diuīſi
ficatiue nō aut̄ potētiāq̄ intellectiāq̄ rōne
ſup̄dicta ¶ Ad q⁹. dō. q̄ intelligētia oriť ex
meōria ſicut actꝰ ex habitu et hꝰ mō etiā ēq̄t
ei non at̄ ſicut potētia potētie q̄ rō ſit vna
Ad. 8ᵐ. ſic p̄cedit̄ videt̄ q̄ rō p̄ aīa ſit alia
ſit alia potentia ab intellectu In libro
em de ſp̄u et aīma d̄. q̄ cū ab mferioribꝰ ad
ſuperiora aſcendē uolumꝰ p̄ius occurrit nob̄
ſensꝰ · dem̄ · ymaginatio · dein rō · dein intellec
est g⁹ alia potētia a rō ab intellectu ſicut yma
ginatio a rōne ¶ p̄ō. boe⁹ dicit̄ in libro de ebd.
q̄ intellectꝰ q̄ pat̄ ad rōnem ſicut et mitas
ad tempꝰ ſed nō ē eiusdē virtutis ēe mēti
tate et tpe ēe. g⁹ non ē eadē potē. rōnabilis
¶ p̄ō. homo q̄nicat cū angelis in intellectu cū
brutis uō in ſensu ſed rō q̄ ē p̄pa hoīs q̄ anal
rōnale dicit̄ ē alia potē. a ſensu g⁹ patz rōne
ē alia potē. ab intellectu q̄ p̄pe q̄nicat angelis
vñ intellectuales dicunt̄ ¶ Sed ḡtra ē q̄d aug⁹.
dicit̄ 10° ſup gen̄ ad litt̄. q̄ d quo hō mouet rōnabilꝰ
aīa alibꝰ a mtellectu ē rō uel mens uel intelligētia
uel ſi quo alio vocabulo ḡ modius appellat̄
rō ergo et intellectꝰ et mens ſunt vna potē. ¶ hō
dō. q̄ rō et intellectꝰ in hoīe non p̄nt ēe diſe
p̄tē q̄ manifeſte cognoſcit̄ ſi utriuſq̄ actꝰ con
ſideret̄ Intelligē em ē ſimplr veritatē intelligi
lem apph̄es dē rōcinari at̄ ē p̄cedē de vno intellec
to ad aliud ad vitatem intelligibile cognoſcēdā
et ideo angeli q̄ p̄fecte poſſident p̄m modū ſue
natūe cognoſcūt intelligibilis vitatis nō habē
ntē p̄cedē de vno ad aliud ſed ſimplr et abſq;
diſcurſu veritatē rerū appehendūt ut dyo. dicit
ca⁹ de di. no. homines at̄ ad intelligibilē veita
tem cognoſcendā p̄ueniūt p̄cedendo de vno ad
aliud ut ibidē dicit̄ et ideo rōnales dicunt̄ patet q⁹
p̄ rōcinari cōpat̄ ad intelligē ſicut moueri ad
q̄eſcē uel acq̄rē ad habē. quorū vnū ē p̄fecti alio
q̄ imp̄fecti · et q̄ motꝰ ſemp ab imobili p̄e
dit et ad aliq̄d q̄etū terminat̄ inde ē q̄ rōcinatio
humāna p̄ viā mōſtrationis uel inuentionis p̄cedit
ab q̄busdā ſimplr intellectis q̄ ſunt p̄ma p̄ncipia et mo
ſus in via iudicii reſoluendo redit ad p̄ma p̄ncipia et in
ad q̄ quiēta examinat q̄ aſſentiē ē aut q̄eſcē
et mouēri non reducit̄ ad diuīſas potentias ſed
ad vnā et eandē eriam rebꝰ mālibꝰ q̄p eandē
naturā aliq̄ mouet̄ m ad locū et q̄eſcit in loco ml
to igit̄ magis p eandē p̄ intelligim⁹ et rōcina
mur et ſic patet q̄ in hoīe eadē potētia ē rō et
intellectꝰ ¶ Ad p̄mū g⁹ dō. q̄ illa enim ratio ſit p̄
ordīnē actuū non p̄ diſtīnctiōē potentiarū ¶ Ad 2ᵐ. pat̄
ber ille non ſit magne auctoritatis
uīſio ſcriptis · et mitas q̄ pat̄ ad tēpꝰ ſignificat mobile
ad mobile et ideo boe⁹ q̄ pauit intellectū et mitari
rōnem uīo tpi ¶ Ad 3ᵐ. dō. q̄ aīa alia ſunt ea q̄ nis
homēs q̄ nō p̄nt attingē ad cognoſcēdā vitatē
quā rō mēretur hō uō attingit ad cognoſcēdā veri
tatē intelligibilē quā angeli cognoſcunt p̄ imper
fecte · et ideo uis cognoſcitiua angelorū nō ē alte
riꝰ gn̄is a vi cognitiua rōnis p̄ q̄ pat̄ ad ipm̄ ſi
cut p̄fectū ad imp̄fectū rō ſit ior ſi ior nō ſi diuīſe po
Ad. 9ᵐ. ſic p̄cedit̄ videt̄ q̄ rō ſit prior et nō
diuīſe potētie dicat em aug⁹ xij.
de tm. q̄ ymago tm̄itatis ē m ſuperiori parte rōnis

non ault m̃ i fcior sed ptes aie sit ipe eius pote
go due potẽcie sit rõ sup̃ioz et mfeior ¶ p̃ mth
oriꝯ a fcip̃o sed rõ mfeior oritꝯ a sup̃iori et ab
ea regulatꝯ et diriguitꝯ go rõ sup̃ioz ẽ alia potẽcia
ab mfeiori ¶ p̃ phꝫs dicat in vi· ethꝛ· q̃ sanctificai
aime quo cognoscit aiã naã ẽ aliud p̃ncm et alia
ps aie ab opmatiuo uel rõnatiuo q̃ gḡ sit rõ
tingẽcia et hoc p̃ bat per hoc q̃ ea q̃ sit gnẽ al
terꝝ et alteã ptcula aie ordinatꝯ rõtingẽs aut
et natã̃ sit alteã gnẽ sicut torꝝ rip̃le et torꝝ rip̃le
ai ault idẽ sit natã̃ qđ et mi· et tpale idem qđ con
tingens videtꝯ q̃ idem sit qđ phꝫs vocat sanctifi
aie et sup̃ioz ps rõnis q̃ fm augꝝ intendit et mis
conspiratiendis et consulendis et q̃ idem sit qđ
phꝫs vocat rõnatiam et qđ opmatiam et mfeioz
rõ q̃ fm augꝝ intendit tpalib9 disponẽdis· ẽ
go alia potẽcia aie rõ sup̃ioz et mfeioz ¶ p̃· da
mas· dꝯ q̃ ymaginatiõe sit opinio· dicẽs mẽs diui
dicans opinionẽ siue veã sit siue flã diiudicatꝯ
ditate vnde et mens dꝯ a mẽtiendo· q̃b9 igit̃ iu
dicatiã ẽ iam et detiã tiuẽ ẽ intellectꝫ· sic igitꝯ
opmatiam q̃d ẽ rõ mfeioz ẽ aliud a mẽte et itel
lectu p̃ q̃d pt intelligi sup̃ioz ¶ Sed ꝯtra ẽ q̃d
augꝝ dꝯ xij· de tri· q̃ rõ sup̃ioz nõ mſi p officia
et mfeioz non mſi p officia distinguitꝯ non
go sit due potencie ¶ Ad 9m dꝯ· q̃ rõ sup̃ioz et i
feior fm q̃ ab augꝝ recipiũt nullõ mõ due pote
tie ẽ p̃nt dicat em q̃ rõ sup̃ioz ẽ q̃ intendit eter
nis conspiratiendis aut consulendis· conspiaen
dis q̃dem fm ea q̃ eam sepiꝫ speculatꝯ consulen
dis uõ fm q̃ ex eis accipit regulas agendoꝝ ra
rõ mferior dꝯ ab ipõ q̃ intendit tpalib9 rebus
hec ault duo· s· tpalia et etna apantꝯ ad cognis
cõnem nraꝫ hoc mõ q̃ vnũ eoꝝ ẽ medium ad
cognoscendũ alterũ· nã fm viã inuencõnis·
p res tpales in cognitoꝫ deuenim9 et noꝝ fm
id apli· ad ro· i· inuisibilia dei p ea q̃ facta sunt con
spiciũt intellã̃ q̃ spiciũt· In via uõ iudiciũ per
etna iã cognita de tpalib9 iã iudicatim9· et fm
rõnes etnoꝝ tpalia disponim9· pt ault cõtin
gẽs q̃ medium et id ad qđ p medium puenitꝯ ad diui
sos habitꝰ ptinent sicut p̃ma p̃s mdm rã̃ lia
te ad hitiã intellã· q· dbnes uõ ex hijs deduc
q̃ dit hitiã sãe et iteriũ ex p̃ncipijs in geometria
putã in p̃spectiua· sed eadem potẽa rõnis ẽ ad
quã ptinet et medium et ultimũ· ẽ em actꝰ uoiꝭ
q̃ q̃dã motꝰ de vno in aliud puenies ydem
aut ẽ mobile qđ p transiens medium ptingit ad ẽ
tiñ vnde et vna et eadem potẽcia rõnis ẽ sup̃i
oꝝ et mferioꝝ rõ sed distinguitꝯ fm augꝝ p offi
cia actiuũ et fm diuſos habitꝰ nã sup̃ioꝝ rõnis
attribuitꝯ sapiã· mferioꝝ uõ scãa ¶ Ad p̃mũ ꝯ
dꝯ q̃ fm q̃ cilꝫ rõnem p tria cõnis pt̃ pdicta mg̃ri

go rõ diuidit fm diuſa officia rõnis et sup̃i
oꝝ ptes dicit et nõ q̃ sint diuſe potẽcie ¶ Ad 2m
dꝯ· q̃ rõ mferioꝝ a sup̃iori deduci uel ab ea regu
lari mg̃tri p̃ncipijs q̃b9 utit mferioꝝ rõ deducit et
dirigit a p̃ncipijs sup̃ioꝝ rõnis ¶ Ad 3m dꝯ·
q̃ sanctificai de quo phꝫs loq̃t non ẽ idem q̃ rõ
sup̃ioꝝ nã naã stabilia inuenit et eã m tpalib9
rebus de q̃b9 ẽ nãlis scia et methꝫ mathẽ opi
natiuũ at uel rõnatim̃ in mino ẽ q̃ rõ mferioꝝ
q̃ ẽ contingentiũ tm· nec tñ simplr dꝯ q̃ alia
potẽa q̃ intellã cognoscat naã et alia q̃ cognos
cat ꝯtingentia q̃ p vtraq; cognoscat fm eande
rõnem obiecti· s· fm rõnem entis et veri vnde
et naã q̃ tñt pfectiũ ẽ in veritate pfecte cogs
cat ut potẽa ad eoꝝ q̃ditatem p tingens per quã
q̃ a actãa ad hijs de mat· contingẽa ueꝝ
nem pfẽ cognoscat sicut et tñt imp fm ẽ et veri
tatem· perfectiũ ault et ip fectiũ in actu nõ di
uisificant potẽa sed diuisificat actꝰ q̃ tiũ ad
modũ agendi et p ons p̃ma actiuũ et hitiuꝭ
ipoꝭ· et ideo phꝫs posuit duas ptes aime
sanctificai et rõnatim̃ non q̃ sint due poten
cie sed q̃ distinguitꝯ fm diuſam hi aptitudiẽ
ad recipiendũ diuſos hitꝰ quoꝝ diuſitatem
mg̃r intendit· contingentia em̃ et naã et
si differat fm q̃ a gnã q̃ uenit tñ in coi rõne
entis quã respicit intellectꝰ ad quã diuſime
de se tñt fm p̃fectiũ et imp fectiũ ¶ Ad 4m dꝯ·
q̃ illa distinctio dam· ẽ fm diuſitatẽ actiuũ nõ
fm diuſitatem potencie· 2· opinio em̃ sigt actꝰ
actiũ intellectꝰ q̃ fertꝯ in vnã ptem ꝯdictoꝭ
cũ formidme alteiꝰ q̃ diiudicare siue mẽsurare
ẽ actꝰ intellectꝰ applicantis p̃ma ad examí
nacoꝫ p̃positoꝝ et ex hoc sumit mentis intelli
gẽ ault ẽ cui quada q̃ p̃batoꝝ diiudicatis ihereꝰ

Ad· 10m· sic p̃cedit· Dicit intelligẽa et intellectu
hꝫ det q̃ intelligentia sit alia potẽa
ab intellectu dꝯ em̃ in libro de spũ et aia q̃ ai
ab mferioribꝰ ad sup̃iora ascendẽ volumꝰ
pus octauus dicit nobis sensꝰ dem̃ ymaginatoꝝ
postea rõ· postea intellectꝰ et postea intelligẽa·
sed ymaginatoꝝ et sensꝰ sunt diuſe potencie
gẽ et intellã et intelligẽtia ¶ p̃· boeꝰ dicit
in· v· de consol· q̃ in põ homĩ ẽ alitꝰ sensꝰ alit
rõ· alit intelligentia amittitꝯ sed intellectꝰ ẽ
eadem potentia cui rõne gẽ uidetꝯ q̃ intelli
gentia sit alia potẽa q̃ intellã sicut rõ ẽ alia
q̃ ymaginatoꝝ et sensꝰ ¶ p̃· actꝰ sunt potes
potentijs ut dꝯ 2o de aiã ma q̃ intelligẽa ẽ q̃dã
actꝰ distinctꝰ ab alijs actib9 q̃ attribuitꝯ intel
lectui· dicat em̃ dam· q̃ p̃mꝰ motꝰ intelligẽa
dꝯ· q̃ uõ ẽtia aliq̃ ẽ intellia intentio vocat q̃ per
manens et figurans aiãm ad id qđ intelli
gitꝯ et cogitatio dꝯ· et cogitatio uõ in eod manẽs

sed et scipam exaiabs et diiudicabs frone
sis nomabt. r sapia. frone sis at dilatatu
facit cogitacoz. r mteius dispoitu ꝑmone
ex quo ait puemie sermone per lmgua tum
enarat. go videt. q mtelligeabs sit qda spealis
potecia ¶ Sed gtra ecqd phs dicat mz. de aima
q mtelligeabs indisibliuz em qb. non em flm. sed
huiq cognosceptinet ad mtellam. go mtllia
no e alia potecia pter itellam ¶ Rsdd. q ho
nomemtelligeabs ꝓpe sigt actu mtellae q e itel
ligé. In qbusda tm libris ex arabico tnslatis
sbe quas nos agelos dicim. mtelligecie vocā
tur. forte ꝓpter hoc q huiq sbe sp actu mtelligt
In libris tm de greco tnslatis dicit. mtellecty
seu mentes. sic go mtelligencia ab mtellaī
non dstinguit. sicut potea a potea sed sicut
acty a potencia. Inuenit em talis disio a phis
ecta qnz. ponit em eas mtellas. s. mtellam possile
mtellam in habitu. mtellam agentem. mtellam
adeptu. quoz eas mtellecty agens et possibilis
sunt diise potencie. sicut et i omnib. alia e potea
actiua et alia actiua. alia vo tria dstinguit
ꝑm tres stas mtellecty possibilis. q qnz e in po
tn et sic d. possibilis. qnz ait in actu ꝓmo q e
scia et sic d. mtellae in habitu. qnz at in actu scdo
q e consideare et sic d. mtellecty i actu sine adep
tus ¶ Ad ꝓmu go dd. q si recipi debet illa auc
toritas mtelligecia a pont. ꝓ actu mtellecty et
sic diuidit. gtra mtellam sic acty gtra potecia
¶ Ad zm dd. q boe. accipit mtlliam ꝓ actu m
tellecty q tm scendit actu rōnis vn ibidē dicit
q rō tm huiam gms e sicut mtelligecia a sola dim
ꝑpui em. d. qd e absq omi inuestigacoe omia in
telligit ¶ Ad zm dd. q omes illi acty quos dam
enuat fuit vnus potee. s. mtellectuie q ꝓmo
qdem simpliter aliq apphendit et hic acty d. mtel
ligencia. zo uo id qd apphendit ordinat ad ad
aliud cognoscendu uel operandu. et hic vocat
intenco. diuuo ꝓsistit in q siconne alicui qd intēdt
vocat. exogitata. diuuo id qd exogitauit e exa
minat ad aliq. et ad scie uel sapie qd e frone sis
uel sapie. na sapie e iudicare ut d. ꝓmo metha.
ex quo ait habz aliq pro cto qi examinatu cogi
tat quo pot illud alijs manifestare. et hs e dispo
mteriozis ꝓmonis ex qua procedit mteriorloca
co. non at omis dra actiui diuisificat potecias
sed soluu illaq non ꝓtinet ad pn. ut supdam e
¶ Ad. IIm sic ꝓcedit. videt. d. intel. spe. et ꝑctiuo
q mtellecty speculatiuo et practico smt
diise potencie. apphensiuu em et motiu smt
diisa gnia potencia. z ut ꝓbatur. mz. de aima. q intel
lecty speculatiuo e apphensiuo tm. intellecty at
ꝑctico e motiuo. go sunt diise potecie ¶ Pō. diui
sa uo obiecti diuisificat potecia. sed obiecti spe
culatiui mtellecty e vm. ꝑctici at e bonu. q dif
ferut rone. go mtellecty speculatiuo et ꝑctico
sunt diise potecie ¶ Pō. m pte mtellectua intel
lecty ꝑctico q pat. ad speculatiuu sicut estimati
ua ad ymaginatiuā m pte sensitiua. sed estia
tiua differt ab ymaginatiua sicut potea apo
tencia ut supra dam e go speculatiuo a ꝑctico
¶ Sed gtra ecqd dicit mz. de aia q mtellecty speci
latiuo ꝓ extensione fit ꝑctico. vna at potecia
non mutat in aliā go mtellecty speculatiuo
et ꝑctico non sunt diise potecie ¶ Rsdd. q m
tellecty ꝑctico et speculatiuo non sunt diise po
tencie ¶ Huiusmodi e q sicut supdictu e ad qd anima
liu se habz ad rōnem obiecti qua respicit aliq
potencia non diuisificat potentia. accidit em
colorato q sit homo a magno a puro vn omna
huiq eadem potea visiua apphendit. Accidit
at alicui apphenso ꝓ mtellam q ordinet ad
opus uel non ordinet. ꝑm hoc at dicit mtellae
speculatiuu et practicu. na mtellae speccula
tiuu e q hoc qd apphendit no ordinat ad opo
sed ad sola veritatis consideracoz. ꝑctico vo m
tellecty d. q hoc qd apphendit ordinat ad opo
et hoc e qd phs dicat mz. de aima q speccula
tiuu differt a ꝑctico fine vnde et a fine denoi
nat vter q. hic qdem speculatiuu ille vo ꝑctiuu
id e opatiuu ¶ Ad pm go dd. q mtellecty ꝑctiuu
e motiuu no qi ex requies motiui ꝓ qsi diuigens
ad motiui qd quidt ei ꝑm modi sue apphensionis
¶ Ad zm dd. q veri et boni se mutuo conuertuntur
dunt. na veri e qdda boni aliogn no cet appe
tibile. et boni e qdda veri aliogn no cet intel
ligibile. Sicut igit obiecti appetitu ꝓpe ea ꝓ
mptu habz rōnem boni. sicut ea qs appetit
veritate cognoscit. ita obm intellecty ꝑctici est
boni ordinabile ad opus sub rone veri. intellec
em ꝑctiuu veritatem cognoscat sicut et speccula
tiuu ꝓ veritatem cognita ordinat ad opus ¶ Ad
zm dd. q mlte differencie diuisificat potencias
mtellectiuas ut supra dictu e

De synderesi

Ad. IIm sic ꝓcedit. videt. ꝓ synderesis sit
qdam potencia speciales ab alijs distinc
ta. Ea em q cadunt sub vna divisione videt esse
vnius generis. sed in glo. ierō. eze. i. dicit synderē
sis quedam scintilla rationalem creaturam. q sunt qdam potencie. go synderesis e qdam potea
¶ Pō. oppositum sit vnius generis ꝑ synderesis et sen
sualitas opponi videnti. ꝑ synderesis ordinat
ad bonu. sensualitas at semp ad malu. unde
ꝑ serpentem significat. ut ꝓbatur augu. xii. de tri.
videt. go synderesis sit potencia sensitiua
tas ¶ Pō. augu. dicit in libro de libero arbitrio
q in naturali iudicatorio assistit qda regule et
semina virtutum et vea et immutabilia. sicut

synderesim·ai ergo regule mg mu tabiles q̄b9
udicam9 ptm eat ad rōne fm sm sup iore pte
uit augh·dt xij·de tm·videt q̄ synderesis sit de
q̄ rō et ita potēa q̄dam ¶ Sed ḡtra rōnales se
habet ad opposita fm phm·synderesis aī nō se
habet ad opposita sed ad bonū cm mchmat·g̃o
synderesis non ē potēa ¶ Ro dō·q̄ synderesis
non ē potēa sed hītus luet q̄dā posuert synde
resim ee q̄m dā potēa rōne alcōrē·q̄dam
dō dxerunt eam ee pam rōne nō uite rō sed
uit natura Ad hūmōi at endencia cō sidandū
ē q̄ sicut sup dcm ē rōnabo homīs aī sit q̄dā
motiua ab mtellaī p gredt aliquoz·s· nāluit no
tiuū absq̄ mestigatōe rōnis sicut aquoda
pn̄o mobili et ad mtellectū etiā tūt mḡtū
udicam9 p pn̄a·p se nāluit notā de tyjs q̄ rōna
nādo uenim9·constat at q̄ sicut vō specta
tiua arcticat de speculatis·ita vō pctica rōna
tiua arcticat de opalib9·oportet ut sit nāluit ee nobis
mdita pn̄a opabilū sicut pn̄a speculabiliū
pma aut pn̄a speculabiliū nobis nāluit idita
non ptm et ad aliq̄ spēale pom·sed ad q̄dā
spēalem hītū q̄ dt mtellectq pn̄oz ut pz i vj· etij
unde et pn̄a opabiliū nobis nāluit mdita nō
ptm et ad spēale potēa sed ad spēalem hītū
nāle m q̄ dicam9 synderesim vn et synderesis dr
mstigare ad bonū et rmūrmūrē malo mḡ
mg̃ uenta·patet g̃o q̄ synderesis non sit potēa
sed hītus nāliš ¶ Ad pmū g̃o dō·q̄ illa diuisio
jo! attendit fm diuisitatē actuū·nō fm diuisi
tatē potēaz·diuisit at actq pnt ee vmḡ potē
ae ¶ Ad 2m dō·filr q̄ opp̄o sensualitatis et syn
deresis attendit fm oppōnē actuū nō sicut diui
sarū spēi vmḡ gn̄s ¶ Ad 3m dō·q̄ hūmōi ico
mutabiles rōnes sunt pma pn̄a opabiliū nata q̄
non stm git errare et attribuit rōni sicut potē
et synderesi sicut habitui vn et vtroq̄·s· nāluit

Dō·3m sic p̄cedit videt q̄ consciā sit q̄dā
potencia dicit em ḡff·q̄ consciā ē spēs
correctoris et pedagogi aie socians quo sepat
a malis et adhet bono sed spēs nata non mat
potēa aliq̄ uel ipam mentē fm 1m de ep̄h·m· Re
nō uam spūm entis vre·uel ipam ymaginacōz
bn et ymaginaliā diuisio spūalis vocat ut p̄z p
aug̃·xij· sup gen·ad luram·ē g̃o consciā potēa
q̄dam ¶ Pō·mchil ē pter sbiectū nisi potēa aie
sed consciā ē sbiectū pter·d em thr·i· de q̄busdā
q̄ mḡnate sunt eorū mens et consciā g̃o videt
q̄ consciā sit potencia ¶ Pō·ndm ē q̄ consciā
uel sit actq uel hītus uel potēa ß nō ē actq uel
habitq q̄ nō semp manent m homīe·nec est
habitq·nō em eet quid vnū 9 sciā ß multa

habem9 em mlīos cognoscitiuos·g̃o consciā
ē potencia ¶ Sed ḡtra consciā aggīuat pam
non ait potencia g̃o consciā nō ē potēa ¶ Ho
dō·q̄ consciā p̄pe loq̄do nō ē potēa ß actq et
hoc patet·tum rōne noīs·tū etiā ex hījs q̄ fm
eo em modū loquēdi 9 sciē attribuit consciā em
fm p̄p etatē vocabuli mportat ordinē sciē ad
aliq̄·nā consciā dr tū alio sciā·applicatō at sciē
ad aliq̄ fit p aliq̄ actū vn existūs rōne nominis
patz q̄ consciā actq sit Idem at apparet ex hījs
q̄ consciē attribuit·dicit em consciā testificari
ligare uel mstigare et etiā accusare uel rmor
dē sine reprehendē·et hec comā 9 sequūt applī
catōz alicui nrē 9 gnicōnis uel sciē ad ea q̄ agi
mḡ·Que q̄dem applicatō fit triplr Uno mō
fm q̄ recognoscim9 aliq̄ nos fecisse uel non
fecisse fm 1d etc· vij· sic consciā dr testificari Alio mō
applicat fm q̄ p nram sciam iudicam9 aliq̄ ee
faciendū·et fm hoc consciā dr mstigare uel li
gare Tertio mō applicat fm q̄ p sciam iudicam9
q̄ aliq̄ q̄d ē factū sit bn factū uel nō bn fm
et fm hoc consciā dr accusare uel accusare
seu rmordē·patet at q̄ oīa hec sequūt
actualem applicatōz sciē ad ea ag̃m9 Unde
p̄pe loquēdo consciā nominat actū q̄ tame
habitq ē p̄ncipiū actq q̄z nomē consciē
attribuit p̄mo hītui nāli·s· synderesi sicut Jo9
m glō· eze·l· synderesim consciaz nominat·et basi
liq̄ nāle iudicatoriū·Et dam·dr q̄ ē lex intellec
tūs·consuetū ē em q̄ aīe et effectq p̄ius em
nominat ¶ Ad p̄m g̃o dō·q̄ consciā dr spūs
fm q̄ spē pro mente ponit q̄ ē q̄dā mentis
dictamē ¶ Ad 2m dō·q̄ mḡnatō dr ee i 9sciā
non sicut m sbiecto sed sicut cognitū m cognī
tōne m q̄ tū·s· aliq̄s stat se ee mḡnatū ¶ Ad
3m dō·q̄ actq et si non semp maneāt m se
semp tamen manent m sua causa q̄ ē pō·uel
habitq·habitq at q̄busdā sciā consciam for
mat et si sint mlta smt·omēs tū efficaciam
hnt ab uno p̄mo·s· ab hītu p̄mo z p̄no qui
synderesis dr unde spēalit hic habitq mtdū
consciā nominat ut sup̄·dictū ē

De inde considandū ē appetitiuo m
de potenciis appetitis cōmuni
Et circa hoc considanda sunt e 2q̄ p̄o
de appetitiuo mḡm ¶ 2o de sensualitate
¶ 3o de uolūtate ¶ 4o de libeō arbitrio ¶ Circa
p̄mū q̄rūt duo ¶ p̄mo utrū debeat appe
titq̄ pom aliq̄ spēalis potencia aie ¶ 2o utrū
appetitq dīdat m appetitū sensitīm et mtellec
tūm sicut m potēias diuisas De appetitu

Ad p̄mū sic p̄cedit videt q̄ appetitq nō
sit aliq̄ spēalis aie potencia·ad ea·n

q̄ sint ḡm̄a aīmatis et īaīmatis non ē aliqua
potētia aīe assignāda/ sed appetē ē cē aīmatis
et maīmatis· q̄r bonū ē q̄d oīa appetūt ut d̄r
m phō eth· g̊ appetitus non ē sp̄ealis aīe potētia
¶ p̄· potentiae distm̄guūt p̄m obiecta· ꝑ idem
ē q̄d cognoscitiuā r appetitiuā g̊ dis appetitiua
non debet cē alia p̄ter uim apphensiuā ¶ p̄·
cē non distm̄guūt ḡtia ap̄ū sed q̄libz potē aīe
appetit q̄dā p̄tīculāe appetibile· s· obm̄ sibi cō-
uenīēs· g̊ respectū huius obiectī q̄d ē appetibile
m cōi non debz accipi aliq̄ potentia ab alijs
distīctā q̄ appetitiua dicat· ¶ Sed ḡtra ē q̄d phūs
m̄o de aīma distm̄guit appetitiuū ab alijs
potētijs· dam· etiā m̄ r̄o libro distm̄guit uires
appetitiuas a cognitiuis ¶ Ro dd· q̄ natē ē
ponē q̄dā potētia aīme appetitiua· Ad q̄
euidentiā cōsidandū ē q̄ q̄libz forma sequit
aliq̄ inclinatiō sicut ignis q̄ sua forma inclī
nat ad supiorem locū· et ad hoc q̄ ignis habet
sīlē· forma autē hūjs q̄ cognitiōz ptīcipāt al
cūi mō inuenit q̄ in hūjs q̄ cognitiōe careāt
In hūjs em̄ q̄ cognitiōe carent inuenit tm̄ mo
forma ad unū ē q̄ p̄ū determinās unūq̄dq̄
q̄d ē· et hanc habet forma
nālem sequit naturālis inclinatiō q̄ appetitus
naturālis uocat· In habentib9 aut cognitiōz
sic dicit unūq̄dq̄ q̄ ad ap̄ū ē naturāle p̄ forām
naturāle q̄ tame ē susceptiua spēm aliarū
rerū sicut sensus· suscipit spēs oīm sensibiliū
et mentes oīm intelligibiliū· ut sit aīa hoīs
sic q̄dāmō oīa ḡm sensū et mentem· in quo
q̄dāmō cognitiōz tota aīa· ad dei similitudinē app
p̄mquit· in quo oīa p̄existit sicut dyo· dicit
Sicut igit forme alterī mō p̄existit in hūjs
cognitiōz supra modū formaz naturāliū· ita
oportet q̄ eis sit inclinatiō ꝑ supm̄ modū incli
natiōnis nālis q̄ d̄r appetitus naturālis· et hꝰ
superior inclinatiō ptīnz ad uim aīe appetitiuaz
per quā aīmal appetē pt ea q̄ apphendit
non solū ad ea ad q̄ inclinat ex forma nāli
Sic igit natē ē ponē aliq̄ potentiā aīe appe
titiuā ¶ Ad ꝑm ḡ dd· q̄ appetē nuenit in hūj
bꝰ cognitiōz supra modū eorum quo nuenit
in omnib9 ut sup̄· dctm̄ ē et ideo opz ad hoc de
tiāri aliq̄ potentiā aīe ¶ Ad z̄m dd· q̄ id q̄d
apphendit appetit q̄r ē idem sbiecto sed differt
rōne· apphendit em̄ ut ens sensibile uel
intelligibile· appetit uō ut ē quietans aut
bonū· duplicitas at rōnis in obiectis ī q̄rit ad
duplicitatē potentiaz· nō at mālis duplicitas
¶ Ad z̄m dd· q̄ una q̄ potentia aīe ē q̄dā forma
seu natura et habz nālem inclinatiōz in aliq̄
unde una q̄ appetit obiectū sibi quietans na
turali appetitu· supra q̄ ē appetitus cōmalis
9sequēs apphensionē quo appetit aliq̄ non
ea rōne q̄r ē quietans ad actū huius uel illius
potētie ut potentia uisiua ad uidendū et audiua
ad audiendū· ḡr q̄r ē simpl̄r quietans aīmal
ad audiendū· ḡr q̄r ē simpl̄r quietans aīmal

¶ Hoc z̄m sic procedit· uidet de appetitiua pte. et primo
q̄ appetitus sensitiuus et intellectiuus non
sint duplices potētie· potentiae em̄ nō diuisificāt p
actus tales de quib9 ut sup̄· dctm̄ ē· sed actus appe
tibilis q̄ sit apphensus p sensum uel intellectū· ḡ
appetitus sensitiuus et intellectiuus nō sunt duplices
potētie ¶ p̄· cognitō intellectiua ē unū et p̄m
hoc distm̄guit a sensitiua q̄ ē simplex· sed ista
distīctio nō habet locū in pte appetitiua· cū
em̄ appetitus sit motus ab aīma ad res q̄ sunt
singulares omnis appetitus uidet cē rei singula
ris· non g̊ appetitus intellectiuus debz distīgui
a sensitiuo ¶ p̄· sicut sub apphensiuo ordi
tur appetitum ut inferiorē potentiā et motum
sed nō ē aliud motum in hoīe q̄m intellectū q̄
m̄ alijs aīmalib9 q̄m̄ sensum· ḡ pari rōne
nō ē aliud appetitum ¶ Sed ḡtra ē q̄ phūs
z̄o de aīma distm̄guit duplicē appetitū et
dicit q̄ appetitus superior mouet mediāte
dd· q̄ natē ē dicē appetitus intellectum· cē aliā
potentiā a sensitiuo· potentia em̄ appetitiua
ē potentia passiua q̄ nata ē moueri ab ap
henso unde appetibile apphensum ē mouens non
motum· appetitus aut mouens motum ut d̄r z̄o de
aīma et xi· metḥ· passiua at et mobilia distm̄
guunt ꝑm distīctiōz actuum· q̄r opz motum esse
proportionatum mobili et actum passiuo· et pa po
tentia passiua ap̄ū rōnem habz ex ordine ad
suum actuū· cum augit ē alterāt q̄m̄s apphensum
intellectū et apphensum p sensum· q̄m̄s ē q̄ appetitus
intellectiuus sit alia potentia a sensitiuo ¶ Ad p̄m
g̊ dd· q̄ appetibile nō accidit cē apphensum nisi
intellectui sed p se ei quiet· nā appetibile non
mouet appetitum nisi mediāte ē apphensum unde
differentiae apphensi sunt p se differentiae appetibilis
unde potentiae appetitiuae distm̄guunt ꝑm differen
tiās apphensorum sicut ꝑm ꝑpa obiecta ¶ Ad z̄m dd·
q̄ appetitus intellectiuus et sensitiuus ferunt in res q̄ sunt
aliqz singulares ferunt tamē in eas ut m̄ aliq̄ rōne
uniuersalem· sicut ca appetit aliq̄d q̄ ē bonum uni pti
culāri· dicit in sua rethorica q̄ odium pt cē de aliq̄ uli
puta cui odio habem9 omnē latronū genus· similē
cā p appetitum intellectiuum appetē possumus ma
lum bonum q̄ sensus· app non apphendit sicut sanc
titatem et alia huius· ¶ Ad z̄m dd· q̄ sicut d̄m z̄o de
aīa opinio plūs nō mouet nisi mediāte ptīculāri et
sīlē appetitus superior mouetur mediāte inferiori et nō
ē alia uis motiua q̄m̄s intellectiua et sensitiua

Deinde considandum ē de de sensualitate· circa q̄ q̄rit̄ tria/ tacte

sed ſm̃ q̃ ē vtile aīmali ad ſuā defensionē et
hoc ē uis irascibilis ¶ Ad 2m dd̃. q̃ odiū ſimplr
p̃t metad q̃ appetibile. ꝑ rōne ip̃ugnatiōis q̃
ex odio causat̃ ꝑt ad irascibile ꝑt m̃ De irasc.
¶ Ad 2m sic p̃cedit̃ Videt̃ q̃ irascibil' et con
cupiscibilis non obediant rōi Irascibilis
em̃ et concupiscibilis sunt ptes sensualitatis ꝑ sen
sualitas non obedit rōi vñ per serpētē signat
ut dicit aug̃. in xij. de t̃m. g̃o irascibilis et con
cupiscibilis non obediūt rōi ¶ p̃. q̃d obedit ali
cui nō repugnat ei. ꝑ irascibilis et concupiscibilis
ro ip̃ugnat rōi sm̃ dd̃. ad rō. vij. uideo aliā le
gem in mēbris meis repugnātem legi mētis mee
g̃o irascibilis et concupiscibilis nō obediūt rōi
¶ p̃. sicut rōnali ptē aīe m̃ feriorē uis appetitiua
ita etiā uis sensitiua sed sensitiua ps aīme non
obedit rōi m̃. nō em̃ audiret et uideret q̃ uo
luimus g̃o silē neq; uires appetitus sensitiui. s. irasc
ibilis et concupiscibilis obediūt rōi ¶ Sed ꝑt
ē q̃d dam̃. dicat q̃ obediens et psuasibile rōi
diuidit̃ in concupiscētiā et irā ¶ Ho dd̃. q̃ irasci
bilis et concupiscibilis obediūt superiori ptī in qua
ē intellectus siue rō et uoluntas dupliciter. uno q̃dē
mō q̃tū ad rōnem. alio uō mō q̃tū ad uolūtatem.
Rōi q̃dē obediūt q̃tū ad ipōs suos actus
Cuius rō ē q̃ appetitus sensitiuus m̃ alijs q̃dē aīali
bus natus ē moueri ab estimatiua uirtute. sicut ouis
estimāns lupū inimicū timet. loco aut estimatiue
uirtutis ē in homine sicut sup̃ dictū ē uis cogita
tiua ꝑticularis q̃ dicit̃ a q̃busdā rō ꝑticularis
eo q̃ ē collativa intentionū indiuidualiū vnde
ab ea natus ē moueri in homine appetitus sensitiuus
Ipā aut rō ꝑticularis natā ē moueri et dirigi ꝑm
rōnem vlem̃ vnde in syllogisticis ex vlib9 ꝑmiss9
ꝯcludit̃ ꝯclōnes sm̃gulares. Et ideo patet q̃ rō
vlis m̃pat et appetitui sensitiuo q̃ diuidit̃ ꝑ irasc
ibilem et concupiscibilē. et h̃ appetitus ei obedit
Et q̃ dicit̃ vlia principia m̃ ꝯclōnes sm̃gulares
nō ē opus simplicis intellectus sed rōnis ideo irasc
ibilis et concupiscibilis magis obedire dicit̃ rōi
q̃ intellectui. hoc etiā q̃libet in seipō expiri pt
applicando em̃ q̃nq; vles cōsiderationes mitiga
tur ira aut timor aut aliq̃ huiusmodi uel etiā mōsti
gat̃ Voluntati etiā subiacet appetitus sensitiuus
q̃tū ad exercitiū q̃ fit ꝑ vim motiuā In alijs
em̃ aīalib9 statim ad appetitū irascibilis et
concupiscibilis seq̃t motus. sicut ouis timēs lupū
statim fugit q̃ non ē in eis aliq̃s superior appe
titus q̃ repugnet. Sed homo non statim mouet̃
sm̃ appetitū irascibilem uel concupiscibilis sed ex
pectat̃ impiū uoluntatis q̃ ē appetitus superior
In oībus em̃ potentijs motiuis ordinatis
mouentē 2m̃ nō ~~mouet~~ mouet ñ ultimē ꝑm̃ mo
uentis vnde appetitus inferior nō sufficiat mo
uere nisi superior appetitus consentiat Et hoc ē q̃d
phūs dicit̃ in 3o de aīa q̃ appetitus superior mouet
inferiorē sicut sperā superior inferiorē. hoc q̃dē nō
irascibilis et concupiscibilis rōi subdit̃ ¶ Ad
3m dd̃. q̃ sensualitas sigt̃ ꝑ serpentē q̃tū
ad id q̃d ē ꝑpriū sibi et ꝑte sensitiue ꝑtis irasci
bilis aut et concupiscibilis magis nō mal sensi
tiuū appetitū ex ꝑte actus ad quē mouet̃ ex
rōne ut dictū ē ¶ Ad 2m dd̃. q̃ sicut phūs dicit̃ in 1o
politicorū ē quidem in aīali q̃dā ꝑincipatus
potestatiuus et politicus. diuidit̃ enim aīa
tur corpori despotico principatu. intellectui aut
appetitui politico et regali. dicit̃ em̃ despoticus
principatus quo aliq̃s principat̃ seruis cui non inest
facultatem aliquo resistendi impio principiante
q̃ nichil sui habent̃ principatus aut politicus et regā
lis dicit̃ quo aliq̃s principat̃ liberis q̃ et si subdāt̃
regimini p̃sidentis tamē habent aliq̃ ꝑpria ex q̃ nitē
xerunt̃ principiantis impio Sic igit̃ aīma dicit̃
corpori despotico principatu ꝑ corpis membra in illo
resistē nitē impio aīme. ꝑ statim ad appetitū
aīme mouet̃ manū et pedes et q̃libz membrū q̃d na
turale ē moueri motu uoluntario Intellectus aut et ratio
dicit̃ principari irascibili et concupiscibili politico pri
cipatu q̃ appetitus sensitiuus habz aliq̃ ꝑpria vnde
ꝑt resistere impio rōnis. Status aut ē em̃ moueri appe
titus sensitiuus non solū ab estimatiua m̃ aliq̃s ai
malib9 et cogitatiua m̃ hominē q̃ dirigit ratio
vlis. sed etiā ab ymaginatiua et sensu vnde
q̃ p̃m̃ irascibili et concupiscibili politico prin
cipatu q̃ appetitus sensitiuus habz aliq̃ ꝑpria vnde
ꝑt resistere impio rōnis. Status ē em̃ moueri appe
titus sensitiuus non solū ab estimatiua m̃ aliq̃s ai
malib9 et cogitatiua m̃ hominē q̃ dirigit ratio
vlis. sed etiā ab ymaginatiua et sensu vnde
q̃ p̃m̃ irascibili et concupiscibili politico prin
per hoc q̃ sentimus uel ymaginamur aliq̃d delec
tabile q̃d rō vetat uel triste q̃d rō p̃cipit Et sic
ꝑ hoc irascibilis et concupiscibilis rōi subdit̃ ¶ Ad
repugnat non excludit̃ q̃n ei obediat ¶ Ad
3m dd̃. q̃ sensus exteriores indigent ad suos actus
exterioribus sensibilibus q̃b9 immutant̃ quidā ꝑtes
non ē in ꝑtes rōnis ꝑticulare. sed vires interiores
tā apprehensiue q̃ appetitiue nō indigent exterioribus
b9 reb9 et ideo rōi subdit̃ q̃ ꝑt non solum
tigare uel instigare affectu appetitiue virtutis ꝑ
etiā formare ymaginatiue virtutis fabricatiue

De inde cōsiderandū Qō. lxxiij. De uolū
te de uoluntate. circa quā q̃runt̃ q̃tuor
¶ p̃o utrū uoluntas aliq̃s ex necessitate appetat ¶ 2o utrū
appetat ¶ 2o utrū oīa ex necessitate appetat ¶ 3o
utrū sit in nobis ꝑfectior potentia q̃ intellectus
moueat intellectū ¶ 4m̃. utrū uoluntas distinguā
tur ꝑ irascibile et concupiscibile. De uolūtate

Ho ꝑmū sic ꝑcedit̃ Videt̃ q̃ uoluntas non
ex necessitate appetat dicit em̃ aug̃. in v.
de ciu dei q̃ si aliq̃ ē nam̃ non ē voluntarium. q̃ nichil q̃d
omē q̃d uoluntas appetit ē voluntarium. q̃ nō
uoluntas appetit ē natū desiderari ¶ p̃. ꝑtes
rōnales sm̃ phūm se habent ad opposita. sed uoluntas

ēpttas rōnalis ꝑ ut dr̄ 3o de aīma uolūtas
mr̄one ē. g̃ uolūtas se habet ad oppōita ad
mthil g̃ ex nāīate deriāt ¶ pō. fm uolūtate
sumꝯ dm̄ nr̄oz̄ actiuī sed eius qđ ex nāīate
ē non sumꝯ dm̄. g̃ actꝰ uolūtatis nō pt̄ ex nāī
tate ēe ¶ sed ḡra ē qđ aug9 dr̄. in xm̄ de tm̄.
ꝙ bēatid mē omēs vna uolūtate expetūt. sīat
non eēt nāīa sed contīgens deficēt ad mīus
mpauoꝝ ub9 g̃ uolūtas ex nāīate alīꝰ wlt
¶ ℟ō dd. ꝙ nāīas mltiplr̄ dr̄. nāe ē em qđ
non pt̄ non eē qđ q̄dem queāt aliqua vno mō
ex pō mtīseco sine mālo sīcut dīam9 ꝙ ome
positū ex ḡrarijs nāe ē corrūpi sine formali
sīcut dīam9 ꝙ nāe ē trīagulū hēre tres an
gulos eq̄les duob9 rectis et hoc ē nāīas nālis
et absoluta. Alio mō queāt aliqd ꝙ nō possit
non eē ex aliquo extrīseco uel sine uel agente.
sine. qđ ē sīcut dī aliqs non pt̄ sine hoc cōsequi
aut bene cōsequi finem aliꝙ ut ab9 dr̄ nāīa ad
vītā et equus ad ire et hoc uocāt nāīas finis
q̄ea mēdiū uocāt finis dīcit. ex agente at hoc
aliqui negant sīcut dī aliqs cogit ab aliq̄ age
re ita ꝙ non possit ḡrarū agere. et hoc uocāt
nāīas coactōnis. hoc ignīt coactionis nāīas
repugnat uolūtati. nā hoc dīam9 ē violen
tū qđ ē ḡra mdm macōz rei ¶ pē aut motꝰ uolū
tatis ē mdm macōz qđam m aliq̄ et ideo sīcut dr̄
aliq̄ nāle qđ ē fm mdm macōz nāle. ita dr̄ ad
uolūtariū qđ ē fm mdm macōz uolūtatis. sīcut
go mpossīle ē ꝙ aliq̄ sit simlr̄ violentū et nāle
ita mpossīle ē ꝙ ad sit simplr̄ coactū sine vi
olentū et nām̄ et uolūtariū. ¶ līcitas at finis
nīi mīsi vno mō. sīcut ex uolūtate trāseūdi
mare fit nāīas mala uolūtate ut uelit nauem
tu. q̄ ꝙ mo nāe ē ꝙ sīcut mtīa ex nāīate in
heret ꝑmis pīcipijs. ita uolūtas ex nāīate in
heret ultīmo fini q̄ē bēatudo. finis em̄ se
habz sem̄ op̄atiuus sīcut pīm̄ m speculatiuis
ut dr̄ 3o phīz. oportet em̄ ꝙ id qđ nālit aliqui
quiēt et īmobilit̄ sit fūdamētū et pīm̄ omī
motꝰ p̄cedit ab aliquo īmobili ¶ Ad ꝑmū g̃
dd. ꝙ ībū augḡ ē mtelligend. de nō nāīata
te uolūtatis ut ipē met̄ eodē lib9 dīcit ¶ Ad
2m̄ dd. ꝙ uolūtas fm̄ ꝙ aliꝙ nālit̄ volt magis
q̄ rōnēt mtellectū nālīū pīcipioz̄ q̄ rō m̄ q̄ad
oppōita se habz bñ fm̄ hoc magis ē mtellīal
q̄ rōnalis pttas ¶ Ad 3m̄ dd. ꝙ sumꝯ dm̄ nr̄oz̄
attuī fm̄ q̄ possumꝯ hoc uel illud eligē. elec
tio at non ē de fine sed de hīs q̄ sunt ad finē ut
dr̄ 3o etīh. bñ appetitꝰ ultīm̄ finis nō ē de hīs

quoꝝ dm̄ sumꝯ ℚ uolūtas n̄ ex nāīate wlt
Ad 2m̄ dd. sīcut dr̄it̄ uidet ꝙ uolūtas ex
nāīate oīa uelit q̄cūq̄ uelit. dyo9 em
dīat m̄i. ca9 dedr̄no. ꝙ malū ē ꝑter uolūtate.
ex nāīate g̃ uolūtas tendit in bonū sibi ꝓ
sīti ¶ pō. obiectū uolūtatis ꝙ pat̄ ad ipam si
cut mouens ad mobile. sed motꝰ mobilis nāe
sequit̄ ex mouente g̃ uidet̄ ꝙ obiectū uolūta
tis nāe moueat ipam ¶ pō. sīcut apphensū
ꝑ sensū ē obiectū appetitꝰ sensitiui. ita apphe
sum ꝑ mtellēm ē obiectū appetitꝰ mtellectiui
q̄ dīat̄ uolūtas. sed apphensū ꝑ sensū ex nāī
tate mouet appetitū sensitīm̄. dīat̄ n. augḡ
sup̄ gen. ad ḡram ꝙ aīmalia mouent̄ nūsis
g̃ uidet̄ ꝙ apphensa fm̄ mtellēm ex nāīate
moueant uolūtatem ¶ sed ḡra ē qđ augḡ
dr̄ ꝙ uolūtas ē qua petīt̄ et qua recte viuit̄
et sic se habet ad oppōita. nō g̃ ex nāīate
wlt q̄cūq̄ uult ¶ ℟ō dd. ꝙ uolūtas nō ex
nāīate uult q̄cūq̄ uult. Ad cui euidentiā cō
sidādū ē ꝙ sīcut mtellīs nālit̄ et ex nāīate
mh̄et ꝑmas ꝑncipias ita uolūtas ultīmo fīm
ut dem̄ ē sūt aut̄ qđam mtelligibilia q̄ non
hunt nāī gnerionem ad ꝑma ꝑncipia sīcut ḡa
genera ꝓpōnes quāꝝ īmoābem non sequit̄
īmoāb ꝑmoꝝ ꝑncipioz̄ et talib9 nō ex nāīate
mtellectꝰ assentit. cui ēcōa at ꝓpōnes sūt ne
cessarie q̄ hunt nāī gnerionē cui ꝑmis ꝑncipijs
sīcut ḡdōnes demrābiles ad q̄as īmoāb sequit̄
īmoāb ꝑncipioz̄. et hīg. mtellectꝰ ex nāīate
assentit ḡgnīta nāī gnerione ḡdōnū ad
ꝑncipia ꝑ demrābiles deductioz̄. non aut̄ nāe as
sentit aīa ꝑ hunc nāīatem gnerionis ꝑ dēmra
biles cognoscat. Sūt̄ ēcōa ē ex pte uolūtatis. sunt
em̄ qđam ptīcularia bona q̄ non hunt nāī. co
nerionē ad bēatudinē. q̄ sine hīs pt̄ aliqs esse
beatus. et hīg. uolūtas nō de nāīate mh̄eret
Sūt aut̄ qđā hīncia nāī gnerionis ad bēatudinē
quib9. s. homo deo adh̄et in quo solo ueā bēatu
do consistit. sed tamē aīa ꝑ bēatudinē dīne ui
sionis nāīas hīg gnerionis demōstret̄ uolū
tas non ex nāīate deo mh̄et. nec in hīs q̄ deī
sūt. sed uolūtas uidentis deū p ēcīā ex nāī
tate em̄ h̄et deo sīcut nūc ex nāīate uolumꝯ ēe
bē. patet ergo ꝙ uolūtas non ex nāīate uult
q̄cūq̄ uult ¶ Ad ꝑmū g̃ dd. ꝙ uolūtas īmōbilis
pt̄ tendē nīsi sub rōne bonī sed q bonū mltiplr̄
ē ꝑter hoc non ex nāīate deriāt̄ ad vnū ¶ Ad
2m̄ dd. ꝙ mouens tūc ex nāīate causat motū
m mobili qn̄ ptīas mouentis excedit mobile
ita ut tota eius possibilitas mouēti subdat̄ cui
aut̄ possibilitas uolūtatis sit īspābonī vbīs et
perfecti non subiciat̄ eius possibilitas tota alicui
ptīculari bono et ido nō ex nāīate mouet̄ ab illo

¶ Ad 2m dō · q̄ nūq̄ sēsitiua non ē vis collatiua
duisorū sicut tract̄ sed simplr̄ aliq̄ vnū apphēdit
et ideo fm q̄d vnū detinēte mouet appetitū sensitiu
uū sed rō ē collatiua pluriū · et ideo ex pluribz mo
ueri pt appetit⁹ intellectiuus · f uolūtas et nō ex
vno ex necitate ¶ Intellect⁹ sit altior pō q̄ uolūtas

Ad 2m sic p̄dict⁹ videt⁹ q̄ uolūtas sit altior
potētia q̄ intellect⁹ bonū em̄ et finis ē obi
ectū uolūtatis · sed finis ē p̄ma et altissima inz
g⁹ uolūtas ē p̄ma et altissima potētiarz ¶ p̄ · res
naturales inueniunt⁹ p̄cedē ab imp̄fectis ad p̄fecta
et hoc etiā in potentijs aīe apparet · p̄dict⁹ de sen
su ad intellectū q̄ ē nobilior sed n̄ alius p̄cessus
ē de actu intellect⁹ in actū uolūtatis · g⁹ uolūtas
ē p̄fectior et nobilior potētia q̄ intellect⁹ ¶ p̄ · ha
bit⁹ sunt p̄ordinati potētijs sicut p̄fectiones per
fectibilib⁹ sed hītus quo p̄ficit⁹ uolūtas · f caritas
ē nobilior hītu quo p̄ficit⁹ intellect⁹ · d' em̄ p⁹ ad
cor xiij · q̄ si nouerī mīsteria oīa et hītuerō oēz
fidem · caritatē aut nō habeā nichil sum · g⁹ uo
lūtas ē altior potētia q̄ intellect⁹ ¶ Sed contra ē
q̄ phūs m · x eth · ponit altissiaz potētiā aīe cē in
tellectū ¶ hȳ dō · q̄ em̄ nēcia aliq̄ ad altū pt
pt attendi dupliciter vno mō simplr̄ alio mō fm q̄
consideratur aut tale simplr̄ put ē fm se ipm̄ tale
fm quod aut put d' tale p respectū ad alterū Si
gnificat⁹ intellect⁹ et uolūtas · sideñt⁹ fm se sic intel
lect⁹ em̄ nēcior inuenit⁹ · et hoc apparet ex q̄dā
obiectorz · adiuncē · obm̄ · em̄ intellect⁹ ē simplicius
et magis absoluti q̄ obiectū uolūtatis · flam
obiectū intellect⁹ ē ipā rō boni appetibilis · bonū
aut appetibile q̄ratur ē in intellectu ē obiectū
uolūtatis · q̄to aut aliq̄ ē simplicius tāto ē fm
se nobilius et altius · et ideo obiectū uolūtatis
intellect⁹ ē altius q̄ obiectū uolūtatis Cui g⁹ p̄a
rō potētiae sit fm ordinē ad obiectū sequit⁹ q̄ fm
se et simplr̄ sit altior et nobilior uolūtate Sed
quid aut et p̄ q̄ patēt ad alterū uolūtas intendit ē
altior intellectu ex eo q̄ obiectū uolūtatis maiorē
re inuenit⁹ q̄ obiectū uolūtatis intellect⁹ · sicut
sidicit⁹ audibile fm quod ē nobilius ē visibili
q̄ tū res aliq̄ q̄ ē somibilis ē nobilior aliq̄ re aliq̄ ē
color q̄ nus color in sit nobilior et simplicior sono
Dt em̄ sup̄ dict⁹ ē actio intellect⁹ q̄ sistit in hoc q̄
rō rei intellect⁹ ē in intelligēte · actus uō uolūtatis
p̄ficit in hoc q̄ uolūtas inclinat⁹ ad ipam rem
put in se ē et ideo phūs dicit in vi · methȳ · q̄ bonū
et malū q̄ sunt obiecta uolūtatis sunt in rebz vbi
et falsū q̄ sunt obiecta intellect⁹ sunt in mēte · q̄n
igit⁹ res mq̄ ē bonū ē nobilior ipā aīa mq̄a
ē ratio intellectus p q̄ patēt ad talem rē uolūtas
ē altior intellectu · q̄n vō res mq̄ ē bonū ē insta
aīa mā tū ecia p q̄ patēt ad talem rem intellect⁹ ē
altior uolūtate Vnde melior ē amor dei q̄ cognitio
Cognitio aut melior ē cognitio rerū corpaliū q̄
amor simplr̄ tm̄ intellect⁹ ē nobilior q̄ uolūtas

¶ Ad p̄mū g⁹ dō · q̄ rō illa fuit accipit⁹ fm q̄ patēt
vnū ad alterū et in tali q̄ patēt rō bonū p̄cipa
liter inuenit⁹ sed verū d' magis absolute et p̄cipuus
bonū rōnem sigt · vnū et bonū q̄dā verū ē · sed
rursus et p̄m verū q̄dam bonū ē fm q̄ intel
lect⁹ res q̄dam ē et verū finis p̄cipuus · et inter alios
fines iste finis ē excellentior sicut intellect⁹ me
alias potentias ¶ Ad 2m dō · q̄ illud q̄ ē p̄cipuū
gnāliōne et tpe ē imp̄fectius · fm vno et eodē
potētia tpe et ordine p̄cedit actus et imp̄fectio
p̄fectionē · sed illud q̄ ē p̄cipuus simplr̄ et fm na
ture ordinē est p̄fectius · sic em̄ actus ē p̄ po
tentiā et hoc mō intellect⁹ ē p̄ uolūtate si
cut motus mobili et actus passiuo boni
em̄ intellectū mouet uolūtatem ¶ Ad 3m dō ·
q̄ rō illa p̄dict⁹ de uolūtate fm q̄d · cōparatur ad
id q̄d supra aīmā ē · vnū em̄ caritatis ē qua
deū amamq̄ ¶ Voluntas mouet intellectū

Ad · 4um sic p̄dict⁹ videt⁹ q̄ uolūtas non
moueat intellectū · mouens em̄ ē nobi
lius et p̄cipuus motō q̄ motum ē agens · agens
aut ē nobilius patiente ut aug⁹ · d' 3 xij · sic · gen ·
ad ltram et phūs in 3⁰ de aīma · sed intellect⁹
ē p̄or et nobilior uolūtate ut sup̄ dictū ē
g⁹ uolūtas nō mouet intellectū ¶ p̄ · motus
non mouet⁹ a moto nisi forte p accns · fm intellect⁹
mouet uolūtatem q̄ appetibile apphensum p
intellectū ē motus non motiua appetitiua mo
uens motū · g⁹ intellect⁹ nō mouet a uolūtate
¶ p̄ · nichil uelle possumus nisi sit intellectū
sit⁹ ad intelligendū mouet uolūtas uolen
do intelligē · oportebit q̄ id etiā uelle p̄cedat
aliud intelligere · et id intelligē aliud uelle et
sic in infinitū q̄d ē impossibile · nō g⁹ uolūtas
mouet intellectū ¶ Sed contra ē q̄d dām · dicat
q̄ nobis ē p̄cepe q̄ aliq̄ uolumus · artem et nō
p̄cepe Jn nobis aut ē aliq̄ p uolūtatē p̄cipuus
aut artes p intellectū uolūtas g⁹ mouet intel
lectū ¶ hȳ dō · q̄ aliq̄ d' mouē dupliciter vno mō
p modū finis sicut d' q̄ finis mouet efficiens
et hoc mō intellect⁹ mouet uolūtatem · alio mō
nil intellectū ē obiectū uolūtatis et mouet p
sam ut finis Alio mō d' ad monē p modū agē
tis sicut alterans mouet alterātū et impellens
mouet impulsum · et hoc mō uolūtas mouet
intellectū · et omēs aīe vires ut anī · dicit libro
de silitudinib⁹ Cuius ratio ē q̄ in omnib⁹ potentijs
ordinatis actiuis ulla potentia aq̄ respiciat finem
uolem mouet potētias q̄ respiciunt fines p tales
res · et hoc apparet tam in alijs q̄ politicis · cuius
em̄ q̄d agit ad uolem conseruationē gnātium et
corruptibiliū mouet omnia scientia corpalium

vnisq̃ dp agit ad conseruacõi ꝓpe spẽi uel ecia
mdiuꝫ. ¶ Rex ecia q̃ mtẽdit bonũ cõe tocatꝫ reg
mi monet ꝑ sinũ impuls mgulos ꝓpositos ciuitati
q̃ singulis ciuitatibꝫ regimẽ causã impẽdit.
obiectũ at uolitatis ẽ bonũ et finis m cõi· qlu
bet at potentia gpat ad aliq̃d bonũ ꝓpũ sibi
quemlẽs sicut dictus ad pfectiõz coloris· ſintel
lectꝰ ad cognitiõz ueri· et ideo uolitas ꝑ modũ
agentis monet omẽs aĩme potẽcias ad suos
actꝰ ꝑ uires nãles uegetatiue ptis q̃ntõ arbitrio no
subdunt. ¶ Ad ꝑmũ gꝰ dd· q mtellectꝰ dupliciter con
sideꝝ ꝑt uno modo ſm q mtellectꝰ ẽ apprehensiuus
entis et ueri ut dictus Alio modo ſm q ẽ q̃dam res et
pticularis potentia hꝫnõi detinẽtis actũ· Et sic
uolitas dupliciter considerat ꝑt uno modo ſm gratie
sui obiecti put· ſ· ẽ appetitiua bonũ cois Alio modo
ſm q ẽ q̃dam determinata potentia aie hꝫnõi detinẽtis
actũ· Si igr cõpentur mtellectꝰ et uolitas ſm rõem
communitatis obiectorũ utriusq; sic dictum ẽ supra q̃ intellec
tꝰ ẽ simplr altior et nobilior uolitate· Si at con
sideretur mtellectꝰ ſm gratie sui obiecti et uolitas
ſm q ẽ determinata q̃dam potentia· sic iterum intellꝰ
ẽ altior et ꝑfectior uolitate q̃ sub rõne gratie et
veri quã apprehendit mtellectꝰ continet uoli
tas ipsa· et actꝰ eius· et obiectũ ipius vnde
mtellectꝰ mtelligit uolitatem et actũ eiꝰ et obiec
tũ ipius sicut et alia specialia mtellecta ut lapi
dem et lignũ q̃ mtelligit sub gñi rõne entis et ueri
Sed quia consideret uolitas ſm gem rõnem sui ob
iecti· q̃d ẽ bonũ intellectꝰ at nutu ẽ res q̃dã et
potentia specialis sicut sub gñi rõne bonũ mtelligit
uelud q̃dam speciale bonũ et mtellectꝰ ꝑ et
ipm mtelligẽs et obiectũ eius quorũ q̃libꝫ ẽ
speciale bonũ· et ſm hoc uolitas ẽ altior intellectu
et ꝑt ipm mouẽs Ex hijs ergo apparet rõnabile
hec natie suis actibꝰ inuicem se mediantibus q̃ in
tellectus mtelligit uolitatem uelle· et uolitas uult
intellectũ mtelligẽre· et sibi rõne bonũ cõtinetur
sub bono mõtũ ẽ q̃dã bonũ desideratũ. ¶ Ad
2ũm dd· q mtellectꝰ alio modo mouet uolitatem
q̃ uolitas mtellectũ ut iam dictum ẽ ¶ Ad 3ũm dd·
sicut in ꝑmo· omẽs enim motus uolitatis nascẽ
q̃ ꝓcedat apprehensio· sed nõ omẽs apprehensionem
ꝓcedit motꝰ uolitatis· sed ꝑmus ꝙsiliadilis et
intelligendi ẽ aliq̃d mtellectum ꝑmum alioꝝ intellectorũ
aie et ꝑ huiusmodi ondit q̃ nõ ẽ ꝓcedẽs ſm tũ
nõ q̃d ẽ deus ut etiã agẽs dicat in tũ· et hꝫ eiusmodi
Ad· 4ũm sicut ꝓcedit. Quia ſm tũ appetibile nõ ẽ ut rasilis et
uidet q̃ irascibilis et concupiscibilis distin
guũtur debeant in appetitu sensitiuo q̃ uolitas·
dis enim concupiscibilis dr ad concupiscendo· ꝑ aliq̃ co
ncupiscentia ẽ q̃ non ꝑt ptinẽre ad appetitũ sẽsitiuũ

sed solũ intellectiuũ q̃ ẽ uolitas sicut concupis
centia sapiẽtie de qua dr sap· vi· concupiscentia sapi
entie ponitur ad regnũ ꝓpetuũ· et etiã q̃ dã res
q̃ non ꝑt ptinẽre ad appetitũ sensitiuũ ꝑ intellectuũ
sicut ad irascibilem contrariatur ei et hꝫ sup· dr· mo
net ut odium uicorũ ꝓpositum possideam q̃ irascibili· q
irascibile et concupiscibilis distingui debent in
appetitu intellectiuo sicut et in sensitiuo ¶ Ad
ſm q̃ quidam dr· caritas ẽ in concupiscibili· spes aũt
in irascibili· non at ꝑtinẽre in appetitu sensitiuo
q̃ non sint sensibilium obiectorũ ꝑ intelligibilia
q̃ irascibilis et concupiscibilis sunt ponẽde in ꝑte
intellectiua ¶ Ad· in libro de spũ et aĩa dr· q
has potentias· ſ· irascibile et concupiscibile et ve
nalem habet aĩa aĩalis q̃ corpi misceat· sed
nulla potentia sensitiua ꝑtis ẽ aĩme tm ꝓpter hoc ut
sit praedam ẽ· q̃ irascibilis et concupiscibilis sunt in
uolitate q̃ ẽ appetitus intellectiuus ¶ Ad 3ũm sed contra ẽ
q̃ ggr· in cẽtiloquio dicit q̃ in rõnalibus ꝑs aĩme dicit
in desiderium et aĩam ¶ Ad 4ũm dd· q irascibilis et con
piscibilis non sunt ꝑtes intellectiui appetitus q̃ dr
uolitas q̃ sicut supra dictum ẽ potentia q̃ ordinatur ad aliq̃d obiectum ſm eandem rõnem nõ diuersi
ficat ꝑ rõnes speciales sub illa rõne communis
sicut q̃ uisibus respiciat uisibile ſm rõnem colorati
uum multiplicatur uisiue potentie ſm diuersas spe
cies colorũ Si at esset aliq̃ potentia q̃ esset albi
mũtui album et nõ mũtui ẽ coloratum diuersificaret
ꝑ potentia q̃ esset migrum mũtui ẽ migrum appe
titus at sensitiuus non respiciat eandem rõnem bonũ
q̃ net sensus apprehendit ille· et ideo ſm diuersas
rõnes ptium bonorũ diuersificat ꝑtes sen
sitiui appetitus· Illa irascibilis respiciat ꝓpter rõ
nem bonũ mũtui ẽ delectabile ſm sensum et co
ueniens natie Irascibilis aũt respiciat rõnem
bonũ ſm q̃ ẽ repulsiuum et ꝓpugnatiuum eiusdem
fert noa mẽtis Sed uolitas respiciat bonum sub
eius rõne bonũ et ideo nõ diuersificat in ꝑtes q̃ ẽ appe
titus intellectiuus aliq̃ potẽcie appetitiue ut sit appe
titus sẽsitiuus intellectiuus alia potẽcia irascibilis
et alia concupiscibilis· sicut etiã exꝑte mtellectus
non multiplicant apprehensiue uires licet multipli
centur exꝑte sensus ¶ Ad ꝑmum gꝰ dd· q amor gra
piscentia et huiusmodi dupliciter accipiuntur q̃nq; dr ſm q
sunt q̃dam passiones aĩi q̃dam· ſ· aĩmi gaudia cor
quiemẽtes et sic gñer accipiuntur et hoc modo sunt so
lum in appetitu sensitiuo Alio modo signant simplicem
affectum absq; passione uel aĩmi gaudia cor et sic
sunt actus uolitatis· et hoc etiã modo attribuuntur an
gelis et deo· sed put sic accipiuntur nõ ꝑtinent ad
diuersas potentias ꝑ ad unã tm q̃ dicat uolitas

¶ Ad 2m dd· q ipa uolūtas pt dici irascibilis
q̄ uult impugnare malū nō ex ipetu passio
nis sed ex iudicio rōnis· et eodem mō pt dia gai
q̄ ipsabilē q̄ pt desiderū bonī 2 sicī irascibili et
gai ipsabili sunt caritas et spes· i uolūtate fm
q̄ habet ordinē ad hmōi actū sic et aīa pt intel
ligi q̄d dicit in libro de spū et aīa q̄ irascibilis
et gai ipsabilē sunt aīe ang̃i q̄ uniat corpi ut
nō intelligat ordo naturalis et nō repugnet non
sit natūm· ubi bis ubi q̄ libri fidem adhibē· et sic
patet solutio ad 3m ¶ Dō· lxxxm· de libō arbitrio

Deinde q̄rit de libō arbitrio Et circa hoc
q̄rit q̄tuor ¶ 1o homo utrū homo sit li
berī arbitrij ¶ 2o q̄d sit liberū arbi
trīū utrū sit potētia uel habitus uel actus ¶ 3o
si ē potētia utrū sit potētia appetitiua uel cog
nitiua ¶ 4to si ē appetitiua utrū sit eadē potē
tia cū uolūtate uel alia ¶ Circa hoc sit libēi arbitrij

Ad 1m sic procedit Videt q̄ homo non
sit liberī arbitrij· q̄ cuius em ē libēi ar
bitrij facere q̄d uult sed homo nō facit q̄d uult
d̄ em· Ro· vij· nō em q̄d uolo bonū hoc ago
sed q̄d odio malū hoc facio g̃ homo nō est
liberī arbitrij ¶ p̄· q̄cuius ē liberī arbitrij
eius ē uelle et non uelle operari et nō operari
sed hoc non ē homīs· d̄ em ad· ro· ix· nō ē uolen
tis· s· uelle neq̄ currentis· s· currē· g̃ homo nō
ē liberī arbitrij ¶ p̄· liberū ē q̄d sui cā ē uti d̄
m p̄mo methy· q̄d g̃ mouet ab alio nō ē liberū
sed deī mouet uolūtatē· d̄ em ps· xxxi· cor re
gis in manu dei et q̄cuq̄ uoluerit uertit illud
et phil' ij· de ei q̄ operat in nobis uelle et p̄ficere
g̃ homo non ē liberi arbitrij ¶ p̄· q̄cuq̄ ē
liberi arbitrij ē dns suoꝝ actuū· sed homo
nō ē dominꝰ suoꝝ actuū· ut d̄ 1e· x· nō ē in ho
mine uia eius nec uiri ē ut dirigat gressus
suos g̃ non ē libēi arbitrij ¶ p̄· phs dicit m
2o ethy· q̄lis unusq̄sq̄ ē talis finis uidet ei· sed
nō ē in pt̄tate nrā aliq̄les ee· sed hoc inest nobis
a natura g̃ naturāle ē nobis q̄ seq̄m aliq̄
finē non g̃ ex libō arbitrio ¶ Sed 9tra ē q̄d
d̄ eccī xv· deus ab initio constituit hominē et
reliquit eū in manu 9silij sui· glosa· i· libera
te arbitrij ¶ Re· dd· q̄ homo ē libēi arbitrij
alioq̄n frustra ēent consilia et exhortationes
precepta prohibitiones pmia et pene Ad hmōi
āt euidenciā cōsidandū ē q̄ q̄dā agunt absq̄
iudicio sicut lapis mouet deorsū· et sīle oīa
cognitione carencia· q̄dam āt agunt iudicio q̄
non libō sicut aīmalia bruta· iudicat em
ouis uidens lupū esse ee fugiendū nāli iudi
cio et nō libō q· nō ex collatione q̄ ex nāli in
stinctu hoc iudicat· et sīle ē de quolibz iudicio
brutoꝝ aīmaliū· sed homo agit iudicio libō
q̄ per uim cognoscatiuā iudicat aliq̄ ee fu
giendū uel psequendū· sed q̄ iudicium istud no
non ē ex nāli instinctu imprimat aī opabili
sed ex collatione q̄dā rōnis· ideo agit libō arbi
trīo· iudicio potentis in diuersa ferri· rō em circa om
gentia habz uiā ad opposita ut patz i dya· ne
cessitas in syllogismis et rethoricis p̄suasionib⁹ p̄tin
gentia aūt operabilia sunt q̄dā 9tm gentia et ideo
circa ea iudicium rōnis ad diuersa se habz· et non
ē determinatū ad unū et p tanto nec ē q̄ homo
sit liberi arbitrij ex hoc ipo q̄ rōnalis ē

¶ Ad 2m dd· q̄ sicut sup dictum ē appetitus sen
sitiuus et si obediat rōni tn pt malq̄ repugnare
q̄ ipsi sedo g̃· id q̄d rō dictat hoc ē g̃ bonum q̄d
homo nō facit cū mult· s· nō q̄ ipsi sē g̃· rōnem
ut glo· aug̃i ibidem dicit ¶ Ad 3m dd· q̄ ne
uerbum illud ap̄li non sic ē intelligendum q̄ sit
non uelit et currat libō arbitrio s· q̄ liberū
arbitrium ad hoc nō ē sufficiens nisi moueat et iu
uet a deo ¶ Ad 4m dd· q̄ liberū arbitrium homo sepm
cā sui motus q̄ p liberū arbitrium homo sepm
mouet ad agendum· nō tn hoc ē de necessitate liber
tatis q̄ sit p̄ma cā sui· id q̄d liberū ē sicut nec
ad hoc q̄ ad sit cā alterius ē q̄rit q̄ sit p̄ma cā om
nium· q̄rit q̄ ē p̄ma cā mouet nāles cās et uolū
tarias· Et sicut nāliū q̄uisis mouendo eas nō
aufert q̄n actus earū sint nāles· ita mouendo eas
uoluntarias nō aufert q̄n actiones earū sint uo
luntarie· sed potius hoc in eis facit· opat em in
unoq̄q̄ fm eius p̄pietatē ¶ Ad 5m dd· q̄ dīm
me non ē uia eius q̄ tū ad ea quę dees electo
rem· ē non ē uia eius q̄ tū ad ea quę dees electo
rem q̄n̄ impediri pt uel uult· electiones aī
ipē sunt i nobis· supposito dīno auxilio ¶ Ad 6m
dd· q̄ q̄litas homīs ē dupler· una nāles et alia
supueniens· nāles āt q̄litas accipi pt uel ad pte
mtellectiuā· uel ad corp̄ et uirtutes corpi ānexas
Ex eo igit q̄ homo ē aliq̄lis q̄litate nāli q̄ attedit
fm intellectiuā pte m nāluī homo appetitum ultimi fini
· s· beatitudinē q̄ q̄dem appetitus nāles ē et nō fini
ter et libō arbitrio ut ex sup dictis patz· Ex pte uō corp
poris et uirtutū corpi ānexarū pt ee homo aliq̄lis
nāli q̄litate fm q̄ ē talis 9plerioms uel talis
dispōnis ex q̄ q̄q̄ impassione corpea cārū q̄ non
pnt intellectiua pte impedire eo q̄ nō ē aliq̄ corpis
actus Sic igit q̄lis unusq̄sq̄ ē talis finis uidet
ei fm corpeam q̄litatē q̄ ex hmōi dispone homo
melmat ad eligendū ad uel repudiandū· sed
iste melmationes sensibiles ēnt rōnis iudicio aliquo
modo inferiora appetitus ut dictum ē unde p hoc libertati ar
bitrij nō p̄iudicat ¶ Qualitates aūt supueniēntes
sicut sunt hitus et passiones fm q̄ aliq̄s magis
melmat in unū q̄ in alterū· tm iste eiusmodi melma
tiones sensibiles iudicio rōnis· et hmōi eiusmodi q̄litates aliq̄
ei sensibiles ēnt mag̃ tm in nobis ē tales q̄litates aliq̄

uel cāliū uel dispositiue · uel a nobis excludere
et sic mihi ē qđ libertati arbitrij repugnet

Ad 2m sic pcedit̄ videt̄ De libēo arbitrio
q liberū arbitriū nō sit potē̄ arbitriū em
liberū mihi aliud ē q liberū iudiciū · iudiciū at
nō nomat potētiā ꝑ actū g° li·ar· nō ē potē̄ ¶ Pō
at nomat facultatē uoluntatis et rōnis · facultas
g° liberi arbitrii ē habitus · bñ dō ea ad̄ q libm
arbitriū ē habitus aīe lib sit · nō ē g° potē̄ ¶ Pō · nulla
potētia nāl̄is tollit̄ per pcām sed liberū arbi
trium tollit̄ ꝑ pcām · augy · n dicit q ho male utēs
libēo arbitrio et sepdit et ipm g° li·ar· nō ē potē̄
¶ Sed contra ē q mihi ē sbrectū habitū ut d̄ mīs
potē̄ · sed li·ar· ē sbrectū grē qua sibi assisten
te bonū eligit g° li·ar· ē potētia ¶ Ad 1m dō · q
licet liberū arbitriū noīet qđam actū ꝑm ꝑpā
suffitia nō tabulū tamē ꝑm eē usū loq̄di
li·ar· dicim9 qđ ē huiꝰ actꝰ pn̄m · f quo ho libē
iudicat · pn̄m at actꝰ in nobis ē potē̄ et habi
dicim9 · n · ad cognoscē et ꝑ scām et ꝑ intellectuā
pōm · oportet igit̄ q li·ar· uel sit potē̄ uel sit hi
tus · uel sit potētia aī aliq° habitū ¶ Qđ at nō sit
habitus uel potē̄ aī habitū maīfeste appet ex duob⁹
primo qđ cū sit habitus oportet q sit habitus nāl̄is
hoc em ē nāle hoi q sit liberi arbitrij · nūlꝰ at
habitus nāl̄is adest nobis ad ea q subsunt libero
arbitrio · q ad ea ꝑtinet quoꝝ habem9 habitꝰ nāles
nāl̄it mēmam · sicut ad assentiendū ꝑmis pn̄cijs
ea at ad q nāl̄it mēmam · nō subsunt libō arbitrio
sicut dam ē de appetitu bitudis vñ ex ea rōne
libēi arbitrij ē q sit habitus nāl̄is · ex ea nāl̄itate
at ei⁹ ē q sit habitus non nāl̄is et sic uel mag̃t q
nūlō mō sit habitus ¶ Sed hoc appar̄ q habitus di
cit̄ ꝑm quos nos habem9 ad passiones uel ac
tus bene uel male ut d̄ m 2o ethi · nā p tpanaā
bn bñ nos habem9 ad q cū pfectas ꝑ tpanaā
at male · p scām bñ nos habem9 ad actū intel
lectꝰ diū verū cognoscim9 p habitū at ex tra riū
male · liberū at arbitriū m diffent̄ se habz ad bñ
eligendū uel male vñ ipossi⁹ ē q li·ar· sit ha
bitꝰ Rel mag̃t q sit potētia ¶ Ad 1m q · dō ·
q9 fuerit potētia sīgrī noīe actꝰ et sic p habi
actū q ē liberū iudiciū noīat potē̄ q ē huiꝰ
actꝰ pn̄m · alioqn̄ si li·ar· noīaret actū nō ꝑ
manēt in homine ¶ Ad 2m dō · q facultas no
minat q3 pticulē et expeditā ad operandū et sic
facultas ponit̄ m diffinitōe li·arbitrij · bñ dō
at ad pit habitū nō ꝑm q diminuit ex tra potētiā
sed ꝑm q sīgt habitudinē q̄dā qua aliq° mō ad
aliqđ se habz ad actū qđ q̄dem ē tā p potētiā
q̄ p habitū · nā p potētiā hō se hit ut potēs operari
p habitū at ut apt̄ ad operandū bñ uel male
¶ Ad 3m dō · q homo peccando d̄ li·ar· p dis

non q̄tū ad libertatē nāl̄em q ē a coactiōe sed
q̄tū ad libertatem q ē a pena culpa et a miseria · de
qua in sua tractatu morali dicet̄ De libēo
arbitrio

Ad 3m sic pcedit̄ videt̄ q liberū arbitriū
arbitriū nō sit potē̄ appetitiua ꝑ cognitiua
dicit · n · dam · q rōnali confestim nāscit̄
li·ar· sed rō ē potētia cognitiua · g° li·ar· ē pō · cog
nitiua ¶ Pō · li·ar· d̄ ꝑ si liberū iudiciū ꝑ iudiciū
ē actꝰ cognitiue ultimꝰ · g° li·ar· ē cognitiua potē̄
¶ Pō · ad li·ar· p qđ ptin̄ electio sed electio ut
det̄ ad cognitiōē p tinē · q electio ꝑportat q̄dā
p acōz vnī ad alterū qđ ē ꝑ ultimū cognitiue ultī
tus g° liberū arbitriū ē potentia cognoscitiua
¶ Sed contra ē qđ phs dicit in 3o ethi · q electio ē
desiderium eoꝝ q sunt in nobis sed desiderium ē
actꝰ appetitiue ultimꝰ g° et electio · liberū at
arbitriū ꝑm qđ eligim9 g° li·ar· ē ultimꝰ appetitiua
¶ Ad 3m dō · q ꝑ liberi arbitrij ē electio · ex hoc
em liberi arbitrij ē dicam̄ q possim9 vnū
recipe alio recusato qđ ē eligere · et ideo natu
rā liberi arbitrij ex eloīne consideāre oportet ·
Ad electionē aūt q̄uvit ad ex pte cognoscitiue
ultimꝰ et aliq̄ ex pte appetitiue · ex pte q̄dē cog
noscitiue rēquit̄ consiliū ꝑ qđ diiudicat̄ qđ sit
alterū ꝑferendū · ex pte aūt appetitiue rēquit̄
q appetitꝰ do acceptet̄ qđ ꝑ consiliū diiudicat̄
et ideo ax⁹ les m vi · ethi · subditur dēlmāt ultra
pn̄cipa aliis ptineat electio ad vim cognitiuam
uel ad vim appetitiuā · dicat em̄ q electio uel
ē intellectꝰ appetitiuꝰ uel appetitꝰ intellectiuꝰ
sed m m · ethi · ad hoc magis declinat q sit appe
titꝰ intellectiuꝰ nominans electionem · desiderium
consiliabile Et huiꝰ rō ē q ꝑ ꝑ obm electionis
ē id qđ ē ad finem · hoc at magis tenet huiꝰ · habet
rōnem bonī qđ d̄ utile vnde aī bonū magis tē
net huiꝰ sit obiectū appetitꝰ sequit̄ q electio sit pn̄
cipalit̄ actꝰ appetitiue ultimꝰ · et sic li·ar· ē ap
petitiua potentia ¶ Ad 4m dō · q potē
cie appetitiue cōmitat̄ apphensiuas et ꝑm hoc
dicit dam · q aī rōnali confestim cōmitat̄
li·ar· ¶ Ad 5m dō · q iudiciū ē q̄ conclusio sen de
tia de consiliō · detinet̄ aūt consiliū primo qđem
ꝑ sīr sententiā rōnis et 2o ꝑ acceptōz rōnis appe
titꝰ vñ phs dicit in 3o ethi · q ex consiliatis iudi
cantes desidāmꝰ ꝑm consiliū et hoc mō ipsa
electio d̄ qđdam iudiciū a quo noīat̄ liberū
arbitriū ¶ Ad 6m dō · q ista collatio q̄ ꝑportat̄
in nomine electionis ptinet ad consiliū ꝓcedēs
qđ ē rōnis Appetitꝰ em̄ q̄ntus non sit collatiuꝰ
tamē magnitudinē cognitiuā conferre monet̄
habet q̄dam collationis silitudinē diiudicij
alteri ꝑportat De libēo arbitrio

Ad 1m sic pcedit̄ videt̄ q liberū arbi
trium sit alia potentia a nobilitate d̄ n · dam ·

libro 2o q aliud ē thelesis aliud bulisis· thelesis at ē uolūtas· bulisis at uidet liberū arbitriū q bulisis fm ipm ē uolūtas q ē ei ad q̄lp opationem vmg ad alterū g uidet q liberū arbitriū sit alia potēcia a uolūtate ¶ Ꝑ· potēcie distmguūt pactu· sed electio q ē actus liberi arbitrij ē aliud a uolūtate ut dm 3us ethi· q uolūtas ē de fine· electio at de his q sūt ad finem g libm arbitriū ē alia potēcia a uolūtate ¶ Ꝑ· uolūtas ē appetitus intellectiuus sed ex pte intellectus sūt due potēcie· s· agens et possibilis g ecia ex pte appetitus intellectiui debz ee alia potēcia pter uolūtatem et hoc non uidet ee m si libm arbitriū li g ar· ē alia potēcia a uolūtate ¶ Sed ontra ē qđ dam· d m m· libro q libm arbitriū michil aliud ē q̄ uolūtas ¶ ho dd· q potēcias appetitiuas oportet ꝓporcionatas ee potēcijs apphensiuis ut sup dm ē· sicut at ex pte apphensionis intellectiue se hnt intellās et ratō· ita ex pte appetitus intellectiui se hnt uolūtas et liberū arbitriū q michil a ē q̄ uis electiua et hoc patet ex hijs qđ dicit ꝓpe actuū· nā intelligere ipoztat simplicē acceptionem alicuius rei· vnde intelligi dicit ꝓpe principia q sine collatōe ꝓcipā cognoscit· Rō ratiocinatur ꝓpe ē de nouem ex uno in cognitōz alterius vnde ꝓpe de 9 dicit 3us ratiocinam q ex principijs notescit· Sili ex pte appetitus uelle ipoztat simplicem appetitū alicuius rei vñ uolūtas dr ee de fine q ꝓpter se appetit· eligere at ē appetere aliq ꝓpt alterū consequendū vnde ꝓpe ē eorū q sūt ad finē· sicut at se habet in cognitis pn ad 9 dicit ethi· principia assentimur ita in appetitibus fines ad ea q sūt ad finem· q ꝓpt finē appetit· vnde manifestū ē q sicut se habz intellectus ad rationem· ita se habet uolūtas ad vim electiuā id ē ad liberū arbitriū· ostensū ē autē supra q eiusdem potentie ē intelligere et ratiocinari sicut eiusdem uirtutis ē q escere et mouere· vnde et eiusdem potēcie ē uelle et eligere et ꝓpt hoc uolūtas et liberū arbitriū non sūt due potentie ꝑ vna

¶ Ad pmū g dd· q bulisis distmguit a thelesi non ꝓpter diuersitatē potēcie ꝑ sed ꝓpter differentiam actuū ¶ Ad 2m dd· q electio et uolūtas id ē ipm uelle sunt diuersi actus sed tamē ptinent ad vnā potēciā sicut etiā intelligere et ratiocinari ut dtm ē ¶ Ad 3m dd· q intellectus cōparat ad uolūtatē ut mouēs et ideo nō oportet de uolūtate distinguere agens et possibile

Quinsequēter cōsidandū ꝓ q̄ aia q̄ēcta ē de actibus aīe et ythibus ogsit cōsequa ē q̄ tā ad potēcias intellectiuas et appetitiuas· alie em aie potēcie nō ptinent directe ad considandū theologicū· actus at appetitiue ptis ad considandū moralis scie ꝑ tm et· et ideo m

sed ꝑ te hui9 opis de eis tractabit m q̄ considerandi erit de morali matia· sicut at de actibus intellectiue ptis aget· In considandis aūt hui9 modi primo nāq occurrit quō intelligit aīa corpori q̄ūcta· 2o quō intelligit a corpe sepata· 3o ma at o sidandū erit ꝑticulariter primo nāq considerabit quō aīa intelligit corpa lia q̄ sūt infra se et infra aīam· 2o quō intelligit spās et ea q̄ in spā sūt· 3o quō intelligit spās imāles q̄ sūt supra aīam ¶ Circa cognitōz uero corpaliū tria considanda occurrit ¶ primo quidem p qđ ea cognoscit ¶ 2o quō et q ordine ¶ 3o quid in eis cognoscit ¶ Circa primū q̄rit octo ¶ primo utrū aīa cognoscat corpa p intellectum ¶ 2o utrū intelligat ea p ecias aīe aut p aliq̄s spēs ¶ 3o sit p aliq̄s spēs utrū spēs omnium intelligibiliū sint ei nāliter inate ¶ 4to utrū effluat in aīam ab aliq̄b9 formis in alijs corpatis ¶ 5to utrū aīa in a corpa videat in ideis vel in se ¶ 6to utrū cognoscat singularia ¶ 7mo utrū intellectus intelligibile acquirat a sensu ¶ 8vo utrū intellectus indigeat ad sui ꝓpediamentū sensitiua uirtute

¶ Ad primū sic ꝓcedit· videt q aīa non cognoscat corpa p intellectū· dicit em augustinus 2o soliloquiorū q corpa intellecta cōprehendi nō pnt nec aliq̄d corpeū nisi sensibile uidei pt· dicit ecia ariste· supra gen· ad litam q uis sit intellectualis ē eorū q p ecias sunt in aīa· hui9 at nō sunt corpa· go aīa p intellectū corpa cognoscit· pt ¶ Ꝑ· sicut se habet sensus ad intelligibilia ita intellectus ad sensibilia· sed aīa p sensum nullo mō pt cognoscere spūalia q̄ sūt intelligibilia· go nullo mō p intellectū pt cognoscere corpa q̄ sunt sensibilia ¶ Ꝑ· intellectus ē nobilius et semper eodē mō se habentium ꝑ corpa sunt mobilia et non eodē mō se habentia· aīa go p intellectū cognoscere nō pt ¶ Sed ontra ē q̄ scia ē mirabilis q̄dam· si go intellectus non cognoscet corpa seq̄t q̄ nulla scia sit de corpib9 et sic pibit scia nāliter q̄ de corpore mobili ¶ Rō dd· ad euidētiā hui9 quōmis q primi phi q̄ de natura rerum mās fuerunt putauerūt michil in mundo ee nisi corpa et quidebat omnia corpa mobilia ee et putabat ea motu continuo fluxui ee· estimauerūt q nulla certitudo de rerum ueritate haberi posset a nobis· q̄ em ē in motu continuo fluxui ꝑ etiam de apphendi nō pt q̄ labit q̄ mente dicit· sicut eraclitus dicit q non ē possibile aq̄m fluuij ingredi bis· ut recitat phs in ethi· hinc at fuit q plato ut posset saluare etiam cognitionē uitatis a nobis p intellectū haberi posuit ꝑ ista corpalia aliud genus entium· aīam et motum· ꝑ separatum

qđ noiat spēs siue ydeas p q̄s ip̄ta pacēr vmi
qđq; istoꝝ sm gl aiaꝝ et sensibiliū đ homo ul'
equus ue lad huiꝰ. Sic gō dicebat saas et diffi
mōes et q̄đ ad actū intellectꝰ pt̄m et nō re
ferri ad ista corpalia sēbilia sed ad illa aīa mālia
et sepata aut sic aīa non intelligat ista corpalia
sed intelligat horū corpaliū spēs sepatas. Sed
hoc dupl' apparet. Prīmo q̄dem q̄ aīa ille spe
cies sm̄t imāles et imobiles excludēt a sēsꝫ
cognōbo motꝰ et materie q̄đ ē ꝑpriū sāe nālis. et
de mā cō p eas mouētes et māles. Secūdo q̄ de
sibile uidet' ut diu uerū q̄ nobis maifeste sit
notiā q̄rimꝰ alia enīa am mediū afferamꝰ
q̄ non pnt̄ ee eoꝝ sbē aī ab eis differāt ꝑm ee
et sic illis sbīs sepatis cognitis nō ꝑpt̄ hoc de
istas sensibilibꝰ iudicāe possemꝰ. Videt' at m
hoc plato a veritate de uiasse q̄ aīa estimaret
oem cognitōz p modū alicuꝰ silitudis ee credid'
q̄ forma cognita ex nūtate sit m cognoscēte
cōmō quo ē m cognito. consid̄abat at at q̄ for
ma rei intellecte ē in intellāi vl' et imālit et i
mobilit q̄đ ex ipā op acq̄r in telligi apparet q̄
intelligit ul' et p modū nūtatis aīmis dā modꝰ
em actionis ē ꝑm modū forme agentis et ideo esti
mauit q̄ oportet res intellectas hoc mō in sensi
bus q̄ sunt sēbiles. s. imālit et imobilit. Hoc aut nam nō ē
mō ē in pnīs sensibilibꝰ uidemꝰ q̄ forma alio
albedo intensior et mālio remissior. et in uno ē
albedo nūi dulcedine et mālio sm dulcedine
et per hūc etiā modū forma sensibilis alio mō
ē in re q̄ ē extra aīam mā et alio mō in sensu q̄ sus
cipit formas sēbiliū sine mā sicut color ē aur ab
aure. et sil' intellecto spēs corporū q̄ sunt māles
et mobiles recipit imālit et imobilit ꝑm modū
sibi nāe receptū ē in recipiente p modū recipien
tis. Dicendū ē ergo q̄ aīa p intellectū cognos
cit corpora cognōe imāli uli et nāli. Ad ꝑmū
gō dd. q̄ ubi aug. ē intelligendū q̄ tūc ad ea
q̄ cognoscit cognoscit non at q̄ tūc ad ea
sed non p corpa nec p silitudines mēs mālēs et cor
poreas sed p spēs imāles et intelligibiles q̄
q̄ sicut aug. dicit xv. de ciuitate dei nō ē dd. in
q̄ sicut sensꝰ cognoscit sola corpalia ita intel
lectꝰ cognoscit sola spūalia. q̄ sequit' q̄ deꝰ
et angeli corpalia non cognoscent. hmōi at or
nisi tatis rō ē q̄ in ferior ūtus nō se extendit ad
ea q̄ sunt superioris ūtutis. sed ūtas superioꝝ ea q̄ sunt
in feriorus ūtutis ex excellēciā modi opat. Ad. 3m
dd. q̄ omīs motꝰ supponit aliq̄d immobile. cui
em fit trīs mutatō ꝑm q̄litatē r̄manet sbā mo
bilis. et cui trīs mutat forma sbālis r̄manet
mā imobilis. Rerū etiā mutabiliū sunt imo
biles hītudines sicut sortes et si nō semp sedet at tamē immobilit verū ē q̄ q̄n aliq̄s sedet i uno
loco manet et ꝓpter hoc nihil phibz de reb9
mobilibꝰ imobilem sciam habere.

Ad 2m sic ꝓcedit. Videt' q̄ aīma ꝑ ceniā
sue corpis intelligat. dicit n. aug9. 12. de
trin. q̄ aīma magnes corpm quolibet tra
hit suas in semetipā. datem eis formādis q̄đ
dam sbē sue. sed p silitudines mes corpm corpa sēli
git. g9 ꝑ ceniā sue q̄ dat formādis talibꝰ
silitudinibꝰ et de qua eas formāt corpalia cog
nōscit. Ꝓ. phs dicit m 2o de aīa aīma q̄ aīma q9
dāmō ē omīa. ergo silē sili cognoscit' videt'
q̄ aīma ꝑ sepās corpalia cognoscat. Ꝓ. aīa
ē sup̄ior corpalibꝰ creaturis. m feriora aut sunt
m sup̄oribus emīnēciōri mō q̄ in sepīs ut dyo
dicat g9 omes creature corporee nobiliori mō
exīstūt in pā sba aie q̄ in sepīs. ꝑ sua g9 sbz
pt creaturas corporeas cognoscē. Sed ꝛa
ē q̄đ aug9. 12. de trinitate q̄ mes corporeaꝝ rerū
notias ꝑ sensus corpis colligit ꝑpā at aīma
non ē cognoscibilis ꝑ corpis sensꝰ non g9 cog
noscat corpa ꝑ suā sbam. Ꝓ. dd. q̄ aliq̄ phi
posuerūt q̄ aīma ꝑ suā ceniā cognoscit cor
pora. hoc em ex aīmis omīm mditū fuit. et sil' sili
cognoscit. estimabant at q̄ forma cognita
sit m cognoscente eo mō quo ē m re cognita
Ex contrario tm̄ plōnia posuerūt. Plato em̄ q̄ per
spexit intellectuale aīma aīma imāle ee et imāliter
cognoscē posuit formas rerū cognitaꝝ imā
liter sub sistere. Poterat uō mālem q̄ considābat
res cognitas ee corpeas et māles posuerūt
oportere res cognitas etiā m aīma cognoscen
te māliter ee et ideo ut aie attribuerēt omīa
cognitōz posuerūt ea hz ee māz omīnē am
omībꝰ. Et q̄ ꝑmo Platonis nā ex principijs con
stituit' attribuerūt aīme nāz principij. ita q̄ qui
dixit prīm omīm ee ignem posuit aīmā ee de
natura aeris. Et sil' de aere et aq̄. Empedo
cles at q̄ posuit q̄tor elemēta mālia et duo mo
uentia ex hijs etiā dixit aīmā ee constituta
Et ita ei res māliter in aīma ponēt posse
ruit. Oem cognitōz aie mālem ee non discer
nentes inter intellectū et sensū. Sed hec opio
mpbat ꝑmo q̄dem q̄ mālium pn̄oꝝ de quo loq̄
bant non exīstūt pn̄cipia nata nisi impotētia
non at cognoscat aliq̄ ꝑm q̄ ē impotētia sed
solū ꝑm q̄ ē in actu. ut patet in ꝑpt. metꝰ. Om
ne ergo ꝑā potentia cognoscat nisi ꝑ actū. Sic
ergit' non sufficeret attribuē aīme pn̄cipiorū
nāz ad hoc q̄ omīa cognosceret nisi ei messent
materie et forme singlōrū effectuū puta ossis
et carnis et aliorū hmōi. ut az. 1es 9tra ꝓpedoclem

arg̃m̃etat᷑ m p̃mo de aĩma ¶ Sed᷑ dꝫ q̃ si opor
tet rem cognitã mãlit᷑ m cognoscente exist̃e
nllã rõ eet q̃re res q̃ mãlit᷑ extra aiã subsistit
cognitõe careat puta si aĩma aliqne cognoscat
ignẽ et ignis q̃ ẽ extra aiã ignem cognoscet
Rel inq̃t gꝰ q̃ oportet mãlia cognita cognos
cente exist̃e non mãlit᷑ sed magis ĩmãlit᷑ et
hinꝰ rõ ẽ q̃ actꝰ cognitõnis se extendit ad ea
q̃ sunt extra cognoscentem· cognoscim9 enim ea
q̃ extra nos sũt p mãz auĩ detãt᷑ formã rei
ad aliq̃d vnũ vnde mãifestũ ẽ q̃ rõ cognitois
ex oppõito se habz ad rõnẽ mãlitatis et ideo
q̃ non᷑ capiũt formas nisi corpalit᷑ nllõ mõ sũt
cognoscatiua sicut plante ut dꝫ m z̃o de aĩma·
q̃to aliq̃ ĩmãlius habz formã rei cognite tã
to pfectius cognoscit vnde et intellectꝰ q̃ abs
trahit spem non solũ a mãi sed eã a mãlib9
9dicõnib9 idiuidualib9 pfectꝰ cognoscit q̃ sen
sus q̃ accipit formã rei 9gnite sine materia
q̃dem sed cũ mãlib9 condicõnib9· et int̃ pot̃
sensꝰ uisus ẽ magis cognoscitiuꝰ q̃ ẽ mino
mãlis ut dicũ ẽ· Et int̃ pot̃ intellectꝰ· q̃to q̃li
bet ẽ pfector tanto ĩmãlior· ex hijs gꝰ patet
q̃ si aliqs intellectꝰ ẽ q̃ p eẽntiã suã cognoscit
omia oportet q̃ eẽntia eius habeat in se ĩ
mãlit᷑ omia sicut ãtiq̃ posuerũt eẽntiã aĩme
actuꝰ pom ex p̃ncipijs omĩ mãlit᷑ ut cogn̄oscet
omia· et hoc ẽ q̃ ĩdeo ut sua eẽntia ĩmãlit᷑
sit applicẽs sua om· put effectꝰ ũtute p̃cedit
in causa· Solus igit᷑ deus p suã eẽntiã omia
intelligit· non aũt aĩma humana neq̃ etiã an
gelus ¶ Ad p̃mũ igꝰ dd· q̃ augꝰ ibi loq̃t᷑ de ui
sione ymaginaria q̃ fit p ymagines corpm
quibꝰ ymagib9 formadis data aĩa aliq̃s siue
sp̃ẽ sicut sp̃ecies dat᷑ ut informet᷑ p aliq̃s form̃
et sic de scipã facit hmõi ymagines· nõ q̃ aĩa
uel aliq̃ aĩme q̃litat᷑ ut sit het uel ulla ymago
sed sicut dicit᷑ de corpore si el aliq̃d colorati
put informat᷑ colore· et hic sensꝰ apparet ex
hijs q̃ sequũt᷑· dicit em̃ q̃ seruat aliq̃s informa
tiũ tali ymagine q̃ libẽ de spẽ talium ymagi
nũ iudicet· et hoc dicit mente uel intellectiua·
¶ Item aũt q̃ informat᷑ hmõi ymagib9 sũt yma
ginaria dicit ẽ eẽm nobis et bestijs ¶ Ad
2m dd· q̃ ax̃les nõ ponũt aĩmã q̃ posita ex om
ib9 sicut aliq̃s nãles sed dixit aiã z̃ q̃ dicit ẽ
omia mãlia ẽ in potentia ad oĩa· p sensũ
q̃dem ad sensibilia· p intellectũ uõ ad intelligibilia
¶ Ad 3m dd· q̃ q̃libet ãtura habz ẽẽ fm̃ in
et de ãtũ vnde eẽntia superioris ãture et
si habeat q̃dam similitudinẽ m̃ feioris ãture
put q̃cunq̃ in aliquo gnẽ nõ tamẽ 9plete ha
bet similitudinẽ illiꝰ q̃ dicit᷑ ad aliq̃ speciẽ p̃t
quã ẽ spẽs m̃ feioris creaturẽ· sed eẽntia dei ẽ

pfecta similitudo oĩm q̃litatũ ad omnia q̃ in rebus
inuenit᷑ sicut blẽ p̃mũ omĩ ¶ Ad 4m sic p̃cedit᷑ videt᷑ q̃ aĩa ñ intelligat p spẽs
Omnia p spẽs sibi nãlit᷑ mditas· dicit᷑ n·
gꝫ· in omel· astensionis q̃ homo habz ide aĩ
angelus intelligẽs ẽ angelꝰ intelligit omnia
p formas nãlit᷑ mditas vnde in libro de aũ
sis dꝫ q̃ omnis intelligẽcia ẽ plena formis· gꝫ et
aĩma habz spẽs veras nãlit᷑ mditas q̃ho corpa
lia intelligat ¶ p̃· aĩma intellectiua ẽ nobilior
q̃ mã p̃ma corpalis ẽ mã p̃ma ẽ creata a deo
sub formis ad q̃s ẽ in potẽa gꝰ multo magis aĩa
intellectiua ẽ creata a deo sub spẽb9 intelligib9
et sic aĩma intelligit omnia p spẽs sibi nãlit᷑ ĩditas
¶ p̃· nllis pt verũ inde mĩsi de eo q̃d sat sed a
liquis p deota mẽ tyni suam aĩam sic videt vñ
de sm̃ gulis si tam̃ ordinate intromitt᷑ ut nar
rat᷑ in mẽnone plõnis de quo dicit gꝰ aĩam̃ alu
q̃ accipiat suam habet verũ cognitiõz q̃s non
eet mĩsi aĩma habeat spẽs nãlit᷑ mditas· intelli
git᷑ igit᷑ aĩma res corpeas p spẽs nãlit᷑ ĩditas
¶ Sed 9tra eq̃s ptis dicit in z̃o de aĩma de in
tellectu loq̃s q̃ ẽ sicut tabula in q̃ nichil ẽ scptũ
¶ Rꝫ· dd· q̃ aĩ forma sit p̃ncipium actionis oportet
ut eo mõ se habeat ad formã q̃ ẽ actionis p̃ncipium
quo mõ se habet ad actionẽ illã· sicut si mo
uens sursũ ẽ ex leuitate· q̃d m potẽa tm̃ sursũ
ferret ẽ leue solũm potẽa· q̃d ad actu sursũ ferret
ẽ leue actu· Videm9 gꝰ q̃ quia homo ẽ cogn̄os
cens m potẽa tm̃ ta p̃ sensũ q̃ p̃ m̃ intellam
et de tali potẽa m actu reducit᷑ ut sentiat q̃de
p actiones sensibiliũm sensiũ· intelligat aũt p
disciplinã aut inuentiõz vñ oportz dicere q̃ aĩma
cognoscitiua sit m potẽa tã ad similitudines q̃s sunt
p̃ncipia sentiendi ita q̃ ad similitudines q̃s fit p̃ a
intelligẽdi et pt hoc ax̃les· posuit q̃ intellec
quo aĩma intelligit nõ habz aliq̃s spẽs nãlit᷑
mditas· sed ẽ in p̃mo in potẽa ad omnes hmõi spẽs
cies· q̃ uõ id q̃d habet actu formã intelligibilem
pt agere p̃ formã pt aliq̃d in pedimẽtũ siat
leue si impediat᷑ sursũ ferri pt hoc plato
posuit q̃ intellectus hominis nãlit᷑ ẽ plenꝰ omib9
spẽbus intelligibilib9 si p vnionẽ corpis ipe
dit᷑ ne possit in actu exire Sed hoc nõ videt᷑
quelent dicẽ p̃mo q̃dem· q̃ si habet aĩa nãle
cognitiõz omĩ videt᷑ ẽẽ i possibile q̃ hmõi nãlis
notitie tãtam oblitionẽ capiat· q̃ ne sciat se hꝫ·
sciam habẽ· nllꝰ em̃ hõ obliuisc᷑ ea q̃ nãliter
cognoscit sicut q̃ omẽ totũ ẽ maiꝰ sua pte et
alia hmõi· p̃ capite aũt hoc iudicet᷑ ingens sipo
nat᷑ ee aiẽ nãle corpi vnitũ ut sup̃ hinc ẽ· nõ
uelens em̃ ẽ q̃ nãlis operatio aliq̃s rei totaliter ipe
diat᷑ id q̃d ẽ sibi p̃ m̃ naturã Sed õ manifestũ ap
paret hmõi p̃mis falsitas ex hoc q̃ defiẽte

aliquo sensu defiat scīa eorū q̄ apprehendit fm̄ illi⁹ sensu siait tertiū natū nllāz pt̄ habē no tīa de coloribꝫ· q̄d non cet si ām̄e cent nālit mdite oīm intelligibiliū rōnes· et ideo dn̄s q̄ aīa nō cogn̄sciat cōplia p̄ spēs nālit̄ ītas

Ad p̄m g̊o dd· q̄ homo q̄dē queit cū angelis intelligēdo defiat tm̄ ab emmētia intellectꝫ eorū sicut et cōpa mfeiora q̄ tm̄ cristuit fm̄ gḡ defiauit ab cristentia sipiorū cōpm· nā mate ria mfeiorū cōpm· nō ē cōpleta cōlit̄ p formas sed ē m̄ potē̄a ad forās q̄s nō habet· matia aūt re lestiū cōpm· ē totalit̄ cōpleta p formā ita q̄ nō ē m̄ potē̄a ad aliā formā ut sup̄ habitū ē· Et sili intellectꝫ angeli ē p fectꝫ p spēs intelligibiles fm̄ suā naturā· intellectꝫ aūt hūanꝫ ē m̄ potē̄a ad hmōi spēs

Ad 2m̄ dd· q̄ mā p̄ma habz ēe sb̄āle per formā et ideo oportuit q̄ recearet sub aliq̄ forma aliocīn non cet m actu· sub vna tm̄ forma ernis ē m̄ potē̄a ad alias ītellās aūt nō habz ēe sb̄āle p spēm intelligibilez et ideo nō ē silē

Ad 3m̄ dd· q̄ ordmata interrogatiōe p̄redit ex omib⁹ p se notis ad p̄p̄a p tale aūt p cessu scīa causat̄ in āīma addiscentis vnde aī verū rndet de hīs de q̄b⁹ mterrogat̄ sed· nō hī ē q̄ p̄us ea nouit q̄ q̄ nūc ea de nouo addisc̄at· sluchil em̄ refert utrūm ille q̄ docet p̄ponēdo uel mterrogādo p̄redat de p̄n̄ cip̄is cōib⁹ ad q̄clōnes· vtrobiq̄ em̄ ām̄ gau dientis p̄redit ēcificat̄ de posteriorib⁹ p̄ p̄ora

Hd· q̄ sic q̄ p̄redit spēs n̄ efluat ī aīaz a foris ē ondet̄ q̄ spēs intelligibiles efluat ī aīaz ab aliq̄b⁹ formis sep̄atis· omē em̄ q̄d p̄ p̄tic paūz ē tale causat̄ ab eo q̄d ē p̄ eēnciā tale sic aut q̄d ē ligntiū reducat̄ tp̄ m causā m ligne· sed aīma ītellectiua fm̄ q̄ ē actu intelligens p̄tic pat ipā intelligibilia· ītellectꝫ n· m actu q̄dā nō ē intellem̄ m actu· q̄· ea q̄ fm̄ se et p eēnaā suā sūt intellectū ī actu sūt cause aīe intellectē q̄· actu intelligat· ītellcā aūt p m actu p eēm intelligibiles q̄b⁹ aīma intelligit causat̄ a formis aliq̄b⁹ sep̄atis

p̄· intelligibilia se tñt ad intellectū sicut sensibilia ad sensū· sed sensibilia q̄ sunt m actu extra aīaz sūt cause spēcierum sensibiliū q̄ sunt m sensu q̄b⁹ sentiam⁹ g̊o spēs intelligibiles q̄b⁹ ītellectꝫ nr̄ intelligit causant̄ ab aliq̄b⁹ actu ītelligibilibz extra āīma ex rebꝫ hmōi aūt non sūt nisi forme a mā sp̄ se pate· forme igit̄ intelligibiles ītellās nr̄i efluūt ab aliq̄b⁹ sb̄stanciis sep̄atis

p̄· omē q̄d est m potētia reducit̄ m actu p id ē m actu si g̊o ītellectꝫ nr̄ p̄us m potētia existēs postmodū actu intelligat· oportet q̄ hoc causet̄ ab aliq̊ q̄ sp ē m actu hoc aūt ē intellectꝫ sep̄atꝫ g̊o ab aliq̄b⁹ sb̄ns sep̄atis causant̄ spēs intelligibiles q̄bus

actu intelligim⁹

Sed q̄ra ē q̄ fm̄ hoc sensib⁹ nō m̄digem⁹ ad intelligēdū q̄d patz ēē sīm̄· er hoc p̄apue q̄ q̄ caret uno sensu nllo mō p̄t habē sciam̄ de sensibilib⁹ illius sensꝫ

Rn̄· dd· q̄ q̄d̄ posuerūt spēs intelligibiles nr̄i intellās p̄cedere ab aliq̄b⁹ formis seu sb̄ns sep̄atis· Et hoc dupliciter ꝓ em̄ sicut dem̄ ē posuit formas rerū sensibiliū p se sine matia sub sistētes sicut formā hominis quā nōiabat p se homē· et formā siue ydeam equi quā nōiabat p se equū· et sic de aliis Hab igit formas sep̄atas ponebat p̄ticipari et ab aīa nrā et a matia corpali· ab aīma q̄dē nrā ad cogn̄scēdū a matia uō corpali ad essendū ut sicut mā corpalis p̄ticipat ydeam lapidis et hīc fit hīc lapis· ītellectꝫ nr̄ p hīc q̄ p̄ticipat ydeā lapidis fit intelligens lapidem· p̄ticipatiō aūt ydee ē p aliq̄d similitudinē ipius ydee m p̄ticipāte ipam p modū quo exemplar p̄ticipat ab exemplato· Sicut igit ponebat formas sensibiles q̄ sunt m̄ mā corpali effluere ab ydeis sicut q̄sdā earū similitudines· ita ponebat spēs intelligibiles nr̄i intellectꝫ ēē similitudines q̄sdam ydearū ab eis effluentes· et ꝓpter hoc ut sup̄ dem̄ ē scīas et diffinitiones ad ydeas referebat

Sed q̄ q̄ra rōnem natūrarū sensibiliū ē q̄ earū forme sb̄sistāt absq̄ materiis ut azr̄ multiplex probat Ideo auct· hāc pōnē nō mota posuit omēs rerū sensibiliū ītelligibiles spēs nō q̄dem p se sb̄sistē absq̄ matia· sed p̄existē in mālit in ītellectib⁹ sep̄atis· a quorū p̄mo dirinat̄ hmōi spēs m septem et sic de aliis usq̄ ad ultimū ītellem̄ sep̄atū q̄ nōiat ītellem̄ agentem a quo ut ipē dicat efluūt spēs intelligibiles in aīas nr̄as· et forme sensibiles in māz· corpalem Et sic m hoc auct· cū plone gaudat q̄ spēs intelligibiles nr̄i intellās efluūt a q̄ busdam formis sep̄atis· quas tm̄ plato dicat per se sub sistere· auct· uō pōnt eas in ītelligētia agēte· differūt ecia q̄ tū ad hoc q̄ auct· pōnit spēs intelligibiles nō in manē in ītellā nrō postq̄ desinit actu intelligē sed indiget ut se ꝺuūtat ītēato ad recipiendū de nouo vñ nō pōnt sciaz aīme nālit indītā sicut plato q̄ pōnit p̄ticipationes ydearū im mobiliter in aīma p manē Sed fm̄ hoc pōnē sufficiens rō assignari nō posset q̄re aīa nrā corpori vnīret̄ Non em̄ p dicta q̄ aīa ītellectiua corpi vnīt̄ ꝓ p̄ corpꝰ q̄ nec forma ē ꝓp̄ māz nec motor ꝓpter mobile sed potius ego dicerē aīaz ideo corpi vnīt̄ q̄ ēē naturale aīe m̄ tellectiue q̄ fm̄ ēē suū a corpe nō dependet· si aūt spēs intelligibiles apte nate ēēt recipi p m̄fluentiā aliquoz sep̄atorū p̄ncipioz tm̄· et non acciper eas ex sensib⁹ non indiget corpe ad m̄telligēdū vñ frustra corpori vnīret̄ Si aūt dicat̄ q̄ indiget aīma nrā sensib⁹ ad m̄telligendū q̄b⁹ quodāmō excitet̄ ad considerādā ea quoz spēs ītelligibiles a p̄n

apīs xrapit· hoc nō uidet sufficiē q̄ tyng̃ ex
acto nō uidet nata aie nisi mō tui ē cōsopita
fm plōmcos q̄ dāmō et obliuiosa ap̄t vnionem
ad corp9 et sic sensꝰ nō p ficeīt aiē mtellectiē
nisi ad tollendū impedimētū q̄d aiē p uenīt ex
corpis vnione Remanet ergit q̄ rendū q̄ sit
cā vnionis aiē ad corpo Si at dicat fm auic.
q̄ sensꝰ sut aiē nātūm q̄ p eos exercitat ut ḡnitat se
ad mtelligentiā agentē a qua v̄apit spēs· hoc
q̄dem nō sufficiat q̄ si a nā aiē ē ut mtelligat
p spēs abstelligentia agēte effluxas seq̄t q̄
q̄m aīma possit se q̄ūtē ad mtelligētiā agētē
ex mdīa cōē siue natie uel etiā exercitata p alīd
sensū ut q̄ūtat se ad mtelligētiā agentē ad
vespiacēdū spēs ꝑsibiliū quorū sensū q̄s nō hꝫ
et sic cēg natꝰ posset habē sciam de coloribꝰ
q̄d ē malefestē flm vnde dd̄m ē q̄ spēs mtelli
gibiles q̄bꝰ aīma nrā mtelligit nō effluunt
a formis sepatis ¶ Ad pm̄ gꝰ dd· q̄ spēs mtelli
gibiles q̄s ptīapat nr̄ mtellectꝰ reducīt sic
m p̄mā cām m aliq̄d pn̄m p suā eēm̄ tellig̃le
s· m deū sed ab illo pn̄o p̄cedūt mediātibꝰ for
mis ꝑsibilīū rerū et mālīū a q̄bꝫ sciam colligi
mus ut dicat dyo· ¶ Ad 2m̄ dd· q̄ res māles fm
ee q̄d hūt extra aiaz p̄nt ee ꝑsibiles actu non
at actu tellegibles vñ nō ē silē de sensu et m
tellectu ¶ Ad 3m̄ dd̄m q̄ mtellectꝰ nr̄ possibilis
reducīt de potēcia m actū p aliq̄d ens actu
qd est p mtellēm agentē q̄ ē utꝰ q̄dā āme nrē
ut dcm̄ē· non at p aliq̄ mtellēm sepatū sicut
p cām ꝑpām p̄rmā sed forte sicut p cām vmo
tam rē Q aīa tel ma gōsst rē māles ī coilz etms
Ad 4tm̄ sic p̄cedit videt q̄ aīma intellec
tiua non cognoscat res māles m rōm
bus etms Id· n· m quo ad cognoscat ip̄m ma
gis et p p̄ius cognoscit· sed aīma intellectiua
homis m statu p̄nīs unite nō cognoscit rōnes
etnas q̄ nō cognoscit ip̄m deū m q̄· rōnes ex
istūt· sed ei sicut ḡnotꝰ cognitꝰ ut dyo· d· p· ca·
mistice theologie gꝰ aīa nō cognoscit omnia
m rōmbz etermis ¶ p̄ō· Ro· i· d· q̄ tuisibilia
dei p ea q̄ facta sut conspicuīt· ꝑ mtuisibilia
dei muānt rōnes etne gꝰ rōnes etne p̄ cau
ras māles cognoscuīt et nō eg· ¶ p̄ō· rōnes
eterne mchil sut aliud q̄ ydee dicit· n· augꝰ· i
libro lxxviij· q̄omiq̄ ydee sut rōnes rerū stabi
les m mēte dīna existēs· si gꝰ dicat q̄ aīa intel
lectiua cognoscat omnia m rōmbz etms redibꝫ
opio plōms q̄ posuit oem sciam ab ydeis diuā
¶ sed ḡtra ē q̄d dicit augꝰ· libro xij· ḡsōni· si ab o
uidem ḡ uerū ē q̄d dicis et ambo uidem ḡ veri
ē q̄d dico ubi q̄ so id uidem ḡ nec ego utiq̄ mi te
nec tu mihi me· sed ambo ista q̄ sup̄ mētes nras
mḡ mutabli ueritate· ueritas at mḡ mutabil cōti
net m rōmbz etms· gꝰ aīma intellectiua omnia
uera cognoscit m rōmbz etms ¶ Rñdeō· q̄ sicut
augꝰ dicit m xº de doctīna xp̄iana· phi q̄ uocāt
si q̄ forte ueā et fidei nrē accōmoda diligenti
eis tp̄ ab īfidelibꝰ possessoribꝰ m usū nrm̄ vendi
cāda sut· hñt em̄ doctīne gentiliū q̄da fictīa
et superstitiosa figmēta q̄ vnusq̄sq̄ nrm̄ de quā
tate gentiliū exiens debz euitare· et ideō augꝰ
q̄ doctīna plōmcoz fuit m bnīo si q̄ inuenit fi
dei accōmoda m eorū doctīs assumpsit· q̄ nō inuēt
fidei nrē aduersa m meliꝰ ḡmutauit· p̄posuīt
plato sicut supra dcm̄ē formas rerū p se subsis
tē a māsepatas q̄bꝰ ydeas uocabat p quas p̄ti
pacōz dicebat mtellēm nrm̄ omnia cognoscē ut
sicut mā corpalis p ptīapacōz ydee lapidis fit
lapis· mtellectꝰ nr̄ p ptīapacōz eiusdē ydee cog
noscit lapidem· videt at ee alienū a fide q̄ for
me rerū exēplates p se subsistat abq̄ māsicut plo
ma posuerīt dicentes p se unā et p se sapiāz esse
q̄sdā q̄bās creatīes ut dyo· d· xx· ca· de di· no· ido
augꝰ· in libro lxxxiij· q· posuit loco huiꝰ ydeaꝝ
q̄s plato ponebat rōnes omniū caturaz̄ in mēte dīna
existē fm q̄s omnia formāt et fm q̄s eaā aīma
huāna omnia cognoscat Cui gꝰ q̄rit utrū aīma
huāna in rōmbz etms omnia cognoscat· dd̄m ē
q̄ aliq̄ in aliquo dicit cognoscī dupliciter uno modo
per aliq̄ in aliquo cognoscit sicut in speculo
in obiecto cognito sicut aliq̄s uidet in speculo
ea quorū ymagines in speculo resultant· et hoc
modo aīma in statu p̄nīs unite nō p̄t uidē omnia
in rōmbz etms· sed sic in rōmbz etms cognoscit
aut omnia bti q̄ deū uidet et omnia in ipo· Alio modo
aliq̄ cognoscit in aliquo sicut in cognito p̄ce
dente sicut si dicam q̄ et in sole uidentur ea q̄ uidet per
solem Et sic nāe ē dicē q̄ aīa huāna omnia cog
noscat in rōmbz etms p quaz p̄ticipacōz omnia
cognoscimꝰ ꝑ ipm̄ em̄ lumē intellectuale q̄d ē in
nobis mchil aliud q̄ q̄da p̄ticipata similitudo
luis increati in quo continent rōnes eterne vi
in p̄s· d· multi dicit q̄s ostendit nobis bona
Cui q̄m p̄s· rñdet dicens Signatū ē sup nos
lumen uultꝰ tui dne· q̄si p ipam signillacōz dim
luminis in nobis omnia nobis demonstrāt· Cuius
tamē p̄ter lumen stellatuale in nobis existit
spēs mtelligibiles a rebꝫ acceptē ad sciaz de rebꝫ
mālibꝰ hūdam ꝑ deo non p̄ solā p̄ticipacōnē
rōnū etnaz de rebꝫ mālibꝰ notitiā habem
sicut plōmci posuerīt q̄ sola ydea p̄ticipata
sufficit ad sciam hūdam vñ augꝰ de tri· nūq̄ q̄ p̄ter
dent etms rōmbz omnia q̄ p alia fiei ꝑ̄ce po
tuerūt in p̄is rōmbꝰ p̄ spīcē uel ex p̄is collu
gē quot sūt aīma alīū gnia q̄ sem̄ a sm̄ gloz
nōne omnia ista p locoꝝ actꝰ tp̄m hystoria q̄
fierūt· Ex at augꝰ non sic mtellexit omnia

cognoscā m rōmbz etīnis uel īmōgnmutabli uī
tate q̄ sit pe rōnes etne ul deat· patz p hoc q
ipe diat m libro lxxxiij· q̄ q rōnalis aīma
non omīs et q̄libz sed q̄ scā et pura fuit asse
rit illi uisiom· s· rōnū etīnaz ee ydonea sicut
fuit aie bonoz Et p hoc pz Rn̄s ad obiecta q̄rti cl ma
Ho· 6tā sic p̄cedit 9g̃ mā acapi· a ffiblibz
videt q̄ mtellectiā cognitiō nō accipi
at a rebz sensibilibz· diat· n· augg· m libro lxxxiij·
gonū q̄ non e expectanda a smcēitas ve itatis
a sensibz corpis· et hoc p bat dupliciē vno mō
p hoc q̄ oīa q̄ corpeus sensus actīm gitīme
ulla mtīmissione tpis g̃nutat· q̄d at non
manet p api non pt Alio mō p hoc q̄ oīa
q̄ p corp9 sentim9 ecīā cū non assit sensib9
p imagines tū eoꝝ patīm· ut m sōpno uīl fu
core· sion at sensibz discernē ualem9 utrū ipā
sensibilia uel p imagines eoꝝ falsas sēcā am9
michil at p api pt q̄d nō a falso discīmt· Et sic
9cludit q̄ nō e expectāda ultras a sensibz· sed
cognitiō mtellectualis e q̄ p h ensuia uitatis· nō
go cognitiō mtellectualis· e expectāda a sensibz
¶ Rō· augg· dt xij· sup gen· ad ltram nō e putādū
facē aliq̄ corp9 in spū tāp spēs corpi facta ma
teie uite sub dat· omīe em matē p̄stāciorē e q̄
facit ea ve de q̄ aliq̄ facit vnde 9cludit q̄ ima
gīne corpis nō corp9 in spū· ꝑ ipe spēs in seipso
facit· non go mtellectualis 9gnitiō a sensiblibz
derivat· ¶ Rō· effectꝰ non se extendit ultra causā
tem siue causē· ꝑ mtellectualis 9gnitiō se extendit
ultra ffibilia· mtelligim9 em q̄d q̄ sensus p
api non pt Intellectualis go cognitiō nō deri
uat· a rebz sensibilibz ¶ Sed contra e q̄d phūs p
bat īpmo methꝰ et īfine posteriorū q̄ pīm to
alis nre cognitiōis e a sensu ¶ Rñdeo· q̄ ōia
ista q̄one ēplexa fuit phūs in primo· de mocto· n·
posuit q̄ nulla e alia cā causalis nre cognitiōis
nisi ab hīis corpibz q̄ cogitam9 quemut atq̄
mtrat p magines in aīmas ntras ut augg· dt
in epla ad dyoscoꝝ· et axis ecīā dt m libro de sop
no et uigilia q̄ democto posuit cognitiōz fieī
p ydola et deflectiones Et hui⁹ pōis nō fuit
q̄ tam ipe democto q̄ alīj antiq̄ nāles nō po
nebat mtellectum differre a sensu ut axis dt
in libro de aīa· et nō q̄ sensus īmutat a ffibli
arbitrab at omēz nrāz cognitiōz fieī p sola īm
mutatiōz a ffibilibz· quā q̄dem īmutatiōz de
mocto assēbat fieri p ymaginū defluctiones
Plato uō eōꝝ io posuit mtellectum differre a sen
su· et mtellectū q̄dem ee utrutem īmāle orga
no corpeo non utente m sui actu Et q̄ corpe
us non pt īmutari a corpeo posuit q̄ cognitiō
mtellectualis non fit p īmutatiōz mtellectus
a sensibilibz· sed p ptīcipatiōz formaz intelligi
bilīū sepatatarū ut dicīt· sensum em posuit utru
tem q̄dam p se opantē vnde nec ipe sensus ai
sit q̄dam mis spūalis īmutat· a ffibilibz· sed or
gana sensuū a ffibilibz īmutant· ex q̄ īmutatiōe
aīa q̄dammō excitat· ut in se spēs sensibiliuz for
met· et hanc opīonē tangit videt· augg· xij· sup
gen· ad ltram ubi dicit q̄ corpus non sentat sed
aīma p corpus quo uelut mīo utit ad formādū
in seipā q̄d exīs sentit· nīsi git· fm plōnis
opīonē nec intellectualis cognitiō a sensibili pro
cedit nec ea ffibil' totaliē a rebz ffibilibz· sed
ffibilia excitant aīaz sensibilē ad sentiendū· et
silr sensus excitat aīam intellectiuā ad intelli
gendū· Dz ies at media uia processit· posuit em
aīa plōnē intellectū differre a sensu· sed sensu
posuit ꝑ am opatiōz non habere sine omīcā
tiōne corpis· ita q̄ sentire non sit actus aie tm
sed quīcta Et silr posuit de oībz opibz sensi
tiue ptis Quia igit non e inconueniens q̄ sensi
bilia q̄ sūt extra aīmā causent ād in quīctum
in hoc ax⁹ aī democto q̄ cordauit q̄ opatiōnes
sensitiue ptis causent· p impssionē ffibiliū
in sensu non p modū defluxionis ut democtus
posuit sed p q̄mdā opatiōz· nā et democtus om
nem actionem fieī posuit p mfluxionē actuum
ath omoz ut pz in p̄mo de gnatiōe Intellectū
uō posuit ax⁹ habē opatiōz absq̄ 9mīctiōe
corpis· michil at corpeum in p̄me pt in rem incor
poreā· et ideo ad causandū intellectuale opatiōz
ꝑ max lem non sufficiat sola impssio ffibiliū corpm
sed req̄rit ād nobilius eo q̄ agens e honorabilius
paciente ut ipe dicit· non tm ita q̄ intellectu
alis opatiō causet in nobis ex sola impssione
alīq̄rum verisimiliorum ut plato posuit· sed illud
simplīus et nobilius agens q̄d uocat intellectū
agentem de quo supra ād dictum fuit· fantas
mata a sensibz accepta intelligibilia in actu
p modum abstractionis cuiusdā Ex dictis hoc g·
ex pte fantasmatum intellectualis operatiō a sensu
causat· sed q̄ fantasmata nō sufficiant imutare
intellectum possibilem· ꝑ oportet q̄ fiat intelligibile
actu p intellectum agentē nō pt dici q̄ ffibilis 9g
nitiō sit totalis et pfecta cā intellectualis 9gnitiō
nis ꝑ magis q̄dammō cā causē ¶ Ad pmum go·
dm q̄ p ibam illa augg· dat intelligi q̄ uitas
non sit totaliē a sensibz expectāda· req̄rit em lu
men intellectus agentis p q̄d imutabilium ueritatē
in rebz mutabilibz cognoscamus et discernamus
ipas res a similitudinibz rerum ¶ Ad 2m dd· q̄ augg·
ibi non loqt̄ de intellectuali cognitiōe ꝑ de yma
ginaria q̄ fm opīonē plōnis uis ymaginatiua
habz opatiōz q̄ e aīme solius· eadē rōne usus
e augg· ad ondendū q̄ corpa nō ipedimut suas
similitudines in vim ymaginatiuā ꝑ hoc facit pa

aīma q̄ habit ad vsū ly leg ad p̄bandū intellectū agē
te ee aliq̄ sepatū a p̄ sit agens ē honorabilio pa
ciente Et p̄ dubio oportet ꝓm hoc ponem
m vī ymaginatiua ponē nō solū potētiā pas
siuā sed etiā actiuā Sed si ponamo ꝓmā opionē
ar. q̄ actio vīrtutis ymaginatiue sit quieta nullā
seq̄t difficultas q̄ corpo sensibile ē nobilius
organo aīalis ꝓm q̄ cōpat ad ipm sicut ens
actu ad ens in potētia · sicut colorati in actu
ad pupillam q̄ ē colorata in potē · posset tamē
dici q̄ q̄nq̄ p̄ma īmutatio vīrtutis ymaginatiue
fiat p motū ꝑticulū q̄ fantasia ē motus facto
ꝓm sensū ut dī in libro de aīa · tū ē q̄dā operatio
aīme in homine q̄ diuidendo et ponendo fort
diuīsas rerū ymagines etiā q̄ non sunt a sen
sibz accepte et q̄ tū ad hoc p̄nt intelligi uba
augo ¶ Ad 3m dd · q̄ sensitiua cognitio non
ē tota causa intellectiue aīalis cognitionis · et ideo
non ē mirū si intellectiua aīalis cognitio ultra sen
sitiuā se extendat q̄ si tel nō si tel sn̄ fātasmatā

Ad 4m sic p̄cedit Videt q̄ intellectus possit
actu intelligere p̄ species intelligibiles q̄s pe
nes se habz non q̄ intendo se ad fātasmata
Intellectus em̄ fit in actu p̄ speciem intelligibilem
qua informat ꝑ intellectum ee in actu ē ipm in
telligere · q̄o species intelligibiles sufficiunt ad hoc q̄
intellectus actu intelligat ab̄ hoc q̄ ad fātasmata
se q̄rat ¶ p̄o · magis dependet ymaginatio
a sensu q̄ intellectus ab ymaginatiue · ꝑ ymagi
natiū p̄t ymaginari in actu absentibz sensi
bilibus · q̄o manifestum ē intellectū p̄t intelligere in actu
non q̄rendo se ad fantasmata ¶ p̄o · motus pa
ssiuī non fuit aliq̄ fantasmata q̄ ymaginatio
tempus et q̄ tinuū ptinuum extendit · si q̄o intellectus nō
p̄t aliq̄ intelligere in actu seq̄ret q̄ nō posset
intelligere aliq̄ motus p̄ticulares ee fm̄ Intelli
gimus em̄ veritatem ipam et deum et angelos
¶ Sed q̄ trāe q̄ philosophus dicat in libro de aīa q̄ mēs
ine fantasmate intelligit aīa ¶ Respo dd · q̄
impossibile ē intellectum nrm ꝓm statum p̄nti⁹ uite quo
passibili corpi q̄nq̄ intelligere aliq̄ intelligibile in actu
nisi q̄rendo se ad fantasmata · et hoc duobus
modis q̄bz apparet · primo q̄dem q̄ cū intellectus sit
uis q̄dam nullo modo utens organo corporali · nullo
modo impediret in suo actu p̄ lesionē alicuius organi
corporalis si non requireret ad eius actum actum aliquius po
tentie utentis organo corporali vt patet de organo
no corporali sensu et ymaginatiua et aliis uiribus
p̄tinentibus ad p̄tem sensitiuā Vnde manifestum fit
q̄ intellectus actu intelligat ad hoc q̄ intellectus
actu intelligat non solū accipiendo fantasmata
de nouo · ꝑ etiā utendo fantasmatibus q̄ sibi ante rema
nent actu ymaginatiue et cetera huiusmodi Vnde
manifestum em̄ q̄ impedito actu ymaginatiue vīrtutis

ꝑ lesionem organi utputa in frenesi aut · et similiter impedi
to actu memoratiue vīrtutis ut in letargicis impedit
homo ab intelligendo in actu ea q̄ ea quorum fantas
mata p̄cepit Sed dō q̄ hoc q̄libz in tempore expirit q̄
quis alius conat ad intelligēdū format sibi aliqua
fātasmata p modū exemplorum q̄bz q̄nq̄ inspi
at q̄d intelligere studet Et hoc ē etiā q̄ q̄nq̄ alicui vo
lumus facere ad intelligēdū ponimus ei exempla ex
quibz sibi fātasmata formare possit ad intelligen
dū huiusmodi ratiōes ē ex potētia cognoscitiua ꝑ portionat
cognoscabili Vnde intellectus angelicus q̄ ē totaliter
a corpe sepatus obiectiue ꝓp̄ie ē q̄dditas siue natura
ꝑticularis intelligibilis a corpe sepata · et p hanc intelli
gibile māliter cognoscat ꝑ intellectū at humanum qui
ē q̄nq̄ corpi ꝓp̄ie obm̄ ē q̄dditas siue natura in
māliter corporalis exns · et p hanc natura in
uisibilem aliq̄lem cognitionem accendit De rone at
hui⁹ natie ē q̄ p̄ aliquod idiuidue existat q̄ nō ē
absq̄ māliter corporali sicut de rone nāli lapidis ē q̄
sit in hoc lapide · et de rone natie eq̄ q̄ sit in hoc equo
et sic de aliis Vnde natū lapidis uel cuiuscunq̄
rei māliter cognosci nō p̄t cōpliete et true nisi ꝓm q̄
cognoscat ut in ptem̄ exns · ptem̄ at accipiendo
dimensiones sensibiles et ymaginabiles · et idō natus ē ad
hoc q̄ intellectus actu intelligat sui obm̄ ꝓp̄ie q̄ co
uenit se ad fantasmata aut speculet nāz vlem ꝑticu
lare exns tem Si at ꝓp̄ie obiectum intellectus
est forma sepata · uel si natie ssibilium rerum sub
sisteret nō in ptibus aliquibz ꝓm plōmicos nō oporteret
q̄ intellectus nr̄ ꝑ intelligendo q̄nq̄ fieret
fantasmata

Ad 8m sic p̄cedit Videt q̄ iudicium
nō impediat ꝑ ligamentū ssōs Sumptus em
non dependz ab̄ sensu sed iudicium intellectus
ē supra sensum ¶ p̄o · sylogizare ē actus intellectus

m sompno at ligat sens9 ut d̄ m libro de sopno
et uigilia cōtingit tm qnz ꝙ aliq̄s dormies sylo
gizat· nō g̊ ꝓpedit iudiciū intellect9 p ligamētū
sens9 ¶ Sed 9tra ꝙ ea q̄ m dormendo cōtingunt
9tra lucros mores nō imprimit ad pmutandū
d̄ m xij· sup gen· ad tram h̊ at nō eēt si homo
in dormiendo liberū usum intellect9 habēt ꝓm
pedit g̊ rōnis usus p ligamētū sens9 ¶ Ad 2m dd·
ꝙ sicut dem ēē ꝓpriū obm̄ intellect9 intellectum nrō
ꝓporcionatū ē natura rei sensibilis· iudiciū aut
p fectiue de aliq̄ re dari non pt nisi ea oriāq̄ ad
rem ptinet cognoscat et ꝓapue si ignoret id
qd ē tig et fins iudicij· dicit at ph̄s· m· ij· de
celo ꝙ sicut finis factiue scie ē opꝰ· ita nālis scie
fins ē qd uidet ꝑtinaciꝰ ꝑm sensiū faber em
non quirit cognoscere cultelli nisi ꝓpter opꝰ ut ope
retur hūt ꝑticulare cultelli· Et silr nālis nō q̄rit
cognoscere nāz lapidis et eq̄ nisi ut sciat rones
eorū q̄ uident ꝑm sensiū ex hac festinātē at ꝙ non
posset ēē pfectiū iudiciū fabri de cultello si opꝰ
ignoraret Et silr non posset ēē pfectiū iudiciū scie
nālis de reb9 nālib9 si sensibilia ignoret· Omnia
at q̄ m ꝑtinent ad intellectū cognoscit a nob
ꝓ ꝙ pacior ad res sensibiles nāles vnde ipossibile ē ꝙ sit
in nobis iudiciū intellect9 pfectiū cāliga mēto sens9
p quē res sensibiles cognoscim9 ¶ Ad ꝑmū ꝙ
dd· ꝙ q̄nis intellect9 sit sup ior sensiū attingit tn
aliq̄ mō a sensiū et eius obiecta ꝑma et ꝑmā pa
lia m sensibilib9 fundāt· et ideo nāle ē ꝙ ipedi
antur iudiciū intellect9 ligato sensiū ¶ Ad 2m dd·
ꝙ sens9 ligat m dormientibꝫ ꝓpter euaporationes
q̄sdam et fumositates resolutas ut d̄ m libro de
sompno et uigilia et ideo ꝑm h̄ dispōnē hūi
euaporatiōnū contingit ēē ligamētū sensus
maiꝰ uel mnꝰ· qn̄ em̄ mltꝫ fuit motꝫ ligat nō
soluī sens9 sed etiā ymaginatiō ut nulla appeat
fantasmata sicut ꝓpue accidit tāi aliqs ira pt
dormire p9 multū ābiū et potū Si uō motꝫ ua
porū aliq̄ tenuis fuit remissior appāret fantas
mata sed distorta et mordmata sicut accidit
in febrientib9 Si uō motꝫ adhuc magis sedet
appent fantasmata ordinata sicut maxīe
solet contingē in fumositatibus et in cholibus
sobrijs hūntib9 fortem ymaginatiōz Si at motꝫ
fuit modicꝫ non soluī ymaginatiō ꝝ manet
liberū sed etiā ipē sens9 ois ex ptē soluit· ita
ꝙ homo iudicet meridiē in dormiendo ea q̄
uidet sompniata ēē· q̄si diuidentes mēses et re
tinēs filios dies· sed tamē ex aliq̄ ptē ꝝ manet
sens9 cōis ligatꝰ· et ideo licet aliqs filios dies
distermiat a reb9 tamē ꝓpriis aliq̄b9 deficit·
Sic igit ꝓ modū quo soluit sens9 et ymaginā
tiō in dormiendo libāt et uidetur intellectus· nō
tm ex toto· vnde illi q̄ dormiendo sylogizat· cāi

exultant· sp̄ recognoscit se m aliq̄ deficisse ¶ Q̄o
Deinde considerandū ē lxxxv· de mō et ord
de modo et ordine mtel dicē intelligēdi
ligēdi· Et circa hoc q̄rit̄ octo ¶ P̄mo
utrū intellect9 nr̄ intelligat abstrahendo spēs
a fantasmatib9 ¶ 2o utrū spēs intelligibiles
abstractas a fātasmatib9 se habeant ad intellectū
nr̄m ut quod intelligit· uel ut quo intelligit· ¶ 3o utr
intellect9 nr̄ nāliter ꝓpius intelligat magis vle
¶ 4to utrū intellect9 nr̄ possit simul multa intelligē
¶ 5to utrū intellect9 nr̄ intelligat componendo z dividendo ¶ 6to utrū intellect9 possit errare ¶ 7mo utr
vn9 possit eandem rem melius intelligere ꝙ alius
¶ 8vo utrū intellect9 nr̄ ꝓpius intelligat mobilibile
le ꝙ immobile ꝙ intellig· intelligit ꝓpter abstractiōz a fātasmatib9

Ad ꝑmū sic ꝓcedit· videt ꝙ intellect9 nr̄ non
intelligat res corpeas et māles p abstractionē a fātasmatib9· q̄ aliter em intellect9 intelligit rem aliter ꝙ sit ē falso· forme at rerū mālium
non sunt abstracte a particularib9 quor̄ sūt intentiones
sunt fantasmata· si g̊ intelligam9 res māles
p abstractiōz specierū a fantasmatib9 erit fictas
in intellectu nr̄o ¶ Ꝓ· res māles sunt res nāles m
quaz diffinitiōe cadit mā· sed nichil pt intelligi
sine eo qd̄ cadit in diffinitiōe cuiꝰ g̊ res māles
non pnt intelligi sine mā· ꝑ mā ē indistinctionis
pn̄m g̊ res māles non pnt intelligi p abstractiōnē vlis a particulari qd̄ ē abstrahē spēs intelligibiles a fātasmatib9 ¶ Ꝓ· m 3o de aīma d̄ ꝙ fantasmata se habent ad aīmā intellectiuā sicut colores ad uisum· sed uisio non fit p abstractiōz alicuius spēi a coloreb9 sed p hoc ꝙ colores mouent
m uisū· g̊ neq; intelligē contingit p hoc ꝙ aliq̄
abstrahit a fantasmatib9· ꝑ p hoc ꝙ fantasmata
mouent m intellectū ¶ Ꝓ· ut d̄ 3o de aīa· intellectiua aīma fuit duo· f· intellect9 possibilis z agens
sed abstrahē a fātasmatib9 spēs intelligibiles
non pt met ad intellectū possibilē sed ꝛcipe ea abstractas· Sed nec ea uidet ꝑtinē ad intellectū
agentem q̄ se habz ad fantasmata ut lumē ad
colores qd̄ non abstrahit aliq̄ a coloribꝫ sed
magis eis influit g̊ nullo mō intelligim9 abstrahendo a fantasmatib9 ¶ Ꝓ· phs m 3o de aīa
dicit ꝙ intellectiuū intelligit spēs in fātasmatib9 non g̊ eas abstrahendo ¶ Sed 9tra ē qd̄
d̄ m 3o de aīma· ꝙ sicut res sunt sepabiles a mā
sic sunt ea in intellectu· oportet g̊ ꝙ mālia intelligantur mediante aīa abstrahunt et a mālibꝫ silibus
quidditatibꝫ q̄ sunt fantasmata ¶ 8vo dd· ꝙ sicut
supra dictū ē obiectū cognoscibile ꝓporcionatur
virtuti cognoscitiue Est at triplex gradus virtutis cognoscitiue· q̄dam em cognoscitiua a nutus
ē actus organi corpalis· f· sensus· et ideo obm
animalibus sensitiue potentie ē forma ꝓpria in mā

corpali existut· et hmoi mã q̃ ē mdiuiduoꝝ
pñm et ideo omes poterue ssitue ptis t ssiut cog
nostiue ptiu ilarii tm ¶ Quedam at cognos
citiua uite ē q̃ uidet actꝰ orgam corpalis neq
ē aliq̃ mõ matie corpali iuncta sicut intellec
tus angelicꝰ· et ideo hmoi ũtutis cognostiue
obiectũ ē forma sine mã subsistens· ¶ Et si
mãlia cognoscant nõ tñ in si in mãlibꝰ eas
intuent· s· uel in scipõs uel in deo ¶ Intellectꝰ
at hmãnꝰ medio mõ se habz· non ē em actꝰ
aliuꝰ orgam ꝑ tame ē ũtutꝰ q̃dam q̃ ē forma
corpis ut ex supdictis patz· et ideo ꝓpiꝰ ei ꝰ est
cognoscẽ formã in mã q̃dem corpali ẽ intem
non tame ẽ put sub in tali mã· cognoscẽ uõ
q̃ ē in mã mdiuali nõ put ē in tali mã ē
abstrahẽ formã a matia mdiuali qua re
pñtat fantasmata ¶ Et ideo nat ẽ dicẽ q̃ intel
lectꝰ nr intelligit mãlia abstrahẽdo a fan
tasmatibz· et p mãlia sic consideãta in ima
ginẽ aliqualem cognitoꝝ deuenim ꝰ Sicut ꝑ
angelꝰ ei ipso p in mãlia mãlia cognoscit
¶ Plato at attendes solui ad imãlitatẽ intellꝰ
hmãn non at ad hoc q̃ ẽ corpi quod a ꝓ oẽs
ponit obiectũ intellꝰ ydeas sepatas· et q̃
intelligim ꝰ nõ q̃dem abstrahẽdo ꝑ magis
abstractu ptiu pãdo ut supdam ē ¶ Ad pmũ
ꝯ dd· q̃ abstrahẽ ꝺ intelligit diuplr uno mõ ꝑ
modũ cõpõis et diuisionis sicut cũ intelligi
m ꝰ aliq̃ ee in alio uel sepatũ ab eo illo mõ
ꝑ modũ simplicis et absolute cõsideãtis sic
cũ intelligim ꝰ unũ nichil ꝰ sideãndo de alio
Abstrahẽ igit ꝑ intellm ea q̃ ꝑ rem nõ sunt
abstracta ꝑ ꝑmũ modũ abstrahẽdi non
ē absq̃ falsitate Sed sdõ mõ abstrahẽ pen
tellm q̃ non sint abstracta ꝑ rem nõ habz
falsitatem ut in sensibilibꝰ manifeste appaꝛz
Si em intelligam ꝰ uel dictum ꝰ colorẽ nõ esse
corpori colorato uel ee sepatũ ab eo erit falsitas
in opione uel oõne Si uõ cõsidem ꝰ colorem
et ꝓpietates eius nichil ꝰ sideãtes de pomo co
lorato· uel sic q̃ intelligim ꝰ uocẽ exꝑmam ꝰ
erit absq̃ falsitate opiois et oõis· pomũ em
non ē de rõne coloris· et ideo nichil phibz colo
rem intelligi nichil intelligẽdo de pomo Sili
dico q̃ ea q̃ pt met ad rõnẽ spẽi cuiuscũq̃ rei
nãlis puta lapidis aut hois aut eq̃ pnt cõ
sideãri sine pncipiis mdiualibz q̃ non sunt
de rõne spẽi· et hoc ē abstrahẽ uel a ptiali
uel spem intelligibilẽ a fantasmatibz consider
aẽ nãz spẽi absq̃ consideãtione mdiualiũ pn
cipiorũ q̃ p fantasmata ꝓpnt ant ¶ Ex ꝺ q̃
intellꝰ ē falsꝰ q̃ intelligit rem aliter q̃ sit ueri
ē si aliter referat ad rem intellectã· talis em intellꝰ
ē falsꝰ q̃ intelligit rem aliter q̃ sit vñ fl̃ esset

intellꝰ si sic abstrahẽt spem lapidis a mã ut
intelligẽt eam non ee in mã ut plato ponit
ssionẽ at ueri q̃d ꝓpont si aliter accipiat ꝺ ꝓpe
intelligentis· est em absq̃ falsitate ut aliꝰ sit
mod ꝰ intelligẽtis in intelligendo q̃ modꝰ rei
in exndo q̃ intellectꝰ ē in intelligente imãlitꝰ
p modũ intellectꝰ non at mãliter p modũ rei
mãlis ¶ Ad 2m dd· q̃ q̃dam putauerũt q̃ spes
rei nãlis sit forma solũ et q̃ mã non sit pes spei
sed ꝑm hoc in diffim cõibz rerũ nãliũ ponẽt
matia ¶ Et ideo aliter dd· ẽ q̃ mã ẽ duplex· cõis
et signata uel mdiualis· cõis q̃dem ut caro et
os indiualis ut hec carnes et hec ossa intel
lectꝰ igit abstrahit spem rei nãlis a mã ssibili
hmoi mdiuali nõ at a mã ssibili cõi· sicut spez
hois abstrahit ab hijs carnibz et hijs ossibz
q̃ non sunt de rõne spẽi sed sunt ptes mdiuidui
d in uij methꝰ· et sme hijs consideãtis pt· sed spẽs
hois non pt abstrahi p intellm a carnibz
et ossibz· spes at metha abstrahi pnt p in
tellm a mã ssibili nõ solũ mdiuali
cõi nõ tame a mã intelligibili cõi ꝑ solũ mdi
uali· q̃ matia em ssibilis d mã corpalis ssm
q̃ subiacet q̃litatibz ssibilibz· s· calido et frigi
do duro et molli et hmoi· q̃ matia nõ intelligibilis
d sbã ssm q̃ subiacet q̃ titati· q̃ aliqualiter
titatis mest puis sbe q̃ q̃litates ssibiles unde
q̃ titates et nũi et diuisiones et figure q̃ sunt
tiãtes q̃ titatis pnt cõsideãri absq̃ qualita
tibz ssibilibz q̃d ẽ eas abstrahi a mã sensibili
intelligibili cõi sicut ens unũ potẽ et alia
hmoi q̃ pnt ee absq̃ oi matia ut ꝑz in sbse
in mãlibz Et q̃ plato nõ consideãuit q̃d dictũ
ē de duplici mõ abstractionis oi mã q̃ duplr
abstrahi p intellm ponit abstracta ꝑm rem
¶ Ad 3m dd· q̃ colores hmoi ei ide modi ex
di put sunt in mã corpali mdiuali sicut in
potẽtia ad ssitia· et ideo pnt imꝑmẽ sine mã silitu
dinem in ssibili· sed fantasmata eis sunt silitudi
nes mdiuoꝝ et existant in orgamis corpeis
non hmoi ei ide modi ex ndi q̃ hꝫ abz intellꝰ
hmãnꝰ ut ex dictis patz et ideo nõ pnt sua intu
te imꝑmẽ in intellm possibilem· sed utute intellꝰ
agentis resultat q̃dam silitudo in intellm pos
sibili ex ꝓsione intellꝰ agentis sup fantas
mata q̃ q̃dem ẽ tpnta tua eoꝝ quoꝝ sunt fan
tasmata solũ q̃ tñ ad nãz spẽi et p hmoi modũ
d abstrahi spes intelligibil a fantasmatibꝰ
nõ q̃ aliq̃ eade nia forma q̃ prius fuit in fantas

matiz postmodū fiat ī mtellā possibilū
ad modū quo corp̄ accipit ab vno loco et
trāsfert ad alterū ¶ Ad em dd̄ q fātasmata
et illuīnāt ab ītellā agente et iterū ab eis
p̄ virtutē mtellā agentis spēs mtelligibiles
abstrahūt Illuīnāt q̄dem q fiant ps sensi
tiuā ex quictione ad mtellectū efficat virtuo
siora ita fīnt fāntasmata ex virtute ītellā agentis
reddit habilia ut ab eis mtēdones mtelligibiles
abstrahāt abstrahit aūt ītellā agens spēs m
telligibiles a fāntasmatiz mediātibus p̄ virtutē m
tellā agentis accipe possumꝰ m nrā ḡsideracōe
nās spēs sme īdividualiz cōdicōnibz ꝑm q̄z
silitudines mtellās possibilis mformat
¶ Ad ij dd̄ q ītellā nr̄ et abstrahit spēs
a fātasmatiz mediātibus cōsidat nās rerū m vli
et tamē ītelligit eas m fātasmatiz q non
pt mtelligē eaā ea quoz spēs abstrahit msi
gilendo se ad fātasmata ut supdcm ē Quio
Ad ijm sic pcedit videt q spēs spēs ītelligibilis sc
mtelligibilis a fātasmatiz abstr hz ad ītellm
tracta se habeat ad mtellm nrm sicut id qđ
mtelligit Intellm em m actu ē m ītellā m
actu ꝑ mchil de re mtellā ē m ītellā m actu
mtelligēte nisi spēs ītelligibilis abstracta ḡo
hui spēs ē ipm mtellm m actu ¶ Pō ītellm
m actu oportet m aliquo ee alio qm mchil eet
sed nō ē m re q ē extra aiaz q cū res extra aiaz
sit mālis mchil qđ ē m ea pt ee mtellm ī actu
Relmq̄t ḡo q ītellm m actu sit m ītellā vel
ita mchil ē aliud q̄ spēs mtelligibilis p̄dicta
¶ Pō phūs dicit m p̄mo pyar.as q voces sunt
notē eaz q sunt ī aīma passionū ꝑ notēs sig
ficat res mtellectas id em nōie sigfficatuꝰ qđ
mtelligim ḡo ipe passiones aīe sc spēs mtelli
gibiles sunt ea q mtelligit in actu ¶ Sed q
spēs sibilis ad sensū sc spēs sibilis non ē id
qđ sentit ꝑ magis id quo sensꝰ sentit ḡo spēs
mtelligibilis non ē id qđ mtelligit actu sed id
quo mtellectꝰ mtelligit ¶ Ad ijm dd̄ q q dā po
suerūt q vires cognoscatiue q sunt in nobis
mchil cognoscūt msi p passiones puta q
sensꝰ non sentit msi p passionē sui orḡi
et ꝑm hoc mtellās mchil mtelligit msi suam
passionē sc spēm mtelligibilē m se receptam
et ꝑm hoc spēs hui⁹ ē id qđ mtelligit Sed hec
opō māi feste appāret flā ex duob⁹ ꝑmo q̄ de
q eadem sūt q mtelligim⁹ et de q̄b⁹ sūt scē
siligit q mtelligim⁹ sint soluī spēs q sunt m aīa
sequet q scē omēs non eent de rebz q sunt ext
aīa sed soluī de spēbz mtelligiblibz q sunt m
aīa sicut ꝑm plōmcos omēs scē sūt de ydeis
q̄s ponebat ee mtellectas in actu Sdō q̄ seq

ret error aliquoz dicentiū q omē q̄d videt
ē verū et sic q̄ dōnes eent sml nec Si enim
potencia non cognoscat msi ꝑ passionē de
ea solui iudicat sic aūt videt ad ꝑm q potēa cog
noscāt affīat semp ḡo iudicatū potēe cognos
cātē erit de eo qđ iudicat sc de ꝑ passione
sed ꝑm q ē ita omē iudicū erit verū puta si
gustꝰ non sentat msi ꝑ am passionē aī alīqs
tyn̄ sanū gustū iudicat mel ee dulce uē iudi
cabit et silr ille q̄ hz gustū mfectū iudicet
mel ee amarū uē iudicabit vtr̄ em iudicat
ꝑm q gustꝰ eius affīat et sic seq̄ret q omne
opō eq̄liē erit vera et vtr̄ oiē acceptō Et io
dd̄m ē q spēs mtelligibilis se hz ad ītellm
ut quo mtellās ītelligit Qđ sic patz Cū em
sit duplex actio sicut dr ix methā tra vna q ma
net m agente ut uidē et mtelligē altera que
transit m rem exteriorem ut calefacē et secare
utra q̄ sit ꝑm aliq̄ formā et sicut forma ꝑm
quā p̄uenit actio tendēs m rē exteriorē ē silitu
do obiecti actionis ut calor calefactiuus ē silitu
do calefactū silr forma ꝑm quā p̄uenit actio
manēs m agente ē silitudo obiecti vn silitu
do usibilis ē sēdm quā usū videt et silitudo
rei mtellecte q̄ ē spēs mtelligibilis ē forma
ꝑm quā mtellectꝰ mtelligit sed q mtellās sup
seipm ī flectit ꝑm eandē reflexionē mtelligit
et suū mtelligē et spēm quā mtelligit et sic spe
cies mtellectā sc dārio ē id qđ mtelligit Sed
id qđ mtelligit ē res cuiꝰ spēs mtelligibilis ē
silitudo Et hoc eaā patz ex aliquoz opione q
ponebat silē sili cognoscī ponebat em q aīa
p terrā q m ipā erat cognoscēt terrā q ē ext
ipam et sic de aliis Sed ligit accipiam⁹ spēm tre
loco terre ꝑm doctrinā azl q dicat q lapis nō ē m
aīa sed spēs lapidis seq̄t q aīma p spēs mtelli
gibiles cognoscat q̄ sunt extra aiaz ¶ Ad ijm
ḡo dd̄ q mtellās ē m ītelligēte p suā silitudinē
et p hūc modū dr q mtellās m actu ē mtellās
m actu m q̄ttū silitudo rei sibilis ē forma
sensū m actu vnde nō seq̄t q spēs mtelligibilis
abstracta sit id qđ actu mtelligit ꝑ q sit silitu
do eius ¶ Ad iijm dd̄ q cū dr mtellās m actu
duo ī portāt sc res q mtelligit et hoc qđ ē ipm
mtelligi et silr cū dr ulē abstractū duo ītelli
gūt sc ipa natura rei et abstractio seu vlitas
ipa ligit natiā cui accidit uel mtelligi uel
abstrahi uel mtēcō vlitatis nō ē mī si m sīgli
bz sed hoc ipm qđ ē mtelligi uel abstrahi uel
mtēcō vlitatis ē m ītellectu et hoc possumꝰ
uidē p silē m sensu visus em videt colorem
pomi sme eius odore si ḡo q̄rat ubi sit color
q̄ videt sme odore manifestū ē q color q̄ videt
non ē mī si m pomo ꝑ q sit sme odore p̄cepto

hoc accidit ei ex pte uisꝰ mq̃ tuum visui ẽ sili
tudo colorꝭ et non odorꝭ ꝺ ille hyuanitas q̃
mtelligit non ẽ mſi m hoc uel illo homine
ſed q̃ hyuanitas q̃ mtelligit appẽdat ſme
mdiuidualibꝫ ꝺicõmbꝫ qꝺ ẽ ipam abſtrahy
ad qꝺ ſeq̃t mtẽcõ vlitatis accidit hyuanitati
ꝑm q̃ ꝓcipit ab mtellãi in quo ẽ ſilitudo na
ture ſpẽi et nõ mdiuidualiu pñ⁹.

¶ Ad ẽm ꝺ. q̃ m pte ſſitiã ſmiliter ꝺupliciꝫ opacõ vna ꝑm
ſolã imutacõz et ſic ꝓcipit opacõ ſenſꝰ pficit
p hoc q̃ imutat affibilꝭ. Alia opacõ ẽ forma
cõ ꝑm q̃ uiꝺ ymaginatiã formatſibi aliq̃ꝺ
ꝺ oluꝫ uel abſentꝭ. uel etiã nõ q̃ viſe. et uiſꝫ
hec opacõ ꝺicit mtellectꝰ ſſam ꝓmo q̃ꝺ
conſiꝺat passio mtellectꝰ poſſibilꝭ ꝑm q̃ iſor
mat ſpẽ mtelligibli. q̃ q̃ꝺem fortꝫ fortꝫ ſcꝺ
uel diffm cõz. uel ꝺpõnem et diſionẽ q̃ p uocẽ
ſigfficãt vnꝺerõ quã ſigt nomẽ et diffm cõ.
et enũciacõ ſigt ꝺpõnem et diſionẽ mtellectꝰ
nõ gꝰ uoces ſignt ipas ſpẽs mtelligibles ſed
ea q̃ mtellectꝰ ſibi formatad iuꝺicãꝺũ iꝺe rebꝫ
exteriorib⁹.

Q⁹ ꝺ cõ magis vlis ẽ ꝓpoſ mã cõſ 2ª

Ad ẽm ſic ꝓcꝺit⁹ vꝺet q̃ magis vlia no
ſint ꝓpa am mã cognicõẽ mtellãi ali
q̃ ea q̃ ſint ꝓpa et nocꝺa ꝑm naz ſint poſteꝭora
et mmꝰ nota ꝑm nos. ꝑ vlia ſint ꝓpa ꝑm naz
q̃ ꝓpius ẽ a quo nõ ꝺiſtant ꝺncia ſubſiſtendi gꝰ
vlioꝭa ſint poſteꝭora.

¶ Ꝓ. ꝺpõita ſint ꝓpa quo
ad nos q̃ ſmplicia ꝑ vlia ſint ſmpliciꝭa gꝰ
ſint poſterioꝭa nota quo ad nos.

¶ Ꝓ. phꝰ ꝺicit
m ꝓmo phi⁷ q̃ ꝺiffmitꝫ ꝓpius acꝺit cõpoſitõẽ ꝛa
q̃ mus ptes ꝺiffmicõmbꝫ ſed vlioꝭa ſint ptes diff
fmicõibꝫ mmꝰ vlium. ſicut aiaľ ẽ ps ꝺifficõmbꝫ
hominib⁹ gꝰ vlioꝭa ſint poſtius nota quo ad nos.

¶ Ꝓ. p effectũ ꝺcuemmꝰ mcauſ et pñ ª ꝑ vlioꝭa
ſint qꝺam pñ ª gꝰ vlia ſint poſtª nota quo ad
nos.

¶ Sed ꝰtra ẽ qꝺ ꝺ m ꝓmo phi⁷ q̃ ex vlibꝫ
in ſmgla ꝛia ꝺcuenire oportꝫ.

¶ Reſ ꝺ. q̃ m
cognicõẽ nã mtellectꝰ ꝺuo oportꝫ ꝰſiꝺare. ꝓ q̃ꝺ
q̃ ꝰgmicõ mtellectꝰ aliq̃ mõ a ſenſitiua ꝛcꝺit
ſummit q̃ ſſ⁹ eſt ſmgla rium mtellectũ ad vlium
nate ẽ q̃ ꝰgmicõ ſmgliũ quo ad nos ſit ꝓpor q̃
cognicõ vliũm ꝛq̃ conſiꝺare oportꝫ q̃ intellectꝰ
m ꝺe potª in actũ ꝓcꝺit. omẽ ad qꝺ ꝓcꝺit
ꝺe potª in actũ ꝓpius puenit ad actũ mꝰpletũ
q̃ ẽ mediis mt potẽtiã et actũ q̃ ad actũ pfectũ
actus ad ꝓfectꝰ ad quẽ puenit mtellectꝰ ẽ ſtiã cõ
pleta ꝑ quã ꝺiſtincte et ꝺetiãte res cognoſcit.
actꝰ aut icõpletꝰ ẽ ſtiã imꝑfecta ꝑ quã ſcit tm
res mꝺiſtincte ſub quaꝺam confuſioe. qꝺ em
ſit cognoſcit ꝑm quiꝺ cognoſcit in actu et
quoꝺammõ in potª vnꝺe phꝰ ꝺ in ꝓmo phi⁷
q̃ ſint ꝓmiũ nobis mãifeſta et ẽtia ⁹ confuſa magis
poſtius ad cognoſcim⁹ ꝺiſtinguenꝺo ꝺiſtincte

pñ ª et elemẽta ⁊ aiãlia ſenſui ẽ ad qꝺ cognoſcẽꝺ ꝺ
in quo pluraliꝫ tm et ſm hoc q̃ habeat ꝓpa no
tiãa vniuſq̃q; illoꝝ q̃ ꝺiſtinct in illo ẽ cognoſcẽ
aliq̃ ſub confuſione q̃ꝺam. Sicut ꝓpt cognoſci
tam totũ vlẽ in quo ptes continẽt in potẽtia
q̃ totũ integrale. vtriuſq; em totũ ꝓpt cognoſ
ci in q̃ꝺam cõfuſione ſm hoc q̃ ptes ꝺiſtinc
te cognoſcũt. Cognoſcẽ aut ꝺiſtincte id qꝺ
continet in toto vl ẽ tripliciter. uno modo
coi. ſicut ⁹gnoſcẽ aiaľ in ꝺiſtincte cognoſ
cẽ aiaľ mq̃ tiã aiaľ. cognoſcẽ ad ꝺiſtincte ẽ
cognoſcẽ aiaľ in q̃ tiã rõnale uel irrõnale
qꝺ ẽ cognoſcẽ hoiem ꝛcõ ꝓmo ifr. ocãuritꝫ tiã
lectuiin rõ ⁹gnoſcẽ aiaľ q̃ cognoſcẽ hoiem
et eaꝺem rõ ẽ ſi ⁹pem⁹ qꝺ aliq̃ magis vlẽ ad
mm⁹ vlẽ. et q̃ ſenſꝰ exit de potª in actum
ſicut et mtellãs. Idem etiã ordo appaꝛet in
ſenſiu. ſicut ꝓmiũ ꝑm ſenſiũ ꝺiuꝺicam⁹ ma
gis ⁹ mime q̃ mm⁹ ⁹ge. et ꝑm locaľ et ꝑm tempꝰ.
ſicm locaľ q̃ꝺem ſicut caľ aliq̃ uꝺet a ꝛmotis
ꝑmiũ ꝺepꝛhenꝺit ee corꝑ⁹ q̃ ꝺepꝛhenꝺat ee aiaľ.
et ꝓius ꝺepꝛhenꝺit ee caľ q̃ homo. et ꝓius ꝺepꝛhe
ꝺit ee homo q̃ ꝺepꝛhenꝺat ee ſortes uel plato
ſicm tempꝰ ad q̃ puer a pñ ⁹ ꝓius ꝺiſtinguit
hoiem a non hoiẽ q̃ ꝺiſtinguit hyuit homem
ab alio homine. et ideo puer im pñ ⁹ appellat omẽ
viros pres poſtius ad etatem vniuq̃q; uꝺ
m ꝓmo phi⁷. Et hyuꝰ rõ maifeſta ẽ q̃ quiſat
aliq̃ mꝺiſtincte aꝺhuc ẽ in põ. ut ſciat diſtic
tiois pñ ⁿ ſciat q̃ ſit gen⁹ ẽ in potª ut ſciat
ꝺriam. et ſic ꝑz q̃ ⁹gmicõ mꝺiſticta media ẽ
inter pom. et actũ.

¶ Eſt gꝰ ꝺ. q̃ ⁹gmicõ vliũm ſicut ⁹gm
ẽ ꝓpor quo ad nos q̃ cognicõ vliũm ſicut ⁹gm
cõſſitiua q̃ mtellectiua. ſed tã ꝑm ſenſiuũ q̃ ꝑm
mtellãm ⁹gmicõ magis ⁹gis ẽ ꝓpor q̃ ⁹gmicõ
mm⁹ ⁹gis.

¶ Ad ꝓmiũ gꝰ ꝺ. q̃ vlẽ ꝺupliciter cõ
ſideraľ vno mõ ꝑm q̃ natiã vlis ⁹ſiꝺãt ſmľ
cãľ mtenꝺe vlitatẽ. et cãľ mtẽcõ vlitatis ut ſ
cãľ mtenꝺe vlitatẽ ut ſit
vnã et eanꝺem habeat hyituꝺinẽ ad mlta pue
mat ex abſtractioe mtellãs. oportꝫ q̃ ꝑm hmõ
modiũ vlẽ ſit poſtius vnꝺe ꝓmo ꝺe aiã ꝺ q̃ al
vlẽ aut mchil ẽ aut poſtius.

¶ Sed ꝑm ꝓbonem
quiꝰ poſſit vliã ſubſiſtentia ꝑm hyanc cõſideã
cõnẽ vlẽ eet ꝓius. q̃ ꝓticulaia ꝑm eiiꝰ nõ ſuſtinẽt
ꝑ ꝓtiã pacõz vliũm ſubſiſtentiã q̃ ꝺicit hyꝺee.

Alio mõ ꝓt cõſideãri q̃ tiã ad ipam nãz ſ. aiãlis
tatis uel hyuanitatis ꝓuꝺ inuenit in ꝓticlaribꝫ.
et ſic ꝺd⁹ ẽ q̃ ꝺuplex ẽ ordo nature. vno ſcꝺm
viam ⁹gnãcõis et ꝓis. ꝑm quã uiã ea q̃ ſunt ꝑ
fecta et m potª ſunt ꝓpa et hoc mõ magis
one ẽ ꝓius ꝑm naz. et apparet maifeſte ⁹gnã
cõne aiãlis et hoiis. nam ꝓius ⁹gnat aiaľ q̃
homo ut ꝺ in libro de ⁹gnãcõe aiãliũ. Alius
ẽ ordo ꝑ ſꝺmis ſiue mtẽcõis natule ſicut acto

ēsmplr̄ ꝓz q̄ mp fm̄ et ꝑ hūc modū mmg
gnē ē ꝑus ꝑm naz q̄ magis cōe ut homo q̄ al'
nature·n·tenco m̄ sistit mgnā cōem aīm alīs
sed mtendit gnāre hoiēz ¶ Ad 2m dm̄ q̄ vlē
et magis cōe q̄ pat' ad mmg ut totū et ut ps·
dt totū q̄dem ꝑm q̄ m magis vl'no solū con
tinet' m potē' mmg vlē sed ecīa alia ut sub aī
mal' non solū homo sed et equ9·vt ps ait ꝑm
q̄ mmg cōe totū et m suū rōne nō solū magis cōe
sed ecīa ait alia ut homo nō solū animal' ꝑ ecīa
rōnale Sic igit' aial'm se consideātū ꝑus ē in rā
cognitōe q̄ homo· sed homo ē ꝑus i cognitōe nā
ꝑm q̄ aial' ē ps rōnis eiꝰ ¶ Ad 3m dd· q̄ ps aliq̄
dupl' pt cognosci vno mō absolute ꝑm q̄ m se
ē·et sic mchil phibz ꝑus cognoscē ptes q̄ totam
ut lapides q̄ domū·aliomō ꝑm q̄ sūt ptes hui9
totius·et sic nec ē ut ꝑus cognoscam9 totū q̄ ptes
ꝑus eiꝰ q̄ cognoscim9 domū q̄dāgregatā ex gīm cōne
q̄ distīguam9 singulas ptes eiꝰ Sic ig' dd' ē
mūl·aliq̄n nō notificaret' diffinitū ꝑ ea· sed ꝑm
q̄ sūt ptes diffinitōis sic sūt posītus nota ꝑus
ēm cognoscim9 hoiēz q̄dā gregata cogwōe q̄ singā
dīstīguē omnā q̄ sūt de hōnis rōne ¶ Ad 4m
dd' q̄ vlē ꝑm q̄ a cui pit' aī mte cōe vlitatis ē q̄de
q̄dāmō p̄ius cognoscēdi put' ī tenco vlitatis co
seq't modū intelligendi q̄ ē p abstractiōez ī lon
ait ē nāe q̄ ome q̄d ē p̄ius cognoscendi sit p̄ius
essendi ut plō estimāt cūl q̄z cognoscim9 cāz
p effm et sbam p actū cui ā dn̄ vlē sic acceptum
ꝑm smāz a z'l' non ē p̄ius essēdi nec q̄ sba ut patz
m dīj·metj· Si at̄ consideīm9 ip̄am nāz gīs
et spēi put ē m singlāribz sic q̄dāmō habz vōez
p̄dicabilis formalis respectu singulāz·nā singlāre
ē ꝑter nāz·vō ait spēi similit' a forma·ꝑ nā gīs
cōpat' ad nāz spēi magis p modū māl'is p̄dicabilis·
q̄ nā gīs sumit' ab eo q̄d ē māle m re·vō nō spēi
ab eo q̄d ē formāle·sicut vō aīmalis a sensitiuo·
vō nō hōnis ab intellectiō·et m de ē q̄ ultima
natūē mtēd ē ad spēm nō at̄ ad idīdua nec q̄ ad
genꝰ·q̄ forma ē finis gnātōnis·mā nō ē ꝑt' formā
sīlis at̄ oportz q̄ aliis ꝑtibz cause uel p̄incipijs opatō
cognōis sit posteior quo ad nos cūl q̄z cognoscā9
ꝑ ea ꝑ sensibles effectꝰ ignotos q̄z ait ē gīsō Et nō
Ad 4m sic ꝓcedit' videt' possi9 plā sil' ī telligē
q̄ possim9 m'ta sīm'l' mtelligē· Intellectꝰ
em ē sīp cēp9·ꝑ ꝑus et posītus ad cēp9 ꝓtīnet gꝰ
intellectus mtei nō mtelligit diuīsa ꝑm ꝑus z posītus
sed sīm'l' ¶ Ꝓ·mchil phibz duas formas nō oppoī
tas sīm'l' eidē actuī esse sicut odorē et colorem
pomi·sed spēs mtelligibles nō sūt oppoīte gꝰ
mchil phibz intellectū vnīus sīm'l' fieī m actuī ꝑm
diuīsas spēs mtelligibiles et sic ꝑt' sīm'l' m'ta intel
ligē ¶ Ꝓ·intellectꝰ sīm'l' mtelligit aliq̄d totū ut
homīez uel domū·sed m quolibz toto cōtinet'
m'te ptes·gꝰ intellectus sīm'l' m'ta mtelligit ¶ Ꝓ·no
ꝑt cognosci de ꝛa vmꝰ ad altū m̄ si sīm'l' vtriusq̄
apphendat' ut dr̄ in libro de aīa·et eadē rō est
de q̄cūlq̄ alia cōpatōe sed intellectus nr̄ cognoscit
druam vmꝰ et ꝓpatōz vmꝰ ad altū·gꝰ cognoscat
m'ta sīm'l' ¶ Sed ꝑtra ē q̄d dr̄ in libro thopicōz q̄
intelligē ē vnī solū scīe nō m'ta ¶ Rꝰ dd·q̄ intel
lectꝰ ꝑt q̄dem m'ta mtelligē ꝑ modū vmꝰ·non
at̄ m'ta ꝑ modū ꝑ multoz·dico at̄ ꝑ modū vmꝰ
uel m'toz ꝑ vnā uel ꝑlues spēs mtelligibles·nā
mod9 cuiuslibz actionis 9 seq't' formā q̄ē actionis ꝑm
q̄ cūlq̄ gꝰ intellectus ꝑt intelligē sub vna spē sīm'l'
intelligē ꝑt·et m de ē q̄ deus omnā sīm'l' uidet q̄ oīa
uidet ꝑ vnūq̄d ē sua ēentiā·q̄ cūlq̄ nō intellectus per
diuīsas spēs mtelligit nō sīm'l' mtelligit Et hui9
vō ē q̄ m possibile ē idem sbiectū ꝑficī sīm'l' pluribz
formīs vmꝰ gīs et diuīsaz spēz·sicut ī possibile
ē idem corpꝰ q̄ ꝑm idem coloret' diuīsis coloribz uel
figuret' diuīsis figuris·omēs at̄ spēs mtelligibles
sūt vmꝰ gīs q̄ sūt ꝑfectiones vmꝰ intellectiue potē
uet res q̄rū sunt spēs sīnt diuīsoz gn̄m·Impossibile
ē gꝰ q̄ idem intellectꝰ sīm'l' ꝑficat' diuīsis spēbus
mtelligiblibz ad mtelligendū diuīsa actu
¶ Ad ꝑmū gꝰ dd·q̄ intellectus ē simꝑ tēpꝰ q̄d ē nūs mo
tus corpalium rerū·sed ipa pluralitas spērū mtel
ligibiliū causat' diuersitatē mē q̄d a mtelligibilium
operatōnū ꝑm quā vna operatō ē ꝑfectior altā et thant
diuersitatē mē augmentat' tempꝰ cui dr̄ vīj· sup
genē·ad ꝛa q̄ deus mouet spūalem creaturā ꝑ
tempꝰ ¶ Ad 2m dd·q̄ non solū oppoīte formē
nō ꝑnt ee sīm'l' m eodem sbō ꝑ nec q̄cūlq̄ formē
eiusdem gīs licet non sint oppoīte sicut patet
ꝑ exemplū inductū de coloribz et figuris ¶ Ad
3m dd·q̄ ptes ꝑnt intelligi dupl' vno mō sub
quada cōfusione ꝑut sūt in toto et sic cognoscit'
ait' ꝑ vnā formā totiꝰ et sic sīm'l' intelligit' alio
mō cognitōe distincta ꝑm q̄ quibz cognoscit' ꝑ suā
spēm et sic non sīm'l' intelligit' ¶ Ad 4m dd'
q̄ qui intellectus intelligit druaz uel ꝓpatōz vmꝰ ad
alterū cognoscat vtriusq̄ differentiā uel ꝓpatōz
sub rōne ipōrū ꝓpatōnis uel drie sicut et dicī ē
q̄ cognoscit ptes sub rōne totius Q· intellectus nr̄ i
Ad 1m sic ꝓcedit' videt' intellectus ponē' z dicē'
q̄ intellectus nr̄ nō intelligat ponendo et
dīdendo·ꝓpō·n·et diuīsio nō ē nisi m'toz ꝑ intel
lectꝰ nō ꝑt sīm'l' m'ta intelligē·gꝰ nō ꝑt intelligē
ponendo et dīdendo ¶ Ꝓ·omī ꝓpōne et diuīsioī ad
nūgit' pns ꝑteritū uel futurū ꝑ intellectus abstīnit
a tpe sicut ecīa ab alīs ptīcipijs ꝓdicabilibz gꝰ intel
lectus non intelligit ponendo et dīdendo ¶ Ꝓ·intel
lectꝰ intelligit ꝑ assīlāciōz ad res ꝑ ꝓpō et diuīsio mēt
ē in rebus·mchil em inuenit' in rebus nisi res que
intelligit' sicut' ꝑ p̄dicatū et sbiectū q̄ ē vna et eadē si

ꝑpō sit vā thomo em̄ vē ē id qđ ē aial' gō intel
lectꝫ nō cōponit et dīdit ¶ Sed ꝯtra uoces signi
ficātes mtellectꝫ ut dr phūs m p̄mo ꝓpar. qđ ē
in uocibꝫ ē ꝑpō et dīsio ut patꝫ m ꝓpōibꝫ affma
tis et negatis· gō mtellēs ꝑponit et dīdit ¶ Ad
dd· q mtellēs thuāng nr̄ē thabz mtelligē ꝑponē
do et dīdendo ¶ Cū em̄ mtellēs thuāng ereat de
pō· ad actū ꝓsiliendi mē q̄đ thabz aīm rebꝫ gnābi
libꝫ q̄ non statim sua pfōne tynt· ꝑ ea sua ēssiē
acq̄runt· Et silr̄ mtellēs thuāng nō statim i p̄ma
aplhensione capit ꝓfram rei cognoscꝫ· ꝑ p̄mo
applhendit aliq̄ de ipā re ut puta q̄đ ritatē ipius
rei q ē p̄mū et ꝓpr̄ obiectū ipius intellēs· et deīn
mtelligit ꝑpr̄etates et actōna et hītudines ca ista
tes rei eēntiā· et ꝑ hoc nr̄ē thabz vnū applhen
sum alīq̄ ꝑponē uel dīdere· et ex vna ꝑpōne ad
aliā ꝓcedē qđ ē rōnari· Intellēs at dīn grāge
nꝫ se tynt sicut res mōrriptibles q̄ statū a pn̄o
tynt totā suā pfōnem vnde intellēs āgelicꝫ et
dīnꝫ statim pfectē totā rei cognoscꝫ thabz vnde
m cognoscendo q̄đritatem rei cognoscit de re
sīml' q̄ q̄ nos cognoscē possimꝰ ꝑponendo et dī
dendo et rōcinādo Et ideo intellectꝫ thuāng cog
noscit ꝑponendo et dīdendo sicut et rōcinādo
Intellēs at dīnꝫ et angelicꝫ cognoscit q̄dē oem
ꝑpōnem et dīsionem et rōcinacōz nō ꝑponendo
dīdendo et rōcinādo· ꝑ p̄ intellectū simplias q̄đri
tatis ¶ Ad p̄mū gō dd· q ꝑpō et dīsio mtellēs
ꝑm q̄ dā driām uel ꝑpacōz fit vnde sic intellēs cog
noscit mlta ꝑponendo et dīdendo sicut ꝑgnoscē
do duffēnā uel ꝑpacōz rerū ¶ Ad 2m dd· q intel
lectꝫ abstrahit a fantasmatibꝫ et tm̄ nō mtelli
git actū nisi q̄tendo se ad fantasmata sicut sn̄
pra dam̄ ē· et ex ea pte qua se ad fātasmā q̄tit
ꝑpōnē et dīsionē mtellectꝫ adūgit tēpꝫ ¶ Ad 3m
dd· q silitudo rei recipit in intellectū ꝑm modū intel
lectꝫ et nō ꝑm modū rei vnde ꝑpōnē et dīsionē
mtellēs respondet q̄dem aliq̄ ex pte rei tm̄ nō
eodē mō se habz m re sicut in intellectū intellēs· n·
hūāna ꝓpr̄ obiectū ē q̄đritas rei mālis q̄ subsen
sū et ymaginacōē tadit Inuenit aut duplex ꝑpō
nē re mālī p̄ma q̄dem forme ad mātz et hmōi
rndet ꝑpō intellectꝫ q̄ totū vlē de sua pte ꝑdicat
nam genꝫ sumit a mā ōi· dīa uō ꝑpletā ꝑfec
a forma· ptīcularē uō a mā īdīduali Sed uō
ꝑpō ē actūs ad ꝑbm̄ et hmōi realē ꝑponē rndet
ꝑpō intellēs ꝑm q̄ā ꝑdicat actūs de ꝑbiecto ut
cū dr homo ē albꝰ· tamē differt ꝑpō intellectus
a ꝑpōne rei· nam ea q̄ ꝑponit in re sūt diuisa
cōpō at intellēs ē signū ydeptitatis eorū que
ꝑponit Sīlr em̄ intellēs sic ꝑponit ut dicat q
thomo ē albedo ꝑ dicat q thō ē albꝰ· i thīs albe
dinē· idem at ē ꝑbiecto q̄đ ē homo et q̄đ ē thīs
albedinē· et silr̄ ē de ꝑpōne forme et materie

Jsta maial' sigt̄ id qđ thabet nātz sensitiuā· uō nale
uō q̄đ sigt̄ n thabz nātz intellectuā· thomo uō q̄đ
habet vtrūq· Sortes uō q̄đ habet oīa hec aīmā
līdīdualia et ꝑm thant ydemptitatis uōnem intel
lectꝫ ꝑponit vnū alterī ꝑdicādo ex intellectu falso
Ad 4tū sic ꝓcedit· videt q intellēs possit ee
falsus· dicat em̄ phūs in vi· methꝫ q verū
et flm̄ sunt in mēte· mēs at ē intellēs ut sup· dan
ē gō flitas ē in intellectū ¶ ꝑ· opīmo et rōcinādo
ad intellectū ptinet· ꝑ in vtroq; istoꝝ inuenit flitas
gō pt ee flitas in intellectū ¶ ꝑ· pam̄ in pte intellectua
ē sed pam̄ aī flitate ē errant em̄ q̄ opant malum
ut dr ꝑm· xiiii· gō flitas pt ee in intellectū Sed ꝯtra ē q̄đ
augꝰ dr in libro lxxxiii· q· q omne q fallit id quo
fallit non intelligit· et phūs dicit in libro de aīma
q intellectꝫ sp ē vertꝫ ¶ Ad dd· q phūs in iii· de
aīma ꝑpat q̄ aī ad hoc intellectū sensus· sensꝫ em
cognoscit ꝑpr̄ obiectū nō decipit· sicut visus dat colorem
nisi forte p accns ex impedimēto circa organū ut ge
te· sicut aī iustus febricitans dulcia iudicat amā
ra ꝓpter hoc q humida malis humoribꝫ ē repleta
circa sensibilia uō cōia decipit· sp̄ꝫ sicut in diuidicat so
do de magnitudine uel figura aut aī iudicat so
lem ee pedalem q̄ tamē maior ē tra· et mlta ma
gis decipit circa sensibilia p accns ut aī iudicat sol
ee mel ꝓpter coloris silitudinē Et hmōi rō in eū
denti ē q ad ꝑpr̄ obiectū vna q̄q; potētia p se or
dīnat· ꝑm q ipa· q aut fit hmōi sp̄ꝫ cōdē mō se hnt
vnde manēte potentia nō deficiat eius iudi
cium ꝑpr̄ obiecti· obiectū at ꝑpr̄ intellectus ē q̄đritas
rei vnde circa q̄đritatē rei p se loq̄t do intellectus ē q̄đritas
fallit· sed circa ea q circūstant rei ee uel q̄đritatem
intellēs fallit ꝑt dūi vnū ordinat ad aliud uel co
ponendo et diuidendo uel etiā ratiocinando· et ꝑt
hoc etiā circa illas ꝑpōnes errare nō ꝑt q̄ statū cog
noscit cognitiōnū q̄đritate sicut accidit circa
ꝑma ꝑn̄a ex quibꝫ etiā accidit mfallibilitas rei
tatis ꝑm circūdantes circa q dōnes· ꝑ accns cū
gnāgit intellectū decipi circa q q̄đ ē in rebꝫ ꝓpōnis
nō ex pte organi q intellectus non ē virtus vtēs or
gano· sed ex pte ꝓpōnis intuemētis circa difficilē
q uel diffinitū cū vmō rei ē flā de aliare· sicut dif
finitū circuli de triangulo· uel diuisibilī aliq̄ diffinitū in
seipā ē falsa ꝑ plicans ponem̄ ꝑ possibile· ut si ac
cipiat hoc ut diffinitū aliq̄ rei· aial' rōnale ala
tē vñ in rebꝫ simplicibꝫ in q̄rū diffinitoribꝫ ꝓpō
nes intuemēte pt nō possimꝰ decipi ꝑ defectū me
totalis' attendendo sicut dr in ix· methꝫ ¶ Ad ꝑm
gō dd· q flitatem dicat phūs ee in mēte ꝑm diuisio
et diuisionē Et dd· ē ad 2m de opione et rōcinatione·
et ad tertiū de errore pecātis in q cōsistit applica
tio ē appetitꝫ ad appetibile· sed in absoluta cōside
ratiōe q̄đritatis rei et eorū q ꝑ ea cognoscit intellectus
nullꝫ decipit et sic loquit aucītes i ōrū ītroductiō

Ad .Am sic ꝓcedit videt ꝙ vnꝰ ag̃ melius ꝓtel
ꝙ vnã et eandem rem vnꝰ alio melius
intelligẽ nõ possit dicat n. augꝰ in libro lxxxiij q.
ꝙs ullã rem aliꝫ intelligit q̃ ẽ non eã intelligt
quã nõ ẽ dubitandũ ee ꝑfectã intelligẽtiã q̃ ꝑsti
tuor ee non possit. et ido nõ ꝑ infinitũ ire. q̃libet
res intelligit. nec eam posse aliũ alio plꝰ itelligẽ
¶ Ꝑ. intellus in telligẽdo verꝫ ẽ. vitas ad quã sit eq̃
litas q̃dam intellus et rei nõ ẽ capitꝫ magis et minꝰ
sm̃ on em̃ ꝑ ẽ d aliq̃ magis et minꝰ eq̃le. gꝰ nec
magis et minꝰ ad intelligendũ dicat ¶ Ꝑ. intellus
ẽ id qđ ẽ fortissimũ in homine. ꝑ dicã forme actu
salẽ dicã spẽi. sicut vnꝰ homo magis alio in
telligit. videt ꝙ non sint vnꝰ spẽi ¶ Sed ꝙra
ẽ q̃ p ea ꝙ mouẽtur mouẽtur aliq̃ ꝑfundiꝰ alijs in
telligentes. sicut ꝑfundiꝰ intelligit q̃ ꝙ dõnem
aliq̃ ꝑt reducẽ in ꝑma ꝑncia et eas ꝑmas q̃ qui
ꝑt solui reducẽ in causas ꝑmas ¶ Rꝰ dđ. q̃
q̃ aliq̃ intelligẽ vnã et eandem magis q̃ alius
um ꝑt intelligi duplr vno mõ q̃ magis de
ꝑfẽt actũ intelligendi ex ꝑte rei intellecte. et sic
non ꝑt vnꝰ eandẽ rem magis intelligẽ q̃ alius
q̃ si intelligẽt eam aliꝫ ee q̃ sit uel melius uel pe
ius fallẽt. et nõ intelligẽt sicut augꝰ. augustinꝰ
tat aliꝫ mõ ꝑt intelligi ut detrahẽt actũ intelligẽ
di ex ꝑte intelligentis. et sic vnꝰ alio ꝑt eadem
rem melius intelligẽ q̃ ẽ melioris ũtutis in intel
ligendo. sicut melius uidet ui sione corpalis rem
aliq̃ q̃ ẽ ꝑfectioris vtutis in q̃ ũtutis ui sua ẽ ꝑfec
tior. ad hoc ad ꝙd intellectꝰ magis intelligit dupliciter vno q̃dem
mõ ex ꝑte ipius intellectꝰ q̃ ẽ fortior ad manifestã
ẽ em q̃ q̃to corpꝰ ẽ melius dispositũ ꝙto melio
rem sortit animã. qđ manifeste apparet in hijs q̃
sunt ꝑm̃ speciem diuisa. cuius rõ ẽ q̃ actꝰ et forma re
cipit in mã ꝑm̃ materie capacitatẽ vnde ꝙ in ea ꝙ
in hominibꝰ qđ habeat corpꝰ melius dispositũ for
tiorẽ animã melioris ũtutis in intelligendo vnde
dicꝰ augs de aia q̃ molles carne bñ aptos mẽte ui
orũ q̃bus intellus magis intelligit ad sui operationẽ illi em
in q̃bꝫ ũtus vna magnatia cogitatiua ẽ melius dis
posita sunt melius dispositi ad intelligendũ ¶ Ad
ꝑm̃ gꝰ patꝫ solutio ex dictis. et sunt ad .2m̃. vitas
em̃ intellus in hoc consistit q̃ intelligat res ee
sicut ẽ ¶ Ad .3m̃ dđ. q̃ differentia a forme q̃ nõ pro
uenit nisi ex diuisa dispõne materie nõ facit diui
sitatẽ ꝑm̃ speẽ. ꝑ solui ꝑm̃ nũm sunt em diuisorũ
diuise forme ꝑm̃ materiã diuisibilitate ¶ Ad
.3. gm̃ sic ꝓcedit videt ꝑ ꝙ cognoscit diuisibile
q̃ intellus nr ꝑ ꝑ ꝑ cognoscat indiuisibile
q̃ diuisibile. dicat em̃ ꝑhus in ꝑmo phi. qđ q̃ intel
ligẽs et sciẽs ex ꝑncipijs et elementis ꝙgnoscit
ẽ. ꝑ indiuisibilia sunt ꝑncipia et elementa diuisibiliũ
gꝰ ꝑ ꝑ ꝑ sunt nobis notã diuisibilia q̃ diuisibilia

¶ Ꝑ. id qđ ꝑmittit in diffinitione alicui ꝑ ꝑ ꝑ cogi
noscit a nobis q̃ diffinitũ ẽ ex ꝑtibꝰ et notiꝰ
habet dm̃ vi. thop. ꝑ indiuisibile ponit in diffinitione
linee. linea em̃ ut euclides dicit ẽ longitudo sine
latitudine. cui ex̃m tales sunt duo puncta et vnitas
ponit in diffinitione nũi q̃ nũs ẽ multitudo mẽsu
rata ꝑ vnũ ut dm̃ x. metꝫ. gꝰ intellus nr ꝑ ꝑ ꝑ
intelligit indiuisibile q̃ diuisibile ¶ Ꝑ. sile sili cognoscit
ꝑ indiuisibile ẽ magis sile intellectui q̃ diuisibile q̃
intellus ẽ simplex ut dicit. 3us de aĩa. gꝰ intellus nr
ꝑ ꝑ ꝑ cognoscit indiuisibile ¶ Sed ꝙra ẽ qđ dicit 3us
de aĩa q̃ indiuisibile mõstrat sicut punctũ et
cõ ꝑ posteriꝰ cognoscit gꝰ et indiuisibile ¶ Rꝰ dđ.
q̃ obiectũ intellectꝰ nri ꝑm̃ ꝑ̃ intem statuũ ẽ q̃ditas
rei mãlis quã a fantasmatibꝫ abstrahit ut ex ꝑ
missis patꝫ. et q̃ ido qđ ẽ ꝑmo et ꝑ se cognitũ a nobis
te cognoscitiua q̃ ꝑ ꝑ ꝑ eius obiectũ. considerari ꝑt q̃
ordine indiuisibile intelligat a nobis ex eius ordi
ne ad hunc q̃ditatem. dicit at indiuisibile ꝑ quod
ut dm̃ 3us de aĩa. vno mõ q̃ q̃tinuũ ẽ indiuisibile
q̃ ẽ indiuisũ actu licet sit diuisibile in potẽa. et hinc in
diuisibile ꝑ ꝑ ꝑ ẽ intellectui a nobis q̃ ei⁹ diuisio que
ẽ in ꝑtes q̃ cognitio confusa ꝑ ꝑ ẽ q̃ distincta ut
sup dictũ ẽ. Alio mõ dr indiuisibile ꝑm̃ speẽ sicut ho
mo ẽ quoddã indiuisibile. et hoc etiã mõ indiuisibile
ẽ ꝑ ꝑ ꝑ intellectui q̃ diuisio ei⁹ in ꝑtes tõ mis ut supra
dictũ ẽ. Et iterũ ꝑ ꝑ ꝑ ꝑ intellectꝰ q̃ ponat et dicat
affirmãdo uel negãdo Et hinc rõ ẽ q̃ hinc indi
uisibile intellectꝰ intelligit sicut ꝑ ꝑ obiectũ. Certo
mõ dr indiuisibile qđ ẽ omo indiuisibile ut punctꝰ et vni
tas q̃ nec actu nec potẽcia diuidit. et hinc indiuisibile
ꝑ posteriꝰ cognoscit ꝑ ꝑ ꝑ punctus diuisibilis vnde
punctũ ꝑ ꝑ ꝑ ꝑ punctus ẽ q̃ ꝑs non est
Et sili rõ vnꝰ ẽ q̃ sit indiuisibile ut dm̃ x. metꝫ
Et hinc rõ ẽ q̃ tale indiuisibile habz q̃ dã oppone
ad rem corpalem q̃ q̃ditatem ꝑmo et ꝑ se intel
lectꝰ accipit. vi at intellus nr intelligẽt ꝑ ꝑ ꝑ punctꝰ
paciꝫ indiuisibiliꝫ separatoꝫ ut plõmici ponit
sequit. et hinc indiuisibile ẽt ꝑmo intellectum q̃ ꝑ ꝑ
plõmicos ꝑ ꝑ ꝑ ora ꝑ ꝑ ꝑ ꝑ

silitudo p quā mtelligī ē spēs cognitiua cognoscēte. et ido nō ꝑm silitudinē nate ad pōm. q. gnoscatiua ē aliq̄ p plus cognitiua ꝑ q̄ēcia ad obiectū aliq̄n magis cognoscēt auditiua q̄ colorem

Dē mde cōsidandū. Cō. lxxxvi. q̄ itel⁹ mr̄ī

ē q̄d itellās nr̄ī reb⁹ rbz mālubz cogſcat

m uālub⁹ cognoscat ⁊ cū ty⁹ q̄ritur

q̄arto ¶ ꝓmo utrū cogſcat ſmgl̄aria ¶ 2o utrū

cognoscat infinita ¶ 3o utrū cognoscat cōtin

genca ¶ 4to utrū cognoscat futura Quō itel⁹ mr̄ī

Ad ꝓmū ſic ꝓcedit. videt q̄ itel⁹ gſſt ſiglia

lecty mr̄ cognoscat ſmgl̄aria. q̄ q̄ cū

q̄ pōnem cognoscat cognoscat ei⁹ma q̄ pōns. ſed

itellās nr̄ cogſcat ⁊hanc q̄pōnem ſortes ē ho. eius

em ē ꝑpōnē formāle. g⁹ mtellās mr̄ cognoscat hoc

ſmgulare q̄d ē ſortes ¶ ꝓ. mtellās ꝑtica q̄ digit

ad agendū ſed acty ſunt cā ſmgl̄aria. g⁹ cogſcat

ſmgl̄aria ¶ ꝓ. mtellecty mr̄ cognoscat ſeipm

ꝑ ē at ē q̄dā ſmgl̄are. aliq̄n nō ⁊habēt aliq̄

actū. acty em ſmgl̄aria ſunt. g⁹ mtellās mr̄ cogſcat

ſmgl̄are ¶ ꝓ. q̄ q̄ ꝑt ūty mſeior ꝑt ſupior ꝑ ſeſe

cognoscat ſmgl̄are g⁹ m̄lto magis mtellecty

¶ Sed ǵra ē q̄d dr̄ ꝓbē m ꝑ⁹ phi⁷. q. vlē ꝑm rōnem

notiē ſmgl̄are at ꝑm ſenſum ¶ Rō. dd. q. ſmgl̄a

re m reb⁹ mālubz ītellecty mr̄ directe et ꝓmo cog

noscē nō ꝑt. cuiꝰ rō ē q. ꝑn̄m ſmgl̄aritatis ī rebz

mālub⁹ ē mā mdīdualis ⁊ mtellās at mr̄ ſicut

ſup dām ē mtelligit abstrahendo ſpēm ītelligibilē

ab ⁊hiuģ mā. q̄d at a mā mdīduali abstrahit ē

vlē. Vnde ītellecty nē directe nō ē cognoscitiu⁹ n

vlium ⁊ indirecte at et ꝑ quādā reflexionē ꝑt cog

noscē ſmgl̄are. q. ſup dām ē. eciā poſtq̄ ſpēs ītel

ligibiles abstraxit nō ꝑt ꝑm eas actu mtelligē

niſi q̄ intendo ſe ad fantaſmata in q̄bz ſpēs mtel

ligit ut dm ⁊ꝰ de aīa. Sic igit ipm vlē ꝑ ſpēm m

telligi⁹ directe mtelligit ⁊ indirecte at ſmgl̄aria

quoꝝ ſunt fantaſmata. et hoc mō formāt ⁊hanc

ꝓpōnem ſortes ē homo. vnde patz ſolutio ad ꝑm

¶ Ad 2m dd. q. electio ꝑtica ualēs op̄abil. ē q̄ſi q̄dā

ſyl⁰ᵐ mtellecty ꝑtica ut dm dn̄ī. et ⁊hī. ex vli aut

ꝓpōne directe q̄cludi nō ꝑt ſmgl̄aris niſi mediāte

aliq̄ ꝓpōne ſmgl̄ari aſſūpta. vnde vlis rō ītel

lecty ꝑtica nō mouet niſi mediāte ꝑticulāri app

hensione ſe ſituāte ꝑtis ut dm ꝰ de aīa ¶ Ad 3m

dd. q. ſmgl̄are non repugnat mtelligi li mō tū

ē ſmgl̄are ſed mō tū ē māle. q. mīchil mtelligit

niſi īmālū. et ideo ſi ſit aliq̄d ſmgl̄are īmāle ſuc

ē mtellās hoc nō repugnat mtelligi ¶ Ad 4m dd.

q. ūty ſupior ꝑt rō q̄d ꝑt ūty mſeior ꝑ ē minē cōz

mō. vnde rō q̄d cognoscat ꝑ⁹ mālū. et q. certe q̄d

ē cognoscē ſmgl̄are directe. hoc cognoscit itellās

īmālū. et abſtracte q̄d ē cognoscē vlē Quō itel⁹ mr̄ī

Ad 2m ſic ꝓcedit. videt q. itel⁹ gſſt ī fīta

lecty mr̄ possit cognoscē infinita deus

em excedit omnia infinita. ſed mtellās mr̄ ꝑt cog

noscē deū ut ſup ⁊hitū ē. g⁹ m̄lto magis ꝑt cogſcē

cētā alia infinita ¶ ꝓ. mtellās mr̄ nat⁹ est

cognoscē gnā et ſpēs ſed quoꝝdā gnm̄ ſunt ſpēs

infinite ſicut mī. ꝓportiones et figure g⁹ itellās

nr̄ ꝑt cognoscē infinita ¶ ꝓ. ſi vnū corp⁹ non

ꝓdiret aliud ab existendo in vno et eodē loco

mīchil ꝓhibēt infinita corpa in vno et eodē loco

ee. ſed vna ſpēs mtelligi⁹ nō ꝓhibz aliā ab existē

do ſimlr̄ in itellāi. q. tm̄ git tm̄ multa ſimlr̄ ſcīē in

habitu. g⁹ mīchil ꝓhibz mtellām nr̄m infinita

ſcīaz in habitu ⁊habē ¶ ꝓ. mtellās cui nō ſit ūty

matēie corpalis ut ſup. dām ē uidet⁹ ee ꝓtē⁹ in

finita. ſed ūty infinita ꝑt ee ſup infinita g⁹ itel

lecty mr̄ ꝑt cognoscē infinita ¶ Sed ǵra ē q̄d dr̄

m ꝑmo ꝓbī. q. infinitū in q̄tū tal ē infinitū ē igno

tū ¶ Rō dd. q. cū ꝓtē⁹ ꝓportionet ſuo obiecto

oportet hoc mō ſe hz̄e mtellām ad infinitū ſicut

ſe habet eius obiectū q̄d ē q̄ditas rei mālis

in rebus at mālubz nō ī niēnt infinitum actu

ſed ſolum potētia ꝑm q. vnū ſuccedit alteri ut dr̄

m 3o ꝓbī. Et ideo m ītellāi mō ī niēnt infinitū

m potentia ad m acīpiendo. ſ. vnū ꝑ⁹ aliud q. nūq̄

tot mtellecty mr̄ mtelligit q̄n possit plura mtelli

gē Actu at uel ⁊hitu nō ꝑt infinita cognoscē mr̄

mtellās. actu q̄dem nō q. mtellās nō ꝑt ſimlr̄ ac

tu cognoscē niſi q̄d ꝑ vnā ſpēm cognoscat quo nō

cognoscit infinitū. aliq̄n ⁊hz̄et rōnē totius et ꝑtē

Et ideo nō ꝑt mtelligi niſi acīpiendo ꝑtē ꝑ ꝑtē

ut ex eius diffinitōe patz m 3o phi⁷. Est em infinitū

q. ꝑ tritū acīpi etibz ſp aliq̄ ē extra acīpe Et ſic

infinitū cognosci non posset actu niſi omnēs ꝑtes eius

nuārent⁹ q̄d ē impossi⁹. Et eadem rōne nō possibz

mtelligē infinita in habitu ⁊ in nobis em ⁊hitualiter

cognitō causat⁹ ex actuali. q. ſi dā cōe ⁊ intelligēdo em

efficiēs ſcientes ut dm 2o ethi. vñ nō possemus ⁊habē

⁊habitū infinitoꝝ niſi consideraremus oia infinita

nuando ea ꝑm ſucceſſionē cognitionis. q̄d ē impoſſ

Et ita nec actu nec ⁊hitu mtellās mr̄ cognoscē pī

finita ſed m potē⁹ tm̄ ut dām ē ¶ Ad pm. q. dd. m.

q. ſicut ſup dām ē de q. dm̄ q. infinitū ſicut formāle non

tāt⁹ ꝑ aliq̄ mā ⁊ in rebz at mālubz dm̄ infinitū per

priacēs formalis tāt⁹ nō. Et q. forma ꝑm ſe nota

ē mā at ſm̄ē forma ignota. vnde ē q. infinitū mā

le ē ꝑm ſe ignotū ⁊ infinitū at q̄d ē de q. ē ꝑm ſe notū

ignotū at quo ad nos ꝓpter defectū mtellās nr̄ q̄

ꝑm ſtatū pr̄ntis vite ⁊habz mālem aptitudinē ad mā

lia cognoscenda. et ideo m pr̄nti deū cognoscē non

possumus nisi p māles effectus ⁊ in futuro at collet⁹

de fect⁹ nr̄ī mtellās p gloriā et tūc ipm deum ī ſua

ēssēcia videbīt potiꝰ⁹ tamē abſq̄ apprehensione

¶ Ad 2m dd. q. mtellās nr̄ ē nat⁹ cognoscē ſpēs

ꝑ abstractionē a fantaſmatib⁹. et ideo illas ſpēs tm̄ꝰ

uel figuratiuas q̄s q̄s non ē ymaginat⁹ nō ꝑt cogſcē

nec actu nec habitu nisi forte in gne et pncipijs
vlibz qd e cognoscē in pote et ō fuse ¶ Ad 2m dd.
q fidno corpa eent in vno loco uel pluā nō oporteret
q successiue mutarent loca ut sic p quam subtractois
successione nuāt ent locata Sed spēs intellēs fut
successiue in grediunt intellm nrm q nō ml'ta actu simul
intelligit et ideo oportet multitas et nō infinitas spēs
ee in stellai nrō ¶ Ad 3m dd. q sicut stellās nr emfi
nitq ūtute ita infinitū cognoscit est em vtq eis infi
nita fm q nō trāt p mās corpalem et ita e cognoscitiuq
blis qd e abstractū a mā indiuali et p gnēs nō fini
tur ad aliqd indiuiduū fq tū e de se ad infinita indi
dua se extendit ¶ Hō 2m sic p cedit videt q intellās nr nō sit
cognoscitiuq contingentiū q ut d in vi. eth.
intellās sapiā et scia nō sunt contingentiū ſ nāōrum
¶ p. sicut d in vm phi ea q quāz sunt et quāz nō sunt
tpe mēsurāt intellās at a tpe abstrahit sicut et ab
aliis q dicūm bz matie. ai g pplq contingentia sit quāz
ee et quāz nō ee videt q contingēa nō cognoscat ab intel
lectu ¶ Sed contra omnis scia e in stellai. ſ q da scia est
de contingentibz sicut scie morales q sunt de actibz humā
nis ſbiectis libeo arbitrio. et eciā scie nāles q tāi ad
partem q tractat de gnabilibz et corruptibilibz g intel
lectq e cognoscitiuq contingentiū ¶ Rñdeo dd. q contin
cia dupliciter pnt considerari vno mō fm q contingentia sunt
alio mō fm q in eis aliq necessitatis inuenit. nichil em
e adeo contingens qđ in se aliq necessitatis habeat sicut
hoc pm q e sortē currere in se q dem contingens e. sed hya
bitudo cursq ad motū necessariā e. nam e em sortē mo
ueri si currit ¶ Est at vnūq dq contingens ex parte materie
q contingens e qđ pt ee et non ee. potēa at pmz ad
mām. necessitas at consequit formam q ea q se
quitur ad formā ex necessitate insurgit. habitia at e indi
duacōnis principio at vlis accipit fm abstractioz
forme a mā particulari. dicit e at sup q p se et directe
intellās e vlium. sensus at singulāz quoz eciā indirecte
qdāmō e intellectq ut sup dem e. Dicit at contingen
cia q put sunt contingentia cognoscunt directe q dem a sensu
indirecte at ab intellectu. Rñdeo at vlis et necessa
rii cognoscit p intellectū. vnde si attendat voces
vlis fabulū omnes scie sunt de necessariis. Si at attendat
ipse res sic q da scia e de necessariis q da nō de contingentib9
et p hoc pz solutio ad obiecta ¶ Ex intellectu nr non sequit futa
Hō 4m sic p cedit videt q intellās nr cognoscat
futura. intellās em nr cognoscit p speciē intel
ligiblem q abstrahit ab hic et nunc et ita se habet
indifferenter ad omne tempus. ſ pt cognoscere presentia et
pt cognoscere futura ¶ Pō. homo qn alienat a sen
sibz aliq futura cognoscere pt ut pz in dormientibz
et phreneticis ſ qn alienat a sensibz magis viget
intellectus. et intellās q tū de se e e cognoscitiuq
futuroz ¶ Pō. cognitio intellectiua hoīs efficacior
e q cognitio qualiscūq brutoz animaliū ſ q da anima
p cognoscit q da futura sicut formicule frequē
ter et crotizantes significant pluuia mox futura. quāmul
to magis intellectiua humana pt futura p cognoscere
¶ Sed contra q dicit eccl'i. multa hominū afflic
tio q ignorat p terita et futura nullo fine quiescit
¶ Rñdeo dd. q de cognitione futuroz rōnabiliū eodem mō dispo
nendum e sicut et de cognitione contingentiū nā
pa futura aut sub tpe cadunt aut sunt singularia q in
tellectq humano non cognoscat nisi p reflexionez
ut sup dictū e. Rationes at futuroz pnt ee vles et
intellectuales perceptibles. et de eis eciā pnt ee scie
bt tm circa de cognitione futuroz loquimur. Sciendum
e q futura dupliciter cognoscūtur pnt vno mō in seipsis
alio mō in suis causis. In seipsis qdem futura cog
noscūtur non pnt nisi a deo cui eciā sunt presentia q sunt
in curſu rerum futura. mēte tū eius et humano intellectq sunt
futura aut sup tpis cursum ut sup dictum e tāi de deo p futura
agere. Sed put sunt in suis causis pnt cognosci eciā
a nobis. et si qdem in suis causis sunt ut ex q bus
de necessitate puenīt cognoscūtur p certitudinē scie
sicut astrologia prognosticat eclipsim futuram. Si at
sic sunt in suis causis ut ab eis pueniant ut in plu
bus sic cognoscūtur p p qdam coniecturā uel magis
uel minus certam fm q cause sunt magis uel minus
certe inclinate ad effectū ¶ Ad primū dd. q
rō illa procedit de cognitione q fit p rōnes vles earū
ex quibz futura cognosci pnt fm modū ordinis
effectus ad causam ¶ Ad 2m dd. q sicut augustinus
xij. de gi. q aīma habz q dam vim sortis ut ex su
natura futura cognoscere possit et ideo qn retrahi
tur a sensibz corpeis et quodāmō vnitur ad se
ipam fit prompta noticie futuroz. et hec q dē opio
rōnalis erit si ponerem9 q aīma accipiat cognitionē
veri fm participationē ydeaz sicut plōnicus posuerit
q sic aīma ex sua natura cognoscit vles eius omni
effectum impedit p corpus vnde qn a corpeis sen
sibus abstrahit futura cognoscit. Sed q iste mo
cognoscendi nō e conveniens intellectui nro fm magis
ut singulāz a sensibz accipiat. ideo nō e fm nām aie
q futura cognoscat eius a sensibz alienati fit magis
per impressionē aliquā diuinā sup iorem. sp̄m aliū q dem
sicut dicit beatus dionisius angelorum intellectus illu
minat et futura fata ordinat ad futura aliqua
cognoscenda. vel eciā operatione demonis fit aliq
modo in fantasia ad p signandū aliq futura q de
mones cognoscunt ut sup dictum e. Humanis impressiones di
uini spūs alius magis nata e aīma humana suscipere
eius a sensibus alienati q per hoc ipm quāz sit spūalibz
sensibus et magis libera ab exteioribz ex inquietudinibz
continget at ex hoc per impressionē diuini spūs
corpalium malefactoz e em q corpa malefica superio
ra super inferiora mouent. vnde eius vires sen
sitive sunt actu corpalium organoz. quibus e q ex impres
sione celestium corpoz immutet q dāmō fantasia vel

cū celestia corpa sint cause mlt̄or fuatiōr fiut
m ymagmacōe aliq̄ signā quor dā fuatiōr
hec at signa magis prapuit in nocte et a dorm
entib9 q̄ de diem vigilātib9 q̄ ut d̄ m libro de
somno et vigilia q̄ de ferūt in die dissoluit
magis plus em̄ e sine ptuibacōe aer noctis
eo q̄ silencōres sūt noctes et m corpe facauit
sensū pter somnū q̄ pui moty mteiores
magis sentaūt adormētib9 q̄ a uigilātib9
hn̄ uō moty facaūt fantasmā ex q̄bus pudet
futura ¶ Ad 3m dō q̄ aīa malia bruta nō hnt
aliq̄ supra fāta siam q̄ ordmet fantasmata
siaut hnt homēs rōnem et ideo fantasia bru
torū aīa malū totaliť seq̄t mpssionē celestem
et ideo ex motib9 huiusmodi aīa malū magis pnt9
nosci q̄d̄ futura aut pluuie et huiusmodi q̄ ex mota
b9 hom̄ q̄ mouet p̄m9 silui rōnis vnde ptis
dicat m libro de somno et vigilia q̄ q̄dā nō
pruden tissimi sūt magne pudentes · nā mtel
ligencia hominū non e aīis affecta sz tā q̄ deser
ta et vacua ab omnib9 et mota p̄m mouens

Deinde q̄ sit anduū Qō · lxxxvij · q̄ · 1° aīa q̄ ssit
e quō aīma intellectiua at scipaz ul' ea
cognoscat scipam et ea q̄ sūt in ipa
q̄ in se sūt Et circa hoc q̄rit̄ 1° ¶ 1° primo utrū
cognoscat scipam p essenciā suā ¶ 2° quō cogn̄s
cat hītus in se exntes ¶ 3° quō intellectus cognos
cat actus ppios ¶ 4° quō cognoscat actus uoluntatis

Ad p̄mū sic p̄cedit 1° q̄ aīa nō cognoscat se sic aīa
videt q̄ aīa intellectiua scipam cognos
cat p essenciā · dicat em̄ aug9 · ix · de trin · q̄ mens
scipam p scipam nouit q̄m e incorpea ¶ 2° ·
angelus et aīma humana q̄ uel uit in q̄ne intel
lectualis sūbe · sed angelus intelligit scipm̄ p
essenciā suā g° aīma humana ¶ 3° · in hīs q̄
sunt sime mā idem e intellectus et q̄d intelligit ut
d̄ m 3° de aīma · sz mens humana e sime mā · non
em̄ e actus corpis alicui ut sup̄ dcm̄ e g° in mente
humana e idem intelligens et ~~intel~~ q̄d intelligit
intellit g° se p essenciā suam ¶ Sed 9tra e q̄d d̄ m
3° de aīma q̄ intellectus intelligit se sicut alia
sz alia non intelligit p essencias eorū sz p eorū simi
tudines · g° neq̄ se intelligit p essenciā suā ¶ Rō · dō ·
q̄ vnūq̄q̄ sz cognoscibile e sm̄ q̄ e in actu et non
sm̄ q̄ e in potencia ut d̄ m · ix · meth · sic em̄ aliq̄d
e ens et verū q̄d sub 9gne cadit p̄ut e actu
Et hoc q̄dem maxime apparet in rebus sensibilib9
non em̄ uisus papit coloratū in potē sz solū colo
ratum in actu · et simile intellectus manifestū e q̄ in q̄tū
e 9gnoscitiuus ueri nō cognoscit nisi q̄d e actu · et
inde e q̄ non cognoscit māz nisi sm̄ pportionē ad for
mā ut d̄ m p° phi · vnde et in sbis mātibus in mā
libus sm̄ q̄ vnaq̄q̄ earū se habz ad hoc q̄ sit in actu
sm̄ essenciā · ita se habz ad hoc q̄ sit p suā essenciā im

telligibilis Essencia uigilis dei q̄ e actus purus et pfus
e simplex et p fecte sm̄ seipam intelligit · vnde deus
p essenciā suā non solū seipm̄ sz essencias omnia intel
ligit · angeli at essencias e q̄dem in gne intelligunt
ut actus non tm̄ ut actus purus nec sz opletus vnde eius
intelligere nō opletur p essenciās eius · et si essencia
sua se intelligat angelus non tm̄ omnia pt̄ p essencias
suas cognoscit · sz cognoscit alia a se p eorū similitudi
nes Intellectus at humanus se habz in gne veri intel
ligibilium ut ens in potē a tm̄ · sicut et materia prima
in gne veri sensibilium vnde possibile nō natum
Sic igit̄ in sua essencia consideratus se habz ut potē
cia intelligens vnde ex seipo habz unde ut intelligat
ligat non at ut intelligat in sm̄ sm̄ 1° q̄ sit actu
Sic em̄ et plōnicus posuerit ordinē entium intelli
gibilium supra ordinē intellectuum q̄ intellectus no
intelligit nisi p participacōz intelligibilis · participans
at e in tra participati p eos Sic igit̄ intellectus humanus
fiet actu p participacōes formarum intelligibilium
tarum ut plōnicus posuerit p humanū participacōz veri
in corpe aīa intellectus humanus seipm̄ intelligeret
Sed q̄ nāle e intellectui nro sm̄ statui p̄nis vi
te q̄ ad māta et sensibilia uspiciat sicut supe
rioem e · q̄ seq̄tur e ut sic seipm̄ intelligat intellectus
in sm̄ q̄ sit actu p species a sensibilibus abstractas
per lumē intellectus agentis q̄d e actus ipōrum intel
ligibilium · et eis mediantibus intellectus possibilis ·
Alio igit̄ modo per essencias suas sz p actus suos se cognoscit
intellectus in · Et hoc duplex · uno p reflexionē sm̄ se cognoscit
tes uel plato p̄cipit se hre aīam intellectiuam · et hoc
q̄ p̄cipit se intelligere · Alio mō in ulti sm̄ naz humana q̄
ne mentis ex actu intellectus considerato in se · Sed um̄
e q̄ iudicium et efficacia humani 9gnis cōis quia p naz
aīme 9gnoscim9 q̄ petit nobis sm̄ diuinam cōz luis
intellectus in veritate dīna in q̄ rōnes veri omnium
continent sicut sup̄ dctum e un et augd in · iv · de
trin · Intuem̄ inviolabile veritatem ex qua pfecte
q̄ tui possumus diffinimus · nō q̄lis sit umuscuiusq̄
homīs mens · sed q̄lis ee sempit̄nis rōnis de
beat Est at differencia mentis humane ad p̄m̄ a quo
nam ad p̄ma 9gnicōz de mente humana suffiat
ipa mentis p̄nicia q̄ e p̄ncipium actus ex quo mō papit
seipam et ideo d̄ se cognoscit p suā p̄nciā Sed
et ad 2am 9gnicōz de mente humana non suffiat
eius p̄ncia sz req̄rit diligens et subtilis enquisitio
Vnde et multi naz aīme ignorat · multi etiā alia
naz aīme erranter · propter q̄d aug9 d̄ x · de trin · te
de tali q̄stione mentis non uelut absentem se
q̄rat mens cnere sz p̄ntem q̄rat discernere · 1° q̄ssti
differencia sua ab aliis rebus q̄d e cognoscere q̄d
tate et naz sua ¶ Ad p̄m̄ g° dō · q̄ mens seipam
p seipam nouit q̄ tandem in simplius cognitum
puenit licet p suos actus ~~pa~~ in q̄ e q̄ cognoscat
q̄ ipa seipam amat ut ibi subdit̄ · pt · n · ad dīa

p se notū dupl'. uel q̄ p mchil aliud m eo no
tnā dcm'. sicut dicit' p ma pn̄a p se nota·
uel q̄ non fuit oy ē ogn̄o sabl'e p actus sicut to
lor ē sēm se uisibilis· sbā at p actus ¶ Ad 2m
dd· q̄ eēcia ā gelu ē sicut acty in gn̄e mtelli lui
et ideo se habz et ut mtellēs et ut mtellan vnde
angelus suā eēciā p se ipam apphendit· non
at mtellēs hūanq̄ q̄ uel ē omō i potē a spectu
mtelligi lui sicut ūtellēs possibil' uel ē acty itel
ligibilium q̄ abstrahit a fantasmatibz sit ūtel
lecty agens ¶ Ad 3m dd· q̄ ubi illud pty vbi
vbm ē m omm mtellectu sicut em sensꝰ in actu
ē sensibile p̄ter sili tudinem sensibil' q̄ ē forma
sensꝰ in actu· ita mtellēs in actu ē mtellectum in
actu p̄ter sili tudinem rei mtellē q̄ ē forma itel
lecty in actu Et ideo ūtellēs hūanq̄ fit in actu
p̄ speciem rei mtellē p eandem rē mtelligit sic
p̄ formā suā ydem at ē dicē q̄ in hōc q̄ fit sme
mā idem ē mtellecty et qđ mtelligit ac si dicēt
q̄ in hōc q̄ fuit mtellēs in actu idem ē mtellēs
et qđ mtelligit p hoc em ad ē mtellectum in actu
q̄ ē sme mā· sed in hoc ē dria q̄ quoruda eēcie
fuit sme mā sicut sbē sepate q̄s angelos dicim⁹
ēsse vnaq̄q̄ et ē mtellēs et mtelligēs· sed q̄dam
eēs fuit q̄ eēcie non fuit sme mā p̄ solū sili
tudinem ab eis abstracte vn et ome· dicit 12°
de alma q̄ p̄ō mducta nō habz veritatē nisi im
bōis sepatis· deificat em q̄dāmō in eis qđ nō
deificat in alijs ut dcm ē ex hijs ogf̄ sāit p acty

Ad 2m sic p̄cedit' videt' q̄ mtellectꝰ nō cog
nosat hūanus aīme p eoz eēciā· dr n·
aug⁹· xm· de trin· nō sic uidet' fides in corde in
quo ē sicut aīma alterius hōmis ex motibz corpis
uidet' sed eā tenet certissima fidē· clamat p̄ ostia
et cad vō ē de alijs hijtabz aiē· g⁹ habitꝰ aiē non
cognosat' p actꝰ p̄ se ipōs ¶ p̄ō· res māles
q̄ fuit extra aiāz cognosat' p hoc q̄ sili tudines
earū fuit p̄nt aliē in aīma· et ideo dicit' p suas
sili tudines cognosa· sed hijtus aiē p̄nt aliter
p̄ suā eēciam fuit in aīma· g⁹ p suā eēciā cog
nosat' ¶ p̄ō· p̄ter q̄d vniq̄dq̄ et illud magis sed
res alie cognosat' ab aīma p̄ter hijtus et spēs
intelligibiles g⁹ ista magis p̄ se ipā ab aīma cognos
citur ¶ Sed obra hijtus fuit p̄ncā actuū sicut et potē
sed sicut dm 2o de aīma· potes potētiās p̄m rōnē
actꝰ et opationes fuit· ergo eadē rōne fuit p̄ potes
hijtabz· et ita hijtus p actꝰ cognosat' sicut et
potētiae ¶ Ex° dd· q̄ hijtus quodāmō medius ē
inter pōm puram et actū purū· Jam at dcm
ē q̄ nichil cognosat' nisi fm q̄ ē actu· sic ergo in
q̄ntū hijtus deficit ab actu p̄fecto· deficit ab hijs
q̄ non ē p se ipm cognosabil' p̄ natūm ē q̄ p suum
actū cognosat' sīue dicā aliq̄s p̄apitū se habē hi
tum p hoc q̄ p̄apit se p̄ducē p̄ncipiū actū hijtꝰ· sīue
dicā aliq̄s magnitudinem naturā et rōnē hijtus q̄ sit idē
actꝰ actꝰ· et p̄ma q̄dem cognitio hijtus p̄ se ipam
p̄ncipiū hijtus q̄ est hoc ipō q̄ p̄ncipiū ē actus causat
in quo statū p̄apit· Sed at cognitio hijtus fit per
studiosā magnificā sicut sup̄ dcm ē de mēte ¶ Ad
p̄m q̄· dd· q̄ et si fides non cognosat' p se ipōs
cordis motꝰ p̄cipit' tamē ab eo eēciā in quo ē per
mtelligibilem actū cordis· nullus em̄ fidem se habere
sciret nisi p hoc q̄ se credē p̄apit ¶ Ad 2m dd·
q̄ hijtus sit p̄nitus mtellectui nro nō sicut obiec
tū mtellectꝰ q̄ obiectū intellēctus nri p̄m statui p̄nitus
unite ē natura rei mālis ut sup̄ dcm ē· p̄ sit p̄n
tus in intellectui ut q̄dz mtellēs intelligit ¶ Ad 3m
dd· q̄ cā dē p̄ter vniq̄dq̄ et illud magis veri ta
tem habz si intelligat' in hijs q̄ sunt vno ordine
puta in vno gn̄e causē puta si dicat' q̄ sanitas
ē p̄ter vitam desiderabil' sequit' q̄ vita sit magis
desiderabilis Si at accipiat' ea q̄ sunt diuersi ordi
nis nō habz veritatē ut si dicat' q̄ sanitas p̄ter
medicinā· q̄ideo sequit' q̄ medicina sit magis de
siderabilis q̄ sanitas ē in ordine finis· medicina
in ordine cāru efficientiū Iungit' aūt ad p̄positum
duo quoru vtrūq̄ sit p se in ordie obiectoru cog
nitionis· illud p̄ter qđ aliud cognosat' erit ma
gis notū sicut p̄ncipia demōbz· sed hijtus nō ē de
ordine obiectoz in q̄tū ē hijtus· nec p̄ter hijtū ali
quid cognosat' sicut p̄ obiectū cognitū· sed
sicut p̄ter dispōz uel formā qua cognoscēs cog
nosat· et ideo ratiō non sequit' ex itel' cognitū p̄m actū

Ad 3m sic p̄cedit' videt' q̄ mtellectꝰ non
cognosat p̄m actū illud em̄ p̄ se cognitū
ē qđ ē obiectū cognitionis· hijtus· p̄ actꝰ differt
ab obiecto· g⁹ mtellectꝰ nō cognosat suum actū
¶ p̄ō q̄d cognosat' aliquo actu cognosat· si g⁹
mtellectꝰ cognosat actū suū aliquo actu cog
nosat illū· et illū iterū actū alio actu q⁹ erit
p̄cēdēns infinitū qđ videt' impossibile ¶ p̄ō· sicut se
habz sensus ad actū suū ita et mtellectꝰ· sed
sensꝰ p̄p̄ius non sentit actū sensus· q̄ hoc p̄tinet
ad sensū cōem ut dr in libro de aīma· g⁹ neq̄
mtellectꝰ mtelligit actū suū ¶ Sed obra ē qđ
aug⁹ dr x· de trin· Intelligo me mtelligē ¶ Ex°
dd· q̄ sicut iam sup̄ dcm ē vniq̄dq̄ cognosat'
p̄m q̄ ē actus ultima at p̄fectio mtellectꝰ ē ei⁹
opatiō· non em̄ ē sicut actio tendens in alterū
q̄ sit p̄fectio opati sicut edificatio edificati· sed
manet in opante sicut p̄fectio et actꝰ ei⁹ ut dr· x·
metha· hoc igit' ē qđ p̄mum de intellectu intelli
git· s· ipm̄ eius mtelligē· sed ēcia hoc diuersi mtel
lectꝰ diuersimode se habent· Est em̄ aliq̄s intel
lectꝰ· s· dīnus q̄ ē ipm̄ suum mtelligē· et sic in deo
idem ē q̄ mtelligat se mtelligē et q̄ mtelligat
suā eēciā q̄ sua eēcia ē suum mtelligē Est
aut aliꝰ mtellectꝰ· s· angelicus q̄ nō ē suum intelligē

siait sup dam ē sed tm p̄mū obiectū suū mtelligē ē ei⁹ essencia vnde et si aliud sit m̄ agelo f̄m rōnem q̄ mtelligat se mtelligē et q̄ intelligat sua eēcia tm̄ sim̄l et vno et actu vtriq; mtelligit q̄ hoc q̄ ē mtelligē sua eēcia est ap̄a p̄fectio sue essenae sim̄l cat et vno actu mtelligit res ai sua p̄fectōe Est at alt⁹ intellecto s. thuān q̄ nec sui mtelligē nec sui intelligē est p̄ p̄ū obiectū ipā eius essenaa sed ad extr̄m ei⁹ s. natura rei mālis et ideo id q̄d p̄mo cognoscit ab mtellectu thuāno ē thuān obiectū et sd̄o cognoscit ip̄ē quo cognoscit obiectū et p actū cognoscit ip̄ē mtellē cuius ē p̄fectio p̄z mtelligere Et ideo phūs dicit q̄ obiecta cognoscūt actibz et actu potentijs ¶ Ad p̄m g⁹ dd⁹ q̄ obiectū mtellectu ē q̄d dā cōe s. ens et verū sub quo cōprehendit etiā ip̄ē actu mtelligēdi vnde mtellectu pt sui actū cognoscē ꝑ nō p̄mo q̄ net p̄mū obiectū mtellectu nr̄i f̄m p̄n̄tem statū ē q̄d libz ens et vn̄m ꝑ ens et vn̄m cōsiderāti in rebz mālib⁹ ut dam ē ex quibz omnibz m cognitōz oīm aliorū deuenit ¶ Ad z̄m dd⁹ q̄ ip̄m mtelligē thuānū nō ē actu et p̄fectio nāture mtellectē mālis ut sit possit vno actu mtelligi nātura rei mālis et ip̄m mtelligē siait vno actu mtelligit res tam sua p̄fectione vnde alius ē actu quo ītellēs mtelligit lapidē et alius ē actu quo ītelligit se mtelligē lapidem et sic mdē nec ē mēs thuāna i mtellai m̄ fim̄ui ēē m potētia siait sup dam ē ¶ Ad z̄m dd⁹ q̄ sensus ap̄ us sentit f̄m imutatōz mālis orḡam a sensibili q̄ritōr non ē at possibile q̄ ad mālē mālē imutet sic p̄m ꝑ vnū imutat ab alio Et ideo actu sensꝰ ap̄i p̄cipit p sensū cōem Sed ītellectus non mtelligit p mālem imutatōz orḡam et ideo non ē silē de ītellēs ītelligit actū uolūtatis

Ad ē̄m sic p̄cedit⁹ videt⁹ q̄ mtellectu non mtelligat actū uolūtatis mdūm em cognoscit ab mtellai m̄ si sit aliq⁹ mō p̄n̄s mtellai ꝑ actu uolūtatis nō ē p̄n̄s i mtellai g⁹ actu uolūtatis nō cognoscit ab mtellai ¶ p̄ō actu habet spem ab obiecto ꝑ obiectū uolūtatis differt ab obiecto mtellectu g⁹ et actu uolūtatis spem habet diuīsam ab obiecto ītellectu nō g⁹ cognoscitur ab mtellai ¶ p̄ō augꝰ in libro x⁹ cōf. attribuit affectōbz aīme q̄ cognoscit neq; p̄ p̄ma gnem siait corpa neq; p̄ p̄nāa siait artes ꝑ p quasdam notōnes non uidet at q̄ p̄nt esse notōnes veri m aīma m̄ si nel eēntie veri cognitarū nel earū silitudines g⁹ mpḡle uidet q̄ mtellēs cognoscat affectōnes aīe q̄ sit actu uolūtatis ¶ Sed ḡtra ē q̄d augꝰ dr⁹ x⁹ de tm⁹ q̄ mtelligo me velle ¶ Rn⁹ dd⁹ q̄ siait sup dam est actu uolūtatis mthil aliud ē q̄ mdūm q̄dā gnē formā intellectā siait appetitu mālis ē mdūm q̄dā gnē formā mālem Indūm at aut ꝑ ē mipā re p modū ei⁹ vnde ītellectus ē natāliter in re natāli et ītellectus q̄ ē appetitu sensibilis ē sensibilis m sentētē et silr mdūm at mtelligibilis q̄ actu uolūtatis est mtelligibilis m ītelligēte siait m p̄n⁹ et ip̄o sbiecto vnde et phūs hoc mō loquēdi vtit⁹ in 3⁹ de aīma q̄ uolūtas in rōne ē q̄d at ē mtelligibilis in aliquo ītelligēte osequēs ē utrū ab eo mtelligat vnde actu uolūtatis mtelligit ab mtellai mḡtū aliqs p̄cipit se uelle et mḡtū aliqs cognoscit nāz ei⁹ p̄ncipij q̄d ē thūm uel potētia ¶ Ad p̄mū g⁹ dd⁹ q̄ rō illa p̄cedit de uolūtate et mtellectu siait sup dixim⁹ potētie ita etiā sbiecto differrēt sic em q̄d ē m uolūtate ē ut ab sens ab mtellectu mutat ai vtriusq; m dicet in vna q̄ba aīme et vnū sit q̄d dām p̄m alterius gnis ē ut q̄d sit m uolūtate sit etiā q̄d dā ē ī mtellai ¶ Ad z̄m dd⁹ q̄ bonū et verū q̄ sunt obiecta uolūtatis et mtellectus differūt q̄d rōne vn̄m p̄tinet ad ē vnū sub alio cōtinet ut dam ē nā verū ē q̄d dā bonū et q̄d bonū ē q̄d dā verum et ideo q̄ sunt uolūtatis cadūt sub mtellectu et q̄ sunt mtellectus p̄nt cadē sub uolūtate ¶ Ad 3⁹ dd⁹ q̄ affectus aīme non sunt ī ītellectu neq; p̄ silitudiēz tm̄ siait cōpa neq; p̄ p̄nāa ut i sbiecto siait artes ꝑ siait p̄ncipiatum in p̄n⁹ m quo tha bet nouū p̄ncipiatū et ideo augꝰ dr⁹ affectus aīe ē in memoria p quasdam notōes

Ostēdit q̄ aīa cognoscat ī māles sbās et ea q̄ sup eam sunt s. sbās māles et hoc q̄ritur tria ¶ p̄mo utrū aīa thūana f̄m statū p̄n̄tis uite possit mtelligē sbās māles quas āgelos dicim⁹ p sepaz ¶ 2⁹ utrū possit ad eaz cognitōz puenire p cognitōz rei mālis ¶ 3⁹ utrū de⁹ sit id q̄d p̄mo a nobis cognoscat

Ad p̄mū sic p̄cedit⁹ q̄ aīa ī p̄n̄ti uita nō ogn̄oscit videt⁹ q̄ aīa thūana f̄m statū p̄n̄tis uite possit ītelligē sbās māles p sepaz dicat em aug⁹ in 12⁰ de tm⁹ mens ipa siait corpea uerū notiaas p sensū corpis colligit sic corpea actū veri p semetipaz thuḡ at sit sbē māles gⁿ mens sbās māles mtelligit ¶ p̄ō silē sili⁹ cognoscit sed magis assilat⁹ mens thuāna rebus mālib⁹ q̄ mālib⁹ cū ipa mens sit mālis ut ex sup̄dictis patz cū gⁿ mens nāa mtelligat res māles ml⁹ tom at⁹ mtelliget res māles ¶ p̄ō q̄ ea q̄ sunt maxie sensibilia nō maxie sentiant a nobis p̄ueit ex hoc q̄ excellētie sensibilū corripiunt sensum sed excellētie mtelligibilū nō corripiunt mtellectū ut d⁹ 3⁹ de aīa g⁹ q̄ sit f̄m se maxie mtelligibilia sunt etiā mtelligibilia nob

sed cū res mālēs non sūt mtelligibiles msi qⁿ
faciam⁹ eas mtelligibles actu abstrahēdo
eas a mā· maīfestū ē qⁿ magis fm se mtelligi
biles sūt sbē q̄ sūt fm suā nāz mālēs g⁹ mlto
magis mtelligūt a nobis q̄ res mālēs ¶ ꝓ·
m⁹ dicat m⁹ metħ· q̄ si sbē abstracte non
pnt mtelligi a nobis tūc nā otiose eēt ista
et id q̄d ē m se nāliť mtellam· nō mtellam ab
aliquo· ſ mtħl ē otiosū sūt frustrā natura
g⁹ sbē mālēs pnt mtelligi a nobis ¶ ꝓ· sicut
se habz sensꝰ ad sensibīa ita se habz mtellectꝰ
ad mtelligibīa· sed uisus nr pt uidē oīa cor
pora sīue sint supiora et incorruptibīa sīue sint
inferiora et corruptibīa· g⁹ mtellectꝰ nr pt mtel
ligē oīa sbā mtelligibiles et supiores et m
mālēs ¶ Sed ꝯtra ē q̄d dī sap· ix· q̄ in celis sunt
quis inuestigabit· In celis aūt ē dicť tyndꝰ sbē
fm illud ysˢ xxxm· angeli eorū in celis &c· g⁹ no
pnt sbē in mālēs p inuestigacōz tyndāl cognosci
¶ ꝯ· dd· q̄ fm opionē plōmⁱ sbē in mālēs non
solū a nobis mtelligūť sed eā sūt pma a nobis
intellecta· ponunt em plō· formas in mālēs sbsis
tēres quas ydeas vocabat ē ꝓpa obiecta nrī m
tellectꝰ et ideo pmo et p se mtelligūť a nobis·
applicat tn ānē cognitō rebz mālibꝰ fm q̄ p tel
lectū p mſcēt fantasia et sensꝰ vnde q̄to ma
gis mtellectꝰ fuit depiratꝰ tāto magis papit
in mālibus mtelligibīe uēritatē· sed fm azl· sentēa
quā magis exp̄imit mtellectꝰ nr fm statū p̄ntis
uite nālem ordinē spectū habz ad natūas mālium
rerū vnde mtħl mtelligit msi quatenus se ad
fantasmata ut ex dictis patet· et sic manifestū ē
q̄ sbā in mālēs q̄ sub sensu et ymaginacōne
non cadūt pmo et p se fm modū cognitōis no
bis exptū mtelligē non possumꝰ· Sed tamē
ex eis mīre possumꝰ pt homo ad hoc q̄ mtelligat
sbās sepatas p vmonē uel ꝯtinuacōz earuſd
sbē sepate a nobis quā vocat mtellam agen
tem· q̄ q̄dē ei sit sbā sepata nāliť sbās sepa
p ei⁹ mtelligere possumꝰ mtelligem⁹ et nos
sbās sepatas sicut nūc p mtellam possibilem
nobis vnitī mtelligim⁹ res mālēs· ꝓmt
at mtellam agentem sic nobis vnitī· ei⁹ nos
mtelligam⁹ p mtellectū agentē et p mtelligibīa
spēculata ut patz ei⁹ ꝯclōnes intelligim⁹ per
phā· mtellecta nr̄a ē q̄ mtellectꝰ agens q̄pet
ad mlta spēculata uel sicut agēs pncipale ad
instrumēta uel sicut forma ad māz· tm̄is em
duobꝰ modis attribuitur aliq̄ actio duobꝰ pncipijs
pncipali q̄dē agenti et instrumēto sicut sectio
artifici et serre· forme aūt et sbiecto sicut calefac
tio calori et ignī· Sed utroq; mō mtellectꝰ agēs com
pabit ad intelligibīa spēculata sicut pfectio ad
pfectibīe et actꝰ ad pōm· Simīr aūt recipitur maliq⁹
pfectū et pfectio· uisibile in actu et lumē in pupil
la· simīr g⁹ in stellā possibīe recipiūť intellecta
spēculata et mtellectꝰ agens· et ꝯsequēter plura intel
lecta spēculata recipiūntur tāto magis appropinq̄m⁹
ad hoc q̄ mtellectꝰ agens pfecte vniatur nobis·
ita q̄ ei omnia spēculata cognoscibīa mtellectꝰ
agens pfecte vniet nobis· et potēr⁹ p ei⁹ cognitōnē
cere omnia mālia et in hoc pōnt ultimā hōnis
felicitatē· nec refert q̄ntū ad ꝓpositū ponere utrū in
ullo statu felicitatis possibilis intelligat sbās se
patas p mtellectū agentē ut ipē sentat uel ut po
nit alexandꝰ mtellectꝰ possibilis nūq̄ intelli
gat sbās sepatas ꝓpter hoc q̄ ponit mtellectū possi
bilem corruptibīem· ſ homo intelligat sbās sepa
tas p mtellectū agentem· Sed ꝑdictā stare nō pnt
ꝓmo q̄dem q̄ mtellectꝰ agens si ē sbā sepata ipōle
ē q̄ p ipam formaliť mtelligam⁹ q̄ id quo for
maliť agens agit ē forma et actꝰ agentis cum
omē agens agat q̄ntū ē actu sicut ecā sup̄ dictū
ē ēē mtellectū possibilem· ii· Sꝯo q̄ fm modū p̄dictū
mtellectꝰ agens si ē sbā sepata nō vniret nobis
fm suā sbām sed solū lumen ei⁹ fm q̄ participat
intellectus spēculatis et nō q̄ntū ad opationes
actiones mtellectꝰ agentis ut possimꝰ p hoc in
telligē sbās mālēs sicut diū uidemꝰ colores illu
minatos a sole non vniť nobis sbā solis ut possi
mꝰ agē actiones solis sed solū vniť nobis lumē
solis ad visionē colorū· ii· Tꝯo q̄ dato q̄ fm modū
p̄dictū vniret nobis sbā mtellectꝰ agentis tū
ipī non ponit q̄ mtellectꝰ agens totaliť vniatur
nobis fm vnū intelligibile uel duo ſ fm oīa
spēculata intellecta spēculata· ſ ei⁹ oīa in
tellecta spēculata deficiunt a ultimo intellectꝰ
agentis q̄ intelligo plura ē intelligē sbās sepatas
quā intelligē oīa mālia vnde manifestū est
q̄ ecā intellectus oībz mālibz non sic vniret
intellectꝰ agens nobis ut possimꝰ per eū intelligē
sbās sepatas· iii· Tꝯo q̄ intelligē oīa intellecta
mālia uix aliquis ꝯtingit in hoc mundo et sic uel
nullꝰ uel paucissimi ad felicitatē puenirent q̄d ē
otra ptm in p⁹ ethi· q̄ dicat q̄ felicitas ē q̄dam
bonū cōe q̄d pt puenire oībz nō orbatis ad
ultimū· Est ecā ꝯtra rōnem q̄ finē alicui spēi
ut in paucōrubz ofēpt̄ q̄ ꝯtinet sub spē· iii· Tꝯo
q̄ phūs dicat in p⁹ ethi· q̄ felicitas ē operatō fm per
fectam uirtutē et eniātis mlīus uirtutibz in· x·o cō
cludit q̄ felicitas ultima consistēs in cognitōe
maxiōrū intelligibiliū ē fm ultimū sapiē quā
posuerat in sexto ēē caput scīarū speculatiuarū
vnde patz q̄ ax⁹ posuit ultimā felicitatē ho
mis in cognitōe sbārū sepatarū q̄lis pt habere
p scās speculatiās et nō p ꝯtinuacōz intellectꝰ

agentis a quibus dā confictam. ¶ Certo q̄ supp̄·on
simꝫ ē q̄ mtellectꝰ agens nō ē sb̄a sepata sed ūtꝰ
q̄dā aiē ab eadē actiue se extendens·ad q̄ se extē
dit mtellectꝰ possibilis receptiue·q̄ ut d̄ m z⁰ de
aiā mtellectꝰ possibilis ē quo ē omā faciē·mtel
lectꝰ agens quo ē omā facē·vtq̄ g⁹ mtellectꝰ se
extendit fm̄ statū p̄ntis uite ad mālia sola q̄ m
tellectꝰ agens facit mtelligibliā actu et recapiū
tur m̄ intellectꝰ possibilis vnde fm̄ statū p̄ntis uite
neq̄ p mtellectū possibleꝫ neq̄ p mtellectū agētem
possimꝰ itelligē sb̄as īmāles fm̄ se ipās ¶ Ad
p̄mū g⁹ dō·q̄ ex illa auctē augꝰ·tri pt̄ q̄ illud q̄d
mens nrā de cognitōe mtōr luī verū pape pt̄
p se ipam cognoscē possit·et hoc adeo vm̄ ē ut
eā apud phōs dicat̄ q̄ sta de aiā ē p̄ī⁹ q̄dā
ad cognoscendū sb̄as sepatas·p hoc em̄ q̄ aiā
cognoscat se ipām p̄ tm̄ git ad cognitōz aliq̄ tri
dam de sb̄is mtōr pcis q̄lem eam ē tm̄git hre
non q̄ simplr̄ et pfecte eas cognoscat cognoscē
do se ipām ¶ Ad z⁹m dō⁹m·q̄ filitudo natuē non
ē tal̄ sufficiens ad cognitōz alioq̄n oporteꝫ
dicē q̄ empedocles dixit q̄ aiā cet de natuā om
ad hoc q̄ omā cognoscat·sed req̄rit ad cognos
cendū ut sit filitudo rei cognite m cognoscēte
q̄ q̄dā forma ipōs intellectiē cū nr̄ mtellectꝰ pos
sibilis fm̄ statū p̄ntis uite natꝰ informari filitu
dinib⁹ rerū mālium a fantasmatib⁹ abstractis
et iō magis cognoscat mālia q̄ sb̄as īmāles
¶ Ad z⁹m dō·q̄ req̄rit aliq̄ proportō obiecti ad pōz
cognoscatiuā ut actiuū ad passiuū et pfectibile
ad pfectibile vnde q̄ excellentia sensibliā non
capiant a sensu non sola rō ē q̄ corrūpit organa
sensibliā·sed eadē q̄ sint mproportionata potentijs
sensitiuis·et hoc mō sb̄e īmāles sunt mproportionate
intellectui nrō fm̄ p̄ntis uite statū ut nō possimꝰ
ab eo intelligi ¶ Ad q⁹m dō·q̄ illa rō ē mētacois
m̄ laplē de fiat p̄mo q̄dem q̄ nō seq̄t̄ si sb̄e sepa
te nō intelligunt̄ a nobis nō intelligunt̄ ab aliq⁹
intellectu intelligunt̄ em̄ a seipis et a se imō ē q⁹
nō ē finis sb̄arū sepatarū ut intelligāt̄ a nobis
illud āt frustra et otiōse ee dr̄ q̄d nō seq̄t̄ finem
ad q̄ ē ordinati·et sic non seq̄t̄ sb̄as īmāles
ee frustra etiā si nullō mō intelligent̄ a nobis
¶ Ad x⁹m dō⁹m·q̄ eodē mō sensꝰ cognoscat et su
periora et inferiora corpa·s·p̄ immutatōz organi a
sensibili non āt eodē mō intelligent̄ a nobis sb̄e
māles q̄ intelligunt̄ p̄ modū abstractionis·et sb̄e
īmāles q̄ non p̄nt sic a nobis intelligi q̄ nō sint
earū aliq̄ fantasmata ¶ Ad xi⁹m vel⁹m nō ⁊ sb̄as sepās
Hoc xi⁹m sic p̄cedit̄ videt̄ q̄ intellectꝰ nr̄ p cog
nitōz rerū mālium possit puenire ad in
telligendū sb̄as īmāles·dicit·n·dyo·i·c celest̄
ier̄·q̄ non ē tuāne mētis ad īmālem illā sursū
extatāe celestiū ierarchiaz ⁊ templatōz nisi fm̄
se mālium manuductiōe vtat̄ relinq̄t̄ g⁹ q̄ p̄ mālia
manuduct possimꝰ ad intelligendū sb̄as īmā
les ¶ Ꝓ·sta ē in intellectu·sed sue diffinitōes sut
sacrificie sunt de sb̄is īmālibꝫ·diffinit em̄ dam
angelū et de angelis aliq̄ dicta tradunt̄ tā
in theologicis q̄ philosophicis disciplinis·g⁹
sb̄e īmāles intelligi p̄nt a nobis ¶ Ꝓ·anima
huāna ē de gne sb̄arū separate īmālium·sed
ipā intelligi pt̄ a nobis fm̄ actū suū quo intelli
git mālia·g⁹ et alie sb̄e īmāles intelligi p̄nt
a nobis p suos effectꝰ in relibꝫ mālibꝫ ¶ Ꝓ·illa
sola cā p suos effectꝰ apprehendi nō pt̄ q̄ in him
tū distat a suis effectibꝫ·hoc aut̄ solius dei ē p̄ī
g⁹ alie sb̄e īmāles create intelligi p̄nt a nobis
p res māles ¶ Sed contra ē q̄d dr̄ opo·i·ca·de dr no·
q̄ sensibilibꝫ intelligibilia et oppositis simplicia
et corpibꝫ incorpalia apprehendi nō p̄nt ¶ Re
dō·q̄ sicut ait eo⁹ narrat in z⁰ de aiā q̄dam
antiquus nomine posuit q̄ p intellectū mālium sb̄a
rū puenire possimꝰ fm̄ quē ueta phice principia
ad intelligendū sb̄as īmāles ¶ Cū em̄ intellectus
in natꝰ sit abstrahē q̄dlitatē rei mālis a mate
sitetur in illa q̄dlitate sit aliq̄ materie potuit ueta
to abstrahē et cū hoc in ipsum nō p̄cedit tan
dem puenire poterit ad intelligendū aliq̄ q̄dli
tatem q̄ sit omīno sine materia·et hoc ē intelligē
sb̄am īmālem·¶ Et hoc q̄dem efficaciat̄ dicēt̄
si sb̄e īmāles essent forme et species horū mālium
sicut plōnici posuerūt·hoc aut̄ nō ponto ꝑ suppo
sito q̄ sb̄e īmāles sint omīno alterius rōnis a q̄dli
tatibꝫ mālium rerū q̄ntitatiq̄ intellectꝰ in̄ abstra
hat q̄dlitatem rei mālis a mā nilq̄ p̄uenit et
ad aliq̄ silē sb̄e·et ideo p sb̄as māles nō possimꝰ
p̄fecte sb̄as īmāles cognoscē ¶ Ad p̄mū g⁹ dō·
q̄ in rebꝫ mālibꝫ in aliq̄lem cognitōz īmālium
rerū non tamē in p̄fectā q̄ non ē sufficiens opa
tō materialium ad īmālia·sed silitudines siq̄a
mālibꝫ accipiunt̄ ad īmālia intelligēda sunt
m̄ laplē dissilēs ut dyo·d⁹ ij·ca⁹ ce·ier̄· ¶ Ad z⁹m
dō·q̄ de rebꝫ sup̄ioribꝫ magrie in sūis tractat⁹
p viam remotiōis·sic em̄ corpa celestia non
sunt apta p negationē p̄fectionis mferioris corpis
vnde mlto magis īmāles sb̄e a nobis cognos
ci nō p̄nt ut earū q̄dlitates apprehendamꝰ·sed
de eis nobis in scīis documēta tradit̄ p viam
remotiōis et aliq⁹ hitudinis ad res māles
¶ Ad z⁹m dō·q̄ aīma hūana intelligit sepās
p suū intelligē qd̄ ē actꝰ ꝑpius eiꝰ p̄fecte demōs
trabꝫ eius ūtutem et naturā·ꝑ neq̄ p hoc neq̄
p alia q̄ in rebꝫ mālibꝫ inuenit̄ p̄fecte cognos
ci pt̄ īmālium sb̄arū ūtutes et naturā q̄ hīḡ nō ade
quat earū ūtutes ¶ Ad z⁹m dō·q̄ sb̄e īmāles dāte
i gne q̄de nāli nō ḡunt cū sbīis mālibꝫ q̄ nō em
eis eadē rō potē⁹ et mē ḡunt tri ei eis i gne logice

qr eciã sbẽ ĩmãles sint ĩ pñtoꝛ sbẽ aĩ ecurĩ q̃ dr
tas non sit ecurĩ ee ꝫ ed de⁹ nõ gueit aĩ rebz mã
libz neq; ꝑm gen⁹ nãle neq; ꝑm gen⁹ logĩaĩ q; dẽ
nilz mõ ẽ m gnẽ ut sup̃ oñsit ẽ vñ p silitudies
trĩ mãlũ ad affmatiẽ cognosci pt de ãgelis
ꝑm roẽz quẽm licet nõ ꝑm roẽz spẽi de deo at nillo

Ad 2m sic p̃cedit. Quõ aiã ogſit ĩm lua mo
videt q; de⁹ sit id qd p̃mo a mente tyuana
cognoscat. Illud ei in quo omnia alia ogſcunt
et p qd de alijs iudicam⁹ ẽ p̃mo ⁹gmtũ a nobis
sicut lux ab oculo. et p̃ pñã abstellat. ſ onẽs lu
ce p̃me vitatis cognoscim⁹ et p eam de omibz
iudicam⁹ ut dr aug⁹ in lib⁹ de ĩi. et in libro
de vera religione. g⁹ de⁹ ẽ id qd p̃mo ⁹gscit a
nobis. Ad p̃. ꝑt q; d vniq; q; et illud magis ꝑ
de⁹ ẽ ĩa mẽ cognitũ. Ipe em ẽ lux vera q; il
luiat oem hoiem venẽtem ĩ hunc mundũ ut dr
Jo. 1. g⁹ de⁹ ẽ id qd mariẽ et p̃mo a nobis ẽ cog
nitũ. Ad 3m. id qd p⁹ cogscit⁹ in ymagiẽ ẽ exem
plar quo format⁹ ymago. ſ ĩ mẽte nrã ẽ dei
cit ẽ deus. Sed ĝra ẽ q; d⁹ Jo. 1. deũ nemo vi
dit unq̃. Ad 4m. dõ. q; ĩa mtellãs tyuan⁹ ꝑm
statũ p̃ntis vite nõ possit ĩtelligẽ sbãs ĩmãles
ut dem ẽ g⁹ mlto mĩ⁹ pt mtelligẽ eem sbe
ĩ mtreate vnde simpliciter dr ẽ q; q; de⁹ nõ ẽ p̃m
qd a nobis cognoscit. ſ magis p ãtiaãs m
dei cognitõẽ puenit ꝑm. 1a. apli. ad ro. 1. inuisibi
lia dei p ea q; facta sunt intellecta conspiciunt. p̃m
at qd mtelligit⁹ a nobis ꝑm statũ p̃ntis vite ẽ
ẽditas rei mãlis q; ẽ nri mtellãs obm ut sup̃
mlt⁹ caes dam ẽ. Ad p̃m. g⁹ dõ. q; in lucẽ p̃me
ipm lumẽ mtellectus nri sine nãle sine ĝtuĩti
mchil ẽ aliud q; q; dam mp̃ssio vitatis p̃. ut su
p̃. et iã dam ẽ vnde ei ipm lumẽ mtellãs nri
non se habeat ad nrm mtellam sicut q; d m
telligit. ſ sicut quo mtelligit⁹ mlto mĩ⁹ de⁹
ẽ id qd p̃mo a nõ mtellaĩ mtelligit. Ad 3m.
dõ. q; ꝑt q; d vniq; q; et id magis mtelligẽdũ
ẽ in hñs q; sunt vni⁹ ordinis ut sup̃. dam ẽ. ꝑt
dei. at alia cognoscit⁹ nõ sicut ꝑt p̃m cogni
tã a nobis. sed sicut ꝑt pmã cognoscitur
ultimus cam. Ad 4m. dõ. q; si mãla mã eet
p fecta ymago dei sicut filius ẽ ymago dei si
cut filius ẽ p fecta ymago p̃ris statim mẽs nrã
mtelligẽt deũ. ẽ at ymago ip̃ius vñ⁹ nõ sequit

Deinde consideandũ. Qõ. lxxxix. de cogscẽ
ẽ de cognitõe aiẽ sepate. Et ãnẽ sepa
tã hoc q; quit. viij. ¶ p̃mo utr⁹ vate
ãma sepata a corpe possit mtelligẽ. ¶ 2o utr⁹
mtelligit sbãs sepatas. ¶ 3o utrũ mtelligit
omia naturalia. ¶ 4o utrũ cognoscat singlã
ria. ¶ 5o utrũ hĩtus scẽ hunc aĝsite ũmaneat
m ãma sepata. ¶ 6o utrũ possit vti ĩtuitu scẽ
hunc aĝsite. ¶ 7mo utrũ distãtia a localibus ꝑdit
cognitor aiẽ sepate. ¶ 8vo utrũ aiẽ sepate a cor
pib⁹ cognoscit ea q; hic agunt. De aiã sepata

Ad p̃mũ sic p̃cedit. videt⁹ q; aiã ĩtelligat
a corpe sepata mchil ĩmo ĩtelligẽ pos
sit. dicat em phs mr⁹ de aiã q; mtelligẽ corrupti
ẽ mteĩus quod corrupto. ſ omnia mteĩora
hominẽ corrupit⁹ p mortem g⁹ ipm mtelligẽ
corrupit. ¶ p̃. ãima hũana ꝑdit ab ĩtelli
gendo p lugam tẽpus sensũ et ptnubata ymagi
natiõe sicut sup̃ dictũ ẽ. ſ morte totaliter sensus
et ymaginatiõ corrupit⁹ ut ex sup̃dictis patz
g⁹ ãima p⁹ mortẽ mchil mtelligit. ¶ p̃. aiã
sepata si mtelligit oportet q; p aliqs ꝑceptes m
telligat sed nõ mtelligit p spẽs ĩnatas q; a
pñ⁹ ẽ sicut tabula mã mchil ẽ sceptũ neq; p
spẽs quas abstrahit a rebz q; nõ habz orga
na sensũ et ymaginatiõis q; b⁹ mediãtib⁹ spẽs
mtelligibiles abstrahiũt a rebz. neq; eas p
spẽs pius abstractas et in ãima cõseruatas q;
sit ãima puer mchil mtelligẽt p⁹ morte. neq;
eas p spẽs dimitt⁹ influas. hec. n. cognitio nõ
eet naturalis de qua nunc agit⁹. ſ gratie. g⁹ ãima
sepata a corpe mchil ĩtelligit. ¶ Sed ĝra ẽ q;
phs dicat m p⁹. de aia q; si non ẽ aliq; operatio
ãime p̃ a non cõtingit ipam separi. contingit
aũt ipam separi g⁹ habz aliq; operatiõz p̃ et mi
rime ea q; ẽ mtelligẽ. mtelligit g⁹ sine corpe ex
istẽs. ¶ Ro. dõ. q; ista q̃stio difficultatẽ habz ex hoc
q; ãima q; diu corpi ẽ vnita nõ pt aliq; mtel
ligere nisi conuertendo se ad fãtasmata ut p
exp̃mẽtũ patz. sed ĩ hoc nõ ẽ ex natura ãime
sed p accns hoc ĝuenit ei ex eo q; corpi alligat⁹
sicut plõmici posuerũt de facili q̃stio solui possit
nã ĩmoto ĩpedimẽto corpis rediret aia ad suã
nãz ut mtelligẽt ĩtelligibilia simpliciter nõ ĝuertendo
se ad fãtasmata sicut ẽ de alijs sbãs sepatis
Sed ꝑm hoc nõ eet aiã corpi vnita ꝑfectius meli⁹ aiẽ
si penitus mtelligẽt vnita q; a corpe sepata. sed
hoc eet magis ꝑpter melius corpis q; ẽ nãtura
bile ei mã sit ꝑpter formã et non e conuerso. Si
at ponam⁹ q; aia ex sua natura habeat ut ĩtel
ligat ĝuertendo se ad fãtasmata ei natã ãime
p mortẽ nõ mutet⁹ uidet⁹ q; aia mchil nãliter pos
sit ĩtelligẽ ei nõ sint ei ꝓpria fãtasmata ad q; cõ
uertat⁹. Et ideo ad hanc difficultatẽ tollendam
considandũ ẽ q; ei mchil operet⁹ nisi mediãte tali es
actiui modo q; operandi vniuscuiusq; rei sequit⁹ modus
ẽndi. habz at ãima aliũ modũ ẽendi
ei vnit⁹ corpi et ei fuit a corpe separata. manẽte
tñ ea de aiẽ natura. nõ ita q; vnitũ corpi sit ei
accidentale sed p̃ cõnẽ sue natiẽ corpi vnit⁹. sicut
nãlẽ nõ mutat⁹ ai ẽ m loco ꝓpo q; d ẽ ei nãle

et cāi ē extra locāi ꝓp̄i qđ ē ei p̄ter nāz · aīme
igit ꝑm ullū modū eēndi quo ē corpi vnita cō
petit modꝰ mtelligēdi p ḡuſionē ad fātaſmā
corpm q̄ ſuit in corpeis organis · Cui at ſiuit a
corpe ſepata opetit ei modꝰ mtelligēdi p ḡuſi
onē ad ea q̄ ſuit ſmplr mtelligibilia ſiait et alīs
ſbīs a corpe ſepatis vnde modꝰ mtelligēdi
p ḡuſionem ad fātaſmā ē aīe nālis ſiait et
corpi · ſed ēe ſepatī ē p̄ter nāz rōnē ſue nature
et ſilr mtelligē ſine ḡuſione ad fantaſmata
ē ei p̄ter nāz · et ideo ad hoc vnīr corpi ut ſit et
opet ꝑm ſuā nāz · Sed hoc rurſꝰ habz dubitacōz
cāi em nā ſēp ordinet ad id qđ ē melꝰ ē at me
lior modꝰ mtelligēdi p ḡuſionē ad mtelligibilia
ſmplr q̄ p ḡuſionē ad fantaſmā debuit a
deo ſic inſtitui aīe natura ut modꝰ intelligē
di nobilior eet ei nālis et nō indiget corpi
ꝓpr hoc vnīri · Conſidāndū ē igit q̄ ſi intelli
gē p ḡuſionē ad ſuprioza ſit ſmplr nobilꝰ
q̄ mtelligē p ḡuſionē ad fantaſmā · tamen
ille modꝰ mtelligēdi puta erat poſſibilis aīe eāt
ſpfectior · Rđ ſic patz in omnibꝰ em ſbīs intellec
tualibz inuenit̄ mixta mtellectiā p influenaā
diuinī luīs · qđ q̄dem in p̄mo pn̄o ē vniſ ſmplr
et q̄to magis creatiē intellectuales diſtant
a p̄mo pn̄o tāto magis diuidit iſtud lumen
et diuiſibilius fiait ſiait accidit in lineis a centro
egredientibz · Et inde ē q̄ deꝰ p vnā ſuā ceīm
omnā intelligit · ſupriores at intellectiā alīus ſbā
rī et ſic p plures formas intelligūt tamē in
telligūt p pauciores et magis vlēs et virtuoſi
ores ad apphensionē veri ꝓpter efficaciam
virtutis intellectiē q̄ ē in eis · Inferioribꝰ at ſt
forme plures et minꝰ efficaces ad apphenſio
nē veri in q̄ntū deficiūt a virtute intellectiā ſu
prioriꝫ · Si gō inferiores ſbē habēnt formas in
ulla vlitate in qua habēt ſupriores q̄ nō ſunt
tāte efficaciae in intelligēdo nō acciperent p eas
pfectā cognitōz de rebꝰ ſed in q̄dam gītate
et confuſione · qđ aliq̄lr apparz in hoibz · nā q̄ſt
debiliores intellectꝰ p vlēs cōceptōes magis
intelligenaīi nō accipiūt pfectam cognitōz ni eis
ſingla in ſpeali explicēt · Quia feſtīnē at mt
ſbās intellectuales ꝑm naturē ordinē iſimas
ēe aīās hūanas · hoc at pfectiō omnīs exigebat
ut diuiſi ꝑ diuſa in rebz eent · Fuit aīe nō eent
inſtituite a deo ut intelligerent p modū q̄ueīt
ſbīs ſepatis nō habēnt cognitōz pfectam ſed
confuſam omnō · Ad hoc gō ut pfectam et ꝓpriam
cognitōz de rebz habē possent ſic naturaliter
fuit inſtituite ut corpib9 vnīr et ſic ab ipſis
rebz ſenſibilibz ꝓpriam de eis cognitōz acciperet
ſicut hoīes rudes ad ſciam mduci nō pnt
niſi p ſenſibilia exēpla · Sic gō patz q̄ ꝓpr me

liuſ aīe ē ut corpi vnīr et intelligat per
ḡuſionem ad fantaſmata · et in ēe pfectō ſepa
ta et aliū modū intelligēdi habē · Ad p̄m
gō dd · q̄ ſi diligenter ūba phi diſcutiāt phā
hoc dicit ex q̄dā ſuppone p̄ius frā · ſ · q̄ intelli
gē ſit modꝰ quidā q̄uicti ſicut et ſentire · non
dū em dictum oſtendat mē ſenſū et intellam
vel pfectiō dicā q̄ loq̄t de illo mō intelligēdi q̄ ē
p ḡuſionē ad fātaſmata de quo erat p̄cedit
z̄ō · Ad 3m dd · q̄ aīa ſepata nō intelligit
p ſpēs innatas nec p ſpēs quas nat abſtrahit
nec ſolū p ſpēs conſeruatas ut obiectio pbat
ſed p ſpēs ex influēcia diuinī luīs p tranſeuntes
quaz aīa fit p tuceps ſicut alie ſbē ſepate q̄ luīs
influxi oriīnō · vnde tā cito ceſſante ḡuſione ad
corpꝰ ad ſuprioza ḡuitat · nec tñ ꝓpter hoc hēt
cognitōz nouā nō ē nālis q̄ deꝰ ē auctor non
ſolū influēcie ḡtuite luīs ſ̄ etiā nālis · Ad
Ad 2m ſic p̄cedit · vndē ꝓpata ḡſſert ſbās ſepatas
q̄ aīa ſepata nō intelligat ſbās ſe
patas · p fectior em ē aīa corpi q̄uicta q̄ a
corpe ſepata · cāi aīa ſit nālit̄ pes humāne na
ture · q̄libz at pes p fectior ē in ſuo toto ſ̄ aīa
q̄uicta corpi non intelligit ſbās ſepatas ut ſu
pra dictum ē · gō multo minꝰ cāi ſiuit a corpe
ſepata · Rñ · omē qđ cognoſcit cognoſcit ꝑ
ſui pncipiam et p ſuā ſpem · ſed ſbē ſepate nō
pnt cognoſci ab aīa p ſuā pncipiā q̄ multi
labūt aīme niſi ſolus deꝰ · neq; etiā p aliqs
ſpēs q̄s aīa ab angelo abſtrahē poſſit q̄
angelꝰ ē ſmplicior q̄ aīa · gō nullo mō aīa ſe
pata pt cognoſcē aīm ſbās ſepatas · Rñ · q̄đ
poſuerit in cognitōe ſbārū ſepatarū conſiſtē
ultima hoīs felicitatē · ſi gō aīa ſepata pt
intelligē ſbās ſepatas ex ſola ſua ſepatōe am
ſeqt̄ ſuā felicitatē qđ ē inḡens · Sed ḡtia ē
q̄ aīe ſepate cognoſcāt alias aīās ſepatas
ſicut diues in inferno poſitꝰ uidit lazarū et ab
rahā · vident etiā et de moēs aīe ſepate · Rñ
dd · q̄ ſicut aug · ſup · de tin · meīs mā cognitōz
verī in corpeaz p ſenſum accipit · ſic cognoſcē
do ſenſum ſicut ſuꝑ dictū ē · p hoc gō q̄ aīa ſepa
ta cognoſcit ſenſum accipe poſſumꝰ q̄liter
cognoſcat alias ſbās ſepatas · dictū ē at q̄ ꝑ
diuinā aīa corpi vnita ē intelligit ḡuitēdo ſe ad
fātaſmā · et ſō nec ſenſus pt intelligē niſi ipſi
fiat actꝰ intelligēs p ſpēm a fātaſmatibz abſtrac
ſic em p actū ſui intelligit ſenſum ut dictū ē ·
ſed cāi ſiuit a corpe ſepata intelligit nō ḡuitēdo ſe
ad fātaſmā · ſ̄ ad ea q̄ ſuit ꝑm ſe intelligibilia vn
ſenſum p ſenſum intelliget · Eſt at cōe omī aīe
ſbē ſepate q̄ intelligat id qđ ē ſuꝑ ſe et id qđ
ē infra ſe p modū ſue ſbē · ſic n · intelligit aliq̄
ꝑm q̄ ē in intelligēte · eſt at aliq̄ in altēo per

modū eiꝫ in quo ē · modꝫ aīe sb̄e aīe sepate ē
infra modū sb̄e angelice · ꝑ ē cōformis mō alī
arū aīarū sepatarꝫ et ideo de alīs aīab⁹ p
fectā cognitiōz habz · de āgelis aūt nō pfectā
de finaēte loq̄tur de cognitiōe nāli aīe sepate ·
de cognitiōe aūt gloie ē alia rō ¶ Ad p̄mū g⁹ dd̄ ·
q̄ aīa sepata ē q̄dem ipfectior si cōsidēt na
tiā corpis · ꝑ tm ē libeior ad intelligēdū q̄ dā⁹
m q̄ tūc p ḡnedm̄ et oīm pationē corpis a puritā
te intelligentie impedit ¶ Ad ẓ⁹ dd̄ · q̄ aīa sepa
ta intelligit āgelos p silitudines dīnoꝝ ipsas
q̄ tamē defīciūt a pfecta imitatiōe eoꝝ ppter
hoc q̄ aīe natūa ē infeior q̄ angelī ¶ Ad ẓ⁹ dd̄ ·
q̄ in cognitiōe sb̄arū sepatarꝫ nō q̄rit aīa cōsi
tat vltima hominis felicitas ꝑ solū deū q̄ nō pt̄ vi
deri nisi p gram · In cognitiōe vō alīarū sb̄arum
sepatarꝫ ē magna felicitas et si nō vltima si
tm pfecte intelligentie · ꝑ aīa sepata nāli cogni
tiōne nō pfectē eas intelliget

Ad ẓ⁹ sic p̄cedit · videt̄ q̄ aīa sepata oīa
nālia cognoscat · In substātijs · n · sepatis st̄
sb̄as sepatas g⁹ cognoscit omā nāliā ¶ p̄ō ·
q̄ intelligit maīm intelligibile multo magis pt̄
intelligē minꝫ intelligibile ꝑ aīa sepata intel
ligit sb̄as sepatas q̄ sūt maxīa intelligibilia
g⁹ multo magis pt̄ intelligē omā nālia q̄ st̄
minꝫ intelligibilia ¶ Sed ꝫra ī demonibꝫ ma
gis uiget nālis cognitiō q̄ in aīa sepata sed
demones nō omā nālia cognoscūt ꝑ multa
addiscūt p longū tpis experiencia ut ysid · dic⁹ g⁹
neq̄ aīe sepate · omā nālia cognoscūt ¶ p̄ō ·
si aīa statim ai sepata ē omā natūalia
cognoscet frustra homines student ad verum
pata omā nālia cognoscūt ¶ Sed⁹ dd̄ · q̄ sicut
sup dcm̄ ē aīa sepata intelligit p spēs q̄s rea
pit ex influentia diuinoꝝ sicut et angeli · ꝑ tamē
ex natūa aīe ē infra nāz angeli aūt iste modꝫ
nō accipit pfectū veritatis cognitiōis · ꝑ q̄ in magnum
et confusam · sicut ligit se tm̄ angeli ad p
fectā cognitiōz veritatis nāli p tm̄ spēs · ita aīe
sepate ad ipfectam et confusam angeli aūt p
hūmodī spēs cognoscūt omā nālia q̄ oīa q̄ deꝰ
fecit mediātibꝫ natūis fecit m angelica intelli
gentia ut dic⁹ aug⁹ sup gen̄ · ad litt̄am · vnde et aīe
sepate de omībꝫ cognitiōnālibꝫ cognitiōz tm̄ non
certā et ꝑfectam sed confusam et confusā ¶ Ad p̄m g⁹
dd̄ · q̄ nec ipē angelꝰ p suā sb̄am cognoscit omā
nālia ꝑ q̄ spēs q̄s dā ut sup dcm̄ ē et ideo nō ꝓpt̄ hoc
sequit̄ q̄ aīa cognoscat omā nālia q̄ cognoscat
sbam sepatā ¶ Ad ẓ⁹ dd̄ · q̄ sicut aīa sepata nō
pfecte intelligit sbās sepatas ita nec oīa nālia

pfecte ꝑ sub q̄dā cōfusione ut dcm̄ ē ¶ Ad ẓ⁹
dd̄ · q̄ ysid · loq̄t̄ de cognitiōe futuroꝝ q̄ nec āgeli
nec demones n̄ aīe sepate cognoscūt nisi uel m
suis causis uel p reuelatiōz dīnā · nō aūt loq̄t̄ de
cognitiōe naturaꝝ ¶ Ad ẓ⁹ dd̄ · q̄ cognitiō q̄ acq̄
rit hic p studiū ē ꝑua et pfūa ulla aūt ofusa vnde
nō seq̄t̄ q̄ studiū addiscēdi sit frustra

Ad ẓ⁹ sic p̄cedit · videt̄ q̄ aīa sepata
sepata nō cognoscat singlāria · nlla · n ·
uis cognoscat ūsalia in aīa nisi mediātibus ut ex
sup dctis patꝫ ꝑ mediā nō ē cognitio singlā
rium ut sup dcm̄ ē · g⁹ aīa sepata singlāria nō cog
noscit ¶ ꝓ · magis ē detūata cognitiō q̄ cognos
cat aliq̄ in singlāri q̄ illa q̄ cognoscat ūsalia
sed aīa sepata non habz detūatā cognitiōz
de spēbꝫ rerū nāliū multo g⁹ minꝫ cognoscat sin
gulāria ¶ ꝓ · si cognoscat singlāria et nō per
sensū pariōne omā singlāria cognoscet
sed nō cognoscit oīa g⁹ nlla cognoscit ¶ Sed
ōtra ē q̄ dīnes in ī ferno positi dicūt · habeo q̄ñz
frēs ut habet luc̄ xvi ¶ Sed⁹ dd̄ · q̄ aīe sepate
aliq̄ singlāria cognoscūt sed nō omā eaā
q̄ sunt p̄nsia // Ad aliq̄ euidēcā cōsidandū ē
q̄ dupler ē modꝫ cognoscēdi vnꝰ p abstractiōz
a fantasmatibꝫ · et ꝑm istū modū singlāria p
intellectū cognosci nō pnt dicēt ut sup dcm̄ ē
Aliꝫ modꝫ intellectus intelligēdi ē p influentiā
a deo · et p istū modū intellectus pt̄ singlāria cog
noscē sicut em̄ ꝑ deꝫ p suā ēem̄ mūdū tuet̄ ē cā
vlium p̄napioꝝ cognoscit oīa et singlāria et
vlia ut sup̄ dctum ē · ita sb̄e sepate p spēs q̄s st̄
ptcipate silitudines aliꝫ dine ēentie pnt singlā
ria cognoscē In hoc tm̄ ē diuīa mt̄ angelos et
aīas sepatas q̄ angelos p hmōdī spēs tm̄t detā
tā cognitiōz de rebꝫ aīe vō sepate cōfusā vnde
angeli ppter efficaciā sui intellectus p hmōdī spēs
non solū nāles rerū in speāli cognoscē pnt sed
etiā singlāria sub spēbz contēta · aīe uō se
parate nō pnt cognoscē p hmōdī spēs nisi solū illa
singlāria ad q̄ quod dā mō detinent̄ uel p pre
dentē cognitiōz uel p aliq̄ affectiōes uel p na
turalem hītudinē uel p dīnā ordinatiōz · q̄ oēs
qd recipit m aliquo detinet̄ m eo p ꝑm modū
recipientis ¶ Ad p̄mū g⁹ dd̄ · q̄ intellectus p viā
abstractionis non ē cognoscitiuus singlārium sic
ut sepata intelligit sicut p dcm̄ ē ¶ Ad ẓ⁹ dd̄ ·
q̄ ad veritatē spēs uel mediā dīnā cognitiō aīe sepa
te detinet̄ ad q̄ aīa sepata habet aliq̄ detinā
tā hītudinē sicut dcm̄ ē ¶ Ad ẓ⁹ dd̄ · q̄ aīa se
pata nō se habz ꝫeq̄lit ad oīa singlia ꝑ ad q̄da
habz aliq̄ hītudinē quā nō habz ad alia et ideo
nō ē eq̄lis rō ut oīa singlia cognoscat

Ad ⁊⁹ sic p̄cedit · videt̄ q̄ acq̄site habitꝰ
habituꝫ sciē hīc acq̄site nō rēmaneat ī

aiã sepatũ diat em̃ aplꝰ · r ad chor xiñ · sciã ·
destruet ¶ ꝓ · q̃dã mĩg bonũ in hoc mũdo sciã
pollent alĩs magis bonis caret̃ tibꝫ sciã · si gꝰ
hĩtus sciæ pmanet in aiã eciã pg mortẽ · sequit̃
q̃ aliq̃ mĩg bonũ eciã ifimioꝛ statu eent̃ poꝛes
aliq̃bꝫ magis bonis q̃d uidet̃ mgens ¶ ꝓ · aie
sepate hĩ abebit̃ ueꝛũ sciam ꝑ mfluẽciã spẽꝛũ
dim luis · sicut̃ sciã hĩc acq̃sitam in aĩma maneat
sepata sequit̃ q̃ erit dne forme eiusdẽ spẽi in eodẽ
sbiecto q̃d ẽ impossibile ¶ ꝓ · phꝫ diat in lib̃ pñoꝛ
q̃ habitꝰ ẽ q̃litas de difficili mobilis ⁊ abegtu
dine uel aliquo hmõi q̃ corrupit̃ sciã · sed nllã
ẽ ita fortis imutatiõ in hac uita sicut imutatiõ
q̃ ẽ ꝑ mortem gꝰ videt̃ q̃ hĩtus sciæ corrupat̃
ꝑ mortẽ ¶ Sed ẽ tra ẽ q̃d ꝓ · phꝫ diat in epla ad
paulinũ dist̃a mgnũ tẽꝛis quoꝛũ sciã ꝑseuerat
nobis in celis ¶ Rꝫ dd · q̃ q̃dã posuit̃ hĩtum
nõ ee in ipõ intellectꝰ in viribꝫ sensitiuis · f · ymа
giãtiua cogitatiua et memoratiua · et q̃ spẽs non
cõseruat̃ in intellectu possibili · Et si hec opio vẽa
eet sequit̃ q̃ destructo coꝛpe totalit̃ hĩtus sciæ
destruẽt̃ · Sed q̃ sciã ẽ in intellectu q̃ ẽ locꝰ spẽꝛum
ut diat̃ in tẽto de aiã oꝛtet q̃ hĩtꝰ sciæ hãq̃
sit ꝑ tm sit in ꝑdictis viribꝫ et ꝑ tm in ipõ intellectu
Et hoc pt̃ cõsidãti ex ipis actibꝫ ex q̃bꝫ hĩtꝰ sciæ
acq̃rit̃ · nã hĩtus sunt siles actibꝫ ex q̃bꝫ acq̃rit̃
ut dm Aeth̃ · actꝰ aut intellectꝰ ex q̃bꝫ in pñti
vita sciã acq̃rit̃ fuit ꝑ ꝯfusionẽ ad fantasmata
q̃ fuit in ꝑdictis viribꝫ sensitiuis vnde ꝑ tales actꝰ
et ipi intellectꝰ possibilis acq̃rit̃ facultas q̃dã
ad cõsidandũ ꝑ spẽs susceptas · et in ꝑdictis
viribꝫ acq̃rit̃ q̃dam habilitas ut facilius ꝑ ꝯfu
sionẽ ad ipas intellectas possit intelligibilia spe
culari · sed sicut actꝰ intellectꝰ principalit̃ q̃dem
et formalit̃ ẽ in ipõ intellectu mãlit̃ aũt et dispoi
tiue in ifeioribꝫ viribꝫ · Idem ẽciã dd · ẽ et de
habitu · Quãtũ gꝰ ad id q̃d aliq̃ pñtas sciæ
habet in ifeioribꝫ viribꝫ nõ rmanebit hĩ aiã
sepata · sed q̃tũ ad id q̃d habꝫ in ipõ intellectu
nate ẽ q̃ maneat · q̃ uit d in libro de ỽgitudiẽ
et breuitate uite duplr corrupit̃ aliq̃ forma
vno mõ ꝑ se q̃n corrupit̃ a suo ctrio ut calidũ
a frigido · Alio mõ ꝑ accidens · f · ꝑ corrupcõꝫ
sbiecti · ay alfestũ ẽ at q̃ ꝑ corrupcõꝫ sbiecti sciã
q̃ ẽ in intellectu hmãno corrupi nõ pt̃ ei intellectꝰ
sit incorruptibilis ut sup̃ onsũ ẽ · Sili ẽciã nec
ꝑ ctrariũ corrupi pnit̃ spẽs intelligibilis q̃ sunt
in intellectu possibili q̃ intencõm intelligibilis in
methl ẽ ctrariũ et ꝑ pñs q̃tũ ad smplicem
intelligẽciã qua intelligit̃ q̃ quid ẽ · sed q̃tũ
ad opacõꝫ qua intellectꝰ ꝯponit et diuidit uel
eciã ꝛocinat̃ sic ꝯuenit̃ ꝯtrietas intellectus ꝑm
q̃ flm̃ mr̃ ꝑponẽ uel in argumẽtacõe ẽ ctriũ
vero · et hoc mõ intdũ sciã corrupit̃ dñ · f · aliq̃s
ꝑ falsã argumẽtacõꝫ abdurat̃ a sciã veritatis
Et ideo phꝫ in libro ꝑdicto ponit duos mos hꝫ
sciã ꝑ se corrupit̃ · f · oblionẽ ex pte memoratiue
et decepcõꝫ ex pte argumẽtacionis falsæ · sed hoc
nõ habꝫ locũ in aĩma sepata vnde dd ẽ q̃ hĩtꝰ
sciæ fm̃ q̃ ẽ in intellectu manet in aĩma sepata
¶ Ad ꝑmũ gꝰ dd · q̃ aplꝰ non loq̃t̃ ibi de sciã q̃
tũ ad hĩtũ ⁊ q̃ tũ ad cognitionẽ actꝰ vnde ad
hmõi ꝑ bacõꝫ mduat nũc cognosco ex pte ¶ Ad
2m̃ dd · q̃ sicut ꝑm̃ statura corpis aliq̃s mĩg bo
nũ erit maior aliquo magis bono ita mhil
phꝫ aliq̃ mĩg bonũ habẽ aliq̃ hĩtu sciæ in
futuro q̃ non habꝫ aliq̃s magis bonus · sed tñ
hoc ꝯsi nullũ momẽtũ ẽ in q̃ pacõne ad alias ꝑ
rogatiuas q̃s meliores habebit ¶ Ad 3m̃ dd ·
q̃ vtraq̃ sciã non ẽ vna rõne vnde nihil mouet
mens sequit̃ ¶ Ad 4m̃ dm̃ q̃ rõ illa ꝓcedit de cor
ruptibili sciæ q̃tũ ad illud q̃d habet ex pte sensi
tiuarũ virtutũ q̃ actꝰ sciæ actꝰ sic maneat in aĩa sepa
Ad 6m̃ sic ꝓcedit̃ videt̃ q̃ actꝰ sciæ hĩc act
q̃sitꝰ nõ maneat in aĩma sepata · dicit
em̃ phꝫ in ꝑmo de aĩma q̃ corrupto coꝛpe aiã
neq; ẽm̃ sat̃ neq; amat · sed consideare eaq̃
ꝑius aliq̃s nouit ẽ ẽm̃ sci q̃ aĩma hꝫ sepatã
non pt̃ habẽ actũ sciæ quã hĩc acq̃siuit ¶ ꝓ ·
spẽs intelligibilis nõ erit poꝛes in aĩma se
pata q̃ fuit in aĩma coꝛpi q̃iuncta · ⁊ ꝑ spẽs intel
ligibilis non possimus mõ intelligẽ nisi q̃tenꝰ
do nos ad fantasmata sicut sup̃ hĩtꝰ ẽ q̃ aĩma
aĩma sepata hoc potãt q̃ nullo mõ ꝑ spẽs intel
ligibiles hĩc acq̃sitas aĩma sepata intelligẽ
poteit ¶ ꝓ · phꝫ dicit mr Aeth̃ · q̃ hĩtꝰ sile actꝰ hĩc
reddit actibꝫ ꝑ quos acq̃rit̃ sed hĩtꝰ sciæ hĩc
acq̃rit̃ ꝑ actꝰ intellectꝰ q̃tenus se sup̃ fan
tasmata q̃ non pt̃ hĩtꝰ alios actꝰ reddẽ · sed
tales actꝰ nõ ꝯpetit aĩme sepate q̃ aĩma
sepata non habebit aliq̃s actꝰ sciæ hĩc acq̃sitꝰ
¶ Sed ẽ tra ẽ q̃ luc 16 vꝫ · d · ad dñm in iferno
positi recordare q̃ recepisti bona tua in vita tua
¶ Rꝫ dd · q̃ in actu ẽ duo cõsidãre · f · spẽs
actꝰ et modus ipius · et spẽs q̃dem actꝰ con
sidat̃ ex obiecto in q̃ dd actꝰ cognoscitiuus dir
tus dirigit̃ ꝑ spẽm q̃ ẽ obiecti similitudo · sed
modꝰ actꝰ pensat̃ ex vtute agentis · sicut q̃
aliq̃s videt lapidem cõtingit ex spẽ lapidis
q̃ ẽ in oculo · sed q̃ actꝰ uidentis uideat contingit ex
vtute uisiua oculi Cũ igit̃ spẽs intelligibilis
maneat in aĩma sepata ut dm̃ ẽ · status aũt
aiæ sepate non sit idem sicut mõ ẽ · sequit̃ q̃ fm̃
spẽs intelligibiles hĩc acq̃sitas aĩma sepata
intelligẽ possit q̃ ꝑius intellexit nõ tñ eodem
mõ · f · ꝑ ꝯfusionem ad fantasmata · ⁊ ꝑ hoc
quiescente aĩme sepate Et ita manet q̃dẽ in
aĩma sepata actꝰ sciæ hĩc acq̃sitꝰ ⁊ nõ fm̃ eiusdẽ

modū ¶ Ad p̄mū g᷑ dd᷑ q̄ ph̄s loq̄t᷑ de r̄m̄ss
entiā f̄m q̄ m̄edīa ptem̄ ad ptem̄ spūalē
non at̄ f̄m q̄ m̄edīa ē quodām̄ m̄ stellaū
utdam̄ ē ¶ Ad ȝ᷑m dd᷑ q̄ duplr̄ modᵍ ītelligē
dī nō ꝓuenīt ex duplīa nītate spē rī ⁊ ex dupli
so statu aīme m̄telligentīs ¶ Ad ȝ᷑m dd᷑ q̄
actᵍ p̄ quos acq̄rit᷑ habitᵍ sūt sil̄es actib᷑
quos habitᵍ causat q̄ tāl ad spēm actᵍ non
at̄ q̄ tāl ad modū agendī nā opant̄ iustū ⁊
nonīuste ī delābilit᷑ causat tāl iustīcie po
lītie ꝑ q̄ delābilit᷑ operamur ¶ dō 9 g᷑ tiē aīe sep̄ate
Ad ·4᷑m sic ꝓcedit᷑ ⁊ videt᷑ q̄ distātia lo
calis ī pediat cognīcōz aīme sep̄ate
dicat ·n· aug᷑ī in libro ꝑ mortuos a de cura p
mortuis agenda q̄ aīme mortuoꝝ ibi sūt
ubi ea q̄ hīc fiūt sc̄ie non p̄nt sc̄iunt at̄ ea q̄
apud eos agūt᷑ g᷑ distantia localis ī pedit
cognīcōz aīe sep̄ate ¶ ꝓ· ei⁹ dicat aug᷑ī in
libro de dīnatiōe demonū q̄ demones ꝑ p̄t̄ cele
ritatem motᵍ aliq̄ nobis ignota de mīnime
sed agilītas motᵍ ad hoc mīl faceret si distātia
localis cognīcōz demonū nō impediret· mlto g᷑
magis distantia localis ī pediret cognīcōz aīe se
parate q̄ ē m̄ fieri ꝑ f̄m nāz q̄ demon ¶ ꝓ· sicut dis
cat aliq̄s f̄m localē ita f̄m tēpus ⁊ distātia tpis ī
pedit cognīcōz aīe sep̄ate nō em̄ cognoscit fluxu
vā g᷑ uidet᷑ q̄ eā distātia f̄m localē ī pediet aīe
sep̄ate cognīcōz ¶ Sed ꝯtra ē qđ dī᷑ luc᷑ xvj᷑ q̄ di
ues aī cēt in tormētis elevās oculos suos uidit
abrahā a longe g᷑ distātia localis nō impedit
aīe sep̄ate cognīcōz ¶ Rn᷑ dd᷑ q̄ qđā posuerūt
q̄ aīma sep̄ata cognoscat singlāria abstrahē
do a sensibilibz· qđ si cēt vēm· posset dici q̄ loca
lis distantia ī pediret aīe sep̄ate cognīcōz· req̄
uel aīa sep̄ata m̄ sensibilia et q̄ tāl ad veritatē re
q̄r̄it᷑ determīata distantia· Sed p̄dicā pō ē impossi
bilis q̄ abstractio spūalīs a sensibilibz fit me
diātibz sensibᵍ et alijs potencijs sensitiuis q̄ m
sep̄ata· acta uō manēt· Intelligit· n· aīa
mīme qđ q̄dem lumē eī⁹ q̄ se habz ad ꝓpīquū
et distans vnde distantia a localis nullō mō im
pedit aīe sep̄ate cognīcōz ¶ Ad p̄mū g᷑ dd᷑m
q̄ aug᷑ī nō dicit q̄ ꝓpter hoc q̄ ibi fuit aīe mor
tuoꝝ ea q̄ hīc fuit uidē non possent ut localis
distātia hūmōi ignorātie tēnebrat᷑ ⁊ hoc pt
ꝓpter aliq̄ aliud contīngē ut m̄ fra dicet᷑
¶ Ad ȝ᷑m dd᷑· q̄ aug᷑ī ibi loq̄t᷑ f̄m illā opīonē
q̄ aliq̄ posuerūt q̄ demones habent corpa nāliter
sibi vnita· f̄m quā ponē ea sensitiua habē
potentiās posuerūt ad q̄s cognīcōz req̄r̄it᷑ de
bita distantia· et hanc opīonē ēnā m eodē
libro ex̄ presse tangit licet eam magis dubitādo

q̄ asserēdo tāngē iudicat᷑ ut patet ꝑ ea q̄ dicit
xxi· libro de ci· dei ¶ Ad ȝ᷑m dd᷑· q̄ fluxa q̄ distat
f̄m tēpus non sūt entia ī actu vñ m̄ sepīs nō
sūt cognoscibilia q̄ deficit alīq̄ ab entitate
ita ut deficiat a cognoscibilitate· sed ea q̄ sunt
distantia f̄m locum sūt entia ī actu et f̄m se
cognoscibilia vñ nō ē eadē vō de distantia lo
calī et de distantia tpis de o9 g᷑ tiē aīe sep̄ate
Ad ·5᷑m sic ꝓcedit᷑ ⁊ videt᷑ q̄ aīe sep̄ate oīa
nosc̄ant ea q̄ hīc agūt᷑· m̄ si em̄ ea cognos
cent de eis curā non habent· ⁊ habet curam
de eis q̄ hīc agūt᷑ f̄m ꝓ᷑ luc᷑ xvj᷑· habeo q̄nq̄
frēs ut testet᷑ ne et ipī uenīant in hūc locū tor
mētoꝝ· g᷑ aīe sep̄ate cognoscūt ea q̄ hīc
agūt᷑ ¶ ꝓ· mortui frequēter appārent uel dor
mītib᷑ uel uigilantibz et eos āmonēt de
hijs q̄ hīc agūt᷑· sicut samuel apparet saulo
ut habet᷑ ·1· ꝛ᷑· xxviij᷑· sed hoc nō eēt si ea q̄ hīc
fiūt non cognoscerēt g᷑ ea q̄ hīc agūt᷑ cognos
cūt ¶ ꝓ· aīme sep̄ate q̄ apud eas agūt᷑ cognos
cūt si g᷑ q̄ apud nos agūt᷑ nō cognoscerēt ī pe
diret eoꝝ cognīcōz p̄ localem distantiā q̄d su
pra negatū ē ¶ Sed ꝯtra ē qđ dī᷑ Job xiiij᷑· sīue
fuerīt filij⁹ eius nobiles sīue ignobiles nō ītel
liget ¶ ℟ᵒ dd᷑· q̄ f̄m naturālem cognīcōnē
de quā m̄ agūt᷑ aīme mortuoꝝ nescīunt q̄ q̄ hīc
agūt᷑ et huiꝰ rō ex dictis accipī pt· q̄ aīma
sep̄ata cognoscat singlāria p̄ hoc q̄ q̄dām̄
sep̄ata detāta ē ad illa uel p̄ uestigiū aliquⁿ
p̄cedētis cognīcōnis uel affectiōnis· aut p or
dīnacōz dīnam· aīe at̄ mortuoꝝ f̄m ordīnacōz
dīnā et f̄m modū eēndi segregate sūt a cū
sacōne viuentiū et q̄uicte q̄ usacōi spūaliū
sbārū q̄ sūt a corpe sep̄ate vnde ea q̄ apud nos
agūt᷑ ignorāt· et hanc rōnē assignat ꝗ᷑· m·
xij᷑· moral᷑ dicens· mortui uitā in carne viuē
tiū p̄ eos q̄ hūc dispōnāt nescīunt q̄ uita spūs
longe ē a uita carnis Et sicut corpea atq̄ mor
pea dūsa sūt gn̄a gn̄e· ita sūt distincta cognōē
Et hoc etiā aug᷑ī uidet᷑ tāgē in libro de cura
p̄ mortuis agenda· dicens q̄ aīe mortuoꝝ vel
vīuētiū non mar̄sūt· Sed q̄ tāl ad alias bt̄ōnes
uidet᷑ ee dūa m̄· ꝗ᷑· et aug᷑· nā ꝗ᷑ ibidē
subdit qđ tñ de aīabz sc̄as sentiendū nō est
q̄ q̄ m̄· oīa potētias dei dīatāte uidet nullō mō ex
tendī ē q̄ sit foris aliq̄ qđ ignorēt Aug᷑· nō
in libro de cura p̄ mortuis agēda· exp̄sse dicit
q̄ mortui ecā sanctā nescīunt q̄ agat vīui et
eoꝝ filij· ut habet᷑ in glō sup ī· Abrahā nes
cīuit nos· ps̄a· lxiij᷑· qđ q̄dem g firmat ꝑ hoc
q̄ a mr̄ sua non uīsitabat᷑ et in ēstrīcijs con
solabat᷑ sicut q̄n viuebat· nec ē p̄babile ut
sit facta uita felicīor crudelior· et ꝑ hoc q̄ do
mīn⁹ ꝑmisit ioſie regi q̄ ꝑius moreret᷑ ne uidet

mala q̄ erāt ꝑplō fm̄ꝓuentura ut habet
m̄. ꝑ. xiij. Sed augꝰ hoc dubitādo dicat vn̄
ꝑmittit ut uolet accipiat q̄sp̄ qđ dicā. gg. al
assertiue ut ꝑz ꝑ id qđ dicat nllō mō ꝯdeuīē ꝛc
ay agis tm̄ iudet ꝑ m̄ fm̄az ggorij q aiē scōr̄
dei iudentes oīa ꝑnāa q̄ tūc agūt cognoscat
fiut em̄ angelis eḡles de quibꝫ eadē augꝰ asseit
q ea q̄ apud diuos agūt nō ignorāt. sed q
scōr̄ aiē fiut ꝑfectiōe iustiae dīne quiēte nec
tristāt de rebꝫ uiuentiū nec mgerūt nisi ꝑm
q dīne iustiae dispō exigit ¶ Ad ꝑm gm̄ dd̄m
q aiē mortuoꝝ pnt̄ habē curā de rebꝫ uiuē
tiū eadē si ignorent eoꝝ statū sicut nos ha
bem̄ curā de mortuis ꝑpendēdo eis suffra
gia q̄ bus eoꝝ statū ignorem̄. possūt eadē
facta uiuentiū non ꝑ seipōs cognoscē. sed
uel ꝑ aīmas eoꝝ q̄ tm̄ cabœdūt. uel ꝑ āgē
los seu demones. uel eadē spū dei uel ate
sicut augꝰ in eo dē libro dicit ¶ Ad ꝛm̄ dd̄. q tm̄
q mortui uiuētibꝫ appareāt q̄ lr̄aq; uel ꝛgit
ꝑ speāle dei dispēsatiōz ut aiē mortuoꝝ rebꝫ
uiuentiū mterfint et ē mt̄ dīna mīa ca ula
ꝓputādū. uel tm̄ q̄ appitiōes fiūt ꝑ opatiōes
angelorū bonoꝝ uel malorū eadē ignorāta
bꝰ mortuis. sicut et uiui ignorātes alīs ap
parent in somp̄nis ut augꝰ dicit in lib. ꝑdo
Unde et de samuele dicit ꝑ q ipē appariuit
ꝑ reuelatiōz dīnā ꝑm tm̄. q dr̄ eccī. xlvj. q dormi
uit et notū fecit regi fīnē uite sue. uel illa ap
paritiō fuit ꝓuisa ꝑ demones. si tm̄ ecc̄ auctō
ritas nō recipiat ꝑter hoc q mt̄ canonicas
scripturas apud hebreos non habet ¶ Ad. ē m
dd̄. q ignorātia a tm̄ nō ꝯmigit ex locali dis
tātia sed ꝑter eam ꝑdictam. Qđ. xc. de ꝓ. o

Post p̄missa q̄ sidā dīi ductiōne ho
mē de p̄ma hominē ꝑductiōe nmm
Et dcta hoc cōsidandā fuit q. ¶ p̄. o
cōsidandū ē de ꝑductiōe ip̄ius hoīs ¶ 2. o
de fine ꝑductionis ¶ 3. o de statu et ordine
hominē p̄mo ꝑducti ¶ 4. to de eius
¶ Circa ꝑductiōz at cōsidandā fuit tria
¶ p̄mo de ꝑductiōe hominē q̄ tū ad aiāz.
¶ 2. o q̄ tū ad corpus uiri ¶ 3. o q̄ tū ad ꝑduc
tionē mulieris ¶ Circa p̄mū q̄rit 1. o
¶ p̄mo utrū aia hūana fuit aliq̄ fām uel
fuit de sbā dei ¶ 2. o supp̄ito q̄ fuit fām utrū
fuit creata ¶ 3. o utrū fuit fām mediātibꝫ āge
lis ¶ 4. to utrū fuit fām̄ corpus q̄ aiā n̄ fuit de

Ad p̄m sic ꝓcedit. 1. videt q aiā sbā dei
non fuit facta sed fuit de sbā dei. dr̄ em̄
gen. ij. formauit dns hominē de limo terre
et mspirauit in faciem eius spīraculū uite
et factus ē homo in aiāz uiuentem. ꝑ ille q̄
spīrat aliq̄ a se emittit. sed aia q̄ hō uiuit ē
aliq̄ de sbā dei ¶ p̄. sicut sup̄ hītū ē aīma ē
forma simplex sed forma simplex ē actus. sed
aīma ē actus purus qđ ē solius dei. ergo aīma ē de
sbā dei ¶ p̄. q̄ aliq̄ fiut et nullo mō dīnt fiut de
sed deus et mēs fiut et nullo mō dīnt q̄ oporte
ret q aliqbus differētijs differret et sic eēnt cō
posita. sed deus et mēs hūana fuit idem ¶ Sed
ōtrā qđ augꝰ in libro de ocūgīē aiē enīat
qđā q̄ dicat mltā ēe apte q̄ dnis sa. et fidei catho
lice adiūsa. Int̄ q̄ p̄mū ē q̄ q̄dam dixerūt deum
aīmā nō de nichilo. sed de seipō fecisse ¶ Re. o dd̄.
q dicē aīmā ēe de sbā dei mālesta ꝑ babilu
tatē cōtinet ut em̄ ex dictis patz aīma hūana
ē q̄nz̄ itelligēs in potētia et scīaz quodāmō a
rebꝫ acq̄rit et habz duīsas potētias q̄ oīa alie
na fuit a dei natura. q̄ ē actus purus et mchil ab
alio accipiens et nllaz in se duīsitatē habēs
ut sup̄ ꝓbatū ē. Sed hīc error p̄cipuū uidet
habuisse ex duabꝫ pōmbꝫ antiquoꝝ. p̄mā
em̄ q̄ veritatēs cōsideāre mēpnt per ma
gnitudinē aīaliū transcendē non ualentes mchil pu
tabāt corpa ēe posuerūt et ideo dicebāt deū ēe qđdā
corpus. qđ aliorū corpōrū iudicabāt ēe p̄ncipiū.
Et q aīmā ponebant ēe de nā ipsius corpis
qđ dicebāt ēe p̄ncipiū ut dīm̄ p̄mo de aīma. ꝑ
gnēs seqbat̄ q aīma ēet de nā dei. ipsa quā
pōnē etiā mamichei deū ēe quādā lucē cor
poream estimātes quādam ꝑtem illius lu
cis aīmā posuerūt corpi alligatā. Sed hoc uide
tur ꝓcessisse ad hoc q aliq̄ aliq̄ mirabile esse
apphenderūt nō tm̄ a corpe sepatū ꝑ corpis
formā. Unde et uarro dixit q deus ē aīa mū
dū mouēs et rōne gubnāns ut augꝰ narrat
vij. de ciu. dei. Sic igit illius totalis aie ꝑtes
posuerūt alīaz hominis sicut hō ē ꝑs totius mūdi
non ualentes stellaī ꝑtim̄ ē ad distinctiōnes cor
pōrū. hecatomā fuit mirabilia. ut sup̄ ꝓbatū
ē. Unde manifeste fm̄ē aliaz ēe de sbā dei

¶ Ad ꝑm gm̄ dd̄. q mspiratio nō ē actus pcedēs
corpalitē. ꝑ ideē ē dei ispirare et spm̄ facē q̄ mus
et hō corpalitē spīrās nō emittat aliq̄ de sbā
sua sed de nā ex nea ¶ Ad ꝛm dd̄. q aīa et si
sit fōr simplex ꝑ m̄ sua ēēntiaa nō ē tri fuisse
sed ē ens ꝓ ꝓtia pacē ut ex sup̄ dictis patet et
id nō ē actus purus sicut deus ¶ Ad ꝛm dd̄. q dif
ferēs ꝑ ꝑceptū aliquo differt vn̄ ubi q̄rit dif
ferētia ubi ē quelencia. et ꝑter hoc oportet
differētia ēē cōpositā quod dīm̄ aīa aliq̄ differ
rant et in aliquo queiant. et ꝑ m̄ hoc fiat ōe
differēs sit duīsū nō tm̄ omē duīsū ē differēs
ut dīm̄ x. metth. nā simplicia duīsa fiunt ip
sis nō at differt aliq̄bꝫ differētijs ex q̄bus
ꝯponāt sicut homo et asīnus differt rōnali

et ꝑ̄ ronali differẽcijs q̄ de q̄bz nō ẽ ulta dicẽ q̄ alijs differẽcijs differat ¶ Ad 2m sic ꝓcedit̄ videt̄ q̄ aīa non sit ꝓducta m̄ ēe ꝑ creacōz qđ em̄ m se habz aliq̄ māle fit ex matīa· sed aīa habet m se aliq̄ māle aī non sit acty puri⁹ gō ẽ facta ex matīa nō ẽ gō creata ¶ ꝓ· oīs acty materie aliq̄ uidet̄ educade potẽa matie aī em̄ mā sit m potẽa ad actū acty q̄ habz ꝑ ustat m̄ mām potẽa ꝑ aīa ẽ acty matie corpal· ut ex eius diffimōe appꝛet gō aīa educt̄ de potẽa matie ¶ ꝓ· aīma ẽ forma q̄đā si ugit̄ aīa fit ꝑ creacōz pari rōne oīēs alie forme et sic nullā forma ex hibit m esse ꝑ gnācōz qđ ẽ mōens ¶ Sed ꝯtra ẽ qđ d̄ gen̄ r creauit deꝰ homē ad ymag mē suā· ẽ at̄ hō ad ymag mē dei ꝑ aīaz gō aīa ex nit m ēe ꝑ creacōz ¶ 2o dō· q aīa rō nalis nō ꝓ fiei m si ꝑ creacōz· et nō ẽ vm̄ de alijs formis cuiꝰ raco ẽ· q aī fiei sit uia ad ēe hoc mō aliqđ ꝑ petit fiei siait ēe ei ꝑ petit· illud at̄ ēe ꝑ p̄e d̄· qđ ꝑm̄ habz m suo ēe ꝑ sistens vn̄ sole ꝑ sistentie ꝑ p̄e et aīe dicit̄ entia· actus uō non habet ēe sed eo aliq̄ est· et hac rōne ens dicit̄ sicut albedo d̄ ens q̄ eo ẽ aliq̄ albꝰ· et ꝑ hoc d̄ m xi metꝫ· q actus d̄ magis entis ip̄ ens et cadẽ rō ẽ de oīb⁹ alijs formis nō sub sistẽ tabz· et ideo nulli forme nō sub sistẽti ꝑ petit ꝑ p̄e fiei· sed dicit̄ fiei ꝑ hoc q̄ ꝑ ponit ꝑ sistẽtia a fiunt aīa at̄ rōnalis ẽ forma ꝑ sistens ut sup̄ habit̄ ẽ unde sibi ꝑ p̄e ꝑ petit ēe et fiei· et q̄ nō ꝑ t fiei ex mā placenta neq̄ corpali q̄ sic ee t natie corꝓe· neq̄ spūali q̄ sic spūales ꝑ sẽ m̄ iuicẽ tns mutar̄ et· nec ẽ dicẽ q̄ non fiat nisi ꝑ creacōz ¶ Ad 3m gō dō· q m̄ aīa ẽ sicut māle pās sm̄ eẽ tia· formale at̄ m ipā ẽ esse ꝑticipatū qđ đẽ ex nctate sim̄l ẽ aī eẽtia aie· q ēe ꝑ se cō seq̄t̄ ad form̄· et cadẽ rō eet si ponēt̄ ꝑ ꝓ ducta ex quada mā spūali ut q̄đā dicit· q illa mā non ẽ m potẽa ad aliā formā sicut nec mā celestis corꝓis· alioq̄n aīma eet corruptibil̄ vn̄ nullo mō aīa ꝑ fiei ex mā placeta ¶ Ad 4m dō· q actū ex tractꝫ de potẽa matie m̄ tnl aliud ẽ nisi ad fiei actū qđ ꝑ nus erat m potẽa· sed q aīa rōnal̄ non habz ēe fluī dependens a mā corꝓali sed ha bet ēe sub sistens et ex tedit capacitatẽ matie cor ꝓalis ut sup̄ dcm ẽ ꝑ p̄ea nō ꝓducit̄ de potẽa ma tie ¶ Ad 5m dō· q̄ non ẽ silẽ de aīa rōnali et alijs formis ut dcm ẽ ¶ Ad 6m sic ꝓcedit̄ videt̄ q aīa rō l̄ ime ꝓducit̄ a deo

angeli ¶ ꝓ· fim̄ ꝛ rem̄ rndet pn̄o deꝰ em̄ ẽ pn̄m et fim̄· gō et ex nitꝫ ꝛ rem̄ a pn̄o rndet reductioī rem̄ in fim̄ẽ· ꝑ m fim a reducit̄ ꝑ pmam ut d̄ dyo· gō et m fim a ꝓducit̄ in ēe ꝑ pma· ſ· aīe ꝑ agl̄os ¶ ꝓ· ꝑ fcm̄ ẽ qđ ꝑt sibi silẽ facẽ ut d̄ m iij· metꝫ· sed spūales ſbē sunt m l̄to magis ꝑfectē q̄ corꝓales aī gō corꝓa facta ſ̄t sibi siluā ꝑm spem· m l̄to mg̃· agēli potuit aliq̄ m fra se ꝑm spem natie· ſ· aīaz rōnalem ¶ Sed ꝯtra ẽ qđ d̄ gen̄· ij· q deus ip̄ē m spirauit in faciē hom̄is spīraculū uite ¶ 2o dō· q q̄đā posuer̄t q angeli ꝑm q opant̄ in ultate dei creant aīmas rōnales Sed hoc ẽ ōio mpossibile et alienū a fide· oñsū ẽ em̄ q aīa rō nalis nō ꝑt ꝓduci m̄si ꝑ creacōz· solꝰ at̄ deꝰ ꝑt creare q̄ solus ꝑm̄ agentis ẽ agẽ nullo ꝑsupposito aī semꝑ agens ſtdm̄ ꝑsupponat aliq̄ a ꝑmo agẽ te ut sup̄ oñsū est· qđ at̄ agit aliq̄ ex aliq̄ ꝑsuppo sito agit trāsmutādo· et ideo nullū aliud agens agit m̄si trāsmutādo· sed solus deꝰ agit creando ¶ et q aīma rōnalis nō ꝑt ꝓduci q trāsmutacōz aliq̄ matie io nō ꝑt ꝓduci a deo m̄si īmediate ¶ et ꝑ hoc patet solutio ad obiecta· nā q corꝓa cant uel sibi siluā uel m fciora· et q supiora reducit̄ m fciora totū hoc puenit ꝑ q̄dam trāsmutacōz

Ad 1m sic ꝓcedit̄ q aīa n̄ sit ꝓducta aī corꝓ videt̄ q aīma hūana fuit ꝓducta ante corꝓ· opꝰ em̄ creacōis ꝓcessit opꝰ distīctōis et ornatꝰ ut sup̄ habit̄ ẽ· sed aīa ꝓducta ẽ m esse per creacōz· corꝓ at̄ fim̄ ẽ m fine ornatꝰ gō aīa hūana ꝓducta ẽ ante corꝓ ¶ ꝓ· aīma rōnal̄ magis q̄uelt̄ aī angelis q̄ aī alijs bruteis· sed angeli fuer̄t creati ante corꝓa· uel saltē a pn̄o aī corꝓali matīa· corꝓ at̄ hom̄is formati ẽ ſcr to die q̄n et bruta aīalia fuit ꝓducta· gō aīa hūa na fuit creata ante corꝓ ¶ ꝓ· fim̄ ꝑ ꝓz cōnat pn̄o sed ecīa aīa m fine rem̄anet ꝑ corꝓ· gō et m pn̄o fuit creata ante corꝓ ¶ Sed ꝯtra ẽ q actꝰ ꝑpꝰ fit m ꝑ a ꝑ potẽtia· aī gō aīma sit ꝑ actus corꝓis aīa ꝓducta ẽ m corꝓe ¶ 2o dō· q origen posuit nō solū ꝑm̄ hom̄is sed aīas oīm hom̄i ante corꝓa sil̄· aī angelus creatus ꝑ t hꝰ· q credi dit oīēs spūales ſbās tā angelos q̄ aīmas eq̄ les ēe ꝑm nature sue gdicōz· ꝑ solū meito differe sicut q̄đā earū corꝓibz alligarēt̄ q̄ sunt aīme hom̄ uel celestiū corꝓm· q̄đā uō m sui puritate ꝑm dū sos ordines rem̄anent· de qua opīone sup̄ ra dux et ideo velm q̄t̄ ad ꝓnē Aug̃ uō m vij· sup gen· ad luc̄ dicat q aīa ꝑm̄ hom̄is ante corꝓ aī aīge lus ẽ creata ꝑter aliā rōnē q· ſ· ponit q corꝓ hom̄is m illis opibz ſcr dierū non fuit ꝓductū m actu ſed solū ꝑm cales rōnes q̄ nom ꝑt de aīma dici q nec ex matīa a spūali ꝑexistente facta fuit· nec ex aliq̄ ulture creata ꝓduta potuit et ideo uidet̄ q ipa met m opibz ſcr dierū q̄ꝰ

omā facta sūt sīml' cū angelis sūt creata et q̄
et q̄ postmodū p̄a uolūtate mdmata sūt ad cor
p9 admīstrādū Sed hec nō dicat asserēdo ut eis ūba
demrant· dicat em̄ si nulla sēptuaz auctoritas seu
ueritatis rō q̄ dicat hoc em̄ ita fm̄ sertō die ut cor
pis q̄dem hūāni nō cālis m̄ elemētis mūdi· aiā uō
ip̄ā iam createt· posset ār hoc utiq̄ tolerāi fm̄
eos q̄ ponūt q̄ āīma habz p̄ se spēm et nāz cōpletam
et q̄ uen̄t corpi ut forma· si solū ad ip̄m admīstrādū
Si āt āīma uen̄t corpi ut forma et ē nāliť ps hūā
ne nat̄e hoc oīo cē non p̄t q̄ hāi festū ē aut q̄ deo
p̄mas res mstituit m p̄fecto statu suo fm̄ q̄ uni9
cuiūq̄ rei spēs erogebat· aiā āt cū sit ps hūāne nē
non habz nat̄e p̄fectiōz nisi fm̄ q̄ ē corpi uni ta
ti non fuisset aiāz sine corpe creata· Iustīmēdo g̃o
opīonē augḡ· de opibz ser dieī dica potūt q̄ āīma
hūāna p̄cessit m opibz ser dieī fm̄ q̄d dā filio dieī
gnīs put queūt cū angelis in stellā alī nat̄ā· ip̄ā
uō fuit creata sīml' cū corpe· Sed m̄ alios uō scōs cū
āīma q̄ corp9 p̄mi hoīs m opibz ser dieī st̄ p̄duc
ta ¶ Ad p̄m g̃o dd· q̄ si natura aiē habēt mtegram
spēm ita q̄ fm̄ se crearet· nō ulla p̄cēdēt ut p̄ se m
pn̄o crearet· sed q̄ nāliť ē forma corpis nō fuit ser
sum cuēdā sed debuit creari m corpe // Et filī dd·
ad 2m̄ nā aiā si p̄ se spēm habēt magis queīret
cū angelis· sed mā tū ē forma corpis p̄tm ad ge9
āīma alīū ut formale p̄m̄· ¶ Ad 3m̄ dd· q̄ āīma ic
manēs p9 corp9 acquirit p defm̄ corpis q̄ ē mors· q̄
q̄dem defect9 m p̄n̄o creacōis aiē cē nō debuit Qo
Ende consideandū ē xq· de p̄ductiōe corpis
de p̄ductiōe corpis p̄mi hoīs Et p̄mi hoīs
circa hoc q̄ritť e02 ¶ p̄mo de matia ex qua
p̄ducti ē ¶ 2o de auctore a quo p̄ducti ē ¶ 3o de
dispōne q̄ ei p̄ p̄ductiōz ē attributa ¶ 4to de mō et
ordine p̄ductionis ip̄ius ex corp9 p̄i hoīs sit fm̄ de
Ad p̄mū sic p̄cedit· Videť q̄ corp9 p̄i limo terre
nō hoīs non sit fm̄ de limo terre· maio
ris em̄ ūtutis ē facē aliq̄ ex nichilo q̄ ex aliquo
ex plus distat ab actu non ens q̄ ens m potēcia
sed cū homo sit dignissīa creatuāz mferioz deau
it utiq̄ dei maxīe ondēt· m̄ p̄ductione eiꝰ g̃o
non debuit fieri ex limo terre sed ex nichilo
¶ p̄ō· corpa celestia nobiliora sūt terrenis ꝑ cor
pis hūāni habz maxīmā nobilitatē cū p̄ficia
tur a nobilissīa forma q̄ ē āīma rōnalis g̃o nō
debuit fieī de corpe terrestri ꝑ magis de corpe
celesti ¶ p̄ō· ignis et aer sūt nobiliora corpa q̄
terra et aqua q̄d ex eoꝝ ſbtilitate apparet· cū g̃o
corp9 hūāni sit dignissīm̄ magis debuit fieī
ex igne et ex aere q̄ ex limo terre ¶ p̄ō· corp9 hūā
ni ē optimū ex eo2 elemētis· nō g̃o ē fm̄ ex li
mo tm̄ ꝑ ex elemētis oībz ¶ Sed ḡra ē q̄d dicať
gen· ij· formauit deꝰ hominē de limo terre ¶ Ho
dd· q̄ cū deꝰ p̄fect9 sit· opib9 suis p̄fectiōz dedit p̄m

eoꝝ modū fm̄ illd deut· xxxij· dei p̄fecta sūt opa
Ipē āt simpliť p̄fect9 ē ex hoc q̄ oīa m̄ se p̄ habz nō
p̄ modū q̄p̄mis· ꝑ simpliť et unite ut dyo· d· eo nō
quo diuisi effecto p̄cessit m cū fm̄ una ei9 ūtute
Iste āt p̄fectio ad angelos q̄de m diuat· fm̄ q̄ oīa
sūt m eoꝝ cognitōe q̄ sūt a deo m natiā q̄ducta
p formas diuisas· ¶ ad hoīez uō diuat· mferioz
mō ista p̄fectio· nō em̄ m sua cognitōe nāliť habz
omn̄a uniuersa notitiā· ꝑ ē ex rebz omibz q̄d ām̄· diū
de gnē spūalī q̄d ārī habz m se āīma rōnalem
De filiatiōe uō celestiū corpm̄ habz elōgatiōz a con
trarijs p̄ maxīmā eq̄litatē opleriomis· elemēta
uō fm̄ q̄d am̄ ita tm̄ q̄ sūt propiora elemēta p̄ domāť
mēo fm̄ ūtutē· s· ugnis et aer· et uicina p̄ apte con
sūtut m calido q̄d ē ugnis et hūido q̄d ē aeris
Infeiora uō elementa habūdāt m̄ p̄ō fm̄ q̄ habz
aliť em̄ nō posset cē mxtionis eq̄litas nisi mfei
ora elemēta q̄ sūt mnoris ūtutis fm̄ q̄ tutare ihoīe
habūdarent· et ideo u dicať corp9 hoīs de limo
terre formati· q̄ limo d̄ terra aq̄ p̄mixta· et p̄
hoc homo d̄ mnior mūdo q̄ omes creatiē mūdi
quoda· m eo iueniť ¶ Ad p̄mū g̃o dd· q̄ ūtus
dei creantis manifesta ē m corpe hoīs· dū ei9 mā
ē p̄ creacōz p̄ducta· oportuit ār ut ex mā eo· ele
mētoꝝ fieī corp9 hūānū· ut homo q̄ ei9 aiam
habeť cū mferioribz corpibz q̄ mediū ex mē inter
spūales et corpales sbās ¶ Ad 2m̄ dd· q̄ q̄ūs ca
pūt tactū· uel ita q̄ organū sit medium· ꝑ gra
ult nāle ē m tactu actiōe medii em̄ ē q̄ noda· po
m potēa ad extrema ¶ Ad 3m̄ dd· q̄ m limo
terre ē terra et aq̄ q̄ glutinās ꝑtes terre· de alijs
at elemētis scīptura mēcōnem nō facit· q̄ mino

habūdat ꝑm q̄ntitate m corpe hoīs ut dm̄ ē· tū eā
q̄ totā reū ꝓductiōe de ng̃ne et aere q̄ sensu nō
ꝓpiuīt· a uidēb⁹· mēsionē nō faciat sc̄p tū à q̄ tū
diplō tradebat· q̄ corp⁹ p̄· hoīs fuit īmē⁹ fōrtū a deo

Ad 2ᵐ sic ꝓcedit· ꝑ· q̄ corp⁹ hūanū non
sit īmediate a deo ꝓductū· dicit· n· aug⁹· i
2° de trīn· q̄ corpalia disponīt· a deo p̄ agelicā cre
aturā· sed corp⁹ hūanū fuit ex mā corpali ꝓducti
ut dm̄ ē· g° debuit mediātib⁹ angelis ꝓduci et
nō īmediate a deo ¶ p̄· qđ fiēi pt· ūtute creata
nō ē natū q̄ īmediate ꝓducat· a deo· sed corpus
hūanū ꝓduci pt· p· ūtutē creatā celestis corpis
nā et q̄dam aīmalia ex putrefactiōe gnāntur
p· ūtutem actiuā celestis corpis· Et album asar
d· q̄ m locis mālib⁹ minus habūdat calor et fri
gus hoīes non gnant· ꝑ m locis ꝑpatis tm· g°
nō oportuit q̄ īmediate corp⁹ hūanū fōret· a deo
¶ p̄· mchil fit ex matiā corpali nisi p· trīsmuta
cōē· sed oīs trīsmutatiō corpalis causat· ex mo
tu corpis celestis q̄ ē p̄m⁹ motuū· cui ugit· corpus
hūanū fit ꝓducti ex mā corpali· unde· q̄ ad for
macōē aliq̄ opatū fuit corp⁹ celeste ¶ p̄· aug⁹
dicit sup· gen· ad ltram· q̄ tō factus ē ꝑm⁹ corp⁹ m
opibz ſex dieꝝ ꝑm⁹ cāles rōnes q̄s mſeruit deus
corpali creatiē· postmodū nō fuit formatū· i actu
sed qđ p̄existit· in creatiā corpali ꝑm⁹ cāles rōnes
p· aliq̄· ūtutē corporeā ꝓduci pt· g° hūanū ꝓduc
tū ē aliq̄ ūtute creata ¶ Sed �contra ē qđ d· eccl· xvij·
deus de tra creauit hoīem ¶ ꝓ° dō· q̄ p̄ma for
ma cōis hūanū corpis nō potuit ēe p· aliq̄· ūtutem
creatā sed īmediate a deo· posuerit· siq̄dē aliqua
formas q̄ fuit in mā corpali a formis q̄ busdā in
mālibz dīnari· Sed hanc opīonē repellit phūs· viij·
methꝫ· p· hoc q̄ formis nō ꝗpetit ꝑm⁹ se fieī sed cōpo
sitū ut sup· exposituū ē· et q̄ oportet agens ēe sile
facto· nō ꝗuenit q̄ forma pura q̄ ē sine mā ꝓdu
cat formā q̄ ē in matiā q̄ nō fit nisi p· hoc q̄ ꝗpo
situ fit· Et ideo oportet q̄ forma q̄ ē in matia fit
cū forme q̄ ē in matiā ꝑm⁹ q̄ ꝗpositū a ꝗpōito gnāt·
deus at· q̄nus sit ōmo īmālis tamē sol⁹ ē q̄ sua ūtu
te matiam p· ꝓduc̄e creādo· unde ip̄ius soli⁹ ē for
mā in matiā ꝓducē absq̄ admīculo p· cedētis for
me mālis Et ꝓpter hoc angeli nō p̄nt trīsmutare
corpa ad formā aliq̄ nisi ad hīs q̄ sermbz q̄busdā
ut aug⁹· dī in 3° de trīn· Ignia ugit· corp⁹ hūanū
aīq̄ formatū fuāt· q̄ ūtute p· uiā gnātōnis ali
ud sile in spē formauerit· nec fuit q̄ p̄mū corp⁹ ho
mis īmediate formauerit· a deo ¶ Ad p̄mū q° dō·
q̄ et si angeli aliq̄d mīsterū deo exhibeāt in hīs
q̄ cōa corp⁹ opat· aliq̄ tm de⁹ in creatiā corpea fa
cat q̄ nullo mō angeli facē p̄nt sicut q̄ sūscitat mor
tuos et illuāt cecos· ꝑm⁹ quā ūtute eccā corp⁹ pri
mi hoīs de limo tre formauit· potuit trīsfieī
ut aliq̄d mīsterū in formacōe corpis āgeli ex

hiberet· sicut exhibebit multitūa resurrectiōe
pulueres colligendo ¶ Ad 2ᵐ dō· q̄ aīalia ꝑfec
ta q̄ gnant· ex semīe nō p̄nt gnāri p· solā ūtutē
celestis corpis ut auic· fingit· licet ad gnātōnē
nālem cooperet· ūtus celestis corpis· put phūs dt· in
2° phȳ· q̄ homo gnat· hoīez ex mā· et sol· et mde
ē q̄ exigit· locus tpatus ad gnātōz hōis et aliorū
aīaliū· Sufficiat at· ūtus celestis ad gnandū q̄dā
aīalia ꝑfectiora ex matia disposita· q̄ aīa festi
ē· eni q̄ pluia uīrtūt· ad ꝓductiōz rei ꝑfectē q̄ ad ꝓ
ductiōz rei imꝑfectē ¶ Ad 3ᵐ dō· q̄ motus celi ē
cā trīsmutatiōnū nālū· nō tm trīsmutatiōnū q̄
sunt p̄ter nature ordinē· ex sola ūtute dīna· sicut
q̄ mortui rēsuscitāt· q̄ tenebrīcant· q̄b⁹ ē sile q̄
homo ex limo terre format· ¶ Ad 4ᵐ dō· q̄ ꝑm
rōnes cāles in creatis dī· p̄existē aliq̄ dupliciter
uno mō ꝑm potentiā actiuā et passiuā ut· nō· solū ex
mā ꝓxīa fieī possit· sed eā· ut aliq̄ ꝓxīa re
atiua facē possit· Alio mō ꝑm potentiā actiuā tm
ut· s· ex mā ꝓxīa fieī possit a deo· et hoc mō ꝑm
augm· corp⁹ homis p̄existit· in op⁹ ꝓductis ꝑm
causales rōnes De dispōe corpis hūani

Ad· 3ᵐ sic ꝓcedit· ꝑ· q̄ corp⁹ homis nō
habuit gnelentē dispōnē· tū em hō sit
nobilissimū aīalū· corp⁹ homis debuit ēe dis
positū optime q̄ tū ad ea q̄ sunt ꝓpria aīmalis· s·
sensū et motū· sed q̄dā aīmalia ꝗuenit· acuto
ris sensꝰ q̄ homo et uelocioris motꝰ sicut canes
melius odorāt· et canes uelocius mouēt· g° corp⁹
homis non ē gnelent· dispōitū ¶ p̄· pfm ē aū
mthil deest· ꝑ plura desint hūano corpi q̄ corpi
b⁹ aliorū aīaliū q̄ tnt tegimēta et arma nālia
ad sui p̄tectiōz q̄ homī deſt· g° corp⁹ hūanū est
īp̄fectissime dispōitū ¶ p̄· homo plus distat
a plantis q̄ ab aīalibz brutis· ꝑ plāte habet sta
turā rectam· bruta aīalia ꝓnā· g° hō nō debuit
habē staturā rectā ¶ Sed �contra ē qđ d· eccl· vij·
deꝰ fecit homīez rectū ¶ ꝓ° dō· q̄ omēs res nā
les ꝓducte sunt ab arte dīna· unde sunt q̄dāmō arti
ficiata ip̄ius dei· q̄bz em artifex intendit suo
op̄i dispōnem optimā· ꝑducē non simplr· sed
p· q̄pacōz ad fīnem· et si talis dispō habet se ad
ductū aliq̄ defm artifex non curat· sicut cultra
fex q̄ facit serrā ad secandū facit eā ex ferro ut
sit ꝓpōnea ad secandū· nec curat eā facē ex uitro
quē ē pulchrior matia· q̄ talis pulchritudo ē impe
dimētū finis· Sic ugit· deus unicuiq̄ rei nāli
dedit optimā dispōnē· non q̄dem simplr· sed
ꝑm ordinē ad ꝓpriū fīnem· Et hoc ē q̄d phūs dicit
in 2° phȳ· et q· dign⁹ ē sic· non trīs simplr· sed
ad unūsquīq̄· sōam· fīnis· at· primus hūanī cor
poris ē aia rōnalis· et opatiōes ip̄ius· matia
em ē ꝓpter formā· et mstrumēta ꝓpt· actiones /
agentis· Dico ergo q̄ deus mstituit corp⁹ hūanū

m optima dispõne fm̃ gneiencã ad tale formã
et ad tales opacões et si alĩs defectꝫ dispõne
hnãm corpis ee uidet consid andũ ẽ q talis
defectꝫ seq̃t ex natãte matie ad ea q requirit m
corpe ut sit debita ꝓportõ ipius ad aiaz et tales opa
cões ¶ Ad pmũ gꝰ dõ. q tactꝫ q ẽ fim dam̃etũ
aliorũ sensuũ ẽ pfectior m hom̃e q̃ m aliquo
alio aiali. et ꝓpter hoc oportuit q hõ habeat tem
peatissiam̃ complexionẽ mr omnia aiãlia predit
eciã homo oiã aiãlia q̃tũ ad vires sensitiuas
mteiores sicut ex sipdictis pz. ex q̃da at natãte
contingit q q̃ tũ ad aliquos exteiores sensꝰ hõ
ab alijs aiãlibz deficiat sicut hõ mr omnia aiãlia
habz pessimũ olfactũ. natm̃ em̃ sicut q hõ mr
omnia aiãlia rspectu sui corpis habet maiorem
cerebrũ tũ ut liberius pficeret in eo opacões
mteiorũ virtutũ sensitiuaz q̃ sunt natæ ad mtellẽs
opacõz ut sipdictum ẽ. tũ eciã ut frigiditas cere
bri temperet calorem cordis quẽ natũ ẽ m hom̃e
habũdare ad hoc q hõ sit recte statute. aiaꝫ tũ
do etem̃ cerebri ẽ impedimẽtũ olfactꝰ q̃ requirit
siccitatẽ. Et silr pt assignari võ q q̃da aiãlia
sint acutioris uisꝰ et subtiliorꝰ auditꝰ ꝓpter
spedimẽtũ humoriũ sensuũ qd̃ natũ ẽ consequi m hõ
mẽ ex pfecta complexionis eq̃litate. Et eadẽ võ ẽ
assignanda de hoc q q̃dam aiãlia sunt velociora
homine cui excellentie uelocitatis repugnat
eq̃litas complexionis ¶ Ad 2m dõ. q cornua vn
gule q̃ sunt quoriũdã aiãliũ arma et spissitudo
corij. et mlitudo pilorũ aut plumaz q̃ sunt re
gumẽtũ aiãliũ attestant hꝰ habitudiem ter
restris elemẽti q repugnat eq̃litati et temtu
dini complexionis hnãne. et ideo het hom̃ non
opetebat. sed loco horũ habz rõnẽ et manꝰ q̃
bus pt sibi parare arma et regumẽta et alia
utilia nãm mfinitis modis vñ et manꝰ mz̃o de
aiã d̃ organũ organoꝝ. et hoc eciã magis co
petebat rõnali nãre mfinitarũ conceptiõnũ
ut habet facultatẽ mfinita sibi mstrumẽta
parandi ¶ Ad 3m dõ. q habẽ statura recta
gneiens fuit hom̃ ꝓpter q̃tuor ꝑmo q̃dẽ ipse sen
sus dati hom̃i non solũ ad utilitatẽ nãm̃ pertinẽtia
sicut aliis aiãlibz sed eciã ad cognoscendũ
vnde cũ acteã aiãlia nõ delectent in sen
sibilibz mst ꝓ ordinẽ ad cibos ad venẽa solus
homo delectat in ipã pulchritudinẽ sensibiliũ
gm̃ seipm̃. et ideo q sensꝰ ꝓpius urgent mr fa
cie alia aiãlia habẽt facẽ ꝓnã ad terram
q̃si ad cibũ q̃rendũ et prudendũ sibi de motu
homo nõ habz faciem erectam ut ꝓsensꝰ et
ꝓpius ꝑ utilissimã q̃ ẽ subtiliores et plures drias
verũ oñdit libẽ possit ex omn̄ pte sensibilia
cognoscẽ et celestia et terrena ut ex omnibus
intelligibilẽ colligat veritatẽ //

2º ut iteriores vires liberius dũ cerebrũ mr quodãmodo pri
cũt non ẽ depressũ sed sup omnes ptes corpis ele
uatũ. 3º q oportet q sit hõ habẽt ꝓnã statura
vẽt manibꝰ loco anteriorũ pedũ et sic utilitate
manuũ ad diuersa opa pficienda cessaret // 2º q
si habẽt pronã statura et uẽt manibꝰ loco ante
riorũ pedum oportet q tibi caperet ore. et ita haberet
os oblongũ et labia dura et grossa et lingua
dura ne ab exteriorib⁹ ledẽt sicut patet in aliis
aiãlibz et talis dispõ oiõ impediret locutionẽ q̃ est
ꝓpriũ op⁹ hom̃is. Et tam̃ hõ recta statura habens
manũ de facta planta. nã homo habz supius sen
sꝰ. scilt auditũ et visũ supius mundi et mferius sinũ usꝰ
mferius mundi. et ideo ẽ optime dispositꝰ fm̃ dispoz
tionẽ plante uõ habẽt supius sinũ usus mferius
mundi. nã radices sunt originales. mferius ab
sinu uersꝰ supius mundi. Aiãlia uõ bruta medio
modo nã sunt supius aiãlis ẽ pes q accipit alimẽtũ mfe
rius. at pes q emittit superfluũ d̃ productione corpis huãi

Hoc. 2º tũ sic ꝓdictũ videt q modus corpis
hnãni ꝓductio mscripture desẽbat. sicut
em̃ corpꝰ hnãm̃ ẽ factũ a deo. ita et alia opa sex
dierũ. sed mr alijs operibz dr dixit deꝰ fiat et fm̃ est
gꝰ silr debuit dici de hom̃is productione ¶ Põ. corpꝰ
hnãm̃ ẽ immediate a deo fm̃ ut supr dictũ ẽ gꝰ m
gneient dr faciamꝰ hoiez ¶ Põ. forma hnãm̃ cor
pis ẽ ipa aiã q̃ ẽ spiraculũ uite mgent gꝰ postq̃
dixerat formauit deꝰ hom̃ez de limo terre sbiun
xit et mspiravit in faciem eius spiraculũ uite ¶ Põ.
aiã q̃ ẽ spiraculũ uite ẽ in toto corpe et ꝓpria
liter in corde nõ gꝰ debuit dici q mspiravit in
faciem eius spiraculũ uite ¶ Põ. ser masculi
nꝰ et femininꝰ ptinet ad corpꝰ ymago uõ ad
aiaz. sed aiã ꝑ maiꝰ ꝓpria fuit ante corpꝰ mgent
gꝰ cũ dixit ad ymaginẽ suã faciamus illũ addidit
masculũ et feminã creauit eos ¶ In gtarũ ẽ
auctoritas sꝑtuc ¶ Ad 1m dõ. ad pmũ q sicut
augdictum ẽ vi. sup gen. ad tram nõ in hoc hõ
ꝑfm̃ et alijs rebz q deꝰ ipe fecit homez q̃ alia
ipe non fecit cũ sꝑtũ sit opa manuũ suaz sicut
celi et alibi. arida manꝰ eius formauerat sed i
hoc q ad ymaginẽ dei factꝰ ẽ homo. tota tam̃
sꝑtura ꝑ productione hom̃is specialiter loquẽdi
ad ondendũ q alia ꝓpter hom̃ez facta sunt. ea
em̃ q principalit̃ intendit mr cũ maiori deliberatiõe
et studio consueuit mr facẽ ¶ Ad 2m dõ. q non
ẽ intelligendũ deũ angelis dixisse faciamus ho
minẽ ut q̃dam putasse intellexit. sed hoc d̃ ad
signficandũ pluralitatẽ dinarũ ꝑsonaz q̃rum
ymago erꝑ ssius inuenit in homine ¶ Ad 3m dõ.
q q̃dam intellexerit corpꝰ hom̃is ꝓprie ex qua
tũ et postmodũ deũ formato iã corpi aiaz mspi
disse. Sed gtra rõnẽ pfectionis ꝓpter me mstruitur
ẽ q deꝰ vel corpꝰ sine aiã vel aiaz sine corpe fecit

aī vēr̄ſq; ſit ꝑs hūane nat̄e·et hoc eaī ē ma
gis mḡens de corꝑe qđ dependet et aīma et non
eḡiſo·et ideo ad hoc exclude đ̄ii q̄đā poſuerūt q
aī d̄ forma uit deꝰ homēz mtelligit̄ ꝓductio ſmi'
corꝑis aī aīma·qđ at addit̄ et mſpirauit mfaciē
eius ſpiraculū uite mtelligit̄ de ſpūſco ſicut et
dns mſufflauit maplos dicens accipite ſpm̄ ſan
ctū hec expō ut augḡ dicat mlibro de ciu·dei·exclu
dit̄ ꝑ uba ſcpture·nā ſubdit̄ ad ꝓdicta et facta ē
homo maiaz̄ uiuentem qđ aplis·t·ad chor̄·xv·nō
ad uitā ſpūalē ſ; ad aīmalem refert ꝓ ſpiraclm
ḡe uite mtelligit̄ aiā ut ſic q đ̄ mſpirauit mfaciē
eius ſpiraclm̄ uite ſit q̄ſi expō eius qđ ꝑmſerat
nā aiā ē corꝑis forma ¶ Ad em̄ dd̄·q; q; opacꝫ
uite magis maīfeſtāt̄ mfacie homis ꝓpt̄ ſenſꝰ
ibi exītes ideo dr̄it mfaciem homis mſpiraū
ee ſpiraculū uite ¶ Ad ȳ·dd̄·q; ſm̄ augḡ onna
opa ſex dierū ſmi'l ſiūt facta unde aiaz̄ ꝑmm hoīs
quā ponit ſil' facta aī angelis nō ponit fuīſ an
ſex tū diem ſ; m ꝑ ſexto die ee fuīſ·et aiaz̄ ꝑmm
homis m actu et corꝑ eiꝰ ſm̄ rōnes cāles Alij uō
doctores ponūt et aiaz̄ et corꝑ homis ee factam
ſexto die m actu Queſtio·xcv·de productione
Dēnde oſidandū ē de ꝓduc mulieris
tione mulieris Et circa hoc q̄rit̄ q̄tuor
¶ ꝑmo utrū in illa veri ꝓductōe debu
erit mulier ꝓduci ¶ ²o utrū debuit fieri de viro
¶ ³o utrū de coſta viri ¶ ⁴to utrū ſtim ſiūt̄ me
diate a deo Q mulier debuit produci
Ad ꝑmū ſic ꝓcedit̄ videt̄ q; mulier
non debuit ꝓduci m ꝑma veri ꝓductōe
dicit em̄ ꝑhūs m libro de gn̄acōe aiālū q; fem̄a ē
mas occaſionat̄·ſed mchil occaſionat̄ aīet defi
ciens debuit ee m ꝑma veri mſtitutōe·ḡ·ſi illa
ꝑma veri mſtitutōe mulier ꝓducēda nō erat
¶ ꝑ·ſbiectio et mīnor patꝫ ex ꝓcō ē ſbſecuta·nā
ad mulierē dem̄ ē ꝓ ꝓcm̄ gen·ij·ſub viri ꝓtā
te erīs Et ḡg̃·dicit q; ubi nō delinq̄m̄ ꝓ omes pa
res ſimḡ·ſed mulier nāt̄ ē mīnorīs uītis et
dignitatis q̄ vir·ſemp em̄ honorabilꝰ ē ageꝝ
patientia unde aug̃·xij·ſup gen·ad tram̄ ḡ·nō
debuit mulier ꝓduci m ꝑma veri ꝓductōe ante
ꝓcm̄ ¶ ꝑ·occaſiones ꝓcōrū ſiūt ꝓuitāde·ſ;
deꝰ ꝑſciuit q; mulier futura eet viro in occaſionē
ꝓcī ḡ·non debuit mulier ē ꝓduce ¶ Sed oītrā
qđ d̄ gen·ij·non ē bonū hominī ee ſolū facia ꝙ
ei adiutoriū ſimle ſibi ¶ ²o dd̄·q; nam̄ ſiūt feraz
fieri ſicut ſcptura dicat m adiutoriū uiri nō q̄dē
m adiutoriū alicui alteri ꝙ opis ut q̄dā dixerūt
aī ad q̄libz̄ aliud op̄ ꝙ ueniencior̄ inueniri poſſit
uir ꝑ aliū uirū q̄ ꝑ mulierē·ſ; m adiutoriū gnā
cōis q̄d maīfeſtius uideri ꝑt ſi ī duōbꝰ mo
dus gnācōis conſideret̄ Siūt em̄ q̄dā diuēcia
q; m ſeriebus non tñt utiuē actiaz̄ gnācōis·ſed
ab agente alterius ſpēi gnāt̄·ſicut plāte et aīa
lia q; gnāt̄ ſm̄ ſe ſem̄e ex mā ꝙ uemēt̄ ꝑ uirtu
tem actiuā celeſtiū corꝑm̄ Quedā uō tñt uirtu
tem actiuā gnōmis et paſſiuā ꝙ utāq; ſicut ar
bores in plantis q; gnāt̄ ex ſemine nō em̄ ē m
plantis aliq̄d nobiliꝰ op̄ uite q̄ gnāc̄o unde
ꝙ uemēt̄ oīm̄ tpe m eis uirtus paſſiue oītigit̄
uite actiua gnācōis·Aīalibz̄ uō ꝑfectis ꝙ uenit
uite actiua gnācōis ſ; m maſculinū uite uō paſ
ſiua ſ; m ſexū femininū et q̄ē aliq̄d op̄ uite no
bilꝰ m aīmalibz̄ q̄ gnāc̄o ad q̄d eoīm̄ uirtus p̄
cipaliter ordinat̄ nō oīm̄ tpe ſexus maſculinꝰ
ſexui femino ꝙ uigit̄ m aīalibz̄ ꝑfectis ſed ſolū
tpe coytꝰ ut ymaginem̄ ꝑ coytū ſic fieri uni
ex mare et femā ſicut m plāta oīm̄ tpe con
uigit̄ uiris maſculina et fēina·et ſim̄ q̄buſdā
plus habūdet una et q̄rtū m q̄buſdā pl̄ꝰ altera
Homo at adhuc ordinat̄ ad nobiliꝰ op̄ uite
q̄d ē intelligē·et ideo adhuc m homīe debuit
ee m maiori rōne diſtinctio utriuſq; uirtutis ut
ſcz ſi ꝓduceret femina a mare et tm̄ carnaliter
ꝙuigerent̄ ad gnācōis op̄·et ideo ſtatim ꝓ
formatōez mulieris d̄ gen·r·erūt duo m carne
una ¶ Ad ꝑmū ḡ·dd̄·q; ꝑ ſpectū ad nāz ꝑti
cularē femā ē aliq̄ defectus et occaſionatus
q; uītꝰ actiuā q̄ē m femine maris intendit ſibi
ſilē ꝓducē ꝓ ſem̄ maſculinū ſeri·ſed ꝙ fetus
generet̄ hoc ē ꝓpter uītutis actiē debilitatē·uel
ꝓpter aliq̄ materie indiſpoſitionem uel etiā ꝓpter
aliq̄ extrinſecū puta a uentis aut
ſtra alibz̄ q̄ ſuit tyndr̄i ut d̄ m libro de gn̄acōe aīalū
ſed ꝙ ꝓpatiaz̄ ad nāz̄ ſpēi fetus nō ē ad occaſiona
tū ſed ē de intentōe nature ad op̄ gnācōis ordi
nati q; intentō at nature ſpēi dependet ex deo q; ē
ſpēi auctor nature·et ideo inſtituit deo nāz̄ nō ſolū
marem ſed et feraz̄ ꝓduxit ¶ Ad ²m dd̄·q; duplex
ē ſubiectio una ſeruilis ꝑ quā ꝑſidens utilitati
ſubiecto ad ſuas utilitates·et talis ſubiectio in
troducta ē ꝓ ꝓcm̄ Alia aut alia ſubiectio ꝓ uno
mica uel cauſas ꝑ quā ꝑſidens utit̄ ſubiectis
ad eoīm̄ bonū·et iſta ſubiectio fuiſſet an ꝓcm̄
de fuiſſet em̄ bonū ordinis m humana multitudie
ſi q̄dam ꝑ alios gubnati non fuiſſent·et ſic ex
ſubiectione nāt̄ femina ſubiecta ē uiro q; m ho
mine magis habūdat diſcretio rōnis net ſeḡli
tas hom̄ excludit̄ ꝑ motōem̄ ut m ſra dicetur
¶ Ad ³m dd̄·q; ſi oīa ex q̄bz̄ homo ſuſpſit occa
ſionē peccandi deꝰ ſubtraxiſſet a mundo uel māſit
bonū ſibi imp̄fm̄ net debuit bonū hoīs tollere ut tu
taret̄ ꝓtegere malū ꝓſertim cū deꝰ ſit adeo po
tens ut q̄libz̄ y malū poſſit ordinare in bonū
Ad ²m ſic ꝓcedit̄ videt̄ q; ex debuit fieri extra
mulier nō debuit fieri ex uiro ſexus ei
ꝰ ē homīs et alius aīalibz̄·ſ; m alius aīalibus

femme non fuit facte ex marib⁹ g⁹ net ī homine
fiei debuit ¶ ꝓ· corū q̄ fuit eiusdem spēi ē eadem
mā sed mab et feiā fuit eiusdem spēi cū g⁹ uir fuit
facty ex limo tre ex eodē debuit fiei feia et nō ex
viro ¶ ꝓ· mulier facta ē m adiutoziū gnā oīb⁹
sed nīmia ꝓp mātab reddit p sonā ad hoc ieptā
vnde p sone ꝓp mq̄ a mī mōio exclud fuit ut patz
le uit· xviij· g⁹ mulier nō debuit fiei ex viro ¶ Sed
otra ē qđ d' ec' xvij· creauit ex ipō f· uiro adiu
tiū silē sibi dest mulierē ¶ fv⁹ dd' q̄ gueiens
fuit· mulierē in ꝑma vei in stitutiōe ex uiro for
mari magis ꝑ m alijs aīalibz· ꝑmo q̄dē ut m
hoc q̄dam dignitab ꝑmo hoī seruaret ut ꝑm
dei silitudinē eet ipē pn̄m tot⁹ g⁹ sine spēi sicut
de⁹ ē pn̄m totius vniūsi vn̄ et paul⁹ d' act' xvij·
q̄ de⁹ fecit in viro omē gen⁹ hom· // 2⁹ ut uir
magis mulierē diligēt et ei m sepabili⁹ mhe
ret dū cognosceret eam ee ex se pducta· vn̄ d' gen
ij· de viro sipta ē ꝙ obrem relinquet hō ꝓtem
et mrem et adhēbit uxori sue· et ꝫ mq̄rie nāz
fuit m spē humana m q̄ mab et feiā g⁹ manent
p totā uitā qđ non cōtingit m alijs aīalibus
// 3⁹ q̄ ut phs d' m viij· eth· mab et feiā g⁹ uigi
tur in hoīnib⁹ nō solū ꝓt nātē gnādi oīb⁹
ut m alijs aīmalibz· sed eaā ꝓpter domesticā
uitam in qua fuit aliq̄ opa uiri et feie et ī qua
vir ē cāpiū femīe vnde gueient ex viro forma
ta ē femīa sicut ex silo pīapio // 4⁹ ē rō sacīe
talis· figurat' em ꝑ hoc q̄ ecc̄ia a xp̄o sumit pn̄m
vnde apl's dicit ad ep̄h· v· sacīm hoc ī xp̄o et ecc̄ia
// Et p hoc patz vn̄ sio
ad ꝑmū ¶ Ad 2um dd· q̄ mā ē ex q̄ aliq̄ fit· na
tura at' creata habz detātū pn̄m aī sit detāta
ad vnū habz detātū ꝓcessū vn̄ ex detāta mā
pducat aliq̄ m detāta spē· sed ūtq̄ dīna aī sit im
fiinta pt' idem fm spem ex q̄ aliq̄ mata facere
sicut uiri· ex limo· et mulierē ex viro ¶ Ad 3um
dd· q̄ ex nāli gnādi oē ꝓtahit' qđ aliq̄ ꝓp mātas q̄
mī mōmū impedit· ꝫ mulier nō ē pducta a
viro p nātalem gnādi oēm sed sola ut aīe dīna vn̄
eua non d' filia ade· et ꝓpt hoc ī nō sequit' ex
Ad 3um sic ꝓcedit' videt' q̄ mulierē debuit
lier formari non debuit de costa fi de costa
uiri· costa em uiri fuit mt'o minor q̄ corpo mu
lieris· sed ex minori nō pt fiei maī nisi uel p addi
cōnem qđ si fuisset magis ex illo addito mulier
formata dicet' ꝙ ꝑ de costa uel ea ꝓp rarefactioē
q̄ ut d' aug⁹ sup gen· ad litam· nō ē possibile ut
aliq̄d corpo⁹ rarefiat nisi rarefiat· nō at' iuenit'
corpo⁹ mulieris q̄ uiri ad mīng in ea ꝓpor
cōne q̄ habz costa ad corpo⁹ eue g⁹ eua nō fuit for
mata de costa ade ¶ ꝓ· m oīb⁹ ꝑmo dīctis non
fuit aliq̄d sup fluū· costa g⁹ ade nō fuit de pfōe
corpis eius g⁹ ea ſbtracta ī mā sit mp̄fm qđ inde
tur m̄gens ¶ ꝓ· costa nō pt ab hoīe separi
sine dolore sed dolor nō fuit ante pām g⁹ costa
nō debuit separi a uiro ut ex ea mulier formet'
¶ Sed ǭra ē qđ d' gen· ij· edificauit dñs deus
costam qua tulerat de adam in mulierē ¶ fv⁹ dd'
q̄ gueiens fuit mulierē formari de costa uiri
ꝑmo q̄dem ad sign̄dū ꝙ mt' uiri et mulieris
debz ee socialis q̄uitio· neq; em mulier debet
dnāri in viri et ideo nō ē formata de capite· neq;
debet a uiro despīa tāq̄ seruilit' ſbiecta et ideo nō
ē formata de pedib⁹ ꝫ ꝑ sacīm erat ꝙ de late
xp̄i dormientis in cruce flueret sacīm eccl'ie· sang
guis et aq̄· q̄bz ē eccl'ia instituta ¶ Ad ꝑmū g⁹ dd'
q̄ q̄dā dicit' ꝑ multiplicatiōz matie ablatā aliā ad
dicē formati fuisse corpo⁹ mulieris ad modū quo
dicē q̄z panes multiplicauit Sed hoc ē dīmo ipossi
bile· multiplicatiō em ꝑdicā aut accidit fm̄ essi
multiplicatiōz ipius ſbē ipius matie aut fm̄ tēs multa
cōnē dīmēsionū eiꝰ sīlem at fm̄ tēs multiplicatiōz ſbē
ipius matie ꝙ māsē o sidata ē oīo ī tēs multa
bilis utpote eīs in potētia et habēs solui vōne
ꝑter eē em ipius matie· et ideo nullo mō multipli
catiō matie pt intelligi eadē matia manēte abs
addicōe nisi ꝑ hoc ꝙ maiores dīmēsiones acci
piat· hoc at' ē rāe fiei fm̄ matiam eādē accipe
maiores dīmēsiones ut phs d' m 2⁹ phi· dicē
g⁹ māz multiplicaī absq; rarefactioē ē ponē ota
dēsia similit' f· diffinitiōz absq; diffinito vn̄ aī nō
appareat rarefactio in talibz multiplicatiōibz nāe
ponē addicōz matie uel p creatiōz· uel qđ ꝑ abla
tiōs ē per q̄sionem· vnde aug⁹ d' sup Jo· ꝙ hoc
nō ꝓtinus ex q̄nz panibz facta sunt q̄nz milia hoīm
quo ex paucis granis ꝓducit mltitudiez se
getū qđ fit p q̄sionē alimēti· dicat' tm uel ex
q̄nq; panibz turbas pauisse uel ex costa mulie
ris formasse ꝙ addicō facta ē ad māz ꝑtinem
ē formasse ꝙ addicō facta ē ad māz ꝑtinem
panis uel coste ¶ Ad 2um dd· q̄ costa ulla fuit de
pfectione ade non tm erat mdīdui qđda sed
tm erat pn̄m spēi sicut semē ē de pfectioē ge
nāntis qđ o pacē nāli ei de latere ne resolui'
vnde mlto magis ultra dīma corpo⁹ mulieris
potuit de costa viri formali absq; dolore· et ꝑ
hoc patet solutiō ad 3um Ex mulier sit īmediate fīa a deo
Ad 4um sic ꝓcedit' videt' q̄ mulier non
fuit īmediate formata a deo· nullū em
fuit īmediate formata a deo· nisi mdīdui ex sili fm̄ spem ꝓducti fit īmediate a
deo· sed mulier facta ē de viro q̄ ē eiusdē spēi
cū ipa· g⁹ non ē facta īmediate a deo ¶ ꝓ· au⁹
dicat īm de trī· q̄ corpa alia dispēsanter a deo per
angelos· sed corpo⁹ mulieris ex mā corpali est
formati· g⁹ ē fm̄ ꝑ mīsteriū angelo⁹ et non
īmediate a deo ¶ ꝓ· ea q̄ ꝑtinent ī dando
fm̄ causales rōnes ꝓducit' ultra aliq̄ dicunt

et non ĩmediate a deo sed ꝑm causales rõnes
corpꝰ mulieris m ꝑmis opibꝰ ꝓductũ fuit ut augꝰ
dicat ix. sup gen. ad ltram gꝰ nõ fuit ꝓducta mu
lier ĩmediate a deo ¶ Sed ꝺ̃ta ē qđ augꝰ dꝫ ĩ
eodẽ libro formare uel edificare costa ut mulier
eet nõ potuit nisi deꝰ a quo ỽnus natura subsistit
¶ Ad ij. ꝺ̃. q sicut supꝺ̃m ē ỽnus quq speignãcõ
nãlis ē ex determĩata materia aiatã at ex qua nãlit
gnãt homo ē semẽ humanũ uiri uel femine unde
ex q̃libꝫ alia materia mõstruosi humane speignãri
nõ ꝑt nãlit. Solus at deus q ē nature mstator
ꝑt ꝑter nature ordinẽ res ĩ ee ꝓducẽ. et ideo
solus deꝰ potuit uel uiri de limo tre uel mulie
rem de costa uiri formare ¶ Ad ꝑmũ gꝰ ꝺ̃. ꝙ
rõ ulla ꝓcedit qñ mõstruosi gnãt ex sili ꝑm spei
gnãcõe naturali ¶ Ad ijm ꝺ̃. q sicut augꝰ dꝫ ix
sup gen. ad ltram q uiri ministra angeli exhibue
runt deo ĩ formatõe mulieris nec tñ
q sicut corpꝰ uiri de limo nõ fuit formatũ ꝑ an
gelos. ita nec fuit corpꝰ mulieris de costa uiri
¶ Ad iijm ꝺ̃. q sicut augꝰ ĩ eodẽ libro dicit
non habuit ꝑma ueritũ conditõ ut femina ẽt sine
sic fieꝫ. sed tm tot habuit ut sic fieri posset. et
ideo ꝑm tales rõnes ꝑexistunt corpꝰ mulieris
m ꝑmis opibꝰ non ꝑm pom. actiuã sed ꝑm pas
siuã tm ĩ ordine ad pom. actiuã creatoris

Deinde ostendit de fine Qõ. xciij. de fie
ri uel productõe hois productionẽ
primi ꝺ̃. facti ad ymaginẽ et similitudinẽ dei
et circa hoc q̃rit. ix. ¶ Primo utrum homo sit
ymago dei ¶ iijo utrum ymago dei sit in nrõna
bilibus creatis ¶ iijo utrum ymago dei sit magis
in angelo q̃ in homine ¶ iiijo utrum ymago dei
sit in omni homine ¶ vto utrum in hoie sit ymago
dei ꝑ ordinẽ ad eternã uel ad psonas diuinas
omnes. ad vnã eam ¶ vjto utrum ymago dei sit in
hoie ꝑm potentias ad ꝑm actꝰ ad ꝑm habitus ¶ vijmo utꝝ
ꝑ ordinẽ ad oma obiecta ¶ viijuo utrum ymago dei
reluceat in homine soli secundum mentem. ixno de dif
ferentia ymaginis et similitudinis & ꝙ̃ go dicit in homine

Ad ꝑmum sic ꝓcedit. Videtur ꝙ ymago dei nõ
sit in homine. dicit enim ysa. xl. cui similem
fecistis deum aut quam ymaginem ponetis ei ¶ ꝓ. ee. no
dei ymaginem ē ꝑsona ꝑmogeniti de quo dicit apls
ad col. i. ꝙ ymago inuisibilis dei ꝑmogenitꝰ omnis
creature. non gꝰ in homine inuenit dei ymago
¶ ꝓ. hylarius dicit in libro de synodis ꝙ ymago
ē cuius rei ad ꝙ quã ymaginat speciem differens
et iterum dicit ꝙ ymago ē rei ad rem coequãdã
indistincta et ỽnita similitudo. sed nõ ē species differ
ens dei et hoiis. nec ꝑt ee equalis hominis ad
deum. gꝰ in hoie nõ ꝑt ee ymago dei ¶ Sed ostat
ē qđ ꝺ̃. gen. i. faciamus hoiem ad ymaginem et simi
litudinem nram ¶ Rñ. ꝺ̃. q sicut augꝰ dꝫ in libro

lxxxiij. q. ubi ē ymago ꝺ̃tinue et similitudo. sed
ubi similitudo non ꝺ̃tinuo ē ymago. ex quo patꝫ
ꝙ similitudo ē de rõne ymaginis et ꝙ ymago ali
qđ addit supra rõnem similitudinis. s. ꝙ sit ex alio
expressum. ymago em ꝺ̃r ex eo ꝙ habz aliꝙ ymi
tatoꝝ alioꝝ vñ oĩe q̃ taliter sit alteri uno simile et
equale ex non ē expssũ ex illo non ꝺ̃r ymago eiꝰ
equalitatis em non ē de rõne ymaginis. ex ut augꝰ
ibidem dicit. ubi ē ymago non ē ẽtinuo eqlitas
ut patꝫ in ymagine alicuius in speculo relucente
est tamen de rõne pfecte ymaginis. nã ꝑfecta
ymaginem non deest aliꝙ ymagini qđ sit illu
de quo expressa ē. ꝙ manifestatiue at ꝙm hoiem ine
nit aliꝙ dei similitudo q̃ deducat a deo sicut ab exe
plari non tñ ē similitudo ꝑm eqlitatẽ ex q̃ imitatio
excedit exemplar ꝰ tale exemplatũ. et ideo ꝺ̃r
ymago dei non tñ ꝑfecta sed imꝑfecta. et ꝰ sigt
scriptura cũ dicat homines fm ad ymaginem dei.
ꝓsicit em ad accessum ꝙdã sigt q̃ ꝑtinet ei dista
re ¶ Ad ꝑmum gꝰ ꝺ̃. q ꝑpria loq̃r de corporalib9 y
maginibꝫ ab homine fabricatis et ideo signat
dicat quã ymaginem ponetis ei. sed ipse deꝰ sibi
m homine spiritalem ymaginem posuit ¶ Ad iijm ꝺ̃.
q ꝑmo geniti omnis creatura ē ymago dei ꝑ
fecte implens rõnem. augꝰ ē ymago. et ideo ꝺ̃r yma
go et nullꝙ ad ymaginem ꝙ homo nõ ꝺ̃r ymago
sed ꝓpter imꝑfectionem similitudinis ꝺ̃r ad ymaginem
Et q similitudo ꝑfecta dei nõ ꝑt ee msi ꝑ deceptiõ
ne nature ymago dei ē in filio ꝑmogenito sicut
ymago regis in filio geniti. sed in homine ãt. i. in
aliena natura sicut ymago regis ĩ numo ar
genteo ut patꝫ ꝑ augꝰ in libro de x. cordis ¶ Ad
iijm ꝺ̃. q cũ eius sit unum indistinctum commune
indifferens quo una. unum ãt ꝺ̃r alio. non solum
nũo. ad speciẽ ad genus. sed etiã fm analogiã uel ꝓpor
tionẽ ꝙdam et sic ē unitas uel quelibet ratio ẽntie
qđ ãt dicat res ad rem coequãdã ꝑtinet ad rõnem
ꝑfecte ymaginis

Ad iijm sic ꝓcedit. Videtur ꝙ ymago inueniat
in irrõnabilibꝫ creaturis. dicit em dyo
nisius de di. no. hymnũ creatas continere species si
militudinis causarum ymagines. sed deus ē nõ solum
rõnabilium creaturarꝫ sed etiã irrõnabiliũ. go
ymago inuenit in irrõnabilibꝫ creaturis ¶ ꝓ.
ꝙto ē aliquis ꝑfectius in aliquo similitudo tanto magis
accedit ad rõnem ymaginis. sed dyo. dicit. iiij.
caplo de di. no. ꝙ radius solaris magis habet
similitudinem de me bonitatis. gꝰ ē ad ymaginem
dei ¶ ꝓ. ꝙto ē aliquis magis ꝑfectus in bonita
te tanto ē magis deo similis. sed totum ỽnum simi
le ē ꝑfectius ꝑtibus in bonitate ꝙ homo. ꝙ. et si bona ẽnt
singula. tamen simul omnia dicunt ualde bona gen.
i. gꝰ totum ỽnum simile ē ad ymaginem dei et non
solum homo ¶ ꝓ. boeꝫ in libro de consol. dicit

de deo mudialiter gerens siliqz ymagiē formas
gō totq mudoq ad ymagiē dei et nō solū homo
¶ Sed ḡtra ē qđ dicat aug⁹ vi sup gen ad ḡam
hoc excellit in homiē qz deꝰ ad ymagiē suā ho
miēz fecit ꝓpter hoc qđ dedit ei mētem intellectualē
qua ꝑstat pecudibz ea gō q̄ non habēt intellectū nō
fuit ad ymagiē dei ¶ Ꝯ dō q nō q̄libz similitudo
et si sit exp̄ssa et aliō sufficiat ad exp̄ssā rōnē yma
ginis si em̄ sit similitudo ſm genꝰ tm̄ uel ſm aliqđ
accīs cōe nō ꝓpter hoc dicet aliq̄ ee ad ymagiē
alterius nō em̄ posset dici q ꝟbum sit qđ erit ex hoie
sit ymago hominis ꝓp̄ similitudinē gn̄is nec iterū
p̄t dici q si aliq̄ fiat albus ad similitudinē alterius q
ꝓp̄ hoc sit ad eius ymagiem qz albus ē accīs cōe
plurib⁹ spēbus ℟ Requirit at ad rōnē ymaginis q sit
similitudo ſm speciem sicut ymago regis ē in filio suo
uel ad minꝰ ſm aliqđ accīs ꝓpriū speī et ꝑ hoc ne
ſm figurā sicut ymago hominis dicat ee in aspro
unde signāt typlarij dicit q ymago ē spēs idif
ferens cyathi festiui ē at q similitudo spēi attendit ſm
ultimā differentiam assistentē at aliq duo ꝑmo q de
et marie imq̄ tui fuit ꝟo imq̄ tui vultus ꝟo uō imq̄
tui sapuit uel intelligit q augo dicit in libro lxxx
iij q ita fuit de similitudine ꝓpter ma aut in cetib⁹ mch
il fit ꝓpm̄ q⁹ sic gō patet q sole stellaiales ere
ature ꝓpe loq̄do fiūt ad ymagiē ¶ Ad ꝑmū gō
dō q omē impfectū ē q̄dam ꝓticipatiō ꝓfectī
et ideo ea q̄ ea q̄ deficiunt a rōne ymaginis imq̄
tui tamē aliq̄ similitudinē dei habēt ꝓticipat aliq̄
de rōne ymaginis et ideo dyo dicit q creatura habēt
causam q̄ntingentes ymagines i imq̄ tui q̄ntingit
ea habere et non ſmpliciter ¶ Ad ꝟm dō q dyo assi
milat creaturā solarem dine bonitati q̄tui ad cālu
tatem non q̄tui ad dignitatem nature q requirit
ad rōnem ymaginis ¶ Ad ꝟm dō q vnitio ē per
fectio in bonitate q̄ intellectualis creatura exteſiue
et diffuſiue sed intenſiue et collectiue similitudo
dine pfectionis magis inuenit in intellectuali creā
tura q est capax summi bonī uel ſm q ꝑs nō dici
tur q̄tas totī sed q̄tas aliq̄ ꝓtem ut tui d q sola
natura intellectual ē ad ymagiē dei nō excludit
q̄n vnitio sit ſm aliq̄ sui ꝓtem sit ad ymaginem
dei sed excludit alie ꝓtes vnitio ¶ Ad ꝛm dō
q ymago accipit a boetio ſm rōnē similitudinis qua
artificiata ymitat speciem artis q ē in mēte arti
fice sicut q̄libz creatura ē ymago rōnis eē
placitis quā habz in mente dina sic at nō loq̄m
nisi de ymagine ſm q attendit ſm similitudinē
in natura aput ſ ꝑmo enia assistant oīa imq̄ tui
fuit encia et ꝑmeuite imq̄ tui fuit viuencia et
sume sapiē imq̄ tui fuit intelligencia q angel⁹ sit

Ad ꝟm sic ꝓcedit videt mag ad ꝗ dicit qđ hō
q angel⁹ non sit magis ad ymaginem
dei q̄ homo dicat n aug⁹ in ꝑmone de ymagiē
q deꝰ nulli alij creature dedit q sit ad ymaginē
nisi homini non gō dicit ē q angel⁹ magis ē dica
tur ad ymaginē dei q̄ homo ¶ Ꝯ ſm aug⁹ i
libro lxxxiij q q homo ita ē ad ymaginem
ut nulla alia positura creatura formet ad deo et ideo
michil ē illi quē ei entiq sed ymago dei d aliqua
creatura imq̄ tui deo q̄ntingit gō angel⁹ nō ē ma
gis ad ymaginē dei q̄ homo ¶ Ꝯ creatura d
gis ad ymaginē dei imq̄ tui ē intellectualis natura
sed intellectualis natura nō intendit nec i alia
non em̄ ē de ḡne accidentis cui sit in gne ſbē gō
angel⁹ nō ē magis ad ymaginē dei q̄ homo
¶ Sed ḡtra ē qđ dicat aug⁹ imq̄ dā omel q ange
lus d signaculū similitudinis q in eo similitudo dine
ymaginis magis insinuat et ꝓp̄ssa ¶ ℟ dō q
q de ymagiē dei loq̄ dupliciter possumꝰ uno mō q̄
tui ad id in quo ꝓmo considerat rō ymaginis qđ est
intellectualis natura et sic ymago dei magis ē
in angelus q̄ sit in hominibz q intellectualis natura
in angelus q̄ sit in hominibz q intellectualis natura
ꝓfectior ē in eis ut ex supdictis patet ꝟo ꝑt con
sideravi ymago dei in homiē q̄tui ad id in q⁹ sed
ratio considerat aput in homiē inuenit q̄dā dei ym
tatē imq̄ tui ſ homo ē de homiē sicut deꝰ de eo
et imq̄ tui alia hominis ē tota in toto corpe eius et
in ptib⁹ tota in q̄libz ꝓtē ipius sicut deꝰ se habz ad
mundū et ſm hec et similia magis inuenit dei yma
go dei in homiē q̄ in angelo sed q̄tui ad hoc
q angelus non sit magis ad ymaginem
dei q̄ homo dicat n aplō i ad chor xi q vir ē
imago dei mulier at ē ymago viri ita g mu
lier sit in diuinis humane spēi non g oculis in
diuino gneit ee pr ad ymaginē dei ¶ Ꝯ aplō

dicat ro· vñ· q si illos quos ꝑscauit cõformes fieꝛi
ymagñi filiꝰ sui hos ꝓdestinauit· sed nõ omes
homes sut ꝓdestinati· gꝫ non homes hñt con
formitatẽ ymagis ¶ ꝑ· siliꝰ uidꝫ ẽ de võe yma
gis ut supꝰ dicꝫ ẽ· sed ꝑ ꝓcessñ fit homo deo dis
silis· gꝫ amittit dei ymaginẽ ¶ Sed gra ẽ qđ
dicꝫ ꝑ· vñ ꝓcessñ in ymagine ꝓtransit homo
¶ Rñdeo dđ· q cũ homo ſm mtellectualem naturã
ad ymaginẽ dei ẽ dicat· ſm hoc maxime ẽ ad
ymaginẽ dei· q mtellectualis natura deiformis
ymitatur pt· ymitat· aũt mtellectualis natura mẽ
me dei· ꝑtin ad hoc q de⁹ ſcipm amat et intelli
git vnde ymago dei ꝓpie dicat pt consideratis ho
mine vno quidem mõ ſm q habz homo aptitu
dinẽ nãlem ad mtelligendũ et amandũ deũ
et hec aptitudo consistat in ipa natura mẽtis
q ẽ cois omnibz· Alio mõ ſm ꝓpriã actum uel habitum deũ
cognoscat et amat sed tñ imperfecte· et hec ẽ yma
go ꝑ conformitatẽ gre· Tertio mõ ſm q homo
deũ actu cognoscat et amat perfecte· et sic attendit
dicꝫ ymago ſm siliꝰ dinã glorie vñ supꝰ ꝑ· ꝑ
signatũ ẽ supꝰ nos lumen vultꝰ tui dñe· glosa
distinguit tripliciter ymaginẽ· s· creatõis
recreatõis et siliꝰ dinis· ꝑma ymago inuenit
in omnibz hominibz· 2a in iustis tm· 3a nõ solũ in
bꝫis ¶ Ad ꝑmũ gꝫ dđ· q tã in viro qꝫ in mulie
inuenit dei ymago ꝑtin ad id in quo ꝓncipaliter
đ ymaginis consistat· s· ꝑtin ad intellectualem
naturã vñ gen· i· cũ dixerit ad ymaginẽ dei creauit
illũ· s· hominẽ· ſbdidit masculũ et feminã creauit
eos et dixit pluraliter eos ut augꝰ dicat ne intelligat
in vno modo uno vterq; ſexus fuisse cõiunctus·
sed ꝑtin ad aliq; ſed ad tria· ymago dei inuenit in
uiro ſm qđ non inuenit in mulie· nam uir ẽ prin
mulieris et finis· sicut de⁹ ẽ prin· et finis totius
creature vnde cũ apl̃s dixisset q uir ymago et
gloria ẽ dei· mulier aũt ẽ gloria uiri· ostendit
quare hoc dixit dicens non enim uir ẽ ex mu
lie sed mulier ex uiro· et uir non ẽ creatus ꝓpter
mulierẽ sed mulier ꝓpter uirũ ¶ Ad 2m et 3m
dñm· q ille rõnes ꝓcedunt de ymagine q ẽ ſm cõ
formitatem gre et gloie Quidã hoie ſt ymago dei
Ho· 1m· sic ꝓcedit· videt· q in homine non
sit ymago dei ꝑtin ad ymitatẽ ꝓsonarũ
dinax· dicat enim augꝰ in libro de fide ad petrũ
vna ẽ ſcã ymitatis eẽncia alis dimitas et ymago
ad quã facta ẽ homo· et hyl· v· de trin· dicit q hõ
fictitat ꝙdam ymitatis ymaginis· ẽ gꝰ in homine
ymago dei ꝑtin ad eẽnciã et nõ ꝑtin ad ymi
tatem ꝓsonarũ ¶ ꝑ· in libro de ecclesiasticis dog
matibz dicit· q ymago dei attenditur in hoie
ſm ymitatẽ· Dam· eciã dicit q hoies ẽ ad yma
ginem dei ſigt intellectuale et arbitriũ liberum
et ꝑse potestatiuũ· ggꝝ· in iiõ dicit q cũ ſcꝑ

ꝑtura dixit hoies factus ad ymaginẽ dei· eẽs le
ẽ ac si diceꝛ humana natura omis bonitatis factus esse
ꝑticipem· bonitatis em plenitudo dimitas ẽ·
hec aũt omnia non ꝑtinet ad distinctionẽ ꝓso
narũ· sed magis ad eẽncie unitatẽ· gꝫ in hoie
ẽ ymago dei non ſm ymitatẽ ꝓsonarũ sed ſm
eẽncie unitatẽ ¶ ꝑ· ymago dicat in cognitio
ne cuius ẽ ymago· si gꝫ in homine ẽ ymago dei
ſm ymitatem ꝓsonarũ cũ homo ꝑ nãlem cõne
ſcipm cognoscẽ possit seqret q ꝑ nãlem cog
nitionẽ posset homo cognoscẽ ymitatẽ ꝓsonarũ
dinarũ qđ fal̃ ẽ ut supꝰ oñsum ẽ ¶ ꝑ· nomen
ymaginis non aliubi tribuit ꝓsonarũ quam sed
soli filio· dicat· n· augꝰ in· vi· de ymitate q soli
filio ẽ ymago ꝓpie· si igit in homine attende
tur ymago ſm ꝓsonã non eet in homine yma
go tocius ymitatis sed filii tm ¶ Sed contra qđ
hyl· in· viij· de trin· ꝓpe finem· dicit q homo dđ ad ymagi
nem dei facto ondit pluralitatẽ dimanãs ꝓso
narũ ¶ Rñdeo dđ· q sicut supꝰ dictum ẽ distinctio
ꝓsonarũ non ẽ nisi ſm origines uel potius ſm
relationes originis· non aũt ẽ idem modꝰ origi
nis in omnibz· sed modꝰ originis unius tocius
ẽ ſm generationem siue nativitatẽ· aliter em ꝓducit
animata aliter animata· aliter aialia aliter plã
te unde manifestum ẽ q distinctio dinarũ ẽ ſm
q quelibet dina natura unius hominis ẽ ad yma
ginem dei ſm ymitationem dine nature· nõ enim
dicit hoc q ẽ hoies ẽ ad ymaginem dei ſm ꝑti
cipationem ymitatis dine nature· nõ ergo dicit
augꝰ dicat in xv· de trin· maxima ẽ dignitas trini
tatis q ẽ in nobis ad ymitatẽ dinã· et ideo ut
ipe idem dicat ymitatẽ q in nobis ẽ uidem quo
dammodo ꝙ creatum· dei uero ẽ ymitatem creatum
quodammodo ꝙ uidemus ¶ Ad 4m dđ· q ꝙdã dixerũt
in homine ẽ solũ ymago filii· sed hoc ipse habet
augꝰ in· xij· de trinitate· ꝓmo quidem ꝓpter q ait
ſm equalitatem eẽncie filius sit prius filio· nec ẽ
si homo sit factus ad similitudinem filii· q sit factus ad
similitudinem patris // 2o q si homo ẽt factus solum ad
ymaginem filii· nõ dicẽt ꝓpter hanc homines ad
ymaginem et similitudinem meam ꝫ tuam· cui gen dđ ad
ymaginem dei fecit illum in ẽ illud in quo ꝓpter fecit
homines solum ad ymaginem filii q ẽ deus ut quidam
exposuerũt· sed intelligendum ẽ q de⁹ ymitatis fe
cit homines ad ymaginem suam· i· tocius ymitatis
ꝑtem aũt d q de⁹ fecit homines ad ymaginem suam
duplicẽ pt intelligi uno mõ ita q ꝑpõ ad designã

tm factionē ut sit sensꝰ faciam⁹ hominē ad
luter q sit in eo sit ymago nr̄a. Alio mō q ꝺr
ꝓpō ad pt̄ designare cam exēplarem sicut dr̄
iste liber factꝰ ē ad illū et sic ymago dei ē ipsa
eēntia ds̄ia abusione ymago dr̄ fm̄ q ymago
pomt̄ ꝓ exemplar. uel fm̄ q q̄dam dicit ds̄ia
eēntia dr̄ ymago q fm̄ eam vna psona aliam
ymitatur. Q ymago dei sit in hoīe fm̄ mentē

Ad 6um̄ sic ꝓcedit. Videt̄ q ymago dei nō
sit in hominē solū fm̄ mentem. dicit em̄
ap̄le. 1. ad chor. xi. q uir ē ymago dei. sed uir nō
ē mens g⁹ ymago dei non attendit̄ solū fm̄ me-
tem. ¶ ꝑ. gen. 1. dr̄ creauit deꝰ hominē ad yma
ginē suam. ad ymaginē dei creauit illū masculū
et femiam creauit eos. sed distinctio masculi
et femine ē fm̄ corp⁹. attendit̄ g⁹ ymago dei in
hominē fm̄ corp⁹ et non fm̄ mentem tm̄. ¶ ꝑ.
ymago ꝓpie uidet̄ attendi fm̄ figurā. sed
figura ad corp⁹ ptinz g⁹ ymago dei attendit̄
in hominē eā fm̄ corp⁹ et non fm̄ mētem tm̄.
¶ ꝑ. fm̄ aug⁹. xii. sup gen. ad tram. triplex ui
sio inuent̄ in nobis. s. corpalis spūalis siue yma
ginaria et intellectualis. Sic g⁹ fm̄ uisionē intel
lectualē q ad mentē ptinz ē aliq̄ imitatio in nob
fm̄ quā simꝰ ad ymaginē dei pauitōne et i
alijs uisionibz. ¶ Sed ꝯtra ē qd dicat ap̄le ephj.
iiij. Renouamīni spū mentis vr̄ē et indue te no
uū hoīez q̄ quo dat̄ intelligi q ī nouitate mētis
q fit fm̄ nouū hominē indumentū ad mētem
ptinet. Sed et ad col. iij. dicit. mouētes nouū
hominē q renouat̄ in agnitionē dei fm̄ ymaginē
eius q creauit eū. ubi renouatio q ē fm̄ nouū ho
minis indumētū attribuit ymagini dei. ee g⁹ ad
ymaginē dei ptinet solū ad mentē. ¶ Re⁹ dn̄
q cū in omnib⁹ creaturis sit aliq̄ dei similitudo. in so
la creatura rōnali inuenit̄ similitudo p modū yma
ginis ut sup̄ ad dm̄ ē. tanq̄ rō manifeste cognosca
pt̄ mi. si attendat̄ modꝰ quo ī pn̄tat uestigium
et quo ī pn̄tat ymago. ymago em̄ ī pn̄tat fm̄
similitudinē speci ut dictū ē. uestigium aūt ī pn̄tat per
modū effectꝰ q sic ī pn̄tat sua causa q tamē ad
speciē similitudinē nō ptinget. Impressiones em̄ q̄ ex
motu aīe maluū relinquit̄ dicunt̄ uestigia. et
similit̄ cinis dr̄ uestigium ignis. et desolatio ītre uesti
gium hostiles exercitꝰ. ꝑt̄ q⁹ hmōi dēa attendi iter
creaturas rōnales et aliās creaturas et q̄tū ad
hoc q in creaturis ī pn̄tat̄ similitudo dīne nature
et q̄tū ad q in eis ī pn̄tat̄ similitudo trinitatis in
creatē. Iam q̄tū ad similitudinē nature ptinet
creature rōnales uident̄ quodāmō ad similitu
dinē speci ptinge in q̄tū ymitat̄ deū in nō solū
in hoc q est et uiuit. sed etiā in hoc q intelligit
ut sup̄ dictū ē. alie uō creature non intelligunt
sed apparet in eis q̄dam uestigium intellectus

ꝓducentis si earū dispō consideret. Sic enim ars
ata tintas diffinguit fm̄ ꝓpriā passionē ubi a dina
te et amoris ab utroq ut sup̄ habitū ē. in arte
rōnali in q inuenit ꝓpria passio ubi fm̄ intellectū et
ꝓpria passio amoris fm̄ uoluntatem ꝑt dicta ymago
trinitatis in creatē ꝓpter q dā ī pn̄tatiōz speci in
alijs at creaturis non inuenit̄ pn̄m uerbi et ubi
et amoris sed apparet in eis q̄dā uestigiū q hꝰ
inuenit̄ in cā ꝓducente. Iam hoc ipm̄ q ars
anima habz fōstā aā modificatā et finitam
demōstrat q sit a quoda pn̄o. spes uō ei⁹ demōstrat
ubi faciens sicut forma dom⁹ demōstratiōz
ꝓpriā artificis. ordo uō demōstrat amorē ꝓducē
tis quo effectꝰ ordinat̄ ad bonū. sicut usus edi
ficij demōstrat artificis uoluntatem. Sic g⁹ in
uenit̄ in hominē dei filiatiuo ꝑ modū ymaginis
fm̄ mentem sed fm̄ alias ptes ei⁹ ꝑ modū uestigij.
¶ Ad ꝑm̄ ig⁹ dd. q dr̄ homo dr̄ ymago dei
non q ripē eēntialit̄ sit ymago sed q m eo dr̄
ymago impressa fm̄ mentē sicut denarius dicit̄
ymago cesaris mag̃tis habz cesaris ymaginē
unde non oportet q fm̄ q⁹libz ptem hominis
accipiat̄ dei ymago. ¶ Ad ꝛm̄ dd. q sicut aug⁹
dicit. xi. de trin. quida ymaginē trinitatis in
hoīe posuerūt non fm̄ unū modū inuisibilē fm̄ pla
dicentes q uir ꝓpria psona imitat̄ filij uō ꝓ
sona q̄ de uiro ita ꝓcessit ut de illo nasceret
aut ita tota psona uoluit spūs scī dicit ee mulie
rem q ita de uiro ꝓcessit ut nō eet filia q̄ filius
dd ꝓ manifestā absurdū uidet̄. ꝓmo q̄ de q
seq̄ret̄ q spūs scūs eet pn̄m filij sicut me ē pn̄m
plus q̄ de uiro nascat̄ ꝛo. nō q vna hymo nō
eet msi ad ymaginē unius psone. ꝫo q fm̄ hoc
scriptura de ymagine dei in hominē mentionem
facē non debuisset msi ꝑdicta iā ple et ideo
dd̄m ē q scriptura posuerat ad ymaginē
dei creauit illum addit masculū et feminam
creauit eos nō ut ymago dei fm̄ distinctiōz
sexuū attendat̄. sed q ymago dei utriq̄ sexui
ē cois cū sit fm̄ mentem. q̄ a nō ē distinctio
sexuū unde ap̄le ad col. iij. posuerat dicens fm̄
ymaginē eius q creauit illū subdit ubi nō est
masculus et femina. ¶ Ad ꝫm̄ dd. q ꝑ hoc ymago
go dei in hominē non attribuat̄ fm̄ figurā cor
poream in corpore hominis q solū imitat̄ animalia ītre
nostra corpa nō ꝓnūm aliud ꝓ stratū ē. ꝑ tale
ē ut ad cōtemplādū celū sit aptius magis in
hoc ad similitudinē dei ꝑ q̄ cetera
animalia corpa facti uidet̄ ꝑt ut aug⁹ dicit in
libro lxxxiij. q. qd tamē non ē sic intelligēdū
q in corpe hominis sit ymago dei. sed q ipsa
figura corporis hoīs imitat̄ ymaginē dei in
animā ꝑ modū uestigij. ¶ Ad ꝫm̄ dd. q tā in mu
sione corpali q̄ in missione ymaginaria inuenit̄

qdam ymago t̄mitatis ut augꝰ dr̄ m lib̄o de t̄m
tate ¶ In uisione em̄ corpali ē qdem p̄mo spēs
ext̄ioris corpis· 2o uō ipā uisio q̄ fit p impssio
nem cuiusdā filiturudis p̄dē spēm uisil· 3o ē
ibi mtenc̄o uolūtatis applians uisiū ad mōdū
et eū m retinēs ¶ Silr̄ et in uisione ymagi
nalā inuenit p̄mo q̄dē spēs in meōria ꝑuata
2o ipā ymagmatiua uisio q̄ quem ext̄ hoc q̄ ac
es aīme id est mentis ipā uis ymagmatiua i
formatꝰ fm̄ p̄dictā spem· tertiō uō inuenit mtē
cio uolūtatis quiescentis utriusq· et utraq; t̄m
tis defiat a c̄one ymagis dine· nā ipā spēs
ext̄ioris corpis ē extra nāz aīe· spēs aūt q̄ ē m
meōria et si non sit extra aiāz ē ad nēticia aīe
et utrobiq; defiat ꝛpn̄tatiō onālitatis et we
ter mtatis dīnaz p̄sonaz· visio uō corpalis
non p̄cedit tm̄ a spē ext̄ioris corpis sed sic aim
hoc a uisu uidentis ¶ Et silr̄ uisio ymagmatiua
non solū p̄cedit a spē q̄ m meōria ḡseruat· sed
a uirtute ymagmatiua· et ita p hoc ꝛpn̄tat· uī
ter p̄cessio filiī a solo prē ¶ Intenc̄o uō uolūtatis
q̄ quiescit duo p̄dicta non ex eis p̄cedit neq; m
uisione corpea neq; m spūali vnde nō sufficien
ter repn̄tat· p̄cessq; spūs scī a prē et filio ¶ De yma
gine dei et hoīe

¶ Dō· Am̄ sic p̄cedit· videt· q̄ ymago dei nō inueniat̄ in aīa fm̄ actus
dicit em̄ augꝰ xi· de ci· dei· q̄ homo factꝰ ē ad
ymaginē dei fm̄ q̄ sumꝰ et nos ēe nouimꝰ et
nr̄m ēe ad nosse dirigimꝰ· sed ēe non sigit actu
gº ymago dei nō attendit̄ in aīa fm̄ actum
¶ Pō· augꝰ in· xv· de t̄mi· assignat ymaginē
dei in aīa fm̄ tres q̄s sunt mens· noticia et
amor· mens aūt non sigit actu sed magis potē
cia· uel etiā ēēntia mtellectiue aīme· gº ymago
dei non attendit̄ fm̄ actus ¶ Pō· augꝰ· xv· de
t̄mtate assignat ymaginē t̄mtatis in aīma
secm̄ meōriā mtelligentiā et uolūtatē· sed hꝰ
tres sunt uires nāles aīme ut mgr̄· dr̄ in· d· p̄mi
libri sm̄az· gº ymago attendit̄ fm̄ potētias
et non fm̄ actus ¶ Pō· ymago t̄mtatis semp
manet in aīa ut augꝰ dr̄ m libro de t̄mtate
sed acty non semp manēt gº ymago dei non
attendit̄ in aīma fm̄ actus ¶ Sed gtra ē qđ
augꝰ in· xv· de t̄mtate assignat ymaginē t̄m
tatis in ifeioribꝰ ptibꝰ aīe fm̄ actualē uisio
nem sensibilē et ymagmatiuā· gº et t̄mtas
q̄ ē in mente fm̄ quā homo ē ad ymaginē dei
debz attendi fm̄ actualem uisionē ¶ Rº dō·
q̄ sicut sup̄ dictū ē ad rōnem ymagis ptinet
aliq̄liē rō spēi ꝛpn̄tatiō· si gº ymago t̄mtatis
dīne debz accipi in aīa oportet q̄ fm̄ id p̄ci
paliē attendat̄ qđ maxiē accedit ꝓut posse
ē ad ꝛpn̄tandū spem dīnaz p̄sonaz· dīne ab
p̄sone distinguit̄ secm̄ p̄cessionē ubi adi

cente· et amoris ymittentis utriusq;· ubi ad
in aīma nra sine cogitatiōe ēe non pt ut aug
dicit· xiiij· de t̄mitate· et ideo p̄mo et p̄cipa
liter attendit̄ ymago t̄mitatis in mēte fm̄ actu
put· s· ex noticia quā habemꝰ cogitādo m
entꝰ uerbū formamꝰ et ex hoc in amo
rem p̄ueniimꝰ· sed q̄ p̄ actum fuit hītus et
potentie uniuersaliter in actualē existentiā p̄cipio·
sed ārio et q̄si ex ḡnti ymago t̄mtatis p̄t at
tendi in aīa fm̄ potētias et p̄cipue fm̄ hītꝰ
put in eis· s· actu ultimaliter existit ¶ Ad p̄mū
gº dō· q̄ ēē nrm̄ ad ymaginē dei p̄timꝰ qđ
ē nobis p̄ supra alia aīmalia qđ qđē esse
cōpetit nobis in q̄tū mentē habemꝰ et ideo
eadem ē hīa et t̄mtas aīa ulla quā augꝰ po in
m· xv· de t̄mtate q̄ consistat in mēte noticia et
amore ¶ Ad 2m̄ dō· q̄ augꝰ hoc t̄mtatē p̄mo
adinuenit in mente sed q̄ mens et si tota q̄ to
dāmō cognoscat ecia quodāmō se ignorat
put· s· ē ab aliis distincta· et sic ecia se q̄rit ut
augꝰ p̄bat in· xv· de t̄mtate ideo q̄ noticia
non totaliter menti coeq̄tur accepit in aīma tā
q̄dam ꝓpa mentis· s· meōriā intelligētiā et
uolūtatem q̄ nullis ignorat se habē· et in istis
tribꝰ potiꝰ ymaginatiōm t̄mtatis assignat
q̄si p̄ma assignatiō sit quodāmō deficiens
¶ Ad 3m̄ dō· q̄ sicut augꝰ p̄bat xiiij· de t̄mtate
intelligē dicimꝰ et uelle seu amare dicimꝰ
aliq̄· et q̄n de hīis cogitamꝰ et q̄n de hīis non
cogitamꝰ· sed q̄ si mē cogitatiōē sint ad sola me
moriā p tinēt q̄ nichil aliud ē fm̄ ip̄m q̄ hā
bitualis retentiō noticie et amoris· sed q̄ uir
ipē dicat ubi ubi ēē si mē cogitatiōē nō p̄t· cogi
tamꝰ em̄ omē qđ dicamꝰ etiā illo mtciori ubo
qđ ad nullius gentis p tinet lingua· In tribus
potiꝰ potētiis ymago ista cognoscit meōria
intelligētia et uolūtate· hanc aūt nō dico in
telligentiā q̄ intelligim̄ cogitātes· et eā uo
lūtatem siue amorē uel dilatiōē q̄ istā plen pa
rentē q̄ gignit ¶ Ex quo patet q̄ ymaginē dīne
t̄mtatis potiꝰ ponit in intelligentia et uolū
tate actuali q̄ fm̄ q̄ sunt in hītuali retentiōne
meōrie· licet etiā q̄n̄ ad hoc aliquā nō sit yma
go t̄mtatis in aīa ut ibidē dr̄· ¶ Et sic p̄z q̄ meō
ria intelligētia et uolūtas nō sunt tres uires
ut in sup̄is dr̄· ¶ Ad 4m̄ dō· q̄ aliquis trin̄ posset
p hoc q̄ augꝰ dicit xiiij· de t̄mtate q̄ mens
semp memit sp intelligit et amat qđ qđā sic
intelligit q̄si aīe assit actualis intelligētia et
amor sui ip̄ius· sed hoc intellectum excludit per hꝰ
q̄ subdit q̄ non semp se cogitat distincta ab hīis
q̄ non sunt q̄ ipā ¶ Et sic patet q̄ aīa semp intelli
git et amat se non actualiter sed hītualiter· q̄ uis
et dici possit q̄ p̄cipiendo actū sui sepe in tel

ligit qñ cãiq; aliq; mtelligit sed q; non semp
ẽ actu mtelligens ut patet m dormiente opor
tet dicẽ q; acto et si non semp maneat m sep
sis manent tamẽ semp m suis pñcip̃ijs s.
potẽcijs et thitabz vnde aug9 xv. de t̃nitate
si ꝑm thor facta ẽ ad ymaginẽ dei ãima rõna
lis q; uis rõne et mtellẽcia ad mtlligẽdũ et cõ
spiciendũ deũ pt ab ijs quo ẽ cæpit fuit m
ea dei ymago Quõ ymago dei sit i aiã

Ad .8.m sic pcedit. videt q; ymago dine
t̃nitatis sit in aia non solũ p gpacoz ad
obiectũ qđ ẽ de9 ymago em dine t̃nitatis iue
nit in aia sicut dam ẽ ꝑm q; ubi m nobis pre
dita dicente et amorab utro q; sed thor iueit
a nobis ꝑm qđ cãiq; obiectũ g9 ꝑm qđ cãiq; ob
iectũ iuenit in mente nra ymago dine t̃nita
tis ¶ p̃. aug9 dicit m xiij. de t̃nitate q; ai qri
mo trinitatẽ in tota qrimo non sepantes ac
tionẽ rõnalem m tpalibz a contẽplacõe eter
noz. g9 ꝑm tpalia obiecta ea ãiueni. ymago
trinitatis in aia ¶ p̃. q; deũ intelligam9
et amem9 quem in nobis ꝑm gr̃e donũ. sequit
ꝑm meoriã intelligenciã et uolũtatẽ seu
dilcõnem dei attendat ymago t̃nitatis in
aia. non erit ymago dei in homine ꝑm nãz sed
ꝑm gram et sic non erit omnib9 cois ¶ p̃. facti
q; sunt in pria maxie conformat ymagi dei
ꝑm glorie uisionẽ vñ d. xij. ad thes. iij. in eadẽ
ymaginẽ trãsformamur a claritate in claritatẽ
sed ꝑm uisionẽ glorie tpalia cognoscit. g9
ea ergo p gpacoz ad tpalia dei ymago attendit
in nobis ¶ Sed q; tra e qđ aug9. dicit xv. de
t̃nitate. q; nõ xpẽa ẽ dei ymago in mente
q; sui memit et intelligit et diligit. sed q; pt
ea ãme misse intelligẽ et amare deũ a quo
facta ẽ. multo g9 mag9 ꝑm alia obã attendit
ymago dei in mente ¶ ho. dr. q; sicut sup. dic
tũ ẽ ymago importat similitudinẽ uel aiq; pticẽ
tem ad similitudinẽ spẽi ipñtiuam. vnde opz
q; ymago dine t̃nitatis attendat in aia ꝑm
aliq; qđ repñtat dinas psonas ipñtiue
spẽi sicut ẽ possibile creatie. distinguit at
dine psone ut dam ẽ ꝑm ꝓcessionẽ ubi
a dicente. et amoris ab utro q;. verbũ at dei
nascit de deo ꝑm notiã sui ipius. et amor pro
cedit de deo ꝑm q; sepm amat q; ai. m ẽ at q;
diuisitas obiecti diuisificat spẽm ubi et amoris
sicut em in dẽ spẽ ẽ in corde hois ubi cõceptũ
de lapide et de equo. nec idem spẽ amoris. Ad
dit. igit dina ymago in hoie ꝑm ubi cõceptũ
de dei notiã et amorẽ ex inde diuinati. et sic
ymago dei attendit in aiã ꝑm q; fert uel na
ta ẽ ferri in deũ. fertur at mens in aliq; du
plicit uno mõ directe et imediate. alio modo
mdirecte et mediate. sicut in aliqs in dẽ do ymã
gine hois in speculo dr ferri in ipm hoiez. et
ideo aug9 dr in. xiij. de t̃n. q; mens memit sui
intelligit se et diligit. hic si t̃nitatẽ non
dii qdem dei ꝑ ymaginẽ dei. sed hoiẽ no q;
fert mens in seipam ab re. sed put p thor ultr
pt ferri in deũ ut pz p aliqđ supiniatũ ¶ Ad
primũ g9 dd. q; ad roz ymagis nõ solũ opz attẽdẽ
q; aliq; pcedat ab aliq. sed etiã q; a quo pcedat
s. q; ubi ꝑm dei pcedat a notiia de deo ¶ Ad
2m dd. q; in tota qdẽ aia inuenit aliq; t̃nitas
non qdem ita q; p ter actoez tpalium et cõtẽpla
tiuã et noz qrat aliqđ etiã q; t̃nitas ut ibidẽ
subdit. sed in illa pte rõnis qđ inuat a pte tpa
lium et si t̃nitas inueniri possit dr. q; in hmoi tpalium
notiia adiuetiuã ẽ aime. et thito ea ãi pi quo
tpalia cognoscit nõ sp assistit ꝑ q; qñq; pñta
aliter assistit. q; nq; at ꝑm meoriã in ea ãi posit
adesse manifestit. sicut patz de fide q; tpalit nob
adueit in pñti. Instatia at fruitiue beatitudis iam
non erit fides sed meoria fidei ¶ Ad 3m dd. q;
meioria dei cognitiua et dilcõ nõ ẽ in si p gratz
est in aliq; dei cognitiua et dilcõ nãlis ut supra
habitũ ẽ. et thor ea ãi pm nãle ẽ q; mens ad
intelligendũ deũ rõne uti pt ꝑm q; ymaginẽ
dei dicit in q; manẽ in mẽte sp. siue ther ymago
dei uita sit ab. oblita q; obnubrata ut pene nulla
sit ut in hijs q; non tñt usũ rõnis. siue sit obscu
ra atq; deformis ut in peccatorib9. siue sit clara
et pulchra ut in iustis ut dr in xiij. de t̃nitate
¶ Ad 4m dd. q; ꝑm uisionẽ glorie tpalium indebit
in ipo deo. et io thiq; tpalium uisio ad dei ymaginẽ
ptinebit. et thor ẽ qđ aug9 dr in. xiij. de t̃n. q; in alia
natura aiali mens feliciter adhibẽs immutabilẽ ui
debit omẽ qđ uidẽt nã et in ipo ubo mãto sut
rõnes oim creaturaz de ria similitudie et ymagie

Ad 5m sic pcedit. uidet q; similitudo ab yma
gine non differat distinguat. genus enim nõ
differt distinguit aspẽ. sed similitudo ymaginis
ymaginẽ sicut genus ad spẽm. q; ubi ẽ ymago
ibi ẽ et similitudo sed non ecõuerso ut dr in libro lxxiij
q. genus mag differt similitudo ab ymagine distinguit
¶ p̃. rõ ymaginis attendit non solũ ꝑm ipñ
tiuam dinaz psonaz ꝑ sed etiã ꝑm ipñtiuam
ad q; ptinet immortalitas et mdisibilitas. non
genus differt distinguit. q; similitudo ẽ in ecia q; ẽ immortal
et mdisibilis. ymago at in aliis ¶ p̃. ymago dei
in homine ẽ tpler. nature. gre. et glorie ut supra
dam ẽ. sed in nocẽcia et iustiia ad gram ptinent
mag differt. q; ymago accipit ꝑm meoriã. intelli
gentiã et uolũtatẽ similitudo at ꝑm innocẽciã et
iustiiã ¶ p̃. cogmo uisionis ad intelligẽciã pti
net. amor at ad ueritatis ad uolũtatẽ q; sunt due p
tes ymaginis. nõ genus differt. q; ymago sit in

cogmcone uitutis·filiudo mdilcone uirutis

¶ Sed ogra ē qđ augꝰ dr̄ m libro lxxxiij·q· fiat q̄ non frustra mtelligit duo dcā ēe ad ymaginem et filiudmē cā si vna ees ēet vni⁹ homen sufficē potuisset ¶ Ho dđ·q· filiudo qđā vnitas ē vni⁹ em m q̄litate filiudiēz tm sat uit dr̄ m·v· metij· vni at cā fit de mīscedetibz et cōe ē omibꝰ et ad sīgula pt aptari sicut et boni et veri vnde sicut bonū alicui ptidāri pt cōparari ut ambulū ad ipm·et ut ꝓsequēs ꝓut designat aliq̄ ꝓfectionē ipius ita ecā de cōpatione filiudmis ad ymaginē·est em bonū ambulū ad homez fm q̄ homo ē qđā ptidāre bonū·et ruf⁹ bonū subsequit ad homez mq̄ tū aliq̄ homez spēaliť dicim⁹ esse ꝓpter ꝓfectionē uirutis Et filē filiudo ꝑsidāt ut ambulū ad ymaginē m q̄ tū ē q̄ ꝑ⁹ q̄ ymago ut sup dcm ē· considāt ecā ut cōsequ ad ymaginē mq̄ tū sigt quādā ymagis ꝓtoez· dicim⁹ em ymaginē alicui ēe filem uel nō filez eius tū ē ymago mq̄ tū ꝓfecte uel mp̄fecte re ꝑntat ipm Sic ꝑ⁹ filiudo pt ab ymagiē dis tīgui duplr̄ uno mō ꝓut ē ambln ad ipm ipam et m pluibz ꝙrns·et sic filiudo attendit fm ea q̄ sunt cōiora ꝑpetuitz nature mtellāa lis fm q̄ ꝑ⁹ attendit ymago et fm ty⁹ dr̄ m li bro lxxxiij·q·q· ꝑ⁹ idest mens ad ymaginem dei nllō dubitāte factꝰ ē Ceterā at tyois·s·q· pti nent ad mfeiores vires aiē uel ecā ad ipm cor ꝑ⁹ ad filiudmē facta ēe aliq̄ uolūt·sed m tyoz ecā m libro de q̄ titate aiē dicit q· filiudo dei attendit m ala mq̄ tū ē mcorruptibil·nā cor ruptiblē et mcorruptiblē sunt differētie entis cois Alio mō pt cōsidāri filiudo fm q· sigt ymaginis exꝑssionē et ꝓfectiōez·et fm ty⁹ dam· dicit q· id qđ ē fm ymaginez mtellāiale sigfficat et arbitō liberū ip se potestatiū Ceterā at fm filiudmē uirutis fm q· tyoi possiblē ē filiudmē et ad idem refert q· filiudo dr̄ ad dilcōz uirutis ptinē·nō em ē uirtus sine dilcōne uirutis ¶ Ad ꝑm gr̄ dđ·q· filiudo nō distīgui⁹ ab ymagiē fm eoem rōnē filiudis·sic·n·i dicit m rōne ymaginis·sed fm q· aliq̄ filiudo deficat a rōne ymaginis ꝓfectiua ¶ Ad 2m dđ·q· ecā aiē ptinz ad ymaginē ꝙut ipāntat dinā ecām fm ea q· sunt ꝑ⁹ ꝑa mtellāialis nature·nō at fm cō dictōnes ofectes eos m cōi ut ē ēe simplicē et et idissolubilem ¶ Ad 3m dđ·q· ecā uirutes q̄dam nāliter mfluūt aiē ad mīnos fm q̄dā eaz femina et fm has ꝑt attendi filiudo nāliš q̄ibus non flet mōens ut id q· fm vnā assignatōz dr̄ ymago fm aliā dicat filiudo ¶ Ad 4m dđ·q· dilcō ubi qđ ē amata noticiā ꝓtinz ad rōnē ymaginis ꝑdilcō uirutis ꝓtinz ad filiudiēz sicut et uirtꝰ

Dēm de consideandū qđ xam·de q· dicit ꝑ⁹ est de statu uel condicōe hoīs q̄ ad ītel· ꝑmi homis Et ꝑmo q̄ tū ad aiam ¶ 2o q̄ tū ad corp⁹ Circa ꝑmū cōsideanda sunt duo·ꝑmo de q· dicit homis q̄ tū ad ītellam 2o de q· dicit homis q̄ tū ad uolūtatē ¶ Circa ꝑmū q̄rit ꝑ⁹ ¶ ꝑmo utrū ꝑmꝰ homo deum p ēem uiderit ¶ 2o utrū uidē potuit ꝑ abs se patas ꝛ angelos ¶ 3o utrū habuit oem sciaz ¶ 4to utrū potuit errare uel decipi q· ꝑ⁹ hoc dei

H ꝑmū sic ꝓcedit Videt q· p ēem nō uidit ꝑmꝰ homo deū p ēentiā uidit·bēitu do em homis mmisione dine ēentie consistit sed ꝑmꝰ homo m paradiso q̄uisans bēam et om diuitem habuit uitā ut dam·dr̄ m 2o lib⁹ et augꝰ dr̄ m·xiij·de ci d⁹·si homēs habebāt affec tus istos q̄les nūc habemꝰ quō ecat bēi millo mēorabilis bēitudis loco·i paradiso·g⁹ ꝑmꝰ ho m paradiso uidit deū p ēentiā ¶ ꝑ· augꝰ dr̄ xiij· de ci d⁹·q· ꝑmo homi nō aberat q̄dꝫ q̄ bona uolūtas addipiscēt·sed mhil melioꝰ bona uo lūtas adipisca ꝑt q̄ uisionē dine ēentie gꝰ ho deū p ēem uidebat ¶ ꝑ· uisio dei p ēentiā est qua uidet dꝰ sine medio et sine emigte·si ho m statu innocētie uidit deū sine medio ut mgr dicit in ꝑma distinctōe·xiij· lib⁹ sn̄az·uidit ecā sine emigte q· emgma obscuritatē ꝑportat ut aug⁹ dr̄ xv· de trin· obscuritas at introducta ē p pcām·gꝰ ho m pꝰ statu uidit deū p ēem ¶ Sed q̄· ē q̄ apls dicat·1· ad chor·xv·q· nō ꝓius q̄ spīa le ꝑs q̄ animale·ꝑs mariē spīale ē uidē deū per ēentiā gꝰ ꝑmꝰ homo mꝰ statu animalis uite deū p ēentiā non uidit ¶ ho dđ·q· ꝑmꝰ hō deū p ēentiam non uidit fm eoem statū ullꝰ uite nisi forte dicat q· uidēt cū m rapti⁹ q̄n deꝰ immisit soporem in adā ut dr̄ gen·ij· Et tūc ho ē q· ei dīna ēentia sit ipa bēitudo hoc mō se habz mtellectꝰ uidentis dīnā ēentiā ad deum sicut se habz q̄libz homo ad bēitudinē ay aīfestiū ē aut q· nullꝰ homo ꝑt ꝓuolūtatē a bēitudiē aliti nāliē em ex natūra hō uult bēitudiez fugit miseriam vn̄ uelles uidēs deū p ēentiā nullꝰ ꝑt ꝓuolūtatē aliti a deo qđ ē peccare Et ꝓꝑt hoc omēs uidentes deū p ēem sic i amore dei stabi liūt q· ie tūm peccare nō pnt·Cui gꝰ adā peccauit maifestū ē qđ deū p ēentiā nō uidebat·Cognos cebat deū qđā alcōz cognitōē q̄ nūc cognoscꝰ et sic qđāmō eius cognitio media erat mꝰ cognitōem ꝑntis status et cognitōz prie q̄ deꝰ p ēentiā uidet ¶ Ad cy euidentiā sciēdū ē q· uisio dei p ēentiā diuidit sup uisionem dei p naturā·q̄ to at aliq̄ creatura ē altior et deo similior tāto p ea deus clarius uidet tm̄ p speciē m quo exꝑssiꝰ ymago eius resultat Et sic patet q· mlto em

nena9 uidet deus p mtelligibiles effectu qꝫ per
sensibiles et corporeas. A consid autē ad plena
et liquida mtelligibiliū effectuū ꝑpedit homo
m statu pñti p hoc q distrahit a sensibilib⁹ et
dat ea occupat. sed sicut dr eccles vij. deꝰ fecit
hom rectū. hō autē fuit rectitudo hom⁹
dim totu mstituta ut mferiora sup iorib⁹ subde
rent et sup iora ab mferiorib⁹ nō impedirēt
vnde homo ꝑmꝰ nō ꝑpediebat ꝑ res exteriores
res declarat et firmat cōtēplatōē mtelligibiliū
effectuū quā ex irradiatōe ꝑme ritas ꝑ
piebat siue nāli cognitōe siue gratuita vnde
dicit aug⁹. m xi. sup gen. ad litam q fortasse
deus ꝑ mos hom⁹ bz antea loq bat sicut aim
angelis loqꝫt ipā mꝰ mutabili ui tate ullus
trans mentes eorū. et sic nō ꝑ tā pacē dine
ētiae qꝫ ta capiūt angeli. Sic igit ꝑ hmōi ītel
ligibiles effectu deꝰ deū clarꝰ cognoscebat
qꝫ modo cognoscimꝰ. ¶ Ad ꝑmū dꝰ dō. q ho
m paradiso bte fuit nō ulla ꝑfectā bte tudme
m quā tñ sfferendꝰ erat q m uisione dine ētiae
consistit. habebat tñ bte tam uitā fm qdā
modū ut dr aug⁹. xi. sup gen. ad litam mqꝫ tū
habebat mtegritatem et ꝑfōēz qꝫ dā nālem.
¶ Ad 2m dm. q bona uolūtas ē ordmata uo
lūtas. nō aūt fuisset ꝑmi homis ordmata uolū
tas si m statu meriti habē noluisset qđ ei ꝑmt
tebat ꝑ ꝑmiꝰ. ¶ Ad 3m dō. q duplex ē medium
qđ dā m quo simlr uidet. id qđ p medium uidet.
sicut cū homo uidet ꝑ speculū et simlr uidet cū
ipō speculo. Aliud medium ē p cui notitiā cū aliꝰ
ignotū deuenimꝰ sicut ē medium dmrā cōmē
et sine tali medio deꝰ uidebat. nō tñ sine ꝑmo
medio. non em oportebat ꝑmū hoiēz ꝑuenire
m deū cognitōēz ꝑ dmrā cōēz sumptā ex aliquo
effectu sicut nobis ē nātm. sed simlr m effectib⁹ ꝑ
apue mtelligibilib⁹ deū sine medio cognoscebat.
Silr etiā consideādū ē q obstacula q iportat
m noiē em gratiae dupliciter pt accipi uno modo
fm q q̄libz creatura ē qđ dā obstaculū si cōparet
ad īmensitatē dine claritatis. et sic ad ā uidebat
deū m em gratiae q uidebat deū p effectū creatū.
Alio mō pt accipi obstacula q cōsequunta ē
pactū put. s. impedit hom⁹ a cōsideratōe mtelligi
biliū p sensibiliū occupatōēz. et fm hoc nō ui
dit deū m em gratiae. De statu ꝑmi hoīs ꝑmo ad aliz

Ad 2m sic ꝑ dicit videt q ada m statu no
tiae angelos p ee. uidebit dicat em
gfī. m. mī. dyal' m paradiso q̄ppe assuetus hom
uerbis dei pfruī bonoz angeloꝝ spūtib⁹ cor
dis mūdicia et celsitudinis uisionis mteresse. ¶ Pō.
aiā i statu pñti impedit a cognitōē sūb⁹ sepatis
ex hoc q uinta corpi corruptibili qđ agglutinat
aiaz ut dr sap. ix. vnde et aiā separata sūbs separatas

uidē pt ut sup dm ē. sed aīa ꝑmi hom⁹ nō aggra uabat corpe cui erat corruptibile. q⁹ poterat
uidere sūbas separatas. ¶ Pō. vna sūba separata
nosset aliā cognoscendo seipam ut dr in libro
de causis. sed aīa ꝑmi hoīs cognoscebat seipaz
q⁹ cognoscebat alias sūbas separatas. ¶ Sed contra
aiā ade fuit eiusdē nātiae cū aiabz mrīb⁹. h aīe
mrē non pnt nūc mtelligere sūbas separatas. q⁹ nec
mīs distinguit pt duplr. vno mō fm diuisiōnē mo
dū essendi nālib⁹. et hoc mō distinguit status
aiē separate a statu aiē ūniēte corpi. alio mō distin
guit statu aiē fm mtegritatē et corruptiōēz seruato
eodē mō essendi fm nātiaz et sic statu innocētiae
distinguit a statu hom⁹ ꝑ pctm. aiā em hoīs
m statu innocētiae erat corpi p fruendo et gub
nādo accōmodata sicut et nūc vnde dr ꝑmo hō
factus fuisse m animam uolētem ruitā corpi dātem
s. animalem. sed hmōi nitē integritatē habebat ipsa
corpus qđ habebat tot aliē erat aiē subditū in nullo
impām impediens ut sup dictū ē. ad ēstitū ē at ex
pmissis q ex hoc q aiā ē accōmodata ad corpus
perfectiōēz et gubnatiōēz secdm animalem uitā cope
tit aiē mē talis modus mtelligendi q̄ē p uisionē
ad fantasmata vnde et hmōi modus mtelligēdi
aiē ꝑmi hom⁹ competebat. Secdm at hmōi modū
mtelligēdi modus qđ dā inuenit in aiābz nō ut dicat dyo.
mī. ca. de. dī. no. fm tres gradus. quoꝝ ꝑmus ē
q aīa rebz exteriorib⁹ congregat aiā ad seipam. 2us
at ē q put aiā conscendit ad hoc q uniat superio
bus uirtutibz unitas. s. angelis. 3us gradus ē fm q
ultimus mandatur ad bonū qđ ē sup omā. s.
deū. Secdm igit ꝑmū processū animē q ē a rebz exte
rioribz ad seipam perfectū aiē cognitiū q. s. itel
lectiuā ad seipam ꝑfectā aiē cognitiū q. s. intel
lectiuā aīe operatiōēz animē nālem ordinē habz ad ea q
sunt ēiusdē. ut sup dictū ē. et ita p eorū cognitiōēz perfecte
cognoscit pt nrā mtellectiuā alias operatiōes sicut actus
per obiectū et per ipam mtellectiuā le operatiōnē
perfecte cognoscit pt huiāng mtellectus p ꝑpriū actum
Sed m 2o p processū non inuenit perfecta cognitiō. q
aī angelus non cognoscat p gressionē ad fantas
mata sed longe eminentiōri mō ut sup dictū est.
Perfectius modus cognoscendi quo aiā cognoscit se
ipam nō sufficiēt diuisa in agentem cognitiū. intel
lectū at mīng tertiū gradū processus ad ētiā notitiā animae
q etiā ipi angelus p hoc q cognoscit seipos non
pnt contingē ad cognitiōēz diuinae substantiae pt ei⁹ excel
sum. Sicut igit aiā ꝑmi hom⁹ nō potuit uidere an
gelos p essentiā. sed tñ excellentiōrē cognitiōēz habe
bat de eis qꝫ nos habeamus q ei⁹ cognitiō erat
magis certa et fixa etiam meliora intelligibilia qꝫ
cognitiō nrā. Et pt tanta emīnentia aiā diuinae
mīs erat angelorū spūtibz vñ pz solō ad ꝑmū

Ad 2m dō. q hoc q aiā ꝑmi hom⁹ defluebat

ab mellai sbárū sepatz nō erat er agḡna
cōne corpis sed ex hoc q obiectū ei gnāle erat
deficiens ab excellencia sbárz sepatz nos at
deficimꝰ ꝓpter utrūq ¶ Ad 2m dō q aīa ꝑm
hominē non potat ꝑ cogmcōz suis pius ꝓtmgē
ad cognoscendū sbás sepatas ut sup dcm est
q̄ vnaq̄ sbá sepata cognoscat aliā ꝑ modū suiipi

¶ Ho 2m sic ꝓcedit⁹ videt de scīa ꝑ' hoīs
q̄ ꝑmꝰ homo nō habuit sciaz om·a·
em habuit talē sciaz ꝑ spēs acq̄sitas á ꝑ spēs
gnāles aut ꝑ spēs infusas nō at ꝑ spēs acq̄si
tas hui⁹ em cognōcō ab experientia causat⁹ utd
ni pn⁹ me tij ipē at non tic fuerat oīa exptā
sil⁹ ecā nec ꝑ spēs gnāles q̄ erat eiusdē na
tie nobis aīa at nra ē sicut tabula i qua
nichil ē scīptū utd i· ij· de aīa Si at ꝑ spēs
infusas gⁿ scīa eius quā habebat de rebz non
erat eiusdē rōnis aī scīa nra quā de rebꝰ acq̄ri
mꝰ ¶ Ꝓ· m omnibz modis eiusdē spēi ē idē
modꝰ cōsequēdi perfectionē sed alij homines non
statī infusi pn⁹ habēt omnē sciam ꝑ ea ꝑ tpis suc
cessionē acq̄runt ꝑm suū modū gⁿ nec adam
statim formatꝰ habuit omnē sciam ¶ Ꝓ· statq
pnās uite homi q̄dicit ut in eo perficiat aīa
et q̄tū ad cognōcō· et q̄tū ad meritū ꝓpē hoc
em aīa uidet corpi cē vnita sed homo i illo sta
tu ꝑfecisset q̄tū ad meritū gⁿ ecā ꝑfecisset q̄m
ad cognōcō· verū nō gⁿ habuit omne verū sciaz

¶ Sed gtra ē q ipē ꝑpositū noīa aīa lū ut dr
gen· ij· noīa at debent natis rerū cōgruē gⁿ
adam sciaut nās omnē aīa lū· et pari rōē habu
it omnē alioz sciam ¶ Rñ dō· q natā li ordiē
perfectū ꝓcedit ip perfectū sicut actꝰ potētiā q ea
q̄ sunt in potētia non reducit in actū nisi p
aliq̄d ens actu· et q̄ res ꝑmittꝰ a deo instituē
sicut non solū ut in sepis ēent· sed ecā ut ēent
aliorū pn⁹· ideo ꝓducta sunt in statu perfecto in
quo possent ēe pn⁹ aliorū· homo at ēe ꝑt pn⁹
alterius non solū p gnācōz corpalē· sed ecā p in
structionē et gubnacōz· et ideo sicut ꝑmꝰ hō
instituꝰ ē in statu perfecto q̄tū ad corpꝰ ut sta
tim possit gnāre· ita ecām instituꝰ ē in statu
perfecto q̄tū ad aīam ut posset alios instruē
et gubnare· sed non pt at aliq̄s instruē nisi ha
beat sciaz· et ideo ꝑmꝰ homo sic ē institutꝰ ē a
deo ut habēt oem sciam in q̄bz homo natus
ē instrui· et hec sunt oīa illa q̄ ut in alt existit
in ꝑmis pn⁹ apis ꝑ se notis· q̄libz· s· nāli ho
minēs cognoscē pnt ¶ Ad gubnacōz at uite ꝓpe
et alioz non solū req̄rit cognōcō eorū q na
turaliter sciri pnt· sed ecā cognōcō eorū que
nāle m cognōcōz excedit· eo q̄ uita hoīs ordi
nat⁹ ad quēdam finem sup nālem· sicut nob
ad gubnacōz uite nrē nec in ē cognoscē q fidei

sunt vnde et de hijs supnālibz tāta cognōcō
ꝑmꝰ homo accepit q̄ta erat nā ad gubna
cōnē uite humāne ꝑm statū illū Alia nō q̄ nec
nāli homīs studio cognoscit pn̄ nec sunt
nā ad gubnacōz humāne uite ꝑmꝰ homo
non cognouit· sicut sunt cogitatiōes hominū fu
turā contingentiā et q̄dā sm gl̄am pueri
quot lapilli maris sunt in fluīe et hmōi· alia

¶ Ad pmū gⁿ dō· q ꝑmꝰ homo habuit sciaz
oīm ꝑ spēs adeo infusas· nec tñ sciā illa fuit
altior⁹ rōnis a sciā nrā· sicut nec oculi q̄s
ceco nato xpūs dedit fuerit altius rōnis ab
oculis quos natura ꝓduxit ¶ Ad 2m dō· q
ad q̄ aliq̄s debuit habē ꝓfectionē m q̄tum
erat ꝑmꝰ homo q̄d rectis hominibz nō ꝓpetat
ut ex dictis patet ¶ Ad 3m dō· q ad nām
nālem stabilem non ꝑfecisset q̄tū ad nūm sta
tus sed q̄tū ad modū faciendi· q̄ q̄ faciut m
tellectū aliq̄ scīuisset exp mīa aliq̄· q̄tū uō ad
supnālia cognita ꝑfecisset et q̄tū ad nūm
p nouas reuelationēs· sicut et angeli ꝑficiut
p nouas illuminationēs· sed tamē ē stabile de ꝑfec
tu meriti et scīe· q̄ vnusq̄ homo nō ē alteri pn̄
aptus merendi sicut et faciendi ¶ Ho 3i ꝑ· statu

¶ Ho 3i sic ꝓcedit⁹ videt q̄d api n potuit
homo in ꝑmo statu deficere potuisset
dicit· n· ap ls· i· ad thoz· ij· q mulier seducta
in ꝓuaricatiōē fuit ¶ Ꝓ· mgr· dicit xxi d⁹
q ideo mulier non horruit serpentē loq̄tem
q̄ officiū loquēdi ei acceptisse a deo putauit
sed hoc falsū erat· q̄ mulier deceptā fuit ante
patrē ¶ Ꝓ· id nāle ē q̄ q̄ to aliq̄s a remotiori
uidet tanto minꝰ uidet⁹· sed natā a culpa no
ē ōta per patrē· q̄ hoc idem in statu innocen
cie contigisset· fuisset q̄ homo deceptꝰ circa q̄tā
tatem rei uise sicut et modo ¶ Ꝓ· aug⁹ d⁹
xij· sup gen· ad litrā q̄ in compono adhereret
aīa similitudini tāq̄ ipi rei· sed homo in statu i
nocētie comedisset et p ones dormisset et sop
mi asset· q̄ deceptꝰ fuisset adhereēdo similitu
dinibz tāq̄ rebus ¶ Ꝓ· ꝑmꝰ homo nescisset
cogitationes hominū et futura contingentia
ut deus ē· si q̄ aliq̄s sup hijs sibi falsū diceret
deceptꝰ fuisset ¶ Sed gtra ē q̄d aug⁹ d⁹ appro
bare uera pro falsis nō ē naturā instituti
hominis sed p eam dampnati ¶ Rñ dō· q q̄dā
dixerūt q̄ in nomīe decem homines duo pn̄ intel
ligi· s· q̄libz estimatiō legis q̄ aliq̄s adhe
ret falso tāq̄ uero sine assensu credulitatis
Et iterū firma credulitas· q̄uis tū q̄ ad ea
quoz adam sciaz habebat neutꝰ istoz modoꝝ
hō de api potuit an ꝓcm· sed q̄tū ad ea q̄ui
sciaz non habebat de api potuit largē accep
ta q̄ deceptionē ꝑ estimatiōē q̄libz sine assensu

credulitatis · qđ ideo dicit qꝫ estimare flm
m talibz nō ē noxiū hom̄ · et ex quo temere
assēsus non adhibet nō ē culpabile Sed hec
pō nō obstat meę tam̄ p̄mi status qꝫ ut aug⁹ dr
xm̄j · de ciu̇ · nullo statu eāt dubitatiō tm̄ qđ illa pōt
qua manēte nullm̄ odiō malū fieri potāt · qđ ait fes
tū ē aut qꝫ sicut vm̄ ē bonū intellectū · ita flm̄ ē ma
lū ei⁹ uidr · etj · vnde nō potāt fieri p̄ noxia ma
nēte mtellectū hom̄s aliqđ flō aq̄ esset tm̄ veō
Sicut em̄ in membris corpis p̄mi hom̄s q̄dā care
ca p̄fectiōis aliq̄ erat puta claritatis · non
tamen aliqđ malū in esse potāt · ita in intel
lectu poterat esse carentia notitie alicuius · nullā tamē
poterat in esse estimatiō falsi · qđ etiā ex ipsa
rectitudine p̄mi status apparet p̄ quā d qꝫ
ḡ diu aiā manēt deo subdita · tā diu in hom̄e
mfeiora superioribz subdent̄ nec inferiora p̄ sfei
ora in peding̃t · ad hoc aīfestū ē at ex p̄missis qꝫ m
tellectꝰ etiā p̄ phantasiā obiectū sp̄ē verius vnde ex se
ipō nūq̄ decipit · sed oīs decep̄ō accidit m
intellectū ex aliquo mfeiori puta fantasia uel
aliquo alio mō vnde uidem⁹ qꝫ qn̄ māle iu
dicatoriū non ē ligatū nō decipim̄ p̄ tyng⁹ ·
appāēnō nec · sed solūqn̄ ligat̄ ut patet in dorm
entibz vnde manifestū ē qꝫ rectitudo p̄mi sta
tus nō qpaciebat̄ aliq̄ defectū etiā intellectū
¶ Ad p̄mū g⁹ dō · qꝫ illa seductio mulieris et si
p̄cessit pcām opis · sb secutā ē in pcām firme
lacōnis · dicat em̄ aug⁹ · xi⁹ sup · gen · ad litt
qꝫ uerbis serpentis nō credēt msi iā messet
menti eius amor · sp̄ettātis · et qđ ad se su
p ba p̄sup bo ¶ Ad 2m̄ dō · qꝫ mulier putauit
serpentē hoc actū posse loq̄ di officiū nō p nāz
sed aliqua sup nāli operatiōne q̄ius nō sit nām
aucte mgūi sm̄ā · seq̄m hoc pte ¶ Ad 3m̄ dō ·
qꝫ si aliq̄ ꝛp̄ntatiū fuisset sensuū uel fātasie
p̄mi hom̄s aliꝰ q̄ sit in veriū in natiā non
tamen decepet̄ qꝫ vitatē p rōnē sensibz p̄ui
uaēt ¶ Ad 4m̄ dō · qꝫ illud qđ actadit i sop̄mo
non ip̄utat̄ hom̄ qꝫ non habz usū rōnis q̄
ē p̄ncipius hom̄s actus ¶ Ad 5tū dō · qꝫ aliqui
dicentes flm̄ de ytm gentibz · uel cogitatiōibus
cordiū hom̄o in p̄mo statu nō credidisset ita
ee · sed credidisset ỻ qꝫ hoc ee possibile et hoc
non ee credē flm̄ · vel pt dictū qꝫ dimitt⁹ ei sb
tū fuisset ne decipet̄ in hijs quoz scīa nō ha
bebat · nec ēm stātia qua q̄dā ferunt qi tep
tatōē nō fuit ei sb uenturū ne decipet̄ licet nūq̄
mariē mdigēt · qꝫ iā p̄fecerat pcām in aiō et
ad dīnū auxiliū recursū nō habuit Qō · xcv ·

De inde consideādū ē de gra et iustitia
de hijs q̄ p̄mit ad uolūtā p̄mi hoīs
tem p̄mi hom̄s Et circa hoc cōsideā
da sunt duo ·· p̄mo q̄dem de gra et iustitia p̄mi
hom̄s ¶ 2o de usu iustitie ip̄ius ad dīnū super
alia ¶ Circa p̄mū q̄runt̄ 4or ¶ p̄mo utrū p̄mo
homo fuit creatꝰ in gra ¶ 2o utrū in statu inoc
habuit alias passiones ¶ 3o utrū habuit uirtutes
omes ¶ 4to utrū opa eius fuissent eq̄ efficacia
ad merendū sicut modo sunt Circa p̄mū sic p̄cedit̄ videt̄ qꝫ in gra creata
p̄mo homo nō fuit creatꝰ in gra arg⁹
1 · ad cho · xv · distinguens ada a xpō dicat fac
tus ē p̄mo adam in aiam viuentē · nouissimo a
ds̄ p̄mus in uificatē sed uiuificatiō spūs ē p gram
g⁹ hoc ē p̄pū xpi qꝫ fuit facta in gra ¶ p̄ō · augꝰ
dicat in libro de qōnibz ueteris et noui testamēti
qꝫ adam non habuit sp̄m scm̄ · g ē q̄ habz
gram habet sp̄m scm̄ g⁹ ada non fuit creatus
in gra ¶ p̄ō · augꝰ dr in libro de correptiōe et
gra qꝫ deus sit angelorū et hom̄ ordinauit
gra qꝫ deus sit angelorū et hom̄ ordinauit
uitā · ut p̄ius in eis ostenderet qꝫ posset eorū libe
rū arbitriū · deinde quid posset sine gre būfi
cio iustitie q̄ iudicatū · g⁹ p̄mo cōdidit hom̄em
et angelū in sola natura arbitrij libtate
et postmodū ei gram cōtulit ¶ p̄ō · mgr̄ dicat
in xxm̄ · d · 2 · libri qꝫ hom̄ in creatiōe datū est
auxiliū p qđ stare poterat sed nō poterat p fice ·
q̄ q̄q̄ at habz gram pt proficē p meritū g⁹ p̄mo
homo nō fuit creatꝰ in gra ¶ p̄ō · ad hoc qꝫ aliqs
actus p̄iat gram req̄rit consensū ex pte rapientis
cui p hoc p̄ficiat · qđ dā mr̄i mom̄ū spūale mt
dei et hom̄s aiam · sed consensū in aiaz ee non
pt msi p̄ius existentis g⁹ homo nō accepit gram
in p̄mo mstātī sue creatiōis ¶ p̄ō · natura p̄
distat a gra qꝫ gra a gloria q̄ mchil ē aliud q̄
gra consummatio · sed in hom̄e gra p̄cessit glaz
g⁹ m̄lto magis natura p̄cessit gram ¶ Sed ob
hom̄o et angel⁹ eq̄liter ad gram ordinat̄ p̄ aīgls
creatꝰ ē in gra · dicit · in aug⁹ · xij · de ci · d · qꝫ deus
sm̄l erat in eis condens naturā et largiens
gram · g⁹ et hom̄o creatꝰ fuit in gra ¶ 2o dō ·
qꝫ q̄dā dicit qꝫ p̄mus hom̄o nō fuit q̄dē creatꝰ in
gra sed in postmodū gra fuit sibi collata an
teq̄ peccasset · pluime em̄ scōrū auctoritates
attestant̄ hom̄em in statu innocētie gram ha
buisse · Sed qꝫ etiā fuit conditꝰ in gra ut alij
dicūt uidet̄ req̄rē ipa rectitudo p̄mi status in
qua deus hom̄em fecit p̄m̄ p̄ etās vij · dēs fecit ho
minē rectū Erat em̄ hec rectitudo p̄m̄ qꝫ rō sb
bat deo · rōni nō mfeiores uires · et aiē corpis
p̄ma at sbiectio erat causa et sdē et ctē · q̄ diu
em̄ rō manebat deo sbiecta mfeiora ei sb debāt
ut aug⁹ dicat · aīfestū ē at qꝫ illa sbiectio cor
poris ad aiam et mfeiorū virtutū ad rōnem nō
erat nāliter aliq̄ p⁹ p̄cām mā sisset ei ea m
demonstrata natiā liā p⁹ p̄cām p̄ma fermit
ut dyo · d · iij · c · de di · no · vnde manifestū q̄ et

illa ꝑma sb'iectio qua rō deo sb'debat' nō erat
soluꝫ ꝑm nāz sed ꝑm supnālis grē donū non
em̄ pt̄ ee effectꝫ pocior ꝙ causa vñ aug⁹ d' xiij
de ā. d. q posq̄ ꝓceptificata m̄ fgressio ē cōfestī
grā deserente dīna de corporū suoꝝ nuditate co
fusi sūt. Senserūt em̄ motū inobedientis carnis
sue tm̄ reatū pen̄ā inobedie sue Ex quo dat' in
telligi si deserente grā soluitae obedientia carnis
ad aiam. q p grām in aiā existentem m̄ fei ora eis
debant' ¶ Ad ꝑmū g⁹ dō. q aplō illa ubaidiat
ad ondendū ee corpꝰ spiale. si e corpꝰ aiale. q in
ta corpis spialis incipit a pō q e ꝑmo geitꝫ ex
mortuis. sicut uita aialis corpis incipit ab ada
Ilon g⁹ ex ubis aplī habet' q ada nō fuit spi
alis ꝑm aiam sed q nō fuit spialis ꝑm corpꝰ
¶ Ad 2m dō. q sicut aug⁹ d' in eodē loco nō ne
gat' q̄n fuit aliquo mō in ada spūs scī sicut et in
alijs iustis. sed q non fuit in eo sicut nūc ē in fi
delibꝫ q admittit' ad ꝓceptoꝝ hēditatis etne sta
tim ꝓ mortem ¶ Ad 3m dō. q ex illa auctoritate
aug⁹ nō habet' q angel⁹ uel hō ꝑfectus fuit ā tus
in nāli ubitate arbitrij q̄ huisset gram̄ sed q
ꝑfectus ostendit q̄ in eis posset ubm̄ arbitriū ante
confirmationē. et q̄ post modū confectu fuit ꝑ
auxiliū grē confirmātis ¶ Ad 4m dō. q magr
ꝑm opionē illoꝝ loq̄t' q̄ posuerūt ydeꝫ nō ee crea
tū in grā sed in natiali ubꝫ tm̄. vel ꝑt dicta q si hō
fuit creatꝰ in grā nō tamē habuit ex creatione
naturē q posset ꝑficī ꝑ meritū. ꝓ ex additione grē
¶ Ad 5tm dō. q motꝰ uolūtatis non sit ꝓtinuꝰ
nichil ꝓhibꝫ etiā in ꝑmo istāti sue ā deo fuis ꝑm
hominē grē consensisse ¶ Ad 6tm dō. q glam
mēm̄ ꝑ actū grē nō at actū grē ꝑ actū naturē
vnde nō ē silis rō

Ad 2m sic ꝓcedit' vid'et' q in ꝑmo homine
non fuerit aie passiones. ꝑm em̄ aie pas
siones contingit q calo ꝙ incipiat a diui spm̄
sed hoc nō erat in statu innocentie ꝙ in statu inno
centie nō erat aie passiones ¶ Pō. aia ade erat
nobilior q̄ corpꝰ. sed corpꝰ ade fuit ipassibile. ꝙ
nec in aia eius fuerit passiones ¶ Pō. ꝑ uitutem
mozalē cōsequit' aie passiones ꝓ in ada fuit uitꝫ
ꝑfectꝰ ꝙ totalit' passiones excludebāt' ab eo
¶ Sed ꝙtra ē qđ aug⁹ d' xiij. de ci. d. q erat in eis
amor ipetuositatis in deū et qđā alie passiones
¶ Rō dō. q passiones aie sunt in appetitu sensitiuo
q̄ obiectū ē bonū et malū. vnde oēs passiones
aie qđā ordinant' ad bonū ut amor et gaudiū. q
dā ad malū ut timor et dolor. et qđē in ꝑmo sta
tu nullm̄ malū aderat nec imminebat nec aliqđ
bonū aberat qđ cuipet bona uolūtas ꝑ tpe illo
habendū ut ꝓz ꝑ aug⁹ xiij. de ci. d. omes ille pas
siones q̄ respiciunt malū in ada nō erat ut timor
et dolor et huiꝰ. silit nec ulle passiones q̄ respiciunt
bonū nō habitū et nūc ydeū ut cupiditas estu
ans Ille uō passiones q̄ ꝓnt̄ ee bonis ꝓntis ut
gaudiū et amor. uel q̄ sunt futuri bonī ut spe
ydei ut desiderii et ꝙs non affligens fuerit
in statu innocentie. aliter tamē q̄ in nob. nā in nobis
appetitꝰ sensual' mouetur sine passiones nō totaliter
subest rōi. in quibus passiones sunt in nobis quia ꝓuie
entes iudicio rōis et ipedientes. quia ex iudicio rōis
cōsequentes ꝙt sensualis appetitꝰ aliq̄liter rōi obe
dit. In statu uō innocentie appetitꝰ sensualis erat tota
liter rōi subiectꝰ. vnde nō erat in eo passiones ānime
nisi ex iudicio rōis cōsequentes ¶ Ad ꝑmū g⁹ dō. q
caro q incipisset aduersari aiam ꝑ hoc q passiones
rōi repugnat qđ in statu innocentie nō erat
¶ Ad 2m dō. q corpꝰ humanum in statu innocentie
erat ipassibile q̄ ad passiones q̄ immouent
dispōnē nāle. ut mr̄a dicit'. et silr aia sunt
ipassibilī q̄ ad passiones q̄ ipediunt rōnem
¶ Ad 3m dō. q ꝑfecta uitꝫ moralis nō totaliter tol
lit passiones sed ordinat eas. ꝓ ait em̄ ē cuipis
cē sicut opz et q̄ opz ut dicit' m̄ in. eth. Et ada habuit oēs

Ad 3m sic ꝓcedit' vid'et' q ada nō habuerit
habuit omes uirtutes. quedā em̄ uirtutes
ordinant' ad refrenada immodantia passionū
sicut ꝑ ꝓpantia refrenat immoderatos cupiscentias
uel ꝑ fortitudinē immoderatꝫ timoꝝ ꝓ immodantia
passionū nō erat in statu innocentie. g⁹ neq; ꝓ
dicte uirtutes ¶ Pō. q̄dā uirtutes sunt circa passiones
respicientes malū ut magnificentia. magnitudo animitatis
et fortitudo circa timores. ꝓ tales passiones nō
erant in statu innocentie ut dicit' ē. g⁹ neq; huiusmodi
uirtutes ¶ Pō. pemtentia ē q̄dā uirtꝫ respiciens ꝓtin
ꝓius q̄ missū. misericordia etiā ē q̄dā uirtꝫ respi
ciens miseriā ꝓ in statu innocentie nō erat pti
net misericordia g⁹ neq; huiusmodi uirtutes ¶ Pō. pfec
tiua ē q̄dā uirtꝫ sed habent ad nō habuit ut
sequens ꝓtin ondit g⁹ non habuit omes uirtutes
¶ Pō. fides q̄dā uirtꝫ ē ꝙs tn̄ in statu innocentie
non fuit ipportat em̄ enigmatica cognitionē
q̄ ꝑfectioi ꝑmi status repugnare uidet' ¶ Sed q.
ē qđ aug⁹ d' in q̄dā omel' ꝓceps uictoriꝰ d'
adam de limo terre ad ymaginē dei fin. pu
dicitia circūactiū q̄ ꝓpantia q̄ positiū claritate
splendidū ¶ Rō dō. q homo in statu innocentie
aliq̄liter habuit omes uirtutes. et hoc ex dictis pt
ee manifestū. dictū ē em̄ sup̄. q talis erat rec
titudo ꝓstans q rō erat deo subiecta. in ferioes
at uires rōi. uirtutes at nichil aliud sunt q̄
ꝑfectiones q̄dā q̄bꝰ rō ordinat in deū et in
feriores uires disponit' ꝑm regulā rōnis ut
magis patebit cū de uirtutibꝰ agetur. vnde rec
titudo ꝑmi status exigebat ut homo aliq̄liter
omes uirtutes haret Sed considandū ē q uirtutū
quedam sunt q de sui roe nullaꝰ ipfectiōis ꝓportant

ut caritas et iustitia et huiꝰ uirtutes fuerẽt in statu innocẽcie simpliciter et quãtũ ad hoc ipsum et quãtũ ad actũ. Quia tamẽ aliquis fuit quãdoq; in statu innocẽcie uel ex parte actus uel ex parte materie. et si huiusmodi fuisset non repugnat per se primi status. Nihilominus huiusmodi uirtutes potuerunt esse in primo statu sicut fides eorum qui non uidebant. et spes eorum qui non habebant. perfectio. n. primi status non exigebat se extendebat ad hoc ut uideret deum per essentiam et ut haberet eius fruitionem finalis beatitudinis. Unde et fides et spes esse potuit in primo statu et quãtũ ad hoc ipsum et quãtũ ad actũ. Sed quãtũ ad hoc ipsum quod est de ratione uirtutis alicuius repugnet perfectioni primi status potuit huiusmodi uirtus ibi esse formaliter sed non formaliter actu ut patet de penitentia quæ est dolor de peccato commisso. et de misericordia quæ est dolor de miseria aliena. perfectioni autem primi status repugnat talis dolor quia culpa et miseria unde huiusmodi uirtutes erant in primo homine formaliter habitu et non formaliter actu. Erat enim primus homo sic dispositus ut si parum passus fuisset doleret. et similiter si miseriam alterius uideret ea pro posse repellere. sicut phus dicit in iii. ethicorum quia dicit quod est de ratione perfecti quod erit studiosus solus sub quadam ratione. est enim dispositus ut uelit alium adiuuare et si turpe aliquod committeret.

Ad primum quod dicendum quod actus temperantiæ et fortitudinis per quos habitus earum passionum repellat motus contrarios inordinatos. Non tamen omnes passiones huiusmodi actuum sunt materiales. sed per se quidem huiusmodi uirtutibus passiones ad malum ordinate repugnant per se quidem primo statui. quia tollunt respectum ad malum in potentia quod affigit passione ut timor et dolor. sed passiones quæ respiciunt malum malitia non repugnant per se quidem primo statui. potuerunt enim homines in primo statu habere odio malitiam demonum. sicut et diligere bonitatem dei. Unde et uirtutes quæ circa tales passiones essent possent esse in primo statu et quãtũ ad hoc et quãtũ ad actũ. Quia non sunt circa passiones respicientes malum in eo quod est obiectum. si circa huiusmodi solas passiones sint non poterant esse in primo statu formaliter actu sed solum formaliter habitu sicut de prima et magnanimitate dicam infra. Sed secundum uirtutes quæ sunt non solum circa has passiones sed etiam circa alias. sicut temperantia quæ non solum est circa concupiscibilia sed etiam circa delectationes. Et fortitudo quæ non solum est circa timores sed etiam circa audacias et spem. Unde potuerunt esse in primo statu actus temperantiæ formaliter quæ est moderativa delectationum. et similiter fortitudo formaliter quæ est moderativa audaciæ siue spei. non autem formaliter quæ moderantur tristitias uel timorem.

Ad tertium patet responsio ex his quæ dicta sunt.

Ad quartum dicendum quod per se uerum est quod aliquis habitus simpliciter sumptus unum solum possit et sic sigmificat habitum quo quis eligit per se uerum est bonum et sic ad ea per se uerum ad habitum. Alio modo potest esse contingens ad utrumlibet et sic ad utrumlibet abscisse corruptionem et huiusmodi ad ea per se uerum non habitum

but

Ad quintum dicendum quod ea quæ sunt de substantia

De statu operum primi hominis

Hoc est quod dicit. quod tu per hoc quod dicis quod opera primi hominis fuerunt minus efficacia ad merendum quam opera nostra. gratiam ex hoc videris dare quod magis meritoria gratiam quam magis meritoriis gratiam. sed nos magis meritoriam gratiam quam primus homo in statu innocentiæ. quia copiosius nos fidit nobis. quam sit radix meriti nostra opera efficaciora ad merendum reddit. Quod ad meriti rationem requirit pugnam quod autem difficultatem. dicit enim ad hymnum. ad hymnum. nos amplius habituri nisi quia legitime certauerit. et phus dicit in. ii. ethicorum quod circa difficile et bonum. si nullum est maius pugnum et difficultas. quia et maior efficacia ad merendum.

Quod ad. mgr dicit in. iiii. d. xl. libri quod homo non meruisset temptationem resistendo. nisi tentatus quod temptationem resistit. quia efficaciora sunt nostra opera ad merendum quam in primo statu.

Sed contra quod homo esset melioris conditionis posterum.

Quod dicendum quod quia duobus potest pertinere ad aliquid. scilicet uno modo ex radice talis et gratiæ et talis quod quidem meritum non dicit per se aliquid consistens in deo fruitionem. quod eum ex maiori caritate aliquis faciat perfectiori deo fruetur. Alio modo pertinere ad meritum ex quod tristitiæ opus quod quidem est duplex. scilicet absolutum et portionis. Unde eum quod misit duo eramus mittat gratis optimi quam minus opus facit quod tristitiæ absolutum quod illud quod magna mineam posuerit. sed quod tristitiæ portionali uidua plus facit quam simplam dominum quia magis ei facultatem sunt hindant. utraque tamen quod tristitiæ meriti unde primo actum tali quod est gaudium de bono creato

Sicut dicit dominus quod efficaciora fuissent homini opera ad merendum in statu innocentiæ quod posset si attendat quod tristitiæ meriti ex parte gratiæ quod tristitiæ operis si fuisset nullo obstaculo manifesto

Sed etiam si quis sit absoluta quod tristitiæ operis quia homo esset maioris virtutis maiora facisset opera sed si consideret quod tristitiæ portionis magis virtutis meriti propter quam propter ibi tristitiæ hoc magis enim excedit puri operis propter tristitiæ quam difficultate operis illud quod magni operis propter eius quod simplam difficultate operis

Ad primum quod dominus quod homo posset plura magis gratiam ante quam sed non magis quia homo etiam quam magis debebat gratiam ad uitam et non consequendam quod est principalis naturæ gratiæ. sed hoc posset quam simpliciter hoc homo esset magis gratiam etiam ad petri remissionem et magis firmitatis sustentationis

Ad secundum quod difficultas et pugna potius ad quod tristitiæ meriti quam operis portionalem uitandum est. et est signum quod impetuosis uoluntatis quod conatur ad id quod est sibi difficile propter uoluntatis causatur ex magnitudine tristitiæ Et tamen potest contingere quod aliquis ita propter uoluntate faciat aliquod opus fa

ale sicut alius difficile ꝙ patj eet facꝫ eaꝫ qꝺ̄ sibi eet difficile · difficultas tm̄ actꝰ iꝑtꝫ ē penalis habet eaꝫ ꝙ sit satisfactoria ꝑ peccatis

¶ Ad em̄ dꝺ̄ · ꝙ resistẽ tẽptacom̄ ꝑmo hoi̇ non fuisset meritoꝝ ꝑm opiõnẽ ponẽtiũ ꝙ gram nõ habẽt sicut et mõ nõ ē meritoꝝ i non tñte gram̄ · sed m hoc ē dicꝫ ꝙ i ꝑmo statu mchil erat inter ꝙ impellens ad malũ sicut mõ ē vñ magis nũc poterat homo resistẽ tẽptacõi sine gra ꝙ mõ

Ꝺem de consideꝝdũ ē Qꝺ̄ · xcvi · de mõ hꝺ̄

de mõ qꝺ̄ cõpetebat homi̇ m̄ i statu ino · statu inocẽtie Et circa hoc q̄rit̄ 2o ¶ ꝑo utrũ hõ m statu inocẽtie aĩalibꝫ dnãret̄ ¶ 2o utrũ dnãret̄ oĩa creatile ¶ 3o utrũ m statu inocẽtie omes homes fuissent eq̄les ¶ 4to utrũ m statu ullo homo homĩbꝫ dnãret̄

de mõ ꝑmi hoi̇ 2m

Hꝺ ꝑmũ sic ꝓcedit̄ videt̄ ꝙ hõ m statu inocẽtie aĩalibꝫ nõ dnãbat̄ · dr̄ em̄ augꝰ ix sup gen̄ ad ltram ꝙ m̄ ste io angelꝝ aĩalia fuit̄ adducta ad adãuit eis noiã imponẽt · non aut ibi fuisset natꝰ m̄ sterũ angelorũ si hõ ꝑ seip̄m aĩalibꝫ dnãbat̄ · non gꝝ m statu inocẽtie habuit dmiũ homo sup alia aĩalia ¶ ꝓ · ea ꝙ adinuicẽ discordãt non vꝝ esse sub vno dnõ congregant̄ · ꝑ m̄ lta aĩalia nãlit̄ adinuicẽ discordãt sicut canes et lupꝰ gꝝ omia aĩalia ꝙ homes dmõ non cõtinebãt ¶ ꝓ · ꝙ ꝺ̄ gen̄ · i de homĩe ꝑ sit piscibꝫ maris uolatilibꝫ cęli et bestijs terre ¶ 2o ꝺ̄ · ꝙ sicut sup̄ dictũ ē inobediẽtia ad hoiẽz eorũ ꝙ ei debẽt ee ꝙ iecta ꝙ seruitutẽ im penã eiꝰ ꝙ ipe fuit inobediẽs deo · et ideo m statu inocẽtie anĩ obediẽtia ꝺ̄ pdicta mchil ei repugnabat ꝙ nãlit̄ ei debꝫ ee ꝙ iecti · omia aũt aĩalia nãlit̄ st̄ homi̇ ꝙ iecta

ꝺ̄ apparet ex tribꝫ · ꝑmo q̄dem ex ipo natũe ꝑfectõis sicut em̄ m gnã cõe uerũ intelligit̄ quidam ordo quo ꝓcedit̄ de imꝑfecto ad imꝑfectũ nã materia ē ꝑ ter formã · et forma ꝑfectior ꝑ ter ꝑfectiorẽ · ita etiã ē m usii uerũ nãlium nã imꝑfectora ducit̄ m usii ꝑfectorũ · plãte em̄ uiuãt̄ terra ad sui nutrimẽti aĩalia aũ plãtis et homes plantis et aĩalibꝫ vnde nãlit̄ hõ dnãt̄ aĩalibꝫ · et ꝑ ter hoc phs dicit̄ in ꝑmo politicoꝝ ꝙ venatio ad aĩalia ē iusta et nãlis ꝙ ꝑ hoc homo vendicat sibi qꝺ̄ nãlit̄ suũ

// 2o apparet hoc ex ordine diuine ꝓuidẽtie que semp̄ imfeiora ꝑ superiora gubnat vnde cũ hõ sit supra cetera aĩalia ut pote ad ymaginẽ dei facta · q̄uis ꝺ̄ eis gubnatiõi alia aĩalia subdatur

// 3o apparet idem ex ꝑte tyoĩs et aliox aĩalium · Inalibꝫ em̄ aĩalibꝫ inuenit̄ ꝑm estimatiõez nãlem q̄dam ptipationẽ prudentie ad aliquos ꝑticulares actꝰ In homĩe aũt inuenit̄ vlĩs prudentia q̄ ē vis omnẽ agibilium · omẽ aũt qꝺ̄ ē ꝑ ptipationẽ subdit̄ ei qꝺ̄ ē ꝑ ẽntiã et vlĩ tale vnde patet ꝙ ē nãlis ꝙiectio aliox aĩalium ad hoiẽz ¶ Ad ꝑmũ ꝺ̄ · ꝙ m ꝙiectis mlta ꝑ ꝓ ducẽ ꝙ ꝑior ꝑticꝫ ꝙ nõ ꝑ ꝓ ducẽ imfeior · angelus aũt ē ꝙ ꝑior homĩe vñ aliqꝫ effectꝰ potest eat circa aĩalia ultra angelica · ꝙ non potuit fieri ꝑticꝫ humana · ꝙ ꝑ statum omia aĩalia congregarẽt ¶ Ad 2m ꝺ̄ · ꝙ qꝺ̄ dicit̄ ꝙ aĩalia ꝙ nũc sunt fera et ocadũt alia aĩalia m statu illo fuissent mãsueta nõ solũ q̄tu hoiẽz sed eaꝫ q̄tu alia aĩalia · sed hoc ē oĩno irrõnabile non em̄ ꝑ ꝑtem̄ homĩs natiã aĩmalia ē immutata ut ꝙbꝫ nũc nãle ē comedẽ alioꝝ aĩaliũ carnes tũc viuent̄ de herbis sicut leones et falcones ꝓ lec glo · bede dicat ꝙ ligna et herbe date sunt omnibꝫ aĩalibꝫ et arbꝫ m arbum ꝙ ꝙbus dam fuisset gꝝ nãlis discordia mt̄ ꝙ ꝺ̄ aĩalia · nec tam ē ꝓpter hoc sbtrahent̄ dmo homĩs sicut nec nũc ꝙ ꝓpter hoc sbtrahũt dmio dei ꝙ prudentia hꝰ totũ dispẽsat̄ · et huiꝙ prudẽtie rõi ex secutor fuisset sicut etiã nũc apparet i aĩalibꝫ domesticis · mistrãt̄ falcombꝫ domesticis per homĩes gallinemi abũ ¶ Ad 3m ꝺ̄ · ꝙ homes m statu inocẽtie nõ indigebãt aĩalibꝫ ad nãturam corpalem neq; ad tegumẽtũ ꝙ nudi erant et nõ erubescebãt nullo instãte iordinatio tegumẽti ꝙ ipiscentie motiꝰ · neq; ad cibũ ꝙ ꝑ lignũ paradisi reseruabãt̄ · neq; ad uehiculũ ꝓpter corpis robur Indigebãt tñ eis ad ex primẽtale cogmoꝝ simendã de natiis · verũ eorũ ꝑ qꝺ̄ significatiõ ē ꝑ hoc ꝙ deꝰ ad eũ aĩalia addiuxit ut eis noiã imponẽt ꝙ eorũ natiãs designũt ¶ Ad 4m ꝺ̄ · ꝙ alia aĩalia hñt ꝙ ꝺam ptipationẽ prudentie et rõnis ꝑm estimatiõez nãlem ex qua ꝙmgit ꝙ grues sequũt̄ ducem et apes obediũt regi · et sic nũc omia aĩalia ꝑ serpa hoi̇ obediuissent sicut nũc ꝙ ꝺa domestica ei obediũt

de mõ status inocẽ

Hꝺ 4m sic ꝓcedit̄ videt̄ ꝙ hõ nõ habuisset dmiũ sup̄ omes alias creaturas · angelꝰ em̄ ē maioris ptatis ꝙ homo · sed sicut augꝰ dr̄ in̄ de trin̄ · corpalis nõ obediret ad motũ ecie sed sibi angelis · gꝝ m lto minꝰ homo in statu inocẽtie ¶ ꝓ · in plantis non sunt de uiribꝫ aie nisi nutritiua augmẽtatiua et gnãtiua · hec aũt non sunt nate obedire rõi ut in vno et eodem homĩe apparet · gꝝ ei dmiũ ꝙ petat hoi̇

sdm vñ nem uidet q plãtus m statu innocẽ
ie non dnãret ¶ ꝓ dr aliq dnãt aliã uel pt
illã imutare sed ho nõ potuisset imutare
aut sum celestiũ corpm hoc em solũ deꝰ ut
aug9 dm epla ad polycarpũ gõ nõ dnãbat
eoꝝ ¶ sed 9 trãt q gen i de homẽ dr psit
vmisse creatie ¶ Rñ dd q m hoie quoddãmo
sut omia etiõ fm modũ quo dnãt hijs q m
sepõ sut fm hũc modũ ypetut ei dnãri alijs
et sic at m homẽ e9 considerãe f rõne fm qua
quemt ai angelis vires spirituas fm qs que
mt ai ai alijs vires nãles fm qs queit ai m
plantas et ipm corpꝰ fm qd quemt ai rebꝰ i
aĩmatis vacõ at m homẽ habz locũ dnan
tis et nõ ꝓbia dmo vnde ho angelis nõ do
mnãbat m pmo statu et qd dr omi creatie
ntelligit q non e ad ymagẽ dei vnibꝰ
at spiritus sicut nra stabli et 9 ai pstabli q alĩ
q luter obediut rõm dnãt aia mpãdo vñ et
m statu innocẽie alijs ai alijs ꝓ mpũ dnãba
vnibꝰ at nãlibꝰ et ipi corpi homo dnãt non
qdem impando ꝛ vtendo et sic etiã ho m statu
innocẽie dnãbat plantis et rebꝰ ai aĩatis nõ
ꝓ mpũ nel imutacõez sed absq ipedmẽto
eoꝝ auxilio et p hoc pz vnsio ad obiecta q

Ad z m sic pdicẽ i pmo statu fuisset dispitas
videt q hores in statu innocẽie omes
fuisset equales dicat em gl q ubi nõ delm q
m9 omes pares sim9 sed m statu innocẽie
nõ erat delictũ gõ omes erat pares ¶ Rñ sili
tudo et eqlitas e rõ mutue dilcõnis fm deꝰ
xm omẽ ai al dilexit sibi sile sic et omes ho
pximi sibi In illo at statu imt ho omes hñda
bat dilectõ q e vna alijs pacis gõ omes fuisset
pares m statu innocẽie ¶ Rñ cessãte cã cessat
effectꝰ sed cã meq litatis mt hoies uidet nũc
ee q dem dei q quosdã p meritis pmat quos
dã nõ pumt ex pte at natie q ppt natie
defectũ q dam nasc̃t debiles et orbati q dã
at fortes et pfecti q m pmo statu nõ fuisset
¶ Sed 9 tra e q d dr xm q a deo sit ordina
ta sic ordo at magie videt m dispitate cõ
sistẽ dicat em aug9 xix de ciu do e pariũ
dispariũq sua cuiq loca tribuẽs dispõ gõ i
pmo statu q decẽtissimꝰ fuisset disparitas
suemiret ¶ Rñ dd q ntã e dicẽ aliq dispita
tem in pmo statu fuisse ad mind fm seruũ q
sme dulsitate sexus gnãdo non fuisse Sile etiã
q tũ ad etatem sic q dã ex alijs nascebãt net
illi q nascebãt steriles erãt Sed et fm aiam
diuisitas et q tũ ad iustitiã et q tũ ad sciam
non em homo ex nãlitate opat sed p liberũ
arbitriũ ex quo habz q posset cum magis et
min9 applicãe ad aliq faciendũ uel uolendũ
uel cognoscendũ vnde q dã magis p fecisset
m iustitia et sciã q alij ex pte etiã corpis po
teãt ee dispitatis non em erat exemptũ corpꝰ
humanũ totalit a legibz nãlie qñ exterioribz affe
tibz aliq9 modũ aut auxiliũ recipet magis
uel min9 cũ etiã ab his eoꝝ uita sustẽtet
et sic michil pthibz dicẽ qñ fm duisadispõnem
aeris et fm duisũ situ stellaꝝ aliq robustiores
corpe gnãret q alij et maiores et pulchiores
et meli9 cõplexionati ita cñ q m illis q exce
dẽt nulls eet defectꝰ uel pcm sue ẽt aiam
sue ẽt corpꝰ ¶ Ad pmũ gõ dd q ggf p iba
ulã intendit excludẽ disparitatẽ q e fm drias
iustitie et pcõ ex q contingit q aliq sut pena
liter sub alijs cohercndi ¶ Ad z m dd q eq litas e
cã q dilectio mutua sit eqlibꝰ sed tñ mr eqles
pt ee maior dilcõ q mter eqles licet nõ eqliter
utq rndeat pater em pl9 diligit filiũ naliter
q frater frem licet nõ filius tm de diligat
prem sicut ab eo diligit ¶ Ad z m dd q cã
dispitatis potãt ee et ex pte dei nõ q de e ut
quosdã pumiret et quosdã p mauret sed ut
quosdã plus et quosdã min9 ꝓblimaret et ut
pulchiudo ordis magis m hominibz relucẽt
et etiã ex pte natie potãt dispitas cãri fm
modũ pdcm absq aliq defectu natie

Ad e m sic pdicẽt videt tuthõ ho i pmo sta
q homo i statu innocẽie hoi nõ dnãba
tur aug n dr xix de ciu do hoiez rõnale ad yma
gnẽ suã factũ nõ uoluit de9 ni nr onabilibꝰ
dnãri non homiez homi sed hominez peccri
¶ Rñ illud q d e introductũ in penã pcõ non
fuisset m statu innocẽie sed hoiez ꝓbesse hoi
introductũ e in penã pcõ dcm e em mulieri
p9 pcm ꝓ uiri pcãtis ei s ut dr gen iij g9 in
statu innocẽie nõ erat ho homi sbiectꝰ ¶ Rñ
sbiecto libtatis oppomit sed libtas e uni de
papinis domis bonis q d m statu innocẽie nõ
defuisset qñ michil aberat q d bona uoluntas
aipe posset ut aug dr xiij de ciu do g9 ho hoi
m statu innocẽie nõ dnãbat ¶ Sed 9 tra 9 dicẽ
homi m statu innocẽie nõ erat dignior q cã
dicẽ angelorũ ꝛ mr angelos q d ãnãs dom
nãt dñi et vng ordo dnãcõm uocat g9 nõ
e 9 tra dignitatẽ status innocẽie q ho hoi dnã
ret ¶ Rñ dd q d m uñ dupliciter accipit uno
modo fm q opponit seruitutẽ et sic dominꝰ
dr cui aliq subdit ut seruus Alio mõ accipit
tur dm uñ fm q cõiter refert ad sbiectũ q libt
tis et sic etiã ille q habz officiũ gubnãdi
et dirigendi liberos dominꝰ dicit pt pmo
g9 mõ accepto dmo m statu innocẽie homo
homi nõ dnãret sed 2o modo accepto dmo homo
homi dnãri potuisset Cuius rõ e q seruus

m hoc differt a libeo qz liber ē tā sm ut d' m p°
metha^x. seruus at ordinat ad alterū. tuc g°
aliqs dnat aliam ut seruo qñ ei tm dnat
ad ꝑpam utilitatē sm. s. dnantis refert ℂ qz
vna utiq; ē appetibile ꝑpter bonū. vna ē q; ostā
bile ē vna utiq; qz id bonū qd deberet cē sm
cedat alteri tm. et ideo tale dmiū nō pt cē sine
pena subiectoz. ꝑpter qd in statu innocentie nō
fuisset tale dmiū hominis ad hominez. ℂ tuc ueo
aliqs dnat aliam ut libero qñ dirigit ipm
ad ꝑpm bonū ei⁹ q; dirigit. uel ad bonū cōmune
ℂ tale dmiū hominis ad hoiem in statu innoc
ie fuisset. ꝑpter duo. p̄mo qd ē qz hō natus ē
viuere. socialē vnde homines in statu innocentie
socialit uiuerent. socialis at uita multoz ee
non posset nisi aliqs psideret q; ad bonū ome in
tenderet. multi nō attenderent ad multa vno uō ad
vnū. ℂ ideo phs dicit in p̄n°. politice q; politicē
multa ordinat ad vnius ꝑfectionē vnius ut pn
cipale et dirigens. ℂ sed ō qz si vn⁹ homo hā
buisset sup alios supeminentiā sciē et iustitie
magnificentis fuisset nisi hoc ei requiret in utilitate
aliorū ꝑm qd d' i. pe. iij. vnusq;sq; gram qua
accepit in alterū illā ministrantes vñ et aug.
dicit. xix. de ciu. dei. q uisum nō dnanti diuitate
impant sed officio consulendi. hō natus ordo
p scribit. ita deus hominez condidit. et p hoc patz
ex hoc ad oia obiecta q; pcedit de p° mō dm.

ℂ Deinde cōsidandum ē. xxvij. de statu p°
ē de hijs q; ptinet ad statū hois q° ad
p̄m hois ꝑm corpus. et p̄mo qz cōfusacz
tū ad conseruaczm individui. // 2° q; tū ad conser
uaczm speciei. ℂ circa p̄mū q̄rit. 1° ℂ p̄mo vtz
homo in statu innocentie fuisset immortalis
ℂ 2° utrū esset impassibilis. ℂ 3° utrū medicinis
cibis. ℂ 4° utrū p lignum vite immortalitatē con
seq̄ret. ℂ 5° in statu innocētie hō erat immortalis

Ad p̄mū sic pcedit. videt q; hō in statu
innocentie non erat immortalis. mor
tale em̄ pomit in diffinitōe hois. sed immota
diffinitōe auferet diffinitū. g° si hō erat non
posset cē immortalis. ℂ p̄. corruptibile et in
corruptibile gnē differunt ut d' in. x. meth. sed eo
rū q; dzntur gnē nō ē trāsmutatio in infinitum. sed g°
p̄mo homo fuit incorruptibilis nō posset homo
in statu isto corruptibilis ee. ℂ p̄. si homo in
statu innocentie fuit immortalis aut hō habuit
per naturā aut per gram. sed nō p naturā
q; ei natura eadē maneat ꝑm spem nunc q;
est immortalis. Silr nec p gram. q; p̄mo homo
gratiam p p̄ma recepisse ꝑm. 1. sap. x. edixit
illa a delicto suo g° immortalitate recepisse
qd patz ee flm. non g° erat homo immortalis
in statu innocentie. ℂ p̄. immortalitas p̄mittit
hominem in p̄mis ꝑm. 1. ad ro. v. p
p peccatum intrauit mors g° ante peccatum homo
erat immortalis. ℂ hic dd. q aliq; pt dici incorrup
tibile ꝑ priuat. vno mō ex parte materie. eo s. q; uel
non habz māz sicut angeli uel habz materiā
q; nō ē in potentia nisi ad vnā formā sicut corpus
celeste. et hoc ꝑm māz incorruptibile. alio mō
dicit aliq; incorruptibile ex parte forme. q. s. rei cor
ruptibili p nāz adhet aliq; dispō p quā a cor
ruptione ē prohibet totaliter. et hoc ꝑm incorruptibile
ꝑm gloriā. q; ut dicit aug⁹ in epla ad dyoscorum
tam potenti nā deus fecit animā ut ex ea beatitudie
redundet in corpus plenitudo sanitatis. id ē
incorruptionis vigor. ℂ eo mō dicit aliq; incorrup
tibile ex parte cause efficientis. et hoc mō in sta
tu innocentie fuisset homo incorruptibil' et im
mortalis. q; ut aug⁹ dicit in libro de gn̄e ad litt. et
nouū testamēti deus em̄ hoiez fecit qui ꝑ diuinā
peccauit immortalitate uigere. et ut ipse sibi auc
tor esset aut ad uitā aut ad mortem. non em̄ erat
corpus eius indissolubile p aliq; immortalitatis
uigorem in eo existentem. sed inerat animali quē
dam sup nāle dimitz data p quā potuit corpus
ab omni corruptione p seruare q; diu pa deo subiec
ta mansisset. qd rōnabiliter fieri ē. q. rem aia
rōnalis excedit proportionez corpalis materie. ut sup.
dictum ē. quia ei nisi fuit ut ꝑm p̄ma ita ei daret per
quā corpus conseruare posset sup. nāz corpalis
materie. ℂ ad p̄mū g° et 2m dd. q rōnes ille
procedit de incorruptibili et immortali p naturaz
ℂ ad 2m dd. q ille illa reseruādi corpus a cor
ruptione non erat ex humane nāle sed p donū
gratie. et q; ille gram recepisse ad remissionē
culpe et meritū glorie non tamē ad amissē mor
talitatis effectū. hoc em̄ reseruabat xp̄s per
quē nāle defectu in melius reparandus erat ut
infra dicet. ℂ ad 3m dd. q differt immortalitas
glorie q; ꝑmittit in p̄mis ab immortalitate q;
collata fuit homini in statu innocentie. ℂ hō in statu

Ad 2m sic pcedit. innocentie fuisse impassibil'
videt q; homo in statu innocentie fuisse
impassibilis. sentire ē em̄ pati q̄dā. sed homo
in statu innocentie fuisset sensibilis g° fuisset
passibilis. ℂ p̄. somnus q̄dam passio ē. sz homo
in statu innocentie dormiuisse ꝑm. 1. gen. ij. m
misit deus soporem in adā g° fuisse passibilis
ℂ p̄. ibidem subdit. q tulit vnā de costis ei⁹
g° fuisset etiā passibil' p ablationē p̄tis. ℂ p̄.
corpus hominis molle fuit. sz molle nāle passiui
ē a duro. g° si corpi p̄mi hois obuiū fuisset ali
q̄d corpus durū ab eo pateret. et sic p̄mus homo

fuisset passibilis ¶ Sed contra est quod si fuit passibilis fuit ea corruptibil' quia passio magis abbreviat vitam ¶ Ho. dicendum quod passio dupliciter dicitur uno modo pro ipsa et sic patet quod a sua natura disponit et removet passio eam et effectum actionem In rebus autem naturalibus agitur et patitur aliquid in quo unum removet alterum a naturali sua dispositione Alio modo dicitur passio quaedam imperfectio quae accidit alicui secundum naturam sicut intelligere vel sentire dicitur passio quodammodo Ho. quia secundum hoc homo in statu innocentiae passibilis erat et patiebatur et secundum animam et secundum corpus primo autem et principaliter dicto passioni erat passibilis et secundum animam et secundum corpus sicut et mortalis potuit enim passionem quae tristitia esse sicut et mortem si absque peccato processisset Et per hoc patet responsio ad primum dicendum quod natura non removet horiem a naturali dispositione secundum quod est bonum naturae ¶ Ad secundum dicendum quod sicut supra dictum est illa fuit in adam magis tamen fuit principium humanae generationis sicut semen est in homine magis tamen est principium generationis sicut dictum est semen non est cum passione quae removet horiem a naturali dispositione unde ea quae sunt dicenda de separatione illius corporis ¶ Ad tertium dicendum quod corpus hominis in statu innocentiae poterat preservari ne pateretur lesionem ab aliquo duro principaliter quidem per providentiam per quam poterat nocumentum vitare principaliter autem quia providebatur quod ipsum tueretur ut michi videtur ex impulso a quo laederetur

¶ Ad quartum sic proceditur videtur quod homo in statu innocentiae non indigebat cibo cibus enim natus est homini ad restaurationem deperditi secundum corpus de ut videtur nulla fiebat deperditio dicto corruptibile erat quod non erat ei cibus natus ¶ Praeterea cibus natus est ad nutriendum secundum nutritio non est sine passione cui igitur corpus horis esset impassibile non erat ei natus cibus ut videtur ¶ Praeterea cibus non videtur esse natus ad unionem conservationis secundum quod ad aliud unum potest conservare quia si non preservaret non moveret quod cibus ei non erat natus ¶ Praeterea ad sumptionem cibi sequitur emissio superfluitatum quae tamen quandam turpitudinem non quemcumque dignitatem primo statui videtur quod homo in primo statu cibis non uteretur ¶ Sed contra est quod dicitur gen. ij. de omni ligno quod est in paradiso comedes ¶ Ho. dicendum quod homo in statu innocentiae habuit unum animalem cibis indigentem post resurrectionem autem habebit unum spirituale cibis non indigentem

¶ Ad aliud intelligendum consideranda est differentia animae rationalis et animae et spiritus est. Dicitur autem esse anima quasi vivens corpori dans Unde hoc non potest convenire spiritui qui est principium motus secundum quod est principium motus Anima autem rationalis quae est principium motus secundum quod est principium intellectualis operationis quae est principium motus secundum quod est principium intellectualis operationis quae est principium motus secundum quod est principium intellectualis operation

ĩmortalitatem causabat nõ at simplr. Ad aug
endũ ẽã sciendũ q duo remedia ad cõseruacõz
uite habebat homo m p̃mo statui ꝟra duos de
fectꝰ. p̃mꝰ em defectꝰ ẽ depdicõ humidi p actiõz
caloris nãlis q̃ ẽ aiẽ mstrumẽtũ et ꝟra huic de
fectũ sꝑuenichat hom̃ p esũ aliorũ lignor padi
si sicut et nutr sꝑuemt nobis p cibos quos sum
mꝰ. ꝺꝰ at defectꝰ ẽ q̃ uit dr phs m p̃o de gnãcõe
illud qd aggrenãt ex almẽto exĩneo aduenti
et qd plus erat humido pexĩa minuit uitute actiã
spei. sicut aq̃ aduecta vmo gnitr q̃dem saporem
vĩm. sed fm q magis et magis addit diminuit
vim fortitudiez. et tandẽ vinũ fit aquosũ sic ꝙ
uidem ꝰq m pñs uitꝰ actiã spei ẽ adeo fortis q ꝑt
gnitr de alimẽto nõ solũ q sufficiat ad restaura
cõnẽ depditi sed eã q sufficiat ad augmẽtũ post
modũ uꝰ qd aggrenãt nõ sufficiat ad augmẽtũ
sed solũ ad restauracõz depditi. tandẽ nõ i sta
tu senectutis nec ad hoc sufficiat vnde seq̃t de
tremẽtũ et finalr nãlis dissoluc̃o corporis. et
ꝟra huic defectui sꝑuenichat hom̃ p lignũ uite
habebat em̃ ĩitutem fortificadi uitute spei ꝯ
debilitatem p̃uenẽtem ex admixtioẽ ex nei
bn̄ augꝰ dicat sup̃ Ĵ. de ci. d. q ab hoc aderat hom̃
ne esuiret potꝰ ne sitiret. lignũ uite ne illuse
nectꝰ dissoluet. et m libro de ꝙombꝰ nouꝰ et ne
tꝰ testamẽti dicat q uite arbor medicinẽ modo
corrupcõz hom̃ ꝑ hibebat nõ tñ simplr ĩmor
talitatem causabat q nec ꝙ uitꝰ q̃ merat aiẽ ad
conseruadũ corꝙ causabat. ex lugno uite. nec ꝙ
etiã poterat dispõnẽ ĩmortalitatis corpi ꝑstare
ut nũq dissolui posset. qd ex hoc patꝙ fructus
bm̃ seꝙ corpis ẽ fimta vnde nõ poterat uitꝰ
lignĩ uite ad hoc se extendẽ ut daret corpi du
randi uitute tpe mfimto. sed usq ad dtãtũ tẽpꝰ
qñ festũ ẽ em q ꝙto aliꝙ uitꝰ ẽ maioꝛ tãto ꝑ
mnt durabiliorẽ effectũ vnde cũ uitꝰ lignĩ uite
ect fimta semel sup̃tũ ꝑseruabat a corrupcõẽ
usq ad dtãtũ tempꝰ quo fimto uel homo tñs
latꝰ fuisset ad spũalem uitã uel itñ mdignus fs
simẽ de lugno uite // Et p hoc patꝙ rnsio ad obiecta
nam p̃me rõnes concludũt q nõ causabat ĩ
corruptibilitatẽ simplr. Alie uõ cõcludũt q cau
sabat ĩcorruptibilitatẽ ꝑ impedidõ corrupcõnẽ
sed m modũ p̃dcm

Qõ. xcvm. de conseruacõne

Vnde ꝙsidandũ ẽ de spei p gnãcõnem
hũs q p tmẽt ad conseruacõz spei Et
p̃mo de ipã gnãcõne // 2o de ꝙdicõne
p̃olus gemte ¶ Circa p̃mũ q ritꝰ duo ¶ p̃mo
utrũ m statu ĩnocẽtie fuisset gnãcõ ¶ 2o utrũ
fuisset gnãcõ per coꝙtũ ¶ Ad p̃mũ sic ꝓcreditꝰ videtꝰ q m statu gnãs
ĩnocẽtie gnãcõ nõ fuisset. gnãcõi em
corrupcõ ꝙtraria ẽ ut dm q̃to phs ꝙtria ait st

ãt idem ĵn statu aĩ ĩnocẽtie nõ fuisset
corrupcõ. gꝰ nec gnãcõ ¶ p̃. gnãcõ ordinat
ad hoc q conseruet m spẽ qd fm̃ mdi diu con
seruari non pt vnde m illis mdi diuꝰ q ĩ ꝑ
tuũ durat gnãcõ nõ ĩmemt. sed m statu ĩno
cẽtie homo ĩ ꝑpetuũ absq morte vneret
gꝰ m statu ĩnocẽtie gnãcõ nõ fuiss ¶ p̃. per
gnãcõnẽ hom̃ es mltiplicat. sed mltiplica
tis dñis nãe ẽ filei possessiom̃ divisionẽ ad eu
tãdũ q fusionẽ dñi. cũ gꝰ hõ sit mstitutꝰ dñs
al aluũ facta mltiplicacõẽ humãi gnis per
gnãcõez. sed ita fuisset divisio dñi. qd indet ẽ
ꝙtrariũ iuri nãli fm qd omia fuit ꝯmuna ut ꝑsid
dicat. non gꝰ fuisset gnãcõ m statu ĩnocẽtie
¶ Sed ꝙtra ẽ qd dr gen. i. ce scite et mltapli
cami et replete terrã humãq aut mltiplicacõ
absq noua gnãcõe fieri non potuisset cũ duo
fuerit p̃mitꝰ mstitutꝰ gꝰ m p̃mo statu gnãco
fuiss ¶ Rsꝰ dd. q m statu ĩnocẽtie fuisset mltã
plicacõ humãi gnis gnãcõ ad mltiplicacõnẽ
humãi gnis. alioq̃n p cam homines fuisset ualde
nam̃ ex quo tãta bonũ conseruacõ ẽ. Est gꝰ con
sidandũ q homo fm suã nãz ẽ constitutꝰ q̃si
mediũ qdã mẽ creaturas corruptibiles et ĩcor
ruptibiles. nã aiã ei ẽ nãliter incorruptibilis
corpꝰ uã nãliter corruptibile. Est ergã consideran
dũ q alio mõ mtentũ nature fert ad corruptibiles
et incorruptibiles creaturas. Illud em̃ uidet
p se cẽ de mtencõẽ nature qd ẽ semp et ꝑpetuũ
qd aut ẽ solũ fm aliq̃ tempꝰ nõ uidet p̃ncipa
liter cẽ de mtencõẽ nature sed q̃i ad aliud ordina
tũ. alioq̃n eo corrupto nature mtencõ cassaret
Cuma igit m rebꝰ corruptibilibꝰ mchil ẽ ꝑpetuũ
et semp manens nisi spẽs. bonũ spei ẽ de prin
cipali mtencõẽ nature ad aliꝙd seruacõz gnãco
nãlis ordinat. Sbẽ nõ incorruptibiles manet
semp non solũ fm spẽm sed etiã fm mdi dura
et ideo etiã ipã mdi dura sub de p̃ncipali mten
cõẽ nature. Sic igit hom̃ ex pte corpis qd corrup
tibile ẽ fm nãz suã ꝙpetat gnãcõ. ex pte uõ aiẽ
q incorruptibil ẽ ꝙpetat ei q mltitudo ĩdiuoꝝ
sit p se mtenta a nature auctore q̃ solꝰ ẽ humãna
ai may creatoꝛ. Et ĩo ad mltiplicacõz humãi gnis
gnãcõnem m humano gnẽ mstituit etiã m statu
ĩnocẽtie ¶ Ad p̃mũ. gꝰ dd. q corpꝰ hoiis m statu
ĩnocẽtie q̃tũ erat de se corruptibile erat fs potuit
ꝑseruari a corrupcõe p aiam et ideo nõ fuit hoi
sb̃trahenda gnãcõ q debet corruptibilibꝰ rebꝰ
¶ Ad 2m dd. q gnãcõ m statu ĩnocẽtie et si nõ
fuisset ꝓpter conseruacõz spei fuisset tñ ꝓpt ml
tiplicacõz mdi diuꝰ ¶ Ad 3m dd. q m statu
isto mltiplicatis omib nãe ẽ filei divisionẽ possess
sorũ. q̃ ĩtas possessionib ẽ occasio discordie ut
phs dicat m 2o politicoꝝ. Sed m statu ĩnocẽtie

fuissent nolitates hom sic ordinate q̄ absq; oī
pculo discordie gīter ussi fuissent p̄m q̄ vnicuiq;
cōpetet rebz q̄ eoꝝ dño subdebāt· aī etiā hoc
seruiet modo apud mltos bonos uiros Q; ī 2o statu
Ad 2m sic p̄cedit· videt· q̄ fuisset gnā p̄ coytū
m statu innocēcie nō fuisset gnā cō p̄ coytū
q̄ ut dam· d· p̄m q̄ homo erat m padiso cōsti sicut
angel9 q̄dā· sed m statu resurrectiōis statu q̄n
erunt homēs angelis silēs neq; nubēt neq; nubēt·
ut d· aug· xxij· ḡ· neq; m padiso fuisset gnā cō p̄
coytū ¶ Ō· p̄mo hom̄es in p̄fecta etate cōditi fu
erūt· si igit̄ in eis ante pcām gnā cō fuisset per
coytū fuissent eadē in padiso carnalit̄ q̄uctū q̄d
patet ee falm· p̄m sc̄ptura· ¶ Ō· ī q̄uctioē carna
li maxime efficit̄ homo silis bestijs p̄ter uehe
mēciā delectacōis vnde et q̄ tūc ea laud at̄
per quā homēs ab hmōi delectacōibz abstinent·
sed bestijs homo cōpat̄ p̄ter pcām p̄m· d· ps· ho·
cui in honore ee non intellexit· cōpatꝰ ē iumen
tis insipientibz et silis factꝰ ē illis· ḡ· ante pcām
nō fuisset maris et femine carnalis q̄uctio
¶ Ō· in statu innocencie nulla fuisset corruptio
h̄ p̄ coytū corrupit̄ integritas uirginalis· ḡ·
coytus in statu innocencie non fuisset ¶ Sed ḡ·
ē q̄ deus ante pcām masculū et femāz fecit ut
d· gen· i· et ij· mchil at ē frustra in op̄ibz dei ḡ·
etiā si homo nō peccasset fuisset coytꝰ ad quem
distinctio sexuū ordinat· ¶ Ō· gen· ij· d· mulier
ē facta in adiutoriū uiri sed nō ad aliud nisi ad
gnā cōnem q̄ ē per coytū· q̄ ad q̄libz aliud op9
quelibet ad9 ordinari posset vir q̄ q̄ femā· ḡ· etiā
in statu innocencie fuisset gnā cō p̄ coytū ¶ Re·
dō· q̄ q̄dam antiquoꝝ doctoꝝ cōsidantes con
cupiscēciā feditatē q̄ ē in coytu in isto statu posi
erūt q̄ si statu innocencie non fuisset gnā cō p̄ coy
tum vnde et ḡg· mācnod· in libro q̄ scat de hoīe
q̄ alit in padiso alit fuisset mltaplicatū genus
hūanū sicut mltaplicati sunt angeli absq; cōcu
bitu p̄ opacōnem dine uirtutis· et dicat q̄ de ea
pcām fecit masculū et femiāz respiciēs ad mo
dū gnā cōnis q̄ futur9 erat p9 pcām q̄ des̄ p̄sens
erat Sed hoc nō dū rōnabilit̄· Ea em q̄ fiūt nāliā
hom̄· neq; subtrahunt neq; dant hom̄ p̄ pcām
q̄ā festū ē at q̄ hoi f̄m aīm male uita quā etiā
ante pcām habebat ut supra dcm ē nāle ē gnā
re per coytū sicut et ceteris aīmalibz p̄fectis· et
hoc declarat nāliā mēbra ad hmōi usū deputa
ta· et ideo nō ē dd· q̄ usq; horū mēbroꝝ nō fuisset
pcām· sicut et cetoꝝ mēbroꝝ· Fuit igit̄ in coytu
duo considanda f̄m p̄mum statū vnū q̄ nāle
ē· s· q̄uctio maris fe et femē ad gnandū in
omī em actione gnā cōne rēgit̄ uitq; actiā et passi
ua vnde cū in omibz iq̄bz ē distinctio sexuū uitq;
actiā ē in mare· uitq; uō passiua in femina· natura

q̄ exigit ut ad gnandū q̄eant p̄ coytū mas
et fela· Aliud at̄ q̄ cōsidāri p̄t ē q̄dā deform
tas inmoderate q̄pisc̄ae q̄ in statu innocēcie no
fuisset q̄n omēs viros mfeiores oīo rōni subdebāt
vnde aug9 d· xiij· de ciu· d· absit ut suspicem pro
lem seriosme libidinis morbo· sed eo motu tantū
nitu monent illa mēbra quo cetera et sme ar
dore et illecebroso stimulo cū tñ q̄llitate aī et ar
poris ¶ Ad p̄mū q̄· d· q̄ homo in padiso fuisset
sicut angelus p̄ spūalem mētē aī tamē tyret
uitatem aīmalem q̄ tūc ad corp9· f· p9 resurrectiōz
erit homo silis angelo spūalis effect9 et f̄m aīaz
et corp9 vnde non ē silis rō ¶ Ad 2m· d· q̄ sicut
aug9 d· sup gen· ad tram· deo p̄mi p̄ntes i padi
so coyerunt q̄ formata muliē p9 modū q̄ p̄ter
p̄cām de padiso erecti fuit· nel q̄ expectabat
dīna auctoritas ad detā aī tempꝰ ymmutādis
a quibz accepit ulē mādatū ¶ Ad 3m· d· q̄ bes
tie caret rōne vñ f̄m hoc homo in coytu bestia
lis efficit̄ q̄ delectacōz coytꝰ et feruoꝝ q̄ apisc̄ae
rōne modāri nō p̄t· sed in statu innocencie mīj
hmōi fuisset q̄ rōne nō moderacēt· non q̄ esset
minor delectacō f̄m sensū ut q̄dā dicūt fuisset em
tanto maior delectacio sensibilis q̄ to purior nata
et corp9 magis sensibile· f· q̄ apisabilis nō inmo
dmate se q̄ apisceret sicut hmōi delectacōe rēgulata
per rōnem· ad quā nō p̄tinet ut sit minor delec
tacio f̄m sensū· sed ut dis cōapisabilis nō inmodā
te delectacōm mīnēat· et dico inmodāte p̄ter men
suram rōnis· sicut sobrie nō minore delectacionem
sentit in cibo assūpto q̄ gulosus· f· mirabiliter ei9 con
apisabilis sicut hmōi delectacōe rēgulata non
nant uba aug9· q̄ a statu innocencie nō excludit
magnitudinem delectacōnis f· ardorem libidinis
et mētis dmēt aīm· et ideo continencia in statu inno
cencie non fuisset laudabilis quo tempore isto
laudabat· non p̄ter defectū fecūditatis· sed
p̄ter ēmissionē inordinate libidinis· tūc at fuisset
fecūditas absq; libidine ¶ Ad 4m· d· q̄ sicut aug9
d· xiij· de ciu· d· q̄ in illo statu sme nulla corrup
integritatis mfecūdat· et gremiū vteri sic in
potuit uteo q̄ugis salua integritate femine ge
talis uirile semen imittī· sicut nūc p̄t ea dem inte
gritate salua ex uteo ingrimis fluxo mēstrui cru
ris emittī· vt em ad patiendū nō doloris gemi
tus sed maturitatis impulso femea uisceā relaxāt·
sic ad q̄piendū nō libidinis appetitu· sī uolūta
rius usus natura utrāq; q̄uiget Ad· xtum· dicen
dum· de cōi pl' q̄nandi· et p̄mo ad corpo
ondi cō prolis gnande· et p̄mo ad corpo
q̄ ad corp9 // 2o q̄ ad usū aīe // 3o q̄ ad
ad suam ¶ Circa p̄mū q̄rit̄ duo ¶ Ō· monstruū
in statu innocencie puer mox geniti habuissent
p̄fectā naturā corpeā ¶ 2o utrū omēs fuissent nati

m sexu masculino & pui i p° statu huiusmodi statui ituite ad

Ad p̄mū sic procedit & videt q̄ m statu i no 2.
tencie puer mox nati p̄fectā ituite habu
isset ad motū mēbroꝝ. dicit. n. augn̄ in libro
de baptismo puulozū q̄ in firmitati mētis con
gruit hec infirmitas corpis q̄. f. in puis appat
sed in statu innocencie nulla fuisset infirmitas mētis
g° neq; talis infirmitas corpis fuisset i puulis
¶ p̄. q̄d aiāl̄a statim ut nascit̄ habt ituitem
sufficientem ad usum mēbroꝝ. q̄ homo ē nobi
lior alijs aiālibz. g° m̄lto magis nāle ē homi
q̄ statim nato ituitem habeat ad usū mēbroꝝ.
et ita uidet ee pena ex p̄cō osequēs ¶ p̄. nō pos
se osequi debilitatem p̄positum afflictionez inducit
sed si pueri non habuissent ituitem ad mouen
dū mēbra frequent̄ accidisset q̄ nō possent cō
sequi aliq̄d debilitatis eis p̄positū g° fuisset i eis
afflictio q̄ non poterat ee ante p̄cm nō g° in sta
tu innocencie defuisset puis uigz ad mouendū mē
bra ¶ p̄. defectq; senectutis uidet correndē defectui
pueritie. sed in statu innocencie nō fuisset defectq;
senectutis. g° neq; erit defectq; pueritie ¶ Sed
ontra ē q̄ omē gnāti puis ē imperfectū q̄ p̄fectū
sed in pueri in statu innocencie fuissent p gnāconz
producti. g° a principio i p̄fecti fuissent et q̄titate
et ituite corpis ¶ Rō. dō. q̄ ea q̄ fiūt fiūt natura
sola fide tenemuz. q̄d aūt credimuz auctoritati debe
mus. unde in omibz asserendis sequi debemuz na
turā. ueruz p̄ter ea q̄ auctoritate diuina traditū q̄
fiūt supra nām. q̄ manifestū ē aūt nāle hoc ee ut pote
et principijs huāne nature exigentes q̄ pueri mox
nati nō habeat sufficientē ituitem ad mouē
dū mēbra q̄ homo nāliter habz cerebrū magis hu
midū p̄m q̄titatem sui corpis i q̄titate p̄m horaz
sui corpis q̄ cetera aīmalia. unde nāle ē q̄ p̄ter
maxīma huiusmodi ituitem cerebri m puis. nerui q̄ sunt
instrā motū nō sint proni ad mouendū mēbra
ex alia nō pte nulli ex hoc inconueniens sequi
tur fieri possit ut pueri mox nati p̄fectā ituitē habe
ant ad motū mēbroꝝ. Constat aūt p auctoritatē
sēptuaginta q̄ decē fecat homēz recta rectū. et hī rectitu
do ut aug̃n̄ dicit consistit in p̄fecta obiectione cor
pis ad aīmā. sicut g° in p̄mo statu nō potuit ee
in mēbris homis aliq̄d repugnare ordinate
homis uoluntati. ita mēbra homis debite nō
poterāt humane uoluntati. uoluntas aūt ordinata
ē q̄ tendit in actū sibi conuenientes. nō sunt aūt cōuē
actū huiusmodi mēbra p̄m q̄litates etatis // Rō. 2m. ē g°
q̄ pueri mox nati nō huissent sufficienter ituite
ad mouendū mēbra p̄m quoslibz actus. p̄ ad
actū pueritie conuenientes puta ad fugiendū iniu
ria et ad alia huiusmodi. ¶ Ad p̄mū g° dō. q̄ aug̃n̄
loq̄t̄ de ista firmitate q̄ nūc in pueris apparz
et q̄tū ad actū eoꝝ pueritie conuenientes ut patz
per ea q̄ p̄ mittit. q̄ iuxta se iacentibz. mēbris impe
ctuientes flere q̄ fugere ¶ Ad 2.m dō. q̄ hoc q̄d
aīmalia statim usū mēbroꝝ nō ē ex eoꝝ nobilita
te aīl̄i q̄d aīālia p̄fectiora hoc nō habeat. p̄ hoc
eis cōtingit ex siccitate cerebri et q̄ actus p̄ talem
aīmalium fit imperfecti ad quos parua ea sufficiē
ter ¶ Ad 3.m dō. q̄ homo in statu innocencie gnātus
fuisset. sed non fuisset corruptus et iō in statu illo
potuissent ee aliq̄ defectus pueriles q̄ osequunt gnā
tionem nō aūt defectus seniles q̄ ordinātur ad corruptionez

Ad 2.m sic procedit. Q̄ i p° statu fēie nate fuisset
Videt q̄ in statu p̄mo fēine nate nō fuisset
dicat enim p̄phs in libro de gnāconē aīalium q̄ femina
ē mas occasionatus q̄. i. p̄ter intentionez natuie pueri
entis. sed in statu illo nichil euenisset mālē in hoīs
gnātione. g° in illo statu fēine nate nō fuisset ¶ p̄.
omne agens gnāt sibi sile nisi impediat̄ uel p̄ defec
tū ituitus uel p̄ter ordinē matie. sicut patuit
supra. sed mas nō p̄t cōburere ligna uiridia in gnāconē aūt uis
actiua ē in mare. ergo aūt in statu innocencie nullus fuisset
defectus ituitus ex parte maris nec ordinis matie ex
parte fēine. uidet̄ q̄ sp masculi nati fuisset ¶ p̄. i sta
tu innocencie gnātio ad multiplicationez hoīm ordinabat̄
sed sufficienter potuissent homines multiplicari p̄ primū
hominez et p̄mā feminaz. ex quo i p̄petuū uicturi
erant. g° nō fuit necessū q̄ in p̄mo statu homines nas
cerent fēine ¶ Sed ontra ē q̄ sic natura p̄fecisset in
gnando sicut ea deus instituit. sed deus instituit
marem et feminā in natura humana unde g° gen. 1. et. ij.
g° ergo in statu illo fuissent tantū mares et fēine gnā
ta ¶ Rō. dō. q̄ multi eoꝝ q̄ ad complementū humane
natuie p̄tinent in statu innocencie defuisset. sicut ad
p̄fectionē uniuersi p̄tinet diuisio graduum ueri. ita etiā
duisitas sexus ē ad p̄fectionē humane natuie et
ideo in statu innocencie ut q̄ sexus p̄ducti fuisset
¶ Ad p̄mū g° dō. q̄ femina dr̄ mas occasionatus q̄
ē p̄ter intentionez p̄ticularis natuie nō aūt p̄ter intentionez
natuie uniuersis ut supra dictum ē ¶ Ad 2.m dō. q̄ gnātio
fēine non solū contingit ex defectu ituitus actiue
et ordinis matie ut obiectio tangit. sed quandoq; ex
aliquo accidenti extrinseco sicut p̄phs dicit in libro de
animalibz. q̄ uentus septentionalis roborat ad gnā
tionez masculoꝝ. australis uero ad gnātionez feminaz.
quandoq; etiā ex ipsa intentione aīme ad quā de facili immutat̄
corpus. et p̄ q̄ pueri in statu innocencie hoc ee potuit q̄n
corpus magis erat natum obiectui ut. s. p̄m uoluntatem
gnantis distinguit̄ sexus in plete ¶ Ad 3.m dō. q̄
proles fuisset genita nutrita uiri aīmali ad quā
sicut p̄tinet alimentum uiri ita etiā gnāte unde con
ueniebat ut omnes gnārent et nō solū p̄mi parentes
ad quod ois uidet̄ q̄ tot fuisset nate feie q̄t et ma

Ex hijs ergo ꝯsidari pōt quō dō. ꝯdat ordinē p̄l'
uersi ē. ordinē prolis gnande q̄m ad usti
gnande q̄tū ad iustiā. Et ita hoc

q̄ruit dño ſſ p̄mo uarū hoīes nati fuiſſet cū iuſ
tica a ſſ 2o uarū nascent̄ in iuſtica cōfirmati

Ad p̄mū ſic p̄cedit̄ videt̄ q̄ hoīes nō fuiſſent cū iuſtica nati. dr̄ em̄ hugo de ſcō victore q̄ p̄m⁹ añ p̄cām gn̄auer
q̄dē filios ſme p̄cō ſed nō p̄ne iuſtice hȳedes

¶ p̄ō. iuſtica ē p gram uel dr̄ aplūs ad ro. v. ß gra
non tm̄ ſſudit̄ q̄ ſic ee t̄ nāli ſed a ſolo deo infudit̄
g⁹ pueis cū iuſtica nati non fuiſſent ¶ p̄ō. iuſti
tia ē m̄ aiā ſed aiā nō ē ex traduce g⁹ nec iuſtica
traducta fuiſſet a parētibz in filios ¶ Sz̄ contra
q̄ anſelm⁹ dicit m̄ libro de cōceptu uirḡinali q̄ſ
cū rōnāli habent aiām iuſtificent

¶ Rn̄ō dd̄. q̄ nāli t̄ homo gn̄at ſi
bi ſile ſp̄m ſp̄em unde q̄ cūq; accidēs a q̄ ſequit̄
nāz ſp̄ei m̄ hȳs nat̄ ē q̄ filiꝰ parētibz ſilet̄ in ſi
ſit error m̄ op̄ac̄ōe nat̄ie q̄ m̄ ſtatu īnocēcie non
fuiſſet In actib⁹ m̄ d̄i duabz nō ē nat̄ q̄ filiꝰ
parētibz ſilet̄ iuſtica at̄ orḡ malis m̄ qua p̄m⁹
homo condit̄ fuit fuit actus nat̄ie ſp̄ei nō q̄ſi
ex p̄incip̄ijs ſp̄ei cauſati ſed ſicut q̄dā dona dim
tis data cū tota nat̄ie · Et hoc appareret q̄ oppōit̄ ſt
vm⁹ gn̄ēs · peccatū at̄ orḡ male q̄d oppon t̄ illi iuſ
tice d̄ ee p̄cām nat̄ie vñ trāſducat̄ a parētē i poſ
teros · et p̄ter hoc eciā filiꝰ aſſilātis fuiſſent parē
tibz q̄ cū ad orḡ male iuſticiā ¶ Ad p̄mū g⁹ dd̄.
q̄ uerbū hugonis ē intelligendū nō q̄ cū ad hȳa
bitū iuſtice ſed q̄ cū ad exercicīū actus ¶ Ad 2m̄
dd̄. q̄ q̄dā dicit̄ q̄ pueis non fuiſſent nati cū iuſti
cia gratuita q̄ ē p̄incipiū merendi ſz̄ cū iuſtica
orḡ malis ſed cū radice orḡ malis iuſtice i cui⁹
rectitudine factus ē homo q̄ ſi ſtat m̄ ſubiectōe
ſui p̄nāli rōnis ad deū q̄ ē per gram̄ gratū faciē
tem ut ſup̄ dcm̄ ē · nec ē dicē q̄ ſi pueis nati fuiſſet
in orḡ male iuſtica q̄ eciā nati fuiſſet cū gra
ſicut et de p̄mo homine ſup̄ dixim⁹ q̄ fuit cū gra
condit⁹ · nec tm̄ p̄ter hoc fuiſſet gra nāli q̄ nō
fuiſſet tranſfuſa p uirtutem ſem̄is ß fuiſſet col
lata fuiſſet homi ſtatim q̄n hȳ uiſſet aiām rōna
lem ſicut eciā ſtatim q̄n corp⁹ ē diſpoitū ad fin
dit̄ a deo aiā rōnalis q̄ tamē nō ē ex traduce
vnde patet ſolutio ad tertiū d̄ ſtatu īnocēcie

Ad 2m̄ ſic p̄cedit̄ videt̄ q̄ pueis in ſtatu in
nocēcie fuiſſent nati in gra confirma
ti · dicit em̄ gr̄. in 4. moral. ſup id Job. ſo p nomeo
reqeſcem 2c · ſi parentes p̄mi nullā p̄cām put uedo
corrupet neq; q̄ ex ſe filios gehēne gn̄aret ſed
hȳ q̄ mūc p redemptōē ſalutata ſunt ſola ab illo
electi naſcent̄ · g⁹ naſcent̄ omes in iuſtica con
firmati ¶ p̄ō. anſelm⁹ dicit m̄ libro cui de⁹ hō
q̄ ſi p̄mi parentes ſic uicriſſent ut tēptati nō pec
caſſent ita q̄ confirmaret̄ cū omī ppagine ſua ut
ultra peccare nō poſſent · g⁹ pueis naſcent̄ in iuſ
tica confirmati ¶ p̄ō. boni ē potentia q̄ p̄ malū
ſed p̄ter p̄cām p̄mi hoīs conſecuti ē mūlta bo
na q̄ nāſcit̄ ex eo g⁹ ſi p̄m⁹ homo
in iuſtica p̄ſtitiſſet dinaret̄ ad poſteros nātas
obſeruādi iuſticiā ¶ p̄ō. angelꝰ adhereb deo alijs
peccātibz ſtatī ē in iuſtica confirmat⁹ ut ulterī
peccare non poſſit · g⁹ ſil̄ homo ſi tēptādi ueſti
tiſſet confirmat⁹ fuiſſet · ſed q̄ dā ſpē fuit tales
alios gn̄āſſet g⁹ et eiꝰ filijꝰ in iuſtica cōfirmati
naſcerent̄ ¶ Sed contra ē q̄d augꝰ d̄t xiiº de ci. d̄.
tam felix ee t̄ omī ſa tm̄ hūana ſocietas ſi nec ulli
· ſ. p̄mi parētes mali q̄d in poſteros trāſmitteret
nec q̄ſq̄ ex ſtirpe eoꝝ in q̄ntāe ommittet̄ q̄ dāpna
cōnem recipet Ex quo dat̄ intelligi q̄ eciā ſi p̄mi
hoīes non peccaſſet aliq̄ ex eoꝝ ſtirpe potuiſ
ſent in q̄ntāem ommitte · nō g⁹ naſcerēt̄ in iuſtica
confirmati ¶ Rn̄ō dd̄. q̄ nō uidet̄ poſſibile q̄
pueis in ſtatu īnocēcie naſcent̄ in iuſtica con
firmata · cui⁹ rāō eſt cū ē cū q̄ pueis in ſua natiuī
nō hȳ abuiſſent plus p̄ fomitē q̄ eoꝝ parētes in
ſtatu gn̄ā cōmī · parentes at̄ q̄ d iu gn̄āſſent nō
fuiſſent confirmati in iuſtica · Ex hoc em̄ cea
tura rōnalis in iuſtica confirmat⁹ q̄ effiat̄
bta p aperta dei uiſionem cui viſioni nō pt̄ nō
mixtē · cui ipē ſit ipā ceīa bonitatis a q̄ nullꝰ
pt̄ auerti · cui mēti deſidēt̄ et amet̄ inſi ſb roc
bom · et hoc dico ſm̄ legem cōem · q̄ ex alio q̄ piu
legio ſp̄ali ſecꝰ accidē poſſet ſicut credit̄ de aḡ
ne mr̄ dei · q̄ cito at̄ ad ā ad illā bti tudinē puē
niſſet q̄ deū per ceīa uidēt̄ effiat̄ ſp̄ialis et
mente et corpe et cui malis uita ceſſaret in qua
ſola gn̄ā cōmis uſus fuiſſet vnde mā feſti ē q̄
puulꝰ nō naſceret̄ in iuſtica confirmatꝰ ¶ Ad
p̄mū g⁹ dd̄. q̄ ſi ad ā nō peccaſſē nō gn̄aret ex ſe
filios gehēne ita · ſ. q̄ nō ex p̄cō p̄ci⁹ traherēt q̄d ē
cū gehēne poſſent tm̄ fieri filiꝰ gehēne p liberū
arbitriū peccādo · vel ſi fieret filiꝰ gehēne nō fieret
p p̄cām hoc nō eet p̄ter hoc q̄ nō eent in iuſtica
confirmati · ſed p̄ter dīnā p̄uidēciā per quā
cō ſeruaret̄ a p̄cō īmunes ¶ Ad 3m̄ dd̄. q̄ p̄ anſ.
hoc non dicat aſſeredo ſed opmādo · q̄d patet ex
ipō mō loquendi cui dicit uidet̄ q̄ ſi uiueret ſc
¶ Ad 3m̄ dd̄. q̄ rō iſta non ē efficax q̄ uis p eam
anſelm⁹ motꝰ fuiſſe uideat̄ ut ex ūbis apparet
nō em̄ ſic p p̄cām p̄mi parentis eiꝰ poſteri nati
tale peccādi mā trahūt ut ad iuſticiā vedire nō
poſſint q̄d ē tm̄ in dāpnatis vnde nec ita nati
tale non peccādi tm̄ in ſm̄ ſisset ad poſteros q̄ homo
peccare nō poſſent q̄d ē tm̄ in btis ¶ Ad 4m̄ dd̄.
q̄ non ē ſile de homine et de angelo · nā homo ha
bet liberū arbitriū uertibile et ante electōnem et p
electōnem · non at̄ angel⁹ ſicut ſup̄ dcm̄ ē cui de
cisione [illegible] ſi dandū ē de q̄dcōne ne pl̄ q̄ tū ad ſuā
prolis gn̄ande q̄ cū ad ſuam et ita hȳ

q̄ritᵉ dno ¶ p̄mo utrū pueri nascent̄ in sc̄a pfectu ¶ 2° utrū statim p̄ nat̄itatē̄ habuisset pfectum usum rōmē ¶ Q̄ statui p̄° puū nō fuisse nati in sc̄a pfti

Ad p̄mū sic p̄cedit̄ videt̄ q̄ in statu innocentie pueri nati fuissent in sc̄a pfectu· qualis em̄ fuit adam talis tales filios gn̄asset· sed ad̄ā fuit in sc̄a pfecti· ut supra dcm̄ ē· g° filij nascent̄ ab eo in sc̄a pfecti ¶ p̄· ignorātia ex peccō causat̄ ut beda dicit· sed ignorātia ē p̄ua culpa sc̄ē g° ante pcm̄ pueri mox nati oem̄ sciam̄ habuisset ¶ p̄· pueri mox nati iustitiā̄ habuisset· sed ad iustitiā̄ req̄rit̄ sc̄a q̄ dirigit in agendis g° etiā sc̄az habuisset ¶ Sed ḡra ē q̄ aīma in p̄ā p̄nāz ē sicut tabula in qua nichil ē scr̄m· ut d̄r in 3° de aīma· sed ē ead̄ natura modo q̄ tunc fuisset g° etiā aie puōz in p̄ncipio sc̄ā tenuissent ¶ Ad 1m dd· q̄ sicut supdcm̄ ē de hijs q̄ sunt p̄ter nāz· soli auctoritati credit· vnde ubi auctoritas deficit seq̄ debem9 nē 9dicōz ¶ Et aut nāle hoīm ut sc̄az p̄ sensū acq̄rat sicut supdcm̄ ē· et ideo etiā aīa vnit̄ corpi q̄ indiget ad sc̄a q̄ per amorē pacōnē q̄d nō eēt si statim a p̄ncipio sciam̄ haberet nō acq̄sitā per sensitiuas vtutes ¶ Et ideo dd· ē q̄ pueri in statu innocentie nō statim nascent̄ pfecti in sc̄a· sed eā p̄cessu tp̄is absq̄ difficultate acq̄sissent inteiendo uel addiscendo ¶ Ad p̄mū g° dd· q̄ ee pfectū in sc̄a fuit in diuina mente p̄ma p̄nsa in mente· q̄ tū· ipē in statu erat ut pater et instructor tocū9 huāne gn̄is· et ideo q̄tū ad hoc nō gn̄abat filios sibi sīles· sed solū q̄tū ad actiōem aīa nāle uel gratuita magnatie ¶ Ad 2m dd· q̄ ignorātia ē p̄ua culpa· sāē q̄ debet habēi pre tpe illo q̄d in pueris mox natis nō fuisset· habuisset em̄ sc̄az q̄ eis cōpetebat p̄ tempō illud vñ ignorātia in eis non fuisset· sed nescientia a sp̄u alioz quā etiā dyo· ponit in angelis sc̄is in vi· ca° ex jer· ¶ Ad 3m dd· q̄ pueri habuissent sufficiēter sc̄az ad dirigendū eos in opibz iustitie in q̄bz homines diuersimode· et vlia p̄ncipia iuris quā in lto plenius tunc habuissent q̄ nunc nāle habeam9· et sili· alioz vlium p̄ncipiorū ¶ Q̄ n̄ huisset statu p̄fm̄ usū rōis

Ad 2m sic p̄cedit̄ videt̄ q̄ pueri in statu innocentie mox nati habuissent pfectū usū rōis· nunc em̄ pueri pfectū usū rōis non habent· q̄ppt̄ hoc q̄ aīa p̄ corpus aggrauat̄· hoc autē tunc nō erat q̄ ut d̄r sap· ix· corpus q̄d corrūpit̄ aggrauat aīam· g° ante pcm̄ et corrupcōz a pcō sb̄sequtā pueri mox nati p̄fectū rōis usū habuissent ¶ p̄· q̄d̄ā animalia mox nata habent natiāle mdiū rōis usū sicut agnus statim fugit lupū· g° multo magis in statu innocentie homines mox nati habuissent pfectū usum rōis ¶ Sed ḡra ē q̄ natiā p̄cedit ab imperfecto ad pfectū in omnibz gn̄atis· g° pueri non statim a p̄ncipio habuisset pfectū rōis usum ¶ 3° dd· q̄ sicut ex supdictis patet usus rōis dependet quodāmō ex usu virtutis sensitiue· vnde ligato sensu et impeditis mēbris· b9 uteribz sensitiuis homo pfectū rōis usū nō habet ut patz in dormientibz et frenetic· vnde at sensitiue sint utiles q̄dā corpali organorū et ideo impeditis eorū organis natē ē q̄ eorū actus impediat̄ et p̄ ons rōis usus· In pueris at̄ ē impedimentū habendi virtutē p̄pter immaturitatē cerebri et ideo in eis nō ē perfectus usus rōis· sicut nec aliorū membrorū· et ideo in statu innocentie pueri non statim habuisset pfectū rōis usum· sicut habituri erant in pfecta etate habuisset tamē perfectiorē q̄ppt̄ q̄tū ad ea q̄ ad eos p̄tinebat q̄tū ad statū illū· sicut et de usu membrorū ē sup19 dcm̄

Ad p̄mū g° dd· q̄ agilitas illa addit̄ ex corrupcōe corpis· in hoc q̄ usus rōis impedit̄ q̄tū ad ea etiā q̄ p̄tinet ad homez secundū quācūq̄ etatē ¶ Ad 2m dd· q̄ etiā alia aīmalia nō habent ita pfectū usum industrie nālis statim a p̄ncipio· sicut postea· q̄d ex hoc patet· q̄ aues docent volare pullos suos· et filiam alijs gn̄ibz alium nutrit̄· et tamen homo ē speciale impedimentū p̄pter hmōdi tarditatē cerebri· ut supra dcm̄ ē

Q° C°ij° de paradiso

Deinde considerandū ē de loco· diso· trestri hominis q̄ ē paradisus· Et circa hoc q̄rit̄ 1° p̄mo utrū paradisus sit locus corporeus ¶ 2° utrū sit quidam locus hic tactus nr̄is huāne ¶ 3° ad quid homo in paradiso positus fuit ¶ 4° utrū in paradiso debuit fieri

Q̄ paradisus sit locus corpeus

Ad p̄mū sic procedit̄ videt̄ q̄ paradisus nō sit locus corporeus· dicat em̄ beda q̄ paradisus ptingit usq̄ ad lunarē cōcauū· sed nullus locus tm̄ corporeus talis ē p̄t· tū q̄ tota nāz terre eēt q̄ tm̄ eleuaret̄· tū etiā q̄ sub globo lunari ē regio ignis· q̄ terrā consumeret· nō g° paradisus ē locus corporeus ¶ p̄· sc̄ptura ḡmeorat̄ 4or fluuios in paradiso ortū· ut patz gen· ij· ulla at fluuius q̄ ibi nominat̄ alibi habet manifestas origines ut p̄z etiā p̄ ptm̄ in lib° methеoz· g° paradisus nō ē locus corporeus ¶ p̄· aliq̄ diu gētes ie p̄ssuerūt omnia loca mē hitabilia q̄ tamē nullā mētionem fecerūt de loco paradisi· g° nō uidet̄ ee locus corporeus ¶ p̄· in paradiso describit̄ lignum uite ee· sed lignum uite ē aliq̄ spūale· d· p̄ri· iij· de sap· q̄ ē lignum uite hijs q̄ apprehenderint eā· g° et paradisus non ē locus corporeus sed spūal ¶ p̄· si paradisus ē locus corpalis oportet q̄ et ligna paradisi sint corpalia sed hoc non uidet̄ cū corpalia ligna sint producta 3° die· de plantacōe at̄ lignoz paradisi legit̄ gen· ij· p9 opa sex dieru· g° paradisus non ē locus corporeus ¶ Sed ḡra ē q̄d aug9 dicit̄ sup gen· ad lram· tres sunt de paradiso gn̄ales sine· una eoru· q̄ tm̄m· corpalis· alia eoru· q̄ spūalis tm̄· 3ª eoru· q̄ utroq̄ modo paradisus accipit· quā mihi facere placet sentēciā

¶ Ro dō q̄ sicut aug⁹ dr xiᵐ de ciu dei q̄ gmode
dicta pnt de mtelligēdo spūalit paradiso nemme
prohibēte dicāt: diuina mē et illi⁹ hystorie vitas
fidelissimas veri narratiōe gmēdatas credat
Ea em q̄ de paradiso m scptura dicūt p modū nar
ratiōis hystoriā ponūt. In omīb⁹ at q̄ sic scp
tura tradit ē pro fundamēto tenēda uīs hysto
rie vitas et de sūp spūales expones fabarande
Est g⁹ paradisus ut ysid. dr m libro ethi⁹ loc⁹ m
orientis ptib⁹ constitutus q̄ vocabulū a greco m
latinū ūtat orty. Conciēnat at m orie tali pte dr
situ q̄ cacedit ē q̄ nobilissiō loco toa terre sit
constitutus. Cui at oriens sit de terra celuit patz
p phym xᵖ de celo dcīt. Ad ām at ē nobilior q̄ sinistra
quciens fuit uti⁹ orie tali pte paradisus tren⁹ istitu
erit. ¶ Ad pmū g⁹ dō. q̄ ūbū bede nō ē veri
si fm sitū maī festū intelligat. pt tamē exponi
q̄ usq̄ ad locū lunaris globi ascendit nō fm situ
em mē eā sed fm sublimitatē q̄ ē ibi ppetua aeis
tēperies ut ysid. dr et m hoc assūāt celestib⁹ cor
porib⁹ q̄ sunt absq̄ ḡra ētate. magis tñ fit mētio
de lunari globo q̄ de alīs sperīs q̄ lunaris glo
b⁹ ē tm̄ḡ celestiū corpm ūsus nos. et luna ē
eā tre magis affinis. mt⁹ oīa celestia corpa
vnde et q̄sdā tenebras nebulosas habz q̄ alie
denbus ad opacitatem. ¶ Unda at dicit q̄ paradisus
pt mgebat usq̄ ad lunarē globū. ut usq̄ ad me
diū aeris mterstitiū in quo gnant pluuie et
venti et thuḡ. q̄ dm̄ sūp thuḡ euaporatiōes
marie attribuit lune. et fm hoc loc⁹ ille nō esset
quciens hitatiōi humane q̄ ē ibi magna ītēpies nō
q̄ tamē ē cotempato opletiōi humane sicut aer
m fe⁹ or magis terre vicin⁹. ¶ Ad zᵐ dō. q̄ sic
aug⁹ dr vīj. sup gen. ad ūram credēdū ē q̄m lo
c⁹ paradisi a cogmicōe hoīm ē remotissim⁹. flu
na. quor⁹ fontes nati ee dicūt alicubi esse sb
terras. et p strata plurar regionū loca alīs
erupisse. nā hoc scīe nō nllās aq̄s facē q̄s ignō
rat. ¶ Ad zᵐ dō. q̄ loc⁹ ille secludi ē a nīa hita
tiōne aliq̄b⁹ ipedimētis uel montiū uel maris
uel alicui⁹ estuosē regionis q̄ p transiri nō pt
et ideo ēpt⁹ res loc⁹ de hoc loco mētionem nō
fuisse crt. ¶ Ad eᵐ dō. q̄ lignū vite ē q̄da mālis
arbor sic dicta q̄ ei⁹ fructū habebat ūtutē cōn
servādi uitā aut dcm ē. et tamē aliq̄ sīgficabat
spūalit sicut et petra m deserto fuit aliq̄ male
et tamē sīgficauit xp̄m. Sili. eā et lignū scie
bom et mali. mālis arbor fuit sic nōiata q̄ per
euentū futuri q̄ p⁹ ei⁹ esum hō p exp̄mētū
pene didicit q̄ m terrestr mt⁹ obie bonū et ī obedie
malū. et tamē spūalit potuit sīgficare liberū
arbitriū ut q̄da dicūt. ¶ Ad vᵐ dō. q̄ fm aug⁹
tertio die producte sunt plāte nō m actu sb fm q̄sdā
rōnes sem̄ales. sed p⁹ opa sex dierū produte sunt
plāte paradisi. et alie m actu. sēdm alios uō sīos
oportet dicē q̄ omes plāte p̄dicte fuit m actu
tertio die. et eā lignā paradisi. sed q̄d dr de pla
tatiōe lignor paradisi p⁹ opa sex dierū intelligit
p recapitulatiōz ee dictū. unde lignū plātatū at dnō de⁹ paradisi nō liquet. aut a p̄cipio

Ad xᵐ sic p̄cedit. videt de paradiso terrestri
Q̄ paradisus non sit loc⁹ quciens hitatiōi
humane. homo em et angel⁹ sūt ad bītitudinē
ordinat. sed angel⁹ stati a pn̄o facto ē hitatōr
loca btōz. s. celi empirei g⁹ eciā aīa debuit istum
habitatiō hoīs. ¶ P̄ō. si loc⁹ aliq̄s debet hoīs
aut debet ei rōne aie aut rōne corpis. si rōne
aīme debet ei pro loco celi q̄ uidet ee nālis loc⁹
aīme cui⁹ oīb⁹ mōsitus sit appetitus celi. Rōne aut
corporis nō debet ei ali⁹ loc⁹ q̄ alīs aīmalib⁹
g⁹ paradisus nllō mō fuit quciens loc⁹ hitatiōi
humane. ¶ P̄ō. frustra ē loc⁹ magno nō ōmet⁹ loca
tū. sed p⁹ petm̄ paradisus nō ē loc⁹ hitatiōi humā
ne q̄ grauis. ī nacuit g⁹ uidet a deo ī statuto fuisse
¶ P̄ō. homī ai sit tpale q̄ plexionis q̄ grauis ē loc⁹
tpato. sed loc⁹ paradisi nō ē tpatus d⁹ em ee sb equi
noctiali cūlo q̄ loc⁹ uidet ee calidissim⁹ ai bis
m āno sol p transeat sūp sīmitatē aquitī eor
q̄ ibi habitat g⁹ paradisus nō ē loc⁹ q̄ grauis hi
tatiōi humane. ¶ Sed q̄ tra ē q̄d dam dr de para
diso q̄ ē dīna regio et digna ei⁹ q̄ fm ymagiē
dei erat q̄ usq̄ ad. ¶ Rō dō. q̄ sicut sūp dcm est
homo sic erat incorruptibil et imortalis nō q̄
corp⁹ dispōnem incorruptibilitatis habēt. sed
q̄ erat aie uis q̄da ad p̄seruādū corp⁹ a cor
ruptiōe. corrupi at pt corp⁹ humanū et ab exteriori
et ab mteriori q̄de corrūpit per
consūptiōz humidi et p senectutē ut sūp dcm ē.
aīa corruptiōi occurrē potuit p̄ma. homo p esu
ciborū. Inter ea aūt q̄ exteri⁹ corrūpit ē papilio
ee uidet distēpatus aer. unde hmōi corruptiōi
māxīe occurrit p temperiem aeris. In paradiso
aūt utriq⁹ iuem̄t⁹ q̄ ut dcm. dr ē tempato et
tenuissīo aere circūfulgens plantas sp̄ floridis
comatus. unde manifestū ē q̄ paradisus ē loc⁹
quciens hitatiōi humane fm p̄mā imortalita
tis statū. ¶ Ad p̄mū g⁹ dō. q̄ celū empyreū
ē sūp̄mū corpaliū locorū et ē extra oēm mu
tabilitatē. et cui ad p̄mū hoc ē loc⁹ grauis
natiē angelice q̄ sicut aug⁹ dr m viij. de trīnitate
de⁹ regit corpalem creaturā p spūalem. ita q̄ quie
scens ē q̄ spūalis natura sit sūp oēm corpalē
constituta sicut ei p̄sidēs. q̄ tū at ad zᵐ. quiet
statū bītitudinis q̄ ē firmatus m sūma stabili
tate. sic igit⁹ loc⁹ bītitudinis grauis ē angelo fm
suā nāz. unde ibi ē creatus. nō at quiet homī
fm suā nāz. cui homo nō p̄sideat toti corpali
creature p modū gubnatiōis. sed quietē ei

nō

ſolū rōne bēitudinis vnde nō ē positū a pn̄o m ce
lo empireo ſed illuc trāſferendū erat m ſtatu fina
lis bēitudinis ¶ Ad tm̄ dd̄· q̄ ridiculū ei ē dicē q̄ ām̄e
aut alicui ſp̄ē ſp̄uali ſit locus aliq̄s nāl̄is· h̄ p con
gruentiā q̄uādā aliq̄s ſpēalis locus creatur ē corpa
li attribuit· padiſus· g̊ō terrestris erat locus congruus
hoīs et q̄ntū ad aiām et q̄ntū ad corp9· mō̄tū· ſ· i ai
ma erat vis p̄ſeruādi corp9 humānū a corruptiōe
q̄ nō ope rebat alijs ām̄alibus· Et ideo ut dam̄ dr
m padiſo nullū m̄ rōnalē uult̄ hūitat· licet ex q̄dā diſ
pēſatiōe alia fieri posſet· illuc dūmō adductus ad dā
et ſerpens illuc accēſſerit p opatiōē dyaboli ¶ Ad
2m̄ dd̄· q̄ nō p̄pter hoc locus ē frūſtra q̄ nō ē ibi hūita
tō hoīm p9 p̄tm̄· ſicut ecclā nō frūſtra nō fuit hoī
attributa īmortalitas q̄dā q̄uā conſeruatiue nō
erat· p hūiūſmōdi em̄ oīndit· bēm̄ gratiā dei ad hoīez et p̄
homo peccādo amiſerit· q̄uis ut dr̄ nūc enoch et he
lyas m̄ illo padiſo hūitent ¶ Ad 3m̄ dd̄· q̄ illud q̄dicit
padiſū eē ſub cēlo eq̄noctiali op̄māt· ſb̄ cēlo eq̄
noctiali eē locū q̄ altiſſim̄ p̄pter eq̄litatē diei et
noctis· i om̄i tpe· et q̄ ſol mūq̄ m̄ltū ē longe ab eis
ut ſit apud eos hyēs dācia frigoris· nec item ē apud
eos ut dicit hyēs dācia calōris· q̄ ſol et ſi p tra ſeat
cōi capita nō tm̄ diu hy morat̄ m hac diſpōne Ariſ
totēles tm̄ m libro metheōr· exp̄ſſe dicat q̄ regio illa ē m
hūitabilis p̄pter eſtū· q̄ uidet̄ p habilis q̄ ire ad̄z
nūq̄ ſol p tranſit m directū capitis ſui· m̄ q̄ te
p̄pter ſolā uicinitatē ſoliū· Et q̄q̄ ād de hoc ſit credē
dū ē padiſū m loco t̄ p altiſſimo eē conſtitutū uel ſub
eq̄noctiali uel alibi ¶ Quāt̄ hō ſit positus i padiſo

Ad 3m̄ ſic procedit· videt̄ q̄ homo nō ſit po
ſitus m padiſo ut operaret̄ et cuſtodiret illū
q̄· em̄ m̄ tr̄odūctus ē m penā p̄cī nō fuiſſet i pa
diſo m ſtatu innocentiae· ſed agricultura m̄ tr̄odūcta
ē m penā p̄cī ut d̄r̄ gen· ij· g̊ō homo nō fuit ergo poſi
tus m padiſo ut operaret ipm ¶ p̄· cuſtodia nō eſt
nata ubi nō timet̄ inuaſor· ſ̄ m padiſo nullus time
bat̄ uiolentū inuaſor· g̊ō nō fuit nata ut padiſum
cuſtodiret ¶ p̄· ſi homo positus ē m padiſo ut ope
raret̄ et cuſtodiret ipm̄ uidet̄ ſequi q̄ homo ſtatus
ſit p̄pter padiſum et nō econtra· q̄ uidet̄ eē ſm̄
g̊ō non ē positus homo m padiſo ut operaret̄ et cuſ
todiret illū ¶ Sed contra ē q̄d d̄r̄ gen· ij· tulit dom9
deus hominē et posuit eū m padiſo uoluptatis ut
operaret̄ et cuſtodiret illū ¶ Re· dd̄· q̄ ſicut aug9·
dr̄· dm̄· ſup gen· ad tram· ubi iſtud gen· p̄t dupli
cit̄ intelligi· uno mō ſic q̄ deus poſuit homīez m pa
diſo ut ipē deus operaret̄ et cuſtodiret hoīez· operaret̄
mūq̄ iuſtificādo ipm̄ et operādo· ſi ab homīe eſſet
cōtrarium actē nebrat̄· ſicut ac ire nebrat· ſi eſſet
m fluentia aliūs· ut cuſtodiret uō ab om̄i accūp
tōne et malo· Alio mō p̄t intelligi ut homo opa
ret̄ et cuſtodiret padiſum· nec tm̄ illa opatiō eſſet
laboriosa ſicut p9 p̄tm̄· ſed fuiſſet iocūda p̄pter

experientiā rerum nātūrē· et cuſtodia eārum illa nō eēt
otiū īmaſores· ſed eēt ad hoc ut homo ſibi padiſum
cuſtodiret ne peccādo amitteret rectitudinem· et hoc totum
m bonū hominis cēdebat· et ſic padiſus ordinat̄ ad
bonū hominis et nō eiuſdē· Et p hoc p̄z p̄z· ad obiectū

Ad 4m̄ ſic procedit· videt̄ q̄ hoīes nō fuerint fact̄ i padiſo
q̄ homo fuit facta m padiſo· angelus em̄
m loco ſuę hūitatiōnis creatus· ſ· m cēlo empireo
ſed padiſus fuit locus congruus hūitatiōnis humāne
ante p̄cm̄· g̊ō uidet̄ q̄ m padiſo homo debuit fieri
¶ P̄· alia animālia conſeruant̄ m loco ſuę generatiōnis ſicut
piſces m aq̄s et alia grēſſibilia m tra· unde eq̄uocata
ſunt· homo at fuiſſet conſeruatus m padiſo ut
dictum ē· g̊ō m padiſo fieri debuit ¶ P̄· mulier i padi
ſo facta fuit· ſed nūc ē dignior mulier g̊ō multo magis
nūc debuit fieri m padiſo ¶ Sed contra ē q̄d d̄r̄ gen· ij·
tulit deus hominē et posuit eū m padiſo ¶ Re· dd̄
q̄ padiſus fuit locus congruus hūitatiōni humānę q̄ta
ad meōrtalitatem p̄mi ſtatus· ſ· incorruptiōnē at illa nō
erat hominis ſ· m̄ nāt̄· ſed ex ſi p nāli dei dono· ut
ergo hoc gratiē deſipularet· et nō humānę nature
deus hominē extra padiſum feat et poſtea i pa
radiſo posuit ut ibi hūitaret toto tpe alius unte
poſtmodū ad ſp̄uālem vitā adepti eēt trāſferendus
m celū ¶ Ad p̄mū g̊ō dd̄· q̄ celum empireum ē locus
congruus angelis ecclā q̄ntū ad eorū nāt̄· et ideo
ibi ſunt creati· et ſilr̄ dd̄· ē ad 2m̄· locata em̄ grauiter
ām̄alibus ſ· m̄ ſua nāt̄ ¶ Ad 3m̄ dd̄· q̄ mulier fuit
facta m padiſo nō p̄pter dignitatē ſuā· ſed p̄pter
dignitatē p̄ncip̄ij· ex quo formabat̄ corp9 eius· q̄
et filij· filij m padiſo eſſent nati m quo parentes
iā erant positi· Quō· Ē ī· de ſubtilitate rerū m

Post hec p̄mittēdū ē de creatiōne rerū circa
ter diſtinctionē eārū· reſtat nūc tertio cōſide
randū de rerū ſubtilitate· Et p̄mo m
cōi· 2o m ſp̄ēali de effectibus ſubtilitatis ¶ Circa
p̄mū q̄rit̄ octo ¶ P̄mo utrū mūdus ab aliquo ſu
btilet̄ ¶ 2o· q̄nus ſit finis ſubtilitatis hui9 ¶ 3o· utrū
ſubtilet̄ ab uno ¶ 4to· de effectibus ſubtilitatis
¶ 5to· utrū omnia dīne ſubtilitatis ſubſint ¶ 6to·
utrū omnia immediate ſubtilet̄ a deo ¶ 7mo· utrū
dīna ſubtilitas ceſſet̄ m aliquo ¶ 8vo· utrū aliq
dīne prudentiae ſubtiliter agat̄· q̄ mūdus ab aq̄· ſubtilet̄

Ad p̄mū ſic procedit· videt̄ q̄ mūdus nō ſubti
lit̄ ab aliquo· Illorum em̄ ē ſubtilare q̄ mouet̄
uel operant̄ p̄pter finem· ſed res nāles q̄ ſunt magna
ps mūdi nō mouet̄ aut operant̄ p̄pt̄ fīm· q̄· cognoſ
cit fīm· g̊ō mūdus nō ſubtilat̄ ¶ P̄· eorum p̄pe ē ſubti
lare q̄ ad aliq̄ mouet̄ ſed mūdus nō uidet̄ ad aliq̄
moueri ſed m ſe ſtabilitatē habz g̊ō nō ſubtilat̄
¶ P̄· illud q̄d m ſe habz nātūrāliter q̄ dētinet̄ ad unū
non indiget exteriori ſubtilīāte· ſed p̄ncipaliores
mūdi ptes q̄d nātūrāliter detinent̄ ad unū m ſuis
actibus et motibus g̊ō mūdus ſubtilīāte nō indiget

¶ Sed qra ē qđ dr sapr xp̄i-tui aiūt pr gubnas om
ma prouidenaa et boēdiat m libro de cōsol-
o qui ꝑpetua amidi rōne gubnas ¶ Rē dd-q
quidā antiq phi gubnacōz mūdo sbtraxerūt
dicentes omia fortuito agi sed hec pō ondit
ē impossibil-ex duobz-p mo qđ ē ex eo qđ appa
ret in ꝑsis rebz vbi dem9 em in rebz nāliubz pue
nire qđ melio ē semp aiūt ut in pluribz-qđ non
contingeret nisi p aliq̄ prouidēaā res nāles
dirigent ad finem-q̄ pdā qđ ē gubnare vnde
ipē ordo et fims rerū manifeste demōrat mūdi
gubnacōz-sicut si q̄s intraret domū bñ ordina
tam ex ipā dom9 ordinacōe ordinatoris rōnē
ꝑpendet ut ab ar-dicāt aillig intrōducta i libro
de natura deoz // 2o aiūt apparet idē ex 9sidā ꝑfe
dine bonitatis p quā res in ē producte sūt ut
ex sup eadā bonitatis-ai em optimi sit optima p
ducē nō q̄uerit sime dei bonitati q̄ res pducte
ad pfectū non pducat-vltima aūt pfectio vni
uersi q̄ ē in consecutōe fimis vnde addīna bo
nitatem primz ut sicut prodiuerit res in ēe ita
eaā eas ad fmē pducat qđ ē gubnare ¶ Ad
pmū g̃o dd-q aliq̄ moueāt uel opent ꝓpt finē du
plr-uno mō sicut agens ꝑ se ꝑ im fiēm ut homo et
alie create rōnales-et talium ē cognoscē rōnē fimis
et eoꝝ q̄ sunt ad finem-Alio mō aliq̄ d moueāt uel
operari ꝓpter finem q̄si ab alio acti uel directi in
finem sicut sagitta mouet ad signū directa a sa
gittāte q̄ cognoscat fmē-nō aūt sagitta vnde sicut
motꝝ sagitte ad determinatū finem d̄mrat aptē q̄ sa
gitta dirigit ab aliquo cognoscente Ita ētiā ab
sius nāli uel rōne cauenali manifeste determi
nāti aliq̄ rōne gubnari ¶ Ad 2m dd-q si om
ne rebz creatus ē aliq̄ ad mino ꝑma natā et
aliq̄ ad motū ptinens ut ꝑ motu eaā operacōz
cōprehendam9-et q̄tū ad vtrūq̄ res mdi get gu
bnacōe-q̄ hoc ꝑmqđ m rebz ē stabile in mdo uel
deficiēt misi manu gubnatoris seruarent ut infra
patebit ¶ Ad 3m dd-q nāliras nāliū mobiliū
rebz q̄bz detinant ad vnū ē impssio qđā dei dige
tis in fine-sicut nāliras q̄ sagitta patit ut ad ētū
signū tendat ē impssio sagittantis Sed in hoc
differt q̄ id qđ creatiue a deo recepit ē eaz na
turā-qđ aūt homo ē rebz nāliū impmit ꝑter eaz
naturā ad violentia ptinz vnde sicut nāliras
violentie in motu sagitte demōrat sagittantis di
rectiōz Ita nāliras nāliū creatiuaz demōrat dine
pruidentie gubnantis De fine gubnacōis mūdi
Ad 1m sic pcedit videt q̄ fims gubnacōis
mūdi non sit aliq̄ extra mūdi ēntis Ju-
em ē fims gubnacōis rei ad qđ res gubnata pdu
cat-sed id ad qđ res aliq̄ pducat ē aliqđ bonū in
in ipā re sicut in firmo pducat ad sanitatem q̄
ē in ipō-g̃o fims gubnacōis rerū nō ē aliqđ
bonū ertis ecā sed aliqđ bonū in ipis ertis
¶ Ꝓ-phs dicit in ꝑmo ethi-q fimi q̄da sūt opa
cōes q̄dam sūt opa-i opati-ꝑ michil ertis ecā
a toto vniuſo pt ee opati-opatō aūt ē in ipis ope
rantibz g̃o michil ertis ecā pt ee fims gubna
cōis rerū ¶ Ꝓ-bonū in multitudinib vndet ee or
do et pax-q ē trāq̄llitas ordis ut aliq̄ dr esse
de ratione dei sed mūdo in q̄da rerū multitudi
ne consistit g̃o fims gubnacōis mūdi ē pa
rificū ordo q̄ ē in ipis rebz-nō g̃o fims gubna
cōis rerū ē aliqđ bonū ertis ecā ¶ Rē dd-q ecā
fims vndeat pn̄o nō pt fieri ut pn̄o cognito q̄s
sit rerū fims ignoret-tū ignit rerū pn̄m-sic ertis
ecā a toto vniuſo-s-deo ut ex sup dcis patz-nat
ē q̄ ecā rerū fims sit qđdā ertis ecā Et ꝯtio rōne
ayam festū ē em q̄ bonū hz rōnem fimis vn
fimis ptiaulariū aliq̄ rei ē qđdā bonū ptiaulare
fimis aūt vniūs rerū oim ē qđdā vle bonū-bonū aūt
vle ē qđ ē ꝑ se et ꝑm ēntiā sua bonū qđ ē ipā ēntia
ea bontatis-bonū aūt ptiaulare ē qđ ē ptiapatiue
bonū ayafestū ē aūt q̄m tota vniuſitate creatu
rarū nullū bonū ē qđ non sit ptiapatiue bonū vni
uersi qđ ē fims totius vniuſi oportet q̄ sit
ertis ecā a toto vniuſo ¶ Ad 2m dd-q bo
nū aliqđ consequit multitudo vno mō sicut for
ma in nobis existens ut sanitas aūt figura Alio mō
ut aliq̄ ꝑ nos operati sicut edificatio cōsequit fimē
faciendo domū Alio mō sicut aliq̄ habitū uel
possessiū ut ille q̄ emit cōsequit finē possidendo
agrum Vnde manifestū ꝑ dicta q̄ ad hoc q̄ vniuſi
tas ertis ecā qđdam bonū ertis ecā ¶ Ad 3m dd-q ꝓ dicta
q̄ ut de finibz artis ars q̄dā hz finē ꝑ finibz opa
tionis ipās sicut q̄ tharistē fimis ē q̄ thaarizare-q
dam uo hz finē pro fine aliqđ operati sicut fimis edi
ficatoris nō ē edificare ꝑ domū Contingit aūt aliqđ
ertis ecā esse finem non solū sicut operati sed ecā
sicut possessiū uel habitū uel ecā seruatiue ꝓ ptinentiam
sicut si dicamo q̄ thaules ē fimis vinagmis q̄ fit
ad eum ꝑ ptinendum Sic igit ꝑ dicta q̄ bonū er
tis ecā a toto vniuſo ē fimis gubnacōis rerū
sicut habitū et repntatiue q̄ ad hoc vnaq̄q; res
tendit ut ptiapet ipm et assimilet ei q̄tū ꝓ ¶ Ad
3m dd-q fimis q̄dē vniuſi ē aliqđ bonū ertis ecā
ipō-s- ordo totius vniuſi-hoc aūt bonū nō ē ultimus
fimis-sed ordinat ad bonū ertis ecā ut ad finem
ultimū-sicut ecā ordo exercitus ordinat ad ducem
ut d̄m xi-metha. Qr mūdus gubnat ab uno
Ad 1m sic procedit videt q̄ mūdus nō gu
bnet ab uno-de causa em ꝑ effectū iudi
camo-sed in gubnacōe rerū appāret q̄ res non
vniformiter moueant et operant-quedā em cōn
tingenter q̄dam ex nāliras et fortuna aliās diuisa
res operant-g̃o mūdus non gubnat ab uno ¶ Ꝓ-
ea q̄ gubnat ab uno sibi ad sēm̄ nō dissentiūt

msi ꝑter impiaꝫ aut impoteꝫ gubnãtis q̃ a deo sit̃ procul· sed res create a sc̃ia nõ dissentiũt et ꝯtra sc̃iaꝫ pugnãt ut m ꝯtrariũ ꝫ apparet nõ ꝯ mũdꝰ gubnat̃ ab vno ¶ ꝓ ī natiã sp inem t̃ qđ melioꝝ ẽ sed melioꝝ ẽ duos ee ſimlr̃ ꝑ vnũ ut ecc̃ℓ mĩ· ꝯ mũdꝰ nõ gubnat̃ ab vno ꝫ a pluũbꝰ ¶ Sed ꝯtra ẽ qđ vnũ deũ et dñm confitem̃ fm̃ id apli· ī· ad cho· vñ· nobis ẽ vnꝰ deꝰ ꝑ et dñs vnꝰ dñs quoꝝũ vtriq; ad gubnacoꝝ ꝑtinet· nã ad dñm ꝑtinꝫ gubnacõ ſbditoꝝũ· et dei nomẽ ex ꝓuidencia ſumit̃ ut ſiꝑ dam ẽ ꝯ mũdꝰ gubnatur ab vno ¶ Re· dd· q̃ nat̃ ẽ dicẽ q̃ mũdꝰ ab vno gubnet̃· cũ em̃ finis gubnacõis mũdi ſit qđ ẽencia aliq̃ ẽ bonũ qđ ẽ optimũ· nat̃ ẽ ꝙ mũdi gubnacõ ſit optima· optima aũt gubnacõ ẽ q̃ fit ꝑ vnũ· Cuꝫ rõe ex gubnacõ mchil aliud ẽ ꝙ directio gubnatoꝝ ī finem q̃ ẽ aliq̃ bonũ· vmtas aũt ꝑtinꝫ ad rõnẽ bomtatis ut boeꝫ ꝓbat m· ī· de cõsol· ꝑ hoc ꝙ ſit aliq̃ bomtas ſine q̃ fide aũt vmtatem ſme qua ee non ꝑñt· nã m tm vnũq̃q; ex ẽ mẽ ꝑtũ vnũ ẽ vnde iidem ꝯ res repugnant ſue diuiſiõm ꝑtũ ꝑñt· et q̃ diſſoluõ ullius rei ꝓcedit ex defectu ulliꝰ rei· et ideo id ad qđ tendit mtenõ mltitudinẽ gubnãtis ẽ vmtas ſiue pax vmtis aũt cã et ꝓ ſe ẽ vnũ· aya mfeſtũ em̃ ẽ ꝙ plures mlitudines etꝫ ordare non ꝑñt msi ipi aliquo mõ vnãt· Illud aũt qđ ẽ per ſe vnũ queꝫ entiq; et melioꝝ ꝑ ee cã vmtatis ꝙ mltitudo vnde mltitudo melioꝝ gubnatur ꝓ vnũ ꝙ ꝑ plures ¶ Helmãt· gꝰ ꝙ gubnacõ mũdi q̃ ẽ optima ſit ab vno gubnante· ¶ et hoc ẽ ꝙ phꝫs dicat m rei· methꝫ· encia noluit male diſpom· nec bonũ pluũlitas pñcipiũ· vnꝰ gꝰ ꝑ ceps ¶ Ad ꝑmũ gꝰ dd· q̃ motꝰ ẽ actꝰ mobilis a mouente· differmtas gꝰ motuũ ẽ ex diuſitate mobiliũ quã req̃rit ꝑfectio vmũ ſi ut ſiꝑ dam ẽ· non ex diuſitate gubnãtiũ ¶ Ad ẽm dd· q̃ cõ trãia et ſi diſſentiãt ꝑtiũ ad fines ꝓximos gue miũt tamẽ ꝑtes ad finem ultimũ ꝑtinꝫ diuidi tur ſb vno ordine vnũ ſi ¶ Ad ẽm dd· q̃ m ꝑti cũlaribꝰ bonis duo ſunt meliora ꝑ vnũ· ſed ex qđ ẽ ẽencia aliq̃ bonũ nõ ꝑtinet ad fiendũ aliq̃ addicõ bomtatis

Hõ· etũ ſic ꝓcedit· Q effabꝫ gubnacõis videt̃ q̃ effectꝰ gubnacõis ſit vnꝰ tm et non pluũs· effectꝰ em̃ gubnacõis ee videt̃ id qđ per gubnacoꝝ m rebꝰ gubnatis cauſat̃· hoc aũt ẽ vnũ· ī· bonũ ordinis ut m patet gꝰ gubnacõis mũdi ẽ vnꝰ effectꝰ ¶ ꝓ· ab vno natũ ẽ vnũ ꝓcedere ſed mũdꝰ gubnat̃ ab vno ut oſtenſum ẽ· gꝰ et gubnacõis effectꝰ ẽ vnꝰ tm ¶ ꝓ· ſi gubnacõis effectꝰ nõ ẽ vnꝰ ꝑ vmtatem gubnantis oporꝫ q̃ mltiplicet̃ fm̃ mltiplicacõnem gubnatoꝝ· hec aũt ſunt nob ĩmiã bulia gꝰ gubnacõis effectꝰ nõ poſſet appꝛhẽdi ſub aliquo certo nũo ¶ Sed ꝙtra ẽ qđ dyo· dicit ꝙ deitas· ꝓuidencia et bomtate ꝑfecta omẽ actõ tmet et ſeipam̃ implet· gubnacõ aũt ad ꝓuidencia ꝑtinꝫ· gꝰ gubnacõis dine ſunt aliq̃ detãta effectꝰ ¶ Re· dd· q̃ effectꝰ cuiuſlibꝫ actionis ex fine ei ꝓpensari ꝑt· nã ꝑ opacõnẽ effici̇t̃ ut pertingat̃ ad finem· finis aũt gubnacõis mũdi ẽ bonũ ẽenciale ad q̃ ꝑtinet gacoꝝ et aſſilacõnem omẽ tendit̃ Effectꝰ igit̃ gubnacõis ꝑ aciꝑ tripliciter vno mõ ex pte ipſius finis et ſic ẽ vnꝰ effectus gubnacõis· ſ· aſſilãriſſimo bono Alio mõ ꝑt cõſidãri effectꝰ gubnacõis fm̃ ea q̃bz ad dei aſſilacoꝝ creatura ꝓducit̃· et ſic m gnãliſſit duo effectꝰ gubnacõis· creatura em̃ aſſilat̃ deo ꝙ tum ad duo· ſ· ꝙ tũ id q̃ deꝰ bonꝰ ẽ mẽ ꝙ tũ creatura ẽ bona· et ꝙ tũ ad hoc q̃ deꝰ ẽ aliis cã bomtatis· mẽ ꝙ tũ vna creatura mouet aliã ad bomtatẽ vñ duo ſunt effectꝰ gubnacõis· ſ· conſeruacõ rerũ et mocõ earũ ad bonũ Alio mõ ꝑt cõſidãri effectꝰ gubnacõis mẽ ꝑtidãri et ſic nobis ĩmutabiles ¶ Ad ꝑmũ gꝰ dd· q̃ ordo vniuerſi mcludit̃ m ſe et conſeruacoꝝ rerũ diuſaꝝ a deo inſtitutaꝝ et mocõnẽ earũ· q̃ fm̃ hec duo ſuiem̃t ordo rebꝰ fm̃ ſ· q̃ vna ẽ melior alia· et fm̃ q̃ vna mouet̃ ab alia ¶ Ad aliud dicit̃ patet ꝛñſio ꝑ ea q̃ dicta ſunt Q oĩa ſbduñt̃ dine gubnacõi

Hõ· ẽtũ ſic ꝓcedit̃ videt̃ q̃ nõ omnia dine gubnacõm ſbdant̃· d· em· et· ix· vidi ſub ſole nec velocium ee curſum nec fortiũ bellum nec ſapientiũ panem· nec doctoriũ diciaꝫ· nec artificiũ gram· ſi tempꝰ caſumq̃ in omnibꝰ· q̃ autẽ gubnacõi alioꝝ ſbſint non ſunt caſualia· gꝰ ea q̃ ſunt ſub ſole nõ ſubdunt̃ dine gubnacõm ¶ ꝓ· illud qđ ſeꝑm̃ gubnare ꝑt nõ videt̃ alicui gubnacõne mdigere· ſed creatura rõnalis ſeꝑm̃ gubnare ꝑt cũ habeat dñium ſui actꝰ et ꝑ ſe agat et non ſolũ agat̃ ab alio qđ videt̃ ee eorũ q̃ gubnãt̃ gꝰ non omnia ꝙbꝫ ſunt dine gubnacõm ¶ Sed ꝙtra ẽ qđ augꝰ· dꝰ· v· de cĩ· d· q̃ deꝰ nõ ſolũ celũ et terrã nec angelũ et hominẽz ſ· nec exiguũ et ꝙẽptibilis aiãlis uiſcera· nec aliꝫ pẽmilã nec herbe floſculũ nec arboris foliũ ſine ſua ꝑcũ gueiencia dẽ lmãt· omnia gꝰ eius gubna cõni ſubdunt̃ ¶ Re· dd· q̃ fm̃ eandẽ rõnem opent deo ee gubnatorem rerũ et cauſã earũ· ex eiſdẽ ẽ rem producẽ et ei pfectionẽ dare qđ ad gubernantem ꝓtinꝫ· Deus aũt ẽ cã nõ q̃dẽ ꝓcualibꝫ vnꝰ gmis rerũ· ſed vlis totius entis ut ſiꝑ oñſum ẽ vnde ſicut mchil ꝑt ee qđ non ſit a deo creatũ ita mchil ꝑt ee qđ eius gubnacõi non ſbdat ꝓbatꝫ ecia hoc idem ex rõne finis Jn tm em̃ aliquꝰ gubnacõ ſe extendit m q̃ cũ ſe extendẽ ꝑt fines gubnacõis· fines aũt gubnacõis dine eſt ipa ſua bomtas ut ſiꝑ· oñſum ẽ vnde cũ mchil

ee possit qđ non ordmet m dna bonitate sicut
m fine ut ex sup dcis patet impossible e q aliq
encui subtrahat gubnacoi dine. Sed tu gre fiat
opio dicenciu q hec mfeiora corruptabilia uel ecia
smglaria aut res huane no gubnat a deo. ex
quoru p sona d. eze. ix. deliquit dns terra. Ad
pmu gr dd. q sub sole dicit ee ea q fm motu solis
gnant et corrupit m q bz omnibz casus inemit
non ita q omna q in eis fiut smt casualia. sed q
m quolibz eoru aliqđ casuale inuenire pt. Et hoc
ipm q m ipis aliqđ casuale inuenit de mente ea
liciu gubnacom ee subiecta. nisi em huic cor
ruptibilia ab aliquo superiori gubnarent mchil
intenderet maxie q cognoscit. et sic no euem
ret in eis aliq pter intencone qđ faciat rone m
casus vnde ad ondendu q casualia fm ordne
alia causse pruenit no dicat simplr q iudit ca
sum ee in rebz. sed dicat tempr et casum q fm
aliq ordne epis casuales effectu inuenit in hijs
rebz. Ad 2m dd. q gubnacoi e qđa mutuacio gu
bnatoru a gubnate omis aute moty e acty mo
bilis a mouente ut d m iij. phi. ex omis aut acty
p ordnat et aug e acty et sic oportet q duisa mo
bilia diuisim de mouean et ecia fm motum
motus. Sic igit fm vna arte dei gubnatas
res diuisim de gubnat fm eam diuisitate eueda
em fm naz sua sit p se agenda. cp tm ecia dnis in
sin acty. et isti gubnat a deo non solu p hoc q mo
uent ab ipo deo in eis intrius operante. sed ecia p ho
q ab eo mdiant ad bonu et retrahunt a malo p
ceptis et phibicones. p mia et penas. hoc ait mo
non gubnat a deo creature irronales q tm agunt
et non aguntur. Cui gr aplr dicat q deo no e cura de
bob. non totalr subtrahit boues a cura gubna
coms dine. sed solu q tu ad modu q ipe queit ro
nali creature. Ad 3m dd. q ronalis creatura
gubnat seipam p intellam et uolitate quoru
utru q mdiget regulari et pfici ab intellai et
uolitate dei. et ideo sipra gubnacoz q creatura
ronalis gubnat seipam tp dna sin acty mdiget
gubnari a deo q n oia ime gubnet a deo

Ad 6tu sic pcedit. videt q omna imediate
gubnent a deo. gg. em in eng rep hend
opione plomes q diuisit prouidencia in tria. pma
q dem p mm dei q puidet rebz celestibz et ombus
vtilibz. 2am uo puidencia dicit sdoru deoru q celi
cola eut. s respectu eoru q sut in gnacoe et corrup
coe. tcia uo puidencia dicit quoru da demoniu
q sunt custodes cetu terru huana negocionu. go
uidet q omna imediate a deo gubnet. Po. me
lius e aliq fieri p vnu q p multa si sit possibile
ut d in viij. physic. sed deus e p se ipm absq medio
causis sufficiens omia gubnare. go uidet q m
mediate omna gubnet. Po. mchil in deo e de
fectus et imperfectus. q ad defectu gubnacois pti
uidet q mediantibz aliqb gubnet sicut rector
ieng q non sufficiat ad oma agenda nec ubiq
e p sens in suo regno. propter hoc oportet q habeat
sue gubnacoms ministros gre deo immediate oma
gubnat. Sed contra e qđ augt dr in my de trini
q admodu corpa corruptibilia ocultiora et mfeiora
p subtiliora et potenciora aliquo da ordne regiu
ita oma corpa p spm uite ronalem. et spes vite
desertor atq p tale p spm uite ronalem priu et
uistu et tlle p ipm dei. Re. dd. q in gubnacoe
duo sut consideanda. s. ro gubnacoms q e in pa
pruidencia. et exercicio. q pti ingit ad rone gubna
coms pti mediate oma gubnat. q pti
aut pti mediate exercicio gubnacoms deus guber
nat qdam mediantibz alijs. cuius ro e q ei deus
sit ipa ee ecia bonitatis vniq dq e deo attribuen
dii fm sui optimu. optimu aut in omi gne et ogi
moe practicaliu e ro gubnacois in hoc consistit
q p ticularia cognoscit mchil e acto sicut op
timo mediante non q solu consideat vlia sed q
pt ecia considare minima pticularia. et idem pz
m ete is. vnde oportet dice q et deus immediate
motu ronem gubnacoms habeat. Sed cui per
gubnacionem res q gubnat sut ad pfectionem
pducende. tanto melior erit gubnacio q to ma
ior pfectio a gubnante rebz gubnatis conat. cui
or at pfectio e q aliq ms se sit boni et ecia sit
alijs ca bonitatis q si ee solum o ms se boni
et ideo sic deus gubnat res ut q sdam alias in gu
bnando cas mstrat. sicut si aliq s magr suos
discipulos non solu scientes faceat. s et aliorum
doctores. Ad pmu gr dd. q opio plomes in pten
dit q ecia q pti ad rone gubnacoms posuit dei
non immediate oma gubnare. qđ pz p hoc q dicit
sit in tria pruidencia q e gubnacoms io. Ad 2m
dd. q si solus deus gubnaret sb tracta et pfectio cau
salis a rebz vni non totu fieret p vniu qđ p multa
Ad 3m dd. q non solu pti mz ad pfectu regis
terrem q executores habeat sue gubnacoms
sed ecia ad dignitate. q ex ordne mstroru po
testas regis p clarior redditur. Ex n. q. ti. p. pt. or. ne. dine.

Ad 4m sic pcedit. videt q aliq pt ordne
dine gubnacoms q tm ge possit. dicit. n.
boe. in m. de co sol. q deus p themes q eta dispo
nit p ordne. si gr in rebz mchil q tm git pter
ordne dine gubnacoms seqret q in mchil eet
malu in rebz. Po. mchil e casuale qđ enim
fm pordnacoz alicui gubnatis. si igit mchil acci
dit in rebz pter ordnem dine gubnacois seqt
q in rebz mchil fit fortuitu et casuale. Po. or
do dine gubnacoms e eu et imutabil. q e fm
ronem eternam. si igit mchil possit q tm ge in
rebz pter ordne dine gubnacois seqt q oma

ex natitate eius mat et mchil m rebz erit cdam
gens qđ ē mgens · pt igit m rebz aliq̄ contigē
pter ordmē gubnacōis dīne ¶ Sed gra ē qđ
d' hester · xiij · dñe deꝰ rex omps m dicōne tua
tucta sūt posita et nō ē q̄ tue resistē possit uolū
tati ¶ Rñ dō · q̄ pter ordmē aliq̄ pticulaīs cau
se aliq̄s effectꝰ euenire pt nō at pter ordmē cau
se vnīs ¶ Cuius rō ē qꝛ pter ordmē pticularis cause
mchil puenīt msi ex aliq̄ alia cā impedīēte quā
qdem cām nātē ē reducē m pmā cām vlēm sicut
mdigestio contingit pter ordmē ūtutis nutri
tiue ex aliquo ipedimēto puta ex grossitie abi
quā nātē ē reducē m aliq̄ aliā cām · et sic usq̄
ad pmā cām vlem ¶ Cū igit deꝰ sit pma cā vlis
non entis vm̄ꝰ gn̄is tm̄ · sed tota ens iposs'le
est q̄ aliq̄ gtingat pter ordmē gubnacōis dīne
Sed ex hoc ipo q̄ ex vna pte uidet aliq̄ exire ab
ordme dīne prouidencie q̄ consid'at fm aliq̄
pticularem cām · nātē ē q̄ in eīdem ordmē re
labat fm aliā cām ¶ Ad pmū gꝰ dō · q̄ mchil
puenīt i mūdo qđ sit totaliē malū · qꝛ malū sp
fundat in bono ut sup̄ oñsum ē · et ideo res ali
qua dū mala p hoc q̄ exit ab ordme aliq̄ pticu
laris bom · si at totaliē exiret ab ordme gubna
cōis dīne totaliē mchil esset ¶ Ad 2m dō q̄ aq̄
dicit ee casualia m rebz p ordmē ad cās pticu
lares extra quos ordmē fuit · ſ · q̄tū ad dīna pude
cā ptinet · mchil fit casu mūdo ut aug̃ d' in libro
lxxxiij · q · ¶ Ad 3m dō · q̄ dicit aliq̄ effectꝰ cōtinge
tes p q̄pacōnem ad cās pximas q̄ m suis effectibz
defīcē pnt · nō pter hoc q̄ aliq̄ fiei possit extra
totū ordmē dīne gubnacōis · qꝛ hoc pm q̄ aliq̄
contingit pter ordmē cause pxime ē ex alia aliq̄
sbiecta gubnacōi dīne Ad 4o ad ōnt' 2m dīne pu

Ad · 8m sic pceditꝰ videt q̄ aliq̄ possit resi
gtra ordmē gubnacōis dīne · d' n ysa in
lm gnia eoꝝ et adinuencōnes eoꝝ gtra dñm
¶ Pō · nulle tex iuste punit eos q̄ eius ordnacōm
non repugnāt · si igit mchil gtra mittit dīne ordi
nacōi nulle iuste puniret a deo ¶ Pō · q̄libz res est
sbiecta ordīni dīne gubnacōis · ē vna res ab alia
impugnat · gꝰ aliq̄ sint q̄ ōmittit dīne gubnacōm
¶ Sed gra ē qđ dicat boeꝰ in 2e de csol' nō ē aliq̄
q̄ huic simo bono uel nelit uel possit obsistere
Est igit summū bonū qđ regit gta fortit' suauit̄ē
disponit ut d' sap · vm̄ · de dīna sapia ¶ Rñ dō · q̄
ordo dīne sapie prudencie duplic' consid'ari pt
uno mō m gnāli · ſ · fm q̄ p gredit a causa gubna
tiua tota · Alio mō m speāli · ſ · fm q̄ p gredit ex
aliq̄ causa pticulari q̄ ē exercitua dīne gubna
cōis · Primo gꝰ mō mchil ōmittit ordīni dīne gu
bnacōis · qđ ex duobz patz Primo qđē ex hoc q̄
ordo dīne gubnacōis totaliē in bonū tendit et
ona q̄q̄ res in sua op'acōē et conatu nō tendit n

ad bonū · nullꝰ em respiciens ad malū op'at' ut
dr 8o dicit Alio mō apparet idem ex hoc q̄ sicut
sup̄ dict ē omīs mdma cō aliq̄ rei uel nātis uel
uolūtaria cuiuscūq̄ rei mchil aliud ē q̄ qdam
ipssio a pmo mouente sicut mdma cō sagitte ad
signidetiātū mchil aliud ē q̄ impssio qđā a sa
gittante vnde q̄ agit uel nātē uel uolūtarie
q̄si ppa sponte puenit in id qđ dīnitus ordnāt'
et ideo d' deꝰ ordīnā disponē suauit̄ ¶ Ad pmū
gꝰ · dō · q̄ dicit' aliq̄ uel cogitāē uel loq̄ uel agē
gtra deū nō q̄ totaliē remittit' ordīni dīne guber
nacōis q̄ ea à peccātes mitēdit aliq̄d bonū · sed
q̄ ōmittit' causā debitā ad tāto bono q̄d ē ens q̄eiens
fm nāz aut statū · et ideo iuste punit' a deo · et p
hoc patz solūcō ad 2m ¶ Ad 3m dō · q̄ in hoc q̄ vna
res alteri gtra pugnat oīno it' q̄ aliq̄ remitt pt or
dīnē q̄ ē ex aliq̄ causa pticularī · nō at ordīni qui
dependet a causa vlī tota

¶ Qđ · C · nīj · de effectibz
Cēmde consideandū ē de effectibz gubnacōis
tibz dīne gubnacōis m speāli ī speāli
Et circa hoc q̄rit' 2o ¶ Primo utrū creature
mdigeant ut conseruiēt' m ēe a deo ¶ 2o utrū
conseruiēt' m ēe a deo mediante ¶ 3o utrū deus
possit aliq̄ redigē in mchilū ¶ 4to utrū aliq̄ in
mchilū redigat' Circa primū sic pceditꝰ videt' q̄ creature nō
Ad · pmū sic pceditꝰ videt q̄ creature nō m
digeant ut a deo conseruiēt' m ēe · qđ em
nō pt non ēe non mdiget ut conseruiēt' m esse
sicut qđ nō pt absc̄dē nō mdiget ut cōseruiet'
ne absc̄dat · sed q̄dam creature sūt q̄ fm sui nāz
non pnt non ēe · gꝰ nō omēs creature mdigent
ut a deo conseruiēt' m ēe · p hoc medie q̄ q̄ p se
mest aliam nātē ē ei esse · sicut nātē ē bīmarīo ēe
parem et tripl'e ē ei ēe impar̄em · esse at p se
consequit' ad formā q̄ fm hꝰ vnūq̄q̄ ē actu q̄tū
formā · q̄ruedā aut sūt creature q̄ sūt formes q̄
dam sbsistentes sicut supra de angelis dm̄ ē
et sic p se mest eis esse · et eadem rō ē de illis q̄z
matia non ē in potencia ad sic ad vnā formā
sicut supra dm̄ ē de corpibz celestibz · hmōi gꝰ
creature fm suā nāz ex natitate sūt et nō pnt nō
nō ēe · potencia em ad nō ēe nō pt fundari nisi
in forma quā p se seq̄t esse · nec̄ i matia ex nite
sub forma quā non pt amittē ut nō sit in potē
ad aliā formā ¶ Pō · deꝰ ē potencia q̄libz ree
ato agente · sed aliq̄d creatū agens pt gn̄are
fīo effectū ut gseruet' m ēe etiā ei gd opacōne
cessante ut cessante opacōne edificatoris ī manu
dom̄ꝰ et cessante actōne ignis ī manet alia q̄
calefīā per aliq̄d tēpꝰ gꝰ multo magis deus
pt sue creature conferre q̄ conseruiet' m ēe sua
opacōne cessante ¶ Pō · nullū violentū pt con
tingē absq̄ aliq̄ causa agente · ē tendē ad non
ēe ē innatuāle et uiolentū cuilibz creature · quia

q̄libz creatiā nāliē appetit cē. g° nilā creatiā
pt̄ tendē m non cē ñ aliquo agente ad corrup
cōnem. sed q̄dā fiūt ad quoꝝ corrupcōz michil
agere pt̄ sicut ſbē ſpūiales et corpa celestia. g°
hmōi creatiē non pnt̄ tendē m nō cē cā dei opa
cōne cessante ¶ Ꝑ. si deꝰ conseruat res m esse hō
erit per aliꝙ actionē. per q̄libz aūt actionē age
tis si sit efficax aliꝙ fit m effectu. oportet sigit̄ p
actionē dei conseruātis q̄ aliꝙ fiat m causatū.
sed hoc nō iudet̄ non em̄ p hmōi actionē fit ipm̄
cē creatiē q̄ q̄d iam cē non fit. neq; uerū aliq̄d
aliud si padditū. q̄ uel nō ōtinue deꝰ conserua
ret creaturā m cē. uel ōtinue aliꝙ addet̄ crea
tiē q̄d cē m̄ q̄uenies. non sigit̄ creatiē conseruāt̄
m esse a deo ¶ Ꝺeo ōtra cē q̄d dr̄ heb. i. portans ōia
uerbo uirtutis sue ¶ Rē dd. q̄ nāe cē dicē et fm̄ fi
dem et fm̄ rōnem q̄ creatiē conseruiet̄ m cē a
deo Ad aug̃ consideandū eū dē cā/ q̄ aliꝙ con
seruat̄ ab alio duplr̄ uno mō mdirecte et per
accns si cui ille d̄ rem conseruare q̄ remouet
corrūpens puta si aliq̄s puerū custodiat ne
cadat m ignem dicit̄ eū conseruāre et sic etiam
deꝰ d̄ aliquā cōseruare sed nō omnia q̄ q̄dā
fiūt q̄ non habent corrūpentia q̄ nāe sit r̄mouē
ad rei conseruacōz Alio mō d̄ aliꝙ rem aliꝙ cō
seruare p se et directe m q̄ tū. s. id q̄d conseruat̄
dependet a conseruāte ut sine eo cē non possit
et hoc mō omēs creatiē mdigent deꝰ cōseruacōe
dīna. dependet em̄ cē cuiuslibz creatiē a deo. ita
q̄ nec ad mometū sbsistē possent. sed m michilū
redigent̄ nisi opacōne dine uirtutis cōseruarent̄
ut gl̄ dicit ¶ Et hoc sic perspicit pt̄. omīs em̄ effec
dependet a sua causa fm̄ q̄ cā eius Sed ōsideran
dū cē q̄ aliq̄d agens cā sui effectꝰ fm̄ fieri
tm̄ et non directe fm̄ eius cē. q̄d q̄dē contingit
et m artificialibz. et m rebz nālibz. edificator em̄
cē causa domꝰ q̄ tū ad eius fieri. nō aūt directe q̄ tū
ad eius esse. hoc patet̄ sup̄ cē em̄ q̄ cē domꝰ ſequit̄ for
mā eius. forma aūt eius cōpō et ordo q̄ q̄dē for
ma consequit̄ nāle m uirtutem q̄ruidam rerum
Sicut em̄ coq; coquit cibū ad hibendo ali
quā uirtutem actiuā. s. ignis. ita edificator fa
cit domū ad hibendo cemētū lapides et ligna
q̄ sunt sui susceptiua et conseruatiua talis opō
nis et ordinis. vnde cē domꝰ dependet ex na
turis harū rerū sicut fieri domꝰ dependet ex
actione edificatoris Et sili rōne cōsidandū cē
m rebz nālibz q̄ si aliq̄s agens nō cā forme
m q̄ tū hmōi nō erit p se cā esse q̄d cōsequit̄ ad ta
lem formā. sed erit cā effectꝰ fm̄ fieri tm̄ q̄ sai
festū cē aūt q̄ si aliq̄ duo sint eiusdē speī vnū
pt̄ cē p se cā formē alterius m q̄ tū cē talis forma
q̄ sic cē cā formē q̄ cē aī sit eadē cō vtriusq;. sed
pt̄ cē cā hmōi forme fm̄ q̄ cē in materia q̄ hꝰ materia
acq̄rat hanc formā. et hoc cē cā fm̄ fieri sicut
cā homo gnāt homē et ignis ignem. et ideo
q̄ nāliq̄ effectꝰ nāt̄ cē nati ītrare īpssionē agēs
fm̄ eandē rōnem fm̄ quā cē m agente tuc fieri effec
tus dependet ab agente. nō aūt cē ipius. Sed ali
q̄ effectꝰ non cē nati recipere īpssionē agentis
fm̄ eandē rōnē fm̄ quā cē m agente sicut patet̄ i
omnibz agentibz q̄ non agūt silē fm̄ spēm sicut cor
pa celestia sūt cause gnācōnis mfeioꝝ corpm dis
silium fm̄ spēm. et tale agens pt̄ cē cā formē fm̄
rōnem talis formē. et non solū fm̄ q̄ acq̄rit̄ m
hac matīa. et ideo cē cā non solū fiendi fs̄ essendi
Sicut fieri rei nō pt̄ r̄manē cessante actione agē
tis q̄d cē cā effectꝰ fm̄ fieri. ita nec cē rei pt̄ r̄ma
nē cessante actione agentis q̄d cē cā effectꝰ non
solū fm̄ fieri sed etiā fm̄ esse Et hoc cē rō quare aq̄.
calefacta r̄tinet calorem cessante actione ignis.
non aūt aer r̄manet illuminatꝰ nec ad mometum
cessante actione solis. q̄. f. mā aq̄ cē susceptiua
caloris ignis fm̄ eandem rōnem fm̄ quā cē ignis
vn̄ si p fectē pduceat̄ ad formā ignis retinebit ca
lorem semp. si aūt ipfectē ptīcipet aliq̄ de forma
ignis fm̄ quādā mchoacōz caloris nō sp̄ r̄manebit
sed ad tempꝰ ꝓpter debilem ptīcipacōz pncipij
caloris Aer aūt nullo mō natꝰ cē recipere lumen
fm̄ eandem rōnem qua cē m sole ut. s. r̄cipiat fa
mā solis q̄ cē pncipiū luīs. et ideo q̄ nō habet ta
diem in aere statim cessat lumen cessante actu
one solis Sicut aūt se habet omnis creatiā ad de
um. sicut aer ad solem illuminātē. sicut em̄ sol cē
lucens p suā nāz. aer aūt fit luminosꝰ ptīcipādo
lumen a sole nō tm̄ ptīcipādo nāz solis. Ita sol⁹
deꝰ cē ens p essenciam suā. q̄ ei⁹ essencia cē suum esse
omnis aūt creatura cē ens ptīcipatiue nō q̄ sua
essencia sit ei⁹ esse Et ideo ut aug⁹ dr̄. in. v. sup. gen.
ad tram. virtus dei ab eis q̄ creata sūt regendis
si aliq̄n cessaret s̄m̄l et ulloꝝ cessaret spes omnis q̄
natiā contadet Et m octauo eiusdē libri dicit q̄
sicut aer p̄tē luīe fit lucid⁹ sic homo deo sibi pn̄
te illuminat̄ absente aūt ōtinuo tenebrat̄ ¶ Ad p̄mū g°
dd. q̄ cē p se ſequit̄ formā creatiē suppōito tm̄ influxu
dei sicut lumē ſequit̄ diaphanū aeris suppōito influxu
solis. vn̄ potē⁹ ad nō cē m spūalibz creaturis et corpib⁹
celestibz magis cē m eo q̄ pt̄ fabricatiē sunt influxum
q̄ m formā uel matīa thūi creatiaz ¶ Ad 2m̄ dd.
q̄ deꝰ nō pt̄ q̄ncare aliam creatiē ut finet̄ m cē sua
operacōne cessante. sicut nō pt̄ ei⁹ creatiē ut nō sit creatiē
In tm̄. n. creatiā mdiget cōseruari a deo m q̄ tū esse
effectꝰ dependet a cā et cendi vīm nō cē sile de agente
q̄d non cē cā cendi sed fieri tm̄ ¶ Ad 3m̄ dd. q̄ rō illa
predit de cōseruacōne cē p̄ modoꝝ corrūpentis q̄
nō indiget creatiē ut dcm̄ cē ¶ Ad 4m̄ dd. q̄ seruacō
rerū a deo nō cē p aliq̄ nouā actionez sed p ōtinuacōz
actionis qua dat cē. q̄dē actio cē sine motu et tpe

siant et conseruacõ suis m aere ẽ p gtinuatiõ m
fluxũ a sole ℣ deꝰ gſuat ꝛ̃s mediãtibꝫ aq̃bꝫ causſ

¶ Ad ij̃m sic p̃cedit videt q̃ imediate deꝰ oẽm
creaturã conseruet· eadẽ em actiõe deꝰ ẽ
cõseruator ueꝝ qua et creator ut dcm ẽ· sed deꝰ
ẽ imediate creator oĩm· gꝰ eaã imeꝝ ẽ gseruator
¶ p̃· magis vnaq̃q̃ res ẽ p̃xima sibiq̃ alcꝰ ꝛe
sed non pt gignere aliã tãtũ ẽ q̃ cõseruet sep̃ am
gꝰ mlto mmo pt eiã mãre q̃ gseruet aliã gꝰ deꝰ
omã gseruat absq̃ aliq̃ media cã conseruante
¶ p̃· effectꝰ conseruat m ẽ sb eo qđ ẽ cã eiꝰ non
solũ ſm fiei sed eaã ſm ẽe· sed omes causę dãte ut ui
det nõ sũt cãe sueꝝ effectũ msi ſm fiei· nõ sunt
em causę n remouendo ut supp̃ thitũ ẽ gꝰ nõ sũt cãe
conseruãtes suos effectꝰ in esse ¶ Sed ꝯtra ẽ q̃ p
deꝰ gseruat res p qđ habꝫ esse· sed deꝰ dat ẽe rebꝫ
mediãtibꝫ aliq̃bus causis medijs· gꝰ eaã res m
ẽe gseruat mediãtibꝫ aliq̃bꝫ causis ¶ ℟ꝰ dđ· q̃
sicut dcm ẽ dupl̃r aliq̃ rem aliq̃ in ẽe gseruat
vno mõ mdirecte et p accns qđ remouet uel ipe
dit actionẽ corrupentis Alio mõ directe ꝛ̃p se q̃
ab eo dependet ẽe alcĩus sicut a cã dependet ẽe
effectꝰ vtroq̃ at mõ aliq̃ res creata inuem̃t esse
alcĩus conseruatiua dyaifestũ ẽ em q̃ eaã mi re
bus corpalibꝫ milia sunt q̃ impediũt actiones cor
rupentiũ· et per hoc dicit ueꝝ conseruatiua
sicut sal impedit carnes a putrefõne et sile ẽ
de mltis aliis Inuem̃t eaã q̃ ab aliq̃ creatiua de
pendet aliq̃s effectꝰ ſm suũ esse Cui em ſt mlte
causę ordinate nãe ẽ q̃ effectꝰ dependeat p̃mo
qđem et p̃ncipaliꝫ a causa p̃ma· sed ꝛio nõ ab
omnibꝫ causis medijs Et ideo p̃ncipaliꝫ qđ ẽ p̃ma
cã est effectꝰ gseruatiua· sed ꝛio nõ omes medie
causę et tanto magis q̃to cã sunt altior et p̃me
causę primi or vnde supioribꝫ causis et rebꝰ cor
p alibꝫ attribuit gseruatio et p manẽcia ueꝝ
sicut phꝰ dicit in xi metꝫ· q̃ p̃mꝰ motꝰ· s· diurnꝰ
ẽ cãꝫ ꝛimitatis gnãcõis· sed ꝛ at motꝰ q̃ ẽ per
zodiacũ ẽ cã diuisitatis q̃ ſm gnãcõz et corrupcõz
sunt Et sũt astrologi attribuũt saturno q̃ ẽ sup
mus planetaꝝ res fixas et p̃manentes Sic ꝯgit
dđ· ẽ q̃ deꝰ conseruat res q̃ssdã m ẽe mediãtibꝫ
aliq̃bꝫ causis ¶ Ad p̃mũ gꝰ dđ· q̃ deꝰ imediate
omã creauit· sed in npã ueꝝ creãone ordinẽ in
rebꝫ instituit ut qđam ab aliis dependent per
quas sed̃rio conseruarẽt in ẽe p̃supposita tñ
p̃ncipali gseruacõe q̃ ẽ ab ipo ¶ Ad ijm dđ· q̃ cã
p̃e causa sit conseruatiua effectꝰ ab ea depen
dentis sicut nulli effectui p̃stari pt q̃ sit cã sui ipi
us· pt aũt ei p̃stari q̃ sit cã alterius Ita eaã nulli p̃sta
ri pt q̃ sit sui ipius gseruatiua· pt aũt ei p̃stari
q̃ sit conseruatiua alcĩ ¶ Ad iijm dđ· q̃ nulla ꝛe
atura pt ẽe cã alterius q̃tũ ad hoc q̃ acq̃rat no
ua formã nel disponem in p modũ alicuius mita

cõnis mutacõis q̃ fit agit p̃supposito aliq̃ subiecto
sed posstq̃ formã nel dispõnem in effectu mdu
cat absq̃ aliq̃ mutacõe effectꝰ hui⁹ formã nel
dispõnem conseruat sicut in aere put illuminat
de nouo intelligit̃ qđa mutacõ· ſ gseruacõ luis
ẽ absq̃ aeris mutacõe ex sola p̃nia illuminantis

¶ Ad iijm sic p̃cedit ℣ deꝰ pt cãtaꝫ i mchm̃ ꝛedigẽ
videt q̃ deꝰ non possit aliq̃ in mchilũ
redigẽ· dicit· n· augꝰ in libro lxxxiij· q· q̃ deus
non ẽ causa tendendi in non ẽe· hoc aũt cõtingeꝝ
si aliq̃ creatura redigẽt in mchilũ· gꝰ deꝰ non
pt aliq̃ in mchilũ redigere ¶ p̃· deꝰ ẽ cã rerũ
ut sunt p̃ suã bonitatem q̃ ut augꝰ dꝫ in p̃mo de
doctna xpiana in q̃ tũ deꝰ bonꝰ ẽ sim⁹· sed deꝰ
non pt nõ ẽe bonꝰ gꝰ non pt facẽ ut res nõ sint
qđ facẽt si eas in mchilũ redigẽt ¶ p̃· si deꝰ aliq̃
in mchilũ redigẽt· oporꝫ q̃ hoc fiẽt p aliq̃ actu
onem· sed hoc nõ pt ẽe q̃ omis actio tãat ad ali
qđ ens vnde eaã actio corrupentis tãat ad ali
qđ ignãtiũ q̃ gnãcõ vnius ẽ corrupcõ alcĩꝰ gꝰ
deꝰ nõ pt aliq̃ in mchilũ redigẽ ¶ Sed ꝯtra ẽ qđ
dꝫ Jer· x· Corripe me dñe verũptñ iudicio et non
in furore tuo ne forte ad mchilũ redigas me
¶ ℟ꝰ dđ· q̃ quida posuerũt q̃ deꝰ res in ẽe pro
duxit agendo ex nitate natie· qđ si ẽt verũ
deus nõ posset rem aliq̃ in mchilũ redigẽ sicut
non pt a sua natura mutari· Sed sicut supp̃ thitũ
ẽ hec p̃ falsa ẽ· et a fide catholica aliena q̃ cõsti
tuit deũ libẽa uolũtate res produxisse in ẽe ſm qđ p̃
omnia q̃ aliq̃ uoluit dominꝫ fecit· hꝰ igit̃ q̃ deꝰ crea
turã ẽe gnãtur ex dei uolũtate dependet· nec aliter
res in ẽe conseruat msi in q̃tũ eis gratie influit ẽe
ut dcm ẽ Sic gꝰ aliq̃ res eent potuit eis nõ cõicare
ẽe et sic eas non faceꝫ ita p̃gnans facte sũt pt eis non
influẽ ẽe et sic ẽe desinent qđ ẽ eas in mchilũ redi
gere ¶ Ad p̃mũ gꝰ dđ· q̃ non ẽ nõ hꝫ absq̃ tam p se
q̃ mchil pt ẽe cã msi in q̃tũ ẽ ens· ens aũt p se loquẽ
do ẽ causa essendi sic igit̃ deꝰ nõ pt ẽe cã tendendi
dendi in mchil· sed hoc habꝫ creatura ex seipa in q̃tũ
ẽ de mchilo· sed p actionẽ deꝰ pt ẽe cã q̃ res in mchilũ
redigat̃ subtrahendo· s· suã actiõz a rebꝫ ¶ Ad iijm dđ·
q̃ bonitas dei cã ẽ rerũ nõ ẽt ex nitate nature
ex dina bonitate nõ dependet ex rebꝫ creatis sed p
liberã uolũtatem vnde sicut potuit sine preiudicio
sue bonitatis res non producere in ẽe· ita absq̃ det̃
mento sue bonitatis pt res in ẽe non conseruare
¶ Ad iijm dđ· q̃ si deꝰ rem aliq̃ in mchilũ redigẽt hꝰ
non ẽet p aliq̃ actionẽ sed p hꝰ q̃ ab agendo cessaret

¶ Ad iiijm sic p̃cedit ℣ nil redigat̃ in mchilũ
videt q̃ aliq̃ in mchilũ redigat̃· fimꝰ· n·
videt p̃ncipiũ sed a p̃ncipio mchil erat msi deꝰ gꝰ ad hui⁹
finem res produxerit̃ ut mchil sit msi deꝰ· et ita ꝛe
atiõe in mchilũ redigent̃ ¶ p̃· omis creatura hꝫ
potẽciã finitã· sed nulla põ· finita se extendit ad infinitũ

vnde in vim· phi[z] p̄bat· q̄ potēcia finita nō pt̄
mouē tpe infinito· g̊ nulla creatura pt̄ durare in
infinitū· et ita q̄nz in nichilū rediget· ¶ Ꝑ· forme
et actꝰ nō tñt māz ptem fini· et q̄nz desinit esse
g̊ in nichilū redigit· ¶ Sed otra ē q̄d d· ea· q̄ in· di
dicit q̄ omā opa q̄ fecit deꝰ pseuerāt in eē· ¶ Ḥ
dd· q̄ eoꝝ q̄da deo finit ēt̄a creaturā q̄da q̄ nō finit
fm̄ nāle cursum rerū· q̄da nō miraculōse opat·
ꝑter ordinē nāle creatus mōtāi ut infra dicet·
q̄ aūt fracturꝰ ē deꝰ fm̄ nāle ordinē rebꝫ mōtium con
sideranti pnt̄ q̄ tripliciter· rerū naturis· que uel miraculōse
finit ordinat· ad gr̄e manifestatiōz fm̄ q̄ apti· r· ad
thor· vni· vel aliq̄d dat· manifestatiōi spē ad utilitatē·
et post modū mater creata subdit deꝰ miraculōz operi de
creatiōni· at natue thor deminant· ut nulla earū
in nichilū redigat· q̄ uel sint māles et sic in eis
non ē potēcia ad non eē· vel sint māles et sic sp
remanet saltem fm̄ māz q̄ mōrtuis tibi ē ut pote
stm̄ ex eis gnādis et corruptibilē· redigē at ali
quid in nichilū· ēcā non pt̄inet ad gr̄e manifesta
cōnem· cui magis p thor dina potencia et bonitas
ondat· q̄ eas in ee conseruat· vnde simpliciter dd· ē
q̄ nichil omo in nichilū redigat· ¶ Ad p̄mū g̊ dd·
q̄ thor q̄ res in ee p̄duce sint· postq̄ non fuerat
declarat potenciā producentis· sed q̄ in nichilū
redigerent· tm̄ q̄ manifestiaz impedirent alterius po
tencia· in thor maxime ondat· q̄ res in ee cōseruat
fm̄ q̄ apti· ad thebr· portās omā ubo ultimus sine
¶ Ad 2m̄ dd· q̄ potēcia creatiue ad essendi ē receptiua
tm̄· sed potēcia actiā ē ipsius dei· a quo ē influxus
essendi· vnde q̄ res in finitū durent· seq̄t· infinitatem dine
utilitatis· deteriorē tm̄ q̄busdā rebꝫ· ut ad manēdū
tpe deteriorato mō· tū impediri pnt̄ ne percipiat· influxū essendi· q̄ ē ab eo· ex aliq̄ creatura
agente cui finita ut· nō pt̄ resistere tpe· infinito· sed solū deteriorato tpe· et ideo ea q̄ nō tñt̄ g̊ rui
q̄ubꝫ habeat finitā utilitatē· pseuerat in eē·
¶ Ad 3m̄ dd· q̄ forme et actiōes anē sententia ꝓpetra
tā non subsistant· sed q̄dubꝫ eorū ē aliq̄ entis sic
em̄ ens d· q̄ eo aliq̄ ē· et tamē eo mō quo subsit non
dicit· no in nichilū redigit· nō q̄ aliq̄ ꝑs eorū in ma
neat· sed ē manet in potē· matie uel ꝓbiecti·

Ꝺeinde considerandū· Qō· C v· de mutatiōe
de· vel effectu grūbnatiōis dine ād· māz a deo
q̄ ē mutatio creatiua· Et p̄mo de mutatiōe creatiua a deo ¶ 2o· de mutatiōe vni creatie
ab alia ¶ Circa p̄mū q̄ritur· viij· ¶ Ꝑmo utrū deꝰ
immediate possit mouē māz ad formā ¶ 2o· utrū
immediate possit mouē aliq̄d corpꝰ ¶ 3o· utrū possit
mouē intellectū ¶ 4to· utrū possit mouē uoluntatē
¶ 5to· utrū deꝰ opet in omī opante ¶ 6to· utrū
possit aliq̄ fiat ꝑter ordinē rebꝫ mōtium ¶ 7mo· utrū
omā q̄ deꝰ sic fiat sint miracla ¶ 8vo· de diuersitate miraculorū

Ḥ· ꝑmū sic ꝓcedit· videt· q̄ deꝰ nō possit
immediate māz ad formā· sicut em̄ pbat·
phȳs· in viij· methȳ· forma in hac materia nichil fa
cit ꝑt̄ nisi forma q̄ em̄ materia· q̄ sile facit sibi sile
sed deꝰ non ē forma in materia g̊ nō pt̄ eē forma
in materia ¶ Ꝑ· si aliq̄d agens se habeat ad multa
nullū eorū produceret nisi determinet· ad ipsum ꝑ aliq̄ aliud
q̄ in z· de anā d· q̄ ulla ōpatio nō mouet nisi me
diante aliq̄ ꝑticulari apprehensione· sed ultio dina
ē ulla cū omī g̊ nō pt̄ ꝓduce aliquā ꝑticularem
formā nisi mediante aliquo ꝑticulari agente ¶ Ꝑ·
sicut ee g· mine dependz a ꝑma cā· ita ee tēāti
dependet a deteriōratis causis ꝑticularibꝫ ut sup̄ hȳsi
ē· sed deteriōrati ee aliq̄ uel ē ꝑ ꝑpā eius formā· g̊ ꝑpe
forme rerū nō ꝓducit· a deo nisi mediantibꝫ causis
ꝑticularibꝫ ¶ Sed otra ē q̄d d· gen· ij· formant ut deꝰ
homines de limo terre ¶ Ḥ· dd· q̄ deꝰ pt̄ immediate
mouē māz ad formā· q̄ens in potēcia passiua
pt̄ reducta in actū a potencia actiua q̄ eam sub
sua ꝑticulate continet· cui ingit· mā g· ut eat· sb ꝑticu
lare dina ut pote a deo producta pt̄ reducta in actū
ꝑ dinā potenciā· et hȳ ē mouī māz ad formā· q̄
forma nichil aliud ē q̄ actus materie ¶ Ad p̄mū g̊
dd· q̄ effectus aliq̄s inueniunt assimilari cause agenti
duplicit· uno mō fm̄ eandē spēm ut homo gnat·
ab homine· ignis ab igne· Alio mō fm̄ ituale
continenciā· q̄ nō est fm̄ forma effectus itualiter existens
in causa· et sic alia ex pluribus stellis quoꝝ ituite gnantur
Sic ingit· effectus causę agentis similat· fm̄ totum q̄d
ad q̄d se extendit ituitus agentis· utrius aūt dei ex
tendit se ad formā et māz ut sup̄ hȳsi ē· vnde
ꝓpositū q̄d gnātur similat· deo fm̄ ituale con
tinenciā· sicut similat· corpōito gnantur ꝑ similitudinē
spēi· vnde sicut ꝓpositū gnans ꝑt̄ mouē māz ad
formā gnando ꝓpositū sibi sile· ita et deꝰ· nō ad
aliq̄ alia forma nō in mā existēs· q̄ materia nō con
tinet in ituitue aliq̄ sb̄ separate· et ideo demones et
angeli operant circa hec uisibilia nō q̄dem ip̄mediate
formas sed adhibendo corpalia semina ¶ Ad 2m̄
dd· q̄ rō illa procedit si deꝰ ageret ex necessitate nature
sed q̄ agit ꝑ uoluntatem et intellectū q̄ cognoscit
rōnes ꝓpias oīm formaꝝ· et non solū vlēs· Inde
ē q̄ ꝑt̄ deteriōrata deteriōrare hanc uel illā formā ma
teie imꝑmē ¶ Ad 3m̄ dd· q̄ thor ip̄m q̄ causę sūt
ordinat· ad deteriōratos effectus· ē illius a deo vnde deꝰ
q̄ alias cās ordinat ad deteriōratos effectus· ꝑt̄ eā
deteriōratos effectus ꝓduce ꝑ sempiternā de mutatiōe ē circa

Ḥ· 2m̄ sic ꝓcedit· videt· q̄ deꝰ nō possit immediate
immediate mouē aliq̄d corpus· cui em̄ mouens et
motui oporteat ee simul· ut ꝓbat· in viij· phȳsi· oportet
tet ee q̄ dā mouentis et moti· sed nō ꝑt̄ ee q̄dā
dei et corporis aliq̄· dicit· n· dyo· in p̄o· cap· de di· no·
q̄ deꝰ nō ē aliq̄s tactus· g̊ deꝰ nō ꝑt̄ immediate mouē

aliqđ corpꝰ ¶ Pō· deꝰ ē mouēs non motiū tale ał ē appetibile apphensiuꝰ mouet igit deꝰ sicut desidāt et apphensiuꝰ sed nō apphendit ābi mi tellectu q̄ non ē corpꝰ nec ullus corpore gō deꝰ non pt̄ imediate mouē aliqđ corpꝰ ¶ Pō· phꝫ probat m viij· phi· q̄ potentia amfinita mouet m istāti sed mpoſle ē aliqđ corpꝰ m istāti mouēi q̄ oīs motꝰ sit mt̄ oppōita segret q̄ duo oppōita simlr̄ ies sent eidem qđ ē mpossibile gō corpꝰ nō pt̄ imediate mouēi a potētia amfinita· potēa ał deie mfinita uti supꝓ hītū ē· gō deꝰ nō pt̄ imediate mouē aliqđ corpꝰ ¶ Sed ꝑtra opa seruientiū deꝰ imediate fiunt m quibꝫ continet motꝰ corpm ut patet ꝓ hoc q̄ dicit gen· i· congregentur aq̄ m vnū locū gō deꝰ imediate pt̄ mouē corpꝰ ¶ Ro· dd· q̄ erronee ē dictum deū non posse facē p se rpm omēs detās effectꝰ qui fiunt per quās cās creatās vnde cū corpa moueāt imediate a causis creatis nullū debz uerē mdubiū q̄n deꝰ possit imediate mouē qđ cūq̄ corpꝰ Et hoc q̄dem ꝙsequēs ē ad ea q̄ supꝓ dicta sunt· nam omīs motꝰ corpm aut cūq̄ uel ꝙsequt ad formā alīquā sicut motꝰ localis grauiū et leuiū consequitur formā q̄ dat a gnāntē rōne aliꝙ gnāns dicit mouens· vel ē uia ad formā alīquā sicut calefactio ē uia ad formā igmis· eiusdem āt ē mpm mē formā et disponē ad formā et dare motū consequēter ad formā Igmis· em non solū gnāt aliū ignem sed ecā simili mouet ¶ Cum igit deꝰ imediate pt̄ formā materie mpm mē ꝙns ē ut possit ꝑm q̄cūq̄ motū qđcūq̄ corpꝰ mouere ¶ Ad pmū gō dd· q̄ duplex ē tactꝰ s· corpalis sicut duo corpa se tangunt· et ūtualis sicut dō q̄ contristans tangit contristatū Sic dm igit pmū q̄ tactū deꝰ cū sit mcorpeꝰ nec tāgit nec tangit ꝑm āt ūtualem q̄ctū tangit q̄dē mouēdo creaturas sed nō tangit q̄ nullꝰ creatura ūtq̄ corpal nāliꝫ pt̄ ad ipm̄ ptm gē· et sic intellexit dns· q̄ nō ē tactꝰ dei ut· s· tangat

¶ Ad zm dd· q̄ mouet deꝰ sicut desidāt̄ū et intellectū sed nō oportet q̄ semꝑ sicut desidāt̄ū et mtellectū ab eo qđ mouet· sed sicut desidāt̄ū et motū a seipō q̄ omīa opat ꝓpter suā bōitatē

¶ Ad zm dd· q̄ phꝫ in viij· phi· mtendit ꝓbare q̄ ūtq̄ pmm motoꝝ non ē ūtus m magnitudīe tali rōne· ūtq̄ pmm motoꝝ ē ūtq̄ m finita qđ probat ꝓ hoc q̄ pt̄ mouē tpe mfinito· ūtq̄ ał m finita si ēet m aliq̄ magnitudme mouet m nō tpe qđ ē impossibile· gō opꝫ q̄ ūtq̄ m finita ꝑm motoꝝ sit m non magnitudme· ex quo ꝓbatꝫ q̄ corpꝰ mouēi m nō tpe non consequt mſuitatē m magnitudme· cuius rō est q̄ omīs ūtq̄ q̄ ē m magnitudme mouet ꝑmse totam· cū moueat ꝓ nātē nāle· potēa ał m finita ꝓportionabilē excredit q̄libet pōm finitā· q̄to ał ē maioꝝ potēa mouē tis tanto ē maioꝝ velocitas motꝰ· cū igit potēa finita moueat tpe determināto sequt q̄ potēa mfinita moueat m nō tpe q̄ autē ūtibꝫ tpis ad aliud tpꝰ ē aliquid ꝓportiōabile· sed ūtq̄ non ē m magnitudme ē ūtus aliq̄ mtelligētiꝫ q̄ opat m effectibꝫ ſm̄ q̄ eis quemt· et ideo cū corpi nō possit ēe q̄uēiens mouēi m non tpe nō sequt q̄ moueat m nō tpe ¶ Ro· dd· q̄ deꝰ mouēdo imediate mtellām creatū actiū· n· mtellectꝫ ē ab eo m quo ē non em transit m actione māz· ut dm ix· meth· actio ał ei q̄ dicit mouet ab alio non ē ab eo m quo ē sed a mouente nō gō mtellectꝫ mouet ab alio· et ita ut dicit q̄ deꝰ nō possit mouē mtellām ¶ Pō· illud qđ hꝫ habet mse sufficienter pm̄ſm suū motꝰ non mouet ab alio· sed motꝰ mtellectꝰ ē ipm̄ mtelligē cuius· sicut dicit q̄ mtelligē uel sentiē ē motꝰ q̄dam ſm̄ phym̄ m zo de aīa· sufficienter autē pm̄ mtelligēdi ē lumē mtellectꝫ m diuīi intellectui gō non mouet ab alio ¶ Pō· sicut sensꝰ mouet a sensibili ita mtellectꝰ ab mtelligibili· sed deus non ē mtelligibilis nobis sed nrām mtellām excedit gō deꝰ non pt̄ mouē mtellām nrām ¶ Sed ꝑtra doctꝝ mouet mtellām addiscentis· sed deꝰ docet homīes scīam sicut dicit m pō· gō deꝰ mouet intellām homīs ¶ Ro· dd· q̄ sicut m motibꝫ corpalibꝫ mouens dicit q̄d dat formā q̄ est pm̄ motꝰ Ita dicit mouē mtellām q̄d causat formā q̄ ē pm̄ mtellectualis opatōm q̄ dicit motꝰ mtellectꝰ· opatōm āt mtellectꝰ ē duplex pm̄ m intelligēte vnū· s· q̄d ē ipā ūtq̄ mtellectualis q̄d q̄dem pm̄ ē ecīa m intelligēte Aliud āt ē pm̄ mtelligendi m actu· s· filiatio rei intellecte m intelligente· dicit gō aliq̄ mouē mtellām siue dat mtelligētiꝫ ūtutem ad mtligendū siue ꝑticipat ei filiationē rei mtellectæ· Utroq̄ āt mōdo deus mouet mtellām actū· ꝑcē em ē pmū ens imāle· et q̄ mtellectualis alius consequt imāliter sequt q̄ ipē sit pmū mtelligens· et q̄ pmū m quolibꝫ ordīe sit cā eorū q̄ sequunt· sequt q̄ ab ipō sit omīs ūtq̄ intelligendi Silr cū ipē sit pmū ens et omā ena a pre existāt m ipō sicut m pma cā· oportꝫ q̄ m eo sint mtelligibiliter ſm̄ modū eius· sic omīs rōnes rerum mtelligibiles pmo existunt m deo et ab eo diuīnāt m alios mtellectꝰ ut mtelligat sicut ecīa dīuīnāt m creaturas ut subsistant Sic igit deꝰ mouet intellectū creatū māliter dat ei ūtutē ad mtelligēdum uel nāle uel supaddita· et māliter mpm̄ mentes ſpes mtelligibiles· et utrūq̄ tenet et cōseruat m esse

¶ Ad pmū gō dd· q̄ opatō mtellectualis ē q̄dem ab mtellectū m quo ē sicut a cā sdā· sed a deo sicut a cā p ab ipō em dat mtellectū q̄ mtelligē possit ¶ Ad zm dd· q̄ lumē mtellectuale simlr̄ cū sit filiatio dme rei intellecte ē sufficiens pm̄ mtelligēdi sīdārium tamē et a pmo pn̄o dependens ¶ Ad zm dd· q̄ intelligibile mouet mtellām nrām m māliter q̄dāmodo ipmit

et sua silitudinem per quam intelligi pt. sed silitudines quas deus imprimit intellectui creato non sufficiunt ad ipsum deum intelligendum per essentiam quia nullius creati essentia est sua habitudo ad esse unde mouet intellectum creatum cum tamen non sit eius intelligibilis ut dicitur

Ad quartum sic proceditur. Videtur quod deus non moueat voluntatem creatam. Omne enim quod mouetur ab extrinseco cogitur sed voluntas non patitur cogi. Ergo non mouetur ab aliquo extrinseco. Et ita non patitur moueri a deo. ¶ Praeterea deus non potest facere quod duo contraria sint simul vera. Hoc autem sequeretur si voluntatem moueret. Nam voluntatem moueri et non moueri et non ab alio quam a deo non potest fieri. ¶ Praeterea motum magis attribuitur moueti quam mobili. Unde homicidium non attribuitur lapidi sed proiicienti. Si igitur deus moueat voluntatem sequitur quod opera voluntaria non imputentur homini ad meritum nec demeritum. Hoc autem est falsum. Non igitur deus mouet voluntatem. ¶ Sed contra est quod dicitur ad philippenses II. Deus est qui operatur in nobis velle et perficere. ¶ Respondeo dicendum quod sicut intellectus ut dictum est mouetur ab obiecto et ab eo qui dedit virtutem intelligendi ita voluntas mouetur ab obiecto quod est bonum et ab eo qui creauit naturae voluntatem. Patet enim voluntas moueri sicut ab obiecto a quocumque bono non tam sufficienter et efficaciter nisi a deo. Solum enim patet aliquid sufficienter mouere aliquod mobile nisi virtus actiua moti eleuetur aut saltem adequetur virtuti passiui mobilis. Bonum autem voluntatis extenditur se ad bonum immutabile. Est tamen eius obiecti bonum uerum sicut et obiecti intellectus ens uerum. Quodlibet autem bonum creatum est quoddam particulare bonum. Solus autem deus est bonum uniuersale. Unde ipse solus implet voluntatem et sufficienter eam mouet ut obiecti. Similiter autem uoluntas recedit a solo deo causante. Velle autem nichil aliud est quam inclinatio quaedam ad obiectum voluntatis quod est bonum uerum. Inclinare autem in bonum uerum est primum mouentis cuiuscumque naturae ultimum finis. Sicut in rebus naturalibus dirigere ad bonum commune est entis quod potest mutari unde utrumque horum pertinet ad dei esse mouere voluntatem. Sed maxime secundum hoc inclinando eam inclinato.

¶ **Ad primum igitur dicendum quod** illud quod mouetur ab altero dicitur cogi si moueatur contra inclinationem eius per quam mouetur. Si mouetur ab alio quod sibi dat per eam inclinationem non dicitur cogi sicut grauia deorsum agentia non cogitur. Sic igitur deus mouendo voluntatem non cogit ipsam quae dat ei et eius per eam inclinationem.

¶ **Ad secundum dicendum quod** mouere voluntarie est mouere a se seu a principio intrinseco. Sed illud principium intrinsecum potest esse ab alio principio extrinseco et sic mouere ex se non repugnat ei quod mouetur ab alio.

¶ **Ad tertium dicendum quod** si voluntas ita mouetur ab aliquo quod ex se nullatenus moueatur opera voluntatis non imputabuntur ad meritum et demeritum. Sed quia per hoc quod mouetur ab alio non excluditur quin mo

ueatur et se ipsa det ei deus per quod non tollitur ratio meriti et demeriti.

Ad quartum dicendum quod deus operatur in omni operante

Ad quartum sic proceditur. Videtur quod deus non operetur in omni operante. Nulla enim insufficientia est deo assignanda. Si igitur deus operatur in omni operante sufficienter in quolibet operatur. Sequitur quod esset processus agentis creati aliquod operari. ¶ Praeterea una actio non potest simul esse duorum mobilium. Si igitur operatio actio est motus potest esse duorum mobilium. Si igitur operatio actio est actio non potest simul esse a deo in creatura agente et a creatura. Et ita nulla creatura aliquid operatur. ¶ Praeterea facere de esse cui operatio terminatur facere materiam qua operatur. Si igitur deus est cui operatio terminatur facere rem fit actio ab ipso. Hoc erit magis dare eis ipsum esse quod est proprium dei. Sed hoc est a primo agente quia rem facit. Quod autem non operetur in creatura operante. ¶ Sed contra est quod dicitur Isaiae XXVI. Omnia opera nostra operatus es in nobis domine. ¶ Respondeo dicendum quod deum operari in quolibet operante aliquid sic intelligere potest quod nulla res creata aliquid operetur in rebus sed deus omnia immediate operetur. Putat quidam calefactionem sed deus immediate et sine dubio hoc aufert de medio primo quidem quod sit subtrahere ordo causae et causati a rebus creatis quod pertinet ad impotentiam creaturae ex virtute eius agentis et quod esse effectui dat virtutem agendi. Secundo quia virtutes operatae a rebus inessent frustra essent attributae si per eas nichil operarentur quod primo omnes res creatae frustra esse inderetur. Si vero operatio deficiente aliquo omnis res sit propter suam operationem semper non perficitur propter perfectionem. Sicut igitur materia est propter formam ita forma quae est actus primus est propter operationem quae est actus secundi et sic operatio est finis rei creatae. Sic igitur intelligendum est deum operari in rebus quod tam ipse res habeat propriam operationem. Ad cuius evidentiam considerandum quod quaedam sunt quorum materia quidem non est principium actionis sed se habet ut obiecti recipiens actionis effectum et agens et forma sibi sunt ut actionis principium sed ordine quodam. Nam primo quidem actionis principium est finis qui movet agentem. Secundo vero agens. Tertio autem forma eius quod ab agente applicatur ad agendum quia unumquodque et ipsum agens per formam suam agat ut per artificialibus. Artifex enim movet ad agendum a fine qui est ipsum operari puta archam vel lectum. Cuius applicat ad actionem secundum quod traditur per suum acumen. Sic igitur per haec tria deus in quolibet operante ~~operetur~~ operatur. Primo quidem per operationem finis. Cui enim omnis operatio sit propter aliquod bonum vel apparens. Nichil autem est vel apparet bonum nisi per participationem alicuius similitudinem summi boni quod est deus. Secundum quod ipse deus sit causalibus operationis causa ut finis. Similiter eadem consideranda est ipsa ordinata semper per agens agit in virtute primi agentis. Nam primum agens movet per agendum et per hoc omnia agit in virtute

ipm̄is dei et ita ipē cā actionū om̄ agentiū 39
consideandū ē q deus nō solū mouet res ad ope
randū q̄ applicando formas et uirtutes rerum
ad opacōz sicut artifex ea quā applicat securi ad in
cidendū q̄ tñ securi inditū formā nō tribuit ꝑ
et formā dat ac eam̄is agentibz et eas tenetī ee
Vnde non solū ē cā accidēt aui m̄ q̄ tū dat form̄
q̄ ē pn̄m actiōis sicut gnans d̄ ee cā moto gra
uium et leuiū sed eā q̄ sicut seruās formas et uir
tutes rerū prout sol d̄ ee cā maifestatōis corpm
m̄ q̄ tū dat et ꝯseruat lumē in quo maifestant
colores et q forma rei ē mtra uem et tāto mag
q̄to considāt nit p̄or et uliōr et ipē deo ē ꝑe causa
ipm̄is ee uliis nr̄is ombz et mt omna ē magis
mtimū rebz sēcūt q deo m ombz mtime opat
et ꝑpter hoc m sacra sēptuā opacōnes nature
deo attribuūt q̄si opanti in natuā ꝑm̄ Job. x.
pelle et carnibz uestisti ossibz et nerūis cōpegisti
me ¶ Ad ꝑmū g̃ dd. q deus sufficiēter opat in
rebz ad modū ꝑmi agentis. nec ꝑpter hoc sup
fluit opacō secūdāri agentiū ¶ Ad 2m dd. q una
actio non procedit a duobz agentibz unō ordi
nis. sed mchil prohibz q̄n una et eadē actio
procedit a ꝑmo et secūdo agente ¶ Ad 3m dd. q
deus non solū dat formas rebz. sed eā cōseruat
eas in esse et applicat eas ad agendū. et ē finis
actionū om̄ ut dcm̄ est

Qd. 6. Utr̄ sic procedit. videt q deus non pt
facē aliq̄ ꝑter ordinē rebz inditū. dicit
em aug̃. xxvi. gen. ad litt. deus creator et conditor
om̄ naturaz mchil gen̄ facit. sed hoc uidē
tur ee gen̄ q̄d ē ꝑter ordinē nāle rebz in
ditū. g̃. deus nō pt facē aliq̄ ꝑter ordinē
rebz inditū ¶ ꝑ. sicut ordo uirtutis ē a deo ita et
ordo nature. sed deus non pt facē aliq̄ ꝑter ordi
nem uirtutis. facet em aliq̄ infirmū. g̃ nō pt fa
cē aliq̄ ꝑter ordinē nature ¶ ꝑ. ordinē nālem
deus instituit. si igit ꝑter ordinē nature deus aliq̄
faciat uidet q ipē sit mutabil. q̄d ē inconueniens
¶ Sed cōtra ē q̄d aug̃ dr. xxvi. gen. ad litt. q
deus aliq̄n facit cōtra naturā sibi solitū nature ¶ Rñ
dd. q a qualibz cā diuersat aliq̄s ordo mō finis
effectus cui q̄libz cā habeat cōnem principiū. et
ideo ꝑm multiplicatōz cārū multiplicat et ordi
nes quoruūlibz cōtinet sub alio sicut et cā con
tinet sub cā. unde cā si ꝑior nō cōtinet sub or
dine cause mferioris. sed ex. aug. expliū apparz
in rebz hūanis. nam a prefatis duabz dependet
ordo domꝰ q̄ cōtinet sub ordine ciuitatis q̄ proce
dit a ciuitatis rectore. cui et hic ea cōtinetur sub
ordine regis a quo totū regnū ordinat. Si g̃
ordo rerū considet. put dependet a ꝑma cā
sic cōtra rerū ordinē deus facē nō pt sic em fa
ret cōtra ꝑ suam sua aut uolūtatē aboitatem

Si uō considet ordo rerū. put dependet a cāis
causarū sēcūdārū sic dr ꝑt facē ꝑter ordinē rerū
q ordinē talē non ē ipē sibi cētus sed talis ordo ei
subiacet q̄si ab eo procedens nō p naturalē nature
sed per arbitriū uolūtatis. potuisset em aliū
ordinē instituere. unde ꝑt et ꝑter hūc ordinē in
stituū agere cui uoluit. puta agendo effectus
sēcūdārū cārū sine ipis uel ea producendo alī
quos effectus ad quos causē sēcē non se extendūt
Vnde et aug̃ dicit xxvi. cōtra faustū. q deus contra
solitū cursum nature facit. sed contra suam legem
cā nullo mō facit q̄ contra seipm̄ non facit ¶ Ad
ꝑmū g̃ dd. q cui aliq̄ contingit in rebz nāli ꝑter
nāz inditā hoc ꝑt dupliciter contingē uno mō
p actiōz agentis q̄ indisciplinatōz nālem nō dedit
sicut cui homo mouet corpus grauē sursum
q nō habet ab eo q̄ moueat deorsū et hoc est
contra nāz. Alio mō p actionē illius agentis a quo
dependz actio nāli. et hoc nō ē contra nāz. ut pa
tet in fluxu et refluxu maris q̄ non ē contra nāz
q̄ius sit ꝑter motū nālem aq̄ q̄ moueat deorsū
est em ex ēpassione celestis corpis a quo dependz
nāli motus aq̄ in feriōrū corpm ¶ Cui igit nate
ordo sit a deo rebz inditus si quid ꝑt hūc ordinē
faciat non ē contra nāz. uñ aug̃. xxvi. cōtra faustū
q ro ē cui q̄ rei nāle q̄d ille faciat a quo ē omne
multus modus mis et ordo nature ¶ Ad 2m dd. q
ordo iustitie ē secūm relationē ad aiam ꝑmā q ē re
gula omnis iustitie. et ideo ꝑter hūc ordinē deus
nichil facē ꝑt ¶ Ad 3m dd. q deus sic rebz cōi ordi
nem indidit ut tamē sibi reseruaret q̄d ipē q̄n
ex cā aliē eet factura. unde cui ꝑt hūc ordinē agit
non mutatur

Que deus fat̄ ꝯ cursū nē est miracula

Hd. 1m sic procedit. videt q nō omna q deus
facit ꝑter nālem rerū sint miracula. actio
em̄ inidi. et eā animaz et iustificatio impij
fiunt a deo ꝑter ordinem nālem. non em̄ fiunt per
actionē alicui causē nālis. et tamē hmōi nō
dicit gen̄ omna q deus facit ꝑter ordinē nālem rerū
non sunt miracula ¶ ꝑ. miraculi dr aliq̄d admi
ti et mſolūti sup facultatem nature et spem ām
rantis prouenies. sed q̄da fiunt ꝑter nāz q non
sunt admitia sunt in minimis rebz sicut in restitua
tione gēmaz et sanatione equoz. nec eā sunt mſoli
ta cui fregit ꝑter enemant sicut cui mfirmi in pla
teis ponebāt ut ad umbrā petri sanarēt. nec
eā sunt sup facultatē nature ut cui aliq̄ sanat
a febribz. nec eā sup spem sicut resurrectiones
mortuoz omes speramꝰ q̄ tamē fiet ꝑt ordinē
nature. gen̄ nō omna q fiunt ꝑter ordinē nature sunt
miracula ¶ ꝑ. miraculi nomē ab admiratōne
sumit. sed admiratio ē de rebz sensui mānifestis
sed q̄nz aliq̄ accidit ꝑter ordinē nālem in rebz se
sui nō mānifestis sicut cui apli facti sunt sapientes

neq̄ īuenētes neq̄ dissentes· g⁹ nō omā q̄ fiunt
p̄ter ordmē nāle sūt miracla ¶ Sed ḡtra ē qđ
aug⁹ dicat xxvi· ḡtra faustū· q̄ aīe deꝰ aliq̄ fa
cat ḡtra cōgnitōī nobis cursū solutiq̄ nature
magnalia uel mirabilia nōiant ¶ Ḥ⁹ dđ· q̄
nomen miraculi ab ām̄iracō sūmit· ām̄iracō
āt ḡ sūr git cū effectꝰ sūt mā̄festa et cā occulta
sicut aliq̄s ām̄irat cū uidet eclipsim solis et ig
norat cām sicut dr̄ mp̄o meth· p̄t āt cā aliq̄ ef
fectꝰ apparentis aliter ē nota q̄ tamē ē aliis m
cognita vnde aliq̄ ē mirū vm qđ nō ē mirū aliis
sicut eclipsim solis mirat rusticꝰ nō āt astrolo
gus· cū miraculū āt dr̄ q̄ ām̄iracō plenū q̄ dā
bet cām simplr̄ et omibz occultā· hoc āt ē deus
vnde illa q̄ a deo fiunt p̄ter cās nobis notas mi
racula dicūt· ¶ Ad p̄mū g⁹ dđ· q̄ creacō et iusti
ficacō impiꝰ et si a solo deo fiat nō tm̄ p̄ hoc do
miracula dicūt· q̄ non sūt nata fieri p̄ alias cās
et ita non contingūt p̄ter ordmē nāle cui hoc ad
ordmē nāle nō p̄tinēat ¶ Ad ȝm dđ· q̄ aliud
ē miraculū nō p̄ter dignitatē rei in qua fit
sed q̄ excedit facultatē nāle· Sūr etiā insolitū
ē non q̄ frequēter non eueniat sed q̄ ē p̄ter nā
lem cōsuetudinē· Sup̄ facultatē nāle aliq̄
dr̄ non solū p̄ter ſbam facti· sed etiā p̄ter modū
et ordmē faciendi· Sup̄ spem etiā nāle mira
culū ē dicūt non sup̄ spem grē q̄ ē ex fide per
quā creditur mg̈r sūr rectiōēz futurā ¶ Ad ȝm dđ·
q̄ stella aplōrū q̄ntus ꝑm se nō fuit mā̄festa mā̄
festabat tamē in effectibz ex quibz mirabilis
apparebat· Et unū mā̄chm̄ sūt mag⁹ alio

Ḥ q̄· ꝑm sic p̄cedit· videt̄ q̄ unū miraculū
non sit mag⁹ alio· dicit em̄ aug⁹ in epla
ad volusianū· In rebz mirabilē factis tota
vō facta ē potētia facientis· sed eadē potētia
ſ· dei fuit omīa miracula g⁹ unū nō ē alio ma
iꝰ ¶ p̄ō· potētia dei ē infinita sed infinitum
nō p̄portionabile excedit omē finitū g⁹ magis nō
ē mirandū q̄ faciat hoc ē effectū q̄ illud nō g⁹
unū miraculū ē mag⁹ alterō ¶ Sed ḡtra ē q̄ dns
dicit Jo· xiiij· de op̄ibz miraculosis loq̄ns opa
q̄ ego facio et ipē faciet· et maiora horū faciet
¶ Ḥ⁹ dđ· q̄ mchil p̄t dici miraculū ex opatōe
dine potentie· q̄ qđ cūq̄ factū dine potētie vo
p̄tātū ē miraculū ꝑm qđ ꝑ ysa xl· Exte gentes q̄si nul
la situle· et q̄si momētū stature reputate sūt
Sed dr̄ aliq̄ miraculū p̄ q̄ opatōz ad facultatem
nāle q̄ excedit· et ideo ꝑm q̄ magis excedit
facultatē nāle ꝑm hoc dr̄ mag⁹ miraculū ¶ Ex
cedit āt aliq̄ facultatē nāle ṗlr̄ uno qđē
mō q̄ cū ad ſbam facti sicut q̄ duo corpa sūt
simul· uel q̄ sol retrocedat aut q̄ corpo hūāni
gloificat· qđ nullo mō natūrā fatē p̄t· et ista te
nent sūmū gradū in miraculis· Secō excedit

aliq̄ facultatē nāle nō q̄ntū ad id qđ fit sed q̄
tū ad mg id m quo fit sicut resuscitatio mortuoꝝ
et illūinatio cecoꝝ et sūrā p̄t em̄ natūrā creare m
tā sed non īmorētio· p̄t p̄stare uisū sed nō cec·
et hoc tenet ꝑm locū in miraculis· Tertio excedit ad
facultatē nāle q̄ntū ad modū et ordmē faciendi
sicut cū aliq̄s subito p̄ uirtutem dinā a febre curat
absq̄ curlitate cōē et cōsueto processu nāle m tā
libz· et cū statim aer condensat in pluuiat uirtute
dina absq̄ nāūalibz causis sicut fm̄ē ad p̄ces
samuhelis et helie· et hinc q̄ tenet in fimū locū in
miraculis· quelibz tamē horū habet dnūs deꝰ
ꝑm q̄ dūsimode excedit facultatē nāle ¶ Et per
hoc patet solutio ad obiecta q̄ p̄cedit ex p̄te dine

Deinde con Qō· C vi· de illūiacōe potētie
sid aīdū ē quō una ce angelorum
natūra moueat aliā Circa qđ tyec con
sideāc triplicit· ut p̄mo cōsideꝛ quō angelꝰ
moueat q̄ sūt creatūe pure spūales ¶ ȝo quō cor
pora moueant ¶ ȝo quō tyoīes q̄ sūt ex spūali et
corpali natūra opositi ¶ Circa p̄mū tria ꝯsidāda
occurrūt ¶ p̄mo quō angelus agat in āgelum
¶ ȝo quō in creaturā corpalem ¶ ȝo quō in hoīem
¶ Circa p̄mū cōsidāre oportet de illūinacōe et
locacōne angelorū· et ordmacōe eorū ad inuicem tā
bonorū q̄m malorū ¶ Circa illūiacōnē q̄rūt ȝo·
¶ p̄mo utrū unꝰ angelus moueat multos ām̄ alte
rius illūinādo ¶ ȝo utrū unꝰ moueat uolūtate
alterius ¶ ȝo utrū inferior angelꝰ p̄t illūinare su
periorem ¶ 4to utrū superior angelꝰ illūinet in fiore
de omibz q̄ cognoscat Et unꝰ q̄ⁿ illūinat alium

Ḥ· p̄mū sic p̄cedit· videt̄ q̄ unꝰ āgelus
non illūinet alium· angeli em̄ eandē bti
tudinē mīt possident q̄a nos in futuro expecta
mꝰ· sed tamē unꝰ homo nō illūinabit alium ꝑm ꝑ ē·
xxxi· non docebit ultra unus proximum suum et unus
frem suū· g⁹ neq̄ mīt unꝰ angelꝰ illūinat alium
¶ p̄ō· tplex ē lumen in angelis natūle gre et gloie
sed angelus illūinat lumine natūle a creante· lume
gratie a iustificante· lume glorie a btificante· qđ co
tidei ē· g⁹ unꝰ angelus nō illūinat alium ¶ p̄ō· lu
men ē q̄dam forma mētis· sed mēs hūāna a solo
deo format nulla mī posita natūra ut aug⁹ dr̄ in
libro lxxxiij· q· g⁹ unꝰ angelus nō illūinat mīt el
lam alterū ¶ Sed ḡtra ē qđ dyo· dr̄ viij· ca⁹ ce hier·
q̄ angeli sūt in jerarchie purgāt et illūināt et
perficiūt p̄ angelos sed p̄mē jerarchie ¶ Ḥ⁹ dđ
q̄ unꝰ angelus illūinat alium Ad cuius euidenciā
ē q̄ lumen ꝑm q̄ ad mtellectū p̄tinēs mchil aliud
ē q̄m quedam manifestatio veritatis ꝑm q̄ ad ep̄m
v· omē qđ manifestat in luce ē unde illūinare
mchil aliud ē q̄m manifestatiōēz cognite veritatis
trade ꝑm q̄ modū ap̄s dicit ad eph· iij· mchil
oīm sciū nisi mō data grā ē hec illūinare omēs

q̄ sit dispensatiō absconditā sapiēcie dei absq̄ditis
a seculis in deo ¶ Sic igit̄ vn9 angelus dr illuminare
alium in q̄tū ei manifestat uitatem quā ipe cognos
cit vnde dyonisius dicit viij. ca9 ce. Jer. q theologi plane
monstrant celestiū sp̄aliū ornatū a suis mis me
tibz docei deificatis sciās ¶ Hī aūt ad intelligendum
duo concurrūt ut supra dixim9. s. ūtūs intellectiua
et solicitudo rei cognite. sdm̄ hec duo vn9 angelus
alterū uitatem notā notificare pt. ¶ Primo q̄dē fortifi
cando uitutē intellectiuā ei9. sicut em̄ ūtūs ip̄ius cō
ris corpis q̄ fortat ex situatione q̄rūdā partiū corpis p̄ticu
ris ut mūdi9 caliditi crescit in calore ex p̄sencia ma
gis caliditis ita uirtūs intellectiua in sci oris angeli cō
fortat ex q̄uisione sup̄iorus angeli ad ip̄m. hoc
em̄ facit in spūalibz ordo q̄uisitionis q̄d facit in cor
p̄alibz ordo localis q̄rūdā partiū ¶ Secūdo aūt vn9 an
gelus alterū manifestat uitatē ex parte solicitudinis rei
intellecte. sup̄iorem em̄ angel9 uitatis notitiā accipit
in pūli quadam conceptiōe ad quā capiendā in sci
oris angeli intellectū nō est sufficiens sed ē ei cō
nāle ut magis p̄ticulariter uitatē accipiat sup̄i
or q̄ angelus uitatē quā uliter concipit q̄dāmō
distinguit ut ab in sciori capi possit. et sic eam
cognoscendā illustrat. sicut etiā apud nos doc
tores q̄d in sima capitū multiplicat distinguit pro
uidentes capacitati aliorū. Et hoc ē q̄d dyo. dr xp̄.
ca9 ce. Jer. vna q̄q; sp̄a intellectualis data sibi a dei
ore vniformē intelligentiā prouida ūtute diui
dit et multiplicat et ad in sciores sicut in doctrinam
analogiam ¶ Ad p̄mū g̃ dd. q omnes angeli tā
sup̄iores q̄ in sciores immediate uidet dei essentiā
et q̄ tū ad hoc vn9 non docet alterū. de hac em̄
doctrina q̄ps theta loq̄t. unde dicit non docebit
unūsquemq; dicens cognosce dñm. omnes em̄ cognos
cent me a mīmo eorū usq; ad maximū. sed rōnes
diuinorū q̄ in deo cognoscūt sicut in causa. omnes q̄d
deū in seipo cognoscat q̄ seipm̄ cōprehendit. Aliqz
uō deus uidendus tanto unusq̄sq; plures in deo rō
nes cognoscat q̄to eū perfectiꝰ uidet. unde sup̄ior
angelus pluā in deo de rōnibz diuinorū q̄m q̄ in
noscat q̄ in sciores. et de hijs illū illuminat. Et hoc ē
q̄d dyo. dicit. mr ca. de di. no. q angeli exēplū il
luminat rōnibz ¶ Ad 2m dd. q vn9 angel9 nō illu
minat alterū tradendo ei lumen nat̄ale uel gr̄ē uel
glorie sed confortando lumē nāle ip̄ius et mani
festando ei vitatē de hijs q̄ p̄tinet ad statū na
ture. gr̄ē. et glorie ut dictū ē ¶ Ad 3m dd. q rōna
lis mens formatur immediate a deo uel sicut prima
q̄ ab exemplari q̄ non ē facta ad dei alterius
ymaginē q̄ deus uel sicut obiecti ab ultima for
ma cōpletiua q̄ semp̄ mens creata cōparatur in for
mis nisi ipi p̄me vitata inhēat. Alie nō illumina
tiones q̄ sunt ab hominē uel ab angelo sunt q̄si dispo
nes ad ultimā formā q̄ vn9 alt9 nō monz vo alt9

Ad 2m sic procedit. videt q̄ vn9 angelus
possit mouere uolūtatē alterius. q p̄. m̄. dyo.
sicut vn9 angelus illuminat alium ita purgat et per
ficit ut patet ex auctoritate sup̄ dicta. sed purgatio et p̄fectio uident̄ p̄tinere ad uolūtatē
nā purgatio uidet̄ esse a sordibus culpe q̄ p̄tinet
ad uolūtatem. p̄fectio aūt uidet̄ esse p̄ sciētiā cū
finis q̄ sit obiectū uolūtatis. g̃ vn9 angel9 p̄t mo
uere uolūtatē alterius ¶ Ꝓ. sicut dyo. dicit vij. ca9. de
di. no. nomina angelorū designant eorū p̄petuates. se
raphim em̄ dicunt incendentes aut calefacientes
q̄d ē p amorē q̄ ad uolūtatē p̄tinet. vn9 g̃ angel9
mouet uolūtatem alterius ¶ Ꝓ. phs dicit in 3o
de aīa. q appetitus sup̄ior mouet appetitū in sciorē
sed sicut intellectus angeli sup̄iorus ē sup̄ior ita
et aīa appetitus. g̃ uidet̄ q̄ sup̄ior angelus possit
immutare uolūtatē in sciorus ¶ Sed contra cuius est
immutare uolūtatē eius ē iustificare. cū iustitia sit rec
titudo uolūtatis. sed solus deus ē q̄ iustificat. g̃
vn9 angelus nō p̄t mouere uolūtatē alterius ¶ Ho
do. q sicut sup̄. dictū ē uolūtas immutat̄ dupliciter
vno mō ex parte obiecti. alio mō ex parte ip̄ius potē
tie. Ex parte quidē obiecti mouet uolūtatē et ip̄m
bonū q̄d ē uolūtatis obiectū sicut appetibile
mouet appetitū. et ille q̄ demōstrat obiectū puta
q̄ demōstrat aliq̄ ee bonū. Sed sicut supra dictū ē
alia q̄dem bona aliq̄liter inclinat uolūtatē. sed
nichil mouet sufficienter uolūtatē nisi bonū vle
q̄d ē deus. et hoc bonū solus ip̄e ostendit ut per
fecta uideat̄ a beatis. q̄ dicenti mihi ostende mi
hi gloriā tuā. respondit. ondam omne bonū tibi ut
habet̄ exo. xxxiij. angelus g̃ non sufficienter
mouet uolūtatem. neq; ut obiectū neq; ut osten
dens obiectū. sed inclinat ea ut amabile q̄dā
et ut manifestans aliq̄ bona creata ordinata
in dei bonitatē. et per hoc inclinare p̄t ad amo
rem creatiue uel dei p modū suadentis ¶ Ex parte
uō ip̄ius potentie uolūtatis nullo mō p̄t moueri ni
si a deo. opatio em̄ uolūtatis ē inclinatio q̄dā no
lentis in uolitū. hanc aūt uolūtatē sol9 ille immu
tare p̄t q̄ in ea tutem uolendi creatiue contulit si
cut et naturalem inclinationem. solus aūt agens
p̄t immutare q̄d p̄t dare ūtutem quā conseq̄t̄ incli
natio nālis. solus aūt deus ē qui potentiā uolēdi tri
buit creatiue q̄ ip̄e solus ē auctor intellectualis na
ture. unde vn9 angelus uolūtatem alterius immouere
non p̄t ¶ Ad p̄mū g̃ dd. q ꝓm modū illuminatio
accipienda ē et purgatio et p̄fectio. et q̄ deus illu
minat immutando et intellectū et uolūtatē purgat a
defectibz intellectus et uolūtatis et p̄fiat in fine intel
lectu et uolūtatis. angeli aūt illuminatio refert̄ ad
intellectū ut dictū ē. et etiā purgatio angeli intel
ligit̄ a defectu intellectus q̄ ē nescientia. p̄fectio aūt ē
consummatio in fine intellectu q̄ ē veritatis cognitā

et hoc ē qđ dicat dyo⁹ vr ca⁹ ecc⁹ jer⁹ · q̄m celestis je
rarchia purgatōe ē m ſbiectis eēntijs tā ignoto
rū illuīnatōe in pfectorem eas ſciam ducens · ſic
ſi dicamꝰ vſum corpalem purgari mētis re
moueꝛ tenebre · illuīnari nō mētis pfectibilitu
luīe · pfia uō ꝑmq̄ pducat⁹ ad cognitōz colorati
¶ Ad ȝ⁹ dō · q̄ vnꝰ angelus pt mdūe aluīad
amorē dei p modū persuadentis ut ſup dam ē
¶ Ad ȝ⁹ dō · q̄ phs loq̄t⁹ de appetitu mferioris ſe
ſitiuo qui pt moueī a ſuperiori intellectiuo q̄ pti
nent ad eandem nāz dūe · et q̄ mferior appetitꝰ
ē m vtꝰ m organo corpalī qđ m angelis locū
non hꝫ abet ¶ Vtrū ſuperior angel⁹ illuīnet ſuperiorē

Ad ȝ⁹ sic procedit⁹ videt⁹ q̄ mferior ange
lus ſuperiorē illuīnare pt · ecclēſtica em je
rarchia diuina ēa celesti et eam ipitat vnde
et ſupna ihrlm dr mr mea gal' iiij⁹ ¶ Sed media
ecclā ſuperiores illuīnāt⁹ ab mferioribꝰ et docet⁹
p⁹ dionꝰ apli · t ad thoz xiiij⁹ potestis omēs p ſingu
los ꝓphetare ut omēs discant et omēs exhortet⁹
gr⁹ et m celesti jer⁹ ſuperiores pnt ab mferioribꝰ
illuīnari ¶ ꝓ · sicut ordo corpaliū ſbārū depē
det ex dei uoluntate · ita ecclā et ordo ſbārū ſpi
aliū · ſed ſupra dam ē q̄ deus p ter ordinē ſbāz
corpaliū opat⁹ gr⁹ ecclā q̄z opat⁹ p ter ordinē
ſpūalium ſbārū illuīnādo mferiores nō p medi
os ſuperiores · sic gr⁹ mferiores illuīnat⁹ a deo pnt
ſuperiores illuīnare ¶ ꝓ · vnꝰ angel⁹ illuīnat
aluīad quē se conuertit ut ſup dam ē · ſed ad iusti
ciā ſic ſit uoluntaria pt ſup m⁹ angelus ad mſi
mū ſe q̄ttuor mediꝰ p ter missis · gr⁹ pt eū im
diate illuīnare · et ita pt illuīnare ſuperiores

¶ Sed ꝛa ē qđ dyo⁹ dicat hant legem ēē deita
tis īmobiliter firmatam ut mferiora reducat⁹
m deū p ſuperiora ¶ Ad ꝛ⁹ dō · q̄ mferiores angeli
nūq̄ illuīnāt⁹ ſuperiores ſed ab eis illuīnāt⁹ Cuiꝰ
rō est q̄ ſicut ſup dam ē ordo continet⁹ ſub ordie
ſicut causa ſub causa · vnde ſicut causa ordina
tur ad causam · ita ordo ordinat⁹ ad ordinem
et ideo nō ē mīgens ſi aliq̄n aliq̄ fiat p ter ordi
nem mferiorꝭ causē ad ordinādū m ſuperiore
causam · ſicut m rebꝫ thuāmꝭ p mittit⁹ mādā
tū p̄sidis ut obediat⁹ p̄nc̄pi · et ita q̄ tingit
ut p ter ordinē nature corpalis aliq̄ deꝰ mira
lose operet⁹ ad ordinādū homines in eius cogni
tionem · sed p ter missio ordinis q̄ debet⁹ ſpūalibꝰ
ſbīis m nullo ꝓtinet ad ordinacōz hom⁹ m deū
cui⁹ operacōnes angelorū non ſunt nobis manifes
te sicut operacōnes ſensibiliū corpm · et ideo or
do qui queit ſpūalibꝰ ſbīis nūq̄ a deo pt⁹ mittit⁹
q̄n semp mferiora moueat⁹ p ſuperiora et nō econtro
¶ Ad p⁹m ergo dō · q̄ ecclā stica jer⁹ imitat⁹ celes
tem aliq̄liter sed non pfecte o sequit⁹ eius ſilitu
dinē · In celesti em jerarchia tota vō ordinis ē
ex ꝓpinquitate ad deū · et illi q̄ ſunt deo ꝓpinquiores
ſunt et gradu ſublimiores et ſcia clariores et ꝓpt
hoc ſuperiores nūq̄ ab mferioribꝰ illuīnāt⁹ sed
in ecclā stica jerarchia medii q̄ ſunt deo p ſacra
tem ꝓpinquiores ſunt gradu infimi et ſcia non
eminentes · et q̄dam in vno ecclā ſpū ſcia eminet
et in alio deficiūt · et ꝓpter ſuperiores ab mferioribꝰ
doceri pnt ¶ Ad ȝ⁹ dō · q̄ non filiꝰ vō de hoc q̄
desponsat p ter ordinē corpalis natiuitatis et natiuitatis ſpi
ritualis ut dam ē vnde vō non ſequit ¶ Ad ȝ⁹ dō ·
q̄ angelus uoluntate q̄ tingit⁹ ad aluīd angelū illuī
nandū · sed uoluntas angeli semp regulat⁹ lege
diuina q̄ ordinē m angelis mstituit ¶ Vtrū ſuperior illuīnet

Ad ⁹m sic procedit⁹ videt⁹ q̄ angelus
ſuperior nō illuīnet mferiorē de omnibꝰ
rebꝰ q̄ ipē nouit dicat em dyo⁹ ca⁹ ecc⁹ jer⁹ q̄ ange
li ſuperiores tm ſciam magis vlem · mferiores
uō magis ꝓticulare et ſbiecta · Sed pluā cōtine
tur ſub ſcia vli q̄ ſub ꝓticulari · gr⁹ nō omnia
q̄ ſciūt ſuperiores angeli cognoſcit mferiores
per ſuperiorū illuīnacōz ¶ ꝓ · m gr⁹ dicat in vi · diſ
tinctione ſedi ſmāz q̄ ſuperiores angeli cogno
uerunt a ſecretis mīsteriū incarnacōis mē · inferi
oribꝰ uō ignotū fuit uſq̄ ꝙ pleni ē · qđ videt⁹ per
hoc q̄ quibusdā angelis q̄erentibꝰ quis ē iſte rex
glorie · ꝙſi ignorātibꝰ alijs rndent q̄ſi ſcietes · dñs
ūtutū ipe ē rex glorie ut dyo⁹ exponit viij⁹ ca⁹
ecc · jer⁹ · hoc at non ē ſi ſuperiores angeli mferi
ores illuīnaret de omnibꝰ q̄ ipi cognoſcūt · non
gr⁹ illuīnat eos de omnibꝰ ſibi notis ¶ ꝓ · ſi omnia
ſuperiores angeli mferioribꝰ amīcaret q̄ cognoſ
cūt mchil m mferioribꝰ ignotū remanet qđ ſuperi
ores cognoſcūt · non gr⁹ de ceteris ſuperiores poterūt
illuīnare mferiores qđ videt⁹ mgene · nō gr⁹ ſuperi
ores de omnibꝰ mferiores angelos illuīnat ¶ Sed
ꝛa ē qđ ggf · dicat q̄ m illa celesti pria licet q̄da
data ſint excellenter mchil tamē possidet⁹ ſin
gulariter · Et dyo⁹ dicat xv · ca⁹ ecc · jer⁹ q̄ vna q̄q̄
celestis essencia mtelligencia ſibi a ſuperiori data
mferiori ꝙſicat ut patet ex auctoritate ſup mdūc
ta ¶ ꝛa⁹ dō q̄ omēs creature ex dīna bonitate
ꝓcapant ut bonū qđ hꝫ abet m alia diffundāt
nam de rōne bonī ē q̄ se alijs cōicet · et mde ē
etiā q̄ agencia corpalia ſilitudinē ſuā alijs tra
dunt q̄ tū possibile est · q̄to igit⁹ aliq̄ agencia
magis m ꝓticipacōne dīne bonitatis mſtituit⁹
tanto magis p ſuōnes ſuas mitit⁹ m alios tūſ
fundē q̄ tum possibile ē · vnde btūs petr⁹ mo
net eos q̄ dīna bonitate p gram pd ꝓticipāt
dicens · i · pe · iiij⁹ vnuſq̄ſq̄ ſicut accepit gram
m alterutrū illā āmīstrātes ſicut bon⁹ dispen
ſatores multiformis gracie dei · ex multo igit⁹ ma
gis ſancti angeli q̄ ſunt m plenissima ꝓticipatione
bonitatis dīne q̄ q̄ a deo ꝓpinquāt ſbiectis ſpūt⁹

non tam mẽ recipit ab mfeiorib⁹ tam excellenter
sicut ẽ mferiorib⁹ supiorib⁹ · et ideo supiores
sp ṗmanet m alẽ ordine pfectionẽ suam ha
bentes · sicut vnã et eandem rem plenio intelli
git magr̃ q̃ discipul⁹ q̃ ab eo addiscit ¶ Ad ṗmũ
go dd̃ · q̃ supiorũ angelorũ scia d̃ ẽ vlior q̃tũ
ad eminẽtiorẽ modũ intelligẽdi ¶ Ad 2m dd̃ · q̃
uerbũ magrĩ nõ ẽ sic intelligendũ q̃ mfeiores
angeli penitꝰ ignorauerit mysteriũ incarnacõis
mis sed q̃ non tam plene cognouerit sicut supiores
et ĩ eius cognitione postmodũ profecerit dñs illud
mysteriũ implẽt ¶ Ad 3m dd̃ · q̃ usq; in diem iudi
cij semp nouã aliq̃ supmis ãgelis diuinitꝰ reue
lant de hijs q̃ ptinent ad dispõnem mundi et
ꝑtinue ad saluatorem claruũ vnde semp ṁanet
unde supiores angeli mfeiores illuminẽt Qõ · C

Deinde consideranduꝫ ẽ vij · de locutione bo
de locutionibꝫ angelorũ Et circa hoc agẽdoꝝ
q̃ritur q̃nq; ¶ ꝓmo utrũ a vno ãgelo
loq̃tur alteri ¶ 2o utrũ supior mfeiori ¶ 3o utrũ
angelus deo ¶ 4o utrũ in locutione angeli aliq̃
distantia localis opꝰt ¶ 5to utrũ locutione vnius
angeli ad alterũ omẽs cognoscat Q vno an ly

Ad ṗmũ sic pceditꝰ videtꝰ q̃ vnus loq̃tꝰ alteri
angelus alteri non loq̃tꝰ · dicit em gr̃g ·
xvij · moraliũ q̃ in statu resurrectionis vnius q̃q;
mentẽ ab oculis alterius mẽbrorũ corpulẽta nõ
absconditꝰ mitto igitꝰ in mẽ mens vnius angeli
ab alterio · sed locutionẽ ad manifestandũ alteri q̃d la
tet ĩ mente nõ gꝰ oportet q̃ vnus angelus alteri lo
quatꝰ ¶ ꝓ · duplex ẽ locutio interior ꝑ quã alius
loq̃tꝰ sibi ipi · et exterior ꝑ quã alius loq̃tꝰ alteri
Exterior aũt locutio fit ꝑ aliq̃d sensibile signũ pu
ta uocẽ uel nutum et aliquo corpis mẽbro puta
lingua uel digito q̃ angelus ꝑ se nõ pnt · gꝰ
vnus angelus alteri non loq̃tꝰ ¶ ꝓ · loquela exci
tat audientem ut attendat sue locutionẽ · sed
non uidetꝰ q̃ quod vnus angelus excitet alium ad
attendendũ · hoc em fit apud nos aliquo sensibili
signo gꝰ vnus angelus nõ loq̃tꝰ alteri ¶ Sed contra
ẽ qd dr̃ · i · ad chor̃ · xm̃ · Si lingua hominũ loq̃r et
angelorũ ¶ Reꝰ dd̃ · q̃ in angelis ẽ aliq̃ locutio
sed sicut dr̃ gr̃g · m̃ · moral · dignũ ẽ ut mẽs nra
q̃ litatem corporee locutionis excedens ad sublimes
atq; mirabiles modos locutionis mẽtis suspen
datꝰ · Ad intelligendũ igitꝰ q̃ut vnus angelus
alij loq̃tꝰ q̃ sciandũ ẽ q̃ sicut supdictum ẽ de
potentijs et actibꝫ aĩe agẽtꝭ · uoluntas mouet
intellectũ ad suã operationem Intelligibile aũt em
intellectui triplex · ꝓmo quidem ipsa intimitꝰ uel ꝑfec
moria ut aug⁹ dicit · 2o aũt ut actu q̃ sciãtia uel
conceptio · tertio ut ad aliud relatiũ q̃ manifestatiũ
ẽ aũt q̃ de ꝓmo gradu in secũdum trãsfertꝰ intelligi
bile ꝑ mediũ uoluntatis vnde in diffinitione ipsius

dr̃ · quo quis utitꝰ cũ uoluit Sibi aũt et de secũdo gradu
trãsfertꝰ in tertiũ ꝑ uoluntatem nã ꝑ uoluntatẽ
conceptus mentis ordinatꝰ ad alterũ puta ad agẽ
dũ aliq̃ uel ad manifestandũ alteri q̃n aliꝰ mẽs
uertat se ad actu considerandũ q̃d habet in ipsius
loq̃tꝰ aliq̃s sibiipi · nã ipse conceptus mẽtis mee
ng ubiũ uocatꝰ Et ego uõ q̃ conceptus mentis an
gelice ordinatꝰ ad manifestandũ alteri uoluntatẽ
ipius angeli conceptus vnius angeli in no
tescat alteri · et loq̃tꝰ vnus angelus alteri · michi
em ẽ aliud loq̃ ad alterũ q̃ conceptũ in mẽtis alte
manifestare ¶ Ad ṗmũ ergo dd̃ · q̃ in nobis intio
mentis conceptus q̃ duplicis obstaculo claudit
ꝑmo q̃dem ipsa uoluntate q̃ conceptus intellectꝰ pe
retim̃ interius uel ad extra ordinãtis et q̃tum
ad hoc mẽtis vnus nullus alius ꝑ se nisi solꝰ deus
ꝑmꝰ · r · ad chor̃ · ij · que fuit ho mis nemo nouit nisi
spus hominis q̃ est in ipso · Sed aũt claudit mẽs hois
ab alio homine ꝑ grossiem corpis · unde ei ecia
uoluntas ordinat conceptum mentis ad manifesta
dũ alteri non statim cognoscit ab alio sed oportet
aliq̃d signũ adhibere · et hoc ẽ qd̃ gr̃g · dicit ĩ · moral ·
aliens oculis intrascendit mentis q̃ ipse patrie
tem corpis stamo · sed ad manifestandũ nosmetipos
ut primus q̃si per linguam ianuã egredimur itaq; les
simo manifesto ondamus · Hoc aũt obstaculũ nõ ha
bet angelus · et ideo q̃ cito vult manifestare suũ
conceptum statim alius cognoscit ¶ Ad 2m dd̃ · m
q̃ locutio exterior q̃ fit per uocem ẽ nobis nata
ꝓter obstaculũ corpis unde nõ quemlibet angelo
sed sola locutio interior ad quã ptinet nõ solum
q̃d loquitur sibi mutuus contrahendo · sed eciã q̃
ordinat per uoluntatem ad alterius manifestationẽ
Et tamen lingua angelorum methaphorice dicitꝰ
ꝑ auritꝰ angeli qua sunt ceptus ꝑdicto modo
manifestat ¶ Ad iij · dd̃ · q̃ ꝑtus ad angelos bonos
q̃ semp sibiuicem uident mutuo bonũ est natum po
ne aliq̃d excitatiuum q̃ sicut vnus semp uidet alte
rum · ita semp uidet q̃q; in eo est ad se ordinatiũ
sed q̃ ecia in statu nature condite sibi inuicem loq̃
potuerint · et mali angeli nunc inuicem loquunturꝰ dñs
ẽ q̃ sicut sensus mouetꝰ a sensibili · ita intellectus
mouetꝰ ab intelligibili · Sicut g⁹ ꝑ signum sensibile
excitatꝰ sensus · ita ꝑ aliq̃ iuxtaitum intelligibile
ꝑ excitatur mens angeli ad attendendũ ¶ Ex istis or

Ad 2m sic pceditꝰ videtꝰ an ly loq̃tꝰ supiorꝭ
q̃ mfeior angelus supiori nõ loq̃tꝰ q̃ sup
r · ad chor̃ · xm̃ · si lingua hominũ loq̃r et ãgelorũ
dicat glõ · q̃ locutiones angelorũ fiunt illuminationes
quibus supiores illuminant mfeiores · sed mfeiores
nunq illuminant supiores ut supra dictum ẽ · gꝰ neq
sup mfeiores supiorib⁹ loquunturꝰ ¶ ꝓ · supradictum
ẽ q̃ illuminare nichil aliud q̃ in q̃d ẽ aliquid mani
festum alteri manifestare · sed hoc idem ẽ loq̃ · gꝰ idc

ē loq̄ et illuīnare et sic idem qđ ꝑus ¶ ꝓ· ggī· dr
ñ· moral· q deus ad angelos loq̄t eo ipō q eoꝝ
cordibus occulta sua īuisibilia ostendit· sed hō
ipm̄ ē illuīnare· g̊ omīe dei locuō ē illuīnatiō
pari g̊ rōne omīs angeli locuō ē illuīnatiō· nullō
g̊ mō mfeior angel⁹ supiori loq̄ pt ¶ Sed ꝯra ē
q̄ sic ait dyo⁹ exponit vñ· ca· ce· Jeis· Jnfeiores an
gelis supioribꝫ dicerit quis ē iste rex glorie ¶ Rn· dō·
q angeli mfeiores supioribꝫ loq̄ pnt ‖ Ad q̄ eui
dentiā sciendū ē q omīs illuīnatiō ē locuō ī an
gelis· sed nō omīs locuō ē illuīnatiō q̄ sic ait dam
ē angelū loq̄ angelo mchil aliud ē q̄ cōceptum
suū ordinare ad hoc q el⁹ notitia ꝑ ꝓpriā uolu
tatem· ea uō q̄ mente concipit̄ ad duplex pn̄
cipiū referri pnt· s· ad ipm̄ deū q̄ ē veritas ꝑma
et ad uoluntatem intelligentis per quā aliq̄ ac
tu considāmq· ¶ Cuia uō ueritas ē lum̄ intellīē
et regula omīs ueritatis ē ipē deus· manifestatiō
eius qđ mente concipit̄ fm̄ q dependet a ꝑma
veritate et locuō ē et illuīnatiō puta si vn⁹ hō
alteri dicat celū ē a deo creatū et hō ē aial· Sed
manifestatiō eoꝝ q̄ dependet ex uoluntate intelli
gentis nō pt dici illuīnatiō sed locuō tm· puta si
aliq̄s alteri dicat volo hoc addiscē· nolo hoc uel
illud facere· ¶ Unū vō est q uoluntas creata non
ē lux nec regula veritatis sed ptcipās luce vnde
gm̄ care ea q̄ fiūt a uoluntate creata mō tñ hui⁹
non ē illuīnare· non em̄ pt met ad pfectiōē itel
lectꝰ mei qđ tu uelis· uel qđ tu intelligas cognos
cē· sed solū quid ex uoluntate habeat q manifestū ē at
q angeli dicāt supiores uel mfeiores p ordinē
ad hoc pn̄cipiū qđ deus· et ideo illuīnatiō q̄ de
pendet a pn̄cipio qđ ē deꝰ solū p supiores ange
los ad mferiores deducit· Sed m ordine ad pn̄
cipiū qđ ē uoluntas ipē uolens ē ꝑmꝰ et supmꝰ·
et ideo manifestatiō eoꝝ q̄ ad uoluntatē pt ment
pipm̄ uolentē deducit ad alios quos tangit· et ꝑ
tñ ad hoc supiores mfeioribꝫ et mfeiores supi
oribꝫ loquunt· Et p hoc patet solutiō ad ꝑmū et ·2m·
¶ Ad ·3m· dō· q omīs dei locuō ad angelos ē
illuīnatiō q̄ eōrū uoluntas dei sit regula veritatis etiā
sic· quia deus uelit ꝑ mentē ad illuīnandū et per
fectionē mentis create· Sed nō ē eadē rō de uo
luntate angeli ut dām· ē

De locutionibꝫ angelorum

Ad ·3m· sic ꝓcedit· Videt⁹ q angelus deo nō
loq̄tur· locuō em̄ ē ad manifestandū aliq̄
quid alteri· sed angelus mchil pt manifestare deo
qui omīa nouit· g̊ angelus nō loq̄t deo ¶ ꝓ·
loqui ē ordinare conceptū intellīs ad alterū
ut dictū ē· sed angelus ꝑ q̄ceptū suū mentis or
dinat in deū· si g̊ aliq̄n deo loq̄t· semp deo lo
quit· qđ pt aliter inducendi mq̄ientes eū aliq̄n
angelo loq̄t· Videt⁹ g̊ q angelus nūq̄ loq̄tur
deo ¶ Sed ꝯra ē qđ dr· 1· Rndit angel⁹ dñm̄ et dixit

dñe exercituū usq̄ quo non miserebeis hyrlm̄ lo
quit̄ g̊ angelus deo ¶ Rn· dō· q sicut dictū est
locuō angeli est per hoc q conceptū mentis or
dinat̄ ad alterū· sed aliq̄ ordinat̄ ad aliud
dupliciter uno mō ad hoc q ꝑ hoc manifestet alteri sicut
in rebꝫ nāliꝫ agens ordinat̄ ad patiens· Et
in locuōne humāna doctor ordinat̄ ad discipu
lū· et q̄ntū ad hoc nullō mō angelus loq̄t deo neq̄
de hijs q̄ ad veritatem pertinēt neq̄ de hijs q̄
dependent a uoluntate creatī q deo ē omīs uolun
tas et omīs uoluntatis pn̄m⁹ et conditor· Alio mō
ordinat̄ aliq̄ ad alterū ut ab eo accipiat sicut
in rebus nāliꝫ passiuū ad agens· et in locuōne
humāna discipulꝰ ad mgrm̄· et hoc mō angel⁹
loq̄tur uel consulendo diuīnā uoluntatē in age
dis· uel eius excellentiā quā nūq̄ apprehendit
admirando sicut ggī· dicit in· ij· moral· q̄ angelꝰ
loquit̄ deo ei per hoc q sup semetipōs respi
cuit ad motū admiracōis assurgit ¶ Ad ꝑmū
g̊ dō· q locuō non semp ē ad manifestandū aliq̄d
sed q̄nq̄ ad hoc ordinat̄ finaliter ut loquēta aliq̄ ma
nifestet· sicut ai discipulꝰ q̄rit aliq̄ a mgrō ¶ Ad ·2m·
dō· q locuōe qua angeli loquunt̄ deo laudātes
ipm̄ et admirātes semp angeli deo loquunt̄· sed locu
ōne qua ei⁹ sapiāz consiliunt sup agendis tuē ei
loquit̄ q̄ aliq̄d nouū per eos agendū occurrit
sup quo illuīnari desiderat· De locutionibꝫ angelorum

Ad ·4m· sic ꝓcedit· Videt⁹ q localis distāa
opet aliq̄m locuōē angelica· Sicut em
dām· dicat angelus ubi ē tibi opat⁹ locuō autē
ē quedā opatiō angeli· ai g̊ angel⁹ sit m detā
loco· videt⁹ q usq̄ ad detātū loci distantiā an
gelus loq̄ possit ¶ ꝓ· loquētis clamor fit ꝑ ter
distantiā audientis· sed ysa· vj· dr de seraphym
q clamabat alter ad alterū· g̊ videt⁹ q m locu
ōne angelorū aliq̄ opet⁹ localis distantia
¶ Sed ꝯra ē qđ dr· luce xvj· dives in inferno posi
loq̄batur abrahe non impediente locali distantia
mlto ergo⁹ mīma localis distantia impedit ꝑt
vnꝰ angeli locuōnē ad alterū ¶ Rn· dō· q lo
cuō angeli mintellectualis opatiōne consistit ut ex
dictis patet· Intellectualis aūt opatiō oīmo abstracta
ē a loco et tpe· nā etiā mā intellectualis opatio
ē per abstractionem ab hac et nūc· nisi p accās
ex pte fantasmatū q̄ in angelis nulla sunt· Jn eo
aūt qđ ē oīmo abstractū a loco et tpe· mchil opat⁹
neq̄ tpis diuisitas neq̄ loca distantia· vnde in lo
cuōne angeli nullū impedimētū facit distantia loci
¶ Ad ꝑmū g̊ dō· q locuō angeli ē sicut dām·
locuō interior q̄ tamē ab alio ꝓcipit· et ideo ē
in angelo loquēte· et ꝓpōns ubi ē angelus loq̄tꝰ
sed sicut distantia localis non impedit q̄n vn⁹ an
gelus alium videre possit· ita etiā nō impedit q̄n
ꝓcipiat q̄ in eo ē ordinatiū ad se· qđ ē ei⁹ locuōnē

pape ¶ Ad vm dd· q clamor ille nō ē uocis corpee
qui fit ppter distanciā loci· sed sig fficat magnitudiē
veiq dicebat· uel magnitudinē effectꝰ ꝑm qd· dr ggr·
m libro moral· li· tāto mīus ꝙsq clamat q̄to mi
nus desiderat ¶ Loaliōi vni ad altīn nō obꝫ ggsatꝰ
Hd· q̄r sic procedit· videt· q loaliō nē vni
angeli ad alteri omēs cognoscat· q̄a em
vni loaliōnē hoīs non omēs audiat· fiat ieq̄
lis loa distancia· sed m loaliōē angeli mchi
opat· localis distancia· ut dm ē· gꝰ vno āgelo lo
quēte ad alteri omēs ꝓpuit ¶ ꝓ· omēs angeli
g̃nant m uirtute mtelligendi· si gꝰ conceptꝰ me
tis vni ordmatꝰ ad alteri cognoscat· ab vno
cognoscat· pari rōne ab alīs ¶ ꝓ· illūiaō ē que
dam spēs loaliōnis· sed illūinaō vni angeli
ab altero ꝓuenit ad omēs angelos· q̄ ut dicit
dyoꝫ xv· ca· ce· jer· vna q̄q̄ celestis ēencia mtelli
gencia sibi ra dicta· alīs oīcat· gꝰ et loaliō vni
angeli ad alteri ad omēs ꝓducat· ¶ Sed ḡra ē
q̄ vn homo pt· alteri soliloqui· mlto rigit· magꝫ
hoc m angelis ee pt· ¶ Rñdeo· q sicut supra dm
ē conceptꝰ mentis vni angeli ꝓpi pt· ab alio
per hoc q ille cui ē conceptꝰ sua uoluntate ordi
nat ipm ad alteri pt· at ex aliq̄ eā ordmare ali
quid ad vnū et non ad alteri· et ideo pt· ā conceptꝰ
vni ab aliquo vno cognosci et nō ab alīs· et
sic loaliōnē vni angeli ad alteri pt· ꝓpe vni
ab ꝙsq̄ alīs non q̄dem ipediente localī distancia
sed hoc faciente uoluntaria ordmaō ē ut dm ē
vnde patet rñsio ad pmū et vm· ¶ Ad tm dd· m
q illūinaō ē de hīs q̄ emanāt a pma regula
ueritatis q̄ ē pn̄m· gnē oīm angelorū· et ideo il
luminaōes sunt omēs cōes· Sed loaliō pt· ē de
hīs q̄ ordmāt· ad pn̄m· uoluntatis create· qd· est
ꝑpriū vni cuiꝰq̄ angelo· et ideo nō oportet· q hui9·
loaliōnes sint omnibz cōes ¶ Qō· c· vni· de ordiāōe
Dcīnde considandū ē ā lo· q̄r· ꝑm jer· ca· ce· ordies
de ordmaō ē angelorū ꝑm jerarchias
et ordines· dm ē em q̄ sup̄iores mferio
res illūinat· et non e conuerso· Et circa· q̄runtꝰ octo
¶ ꝓmo utrū omēs angeli sint vni jerarchie
¶ Secō utrū in vna jer· sit vn9 tm ordo ¶ Tio
utrū in vno ordine sint plēs āgeli ¶ Quarto utrū
distinctio jerarchiar· et ordinū sit a natā ¶ Quinto
de nōibz et ꝓpietatibz singulor· ordinū ¶ Sexto de co
paōne ordinū ad inuicē ¶ Septimo utrū ordines di
rent ꝑ diem iudicij ¶ Octauo utrū homines assumi
ant ad ordines angelor· Qō nō obꝫ q̄ sit vni jerar
Hō ꝑmū sic ꝓcedit· q omēs angeli sint vni
jerarchie· cū em angeli sint sup̄i mi
creaturas oporteat dicā q sint optime dispositi
sed optima dispō ē multitudiē ꝑm q contineat·
sub vno ꝓncipatu ut patet ꝑ ꝓpm̄ in xi· methꝫ
Item tio· pol· Cū igit· jerarchia nō sit aliud q̄ sacer
ꝓncipatꝰ videt· q omēs angeli sint eiusdē jerar
chie ¶ ꝓ· dyoꝫ dicat· in· mꝭ· ca· ce· jer· q jerarchia
ē ordo sacer et actio· sed omēs angeli q̄ntū ad vno
ordine ad deū q̄ cognoscit· et a quo in sius
actionibz regulant· gꝰ omēs angeli sunt vni je
rarchie ¶ ꝓ· sacer ꝓncipatꝰ q̄ d· jerarchia· nu
merat m hoīnibz et angelis· sed omēs hoīnes sunt
vni jerarchie· gꝰ et omēs angeli ¶ Sed ḡra ē
q̄ dyoꝫ vi· ca· ce· jer· distinguit tres jerarchias
angelorū ¶ Rñdeo· q jerarchia ē sacer ꝓncipa
tꝰ ut dm ē· in noīe at ꝓncipatꝰ duo mtelligit·
ꝙ ipē ꝓnceps et mltitudo ordinata sb̄ ꝓncipe
et nūaq̄ ē vnꝰ deꝰ ꝓnceps nō solū oīm angelo
rum sed etiā hoīnū et totius creature· Ideo non
oīm angelorū solū sed etiā totaꝫ rōnalis creatē
q̄ sacerdū ꝓnceps ee pt· ē vna jerarchia ꝙm q
augꝰ dicit· xi· de ciuitate dei· duas ee ciuitates
ꝙ ē societates vnam bonis āgelis et hoīnibus
altera m malis· Sed si q̄s dicat· ꝓncipatꝰ ex pte
multitudinis ordmate sub ꝓncipe sic vnꝰ ꝓnci
patꝰ dicat· ꝑm q mltitudo vno et eodē mō pt·
gubnatiōnē ꝓncipis reipe· que uō nō pnt·
ꝑm eumdē modū gubnari a ꝓncipe ad duos
ꝓncipatꝰ pt· mēt· sicut sub vno rege sunt duo
ciuitates q̄ duobus regunt· et legibz et mīstris
aya festiū ē at q̄ alio mō hoīnes dīnas illumi
naōnes ꝓpuit q̄ angelis· nā angeli ꝓpuit
eas in mtelligibli puritate· hoīnes uō recipi
unt eas sub sensibilium similitudinibz vnde d· r· ca·
ce· jer· Et ideo oportuit distinguī hūanā jerar
chiā ab angelica· Et per eumdē modū tres jerar
chie in angelis distinguunt· dictū ē em sup· ca·
de cognōne angelorū· agit· q̄ sup̄iores āgeli
hnt uliorem cognōnē ueritatis q̄ mferiores·
Hui9 at ulis cognōnis triplex gradꝰ in ange
lis distinguī pt· possunt em rōnes veri de q̄bz
angeli illūinant· considari tripliciter· ꝑmo q̄dē
ꝑm q procedunt a ꝑmo uli ꝓncipio q̄ dē deo· et iste
modꝰ quem pt· me jerarchie q̄ immediate ad deū ex
tendit· et q̄m ueri sibi dei collocat· ut dyoꝫ dicat
in· ca· ce· jer· Secō mō ꝑ hui9 rōnes dependent
ab ulibz causis creatis q̄ iam aliquo mō mltipli
cant· et hic modꝰ quem ꝑt· de jerarchie Tertio
at mō ꝑm q hui9 rōnes applicant· sinḡlis rebus
et ꝑt dependent a ꝓpiis causis et hi modꝰ pertinet
in fine jerarchie q̄d plenius patebit· cū de sinḡu
lis ordinibz aget· Sic igit· distinguunt· jerarchie
ex pte mltitudinis sbiecte· Unde manifestū ē eos
errare et ḡra mtem dyonisiū loq̄ qui posuit in
dīnis ꝓsonis jerarchiā quā uocat supcelestem
in dīnis q̄dem ꝓsonis ē q̄dā ordo nature sed non
jerarchie· sīlā ut dyoꝫ dicit in· ca· ce· jer· ordo
jerarchie ē· alios q̄dē purgari illūinari et ꝑfici
alios at purgare illūinare et ꝑficere q̄d absit ut

m deo ponam9 m dim̃s ps̃om̃s ¶ Ad p̃mũ g̃ dd· q̃ rõ illa procedit de pn̄cipatu er pte pn̄cipis q̃ optimũ ẽ q̃ mlt̄itudo regat̃ ab vno pn̄cipe ut pt̄z m p̃dict̃s locis mtendit ¶ Ad 2m dd· q̃ q̃tũ ad eo gn̄m cõz ipīs dei quẽ omẽs vno mõ· s· per essenciã uident nõ distmguũt m ãgelis jerarchie sed q̃tũ ad rõnes rerũ creatarũ ut dict̃ ẽ ¶ Ad 3m dd· q̃ omẽs hom̃es siũt vn9 spẽi et vn9 modus mtelligendi ẽ eis 9nãlis· nõ sic at̃ ẽ m angelis vnde non ẽ simlis rac̃ Q ĩ vna jer̃ a· st

Ad 2m sic procedit· videt̃ q̃ m vna ples ordnes jerarchia non siũt pluẽs ordmes· multiplicata em̃ diffim ẽ mltiplicat̃ diffimtũ· sed jerarchia ut dyo9 dicat ẽ ordo· si g̃ siũt mlti ordines non erit vna jerarchia sed mlte ¶ p̃· diũsi ordmes siũt diũsi gradus· sed gradꝰ m spũialibz mstituũt p̃m diũsa dona spũialia· sed m ãgelis omnã dona spũialia siũt gñã q̃ mchilubi simgl̃iter possidet̃ g̃ non siũt diũsi ordmes angelorũ ¶ p̃· m eccl̃astica jerarchia distmguũt ordmes p̃m purgare illuĩnare et p̃fic̃· nã ordo dyaconorũ ẽ purgatiuꝰ· sacerdotũ illuĩnatiuꝰ· epõrũ perfectiuꝰ ut dyo9 d̃· v· ca9 ec̃ jer̃· sed q̃libz ãgelus purgat illuĩnat et p̃fic̃t· nõ ẽ g̃ distmctio ordinũ m angelis ¶ Sed ẽ contra ẽ q̃d ap̃ls dicat ad eph̃· iij· q̃ deꝰ constituit xp̃m hom̃em siũp̃ oẽm p̃ncipatũ p̃tãtem et ũirtutem et dnãcõz· q̃ siũt diũsi ordmes angelorũ et q̃d ãnã eorũ ad vnã jerarchia ptinent ut m̃fia patebit ¶ Ho9 dd· q̃ sicut dicũ ẽ vna jerarchia ẽ vnꝰ p̃ncipatꝰ id ẽ vna mlt̄itudo ordinata vno modo siub p̃ncipe gubnacõne· non autẽ ẽt mlt̄itudo ordinata sed confusa· sm mlt̄itudinem diũsi ordmes non ẽnt· ipã ergo vñ jerarchie rẽquirit ordinũ diũsitatẽ· que q̃dem diũsitas ordinũ p̃m diũsa officia et actꝰ considerat̃· sicut patet q̃ m vna auctate siũt diũsi ordines p̃m diũsos actꝰ· ista ãnã aliꝰ ẽ ordo ũidicãdi aũ· aliꝰ pugnãdi aũ· aliꝰ laborãdi aũ m agris et sic de aliis· Sed tamẽ eã mlt̄itudo siũt vnꝰ cuiuslibz ordmes omẽs tamẽ ad tres pñt reduci p̃m p q̃libet mlt̄itudo p̃fecta habz p̃ncipiũ medium et finem vnde et m̃ciatibz triplex ordo hom̃um inuenit· quidã em̃ sũp̃mi ut optimates· quidã at̃ siũt mfimi ut uulgus ppl̃e· quidã aut siũt medij ut ppl̃e honorabilis Sic at̃ m qualibz jerarchia angelica ordmes distmguũt p̃m diũsos actus et officia et omnis ista diũsitas ad tria reducit· s· ad sũmi medium et mfimum· et p̃ter hoc m q̃libz jerarchia dyoꝰ ponit tres ordmes ¶ Ad p̃mũ g̃ dd· q̃ ordo duplic̃ d̃· vno mõ ipã ordinatã cõprehendens siub se diũsos gradꝰ et hoc mõ jerarchia ordo d̃· Alio mõ d̃· ordo gradꝰ vnꝰ et sic dicũ ẽ pluẽs ordmes vnꝰ jerarchie ¶ Ad 2m dd· q̃ m societate angelorũ omnia possident̃ gñ̃ter· sed tamẽ q̃dã excellentiꝰ habent̃ a quibusdã q̃ ab alijs· vnũ q̃dq; em̃ p̃fectus habet̃ ab eo q̃ p̃t illud gñ̃are q̃ ab eo q̃ non p̃t· sicut p̃fectus ẽ caliduꝰ q̃d̃ p̃t tale facẽ q̃ non p̃t· et p̃fectꝰ sicut q̃ p̃t docẽ q̃ non p̃t· et q̃to p̃fectus domũ aliꝰ gñ̃are p̃t tãto m gradu p̃fectiori ẽ· sicut m̃ p̃fectiori gradu magisteriũ ẽ q̃ p̃t docẽ alterum sicut· et p̃m hanc similitudinẽ consideranda ẽ diũsitas gradũ uel ordinũ in angelis p̃m diũsa officia et actꝰ ¶ Ad 3m dd· q̃ m̃fiores angelus ẽ sup̃mꝰ in ordine nr̃e hierarchie p̃m quã habet̃ ad alios et q̃ minor ẽ in regno celorũ maior ẽ illo· s· iohẽ baptista quo nullus maior inter natos mulierũ surrexerit vñ minor angelus celestis ierarchie p̃t non solũ purgare· sed illuĩnare et p̃fic̃ et alterũ mõ q̃ ordines nr̃e ierarchie ¶ Et sic p̃m distmctionẽ habitudinũ nõ distmguũt celestes ordines sed p̃m alias differẽcias actionũ Q ĩ vno ordine· st

Ad 2m sic procedit· videt̃ q̃ m vno ordine non siũt pluẽs ãgelꝰ· dicit ẽ em̃ supra omnes angelos mediocres ẽ adiuuare· sed vnꝰ ordmis ẽ dicũ t̃ q̃ siũt eq̃lia· g̃ pluẽs ãgelꝰ non siũt vnꝰ ordmis ¶ p̃· q̃d p̃t sufficienter fieri per vnũ sufficiens ẽ q̃ fiat p multa· sed id q̃d̃ pt̃ net ad vnũ officiũ angelicũ sufficienter p̃t fieri p vnũ angelũ· multo magis q̃ p vnũ solem sufficienter fit q̃d̃ pt̃ net ad officiũ solis q̃to p̃fectior ẽ angelus celesti corpe· si g̃ ordines distmguũt p̃m officia ut dictũ ẽ· sũp̃fluũ ẽ q̃ sint pluẽs angeli vnius ordmis ¶ p̃· sup· dictũ ẽ q̃ omnes angeli siũt mediocres si g̃ pluẽs angeli siũt vnius ordmis puta tres uel q̃tuor· mfimus sũp̃iorus q̃ est ciũ sup̃mus mfeiorus ordinis magis q̃ ciũ sup̃mus sui ordinis· et sic nõ uidet̃ q̃ magis sit vnus ordmis ciũ hoc q̃ ciũ illo· non ugnit̃ siũt pluẽs angeli vnius ordmis ¶ Sed contra ẽ q̃d ysa· vi· d̃· q̃ seraphim clamabat alter ad alterũ· siũt g̃ pluẽs angeli ĩ vno ordine seraphim ¶ Ho9 dd· q̃ ille q̃ cognoscit res aliquas p̃t usq; ad mmma et actꝰ et ũirtutes et naturas earũ distmguẽ· qui at̃ cognoscit res mpfecte non p̃t distmguẽ nisi m vli· q̃ q̃dem distmctio ẽ per pauciora· sicut q̃ ip̃fecte cognoscit res nãles distmguit earũ ordines m vli· ponẽs m vno ordine corpa celestia· in alio corpa mfera· in alio aĩmata· in alio plãtas· in alio aĩmalia· qui at̃ p̃fectꝰ cognosceret res nãles posset distmguẽ et in ipīs corpibz celestibz diũsos ordines· et in singulis alioru· ista at̃ mpfecte angelos cognoscim9 et eorũ officia ut dyo9 d̃· vj· ca9 ce· jer̃· e· unde non possum9 distmguẽ officia et ordines angelorũ nisi m cõi p̃m q̃ modũ mlt̃ angeli sub vno ordine continẽt̃· Si at̃ p̃fecte cognoscem9 officia angelorꝰ et eorũ distmctiones· p̃fecte scirem9 q̃ q̃libz angelus habet suũ p̃priũ officiũ et suũ p̃priũ ordinem in rebz· multo magis q̃ q̃libz

stella et si nos lateat ¶ Ad pmū g° dd· q omēs angeli vn9 ordinis sint alius mō eccles q̄ tū ad 9munē filiū ordinē fm̄ quā constituunt in vno ordine sed simplr non sunt eccles Vnde dyo° dicat x· ca° ce· Jer°e· q m vno et eodē ordine angelorū e accape pmos medios et ultimos ¶ Ad 2m dd· q illa spālis distinctio ordinis et officiorū fm̄ q̄ dicebat angelus habet ꝓpriū officiū et ordinē ē nobis ignotū ¶ Ad 3m dd· q sicut in superficie q̄ptūm ē alba et ptim in grā duę ptes q̄ sunt in 9finio albi et in gra magis quemūt fm̄ situ q̄ aliq̄ duę ptes albe· imo in tū fm̄ q̄litatē· ita duo angeli q̄ sunt in ēmine diuersi ordinis magis secū inuicem mut fm̄ ꝓpriā q̄tatē nat̄ale q̄ vnus eorū cū alio vel alijs sui ordinis· imo nō ad fm̄ ydoneitatē ad sibi offerenda· q̄ quedā ydoneitas vsq; ad aliq̄ tū tm̄ p̄cedit

Ad 2m sic p̄cedit videt̄ de distinctione ierar· q̄ distinctio jerarchiaꝝ et ordinū non sit a natura in angelis· Jerarchia em̄ dr sacer principatus· et in diffinitione cuius dyo° ponit q̄ deiformē q̄ tū possibile ē sibi fit sed sanctas et deiformitas ē in angelis per gram̄ et nō p naturā· g° jerarchiaꝝ et ordinū distinctio in āgelis ē p gram̄ et non p nāz ¶ Ꝓ· seraphym dicit̄ ardentes uel incendentes ut dyo° dicit vij· ca° ce· Jer°e· hoc at̄ uidet̄ ad caritatē ptinē q̄ non ē a natura ꝑ a gra diffundit̄ em̄ in cordibz nris p spm̄ scm̄ q̄ datus ē nobis ut d· ad ro· v· q nō solū ad sctos homines ptinet sed etiā de sctis angelis dicit ꝑ ut aug° dr xij· de ci· d· g° ordines in angelis nō sunt a natura sed a gra ¶ Ꝓ· jerarchia ecclastica exemplat̄ a celesti· sed ordines in hominibz nō sunt p naturā sed p doni gre· non em̄ ē a natura q vnus ē epūs et alius sacerdos· et alius dyacon9· g° neq; in angelis sunt ordines a natura sed a gra tm̄ ¶ Sed ogra ē q magr dicit ꝑ· d· sti libri sanctū q̄ ordo angelorū dr militando celestibus spiritum q̄ inter se aliquo minime gre silent̄ sicut et nāle datorū ptis pacē quemūt· distinctio g° ordinū in angelis non ē solū fm̄ dona gratuita sed etiā fm̄ dona gratuita naturalia ¶ Ad 3m dd· q ordo gubernationis q̄ ē ordo militantium sub principatu certius attendit̄ p respectū ad finem· finis at angelorū ꝑ accipi duplr vno mō fm̄ facultatem sue nature ut· s· cognoscat et amet deum nāli cognitione et amore· fm̄ hanc respectū ad hunc modū distinguunt̄ ordines angelorū fm̄ nālia dona· Alio mō ꝑ accipi finis angelice militantium sup̄na nālem facultatem eorū q̄ consistit in dine essentie uisione et in immobili fruitione bonitatis ipi· ad quē finem ꝓtinge nō pnt nisi per gram̄ vnde fm̄ respectū ad hunc finem ordines distinguunt̄ in angelis· cōpletiue q̄dem fm̄ dona gratuita· dispositiue at fm̄ dona nālia q̄ angelis data sunt dona gratuita fm̄ capacitatem nāliū q̄ nō ē in hominibz· et ideo distinguunt̄ homines fm̄ dona gratuita tm̄ et nō fm̄ naturā· et p hoc patet solutio ad obiecta

Ad 1m sic p̄cedit videt̄ q ordines ordinū angelorū nō ḡnent noientur omēs em̄ celestes spūs dicunt̄ et angeli et uirtutes celestes sed noia ista ḡnent aliquibz ap̄ant̄ ḡ° ḡnent nominat̄ vn9 ordo angelorū et alius uirtutū ¶ Ꝓ· ee dnm ꝓpriū ē dei fm̄ id ꝑ· sanctos q̄m dominū ipē ē deus ḡ° ḡnent vn9 ordo celestiū spūm dominacōes vocat̄ ¶ Ꝓ· nomē dnāc̄ois ad gubnationē cōnē ptinē videt̄· silr et nomē principatuū et potestatuū Jnō quemūt ḡ° tribz ordinibz hierarchicis noia cōponunt̄ ¶ Ꝓ· angeli archangeli dicunt̄ q̄ principes angelorū non ḡnant hoc nomē alijs ordinibz ipom q̄ ordinē principatuū ¶ Ꝓ· nomē seraphym ipomt̄ ab ardore q̄ ad caritatē ptinz· nomē aut cherubim ipomt̄ a scia caritatis abundantis· et sīm hoc sunt dona cōia omnibz angelis· non ḡ° debet ee noia spālium ordinū ¶ Ꝓ· thronus dicit̄ sed ex hoc ꝑ· deus in cōnali creatura sedē dicit̄ q ipm cognoscit et amat· non ḡ° debz ee alius ordo thronorū ab ordine cherubim et seraphym Sic igit̄ videt̄ q̄ ḡnent ordines angelorū nominet̄ ¶ Sed ogra ē auctoritas sacre scripture q̄ sic eos nominat· Jnomē· n· seraphym ponit̄ ysa· vj· nomē cherubim ezechi· et nomē thronorū colocē· Ꝓ· nāc̄ones at· et uirtutes et principatus et ptātes ponunt̄ epi· ij· ad ephe· i· nomē at archangeli ponit̄ in canonicis unde nomē at angelum pluribz scripturis locis ¶ Ad 2m dd· q in noia ac̄ē angelicorū ordinū q̄sdam oportet q ꝓpria noia sumpta sint ordinū ꝓpietates eorū designant ut dyo° dicat vij· ca° ce· Jer°e· Ad uidendū at q̄ sit ꝓpietas cuiuslibz ordinis considerari oportet q in rebz ordinatis tripliciter aliq̄ ee contingit· s· p ꝓpietatem p excessū et p participationē· Per ꝓpietatē at dr aliq̄ ee in re aliq̄ q adeq̄t et ꝓportionat̄ nature ipius· per excessū at q̄ illud q̄d attribuit̄ alicui ē minus q̄ res q̄ sibi attribuit̄ sed queit illi rei per excessū sicut dm̄ ē de omnibus noibz q̄ attribuunt̄ deo ꝑ participationē at q̄ id q̄d attribuit̄ alicui nō plenarie inuenit̄ in eo sed deficienter sicut sancti homines participatiue dicunt̄ dij· Si g° aliq̄ nomina debeat noiē designāte ꝓpietatem ipius non debz nominari ab eo q̄d ipsemet principat· neq; ab eo q̄d excedent̄ habet sed ab eo q̄d ē sibi coeq̄ti· sicut si quis uelit ꝓpie noiare hominē dicet eū sciam rōnalem nō at sciam intellectualem q̄d ē ꝓpriū nomen āgeli q̄ simplex intelligentia q̄uenit angelo per ꝓpietatem hominis nō per participationē· Sileq; sciam sensibilem q̄d ē ꝓpriū nomē bruti q̄ sensus ē minus q̄ id q̄d ē ꝓpriū hominis· et queit homo excedenter p omnibz alijs animalibz Sic igit̄ consideranduꝫ ē in ordinibz angelorū q omēs spūales per

fectiones sint ombz angelis gminores · et q omes habitudanter erunt in sipiorib; q̄ mfeiorib⁹. Sed cū in ipis eadē pfectiones sint q̄dā gradꝰ sipior pfectio sipiori ordmi attribuit p̄ p̄pietatē mfeiori uō per prioritatē. Et iō sic mfeior pfectio attribuit mfeiori ordm̄ p̄ p̄pietatē sipiori aūt p excessū et ita sipior ordo a pfectiōe sipiori nominat⁹ dicit dyoꝰ expomt ordmū noiā ꝑm̄ q tm̄ eadē ad spiritales pfectiones eoꝝ · Gregoriꝰ uō in expōne ho cū nōm̄ magis attendē uidet exteriora ministeria · dicat em̄ q angeli dicunt q̄ mm̄a nūciant archāgeli q̄ sūma · uirtutes per quas miracula fiunt · ptātes quibz adiūse ptātes debellāt · principatus q̄ ipis bonis spiritibz presunt ¶ Ad p̄mū gꝰ dd · q angelus nūciat⁹ omes gradꝰ celestes spūs m̄ tū sunt manifestatores dinoꝝ · angeli uocant⁹ sed sipiores angeli habent q̄dā excellentiam m hac manifestatiōe a qua sipiores ordines noiant⁹ Infimꝰ aūt angeloꝝ ordo nullā excellentiā sup̄ hoem manifestatiōē addit · et ideo a simplicī manifestatiōe noiat⁹ · et sic nomē cōe remanet mfimo ordmi q̄si p̄ruū ut dyoꝰ dicit⁹ v · ca⁹ ce · Jer⁹ · Vel pt dici q̄ infimꝰ ordo · d̄ specialiꝰ ordo angeloꝝ q̄ immediate nobis ānunciat · Virtꝰ aūt duplicit accipit pt uno mō cōiter ut ē media inter ecclām et opatiōnē · et sic omes celestes virtutes spūs dicunt⁹ celestes virtutes sicut et celestes ecclām · Alio mō ꝑm q portat q̄dam excessū fortitudinis · et sic p̄ nomen ordinis unde dyonisiꝰ dicit⁹ viij · ca⁹ ce · Jer⁹ q nomē uirtutis sigficat quādā inuincibilem et inconcussam fortitudinē · p mo q̄ ad omes opationes dinas eis obuientes · 2⁹ ad sūsapiendū dina et ita sigificat q sine aliquo timore aggredit⁹ dina q ad eos ptinent · q̄ uidet⁹ ad fortitudinē ai inter pt̄inē ¶ Ad 2ᵐ dd · q sicut dicit⁹ dyo · xij · ca⁹ de di · no · dnātiō laudat⁹ singulariter p q̄dā excessum · sed ptinaciē dina eloq̄a uocant dnōs principaliores ornatū p quos mfeiores excedunt eis gratiā · unde et dyoꝰ dicit⁹ viij · ca⁹ ce · Jer⁹ q nomē dnātionis p mo q̄dem sigficat q̄dā libertatē q̄ ē a seruili ydiotē et pedestri subiectione sicut plebs subiicit⁹ et a tyrānica oppssione quā ecclām interdū maiores patiunt⁹ · Sed dō sigt q̄dam rigidā et mflexibilem gubnatiōz q̄ ad nullū seruilem actum inclinat⁹ · neq; ad aliq actū subiectorū uel oppssorū a tyrānide ¶ 3⁹ sigt appetitū et ptinaciā veri dominij q̄ ē in deo et similit nomē cuilibz ordinis sicut sigt ptinaciā cuius in deo · sicut nomen uirtutis sigt ptinaciā dine uirtutis · et sic de aliis ¶ Ad 3ᵐ dd · q nomē dnātionis et principatus et ptātis diuisim ode ad gubnatiōz ptinent · nā dnūs ē solū mō p tape de agendis · et ideo gg · dicit q̄ q̄dā angeloꝝ agmina pro eo q eis cetera ad obediendū sub iecta sunt dnationes vocant⁹ · Nomē uō ptātis ordinationē q̄dam designat ꝑm̄ d̄ apli · to · viij · q ptāta resistit dei ordinationi resistit · Et ideo dyoꝰ dicat q nomē ptātis sigficat q̄dā ordinationē et cta suscepta dinoꝝ et cta actiones dinas quas sipiores et mfeiores agunt eas sursū dirigendo · Ad ordinē gꝰ ptātū ptinꝫ ordinatē q̄ a subditis sunt agenda · principaliū uō ut gg · dicit⁹ inter reliquos porem existē q̄si p̄mi sunt in executione eoꝝ q imperant⁹ · Et ideo dyoꝰ dicit⁹ v · ca⁹ ce · Jer⁹ · q nomen principatus sigficat ductum ordinatiuū actionū · Illi em̄ q alios dicunt⁹ p̄mi inter eos existentes principes p̄ uocant⁹ ꝑm̄ d̄ p̄ · Puenerūt principes quieti psallentibz ¶ Ad mi · dd · q archāgeli ꝑm dyoꝝ medij sunt inter principatū et angelos · medius aūt comparatiue ad extremū uidet⁹ alterius mēbri participat nāz utriusq; sicut tepidū respectu calidi et frigidi · respectu uō frigidi ē calidū · Et sic archangeli dicunt⁹ q̄si principes angeli · q respectu angeloꝝ sunt principes respectu uō principatuū sunt angeli · Idem gg · aūt archangeli dicunt⁹ ex eo q principat⁹ soli ordini angeloꝝ q̄ magna nūciāt nūciātes · principatū aūt dicunt⁹ ex eo q principant⁹ omnibz celestibz principibz dinas iussiones explentibz ¶ Ad v · dd · q nomē seraphim importat⁹ ardorē caritatis sed a calōre ignis excessiue q̄ importat nomē ardoris uel mādi · Vñ dyoꝰ viij · ca⁹ ce · Jer⁹ exponit nomē seraphim ꝑm̄ p̄petates ignitas in quo excessus caliditatis Ignis aūt tria possumꝰ considāre · primo q̄dē motū q̄ ē sursū et q̄ ē continuꝰ per qđ sigficat⁹ q mobilitatē uidet⁹ in deum · Secundo uō uim actiuā eiꝰ q ē caliditatē quidem simpliciter nō inuenit⁹ in igne sed aliquā qualitatē q̄ magis ē penetratiua in agendo et ptinget usq; ad mīma · et iterū ratione quod quicquid sup excedenta feruore · et per hoc sigficat⁹ actio ignis angeloꝝ quā in subditos potent⁹ excitant eos in similem feruorē excitātes et totaliter eos permedium purgantes // Tertio considāt⁹ in igne claritas eiꝰ · et hoc sigificat q ignis angeli tenet⁹ in seipis mentem gaudiū lucem et q alios perfecte illuminat · Similit⁹ etiā nomē cherubim importat⁹ a quodā excessu scie · Vñ dicit⁹ viij · ca⁹ ce · Jer⁹ · Idem q̄dem q̄ tū ad q̄tuor · primo plenā susceptionē dei diuinorū · 2⁹ q̄ tū ad plenā infusionē dei diuinorū · 3⁹ q̄ tū ad hoc q in upō deo ꝺtemplat⁹ pulchritudinē ordinis rerū a deo diuinitatū · 4⁹ q̄ tū ad hoc q ipi plenitudinē existentes ignis eorū copiose in alios effundunt ¶ Ad 4ᵐ dd · q ordo thronoꝝ habet excellentiam ꝑ mfeioribz ordinibz in hoc q̄ immediate in deo rationes opum cognoscit⁹ · sed cherubim habz excellentiā scie · seraphim excellentiā amoris ardoris · et licet in istis duabz excellentiis ierarchie

tercia non tamē m illa q̄ē thronorū mediū
alie dne· et ideo ordo thronorū distinguit ab or
dine cherubm et seraphym· hoc em̄ ē in omīb
q̄ excellencia mfeiorib⁹ continet in excellēcia su
piorib⁹ et non eḡuso· ¶ expomt at dyo⁹ nomē thro
norū p ḡuenienciā ad mālez sedes in quibz ē qua
hior considatio· ꝑmo q̄dem sitū q̄ sedes sup̄a
terrā eleuāt· et sicut angelū thromi dicit ele
uāt usq; ad tīm q̄ m deo īmediate cōnes cognoscat
//2o in mālibz sedib⁹ considāt firmitas q̄ in ipis
aliq̄s firmiter sedet hoc at ē eḡuso nā ipi āgeli
firmāt per deū //3o q̄ sedes susc̄apit sedentem
et in ea deferri pt· sic et ist⁹ angelus susc̄epit deū
in semetipis et quodāmō ad mfeiores ferūt //4to
q̄ figura q̄ sedes ex vna pte ē aperta ad susc̄ipien
dum sedentē· ita et ist⁹ angelus sup̄ pmptitudiez
aperta ad susc̄ipiendū deū et humiladū ipi· De

Ad· 6tū sic procedit ¶ dlbz ordmū āgelor

Videt q̄ mḡent gradus ordmū assignēt
ordo em̄ platonū uidet ee sup̄mo· sed dnāc̄oes
pncipatꝰ ptt̄ates ex ipis noīb⁹ platonicis q̄dā hmt
g⁹ isti ordines debent ee inter ordines sup̄m
¶ p̄· q̄to aliq̄s ordo ē deo ꝑ mḡor cōtio ē sup̄ior ꝑ
ordo thronorū uidet ee deo ꝑ mḡssimo· mchil em̄
ꝑ mḡns cōiungit sedenti q̄ sua sedes· g⁹ ordo thro
norū ē altissimꝰ ¶ p̄· sed ē p q̄ amor et intellectꝰ
uidet ee altior q̄ uoluntas g⁹ et ordo cherubm vide
tur ee altior q̄ seraphym ¶ p̄· greg· pomt pncipa
tus sup̄ ptt̄ates· non g⁹ collocāt immediate sup̄ ar
chāgelos ut dyo⁹ dicat ¶ sed contra ē q̄d dyo⁹ pomt
in pma q̄de jer⁹ seraphym ut pmos· cherubm ut
medios· thronos ut ultimos· ¶ in media uō dnāc̄oes
q̄dē ut pmos· ptt̄ates ut medios· ptt̄ates ut ultimos
¶ in ultima uō pncipatꝰ ut pmos· archāgelos ut
medios· angelos ut ultimos ¶ ad 1m dd· q̄ gradus
angelicoꝝ ordmū assignāt et ḡḡ et dyo⁹ q̄ tum
ad alia q̄de q̄uenient· sed q̄tū ad pncipatꝰ et ptt̄ates
et virtutes differenter ¶ ad dyo⁹ collocat virtutes sub dnā
c̄oibz supra ptt̄ates· pncipatꝰ at sub ptt̄atib⁹ sup̄
archangelos· greḡ⁹ autē pomt pncipatꝰ in medio
dnāc̄onū et ptt̄atū· virtutes uō in medio ptt̄atū et
archangelorū· et utraq; assignatio fit tamē tū ha
bē pt ex auctoritate apli q̄ medios ascendendo enumāt
dicat eph· 1· q̄ deus constituit illū· s· ep̄m ad dexteram
suā in celestib⁹ sup̄ oem̄ pncipatū et ptt̄atē et virtu
tem· ubi virtutem pomt mt dnāc̄oꝝ et ptt̄atem
ꝑ assignatioꝝ dyonisij ¶ sed ad oppositū enumāt eosdē
ordines descendendo dicit sine tromi sine dnāc̄ones
sine ptt̄ates omnia p ip̄m et in ip̄o creata fuit ubi pn
cipatꝰ pomt medios mt dnāc̄oes et ptt̄ates ꝑ
assignatioꝝ gregorij ¶ ꝛmo igit̄ inde accipiendū ē rōnem
assignationis dyonisij· in qua considerandū ē q̄ sicut
supra dictū ē p̄ma jer⁹ accipit rōnes rerum in ip̄o deo
sed quia uō m̄ in creaturis uidetur ad speciā

les effectꝰ et q̄ deḡ ē ut finis uō solū angelicoꝝ
ministeriorū sed etiā totius creaturē· ad pmā ierarchi
am pt̄met consideratio finis· ad mediā uō dispositio
uis de agendis· ad ultimā at applicatio dispōnis
ad effectū q̄ ē executio ip̄is· hoc em̄ tria manifestāt
ē in qualibz operatione inuenire· et ideo dyonisius ex
noīb⁹ ordmū ꝑ tales eorū consideratiōes ullos ordines
in pma ierarchia posuit quoꝝ noīa ip̄onit per
respectū ad deū· s· seraphym cherubm et thronos
illos uō ordines posuit in media ierarchia quoꝝ
noīa designāt ip̄os em̄ quadā gubernationis siue dispo
sitionem· s· dnāc̄oes virtutes et ptt̄ates illos uō ordi
nes posuit in terna ierarchia quoꝝ noīa designat
ip̄os executores· s· principatꝰ archāgelos et an
gelos ¶ in respectu at ad finem tria considerari pnt
in pmo aliquis consideret finem· 2o uō pfectā
finis cognitionē accipit· 3o uō mediā ē suam in
ip̄o defigit· quoꝝ secundū se habet ex additione ad
pmū· et tertiū ad utrūq; et q̄ deus ē finis creaturē
sicut dux ē finis exercitꝰ ut dicit in xi· methy· pt aliq̄s
silē hui⁹ considerationem rebz humanis· nā q̄dā sunt
qui hoc habent dignitatis ut p seipos familiaritē
accedere pnt ad regem uel ducē· quidā uō sup hoc
hmt ut eius etiā secreta cognoscāt Alii uō m sup
ueniūt semp̄ inherent q̄ ei quietꝰ et ꝑm hanc
sublimitatem accipere possunt· dispōnē ordmū p̄me
ierarchie ¶ flam tromi elevāt ad hoc q̄ deū fami
liariter in seipis recipiant ꝑm q̄ rōnes rerū in ip̄o
immediate cognoscē pnt q̄d ē ꝑpriū totius p̄me ierar
chie· cherubim uō supeminet dina secreta cog
noscitur· seraphym uō excellunt in hoc q̄d ē omni
sup̄mū· s· ip̄i deo uniri ut sic ab eo q̄d ē cōe totu
ierarchie denoiet ordo thronorū· sicut ab eo
q̄d ē cōe omnibz celestibz spiritibz denoiatur ordo an
gelorū· Ad quīnta dm at rōnem tria pt̄met
quoꝝ p̄mum ē diffinitio eorū q̄ agenda sunt q̄d ē
ꝑprie dnāc̄onis· 2um ē pbē facultatē ad implendū
q̄d pt̄met ad virtutes 3um ē ordinatē q̄liter ea q̄ pre
cepta uel diffinita sunt impleri possint ut aliqui
exequātur et hoc pt̄met ad ptt̄ates Executio uō an
gelicorū ministeriorū consistit in amonitione dei ma
in executione at tamen ubi actꝰ fuit q̄dā q̄si mapie
tes actionem et alios ducentes sicut in cātu pān
tores· et in bello istā q̄ alios ducit et alios diri
gunt et hoc pt̄met ad principatū Alii uō fuit q̄ sim
plicit exequuntur et hoc pt̄met ad angelos Alii
uō medio mō se habent q̄d ad archāgelos pt̄m
ut sup̄ dictū ē Inuenit at hec ordmū congrua
assignatio· nam ꝑ summi mfeioris ordmis affi
nitatem habz cū ultimo supioris sicut mfima
alia alia parū distant a plantis ꝑ m dat ordo ē
dmarū psonarū q̄ tāt ad ꝑm sēm q̄ ē amor pro
cedens cū quo affinitatē habz sup̄mꝰ ordo p̄me
ierarchie ab mendio amoris denoiatꝰ Infimꝰ

aut ordo p̄me ierarchie ē tronorū q̄ ex suo no
mie hȳt quādā affinitatē ai dnā cōibz· nā
tm dicit̄ ꝑm gregorū per quos deꝰ sua uu
dicia exercet· acq; uit em dīnas illuīnacōes
p̄ q̄uerencia ad īmediate illuīnādū ꝑm zam ie
rarchiam ad quā ptinet dispō dīnorū mīsteiorꝫ
ordo uō ptātū affimtatē habz ai ordine pnci
patuū· nā ai ptātū sit ordinatꝰ sbiectus īponē
hȳ ordinacōi statim m noīe p̄ncipatuū designa
tur q̄ suit p̄mi m exercitē dīnorū mīsteiorū ut
pote p̄sidentes gubnacōi gentiū et regnorum
qd ē p̄mū et p̄ capuū m dīns mīsteriis sīa bonū
gentis ē dīno q̄ bonū vnq; homīs vnde d̄ dan·
xi· prmaceps regni p̄sarū nonꝰ stat mīchi
Dispositiō ecia ordinū quā gregorius ponit cō
gruitatem habet sīa ai dnacōnes sint desmē
tes p̄ apientes ea q̄ ad dīna mīsteria ptinent
ordines eis sbiecti disponunt̄ ꝑm dispōnē eorū
m quos dīna mīsteria exerceant̄ ut augꝰ d̄
m zꝰ de tm· corpa quodā ordine regunt̄ mīseio
ra per supiora· et oīa per spūalem creaturaz
et spūs malꝰ per spm bonū· p̄mꝰ gꝰ ordo pꝰ
dnacōnes d̄ p̄ncipatuū q̄ ecia boīs spūbꝰ
p̄ncipant̄· deīde ptātes per q̄s arcent̄ ma
li spūs sicut p ptātes terrenas arcent̄ male
factores ut habet̄ ro· xmj· post q̄s sunt uirtutes
q̄ hȳnt ptātem sup corpalem naz m operacōne
mīraculoz· post q̄s sunt archangeli q̄ nūciat
hoīb; uel magna q̄ sunt sup̄ rōnē uel pua ad
q̄ vacō se extendē pt ¶ Ad p̄mū gꝰ dd· q̄ m angē
lis poci ē q̄ subiacuit̄ q̄ q̄ m feioribz p̄sident
et hoc dīuat̄ ex illo et ideo ordines noīant a pla
cōne non sunt sup̄m sed magis ordines noīati
a q̄sione ad deū ¶ Ad ym dd· q̄ illa ꝓpm q̄ tur
ad deū q̄ designat̄ nomē tronorū quem et ecia
cherubm et seraphm et excellentiā qui dam ē
¶ Ad zm dd· q̄ sicut supra dam ē cognicō ē ꝑm
q̄ cognita sunt m cognoscente· amor at ꝑm q̄
amas vnit̄ rei amate· supiora ait nobiliori
mō sunt m seipis q̄ m inferioribz· Jnferiora uō no
biliori mō m supioribz q̄ m seipis· et ideo mīse
riorū q̄dem cognicō p̄ emmet dilectiōi· supio
rū at dilectio et p̄ capue dei p̄ emmet cognicōi
¶ Ad em dd· q̄ si quis diligent̄ consideret dispō
nes ordinū ꝑm q̄ omnīū et gregorii pariū uel
mchil differūt si ad rem referant̄· expomt ei
ggꝝ· p̄ncipatuū nomē ex hoc q̄ boīs spūbz
p̄sunt et hoc quem tūtutibz ꝑm q̄ī noīe ūtu
tū intelligit̄ q̄da fortitudo dans efficaciā m
feioribz spūbz ad exequēda dīna mīsteria
Rursus uīrtutes ꝑm ggoriū undet̄ ee id q̄d
p̄ncipatꝰ ꝑm dyo· Jam hoc ē p̄mū in dīns
mīsteriis mīracula facē p hoc em pat̄ uia
amīna cōi archāgeloū et angeloū Quo ordies

Ad dm sit procedit̄ videt̄ macbt pꝰ iudiciū
q̄ ordines nō remanebunt pꝰ die iudicij
dicit n· aplꝰ· i· ad thes· xv· q̄ xps euacuabit om
nē p̄ncipatū et ptātem ai tradidit regnum
deo et pri q̄d erit multima consimacō ad pari
gracōne multo statui omēs alij ordines euacua
bunt̄ ¶ Dō· ad officiū angeliꝯ ordinū ptinet pur
gare illuīnare et p̄ficē· sed pꝰ diem iudicij vnꝰ
angelus non purgabit aut illuīnabit aut per
ficiet alium q̄ non p̄ficient amplius in sua gra
frustra angelici ordines remanebunt i manent
¶ Dō· aplꝰ dicit ad heb· j· de angelis q̄ omēs
sunt āministratorij spūs in mīsteriū missi ꝓp eos
q̄ hereditatē capiunt̄ salutis· ex quo patet q̄ of
ficia angelorū ordinat̄ ad hoīes q̄ hoīes ad sa
lutē addiciūt̄· sed omēs electi usq; in diē iudi
cij salutē consequūtur· non gꝰ pꝰ diem iudicij
remanebunt officia m ordines angelorum
¶ Sed contra ē q̄d dr Judic· v· stelle manētes in or
dine et custodiū suo q̄d expomt̄ de angelis gꝰ an
geli semp in suis ordinibz remanebunt ¶ Rō
dd· q̄ in ordinibz angelicis duo p̄nt considerari
·s· distinctio graduū et exercitiū officioꝝ· distinc
tio at graduū ē in angelis ꝑm diuersitatē nature et
gre ut supra dictū ē· et utraq; diuersitas p̄ angelos
remanebit· non em posset natura ei diuersitas
eis auferri nisi eis corruptis· diuersitas ecia gloie erit
in eis spūs ꝑm diuersitatē in p̄dictis Exercitiū aut
officioꝝ suoꝝ angelicoꝝ aliq̄ modo remanebit post
diem iudicij et aliquo mō cessabit· cessabit q̄dē
ꝑm q̄ eorū officia ordinant̄ ad producendū alia
quos ad finem· remanebit at ꝑm q̄ quiet in
ultima finis consecutionē· sicut ecia alia sunt offi
cia militarium ordinum in pugna et triumpho
¶ Ad p̄mū gꝰ dd· q̄ p̄ncipatus et ptātes euacua
buntur in illa finali consummacōe q̄tū ad hoc q̄
alios ad finem perducant· q̄ consecuto iam fine
non ē nam· tendē in finem Et hoc cōmittit
ex uerbis aplī dicentis Cum tradiderit regnum deo
et pri· id est ai populum fideles ad fruendum deo
¶ Ad ym dd· q̄ actiones angelorū sup alios an
gelos sunt considande ꝑm similitudinē mīntelligibi
lium actionū q̄ sunt in nobis Jnuenīunt at in nobis
mīte intelligibiles actiones q̄ sunt ordinate ꝑm
ordinē cause et causati· sicut ai p mītia media
gradatim in vnā conclusionē deuenimus gaya
misfestum ē at q̄ cognicō conclusionis dependet
ex omnibz mediis p̄cedentibz· nō sōlum q̄tū ad no
uā acquisicōz· sed ecia q̄tū ad firmā conseruacōnē
Cuius signum ē q̄ si aliqs obliuiscet̄ aliquod p̄cedentium
mediorū· opinionē q̄dem uel fidem de q̄dam
posset habē· sed non firmam· ordinē causarum ordi
nato Dicit̄ ai mīsteriores angelicas dīnorum
operum cognoscunt per lumen superiorum angelorum

dependet eorū cogmcō ex luce sup̄iorū nō solum
q̄tā ad nouā actionē acq̄sitoz sc̄e· sed eaā q̄tam
ad conseruacōē· licet g̊ p̄ iudiciū nō proficiat
mfeiores angelum cogmcōē aliq̄ū veriū· non
tamē p̄pter hoc excludit· q̄n a sup̄iorib⁹ illuminet·

¶ Ad 3m dd· q̄ si p̄ diem iudicij homines nō sint
ulterius ad saluādē addituendi p̄ ministeriū āgelo-
tamē illi q̄ iam saluāē erūt conseruati aliq̄ illua
cōnē habebūt p̄ angelorū officia & horiēs assumā

Ad 4m sic procedit· videt· q̄ hoc ad ordinē angelorū
Omnes nō assumāt· ad ordines angelorū
Jerarchia em̄ humana continet· sub mfima jerar-
chiaz celestiū· sicut mfima sub media et media
sub p̄ma· sed angelus mfimę ierarchie nullā trās
fert· aut m̄ mediā aut m̄ p̄mā· g̊ nec homines
trāsferent· ad ordines angelorū ¶ p̄ō· ordinib⁹
angelorū aliq̄ officia q̄petūt utpote ad custodie-
mīa ala facē· demones autē et hui· q̄ nō vide
tur q̄ueire ad aiam sanctorū· g̊ nō transferūt·
ad ordines angelorū ¶ p̄ō· sicut bonus angelus
dicit· ad bonū· ita demones mduit· ad malū
sed erroneū ē dicē q̄ aīa humana malorū q̄ditāt·
mdemones· hoc em̄ arisot reprobat sup̄ ag·
g̊ nō videt· dd· q̄ aīe sc̄orū trāsferent· ad ordi
nes angelorū ¶ sed contra ēq̄d dnē dicit ag· xvij·
de sanctis q̄ erūt sicut angelus dei ¶ Re· dd·
ē q̄ sicut sup̄ra dictū ē ordines angelorū distinguū
tur et f̄m ordinē nature et f̄m ordinē gr̄e· Si g̊ cō
sideretur angelorū ordines solū q̄tū ad gradū
nature sic homines nullo mō assumi p̄nt ad ordi
nes angelorū q̄ semp remanebit natuāle
distinctio· quā quidē considerātes posuerūt
q̄ nullo mō homines transferri p̄nt ad ēq̄litatem
angelorū q̄d ē erroneū· repugnat em̄ p̄missi
oni xp̄i dicentis luc· xx· q̄ filij resurrectionis erūt
equales angelis dei· Illud em̄ q̄d ē ex pte na
ture se habet ut māle mīone ordines· cōple
tiuū uō ē q̄d ē ex dono gr̄e q̄ dependet ex libe
alitate dei nō ex ordine nature· Et ideo p̄ donum
gr̄e homines mēri tātā gr̄am glām ut āgelus
equāt· f̄m singulos eorū gradus q̄d ē homines as
sumi ad ordines angelorū Rūdā tñ dicit· q̄
ad ordines angelorū nō assumēt homines q̄ sal
uāt· sed solū gr̄es uel perfecti· Alij uō sunt or
dinē constituēt· q̄si conduisūtores tocius societatis āge
lorū Sed hoc ē contra aug· q̄ dicit xxij· de ci· d· q̄
non erūt due societates angelorū et hoīm sed
una q̄ omnes beatificabit ē ad herē vnū deo ¶ Ad 2m
g̊ dd· q̄ gra angelis dat f̄m p̄portionē nāle
nō aut sic ē de hominib⁹ ut sup̄ra dictū ē Et ideo si
cut mfeiores angeli non p̄nt transferri ad na
turalem gradū sup̄iorū ita nec ad gratuitū
consequendē· sed homines p̄nt p̄ gram ad gr̄atuitū
consequendē sed nō ad nāle ¶ Ad 3m dd· q̄ āgli

f̄m nature ordinē medij sunt inter nos et deum
et ideo f̄m legem cōem p̄ eos aīa trāsit· nō solū
vespertinā· sed eaā omā corpalia· homines aut
sancti eaā p̄ hanc uitā sunt eius dē nature no
bis cū· unde f̄m legem cōem nō āmittūt humā
na nec rebz p̄uioz mīs· sicut aug⁹ dicit in libro de
cura pro mortuis agenda Et quadā tamē spe
ciali dispensatiōe interdū aliq̄bz sanctis q̄dit·
uel vivis uel mortuis hui· officia exhibē· uel mi
racula faciendo· uel demones arcēdo· uel aliq̄
aliud huiusmodi· sicut aug⁹· in eodē libro dicit ¶ Ad 3m
dd· q̄ homines ad penā demonū trāsferri nō ē er
roneū· sed q̄dam erronee posuerūt demones mihil
aliud ēe q̄ aīas defunctoz· et hoc arisot⁹ reprobat

Quōd cix· de ordinatiōe
ē de ordinatiōe malorū an malos āgelos
geloꝝ Et circa hoc q̄rit̄ ē· ¶ Primo utrū
ordines sint in demonibz ¶ 2o utrū sit in eis placē
¶ 3o utrū unus illuminet alium ¶ 4o utrū subiacēant
placēm bonorū angelorū Circa i· ē duo

Ad p̄mū sic procedit· videt· q̄ ordines non
sint in demonibz Ordo em̄ pertinet ad rōnē
boni sicut et modus ut aug⁹ dicit in libro de natā
bon· et ēgrio· ordinatio ad p̄tinet ad rōnē mali
sed in bono āgelus nihil ē mordinatū· g̊ in
malis angelis non sunt aliq̄ ordines ¶ p̄ō· ordi
nes angelici sub aliq̄ ierarchia continent· sed de
mones non sunt sub aliq̄ ierarchia q̄ ē sacer pri
capatus cui ab omī sanctitate sunt vacui· g̊ in demoni
bꝰ non sunt ordines ¶ p̄ō· demones desinguli
ordinibz angelorū cadent· ut giter dicit· sig⁹
aliq̄ demones dicit· ēe alios ordines q̄ de illo
ordine cadent· videt· q̄ eis attribui debent no
mīa singlorū ordinū· sunt q̄ aut̄ iuenit· q̄ dicit·
seraphim thronum uel dnationes· g̊ pari rōne nō
sunt maliq̄bz ordinibz ¶ Sed contra ēq̄d apl̄s dicit
ad eph̄· ult· q̄d ē nobis colluctatio ad uersus p̄incipes
et potestates· aduersus mundi rectores tenebrarum hui⁹ ¶ Re·
dd· q̄ sicut iā dictū ē ordo angelicus consi
derat· et f̄m· gradū nature· et f̄m gradū gr̄e· gra
uō habet duplicem statum· s· imperfectū q̄ ē status
merendi· et perfectū q̄ ē status glorie cōsummate Si
ergo considerēt ordines angelici q̄tū ad p̄fec̄
glorie sic demones neq̄ fuerūt in ordinibz āgelo
rum neq̄ umq̄ fuerūt Si aut̄ considerēt q̄tū ad id
q̄d ē gr̄e sic demones fuerūt q̄dem in ordinibus
angelorū aliquos· sed ab eis ceciderūt p̄ma· q̄d su
pra posuimus· omnes angelos in gr̄a creatos fu
isse Si aut̄ considerēt q̄tū ad id q̄d ē nature sic
adhuc sunt in ordinibz q̄ data nāli ordinatiōe amittere
ut dicit dyo⁹ ¶ Ad p̄mū g̊ dd· q̄ bonus p̄t̄ uertī
sme malo sed malus nō p̄t̄ uertī sme bono
ut sup̄ra habitū ē et ideo demones mānent in ma
bona ordinati sunt ¶ Ad 2um dd· q̄ ordinatio demo

nũ si cõsidẽt ex pte dei ordmãtis sacra ẽ vtatur
em demoĩbz ppter sẽpiñ sed ex pte uolũtatis de
monũ nõ ẽ sacra q̃ abutãt ĩ sua natũa ad ma
liũ ¶ Ad 2m dõ. q̃ nomẽ seraphĩ ipom ĩt ab ar
dore cãritatis nomẽ ãt thronoꝝ ab mbĩtacõe
dina nomẽ ãt dnãcõnũ importat lũbtatẽ q̃ dã
q̃ oĩmã opponũt pãc. et ideo peccãtibz ãgelis tỹ
noĩa non attribuũt ¶ Ĩ demoĩbz ẽ prelacõ

Ho. 2m sic pcedit ĩt videt q̃ in demoĩbz nõ sit pre
lacõ. omĩs em placõ ẽ p̃ aliq̃ ordmẽ iust
tiãe. sed demones totãlit ãt iustiãa creãdo erunt
gm eis non ẽ placõ ¶ p̃. ubi nõ ẽ obediẽa ãa et
sbiectio ibi nõ ẽ placõ. hec ãt sine cõcordia esse
non pnt q̃ in demoĩbz nulla ẽ gm. vñ. Inter si
pbos semp fuit iurgia. g. in demoĩbz nõ ẽ prela
cio ¶ p̃. si in eis ẽ aliq̃ placo aut hoc pt ĩtz ad eo
rũ naturã aut ad eorũ aiãl pãc uel pẽnã. sed non
ad eorũ naturã q̃ sbiectio et seruitꝰ nõ ẽ ex na
tura. sed ex pãc subsequtã nec pt ĩtz ad aiãl pã
uel pẽnã q̃ sic supiores demões q̃ magis pecca
uerũt mfeiorib9 subderent ĩt non ẽ g. placõ in
demoĩbz ¶ Sed ĩtra ẽ qđ dicit glõ. r. ad ch̃or.
xv. q̃ dñs multo9 dicit angelis angelis hoĩnibz
hoĩnibz et demones demoĩb9 pfuit ¶ Ho. dõ. q̃
ĩ ãi actio seq̃t nãz rei quoꝝlibz q̃ nãtie fuit or
dmate oportet eãa q̃ actiones sb ĩmãe ordmẽt
sicut patet in rebz corpalibz. q̃ em corpa mfiora
nãli ordme fiũt mfra corpa celestia. actiones
eorũ et motꝰ sbdũt actiombz et motibz corpm
celestiũ. q̃ manifestũ ẽ ãt ex pmissis. q̃ demoniũ
qđã nãturãli ordme subaliis constitutũ ĩt vnde
et actiones eorũ sunt sub actiombz supioriũ. et
hoc ẽ q̃ rõnem placõis sortiãt ut ſ. actio sbdãtur
subdãt ãt actiõi platõ. Sic igit ipã nãlis dispo
demoniũ req̃rit q̃ in eis sit placõ. Ĩtuent eãa
hoc dme sapiẽtie q̃ mchil in vniuerso ordmatũ
del̃ q̃t q̃ attingit a fine usq; ad fine fortiter
et dispont oĩa suauiter ut dr sap. viij ¶ Ad
pmũ g. qđ. q̃ placõ demoniũ nõ fundãt supra
eorũ iustiãa sed supra iustiãa dei q̃ta ordmãtis
¶ Ad 2m dõ. q̃ cõcordia demoniũ quã q̃dam
aliis obediũt nõ ẽ ex amicãa quã ĩter se hnt
sed ex eo q̃ neq̃a q̃ homines odiũt et deiustiãe
repugnãt. Est em ppũ hoĩm impioriũ ut ĩtz eis se
adiũgant et subiiciãt ad pp̃ã neq̃a ex eo q̃ dam
quos poĩores uirtutibz uident ¶ Ad 3m dõ. q̃ demo
nes non sunt eq̃les p̃m nãz vñ in eis ẽ naturãlis
placõ qđm hoĩnibz non cõtingit q̃ natura
sunt pares. qđ ãt supioribz mfeiores sbdãtur
non ẽ ad bonũ supioriũ sed potꝰ ad maliũ eorũ
q̃ ai mala facẽ magis ĩ ad miseriã pueniat. pesse
ĩ malis ẽ ee magis miserũ ¶ Ĩ dcõibz ñ ẽ ullũa

Ho 3m sic procedit ĩt videt q̃ in demoĩbus
sit ullũacõ. Illũacõ em cõsistit ĩ ma
nifestacõe veritatis. sed vno demõ pt alteri veri
tatem mãm festare q̃ supiores magis actum
ne nãlis scie uigent. g. supiores demões pnt
mfeiores illũinare ¶ p̃. corpꝰ qđ supbndat ĩlue
pt illũinare. corpꝰ qđ m luce deficit sicut sol luna
sed supiores demones magis bndat m pticipa
cõne maioris luis nãlis. g. uidet q̃ supiores de
mones possint mfeiores illũinare ¶ Sed ĩtra il
lũinacõ ẽ ex purgacõe et perfectione ut supra
dcm ẽ. sed purgare nõ quiemt demoĩbz ẽ. xxxiij. ab ĩmũdo q̃s mũdabit. g. neq; illũinare
¶ Ho dõ. q̃ in demoĩbz nõ pt ee illũinacõ. dcm
dcm ẽ em supra q̃ illũinacõ ẽ manifestacõ ueritatis
p̃m q̃ hz ordmẽ ad deũ q̃ illũinat oem ĩtellec
tũ. alias ãt manifestacõ ueritatis pt ee locũ sic
ex vno angelo alteri suũ conceptũ manifestat. per
uersitas ãt demoniũ hoc hz q̃ vno alii non
intendit ordmãe in deũ. sed magis a deo abduce
et ideo vno demõ alii nõ illũinat. sed vno alii suũ
conceptũ p modũ locutõis mbĩtimare pt ¶ Ad 4m
g. dõ. q̃ non q̃libz ueritatis manifestacõ hz rõnem
illũinacõis. sed solũ q̃ dicta ẽ ¶ Ad 5m dõ. q̃ p̃m
ea q̃ ad nãlem cognitoz pt̃inet nõ ẽ ex ma manifes
tacõ veritatis neq; in angelis neq; in demoĩbus
q̃ supra dcm ẽ q̃ stat in ordine pnõ sue gdiõis. oĩa
cognouerũt q̃ ad nãlem cognitoz pt̃inet. et ideo
maior plenitudo nãlis luis q̃ ẽ in supioribz de
mombz nõ pt ee rõ illũinacõis. Q̃ ãt boĩ placẽt
hnt sũ malos

Ho. 4m sic procedit ĩt videt q̃ bom hnt sũ malos
angeli non hnt placõnẽ sup malos
placõ em angeloꝝ p̃ cupiditatẽ attendit p̃m illũina
cõnes. sed mali angeli cãi sunt tenebre nõ illũina
tur a bonis. g. bom angeli nõ hnt placẽs supra
malos ¶ p̃. ad negligẽtiã p̃sidentis pt̃inet ut
dẽt ea q̃ p subditos male fiunt. sed demões multa
mala faciũt. si igit subsunt placõi bonoꝝ ange
loꝝ uidẽt in angelis bonis ee aliq̃ negligẽtia
qđ ẽ mãgens ¶ p̃. placõ angeloꝝ sequ̇t natũe
ordmẽ ut supra dcm ẽ. sed si demones desingu
lis ordmibz crearẽt ut ĝiter dr multi demones
multis bonis angelis sunt supiores ordme natu
re. non g. bom angeli placõnem hnt sup malos
¶ Sed ĩtra ẽ qđ aug. dicit in. iij. de trinitate
q̃ spũs uite desertor atq; pcõr regit p spm uite ro
nalem pui et iusti. Et gl. dicit q̃ pttates dici
tur angeli quoꝝ dicõm utiliter adiuse sbiecte st
¶ Ro. dõ. q̃ totꝰ ordo placõis p̃mo et originã
liter ẽ in deo et pncipat a creatuis p̃m q̃ deo
magis ppinquat. Ille em creatuie sup alias in
fluẽtiam hnt q̃ sunt pfectiores et ideo ppm q̃
ores. maxima ãt pfectio et per quã maxie deo
ppmq̃tur ẽ creatuiꝝ fruentiũ deo sicut sunt sci
angeli. qua pfectione demones puãt. et ideo bo
ni angeli sup malos placõnem hnt et p eos re

gñitur ¶ Ad pmū g° dd· q per scos angelos mlta de dims mstrijs demoibz reuelāt cū dina uis tacia exigit ut per demones aliq fiāt uel ad pu mōz malorū uel ad exercitū bonorū· siant m re bus hūanis assessores udiar reuelāt tortoribz eius sm̄am· hūoḡ at reuelacōnes si ad angelos reuelātes compent illuīnacōes sūt q ordmāt eas ad deū ex pte uō demonū nō sūt illuīnacō nes q eas m deū ordmāt nō ordmāt sed ad ex plecōnem ꝑpe mḡtatis ¶ Ad 2m dd· q sancti an geli sūt mstri dine sapie vnde siait dina sapia ꝑmittit aliq mala fieri p malos angelos uel ho mines ꝑpter bona q ex eis eliāt ita et bom an geli non totaliē cohibent malos a nocendo ¶ Ad 3m dd· q et angel⁹ q ē mfeior ordme natē ꝑest demombz q̄ uis sūpiores sm ordme natie q̄ uity dine ustiae cū mhent bom ag̃eli potior ē q̄ uity nālis angelorū vnde et apud homies spūalis iudicat omia ut dr· 1· ad chor· ij· et phs dicat m libro ethi· q uituosi ē regula et mensura actuū hūanoz omm ¶ Qō· Ex· de presidencia angelorum

Deinde cōsidandū ē de ꝑsidencia angelorū sup̄a cōtinuā corpalem Et cōa hoc q̄rūt 2° ¶ Pmo utrū creatura corpalis ām̄stret ꝑ angelos ¶ 2° utrū creatura corpalis obediat ag̃elis ad mo tū ¶ 3° utrū angeli sua actuitate possint ī mediate corpa mouē loc̄aliter ¶ 4° utrū ag̃eli bom uel mali pnt̄ fact̄ m̄racula

Ad pmū sic procedit· videt· q creatura cōr palis non ām̄stret· per angelos· res em̄ q habet determinatū modū opandi nō indiget gu bernari ab aliquo ꝑsidente· ideo em̄ indigemo gubnari ne aliter opem̄ q̄ oportet· sed res corpa les tm̄ determinatas actiones ex natiuis sibi dim̄ datis· non g° indiget gubnacōe angelor· ¶ P· m̄ feiora m entibz gubnāt· per sūpiora· sed m corpibz q̄da dicunt· sūpiora q̄da m̄ feriora· Inferio ra igit· gubnāt̄ur per sūpiora· nō ē g° natiuū ut gubnent· per angelos ¶ P· diuersi ordines ag̃e lorū distinguunt· ꝑ diuersa officia· sed si creatē corpales ām̄strant· ꝑ angelos tot erūt officia angelorū quot sūt spēs verū g° etiā tot erūt or dines angelorū quot sūt spēs veri· q̄d ē falsū· ꝓtra sup̄ dictū· non g° corpalis creatura ām̄strat· ꝑ angelos ¶ Sed ꝓtra ē q̄d aug⁹ dr· m· de trin· q oia corpa regunt· ꝑ spm̄ uite rōnalem· Et ḡḡ· dr· m· m· dyal· q m̄ hunc mundū uisibilē mchil m̄si p creatu ram̄ inuisibilē dispom̄ pt ¶ Re· dd· q tam m rebus hūanis q̄m m rebz corpalibz ho cōiter inuenit· q po testas ꝓtectoris gubnat· et regit· a pticte vli· sic· ptectis baliui gubnat· ꝑ pticte regis· Et m ag̃eli etiā dam̄ē q sūpiores angeli q̄ ꝑsunt m̄feiorib⁹ hunt stram vlem· q̄ amfestū ē at· q uito cuuq; libz corpis ē magis ꝓtectiales q̄ uity spūalis sbē· nā omnis forma corpalis ē forma mdiuidata p mām· et determīata ad hic et nunc· forme at̄ imāles sūt absolute et m telligibiles· et ideo sicut sunt m feiores angeli q̄ hunt formas minoy vlēs regunt· ꝑ sūpiores ita omā cor palia regunt· ꝑ angelos· et hoc nō solū a doctoribz sanctis ponit· sed etiā ab omnibz phis q̄ mcorpeas sbās posuerūt ¶ Ad pmū g° dd· q res corpales hunt actiones determīatas· sed has non exercent m̄si ꝑm· q mouent· q̄ spūs corpis ē q non agat m̄si motum et ideo oportet q creatura corpalis a spūali moueat· ¶ Ad 2m dd· q ro ista procedit ꝑm· opionem· aq· qui posuit q corpa celestia mouent· a sbīs spūalib⁹ quoꝝ numū conatus fuit inuestigare ꝑm· numū mo tuū q̄ apparent m corpibz celestibz· sed nō posuit q essent aliq sbē spūales q hy haberent ī mediatam ꝑsidencia sup̄ mfeiora corpa m̄si forte alias hūa nas· et hoc ideo q non cōsidauit aliq̄s opacōes m mferioribz corpibz exercerī m̄si nālēs ad quas sufficiebat motus celestis corpis· Sed q nos pon mus mlta in corpibz mfeioribz fieri p̄ nālēs actio nes corpm ad q̄ non sufficit uity celestis corpis· Ideo ꝑm· nos nate ē ponē q angeli hy habeant ī me diatā presidencia non solū sup̄ celestia corpora sed etiā sup̄ corpa mfeiora ¶ Ad 3m dd· q de sbīs imālibz duīsmode phi sūt locuti· plato· n· posu it sbās in māles ee rones et spes sensibiliū corpm et quasdam alias uliores et ideo posuit sbās imā les hre ꝑsidencia ī mediatā cta oma sensibilia cor pora et diuisas cta diuisa· Aresto[teles] at posuit q sbē imāles non sūt spēs sensibiliū corpm· sed aliq̄ altius et uliius et ideo nō attribuit eis ī media tā presidencia sup̄ sīgula corpa sed solū sup̄ vlia· Ag̃enacta q̄ sūt corpa celestia· Aliq̄ uō me dia uia secuti sunt· posuit em̄ cū plone aliq̄s sbās spūalem ꝑsidentem ī mediate spere actuoꝝ et passiuoꝝ eo q sicut plato ponebat q forme horū sensibiliū diuīt̄ a sbīs imālibz ita et aūc· hoc posuit Sed m hoc a plone differt q posuit vnā tm̄ sbam̄ imālem ꝑsidentē oīnibz corpibz mfeioribz quā uocauit mtelligenciā· Agentem· Doctores at̄ sancti posuerūt sicut plōma diuīsio rebz corporeis diuīsas sbās spūales ee ꝑpositas dicat em̄ aug⁹ m libro lxxxiij· q· vna q̄q res u isibilis m hoc mundo habet angelum· ꝑtitē sibi ꝑpositū· et dam· dr· dyabol⁹ erat ex hīs angelis ultimis q̄ peccat terrestri ordīm· Et orig· dr· sup· nūl· rem· cū uidisset alam̄ ag̃elū q̄ ē op⁹ ē mu do angelos q̄ ꝑsunt sup̄ bestias et ꝑsunt al malū nalitati· ut gulton· plantacōnū et arbor· veri mouemētis· sed hoc non ē ponendū ꝓpter hoc q ꝑm· vnā nāz vno angel⁹ magis habeat ad pre sidendū alialibz q̄ plantis· q̄ libz angel⁹ etiam mmo habet alterem ultimē et ulioꝝ q̄ aliq̄d gen⁹

sed ē ex ordine dine sapiē q̄ duūsis rebz duūsos rectores ꝓposuit. nec tamē ꝓpter hoc seq̄t q̄ sint pluēs ordines angelorū q̄ p. ix. q̄ sicut sup. dictū ē ordines distinguunt̄ ſm gnālia officia vnde ſm gg̃m ad ordinē pertinēt̄ plures ē ordines angeli q̄ tenent̄ ꝑe p̄sidentiā sup demones ita ad ordinē ultimū pertinēt̄ plures angeli q̄ tenent̄ p̄sidentiā sup res puras corpeas. horū em̄ ministerio mirabilia nrā aula fiunt. Q. mā cōrpis n̄ sunt a. ius ad nūtū

Ad 2m sic procedit̄. videt̄ q̄ matria corpalis obediat angelis ad nutū. ayalon ē em̄ vltō angeli q̄ vltō aīe. sed contingit aīme obedire mā corpalis. Immutat̄ em̄ corpus hominis ex conceptione ame ad calorē et frigus et q̄libz usq̄ ad sanitatē et egritudinē. ē. ſm. multo magis ſm̄ conceptionem angeli mā corpalis trāsmutat̄. ¶ p̄. q̄ q̄ pt vltō inferior pt vltō superior. sed vltō angeli ē superior q̄ vltō corpalis. corpus ait sua virtute pt mutare mām corpalem ad formā alterius sicut aīa ignis ignē. ē. multo fortius angelus sua virtute trāsmutat pnt mām corpalē ad alterius formā. ¶ p̄. tota natura corpalis āmittat̄ p̄ angelos ut dictū ē et sic videt̄ q̄ corpa se habeant ad angelos sicut instrumenta. nā vō instrumētū ē q̄ sit motus motū sed in effectibz aliq̄s inuenit̄ ex virtute principalium agentiū q̄d nō pt ee per virtutē instrumētū et hoc ē id q̄d ē principalius in effectu. sicut digestio nutrimētū ē per virtutē nālis caloris q̄ ē instrumētū aīme nutritiue. sed q̄ gnet̄ caro vna ē ex virtute aīme. silr̄ q̄ secet̄ lignū pertinet ad serrā. sed q̄ pueniat̄ ad formā lecti ē ex rōne artis. g°. forma corpalis q̄ ē principalis in effectibz corpalibz ē ex virtute angelorū. mā g°. obedit ad suam formationē angelus ¶ Sed ꝯtra ē q̄d aug9 dicit in. de trin. non ē puniendū iustus transgressoribus angelis ad nutū seruire tyranno iniquissimo rerum mām. sed sol. deo ¶ Ex. dd. q̄ plōmi posuerūt formas q̄ fiunt in mā creari ex ī nālibz formis q̄ formas māles ponebāt ee principaliores q̄ssdā in nālium formarū. et hoc q̄ tū ad aliq̄ secuti ē aliq̄ posuit omnes formas q̄ fiunt in mā procedere a conceptione intelligentiae. et q̄ corpalia agentia sint solū disponentia ad formas. Cui in hoc uidet̄ fuisse deceptus q̄ estimauerit formā q̄ aliq̄ p se factū ut sic ab aliquo formali p̄o procederet

Sed sicut phs̄ probat in viij. methꝫ. q̄ hoc q̄d ꝓprie fit ē compositū. hoc em̄ ꝓpe ē q̄ si subsistens forma aut nō dicens q̄ sit pā sit sed sicut quo aliq̄d est. et sic ponis nec forma fit ꝓpe. cuius em̄ ē fieri aliq̄ ē esse. cui fieri nichil sit aliud q̄ via ad esse manifestū ē aut q̄ factū ē silr̄ fabricata q̄ omnia agens agit sibi silr̄ et ideo id q̄d facit res nāles habet silitudinē cui opponitur. uel q̄ ē opositū sicut ignis ignem. uel q̄ virtute totius opositi in q̄tum et mā et formā sit in virtute eius q̄ ē ꝓpinqui. Dicit igit̄ omnia in formatione materie uel ē a deo immediate uel ab aliquo agente corpali nō aut immediate ab angelo ¶ Ad p̄mū g°. dd. q̄ aīma mām vnit̄ corpori ut forma et sic nō ē mirū si formaliter trāsmutat̄ ex conceptione ipius p̄sertim cui motus sensitiue appetitus q̄ fit cui q̄dam trāsmutatione corpali sbdat̄ impio rōnis. angelus aut non sic se habz ad corpa nālia vnde rō non seq̄t̄ ¶ Ad 2m dd. q̄ id q̄d pt vltō inferior pt superior non codē mō sed excellentiori mō sicut intellectus cognoscat sensibilia excellentiori mō q̄ sensus. et sic angelus excellentiori mō transmutat mām corpalem q̄ agentia corpalia. s. mouendo ipā agentia corpalia trāq̄ cā superior ¶ Ad 3m dd. q̄ nichil prohibet ex virtute angelorū aliquos effectus seq̄ ex nālibz ad q̄ agentia nālia non sufficient. sed hoc nō ē obedire mām angelus ad nutū sicut nec coctas obedit mā ad nutū q̄ aliq̄ medici decoctiones opant̄ per ignē ſm aliq̄ artis modū. cōz q̄ ignis per se nō faceret aliq̄ reducē materiā formē sbālis non excedit virtutē corpalis agentis q̄ silē natiue sibi silē facit. Q.

Ad 3m sic procedit̄. corpa obediant̄ a. ad motū lē videt̄ q̄ corpa non obediant angelis ad motū localem. motus em̄ locales corpm nālium consequunt̄ formas eorū. sed angelus nō causat formas corporū nāliū. ut dictū ē. g°. nec q̄ pnt causare in eis motū localem ¶ p̄. m. viij. phic. probat̄ q̄ motus localis ē p̄mus motuū. sed angelus non pnt causare alios motus trāsmutando mām formaliter g°. nec q̄ etiā pnt causare motū localē ¶ p̄. membra corpalia obediunt conceptioni aīme mām tibi habent in scipis aliq̄d p̄mum uite. in corporibz autē nālibz non ē aliq̄d p̄mum uite. g°. non obediunt angelis ad motū localem ¶ Sed ꝯtra ē q̄d aug9 dicit. m. iij. de trin. q̄ angelus adhibent semina corpalia ad aliquos effectus producendos sed hoc nō pnt facere nisi localiter mouendo. g°. corpa obediunt eis ad motū localem ¶ Re. dd. q̄ sicut dyonisius dicit. vij. ca°. de di. no. diuina sapia quibus fines ꝓmotionū principijs siderū ex quo patet q̄ natura ambitus in sui supremo attingit a natia superioris status ad corpalia ē infra mām spuale Inter omnes motus corporeos perfectior ē motus localis ut probat̄ in viij. phic. Cuius ratio ē q̄ mobile ſm locū non ē in potentia ad aliq̄ intrinsecū. s. ad locū et ideo huius. sed solū ad aliq̄ extrinsecū. s. ad locū et ideo natura corpalis nata ē mouere immediate a natura spuali ſm locū. Unde et phs̄ posuit supma corpa moueri localiter a spualibz sbīs ut videmus q̄ aīma mouet corpus primo et principaliter motu locali ¶ Ad p̄mū g°. dd. q̄ in corporibz sunt alij motus locales p̄ter eos q̄ sequunt formas sicut fluxus et refluxus maris nō consequit̄ formā

ſbālem aq̄ ſed ū tm̄ autem lune et mlto magis
aliq̄ motꝰ locales conſeq̄ pn̄t ūtute ſpūalū ſbſ
ſtāciaz ¶ Ad 2m dō q̄ angelꝰ cauſando motū
localem tm̄ p̄ ꝓrem p eū pn̄t cauſare alios motꝰ
adhibendo ſ corpalia agentia ad hmōi effectꝰ
producendos ſicut faber adhibet ignem ad emol
lic̄onem ferri ¶ Ad 3m dō q̄ angeli hmōt ūtute
mnḡ tractā q̄ aīe vñ uirtꝰ motiua ꝙtrahit ad
corpꝰ vnta ꝑ qđ per eā vnū ficat quo mediāte alia
pt mouē ſed ūtꝰ angelus nō ē ꝙtractꝰ ad aliqđ cor
pꝰ vñ pt corpa nō quicta localit mouē Q angli

Ad 2m sic procedit videt q nō ſcīt mā la
angeli non pn̄t facē miracla Dicit n ggy
v tantes uocant illos ꝑ quos signa et miracla
freq̄ntius fiūt ¶ p̄ō augꝰ m libro lxxxm q dicit
q magi faciūt miracula per ꝓuatos ꝙtractus
boni xpiani p publicā iusticiā mali xpiani per
signa publice iustice ſed magi faciūt miracla
per hoc q eranditūt a demombz utpote alibi m
eode loco dicit libro gō demones pn̄t miracla facē
mlto gō magis boni angeli ¶ p̄ō augꝰ in eode
libro dicit q omīa q uisibiliter fiūt ea p mſeiores
pttates aeris hmōi non absurde posse fieri
credūt ſed q̄n aliq̄s effectꝰ nāliū cārum producit
absq̄ ordine nālis cauſe hoc dicimꝰ ee miracm
puta puta cū aliq̄s sanat a febre nō p opacōez
nature gō demones et angeli pn̄t facē miracla
¶ p̄ō ūtꝰ ſupior non ſbdit ordini mſeiorꝭ cauſe
ſed natūa corpalis ē mferior angelo gō angelus
pt opari p̄ter ūtutem ordinis corpalis agentis qđ
ē miracla facē ¶ Sed ꝙtra ē qđ deo dicit m ꝑ q fa
cis mirabilia magna solus ¶ Rsō dō q̄ miracu
li rōne dicā aliq̄ fit p̄ter ordinē nature sed nō ſufficit
ad rōnē miraculi si aliq̄ fiat p̄ter ordinē alicui na
turē p tm̄ aliās q̄ sic dicā aliq̄s proicit lapidē ſurſū ſa
cere miraculū dicā hoc ſit p̄ter ordinē nature lapi
dis Ex hoc gō aliq̄ dicit ee miraculū q̄ ſit p̄ter ordinē
totius creature hoc dicit nō pt facē m ſi deꝰ q̄ q̄ q̄
facit angelus uel q̄cūq̄ alia creatura ꝑ a liente
hoc fit p̄ter ordinē nature create et sic nō ē mira
culū unde uelm q̄t q̄ solus deꝰ miracula facere
possit ¶ Ad p̄mū gō dō q̄ aliq̄ angelꝰ dicit mi
racula facere uel q̄ ad eorū fidē ſi deꝰ miracu
la facit sicut et ſancti homines dicit miracula
facē uel q̄ aliq̄d mīsterū exhibet in miraculis
q̄ fiunt sicut colligendo puluerē in reſurrectiōe cor
uel aliq̄ ſile hmōi agendo ¶ Ad 2m dō q̄ miracu
la ſmplr loq̄ndo dicit ut dictū ē cui aliq̄ fiunt
p̄ter ordinē totius nature create ſed q̄ nō omnis
uirtꝰ nature create ē nota nobis Ideo cui aliq̄
fit p̄ter ordinē nature create nobis notꝰ p ūtu
tem creature nobis ignotā ē miraculū quo ad
nos Sic igit dicā demones aliq̄ faciūt ſua ūtute
naturali miracla dicit non ſmplr ꝙ quo ad

nos Et hoc mō magi p demones miracula fa
ciūt et dicit fieri per ꝓuatos ꝙtractꝰ q̄ libet
uirtꝰ creature in uniuſo ſe habz ut uirtꝰ aliq̄ ꝓua
te ꝑſone in ciuitate vnde cui magus aliq̄ faciat
p pactū inuitū cui demone hoc fit q̄ per q̄dam
ꝓuatū ꝙtractū ſed uirtꝰ diuina ē in toto vni
uerſo ſicut lex publica in ciuitate et ideo boni xpi
ani mḡ tui p diuinā iuſticiā miracla facere dicit
facē miracla p publicā iuſticiā malū at xpianum
per ſigna publice iuſticie ſicut inuocādo nomen
xpi uel exhibendo aliq̄ ſacramēta ¶ Ad 3m dō
q̄ p ttates ſpūales pn̄t facē ea q̄ uiſibiliter fiunt
in hoc mūdo adhibendo ſee corpalia ſemīa p
motū localem ¶ Ad 4m dō q̄ licet angelꝰ poſſit
aliq̄ facere p̄ter ordinē nature corpalis nō tm
pn̄t aliq̄ facē p̄ter ordinē totius creature qđ exi
git ad rōnem miraculi ut dictū ē Qđō ¶ xi q 4ª

¶ Em de ꝙſtiōnū ē gli pn̄t immūtare hoīes
de actione angelorū in hoīes ſua ūtute
Et p mo mḡ tui pn̄t eos immutare ſua ūtu
te nāli ¶ 2o quō mittat a deo ad mīsterū hom
¶ 3o quō custodiat homines ¶ Circa p mū q̄ri
tur 4or ¶ p̄mo utrū angelus pt illuminare intel
lectū hominis ¶ 2o utrū pt immutare affectū ei9
¶ 3o utrū possit immutare p magnitudinē ei9 ¶ 4to
utrū pt immutare ſensū ꝙpius

Ad p̄mū sic procedit videt q angelꝰ nō
possit illuminare hominē homo enī illumi
nat p fidem ut dyonisius 2o ecā hierarchia illumina
tionem attribuit baptiſmo q̄ ē fidei ſacrāmentū ꝙ
fides ē immediate a deo 3m q̄ ad ephī ij gratia estis
saluati per fidem et non ex uobis Dicit enī dominꝰ
gō homo non illuminat ab angelo ſed immediate
a deo ¶ p̄ō ſupra ro 1 deus illis manifestauit dicit
glosa q non solū rōne naturali ad hoc profuit
ut diuina hominibz manifestent ſed etiā de his illis
reuelauit p opus ſuum ſ per creaturā ſed utriq̄
ē a deo immediate ſ et rōne naturalis et creatura gō
deꝰ immediate illuminat hominē ¶ p̄ō q̄cūq̄ illumi
nat cognoſcat ſuā illuminatiōz ſed homines non
possunt se ab angelis illuminari gō nō illuminat
ab eis ¶ Sed ꝙtra ē qđ dyonisius probat in iij ca ce
Jer q reuelationes diuinorum ꝓueniūt ad homines
mediātibz angelis hmōi aūt reuelationes ſunt illumi
nationes ut supra dictū ē gō homines illuminat per
angelos ¶ Rsō dō q̄ cui ordo diuine prouidencie
habeat ut actionibz ſupiorum mſeiora ſbdātur
ut supra dictū ē sicut mſeiores angeli illuminat
per ſupiores ita homines q̄ ſunt angelis mſeiores
p eos illuminant Sed modꝰ utriuſq̄ illuminationis
quodāmō ē ſilis et q̄dāmodo diuſus dictū ē em ſup
q illuminatiō q̄ est manifestatiō veritatis diuine 3m
duo attendit ſ ſdm̄ q intellectꝰ mſeiorꝭ confortā
tur per actionē intellectꝰ ſupiorꝭ et 3m q̄ ꝓponit

mtellectui mferiorꝭ ſpēs mtelligibleꝫ q̄ ſuit m ſu
periori ut capi poſſint ab mferiori· et hoc q̄dē m an
gelis ſit ꝑm q̄ ſuprior angelus ꝑticipat ꝑ illēm cōcep
tam diuidit ꝑm capacitatē mferiorꝭ angeli ut ſu
pra dict̄ ē ſed mtellectꝰ hūanꝰ nō ꝑticipat illam mtel
ligibilem uitatem nisi dā tāpe q̄ gnāle ē ei ut ītel
ligat per ḡuſionē ad fantaſmata ut ſup dict̄ ē·
et ideo mtelligibilem uitatē ꝓponit angelꝰ hoibꝫ
ſub ſilitudinibꝫ ſenſibilium ꝑm id q̄d· dicat dyoñ· tra
ce· Jeꝝ q̄ impoſſibile ē nobis aliter lucē diuinā niſi uāie
tate ſacrorū uelaminū circūuelatā· Ex alia aūt pte
mtellāt hūanꝰ tāt̄ mferior fortificat̄ ꝑ actionem
mtellāt angelicā· et ꝑm hec duo attendit illuīnat̄
cō qua hoꝰ illuīnat̄ ab angelo ¶ Ad ꝑm· ḡ· dd·
q̄ ad fidem duo concurrūt ꝓmo q̄dē hītꝰ mtellāt
quo diſponit̄ ad obediēdū uoluntati tendēti in di
nā uitatem· Intellāt em assentit uitati fidei nō
q̄ſi cōuictꝰ rōne ſed q̄ impatꝰ a uoluntate· nullē em
credit niſi uolens· ut aūgꝰ dicat· et ꝑ hoc fides
ē a ſolo deo // Ꝛ· rēdet ad fidem q̄ credibilia ꝓponāt̄
credenti· et hoc q̄dem ꝑ hoīem ꝑm q̄ fides ē ex au
ditu ut d̄· ro· x· ſed ꝓnūciat̄ ꝑ angelos ꝑ q̄s
hoīnibꝫ reuelāt̄ diuina· unde angelus aliq̄ op dicit̄
ad illuīnandū fidei· et tm hoīnes illuīnāt̄ ab ange
lis non ſolū de credendis ſed etiā de agendis ¶ Ad
ȝm· dd· q· rō nāle q̄ ē īmediate a deo p̄t ꝑ angelū
confortari ut dict̄ ē ſup· et ſilr ex ſpēbꝫ a creatis
acceptis· tāto alacr eliciāt mtelligibilis uitas q̄to
mtellectꝰ fuit fortior· et ſic ꝑ angelū adiuuāt hoꝰ
ut ex creatis pfectius in diuina cognitionē deueniat
¶ Ad ȝm· dd· q· opatio mtellāt alis et illuīnatio ꝓnt
dupliciter cōſiderari uno mō ex pte rei mtellecte et
ſic q̄libet mtelligit uel illuīnat̄ cognoſcit ſe mtel
ligere et illuīnari· et q̄ cognoſcit rem ſibi ē mani
feſtam· Alio mō ex pte ꝓncipii· et ſic q̄libet non
quicūq̄ mtelligit aliq̄ uel itatem cognoſcat q̄d
ſit mtellectꝰ q̄ ē ꝓncipiū mtellāt alis operationis
et ſilr non q̄libet illuīnat̄ ab angelo cognoſcat ſe
ab angelo illuīnari· Q. ā. n. ꝓnt īmūtare uoluntatē
Ad ȝm· ſic procedit̄ uidet̄ q̄ angelus ꝓnt īmu
tare uoluntatem hoīnis· q· ſup· i· q̄ facit
angelos ſuos ſpūs et mīſtros ſuos flāmā ignis
dicat glō· q· ignis ſuit diuini ſpūs feruēt et uiua mā
uſuit· ſed hoc non ceſſat niſi īmutata uoluntate
ḡ· angelus ꝓnt īmutare uoluntatē ¶ ꝓ· beda dicit̄
q· dyabolꝰ nō ē immiſſor ſolū malarū cogitationū
ſed etiā mteſſor· dicat em in ſcō libro q· omnis malicia et
īmūditia paſſiones ex de mombꝫ ex cogitate ſimt
et nutrite hoī ſuit conceſſe et pari rōne bonā an
gelis īmutuē et mtendūt bonas cogitationes ſed
hoc non poſſent facē niſi īmutarent uoluntatem
ḡ· īmutant uoluntatem ¶ ꝓ· angelus ſicut dict̄
eſt illuīnat mtellectū hoīnis mediātibꝫ fantaſ
matibꝫ· ſed ſicut fantaſia q̄ deſeruit mtellectui
ꝓt īmutari ab angelo· ita et appetitꝰ ſenſitiuꝰ q̄
deſeruit uoluntati ꝓt et ipē ē etiā uis utens orga
no corpali ḡ· ſicut illuīnat mtellectū ita ꝓt īmu
tare uoluntatem ¶ Sed ḡra ē q· īmutat̄ uoluntas
ē ꝑ uim dei ꝑm id· ꝓu· xxi· cor· rex ſicut nī manu dei et
quocūq̄ uoluit uertet illud ¶ Ex dd· q· uoluntas
ꝓt īmutari dupliciter uno mō ab mteriori et ſic cum
motꝰ uoluntatis non ſit aliud q̄ mtellectus in
tus in rem uolitā· ſolus deus ē ſic īmutāt uoluntatē
q̄ dat nāturā mtellectuali ut uidet̄ talis mclinatio
Sicut em mclinatio nāles nō ē nisi ad deū q̄ dat nā
turā mclinatio uoluntaria nō ē nisi ad deū q̄ creat
uoluntatem // Alio mō mouet̄ uoluntas ab exteriori
et m hoc m angelo q̄dem ē uno mō tm· ſ· ab uno
apprehenſo per mtellectū· unde ꝑm q̄ aliq̄s ē etiā q̄ ap
prehendat̄ aliq̄ ut bonū ꝑm hoc mouet uoluntā
tem· et ſic etiā ſolus deus efficaciter ꝓt mouere uolun
tatem· angelus aūt et hoīo ꝑ modū ſuadentis ut
ſupra dict̄ ē ſed ꝓter hūc modū etiā aliter mouet̄
uoluntas m hoīnibꝫ ab exteriori· ſ· ex paſſione exte
riora appetitus ſenſitiui ſicut ex obiecti preſentia uel
ira mclinat uoluntas ad aliq̄ uolendū· et ſic etiā
angelus mq̄ticus ꝓnt concitare hūmodi paſſiones ꝓnt
mouere uoluntatem non tm ex natūrali exigentia q̄ uoluntas ſp
remanet libera ad conſentiendū uel reſiſtendum
paſſioni ¶ Ad ꝓmū ḡ· dd· q· miſtri dei uel
angeli dicunt̄ uerē uncia et mflāmare ad ūtu
tes per modū perſuaſionis ¶ Ad ȝm· dd· q· demo
nes non ꝓnt īmittere cogitationes mteriores eas
cando eis ut uſus cogitatiue ūtutis ſbiaceat uolun
tati· d· tamē mtensas cogitationū im q̄ticus natural
ad cogitandū uel ad appetendū cogitata per
modū perſuadentis uel paſſionē concitando et
hoc ꝑm mtendē uocat dam· īmittere q· talis ope
rio mteriꝰ fit· ſed bone cogitationes attribuit
deo ut auctori ꝓncipio· ſ· deo ut actori angelorū im mferio
procurent ¶ Ad ȝm· dd· q· mtellectꝰ hūanꝰ ſm ꝓnt
ſtatū nō ꝓt mtelligere niſi quertendo ſe ad fan
taſmata· ſed uoluntas hūana ꝓt aliq̄ uelle ex
iudicio rōnis non ſequendo paſſionē appetitus
ſenſitiui unde non ē ſilr Q. ā. 9. ꝓt īmūtare ꝙ giāc
Ad ȝm· dd· ſic procedit̄ uidet̄ q̄ angelus no
poſſit īmutare ymaginationē hoīnis· fan
taſia ē em ut d̄· m libro de aīa· motꝰ factꝰ a ſenſu
ſed m actū· ſed ſi fieret ꝑ īmutationē angeli nō fieret
a ſenſu ſm actū· ē ḡ· ex tra rōnem fantaſie q̄ eſt
actꝰ ymaginatiue ūtutis ut fit ꝑ īmutationē angeli
¶ ꝓ· forme q̄ ſuit m ymaginatiua ē ſimt ſpūales
ſuit nobiliores formis q̄ ſuit m māſenſibili· ſed
angelus non ꝓt īmp̄ mediās formas i māſibili ut
dictum ē· ḡ· non ꝓt ꝑ mediās formas i ymaginatiua
et ita non ꝓt eam īmutare ¶ ꝓ· ſm augꝰ· xii· ſu
per gen· ad tram omnipotentia alicuius ſpūs fieri potest

ut ea q̄ fiat per hō ymagmacōes aut mīsat ostendat siue mtelligēti siue ut ab alio mtellā pandat sed nō uidet q̄ angelus pt mīscere ymagiā cōm hūmane ita q̄ ymagmacō possit capi q̄ angel⁹ cognoscat g⁹ uidet q̄ angelus nō pt mutāe ymagiā cōnem ¶ pō mutsione ymagmaūa hō adhereret sili tūdmibz rerū ās ipis rebz sed m hoc cē q̄dam decepcō cui g⁹ angelus bon⁹ nō pt cē cā decepcois uidet q̄ nō possit causare ymagmariā uisionē ymagmacōz mutādo ¶ sed otra cē q̄ ea q̄ appareūt in sompnis uident ymagmaria uisione sed angeli reuelat aliq̄ in sompnis ut patet ayr̄ et ij° de angelo q̄ iosep̄ in sompnis apparuit g⁹ angel⁹ pt ymagmacōz mouē ¶ Ex⁹ dō q̄ angelus tam malus q̄ bon⁹ uirtute nature siue pt mouē ymaginacōz cād q̄dem sic cōsidāti pt dictū cē cm sup̄ q̄ natura corpalis obedit angelo ad motū locale illa g⁹ q̄ ex motu locali aliquoz corpm causari pnt subsut uirtuti nāli angeloꝝ q̄am festū cē at q̄ apparicōes ymagmarie causāt mterdū in nobis ex locali mutacōe corpaliū spūum et hūanorum vnde azr⁹ in libro de sompno et uigilia assignat cām apparicōis sompniāti dicat q̄ tūc aual' dorm̄t descendēte pluimo sanguīe ad pncipū sensitiuū sim̄l' descendit motꝰ et mpssiones relicte ex spūbus motoibz q̄ m spūtibz sensualibz cōseruāt et mouet pncipū sensitiuū ita q̄ fit q̄dā apparicō ac si pncipū sensitiū a rebz exteriorib⁹ imutaret et tanta pt cē cōmocō spūū hūoz q̄ hūmōi apparicōnes euigilantibz fiūt sicut patet in frenetic⁹ et alijs hūmōi. Sicut igit̄ hoc fit p nāturalem omocōnem spūum hūoꝝ et q̄nq̄ p uoluntatē hōis q̄ uoluntarie ymagmat q̄d̄ p⁹ sensecat. ita et etiam hoc pt fieri nutu tūte angeli boni uel mali. q̄nq̄ q̄dē alienacōe a corpeis sensibz. q̄nq̄ q̄dē ab sq̄ tali alienacōe ¶ Ad pmū g⁹ dō. q̄ pmū pncipiū fantasie cā sensū f̄m actū nō em possumus ymagmari q̄ nullo mō sensimus uel f̄m totū uel sdm ptem sicut cecus natus nō pt ymagmari colorem. sed ymagmacō mformat ut acto fantastico motu consurgit ab ip̄ssionibz mteius conseruatis ut dcm cē ¶ Ad z^m dō. q̄ angelus cū sic mutat ymagmacōz nō q̄dē imp̄mendo aliq̄ form̄ ymagmariā nullo mō p sensum prius acceptā nō em pt facē q̄ cecus ymagmet colores. sed hoc facit p motū locale spūum et hūmoz ut dcm est ¶ Ad z^m dō. q̄ mr etiā illa spēs angelici ad ymagmacōz hūanā nō cē per eēntiā sed p effectū q̄ p dictū mō m ymagmacōe facit cui de mat quē ipē nouit non eo mō quo ipē nouit ¶ Ad c^m dō. q̄ angelus cāns aliq̄ ymagmacōz siue ymaginariā uisionē q̄nq̄ q̄dem sim̄l' mtellectū illumat ut cognoscat quid per hūmōi sili tudines sigmficet et tūc nulla cē decepcō. q̄nq̄ uō p opacōz angeli. solū mō sili tudines rerū apparent m ymagmacōe. nec tūc causāt decepcō ab angelo. sed ex defectu intellectꝰ cuius cui talia apparet. sicut nec exp̄ fiut cā decepcōis m hoc q̄ m lita turbis m parabolis p̄posuit q̄ non exponit. Ar⁹ pt imūtare sensū hois

Ad c^m sic procedit. Videt q̄ angel⁹ nō possit imutare sensum hūanū. opacō em sfitia cē opacō uirtute hūana. at opacō nō cē a pn° ex tūs cō nō g⁹ opacō sensitiā pt causāi ab angelo ¶ pō. uto sensitiā cē nobiliorē q̄ nutritiā. sed angel⁹ ut uidet nō pt imutāe nutritiuā sicut nec alias fōtes nāles g⁹ neq; uirtutem sensitiā imutāe pt ¶ pō. sensus nāliter mouet a sensibili. sed angel⁹ nō pt imutare nāturē ordmē ut supra dcm cē g⁹ angel⁹ nō pot imutare sensū. sed sp̄ sensū a sfibili imutat ¶ Sed otra cē q̄d angeli q̄ subuertit Sodomā p aussert Sodomitas cecitate uel alterīa ut ostiū domꝰ inuenire non possent ut dr̄ gen. xix. et silr̄ legit̄ iiij. Reg. v. de siris quos heliseus diuit m samariā ¶ Ex⁹ dō. q̄ sensū imutat dupliciter uno mō ab exteriori sicut mutat a sensibili. Alio mō ab mteiori. videm⁹ n. q̄ p turbatis spūtibz et hūoribz imutat sensus. lingua em infirmi q̄ē plena colerico hūore omā sentit ut amara. et silr̄ contingit m aliis sensibus. Utroq; at mō angel⁹ pt imutare hois sensū sicut nāliter uirtute. pt em angel⁹ exterius opponē sensui sensibile aliq̄d uel a nā formatū uel aliq̄d de nouo formādo sicut facit dīi cor⁹ assumit ut supra dcm cē. silr̄ eciā mteius omouē spēs et hūores ut supra dcm cē. ex quibz diuisim̄ode imutat ¶ Ad p^m g⁹ dō. q̄ pncipiū sfitiue opacōis nō pt cē absq; pn° mteriori q̄ cē potencia sensitiua. sed illud mteriꝰ pn^m pt multiplr̄ ab exteriori pn° omouēi ut dcm cē ¶ Ad z^m dō. q̄ eciā p omocōz mteiorē spūum et hūoꝝ pt angel⁹ aliq̄ operari ad imutādū actū potencie nutritiue et silr̄ potēcie sfitiue appetitiue sensitiue et cuiuscūq; corpali organo utentis ¶ Ad z^m dō. q̄ p ter ordmē tocī⁹ creatūe angelus facē nō pt. sed p ter ordmē alicui pricipiatus nature facē pt cui tali ordm nō subdāt. et sic quodam smgulari mō pt sensum imutare p ter modum cōem. Qō. C xij. de missione angeloꝝ

Deinde cōsidandū cē ad homines de missione angeloꝝ. Et circa hoc q̄runt⁹ c^o ¶ pmo utrū aliq̄ angeli mittant ad mīsterium ¶ z^o utrū omes mittant ¶ z^o utrū illi q̄ mittunt assistant ¶ c^o de q̄bz ordinibz mittant

Ad pmū sic p cedit. Qō. q̄ mittant in mīsteriū videt q̄ angeli ad mīsteriū nō mittant. omīs em mīssio cē ad aliq̄ de nouo loci. sed actiones mtellectuales non dicunt loci q̄ mtellectꝰ abstrahit ab hic et nūc. cū igit actiones angelice sint mtellectuales uidet q̄ angeli ad suas actiones agendas nō mittant ¶ pō. cū empyreū cē locꝰ p tinens ad dignitatē aglōz

sit agit ad nos mittat ad mīsteriū videt q eoꝝ
dignitati aliq̄ detrahat qđ ē mal̄ens ¶ Ꝓ exteri or
ordo impedit sapiē cōtemplacōz vñ dr pub.
xxxix. q mīorat actu papiet sapiaz. si agit an
gelū mittat ad exteriora mīsteria videt q retar
dent a contemplōne sed tota eoꝝ beatitudo con
sistit in dei contēplōne. si agit mittent eoꝝ bea
tudo minuet qđ ē mal̄ens ¶ Ꝓ mīstrāe ē mfe
rioris ut dr luc xvij. quis maior ē q mīstrat aut
q recūbit. nōne q recūbit. sed angeli sūt nobis
ordinati ad mīstrandū. ergo non mittunt in mīsteriū
nrm ¶ Sed otra ē qđ dr exo. xxiij. ecce ego mitto
angelū meū q̄ precedet te ¶ Ro dd. q sicut ex su
pr mā festū ē Ꝑ q aliq̄ angeli in mīsteriū mit
tunt a deo vt eis supradicta ē cā de missione diuꝝ
psonaꝝ ageret. Ille mitti dr q aliquo mō ab alio
procedit ut in apiat ee ubi pus non erat uel ubi
pus erat per nouū modū. filius at aut spūs scūs
mitti dr ut a pre ꝓcedens per origm ē et in ap
ē nouo mō. et per gram uel p naturā assūpta
ubi pus erat per diuinitatis potētiā dei em ppū ē
ubiq ē. cū em sit ule agens ubiq eius attingit ora
cula. vnde ē in oībz rebz ut supra dict ē. virtꝰ
at angeli cū sit finita ē agens non attingit totā
vmisium sed sic attingit vmū q nō attingit aliud
et ideo ita ē hic q non ē alibi. apparitiones at fiūt p
dicta q creatura corpalis p angelos administrat.
Cū agit aliq̄ ē faciendū per aliq̄ alium angelū ꝺcta ali
quā creaturā corpoream de nouo applicat angel⁹
illi corpi sua luce. et sic angelus de nouo incipit ee
ubi. et hoc totaliter procedit ex impio dīno. Ꝑ hoc q dr
Ꝑ missa q angelus a deo mittat. sed actio quā an
gelus missus exercet procedit a deo sicut a primo
principio q nutui et auctōte angeli operant. et in deū
reducat sicut in ultimū finem. et hoc facit cū mīs
trat. nā mīster ē sicut mīstrum mētis intelligēs. mīstru
mētis at ab alio mouet. et eius actio ad aliud ordi
natur. vnde actiones angelorū mīsteria nocant. et
ꝓpter hoc dicit in mīsteriū mitti ¶ Ad primū ergo dd.
q aliq̄ opatō dr intellectualis duplr. vno mō q̄ si in
ipō intellectu consistens ut contēplatiō et talis
opatō non detrahat sibi loci Ꝑ motu ut aug⁹ dicat in
de trin. ecce nos Ꝑ q aliq̄ eternū mente sapimus
non in hoc mundo sumus. // Alio mō dr aliq̄ actio
intellectualis q̄ ē ab aliquo intellectu regulata
et ordinata. et sic manifestū est q opationes intellec
tuales interdū detinent sibi loci ¶ Ad tertiū dd. q celū
empyreū pertinet ad dignitatē angeli Ꝑ con
gruentia quādā. q congruū ē ut supremū corpus
nature q ē sup oīa corpora attribuat. nō tamē
angelus aliq̄ dignitatis accipit a celo empyreo
et ideo q̄n actu non ē in celo empyreo nichil eius
dignitati detrahit. sicut nec regi q̄n nō actu se
det in regali solio qđ congruit eius dignitati

¶ Ad tertiū dd. q inter nobis exteriorem occupatōnē puritā
tem contemplōnis impedit q actionum sensitiuaꝝ uires q̄rū actiones cā intendunt
retardant actiones intellectiue ut dictū ē. sed angelo
per solā intellectualem operationē regulat suas intel
lectuales operationes exteriores vnde operationes exte
riores in nullo impediunt eius contēplationē. q diuersi
actionū q̄rū ē vna et regula altera vna nō impedit
sed iuuat aliā vnde gl. dr. super mal. q angeli
non sit foris exeūt ut intime cōtēplōnis gaudia ꝓ
puent ¶ Ad secundū dd. q angeli in suis actionibz ex
teriorib⁹ mīstrat principaliter deo et sibi ad hoc nō
non q̄ nos simus superiores eis principaliter loquendo
sed q̄ q̄libz homo uel angelus magis tū adhereꝺo
deo fit vnus spūs cū eo ē superior omni creatura vnde
apls ad eph. iij. dicit sibi inuicē superiores arbitrātes

Ad tertium sic procedit. Videt q omnes angeli in mīsteriū mittant.
dicat em apls ad eph. 1. omnes sunt administratorii
spūs in mīsterium missi ¶ Ꝓ. sed ordines supremi
ordo seraphim nuncupatis Ꝑ. sed seraphim missus
ad purgandū labia ysaie ut habet ysa. vj. go
mlto magis q̄libz supremi angeli ¶ Ꝓ. si supremi
angeli non mittuntur ad exteriora mīsteria hoc nō ē mīsi
q̄ superiores angeli exequunt mīsteria diuina p mīs
riores. sed tales omnes angeli sunt eqles ut sup dictū
ē. quilibz angelus habz mīsteriorē ꝓter ultimū gl. sol⁹
vnus angelus mīstraret in mīsteriū intellectus qđ ē ot
to qđ dr dan. vij. milia milium mīstrabat ei ¶ Sed
otra ē qđ gl. dr. super mal. omnis spūs mag⁹ quā homo
agmina ussium exteriorum mīsteriorū neq̄ Ꝑ habent
¶ Re dd. q sicut ex sup dictis patet hoc habet
ordo dine prouidentie nō solū in angelis sed
etiā in toto vniuerso q mīsteriora p superiora ad mīstre
tur. sed ab hoc ordine in rebz corpalibz aliqn ex
dina dispensatōne recedit ꝓpter alterā ordinem
Ꝑ. s. q expedit ad gremā festatiōz. Ordinato fuit illuminato. q lazarus fuit suscitatus im
diate a deo sicut ē absq̄ aliq̄ actione celestiū corpoꝝ
sed angeli boni et mali aliq̄ pnt in istis corpibz
operari ꝓter actionē celestiū corpoꝝ condensando
nubes et pluuias et aliq̄ hmōi faciendo. nec ali
cui debet ee dubiū q̄n deus immediate hoc ibz aliq̄
reuelare posset nō mediantibz angelis et superio
res angeli nō mediantibz mīsteriorib⁹. et Ꝑ hanc
consideratiōz q̄da dixerūt q Ꝑ eoꝝ legem supio
res nō mittunt sed mīsteriores tm. sed ex aliq̄ dispe
satione diuina interdū etiā superiores mittunt. sed
hoc rōnabile non uidet q ordo angelicus attēn
dit Ꝑ dona gratuita. ordo at gre nō habz aliū or
dinē superiorē ꝓpter quē ꝓter mitti debeat sicut
ꝓter mittit ordo nature ꝓpter ordinē gre. Conside
randū ē etiā q ordo nature in operationibz mīsterio
rum ꝓtermittit ꝓpter fidei confirmatiōz ad quā

mchil valet si p̄ mittet ordo angelicꝰ q̄ hic a
nobis percapi non possit. ſ. michil ē ita magnū
in mīsterijs dīnis q̄ per mfeiores ordines exer
ceri non possit vnde gl̄a. dr q̄ q̄libet ima ām̄ iubat
archangeli vocār. tymet ē q̄ ad mariā ingrē
gabriel archangelus mittit. q̄d tn fiunt simili
nter dīna mīstria oīa ut ibidē subdit. et ideo
simpliciter dr. ē cōi dyonisio q̄ supiores angeli nūq̄
ad exteriꝰ mīsteriū mittunt. ¶ Ad p̄mū g̃o dr.
q̄ sicut in missionibꝰ dīnarū psonarū aliq̄ ē inui
sibilis q̄ attendit p̄m creaturā corpoream. aliq̄ in
visibilis q̄ fit p̄m spūalem effectū. ita ī missionib⁹
aliq̄ dr exteriores q̄. s. ē ad aliq̄d mīsteriū dāta corpo
rea exhibendum et p̄m hanc missionē nō omēs
mittunt. Alia ē mīsteriorꝫ mīm intellectuales effectꝰ
put. ſ. vnus angelus illuminat alium et sic omēs
angeli mittunt. vel aliter dr. q̄ aplūs mdunt illos
ad probandū q̄ xp̄s sit maior angelis p quos
data ē lex ut sic ostendat excellentia nouē legis
ad legem veterem vnde nō opz q̄ intelligat mīs
de angelis ministerijs p quos data ē lex. ¶ Ad 2m
dr. q̄ p̄m dyoīm ille angelꝰ q̄ missꝰ ē ad purgan
dū labia q̄phē fuit de mferioribꝰ angelis. sed
dictꝰ ē seraphim. i. īcendens eq̄uoce propter hoc
q̄ ueniebat ad incendendū labia q̄phete vel
dr. q̄ supiores angeli q̄m cant q̄phā dona aliis
denotant mediātibꝰ mferioribꝰ angelis. Sic
igit vnus de seraphym dictꝰ ē purgare labia
q̄phete nō q̄ hoc p̄pe īmediate fecerit. sed q̄ mfe
rior angelus vtūte eius hoc fecit. sicut papa
dr absoluē aliq̄s cui per alium absolōnis officiū
impendat. ¶ Ad 3m dr. q̄ dīne p̄sone nō mit
tuntur in mīsteriū p̄ equoce mitti dicit ut ex
dictis patz. ¶ Ad 4m dr. q̄ in dīnis mīsterijs ē
ē multiplex gradꝰ vñ michil prohibet medios
angelos īmediate ad mīstria mitti. vel tm q̄ su
piores mittat ad alios a mīsteria. ifiores nec ad

Inferiora q̄ aliq̄ mittit nō assistit

Ad 3m sic procedit. videt q̄ angeli ecia
q̄ mittit assistant. dicit em gl̄a. in omel. et mit
tit igit angeli et assistit. q̄ et cū sit pt̄o ē angelꝰ
tꝰ spūs. sim tn spūs ipē q̄ deꝰ ē cū sit pt̄o non ē
¶ p̄. angelꝰ thobie in mīsteriū fuit missꝰ. sed
tamen ipē dixit ego sū raphael angelꝰ vnus de
vñ. q̄ assistimus ante deū ut habet thob. xij. gr.
angeli q̄ mīstrat assistit. ¶ p̄. q̄libz angelus bti
q̄phē maior ē deo q̄ sathan sed sathan assistit deo
ꝫm q̄ dr iob. i. cū assistent filij dei coram dño assuit
inter eos ecia sathan. gr multo magis angeli
q̄ in mīsteriū mittit assistit. ¶ p̄. si mfeiores
angeli non assistūt hoc non ē nisi q̄ nō īmedi
ate sed per supiores angelos illuminationes reci
piūt. sed quilibz angelus p supiorē dīnas illu
minationes suscipit excepto eo q̄ ē mīm omēs supmꝰ
gr solus supmus angelus assistet. q̄d ē contra id q̄d
dr dan. vij. decies milies centena milia assistebat
ei. gl̄a ecia illi q̄ mīstrant assistūt. ¶ Sed contra ē q̄d
gl̄a. dicit. xvij. moral. sup illud iob. nūq̄ ē numerus mili
tum eius assistūt. mīt ille pt̄tates q̄ ad q̄dā hominib⁹
nūciandā non exeunt. gr illi q̄ mittunt in mī
steriū non assistūt. ¶ Rñdeo dr. q̄ angeli interdū
dicunt assistentes et āmīstrantes ad similitudinē eoꝝ
q̄ apud reges famulant. quorū aliq̄ semper et assis
tunt et eius p̄cepta īmediate audiunt. Alij uō sunt
ad quos p̄cepta regalia p assistentes nūciant.
sicut illi q̄ ad mīstracōm ciuitatū p̄fectus et hmōi
dicunt āmīstrantes et non assistentes. Conside
randū ē gr q̄ omēs angeli dīnā ecciam īmedi
ate uident. et q̄ntū ad hoc omēs ecia q̄ mīstrant
assistē dicunt. Vnde greg. dicit in 2m moral. q̄ sp
assistē et uidē faciem p̄tis p̄nt q̄ ad mīsteriū exte
rius pro nra salute mittunt. sed nō omēs angeli secre
ta mīsteriorū dīnorū im pā claritate dīne essentie p
ape p̄nt. sed soli supiores p quos mferioribꝰ denū
ciant. et ꝫm hoc soli supiores q̄ sunt p̄me ierarchie assistere
dicunt. aliq̄ uō dicit ēē dyonisio q̄ deo īmediate il
luminari. Et p hoc patet solutio ad p̄mū et 2m q̄ pro
cedit de p̄mo nō assistendi. ¶ Ad 3m dr. q̄ sathan
non dr astitisse sed inter assistentes affuisse desa
bite. q̄ ut gl̄a. dicit ij. moral. et si beatitudinē p̄didit
naturā tamē angelus fuit non amisit. ¶ Ad 4m
dr. q̄ omēs assistentes aliq̄ īmediate uident in claī
tate dīne ecie. et ideo tocꝫ ierarchie q̄ uē dicit
īmediate illuminari deo. sed supiores eoꝝ plura
q̄ potuit q̄ mferiores de q̄bz illuminat alios sicut ec
ecia inter eos q̄ assistit regi plura scit de secretis
regis vnus q̄ alius. Cuius ierarchie aliꝰ mittat.

Ad 4m sic procedit. videt q̄ angeli sāde ierar
omēs mittant. angeli em omēs uel as
sistit uel āmīstrant ꝫm q̄ habet dan. vij. sed an
geli sāde ierarchie non assistit. illuminat em per
angelos p̄me ierar ut dr dyonisius vñ. ca. ce. ierarchie
omēs gr angeli sāde ierar in mīsteriū mittit. ¶ p̄.
dicit. xvij. moral. q̄ plures sunt q̄ mīstrant q̄ assistūt
sed hoc non ēet si angeli sāde ierar in mīsteriū no
mitterēt. gr omēs angeli sāde ierar in mīsteriū
mittit. ¶ Sed contra ē q̄d dyonisius dr. q̄ dnātiones
sunt maiores omī subiectione. sed mitti in mīsteriū
ad subiectionē p̄tinet gr dnātiones in mīsteriū non
mittit. ¶ Rñdeo dr. q̄ sicut sup dictū ē mitti in ceti
mīsteriū ꝑpe quemt angelos ꝫm q̄ ex dīno impio ope
rat circa aliq̄ creaturā corpalē q̄d q̄dē p̄tinet ad ex
ecutōm dīm mīsterij. ꝑpetates aut angelos ex eoꝝ
noibz manifestant. ut dyonisius dicit. viij. ca. ce. ierar. et io
angeli illorū ordinis ex ad exteriꝰ mīsteriū mittit
ex quorū noibz aliq̄ execuō dat intelligi. In noīe
aut dnātionis non importat aliq̄ execuō sed sola
dispō et impetū de exequēdis. sed in noibz mferiorꝫ

ordmū mtelligit aliq̄ exercitū· nā angelus archā
gelus deno mīāt a denūciādo· vtutes et pttātes
dicāt p respectū ad aliq̄ actū pncipis eccā ēnt ggr
diat mter alios opantes porem exīstē vnde ad
q̄m ordmes ptinet m exercitus mīsteriū mitti· nō
ad ex⁹ sup̄iores ¶ Ad p̄mū g⁹ dd· q dnā cōnes
computant q̄dem mter angelos mīstrātes non
sicut exequētes mīsteriū sed sicut disponētes et mā
dantes q̄d per alios fieī debeat sicut architectores
m artificijs mchil manu opant sed solū dispo
nūt et p̄cipiūt q̄d alīj debeant oparī ¶ Ad z⁹m dd·
q de nūō assistentiū et mīstrāciū duplex rō ha
bet p· greg· em dicit plures ēe mīstrātes q̄ assis
tentes mtelligit em q̄d d̄ milia mliū mīstrabāt
et non ēe dictū mltiplicatiue sed ptitiue ac si dicēt
mlia de nūō mliū· et mīstrāciū nūs pomt
m definito ad signādū exercitū· assistentiū nō fi
nito cui sbdit et decies centena milia assistebat
el· et hoc procedit ſm rōnem plōrum q̄ dicebāt
q̄ q̄to aliq̄ sint vni primo pncipio ppinq̄ora tāto
sunt minoris mltitudinis· sicut q̄to nūs ēt ppinq̄or
vnitati tāto ē mltitudo minor· et hec opīo
seruat q̄ tū ad multitudinē ordmū nūm dī
ser mīstrat et tres r assistūt Sed dyo⁹ pomt
xmū· ca⁹ ce· jer⁹ q̄ mltitudo angelorū cōtinent
oem mālem multitudinez· vt sicut corpa sup̄
ora cōtinent corpa mfeiora magnitudinē q̄si m
imensū· ita sup̄iores nature mcorporee cōtī
nent mltitudinē omēs naturas corporeas·
q̄ q̄d ēt melius ēt magis a deo intentū et mlti
plicatū· et ſm hoc tū assistentes sunt sup̄iores
mīstrantibz plures erunt assistentes q̄ mīstrā
tes vñ ſm hoc mlia mliū leget mltiplicatiue
ac si dicēt milies mlia· et q̄ decies centū sunt
mille· si dicēt decies centena milia daret
mtelligi q̄ tot erunt mīstrātes quot assistētes
Sed q̄ d̄ determinem decies mlies centena milia
mlto plures dicūt assistentes q̄ mīstrātes
nec tm hyo pro tāto d· q tāto solū sit angelorum
minus sed mlto maior q omez mālem mltitu
dinē excedit· q̄d signat p mltiplicationē max
imorū minorū sup̄a seipos· s denarij· centē
narij· mīlenarij· ut ibidē dyo⁹ dicit Quōd C.

Determinde consideandū ē xm· de custodia bo
de custodia bonorū angelorū nec ā̄glorū
et de ipugnacōe malorū ¶ Circa p̄m
q̄runt octo ¶ Primo utrū hoīes ab ā̄gelis custodi
antur ¶ 2⁰ utrū ſmgulis hoībz ſmguli ā̄geli
ad custodiā deputent ¶ 3⁰ utrū custodia pti
neat ad solū ultimū ordmē angelorū ¶ 4⁰
utrū oēs hoīes quemlt hyabē angelū custo
dem ¶ 5⁰ q̄n mapiat custodia angeli cū hoī
mīnem ¶ 6⁰ utrū sp angelus custodiat hoīez
¶ 7mo utrū doleat de pdictō custodito ¶ 8⁰ utrū
mter angelos sit pugna rōne custodie q̄ hoīes

Ad p̄mū sic procedit· custodiūt ā̄gelus
videt q̄ hoīes non custodiāt ab ā̄ge
lis· custodes em deputāt alīq̄bz uel q nescīt
uel q nō pnt custodire seipos sicut pueros et mfir
mos· sed hyomo pt custodire seipm per libertū ar
bitriū· et sic tp nālem cognōcōz legis nālis· q⁹
homo nō custodit ab angelis ¶ P̄· ubi adest for
tior custodia· mfirmior sup fluē videt· sed hoīes
custodiūt a deo ſm id pē· non dormitabit neq̄ dor
miet q̄ custodit isrl· g⁹ non ēnecessm q hyo custodi
atur ab angelo ¶ P̄· custodia p deū redūdat
in negligenciā custodis vnde d· augā· mj ff·
penlē custodi uitrū istarū q tapsus fuit ei ad ma
la pro ālma eiq· sed mlta hoīes peccūt in p̄tā
cotidie cadentes quibz angeli ſbuenīe posset
uel uisibilit apparendo uel mīracla faciendo
uel aliq̄s sili mō· ecent g⁹ negligentes angeli si
corū custodie hoīes ecent omissi· q̄d pz ēē falsm
non igit angeli sunt hoīm custodes ¶ Sed otra
ē q̄d d̄ m pē· angelus suis deo mādauit de te ut
custodiant te in omībz vīs tuis ¶ Rō dd· q ſm
rōnem dīne prouidencie hyo mediātibz omībz inue
nit q mobilia et uariabilia p̄ mobilia et in
uariabilia moneāt et regulāt sicut omā corpa
lia per ſbās ſpuales īmobiles et corpa mfeiora
p corpa sup̄iora q̄ sunt inuariabilia ſm ſbām
Sed et nos sup̄i regulam accipiōnes q̄bus
possumus diuisim de opinatis p̄ncipia q̄ inua
riabilib⁹ renouamus manifestū ē at q mi reb⁹
agendis cognōcō et affectio hoīs mltiplicē
uariari et deficere pnt a bono· et ideo nec̄ fuit
q hoībz angeli ad custodiā deputarent ē ut
per quos moueāt et regularent ad bonū
¶ Ad p̄mū g⁹ dd· q per liberū arbitriū pt
aliq̄liter hyomo malū vitare ſ non sufficienter
q mfirmat circa affectū bonū ppter mltiplices
ālme passiones Silr ecā ex uiis cognōcō nālis
legis q̄ hoīm nālit adest aliq̄lē dirigit hoīez
ad bonū sed non sufficienter q m applicādo
vlia p̄ncipia iuris ad pticularia opa contingūt
hoīez deficere mltiplr· vnde d· sap· ix· cogita
cōnes hoīm timide et incerte prudencie nre· et
ideo nec̄ fuit hoīm custodia angelorū ¶ Ad z⁹m
dd· q ad bn operandū duo requīr· p̄mo quidem
q affectio mtimet ad bonū q̄d quidem fit in nob·
per habitū iurtutis moralis z⁰ at hō ducat
congruas vias ad pficiendū bonū iurtutis· q̄d
quidē phs attribuit prudencie· q̄ tū g⁹ ad p̄m
deū īmediate custodit hoīez infundēdo ei
gram et vīrtutes· q̄ tū at ad z⁹m deū custodit hoīez
sicut vlis mstructor· cuius mstructio ad hoīez
puenit mediātibz angelis ut sup̄· dctm ē ¶ Ad
z⁹m dd· q sicut hoīes a nālium mstinctu hom

discedut ꝓpter passione pcatiꝝ ita ecia discedut ab
mstigacone bonoꝝ angelorū q̄ sit inuisibilit per
hoc q̄ homines mstigant ad bn̄ agendū vnde
q̄ homines peūt non ē imputanda ei negligenae
angelorū sed malicie hom̄ q̄at aliq̄n ꝓter le
gem coem hominꝫ uisibilit̄ appareāt ex speāli
dei gra ē sicut ecia ꝓter nature ordinē mutada

Ad z̄m sic ꝓcedit d̄ custodia āglorꝝ | fiunt
videt̄ q̄ non singli homines singulis
angelis custodiāt̄. angel⁹ em ē utilior gr̄ ho-
sed vn⁹ homo sufficiat ad custodiā mlt̄orū hom̄
g⁹ mlto magis vn⁹ angelus pt mlt̄os homines
custodire ℄ p̄ mseiora reducāt̄ m deū a sup io
ribꝫ tā p̄ media ut dyo⁹ dicat. sed cū omes angeli
sint meāles ut sup̄ dcm ē. solus vn⁹ angelus ē
mter q̄ et homines nō ē aliq̄s medi⁹. g⁹ vn⁹ solꝰ
angelus ē q̄ immediate custodit homines ℄ p̄ ma
iores angeli maioribꝫ officijs deputāt̄. sed non
ē maio⁹ officiū custodire vnū hominē q̄ aliū cum
omes hoies natura sint pares. cū g⁹ om̄ ange
lorū vn⁹ sit maior alio ſm dyo⁹. videt̄ q̄ duo sian
homines nō custodiāt̄ a diuisis angelis ℄ Sed
otra ē qđ jo⁹ exponens 1⁹ ayt̄. angeli eorū in celis.
dicat. magna ē dignitas aīaꝝ ut vnaq̄q̄ ha
beat ab ortu natiuitatis in custodiā sū angelū
delegatū ℄ Re. dd. q̄ singlis hominꝫ singli
angeli ad custodiā deputant̄. cuius rō ē q̄ an
gelorū custodia ē qđā execūcō dine prouidēcie
ita homines. prouidēcia at dei aliter se habz ad hoies
et ad alias corruptibiles creaturas. q̄ aliter se
habent ad icorruptibilitatem. homines em̄ no
solū sunt m corruptibles q̄tū ad eoem spem. ſ
q̄tū ad ꝑ̄as formas singlorū q̄ sunt aīe rōnā
les qđ de aliis rebꝫ corruptiblibꝫ rebꝫ dici nō pt
dyonisius ē. at q̄ prouidēcia dei principaliter ē circa
illa q̄ ꝑpetuo manent. circa ea uō q̄ transeunt pro
uidencia dei ē mḡtūi ordinat ipā ad res ꝑpetu
as. Sic igit̄ prouidencia dei cōparat̄ ad singlos ho
mines sicut ad singlā gnā uel spēs corruptibi
lium rerū. Sed ſm greg. duplex ordines deputāt̄
duplex rerū gn̄ibz. puta pncipes ad arcendos
demones. virtutes ad miracula facienda aīe rebꝫ
corpeis. Et probabile ē q̄ duplex spēs rerū. duplex
angeli ei⁹dē ordinis ꝓficiāt̄. vnde ecia rōnabile
ē ut duplex hominꝫ duplex angeli ad custodiā depu
tent̄. ℄ Ad ꝑmū g⁹ dd. q̄ aliqn̄ hom̄ ad hibet̄ cus
tos duplex. vno mō mḡtūi ē homo singlāris. et
sic vni homini debet̄ vn⁹ custos. et mter duplices
deputāt̄ ad custodiā vni⁹. Alio mō mḡtūi ē pe
alicui collegij. et sic toti collegio vni⁹ hō mi custo
diam ꝑponit̄ ad q̄ spectat prouidē ea q̄ ptinet
ad vnū hominē in ordine ad totū collegiū sicut
sunt ea q̄ exteriora agūt̄ de q̄bz alij edificāt̄ uel sta
dalizant̄. Angelorū at custodia deputat̄ hoibz

mḡtūi inuisibilia et occulta ptinet ad singlorꝫ
salutem ſm̄ sepos. vnde singlis hominꝫ singli
angeli ad custodiā deputant̄ ℄ Ad z̄m dd. q̄ sicut
dcm ē. angelus ꝑmeliores chie omes q̄tū ad aliq̄
illuminant̄ immediate a deo. sed q̄dā sunt de q̄bꝫ
illuminant̄ supiores tm̄ immediate a deo q̄ inferio
bꝫ reuelant. et idem ecia in inferioribꝫ ordinibꝫ
consideandū ē. nā aliq̄s angelus infimū illumi
nat̄ q̄tū ad q̄dam ab aliquo supmo. et q̄tū ad
aliq̄ ab eo q̄ immediate sibi ꝓfert̄. et sic ecia ꝓpos
ē q̄ aliq̄s angelus immediate illuminet hominē. q̄
tamē habet alios angelos sub se quos illuminat
℄ Ad ē dd. q̄ q̄uis homines natura sint pares
tamē meāli tas in eis inuenit̄ ſm̄ hꝫ ex diuina pru
dencia. q̄dā ordinat̄ ad magis q̄dā ad minꝰ ſm̄
q̄d ecc. xxviii. m mlt̄itudine displiē dñi sepanit
eos et ipos benedixit. et exaltauit. et ex ipis maledixit
et humiliauit. et sic maiꝰ officiū ē custodire vnū
q̄ alium ℄ custodie hoies ꝓtinz ad ſsimū ordinē

Ad z̄m sic ꝓcedit. videt̄ q̄ custodie hoies
non ptineat solū ad infimū ordinē angelo
rum. dicat em̄ ēsos⁹ q̄ hꝫ q̄d dr. ayt̄ xxxviii. angeli eoꝝ
in celis ꝛc. intelligit̄ de nō de q̄busdā angelis
sed de supeminentibꝫ. g⁹ supeminentes angeli
custodiūt homines ℄ p̄. aplꝰ ad hebr. dicat q̄ an
geli sunt in mīsteriū missi ꝓpter eos q̄ hēditatem
capiūt salutis. et sic uidet̄ q̄ missio angelorū
ad custodiā hoim ordinet̄. sed q̄dā ordines in ex
teriꝰ mīsteriū mittit̄ ut sup̄ dcm ē. g⁹ omes an
geli q̄dā ordinis custodie hom̄ deputāt̄ ℄ p̄. ad
custodiā hoim maxime uidet̄ ēe inimicā arcē de
mones. q̄d ptinet ſm̄ gfg. ad pncipes. et miracula
facē q̄d ptinet ad virtutes. g⁹ illi ecia ordines
deputant̄ ad custodiā et non solū inferiores
℄ Sed otra ē q̄ in pmꝰ custodia hom̄ attribuit̄ an
gelis quorū ordo ē infimus ſm̄ dyo⁹. ℄ Re. dd. q̄ si
cut dcm ē. hom̄ custodia duplex ad hibet̄. vno mō
custodia pticularis ſm̄ hꝫ singlis hominꝫ singli an
geli ad custodiā deputāt̄. et talis custodia ptinet
ad infimū ordinē angelorū. quorū ſm̄ gfg. ē mi
ma nūciare. q̄ uidet̄ ēe minimi officij. Alio mō
ꝓtegere ea q̄ ptinet ad vnū tm̄ hominis salutem
Alia uō ē custodia ulis. et hec multiplicat̄ ſm̄ di
uersos ordines. nā q̄to agens fuit ulius tāto ē
sup̄ius. Sic igit̄ custodia humane mlt̄itudinis ptinz
ad ordinē principatuū. uel forte ad archāgelos
q̄ dicunt̄ principes angeli. vnde et michael q̄ ar
changelus dicit̄. vno de pncipibz d̄. dan. x. vbi
terꝰ at sup omes creaturas corpeas tenent custodi
am ūtutes. et ulterius ecia sup demones tenent cus
todiā ptātes. et ulteri⁹ ecia sup bonos spūs tenet
custodiā principatꝰ ſm̄ gfg. ℄ Ad ꝑmū g⁹ dd. q̄
uerbū dcī. pt̄ intelligit̄ loq̄t̄ de sup̄mis i or
dine infimo angelorꝫ q̄ ut dr. dyo⁹ in quolibꝫ ordi

sūt p̄mi medij et ultimi. Est em̄ probabile q̄
maiores angeli deputent̄ ad custodiā eorū q̄
sūt ad maiorē gradū gl̄ie a deo electi. Ad 2m̄ dō.
q̄ non omēs angeli q̄ mittūt̄ hūnt̄ ptes dāre custo
diā sinḡlos hoīes. sed q̄dā ordines hūnt
vlem̄ custodiā magis uel minḡ ut dam̄. Ad
3m̄ dō. q̄ etiā mfiores angeli exercēt officiū
supiorū mā̄tri aliq̄ de dono eorū ptcipāt. et se
hūnt ad supiores sicut executores ūltūs eorū. et
per hūc modū etiā angeli mfimi ordines pūt
et aūtē demones et mīracla facē. Q̄ oīb; hoīb; d̄

Ad 4m̄ sic procedit̄ videt̄ q̄ nō oīb; puer̄ a
hoīb; ad custodiā angeli deputēt̄. dr̄
em̄ de xp̄o. Phil. ij. q̄ ē m̄ filius die hoīm facto et
habitu inuent̄o ut homo. si g̃it̄ oīb; hoīb;
angeli ad custodiā deputāt̄. etiā xp̄s angelicā
eodem habuisset̄. sed hoc uidet̄ mōens. cū xp̄s
sit maior oīb; angelis. non g̃ oīb; hoīb;
angeli ad custodiā deputāt̄. Ꝓ. oīs hoīm p̄mo
fuit adam. sed sibi nō cōpetebat habē angelum
custodem ad mīmū mīm statū innocētie q̄ nullis pi
culis angustiabat̄. g̃ angeli nō p̄ficuit̄ ad cus
todiā oīm hoīm. Ꝓ. hoīb; ad custodiā
angeli deputāt̄ ut per eos manuducāt̄ ad vi
tam eternā. et ad mūtādū ad bn̄ opandū. et
mūmāt̄ ȳ tra mīsit̄ demonū. sed hoīes p̄sūta
ad dāpnacōz nūq̄ puenūt ad uitā eternā. mfi
deles etiā si bona opa mūdū faciāt nō bn̄ faciūt
q̄ nō recta mtēcōe faciūt. fides em̄ mtēcōez
dirigit ut aūg̃. dicit. antiqi etiā adūēto eīt
fm̄ opacōez sathane ut d̄. ij. ad thess. ij. nō g̃
oīb; hoīb; angeli ad custodiā deputant̄.
Sed ȳ tra ē auctoritas Jhō. sup̄ mdicta q̄ dicit
q̄ vnaq̄q; aīma ad custodiā hūt angelū de
putatū. Re. dō. q̄ homo in statu unite hūnt
constitutus ē quasi in quadā via qua tendere
debz ad p̄riam. in qua q̄dem via mlta pericula
hoīm imminet. tā ab exteriori fm̄ 1o. pē. Jn uia hac
qua ābut abstō. sūt latrones et ideo sicut hoīb;
viam non tutam ambulātib; dant̄ custodes
ita etiā hoīb; hoīm q̄ sūt viator. ē custos angel⁹
deputat̄. q̄n̄ at iam ad tūm vie uenerit iā non
habebit custodem. sed in regno habebit angelū
cōregnantē. in mferno demonē punientē.
Ad p̄mū g̃. dō. q̄ xp̄s fm̄ hoc homo imediate
regulabat̄ a ūbo dei. vn̄ non indigebat custodia
angelorū. et iterū fm̄ aiā erat cōprehensor. sed
rōne passibilitatis corp̄is erat viator. et fm̄ hoc nō
debebat̄ ei angelus custos nō tā̄ supior. sed an
gelus mīster tā̄ inferior. vn̄d̄ ay. mīj. et accesse
runt angeli et mīstrabant ei. Ad 2m̄ dō. q̄ hō
mo statu innocentie nō patiebat̄ aliq̄d periculū ab
interiori q̄ mīnus erat ordinata ut supra
dict̄ ē. sed imminebat periculū ab exteriori ppt̄ mīsi

dias demonū ut rei probauit euentus. et ideo
indigebat custodia angelorū. Ad 3m̄ dō. q̄
sicut p̄sūta et mfideles et etiā antiqi pē nō puā
t̄ interiori auxilio nālis rōnis. ita etiā nō puāt̄
exteriori auxilio tocius nature hūane dimto cōtesso
f custodia angelorū p quā et sine ūūuet̄ q̄m̄
ad hoc q̄ vitā eternā bonis opib; mereāt̄. cū
uiāt̄ q̄tū ad hoc q̄ ab aliq̄b; malis retrahāt̄
q̄b; et sibi ipīs. et aliis nocē possent. ffā et ipī de
mones arcent̄ per bonos angelos ne noceant
q̄tum uolūt. Q̄ ab ortu nātātis hō hz a custode

Ad 5m̄ sic procedit̄ videt̄ q̄ angel⁹ nō de
putet̄ hoīm ad custodiā a sua natiuitate
angelū em̄ mittūt̄ in mīsteriū q̄ppter eos q̄ hereo
ditatem capiūt salutis ut ap̄le ad heb. dicit. fs
hoīes mapiūt hereditatē mapiūt eape salutis
cū baptizant̄ g̃. angelus deputat̄ hoīm ad cus
todiā a tpe baptismi et nō a tpe natiuitatis. Ꝓ.
hoīes ab angelis custodiūt̄ in q̄tū ab eis ilu
mīnāt̄ p modū doctīne. sed pueri mox nati nō sūt
capaces doctrīne q̄ nō hūnt usū rōnis. g̃. pueris
mox natis nō deputāt̄ angeli custodes. Ꝓ.
pueri in materno utero exīstes hūnt aliq̄ rōna
lem aliquo tpe. sicut et p̄ natiuitatē ex utero. sed
cū sūt in utero materno nō deputāt̄ eis angeli
ad custodiā. ut uidet̄ q̄ nec etiā mīstri ecclie eis
sacīm̄ta tribuūt nō g̃. statī a natiuitate hoīb;
angeli ad custodiā deputāt̄. Sed ȳ tra ē q̄d Jhō.
dicit q̄ vnaq̄q; aīma ab ortu natiuitatis habz
in custodiā sui angelū deputatū. Re. dō. q̄ si
cut oriḡ. dicit sup̄ ay. sup̄ hoc ē duplex opīo eorū
dam em̄ dixerūt̄ q̄ angelus ad custodiā hoīm
deputat̄ a tempe baptismi. aliī uō q̄ a tpe nati
tatis. et hanc opīonem Jhō. q̄ppbat. et rōnabilē
bn̄ficia em̄ q̄ dant̄ hoīm dīmto ex eo q̄ ē expia
nō mapiūt a tpe baptismi sicut p̄cpt̄ eukaīs
tie et alia hūnt. sed ea q̄ prouident̄ hoīm a deo
m̄ā̄tri hūnt habet nāz rōnalem. ex tuīcē ei exhibētur
ex quo nascendo talem nāz accepit. et tale bn̄
ficiū ē custodia angelorū. ut ex p̄missis patet.
vnde statim a natiuitate hūnt habz homo angelum
ad custodiā deputatū. Ad p̄mū g̃. dō. q̄ ā̄geli
mittūt̄ in mīsteriū efficaciter q̄dem q̄ppter eos
solos q̄ hereditatem capiūt salutis. si g̃ sidēt̄ ul
timo effectu custodie q̄ ē per cāpt̄ bonitatis mdi
uidūm̄ tū et alijs mīsteriū angelorū nō sūficiēs
hūnt̄ q̄ uis in eis hūnt efficaciā non habeat q̄ p
ducātur ad salutem efficaciter tamē ē data eos an
gelorū mīsteriū mā̄tri a malis malis retrahīt.
Ad 2m̄ dō. q̄ officiū custodie ordinat̄ q̄dē ad
ultimā cōz doctrīne sicut ad ultimū et p̄cipa
lem effectū. mdi uidūm̄ tū mlt̄os alios effectus
habz q̄ pueris opetūr. sc. arcē demones et alia no
cumēta tā cōrpalia q̄ spūalia. ppbē. Ad 3m̄ dō.

ꝑ puer ꝑ dñi ē m materno vtrō nō totalit ē a mre
sepatꝰ sed per qmdā colligatiōꝫ quodāmō ē adhuc
aliq̄ ei⁹ sicut fructꝰ pendens m arbore ē aliq̄d
arboris Et ideo ꝑ habilit dicit ꝑ ꝑ angel⁹ q̄ ē m ais
todia mris ais todiat prolem m mris vtrō exīte
sed m natiuitate q̄n sepatꝰ ē a mre angel⁹ ei ad
custodiā deputat ut ihō⁹ dicat q̄ ā⁹ custos mi q̄ tōlit
Ho. gr̄ sic procedit videt ꝑ angel⁹ ais desit hoc
tos q̄ desert thomē q̄ custodie deputat
dicat n ꝙ li. autem babilonē et nō ē autem
del mām m g⁹ eam. et ysa. v. auferā sepem ei⁹ et
erit m gaudiū. glō. r. angelorū custodiā ¶ ꝓ
de⁹ principaliꝰ custodit thomēs q̄ angel⁹ sed de⁹
aliq̄n thomēz del māt ꝑ m. i. ꝑ. de⁹ de⁹ me⁹ i spiritu
m me q̄ reme del q̄sti. g⁹ m lto magis ā gel⁹ cus
tos thomēz del māt ¶ ꝓ. si aut dām d. angeli ais
sint hic nobis ai nō sint mcelo. sed q̄n sint mcelo
g⁹ aliq̄n nos deserelinquit ¶ sed gr̄a demones
nos semp impugnāt ꝑ m. i. pe. v. Aduersariꝰ vr
dyabol⁹ tāq̄ leo rugiens circuit q̄rens q̄ deuoret. g⁹
m lto magis bti angeli semp nos custodiūt
¶ Ad. dd. q custodia angelorū ut ex dictis patꝫ
ē q̄ ꝺ exercitō dine prouidētie cūa thomēs fa
cham festū ē at q̄ nec thomo nec res aliq̄ totalit
dine prouidētie subtrahit mātī em aliq̄ pti
cipat de ee m tm subdit vbi prouidētie ent̄ sed
tamē de⁹ ꝑ m ordmēz dine prouidētie d. thomēz de
lmāre mātī ai permittit thomēz pati aliq̄ defim
uel pene uel culpe Fuit ecia dd. ē q̄ angel⁹ custos
nūq̄ totalit dimittit thomēz sed ad aliq̄m modū
ei⁹ dimittit put. s. non impedit q̄n subdat aliqua
tribulatiōi uel ecia q̄n cadit in pcām ꝑ m ordmē
dinorū iudiciorū et ꝑ m hoc babilon et zodoma
ab angelis delicte fuit q̄ angeli eorū nō impedi
uerūt q̄n tribulatiōm mbz subdeint et per hoc pz
solutiō ad p̄mū et sdm ¶ Ad z. m. dd. q angelus
et si mtdū del māt thomēz loco nō tñ del māt
ei⁹ q̄tū ad effectū custodie. q. ecia ai ē m celo
cognoscit quid cuiq̄ thomēz agat. nec mdiget
mora qūs ad motū localem ꝑ ſtati pt adesse ⁊
Ad. a. m. sic procedit. a. nō doleat d. mal. custodiū
videt ꝙ angeli doleat de malis eorū
quos custodiūt. dicit em ysa. xxxiij. angelipa
cis amare flebāt. sed flere ē signū doloris et tris
tiae. g⁹ angeli tristāt de malis thomīb⁹ q̄s custo
diūt ¶ ꝓ. tristicia ē ut aug⁹. dicit de ihīs q̄ nobis
nolentibz accidit. sed p dictō thomēs custodiūt
ē q̄ tra uoluntatē custodis angeli g⁹ tristāt an
geli de p̄dictō thomīe ¶ ꝓ. sicut gaudio q̄ trā
at tristicia ita pēitentiae gr̄a at pcām sed angeli
gaudent de pctōre pēitentiā agēte ut habet
luce xv. g⁹ tristāt de iusto m pcām cadēte ¶ ꝓ
sup. i. nūi. xvm. q. dd. ꝙ offerūt primatiz re dicit
glō. exig. trahūt angeli m iudiciū utrūq̄ ex eoz

negligētia aut thomīs ignorātia lapsi sunt sed
q̄libz dolet spāliter de malis ꝓpter q̄ iudiciū
tractꝰ ē. g⁹ angeli dolent de pctīs thomīs ¶ sed
gra ubi ē tristicia et dolor nō ē p fecta felicitas
vñ d. apoc. xxi. q ibi tristicia ultra nō erit neq̄
luctꝰ neq̄ clamor sed neq̄ ull⁹ dolor sed ā geli
sunt p fecte bti g⁹ de nullo dolent ¶ ad. dd. q ā ge
li nō dolent nec de pctīs nec de pēis thomīs
tristicia a em dolor

mchil at accidit in mundo q̄ sit gr̄a inordinatiōi
angelorū et aliorū ibidē q̄ voluntas eorū tota
liter mhet dine iustitie. mchil at fit in mundo mi
q̄d per dinā iustitiā fit aut permittit simpliciter
git loq̄do mchil fit m mundo gr̄a voluntatē be
atorū vt em phūs dicit. ethi. 1. d. simplr voluntā
rium q̄d aliq̄s nullo modo eligit p q̄ agit consideran
tibus. s. omībz q̄ cōstat q̄ nullo modo voluntarium non
est voluntarium sicut nauta nō nullo modo eligit
mercē in mari absolute et vlr considerando ꝺ
in mēte pricipalis salutis hoc nullo modo vñ magis ē
hoc voluntarium q̄ nō voluntarium ut ibidē dicit
git angeli pcā et penas thomīs vlr et absolute
loq̄do non voluit. voluit tamē q̄ ēt ordo iusti
tie dine seruet. ꝑ m q̄ q̄dā pēis subdūt et pec
care permittit ¶ Ad p̄mū g⁹ dd. q ibi ihū⁹ ysa.
pt mtelligi de angelis. i. nūciis ezechie q̄ fleue
runt ꝓpter uerba rabsacis. de q̄bz habet ysa. xxx
vñ. et hoc ꝑ m hrālem sensū. sdm nō allegoriam
angeli pacis sunt apli et alii p dicatōres q̄ flent
pro pctīs thomīm Sed nō ꝑ m sensū anagogicū expo
nat de angelis btis tñ mettaphorica est locu
tiō ad designādū uolunt m vlr thomīs salutē

Ad. z. m patet
solutiō p ea q̄ dicta sunt ¶ Ad. z. m. dd. q tā in pe
tītia q̄m in pcō manet una rō gaudij angelis
s. m plecō ordinis dine prouidētie ¶ Ad. e. m. dd.
q angeli dicunt in iudiciū pro pctīs thomīm nō
q̄ rei sed q̄si testes ad q̄ intendūt thomēs de eorū
Ho. g. m. sic q̄rit a. lob ē pugna ignauia
procedit videt ꝙ m. t. angelos nō pt ee
pugna seu discordia. d. em. Job. xxv. q̄ facit co
cordiā in sblimibz sed pugna opponit q̄ discor
dē in sblimibz angelis nō ē pugna ¶ ꝓ. ubi ē
p fecta caritas et iusta placō nō pt ee pugna
sed hoc totū ē m angelis g⁹ m angelis non ē
pugna ¶ ꝓ. si angeli dicāt pugnare pro eis
quos custodiūt nōn ē q̄ vn⁹ angel⁹ foueat vnā
ptem et alius aliā sed si vna ps habz iustitiā
cō. alia ps habz iniustitiā g⁹ seq̄t q̄ angel⁹ bon⁹
sit fautor iniustitie q̄d ē mēbens. nō g⁹ mit bonos
angelos ē pugna ¶ Sed gra ē q̄d d. dan. x. ex
pōna gabrielis. princeps regni pſarū restitit
mchi. xx. et vno diebz. h. aut princeps regni p
sarū erat angel⁹ regno pſarū m custodiā de

putato g° vn9 bon9 angelus resistat alij· et
sic miter eos ē pugna ℣ Ad vi° dd· q̄ ista q̄o mo
uet occasione ūbor dan· q̄ q̄dē Jhō° exposit di
cens pncipē regni psarū ē angelū q̄ se oppo
suit lxa ōm pplū isralitica pro quo damel ora
bat· gabriele deo ptes ei9 pntante· hī at resis
tencia potuit fieī q̄ princeps aliq̄s demonū u
deos m psidā ductos ad ptem mduxeat p q̄d
ipedimēti pstabat ordō damelis pro eode
pplō dep̄ tantis sed ſm ḡg̃· xvij· moral· pn
ceps regni psarū fuit bon9 angel9 custodie
alij9 regni deputat9 ℣ Ad vidēdū igit q̄d
vn9 angelus altēi resistē d· consid andū ē
q̄ dīna ultrica ōia diuisa regna et diuisos
homēs p angelos exerceat· In suis at actio
bz angeli ſm dīnā ſmāz regulāt· contingit
at q̄nz q̄ m diuisis regnis uel m diuisis hoīb
z ocia ameita uel demeita inemittit uel vn9
altēi sēdat et pfit aut pfit· quid at sup hoc
ordo dīne saplē hī abeat cognoscē nō pnt nisi
deo reuelante vñ nāt hīnt sup hijs deū con
sulē Sic igit m q̄stū de 9tuar hijs meritis et si
bi repugnātibz dīna consiliū uolūtatem
resistē sibi iuitem dicūt non q̄ fiat eorū gra
uolūtates cū m hoīnēs 9cordēt q̄ dīna sē
tencia impleat· sed q̄ ea de q̄bz consiliū
fiūt repugnātia ℣ p hō° pz solō ad obiecta

Deinde consideandū ℣ Ō· ē x̄m· de ipug
de ipugnatōe demonū natōe d̄monū
Et ōca hoc quīt q̄nz ℣ p̄mo utrū hoīes
a demoībz ipugnēt ℣ 2° utrū tēptare sit ppm
dyaboli ℣ 3° utrū oīa ptā hoīm ex ipugnatōe
siue tēptatōe demonū puenīant ℣ 4° utrū pos
sint vē mirācula facē ad seducendū ℣ 5° utrū
demoēs q̄ ab hoībz fugant· ab ipugnatōe arceāt·

Ad p̄mū sic procedit· Videt· q̄ hoīes ipugnāt·
q̄ hoīnēs non ipugnēt a demoī a dēmb;
bus· angelū em deputāt· ad hoīm custodiā mis
sū a deo· sed deōnes nō mittūt· a deo ad demonū
mittendō sit pdē animas· dei at saluāe· g° demo
nes nō deputāt· ad hoīm ipugnandū ℣ p̄· nō ē
equa condiō pugne ut m firmo 9tra fortem
ignauo 9tra astutū exponat· ad bellū· ꝑ hoīes
fiūt m firmi et ignaui· demoēs at potētes et as
tuti· nō ē g° p̄mittendū a deo q̄ ē omnīb ultrīce
amatōr ut hoīnēs a demoībz ipugnēt· ℣ p̄·
ad exercitū hoīm sufficat ipugnatō carnīs et
mūdi· sed deus p̄mittat electos suos ipugnari
ꝑter exercitum g° nō uidet· nctām q̄a demoībz
ipugnēt· ℣ sed 9tra ē q̄ dr̄ ap̄l's ad eph̄· vi· q̄ nō
colluctatio ad uīsus carnem et sanguīnē sed ad
uersus p̄incipes et ptātes ad uīsus mūdi rectores
tenebraz hui9 ōtra spūalia neq̄tie celestibz
℣ hō° dd· q̄ ōta ipugnatōz demonū ē duo con

siderāe· s· ipam ipugnatōz et ipugnatōis or
dinem Impugnatio q̄dem ipa ex demonū ma
licia procedit q̄ppter iudiciū prosecutiū hoīm ipe
dire mittit· et ppter sup biā· dīne ptātis filiū
dīnē usurpant deputādo sibi mīstros dīnātōs
ad hoīm ipugnatōz· sicut angelia deo mīstrāt
in dētis officijs ad hoīm saluē Ad ordo ipi
us impugnatōis ē a deo q̄ ordinate nouit vti
malis ad bona ea ordinādo· fit· sed ex pte an
geloī tā ipa custodia q̄ ordo custodie ad deū
reducat· sicut ad p̄mū actorem ℣ Ad p̄mū g°
dd· q̄ angeli ipugnāt hoīnēs dupliī· vno mō
ipugnādo ad ptam· et sic nō mittūt· a deo ad
ipugnādū· sed aliq̄n p̄mittūt· ſm deī iustam
dictā· aliq̄n at impugnāt hoīnēs puniendo
et sic mittūt· a deo sicut missio ē ips̄ mīster ad
puniendū achab regem isr̄l· ut dr̄· iij· Reg· vltīo
pena em refert· in deū sicut in p̄mū auctorē·
et tamen demoēs missi ad puniendū· alia in
tencōe puniūt q̄ mittāt· nā ipi puniūt ex odio
uel iuidia· mittūt at a deo p̄ter ei9 iustitiā
℣ Ad 2m dd· q̄ ad hoc q̄ nō sit meliꝰ pugne cō
dicō fit ex pte hoīnīs recōpensatō· p̄incipaliter
q̄dem p auxiliū dīne grē· sed cōsequēter at p custodiā
angeloī vñ· iij· Reg· vi· helizeus dixit ad mīstrū
suū noli timē plures em sunt nobisc cū q̄ illis
℣ Ad 3m dd· q̄ mīstrātiua hūane sufficeret ad
exercitū impugnatōis q̄ ē a carne et mūdo sed
malicie demonū non sufficit· q̄ utroq; utunt ad
hoīm ipugnatōz· sed tamē ex dīna ordinatōe
hoc prouenit in gloriā electorū Ex tēptatōe sit ꝑ ii
Ad 3m sic procedit· Videt· q̄ tēptatōe dyaboli
non sit ꝑ ui dyaboli· dicit· em de9 tēp
tare ſm· 9 gen· xxij· tēptauit de9 abrahā am
tēptat etiā et taro et mūdo· sed et homo d· tēpta
re deū et etiā hoīnēs g° nō ē ꝑ ui demoīs tēpta
re ℣ p̄· temptare ē ignorātis· sed demoēs sciūt
quid ōta homines agat· g° demoēs nō tēptat
℣ p̄· temptatio ē uia in ptam· ptam at inuolū
tate consistit· cui g° demoēs nō pnt uolūtate
homīs imutare ut per sup dicta patz uidet· q̄
ad eos non ptinet temptare ℣ Sed 9tra ē q̄d
d· 1· ad thess· iij· ne forte tēptauit uos is q̄ tēp
tat· glō· 1· dyabol9 eo officiū ē tēptare ℣ hō° dd·
q̄ tēptare ꝑ se ē exp̄mētū sumē de aliq° expi
mentū at sumit· de aliquo ut sciat· aliq̄ ōta
ipm et ideo q̄ ex mo9 fmis cuiuslibz tēptātis ē
sciā· sed q̄nz ultimus ex sciā q̄rit· aliq̄s alio9 sīmē
uel bono uel malo bono q̄dem sicut cui aliq̄s
uult scīe q̄lis aliq̄s sit uel q̄ tui ad sciaz uel q̄ m
ad utilitatem ut eū promoueat· malus at q̄n
hoc scīe uult ut eū decipiat uel subūtat· et
per hūc modū pt accipi quo tēptare diuīs
diuīsmode attribuit· homo· n· tēptāe dicitur

qnz q̄dem ut sīat tm̄ et ꝑpter hoc tēptare de
ū dicit ee ꝑtm̄ qr homo q̄i mittit̄ exponi ꝑ si
mit dei uirtutē qnz vō tēptat ut uincet qnz vō
ut noceat dyabol⁹ nō semp temptat ut noceat
m̄ ꝑtm̄ ꝓpitā do et ꝑm̄ hoc d̄ ꝓpū officiū eius
temptare nā et si homo aliq̄n̄ sic temptet hoc
agit mn̄ꝫ tū e mīster dyaboli deus āt tēptare
d̄ ut sīat eo mō loq̄di q̄d d̄ sūe qr facit alios
sīe ut d̄ deut⁹ xm̄ tēptat uos dn̄s deꝰ uester
ut pāt̄ fiat utrū ei diligatis caro āt et mūd⁹
dicit temptare mstrāt̄ seu mīstrat̄ mn̄ꝫ tū
ſ ꝑt cognoscī qualis sit homo ex hoc q̄ seq̄t uel
repugnat conscientię carnis et ex hoc q̄
contēp mt mūdi prosperā et aduersā q̄bz ecīa dya
bol⁹ utit̄ ad temptandū Et sic ꝑz solutio ad ꝑm̄

Ad 2ᵐ dd̄ q demones sciūt ea q̄ extrinsece agunt̄
ĉa homines sed mteiorē homīs gdicōz sol⁹ deus
nouit q̄ ē spūum ponderator sed ex quo aliq̄
sīt magis promptus uel aptus ad aliud ideo dya
bol⁹ temptat explorādo mteiorē thois gdicōz
ut de illo utrūo tēptet ad q̄d hō magis pron⁹ e

Ad 3ᵐ dd̄ q demon et si nō possit īmutare
uoluntatem ꝑt m̄ ut sup̄ dm̄ ē aliq̄t̄ īmutāe
mfeiores uires exāb⁹ et si nō cogit̄ uolūtas tamē
mdmatur Q nō oīa ꝑtā ꝑcdt ex tēptatōe dya

Ad 4ᵐ sic procedit̄ videt̄ q omā ꝑtā pro
cedant ex tēptatōe dyaboli dicit em̄ dns
mi⁹ ca⁹ de di⁹ no q mltitudo demoniū cā ē omn̄
maloꝝ et sibi et alijs et dam̄d̄ q omīs malicia
et omīs īmundicia a dyabolo excogitata sit P̄ō de
quolibz ꝑtōre dicit ꝑt q dom⁹ de uobis dixit Jo vi
vos ex ꝑre dyabolo estis hoc āt ē m̄ꝫ tū ipi ex dya
boli suggestione peccabāt nō ē gⁿ ꝑtm̄ n̄ ex sug
gestione dyaboli P̄ō sicut angeli deputāt̄ ad
custodiā thom̄ ita demones ad īpugnatōz sed
omā bona q̄ facim⁹ ex suggestione bonoꝝ ange
loꝝ ꝓcedūt q dīna ad nos mediātibz āgelis
perferūt gⁿ et omā mala q̄ facim⁹ ex suggesti
one dyaboli prouenīt Sed ota ē q̄d d̄ in libro
de ecīāsticis dogmatibz nō omēs cogitatiōes ma
le excitant̄ a dyabolo sed aliq̄n ex nr̄i arbitrij
motu emergūt Rn⁹ dd̄ q cā aliq̄ ꝑt aliq̄d dici
dupl̄r uno mō directe alio mō d̄ indirecte indirecte
q̄dem sicut cā aliq̄d agens causat aliq̄ dispōnem
ad aliq̄ effectū dicit̄ ee ordinaliter et mdirecte cā
ullⁱ⁹ effectꝰ sicut si dicat̄ q ille q̄ scat lignā ē ocīa
sio cōbustionis ipōrū Et hⁿ mō dd̄ ē q dyabol⁹ ē
cā omn̄ ꝑtōrū nr̄oꝝ q ipē mstigauit ꝑmi hoiez
ad peccādū ex cui⁹ ꝑtō consecuta ē m toto gne
humāno q̄d ā promptus ad omā ꝑtā et ꝑ hūc
modū mtelligenda sūt uerba dam̄ et dom̄ij
Directe āt d̄ aliq̄s cā aliq̄ q̄d directe opat̄ ad ull⁹
et hⁿ mō dyabol⁹ non ē cā omīs ꝑtī non em̄ oīa
ꝑtā q̄ mittit̄ dyabolo mstigante sed q̄dā ex lib
tate arbitrij et carnis corruptōne q̄ ut orig⁹ d̄
ecīā si dyabol⁹ non eet thomēs habent̄ appetitū
ciborū et uenēoꝝ et huiusmodi ecīa q̄ inordinata mlta
contingūt mſi p rōnem talibus appetitus refrenet̄
et mane supposita corruptōe nāture refrenare
āt et ordinare huiusmodi appetitū ſbiacet libo arbitrio
sic gⁿ nō ē nātī omīa ꝑtā ex mstinctu dyaboli
prouenīe si q̄ tamē ei⁹ ex mstinctu prouenīt ad
ea oplenda eo blandiente decipit̄ homīes nūc
quo ꝑm̄ ꝑntes ut ꝑdō d̄ Et p hⁿ ꝑz solutio ad ꝑm̄

Ad 2ᵐ dd̄ q si q̄ ꝑtā absq̄ mstinctu dyaboli
ꝓcedāt̄ per ea tm̄ fiunt homēs filij dyaboli iq̄ꝫ m
ipm̄ ꝑ nūi peccātē ymmitt̄ Ad 3ᵐ dd̄ q hō ꝑt
p scipm̄ ruere in ꝑtm̄ sed ad mīnū profīcē nō
ꝑt msi auxilio dīno q̄d homī exhibet mediāte
mīsterio angeloꝝ et iō ad omā bona animo co
pant̄ angelis nō tm̄ omā ꝑtā nr̄a procedit ex
demonū suggestione q̄uis nūm̄ genus peccti sit
q̄d non mteriꝰ ex demonū suggestōe pueniat

Ad 4ᵐ sic ꝓcedit̄ q dēmoēs faciūt mīcla
videt̄ q demones nō ꝑnt homēs seduc
ē per aliq̄ mīra cla vera opatōe em̄ demonū
maxīe uigebit in opibz antix pi sed sicut apls
dicit ij ad thess ij eius aduentꝰ ē ſm̄ opatōz sa
thane in omn̄ uirtute m signis et prodigijs men
dacibz gⁿ mlto magis alio tpe ꝑ demones non
fiunt msi signa mēdacia P̄ō vera mīra cla ꝑ
aliq̄ corpa īmutatōz fiunt sed demoēs nō ꝑnt
īmutare corpa in aliā nāz dicit em̄ aug⁹ xvm
de cī d̄ nec corpa q̄dem humāni in aliā rōne credi
derim demonū arte uel potāte in mēbra besti
alia posse conuerti gⁿ demones vera mīra cla
facē non ꝑnt P̄ō argumētū efficacia nō ha
bet q̄d se habz ad opposita si gⁿ vera mīra cla
possint fieri a demonibz ad fidei certitudinem ꝑfectā dū
non erunt efficacia ad virtutem fidei confirmā
dā q̄d ē mōens cui dicit̄ aug⁹ ult dno coopāte et
sermonē confirmāte sequentibz signis Sed ot̄
ē q̄d aug⁹ d̄t in libro lxxxiij q ꝑ magicas artes
fiunt mīra cla plerūq̄ silia ullis mīra culis q̄
fiunt per seruos dei Rn⁹ dd̄ q̄d sicut ex ſp̄dic
tis patz si mīra culū ꝑpe attribuit̄ demoēs mi
racula facē nō ꝑnt nec aliq̄ creatura ꝑ sol⁹ deꝰ
q mīra culū ꝑpe d̄ q̄d fit ꝑter ordinē totius nature
create sub quo ordine omīs ūtas creatūe cōtinet̄
dicit̄ tamē q̄nz mīra culū largo q̄d excedit humā
nā facultatē et cognitōz et sic demones ꝑnt fa
cē mīra cla q̄ſ homēs mirant mn̄ꝫ tū eorū fa
cultatē et cognitōz excedūt nā vnus hō mn̄ tū
facit aliq̄ q̄d ē supra facultatē et cognitōz
alterius ducit alium in admiratōz sui ꝓpter ut q̄d dā
uideat̄ mīra culū opari signū tm̄ ē q̄ q̄libet hō
opa demonū q̄ nobis mīra cla uidēt̄ ad vera
rōnē mīra culōrū nō ꝑtinḡāt sūt tm̄ quēdā ex

nā magi phā omīs p ūtutē demoīū veros
serpentes et ranas fecerūt et qm̄ ignis de ce
lo cecidit et flāmiā̄ job cū gregibz pecorū ve
hemēti cōsūpsit et turbo domū deceb
filios eiº cecidit q̄ opa sathane fantasmata
non fuerūt ut augº dr xxº de cī dº ¶ Ad pmū gº
dd q̄ sicut augº ibidē dr opa antixpi pnt dici
cē signa medaciū uel q̄ mortales sensꝰ p fantas
mata deceptuꝰ cē ut qđ nō facit facē uideat uel
q̄ si sint vera prodigia ad mēdaciū tm̄ ptrahēt
ad credulitatē ¶ Ad 2m dd q̄ sicut supdcm̄ cē mā cor
palis nō obedit angelis bonis seu malis ad mu
tandū ut demones sua ūtute possint tm̄ mutare
māz de formā in formā sed pnt adhibē q̄dam
semīa q̄ in elemētis mūdi iuenit ad hūmōi ef
fectū cōplendos ut augº dr in 3º de trī ¶ Et ideo
dd cē q̄ omēs tm̄ mutatōes corpaliū rerū q̄ pnt
fieri p aliq̄s ūtutes nāles ad q̄s ptinet pdcā scia
pnt fieri p opatōz demonū hmōi semībz adhibi
tis sicut cū aliq̄ res tm̄ mutat in serpētes uel
ranas q̄ p putrefactionē gnāri pnt Ille nō
transmutatōes corpaliū rerū q̄ nō pnt ūtu
te nature fieri nullo mō opatōe demonū fm̄ rei
vēritatem pficipnt sicut q̄ corpꝰ hūanū mu
tet in corpꝰ bestiale aut q̄ corpꝰ mortuū reu
uiscat ¶ Et si aliq̄n aliq̄d tale opatōe demonū
fieri uideat hoc nō cē fm̄ rei vīrtutem sed fm̄
apparentiā tm̄ ¶ Ad q̄dem pt contingē dupl
uno mō ab mteriori fm̄ q̄ demō pt imutare
fantasiā hominis et sps corpeos ut aliq̄ uide
at aliter q̄ sit sicut supdcm̄ cē et hoc etiā ter
dū fieri dr ūtute aliq̄rū rerū corpaliū Alio mō
ab exteriori cū em̄ ipe possit formare corpꝰ
ex aere cuiscūq; forme et figure et illo assumēs
m eo uisibiliter appareat pt eadem rōne
cū ponē cuicūq; rei corpee q̄ aliq̄ corpoream
formā ut m eiº spē uideat ¶ Et hoc cē qđ augº
dr xviij de cīdº q̄ fantastica hoīs qđ etiā co
gitatiuo siue sompniatiuo p rerū imāginū
gnā variat uel corpalī imutatiōe aliq̄ alia ab
gie sensibz appeat aliter q̄ nō cē sic mtelli
gendū q̄ ipā uīs fantastica hominis aut spēs
eius eadem mutō mcorpalī aliquꝰ sensibz ostēn
dat sed q̄ demon q̄n fantasiā vnīus hominis
formet aliq̄ spem ipe etiā spem silēz alicuius sen
sibz pt offerre ¶ Ad 3m dd q̄ sicut augº dr in lib
lxxxiij q̄ ei talia faciūt magi et talia sancti
dūiso fine et iure fiunt Ista em̄ faciūt q̄rentes
gloriā suā illi vō q̄rentes gloriā dei sed isti fa
ciūt per qđā pūatā gīam illi at publice admi
nistratōe et uisibi dei cui octa creatūa sbiecta cē

Hic ¶ tūi sic pcedit dr ipugnatōe dēonū
Videt q̄ demon q̄ supat ab aliquo non
ppter hoc ab ipugnatōe arceat xpe em̄ efficā
cissime tempa teptatoīs uicit sed tm̄ postea eū
impugnauit ad occasionē ei⁹ ad occidē ei mideos
mutando gº nō cē verū q̄ dyabolꝰ cessauit ab ipu
gnatōe cesset ¶ Pō mfligē pena ei q̄ impug
nans sibi mutabit cē mutare ad actus ipugnādi
hoc at nō ptinet ad dei misericordiā gº demo
nes supati non arcent ab ipugnatōe ¶ Sed
ctra cē qđ dr ah mi tuc reliq eū dyabolꝰ f xpm
supantē ¶ Rº dd q̄ q̄dā dicūt q̄ demō supa
tus nullū hominē pt de cetō temptare nec de
eodem nec de alio ptō quidā dicūt q̄ pt alios
temptare sed non eūdem et hoc probabiliꝰ dr
si tamē mtelligat usq; ad aliq̄d tempus unde
et tuc mi dr q̄ consūmata oīa teptatōe dya
bolus recessit a xpō usq; ad tēpus Et hmōi rō cē
duplex una ex pte dine clemētie q̄ ut cīs dr
sup ah non tā dū hominēs dei dyabolꝰ tēptat
q̄ dū uult sed q̄ dū deꝰ pmittit q̄ et si pmit
tit pauliſp temptare tm̄ repellit ppter infirmā
tatē naturā // Alia rō sūmit ex astutia dyaboli unde
ambrosi⁹ sup luca dr q̄ dyabolꝰ mstare form
dat q̄ frequētiꝰ refugit tritū phariseū qđ tm̄ dya
bolꝰ aliq̄n redeat ad eū q̄ dīmisit pz p id qđ dr
ah reuertar in domū meā unde exiui Qđ
// Et per hoc patz solutō ad obiectū

Capitulum xv de actione corpalis creature

Consequēter cōsideā de corpalis creature
randū cē de actione corpalis creatie et
facto qđ aliq̄bz corpibz attribuit ¶ Circa
ea actiones corpales q̄rūt sex ¶ Primo utrū
aliq̄d corpꝰ sit actiū ¶ 2º utrū in corpibz sint
aliq̄ seminales rōnes ¶ 3º utrū corpa celestia
sint cā eorū q̄ hic per mixtiōnē corpa fiunt ¶ 4º
utrū sint cā hūanorū actuū ¶ 5º utrū eorū
actionibz demones subdāt ¶ 6º utrū corpa ce
lestia imponat necessitatē hijs q̄ eorū actionī subdūt

Hic ¶ pmū sic pcedit dr aliqđ corpꝰ sit actiū
Videt q̄ nullū corpꝰ sit actiuū dicit em̄
augº q̄ in rebz uidem⁹ aliq̄ actiū et nō agens
sicut corpa aliq̄ agens et nō actiū sicut deꝰ
aliq̄ agens et actiū sicut sbē spūales ¶ Pō omē
agens excepto pmo agente in suo opere indiget
sbiecto qđ sit susceptibile siue actionis sed infra
sbam corpalem non cē sbā q̄ sit susceptibilis siue
actionis q̄ hec sbā tenet infimū gradū in en
tibz gº sbā corpalis nō cē actiua ¶ Pō omē sbā
corpalis excludit q̄ntitatē sed q̄ntitas impedit actiōz
sbam ab actione et motu q̄ cōprehendit eā et mēsu
rat in ea sicut impedit aer nubilosꝰ a perceptōne
uisus et huius signū cē q̄ q̄to magis accreuit q̄n
tas corpis tanto cē ponderosius et grauius ad hoc
ut moueat gº nulla sbā corpalis cē actiua ¶ Pō
omē agens habz vtrutem agendi ex ppria q̄tate
ad pmū actiuū sed a pmo actō qđ cē simplicis
simi et motus sicut corpa q̄ sunt mariē opposita gº

nllm̃ corp9 ē agens ¶ ꝓ· si aliq̃d corp9 ē agēs
aut agit ad formā ſbālem aut ad formā accīta
lem ſed non ad formā ſbālem· q̃m corpibz non
ſuem̄t p̄ncapiū actiones m̄ſi aliq̃ q̃litas q̃ ē acci
dens· accidēs aūt nō pt̄ ēe ſ̄ cā formē ſbālis cui
cā ſit potior q̃ effectꝰ Silr̄ ecā nec ad formā
accītalem q̃ accidens non extendit ſe ultra
ſuū obiectū ut aug9 dic̄t ix· de t̄m· g9 nllm̃ corp9
ē actiuū ¶ Sed ḡra ē q̃d dyo9 xv· ce· ſcī· Inter
cēteras p̄etates corporeas ugmēs dicit q̃ ad ſuſ
ceptas matias mā̄feſtat ſuū pi9 magtudinē
actiu9 et potens ¶ Ho dō· q̃ ſenſibilit̄ apparet
aliq̃ corpora ēe actiua· Sed cōtra corp̄m actiones
aliq̃ corp̄liat̄ et trauert· fuert̄ em̄ aliq̃ q̃ totaliť
corpibz actiones ſbtraxerūt· et hec ē opīo au
cebrō· m libro fontis vite ubi p rōnes q̃ tacte
ſūt m̄tt̄ probare q̃ nllm̃ corp9 agit· ſed omēs
actiones q̃ uident̄ ēe corp̄m ſūt actiones cuiuſ
dā ututis ſp̄ualis q̃ penetrat p omnā corpora
lita q̃ ugmēs f̄m̄ eū non calefaciat ſed uto ſp̄ual'
penetrans ipm̄· et uidet̄ hec opīo diuulgata ēe ab
opione plōmi· nā plato poſuit omēs formas
q̃ ſūt m̄ mā corp̄ali ēe p̄ticipatas et detās
et conſtrictas ad hāc mām· formas uō ſēpatas
ēe abſolutas et vlēs· et ideo dicēbat illas for
mas ſēpatas ēe eās formas q̃ ſūt m̄ matia
Sed m̄ hoc g9 q̃ forma q̃ ē in mā corp̄ali ē detā
ta ad hanc mām· in diuidua per q̃ntitatem· po
nebat auicebron q̃ a q̃ntitate q̃ ē in diuiduis
p̄n̄m̄ retinet̄ et arcet̄ forma corp̄al ne poſſit
ſe extendē per actionem in aliā mām· ſed ſolū
forma ſp̄ualis et in mālis q̃ non ē coartata p
q̃ntitatem pt̄ effluē p actionē in aliud· Sed iſta
uō non conuincit q̃ forma corp̄alis nō ſit agēs
ſed q̃ non ſit agens vlē Sed m̄ em̄ q̃ p̄ticipat̄
aliq̃ f̄m̄ hoc natū ē q̃ p̄ticipet̄ id q̃d ē p̄p̄ū ei
ſicut q̃ntū p̄ticipat̄ de luce tantū p̄ticipat̄ de
rōne uiſibilis· agē at q̃d nō ē aliud q̃ facē ali
q̃ actiue p ſe p̄p̄ū actus m̄ q̃ntū ē acto vnde et
omē agens agit ſibi ſile· ſic ergo hoc q̃ agens
ē fōr nō detāta p mām q̃ntitati ſbiectā habet
q̃ ſit agens in detāti et vlē· ex hoc uō q̃ ē
detāta ad hanc materiā habz q̃ ſit agens cō
tractū et p̄ticulare vnde ſi eēt forma ugmēs
ſepata ut plōnici poſuert̄ ēe aliq̃ mō causa
omnīs ugnt̄ omīs· ſed hec forma ugmēs q̃ ē in hac
matia ē cā huiꝰ ugnt̄is q̃ ē ab hoc corpe in
hoc corp9 vnde et fit actio p contactū diuīz
corp̄m Sed tamē hec opīo auicebron ſup
exceđit opīonem plōmi· nā plato ponebat
ſolū formas ſbāles ſepatas accīa uō redu
cebat ad p̄ncipia mālia q̃ ſūt magnū et puū
q̃ ponebat ēe ḡra ia ſicut alīj raruū et denſū
et ideo tā plato q̃ auicēna ſaliq̃ ip̄m ſequēs
ponebāt q̃dem q̃ agentia corp̄alia agant
f̄m̄ formas accītales diſponēdo mām ad form̄
ſbālem· ſed ultima p̄fectio q̃ ē p introductionē
forme ſbālis ē a p̄ncipio m̄ material· et hec ē ſēda
opīnio de actione corp̄m de qua dict̄ ē tam
de creatōe agēt· ¶ Tertia uō opīo fuit de mocrito
q̃ ponebat actionem ēe p effluxionē atho
morū de corpe agente· et paſſionē ēe p recep
tionem eorūdem m̄ poris corpis patientis· quā
opīonē m̄ probat ar. lēs m̄ p̄mo de gnā cōne·
ſequent̄ em̄ q̃ corp9 non patet̄ p totū· et q̃ q̃n
tas corporis agentis diminuet̄ ēe hoc q̃ agit
q̃ ſuit mā̄feſte falſa/ Dicendū ē g9 q̃ corp9
agit f̄m̄ q̃ ē actu m̄ aliud corp9 f̄m̄ q̃ ē m̄ po
tentia ¶ Ad p̄mū g9 dō· q̃ dicit aug. ē intelli
gendū de tota corp̄alitāte ſimul acceptā q̃ non
habz aliq̃ m̄ ferioꝛem mām̄ in ſe in quam
agat ſicut nā ſp̄ualis m̄ corp̄alem et naturā
m̄ creatā· ſed tamē vnū corp9 ē m̄ ſua
alterū m̄ q̃ntū ē m̄ potentia ad id q̃d aliud habz
m̄ actu/ Et per hoc patet ſolutio ad 2m̄ Dicēdū
tamen q̃ auicebron ſic argumentat̄ ē aliq̃ q̃d
ē mouens non motū tm̄· ut p̄m9 factor terre
g9 ex oppoſito ē aliq̃ q̃d ē motum et pacies tm̄
q̃d ē concēdendū· ſed hoc ē mā p̄mā q̃ ē pu
ra potentia ſicut deus ē actus purus· corp9 aute
cōpomit̄ ex potentia et actu· et ideo ē agens et
patiens ¶ Ad 3m̄ dō· q̃ q̃ntitas nō impedit omo
ab actione ſicut dict̄ ē ſed impedit ea ne ſit agēs
vlē m̄ q̃ntū forma m̄diuidat̄ put ē in matia q̃n
tati ſbiecta Signū tamē q̃d m̄duat̄ de pondere
ſitate corp̄m non ē ad poſitū p̄mo q̃d em̄ q̃ ad
dictū q̃ntitatis non extrahāt ſe et m̄tatis ut probat̄
ex to de celo et mūdo· 2o q̃ ſim̄ ē q̃ ponderoſitas
facit tarditatē motū p̄mo q̃ to aliq̃d ē grauiꝰ
tanto magis mouet̄ motu ḡpo 3o q̃ actio nō
fit p motū localem ut democrito poſuit· ſed per
hoc q̃ aliq̃ reducit̄ de potētia in actū ¶ Ad 4m̄
dō· q̃ corp9 non ēt q̃d magnē diſtat a deo p̄ti
pat em̄ aliq̃ de ſilitudine m̄ dim̄ ēe f̄m̄ formā q̃
habet· ſed id q̃d magnē diſtat a deo ē matia
p̄ma q̃ nullo mō ē agens cū ſit m̄ potētia tm̄
¶ Ad 5tum̄ dō· q̃ corp9 agit et ad formā ſbālem
et ad formā accītalem· q̃litas em̄ actiua ut
calor· et ſi ſit accidens agit tm̄ in virtute forme
ſbālis ſicut instrumētū· et ideo p̄t agere ad
formā ſbālem ſicut et calor nālis m̄ q̃ntū eſt
instrumētū agit ad ḡnātōz carnis· ad actus
vō agit p̄pa virtute· Nec ē ḡra ro. accītis q̃
exceđat ſuū ſbiectū in agendo ſi exceđat in
eſſendo m̄ ſi forſitan aliq̃s p̄m agnet̄ idem
accidens nūo defluē ab agente in patiens ſi
ut democrito ponebat fieri actionē per de
fluxum athomorū De reb; ſcialib; q̃ in mā ēe 2.

Ad 2m sic procedit. Videt q̃ in matia
corpali non sint aliq̃ rones females
Racõe em ipor̃tat aliq̃ f̃m ee spuale. sed in mã
corpali non e aliq̃ spualiter sed mãlit̃ tm. s. f̃m
modũ ei9 in quo e. g̃o in mã corpali nõ sunt se
males rones ¶ Po augo dr̃ in. iij. de trin̄itate
q̃ de mones q̃dam opa faciũt adhibẽdo occul
tas motibz q̃dam semina q̃ in elemẽtis cognos
cũt. sed ea q̃ p motũ localem adhibẽt̃ sunt corpa
non rones. g̃o mo ent̃ dr̃ q̃ in mã corpali sunt se
males rones ¶ Po. semen e pn̄m actũ. sed in
matia corpali non e aliq̃d pn̄m actũ. ai ma
teie non 9petat agẽ sicut dictũ e. g̃o in matia
corpali non sunt semales rones ¶ Po. in mã
corpali dicit̃ ee q̃dam cãles rones q̃ habent̃
sufficẽ ad verũ productiõz. sed semales rones
sunt alie a causalibz q̃ pter semales rones sunt
mirabilia nõ aut pter causales. g̃o mo ent̃ dr̃ q̃
semales rones sunt in mã corpali ¶ Sed 9tra e
q̃d augo dr̃ in. iij. de trin̄. omn verũ q̃ corporaliter
uisibiliter q̃ nascit̃ occulta q̃da semina i istis
corpeis mũdi huiꝰ elemẽtis latent ¶ Rõ dd.
q̃ de noia rones consueuerũt fieri a p fectoꝛi ut
dr̃ mr̃ de aia In tota at natia corpea p fectora
sunt corpa viua vñ et ab ipis nomẽ natiẽ tm̄ sor
tiũ e ad omes ees nãles. nã ipm̄ nomẽ natiẽ
ut phẽ dicit. v. metiꝰ. primo fuit ipositũ ad sign̄i
candũ gnãcões vuentiũ q̃ nascitas dr̃. et q̃
vuentia gnant̃ ex pncipio q̃uncto sicut frut
ꝰ ex arbore et feto ex mrẽ cui colligat̃ conseq̃
ter tractũ e nomen natiẽ ad omẽ pncipiũ
motꝰ q̃d̃ e in eo q̃d̃ mouet̃ ad yamfestũ e at q̃
pn̄m actuũ et passiuũ verũ vuentiũ gnãcõ
mes verũ vuentiũ sunt semã ex quibz vuẽtia
gnant̃. et ideo quemẽt̃ augo. omes vtutes ac
tiuas et passiuas q̃ sunt pncipia gnãcõnũ et
motuũ nãluũ semales rones vocat. huiꝰ at
vtutes actiẽ et passiue in multiplici ordine cõ
sideraĩ pnt. nã pmo q̃dem ut augo dr̃. vj. super
gen̄. ad lram sunt pncipalit̃ et originaliter in ipo
uerbo dei f̃m rones ydeales. 2o uo sunt in eleme
tis mũdi ubi sim̄l producte sunt a pncipio sicut
in vlibz causis. 3o uo mo sunt in hijs q̃ ab vlibz
causis f̃m successiones temporũ producũt̃ sicut
in hac planta et in hoc aĩmali tp̃e in pticula
ribz causis// 4to sunt in semibz q̃ ex aĩmalibz
et plantis producũt̃ q̃ iterũ corpant̃ ad alios
effectꝰ pticulares sicut pmordiales cause vlẽs
ad pmos effectꝰ productos ¶ Ad pmũ g̃o dd.
q̃ huiꝰ vtutes actiue et passiẽ verũ nãluũ et
si non possint dicã rones f̃m q̃ sunt in mã corpo
rali. pnt̃ tamen dicte rones p opacẽz ad suã
originẽ f̃m q̃ deducũt̃ a rombz ydealibz ¶ Ad
2m dd. q̃ huiꝰ vtutes actiue uel passiẽ sunt in
aliq̃bus pticulibz corpalibz q̃ dñi adhibent̃ p mo
tu localem ad aliquos effectꝰ oplendos dicũt̃
semina adhibẽi p demones ¶ Ad 3m dd. q̃ semẽ
maris e pn̄m actum in gnãcõe aĩmalis. sed pti
culã dicta semen q̃d̃ e extra pticulã femẽ q̃d̃ e pncipiũ
passiuum. et sic sub semẽ pnt̃ cõprehẽdi vires
actiue et passiue ¶ Ad 4m dd. q̃ ex ũbis augi
de huiꝰ rombz semalibz loq̃tis satis accipi pt
q̃ ipe rones semales sunt causales. sicut et se
men e q̃dam cã. dicat em̄ mr̃ de trinitate q̃ sicut
matres grauide sunt fetibz. sic ipe mũdi 9 graui
dus e causis nascentiũ. sed tm̄ rones ydeales
pnt dici cãles nõ tm̄ ppe semales q̃ semẽ non
e pn̄m sepatiũ. et pter huiꝰ rones nõ fiunt mira
cula. sicut nec pter virtutes passiuas creatie m
ditas ut ex ea fieri possit q̃q̃ deꝰ mãdauit. sed
pter virtutes actiuas nãles et potẽciales passias
q̃ ordinat̃ ad huiꝰ virtutes actiãs dicit̃ fieri mi
racula dñi d̃ q̃ fiunt pter rones semales ex cõi
¶ Ad 3m sic procedit. Videt q̃ corlestia sint cae. sf.
pa celestia nõ sunt cã eoꝝ q̃ tyno misceri
oribz f corpibz fiunt. dicat em̄ dam. nobilius di
no q̃ in ipã. s. corpa celestia nõ sunt cã aliq̃ eoꝝ
q̃ fiunt nec q̃ gnãcõnis eoꝝ q̃ corrumpit̃. signa
at sunt magis ymbrium et aeris tm̄ immutatiuã
¶ Po. ad faciendũ aliq̃ sufficiat agẽs et matia
sed mixtis misceribz inuenit̃ mã pacies. Inuni
unt̃ ea ã. o. tria agentia. s. caliduꝫ et frigidũ
et huiꝰ gõ non e natũ ad candũ ea q̃ tyno mix
tus fuit cãlitatẽ corpibz celestibz attribuere
¶ Po. agens agit sibi sile. sed videm 9 q̃ omia
q̃ fiunt tyno mixtꝰ fiunt p hoc q̃ cale fiunt et frigi
dant̃. humectat̃ et desiccat̃ et alijs huiꝰ q̃lita
tibz alterat̃ q̃ nõ inuenit̃ in corpibz celestibz
gõ corpora celestia nõ sunt cã eoꝝ q̃ tyno fiunt
¶ Po. sicut dicit augo. v. de ci. d. michil e magis
corpeũ q̃ corpis seruis. sed corpis seruis nõ cau
sat̃ a corpibz celestibz cuiꝰ signũ e videt̃ q̃ du
oꝝ geminoꝝ vna constella ee natoꝝ vnꝰ e
masculꝰ et alter femã gõ corpa celestia non
sunt cã veri corpaliũ q̃ tyno fiunt ¶ Sed 9tra e q̃d
augo dr̃. iij. de trin̄. q̃ corpa celestia ornatiora et mixtio a
per subtiliora et potenciora quoda ordine re
guntur̃ et dpo dr̃. iij. ca. de dr no. q̃ lumẽ solis
ad gnãcõz sensibiliũ corpm confert et ad vita
ipaz mouet et nutrit. auget et pficit ¶ Rõ dd.
q̃ cã omnis multitudo ab vnitate procedat. q̃d
at immobile e vnꝰ mõ se habz. q̃d uo mouet̃
multiformiter. consideranduꝫ e in tota nãa q̃ oiꝰ
motꝰ ab immobili procedit. et ideo q̃to aliq̃ sunt
immobiliora tãto sunt magis cã eoꝝ q̃ sunt ma
gis mobilia. corpa at celestia sunt inter alia cor
pora magis immobilia nõ em̄ mouet̃ nisi mo
tu locali. et ideo motꝰ horũ mixtoꝝ corpm

q̄ sūt vari et mlta formes reducāt in motū corporis celestis sicut m tām ¶ Ad p̄mū g° dō · q̄ dām dām · mtelligendū ē q̄ corpa celestia non p̄ma cā gnac̄onis et corrupc̄onis eorū q̄ hic fiūt sicut dicebāt dlīq̄ ponebāt corpa celestia ee deos ¶ Ad 2m dō · q̄ p̄ncipia actiua mistis mfeioribz corporibz iuenit̄ msi q̄litates actē elemētarz q̄ sūt calidū frigidū et hmō · et si sic eēt q̄ forme q̄ forme sb̄ales mfeioꝝ corpm nō duplificarēt msi f̄m hmōi actiōs quoꝝ p̄ncipia rarū et desuetaq̄ naturales ponerēt · nō oporteret sup ys mfeiora corpa aliq̄d actiū p̄n̄m ponē · sed ipa sufficēt ad agendū ¶ Sed recte considerātibz apparet q̄ hmōi accidētia se habent sicut māles dispōnes ad formas sb̄ales nālū corporū matia aūt nō sufficiat ad agendū · et ideo oportet sup has māles dispōnes ponē aliq̄d actiū p̄n̄m · vnde plōmica posuerūt spēs sepatas f̄m q̄rū p̄ticipac̄oz mfeiora corpa formas sb̄ales consequunt · Sed hoc nō uidet sufficē q̄ spēs sepate eodē mō semp se hrent cū ponāt immobiles et sic sequet̄ q̄ non eēt aliq̄ variac̄o circa gnac̄onem et corrupc̄oz mfeioꝝ corpm q̄d p̄z ee flm vnde f̄m aū lē m 2o de gnac̄one nāt ē ponē q̄dam p̄ncipiū actiū mobile q̄d p sui p̄nām et absentiā causet vaietatem circa gnac̄oz et corrupc̄oz mfeioꝝ corpm · et hmōi sūt corpa celestia Et ideo q̄ p̄ mistis mfeioribz generat · mouet ad spēm sicut mstrumēta celestis corporis f̄m q̄ d̄ m 2o phicoꝝ q̄ homo gnāt homē et sol ¶ Ad 3m dō · q̄ corpora celestia nō sūt silia mfeioribz corporibꝰ silitudine spēi sed mḡtū sua vtute vli continēt mse q̄ q̄ m mfeioribz continet gnāt corpibz · sdm quē modū ecia dicamꝰ omia ee deo silia ¶ Ad 4m dō · q̄ actiones corpm celestiū duplicē modo recipiunt̄ m mfeioribz corpibz f̄m duplicē materie dispōnem Contingit aūt q̄nz q̄ matia concepto hmōi nō ē dispōita totalit̄ ad masculū vnde ptim formatur in masculū ptim in femaz vnde adhuc et hoc introducat̄ ab augustiō ad ipellendū · s · dinac̄oz q̄ fit per astra q̄ effectq̄ astroꝝ variāt̄ ecia in rebz corporeis f̄m duplicem materie dispositionem Q cor · ce 4a n̄ st cā hūanoz actuū

Ad 4m sic p̄cedit̄ · videt̄ q̄ corpa celestia sint causa hūanoꝝ actuū · corpa enī celestia cā moueāt̄ a sbīs spūalibz sicut sup dictū ē aguntur in vtute earū q̄si instrumēta · sed ille spūales sb̄e sūt superiores āīmabz nris · g° uidet̄ q̄ possint in p̄me in āīmas nras · et sic causa ve hūanos actus ¶ Ō · ome mltaforme reducit̄ in aliq̄d vniforme p̄ncipiū · sed actq̄ hūani sūt vari et mlta formes g° uidet̄ q̄ reducāt̄ in vniformes motq̄ corpm celestiū sicut in sua p̄ncipia ¶ Ō · astrologi frequēter vera enūciāt de euentibz bellorum et alijs hūanis actibz quoꝝ p̄n̄a sūt intellectus et voluntas q̄d fierē non possent f̄m celestia corpora msi essent hūanoꝝ actuū cā · sūt g° celestia corpa cā hūanoꝝ actuū ¶ Sed otra ē q̄d dām · d̄ q̄ corpora celestia neq̄q̄ hūanoꝝ actuū sint causa ¶ Ro · dō · q̄ corpa celestia in corpa q̄dem directe ip̄m mūt et p se sicut iā dām · In vires aūt aīe que sūt actq̄ organoꝝ corporeoꝝ directe q̄dem sed per actiones · q̄ nāt est hmōi · actq̄ hmōi potēcia q̄z ip̄ediri f̄m ip̄edimēta organoꝝ sicut oculꝰ turbatq̄ nō bn̄ uidet vn̄ si intellectus et voluntas eent vires corpeis organis alligate sicut posuerūt aliq̄ dicētes q̄ intellectq̄ non differt a sensu · ex nātate sequet̄ q̄ corpa celestia eent cā electionū et actuū hūanoꝝ · et ex hoc sequet̄ q̄ homo nāliter mtis agēt̄ ad suas actiones sicut cetā aīalia in quibz non sūt msi vires aīe corpeis organis alligate · nam id q̄d fit in mistis mfeioribz ex ip̄ssione celestiū corpm nāliter agit̄ · et ita sequet̄ q̄ homo nō eēt libei arbitrij · sed hmōi actiones dētātis sicut et cetere res naturales q̄ malefice sūt falsa et q̄ usus actuū hūanoꝝ tollat · Sciendū tamē q̄ mdi recte et p actus mp̄ssiones corpm celestiū ad mtellām et uolūtatem p tm̄ pnt̄ maḡtū · s · intellectq̄ et voluntas aliq̄ mō accipiunt ab mfeioribz viribꝰ q̄ organis corpeis alligāt̄ · sed circa hoc diuersimode se hnt intellectq̄ et voluntas · nam intellectus ex nātate accipit ab mfeioribꝰ n viribꝰ apphensiuis · vnde turbata ymaginatiua uel cogitatiua uel memorātiua ex nātate turbat̄ actio actio intellectq̄ · Sed uoluntas nō ex nātate sequit̄ mclinac̄oz appetitq̄ mfeioris luctē em passiones q̄ sūt in irascibili et cōcupiscibili hmōi habeant quādā vim ad mclinādū voluntatem · tamē m pticte uoluntatis in manz seq̄ passiones uel eas refutāe Et ideo ip̄ssio celestiū corpm f̄m quā in mutari pnt vires mfeiores mino ptmgit ad voluntatē q̄ est p̄ma cā hūanoꝝ actuū q̄ ad mtellām · p̄one ugit̄ corpa celestia ee cā hūanoꝝ actuū ex p̄te illoꝝ q̄ dicit mtellām non differre a sensu vn̄ q̄dā eoꝝ dicebant q̄ talis ē uoluntas in hominibꝰ qualem in die ducit pater virorū deoruq̄ · Tunia ergo constat mtellām et uoluntatē nō ee actus organoꝝ corpeoꝝ in posse ee q̄ corpa celestia sint hūanoꝝ actuū cā ¶ Ad p̄mū g° dō · q̄ sbe spūales q̄ mouet celestia corpa · corpalia q̄de agūt mediantibz celestibꝰ corpibꝰ · sed mtellām hūanū agit immediate illuminādo · voluntatem aūt mouere nō pnt ut supra hmōi tetigi ē ¶ Ad 5m dō · q̄ mltiformitas corpaliū motuū reducit̄ sicut in cām in vniformitatē motuū celestiū Sta mltiformitas actuū q̄ sūt ab mtellāi et uoluntate reducit̄ in p̄m vniforme q̄d ē hesitel

lectq et uoluntas dna ¶ Ad 3m dd q plures ho
mines sequunt passiones q̄ sunt a passiones ap
petitus sensitiui q̄d quas coopatur pnt corpa celestia
pauci at sunt sapientes q̄ huiq̄ passiombq̄ resistant et ideo astrologi ut plurimū ueā pnt pdi
cere et magice mouei nō at in speciali q̄ nichil phibz
aliq̄ homē p liberū arbitriū resistē passioibq̄
unde et ipi astrologi dicunt q̄ sapiens dñabit
astris mḡ tñ s. dnabit suis passiombz ¶ cōr cc^na
Ad 1^m tñ sic procedit videt q̄ nō ip̄m tēt in demones
corpa celestia nō pnt mp̄me in pos de
mones. demones em p̄ma augmēta lune
aliquos homines vexant. q̄ pter hoc lunatici
dicunt. ut p̄z ab^r mij. et xvij. sed hoc nō eet nisi
corpibz celestibq̄ sbiacent. g^o demones sbiacent
actiombz corpm celestiū ¶ p̄ō. mḡromātica ob
seruat certas constellacões ad inuocādos demo
nes. nō at per corpa celestia inuocaret si nō eis
sbiacent. g^o demones sbiacent actioibq̄ celestiū
corpm ¶ p̄ō. celestia corpa ritu sioza sunt q̄ mse
nioza corpa sed q̄busdā corpibz mseioribz deō
nes accent. s. herbis lapidibz. et adamātibus
et somis q̄busdā certis ac vocibz. et figuris ad quib^q
atq̄ figmentis ut a porphyrio dcm augustinq̄ in
troducat m. x. de ci. d. g^o mlt omaḡ demones
sbdunt actioni celestiū corpm ¶ Sed ctra est q̄d
demones sint supiores ordine nature q̄ corpora
celestia agens at est supius patiēte ut aug^s d^r
xij. sup gen. ad ltram. g^o demoēs nō subiacent
actioni corpm celestiū ¶ Rn^o dd. q̄ ēca demoēs
triplex sunt opinio. p̄ma pipatetico^z q̄ posue
runt demones nō ee. sed ea q̄ attribuunt demoib^q
p artem mḡmāticā sunt uirtute celestiū corpm
et hoc est q̄d aug^s. x. de ci. d. introducat dictū a
porphyrio q̄ fabricant in ira ab hoibz pticulares
vtiles sūt ad uarios effectus exequendos. Sed hr
p̄ō est mālis fateri. expmēto. n. scit^r multa p de
mones fieri ad q̄ nullo mō uirtus celestiū corpm suf
ficeret puta q̄ arreptici loquunt^r lingua ignota
q̄ reuelant ueritatem et auctoritates q̄s nūq̄ sciuerūt
q̄ mḡromātica fecerunt statuas loq et mouei et
silia. ex quibz plōmi moti fuerūt ut ponent^r de
mones alia corpa aerea animo passiua ut ab
appelleye eo dm aug^o introducat vñ. de ci. d. et
hoc est ex^a opinio p̄ma quā posset dici q̄ demones
hoc mō subduntur celestibz corporibz sicut et de hoi
bus dm est. sed hec opio ex supiorib^z patet esse fla
Dicimo g^o demoēs esse sbās mtellectuales corpibus
non unitas vñ p̄z q̄ non subduntur actioni celestiū
corpm nec p se nec p actiōs nec directe nec indirecte
¶ Ad p̄mū g^o dd. q̄ hoc q̄ demones p̄m augmēta lune homines vexant contingit p̄pter duo p̄o.
q̄dem ad hoc q̄ ipsa met creatura dei. s. luna ut
hoc^r et dicit^r // 2° q̄ ut nō possint opari nisi
mediātibz nālibz uirtutibz ut supra dictum est in suis
opibz considerat corpm aptitudines ad effectū
intentos. manifestum est q̄ cerebrum est humidissimum om
nium corpis ut arist^les dicit. et ideo mariē subiacet
opationi lune q̄ ex sua ꝓpietate habz mouere humo
rem in cerebro at̄ proficiunt vires aiales et ideo de
mones p̄m̄a augmēta lune perturbat homines
fantasiā qui considerat cerebrū ad hoc esse dispositum
¶ Ad 2^m dd. q̄ demones aduocati in rebus cōstella
cionib^q veniunt p̄pter duo. p̄mo q̄dem ut homines in
hoc errore inducat q̄ credat aliquod numen esse in
stellis // 2° q̄ considerat p̄m aliās rerum cōstellatio
nes magis corpalem esse magis dispositā ad effectū
propositus vocat^r ¶ Ad 3^m dd. q̄ sicut aug^o dicit
q̄ sicut aug^s. d^r xxi. de ci. d. demones allicuit
per varia genera lapidum herbarum sigmorum animalium
carminum non ut animalia rebus sed ut spes
signis mḡtis. s. hec certi bet^r in signum dim hono
ris eis ipsi sint cupidi ¶ cōr cc^na nō ponit nātam
Ad 4^m sic procedit videt^r q̄ corpa celestia
ponant nātam hiis q̄ eorum actioīb^q
dunt^r causa em sufficienti posita natē effectū
pon. sed corpa celestia sunt sufficiēs cā suorum
effectuum. cū igit^r corpa celestia cū suis motib^q
et dispombz ponant^r sicut ex nātate emanā. vi
det^r q̄ effectq eorum ex nātate cōsequ^t ¶ p̄ō. effectus
agentis ex nātate sequ^t m materia q̄m uirtus agen
tis tanta fuerit q̄ possit sibi subicere totaliter materiam
sed tota mā in feriorum corpm subiacet uirtuti celestium
corpm tā ex elementorum q̄ ex nātate effectq celestium
corpm excipit^r in materia corpali ¶ p̄ō. si effectus ce
lestis corporis nō ex nātate prouenit hoc ēpt
aliq̄ cām impediente. sed q̄libz cā corpea q̄ impedire
posset effectum celestis corpis natē est reduci in aliquod
celeste p̄m^m cū celestia corpa sint cā omnium q̄ hic fiunt
g^o cū et illud celeste p̄m^m sic nātam sequ^t q̄ natē sit
impedire effectum celestis corporis. et omnia q̄ hic eue
niunt contingunt ex nātate euenit ¶ Sed ctra est q̄d
phūs dicit in libro de somno et uigilia q̄ nec eorum
q̄ in corpibz sunt signorum et celestium uelut anguiarum
et ventorum mouens est multa nō euenire sic g^o non
omnes effectus celestium corpm ex nātate eueniunt
¶ Rn^o dd. q̄ ista q̄stio p tria q̄dem soluta est p^m p
missa. p̄ma ad difficultatem habz. ostensum est em q̄
quibus ex impressione celestium corpm fiant aliq̄ mu
tationes in materia corpali. voluntas tñ nō ex nā
tate sequ^t has mutationes. et ideo nichil phibet
p uoluntatem ad has mutationes impediri effectum cor
porum non solum in ipo homine sed etiam in aliis rebz
ad quas opatio hominis se extendit. Sed nullum tale
p̄m^m inuenit^r in rebz nālibus q̄d habeat libertatem
sequendi uel nō sequendi impressiones celestes unde
uidet^r q̄ in talibz ad minus omnia ex nātate proue
nant. p^m antiquorum quorundā rationē q̄ supponebat

omẽ qđ est cam habẽ et q posita cã ex natitate
seq̃t effectꝰ conduebant aplã ex natitate cõ
tingit · quã qdem opionẽ repellit ax. 6. m. vj. me
thª qꝫ duo q ipi supponit · ꝓmo em nõ ẽ verũ
q ponta q aliq cã nãe sit effectꝰ plur · sicut em qdã
cause q ordinat ad suos effectꝰ nõ ex natitate · sed
ut plurib · q qnq deficiãt ut in minori pte //
sed q huiꝰ cause nõ deficiãt in minori pte ms ppt
aliq cam impediente videt ad huc pdcm inqui
mens non vitari · q et ipm impedimẽtũ talis cau
se ex natitate contingit · Et ideo sdo opz dicẽ qđ
omẽ qđ ẽ p se habz cam · qđ at ẽ p accns nõ habet
cam q non ẽ vere ens cui non sit ue vnũ · albũ
em cam habz et sile musicũ · sed albũ musicũ nõ
habz cam q non ẽ vere ens nec ve vnũ · manifes
tũ ẽ aute q cã impediens actionẽ alicui cause or
dinate ad suũ effectũ ut plurib · q auferret ei mꝰ
dũ per accns vnde talis concursꝰ nõ habz cam ĩ
q̃tũ ẽ p accidens · et pter hoc id qđ ex tali cõcursu
seq̃t nõ reducit in aliq cam p se existentẽ ex q ce ne
cessitate seq̃t · sicut q aliqđ corpꝰ terrestre ignitũ
in supiorẽ pte aeris gñet et deorsũ cadat habz
cam aliq̃ ututem celestem · et silr etiã q in sup
ficie terre sit aliq̃ matia cõbustibil pt reduci in
aliqđ celeste pñm · sed q ignis cadens huic matie
occurrat et cõburat eã nõ habz cam aliqđ celeste
corpꝰ sed ẽ per accidens · et sic pz q nõ omẽs effec
celestũ corpm sunt ex natitate · Ad pmũ q. do. m.
q corpa celestia sunt causa mfeioriũ effectuũ me
diãtibz pticulaib cãis mfeioribz q deficiẽt plur in
minori pte · Ad z. m. dd · q vtus celestis corpis nõ
ẽ infinita vnde eq̃rit detãta dispoz in matia
ad inducendũ suũ effectũ · et q̃tũ ad distantiã lo
ci · et q̃tũ ad alias condiões · et ideo sicut distan
cia loci impedit effectũ celestis corpis · nõ em sol
eiusdem effectũ caloris habz in daciã q̃ habet ĩ
ethiopia · ita et grossities matie uel frigiditas
aut caliditas uel aliq̃ huiꝰ dispositio impedire
pt celestis corpis effm · Ad z. m. dd · q licet cã
impediens effectũ alteri⁹ cause reducat in aliqđ
celeste corpꝰ sicut in cam · tamẽ concursꝰ duaꝝ
causaꝝ cui sit accidens non reducit in cam ce
lestem ut dicti ẽ

Qõ · C xvi · de fato

Deinde considerandũ ẽ de fato · Et circa hoc
quinq̃ ẽ · Primo quid sit fatũ · Secundo
quo sit · Tertio utrũ sit immobile · Quarto utrũ
omnia subsint fato · Quinto fatum sit aliqđ

Ad primũ sic proceditur · videt q fatũ nichil
sit · dicit em Ihs · m. omel. epiphª · absit a
fidelium cordibz ut fatũ aliq̃ ee dicat · Præterea
fata agunt q nõ sunt impulsa · q ut augꝰ dicit · v.
de ci. dei · fatũ a fando dictum intelligim⁹ · i. a loq̃do
ut ea facto fieri dicat q ab aliq̃ dicta ante sunt ante
prolocuta · sed q sunt pulsa non fortuita neq; ca
sualia · sicut res fato agunt excludunt casum et for
tunam a rebz · Sed contra qđ nõ ẽ diffinitum · sed boe
m. iij. de consol · diffinit fatũ dicens · fatum ẽ in
hærens rebz mobilibz dispõ per quã prouidentia
suis q̃q nectit ordinibz · Ergo fatum aliq̃ ẽ · Præ
terea · q in rebus manifestis euidenter q̃dã a fortuna
uel a casu proueniẽte · contingit at q̃nq q aliq̃ ad
manifestos causas relatũ ẽ fortuitum uel casuale
sed q̃tumcũq ad aliq̃ cam superiorẽ relatũ inuenit
p se intentũ · sicut si duo serui alicui dñi mittent
ab eo ad eundem locum vno de alio ignorãte · con
cursꝰ duorũ seruorum si ad ipos seruos referat
casualis ẽ cui actio at pter voluntatẽ q̃nq · si at
referat ad dñm q hoc pcurauit nõ ẽ casuale
sed p se intentum · Fuerit igit aliq̃ huiꝰ casua
lia et fortuita q̃ in hijs manifestis accidit ĩ nullã
superiorẽ cam reduci voluerit · et hijs fatũ et pro
uidentiã negauerit ut de tullio recitat augꝰ in
v. de ci. dei · qđ ẽ contra ea q̃ supius de prouidentia dicta
sunt · Quandã uõ omã fortuita et casualia q̃ in
istis manifestis accidunt siue in rebz nãlibz siue
in rebz humanis reduci uoluerit in superiorem
cam · i. in celestia corpa · et p hoc fatũ nichil
aliud ẽ q̃ dispõ sup deum in q̃ q̃libz conceptꝰ uel
natꝰ dicit · Sed hec positio stare nõ pt p duo
Primo quidem q̃tum ad res humanas q ia ostensũ
ẽ q actus humani nõ subduntur actioni celestium cor
porum nisi p accidens et indirecte · causa at fa
talis cui habeat ordinatiõz sup ea q̃ fato agunt
nate ẽ q̃ sit directe et p se cã eius qđ agit · Secundo q̃
tum ad omnia q̃ per accidens aguntur · dictum ẽ in
supra q id qđ fit p accns non ppe ẽ ens nec
vnum · cui em nãturæ actio tribuat in aliqđ vnum
non impossibile ẽ q id qđ p accns ẽ sit effectꝰ alicui
naturalis principij agentis p se · nulla gena natã
hoc facere pt q̃ intendens fodere sepulchrum inue
nit thezaurum · manifestum ẽ at q corpus celeste
agit p modum nãlis principij · vnde et effectus
eius in hoc mundo sunt nãles · Impossibile ẽ ergo
aliq̃ uirtute actiua celestis corpis sit cã eorum q̃
hic aguntur per accidens siue a casu siue a for
tuna · Et ideo dd · ẽ q ea q per accns hic aguntur
siue in rebz nãlibz siue in rebz humanis reduci
untur in aliq̃ cam p ordinatẽ q̃ ẽ prudentia
dei manifestum · q nichil prohibet id ẽ qđ ẽ p accidens
accipi ut vnum ab aliquo intellectu · alio q̃n intel
lecto formare non possit humana ppone fodiens
sepulchrum inuenit thezaurum · et sicut pt hoc
intellecto apprehendi ita pt effici · sicut si ali
quis sciens in quo loco sit thezaurus absconditus instiget alicui rustico hoc ignoranter
ut ibi fodiat sepulchrum · et sic nichil prohibz
ea q hic p accidens aguntur ut fortuita uel ca
sualia reduci in aliq̃ cam ordinatẽ q̃ p intel

lectū agit et p̄ apūe mtelligām angelicā dīnā
nā sol⁹ deo p̄t voluītate īmutabr ut sup̄ hītū
ē. et p ōnēs ordmacōes hūanoꝝ actuū queꝝ
pn̄m ē uoluītas soli deo attribuī debz. sic ig̃
mēb̄ tū omā q̄ hīc agūt dīne puidēcie sb̄dūt
tāp̄ p eā p̄ordmata et q̄ plocata fatū ponē
possūm⁹ licet hoc noīe sancti doctores uti re
cusauerīt ꝓpter eos q̄ ad vīm p̄ōīs ꝓfectū
hoc nomē retorq̄bāt vnde aug⁹ d⁻ m. v. de
ciu. d. et ꝓ tēa q̄ ſq̄s res hūanas fato tribuit
q̄ ipam voluītatē uel p̄ttātem fati noīe ap
pellat ſmāz teneat līg̃ uā cōtrigat. et sic
ggg. fatū ēe negat. vñ p̄z solō ad p̄mū ¶ Ad
2m dō. q̄ mthil p̄cludz aliq̄ ēe fortuita uel
casualia p ordacōem ad cās p̄xmas nō tamē
p ordacōem ad dīnā puidenciā sic em̄ mthil
temē fit ī mūdo ut aug⁹ d⁻ m lib⁹ lxxxīij. q.

¶ Ad 2m sic p̄cedit⁻ videt⁻ de fato
q̄ fatū non sit m rebz creatis. dicat em̄
aug⁹. v. de ciu. dei. q̄ ipa voluītas dei et p̄ttās nō
ē m creatūis sed m deo. g⁹ fatū non ē m creatu
ris sed m deo ¶ p̄. fatū cōpat⁻ ad ea q̄ ex fato agū
tur ut cā sicut ipē mod⁹ loq̄di ostendit. sed cā
lis eoꝝ p se q̄ hīc agūt ē sol⁹ deꝰ ut sup̄ dcm
ē. g⁹ fatū ē m deo et non m rebz creatis ¶ p̄. si
fatū ē m creatūis aut ē sb̄a uel accīdēs. et q̄d cū
q̄ horū dē⁻ oportet q̄ m l̄tā plicet⁻ ꝑm m l̄tā tudi
nem creatūāz. cū g⁹ fatū uideat⁻ ēe vnū tm̄
uidet⁻ q̄ non sit m creatūis sed m deo ¶ sed ō.
ē q̄d boeꝰ m. p̄ij. de consol⁻ q̄ fatū ē dispō rebus
mobilibz mhērens ¶ ℞. dō. q̄ sicut ex sup̄dc
tis patz. dīna puidencia per causas medias
suos effectꝰ exeq̄t⁻ potest igit⁻ ipa ordmacio
effectuū duplr̄ cōsidārī vno mō ꝑm q̄ ē ī ipō
deo et sic ipa ordinacō effectuū vocat⁻ puide
cia. sēm uō q̄ ipa ordmacō considat⁻ m medijs
causis a deo ordmatis ad aliq̄s effectꝰ p duce
dos sic habet rōnem fati. et hoc ē q̄ boeꝰ dicit
m. p̄ij. de consol⁻ ſiue familiātibz q̄busd̄ pro
uidencie ſp̄ālbz fatū exercet⁻ seu aīa seu tota
m̄ seruitutē natā. ſiue celestibz ſydeꝝ motibz
uel angelica uūtute. uel demoīū varia soller
cia. seu aliq̄bz eoꝝ seu oīmbz fatalis series ter
ut⁻ de q̄bz oīmbz per ſmgulam p̄cedentibz dcm
ē. Sic igit⁻ mānifestū ē q̄ m ipis causis creatis
mēb̄ tū sut ordmate a deo ē fatū ad effectꝰ pro
ducendos ¶ Ad p̄mū g⁹ dō. q̄ ordmacō ipa cau
sarū sed āz qua augꝰ seriē causarū vocat nō
hī abet rōnem fati nisi ꝑm dependet a deo. et
ideo cāliter dei p̄ttās uel uoluītas fatū noīari
p̄t. ēē cāle uō fatū ē ipa dispō uel series cau
sarū sed ārū ¶ Ad 2m fa. dō. q̄ m tm̄ fatū hī abz
rōnem cause mēb̄ tū et ipē cause sēd et earū
ordinacō fatū vocat⁻ ¶ Ad 3m dō. q̄ fatū d⁻ dispō

nō ē q̄ que est m gnē q̄litatis. sed ꝑm dispō sigt
ordmem q̄ non ē sb̄a sed relacō. q̄ q̄dem ordo si
consid⁻ et⁻ per ordacōz ad suū pn̄m ē vno et sic
vnū fatū. Si aūt consid⁻ et⁻ p cōpacōz ad effectus
uel ad ipās causas medias sic m l̄tā plicat⁻ per
quē modū poeta dicat⁻ re tua fata trahūt ꝙ fa

¶ Ad 3m sic p̄cedit⁻ videt⁻ q̄ tū sit īmobile
fatū non sit īmobile. dicat⁻ n. boeꝰ m. p̄ij.
de consol⁻ vti ē ad mtellām rōnā ordinacō ad id q̄ ē
et id q̄d ſtīgnit⁻ ad ētm tatem. cēp⁹. ad p̄ūctum
medū circul⁹ ita ē fati series mobilis ad pro
uidencie stabilem ſmplicitatē ¶ p̄. sicut phūs
dicat m. p̄ij. thop̄. motus nobis mouēt⁻ oīa q̄
m nobis sut. sed fatū ē dispō mbēns rebz mobi
libz ut boeꝰ d⁻ g⁹ fatū ē mobile ¶ p̄. si fatū ē
ī mobile ea q̄ subdūt⁻ fato ī mobilit⁻ et ex necīta
te euenīt⁻. sed talia uid⁻ ēē marie contīgē
cia q̄ fato attribuīt⁻ g⁹ mthil erit contīgēs
m rebz sed oīa ex necītate euenient ¶ sed ō.
ē q̄d boeꝰ d⁻ q̄ fatū ē ī mobilis dispō ¶ ℞. dō.
q̄ dispō sēd ārū causaz qua fatū dicim⁹ duplr̄
p̄t cōsidārī vno mō ꝑm ipās sēdās q̄ sic dispo
nit⁻ seu ordinat⁻. Alio mō p relacōz ad p̄mū p̄n
cipiū a quo ordmāt⁻ s. deū. et quīdā igit⁻ posuer̄
ipam seriem seu dispōnem cārū sed ārū ēē ꝑm
se necām. ita q̄ oīa ex necītate contīgerēt
ꝓter hoc q̄ q̄libz effectꝰ habz cām et cā posita
necē ē effectū pon. sed hoc patz ēē flm̄ per ea
q̄ dcā sut. Alii uō e cōtrario posuer̄ fatū ēē mūa
bile eā ꝑm q̄ a dīna prouidēcia dependz. vnde
egipcij dicebant q̄busd̄ sacrificijs fatū posse
mutārī ut g⁹ m. ix. eneidos dicit. sed hoc sup̄ erdū
sum ē q̄ īmobilitata dīne prouidēcie repugn
ēt. ideo dō. q̄ fatū ꝑm consid⁻ sēd ārū cārum
mobile ē. sed ꝑm q̄ sb̄est dīne puidēcie īmobili
tatem sortit⁻ non q̄ē absolute necītatis sed cō
dicōnate. ꝑm q̄ dicim⁹ hāt odicōnalē ēē vām
uel necāz si deꝰ p̄scīuit hoc futuz erit. vnde cū
boeꝰ dixisset fati seriem ēē mobilem p̄ponit
subdit. q̄ tamen īmobil⁻ puidēcie p̄ficisc⁻ et
ordijs. ipam q̄ īmutabilē ēē necē est. Et per
hoc patz rn̄sio ad obiecta ¶ Ad 4m sic p̄cedit⁻ videt⁻ q̄ oīa sb̄dāt⁻ fato

¶ Ad 4m sic p̄cedit⁻ videt⁻ q̄ oīa fato sb
dant⁻. dicit em̄ boeꝰ m. p̄ij. consol⁻ q̄ se
ries fati celū at ſydera mouet. elemēta ī se īuī
cem tempat et alterna formatiōe trāsmutat. ē
eade q̄ nascentia et occidēcia q̄ oīa p sile
fetuū semīnūq̄ renouat p gressō. tſ acty for
tunas q̄ hoīm mdissolubili cārū onexione
constrīgit. mthil go exaptū uidet⁻ q̄ sb fati se
rie non contineat⁻ ¶ p̄. augꝰ d⁻ m. v. de ciu. d.
q̄ fatū aliq̄ ē ꝑm q̄ ad uoluītatē et p̄ttātē dei
refert⁻ sed uoluītas dei ē cā oīm q̄ fiunt ut augꝰ
d⁻ m. p̄ij. de trī. g⁹ oīa sb dūt fato ¶ p̄. fatū

ē dispō rebz mobilibz mhērentē·sed omēs creature sūt mutabiles·et solꝰ dē dēi mutabilis ut supꝰ hītū ē·gꝰ m omnbz creatuis ē fatū

¶ Sed otra ē qđ facit boēdᵗ m·mm·de cōsol· q đam q sub prouidēcie serie locata sūt fati seriem supant ¶ hoc dđ·q sicut supdcm est fatū ē ordmacō sēdārū cārū ad effectꝫ diuinꝫ puisos·q̄ cū q̄ igitᵗ causis sēdis subdūtᵗ·ea sub dūtᵗ fato·si q̄ vero sūt q̄ a deo imediate fiunt q̄ non subdūtᵗ causis sēdis nō subdūtᵗ fato·sic creacō rerū glificacō spūalū sārū et alia hꝫᵗ· et hoc ē qđ boēdᵗ q ea q̄ sūt pmedia mtatu ppiq̄ fatalis ordmis mobilitatē excedūt·ex quo ecclām patz q̄ q̄ to aliq̄ longiꝫ a pma mēte discedit cāto maiozibz fati nexibz implicatᵗ·q̄ magis subiacᵗ nāl tati sēdāz cārū ¶ Ad pmꝫ gꝰ dđ·q omā illa q̄ ubi tangitᵗ pducitᵗ a deo mediātibz causis sēdis·et ideo sub fati serie cōtinētᵗ·sed non ē eadē rō de omnbz aliis ut dcm ē

¶ Ad 2ᵐ dđ·q fatū refertᵗ ad uolūtatē et pttātem dei sicut ad pmꝫ pmū vnde nō opz q̄ q̄ q̄ subiacᵗ volūtati dīne uel pttati subiaceat fato ut dcm ē ¶ Ad 3ᵐ dđ·q q̄ uis creatue sint aliquo mō mutabiles tamē aliq̄ eorū nō procedūt a causis creatis mutabilibz et ideo non subiacēt fato ut dcm ē Qđ·C·xvij·de actioē

Postea considandū ē de hijs hominē q̄ ptinēt ad actionē hoīs q̄ ē opō ex spūali et corpali natuā Et pmo cōsiderandū ē de actione hoīs·// 2ᵒ de ppagatiōe hoīs ex hoīe ipō ¶ Circa pmū q̄rūᵗ 1ᵒ utrū homo possit docē aliū causando sciam ¶ 2ᵒ utrū homo possit docē angelū ¶ 3ᵒ utrū homo p uirtutē sue aiē possit immutare māz corpalem ¶ 4ᵗᵒ utrū aiā hoīs sepata possit mouē corpa motu locali

Ad pmū sic pceditᵗ videtᵗ q̄ nō possit aliū hō docē·dicat em dns ax·xxiij· nolite vocari rabby·ubi dicat glō· jhō· ne dimū honorem hoīb⁹ tribuatis·esse gꝰ mgrm ptinet ꝓpe ad dīnū honorē·sed docē ꝓpiū mgrū homo gꝰ non pt docē sed ꝓpiū dei ¶ Pō·si homo aliū docet hoc nō ē nisi mḡtū agit per sciaz suam ad causandū sciaz m alio·sed q̄litas per quā aliq̄s agit ad faciendū sibi silē ē q̄litas actiā gꝰ seq̄ret q̄ sciā eēt q̄litas actiua et spēs rei sciē sed neutrū istorū pt causare vnꝰ hoīs m alio gꝰ vnꝰ hoīs nō pt docē docendo causare sciaz m alio ¶ Pō·doctor m chil agit ad discaplm misi q̄ ꝓponit q̄dā signa uel vocabz aliq̄ significando uel mitabz·sed ꝓponendo signa nō pt aliq̄s aliū docē causando m eo sciaz q̄ aut ꝓponit signa verū notax aut verū ignotarū·si verū notarū ille gꝰ cui signa ꝓponūtur iam hꝫ habet sciā m et non ea acquirit a mgro·Si aut verū ignotarū per huiꝰ signa mchil addiscit·sicut si aliq̄s ꝓponet alicui latino ūba greca quorū significacōz ignoret p hoc eū docere non posset·nullo gō mō vnꝰ homo pt aliū docere docendo sciam m eo causare ¶ Sed otra ē qđ apls dicit ad thym·ij· in quo positꝰ sū pdicatōr et apls doctor gentiū m fide et vitate ¶ hoc dđ·q̄ ēa thꝰ duīse fuerūt opiniones·Aliorꝫ em in ij· me to tertij de aiā posuit vnū mtellēm possibilem ē oīm hoīm ut supra dcm ē·et ex hoc sequbatᵗ q̄ eedem spēs mtelligibiles sūt oīm hoīm et ꝑm hoc ponit q̄ vnꝰ homo p doctrinā nō causat sciam m alterō aliā ab ea quā ipe hꝫ habz sed oīm at ei per eandem sciaz q̄ ipe hꝫ habet per hoc q̄ mouet eū ad ordmādū fantasmata m aīma sua ad hoc q̄ sit dispōita q̄ uem ēter ad mtelligibile ꝓpꝫ tensionem·q̄ q̄dem opīo q̄ tū ad hoc vera ē q̄ ē eadem sciā m discipulo et mgro·si considētur demptitas ꝑm vnitatem rei scite·eade em rei veritas ē quā cognoscit et discipul⁹ et mgr·sed q̄ tū ad hoc q̄ ponit ēe vnū mtellēm possibilē oīm hoīm·et easdem spēs mtelligibiles differētes solū ꝑm duīsa fantasmata falsa ē eiꝰ opīo ut supra hītū est·// Alia ē opīo plōmtoz q̄ posuerūt q̄ sciā mest a principio aīabz nrīs p ptīcipatōnem formaz sepatāz sicut supꝰ hītū ē·sed aiā ex vnione corpis impedit ne possit considāre ea libē quorū sciam hꝫ habz·et ꝑm hoc discipul⁹ nō acquirit sciam a mgrō de nouo sed ab eo excitat ad considandū ea quoz sciam hꝫ habz ut sic addiscē mchil aliud sit q̄ rem sciā sicut eciā ponebant q̄ agentia naturalia solū mō disponūt ad susceptōz formarū quas acquirit matia corpalis per ptīcipatōz spēi sepatāz·sed otra hoc supra ostensum ē q̄ mtellectꝫ possibilis aīme humane ē m potentia pura ad mtelligibilia ꝑm q̄ eciā ar[istotiles] dicit m iij· de aiā Et ido alit dđ·ē q̄ docens causat sciaz m addiscente reducendo ipm de potētia ad actū sicut ē m vnū ptīc· ¶ Ad cuius euidentiā considandū ē q̄ effectuī q̄dam sunt ab exteriori principio aliquibz ē ab exteriori pncō tm sicut forma domꝰ causat m matia solū ab artifice·aliq̄s at effectꝫ ē qm q̄dem ab exteriori pncō·qm at ab interiori sicut sanitas causat ab infirmo·qm q̄dem ab exteriori pncō·s· ab arte medicie·qm at ab mteriori pncō·cui aliq̄s sanat per vtutē nature et m talibz effectibz duo sunt attendēda ꝓmo q̄dem q̄ ars ymitat nāz m sua opatōe·sicut em natura sanat infirmū alterādo digerēdo et expellendo matiam q̄ causat morbū ita et ars ¶ Sdo aduertendū ē q̄ ꝑm exteius s· ars nō opat sicut pncipale agens sed sicut

coadiuuãs agens pñcipale qđ ē pñcipui
nterius confortando ipm̃ et nñstrando
ei mstrumẽta et auxilia qb⁹ vtat⁹ ad effectũ
producendũ sicut medicꝰ confortat natũz
et adhibet ei cibos et medicinas q̃bz natiã
vtat⁹ ad finem mtentũ Sciã at acq̃rit⁹ m ho
mẽ et ab mteiori pñ⁹ ut patz m eo q̃ p̃uen
cõnem ꝓpã sciãm acq̃rit · et ab exteriori ut pz
m eo qui addiscit Inest em̃ vnicuiq̃ homi
qđdã pñcipiũ scie · s · lumen ītellectꝰ agẽtis
per qđ cognoscit⁹ statiꝫ a pñ⁹ nãlit⁹ qđã vlia
pñcipia oĩm sciãrũ · cui at aliq̃s huiꝰ vlia pñ
cia applicat ad aliq̃ pticularia quoꝝ exp̃mẽ
tũ et mẽoriã per sensũ accipit per quẽcõz
ꝓpriã acq̃rit sciam eorũ q̃ nescie bat ex notis
ad ignota procedens · vnde et q̃libz docens
ex hijs q̃ discipul⁹ nouit ducit eũ m cognitiõz
eorũ q̃ ignorabat ſm̃ qđ d̃ m pñ⁹ posteriorꝝ q̃ eis
doctrina et oĩs disciplina ex p̃exẽti fit cog
nitiõe · ducit at m ḡr̃ discipl̃m ex p̃cognitis
in cognitiõz ignotoꝝ · p̃mo q̃dem ꝓponẽdo
ei auxilia aliq̃ uel mstrumẽta quibz mtellẽ
ei⁹ vtat⁹ ad sciãz acq̃rendã puta cũ ꝓponit ei
aliq̃s ꝓpões mmo vlẽs q̃s tñ ex p̃cognitis dis
cipul⁹ diiudicãe p̃t · uel cũ ꝓponit ei aliq̃ sensi
bilia exempla uel siliã uel oppoita · uel aliq̃
huiꝰ ex q̃bz mtellecto addiscentis manuducit⁹
ad cognitiõz veritatis ignote Aliomõ cũ con
fortat mtellẽm addiscentis nõ q̃ oẽ aliq̃ ũtute
actiua q̃si supioris nat̃e sicut supd̃m ē de
angelis illuminãtibz q̃ omẽs hũam mtellectꝫ
sit vnꝰ gradꝰ m ordine nat̃e · sed m q̃ũtum
ꝓponit discipulo ordinẽ pñcipioꝝ ad oĉlones
qui forte p scipm̃ nõ haberẽt tantã bntẽ colla
tiuã ut ex pñcipijs posset oĉlones deducẽe · et
ideo d̃m p̃mo posteriorũ q̃ demõstrãcõ ē silogis
mo facies scire · et per hũt modũ ille q̃ demõ
strat auditorẽ scientẽ facit Ad p̃mũ g⁹ dõ ·
q̃ sicut iã dictũ ē homo docens solũmõ exti⁹
mẽsterii adhibet sicut medicꝰ sanans · sed
sicut natura mteiorẽ pñcipalis cã sanacõis
ita et mteri⁹ lumen mtellectꝰ ē pñcipalis cã
scie · utrũq̃ at horũ ē a deo · et ideo sicut de deo
dicit⁹ qui sanat omẽs infirmitates tuas · ita
de eo dicit⁹ q̃ docet hom̃ hominẽz sciam m̃q̃ tri
lumen mtellectꝰ cuius sup nos signat⁹ per qđ nos
nobis ſm̃ glã ostenditur Ad 2ᵐ dõ · q̃ doctor
non causat sciam m discipulo p modũ age
tis naturalis ut ai roys obiciẽt vnde nõ oportz
q̃ scia sit q̃litas actiua sed ē pñᵐ quo aliq̃s di
rigit⁹ in docendo sicut agens pñᵐ ē quo aliq̃s
dirigit⁹ in operãdo Ad 3ᵐ dõ · q̃ mgr̃ non
causat lumen mtelligibile m discipulo nec
directe spẽs mtelligibiles · sed mouet discipl̃m
per suã doctrinã ad hoc q̃ pẽ p ũtutem suĩ m
tellectꝰ formet mtelligibiles q̃ceptiones ꝑ ũi
signa sibi ꝓponit exterius Ad 4ᵐ dõ · q̃ signa
q̃ mgr̃ discipulo ꝓponit sũt rerũ notarũ i vli
et sub quadã confusione · sed ignotarũ i pti
clari et sub quadã diffusione · et ideo cũ q̃si
sciam p scipm̃ acq̃rit nõ p̃t dici docẽ scipm̃ nec
ẽe mgr̃ suui pius q̃ non p̃existit in eo sciã ꝓple
ta qualis req̃rit⁹ in mgrõ q̃ homes ñ docẽt ã glob
Ad 1ᵐ sic ꝓcedit⁹ videt⁹ q̃ homes pñt do
cere angelos · dicit em̃ apl̃s ad eph · iij ·
ut innotescat pñcipib⁹ et pttãtibz in celestibz
p ecclãm mltifor̃mis sapiãdei · sed ecclã cõgre
gatõ fideliũ hom̃ g⁹ angelis p homes aliq̃
innotescit Põ · angeli supiores q̃ immediate de
dim̃ a deo illuminãt⁹ mstruũt mferiores angẽ
los pñt ut supd̃m ē · sed aliq̃ homes imedia
te de dim̃ per deũ uerbũ sunt mstructi sicut
maxime patet de apl̃is · ſm̃ qđ ad heb · 1 · nouissime
diebz istis locutꝰ ē nobis in filio g⁹ aliq̃ homes
aliquos angelos docẽ potuit Põ · mferiores
angeli a supioribz mstruunt⁹ · sed q̃dã homes
supiores sunt aliq̃b⁹ angelis cũ ad supmos an
gelos ordines aliq̃ homes assimilat⁹ ut ḡr̃
dicit m q̃dã omel · g⁹ aliq̃ mferiores angeli p
aliquos homes de dim̃ mstruũ pñt Sed contra
ē qđ dyo⁹ dicit · mij · cap⁹ de di · no · q̃ omes dim̃
illuminatiões pferunt⁹ ad homes mediãtib⁹ an
gelis · nõ g⁹ angeli mstruunt⁹ de dim̃ p homi
nes Re⁹ dõ · q̃ sicut supra habitũ ē mferiores an
geli loq̃ q̃dem pñt supioribz manifestãdo eis
suas cogitatiões · sed de rebz dim̃ supiores
ab mferioribz minꝰ illuminãt⁹ q̃ manifestũ ē aute
q̃ eo mõ quo mferiores angeli supioribz⁹ sub
diuntur⁹ ita supi hom̃ homes subdunt⁹ etiã m finim̃
angelorũ · qđ patz p id qđ dñs d⁹ cap⁹ xi · Inter na
tos mulierũ non surrexit maior iohe baptista
sed q̃ minor ē in regno celorũ maior ē illo · sic
ergit⁹ de rebꝰ dim̃ ab homibz angeli minꝰ illu
nant⁹ cogitatiões tñ homes angelis p modũ
locutiõis manifestare pñt q̃ secretã cordiũ
scire solius dei ē Ad p̃mũ g⁹ dõ · q̃ aug⁹ sup
gen · v · ad ltãm sic exponit illã apli auctori
tatẽ · p̃mi serat em̃ apl̃s · mchi omm̃ scoꝝ m
mmo data ē grã hĩ illuminare omẽs q̃ sit dispẽ
satiõ sacrm̃ẽti abscondita a sclis in deo · ita dico
abscondit⁹ ut tamẽ innotescat pñcipibz et po
testatibz p ecclãm · ſm̃ ltã formm̃ sapiãdei q̃ si
dicat · ita hoc sacrameñtũ erat abscondit⁹ ho
mibz ut tamẽ eẽt celestiq̃bz manifest⁹ in pñcipi
bz et pttãtibz hoc sacrm̃ẽtũ nostri ee ecclã sclis nõ
ante sdã q̃ ibi p̃mitꝰ ecclã fuit quo p̃ resurrec
tionẽ et ista ecclã hom̃ congregãda ē · p̃t tñ
et aliter dici q̃ id qđ abscondit⁹ ē nõ tñ in deo

inoteſcat angelus · verū eaā hō apparet eis aī
efficat actū ꝓpalat ut aug⁹ ibidem dicit ſḃdit
et ſic dū ꝑ aplos mpleta ſunt xpi et eccie mſ
teria · angelis aliq̄ apparuerūt de huiꝰ mſte
rio ꝙ ante erant eis occulta · et ꝑ hoc modū
pt mtelligi qđ ihō⁹ dicit ꝙ aplis ꝑdicātib⁹
angeli aliqua mſteria cognouerūt q̄ ſ· per
ꝑdicacōz aplōrū huiꝰ mſteria explebant ·
m rebz ipis q̄ ꝑdicante paulo gūtebāt gen
tes de quo ibi aplis loq̄t ¶ Ad ·2m· dd· ꝙ apli
mſtruebāt imediate a ūbo dei non ꝑm⁹ eꝰ
dimtatem · ſed mḡ tū eis huāntꝰ loq̄bat vn
vē non ſeq̄t ¶ Ad ·3m· dd· ꝙ aliq̄ hoīes eaā
mſtatu vie ſunt maiores aliq̄bz angelis non
q̄dem actu ſed ūtute mḡ tū ſ· tynt cāitate tā
te ūtutis ut poſſint mēra maiore bītudi
mis gradū gḡ q̄dā angeli habeat · ſicut ſi di
cam⁹ ſemē aliꝙ magne arboris ee mai⁹ ūtu
te gḡ aliqua ꝑua arborem cāl tamē ſit mḷto
mino m actu ¶ hō ꝑ ūtutē aīe n̄ ꝑt māz cōrāle īmu
tare · dicit em ḡḡ· m ·2o· dyal· ꝙ ſcā mira
cula aliqn̄ ex ꝑce fecerūt aliqn̄ ex pītāte ſicut
petꝰ q̄ tabitam mortuā orādo ſuſcitauit ·
animā et ſap hyrā mētientes mortē mcre
pando tradidit · ſed m opacōe miraculoꝝ
fit aliq̄ īmutacō matīe corpalis · gꝰ hoīes
ūtute ſue aīme pnt matiam corpalē īmu
tare ¶ ꝓ · ſup ·1m· ad gal· nj· q̄s nos ſed mauꝭ
vītati non obedire dicat glō· ꝙ q̄dam tynt oculos
urentes q̄ ſolo aſpectu mficiūt alios et maxime
pueros · ſed hoc non ēet niſi ūtute aīme poſſet īmu
tare matiam corpalem · gꝰ hō per ūtutē ſue
aīme pt īmutare māz corpalem ¶ ꝓ · corꝰ huā
nū ē nobiliꝰ q̄ alia corpora mſeriora corpa · ſed
per apphensionē aīe huāne īmutat corꝰ huānū
ad calorem et frigꝰ ut ꝑz in raſcentibz et timētibz
et q̄n eaā hec īmutacō puenit uſq̄ ad egſtudiē
et mortem · gꝰ mḷto magis aīma pt ſua ūtute
māz corpalem īmutare ¶ ſed ꝙra ē qđ augꝰ
nj· de ītitate dc· ꝙ matia corpalis ſoli deo obed
ad nutū ¶ ho· dd· ꝙ ſicut ſup dcm ē matia cor
poralis non īmutat ad formā niſi uel ab agēte
aliquo opōito ex matia et forma uel ab ipō deo
in quo ūtualit et mā et forma pēriſtit ſicut in
ꝓmordialibꝰ cā vtriuſq̄ vnde et de angelis ſup
dcm ē ꝙ māz corpalem īmutare non pnt nāli
virtute niſi applicando corpalia agentia ad
effectū aliquos producendos · mḷto igit minꝰ
aīma ſua ūtute nāli pt īmutare māz corpale
niſi mediātibz aliquibz corpibz ¶ Ad ꝓmū gꝰ
dd· ꝙ ſancti dicūt mīracula fiāt ex pītāte ꝗ ē
non nature · qđ p illud ꝑz qđ ḡḡ· ibidē dicit · qui
filij dei ex pītāte ſunt ut ihēs dicit · qđ mirabilia
ſigna ex pītāte fiant ſāpe ualeat ¶ Ad ·2m· dd·
ꝙ faſcinacōnis cām aſſignauit aug⁹ nāturā ex
hoc ꝙ matia corpalis nata ē obedire ſpūali ſbe
magis q̄ ꝙlitatibz agentibz in natūa · et ideo
q̄n aīma fuit fortis mſura ymaginacōe corpa
lis mā īmutat ꝑm eam et hanc dicit ee cām
oculi faſcinātis · ſed ſup oñſimm ē ꝙ mā corpal
non obedit ſbe ſpūali ad mūtū niſi ſoli dātori ·
Et ideo meliꝰ dd· ē ꝙ ex forti ymaginacōe aīe
īmutat ſpūs corpis quātūcūq̄ q̄dem īmutacō mar
me ſit in oculis ad quos ſubtiliores ſpūs pueroꝝ
oculi ad mficiūt aerē et tinctū uſq̄ ad dtātū
ſpacū per q̄ modū ſpecula ſiſtuerūt noua et
pura et trahūt q̄dam ī puritatem ex aſpectu
mulieris menſtruate ut ax⁹ dicit in libro de ſop
no et uigilia · Sicigit cū aīma aliq̄ fuit vehe
menter ꝙmota ad malignā ſicut marīe mu
tulabz contingit efficat ꝑm modū ꝓdcm aſpec
tus eius venenoſū et nociuū et maxīe pueris q̄
hnt corꝰ tenerū et de facili recipiūt ipſſionē ·
poſſibile ē etiā ꝙ dei ꝑmiſſione uel etiā ex ali
quo fato ꝙopet ad hoc malignitas demonū
cū quibz vetule ſortilege aliqđ ſedus habent ·
¶ Ad ·3m· dd· ꝙ aīma corpi huāno vnit ut for
ma et appetitꝰ ſſitiuꝰ q̄ obedit aliq̄ ut īmut
ſup dcm ē actꝰ alicui⁹ orḡ corpalis · et ideo opz
ꝙ ad apphensionem aīe huāne ꝙmoueat appe
titꝰ ſſitiuꝰ aī aliq̄ opacōe corpali · ad exteriora
uē corpa īmutanda apphensio aīe huāne no
ſufficit niſi mediāte īmutacōe ꝑ corꝑs ut
dictū ē ſ· Et aīa ſepā nō ꝑt ꝙ dē aliq̄ corꝰ mouē ·
Ad ·4m· ſic ꝓcedit · videt ꝙ aīma hoīs
ſepata poſſit corꝑa ſalē localit mouē ·
ſbē em ſpūali nāli obedit corꝰ ad motū loca
lem ut ſup dcm ē · ſed aīma ſepata ē ſbā ſpūal
gꝰ ſi no impio pt exteriora corpa mouē ¶ ꝓ · in ti
nerario dementis dn̄ narrāte inuēta ad petrū
ꝙ ſymō magꝰ ꝑ magicas artes aliāz pueri a ſe i
terfecti retinebat per quā magicas artes effi
ciebat · ſed hoc ee non potuiſſ ſine aliq̄ corꝑ in
tranſmutacōe ad mām⁹ localē gꝰ aīma ſepata
habet ūtutem localit mouendi corpa ¶ ſed ꝙ ·
ē qđ ꝓbs dicit in ·2o· de aīa · ꝙ aīma nō pt mouē
qđcūq̄ corꝰ ſed ſolūmodo ꝑpriū ¶ Ad ·5m· dd· ꝙ aīa ſe
pata ſua nāli ūtute nō pt i mouē aliqđ corꝰ
q̄ manifestū ē em ꝙ cū ē corꝑi vnita nō mouet
corꝰ niſi uiuificatū vnde ſi aliqđ membrū cor
poris mortificet nō obedit aīe ad motū mā
feſtū ē aut ꝙ ab aīma ſepata nullū corꝰ uiui
ficat vñ nullū corꝰ obedit ei ad motū localē
q̄tū ē ex ūtute ſue nature ſi pra q̄ ꝑt ei aliq̄
conferri ūtute dīna ¶ Ad ꝓm· gꝰ dd· ꝙ ſbē q̄dam
ſpūales ſunt q̄rū ūtutes nō deſtināt ad aliq̄ corꝑa

ſicut ſunt angeli q̄ ſunt nāt̄ a corpib⁹ abſoluti
et ideo diuiſa corpa pnt̄ ei obedire ad motū· ſi
tamē alīq⁹ sp̄ūs sp̄ūalis ſepat̄ ūt̄ detīet̄ mo
tua detīet̄ nāt̄ ad mouendū aliq̄d corp⁹
non potuit illa sb̄a mouē corp⁹ maiꝰ ꝛ mīm⁹
ſicut ꝑ⁹ phȳs motor mſeiorib⁹ celū nō poſſet
mouē celū ſupi⁹ vnde aī aīa ꝑ⁹ ſua nāt̄
detīet̄ ad mouendū corp⁹ cui ē forma· nllm̄ alī
ud corp⁹ ſua ūtute mouē pt̄ ¶ Ad ȝ⁹ dō· q̄ ſ⁹
augꝰ dicit̄ x de ciū· et ariſtot⁹ ſup mathm̄ fre
quent̄ demones ſilant̄ ſe ee aīas mortuoꝝ
ad confirmādū gentilū errorē q̄ tho e hoc re
debant· et ideo credibile ē q̄ ſymō magꝰ illude
bat̄ ab aliquo demone q̄ ſilābat ſe ee aīaꝫ puēi
quē ipē ostendeat ¶ Qō· Cxvm· de ꝓpagatōe hoīs

Vnde conſideand̄ ē de ab hoīe q̄ntū ad
traductōe homīs ex homīe Et aīaꝫ
ꝑmo q̄ntū ad aīaꝫ ¶ ȝo q̄ntū ad corpus
¶ Circa ꝑmū q̄rit̄ tria ¶ ꝑmo utrū aīma ſe
ſitiua traducat̄ cū ſemīe ¶ ȝo utrū aīma ſen
ſitiua ¶ ȝo utrū omēs aīe fuerūt ſimul a principio

Ad ꝑmū ſic ꝓcedit̄ videt̄ aīa ſ̄ſitiua ēduc⁹
q̄ aīma ſenſitiua nō traducat̄ cū cū ſemī
ne ſed ſit per creatōꝫ a deo· omīs em sb̄a per
fecta q̄ non ē ꝙpōita ex mā et fōꝝ ſi ee incipiat
hoc nō ē ꝑ gnātōꝫ ſed per creatōꝫ q̄ mchil gnāt̄
niſi ex matīa· ſed aīma ſenſitiua ē sb̄a pfecta
aliq̄n nō poſſet mouē corp⁹ et cū ſit fōꝝ corpis
non ē ex matīa et forma ꝙpōita· q⁹ nō incipit
ee per gnātōꝫ ſed p creatōꝫ ¶ ꝓ· ꝑ⁹· ꝑ⁹ gnātōis
m rebꝫ viuentibꝫ ē p potīaꝫ gnātiuaꝫ q̄ cum
niſi et̄ inter viuēs aīe uegetabilis ē mſra aīaꝫ
ſenſitiuaꝫ mchil at agit ultra ſuā ſpem g⁹ aīa
ſenſitiua nō pt̄ cauſari p vīm gnātiuā alīus
¶ ꝓ· gnātis gnāt̄ ſibi ſile et ſic opꝫ q̄ forma
gnātiua ſed actu in cauſa gnātōis· ſed aīma
non ē actu in ſemīe nec ipa nec aliq̄ ps eius
q̄ nulla ps aīe ſenſitiue ē ſenſitiua niſi in aliq̄ pte
corpis· in ſemīe at non ē aliq̄ corpis pticula
q̄ nulla ptīcula corpis ē q̄ non ſiat ex ſemmīe et
per vtutem ſemmīs· g⁹ aīma ſenſitiua non
cauſat̄ ex ſemmīe ¶ ꝓ· ſi in ſemīe ē aliq̄d ꝑ⁹
actm aīe ſenſitiue aut ē ꝑ⁹ ꝑ⁹· manet gnātō
ia aīma aut nō manet· ſed nō pt̄ manere
q̄ res eet idem cui aīma ſenſitiua aīalis gnāti
et hoc ē impoſ⁹ q̄ ſic eet idem gnāns et gnā
tū faciens et factū· uel eet aliq̄ aliud et hoc
etiā ē impoſ⁹ q̄ ſup̄ oñſū est q̄ in vno aīali
non ē niſi vnū ꝑ⁹ ꝑ⁹ fōle q̄d ē vna aīma
q̄ at non manet hoc etiā uidet̄ impoſ⁹ q̄
ſic aliq̄d agens ageret ad corrūpcōꝫ ſui ipſius
q̄d ē impoſſibile· nō g⁹ aīa ſenſitiua pt̄ gnāri
ex ſemīe ¶ Sed ꝙtra ita se habz ūtq̄ ē in ſemī
ne ad aīma aliq̄ ex ſemīe gnāt̄ ſicut se ha
bet ūtq̄ ē in elemētis mīdi ad aīmalia q̄
ex elemētis mīdi producit̄ ſicut q̄ gnāt̄ ex
putrefactione· ꝙ in elemētis ſunt aīe aīalīū
q̄ producit̄ ex elemētis ſm⁹ gen· et producat
aq̄ reptile aīe viuētis g⁹ et aīmalīū q̄ gnāt̄
ex ſemīe in huiq̄ aīmalibꝫ aīe producit̄ ex
ſemīe ūtute q̄ ē in ſemīe ¶ Rō dō· q̄ q̄dam
poſuerūt aīmas ſenſitiuas aīmalīū a deo creari
q̄ q̄dem pō q̄uēiens ee et ſi aīa ſit̄ ſ̄ſitiua ee res ſbſiſ
tens habens p ſe ee et opatōꝫ ſic em ſicut p ſe
hꝫet ee ita per ſe debet̄ fieri et cū res ſmplr
ſubſistens non poſſit fieri niſi per creatōnem
ſeq̄ret̄ q̄ aīma ſenſitiua procedet̄ in ee p crea
tōnem· ſed iſta radix ē falſa· q̄ aīma ſ̄ſitiua
per ſe habeat ee et opatōꝫ ut ex ſupiorib⁹ ꝑz
non em corrūpet̄ corrupto corpe· et ideo aī
non ſit forma ſbſiſtens habz ſe m ee eo modo
modū aliaꝝ formaꝝ corpeaꝝ q̄bus pſe nō de
bet̄ ee· ſed ee dicit̄ mā ūtū ꝙpōitū ſubſiſtentia
ſunt p eas vn et ipſis ꝙpōitis debet̄ fieri· et quia
gnāns ē ſile gnāto nātē ē q̄ nāliter etiā aīa
ſenſitiua q̄ alie huiꝰ forme producat̄ in ee
ab aliq̄bꝫ corpalibꝫ agentibꝫ cū ſ̄ſmutātibꝫ ma
terīā de potentia in actū p aliq̄ ūtute corpea
q̄ ē in eis· q̄to at aliq̄ agens ē potēcior tāto pt̄
ſuā actionē diffundē magis ad diſtās· ſicut
q̄to aliq̄d corp⁹ ē magis calidū tāto ad ēmo
tiūs caleſtōnem producit· corpa aīt̄ nō viuē
tia q̄ ſunt mſeiora nātē ordīne gnāntia q̄dem
ſibi ſilē non per aliq̄d mediū ſed p ſeipa ſicut
ignis per ſeipm gnāt ignem· ſed corpa viuē
tia tāq̄ potentiora agunt ad gnādū ſibi ſile
et per medīe et ſine medio· ſine medio q̄ope
nutrītōis in quo caro gnāt carnem· cū me
dio uō in actu gnātōis q̄ ex aīma gnāntis
diffundat̄ q̄dam vīs actiua ad ipm ſemē aīalis
uel plante ſicut a pncipali agente diffundat̄ q̄da
vis motiua ad inſtrumētū· et ſicut nō refert
dicē q̄ aliq̄ moueat̄ ab inſtrumēto uel a pnci
pali agente ita non refert dicē q̄ aīma gnāti
cauſet̄ ab aīma gnāntis uel a vi diffuſa ab
ipa· q̄ ē in ſemīe ¶ Ad ꝑmū ergo dō· q̄ aīma ſen
ſitiua non ē sb̄a perfecta p ſe ſubſiſtens et de
hoc ſup̄ dcm ē nec opꝫ reiteare ¶ Ad ȝ⁹ dō· q̄
ūtq̄ gnātiua nō gnāt ſolū in vtute ꝑpa ſed in
vtute totīus aīe cuiꝰ ē potēcia et ideo ūtq̄ gnātiua
plāte gnāt plantam· ūtq̄ uō gnātiua aīalis
gnāt aīal· q̄to em aīmal fuit pfectior tāto ūtq̄
euis gnātiua ordīnat̄ ad pfectiorem effectū
¶ Ad ȝ⁹ dō· q̄ illa vis actiua q̄ ē in ſemīe ex
aīma gnāntis diffuſa ē q̄ſi q̄da motio ipius
aīe gnāntis· nec ē aīma neq̄ ps aīe niſi in
vtute ſicut in ſerra uel ſecuri nō ē forma ſecti
ſed q̄dam motus ad talem formā· et ideo nō oportz

ꝙ vīs ista actiua habeat aliqd̄ orgāni actī
sed fundat̄ in ipō spū inclusō in semīe qd̄ ē spū
mosum ut attestat̄ cuius albedo in quo etiam
spū ē q̄dam calor ex uirtute celestī corpm q̄ tri
virtute cele agenda amfeiora agit ad spem
ut sup̄dcm ē. et q̄m hmoj spū concurrit uirtus
āime cū uirtute celesti d̄ꝙ homo gnāt̄ homīem
et sol. calidū aī elemētare se habz instrumen
tale ad vtutem aīe. sicut ecīa ad vtutē āime
nutritiuā ut d̄m ē 2o de āima ¶ Ad. ē.m dd. ꝙ m
aīma libz perfectis q̄ gnant̄ ex coitu vtus actiā
ē in semīne matis ꝑm phm in libro de gnācōne
aīmaliū. matia aī fetus ē id qd̄ in strat̄ a femi
na in q̄ q̄dē matia q̄tum a pīo mest āima ue
getabilis non q̄dem ꝑm actiz.m sed ꝑm actiū p̄m
sicut āima sensitiua ē in dormientibz. cū aī m
capit attrahē alimētū tuc ia actiu opat̄ hmoj
aī matia trāsmutat̄ a uirtute q̄ ē in semīe maris
quousq̄ pducat̄ in actū āime sensitiue nō ita
ꝙ ipa āmet uis q̄ erat in semīne fiat āima sensi
tiua q̄ sit idem eēt gnāns et gnātū. et hoc esset
magis nāle nutrīom et augmēto q̄ gnācōm
ut phūs dicit. postq̄ aī per uirtutem pncipij actiui
qđ erat in semine producta ē ania sensitiua in ge
neāco q̄tū ad aliq̄ ptem eius pncipalem tuc ia
illa āima sensitiua prolis incipit operari ad ꝙple
mentū ꝙprij corpis p modū nutrīoīs et augmēti
virtq aī actiua q̄ erat in semīne cēssat desīnit dissolu
to semine et euanescente spū q̄ ibi erat. nec hoc
ē mouēs q̄ uis ista non ē pncipale agens
sed instrumētale. mocō aī instrumēti cessat
effectū ia in esse producto De gnacōe hoīs

Ad 2.m sic pcedit̄ 1o. videt̄ ꝙ ania intellectiā
causet̄ ex semine. dicit̄ em gen. xlvi. ogtie
aiē q̄ egressē sunt de femore iacob. lxvi. sed nichil
egredit̄ de femore hoīs nisi mediāte coitu causat̄
ex semine gō āima intellectiā causat̄ ex semine
¶ p̄. sicut sup̄ oñsum ē in homīe ē vna et ea
dem āima ꝑm sbām intellectiā sensitiā et nu
tritiā. sed āima sensitiua in homīe gnāt̄ ex se
mine sicut et in aīmalibz. vnde et phūs dicit in libro
de gnācōne aīmaliū ꝙ non simul fit aīmal et
homo sed ꝓus fit aīmal vnūs āima sensitiua
gō et āima intellectiā causat̄ ex semine ¶ p̄. vnū
et idem agens ē cuius actio tnāt̄ ad formā et mā
teriā q̄n forma et mā ex/ non fiet vnū simplī
sed āima intellectiua ē forma corpis humāi q̄d
formāt̄ per uirtutem seminis gō et ania intellec
tiua p uirtutem semis causat̄ ¶ p̄. homo gnāt̄
sibi silē ꝑm speīm sed spēs humāna constituit̄ per
aiaz rōnalem gō āima rōnalis ē a gnante
¶ p̄. mouemēs ē dicē ꝙ deꝰ coopet̄ peccātib⁹
sed si āime rōnales creārēt̄ a deo deꝰ intēdit coo
perāt̄ adulteris ex quoz actu illicito ples mīdū

generāt̄ non gō rōnales aiē creant̄ a deo ¶ Sed
otra ē qđ d̄m in libro de ecclīsticis dogmatibz q̄
aiē rōnales non semināt̄ per coitū ¶ Re. dd.
ꝙ impossibile ē uirtute actiua q̄ est in matia ex
tendē suā actionem ad producendū in matiā
intellectū. ꝙ aīfestū ē. at ꝙ pn̄m intellectum in
homīe ē pncipiū trīscendens māz. habet em ope
racōm in qua non ōicat corpꝰ. et ideō impossibile
ē ꝙ uirtus q̄ ē in semīne sit pductiū intellecti pncipij
fuit ecīa q̄ uirtus q̄ ē in semīne agit in uirtute āime
gnāntis ꝑm q̄ āima gnāntis ē actus corpis uiuē
ipō corpore in sua opacōne / In opacōe aī intel
lectꝰ non ōicat corpꝰ vnde uirtus intellecti pn̄
cipij prout intellectum ē nō pt ad semē p tmē
et ideo phūs dicit in libro de gnācōe aīmaliū. ex
tinct solū intellectum de foris aduenire. fuit ecīa
intellectiā aī habeat opacōm in semīne corpe ē sbsistēs
ut sup̄a dcm ē et ita sibi debet̄ ee et fieri. et ita
sit in māliis sbā non pt causari ꝑ gnācōm sed solum
per creacōm a deo. ponē gō āimā intellectiā. a
gnante causari nichil aliud ē ꝙ ponē eā non
sbsistentem et p gnām corrumpi eā cū corpe Et ideo
phūs dicit ē dicē ꝙ āima intellectiua traducat̄ cum
semīne ¶ Ad p̄mū gō dd. ꝙ m auctōritate illa po
mē pro persynodoche ꝑ pro toto. i. āima pro
toto homīe ¶ Ad 2.m dd. ꝙ aliq̄ dicerēt ꝙ opa
cōnes q̄ apparent in embrione non fiūt ab āi
ma eius sed ab āima matris uel a uirtute forma
tiua q̄ ē in semīne quorūlibet utrīusq̄ flm ē. opera
ēm uite non pnt ee a pncipio extrīseco sicut sen
tire nutrīri et augeri Et ideo dd. ē ꝙ āima p
existit in embrione a pncipio qđem nutritiua
postmodū aī sensitiua et tandē intellectiua. dicit
gō q̄dā ꝙ sup̄ aiaz uegetabilē q̄ p̄mo inerat fit
puerī alia āima q̄ est sensitiua et sup̄ illā iterū
aliā q̄ ē intellectiua et sic fiūt in homīe tres aiē
quarū ex vna ē in potencia ad aliā ut sup̄ mp
batū ē Et ideo alij dicūt ꝙ illa ecīa eadē āima
q̄ p̄mo fuit uegetatiua tm. postmodū per actiones
uirtutis q̄ ē in semīne pducat̄ ad hoc fiat sensitiua
tandē pducat̄ ad hoc ꝙ ipa eadem fiat intellec
tiua non q̄dem p uirtutem actiuā seminis ꝑ per
uirtutem superioris agentis. s. dei de foris illustra
tis. et pter hoc dicit phūs ꝙ intellecto venit ab ex
trīseco Sed istud stare non pt. p̄mo q̄dē quia
nichil forma sbālis recipit magis et minus. sed
sup addicō maioris ꝓfectionis fit alia spēs. sicut
addicō virtutis facit aliā spēm in minus. non
ē aut possibile ꝙ una et eadem forma nūo sit
diuersarū spērū Secō q̄ sequeret̄ ꝙ gnācō āialis
cēt motꝰ continuus paulatim procedēs de ī ꝓfectō
ad perfectū sicut actidit in alteracōe // 3.o q̄ sequeret̄
ꝙ gnācō hoīs uel āimalis non sit gnācio
simplex q̄ sbiectū eius ens actu cēt/ Si autem

a pncipio matēia prolis esset aīma uegetabil'
et postmodū paulatim usq; ad pfm pduc'
erit semp addīcō pfectionis sequētis sine corrup
cone p̄cedentis. qđ ē extra rōnē gnacōnis sim
plicit'// Ad 1m qz si illud qđ causat' ex actione dei
ē aliq; sb̄sistens. opz q; si' aluid p eēntiā a forma
p̄ existente q̄ non erat sb̄sistens. et sic redibit
opinio ponentiū plures aīmas in corpe. aut nō
ē aliq; subsistens sed qđā pfectio aīe p̄existētis
et sic ex nctate seq̄t q; aīma intellectiā corru
pat' corrupto corpe qđ ē impos'le Est aut' et alio
modo dicendi. quo qđā ponūt vnū intellectm
m omīb; qđ supra impbatū ē Et ideo dd. ē
q; cū gnacō vnoq; sit semp corruptō alīi' nate
ē dicē q; tam in homīe q̄ in alijs aīmalib; q̄n
perfectior forma aduenit fit corruptō p̄oris
ita tamē q; sequēs forma habz q̄q; habebat
p̄ma et amplio. et sic p multas gnacōes et cor
ruptōnes puenit' ad ultimā formā sb̄ale tam
in homīe q̄ in alijs aīmalib;. et hoc ad sensū
apparet in alijs aīmalib; ex putrefactione gnā
tis// Sic g; dd'm ē q; aīma intellectiā causat' a deo
in fine gnacōnis humane q̄ ē simul. et sensitiā
et nutritiā corruptis formis p̄exīt̄ibz Ad
3m dd. q; rō illa locū habz in duīsis agentibus
non ordinatis ad inuicem. sed si sint multa agen
tia ordinata. nichil prohibz uirtutes superioris
agentis ptingē ad ultimā formā. uirtutes aut
inferioris agentis ptingē solū ad aliq̄ materie
dispōnem. sicut v. g. ignis disponit materiaz. uiro
at aīme dat formā in gnacōne animalis. ayāi
festū ē aut ex p̄missis q; tota corpalis natura
agit ut instrumētū spūalis uirtutis et p̄cipue
dei. Et ideo nichil prohibet q̄n forma cōis corpis
sit ab aliq̄ uirtute corpali. aīma aut intellectiā sit
a solo deo Ad 4m dd. q; homo gnat' sibi silē in
q̄tū per uirtutem semīs ei' dispōit' materia
ad suscepcōz talis forme Ad 5m dd. q; in actione
adulterinū id qđ ē nature bonū ē et huic cooperatur
deus. qđ uō ē inordinate uoluntatis malū
ē et huic deo non cooperat' De paga oe hois ad aiaz
Ad 3m sic procedit' videt' q; aīme humane
fuerit simul' create a pncipio mūdi. dr' enim
gen. j. q; vbi quiēuit deus ab omī ope qđ patrauerat hō
at non erat si cotidie nouas aīmas crearet. et cū
g; aīme sint simul' create Ad p̄. ad pfectionē vnius
si materie ptinet sb̄e spūales. sic igit' aīme simul'
create' sint' cū corpibz cotidie innūabiles sb̄e spūa
les pfectiones vnius. si addent' et sic vnius ētis a pn̄
cipio fuisset imp̄fm qđ ē extra id qđ dr' gen. 1. deus
omē opus suū cōplesse Ad p̄. fms rei vidēt ei'
pncipio. sed aīma intellectiā remanet destruc
to corpe g; incepit ee ante corpus Sed contra ē
qđ dr' in libro de eccā sticis dogmatibz q; simul
creatur cū corpe Ad 1m dd. q; qdem posuerūt
q; qdā posuerūt q; aīme intellectiue accidit
vni corpori ponē tres cās ee eiusdem cōdicōnis
cū sbīs spūalibz q̄ corpi nō vnīt'. et ideo posue
runt aīmas hoīm simul a pncipio cū angelis cre
atas// Sed hec opinio falsa ē. primo qdem q̄ tū ad
radicem. si em actū talit' quemcūq; aīme vnite
corpori sequer't q; homo q̄ ex ista aīma cōstituit'
eet ens per accidens uel q; aīma eet homo qđ
falsum ē ut supra ens fuit ostensum ē. Ad 2m dd. q;
cū aīma humana
non sit eiusdem nature cū angelis nec diuīsibz
modo intelligendi ostendit ut supra dictum est.
homo em intelligit accipiendo a sensibus
et q̄uertendo se ad fantasmata ut dictum ē. et
ideo indiget vnīri corpori quo indiget ad
op̄acōnem sensitiue p̄tis qđ de angelo dici
non pt// Sed dd. apparet falsitas in p̄a rōne. si
em aīe naturale ē corpi vnīri. sine corpore eē
ē sibi contra naturā. et sine corpe eēns nō ha
bet sue nature pfectionē. non fuit at' ociens
ut deo ab impfectis op̄ sui' inchoaret et ab
hijs q; fuit preter naturā. non em homines si
ne manu fecit aut sine pede q; fuit p̄tes hoīs
naturales. mlto igit' minus fecit alias sine cor
pore Si uō aliq̄s dicat q; nō ē naturale homi
aīme corpori vnīri oportet magis ee causam q̄re
sint corporibz vnite. oportet at' dicē q; aut hoc
sit factū ex eius voluntate aut ex alia causa
Si ex eius voluntate uidet' hoc ee mouens
p̄mo qdem q; hec uoluntas irrōnabil' eet si no
indiget corpore et uellet ei vnīri. si em co
diget naturale eet ei q; corpori vnīret' q; na
tura non deficit in necessē// Sed qz ita esset
q̄re aīme a pncipio mūdi create p̄ tot tp̄a
voluntas accesserit et nec corpori vniat'. est. n.
sb̄a spūalis supra tempus ut potē reuolutiones
celi excedens// Terio q; uidet' a casu ee q; hec
aīma huic corpori vnīret' cui ad hoc cōgrat' con
cursus duaz uoluntatū. s. aīme aduenientis et
hominis genantis. si at' p̄ter uoluntatē ipius cor
pori vnīt' et p̄ter naturā oportet q; hoc sit ex
cā violentā inferente. et sic erit ei penale et
triste qđ ē sdm errorem origenis q̄ posuit aī
mas in corpa ppter penā pcti. Vnde cū hec
omnia sint in q̄uemencia simplr' cōfitendū est
q; aīme non fuit create ante corpa sed simul' cre
ant' cū corporibz et creando infudit' Ad p̄m
g. dd. q; deus dr' cessasse die septimo nō quidem ab omni
ope cū dicat' Joh. v. pater meus usq; modo operat' et
ego operor. sed a nouis rerū gnibz et spēbus
condendis q̄ in opibz p̄mis nō aliq̄ modo p̄sti
terut. sic em aīe q; imo create' p̄ existerēt p'm. sili
tudinē spēi in p̄mis corpibz in q̄bz aīma ade fac
ta fuit Ad 2m dd. q; pfectionē vnius si q̄ cū ad

nuũm mdiduoꝝ cotidie pt aliq̃ adici nõ at q̃ tũ
ad niũm spẽtũ ¶ Ad 3ũm dd̃ q̃ hoc q̃ aĩma rema
net sme corpore contingit p corpis corruptiõẽ
q̃ secuta ẽ ex pcõ vnde nonq̃ueiens fuit q̃ ad
hoc ĩ ca peret dei opa q̃ sc̃ptũ ẽ sap̃ 1 deo mor
tem nõ fecit sed ĩmpiꝰ manibꝫ et ũbis acciere
runt eam ¶ Ca ũm 1 xix de q̃ppagacõe hoĩs q̃ tũ ad corpꝰ

Oẽnde considandũ ẽ de q̃ppagacõe hoĩs
q̃ tũ ad corpꝰ Et circa hoꝰ q̃rit ouo ¶ pmo
utrũ aliq̃ de aliquo alimẽto gũtat
ĩ vitatem hũane nature ¶ 2o utrũ semẽ qd ẽ
hũane gnõnis pmũ sit de superfluo alimẽto

Ad pmũ sic pceditur De q̃ppagacõe hoĩs
Videt q̃ mchil de alimẽto trãseat ĩ
veritatem hũane nature dr em ay xv omẽ qd
ĩ os mtrat ĩ ventrem uadit et p secessũ emit
tat sed qd emittit non transit ĩ vitatẽ hũane
nature ergo mchil de alimẽto ĩ vitatẽ hũane
nature transit ¶ ꝓ ĩ sed de gnacõe distinguit
carnem fm matiam et carnem fm spem et
dicit q caro fm materiã aduenit et recedit qd
at ex alimẽto gnat aduenit et recedit ergo id
ĩm qd alimẽtũ gũtat ẽ caro fm mãz nõ aut
caro fm spem sed hoc ptinet ad vitatẽ hũa
ne nature qd ptinet ad spem ergo alimẽtũ
non transit ĩ vitatem hũane nature ¶ ꝓ
ad veritatẽ hũane nature ptinẽ uidet hmõi
dũ radicale qd si depdat restitui nõ pt ut me
dicus dicit posset aut restitui si alimẽtũ gũta
ret ĩ ipm hmidũ ergo alimẽtũ nõ gũtat ĩ
veritatem hũane nature ¶ ꝓ si alimẽtũ cõ
uertẽt ĩ veritatem hũane nature q̃ q̃ ĩ hoĩe
depdẽt restaurari posset sed mors hoĩs
non accidit nisi p depdicõẽ aliq̃ posset vigit
homo per simpcõẽ alimẽti ĩ pꝑpetuũ se q̃ tũ
mortem tueri ¶ ꝓ si alimẽtũ ĩ veritatem
hũane nature transiret mchil eet ĩ hoĩe
qd nõ posset et recedẽ et reparari qr id qd ĩ hoĩe
generat ex alimẽto recedẽ et reparari pt sic ergo
homo diu viuet secret q mchil qd ĩ coma
tibꝰ fuit a pmo sue gnacõis remanẽt ĩ ipo
et sic non eet idem homo nũo p totã vitam
suã tũ ad hoc q aliq̃ sit idem nũo req̃rit ydẽp
titas matie hoc at ẽ mquemens nõ ergo alimẽ
tũ transit ĩ veritatem hũane nature ¶ Sed
oĩra ẽ qd aug dr ĩ libro de vera relligione ali
mẽta carnis corrupta 1 amittentia formã
suã ĩ membroꝝ fabricã migrant sed fabrica
membroꝝ ptinet ad vitatem hũane nature ergo
alimẽta transeunt ĩ vitatẽ hũane nature
¶ 2o dd̃ q̃ fm phm ĩ ij metha sic hoc mõdo se
habẽt vnumq̃q̃ q̃ ad vitatẽ sicut se habẽt ad esse
Sed ergo ptinẽt ad vitatem nature aliq̃ q̃ de co
stitutiõne ipsius nature Sed natura dupliciter con

sideratur pt vno modo ĩ comunem rationem speciei Alio mo
dꝰ q̃ ẽ ĩ hoc mdiduo ad vitatẽ ergo aliq̃ natie
ĩ comunem considẽte ptinet forma et matia eiꝰ ĩ
comunem acceptus ad uitatem at natie ĩ hoc pti
culari considerate ptinet matia mdidualis
signata et forma p huiusmodi matiã mdiduata
sicut de uitate hũane natie ĩ comunem considẽte
ẽ aĩma hũana et corpus sic de uitate hũane
natie ĩ petro uel martino ẽ hec aĩa et hoc
corpus Fuit autẽ q̃dam quoꝝ forme non
pnt saluari nisi ĩ vna matia signata sicut
forma solis non pt saluari nisi ĩ matia q̃
actu ab ea continet et secũm hũc modũ alu
qui posuerũt q̃ forma hũana nõ pt saluari
nisi ĩ matia q̃dam signata q̃ a principio
fuit tali forma formata a pmo homine Ita
q̃ q̃ aliud pterito qd ex pmo parente ad pos
teros diuat additũ fuit non ptinet ad uita
tem hũane natie q̃si nõ vẽ accipiat hũane
natie formã sed illa matia q̃ ĩ pmo hoĩe
forme hũane fuit sbiecta ĩ sempiternam mlti
plicat et hoc mõ mlitudo hũanoꝝ corpm
a corpe pmi hominis diuat et secũm hoc alimẽ
tũ non gũtat ĩ veritatem hũane nature
sed dicit q alimẽtũ accipit ut qdã fomẽtũ
nature sc̃ ut resistat actionẽ caloris naturalis
ne consumat hmidũ radicale sicut plubum
uel stanũ adiungit argento ne consumat
per ignem // Sed hec põ mlitudo ẽ ĩ rõnabi
libus pmo qdem q eiusdem rõnis ẽ q aliq̃
forma possit fieri ĩ alia formatia et q pos
sit ꝓpter materiã deseruire et ideo gnabilia sunt
corruptibilia et non eq̃uoce manifestũ ẽ aut q
forma hũana pt deficere ab hac matia q ei
sbiecta aliquãdo corpus hũanum corruptibile non
eet vnde relinq̃t q ea ad alĩ matie aduenire
possit aliquo alio ĩ vitatem hũane nature
transeunte Sed q ĩ omibꝫ quoꝝ matia ĩ
uenit sub vno ididuo hoc colligitur inuenit q ĩ
vna spẽ non ẽ nisi vnum mdiduum sicut patꝫ
m sole et luna et ĩ hmõi sic igit nõ eet mlti
vnum hũane speciei Idcirco q nõ ẽ possibile q
mlitudo materie attendat nisi uel secũm
q̃titatem tm sicut dicit ĩ rarefactis quoꝝ
matia accipit maiores dimensiones uel etiã
secũm sbam matie sola at eadem sba manẽte
matie manẽte nõ pt dici q sit mlitudo
q̃ idem ad sempiternum non constituit mlitudi
nem nec fit de nouo mlitudo ex aliquo nisi fiat
creatio causari vnde oportet q aliq̃ alia sba
matie aduenerit uel per rarefactionẽ uel per ꝓuisi
onem alterius in ipsum vnde relinq̃t q non
pt aliq̃ matia mlitudinem nisi p rarefactionẽ
sicut aer ex aq̃ fit aer uel per ꝓuisionẽ alterius

vel fiant mltiplicat̃ ligna p̃ addic̃oz ligno-
uel per creac̃oz materie · sed mafestũ ẽ mltiplicac̃oz matie in huãna corpib; accidẽ non
p rarefactioz · quia sic corpa hominũ pfector
etatis essent pfectiora q̃ corpa pueroz · nec
iterũ per creac̃oz noue matie · q̃ fm̃ gg̃m̃ oiã
fuit sml̃ creata fm̃ ſbam matie licet nõ fm̃
ſpem forme vnde relinq̃t q̃ mltiplicatio cor-
poris huãni non sit nisi per hoc q̃ alimẽtũ
quitt̃ in veritatem huãne cor/ /[p]is q̃ etiam
homo non differat ab alijs et plantis fm̃ aiã
mã uegetabilem seq̃r̃t q̃ ead̃ corpa aliũ
et plantarũ nõ mltiplicent̃ p q̃fionem
alimẽti in corpo nutritũ sed per quãdã ml̃-
tiplicatioz q̃ non pt̃ ee naturalis cũ matia
fm̃ naturã non extendat̃ nisi usq; ad ita
q̃ titatem · ne itez nec iterũ inueniat̃ aliquo
cessãte natiãlit̃ nisi p rarefactioz uel per gũ
sionem alterius in ipm̃ et sic totũ opo gnãtu
ue et nutritiue q̃ dicit̃ viuere nãles eet̃ mirabi-
lo sum q̃d ẽ omo moueri ens · vnde alĩ oxeret
q̃ forma huãna pt̃ q̃dem fieri de nouo in ali
qua alia matia si consideret̃ natiã huãna
in ea · non at̃ prout accipiat̃ in hoc mdiduo
quo forma huãna fixa manet in materia
quadã determinata cui primo imprimit̃ in gnãtõe
huius mdidui · ita q̃ ulla maz migr̃ deferat
usq; ad ultimã mdidui corrupc̃oz · ad hanc
matiã dicit̃ principaliter pertinere ad vitatẽ huã
ne nature · sed q̃ huius matia nõ sufficiat ad
debitã q̃ titatem requirit̃ ut aduemiat alia
matia p q̃fionem alimẽti in ſbam mitti
q̃ tũ sufficiat ad debitũ augmẽtũ · et hanc
maz dicit̃ sed ario pertinere ad vitatẽ huãne
nature q̃ non requirit̃ ad primũ ee mdidui sed
ad q̃ titatẽ eius · Jam uõ si quid aliud aduenit
ex alimẽto nõ pertinz ad vitatẽ huãne nature
p̃ accidens // Sed et hoc etiã ẽ mouens // primo
quidem q̃ hec opinio innititur de matia corpis
uiuentis ad modũ corpis inanimati · in quibus
et si sit uirtus ad gnandũ sile in spẽ nõ tñ ẽ
uirtus in eis ad gnandũ aliud sibi sile in mdiduo
q̃ quidem uirtus in corpibus uiuentibus ẽ nutritiua
nichil g̃ p uirtutẽ nutritiuã addit̃ corpibus vi-
uentibus si alimẽtũ in veritatẽ nature ipsorũ
non inueniret̃ // Secundo q̃ virtus activa q̃ ẽ in semine ẽ
quedã impressio diuina ab anima gnantis ut
supra dictũ ẽ · vnde non pt̃ ee maioris virtutis in
agendo q̃ ipsa anima a qua diuinat̃ · si g̃ ex
virtute seminis uel assimilat̃ aliq̃ matia for-
mã nature huãne multo magis anima ipsa nu-
trimẽtũ in quitatũ potuit vertere in formã nature
huãne imprimẽ p potentiã nutritiuã nutritiuã
// Tertio q̃ nutrimẽto mdiget̃ non solũ ad augmẽ-
tũ · alio q̃n de ita to augmẽto nutrim̃ non eet̃ sed
etiã ad restaurandũ illud q̃d deperdit̃ p actio
nem caloris naturalis · non aũt eet̃ restau
ratio nisi id q̃d alimẽto gnãt̃ succedat in lo
cũ deperditi · vnde sicut q̃d primo erat ẽ de ve-
ritate huãne nature · ita et id q̃d ex alimẽto ge
neratur / Et ideo fm̃ alios dd̃ · ẽ q̃ alimẽtũ uer-
titur in veritatem huãne nature in q̃ntũ ue
actipit spem carnis et ossis et huiusmodi · et
hoc ẽ q̃d phs dicat in secũdo de aĩa q̃ alimẽtũ
nutrit in q̃ tũ ẽ potẽtia talo · Ad primũ q̃ dd̃ ·
q̃d dominus nõ dicat q̃ totũ q̃d in os intrat
per secessũ emittit̃ · sed omẽ q̃d de quolibz abo
liq̃d impurũ per secessũ emittit̃ · vel pt̃ dici
q̃ q̃ q̃ ex alimento aggregat̃ pt̃ eadem p calo
rem naturalem resolui et per poros quosdã
occultos emitti ut Jhõs exponit · Ad secundum dd̃ ·
q̃ aliq̃ per carnẽ fm̃ spem intellexerit id q̃d pri
mo accipit spem humanã q̃d sumit̃ a gnantibz
et hoc d̃ semp manẽ quo ad usq; mdiduum
durat · carnem võ fm̃ maz dicit ee q̃ gnãt̃
ex alimẽto et hanc dicit non semp manẽ · sed
q̃ sicut aduenit ita absedat · Sed et hoc ẽ contra
mẽtem aul̃ · dicat ergo ibi q̃ sicut in vnoq; habe
at̃ spem in matia puta in ligno et lapide · ita
et in carne hoc ẽ secundum spem · et illud fm̃ matiã
manifestũ ẽ aut̃ q̃ predicta distinctio locum nõ ha
bet in rebus in quibus matia q̃ nõ gnant̃ ex semine
nec nutrit̃ur̃ · Et iterũ dicat q̃ ea id q̃d ex alimẽ
to gnãt̃ ad illud gnat̃ corpi mitto p modũ mitto
mis sicut aq̃ miscet̃ vino ut ponit ex̃m ibidẽ
phs · nõ pt̃ ee alia natura eius q̃d aduenit et eius
cui aduenit · cui ita sit factũ vnũ p veram q̃mx
tionem vñ nulla ro ẽ q̃ vnum consumat̃ per
calorem naturalem et alterum maneat // Et ideo alii
dd̃ · ẽ q̃ hec distinctio phi non ẽ fm̃ diuisas car
nes · sed ẽ eiusdem carnis fm̃ diuisã consideracioz ·
si enim caro consideret̃ fm̃ spem · et fm̃ id q̃d ẽ forma
le in ea sic semp manet natura carnis et
dispõnis naturalis ipsius · sed si q̃sideret̃ fm̃ naz
sic nõ manet sed paulatim consumit̃ et re
staurat̃ sicut pz in igne fornacis cui forma
manet · sed matia paulatim cõsumit̃ et alia
in loco eius substituit̃ · Ad tertium dd̃ · q̃ ad huius di
ca radicale intelligit̃ p tunc totũ illud in quo
fundat̃ ultimo spei q̃d si subtrahat̃ restaurari nõ
pt̃ · sicut si amputet̃ manus uel pes · aliq̃ hui-
sed huiusmodi nutrimẽtale ẽ q̃d nõdũ puenit
ad suscipiendũ perfectã naturã spei · sed ẽ in via
ad hoc sicut ẽ sanguis et alia huius vñ si talia
subtrahant̃ manet adhuc vita spei in radice
q̃ non tollit̃ · Ad quartum dd̃ · q̃ omnis vita in corpe
passibili p continuã actionẽ debilitat̃ q̃ hui-
agenda etiã patitur̃ · et ideo ultimo q̃situa in pn̄o

q̃dem fortiꝫ ẽ ut possit q̃ute non solũ q̃d sufficit ad restauracõz depditi sed etiã ad augmẽtũ postea uõ non pt̃ q̃ute nisi q̃tũ sufficiat ad restauracõz depdita et tũc cessat augmẽtũ · demũ nec hoc pt̃ et tũc fit diminutio · demũ deficiente ultimo uite hui⁹ totaliꝫ moritꝫ aial · sicut ẽtõ uim q̃utentis aq̃ admixtã paulatim per mixtionẽ aq̃ debilitatꝫ ut tandem totũ fiat aquosũ ut phꝫs exemplificauit in p̃mo de gnãcõe ¶ Ad xm dõ · q̃ sicut phꝫs dicit in p̃mo de gnãcõe q̃n aliq̃ matia p se cõsumit in ignem p̃existentẽ dr ignis nutriri vñ si tota matia sml'amittat spem ignis et alia mã q̃utatꝫ in ignem erit alius ignis in nũo · si võ paulatim q̃busto uno ligno aliud sb̃stituatꝫ et deficiẽs donec omnã p̃ma consumatꝫ semp uma net idem ignis in nũo q̃ semp q̃d addit trã sit in p̃existens · Et silr intelligẽdũ ẽ in corpib⁹ viuentib⁹ in q̃bꝫ ex nutrimẽto restauratꝫ id q̃d per calorem nãlem consumit ¶ De ppagacõe

Hõ xm sic p̃cedit videtꝫ q̃ semẽ hoĩs q̃m ẽ nõ sit de sup̃fluo alimẽti sed de sb̃a generatis · dicit em dam̃ · q̃ gnãcõ ẽ opꝰ nature ex sb̃a gnãntis producens q̃d gnatꝫ sed id q̃d gnãtur ex semẽ gnãtur · gꝰ semẽ ẽ de sb̃a generantis ¶ p̃ fm hoc filius simlatꝫ p̃ri q̃ab eo aliq̃ accipit · sed si semẽ ex quo aliq̃ gnatꝫ sit de sup̃fluo alimẽti nichil accipet aliq̃s ab auo et p̃cedẽtib⁹ in q̃bꝫ hoc alimẽtũ nõ fuit · gꝰ nõ assimilabꝫ et aliq̃s auo et p̃cedẽtib⁹ magis q̃ alijs hominib⁹ ¶ alimẽtũ hominis gnãntis q̃nz ẽ ex carne bouis uel porci uel aliorũ huiꝰ · si gꝰ semen eet de sup̃fluo alimẽti homo gnãtꝰ ex semẽ maiorẽ affinitatẽ habeꝫ cũ boue uel porco q̃ cũ pẽ et alijs consanguineis ¶ p̃ · aug · dicit xij sup gen · ad litꝫ q̃ nos fuim⁹ in adam nõ solũ fm semãle rõz sed etiã fm corpulentã sb̃am · hoc at nõ eet ex sup̃fluo alimẽti gꝰ semẽ nõ ẽ ex sup̃fluo alimẽti ¶ Sed ẽtra ẽ q̃d phꝫs p̃bat multiplr in libro de gnãcõe aĩmaliũ q̃ semen ẽ sup̃fluũ alimẽti ¶ Ad iꝰ dõ · q̃ ista q̃o aliq̃liter dependz ex p̃missis Est em in natura ẽ uitꝰ ad ꝯmunicãdũ suã formã materie aliene non solũm in alio sed etiã in p̃o · manifestũ ẽ q̃ alimẽtũ q̃d ẽ ex p̃ncipio dissimile in fine fit silr per formã cõitatã Est autẽ nãlis ordo ut aliq̃ gradati de potẽcia reducatur in actũ et ideo in hijs q̃ gnant inuenim⁹ q̃ p̃mo unumq̃dq̃ ẽ imp̃fm et postea p̃fiatꝫ manifestũ ẽ ar aut q̃ cõe se habz ad p̃ncipiũ et determinatũ ut imperfm et ideo uidem⁹ q̃ in gnãcõe aĩaliũ p̃mo gnãtur aĩal · q̃ equꝰ uel homo Incipitꝫ et ipm alimẽtũ p̃mo q̃ de accipit q̃ dã ũtute coem · respectu oĩm partiũ corporis et in fine determinatꝫ ad hanc uel ad illã · non ẽ ait possibile q̃ accipiatꝫ pro semine id q̃d in q̃ fuit in sb̃am membrorũ per q̃m dã resolucõz · q̃ illud resolutũ si non retineꝫ naturã eius a quo resolutꝫ tũc iam eet recedens a natia gnãntis q̃si in ꝛia corrupcõis existens et nõ haberet ũtutem q̃utendi aliud in silez naturã · si uõ retineꝫ naturã eius a quo resolutꝫ tũc ai eet q̃tractũ ad determinatã p̃tem nõ habẽt ũtutẽ mouendi ad naturã totã sed solũ ad naturã p̃tis nisi forte q̃s dicat q̃ eet resolutũ ab omnib⁹ p̃tib⁹ corpis et q̃ retineat nãz oĩm paũ · et sic semẽ eet q̃d dã puũ aĩmal in actu et q̃ gnãcõ aĩaliꝰ ex aĩmali nõ eet nisi per diuisionẽ sicut lutũ gnãtur ex luto et sicut accidit in aĩmalibꝫ q̃ decisa uiuuꝫ · hoc at ẽ mouens · uel mãt q̃ · q̃ semen nõ sit de eo q̃d erat actu totũ sed magis sit in potencia totũ habẽs ũtutẽ ad productionem totius corpis diuinã ab ai ma generatis ut sup̃ dicit ẽ · hoc at q̃d ẽ in potẽcia ad totũ ẽ id q̃d gnãtur ex alimẽto anq̃ · q̃ erat in sb̃am membrorũ et ideo ex hoc semẽ accipitꝫ et fm hoc ꝯo nutritiua ꝺ seruit nutritiua ad gnãtiuã · q̃ id q̃d ẽ q̃ sum p ũtutẽ nutritiuã accipitꝫ a ũtute gnãtiua ut semen et huiꝰ signũ ponit phꝫs q̃ aĩmalia magna corporib⁹ q̃ mdigent multo nutrimẽto siũt pauca semina fm q̃titatem sui corpis et pauca gnãtis · et silr homines pingues siũt pauca semina p̃pter eandẽ cam ¶ Ad p̃mũ dõ · q̃ generacõ ẽ de sb̃a gnãntis in aialibꝫ et plantis in q̃tũ semen habz ũirtutem ex forma gnãntis et in q̃tũ est in potẽcia ad sbm̃ ipsius ¶ Ad xm dõ · q̃ assilacõ gnãntis ad genitũ nõ fit p̃pt̃ materiam sed p̃pter formã agentis q̃ gnãt sibi silẽ unde nõ oportet ad hoc q̃d aliq̃s silẽt auo q̃ materia corpalis seminis fuit in auo · sed q̃ fuit in semine aliq̃ ũtus diuinata ab aĩa aui mediante pr̃e ẽt silr dõ · ẽ ad tertiũ nã affinitas nõ attendit fm materiã · sed magis fm diuinacõz forme ¶ Ad em dõ · q̃ ubi aug⁹ nõ ẽ sic intelligẽdũ q̃si in ada actu fuit aut semen alis trahꝰ huiꝰ hominis p̃ q̃ aut corpulẽta eius sb̃a · sed ut ibi q̃ fuit in ada fm originẽ · nã materia corpalis q̃ ministrata ẽ a matre q̃ uocat corpulẽtã sb̃am diuinat originaliter ab ada · et silr ũtus actiua existens in semine pr̃ q̃ ẽ p̃mi hoĩs nõ semen alterius · Sed xps ꝺ fuisse ex ada fm corpulẽtã sb̃az q̃ nõ fm specialẽ rõz q̃ma corpis q̃ ministrata ẽ a matre ũtute diuinata ẽ ab ada · q̃ ũtus actiua nõ ẽ diuinata ex ada q̃ corporis eius nõ ẽ ex ũtute uirili seminis sed operacõe spũs scti · Talis em prouidebat eum q̃ ẽ sup oĩa benedictꝰ deus in stla Amen

Explicat lib̃ p̃mus sume fris thome de aquino

Jncipiūt rubrice de theologia fratris tho
me de aquino ordinis p̄dicatorum

Q uestio p̄a ē de ip̄a sua theologia
Vtrū p̄ter alias sciās theolo⁹ doc
trina sit nec̄a .j.
Vtrū sit scia
Vtrū sit vna scia uel plures
Vtrū sit speculatiua uel p̄ctica ij.
Vtrū sit dig moralib⁹ scīs
Vtrū sit sapia
Quid sit sbiectū eius
Vtrū sit argumētatiua
Vtrū vti debeat methaphoris iij.
Vtrū sit sm plures sensus exponenda

Secūda q̄stio ē an deus sit et q̄ruit· iiij⁰· iij.
Vtrū deū ee sit p se notū
Vtrū deū ee sit demōstrabile iiij
Vtrū deus

Tercia q̄o ē de simplicitate dīna et q̄uis· viij.
Vtrū deus sit corp⁹
Vtrū in deo sit cōpositio matē et forme
Vtrū ī deo sit cōpō sue ēntie uel nate et sbiecti v.
Vtrū ī deo sit cōpō ēntie et ee
Vtrū ī deo sit cōpō gn̄is et differētie
Vtrū ī deo sit cōpō sbiecti et accīs vj
Vtrū deus sit oīno simplex
Vtrū deus ueniat ī cōpōnē cū aliis

Quarta q̄o ē de p̄fectione dīna et q̄uis· iiij.
Vtrū deus sit p̄fectus
Vtrū deus sit uniu⁹ p̄fectus q̄ oīa p̄fectiones ī se tyne vij
Vtrū quelibet possit ee deo silis

Quinta q̄o ē de bono ī gi ·vj·
Vtrū bonū et ens sit idē sm rem
Vtrū supposito q̄ differant rōne tm̄ q̄ sit p⁹ sm rōnē
bonū uel ens vij
Vtrū supposito q̄ ens sit p⁹ dē ens sit bo⁹m
Ad q̄ cam rō bonī reducat⁹
Vtrū rō boni q̄ sistat ī mō spē et ordie
De diffōne boni ī thoēstu vtile et delectabile ix

Sexta q̄o ē de boitate dei ·iiij·
Vtrū ee bonū de q̄libet at
Vtrū deus sit sūmū bonū x.
Vtrū pē sol⁹ sit bon⁹ p suā ēntiā
Vtrū smt bona boitate dīna x

Septīa q̄o ē de ifīmitate dei ·iij·
Vtrū deus sit infinit⁹ xi.
Vtrū aliq̄ p̄ter ipm̄ sit ifīmitū sm ēntiā
Vtrū ad possit ee ifīmitū sm magtudinē

Vtrū possit ee ifīmitū ī rebus sm̄ multitudinē xii

Octaua q̄o ē de existētia dei ī rebus ·iij·
Vtrū deus sit in oīb⁹ rebus xiii
Vtrū deus sit ubiq;
Vtrū deus sit ubiq; p ēntiā p̄nām et potēciā xiiij
Vtrū ee ubiq; sit p̄pr̄ deo

Nona q̄o ē de imutabilitate dei ·ij·
Vtrū deus sit oīno imutabilis xiij
Vtrū ee imutable sit p̄pr̄ deo

Decīa q̄o ē de ēternitate vj·
Quid sit eternitas
Vtrū deus sit ēternus xiiij
Vtrū ee ēternū sit p̄pr̄ deo
Vtrū ēternitas differat ab euo et tpe xiiij
De differētia ee et tpis
Vtrū sit vnū ee unū tm̄

Vndecīa q̄ ē de vnitate dīna ·iij·
Vtrū vnū addat sup̄ ens xv
Vtrū vnū et multa opponant⁹
Vtrū deus sit vnus
Vtrū deus sit maxīe vnus xvj

Duodecīa q̄o ē quō deus cognoscit⁹ a nob⁹ ·xiij·
Vtrū aliq̄s intellect⁹ creatus possit uidē ēntiā dei
Vtrū dei ēntia uideat⁹ ab intellectu p aliq̄ spēm̄ creatā xvi
Vtrū dei ēntia a nūdo possit oculo corpeo
Vtrū aīa sēparata a corpe nāliter sit
facta sit unde ēntia dei
Vtrū intellect⁹ creatus ad uidendū dei ēntiā indigeat lūce
Vtrū unde⁹ ēntia dei vnus ab oculo uideat cato xvij
Vtrū aliq̄s intellect⁹ cati possit⁹ pheri de dei ēntia
Vtrū intellect⁹ cati uidens dei ēntiā oīa in ipa cognoscat
Vtrū ea q̄ in ipa cognoscat p aliq̄s similit⁹ cognoscat xviij
Vtrū sim̄l omnia cognoscat q̄ in deo uidet
Vtrū in statu huius vite aliq̄s ho possit ēntiā dei unde
Vtrū p ēntiā dei ī patria nita possit⁹ cognosci xix.
Vtrū sup̄ ēntias nāles cognitis sit in pntia ultra alia
qua dei cognitio

Tercia decīa q̄o ē de dīmis noīb⁹ ·xij·
Vtrū deus sit noiabilis a nobis xx.
Vtrū aliq̄ noīa dicā de deo p̄dicent⁹ de ipo sp̄aliter
Vtrū aliq̄ tm̄ dicā noīa de deo p̄pe dicant⁹ de ipo an
noīa attribuant⁹ ei methaphorice xxi.
Vtrū multa noīa dicā de deo sit synonima
Vtrū aliq̄ noīa dicant⁹ de deo et creaturis vnivoce
Vtrū supposito q̄ dicant⁹ analogice dicant⁹ p p̄⁹ de creatis xxij
Vtrū aliq̄ noīa dicant⁹ de deo ex tpe
Vtrū hoc nomē deus sit nomē nāe uel operacionis xxiij
Vtrū sit nomē incōmūicabile

Vt⁹ uisibli mittat tã filiꝰ q̃ spẽ sit — lxxv.
Ad quos fiat missio uisibilis
De missione uisibili — lxxvj
Vt⁹ ãq̃ psona mittat semp̃ uisibiliter ã uisibilẽ

¶ xlmj·qo ẽ de pͣ tã om̃ ena ii — ·mj·
Vt⁹ deꝰ sit pͣ tã efficaciꝫ om̃ ena ii — lxxvj
Vt⁹ mã pͣ sit data a deo
Vt⁹ deꝰ sit tã exẽplaris tm̃ ul̃ sit ãq̃ exẽplata pt̃ — lxxvij
Vt⁹ ipe sit causa finalis rerũ — ipm

¶ xlvj·ẽ de creatione — ·vj·
Quid sit creatio
Vt⁹ deꝰ possit aliq̃ creare
Vt⁹ tã co sit aliq̃d ens i rerũ natã — lxxviij
Cui ꝙpetat creari
Vt⁹ solius dei sit creare
Vt⁹ one sit totũ tm̃ ⁹ ãq̃ pͣ aliꝙ psone — lxxix
Vt⁹ uestigiũ aliq̃d im̃ ⁹ sit in rebꝫ tãtis — lxxx
Vt⁹ opꝰ tãtis admisceat ⁹ opibꝫ nat̃ uoluntatis

¶ xlvij·qo·ẽ de pͣ⁹ duratois rerũ tata — ·mj·
Vt⁹ creatũ ẽ sp fuerit — lxxxi
Vt⁹ eas i esse sit articl⁹ fidei — lxxxij
Quo deꝰ dicat̃ m pͣ⁹ celi e tra ãsse — lxxxij

¶ xlviij·de distinctione rerũ in gl — ·mj·
De ipa rerũ multitudie seu distinctione — lxxxij
De earũ inequalitate
Vt⁹ sit tm̃ unꝰ mundꝰ — lxxxiij

¶ xlmj·qo ẽ de malo — ·vj·
Vt⁹ mal̃ sit ãq̃ natua — lxxxiij
Vt⁹ mal̃ iuciat̃ in rebꝫ
Vt⁹ bonũ sit sb iecti mali — lxxxiij
Vt⁹ mal̃ totalit̃ corrũpat bonũ
Vt⁹ mal̃ sufficiat̃ dicat̃ ipena et dpa
Vt⁹ pl⁹ habeat de voẽ mali pena q̃ culpa — lxxxv

¶ xlix·qo ẽ de tã mali — ·vj·
Vt⁹ bonũ possit ee tã mali — lxxxvj
Vt⁹ sumũ bonũ qd ẽ deꝰ sit tã mali
Vt⁹ sit aliq̃d sumũ malũ — lxxxvj

¶ l·qo ẽ de sba ãgloꝝ absolute — ·v·
Vt⁹ sit ãq̃ data tã ois spiritl̃ et pcto⁹ i corpea — lxxxvj
Vt⁹ suppoito q ãgli sit tlis sit opoito ex mã⁹ fꝛoꝝ
De multitudie ãgloꝝ — lxxxvij
Vt⁹ ãgli differat spe
Vt⁹ ãgeli sint incorrupti — lxxxvij

¶ li·qo ẽ de ãglis i opatõe ad corpa — ·mj·
Vt⁹ ãgeli habeat corpa nãlit sibi unita — lxxxviij
Vt⁹ ãgeli assumãt corpa

Vt⁹ ãgli in acceptis assumptis exerant opa uite — lxxxviij

¶ lij·qo ẽ de ãglis i opatõe ad locũ — ·mj·
Vt⁹ ãgelꝰ sit in loco — lxxxix
Vt⁹ possit ee in pluribꝫ locis sil
Vt⁹ plures ãgeli pnt ee in uno loco — xc

¶ liij·qo ẽ de motu ãgeli — ·mj·
Vt⁹ ãgelꝰ possit moueri localit — xc
Vt⁹ moueat̃ de loco ad locũ tñs in tpe medio
Vt⁹ motꝰ ãgeli sit in tpe ul̃ instãti — xcj

¶ liij·qo ẽ de uisione cognitiua ãgli — ·v·
Vt⁹ intelligẽs ãgeli sit sua substãtia — xcj
Vt⁹ ee angeli sit sum̃ intelligẽs
Vt⁹ substãtia ãgeli sit sua uisio intellectiua — xcij
Vt⁹ in angelis sit intellectus agens et possibilis
Vt⁹ in eis sit aliq̃ alia potẽ⁹ intellectiua q̃ intellectus

¶ lv·qo ẽ de medio cognois ãgli — ·mj·
Vt⁹ ãgeli cognoscat oia p suã substãtiã ul̃ p ãas spẽs — xciij
Ad p spẽs an p omales ul̃ a rebꝫ acceptas — xciij
Vt⁹ ãgli superioꝝ cognoscat p spẽs magis vlẽs q̃ inferioꝝ

¶ lvj·qo ẽ de cognitõe ãglica ex pte rei mãlis — ·mj·
Vt⁹ ãgelꝰ cognoscat singl̃a — xciij
Vt⁹ unꝰ cognoscat alium — xciiij
Vt⁹ p sua nãlia cognoscat deum

¶ lvij·qo ẽ de cognitõe ãgloꝝ q̃ ad res mãles — ·v·
Vt⁹ ãgeli cognoscat natas in rerũ mãlis — xciij
Vt⁹ cognoscat singl̃aria — xcv
Vt⁹ cognoscat futura
Vt⁹ cognoscat cogitationes cordiũ
Vt⁹ cognoscat oia mysteria gre — xcvj

¶ lviij·qo ẽ de mõ cognois ãgelice — ·vij·
Vt⁹ intellectus ãgli q̃n sit in potẽ⁹ q̃n in actu — xcvj
Vt⁹ ãgelꝰ pt similit multa intelligẽ
Vt⁹ ãgelus intelligit discursiue — xcvij
Vt⁹ in intellectu ãgeli possit ee fictus
Vt⁹ cognitio ãgeli pt dici matutina uel uespertina
Vt⁹ hee due cognitiones sint ee due uel duplices — xcviij
Vt⁹ intelligat opones do et dido — xcviij

¶ lix·qo ẽ de uoluntate ãgeli — ·mj·
Vt⁹ in angelis sit uoluntas — xcviij
Vt⁹ uoluntas ãgli sit nã cor uel etiã ipe intellectꝰ
Vt⁹ in eis sit libertas arbitrii — xcix
Vt⁹ in eis sit irrasibilis et irascibilis

¶ lx·qo ẽ de dilõe ãgeloꝝ — ·v·
Vt⁹ in angelis sit dilcõ nãlis — xcix
Vt⁹ in eis sit dilcõ electiua

Vt⁹ ang⁹ dilugat semp̃ dilcõe nãli am eláua
Vt⁹ vn⁹ dilugat alíũ sicut semp̃
Vt⁹ nãli dilcõne dilugat deũ plꝰ q̃ semp̃

b ¶ Ixj·q̃o ẽ de pfcõe ãglórm ẽẽ gloie ·xx·
Vt⁹ angeli fuerit ĩ sua cãcõe bti
Vt⁹ id iugueit grã ad tꝫ q̃ ouenit ad deũ
Vt⁹ fuerit creati ĩ grã
Vt⁹ sua bẽitudiez meruerit
Vt⁹ statim po cãcoz bẽitudiez adepti st
Vt⁹ adepti st̃ gliaz et gloiã p⁹ capacitatẽ nãluꝝ
Vt⁹ po⁹ secuꝝ gliẽ ĩmãsit ĩ eis ogõ z dilcõ nãl
Vt⁹ postmodũ ponerit peccãle
Vt⁹ po⁹ adepcoz gliẽ ponerit pfice

A ¶ Ixij·de pductioe ãglórm ĩ ẽẽ ·xx·
Vt⁹ ãgel⁹ habeat cam sin ẽẽ
Vt⁹ fuit ab eterno
Vt⁹ sit cãtus an cãtuãz corpale
Vt⁹ sit cãtus in celo empyreo

¶ Ixiij·q̃o ẽ de malicia ãglórm q̃tũ ad dpã ·xx·
Vt⁹ malũ dpe ĩ ãgelo ẽẽ possit
Cui⁹ noi pcãm in eis ẽẽ pnt
Cũ appetendo ãgel⁹ peccauit
Vt⁹ ãgli sit nãlit malu
Vt⁹ ĩ p⁹ mstãtia sue cãcoiẽ potat ẽẽ mal⁹ p vo
Vt⁹ q̃ mora fuit ĩt cãcoz z lapsu ãgli
Vt⁹ sup̃mo ĩt cadentes fuit sim⁹ ĩt oẽs pmo
Vt⁹ pcm sup̃ma ãgli fuit alius occasio peccãdi
Vt⁹ tot ĩmãsert q̃t ceciderit

¶ Ixiiij·q̃o ẽ de potẽa demoniũ ·xx·
De obtenebratoe ĩtellẽ ãgelici
Vt⁹ uolũtas deom̃ sit obstinata ĩ malu
Vt⁹ i demoibz possit ẽẽ dolor
De loco penali demoniũ

¶ Ixv·q̃o ẽ de ope cãtiẽ corpal' ·xx·
Vt⁹ cãtica corpal' sit a deo
Vt⁹ sit facta p̃ voĩtatẽ dei
Vt⁹ sit fcã a deo mediãtibz ãgel'
Vt⁹ forme corpm sit ab ãgelis ĩmẽ a deo

¶ Ixvi·q̃o ẽ de ordiẽ cãcoiẽ a distinctoz ·xx·
Vt⁹ i formitas niẽ cãe pcessit tpe distinctoz ipi⁹
Vt⁹ sit vna fõr om̃ cõlũ
Vt⁹ celũ ẽp̃reũ octauũ sit matẽ i form
Vt⁹ tẽpo sit eide⁹ creatũ

¶ Ixvij·q̃o ẽ de ope distinctoiẽ p⁹ diei ·xx·
Vt⁹ lux p̃ ĩ spũalibz dicta possit
Vt⁹ lux corpalis sit corpo
Vt⁹ sit q̃litas

Vt⁹ hyeiens fuit p̃ma die fiei luce

¶ Ixviij·q̃o ẽ de ope distinctoiẽ scdẽ diei ·xx·
Vt⁹ firmamẽtũ sit fm̃ scdã die
Vt⁹ aq̃ sit sup̃ firmamẽtũ
Vt⁹ firmamẽtũ diuidat aq̃s ab aq̃s
Vt⁹ sit vnũ celũ tm̃ uel pluree

¶ Ixix·q̃o ẽ de ope tcie ·xx·
Vt⁹ congregatoe aq̃e fã fuit gent tcia die
Vt⁹ ea die fiei debuit p̃ductio plãtaꝝ

¶ Ixx·q̃o ẽ de ope ornatoꝝ p̃m ad die q̃am ·xx·
Vt⁹ die q̃rta p̃duci debuẽt luiaria
Vt⁹ gent descẽt ea p̃ductionẽ luiariũ
Vt⁹ luiaria celi sint aiata

¶ Ixxj·q̃o ẽ de ope ornatoꝝ q̃nte diei ·xx·
Vt⁹ op⁹ q̃nte diei gent desẽbat

¶ Ixxij·q̃o ẽ de ope ornatoꝝ sexte diei ·xx·
Vt⁹ op⁹ sexte diei gent desẽbat

¶ Ixxiij·q̃o ẽ de ope septie diei ·xx·
Vt⁹ q̃ plecẽ dinoꝝ op̃m assẽbi debeat septie die
Vt⁹ de die septio ĩq̃euit ab oi ope suo
Vt⁹ bñdictio z sãctificatoẽ debeat septie diei

¶ Ixxiiij·q̃o ẽ de septẽ diebz m oi ·xx·
Vt⁹ dẽ dies sufficieter emũent
Vt⁹ omes isti dies sint septim⁹ dies
Vt⁹ septẽa vtat gentib⁹ ubis ad exp̃m̃ediũ opa

¶ Ixxv·q̃o ẽ de hoie q̃tũ ad ecm aiã aie ꝑ⁹ se ·xx·
Vt⁹ aia sit corpo
Vt⁹ aia hiuana sit ad sbsistẽ
Vt⁹ aie bruto⁹ sint sbsistẽtes
Vt⁹ aia sit homo ẽ
Vt⁹ aia hiuana sit opõita ex mã et fõ
Vt⁹ aia hiuana sit incorruptibil
Vt⁹ sit eiusdẽ spẽi ai ãgelo

¶ Ixxvi·q̃o ẽ de vnioe aie z corpis
Vt⁹ itellectiuũ p̃n⁹ vnat corpi ut forma
Vt⁹ multiplicet ꝑ⁹ multiplicatoẽ corpm
Vt⁹ p̃ itellectiuũ p̃n⁹ sit i corpe alia fõr aia
Vt⁹ i eo sit aliq̃ alia fõr sbãlis
Quale debeat ẽẽ corpo cui⁹ p̃n⁹ fõr est
Vt⁹ vnat sibi mediãte aliq̃ accite
Vt⁹ vnat sibi mediãte alio corpe
Vt⁹ aia sit tota i q̃libz pte corpis

¶ Ixxvij·q̃o ẽ de tyne q̃ptm̃et ad põs aie ĩ gmãli
Vt⁹ ecctia aie sit ei⁹ potẽa

Vt⁹ sit vna tm potē aie ul' plēs — cxxvij
Quō potētie aie distinguāt
Vt⁹ i potētijs aie sit aliq̄s ordo — cxxviij
Vt⁹ aīa sit sbiectū ōm potētiaz
Vt⁹ potēs fluāt ab essētia aie
Vt⁹ vna pō oriat ex alia
Vt⁹ omēs potētie rmaneāt i aīa p9 mortem — cxxix

Qlxxviij · de potētijs aiē m spāli

Vt⁹ sint distīguēda q̄nz gn̄a pōnt aie — cxxx
Vt⁹ q̄uelibet assignēt tres spēs uegetatiue ptis
Vt⁹ gen̄t distīguāt q̄nz sensō exteriores — cxxxi
Vt⁹ gen̄t distīguāt mteriores sp9

Qlxxix · qō ē de potētijs itellāuis

Vt⁹ itellectꝰ sit potēa aie uel ei⁹ essētia — cxxxij
Vt⁹ sit potēa a passiua
Vt⁹ nāt sit ponē itellēm agētē — cxxxiij
Vt⁹ itellās agēs sit aliq̄ aie
Vt⁹ itellās agens sit vn⁹ ōm
Vt⁹ mēoria sit i mtellāi — cxxxiiij
Vt⁹ mēoria sit alia potēa ab itellāi
Vt⁹ vō sit prior et ifēior sit duīse potēs — cxxxv
Vt⁹ itelligētia sit alia pō · pt itellēm
Vt⁹ itellās spēculatās et p̄ctās sit duīse potēs
Vt⁹ synderēsis sit aliq̄ pō itellāue ptis — cxxxvi
Vt⁹ consciā sit aliq̄ pō itellāue ptis
Vt⁹ rōsi sit alia pō ab mtellāt — cxxxvij

Qlxxx · qō ē de appetitū m cōi

Vt⁹ appetitꝰ debeat poni aliq̄ spāl's pō aie — cxxxviij
Vt⁹ appetitꝰ dīdat i sēnsitīm et m itellāuiū ꝛc — cxxxix

Qlxxxi · qō ē de sēsualitate

Vt⁹ sēsualitas sit vis appetitiua tm — cxl
Vt⁹ dīdat m q̄ apīsti⁹ et irasti⁹ sic ꝛc
Vt⁹ irascibil' et q̄ apīscibilis obediāt rōi — cxli

Qlxxxii · qō ē de uolūtate

Vt⁹ uolūtas uelit ad ex nātūitate — cxlij
Vt⁹ oīa ex nātūitate uelit
Vt⁹ uolūtas sit emmēa oz q̄ itellās — cxliij
Vt⁹ moueat itellēm
Vt⁹ uolūtas distīguat p irasti⁹ et q̄ apīsti⁹

Qlxxxiij · de libēo arbitrio

Vt⁹ hō sit libēi arbitrij — cxliiij
Vt⁹ libertū arbitrū sit pō hītō uel actꝰ
Vt⁹ fr̄e si ē potēa sit ogtiā uel appetitiua
Vt⁹ si ē appetitiua sit eadē pō cū uolūtate ul' alia

Qlxxxiij · qō ē q̄dt aīa corpi ꝯiuncta itelligat corpalia q̄ sint mfra aiaz

Vt⁹ aīa itelligat corpa p itellēm — cxlv

Vt⁹ ogsat corpa p essētias sias ul' p ag̃s spēs — cxlvi
Si p spēs ut⁹ spēs om itelligibiliū sit ei nāliter innata — cxlvii
Vt⁹ effluat i ipāz ab aliq̄bz foris īmālibz sepatis
Vt⁹ oīa q̄ itelligit uideat i roībz eternis — cxlviij
Vt⁹ ogroz itelligibilia acquirat a sensu
Vt⁹ indigeat fātasmatibz ad itelligēdū — cxlix
Vt⁹ iudiciū itellās impediat p impedīmētū sp̄iāz uirtutū

Qlxxxv · qō ē de mō itelligēdi corpalia — cl

Vt⁹ itellās itellās itelligat abstrahendo a fātasmatibz
Vt⁹ spēs itelligibilis abstracta a fātasmatibz se habeat ad itellēm mrm sic q̄d itelligit ul' sic quo — cli
Vt⁹ itellās nāliter p9 itelligat magis uelle — clij
Vt⁹ itellās mr possit sil' mlta itelligere
Vt⁹ itelligat p9 ponendo ꝛ diuidendo
Vt⁹ itellās possit exire — cliij
Vt⁹ vn⁹ possit eadē ue melius alio itelligere
Vt⁹ itellās p p9 ogsat diuisibile q̄ indiuisibile

Qlxxxvi · qō ē q̄ ogsat itellās mr de rebz corpalibz

Vt⁹ itellās mr ogsat singlaria — cliiij
Vt⁹ cognoscat ifīmata
Vt⁹ cognoscat cōtingētia
Vt⁹ cognoscat futura

Qlxxxvij · quō aīa itellāua itelligat seipāz

Vt⁹ cognoscat seipāz p essētiā suā — clv
Quō ogsat hītō mse entes
Quō itellās cognoscat actꝰ ppios — clvi
Quō cognoscat hītū uolūtatis — clvij

Qlxxxviij · qō ē quō aīa hūana cogsat ea q̄ sut sup̄ se

Vt⁹ aīa mstata ipōnis cogsat angelos — clvij
Vt⁹ possit ad eoz notitiā puenire p cogroz rerū nāliū — clviij
Vt⁹ deo sit illud qđ p̄ a nob cogsat

Qlxxxix · de cogroē aie sepate

Vt⁹ aīa a corpe sepata possit itelligere — clix
Vt⁹ itelligat aīas sepatas — clx
Vt⁹ itelligat oīa nālia
Vt⁹ cogsat ifīmata
Vt⁹ hītō sciē hītūi sit rmaneāt i aīa sepata
Vt⁹ possit vtī hītūi sciē acqsite — clxi
Vt⁹ distāntia loci impediat ogroz aie sepate
Vt⁹ aie sepate cogsat ea q̄ hīt agūt

Qlxxxx · qō ē de pductiōe hoīs q̄ ad aiaz

Vt⁹ aīa hūana sit de sbā dei ul' ad fōm — clxiij
Supposito q̄ sit frā ut⁹ sit data
Vt⁹ sit data mediātibz āgelis
Vt⁹ sit frā ante corpo

Xcj · de pductioe hoiis qptii ad corpo
Vtm corpo pmi hoiis fuit fm de limo tre
Vtm sit imediate pductia deo — Clxiij
Vtm habuit genem dispoz
Vtm pductio corpis huam genti sepa dsibat — Clxiv

Xcij · de pductioe mlieris
Vtm m veri pductioe debuit mlier pduci
Vtm debuit fieri de viro — Clxv
Vtm de costa viri — Clxvj
Vtm fia fuit ime. a deo

Xciij · qo de fine pductois hois puta ad silitudinem et ymaginem dei facti
Vtm i hoie sit ymago dei — Clxvi
Vtm ymago sit irronabilis catuis
Vtm sit magis m aglo qm m hoie
Vtm sit m om hoie — Clxvij
Vtm i hoie sit ymago dei p opacoz ad eenciam ut ad psos om ul ad vna eaz
Vtm ymago iueniat m hoie soli fm mete — Clxviij
Vtm yigo dei sit i hoie fm pos a hito d actu
Vtm p opacoz ad oia obiecta — Clxix
De differencia ymaginis et silitudinis

Xciiij · qo de statu et odone pmi hois qm ad itellam
Vtm p hoo p eenciam deum audit — Clxx
Vtm uide potuit sbas i corpeas
Vtm habuit oem sciam — Clxxi
Vtm potuit erare ul decipi

Xcv · qo de odone p hois qm ad uolitate et ho de gra et iustia eio
Vtm p hoo fuit cato i gra
Vtm i statu innocentie habuit arie passiones — Clxxij
Vtm habuit omes ututes
Vtm opa eio fuisset eq efficacia ad mendi sic mo — Clxxiij

Xcvj · qo de dmo qd opebat i statu innocentie
Vtm hoo i statu innocentie alibi dnaret — Clxxiv
Vtm dnaret om creatie
Vtm omes hoies fuisset eqles — Clxxv
Vtm hoo hoib dnaret

Xcvij · qo de tyns qptmet ad statu p hois qptii ad coseruacoz iodiu
Vtm hoo i statu innocentie eet imortl' — Clxxvi
Vtm eet ipassiblis
Vtm idiget abis — Clxxvij
Vtm plugnii uite imortalitate coseqret

Xcviij · qo de tyne qptmet ad ofuacoz spei qptii ad gnacoz
Vtm i statu innocentie fuisse gnacoz — Clxxviij

Vtm fuisset p coytu — Clxxix

Xcix · qo de odone plis gmande i illo statu qm ad corpo
Vtm i statu illo puer mer huisset pfaz uirtute coz
Vtm fuisset nati oes i seru masculino peam — Clxxx

C · qo de odone plis gmande qptii ad iustiaa
Vtm oes fuisset nati ai iustiaa — Clxxxj
Vtm oes nascent i iustiaa cofmati

Cj · qo de odone pl gmande i illo statu qm ad soaz
Vtm pueri nascent i sua pfecta — Clxxxij
Vtm stati po natitate huisset pfm usui roms

Cij · de loco hois pducti q e padiso
Vtm padiso sit loco corpeo — Clxxxiij
Vtm sit genis loco hitacoi huane
Ad qd hoo m padiso poito fuit — Clxxxiv
Vtm hoo i padiso debuit fieri

Ciij · qo de gubnacoe rerum m oi
Vtm mudo ab aliq gubnet — Clxxxv
Quis sit finis gubnacois npi
Vtm gubnet ab vno — Clxxxvj
De effectu gubnacois
Vtm oia imediate gubnet a deo — Clxxxvij
Vtm dina gubnacoi casset ab aliq
Vtm aliq dine pudencie omitat
Vtm oia dine gubnacoi sbdat — Clxxxviij

Ciiij · qo e de effectib gubnacois i spiali
Vtm datie idigeat qd fuit i ee a deo — Clxxxix
Vtm cofuet i ee a deo imediate
Vtm deo possit ad i methodi redigi — Cxc
Vtm ad i methodi redigat

Cv · qo de mutacoe catuaz a deo
Vtm deus ime. possit move maz ad form — Cxci
Vtm ime. possit move aliqd corpus
Vtm possit move stellam
Vtm possit move uolitate
Vtm deus opet m om opante — Cxcij
Vtm possit ad face pter ordine rebz inditi
Vtm oia qd deus fa at sit miraculu
De diuisitate miraculoz — Cxciij

Cvj · qo de moe aglois iuxta illuminado
Vtm vn agel moueat stellam alti illuminado
Vtm vn agel moueat uolitate alti — Cxciiij
Vtm i feior agel pt illuminare supiore — Cxcv
Vtm supior agel illuet i feiore de oib qs cogit

Cvij · de loca oib aglois
Vtm vn agel loqt alti — Cxcvj
Vtm i feior loqt supiori

vt^m ag̃el9 loq̃t deo
vt^m i loc̃o cõe ag̃eli aliq̃ opet^r distãcia a loc̃o
vt^m loc̃o^z vn9 ag̃li ad alt̃m oẽs cogf̃at

¶ xviij·q̃o de ordiãcõe ag̃elo^z
vt^m oẽs ag̃eli sit vn9 ierarchie
vt^m i vna ierarchia sit vn9 t̃m ordo
vt^m i vno ordie sit pluẽs ag̃eli
vt^m distinctio ierarchia^z et ordm̃i sit a nã
De noĩbz et ꝑpetatibz sigl̃o^z ordm̃i
De q̃pacõe ordm̃i ad inuic̃e
vt^m ordines duret p9 die indicij
vt^m hoies assumãt^r ad ordines ag̃lo^z

¶ xix·q̃o de ordie malo^z ag̃elo^z
vt^m ordines sit i demoĩbz
vt^m i eis sit plac̃o
vt^m vn9 illuiet alii
vt^m sbiacãt^r placiti bono^z ag̃elo^z

¶ xx·de p̃sidẽ^a ag̃elo^z sup̃ corpalia^z corpale
vt^m corpalia corpalis adm̃stret^r p ag̃los
vt^m corpalia corpal obediat ag̃elꝰ ad nutũ
vt^m ag̃eli p̃nt mouẽ corpa sua situe
vt^m ag̃li boni ul mali p̃nt facẽ m̃acla

¶ xxi·de actiõe ag̃lo^z i hoies utrũ ſ possit eos
imutare sua nãlia situe
vt^m ag̃les possit imutare itellam hois
vt^m possit imutare affectũ eiꝰ
vt^m possit imutare ymaginãtiuã eiꝰ
vt^m possit imutare sensũ eiꝰ

¶ xxij·q̃o de missione ag̃lo^z ad hoies
vt^m aliq̃ ag̃li mittat^r i mistẽiũ
vt^m oẽs mittãt^r
vt^m illi q̃ mittit^r assistãt
vt^m de oĩbz ordinibz mittãt^r 2 de q̃bz

¶ xxiij·q̃o·de custodia bono^z ag̃lo^z
vt^m hoies ab ag̃el^s custodiãt^r
vt^m sigl̃is hoibz sigl̃i ag̃eli ad custodiã deputet^r
vt^m custodia p̃tineat ad solũ ordinẽz ag̃lo^z
vt^m oĩ hoi q̃uelat hñt ag̃elũ custodẽ
An i apiat custodia ag̃li cũ hoiez
vt^m doleat de p̃dicõe custoditi
vt^m it^a ag̃los sit pugnatiuꝰ custodie
vt^m ag̃les q̃m̃z deseãt hoiez eo custodie deputãt^r

¶ xxiiij·q̃o de ipugnatiõe dm̃onũ
vt^m dyoies a deombz ipugnet^r
vt^m tẽptatiõe sit ꝑ ministeriũ dyaboli
vt^m oiã peccãta hom̃ ex ipugnatiõe deomi ꝓueniãt
vt^m p̃nt vel̃a m̃acla facẽ ad seductiõnẽ

vt^m dẽones ab hoibz supati ab ipugnatiõe arceãt^r

¶ xxv·q̃o·de actiõe cõelis ãtie
vt^m aliq̃d corp9 sit activm
vt^m i corpibz sit aliq̃ speciales roẽs
vt^m corpa cõia sit cã eo^z q̃ h̃ ꝑ ifiora corpa finiti
vt^m sit cã humano^z actuũ
vt^m eo^z actiones bz dmoeꝰ sbdãt^r
vt^m corpa celestia i ponat nãturale

¶ xxvi·q̃o de fato
An fatũ sit
In quo fatũ sit
vt^m sit imoblẽ
vt^m oiã sbsit fato

¶ xxvij·q̃o·de actiõe hoiꝭ
vt^m vn9 hõ possit docẽ aliũ eundo i põsaz
vt^m hõ possit docẽ ag̃lm
vt^m hõ p̃ uirtutẽ aiẽ sue possit imutare mãz cõrẽ
vt^m aiã hoiꝭ sepata possit mouẽ corpa motu
locali

¶ xxviij·q̃o de ꝓpagatiõe hoiꝭ ex hoiẽ q̃m̃ ad aiaz
vt^m aiã sensitiua traducat^r cũ semine
vt^m aiã intellectiua sit ex traduce
vt^m oẽs aiẽ fuerit ſil create

¶ xxix·q̃o de ꝓpagatiõe hoiꝭ q̃tũ ad corp9
vt^m ad determinatũ q̃titat^r i uirtute humane nate
vt^m semẽ q̃dẽ humane gñatiois p̃m̃ sit de sup
fluo alimẽti

Explicauit tytuli p̃me ptis sume fratris tho
me de aquino ordinis p̃dicatorum

vt^m agel9 loq̃t^r deo — ¶ lxxv
vt^m i loc̃o cõe ag̃eli aliq̃ opet^r distãcia a loc̃alis
vt^m loc̃o^z vn9 ag̃li ad alt̃m oẽs cogf̃at

¶ xvij·q̃o de ordiãcõe ag̃elo^z
vt^m oẽs ag̃eli sit vn9 ierarchie — ¶ lxxv
vt^m i vna ierarchia sit vn9 t̃m ordo
vt^m i vno ordie sit pluẽs ag̃eli
vt^m distinctio ierarchia^z et ordm̃i sit a nã — ¶ lxxvi
De noĩbz et ꝑpetatibz sigl̃o^z ordm̃i
De q̃pacõe ordm̃i ad inuic̃e — ¶ lxxvij
vt^m ordines duret p9 die indicij — ¶ lxxviij
vt^m hoies assumãt^r ad ordines ag̃lo^z

¶ xix·q̃o de ordie malo^z ag̃elo^z
vt^m ordines sit i demoĩbz — ¶ lxxviij·
vt^m i eis sit plac̃o — ¶ lxxix
vt^m vn9 illuiet alii
vt^m sbiacãt^r placiti bono^z ag̃elo^z

¶ xx·de p̃sidẽ^a ag̃elo^z sup̃ corpalia^z corpale
vt^m corpalia corpalis adm̃stret^r p ag̃los — ¶ lxxx
vt^m corpalia corpal obediat ag̃elꝰ ad nutũ — ¶ lxxx
vt^m ag̃eli p̃nt mouẽ corpa sua situe
vt^m ag̃li boni ul mali p̃nt facẽ m̃acla

¶ xxi·de actiõe ag̃lo^z i hoies utrũ ſ possit eos
imutare sua nãlia situe
vt^m ag̃les possit imutare itellam hois — ¶ lxxx
vt^m possit imutare affectũ eiꝰ
vt^m possit imutare ymaginãtiuã eiꝰ — ¶ lxxxi
vt^m possit imutare sensũ eiꝰ

¶ xxij·q̃o·de missione ag̃lo^z ad hoies
vt^m aliq̃ ag̃li mittat^r i mistẽiũ — ¶ lxxxi
vt^m oẽs mittãt^r
vt^m illi q̃ mittit^r assistãt — ¶ lxxxij·
vt^m de oĩbz ordinibz mittãt^r 2 de q̃bz

¶ xxiij·q̃o·de custodia bono^z ag̃lo^z
vt^m hoies ab ag̃el^s custodiãt^r
vt^m sigl̃is hoibz sigl̃i ag̃eli ad custodiã deputet^r
vt^m custodia p̃tineat ad solũ ordinẽz ag̃lo^z — ¶ lxxxiij
vt^m oĩ hoi q̃uelat hñt ag̃elũ custodẽ
An i apiat custodia ag̃li cũ hoiez
vt^m doleat de p̃dicõe custoditi — ¶ lxxxiij
vt^m it^a ag̃los sit pugnatiuꝰ custodie
vt^m ag̃les q̃m̃z deseãt hoiez eo custodie deputãt^r

¶ xxiiij·q̃o de ipugnatiõe dm̃onũ
vt^m dyoies a deombz ipugnet^r — ¶ lxxxv
vt^m tẽptatiõe sit ꝑ ministeriũ dyaboli
vt^m oiã peccãta hom̃ ex ipugnatiõe deomi ꝓueniãt
vt^m p̃nt vel̃a m̃acla facẽ ad seductiõnẽ

vt^m dẽones ab hoibz supati ab ipugnatiõe arceãt^r — ¶ lxxxvi

¶ xxv·q̃o·de actiõe cõelis ãtie — ¶ lxxxvi
vt^m aliq̃d corp9 sit activm — ¶ lxxxvi
vt^m i corpibz sit aliq̃ speciales roẽs
vt^m corpa cõia sit cã eo^z q̃ h̃ ꝑ ifiora corpa finiti — ¶ lxxxvij
vt^m sit cã humano^z actuũ — ¶ lxxxviij
vt^m eo^z actiones bz dmoeꝰ sbdãt^r — ¶ lxxxviij
vt^m corpa celestia i ponat nãturale

¶ xxvi·q̃o de fato
An fatũ sit — ¶ lxxxix
In quo fatũ sit — ¶ lxxxix
vt^m sit imoblẽ
vt^m oiã sbsit fato

¶ xxvij·q̃o·de actiõe hoiꝭ — ¶ lxxxix
vt^m vn9 hõ possit docẽ aliũ eundo i põsaz
vt^m hõ possit docẽ ag̃lm
vt^m hõ p̃ uirtutẽ aiẽ sue possit imutare mãz cõrẽ
vt^m aiã hoiꝭ sepata possit mouẽ corpa motu
locali — ¶ xc

¶ xxviij·q̃o de ꝓpagatiõe hoiꝭ ex hoiẽ q̃m̃ ad aiaz
vt^m aiã sensitiua traducat^r cũ semine — ¶ xci·
vt^m aiã intellectiua sit ex traduce
vt^m oẽs aiẽ fuerit ſil create — ¶ xcij·

¶ xxix·q̃o de ꝓpagatiõe hoiꝭ q̃tũ ad corp9 — ¶ xciij
vt^m ad determinatũ q̃titat^r i uirtute humane nate
vt^m semẽ q̃dẽ humane gñatiois p̃m̃ sit de sup
fluo alimẽti — ¶ xciij·

Explicauit tytuli p̃me ptis sume fratris tho
me de aquino ordinis p̃dicatorum

Liber canō 22. rēgulaūm in cīerto :~